Átérezni és megérteni...

Pap Gyula kiállítása a Nemzeti Galériában

Meghökkentő és eszméltető művészet. Tömören így jellemezhetjük *Pap Gyula* festő, grafikus kiállítását. Félelmetesen szép líraiság, drámai erőteljesség megdöbbentő ellentéte a valóságmagva Pap Gyula pikturájának. Az elkötelezettség és az elhivatottság teremtő összhangja az alapja, kiindulópontja és betetőzése ennek az érezve-láttató, látva-éreztető kiállításnak. Előttünk sorjázik a történelem, gondolkozásra készteti a megtett életút, felhívja a figyelmünket társadalmunk megbecsülésének, továbbfejlesztésének létfontosságára. S ennek elérésében tudni kell küzdeni, s a több évtizedes alkotói szellemépítésben benne él meghatározó karakterként a tudatosság, az eszméltetés igénye. A figurális kompozíciók, a portrék, a munkajelenetek, a munkásábrázolás színvilágának belső robbanása adja az ember hovatartozásának, magatartásának hitelét, a természettel való kapcsolatát. Pap Gyula varázslatos színekkel, lírai elmélyültséggel tárja elénk virágés gyümölcscsendéleteinek „illatát" is.

A hetvenkilenc évét betöltő mester tanulmányait Bécsben, Budapesten és a weimari Bauhausban végezte. 1923—27. között Romániában élt. 1927 és 1933 között pedig a berlini Itten-Schule tanára volt. 1934 óta Budapesten dolgozik. A felszabadulás után tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának. Az elmúlt évtizedekben több jelentős hazai és külföldi tárlat résztvevője. Egyéni kiállításai voltak Bécsben, Berlinben, Amsterdamban, Utrechtben, Budapesten, Hágában és Hódmezővásárhelyen. Gyűjteményes anyagát 1972-ben mutatta be a Műcsarnokban, s még abban az évben érdemes művészi címet kapott.

Avantgarde indulás után állapodott meg a konstruktivizmus drámai erejű stílusa mellett, amelyen belül azonban a látottak realista megjelenítésére törekszik. *„Évszázadunk elején történt valami a képzőművészet területén — és nem is csekélység"* mondja vallomásában — amelyet ars poetikájának is tekinthetünk — a mester. *„A művészetben önálló szóhoz juttatták a kifejező elemeket. Ráébresztettek bennünket arra, hogy önálló életet is élhet a pont, a vonal, a szín, a síkforma, a plasztika, a fényárnyék, a struktúra és a kontraszt számtalan válfaja. Önálló életet, vagy társaséletet élhet a természet megnyilvánulásaival, úgy mint a zenében. Igen, önálló életet élhet, de csak akkor fogadható el igazi alkotásnak, ha átélt érzelmeket árul el és értelmet ébreszt...*

...Ha meg akarunk ismerni egy művet, át kell érezni annak tartalmát, és megérteni. Megérteni az alkotó szándékát, szerkezeti felépítését, ritmusát, matematikáját, és átérezni érzelmi kivetítését...".

A kiállítás sikeréhez F. Mihály Ida igényes rendezése is hozzájárul.

Bieliczky Sándor

Kohász. 1970-es évek

1021

A FESTÉSZET – VILÁGNÉZET

Emlékezés Dési Huber Istvánra

A huszadik század nagy magyar proletárfestője, *Dési Huber István* 1895. február 6-án született Budakeszin. Szegénység, betegség, sok-sok megpróbáltatás nehezítette életét. Autodidakta művész volt, gyermekkorában abba kellett hagynia tanulását, inaskodott és napszámos munkát végzett. A nélkülözés elűzte Magyarországról, mint ezüstműves, Milánóban próbálta megkeresni a kenyerét — Leonardo városában csak béruzsorán tengődő kézműves lehetett.

Hazajövetele után kórházak és nyomorúságos ferencvárosi bérlakása között oszlott meg hátralevő ideje, szüntelen harcot folytatva életéért, a szegények átka, a tüdőbaj ellen. Egérutat akart nyerni a haláltól képeinek megalkotására. Festményein megelevenednek a külvárosok hétköznapjai, a görnyedő parasztok, fáradt öreg munkások, kubikusok, guberálók, a harmincas évek Horthy-Magyarországának elesettjei.

Jelentős volt elméleti munkássága is, cikkeiben a magyar festészet forradalmi hagyományait és a korszerű proletárművészet jellemvonásait kutatta.

Fiatalon, alkatóereje teljében halt meg, akárcsak kor- és sorstársa, *Derkovits Gyula*. Államunk posztumusz Kossuth-díjjal tüntette ki mindkettőjüket.

K. Gy.

Önarckép Picasso-képpel

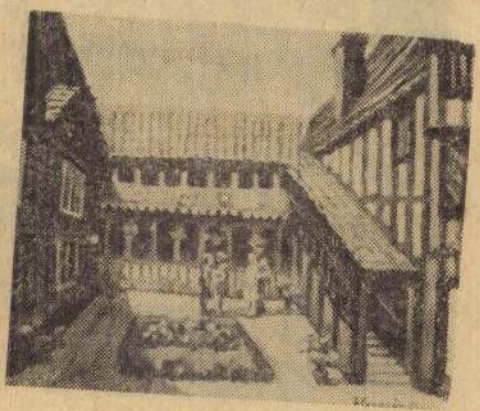

Felekiné Gáspár Anni

Naturalisztikus, leíró jellegű festészetének fő témája az enteriőr, de tájképeket, csendéleteket, portrékat is készít. Az Iparrajziskolában kezdte tanulmányait, majd szabadiskolában folytatta, *Bernáth Aurél*, *Novotny Emil*, *Börzsönyi Ferenc* irányítása alatt. Első gyűjteményes kiállítását arcképeiből rendezte Aradon, 1946-ban. Azóta a Csók Galériában, a Nagytétényi Kastélymúzeumban, a Fényes Adolf teremben és Békéscsabán mutatkozott be önálló anyaggal. Most a nyíregyházi Benczur Gyula Teremben látható 41 festménye, február 7-től 21-ig.

PM 75

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula, festő-
művész

KISALFÖLD

1980 ÁPR 1 2

MTA Földrajz... Int...

1021

Pap Gyula: KOVÁCSOK

n a helye!) ne feledkezzünk meg
ról sem, hogy olyan magyar köl-
nagyságok kortársaként emelke-
ett ki, mint *Kassák Lajos, Illyés*
yula, Radnóti Miklós, Szabó Lő-
nc.

Több mint négy évtizede
bekövetkezett halála
után, képletes értelem-
ben, öleljük őt vissza új-
és újra a sínektől. Ne feledjük
a sem, hogy még életében, kulcs-
ondatként hagyta ránk költésze-
hez: *„Csak az olvassa versemet,*
ismer engem és szeret."

Becsüljük meg és szeressük őt a
ozzá egyedül méltó, végletes és
ermeki őszinteséggel!

R. E.

magazin

■ A Gát utcai bérház udvara

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31.
Telefon: 337-748, 340-726

Papp Gyula festő- és grafikusművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1980 MÁR 16

Ki kell kényszerítenem önmagamból a győzelmet. Ami megkövező nullamtarej, nem; hanem amit tisztára mos.

Papp Gyula: Hegesztő

A Pécsi Tanárke
ranya Táncegyütte
18 órakor önálló e
Művelődési Ház n
soruk első részében
don néptáncfeldo
elő, az együttes m
VIDÁKOVICS ANTA
NÁR JÓZSEF és K
TAL koreográfiáiban
ben Pest környéki
Pécs-környéki bosny
hatunk és a Baran
tatják be. A zenek
vát kólókat játszik a táncszámok kö-
zött.

múlik el Bálint életéből. Otthon
a Szamos—Kraszna-menti falu-

be új műsorát 20 éves jubileuma alkalmából a Pécsi Balett. Brandenburgi versenyére, Mahler: IX. szimfóniájának első témint Johann Strauss zenéjére (Görbetükrök címmel) készített tigazgató. Bemutató: március 22-én este 7 órakor. Képünsúzásból.

Proksza László felvétele

Papp Gyula, festő

Kiváló művészek

DEVICH SÁNDOR, a Bartók Vonósnégyes Kossuth-díjas másodhegedűse, az Állami Hangversenyzenekar tagja;

KOMLOS PÉTER, a Bartók Vonósnégyes Kossuth-díjas primáriusa, a Magyar Állami Operaház koncertmestere;

MEZŐ LÁSZLÓ, a Bartók Vonósnégyes Liszt Ferenc-díjas tagja, a Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola egyetemi docense;

NÉMETH GÉZA, a Bartók Vonósnégyes Kossuth-díjas brácsása, a Magyar Állami Operaház mélyhegedűszólam vezetője;

CZABARKA GYÖRGY, a Magyar Televízió Balázs Béla-díjas operatőre, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

GALAMBOS ERZSI, a Fővárosi Operettszínház Jászai Mari-díjas színművésze, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

HORVAI ISTVÁN Kossuth-díjas rendező, a Vígszínház igazgatója, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi tanára, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

KISS ISTVÁN Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének elnöke, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

LÁSZLÓ MARGIT, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magánénekesse, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

MÁTHÉ ERZSI, a Nemzeti Színház Jászai Mari-díjas színművésze, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

NEPP JÓZSEF, a Pannónia Filmstúdió Balázs Béla-díjas rajzfilmrendezője, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

PAPP GYULA festőművész, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

PÁRTAY LILLA, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magántáncosa, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

SZABÓ ÁRPÁD, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas operatőre, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

SZABÓ GYULA, a Thália Színház Jászai Mari-díjas színművésze, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi docense, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

SZUMRÁK VERA, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magántáncosa, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

TÁBORI NÓRA, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművésze, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

UDVARDI ERZSÉBET Munkácsy Mihály-díjas festő- és grafikusművész, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze;

Érdemes művészek

ASSZONYI TAMÁS Munkácsy Mihály-díjas szobrászművész;

BALÁZS ÁRPÁD Erkel Ferenc-díjas zeneszerző;

BEGÁNYI FERENC, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magánénekese;

BODROSSY FÉLIX, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas rendező-operatőre;

CZEIZING LAJOS Balázs Béla-díjas fotóművész;

CSAPÓ JÁNOS, a miskolci Nemzeti Színház színművésze;

DÖMÖLKY JÁNOS, a Magyar Televízió Balázs Béla-díjas rendezője, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi adjunktusa;

ELEKES PÁL, az Állami Bábszínház Jászai Mari-díjas színművésze;

ESZTERGALYOS KÁROLY, a Magyar Televízió osztályvezetője, Balázs Béla-díjas rendező;

FEKETE GYÖRGY Munkácsy Mihály-díjas belsőépítész, a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatója;

GAÁL ISTVÁN, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas filmrendezője;

GÁL ISTVÁN, a Magyar Rádió Jászai Mari-díjas vezető rendezője;

GERGELY FERENC Liszt Ferenc-díjas orgonaművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tanára;

KELEN PÉTER, a Magyar Állami Operaház magánénekese;

KERÉNYI IMRE, a Népszínház Jászai Mari-díjas rendezője, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi adjunktusa;

KNOLL ISTVÁN, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas operatőr-rendezője;

KOFFÁN KÁROLY grafikusművész;

KOZÁK ANDRÁS, a Thália Színház Jászai Mari-díjas színművésze;

Balázs Béla-díj

BENKŐ IMRE fotóművész;
BUTSKÓ GÖRGY operatőr;
GERE MÁRIA fődramaturg;
HÁRS MIHÁLY rendező;
HORVÁTH Z. GERGELY rendező;
JANKURA PÉTER operatőr;
KARDOS ISTVÁN dramaturg;
KÉZDI KOVÁCS ZSOLT rendező;
RICHLY ZSOLT rajzfilmrendező;
VAYER TAMÁS díszlettervező.

Munkácsy Mihály-díj

BRÁD ANDRÁS ruhatervező;
BUZÁS ÁRPÁD iparművész, a Magyar Iparművészeti Főiskola egyetemi docense;
CZINDER ANTAL szobrászművész;
DEÉS ENIKŐ ruhatervező;
HORVÁTH ISTVÁN belsőépítész;
KARMAZSIN LÁSZLÓ ipari formatervező;
KOVÁCS TAMÁS grafikusművész;
LÓRÁNT ZSUZSA szobrászművész;
MAZSAROFF MIKLÓS festőművész;
PÉRELI ZSUZSA textiltervező iparművész;
RÁTONYI JÓZSEF szobrászművész;
SZENTGYÖRGYI JÓZSEF festőművész;
ZOMBORY ÉVA grafikusművész.

a pultok kezelését, gyengeáramú gépkezelői szakvizsgát tesznek. Ezt csak a fiatalabbak vállalhatták, az idősebbek tehát nem búcsúzhattak el a fogótól, a még működő régi hengersorok mellé kellett állniuk. Nehéz időszak kezdődött, az összeszokott partik, műszakok dolgozói kétségekkel, bizalmatlanul várták új beosztásukat. Mint újdonsült pártbizottsági tag, én kaptam a feladatot, hogy intézzem az emberek ügyét, de úgy éreztem, soha sem jutok a meggyőzés, a biztatás végére. A hengerésznek, akinek évtizedeken át a megszokott társ hajítja a tüzes kígyóként tekergő vasat, nehéz bíznia egy új partnerben. Azután ott volt néhány különleges eset. Például *Ota Hornikot* gyengébb gyomra miatt már régóta kímélték, ismerték a műszaktársak. *Pavel Holubnak* beteg felesége miatt rendszeresen megengedték az állandó reggeli műszakot. *Peter Kovar* bácsi nyugdíj előtt már letenni készült a fogót, a vágógép melletti ülő munka várt rá. Nagy kérdés volt, megkapják-e mindezeket az előnyöket annál a hengersornál, amelyhez helyezték őket. Csak a türelmes szó, az új munkahely kommunistáinak segítőkészsége, összefogása segíthetett. Úgy jártunk el, hogy a Morgan—Hammer sor sen-

Milos Vacek, a Kabló kábelgyár pártszervezetének elnökhelyettese.

és most már családjáért is járja a bányát.

Az ifjúsági brigádvezető korát meghazudtoló bölcsességgel mondja, ha valaki, ő tudja, hogy az emberformálás mindennél nehezebb, de hálásabb feladat. Elérni, hogy a különböző irányba húzó fiatal bányászok között megszülessen az összetartó erő, hogy ne csak a jó fizetés tartsa össze a brigádot. Sok országos bányászrekordot elértek, de az semmi volt ahhoz képest, amikor olyan munkahelyen kellett vállalni a fejtést, amelyhez nem fért hozzá a kombájn, kézbe kellett venni a lapátot. De akkor is együtt maradtak.

— Itt mindig azt halljuk, elkelne még az új munkaerő. Mi azt mondjuk, ha mindenki marad és maradni akar, akkor elegen vagyunk. A munkaerő stabilizációja elsősorban az emberekkel való foglalkozáson múlik.

*

Kladnói kommunisták. Nem különleges, inkább másokkal többet törődő emberek. Ilyenné formálták őket Kladno munkásmozgalmi hagyományai és azok az új feladatok, amelyek teljesítéséhez e város kommunistái nem fukarkodnak idejükkel, erejükkel.

Prága, 1981. március.

Komornik Ferenc

városban

Április első felében három alkalommal is fellép a tokiói zenei egyetem professzora, az 1974-es budapesti karmesterverseny győztese, *Kobajasi Kenicsiro*. Április 6-án és 13-án az Erkel Színházban vezényli a Magyar Állami Hangversenyzenekart; e két estjén Schubert, Berlioz, Mozart, Sztravinszkij és Ravel muzsikáját élvezheti a közönség, míg az április 10-i zeneakadémiai koncerten a japán vendégművész a Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarát és énekkarát vezényli. E koncerten Berlioz Faust elkárhozása című oratorikus műve szerepel. (MTI)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Papp Gyula,
festő- és grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1980 MÁR 15

1980. március 15., szombat

1021

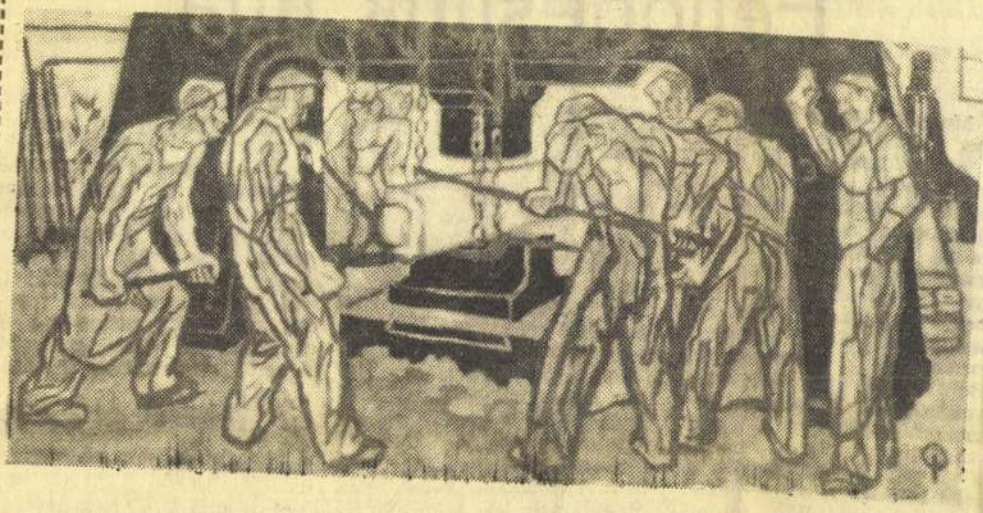

Papp Gyula képe

1980. március 15., szombat

Fejlődésünk útja

Megyénk ipari termelésének üteme 1980 első felében a népgazdasági előirányzatot meghaladó mértékben, de az előző évinél szerényebb ütemben emelkedik. Továbbra is dinamikus fejlődésre számíthatunk viszont a megye iparát jelentős mértékben meghatározó vegyipari ágazatban. Ez a tendencia érvényesül mindenekelőtt Borsod két nagy vegyipari vállalatánál: a Borsodi Vegyikombinátban és a Tiszai Vegyikombinátban, továbbá a Tiszai Kőolajfinomítóban, ahol az idén mintegy másfél millió tonna kőolaj feldolgozását kell biztosítani, ugyanakkor gondoskodni kell nagyobbrészt kedvezőtlen tendenciák (nyugati piacokon uralkodó recesszió, a Közös Piac protekcionista intézkedései stb.) jellemeztek — az V. ötéves terv céljaival összhangban gyorsabb ütemet sikerült diktálni az exportszállítások növelésében. Kétségtelen, 1979-ben kedvező változásnak lehettünk tanúi az értékesítés területén. Kivitelünk országosan 13 százalékkal nőtt, s ezen belül a nem rubel elszámolású export volumene dinamikusabban, több mint 26 százalékkal emelkedett. Megyénkre is érvényes az exportban bekövetkezett dinamizmus, hiszen az 1978. és a minőség fokozásában. Ezért, 1980-ban a legfőbb feladatnak kell tekintenünk, hogy a múlt évi kedvező tendenciák a gazdálkodás minden szférájában megerősödjenek, hogy következetes irányító, szervező és ellenőrző munkával megfelelő feltételeket teremtsünk a tervidőszak utolsó esztendeje és a következő évek gyorsabb ütemű, hatékonyabb fejlődéséhez.

A vállalatok nagy része felmérte a termékszerkezet korszerűsítésének lehetőségeit, sok helyen konkrét tervet dolgoztak ki a gazdaságtalan termelés visszaszorítá-

GYI TÁJAK, EMBEREK

ültetett...

latot Kaposváron folytatta, neg nem betegedett: mellkasi ık végre rajta. Tartalékállo- erítette a betegség. A városi zdasági osztályát vezette át végzett. Szervezett téeszt. Bárdudvarnokra elnöknek s volt; cselekvő tanújává leti rszaknak" is. Nekik a közet is meg kellett harcolniuk szép, de művelést tekintve déken. Három év alatt majo- utakat építettek; a terület ma is ugyanaz, melyet még 964 óta a megyei földhivatal csoportjával végez

sal, majd a Botroc-tanyánál az Éles-hegy gerincére térve sűrű erdők között, szinte érintetlen természeti környezetben. Gyönyörű zselici vidék! A fák koronájáig felkúszott, hajókötél vastagságú iszalag-indák, és a télen is zöld borostyán hatalmas zöld tömege az őserdő benyomását kelti. Ahol az erdő ritkulni kezd és véget ér, szinte alpesi jellegű rétekkel tarkított átmenettel a szennai szőlőhegy következik. Le a faluba! A turistaösvény kijelölésével — mondja lokálpatrióta kísérőnk — a természetbarátkör még adós.

De — képzelt szennai látogatásunkból — most vissza a Barát-hegyre. Bencés barátokról kapta a nevét: török dúlta templomuk, kolostoruk ott állott a vasút

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula

SOMOGYI NÉPLAP
Képtörténet
1980 MÁR 30.

1021

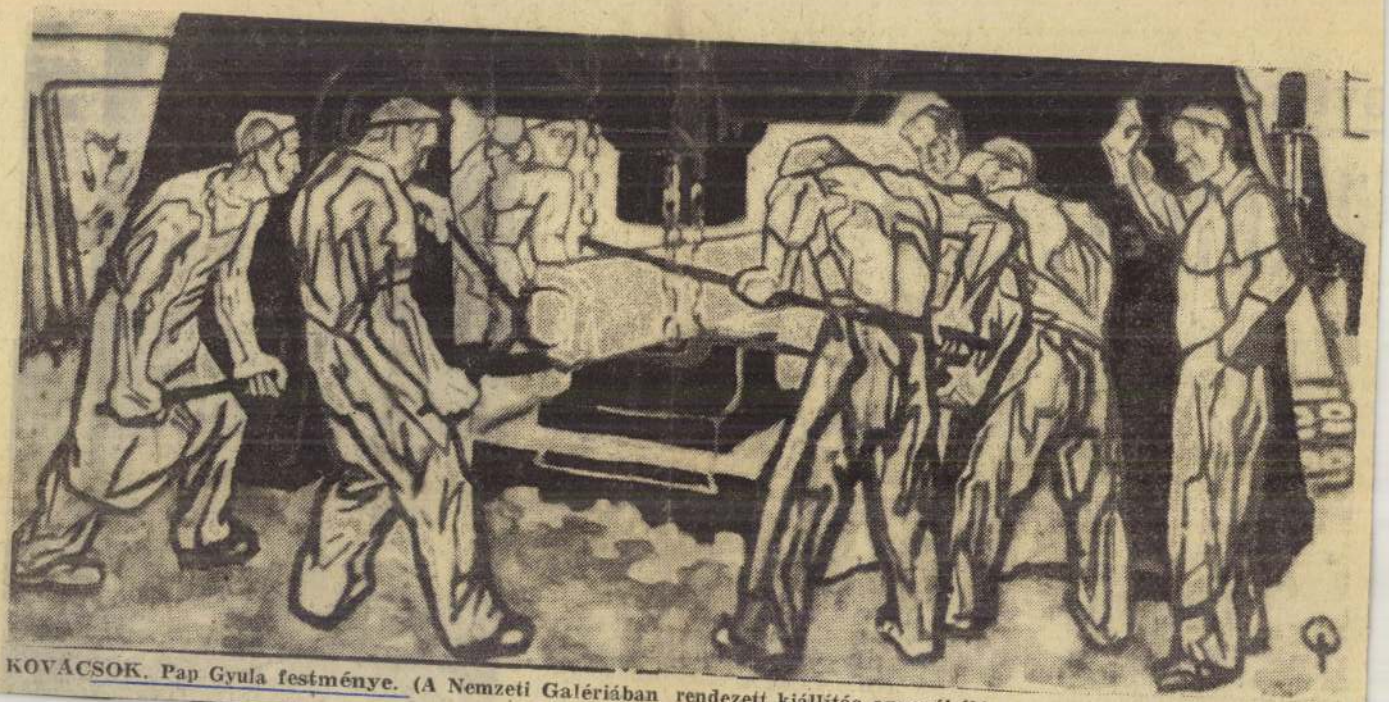

KOVÁCSOK. Pap Gyula festménye. (A Nemzeti Galériában rendezett kiállítás anyagából.)

francia forradalom hivatalos lapját. Az osztrák kormány hamarosan el is rendelte, hogy a kávéházak csakis cenzúra által engedélyezett napilapokat tarthatnak.

A XIX. század elő évtizedeinek leghíresebb kávéháza a Fortuna volt, a negyvenes éveké pedig a Pilvax, amely a márciusi ifjak tevékenysége révén örök időkre beírta magát a magyar történelembe. Az 1900-as évek elejének kávéházait (a New York, a Japán, a Philadelphia Kávéházat elsősorban) számos híres író, költő, újságíró és művész tartotta második otthonának.

A kávéházak olvasási kultúránk fejlesztésében betöltött szerepéről sem szabad megfeledkeznünk. Ezek ugyanis — ugyanúgy, mint a különféle olvasókörök és köl-

Az alvás helye

A hálószoba a pihenés, az alvás színtere. Előnyös, ha a lakás szeparált részén, a zajtól távol rendezzük be. Aki házat épít, feltétlenül a fürdőszoba közelébe tervezze a háló. Ez több szempontból is praktikus. Közel a reggeli, és az esti mosakodás, testápolás színhelye, — nem kell hálóruhában végigvonulnunk a lakáson, mindjárt üdén, frissen jelenhetünk meg családtagjaink előtt.

Mégis érthetetlen módon sok lakóházban — különösen a kétszintes családi házakban az alsó szintre kerül a fürdőszoba — a — a konyhával, étkezővel együtt, s az emeletre a hálószoba. Ez egyáltalán nem praktikus beosztás.

Aki házat, lakást épít és módja van a hálószoba földrajzi elhelyezését is megválasztani, a keleti, délkeleti fekvésű hálószobát részesítse előnyben. Így reggel derűs napfényre ébredhet, s este a kánikulai napokban is hűvös hely fogadja majd.

Aki bérházban, már korábban épített lakásban keresi a hálószoba helyét, s ilyen szempontokat nem tud figyelembe venni, variálhat az ágy, a hálószoba bútorok elhelyezésével. Ne zsúfoljuk tele a hálószobát, a hálófülkét. Az ágyon kívül az éjjeliszekrénynek, az ágyneműtartónak, a fésülködő asztalnak, vagy az ezt a bútordarbot helyettesítő polcnak és tükörnek van helye. Ruhásszekrény csak akkor kerüljön a hálóhelyiségbe, ha méretei megengedik, ha nem nyomasztanak, nem veszik el a teret.

Nyugalmat áraszt a háló, ha színeiben is csendes, nem hivalkodó. A fal színeinek megválasztásától a bútorok, a függöny, az ágytakaró színéig a derűs, világos árnyalatok az előnyösek. Nagy foltokban egy-egy erősebb szín is elképzelhető, de soha ne válasszunk nagymintás textileket, s virágos, élénk színű tapétát.

— se —

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1980 MÁR 23

Pap Gyula,
festőművész

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP . 1980. MÁRCIUS 23.

Vasárnap

1021

Pap Gyula: Kovácsok

s fingerprints

recreating Big Ba

Physicists believe there are four chief interactions between particles—electromagnetic, gravitational, weak and strong nuclear forces—and that they are based on the same fundamental principle.

Schopper said some amazing energy savings could be made if a formula covering that interaction was found.

"It is pure speculation, but if one could map the interactions and open up the secret of energy-matter transformation, the energy contained in a sugar cube could heat a big city for months" he said.

Ransom money of 1971 mystery hijack found by picnickers

Portland/Oregon (UPI) — An 8-year-old boy on a family outing found several thousand dollars of the money extorted by airplane hijacker D. B. Cooper, who parachuted from a Northwest Orient Airlines jet with $200,000 ransom eight years ago, the FBI said Tuesday.

The money is the first found from the only successful airline hijacking for ransom in American history.

The FBI showed reporters 12 piles of weather-beaten $20 bills and said the serial numbers matched those on some of the bills paid to Cooper by the airline before he parachuted from a Boeing 727 jetliner on Thanksgiving Eve 1971.

Cooper was never found and most investigators believe he was killed in the jump.

The FBI said the money was too decomposed to be certain of the amount. It appeared, however, to total several thousand dollars. The FBI said the bills were found by Brian Ingram, son of Mr. and Mrs. Harold Dwayne Ingram, during a family outing Sunday. The bills were partially buried in sand on the north bank of the Columbia River.

The crime, which captured the fancy of America, began when a middle-aged man using the name Dan Cooper boarded a Northwest flight at Portland. Before the flight reached Seattle, Cooper told the crew he had a bomb in his briefcase and demanded that Northwest give him $200,000 and four parachutes and fly him to Reno, Nevada.

Cooper somehow became known as „D. B." instead of Dan during the hijacking. His actual identity has never been determined.

The other 36 passengers were allowed to leave the plane at Seattle. After it took off again, Cooper forced the entire crew to the flight deck.

When the plane arrived at Reno, Cooper and the money were gone.

The flight recorder and crew testimony indicated that Cooper had jumped near the little town of Ariel in southwestern Washington, a densely wooded area in the foothills of the Cascade Mountains.

Numerous searches of the region turned up only a rear door from a Boeing 727.

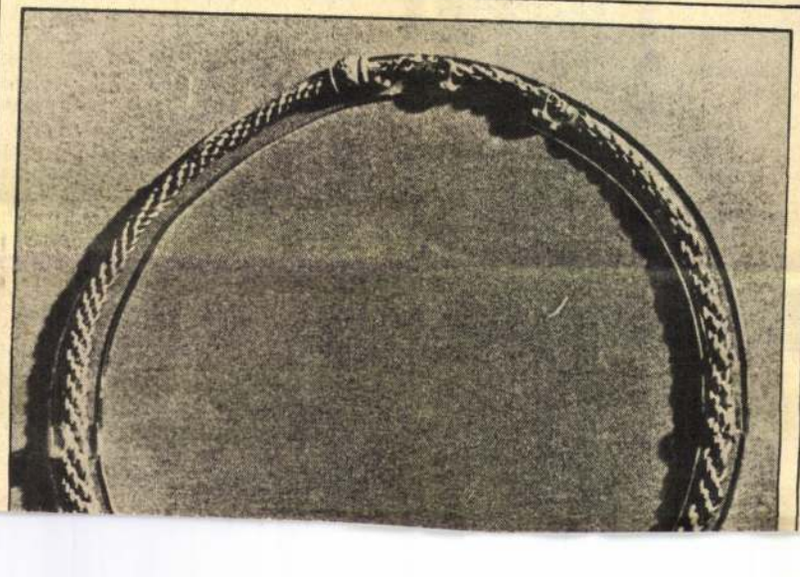

active in helping refugees—including an important physicist—flee Nazi-occupied parts of Europe, a Swedish newspaper said Tuesday. The Expressen newspaper based its report on the research of American author Charles Higham, who claimed that Garbo first became involved with the British Secret Service in 1939 through the contacts of Hungarian film director Alexander Korda. Korda acted as a middle-man for the British during the war and recruited various influential people for them, Higham told the newspaper. The Expressen said Higham based his report on two days of research into war time documents including 5,300 files declassified by the US government. Expressen said Garbo helped arrange contacts between special agents of Britain with influential people in neutral Sweden, including shipping magnate Axel Johnson and members of the Swedish royal family. She was also instrumental in obtaining the release of various important persons from occupied Europe, Expressen said. Included in the group Garbo helped was nuclear physicist Niels Bohr, who escaped from Denmark to Sweden and later worked on the Manhattan Project, the code-name for the US effort to build an atomic bomb, Expressen said. **— UPI**

Kanebo, a leading Japanese synthetic fiber maker, has picked up **MARK THATCHER,** son of British Prime Minister Margaret Thatcher, as a "celebrity" in the firm's promotion campaign, a Kanebo spokesman said Wednesday, adding that the 26-year-old Thatcher, a "promising car racer" has agreed to model for his company to publicize the firm's artificial leather wear. In return for Thatcher's service, Kanebo will sponsor his racing activities in Asia, including the forthcoming march Suzuka Formula Two race in Japan, the spokesman said. Posters showing Thatcher posing for Kanebo will appear in Japanese fashion stores later this month. **— UPI**

Conductor **COLIN DAVIS,** music director of the Royal Opera House, Covent Garden, was knighted by Queen Elizabeth II at Buckingham Palace Tuesday. Sir Colin leaves shortly for a month's engagement in Boston where he is principal guest conductor of the Boston Symphony Orchestra. **— AP**

ICAO conference

To coordinate charter

MTI SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Gyula Pap

DAILY NEWS
1980 FEB 14

1021

Show of Gyula Pap's works at the National Gallery

A jubile exhibition of 400 paintings and other fine art works are greeting a distinguished Hungarian artist, 80-year-old Gyula Pap. The exhibition reveals the milestones of a very multifold and prolific artistic activity which is marked by artistic consciousness, social committedness, and a variety of artistic approaches.

Born in the southeast Hungarian town of Orosháza, Gyula Pap started his graphic art studies in Vienna and continued—in 1919—at the Budapest School of Arts and Crafts. After the fall of the Hungarian Republic of Councils he emigrated and lived abroad. An important stage of his artistic career followed in the early 1920s, when he became one of the students of the Bauhaus movement. The metal lamps and cans created during that period are considered to be worthy art objects of those years.

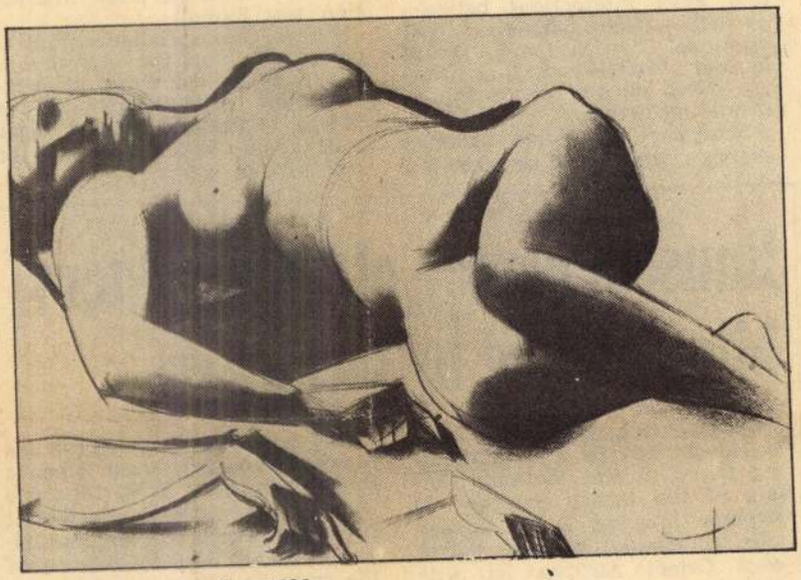

Reclining Nude. Cca 1928

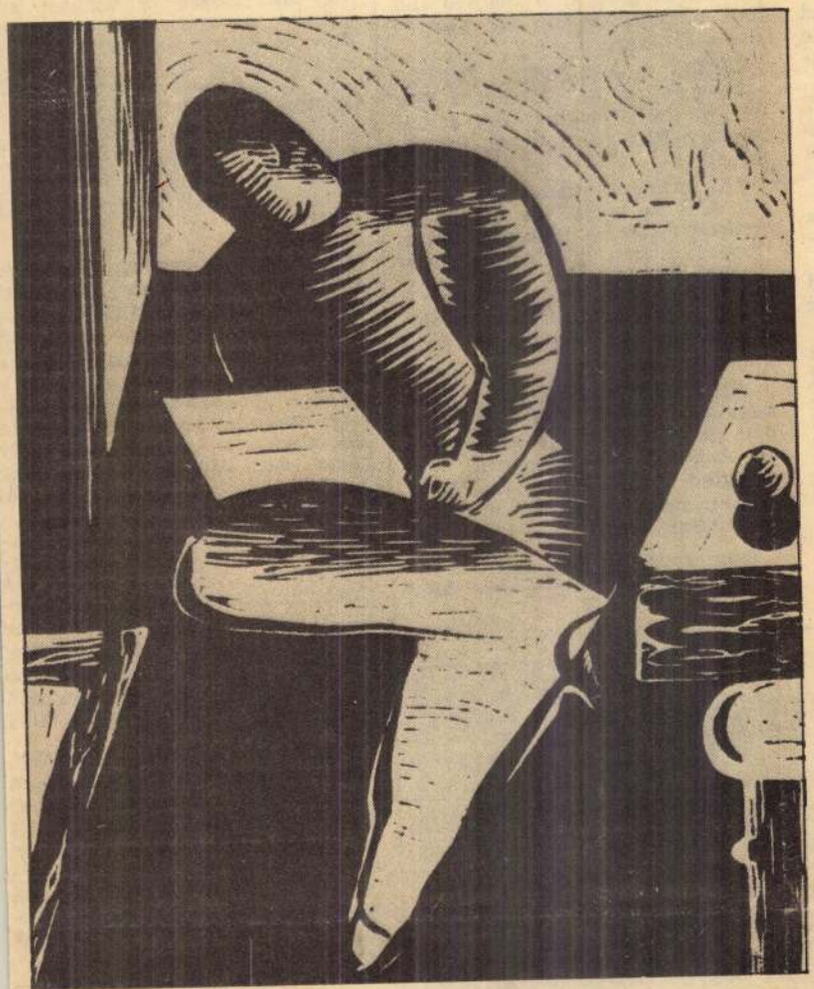

Sedentary Man. 1923

Pap's next venue of artistic activity was Transylvania where he worked also as a litographer, but mostly his artistic photos of various social groups, including the Gypsies were particularly outstanding. After an over-seven-year stay in Berlin, which resulted in paintings of strange colour compositions he returned to Hungary for good. The beautiful sceneries of the Danube Bend and the characteristic types of humanity he found in the Hungarian Lowlands and around Lake Balaton provided his themes.

Perhaps one of the first modern renderings of industrial workers is associated with Pap. His charcoal drawings of Hungarian steel workers—made in 1942 while a forced labourer in a Budapest steel works are now preserved among the most precious relics of the Museum of the Hungarian Labour Movement. An artistic handling of the light effect is manifested in his paintings on the Csepel foundry workers. He was an observer of the founding and development of Hungary's first socialist new town, Dunaújváros.

Many talented young Hungarians benefited, in the late 40s from the excellent pedagogical work of Gyula Pap, for he taught at the Budapest Fine Art College between 1940-1962. However after going into retirement, he continued to create works of art with an unbroken spirit, inventiveness and imagination. Evidences of these years are the still lifes of Hungarian gardens and paintings of the unique beauty of the Dalmatian Seashore or the bays of Sicily.

A novel feature of Gyula Pap's art are his non-figurative compositions—made mostly in the early 70s—reflecting both playfulness and intellect. A rich presentation of the "crop" of that over-six-decade artistic oeuvre is on display at the Budapest National Gallery.

P. H.

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula,
NÉPSZAVA
Művészet

1980 FEB 29

1021
NÉPSZAVA

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Pap Gyula számadása

Nyolcvanadik születésnapja alkalmából nagyszabású kiállításon mutatja be a *Nemzeti Galéria* Pap Gyula életművét. A mintegy 400 festmény, rajz, metszet, pasztell és iparművészeti tárgy egy sokoldalú, minden új iránt fogékony, de tartalmi célkitűzéseit tekintve *következetesen emberközpontú* művészegyéniséget reprezentál, akinél a formai forradalmiság szorosan összenőtt a társadalmi forradalmisággal: az ember huszadik századi sorskérdéseinek feltárásával és megválaszolásával.

Az 1899-ben, Orosházán született, s tanulmányait Bécsben megkezdő mester a fejlődését meghatározó politikai és művészi impulzusokat a húszas évek Németországától kapta, ahol a tanácskormány bukását követően közel másfél évtizedre menedéket talált. A forradalom sorsa, amely Magyarországon már megpecsételődött, Németországban ekkor még nem dőlt el; legális kommunista párt vezette harcos munkásmozgalom küzdött azért, hogy a polgári pártok és a szociáldemokrácia szövetségeseként létrejött weimari köztársaság szocialista irányba fejlődjön tovább.

Az eredendően szociális érdeklődésű, s már itthon is baloldalinak számító fiatal művész teljes mellel vetette be magát az eljövendő kollektivista társadalom művészetét megteremteni vágyó mozgalmakba: 1920—23 között a modern tárgyformálás fellegvárában, a *Bauhausban* dolgozott, majd a berlini *Itten-Schule* tanáraként kutatta azt a festői nyelvezetet, amely a természeti formák és a képi elemek szintetizálásával a valóság lényegi oldalait képes érzékletessé tenni. Dinamikus cselekvésvágy és szenvedélyes életszeretet minősíti ekkoriban készült, hol konstruktív feszességű, hol líraian oldott „valóságelemzéseit", melyek közül nem egy nagy sikerrel szerepelt a párt vezetése alatt álló haladó művészcsoportosulás, az „Association revolutionärer Künstler Deutschlands" rendezvényein.

1934-ben, Hitler uralomra jutása után Pap Gyula visszatér Magyarországra, s ezzel új fejezet kezdődik munkásságában. Itthon ugyanis eddig inkább csak áttételesen — indirekten — jelentkező valóságalakító szándéka a hazai táj és atmoszféra hatására konkrét tartalommal telítődik: *a kiélezett társadalmi helyzet arra készteti, hogy nyíltan is szembenézzen a kor feszítő problémáival.*

A főként Zebegényben és Szentendrén dolgozó, s a Szocialista Képzőművészek Csoportjával is kapcsolatot tartó művész határozott szerkezetű, expresszív színvilágú kompozícióban jeleníti meg a munkásság és a szegényparasztság mindennapjait, felvázolva egyben azt az *emberesményt* is, amely öntudata, teremtő ereje, évszázadokon át edzett teherbírása révén pillanatnyilag az egyetlen konstruktív erő, amely a nemzet sorsának alakítására vállalkozhat. Hasonló energiák feszülnek nagy formákra redukált dunai tájképeiben és a háború embertelenségét leleplező szimbolikus vásznain is, melyeket figurális munkáival együtt 1940-ben és 1943-ban gyűjtőerejű kiállításokon mutat be a fővárosban.

A felszabadulás Pap Gyula számára nem jelentett ceruzát, *természetes gesztussal* folytatja mind tartalmilag, mind formailag korábbi törekvéseit, talán csak témaválasztása lesz nagyvonalúbb, s monumentalitása felszabadultabb. Az ötvenes években is elsősorban a *dolgozó ember és a munka lendületének képi kifejezése izgatja;* előbb Csepelen, majd Miskolcon és Dunapentelén fest pompás képsorozatokat a kovácsok, üvegöntők és kohómunkások erőfeszítéseiről, az anyaggal való heroikus küzdelméről. Bár ezek a munkái, mint egyik méltatója, Rabinovszky Máriusz találóan megjegyezte, mind „fal után kiáltottak", ennek az ízigvérig monumentalista alkotónak mindössze egyetlen freskót, a szentendrei „Szüret"-et sikerült kiviteleznie; ennek a tervével debütált egyébként 1948-ban, a *Közösségi művészet felé* című kiállításon.

1960-tól kezdődően Pap Gyula művészete kiegyensúlyozódik, lehiggad, s némiképp meditatív, *szemlélődő irányba* csúszik át. Figurális problémák ritkábban foglalkoztatják, annál többet festi szűkebb és tágabb környezetét, a tájakban, csendéletekben fellelhető esztétikai és humánus értékeket. Világos tónus, tiszta élénk színek, az ábrázolt tárgyakban észlelt szerkezeti erővonalak kifejező hálózata, érzelmi gazdagság, helyenként romantikus hangulatok jellemzik az utóbbi évtizedek termését, amit találóan egészítenek ki, színeznek és motiválnak a művész belső nyugtalanságát, kutatószenvedélyét, ma is eleven kísérletezőkedvét tükröző finomvonalú grafikák, s a színek tónusértékeit feltáró nonfiguratív pasztellek. Az életmű tehát ma sem lezáratlan, noha karaktere, jellege — úgy tetszik — már nem fog változni döntően.

Pap Gyula munkásságát lehetetlen méltatni pedagógusi tevékenységének említése nélkül. Tanított már Berlinben is, itthon pedig alapítója és vezetője volt a népi tehetségek felkarolására vállalkozó Nagy Balogh kollégiumnak, végül a főiskolán töltött be 1949-től 1962-ig professzori állást. Oktatási módszereit is ugyanaz a nyitottság jellemezte, mint művészetét: igyekezete arra irányult, hogy növendékei — akárcsak ő — egy tágabb, szabadabb világszemlélet perspektívájából szemléljék a magyar valóságot. Festészete, amely fontos láncszeme a modern európai művészet történetének is, a maradandó alkotások hosszú sorával megbecsült helyet vívott ki magának a magyar piktúra java teljesítményei között.

Tasnádi Attila

Tanulmány a „Nagykalapács"-hoz

NEPSZAVA

Mellőzött jogszabály

Két éve az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke rendelkezést tett közzé az *ütemes szállításról.* A paragrafusokból kitűnik: anyagi ösztönzéssel kívánják a vállalatokat rábírni arra, hogy havi — indokolt esetben ennél is rövidebb határidejű — szállítási szerződéseket kössenek. Szigorúbb ütemezésnél ugyanis *felárat* számíthatnak fel, késedelemben pedig kötelesek áraikból *engedményt* adni.

Dr. Galambos Sándor, az Aluker kereskedelmi irodavezetője negyedévvel a jogszabály megjelenése után 25 jelentős szállítót keresett meg levélben, hogy nyilatkozzanak, *mire képesek vállalkozni.* Száz nap alatt a címzettek háromnegyede válaszolt, a többség imígyen:

Halogatás és bizonytalanság

„Sajnos ez idő szerint is csak *halogató tájékoztatást* van módunkban adni." „Kereskedelmi tevékenységünket raktárról történő kiszolgálással folytatjuk, szállítási szerződésben folyamatos árukiadásra nem vállalunk kötelezettséget." „Amennyiben termelésükhöz a rendeletben előírtak feltétlenül szükségesek, úgy kérjük, igényeiket más forrásból biztosítani szíveskedjenek."

A válaszok — sok egyéb mellett — *bizonytalanságot* tükröznek. Bizonytalanságot az anyagellátásban, az importban, a belső termelési fegyelemben, szervezettségben, s mindenképpen a *felelősségvállalásban.* Pedig ez a jogszabály sokkal többet akar a kimondottaknál: a legtöbb vállalat eladó és vevő, termelő is, szállító is. De ha bármely cég bizonytalan abban, hogy idejében megkapja-e az anyagot, eszközt, olyankor rábiztosít, *felhalmoz.* 1978-ban a termelésnél gyorsabban nőttek a készletek, amelyek *csökkentik* a vállalatok anyagi forrásait. S e helyzetben a készleteket ott gyűjtögetik, ahol nem kellene: a *felhasználónál.* Ezért aztán, ha mindent meg is lehet találni, a szocialista ügynök, az anyagbeszerző megy vándorútra, s nem a szállító, a kereskedő *szolgáltat.*

Frontáttörés nélkül

Tavaly a szállítások ütemezése javult, s ez a tény is hozzájárult a mérséklődő készletnövekedéshez. *Frontáttörésről* azért nincs szó.

Érthető, hogy a legélénkebben az *élelmiszeripar* reagált a lehetőségekre, *havi, heti, napi,* sőt naponta kétszeri szállítással a vevők igényei szerint. A *vegyiáruk* is a megállapodásoknak megfelelően, pontosan érkeznek a boltokba. Az ipar és a kereskedelem kapcsolatában, a pontos szállításban *a javulás mégsem kielégítő.* Példázza ezt, hogy a tavalyi első félévben a ruházati nagykereskedelmi vállalatok 23,5 millió forint késedelmi és meghiúsulási kötbért hajtottak be az ütemtelen szállítások miatt. (Ennek hátrányát pontosan érzékelte a boltba betérő *vevő* is!)

Négy nagykereskedelmi vállalat — Triál, Mobil, Vasvill, Vegyianyag Kereskedelmi Vállalat — által kért havi ütemes szállítást 23 iparvállalat tagadta meg, köztük éppúgy megtalálhatók az országos hírű *mammutcégek,* mint az apróbb, de jó nevű *szövetkezetek.* A rendelkezés ilyetén mellőzése a folyamatos, választékos áruellátást *rontotta.*

Sok anyag, kevés készáru

A *felárak és engedmények* még ritkábbak az *ipari* vállalatok egymás közti kapcsolataiban, ahol talán a legnagyobb szükség lenne az ütemes szállításra. Egyes cégek ugyan vállalják a havi teljesítést, de nem tartják be ígéretüket és a károsult vállalatok nem követelik a kötbéreket.

Hazánkban a készletek 70 százaléka anyagból, 18 százaléka félkész termékből, 12 százaléka készáruból tevődik össze. Ugyanez a fejlett országokban *40—20—40* arányú. Vagyis *túl sok nálunk az anyagfelhalmozás, s túl kicsi a készárukészlet.* Mindkettőn — ha nem is csodaszerként — segítene az ütemes szállítás, amely a népgazdasági készleteket *átrendezhetné.*

Az alumíniumipar például 240 000-féle anyaggal, alkatrésszel dolgozik. Elképzelhető, mennyit változtatna gazdálkodásán a megbízható szállítás. S bár Magyarországon *szerződéskötési szabadság* van, mégis belátható, milyen biztonságot nyújtana a felhasználónak, ha az anyagi érdekeltség hajtaná partnereit — szállítói pozícióban önmagát —, a *pontos szállítás* vállalására.

A jogszabály két éve él. Tartalma évről évre időszerűbb. *Betartása pedig aligha elodázható.* —

Fóti Péter

Az Országos Mezőgazdasági Koordinációs Bizottság ülése

Nincs akadálya a tavaszi mezőgazdasági munkák megindításának, az ehhez szükséges anyagi, technikai eszközök a termelők rendelkezésére állnak — állapította meg az Országos Mezőgazdasági Koordinációs Bizottság csütörtöki ülésén, amelyen *Váncsa Jenő* miniszterhelyettes elnökletével az 1980. évi felkészülés helyzetét vitatták meg.

A bizottság felhívta a gazdaságok figyelmét arra, hogy az üzemi tervek előirányzataihoz képest mintegy *5—10 százalékkal növeljék a kukorica vetésterületét,* és kellő agrotechnikával fokozzák a takarmánytermő, valamint a gyepterületek hozamát.

Húsz országban já

Aki a vilá

— Amikor először, 1967-ben Isztambulban, a Boszporusznál megláttam a Márvány-tengert, megfogadtam, ha tehetem, csak utazásra fordítom minden energiámat, s költöm összes pénzemet — emlékezik *Heszler Teréz,* a Medimpex könyvelője. S jó hallgatni, hogyan beszél arról, mit is jelent számára a turizmus: — *Belső megelégedettséget, tágabb kitekintést a világra...* A híreket is másként hallgatom, olvasom azóta. A környezetemben levő emberek alig utaznak. Másképpen élnek. Vagy én? Lehet. *Egy biztos, nem unalmasak, sablonosak napjaim.* Ha jön egy külföldi népi táncegyüttes, elmegyek, megnézem. Ha megjelenik egy érdekes könyv, azonnal rácsapok, s beleélem magam egy más kultúrába. Például, amikor Egyiptomba utaztam, Ceram: A régészet regénye jelentett nagy élményt számomra, és sokat segített abban, hogy Egyiptomban ne

kölcsről, szülői példamutatásról. Megdöbben, amikor látnia kell, hogy *utóda a gyakorlatban is alkalmazza a „tanultakat".* Egyszerűsítve az ügymenetet, már maga állítja elő a hamis igazolásokat. *Tehát csal.* És ha megszorul, pénzért is benyúl a fiókba. *Tehát lop.* Egyelőre csak otthon.

Mert *lépést kell tartania társaival.* Nem szabad kiderülnie, hogy ő csak heti 20 forint zsebpénzt kap. Hiszen a padszomszédjának *százas is van a brifkójában.* Titokban amerikai cigit szív-

benyomássorozat érhette, amely fellazította a gyerekekre általában jellemző, *eredendően szilárd erkölcsiséget.* Helyt adott valami másnak: vagánynak, fenegyerekeskedésnek, amivel — szintén ki lehet ríni a bolyból.

Ilyen korban még a feltűnési vágy is téves vágányra vihet. Különösen akkor, ha a családi töltés nem egyértelműen pozitív irányba tereli az igyekezetet a kitűnésre.

...Mindezt azért kellett elmondanom, mert *nem lehet tudomásul venni a. Már a gyerekek*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 MÁR 16

PEST MEGYEI HÍRLAP

Pap Gyula festő-művésze

Kovácsok 1021

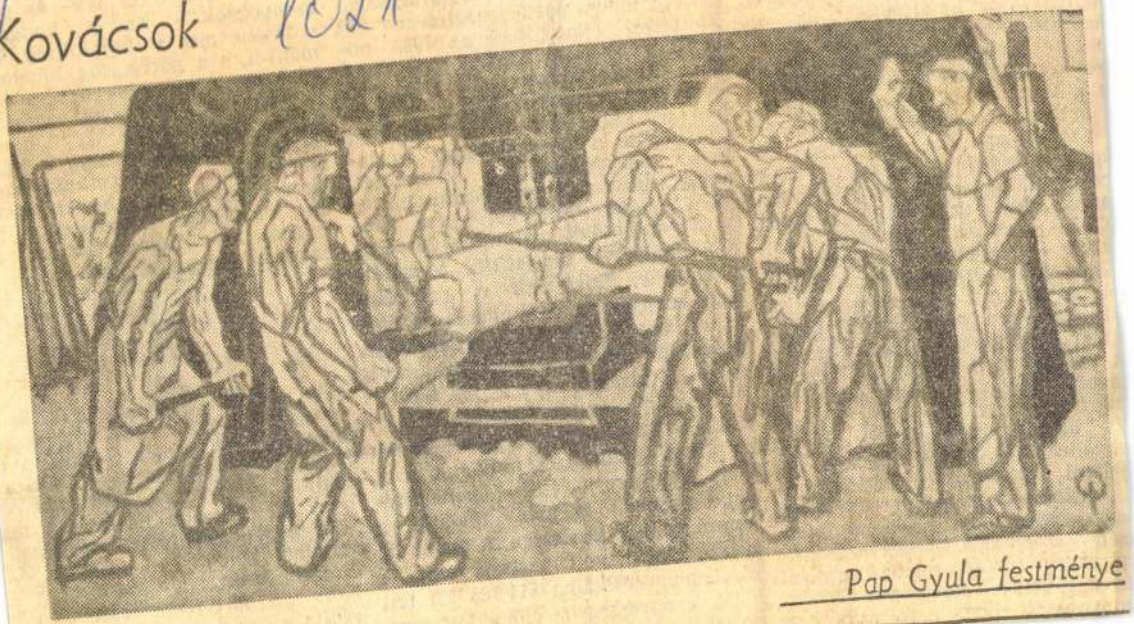

Pap Gyula festménye

nnelye van a legfőbb pártfórum
nácskozásának, az Építők Rózsa
renc Művelődési Háza. Itt zajlik
1951. február 24—március 2. kö-
tt *a Magyar Dolgozók Pártja II.*
ngresszusa. Hatalmasak az or-
ígépítő munka eredményei, s en-
k túlbecsülése — a lehetőségek
ves fölmérése — nyomja rá bélye-
t a kongresszus dokumentumaira.
hangzik el, hogy legyen hazánk
vas és acél országává, ipari or-
iggá, a gépek országává". S nem
cél a hibás, hanem elérésének ho-
anja, ideje, az a türelmetlenség,
ely — nemcsak gazdasági teen-
kben — jellemzi a pártvezetést.
látszat a türelmetlenek mellett
ól. A nemzeti jövedelem egy év
itt, 1950-ben nagyobb mértékben
tt, mint a fölszabadulást megelőző
t évtizedre visszanézve. Ilyen és
sonló tényekre támaszkodva a
ngresszus úgy látja, hogy az ere-
ti ötéves népgazdasági tervet
egváltoztatva, *bátrabb* célokat kell
jelölni. Így kerül be a határozat-
például a nehézipar termelésének
gyszeresére növelése, a mezőgaz-
ság szocialista átszervezésének
pirendre tűzése, mindaz, amiről
ár a következő kongresszuson be-
zonyosodott, hogy *nincs arányban*

hogy hatalmasak a töme
lő alkotó energiák, s a
építés nagy nemzeti célj
és pártonkívüliek öss
érhető el. A pártértekez
küldöttet választottak a
vember 20—24. között
VIII. kongresszusra. Az
határozat korszakot lezá
ben új korszakot nyitó
rögzíthette a mezőgazdas
lista átszervezésének
megállapítva: *„A mezőga*
cialista átszervezésével
gazdaságunkban osztatla
dóvá váltak a szocialista termelési
viszonyok, befejeztük a szocializ-
mus alapjainak a lerakását. A ma-
gyar nép történelmi jelentőségű
győzelmet aratott, a szocializmus tel-
jes felépítésének korszakába lépett."
Az ország szántóterületének 96 szá-
zalékát ekkor termelőszövetkezetek
és állami gazdaságok művelték meg,
s az újonnan létrejött termelőszö-
vetkezetekben is már működött a
kommunisták közössége; a tsz-ek 97
százalékában volt pártszervezet. A
párttagság létszáma 511 965 főt tett
ki. A kongresszuson elfogadott szer-
vezeti szabályzat a párttag köteles-

X.

A párt *X. kongresszusa* 1970. n
vember 23—28. között tanácskozo
közel két ötéves terv fordulópontj
hoz. A számbavehető eredmény
tekintélyesek voltak. A kongressz
nagy szeretettel és tisztelettel fog
dott egyik meghívott vendége,
szovjet küldöttség vezetője, *L.*
Brezsnyev erről így szólott beszé
ben: *„A párt fogja össze és kov*
csolja eggyé a munkásosztály, a t
rasztság és az értelmiség erőfeszí
seit. A párt mutatja meg a kitűz

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 FEB 25
BUDAPESTER RUNDSCHAU

Gyula Pap

1021

In dieser Nummer stellen wir unseren Lesern den Maler Gyula Pap vor. Bild oben: Licht, Liebe, Leben

schrieb, konnte sich
Mühlsteine in seinem Beu
noch nicht entledigen. Be
Studium ist er launenha
hat mehr Nachprüfungen
andere, verabscheut das L
sen, zu Hause kommt
auch gar nicht dazu. D
Eltern gehen mit den Hü
nern schlafen und stehen i
Morgengrauen auf. Und im
mer wartet nur Arbeit a
sie.

Stufen

Ein anderer schreibt über seine Eltern, LPG-Bauern: „Finanziell unterstützen sie mich, beim Lernen aber nie. Ich mußte mich selbst emporarbeiten." Tja, und die finanzielle Unterstützung? Die zählt nicht?

In einer anderen Arbeit wird das Elternhaus nur wegen eines Vergleichs erwähnt. Eine herzlose Abhandlung. Die Grundschule nennt er „primitiv". Deshalb konnte er nicht zwei Stufen auf einmal nehmen und mußte statt ins Gymnasium in die Fachmittelschule. Sein Urteil: „Mein Rückstand gegenüber jenen, die über ihre eigene Bibliothek verfügen, und Eltern, die als geistiges Vorbild taugen, wurde noch größer." An die Universität gelangte er dank eines ehrgeizigen Lehrers, der ihn auf

Die Studenten aus guten finanziellen Verhältnissen berichten über das Bücherparadies in ihrem Elternhaus, die gute Erziehung, die geräumige Wohnung, den interessanten Beruf der Eltern, deren gutes Einkommen. Jene, die aus schlechten finanziellen Verhältnissen stammen, sind ihnen gegenüber voreingenommen. Hier ein Urteil: „Sie sind faul, wozu sollten sie sich auch mühen, sie bekommen sowieso alles."

Studentenleben

Ich glaube, das Studentenleben kann nicht als Lebensweise bezeichnet werden. Während des Studiums entwickelt und verändert sich das Leben. Viele versuchen zu beweisen, daß das Lernen die Lebensführung des Studenten bestimmt. Neben den Voraussetzungen ist vielleicht aber nicht nebensächlich, wer was und wie lernt.

MH SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Gyula Pap

1980 FEB 25

1021

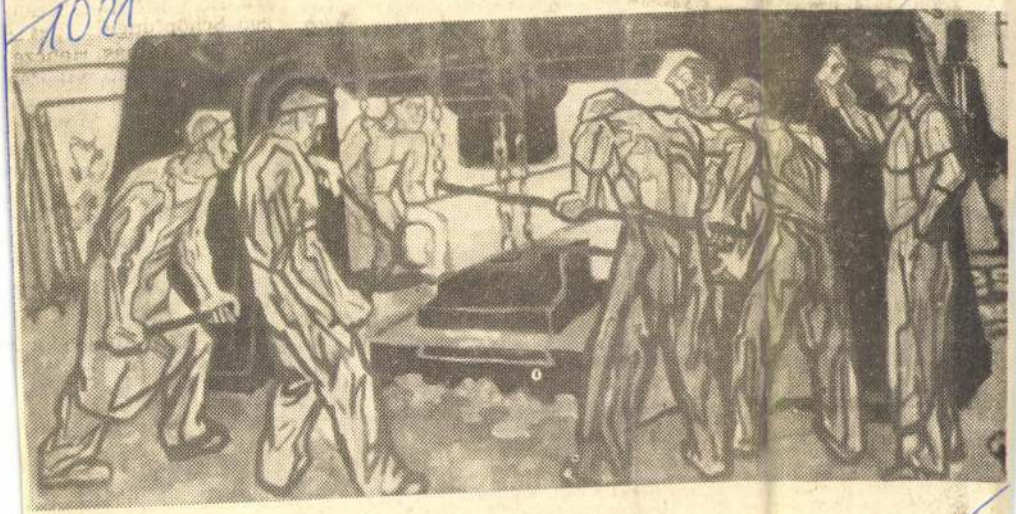

Gyula Pap: Schmiede

verkauft viel im Ausland — das kommt der ungarischen Wirtschaft zugute, und auch die Partner haben keinen Grund zur Klage.

Menschliche Beziehungen

Verlassen wir nun aber die Landesgrenzen. 1978 belieferte der Westen die Sowjetunion mit Waren im Wert von 32 Milliarden Dollar, die BRD war daran mit knapp 8 Milliarden beteiligt. Ein anschauliches Beispiel dafür

der posit
Darum w
schen Lä
schen und
den schon
müht; und
Schritte a
ziger Jah
reitschaft
blik Deutschland und die damalige Einsicht Amerikas bezüglich der Rüstungsbegrenzung — all das zeigte, daß diese „Methode" bei der Entwicklung der Zusammenarbeit durchaus brauchbar ist.

Dies war das Gebot der Zeit, obwohl es auch im ver-

immer komplizierter werdenden Situation, von der anderen Seite ein. Einflußreiche Geschäftskreise mißbilligen die amerikanischen Sanktionen gegen die Sowjetunion. Sie bangen um den Markt weil sie wissen: Wenn die nach Osten füh-

---

Betrachtet er das, was er lernt, als sein Lebensziel oder brachte ihn der Zufall gerade zu diesem Fach? Ist

glaube nicht, daß die Zeit von meiner eigenen Willenskraft abhängt", und das Lernen vor Torschluß zu

Manche isolieren sich absichtlich vor den anderen. Viele erklären jedoch freudig, Gleichgesinnte gefunden

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 FEB 25

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Gyula Pap

1021

Gyula Pap: Liegender Frauenakt

ULTURA,
senhandelsunternehme
H—1389 Budapest
ostfach 149 • Ungarn
STAND AUF DER LEIPZIGER
FRÜHJAHRSMESSE
haus am Markt, II. Etage;
Stand 281/282

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1980 FEB 25

Pap Gyula

1021

BR stellt vor

GYULA PAP

„... Wollen wir ein Kunstwerk kennenlernen, müssen wir uns in dessen Gedankenreich einfühlen; wir müssen es verstehen. Verstehen die Absicht des Künstlers, Struktur, Rhythmus und Mathematik (Logik) des Werkes, und fühlen, aufnehmen seine emotionelle Ausstrahlung ..." — die einleitenden Worte von Gyula Pap im Katalog seiner Jubiläumsausstellung in der Ungarischen Nationalgalerie spiegeln die Ars poetica des 80jährigen Künstlers wider.

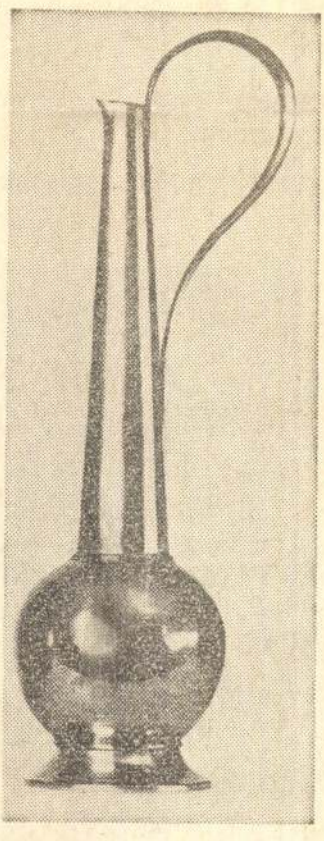

Hohe Kanne

Vernunft und Emotion waren stets leitende Motive in seinem künstlerischen Schaffen, das von der Avantgarde zum Konstruktivismus bzw. zum konstruktiven Realismus führte. Ein reichhaltiges, imposantes Lebenswerk, das jetzt in seiner Vollkommenheit, in seiner pompösen Vielfalt gezeigt wurde. Dramatisch-erschütternde Linienkonstruktionen, dunkle, gedämpfte Farben einerseits, faszinierende Beweglichkeit, lyrische Schönheit andererseits: die

Selbstbildnis

ausgestellten Gemälde, Grafiken und Metallarbeiten repräsentieren das Werk eines engagierten Künstlers, der sich zeitlebens keiner Stilrichtung völlig anpaßte, sich stets erneuernd und weiterentwickelnd seinen individuellen künstlerischen Weg ging.

Gyula Pap wurde 1899 im südostungarischen Orosháza geboren. Seine Kindheit verlebte er in Siebenbürgen; das malerische Bergland mit *seinen würdevollen Gipfeln* und majestätischer Schönheit wurde für ihn ein bestimmendes Erlebnis. *Die in Siebenbürgen erworbene* Betrachtungsweise, die Neigung zu Landschaften aus der Vogelperspektive, das gleichzeitige Festhalten winziger Dinge — etwa eines Grashalmes am Berghang — und des weiten Horizontes sind charakteristischen Merkmale des Metiers von Gyula Pap.

1912 übersiedelte die Familie nach Wien, wo Gyula Pap bis zu seiner Einberufung 1917 an der Graphischen Lehr- und Versuchsanstalt studierte. Nach dem Ersten Weltkrieg beteiligte er sich an der Ausstellung ehemaliger Frontkünstler in der Budapester Kunsthalle und studierte Kunstgewerbe an der Hochschule. Doch am meisten interessierte er sich für die moderne Malerei. So reiste er nach Berlin, um die Kunst des „Sturms" kennenzulernen. In Berlin hörte er zum erstenmal von dem berühmten Kunstpädagogen *Johannes Itten*, dem er 1920 nachreiste. In jenem Jahr wurde er auch Mitglied des berühmten *Bauhauses* in Weimar. Als Schüler des Vorkurses von Itten lernte er die bahnbrechenden künstlerischen Methoden und Auffassungen vom Bauhaus kennen, ja, er machte sie zu seinen eigenen pädagogischen und künstlerischen Grundprinzipien. Er arbeitete in der Metallwerkstatt, und seine dort angefertigten Gegenstände, etwa die „Hohe Kanne", gehören bis heute zu den repräsentativsten Werken des Bauhauses bzw. zu den ersten Errungenschaften der modernen Formgestaltung.

Doch diese Metallarbeiten waren für ihn nur ein kleiner Ausflug in das Gebiet funktioneller Kunst; sein Hauptinteresse galt nach wie vor der Malerei. Aus dieser Zeit stammen seine Grafiken *„1923"* und *„Licht, Liebe, Leben"*, die von seiner Fähigkeit, eine bestimmte Struktur zu schaffen, zeugen.

Von 1926 bis 1933, Hitlers Machtergreifung, lebte er in Berlin, und gab in Ittens Schule für Bildende Kunst Unterricht im figuralen Zeichen. Zu dieser Zeit gestaltete sich sein Engagement reif, frei und prägnant: straffe Bildungsstruktur, großzügig vereinfachte Figuren, aus dem Komplex dunkler Farben (braun, grau, schwarz) heller leuchtende rote Flecke. Ein markantes Stück dieser Periode ist das Selbstbildnis *Beobachter:* Das Gesicht in geometrischer Formgestaltung spiegelt bar jeglicher Pose den Charakter eines Menschen wider, der sich mit voller Aufmerksamkeit an die Umwelt wendet. Generell kann man sagen, daß Pap auch nach Studium des deutschen Expressionismus der Deformation das strukturelle Gleichgewicht bevorzugt und sich die Expressivität seiner

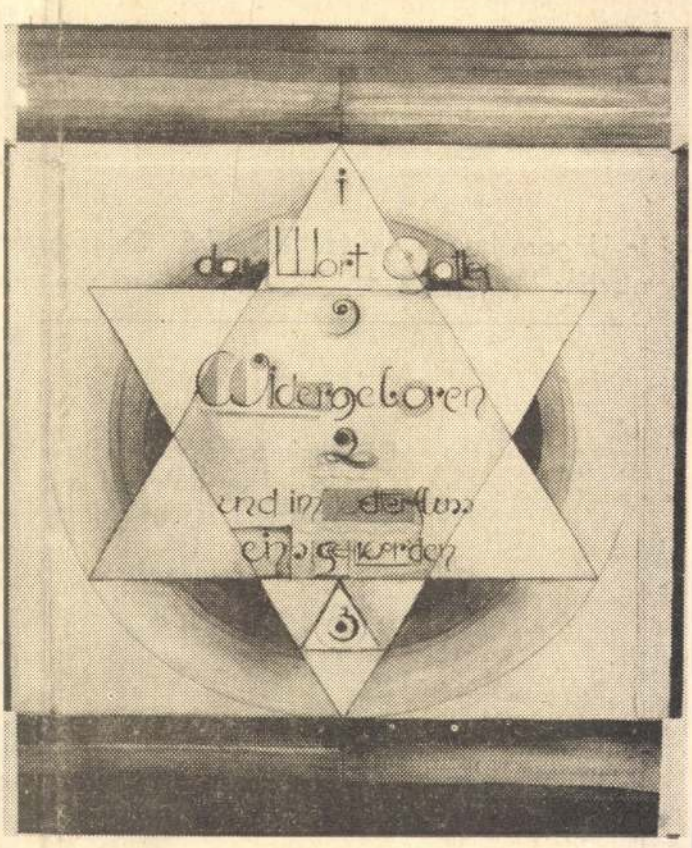

„1923"

Werke vor allem in der Ausdruckskraft manifestiert.

Ein wichtiges Thema seiner Werke war und ist der Mensch, der arbeitet, sich erholt, kämpft und liebt. Immer wiederkehrende Figuren sind bei ihm Hüttenarbeiter und Schmiede, die das glühende Eisen bearbeiten. *Die Schmiede* (Wandgemälde-Entwurf) 1945—73 zeigt ohne Pathos realistisch und menschlich die konzentrierte Anstrengung der Arbeiter. Oft malte er Emotionen; die Mutter-Kind-Beziehung *(Mutter mit Kind)*, die mütterliche Liebe verewigte er auf zahlreichen Gemälden.

Wie sein Professor und Freund Johannes Itten war auch György Pap leidenschaftlicher Kunstpädagoge. 1947—48 organisierte und leitete er das Volkskollegium und die Malerschule in Nagymaros. In begeisterter Kollektivarbeit lernten hier Arbeiter- und Bauernkinder die Grundfragen der Kunst kennen, begannen hier ihre künstlerische Laufbahn. Sowohl in Nagymaros als auch später an der Hochschule für Bildende Kunst (1949—62) wendete Professor Gyula Pap die Lehrmethoden vom Bauhaus an und vertraute den Studenten seine „Grundprinzipien" an: Das Wichtigste für einen Künstler ist das authentische Erleben, also das direkte Erlebnis; sehr wichtig, ja verbindlich ist das Vermeiden malerischer Gemeinplätze.

Gyula Pap lebte und wirkte stets nach diesen Grundsätzen: Er versteht seine Kunst immer wieder neu zu beleben und zu bereichern. In letzter Zeit zum Beispiel beschäftigen ihn abstrakte, rhythmisch bewegte Kompositionen *(Lebensfreude, Vivaldi)* sowie spannungsgeladene, dennoch Stille und Ruhe ausstrahlende Landschaftsbilder *(Ikarus)* ...

Ágnes Tasnádi

Technik der Zukunft in greifba

Eine Voraussetzung der wirtschaftlichen Produktion ist, dass Grundstoffe, Hilfsstoffe und Fertigprod nötigten Menge zur Verfügung stehen. Man muss auch dafür sorgen, dass die Lagerung der Fertig p entspricht. Die Lagerung und der Materialfluss im Lager sind wichtige Teile des Produktionsbetrieb mer mehr in den Vordergrund des Interesses der Produktionsorganisatoren. Das Interesse ist begrü r Einsparungen sind sowohl an menschlicher Arbeit als auch an Energie bedeutend. Die Bedienung d die Gestaltung von mechanisierten technologisch en Lagersystemen kann mit der Verwendung von r satz verschiedener Fördergeräte und -Anlagen, die die Materialflussprozesse im Lager systemati s derbahnsystemen kann jede Phase der Materialfö rderung der Lagerungssysteme

- Wareneingang
- Warensortierung
- Kommissionierung
- Lagerung
- Warenausgang

zweckmässig verwirklicht werden.

In Ungarn bauen die Hüttenwerke Salgótarján (Salgótarjáni Kohászati Üzemek) nach englischer nischer *Rapistan-Salgó* Förderbahnen.

DS-Reck Schwerlastregale für Paletten mit Regalförderzeugbedienung

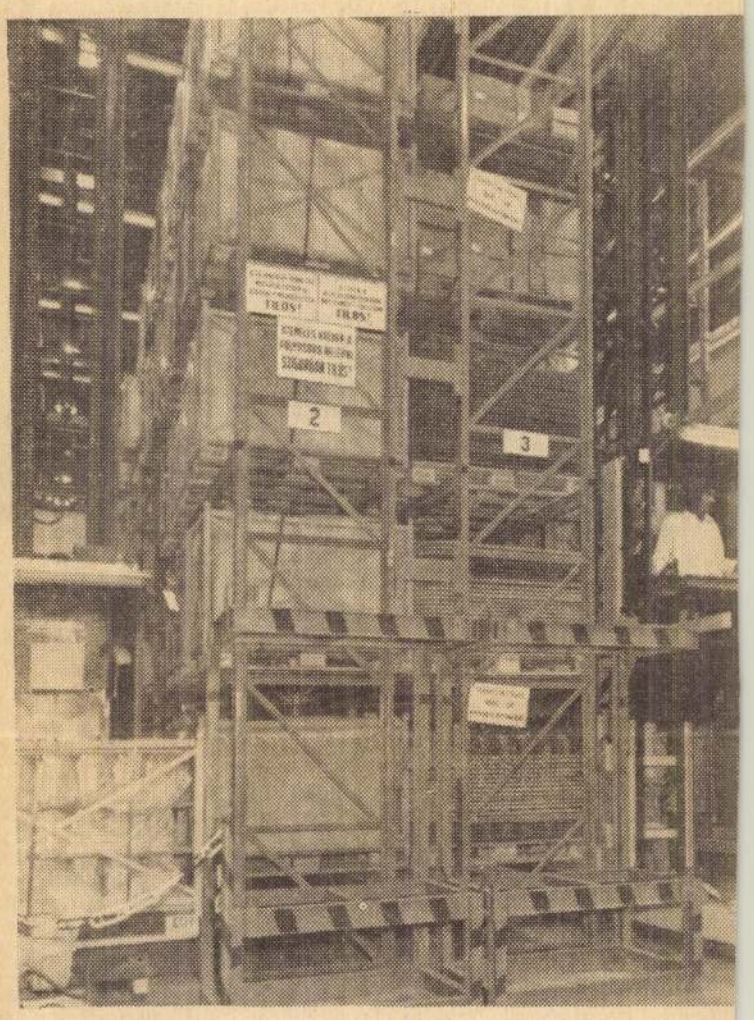

Das Beratungsbüro für Fördertechnik und Verpac kung (Anyagmozgatási és Csomagolási Tanácsa kollektiv mit 200 Mitarbeitern aus den modernen Produkten komplexe Lager- und Materialfluss-Syst ger- und Materialfluss-Systeme seit mehr als 10 Jahren erfolgreich verwirklicht. Sein Wissen erwei geber.

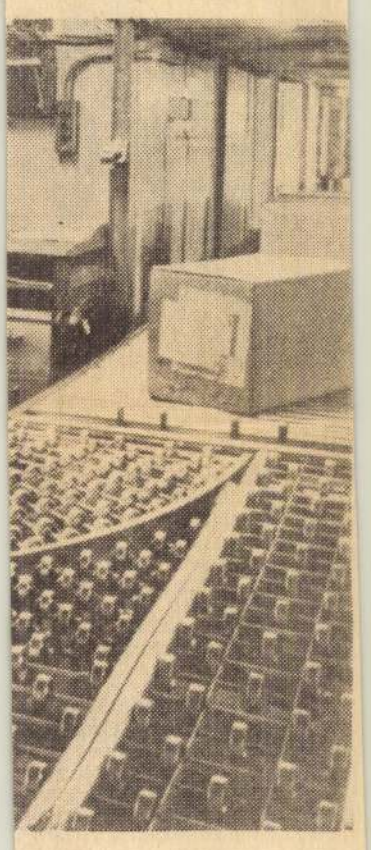

erindustrie (NIKEX Nehé

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Papp Gyula,

NÉPÚJSÁG (HEVES)

festő- és grafikusművész

1980 MÁR 9

1021

Papp Gyula: Öreg munkás

Vas… spor…

KOSÁRLABDA: NB II-es női és férfimérkőzések Egerben, a Leányka úton 11 és 12.30 órától: Egri TK—Tipográfia, Egri TK—GEAC.

SAKK: Megyei csapatbajnokság: Heves—Hatvan, Verpelét—Füzesabony, Eger SE I.—Gy. Volán, ESE II.—Bélapátfalva.

SÍ: Az MSSZ nemzetközi gyermekversenye. Galyatető, 10. Országos serdülő-biatlonbajnokság. Galyatető, 10.

TEKE: Egri VM—Gyöngyösi SE NB III-as mérkőzés. Eger, népkerti automata pálya, 10.

TÖMEGSPORT: Női kispályás teremlabdarúgó-torna. Eger, körcsarnok, 9.

LABDARÚGÁS: Eger SE—Ózdi Kohász, NB II-es mérkőzés. Eger, stadion, 14.30, Huták. Gyöngyösi SE—Olefin SC NB II-es mérkőzés. Gyöngyös, városi sporttelep, 14.30, Jaczina. Megyei bajnokság (kezdési idő 14.30): Besenyőtelek—Tarnaméra, szolnoki jv. H. Gáspár SE—Heves, borsodi jv. Recsk—Kompolt, nógrádi jv. Novaj—Selyp, Csik.

…futballnap

Ma abban a reményben lép pályára hazai környezetben megyénk mindkét NB II-es labdarúgó-csapata, hogy sikerül megszereznie a két bajnoki pontot. Az eddigi fordulókban ugyanis ez a teljes siker még nem jött össze. Az egriek bizakodásának alapját az egy hete idegenben elért győzelem, a gyöngyösiekét pedig az MNK-bravúr adja.

GYÖNGYÖSI SE

Ugyanaz a 11 játékos — *Szőke, Adonyi, Budai, Bor-*

Pap Gyula, festő

MÚZEUMBAN A BAUHAUS?

NYUGAT-BERLINI JEGYZETEK

Végre láttam fényképet *Kállai Ernőről*. Mindez négy hete történt, huszonhat évvel a nagy kritikus halála után, bő másfél évtizeddel később, hogy Kállairól először írhattam — tíz évvel, nyolc évvel, két évvel azután, hogy Kállait idéztem, vitattam, olvastam, s közben-közben azon gondolkodtam, hogyan is nézhetett ki. Hegyes volt az orra, kevés a haja, mosolyogva is éles a nézése. Legalábbis a szerint a látnivalóan alkalmi fotóból kinagyított portré szerint, amellyel a nyugat-berlini Bauhaus-gyűjteménybe belépő szemben találja magát. A fénykép mellett korrekt, tömör Kállai-életrajz: 1890-ben született Szakálházán, Magyarországon, húsztól Németországban tevékenykedik, kiváló kritikus, fontos könyvek szerzője, tekintélyes orgánumok munkatársa, a Bauhaus folyóiratának szerkesztője. 1935-től ismét Budapesten, 1946-ban és a következő néhány évben az Iparművészeti Főiskola professzora, meghalt 1954-ben Budapesten. Pontos. Az, hogy a barna terror elől hazaemigráló Kállai itthon is a haladó művészet, az antifasiszta emberség végig kitartó harcosa, nyilasoknak nemcsak passzív céltáblája, hanem provokáló ellenfele, a világháborús esztendők merész esszéistája, a felszabadult magyar képzőművészet szervezője, vitaalakja és vitatárgya, már nem témája a nyugat-berlini tisztelgő bemutatásnak. Az sem, hogy Nyugat-Berlinnél közelebb miért nincs ma mifelénk Kállai Ernő-fénykép közkézen.

Az utóbbit egyébként magam sem értem egészen. Mert egyszerű volna a magyarázat, ha Kállai Ernőt tudatosan mellőzné a magyar közgondolkodás, miközben a Bauhaus szellemi hagyatékának őrzői tudatosan számon tartják. Negyed évszázada még körülbelül ez is volt a helyzet — legalábbis ami a hazai, többé-kevésbé tudatos mellőzést illeti. De ma már ilyen ellentét sincsen. Igaz, Kállai-kötet mindmáig nem jelent meg, összefoglaló Kállai-értékelésről is csak egyről tudok, de a művészettörténet, a műkritika idézi, méltatja, értékeli esztendők óta — csak Kállainak, az embernek a portréja nem ismert idehaza.

Magyarázzuk ezt egyelőre szellemi nemtörődömséggel. Azzal a nagyvonalúsággal, amely három évvel ezelőtt — amikor a weimari Bauhaus-gyűjtemény vendégszerepelt a Műcsarnokban — a katalógusban *Otti Bergerből* Berger Ottót csinált, s ezzel egyelőre be is érte a kiváló textiltervezőnő bemutatását. Otti Berger bubifrizurás, pöttyös blúzos, mosolyos fényképe is ott van a nyugat-berlini előtérben, s ott a komor szöveg is, hogy a magyar születésű mestert német koncentrációs táborban pusztították el 1942-ben. De nem a nyugat-berlini megbecsülés a mondanivalóm ezzel a jegyzetsorral, bármennyire is igyekeznének a nevek *Moholy-Nagytól Molnár Farkasig, Breuer Marcelltől Forbát Alfrédig* a papírra. Az új nyugat-berlini Bauhaus-gyűjtemény nem egyszerűen tisztelegni, még kevésbé múzeumba merevíteni akar — ez a második gondolat, amelyet szóba hoz *Hans M. Wingler* igazgató, alapító és szervező, közvetlenül azután, hogy kölcsönösen megállapítjuk: a németek után a legtöbb „bauhäusler" Magyarországról érkezett Weimarba, Dessauba és Berlinbe 1919 és 1933 között.

Az új intézmény neve *Bauhaus Archívum*. És csak a mellékcíme a „Museum für Gestaltung", amit egy írás erejéig hadd magyarítsak *A Megformálás Múzeumának*, lévén a formatervezés szó ezúttal is pontatlan, mert a Bauhaus növendékei és mesterei nemcsak tervezték, *csinálták is* a formát fémműhelyben, szövődében, asztalosüzemben — ez volt a Bauhaus egyik lényege. A Bauhaus Archívum bemutatja ezt a lényeget. Hans M. Wingler az ötvenes évektől kutatja és publikálja a Bauhaus történetét, majd 1960-tól szívósan és okosan gyűjti is a tárgyi és papíron maradt dokumentumokat, létrehozván — akkor még Darmstadt városában — a

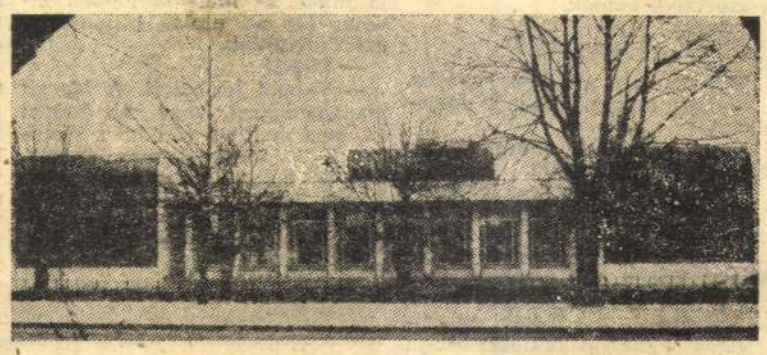

A Bauhaus Archívumot Gropius tervezte.

Bauhaus Archívumot. Amely a következetes, nagyszerű kutatómunka révén a nálunk ismert weimarival vetekedő gyűjtemény lett, megszerezve mindazokat a harminc-negyven éve lappangó értékeket, amelyek Németországban túlélték a fasiszta elpusztítást, kallódást, és kivárták amerikai emigrációban, angliai műtermekben, izraeli magángyűjteményekben, amíg a világ közvéleménye ismét izgatottan érdeklődni kezd irántuk, mint a világ mai építészetének, tárgykultúrájának, művészetének elődje és egyik meghatározója iránt. Ilyen módon került 1979-re, a Bauhaus alapításának hatvanadik esztendejére a gyűjteménybe Breuer Marcel 1926-os acélcső tálalókocsija és Kandinszkij növendékeinek tanulmánysorozata, Moholy-Nagy Majakovszkij-portréja és Gropius 1925-ös épületmodellje, Pap Gyula 1923-as állólámpaterve és Paul Klee jó néhány mesterakvarellje. Maga a gyűjtemény is a jubileumi évben, tavaly decemberre kapott végleges otthont. Immár Nyugat-Berlinben építették fel, s módosították némiképpen azt a tervet, amelyet az akkor még aktív Bauhaus-alapító Gropius munkatársaival Darmstadt számára készített 1964-ben.

Nem a dessaui Gropius eszményei szerinti épület — teszik hozzá az értékelések jogos büszkeséggel. A nyolcvanesztendős mester nem kívánt negyvenéves megoldások reprodukálásával emlékművet állítani 1925-ös önmagának és szellemi teremtményének, a Bauhausnak; ez a nagyon is nem kockaszerű, nagyon is tagolt és felettébb célszerű — többféle célt szolgáló — épület a maga valójában hordja az *igazi* Bauhaus-gondolatot: a meg nem állapodást, az önnön eredmények bátor meghaladását. Ezért is archívum s csak másodsorban múzeum a nyugat-berlini intézmény neve — mondja szóban s írja következetesen a publikációiban Wingler igazgató —, szándékuk szerint *működő* s nem csupán megtekinteni való intézményt és épületet telepítettek a Landwehrkanal partjára.

A csatorna mentén a múzeummal levéltár, konferenciaterem, könyvtár, időszaki kiállítás él együtt a hófehér épületben, s nagyon elevenen él a tiltakozás a Bauhaus-eszme műtörténetbe zárása, kivált téves beskatulyázása ellen. Látszólag könnyű ezt elérni olyan tárgyakkal, mint például a mostani időszaki kiállítás Mies van der Rohe-székei, amelyeket a mester, az utolsó igazgató az 1929-es barcelonai világkiállításra készített, de amelyek — Mies van der Rohe más székeivel együtt— *a mai sorozatgyártás darabjaival* együtt reprezentálják az ötven évvel korábbi tervező invenciót. A Bauhaust azonban a félreértelmezésektől sem a barcelonai székek, sem Breuer elképesztően modern konyhaszekrénye kilencszázharmincból, sem a hajdani mesterek későbbi alkotásai nem védik meg önmagukban. A decemberi megnyitóra vékony könyvnyi röpiratot adott ki a Bauhaus Archívum, s benne maga a szerkesztő, Peter Hahn sorolja elő a vádakat: hogy a Bauhaus-eszme volna felelős az építészet túlracionalizálásáért, valamiféle e századi stílusuniformizáltságért, a lélektelen monstrum-építkezésekért, mindazért, aki-ami az utóbbi ötven évben a Bauhausra hivatkozott.

Ismerős szemrehányások. Írásban alig művelt, de szóban annál hevesebb építészetkritikánk egy része már régóta a Bauhaust szidja a lélektelen lakótelepekért, a nagyzásmániában fogant vidéki toronyházakért, a „gazdaságosan" gyártott, csak éppen primitív tárgyakért, a „funkcionálisnak" mondott, összetákolt gépekért, a rugalmatlan várostervekért, a gépies lakásalaprajzokért. Mintha Peter Hahn összefoglalója ennek a magyar bírálatnak válaszolna.

Nem annak válaszol, van egy nagy különbség: ha meggondoljuk a történelmet, Magyarországon apró, pillanatnyi lélegzeteket leszámítva sohasem élt az igazi Bauhaus-szellem. Gyakorlattá legalábbis soha nem vált. A harmincas években a mindent értő Bálint Györgynek úgy kell interjút írnia Moholy-Naggyal, a „Bauhaus-emberrel", mintha idegen bolygóról érkezett személyes ismerősét mutatná be olvasóinak, ugyanezek a harmincas évek politikailag okkal érzik ellenfélnek, s gazdaságilag hatásosan teszik lehetetlenné azt a haladó építészcsoportot, amely a Bauhaushoz valóban kapcsolódik, s ha van a felszabadulás után néhány esztendő, amikor a Bauhaus szelleme legjobb építészeinkben, iparművészeinkben, tervezőinkben az új társadalom perspektívájában élni kezd, éppen a megvalósulás kezdetére válik a Bauhaus újból gyanússá, tudatosan is elfeledetté. Nálunk tehát komolytalan a Bauhaus-ellenesség, mert a Bauhaus-szellemet nem volt mód kipróbálni. Ez az igazi baj, nem Kállai Ernő fényképének ismeretlensége, Otti Berger ottósítása — ámbár a kettő nyilvánvalóan összefügg. Amikor ugyanis építészetünk, tárgytervezésünk valóban elkezdett a hatvanas, hetvenes években „racionalizálni", „funkcionálisan" gondolkodni, nyilván maga is elhitte, hogy a Bauhaus nevében cselekszik. Holott ha akarta sem tehette volna: negyven-ötven esztendőt kihagyva nem volt hozzá tapasztalata, hagyománya.

A Bauhaus Archívumba került a jövő nagyvárosának az az ideálmodellje, amelyet a magyar Mérnöki Kamarába 1935-ben fel nem vett, világkarriert csinált Breuer Marcel tervezett 1936-ban. A modell szélén tizenhárom emeletes, két lépcsőházas középmagas ház látható, emeletszámra is szakasztott ilyen épült fel tíz esztendeje a Váci úton, a Lehel piac közelében. A különbség a szakszerűtlen összehasonlító szemében is harmincöt esztendő és egy emelet: a tulajdonképpeni első emeletet a Váci úton eredetileg „modernül" üresen hagyták, nem építették be, aztán, csaknem tíz évvel később „gazdaságosan" mégiscsak beépítették. Egyesztendei munkával.

A példa lehet véletlen, a hasonlóság esetleges. De ott, a Landwehr-csatorna partján a látnivalók is, az elmélet is igazat állít. A Bauhaus-szellem lényege a megújhodás — a Gropiusok, Mies van der Roheék lényege. Ezt a lényeget pedig nem lehet múzeumba zárni, legfeljebb egy-egy korszakának megtestesülését lehet múzeumban tanulságképpen bemutatni. Élettelen múltba pedig azok fagyasztják a Bauhaust, akik ötvenéves vívmányait ma követik érvényes receptként, a tehetetlenség mankójaként. És ezt a múlttiszteletet lehet elítélni.

Rózsa Gyula

Töredé
tília szé
jek velü
Termé
színek,
egyezőel
a szövet

Telefo
— Úg
zik...
A sza
várta a
— Ná
nos Józ
megtisz
nek, és
nösen.
megbec
termész
irodára
elzavar
Elneh
szony,
ja fris
lognak
— M
reméljük... — mondkait a ...
kár. — Az biztos, hogy a Teri megérdemli, huszonöt éve dolgozik a konzervben, még ócska, vizes hodály volt a gyár, kézzel ment itt minden munka, a Teri akkor is az elsők között volt. Még abban a százalékos időben is. Mennyi volt a maximumod, Teri? Úgy emlékszem, 197 százalék. És abban azért benne volt az erőfeszítés, akárhogy lenézzük az akkori időket. És a brigádokat is, amikor szervezni kezdtük, tudtuk, hogy Szappanosnéra lehet számítani. Azóta se esett ki se a termelésből, se a társadalmi munkából, de mindenben az égvilágon ott a brigádja. Kijárnak egy ilyen öregek napközijébe is — jól mondom, Teri? —, sütnek a kis öregeknek puha házi süteményt, vagy lefőznek egy nagy kondér gulyáslevest, mondjuk, május elsejére.

Van nekik patronáltjuk az állami gondozóból. Tizenöt éves kislány. Rég elkallódott volna, ha a Szappanosné brigádja nem fogja pártját.

A titkárt sürgős tárgyalásra szólították, a fotós kattintott kettőt-hármat a tisztesség kedvéért, aztán kettesben maradtunk Szappanos Józsefnéval.

— És mégis, mit gondol erről az egész képviselőségről? Hogy lesz odafönt, a Parlamentben?

Megreszelte a torkát.

— Hát, ugye... — fénylett a sok ezüstkorona a mosolyában. — Erről még közelebbit nem beszéltünk. De úgy gondolom, nekem az üzemi nődolgozók érdekét kell képviselni.

— Meg az egész körzetét. Az országgyűlési képviselő egy egész választókörzetért felelős.

— Én úgy gondolom... majd megmondják a feladatokat.

— Eddig nem tájékoztatták, mit kell csinálnia egy parlamenti képviselőnek?

— Én itt is kiálltam a nődolgozók problémájáért. Az asszonyok, ugye, megkerestek engem. Te vagy a brigádvezető, Teri, beszélj az üzemvezetővel. Olyankor én mindig megkerestem az üzemvezetőt. Régebben a kisgyerekeseket még nem védte úgy az állam, mint manapság. Sokat kellett harcolni a beosztásért. Vagy a szabadságért. Vagy itt volt például az üzemi bölcsőde.

Csüggedten firkáltam a jegyzetfüzetembe. Portré a képviselőjelöltről, mellette a bélyegnyi fénykép, alatta két hasáb betű... Miről is? Becski Gergely kollégám gondolkodás nélkül találna rá az ide vágó mondatokra. Ragyogó mosolyú középkorú asszony. Arcát gondok barázdálják, de ápolt, szép frizurája mutatja, ma már a munkásasszony is ügyel a külsejére, fodrászhoz, kozmetikushoz jár, szép ruhákat vásárol. Teheti, hisz telik a keresetéből, amit még a jutalom is fölkerekít, mert a kiváló szocialista brigád tagjai minden negyedévben kiérdemlik a külön anyagi megbecsülést. Aztán van ám a pénznél nagyobb elismerés is, és ezt épp Szappanos Józsefné, a Várkonyi Konzervgyár kiváló munkása nyerte el, amikor neve fölkerült a képviselőjelöltek listájára. Nagy sora van annak, amíg idáig eljutottam — vallja kissé szégyenlősen a dolgozók kedvelt Teri nénije.

Én inkább megbeszéltem vele egy délutáni randevút otthon, a lakásában.

kockakövek ragyogtak, mint a lakkozott parketta.

— Ne törődjön vele, majd feltörlöm.

A szobában is zavarba ejtő rend és tisztaság. Tükörfényes a parkett, a szekrény lapja; fehéren világít a szőnyegek rojtja.

— Ezt a szobát csak ünnepnap használják?

— Hogy tetszik képzelni? Hisz itt a tévé. Azt meg se az uram, se a gyerekek elől nem lehet elzárni.

Körbejártam a lakást. Egy pohár vizet kértem, hogy a konyhaszekrénybe is beleshessek. A papírcsík fölött katonás rendben sorakoztak a poharak. Külön a vizesek, aztán a boros- és a pálinkáskészletek. A fehér villanytűzhely fölött mindenféle konyhai eszközök, akármelyik helyettesítheti a borotválkozótükröt. A fogantyúk ragyogóra szidolozva, az üvegeken sehol ujjak nyoma.

— Hogy csinálja? Váltott műszakban dolgozik, akárhogy számolom, kilenc-tíz órát tölt távol az otthonától. Brigádot vezet, öregeket istápol, állami gondozott kislányt patronál, gyűléseken tölti az idejét. Itthon két fiúgyerek, hasára igényes férj, háztartás, lakás. Mikor ér rá ilyen fényesre suvickolni maga körül a világot?

A konyhában üldögéltünk, lekváros kiflit ettünk, és málnaszörpöt ittunk rá.

— Tudja, én lelencgyerek voltam — mondta Szappanosné, és kerülte a tekintetem. — Anyám, szegény, lányfejjel szült meg engem is, meg a nővéremet is. Cselédlány volt, nem sokat válogathatott, hogy mit kezdjen a hívatlan gyerekeivel, kiadott bennünket az államnak. Na, aztán az állam továbbadott ilyen falusi nevelőszülőknek. De én olyan gyönge fájú voltam, hogy engem két-három nap után mindegyik visszavitt az intézetbe, ne nekik haljak meg. A nyolcadik nevelőszülő, egy dunántúli kis faluban, aztán megtartott. Még csak hétéves voltam, de olyan világot járt gyerek, az egész országot keresztülutaztam. Ez a nevelőanyám idősebb asszony volt, az ura hadirokkant, még az első háborúból, gyerekük semmi, hát engem neveltek gyereküknek. Csak az a borzasztó sok munka ne lett volna, nem is szólnék rájuk egy rossz szót se. De ők maguk is rozzantak voltak, a jószágból nem adtak alább, mert abból éltünk, baromfiból, disznóból, tehénből. Nevelőapám a rossz tüdejével néha hetekig az ágyat nyomta, és ha anyámat is elővette a lábfájása, később tudtam meg, hogy érbetegsége volt, érszűkülete, szóval minden munka énrám maradt egyedül. Elsorolni is hosszú volna, amit egyik nap hajnaltól a másik nap hajnalig végig kellett csinálni. Iskolába nem adtak, ha apám bírta magát valamennyire, elzavartak egy-két hétig, hogy kisebb legyen a büntetés. Persze ez csak arra volt elég, hogy mindig én legyek a bukott gyerek, én kapjam a tenyerest, a sarokba térdeplést a tanítónőtől. Így voltam kilométert, persze ezt csak most tudom, akkor azt éreztem, nem lesz ennek a gyaloglásnak soha vége. A kórházban rátettek a mázsára, akár hiszi, akár nem, harminchat kiló voltam a mostani magasságommal. Az orvos azt mondta, jól megjegyeztem: na, ez a kislány a szó szoros értelmében kiköhögte a tüdejét. Attól kezdve a kórházakat laktam, anyányi nagylány voltam, mire az utolsó szanatóriumból kieresztettek. Úgy vigyázz magadra, Teca — mondta a főnővér —, hogy egy cérnaszálon lógott az életed. Téged nagyon kell hogy szeressen az isten, ha életben hagyott.

Na, kint voltam megint az életben, húszéves eladólány, persze tizenhatnak se néztek, de én megfogadtam, hogy oda, vissza a nevelőszüleimhez, nem megyek. Most azt gondolhatja, hálátlanság, mert mégis enni adtak, csak fölnőttem valahogy. És most, képzelje el, nem is a rengeteg munka ijesztett el tőlük, akkor már apám nem élt, anyám tán nem kívánta volna tőlem azt az embertelen életet, úgy saját magában nem volt rossz asszony. Hanem, ha én arra a szennyes konyhájukra rágondoltam, engem szabályosan kilelt a hideg. Azt a szagot most is az orromban érzem. Az a sok csirke, kacsa, mifene. Akkor a moslék, meg ami büdös ételt a disznóknak összefőztünk, na, azt nem lehet elmondani, azt a bűzt, ami ott volt. Arra már senkinek se jutott ideje, hogy a piszkot a házból kitakarítsa. Nyilván nem is lehetett volna, úgy beleette magát a földes aljzatba, a gerendákba, bútorokba... A másik meg, hogy ott a jószág körül forgott minden, az ember nem számított. A jószág megköveteli a magáét, az ember úgy is megél, mint a gaz. Anyám főzött egy lebbencset, ilyesmit, hús csak ha döglött a jószág, de attól én öklendeztem. Na, micsoda úrinő hasából jöhettél, hogy így finnyáskodsz — mondta apám.

Tudja, én magam se hittem, hogy nekem rendes életem lesz valaha. Mikor az uram megkért, hát nem hittem a fülemnek, hogy egy ilyen jóravaló ember hozzám leadja magát. Aznap elmentem a templomba, de ezt ne írja ki az újságba, és megfogadtam a Megváltónak, hogy amiért ez a férfi engem megszeretett és feleségének kiszemelt, én olyan családi életet teremtek neki, hogy soha ezt a cselekedetét meg ne bánhassa.

A lekváros kifli alaposan megfogyatkozott a tálon, Szappanosné is gyakrabban nézett az órájára.

— Jön a család?

— A kisebb fiam mindjárt, itt lesz az iskolából. A nagyobb délutános, az uram meg vidéken dolgozik, majd csak nyolc felé látom. De a levest, ha nem haragszik... — és nyitotta a hűtőszekrényt. — A férfiaknak nem ebéd az ebéd leves nélkül.

— És ha Pestre kell utaznia, az országgyűlésre?

Papp Gyula festő

Magyar Nemzet
1981. ápr. 4.

Papp Gyula

Késve és késleltetve ismerkedett csak meg a nem-bennfentes érdeklődő azokkal a magyar művészekkel, akiknek munkásságára az oly rövid életű s mégis oly nagy hatású *Bauhaus* rányomta jellegzetes bélyegét. Amikor 1977 májusában a Műcsarnokban szemtől szembe is láthattunk fa-, fém-, textil- és egyéb munkákat a weimari műhelyből, sokaknak akkor tűnt fel egy hosszúnyakú, madártestű teáskanna, továbbá néhány markáns rajz és metszet alján a név: Julius Papp.

Azaz Papp Gyula. Aki az első világháborút követően, bécsi és budapesti előtanulmányok után, tanulni ment német földre, s akit mestere, Johannes Itten festőművész, a Bauhaus első, 1919-es tanár-nemzedékének erős befolyású tagja, 1927-ben tanárnak hívott meg berlini iskolájára. Papp Gyula egészen a hitleri hatalomátvételig az *Itten-Schule* testületében működött, majd munkái nagy részét kényszerűen hátrahagyva, hazatért. 1934-ben bemutatkozott egy pesti műkereskedésben — s hat évig kellett várnia, amíg a Tamás Galéria is közönség elé tárta alkotásait. Még nagyobb s még fájdalmasabb *kiállítási* tátong az 1947-ben, a Képzőművészeti Főiskola dísztermében rendezett tárlata és 1956-os Ernst Múzeum-beli újrafelfedezése között...

A mester nyolcvanadik születésnapja alkalmából, 1979 végén, láthattuk gyűjteményes kiállítását a Nemzeti Galériában — nyugtalan, „ideges", expresszív fáival, majdhogynem rideg, „csak" belső tüzű virágaival, szűkszavú, tömör megfogalmazású figuráival: erőteljes művészetével.

e. m.

Weöres Sándor

SOROK A M

I

Minden elpatt
a fegyelemben
Minden kétség
a félelemben.
Minden megér
a figyelemben.

II

Próbáltam én
nyerni a vásár
de mindég viss

Mindent elvesz
csak azt nem,
mit a csend h

Hidas Antal

NE FE

Most féltékenység v
morog az eb, ugat a

Fölgyulladt innyel e
Örvénylenek a forró

Ha azt mondod „Ne
Ha azt mondod „Ige

CSAK E

Nem tudom, hogy
Hiszen már mind
Hiszen már mind
Az eredményre r
az nem lehet, nem

És újra összeadok
És újra mindent
És az eredmény
az nem lehet, nem

Nem lehet az, ho
meredek szélén á
ahova
belezuhanok.
Nem lehet?

követe csütörtökön a Külügyminisztériumban ünnepélyesen kicserélte a Magyar Népköztársaság és a Lengyel Népköztársaság között a polgári, családjogi és bűnügyi jogsegély tárgyában 1959. március 6-án aláírt szerződés módosításáról és kiegészítéséről szóló, 1980. szeptember 18-án aláírt jegyzőkönyv megerősítő okiratait.

Hoós Jánosnak, az Országos Tervhivatal államtitkárának vezetésével csütörtökön hazaérkezett Algírból a kormánydelegáció, amely az algíri nemzetközi vásáron vett részt.

...szi BNV

Hongkong kiállítói készülnek már javában a legújabb fogyasztási cikkek bemutatójára.

Az idei BNV-re új kiállítók is jelentkeztek — *Afganisztán, Kambodzsa, Laosz, Uruguay* és *Benin* —, s hosszú idő után ismét láthatók a BNV-n *Irán, Pakisztán* és *Mexikó* fogyasztási cikkei. Hazánkat közel *800 vállalat és szövetkezet képviseli,* mintegy 60 a szocialista országok kiállítóinak száma, s csaknem *300 kiállító* cég mutatkozik be *a tőkés és a fejlődő országokból.* Ez utóbbiak közül különösen kiemelkedik Líbia bemutatója.

Kitüntetés

Dr. Lechner Gyulának, a Számítógép-alkalmazási Kutató Intézet gazdasági vezetőjének, a Szakszervezetek Számvizsgáló Bizottsága tagjának eredményes munkássága elismeréséül, nyugdíjba vonulása alkalmából az Elnöki Tanács a *Munka Érdemrend ezüst fokozata* kitüntetést adományozta. A kitüntetést *Jakab Sándor,* a SZOT főtitkárhelyettese adta át.

Az Elnöki Tanács *Vitlinger Zoltánnak,* az Április 4. Gépipari Művek főszerelőjének kiemelkedő gazdasági, politi-

A munkásőrség teljesíti kötelességét

Sajtókonferencia és bemutató Gyöngyösön

Kétnapos bemutató kezdődött csütörtökön Gyöngyösön, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem mezőgazdasági főiskolai karának auláján a Munkásőrség Országos és Heves megyei Parancsnoksága, valamint a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának rendezésében. Az ezt megelőző sajtókonferencián *Vaskó Mihály,* a Heves megyei pártbizottság első titkára köszöntötte a részvevőket, majd *Borbély Sándor,* a Munkásőrség országos parancsnoka tartott bevezető előadást. Többek között emlékeztetett arra: *1982 februárjában már 25 éve lesz annak, hogy megalakult hazánkban a munkásőrség,* ezzel összefüggésben áttekintette negyedszázados fejlődését, méltatta a magyar társadalomban betöltött szerepét. Borbély Sándor kiemelte, hogy negyed századdal ezelőtt, az akkori sajátosan kiélezett történelmi helyzetben — a párt hívó szavára —, *a szocializmusért, a népért érzett felelősség, politikai öntudat és meggyőződés alapján tömörültek a munkásőrség soraiba a munkásosztály, a dolgozók legjobbjai és ma is ez határozza meg a testület politikai arculatát, tevékenységének tartalmát.*

A munkásőrség megalakulása óta eltelt negyed században szocialista társadalmunkkal együtt maga is jelentősen fejlődött, sok év munkájának eredményeként *jól felkészült, politikailag szilárd, fegyelmezett, társadalmi fegyveres testületté vált* — hangoztatta Borbély Sándor, majd arról tájékoztatta az újságírókat, hogy a munkásőrség negyedszázados jubileumát a jövő év februárjában külsőségekben szerényen, de országszerte megünneplik.

A konferencia színhelyén a déli órákban megnyílt kiállítás a munkásőrök felszereltségét, fegyverzetének korszerűségét szemlélteti.

FOGADÁS – SZAKMUNKÁSOKNAK

Nem mindennapi fogadásra került sor Tatabányán csütörtökön. A Komárom megyei Állami Építőipari Vállalat központjában csaknem 100 fiatal szakmunkás tiszteletére házi ünnepséget rendeztek — adta hírül az MTI. A vállalat vezetői elmondták, hogy a fiatalok mire számíthatnak életük első munkahelyén, ismertették a kereseti lehetőségeket, a szakmai kibontakozás útjait. Már fél év múlva megvizsgálják például, hogy munkakörük megfelel-e szakmai képzettségüknek, bérezésük arányban van-e teljesítményükkel, és hogy a munkahelyi vezetők betartják-e a fiatalokra vonatkozó munka- és egészségvédelmi előírásokat.

Ez az esemény valójában természetes következménye a KOMÉP ifjúságpolitikájának. A vállalat idejekorán felismerte, hogy csak akkor tud igazán jó kapcsolatot kialakítani a fiatalokkal, ha már a kezdet kezdetén „szárnyai" alá veszi őket. Azt hogy komolyan veszik a pályakezdőket, ez a kis fogadás jelzi, amely apró, de annál emlékezetesebb pillanata a „felnőtté válásnak".

Jó volna, ha a KOMÉP kezdeményezése követőkre találna.

g. a.

Ablakon át kakaóspohár

Szemét az utcán

A *Blaha Lujza téren,* Budapest egyik fő találkozási pontján megszámlálhatatlanul sok ember nyüzsög. Rohannak a villamoshoz, iparkodnak a metró lépcsőjén fo-

rágós leánykának teszi a szépet. Egyelőre még tisztes távolból. Közben zacskóból nápolyit esznek, majd egyikük felfújja a papírzacskót. Puff!!! Több-

PAP GYULA

Népjava 1981. sept. 4.

Kiállítási kalauz

Pap Gyula kispesti kamaratárlata

A magyar szocialista művészet egyik kiválósága, Pap Gyula festőművész munkáiból rendezett bemutatót a kispesti *Nagy Balogh János-Terem*. A ma 82 éves mester egyike azon kevés számú, még élő alkotóinknak, akik a két világháború között az illegális párt tagjaként aktívan részt vettek a kor politikai küzdelmeiben is, s akiknél így a művészi tevékenység bizonyos értelemben mozgalmi munkának is számított. A munkásmozgalom iskoláját egyébként Pap Gyula Németországban járta ki, ahová fiatal fejjel, a Tanácsköztársaság bukása után került, s ahol csaknem tizenöt esztendőt töltött el szorosan együttműködve a weimari köztársaság baloldali értelmiségi köreivel, illetve a bécsi és berlini magyar emigrációval.

A húszas évek német munkásmozgalma mellett Pap Gyula művészi és emberi fejlődésére a *Bauhaus* kollektivista elvei gyakoroltak életre szóló hatást. Maga is egyik alapító tagja volt a nagy hírű intézménynek, amely a modern építészet racionalista elveire alapozva olyan új, egyetemes stílust kívánt létrehozni, melyben a tárgyias szerkesztés ötvöződik a célszerűséggel, az esztétikum az eszmei-szellemi világossággal. E koncepció jegyében a Bauhaus festői kitartóan keresték azt a festői nyelvezetet, amely a természeti formák és a képi elemek szintetizálásával a valóság *lényegi oldalait* képes érzékletessé tenni. Mesterünk kezdetben az avantgarde képépítés konstruktív, később a színek és a formák dinamikájára építő expresszív lehetőségei felé tájékozódik, majd sajátos, szürrealista víziókban foglalja össze benyomásait az időközben egyre kuszábbá váló világról.

1934-ben, Hitler hatalomra jutása után Pap Gyula visszatér Magyarországra, s

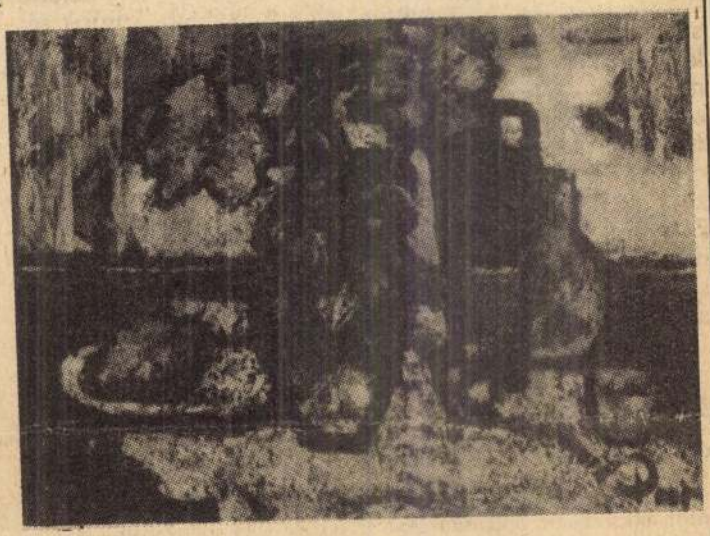

Csendélet

Szentendrén telepedik meg. A hazai valóság hatására ismét szerkezetes, a természeti formákkal ötvözött stílusát folytatja, s nagy erejű képekben számol be az elnyomott parasztság és munkásság feszítő gondjairól, forradalmas közhangulatáról. Tartalmi és formai törekvései komoly visszhangot keltenek a szociális kérdéseket napirenden tartó progresszió köreiben; többek között tagjai közé szólítja a Szocialista Képzőművészek Csoportja is.

A felszabadulást követően Pap Gyula művészetünk élvonalába került, s azóta is szilárdan tartja itteni helyét. A kitágult lehetőségek elmélyítik gondolkodását, zengzetessé teszik hangütését; érdeklődése az élet minden tartományára kiterjed. Az ötvenes-hatvanas évek fordulópontján készülnek a főműveiként számon tartott nagy tematikus kompozíciók, melyek a megváltozott társadalmi viszonyok összefüggésében mutatják be a munka és a munkás új arculatát (*Nagykalapács, Hegesztő, Kovácsok, Szüret* stb.). A pálya mindmáig fájó pontja, hogy ezek az ízig-vérig monumentális alkotások annak idején nem kaptak falat.

Az utóbbi másfél évtized termése főként két témakör: a tájkép és a csendélet köré csoportosul: bennük a művészi habitus egy új vonása, a szemlélődő-mérlegelő magatartás jut szóhoz. E szinte klasszikus szerkesztésű képek sajátos ellentéteként néhány könnyed kézzel felvetett rajz és fantáziadús pasztell viszont arról tanúskodik, hogy Pap Gyula ma sem mond le a kísérletezés örömérőI: korunk absztraháló tendenciáiból is kamatoztatni igyekszik mindazt, ami a képi kifejezés mélységét és intenzitását szolgálja.

Pap Gyula etikus, a művész társadalmi feladatait sosem szem elől tévesztő piktúráját leginkább ahhoz a könyvhöz tudnám hasonlítani, amelyet bár elolvastunk, újra és újra elővesszünk. Előveszünk nemcsak okulás céljából, hanem azért is, mert mindig tartogat meglepetést, új és megszívlelendő értékeket. Ezért is örülök a kispesti bemutatkozásnak.

T. A.

Pap Gyula

Pap Gyula hat évtizedes életművét utoljára másfél esztendeje láthatták a műbarátok, amikor a kitűnő mestert nyolcvanadik születésnapja alkalmából kiállítással tisztelte meg a Nemzeti Galéria. Ez a nagyszabású tárlat egy sokoldalú, minden új iránt fogékony, de tartalmi célkitűzéseit tekintve következetesen emberközpontú művészegyéniséget reprezentált, akinél a formai forradalmiság szorosan összenőtt a társadalmi forradalmisággal, az ember huszadik századi sorskérdéseinek feltárásával és megválaszolásával.

Az 1899-ben Orosházán született, s tanulmányait Bécsben megkezdő művész a fejlődését meghatározó politikai és szellemi impulzusokat a húszas évek Németországától kapta, ahol a tanácskormány bukása után közel másfél évtizedre menedéket talált. Az eredendően szociális érdeklődésű, s már itthon is baloldalinak számító fiatal festő teljes mellel vetette magát a weimari köztársaság haladó művészeti mozgalmaiba; 1920—23 között a modern tárgyformálás fellegvárában, a Bauhausban dolgozott, majd a berlini Itten-Schule tanáraként kutatta azt a festői nyelvezetet, amely a természeti formák és a képi elemek szintetizálásával kívánta a valóság lényegi oldalait érzékletessé tenni.

1934-ben, Hitler hatalomra jutását követően Pap Gyula visszatér Magyarországra, s ezzel új fejezet kezdődik munkásságában. Itthon ugyanis eddig inkább csak áttételesen jelentkező valóságátalakító szándéka a hazai táj és atmoszféra hatására konkrét tartalommal telítődik: a kiélezett társadalmi helyzet arra készteti, hogy nyíltan is szembenézzen a kor feszítő problémáival. Határozott szerkezetű, expresszív színvilágú kompozíciókban jeleníti meg a munkásság és a szegényparasztság mindennapjait, felvázolva egyben azt az embereszményt is, amely öntudata, teremtő ereje, évszázadokon át edzett teherbírása révén pillanatnyilag az egyetlen konstruktív erő, amely a nemzet sorsának alakítására vállalkozhat.

A felszabadulás Pap Gyula számára nem jelentett valamiféle határt, természetes gesztussal folytatja mind tartalmilag, mind formailag korábbi törekvéseit. Az ötvenes években is elsősorban a dolgozó ember és a munka lendületének képi kifejezése izgatja: pompás sorozatokat fest a kovácsok, üvegöntők, a kohómunkások erőfeszítéseiről, az anyaggal való küzdelméről. 1960-tól művészete lehiggad, kiegyensúlyozódik, s némiképp meditatív, szemlélődő irányba csúszik át. Figurális problémák ritkábban foglalkoztatják, annál többet festi szűkebb és tágabb környezetét, a tájakban, csendéletekben fellelhető esztétikai és humánus értékeket.

Munkásságát lehetetlen méltatni pedagógusi tevékenységének említése nélkül. Tanított már Berlinben is, itthon pedig alapítója volt a népi tehetségeket felkaroló Nagy Balogh Kollégiumnak, majd a főiskolán töltött be 1962-ig professzori állást. Oktatási módszerét is ugyanaz a nyitottság jellemezte, mint művészetét, igyekezete arra irányult, hogy növendékei is — akárcsak ő —, egy tágabb, szabadabb világszemlélet perspektívájából szemléljék a magyar valóságot. Az 1972-ben elnyert érdemes művészi cím után a most kapott újabb kitüntetés méltó elismerése modern szellemű, realista munkásságának. **T. A.**

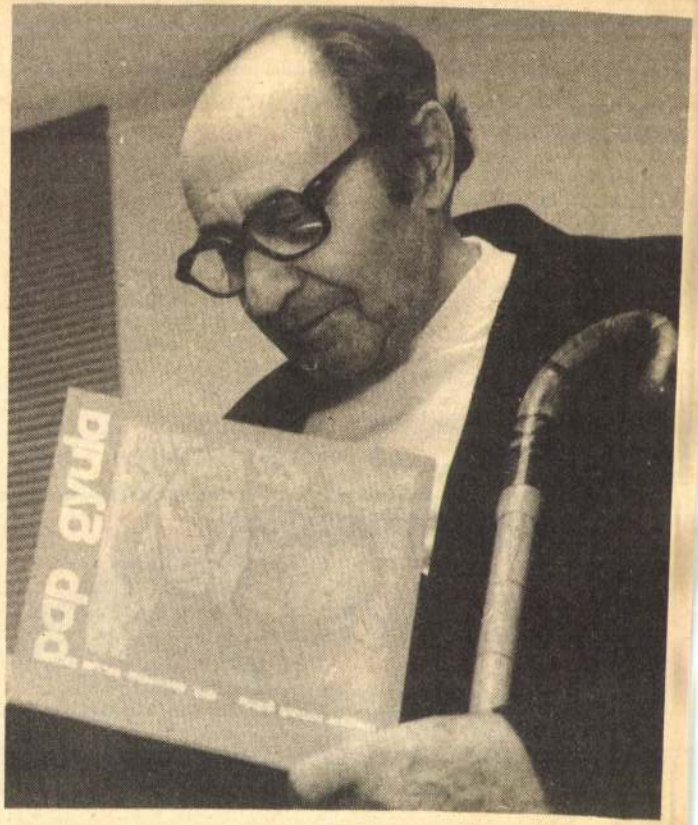

Népszava 1981. III. 31.

és kulturális mozgalom egyik szervezője születésének 75. évfordulója.

— **Tibor Zoltán,** a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1925-től volt a párt tagja, 74 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása április 10-én, 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

— **Somló Lenke,** a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1936-tól volt a párt tagja, elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása április 8-án, 15 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben.

A hét végén az ország területén 85 személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset történt. A balesetek közül 7 halálos volt, 35 végződött súlyos és 43 könnyű sérüléssel.

*

Ittasan vezette személygépkocsiját Szegeden Farkas István 21 éves villanyszerelő, helyi lakos, s a járművel átsodródott az úttest bal oldalára, majd felborult. Utasai közül Gyuris Sándor 34 éves magángazdálkodó, szegedi lakos a helyszínen meghalt, egy másik utas könnyű sérülést szenvedett.

Leesett az általa hajtott lovas kocsiról és a helyszínen meghalt Marcaliban Bogdán János 23 éves fogathajtó, marcali lakos. A vizsgálat eddigi adatai szerint Bogdán állva hajtott, s egyensúlyát vesztve zuhant a lovak közé.

A fénysorompó tilos jelzése ellenére a sínekre hajtott segédmotoros kerékpárjával Balatonvilágoson egy vasúti átjáróban Paróczai Miklós 65 éves nyugdíjas, helyi lakos, s nekiütközött egy gyorsvonat mozdonyának. Paróczai a helyszínen meghalt.

Kirándulás közben megcsúszott a köveken, s egy 50 méteres szakadékba zuhant Kisapátiban a Szent-Györgyhegyen Blint Csaba 20 éves egyetemi hallgató, galgamácsai lakos. A fiatalember a helyszínen meghalt.

tervstatisztikai

osztályvezető

munkakörbe
megfelelő
képzettséggel
rendelkező
szakembert

Telefon: 341—593,
Kocsis Györgyné
főosztályvezető.

A szuzai menyegző	(Feln. bérlet, A. sor, 4. ea.)	6.	hétfő
A szuzai menyegző	(Feln. bérlet, B. sor, 4. ea.)	7.	kedd
Tarelkin halála	(Ifj. bérlet, III. sor, 3. ea.)	9.	csütörtök
Tarelkin halála	(Ifj. bérlet, C. sor, 3. ea.)	12.	vasárnap de. fél 11
A szuzai menyegző	(Ifj. bérlet, I. sor, 4. ea.)	13.	hétfő
A szuzai menyegző	(Ifj. bérlet, II. sor, 4. ea.)	15.	szerda
Tarelkin halála	(Feln. bérlet, F. sor, 3. ea.)	18.	szombat
A szuzai menyegző	(Feln. bérlet, D. sor, 4. ea.)	23.	csütörtök
Tarelkin halála	(Ifj. bérlet, IV. sor, 3. ea.)	26.	vasárnap de. fél 11
A szuzai menyegző	(Ifj. bérlet, III. sor, 4. ea.)	30.	csütörtök

KERAVILL

MERCURY
SZTEREÓ RÁDIÓ

2x20 W-os teljesítmény
Az URH-sávon szenzoros programválasztási lehetőség

Ára: 9000 Ft

PAP GYULA

NÉPSZAVA 1980. II. 29.

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Pap Gyula számadása

Nyolcvanadik születésnapja alkalmából nagyszabású kiállításon mutatja be a *Nemzeti Galéria* Pap Gyula életművét. A mintegy 400 festmény, rajz, metszet, pasztell és iparművészeti tárgy egy sokoldalú, minden új iránt fogékony, de tartalmi célkitűzéseit tekintve *következetesen emberközpontú* művészegyéniséget reprezentál, akinél a formai forradalmiság szorosan összenőtt a társadalmi forradalmisággal: az ember huszadik századi sorskérdéseinek feltárásával és megválaszolásával.

Az 1899-ben, Orosházán született, s tanulmányait Bécsben megkezdő mester a fejlődését meghatározó politikai és művészi impulzusokat a húszas évek Németországától kapta, ahol a tanácskormány bukását követően közel másfél évtizedre menedéket talált. A forradalom sorsa, amely Magyarországon már megpecsételődött, Németországban ekkor még nem dőlt el; legális kommunista párt vezette harcos munkásmozgalom küzdött azért, hogy a polgári pártok és a szociáldemokrácia szövetségeseként létrejött weimari köztársaság szocialista irányba fejlődjön tovább.

Az eredendően szociális érdeklődésű, s már itthon is baloldalinak számító fiatal művész teljes mellel vetette be magát az eljövendő kollektivista társadalom művészetét megteremteni vágyó mozgalmakba: 1920—23 között a modern tárgyformálás fellegvárában, a *Bauhausban* dolgozott, majd a berlini *Itten-Schule* tanáraként kutatta azt a festői nyelvezetet, amely a természeti formák és a képi elemek szintetizálásával a valóság lényegi oldalait képes érzékletessé tenni. Dinamikus cselekvésvágy és szenvedélyes életszeretet minősíti ekkoriban készült, hol konstruktív feszességű, hol líraian oldott „valóságelemzéseit", melyek közül nem egy nagy sikerrel szerepelt a párt vezetése alatt álló haladó művészcsoportosulás, az „Association revolutionärer Künstler Deutschlands" rendezvényein.

1934-ben, Hitler uralomra jutása után Pap Gyula visszatér Magyarországra, s ezzel új fejezet kezdődik munkásságában. Itthon ugyanis eddig inkább csak áttételesen — indirekten — jelentkező valóságalakító szándéka a hazai táj és atmoszféra hatására konkrét tartalommal telítődik: *a kiélezett társadalmi helyzet arra készteti, hogy nyíltan is szembenézzen a kor feszítő problémáival.*

A főként Zebegényben és Szentendrén dolgozó, s a Szocialista Képzőművészek Csoportjával is kapcsolatot tartó művész határozott szerkezetű, *expresszív színvilágú* kompozícióban jeleníti meg a munkásság és a szegényparasztság mindennapjait, felvázolva egyben azt az *embereszményt* is, amely öntudata, teremtő ereje, évszázadokon át edzett teherbírása révén pillanatnyilag az egyetlen konstruktív erő, amely a nemzet sorsának alakítására vállalkozhat. Hasonló energiák feszülnek nagy formákra redukált dunai tájképeiben és a háború embertelenségét leleplező szimbolikus vásznain is, melyeket figurális munkáival együtt 1940-ben és 1943-ban gyújtóerejű kiállításokon mutat be a fővárosban.

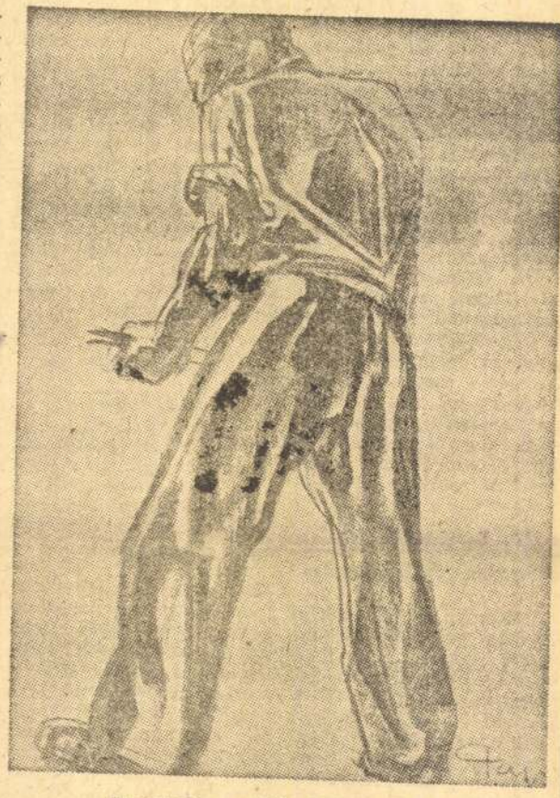

Tanulmány a „Nagykalapács"-hoz

A felszabadulás Pap Gyula számára nem jelentett ceruzát, *természetes gesztussal* folytatja mind tartalmilag, mind formailag korábbi törekvéseit, talán csak témaválasztása lesz nagyvonalúbb, s monumentalitása felszabadultabb. Az ötvenes években is elsősorban a *dolgozó ember és a munka lendületének képi kifejezése izgatja;* előbb Csepelen, majd Miskolcon és Dunapentelén fest pompás képsorozatokat a kovácsok, üvegöntők és kohómunkások erőfeszítéseiről, az anyaggal való heroikus küzdelméről. Bár ezek a munkái, mint egyik méltatója, Rabinovszky Máriusz találóan megjegyezte, mind „fal után kiáltottak", ennek az ízig-vérig monumentalista alkotónak mindössze egyetlen freskót, a szentendrei „Szüret"-et sikerült kivitelezni; ennek a tervével debütált egyébként 1948-ban, a *Közösségi művészet felé* című kiállításon.

1960-tól kezdődően Pap Gyula művészete kiegyensúlyozódik, lehiggad, s némiképp meditatív, *szemlélődő irányba* csúszik át. Figurális problémák ritkábban foglalkoztatják, annál többet festi szűkebb és tágabb környezetét, a tájakban, csendéletekben fellelhető esztétikai és humánus értékeket. Világos tónus, tiszta élénk színek, az ábrázolt tárgyakban észlelt szerkezeti erővonalak kifejező hálózata, érzelmi gazdagság, helyenként romantikus hangulatok jellemzik az utóbbi évtizedek termését, amit találóan egészítenek ki, színeznek és motiválnak a művész belső nyugtalanságát, kutatószenvedélyét, ma is eleven kísérletezőkedvét tükröző finomvonalú grafikák, s a színek tónusértékeit feltáró nonfiguratív pasztellek. Az életmű tehát ma sem lezáratlan, noha karaktere, jellege — úgy tetszik — már nem fog változni döntően.

Pap Gyula munkásságát lehetetlen méltatni pedagógusi tevékenységének említése nélkül. Tanított már Berlinben is, itthon pedig alapítója és vezetője volt a népi tehetségek felkarolására vállalkozó Nagy Balogh kollégiumnak, végül a főiskolán töltött be 1949-től 1962-ig professzori állást. Oktatási módszereit is ugyanaz a nyitottság jellemezte, mint művészetét: igyekezete arra irányult, hogy növendékei — akárcsak ő — egy tágabb, szabadabb világszemlélet perspektívájából szemléljék a magyar valóságot. Festészete, amely fontos láncszeme a modern európai művészet történetének is, a maradandó alkotások hosszú sorával megbecsült helyet vívott ki magának a magyar piktúra java teljesítményei között.

Tasnádi Attila

Mellőzött jogszabály

Két éve az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke rendelkezést tett *közzé az ütemes szállításról.* A paragrafusokból kitűnik: anyagi ösztönzéssel kívánják a vállalatokat rábírni arra, hogy havi — indokolt esetben ennél is rövidebb határidejű — szállítási szerződéseket kössenek. Szigorúbb ütemezésnél ugyanis *felárat* számíthatnak fel, késedelemben pedig kötelesek áraikból *engedményt* adni.

Dr. Galambos Sándor, az Aluker kereskedelmi irodavezetője negyedévvel a jogszabály megjelenése után 25 jelentős szállítót keresett meg levélben, hogy nyilatkozzanak, *mire képesek vállalkozni.* Száz nap alatt a címzettek háromnegyede válaszolt, a többség imígyen:

Halogatás és bizonytalanság

„Sajnos ez idő szerint is csak *halogató tájékoztatást* van módunkban adni." „Kereskedelmi tevékenységünket raktárról történő kiszolgálással folytatjuk, szállítási szerződésben folyamatos áruellátásra nem vállalunk kötelezettséget." „Amennyiben termelésükhöz a rendeletben előírtak feltétlenül szükségesek, úgy kérjük, igényeiket más forrásból biztosítani szíveskedjenek."

A válaszok — sok egyéb mellett — *bizonytalanságot* tükröznek. Bizonytalanságot az anyagellátásban, az importban, a belső termelési fegyelemben, szervezettségben, s mindenképpen a *felelősségvállalásban.* Pedig ez a jogszabály sokkal többet akar a kimondottaknál: a legtöbb vállalat eladó és vevő, termelő is, szállító is. De ha bármely cég bizonytalan abban, hogy idejében megkapja-e az anyagot, eszközt, olyankor rábiztosít, *felhalmoz.* 1978-ban a termelésnél gyorsabban nőttek a készletek, amelyek *csökkentik* a vállalatok anyagi forrásait. S e helyzetben a készleteket ott gyűjtögetik, ahol nem kellene: a *felhasználónál.* Ezért aztán, ha mindent meg is lehet találni, a szocialista ügynök, az anyagbeszerző megy vándorútra, s nem a szállító, a kereskedő *szolgáltat.*

Frontáttörés nélkül

Tavaly a szállítások ütemezése javult, s ez a tény is hozzájárult a mérséklődő készletnövekedéshez. *Frontáttörésről* azért nincs szó.

Érthető, hogy a legélénkebben az *élelmiszeripar* reagált a lehetőségekre, *havi, heti, napi,* sőt naponta kétszeri szállítással a vevők igényei szerint. A *vegyiáruk* is a megállapodásoknak megfelelően, pontosan érkeznek a boltokba. Az ipar és a kereskedelem kapcsolatában, a pontos szállításban *a javulás mégsem kielégítő.* Példázza ezt, hogy a tavalyi első félévben a ruházati nagykereskedelmi vállalatok 23,5 millió forint késedelmi és meghiúsulási kötbért hajtottak be az ütemtelen szállítások miatt. (Ennek hátrányát pontosan érzékelte a boltba betérő *vevő* is!)

Négy nagykereskedelmi vállalat — Triál, Mobil, Vasvill, Vegyianyag Kereskedelmi Vállalat — által kért havi ütemes szállítást 23 iparvállalat tagadta meg, köztük éppúgy megtalálhatók az országos hírű *mammutcégek,* mint az apróbb, de jó nevű *szövetkezetek.* A rendelkezés ilyetén mellőzése a folyamatos, választékos áruellátást *rontotta.*

Sok anyag, kevés készáru

A *felárak és engedmények* még ritkábbak az *ipari* vállalatok egymás közti kapcsolataiban, ahol talán a legnagyobb szükség lenne az ütemes szállításra. Egyes cégek ugyan vállalják a havi teljesítést, de nem tartják be ígéretüket és a károsult vállalatok nem követelik a kötbéreket.

Hazánkban a készletek 70 százaléka anyagból, 18 százaléka félkész termékből, 12 százaléka készáruból tevődik össze. Ugyanez a fejlett országokban 40—20—40 arányú. Vagyis *túl sok nálunk az anyagfelhalmozás, s túl kicsi a készárukészlet.* Mindkettőn — ha nem is csodaszerként — segítene az ütemes szállítás, amely a népgazdasági készleteket *átrendezhetné.*

Az alumíniumipar például 240 000-féle anyaggal, alkatrésszel dolgozik. Elképzelhető, mennyit változtatna gazdálkodásán a megbízható szállítás. S bár Magyarországon *szerződéskötési szabadság* van, mégis belátható, milyen biztonságot nyújtana a felhasználónak, ha az anyagi érdekeltség hajtaná partnereit — szállítói pozícióban önmagát —, a *pontos szállítás* vállalására.

A jogszabály két éve él. Tartalma évről évre időszerűbb. *Betartása pedig aligha elodázható.*

Fóti Péter

Az Országos Mezőgazdasági Koordinációs Bizottság ülése

Nincs akadálya a tavaszi mezőgazdasági munkák megindításának, az ehhez szükséges anyagi, technikai eszközök a termelők rendelkezésére állnak — állapította meg az Országos Mezőgazdasági Koordinációs Bizottság csütörtöki ülésén, amelyen *Váncsa Jenő* miniszterhelyettes elnökletével az 1980. évi felkészülés helyzetét vitatták meg.

A bizottság felhívta a gazdaságok figyelmét arra, hogy az üzemi tervek előirányzataihoz képest mintegy *5—10 százalékkal növeljék a kukorica vetésterületét,* és kellő agrotechnikával fokozzák a takarmánytermő, valamint a gyepterületek hozamát.

Húsz országban já

Aki a vilá

— Amikor először, 1967-ben Isztambulban, a Boszporusznál megláttam a Márvány-tengert, megfogadtam, ha tehetem, csak utazásra fordítom minden energiámat, s költöm összes pénzemet — emlékezik *Heszler Teréz,* a Medimpex könyvelője. S jó hallgatni, hogyan beszél arról, mit is jelent számára a turizmus: — *Belső megelégedettséget, tágabb kitekintést a világra...* A híreket is másként hallgatom, olvasom azóta. A környezetemben levő emberek alig utaznak. Másképpen élnek. Vagy én? Lehet. *Egy biztos, nem unalmasak, sablonosak napjaim.* Ha jön egy külföldi népi táncegyüttes, elmegyek, megnézem. Ha megjelenik egy érdekes könyv, azonnal rácsapok, s beleélem magam egy más kultúrába. Például, amikor Egyiptomba utaztam, Ceram: A régészet regénye jelentett nagy élményt számomra, és sokat segített abban, hogy Egyiptomban ne

kölcsről, szülői példamutatásról. Megdöbben, amikor látnia kell, hogy *utóda a gyakorlatban is alkalmazza a „tanultakat".* Egyszerűsítve az ügymenetet, már maga állítja elő a hamis igazolásokat. *Tehát csal.* És ha megszorul, pénzért is benyúl a fiókba. *Tehát lop.* Egyelőre csak otthon.

Mert *lépést kell tartania társaival.* Nem szabad kiderülnie, hogy ő csak heti 20 forint zsebpénzt kap. Hiszen a padszomszédjának *százas is van a brifkójában.* Titokbenyomássorozat érhette, amely fellazította a gyerekekre általában jellemző, *eredendően szilárd erkölcsiséget.* Helyt adott valami másnak: vagánykodásnak, fénygyerekeskedésnek, amivel — szintén ki lehet ríni a bolyból.

Ilyen korban még a feltűnési vágy is téves vágányra vihet. Különösen akkor, ha a családi töltés nem egyértelműen pozitív irányba tereli az igyekezetet a kitűnésre.

... Mindezt azért kellett elmondanom, mert *nem lehet tudomásul*

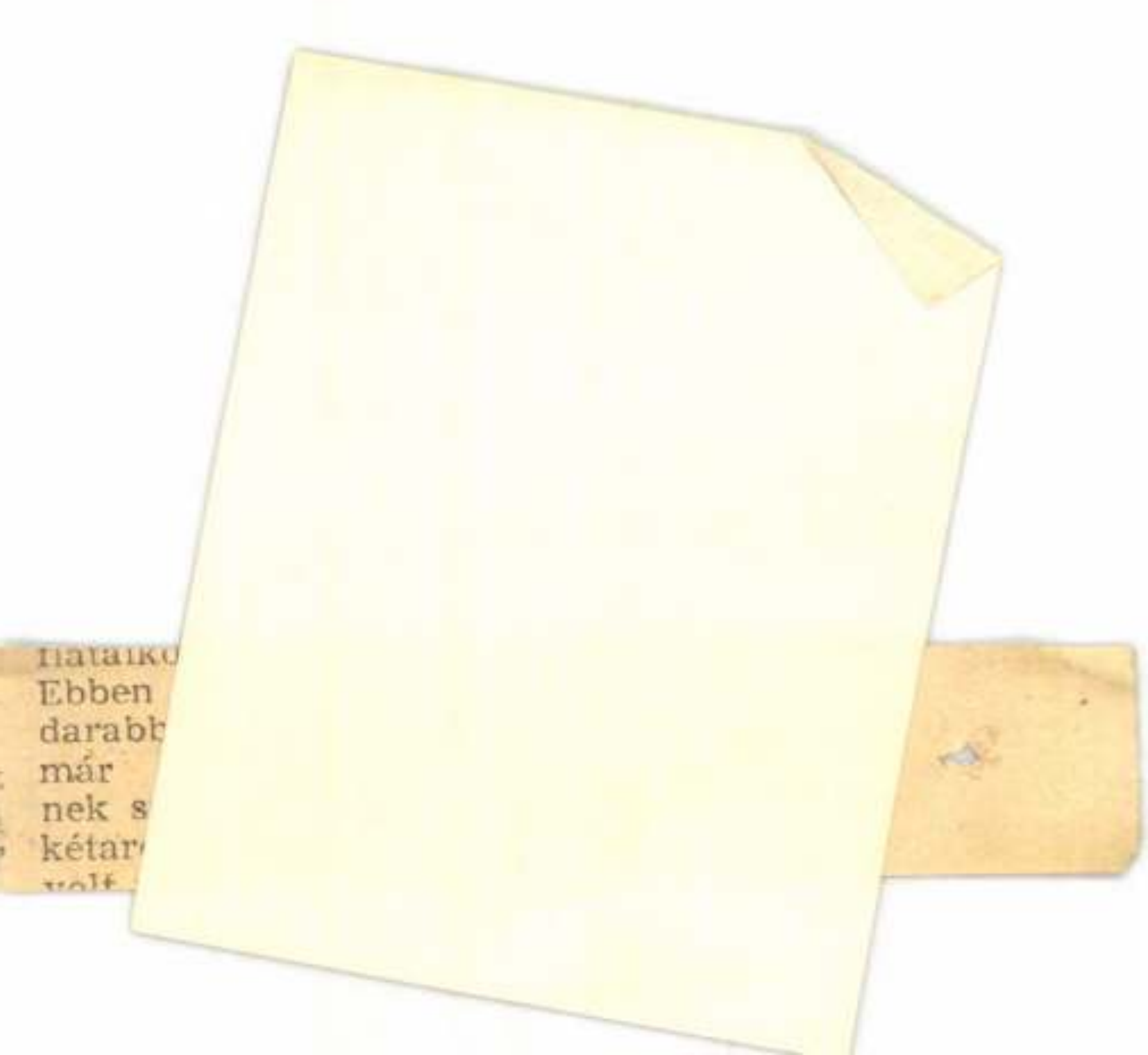

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Pap Gyula

1968 FEB 13.

1021

— PAP GYULA FESTŐMŰVÉSZ grafikáiból kiállítás nyílik szerda délután fél 6-kor a Dürer Teremben. Megnyitó beszédet mond Németh Lajos művészettörténész.

PAP László György

PAP Gyula

TŐRY Klára: Az avantgárd szerepe a magyar fényképezésben. Fotóművészet, 1990. 3/4. XXXIII.évf. 5.p.ér.

fia **Pap Gyulá**nak, a modern magyar festőművészet fontos alkotójának a munkásságában, bár egész életútját végigkísérte. Fényképeit szűk baráti köre ismerte, ezek csak posztumusz kiállításon kerültek a közönség elé. Mint a Bauhaus tanítványa, nem véletlenül kapcsolódott szorosan a Moholy-Nagy által fémjelzett fényképezési irányzathoz. Szigorú szerkesztésmódja, a struktúrát hangsúlyozó anyagkísérletei, a fény-árnyék expresszív alakítása, tükrözésen alapuló képi játékai, a nonfiguratív ábrázolás határát súroló kompozíciói a bauhausi hatásokat szuverén módon felhasználó alkotóra vallanak. Különösen izgalmas *Táncmozdulat* című sorozatának egyéni hangvétele. A Bauhaus társadalmi érzékenységet és felelősségtudatot hirdető eszmeisége határozta meg témaválasztásának másik körét, a szociofotót.

Bajkay Éva: *Gyula Pap – the last Hungarian Bauhaus artist.* The New Hungarian Quarterly, 1984. No. 94.
Dokumentumok Pap Gyula és Johannes Itten levelezéséből. Válogatta és bevezetővel ellátta Haulisch Lenke. Ars Hungarica, 1988/2.

Haulisch Lenke:

PAP GYULA WEIMARBAN ÉS BERLINBEN

Pap Gyulának abban a szerencsében volt része, hogy igen fiatalon, bár nem élettapasztalat és művészi múlt nélkül került a weimari Bauhausba, a 20. századi nemzetközi művészet egyik nagy hatású, máig meghatározó gyújtópontjába. Még nem volt egészen 21 éves, amikor 1920 őszén már ott találjuk az 1919 ben szervezett együttesben. A magyarok közül csupán Forbát Alfréd előzte meg.[1] Pap Gyula így ír erről az időről, melyben a művészek az európai győztes és bukott forradalmak szellemétől áthatva fáradoztak az új kollektív gondolatoknak és az új technikai felfedezéseknek megfelelő művészi forma kialakításán: „...Weimar rakta le az alapokat, míg Dessauban az industrializálás és a tanítás volt az irányadó... Weimar volt a Bauhaus történetében az az időszak, melyben Gropius világos eszméi sok átalakulás után látható formát nyertek... a tapogatózások és keresések, a tévedések és felismerések, a kínzó kétség és a lángoló ihlet izgató korszaka. Vakmerőség és tréfacsinálás váltakoztak befeléfordulással és odaadással, lázas kutatással és alkotóösztönnel... A Bauhaus a keresésnek és kísérletezésnek ebben az idejében nem csupán főiskola volt, de nem is csak közösség, hanem mindkettő, mindenekelőtt azonban markáns, kötetlen személyiségek munkaközössége."[2]

Pap Gyula, aki elsősorban a festészet területén várt eligazításra Johannes Ittentől, nem állhatott ellent az elsöprő lelkesedésnek, annál inkább nem, miután a Magyarországon összeomlott forradalom céljainak egyikét, a demokratikus szellem kreatív légkörét érezhette itt megvalósulni. Gropius – harmóniában a korszellemmel – mindegyik alkotóművészet végcéljának az építészetet jelölte meg, és azt kívánta a növendékektől – s ez még a mesterekre is átterjedt –, hogy válasszák ki az érdeklődési körüknek megfelelő kézműves mesterséget, és kíséreljenek meg abban, minden külső díszítést mellőzve, új formákat teremteni. Pap Gyula a fémművességet választotta, melyben 1923 nyár elejéig – míg el nem hagyta a Bauhaust – több nemzetközileg ismert művet hozott létre, pl.: Vizeskanna 1921–22, Gyertyatartó 1921–22, Magas nyakú kanna 1922. Kiemelkedik közülük az 1922 és 1923 tavaszán készült Magas állólámpa fémből és üvegből, a henger, kör, gömb és az utóbbi szegmenseinek formai alkalmazásával. A Bauhaus többéves tevékenységét először összefoglaló, erősen szelektív mű Pap vizeskannájának, magas állólámpájának reprodukciójával kezdi a fémműhelyben elért eredmények bemutatását.[3]

Pap Gyula azonban elsősorban a festészetben kívánta továbbképezni magát, amire a kemény műhelymunka mellett, és általában a „művészkedésnek" a Bauhauson való elítélése miatt, alig tudott időt szakítani. Jóllehet a mesterek között nagy festőművészek voltak, a „Du Künstler" elnevezést a növendékek mint gúnyos, becsmérlő kifejezést alkalmazták egymásra, éppen a kézművesi tevékenység előtérbe helyezése miatt. Szinte titokban festettek, a műtermekben elbújva. Pap Gyulának, mint általában a többieknek is, kisebb, papírra készült művei keletkeztek ebben az időben. 1920-ban ezek elsősorban Itten előkészítő tanfolyamának feladataival voltak kapcsolatban. Ilyen a jelenlegi kiállításon látható Kék-vörös című akvarell, mely a három alapszínből kettőt, a kéket és pirosat felhasználó ritmustanulmány. Éppen automatizmusánál fogva nem nélkülözi azt a zengő, férfias hangot, és a fekete színt sem, amely Pap szubjektív festői megnyilatkozására jellemző. A későbbi években előtérbe került Pap érdeklődése az ember iránt, melynek művészi realizálását egy másik Bauhaus-mester, Oskar Schlemmer embercentrikus művészete segítette. A kiállításon az 1923-ból való Hegedülő nő is bizonyítja ezt, és egyben zenei fogékonyságának is szép megnyilvánulása. Ez arra késztette, hogy gyakrabban használjon fel zenei témát, de arra is, hogy műveinek mondanivalóját valamilyen megfoghatatlan harmóniával itassa át, bármi legyen is a tárgyuk. A Bauhausban alkotott műveit szép számmal reprodukálta az 1923-as kiállítás alkalmából kiadott könyv[4], melyben nemcsak fémtárgyai, hanem egy körformákra épített szegfűket ábrázoló pasztellje is reprodukálva van, amit a művész visszaemlékezése szerint Paul Klee választott ki rajzai közül közlésre.

88. HEGEDÜLŐ, 1923
Geigerin

86. KÉK-VÖRÖS KOMPOZÍCIÓ, 1920
Blau-rote Komposition

1923 nyarán, az első Bauhaus-kiállítás idején Pap Gyula már nem volt Weimarban. Hazatért szüleihez Erdélybe ugyanakkor, amikor Itten és Muche is elhagyták az iskolát. Úgy érezte, eleget tett Gropiusnak az új formaalkotás területén – az ismétlés már nem érdekelte. Így a Bauhauson készült, 1923-ra keltezett művein 1923 első fele értendő, ami figyelmet érdemel az első Bauhaus-tárgyak kronológiáját illetően.

Németországi éveinek nem kevésbé fontos szakasza a berlini. 1926-ban Itten berlini iskolájába jött tanítani. Az Itten-Schule tanári karában több Bauhäusler dolgozott, akik részben Ittennel, részben később Gropiusszal együtt váltak meg az iskolától, így pl. Georg Muche, Lucia Moholy, Forbát Alfréd stb. Pap Gyula figurális rajzot, aktrajzot tanított, é Itten távollétében őt is helyettesítette. Mint művész festett, fotózott és f tárgyakat is készített ebben az időben. A húszas évek végére nagyvo n lú, összefoglaló alakításmódot fejlesztett ki, melyet a Jurv freie kiállító termeiben mutatott be kollektív kiállítás keretében 1930 őszén, s melynek erejét a korabeli berlini sajtó is kiemelte.[5] Ezek közé tartozik a kiállításon Itent ábrázoló rajza.

1930 körül változás ment végbe festészetében, nagyobb szerepet kapott benne a formákat feloldó, szorongó látomássá alakító fényárnyék, melybe olykor felkiáltásszerű expresszív hang is beleszőtt. Ez utóbbi periódusából származik a többi kiállított mű, az *Álló női akt*, a *Szerelmespár* című kis remekmű és a *Kiáltó önarckép*.

1930-ban részt vett az amszterdami nemzetközi szocialista művészeti kiállítás német részlegében,[6] ahol Kollwitz, O. Nerlinger mellett Bauhäuslerek is szerepeltek, mint Gropius, Moholy-Nagy, vagy Hannes Mayer. Uitz Béla a francia részlegben állított ki B. U. Martel néven.

Az Itten-Schule feloszlása után 1934 elején Pap Gyula visszatért Magyarországra, és Budapesten telepedett le.

JEGYZETEK:
1 Rozgonyi Iván: *Beszélgetés Pap Gyulával.* Művészettörténeti Dokumentációs Központ Közleményei III. Bauhaus-szám, 9–19. Ua. közölve: *A tehetséget felszabadító szellem* címmel Rozgonyi Iván: *Párbeszéd műcsekkel.* Budapest, 1988. 372–381.
2 Gyula Pap: *Zeit des Suchens und Experimentierens.* Form und Zweck, 1979/3. 56–57.
3 Herbert Bayer–Walter Gropius–Ise Gropius: *Bauhaus 1919–1928.* London, 1929, New York, 1938, Stuttgart, 1955. 54.
4 *Staatliches Bauhaus Weimar, 1919–1923.* Weimar–München, 1923. 31. 109. 113. 114.
5 Max Osborn, Vossische Zeitung 18. 9. 1930. Lothar Brieger, Berliner Zeitung 17. 9. 1930. A. Donath, Berliner Tageblatt 17. 9. 1930.
6 Socialistische Kunst Heden. 1930. nov.–dec. Stedelijk Museum, Amsterdam.

Pap Gyula

86. KÉK-VÖRÖS KOMPOZÍCIÓ, 1920
Blau-rote Komposition
tus, akvarell 245 x 340 mm
J.n.
Magántulajdon
K.: 1979, MNG – Pap Gyula-kiáll. (225); 1983, Berlin – Pap Gyula-kiáll. (2)

87. SZÍNPADTERV, 1923
Bühnenbildentwurf
kollázs, tus, tempera, 170 x 302 mm
J.n.
JPM, Pécs. Ltsz.: 81.208
K.: 1982, Kassák Múz. – Kollázs a művészetben; 1983, Berlin – Pap Gyula-kiáll. (15); 1986, Kassel (555); 1988, MNG, Madrid, Köln – Bauhaus-utópiák

88. HEGEDÜLŐ, 1923
Geigerin
színes ceruza, 245 x 340 mm
J.n.
Magántulajdon
K.: 1979, MNG – Pap Gyula-kiáll. (243); 1983, Berlin – Pap Gyula-kiáll. (12)

89. JOHANNES ITTEN, 1928
Johannes Itten
szén, 438 x 306 mm
J.i.l.: P
JPM, Pécs. Ltsz.: 81.197
K.: 1975, Hódmezővásárhely – Pap Gyula-kiáll. (17); 1979, MNG – Pap Gyula-kiáll. (259); 1982, Budapest Galéria (13); 1983, Berlin – Pap Gyula-kiáll. (23); 1986, Kassel (295)

90. NŐI AKT, 1930 k.
Weiblicher Akt
szén, 440 x 258 mm
J.k.l.: pap
MNG Ltsz.: f. 76.113
K.: 1930, Berlin – Haus der Juryfreien; 1975, Hódmezővásárhely (4); 1983, MNG – Pap Gyula-kiáll. (277)

91. SZERELMESPÁR, 1933
Liebespaar
pasztell, szén, 435 x 389 mm
J.n.
MNG Ltsz.: 80.64–T
K.: 1934, Fränkel Szalon – Czigány Dezső és Pap Gyula kiáll. (22); 1975, Hódmezővásárhely (48); 1979, MNG – Pap Gyula-kiáll. (88); 1983, Berlin – Pap Gyula-kiáll. (35); 1986, Kassel

90. NŐI AKT, 1930 k.
Weiblicher Akt

89. JOHANNES ITTEN, 1928
Johannes Itten

NÉPSZABADSÁG 1991 június 4. 23.p.

Kárpótlási jegy a képzőművészetben?

A „HATVANAS ÉVEK" A NEMZETI GALÉRIÁBAN

Mielőtt a címben feltett kérdés parlamenti interpretációvá dagadna, lássuk a tényállást. A *Magyar Nemzeti Galéria* földszinti teremsorában egy fontos kiállítás és mellékleteként egy háromszázharminc oldalas katalógus készül egy peresíthető helyzetet alátámasztani. A rendezőszerkesztők nem titkolják viszonyukat a múlthoz, amely számukra kérdés formájában tételeződik: „azt kell-e rekonstruálnunk, ami a '60-as években a legnagyobb súllyal jelent meg a közönség előtt, vagy azt kell kiemelnünk, amit utólag — lehántva a jelenségekről a történelmi kontextus »esetlegességeit« — *ma* tartunk fontosnak?" A döntés az alternatíva második felére esett. Minden látvány és minden mondat ebből a választásból következett.

Ami látható: Varga Imre: Erőltetett menet. 1968.

Kereset az elmaradt haszonért?

A rendezők és a szerkesztők abból a hipotézisből indultak ki, hogy a képzőművészet egyetemes mozgása a maga autonóm módján leír egy ideális vonalat. Fejlődik valahonnan valahová. Eljut A pontból B pontba. Saját genetikai kódja befolyásolhatatlan sorsszerűséggel hajtja végzetes célja felé. Ez az ideális vonal sajnos nem nagyon hasonlít a valóságos emlékanyag számszerűsített trendjéhez. Ha az ideálkép nem lenne ennyire szigorú, akkor többféle módon lehetne összepárosítani a „van"-t a „legyen"-nel. A terjedelmes katalógusból ketten is sugnának ehhez a toleráns trükkhöz. Egyrészt a bevezetőt író *Vajda Mihály*, aki külön fejezetben méltatja azt az igazságot, mely „pedig többé nem egy!" és *Frank János*, akinek eredője nyíltan hirdeti: „művészettörténésznek ne legyen meggyőződése, hanem nézze a neki nem megfelelő irányzatból is a legjobbakat". Nem így a döntéshozók! Ők *tudják*, hogy ha egyszer az egyetemes képzőművészet *legitim* vonala szerint (lásd negyvenes-ötvenes évek euroamerikai művészetét) a dolgok a szürnaturalizmusból haladnak a lírai absztrakció és informel felé, továbbá a pop arttól a tiszta konstruktív formák irányába, akkor csak nem fognak inkább *hinni a szemüknek*, amely megtöri a vonal lendületét holmi kvalitásproblémákkal?

Kellene, hogy legyen egy Mark Tobey-szerű monokróm felületet kezelő mester? Ilyen nincs igazán? Hunyorítva *Frey Krisztián* betölthetí azért azt az űrt, amit a még fel nem fedezett elemek a Mengyelejev-táblázatban pusztán spekulatív alapon szoktak betölteni. Kellene egy Germain Bazaine-féle autentikus foltfestő? Hogy ilyen sincs igazán? Annyi baj legyen, a pályakezdő *Bak Imrének*, midőn hónapokat időzött külföldön és kreatívan végigtanózta a sóvárgott nagyokat, a „tache"-hoz, a folthoz is eljutott, zsengéje éppen beleillik a kontextusba. Csak a napilapi terjedelemhatár miatt nem részletezendő, hogy — bocsánat, ha ló nincs, a szamár is jó alapon — mit és kit helyettesít *Hortobágyi Endre és Illés Árpád, Türk Péter* és *Gedő Ilka, Tót Endre és Kováts Albert, Molnár Sándor és Vajda Júlia*. (És fenntartom: *Lossonczy Tamás.*)

Kereset a sérelmek miatt?

A kereset világosan kimutatja, hogy a kár „az eszme frontján" valóban tetemes. Ha a külső erők (amelyek a produkció védnökei szerint kizárólag a pártállami hatalom szerkezetében meg a művészetirányítás elnyomóapparátusában — és soha nem a nép-nemzeti konzervativizmusban, netán más ízlésvonulat preferenciájában — keresendők) támogatták volna az egyetemes stílusok szabad áramlását, akkor mi is letehettük volna a magunk Skira-albumát, Knaur-lexikonját, Rizzoli-katalógusát, azaz olyanok lehettünk volna, mint „ők". A rendezőbiztosok követelik tehát, hogy a képzőművészetben állítsák vissza a negyvenhetes állapotokat, de az egyetlen és isteni igazság nevében csak és kizárólag azt, ami a betiltott és szétszórt, megalázott és agyonvert Európai Iskola extrapolálásából, meghosszabbításából következik. Ez a pártos szemléleť csak és ennyit képes felvállalni. A negyvenhetes plebejus-baloldali képzőművészet tönkretételéért, a negyvenhetes paraszti-népi vonulat eltüntetéséért más párt nyilván máskor fogja benyújtani a maga keresetét. A hatpárti konstelláció illő sorrendjében.

A katalógus tanúsága szerint az interjú-dokumentum gyűjteményből egyebek mellett az alábbi peresíthető károk érték az érdekelteket.

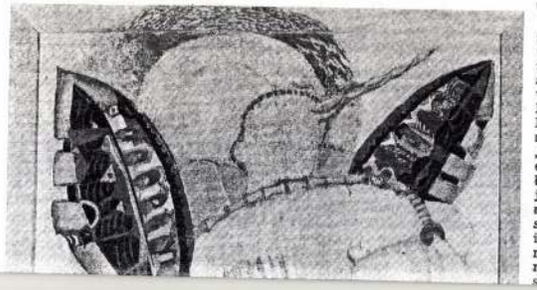

Frank János csak fősamesz lehetett a biennálék magyar pavilonjának rendezésénél, és egyszer sem küldték ki Velencébe. *Anna Margit* vastag tomuszt szeretett volna kiadatni a Corvinával, de a szerkesztő ezt a kívánságát nem tudta teljesíteni. *Lakner László* szatirikus festményét, a *Hitler beszél*, a főzsüri *Ridovics László* — félve a „fasiszta nép" dehonesztáló minősítéstől — leakasztotta a stúdiókiállításról. *Keserü Ilona* római tartózkodása során lakhatott ugyan a Magyar Akadémián, de ezért jelentős összeget kellett fizetnie. *Schrammel Imre* kerámiareliefjét, mint: „pesszimista munkát", jogtalanul eltávolították a Budapesti Történeti Múzeumból, és a harmadik részlettel mind a mai napig adósak. *Deim Pál* egy illegálisnak tartott kiállításon való részvétele miatt sokáig nem szerepelhetett, és nem kapott Derkovits-ösztöndíjat sem. *Fajó János* valósággal beleroppant, amikor leváltották a stúdió progresszív vezetőségét. Bak Imre sosem fogja megbocsátani *D. Fehér Zsuzsának* és *Ormos Tibornak*, hogy művészetpolitikai okokra hivatkozva bezárátták a Ferihegyi repülőtéren rendezett kollektív kiállítást. És *Vigh Tamás* sem fogja elfelejteni *Czifka Péternek*, hogy megalázta saját műtermében, meg *Varga Imrének*, hogy nem állt ki bátran terve mellett. Súlyos sérelmek ezek. Empátiahiányokról, hatalmi túlkapásokról, alkalmi gonoszságokról szólnak. És nem von le súlyosságukból semmit, hogy ha a ma induló művészgeneráció elé fogják odatartani a mikrofont, az minden bizonnyal nyafogásnak tartaná mindezt, mert ő még „apuka" igazságtalanságára sem hivatkozhat. Egyszerűen néma csönddel veszi tudomásul, hogy a piac vastörvényei szerint kell lavíroznia — az egzisztenciális megsemmisülés, a külföldre tántorgás és a begicselés Bermuda-háromszögét elkerülendő.

Azért van katarzis, van vádirat is, de nem pontosan ott, ahol a tételes panaszok találhatók. *Kokas Ignác* — a kötet legjobb interjúja! — szerette „azt a rendszert". Az övé volt, népi kollégista volt, és sose lett volna festőművész, ha egy politikai kampány, egy demagógiával megszórt tehetségkutatási láz nem „emeli ki". Kapott a hatvanas évek elején egy hatalmas sgraffittómegbízást Oroszlányban. Ha megcsinálja, horribilis összeg ütötte volna markát, a mellékdíjakról nem is beszélve. De nem csinálta meg. Nem ideológiai okokból, és nem a progresszív művészéletforma csábítása miatt. Nem ellenállásból és nem sértődésből. Egyszerűen az ízlése és kultúra utólagos beosztása a jaltai egyezmény szellemében. Így Goethe és Lucas Cranach nagy NDK-művészeknek minősültek, mert emlékanyaguk zömmel in situ volt található, ellenben Hölderlinben és Dürerben volt valami megbízhatatlanul polgári, Tübingen és Nürnberg, a szülővárosok mégiscsak a későbbi NSZK területén találhatók.

És a többiek keresetlevele?

Ez egy politikai logika karikatúrája. De nem kevésbé tartható karikatúrának, hogy a Nemzeti Galériában és katalógusában majdnem mindenki hiányzik, aki véletlenül nem vett részt az Iparterv hajdani tárlatán vagy kimaradt a Zuglói Körből, vagy nem szilveszterezett együtt a Műegyetem R kiállításának szervezőivel, vagy már öregebb volt annál, semhogy az 1966-os stúdión pukkassza a hivatal kiszálló képviselőit. Annak ellenére hiányoznak, hogy jelenlétük feltűnő volt, visszavonhatatlan és nélkülözhetetlen abban a *képzőművészeti közvéleményben*, amely azért nemcsak acsargó pártboncokból és magánlakásokba szorult elnyomott újítókból állt. Hogy a mikrovilágot rézlemezre karcoló *Gross Arnold* és az archaizáló *Rékassy Csaba*, a Szántó Kovácsot mintázó *Somogyi József* és a Földmarkolót festő *Fóth Ernő*, a fanyar formákat alakító *Berki Viola* és a túl korán elment nagy ígéret, *Gruber Béla* mind voltak és mind *ott voltak* a hatvanas évek nyilvánosságában, ez — azt hiszem — nemcsak nekem nem kétséges, hanem e művészettörténeti vállalkozás spiritus rectorának, *Beke Lászlónak* sem. Hiszen végül is mindketten olvastuk *Németh Lajos* alapvető munkáját az 1968-ban megjelent Modern magyar művészetről, és kettőnk közül én csak távoli tisztelőnek, ő viszont tanítványnak számít.

A kimaradtak listája viszont oly markáns és reprezentatív, hogy semmiképpen sem lehet a véletlen számlájára írni. Beke nyilván úgy gondolkodott, hogy valahol, valakik, valamikor majd megrendeznek egy olyan hatvanas évek retrospektív tárlatot, amelynek főhelyén például a korszak végén keletkezett *Szervátiusz Tibor*-féle Dózsa-szobor állhatna, körülötte az MDF-hez közel álló olyan jelentős mester, mint a Megégett embereket festő *Orosz János*, esetleg a Nyári reggelt festő *Szinte Gábor*, a szomszédos teremben a *vásárhelyiek*, élükön a megindító realizmust teremtő *Szalay Ferenccel* és a nyers hagyományokat folytató *Németh Józseffel*, még hátrébb pedig a peremművészetben (grafikában, éremben) tevékenykedő és lesajnált kismesterek, akik ha mást nem, de azt azért híven illusztrálnák, amiről a bevezetőben Vajda Mihály még megejtő eleganciával szólt: „egy ország élni akart." Mert kárpótlási igényük — ezt Beke is sejtheti — nemcsak „ezeknek", de „azoknak", sőt „amazoknak" is lehet. Tehát valahol, valakik, valamikor majd megrendeznek egy másik vagy egy harmadik kiállítást, amely éppúgy a *kizárólagosság* elve szerint egy másik vagy egy harmadik párt kulturális *előtörténetét* keresi össze a heterogén emlékanyagból. Aztán majd a megrendezett és a megrendezendő tárlatok versenyéből — jelige: ezentúl minden másképpen volt — a nézőnek módja lesz eldönteni, hogy melyik tetszik neki jobban, és kire adja szavazatát. Brrr!

Félreértés ne essék, ezen a látható kiállításon nemcsak jó festmények és szobrok, de remekművek is vannak. Nemcsak azoké, akik az elemi illem okán — más koncepció ide, Euro-Amerika oda — legalább jelzésszerűen megmutathatták magukat (*Kondor Béla* és *Barcsay Jenő, Kokas Ignác* és *Vigh Tamás, Tóth Menyhért* és *Deim Pál*). Remekműgyanús alkotásokat ugyanis hátrahagytak a megalázottak és megszomorítottak, az ellenkultúra minősített mesterei, a külföldre csodálkozó akkori fiatalok is. *Jovanovics György* homunculushűvösségét, Keserü Ilona monumentális forróságát, *Hencze Tamás* látomásos szcientizmusát és Lakner László keserű világmagyarázatát nem nélkülözhetné semmilyen „beállítottságú" művészettörténet-írás. Éppen ezért kerültek itt és most veszélyeztetett helyzetbe. Egy féligazság mulatságához tartják mindannyian a gyertyát.

Ki fizeti a költségeket?

Nem taktikus dolog a kárpótlási igényt és a kirekesztési politikát egyetlen kulturális vállalkozáson belül összehozni. Nem taktikus, mert a liberális művészet előtörténetét antiliberális szelekciós elv aligha hitelesítheti. És azért sem, mert köztudomású, hogy az intézményesült liberális gondolat ma Magyarországon kárpótlásellenes.

A költségeket tehát mi, a művészeti közvélemény fizetjük. Azzál fizetjük, hogy az esztétikai, kvalitásszempontok háttérbe szorulnak a szoc. hazások utódaiként fellépő kap. hazások érdekérvényesítése mellett. És akkor minden kezdődhet elölről.

P. Szűcs Julianna

SIMON LAJOS:

PICI ZSOLTÁROK

Az ötvenhatodik év

Istenem, mondd el most nekem,
mint lesz a holnap reggelem!
Aludjak, mint a kisgyerek?

kapárt és
Köztársaság
vel 1981. c
zött hivatal
tást tett h
párt- és áll
Az angol
gyarországi
rán a népe
lista baráts
tását tükrö
légkörben f

A barátság és a kölcsönös megértés szellemében folytatott tárgyalásokon Kádár János és José Eduardo dos Santos áttekintették a Magyar Szocialista Munkáspárt és az MPLA-Munkapárt tevékenységét és kapcsolatait, kölcsönös tájékoztatást adtak a két ország politikai, gazdasági és társadalmi fejlődéséről. Véleményt cseréltek a legfontosabb nemzetközi kérdésekről, valamint a Magyar Népköztársaság és az Angolai Népi Köztársaság kapcsolatai fejlesztésének lehetőségeiről.

Kádár János tájékoztatást adott a magyar nép eredményeiről a szocializmus építésében, az MSZMP tevékenységéről, a fejlett szocialista társadalom építésének tapasztalatairól és az MSZMP XII. kongresszusa határozatainak végrehajtásáról, a Magyar Népköztársaság és a szocialista országok testvéri együttműködéséről, Magyarországnak az el nem

golai Népi Köztársaság a térség más államaival együtt valósít meg a regionális gazdasági együttműködés fejlesztése érdekében az afrikai földrész gazdasági fejlődési folyamatának szerves részeként.

A nemzetközi helyzet áttekintése során a felek elégedetten állapították meg, hogy álláspontjuk valamennyi kérdésben megegyezik.

Nyugtalanságukat fejezték ki amiatt, hogy az imperializmus erőinek az enyhülés ellen indított széles körű támadása következtében aggasztóan szaporodtak a nemzetközi életben a feszültség elemei, erősödött a hidegháborús légkör és az a törekvés, amely a fegyverkezési hajsza új, minden eddiginél veszélyesebb és a népek számára költségesebb fordulójának kiprovokálására irányul.

A felek hangsúlyozták az enyhülés fenntartásának és megszilárdításának szükségességét. Követelték a fegy-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1981 OKT 1.01

1021

Szüret

Pap Gyula rajza

PAP Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE
1981 9

PAP GYULA

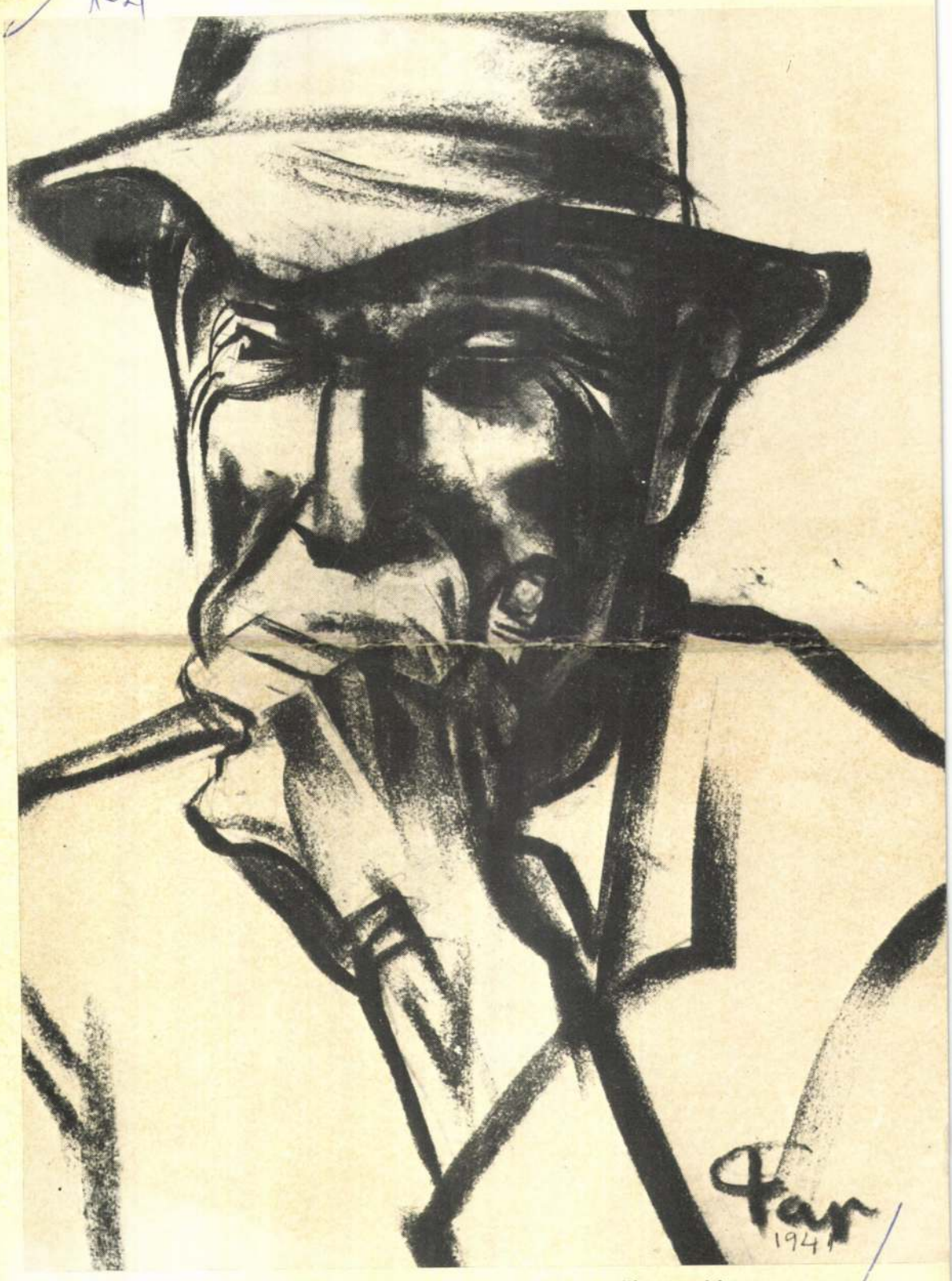

Pap Gyula: Öreg munkás

20,– forint

Pap Gyula

PAP GYULA

"Az anyagi hasznosságot rejt magában,
az anyagtalan pedig lényeget."
(Lao-Ce)

1994. november 10-én délután 3 órakor

pap gyula (1899-1983)

festőművész, Bauhäusler születésének

95.

évfordulóján megemlékezünk a
művészről nyughelyénél a
Farkasréti temető 24/2 parcelláján.
A megemlékezést dr. Koós Judith tartja,
B. Kéry Edit két Bach-korált énekel.

Szeretettel várjuk körünkbe.

Magyar Bauhaus-Műhely Alapítvány

Pap Gyula: Fa 1960-as évek
Gyula Pap: Baum 1960-er Jahre

SERPENT Budapest

ÖNÁLLÓ ÉS KOLLEKTÍV KIÁLLÍTÁSAIBÓL:

1920. Bécs – Haus der jungen Künstlerschaft
1930. Berlin – Haus der Jurifreien
1931. Berlin – Deutsche Wertarbeit
1933. Utrecht és Hága
1934. Budapest – Fränkel Szalon
1940. Budapest – Tamás Galéria
1943. Budapest – Alkotás Művészház
1947. Budapest – Képzőművészeti Főiskola
1956. Budapest – Ernst Múzeum
1956. Hága
1962. Budapest – Csók István Galéria
1968. Budapest – Dürer Terem
1968. Stuttgart – „50 Jahre Bauhaus"
1971. Bécs – Collegium Hungaricum
1972. Budapest – Műcsarnok
1972. Lengyelország – „Bieszczady 72"
1975. Hódmezővásárhely – Tornyai János Múzeum
1976. Lipcse – „Bauhaus-Arbeiten der Jahre 1919–1933"
1977. Budapest – Műcsarnok „Műhelymunkák a weimari Bauhausból 1919–1925"
1977. Budapest – NDK Kulturális és Tájékoztató Centrum „Magyar Bauhaus-tagok munkái"
1978. Dessau – „Bauhaus grafikák"
1979. Berlin – Nationalgalerie „Revolution und Realismus"
1979–80. Budapest – Magyar Nemzeti Galéria
1980. Békéscsaba – Munkácsy Mihály Múzeum
1981. Budapest – „Kaesz Gyula" Faipari Szakmunkásképző Intézet

Fk.: Rose Gábor IGMH igazgató – 81.5521 fnyv 8

Az Ifjú Gárda Művelődési Ház
meghívja Önt

Nagy Balogh János Kiállítótermébe
(XIX., Ady Endre út 57.)

PAP GYULA FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

Megnyitja:
Ecsery Elemér művészettörténész

Megnyitó:
1981. szeptember 3-án 17 órakor

A kiállítás megtekinthető szeptember 27-ig hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

PAP GYULA MŰVÉSZETE

fal után kiált. Nagy felületet igényelne, ahol a súlyos, kemény vonalak és a sötét színek ritmusa egybevág a tér arányaival, oszlopok és pilaszterek tagoló ütemével. Ünnepi, világos fényt kíván, amelyben felragyoghat kékjeinek, barnáinak mély tüze. Távlatot követel, mert a távlat kiemeli a lényegest és összefoglalóan láttat; és Pap minden kompozíciója erre tör: hogy kiemeljen, összefoglaljon.

Küzdelmes művészet Pap Gyuláé, mert alapélményei nem egyneműek: mindíg — majdnem mindíg — az elérzékenyülés és a támadás kettősségéből születnek meg képei. A borongós sötétben árnnyá foszló, a széles fényben ragyogásba boruló jelenségek — emberek, fák, virágok, tárgyak — elgyönyörködtetik és ellágyítják a művész kedélyét s ilyenkor felülkerekedik rendalkotó szándéka, erővel, sőt, erőszakkal. Vastag fekete vonások szerkezetet hasítanak az élet elevenjébe, leszorítják a túláradást, megfékezik a csapongást. Ezért is kerülik Pap Gyula képei a térbeli távlatot, a messziség kitárulkozását. A hátteret is a síkba szorítja, egy nevezőre hozza a közelit a távolival s így képei még inkább részévé válnak a falnak, amelyen függnek — a falnak, amelyre tulajdonképpen freskó módjára kívánkoznak. S annál is inkább, mivel sokszor már tárgyuknál fogva alkalmasak arra, hogy a mai falfestészet legidőszerűbb feladatának megfeleljenek: a kemény munka hősi kifejezésének.

Ezt a látomásokkal és lefékezéssel teli művészetet, mint egyetlen előtanulmányt tekinthetjük a megalkotandó falfestményhez. Pap Gyula monumentális festő. Elvárhatja, hogy ennek megfelelően jusson szóhoz.

Rabinovszky Máriusz

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

1. Aratók. Olaj.	Eladó.
2. Arató. Olaj.	Eladó.
3. Cigányanya. Olaj.	Eladó.
4. Szoptató anya. Olaj.	Mtul.
5. Estebéd. Olaj.	Eladó.
6. Vasasok. Olaj.	Eladó.
7. Bikás táj. Olaj.	Eladó.
8. Nógrádi madonna. Olaj.	Eladó.
9. Napraforgó. Olaj.	Eladó.
10. Visegrádi hegyek, Olajtemp.	Eladó.
11. Visegrád ősszel. Olajtemp.	Eladó.
12. Négy emberöltő. Olaj.	Eladó.
13. Bombatámadás. Vázlat. Olaj.	Eladó.
14. Anya gyermekkel. I. Olaj.	Az állam tulajdona.
15. Anya gyermekkel II. Olaj.	Eladó.
16. Etető anya. Olaj.	Eladó.
17. Kohómunkások. Olaj.	Eladó.
18. Halas csendélet. Olaj.	Eladó.
19. Három fej. Olaj.	Eladó.
20. Mezei virágok. Olaj.	Eladó.
21. Utolsó virágzás. Olaj.	Eladó.
22. Leányfej. Olaj.	Eladó.
23. Gyümölcscsendélet. I. Olajtemp.	Eladó.
24. Gyümölcscsendélet II. Olajtemp.	Eladó.
25. Jegenyék. Pasztell	Eladó.
26. Visegrád ősszel. Pasztell.	Eladó.
27. Dunai táj ősszel. Pasztell.	Eladó.
28. Őszi szinek. Pasztell.	Eladó.
29. Virradat a Dunán. Pasztell.	Eladó
30. Szigligeti táj. Pasztell.	Eladó.
31. Édesanyám. Szén.	Mtul.
32. Édesapám. Szén.	Mtul.
33. Etető anya. Szén.	Eladó.
34. Anya, gyermek. Szén.	Eladó.
35. Vasasok munkában. Szén.	Eladó.
36. Férfi akt. Szén.	Eladó.
37. Női akt I. Szén.	Eladó.
38. Női akt II. Szén.	Eladó.
39. Női akt III. Szén.	Eladó.
40. Öltözködő. Szén.	Eladó.

Felelős kiadó: Pap Gyula — 3702.47. Független-nyomda. Felelős: Lengyel Lajos igazgató.

PAP GYULA FESTŐMŰVÉSZ GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

Nyitva: 1947 október 19-től október 28-ig.

Pogány Ö. Gábor vicsúcsatája temetésén 1983. X. 7.

21885 1983

3 lap

Pap Gyula

szemtanúja, résztvevője volt azoknak a művészeti mozgalmaknak, melyek zaklatott századunk elmúlt emberöltői során az érzékeny elméket, érző szíveket a történelmi, művelődéstörténeti sorskérdések megválaszolására késztették. Eszmélődését az első világháború drámai eseményei érlelték a társadalmi felelősség megértésére, a haladó eszmék vállalására. Azok közé tartozott, akiket a véres végjáték idején még behívtak katonának, s mint ilyen szerepelt a hadviselt művészek műcsarnoki kiállításán. Az ezt követő hónapok már a polgári forradalom és a Tanácsköztársaság lázas kezdeményezéseinek, újszellemű kultúrális életének élményével gazdagította Pap Gyula elképzeléseit pályaválasztására, alkotói céljainak kitűzésére vonatkozóan. Ezeknek az elképzeléseknek a valóravaltására azonban itthon nem kerülhetett sor, Bécsben, majd Németországban: Weimárban, Dessauban, Drezdában, Berlinben vált számára lehetővé, hogy progresszív eszményeinek megfelelő alkotómunkát végezhessen. A Bauhaus egyik legaktívabb tagja lett, a kísérletezőkedvű kollegák társaságában [redacted] találta meg hivatása értelmét. Szakmaileg ez a művészeti ágak együttműködését, közös megjelenését jelentette, tartalmilag a közizlés felszabadítását az avult előítéletek alól, s ezáltal a tömegérdeklődés felkeltését a műveltség áldásainak [redacted] élvezetére, a nép szellemi nagykorúsítását a tudás birtokbavételére, az intellektuális méltóság kivívására.

Tizenöt esztendőt töltött el remény, változatos tevékenykedés közepette, de már akkor is tudta, hogy a nemes szándékok érvényesítése nem lesz könnyű, s hogy nem csupán a maradi esztétikai elvek késleltető hatásával kell számolnia, de mindenek előtt azokkal az ártalmas konzervatív politikai erőkkel, melyek közvetve a művészet fejlődését is hátráltatják. Az elmúlt

Pap Gyula

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
ADATTÁRA 19

45 esztendőt megért barátság bánatával és gyászával állok itt, ravatalod mellett. Fülemben cseng még utolsó szavad – utolsó telefonbeszélgetésünk nyitva-hagyott befejezése... Külföldről érkeztem hazaz, – nincs is még ennek egy hónapja. Érdeklődtem hogyléted felől. Derűs hangon beszéltél, életerő sugárzott belőled. S a végén szinte felcsattant a hangod: „Aztán lássalak!" – mondtad.

Ime, elérkezett a viszontlátás pillanata...

Raics István Hicsmitakjai. Pap Gyula kiméteséri 1983. X. 7.

lése valósággal szertartává
váltak. A festők, szobrászok épp-
úgy rajongtak érte és a mű-
fajért – Bartók és Kodály
zenéjéért –, mint az írók, s
természetesen a muzsikusok is.
Te, drága Gyulám, kezdet-
től fogva részt vettél ezeken
a találkozásokon. Eljöttél a
Vasasokhoz, meg a Vigadói
Estekre s az akkori idők sa-
játos hangulatú házi hang-
versenyeire. Szeretted a nép-
dalt és szeretted Bach zené-

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
ADATTÁRA 17

jét, akárcsak jó társad, a magyar művészi progresszió elkötelezettje: Kállai Ernő, valamennyiünk Ubulja. Egy-egy találkozó után tarka-abrosszal kiskocsmákban folytattuk még a szelíd dudorászásts hogy kicsit elfeledkezzünk a kor szorításáról, a háborúról, a baráti kör fogyatkozásáról...

Sokat köszönhetünk neked, Gyulám. Szép beszélgetéseket a művészetről, közös tervezgetéseket a megálmodott jövőről.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
ADATTÁRA 17

Pap Gyula

Ins Credit.
Wenn schreibt man, auch gut,
wenn nicht, auch so.

166-261.
Szilágyi

Meine liebe Freunden,

bekam alle die Briefe und meinerseits habe alles Nötige getan. Kulturkoperstatok kennt schon die Sache, obwohl der Viceminister von Volkserziehung hat mich ~~[illegible]~~ gefragt, wann ich fahren will.* Aber meinen Pass werde ich nur nächste Woche abgeben wegen prolongacion, weil die Verantwortliche von holländische Frage hat einige Tage Urlaub.

Gares Klara ist jetzt in Wien, in letzten Tage kannte ich nicht mit sie sprechen, aber ~~[illegible]~~ ~~aus, dass~~ ich hoffe, dass sie wird sich auch sehr ~~[illegible]~~ freuen bei ~~[illegible]~~ einem berühmten Kollege als Gast sein. Es sieht so aus, dass Klara wird auch nächste Woche ankommen und dann wird sie sofort antworten. Wenn gibts ein einzige Möglichkeit, gehen wir zusammen, für mich ist eigentlich egal und es hängt nur von Passe, Visa u.s.w.

Ich habe schon nur von das Rembrandt-Buch, bei welchen Sie Mitarbeiter war, ~~habe ich erfunden, auch~~ Es ist wahrscheinlich bei die gewisse Verantwortliche Genossin im Kulturkoperstatok und nächste Woche werde ich das finden.

Es gibts ein Möglichkeit ein Teil von

* Offizielle Einladung gar nicht wichtig, Sie haben bei

das Buch publizieren in einen Ungarischen Fachblatt, ausgegeben zweimal jährlich durch die Wissenschaftliche Akademie.
Wenn klare hier zuhause sein wird, kann mehr davon sagen: ~~weil~~
Möchte etwas fragen und bitte, antworten ~~Sie~~ so aufrichtig, wie Sie bisher waren. Was wünschen Sie, also M. et Mme. Havermans von meinen schönen Heimat? Haben Sie Volkskunst gern, Textil, oder Ceramique, oder Schaltplatten, oder Bücher, oder – mit was könnte ich Freude machen? Sie können mir das Wahl erleichern, weil ich will so wie so etwas bringen!
Ausserdem, von Revanche. Mein Wohnung ist bequem, obwohl es ist nicht gross, aber modern, hell. Ich wohne an der westliche ~~Ufer~~ Seite der Donau und ich habe einen schönen Atelier-Zimmer, ausserdem ein Wohnzimmer, in welche lebt eine Schwester, fein und zerbrächlich und sie ist besser, wie eine Mutter. Sie führt unser kleine Haushalt und hat die Gäste – ~~meine~~ unsere Freunden, oder Verwandten – sehr gern.
Ich rechne damit, Sie beide bei uns als Gäste zu Grüssen.
~~Wenn klare Auf baldige wiedersehen~~

Wenn klare ankommen wird, schreiben wir sofort, in welche Zeit wir gehen werden. Auf baldige wiedersehen

formaileg is változatos, művészetek tabel-
horunk itt, amely a népszerek szándékai-
val tart rokonságot. A Magvető (1940) és
a Pásztorfiú (1941) szellemében is formája-
ban a Magyarszy közhöz kapcsolódik.
A Hulat Jagó-fiú (1949) és a Sányha bikával
(a szabrászi áttételben is megőrizte a gyermeki
test lépő meleg formáit, ugyanakhoz) hamp. jának
izetsége erős szabrászi koncepcióra vall.
Portrészabrainak műnősége, úgy a formai
megoldás, mint a karakterábrázolás tekin-
tetében szándhivül egyenetlen. Egészen ki-
tűnő fejek mellett a szemétismus határát
surdó műnkék szerepelnek. A kiválóbbak
körül relák a Férfifej (1933), Kabos Endre (1936)
Nőfej (1939) Domján Elek (1941). A felszab.
utáni portré műv.ében szabaszi törés látszik
ezek körül a legszikerültebb, a Felszegem c.
sem rendelkezik a fentiek magyarszerű kva-
litásaival. Ugyanakhoz azonban kisplasztí-
kája megfelelőbb, míg tartalommal gazdag-
szik. Öntő műnkés (1954) és Ujj fiatalság (1955)
c. szabrai testvérei a pásztornak is a magvető-
nek, de fejlettebbek ábrázolag is művészi-
leg is. Dalárczy törekvése, hogy a magyar-
nép szószólója legyen, megkrétult kissé
szerodnyik korlátaitól (Erdőelő 1943.)

és eljutott a szükösen értelmezett népiség-
től (amely csak a parasztságot, rétegeinek
figyelmen kívül hagyásával – tartalma népnek)
a nemzetinek széles, minden dolgozó ember
magában foglaló fogalmáig. ~~Nemzeti mű~~
~~et akar csinálni~~ Ez a felismerés nem kevés,
de egymagában nem elég és kívánatos, hogy
szabrászi formanyelvében a nemzeti, a kor-
szerű és az egyéni szinás a szükséges arányban jelent-
kezzék. Mert formanyelve egyenetlen s az
nem csupán az időben, mint a fejlődés
külön köző faka ~~[illegible]~~ jelentkezik, hanem
az egyidejű művekben is más-más. Itt szó
nem arról van szó, hogy egy művész keresi
a mondanivalójának legmegfelelőbb, ra-
játos és csak ára szelő formát, hanem egy-
fajta kaphadás, immagára nem-tehetés az
egén élet mű jellemző szavára. Szabrain
nem találjuk meg azokat jegyeket, amelyek
identifikálják, amelyek – mint pl. Pop Gy.
szintén nem egyszóhanni, de mégis raját is
rajátos műv. ~~[illegible]~~ – Tévedhetetlenül mutatjuk
a mester kezenyomát, szellemenyomát.
Természetesen Dobóczyt is az a nehéz 25
esztendő nevelte, mint ~~a [illegible]~~ Papot, de míg
ennek egy korán megvilágosodott világnézet

Utó pörösst-tel szigszödik s a két szigszal
kabáralt 35 esztendő a ~~[illegible]~~, fáradhatat-
ban, igényes hutatás, a valóság megösme-
rése nek, a művészi küzdelemnek minden
megkecsülést kiérdemlő széles folyama.
Gyöngyösemek, mint az Apám (1931), Maja
(1949), Pihenő műhás (1953) is még szám-
taban más ~~[illegible]~~ mű bizonyítja, hogy
Pap Gy. nak minden képessége meg van,
hogy új művészetünk számottevő kép-
viselője legyen. Becsületes művész, aki
nem könnyű sikerek reményében kiszolte-
zett, hanem belső meggyőződéttség dik-
tálta művészi kifejező eszközeinek vál-
tozását. Ha az a változás nem minden tekintetben
kielégítő, nem egyedül felelős érte. Vitet-
hetetben tehetsége (az kiszámítása) s az eddigi fresko egész műhiszége
a mosaik terrei jogosan meghívánják
a fokozottabb érdeklődést monumen-
tális kivszége iránt s hogy ezt az érdek-
lődést megértés is meghívás kövesse.

*

Dabóczy Mihály sírbrai szintén egy
csaknem nagyadozásod os műhiszége
eredményei. Sokoldalú, Témagazdag,

pentelei sikság utabró meg megszépfogyi
mögött látszó hatalmas égzithezés. Az 1954-ben
[illegible] Grafszabás a nagyhatárban c. kamp. egyik
kismeretű tanulmánya tüzes fényeivel,
a resbére reflexeivel a hatással hajlan-
gó alakján egyike a legsikerültebb képeinek.
Ilyen reflektált rózsás fényben festette meg
egyik hatást 1955-ben, a kép valóban,
erőteljes festői eszközökkel formálta meg
az alkotó szoc. munkást. (X)
Tájkép festészete különös figyelmet érdemel.
A dunai tájnak éppe olyan szerelmese,
mint Szőnyi Istvan, de más hangszerelés-
ben dalolja dicséretét. Ha Szőnyi nél lírai
költészet, Pap Gy. nél dráma, vát szabyos
kon fliktusokkal terhes dráma a Dunai
festői megjelenítése. Ki ávadt a Duna (1954),
Vihar az ávadó Duna felett (1954), de a különösen
szép Duna völgye (1948) c. képei nehéz meg
itt-ott villanó szimeivel félelmetés az-
ját mutatják a természetnek.
Balatoni környéki tájképei szelidebbek,
bájosabbak és Szigliget, a szabánei szőlőhegy,
a meg tó fényben és árnyban egyenért ér-
galmasan, és érzelmesen a mindig nagyon
szimesen jelenik meg vásznain.
Rajzeinek sorra az 1920-ban készült Prole-
tárcsonyja vel kezdődik és az 1955-ös

hívást: az ecel a realismus felé! A felhívás helyes volt, értelmezése és végrehajtása vonhon hibák és tévedések végtelen láncolatához vezetett. Ebben pedig mindegyjan hibáznak szerünk, az áll. i is pórtvárgítás ipys úgy, mint a művészek magok s vele a kritikusok. Varázspálcát véltünk a kezünkben, amelynek érintésére mindenhit áthat a szre. életérzés és egyidejűleg megszülethet a szre. realismus. Pedig tanulmányoztuk a marxismus lehetőségeit s tudtuk, hogy a felépítmény gyakran messze lemarad az alap fejl. től. De a műv. tört. példáit is mechanikusan aplikáltuk s azt mondtuk: a gót is renaszánsz műv., vagy a német alföldi akár, teljes hitelességgel s egyidejűleg tükrözi korát. Gietter és Tizian között két évszázad van s ~~az~~ mind renaszánsz, mi pedig tíz, helyezkben ét ír alatt ~~[illegible]~~ elvártuk a kor s az új térs. egyidejű hibátlan tükrözését.

A művészek tehetsége s ezek közt Pap Gy. összeütve ordenadással adorta lekúzdeni műv.-ben a formalismus hátsóját is,

is bár éppen az ő műv. ben a formatól-
vásak sohra nem voltak öncélnak, mert
sommázva és nagyonalúan a lényegre
törtik – a valósaghűségre való törek-
vésében feláldozta ~~ig~~ élete nagyadmóradának
műv. i eredményeit. Nem lehet ezt man-
dani, hogy egyik napról a másikra mun-
dent elvetett, hiszen az I. képzőműv. i kiáll-
en szerepelt képei, ~~–~~ ben Győztes műrak a
nagyhalapácsnál – még sok erőteljes
formát mutat, nem szoródik szét kicsi-
nyes részletekben. Az 1951-ben készült
Betegágynál c. kamp. n nagy lépést tesz
a realisabb ábrázolás útján, de festői
kifejező ereje mit sem veszit, sőt,
mely kiséral tehitődik. Ugyanezen
készültek a Stadion mosaik Sennei,
amelyekben erős dekorativ érzéke és pompás
nagyhatásige jól érvényesül.
A szoc. építése ált. ben és Sztalinváros ku-
bánosan szivügyévé lett. Biztan állítható,
hogy művészi krónikára a Pentele-Sztalin-
város metamorfózisnak s ha, itt készült képei
majd 50 dkb. nem is egyforma értékűek, jelentős művészi
és történelmi dokumentumai ennek a
kőri korosaknak. Kubánosan szép az (1953)
~~a~~ Pentele helyén Sztalinváros c. kép, a

Pap Gyula festő és Dabóczy Kilián szobrász kiállítása.

Az Ernst tűz. vörös termeit megtöltik P. Gy. ecsetje. Csaknem négy évtized ismeri és formai küzdelmének, ott lehet mondani drámai küzdelme szól le a falakról. Egy művész, aki a két szikág hatásai alatt értelte művészetét, nyilvánvalóan nem adhat számot nyugodt folyóvi egyenletes fejlődésről. De különösen nem olyan művész, akinál az ábrázolás szándéka elvakasztháttalan a kérs. i probl. k iránti érdeklődéssel. Körülvett olyan elemek közeteenül hallogni előre, akik „örök emberi" kategoriákban gondolkodtak, vagy egyszerűen ~~nem gondolkodtak, ha-~~ ~~nem~~ a jelenségek legüdébb, legszivárványosabb felületén maradtak és a fény, vagy szín mint önálló képőrmüv. i elemkerült a résmekre, hiszafadne a valóság egyébb, hangulult vörzefüggéseiből. Tárol álljon bírhitál, hogy a festésnek ezeket a szélhűbőrhetetlen elemeit ledegradálja, jelentőségét alábecsülje, de – csak egy komponense a műnek, szelid szolgá-

béja a ~~hifejezésnek~~ műalkotásnak, amely nek az emberről az emberi világáról kell a lehető teljességgel szólni.

Pap Gy. művészetében az a szándék (a legkorábbi munkáiban jelentkezik is) a veszemeni munkálkodása tudatosítása és elmélyítése rendőrdését korának társ. i kérdései iránt. Osztálytudat szerette ecsetjét, mikor a munkásság is szegénypor. rég ábrázolását tűzte ki célul. Kitűnően rajzol is korábbi grafikáiban, úgy a rendes, mint az lőszeretettel művelt tónusos rajzaiban biztonság is hifejező erő társul.

Festészetében, a legegyszerűbb témákban is mint = vétennett monumentalis ábrázoló műv. műtethozik lec. Az 1935-ös Naprafogák ovakom szétvetik a hezetet, 1939-es kehérsek c. képe, csak úgy mint az 1942-ben készült szemek Aratók szinte fel után hiált. Jól látta azt Rabinovszky kárium, mikor az 1948 ban szerezett Körösséfi műv. felé" hiáll.-re meghívta Pap Gy.t, ahol Szüretelők c. nagy freskotervét hiállította.

A fordulat éve után, mint minden sebemi szerelő művész, megéné tette a fel-

formálta művészetét olyanra, amilyen, Dabóczy ismérvége nem volt elég szilárd tapnap stabil birtatunk a halmapban. Mesterségbeli bizonyítségeben nincs hiba, – ezt bizonyítjuk a tábbi közt állatszobrai is –, de hiányzik ~~[illegible]~~ művészt a „gerjesztő" ~~[illegible]~~ formál, amely egy emberi s a világhoz való viszonyát félreérthetetlenül, mindenkor önmagához ~~[illegible]~~ közelhezetesnek jelez.

Nincs hétség arrázt, hogy Dabóczy megtalálja a valóság is önmaga hű kifejezésének szakát a formáit, amelyek a tiszta valósági szabó is az elmélyült emberség szétfejthetétlen egységében tolmácsolják így életünk kis is nagy dolgait. Ez a hiáll. bizonyos biztosítéhat nyújt ezre, a művészen múlik, hogy a rénvalóságból teljes igazságot hozzáraljan.

(x) Azok a mivel, melyekről idáig szóltunk, nem bizonyítanak állításunk mellett, hogy t. i. Pap. Gy. feláldozott volna a régebbi eredményeiből. De számtalan más képe, mint pl. a Nefrádi ange (1951), ~~[illegible]~~ a leírsé személihus Koreai ange (1951), vagy a réfi is úgy személletek összevetése szerint, kilógos ~~[illegible]~~ tehát, hogy a réfi erősségeiből nem mindig szerveren is eredményeren hajtott hi az úgy.

+ de az utóbbi, sokat munkált is két vélt-forrathan is megfestett látogatók a megbehában c. (1955) hang: a hifejezés erejét tekintve nem harmlitható pl. az Anatók hoz. (szerint is megszerzi ~~[illegible]~~

Ernst: 422-944

201-963

Ára: 6,— Ft

PAP GYULA

FESTŐMŰVÉSZ

ÉS

DABÓCZI MIHÁLY

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1956

ERNST MÚZEUM

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSAI

PAP GYULA

FESTŐMŰVÉSZ

ÉS

DABÓCZI MIHÁLY

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1956

ERNST MÚZEUM

Felelős kiadó: Keresztényi Ilona
Budapesti Szikra Nyomda, V., Honvéd u. 10. — 1264
Felelős vezető: Lengyel Lajos igazgató

MŰVEK JEGYZÉKE

DABÓCZI MIHÁLY

Síremlékvázlat, 1932, gipsz, 28 cm
Férfifej, 1933, gipsz, 35 cm
Fürdés után, 1934, gipsz, 180 cm
Bámészkodó fiú, 1935, gipsz, 150 cm
Kabos Endre 1936. évi olimpiai vívóbajnok, 1936, gipsz, 40 cm
Székely leány, 1936, gipsz, 50 cm
Hunyadi Mátyás, 1937, gipsz 20 cm átmérő
Dr. Pribék László, 1938, gipsz, 20 cm átmérő
Női képmás, 1938, gipsz, 17×15 cm
Női fej, 1939, gipsz, 40 cm
Kendős női fej, 1939, gipsz, 16 cm
Kévekötőleány, 1940, terrakotta, 45×35 cm
Magvető, 1940, gipsz, 28 cm
Siratók, 1940, terrakotta, 50 cm
Domján Elek, 1941, gipsz, 45 cm
Pásztorfiú, 1941, gipsz, 90 cm
Dr. Gerentsér László, 1942, bronz, 20 cm átmérő
Bika, vázlat, 1942, horgany, 25 cm
Erdőölő, 1943, gipsz, 70 cm
Búzamezőn, 1943, terrakotta 32×11 cm
Marokszedő lány, vázlat, 1946, gipsz, 17 cm
Menekülők, vázlat, 1947, gipsz, 21 cm
Anyaság, 1948, gipsz, 42 cm
Viola, 1949, gipsz, 35 cm
Halatfogó fiú, 1949, gipsz, 35 cm
Öntöző leány, 1950, fajánsz, 40 cm
Önarckép, 1951, terrakotta, 36 cm
Ludas Matyi, 1952, gipsz, 35 cm
Klell Kálmán, 1952, gipsz, 35 cm
Ady Endre fej, 1953, gipsz, 35 cm
Ady Endre, 1953, gipsz, 60 cm
Csokonai Vitéz Mihály, 1953, gipsz, 85 cm
Dömper szerelés a Vörös Csillag Traktorgyárban, 1953, gipsz, 130×90 cm, Vörös Csillag Traktorgyár tulajdona
Öklelő bika, 1953, gipsz, 65 cm, Állam tulajdona
Anya gyermekekkel, 1953, terrakotta, 30 cm
Feleségem, 1953, kő, 35 cm
Ákos, 1953, terrakotta, 30 cm
Szeretet, 1954, márvány, 60 cm
Bányász, 1954, fa, 110 cm
Vívó, 1954, gipsz, 35 cm
Öntő munkás, 1954, gipsz, 32 cm
Fiúcska, kútfigura, 1954, gipsz, 100 cm
Leányka, 1954, gipsz, 100 cm
Felszabadulás, 1955, bronz, 11 cm átmérő
Lóúsztatás, 1955, plasztelin, 17 cm
Pihenő nő, 1955, terrakotta, 20 cm
Új fiatalság, 1955, gipsz, 58 cm
Anya karján gyermekkel, 1955, gipsz, 100×42 cm
Nyár, 1955, gipsz, 100×140 cm
Arató leány, 1955, gipsz, 50 cm
Verekedő kakasok, 1955, gipsz, 85 cm
Vörösmarty Mihály, 1955, gipsz, 40 cm
Táncoló gyermekek, vázlat, 1955, gipsz, 185×58 cm, Albertfalvi építkezéshez megbízás
Játszó gyermekek, vázlat, 1955, 158×58 cm, Albertfalvi építkezéshez megbízás
Apácai Csere János, 1955, gipsz, 80 cm, Apácai Csere J. Gyakorló Gimn. tul.

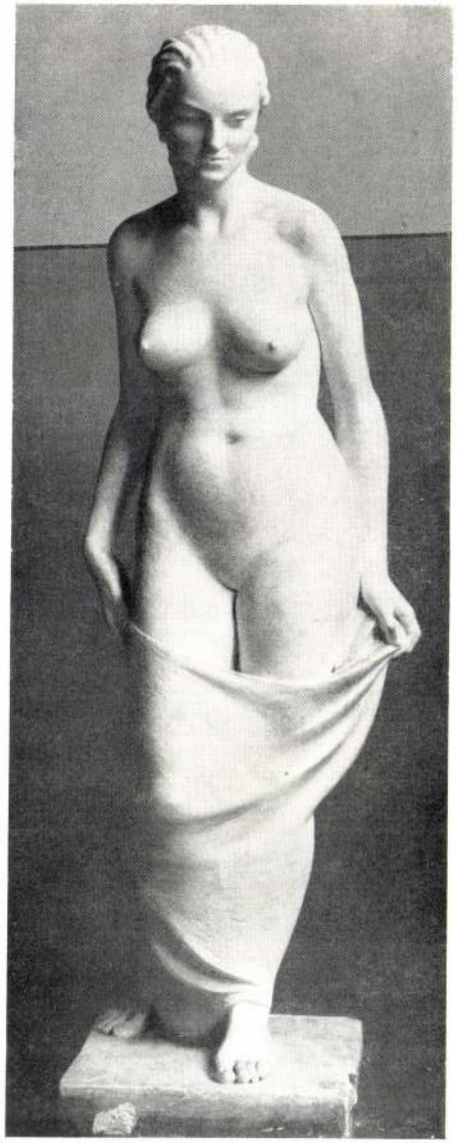

4. Fürdőző

PAP GYULA MŰVÉSZETE

Az utóbbi években művészeti közvéleményünk nem figyel eléggé az egyes festők, szobrászok, grafikusok egyéni fejlődésére, vagy ha igen, csak kevesekére. Pedig a közös nagy ügy, a haza és a nép életének visszatükrözése külön-külön minden tehetségtől megértést kíván; a szolidaritásnak, sorsvállalásnak annyi hangja, kifejezése van, ahány alkotói karakter nyilatkozik a művekben. Egyetlen nemzet se nélkülözheti képzőművészeinek együttérzését, különösen akkor nem, amikor végre korlátozatlanul fejtheti ki erőit a közjó érdekében. A legnagyobbak mellett a kisebbek, a nevesek mellett az ismeretlenek, a kedveltek mellett az elhanyagoltabbak teljesítménye is szükséges ahhoz, hogy a dolgozók kulturális ellátása kielégítő legyen, a társadalmi átalakulás sokrétű művészi támogatást kapjon. Nem szabad fukarkodni a figyelemmel, elismeréssel, ha a művészek erőfeszítéseinek méltánylásáról van szó, mindennemű segítséget meg kell adni azoknak, akik meg tudják fogalmazni a nép érdekeit, hozzá teszik a maguk meglátását, hitét, meggyőződését, elképzelését az időszerű feladatok megoldásához, feltárva esetleg a messzevezető összefüggéseket, vagy csupán a kis dolgok jelentőségét érzékeltetve. A sok-sok őszinte serénykedés tanulságos kíséretet adhat még a leghivatottabbak látomásai mellé is, a vezérszólamot számos változat motiválhatja, népszerűsítheti, szolgálhatja, tudatosíthatja a megnövekedett közönség előtt. Sőt a koreszme általános mozgósító ereje még a hátsó sorokból is előre vezetheti a lelkesebbeket, a megtalált igazság kibontakoztathatja a szunnyadó képességeket.

A közelmúlt gyűjteményes kiállításai azt tanúsították, hogy kevésbé elismert művészeink is sok szép meglepetést tartogatnak a közönségnek, műtermeikben áldozatos és eredményes munka folyik, számosan vannak olyanok, akik elmélyült hivatásérzettel fáradoznak korunk szellemiségének megfelelő képzőművészet megteremtésén. Előfordult – és nem is egy esetben – hogy az ilyen becsületes útkeresők eltűntek az illetékesek szeme elől, az ünnepeltebbek körüli tumultus eltakarta a hangtalanul és szívósan dolgozó szerényeket. Váratlan vagy halaszthatatlan

bemutatkozásuk azután tiszteletreméltó értékeket sorakoztat fel, a tájékozatlanokat megdöbbenti a rejtett kincs felszínrekerülése, a köteles gondoskodásról megfeledkezőket pedig zavarba ejti, hogy segítségük nélkül, szinte terven felül jelentkezett még egy számottevő kollekció új életünk megörökítésére, a természet és társadalom lényeges vonásainak megjelenítésére.

Pap Gyula azok közé a művészek közé tartozik, akik hangos hírverés nélkül is sikerrel munkálkodnak megváltozott valóságunk ábrázolásán. S ez alatt a valóságábrázolás alatt távolról se szabad valamiféle szenvtelen leltárat vagy szokványos vezércikket érteni, mert a világ új jelenségeinek magyarázatát jelenti, azt a fajta jellemzést, mely érzékeltetni tudja a mindennapi helyzetekben, a véletlen esetekben is a fontos elemeket, a fejlődés feltételeit. A valóság nem csupán a látható, észlelhető külsőségek, esetleges tünetek összessége, de a mozgás, változás foglalata is, olyan komplexum, melyben a jelentős és mellékes dolgoknak meghatározott helyük van, s ez a róluk kialakuló képzetek sorrendiségében is nyilvánvalóvá válik. A művészi alkotómunka csak akkor kezdődhet el, ha a művész képes már összesíteni a látottakat és tapasztaltakat, tudomásul tudja venni a világot a maga összefüggéseiben és teljességében, a részletek nem terelik el figyelmét az egészről. Miután az érzékelő, az észlelő képesség átfogóvá fejlődött benne, csupán akkor osztályozhatja hiteltérdemlően megfigyeléseit, s rendezheti művé emlékeit és elképzeléseit. Az élményanyag bősége nélkül nehéz elhitetően elvégezni a képalkotás feladatait, az ember, a munka, a táj, a haza ismerete még a festőnek is használ.

A választékosabb elmék azt hiszik, hogy ők elegek önmaguknak az alkotáshoz. Az ilyenek csupán múlékony napihírnek, politikai programnak tekintik a szocialista építés problémáit, hatalmas létesítményeinek megszületését. A „lényeget" inkább a szubjektív szenvtelenségben vélik meglelni, abban a formai fontoskodásban, mely a félmegoldásokat hozzáértésnek, beavatottságnak hirdeti. A hétköznapok tematikai elismerése gyorsabban is tért hódíthatna a művészeti berkekben, ha sznobisztikus előítéletek nem tüntetnék föl gyanúsnak az életet. Holott nincs teljes emberi kifejezés aktualitás nélkül, az érzések és gondolatok látványokból, élményekből táplálkoznak, a művészet szépsége elválaszthatatlan az élő igazságtól. Pap Gyula jól választott tehát, amikor hivatását nem határolta el az időszerűség fogalmától, a XX. század szószólójának érezte magát egész pályáján – a szónak esztétikai és szociális értelmében egyaránt. Új ízlés, korszerű festői szemlélet árad képeiből, forradalmi indulat, kommunista meggyőződés teszi műveinek tartalmát előremutatóvá.

3. Verekedő kakasok

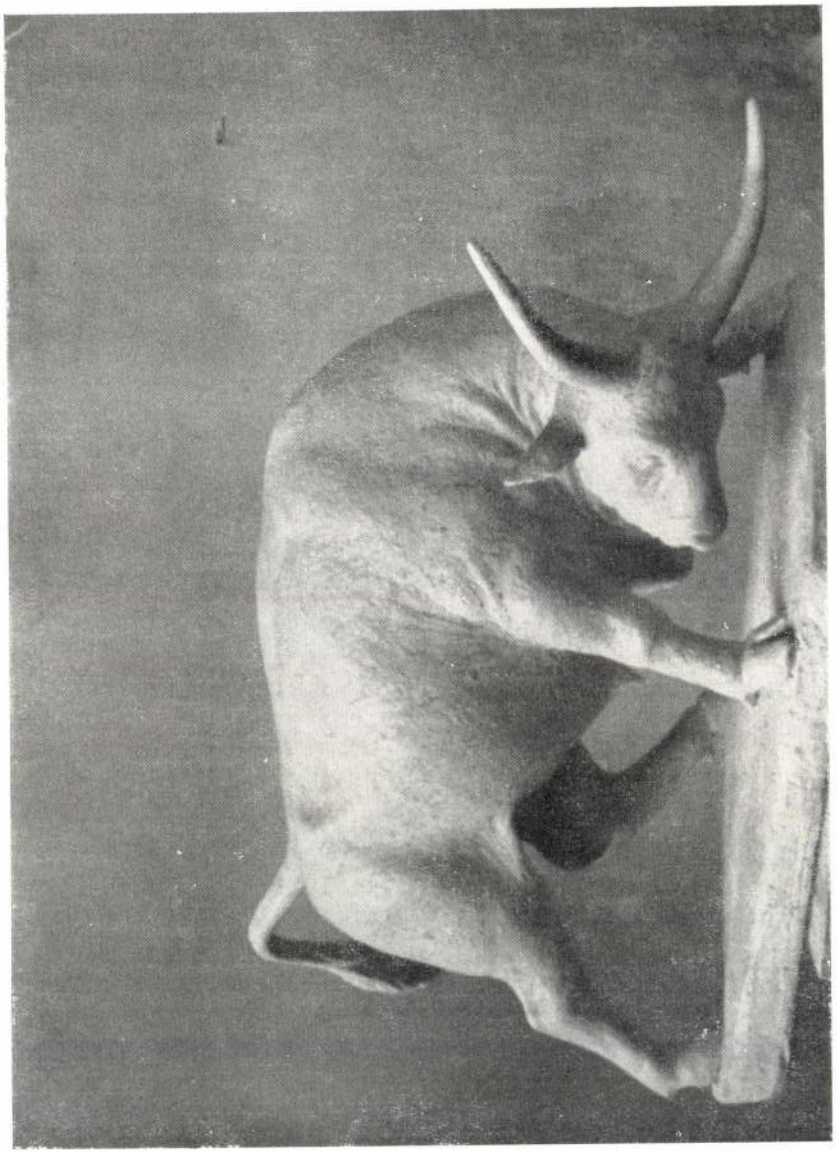

2. *Öklelő bika*

Már fiatalon se fordult el a jelen feladványaitól. Harminc esztendő előtt korunk égető problémáit – persze – még nem tudta világos világnézeti következtetések formájában megjeleníteni, ízlés és igény szerint így is a modernek, az újítók közé tartozott. A hozzá hasonló fiatal tehetségek előtt akkoriban csak annyi volt bizonyos, hogy az urak és polgárok pöffeszkedő reprezentációja nem sorolható a művészet céljai közé; még a csendes, intim hangulatoknak, villanásnyi ötleteknek is több köze van a régi nagyok örökségéhez, mint a gazdagok anyagpazarlásának, a szolgalelkek konzervativizmusának. Egy új életérzés izgalma fűtötte át a húszas évek kezdő festőit, akik fellázadtak a szabványok ellen, szembefordultak a kincstári szellemmel, fittyet hánytak az udvari tanácsosok művészpolitikájának és merész formai kísérletezésbe fogtak. Ma már tisztán látjuk, hogy ez a fajta lázongás ártatlan kötekedés volt ahhoz a drámai összeütközéshez képest, mely a kapitalista rendszer szörnyű belső válságai nyomán a kultúra haladó és maradi jelenségei között világszerte bekövetkezett. A császári és királyi akadémizmus letéteményeseivel szemben viszont önérzetes különvéleményt jelentett minden „szabályellenes" kezdeményezés, olyan művészi koncepció, mely a civilizáció legújabb vívmányainak megfelelő stílust, festői nyelvet akart teremteni. Az újdonsült irányzatok, friss manifesztumok, formaelemző szekták mögött egy csomó elégedetlenség lappangott, tiltakozás a szellemi sivárság, az anyagi kiszolgáltatottság ellen, valamiféle intellektuális erőfeszítés, mely visszaperli a művészet történelmi-társadalmi jelentőségét, felszabadítja művelői a pénzeszsák rabsága alól.

A weimari Németország művészeti közélete fórumot biztosított minden rendű és rangú szellemi forrongásnak. Az ellenforradalmi Magyarországról sokan menekültek, költöztek a burzsoá demokrácia viszonylagosan kötetlenebb körülményei közé, hogy ott a modern művészet törekvéseinek áldozzanak. Pap Gyula még nem is múlt el húsz éves, amikor már – pesti és bécsi tanulmányok után – a Bauhaus-iskolához csatlakozott, Weimarban dolgozott. Kiállított művei közül a

legkorábbi grafikák ebben a konstruktivista szemléletben fogantak, ritmikusan szerkesztett ábrák, geometrizáló figurák, dekoratívan légies fények és árnyékok tanúskodnak pályakezdésének eszményeiről. Könnyed vonalak, szellemes kivágások, sejtelmes elhagyások, stilizáló rögtönzések keletkeztek az akadémiai eklekticizmus iránti ellenszenvből, olyan nagyvárosi kellékek, melyek nélkül rejtettfényű szobák, exisztencialista pásztorórák, kockológ enteriörök el se képzelhetők. A hagyományos festegetéssel, leltári részletezéssel szemben ez a szűkszavú jelzések modora, csupán sziporkázó megjegyzés mindarra, amit a képzőművészet újabb feladatairól az első világháborúból kinőtt tétova nemzedék kigondolt egykoron. Ilyen elegáns grafikákkal, artisztikus foltokkal, lágy kontúrokkal aratott sikereket Pap Gyula a húszas évek során, a harmincas évek elején. A legelismerőbb kritikákat berlini és utrechti kiállításairól írták azidőtt.

Itthon 1934-ben ezekkel a clair-obscur szénrajzokkal mutatkozott be. A Fränkel-Szalonban megrendezett tárlat nagy figyelmet váltott ki a szakmából. A sajtó élénken kommentálta az „igézetes" műveket. A korabeli újságokban lapozva magunk elé idézhetjük a kiállított anyagot, annyira egyöntetűen írják le a bírálók. Finom, játékos megoldások számoltak be Pap Gyula németországi működéséről. Expresszivitás, modernség, költőiség keveredett hatásos egységgé minden lapján. „A hangulat, az álom, az érzelmes ábrándozás" festőjének minősítették őt a műértők, elmosódott, puha látomást, testetlen lírizmust, romantikus elvágyódást láttak képein. Kállai Ernő összefoglaló meghatározása szerint: „Ez a művészet széplelkű menekvés a világ elől".

Öt esztendővel később arról adtak hírt az újságok, hogy Pap Gyula – más lehetőség hiányában – műtermi kiállításon hozta nyilvánosságra újabb festményeit. A Pesti Napló munkatársa 1939 szeptemberében beszámolt festőnk műtermében tett látogatásáról, s többek között azt állapította meg, hogy „Pap Gyula puritán, szinte kegyetlenül egyszerű festő. Zöldes és barnás színei, széles figurái a proletárélet nagy színtelenségének jól meglátott tanuságtételei". Félévtizeden belül – íme! – gyökeresen különböző, sőt: ellentétes jellemzés látott napvilágot műveiről, a csendes derengés helyére komor döbbenet került, a díszítményes rendezkedést súlyos figyelmeztetés váltotta fel. 1940 decemberében a Tamás-Galéria biztosított otthont Pap Gyula gyűjteményének, a katalógus-előszó ekkor meg is fogalmazta a művész szembetűnő átalakulását: „Az imbolygó lélek testté vált".

A harmincas évek második felében talált magára Pap Gyula. Az a változás, melyet a műkritika rögtön észrevett művészetében, egyéniségének kibontakozását hozta magával, emberi felelősségérzet érlelte ne-

1. Siremlék

Az Ernst Múzeum mostani kiállításán nyilvánvalóvá válik, hogy szobrászatunk kialakította a maga couleur locale-ját, a tanítványok kezén is őrzi századunk nagyjainak tanúvallomásait. Ady, Móricz, Bartók, Kodály, Tornyai, Medgyessy működése nyomán az írók és a művészek leghivatottabbjai magátólértetődő szövetségre léptek a néppel, hivatásukat a falu és város szegényeinek sorsával kötötték össze. De ez a magatartásuk nemcsak témaválasztás kérdése, hanem főként a lelkületé, a szemléleté. Dabóczi Mihály szobrai azt tanúsítják, hogy marokszedő leányokat, parasztanyákat nem lehet tárgyilagos plasztikai ügyeskedéssel hitelesen megmintázni, a fortélyos szalonstílus nem fér közel az aratókhoz, csak a nép lelkét megértve tud a szobrász műveinek tartalmat adni. Ez az együttérzés kizárja minden illusztratív elem létjogosultságát, a szobrok szerkezetének, felépítésének formai logikájával érvel. A közvetlenség tulajdonképpen megértés kérdése, illedelmes beállítások és jelképes kellékek helyett a keresetlen valóságot kell lerögzíteni, az emberi test, a viseltes öltöny plasztikai megfelelője a szobor anyagának tulajdonságait veszi fel. A puszta ábrázolás ezáltal valóban kifejezéssé mélyül, a minta művészi rangot kap, a szobornak tanulságos jelentése lesz. Dabóczi Mihály munkássága éppen azért érdemel figyelmet, mert népünk plasztikai megértéséhez segít hozzá, igazi magyar szobrászatot képvisel, egy pásztorfiúban vagy egy öntőmunkásban is a nemzet géniuszát szólaltatja meg.

Pogány O. Gábor.

messé alkotómunkáját. Hajlamai végre szabadon érvényesülhettek, mert a valóságról beszélhetett. Haladó szellemben forrongó művészi szándékai ezután már nemcsak a banalitások elleni állásfoglalásig terjedtek, de humánus tartalmat is kaptak. A nép sorsa, a hazai tájak meghittsége, a természet varázsa töltötte el képeit, drámai vallomás feszült minden művében. Nem elégedett meg többé a formák kecses eleganciájával, sejtelmes kontrasztok harmóniáival; napszámosok, kétkezi szegények, szoptató anyák, ebédelő kisgyerekek foglalkoztatták, darvak, napraforgók, jegenyék tűntek fel vásznain-lemezein, a dolgozó, törődő magyarok élete diktálta mondanivalóit. A mondanivalóhoz idomult festészete is megtartotta kifejezőeszközeit, lényegre mutató tulajdonságait, ragaszkodott az alaki újításokhoz, de ugyanakkor megnőtt hitelesítő ereje, kifejlődött pátoszteremtő lendülete. Ebben a légkörben – természetesen – felesleges lett a játékosságnak, tetszetősségnek némely vonása, inkább nagyvonalúságra, komolyságra volt szükség. A második világháború időszakában érzékeny lelkületű művész a népért vergődő aggodalom, a nemzeti függetlenségért lángoló szenvedély váteszévé vált, megnyilatkozásait éppen ezért feszültség, indulat, elszántság jellemezte. Pap Gyula piktúrája is akkoriban öltötte magára a borongó színek palástját, a fűtöttség, parázsló fojtottság lett a sajátsága, szinte zihálló szaggatottsággal viselte a történelem terhét. Forró árnyékait lassúmozgású vonalak közé zárta.

1943 áprilisában az Alkotás Művészház engedett betekintést Pap Gyula emberi és művészi problémáiba. A fasiszta aggresszió megpróbáltatásai és az ellenállás reménységei motiválták képeit, a pusztulás és gonoszság éjszakáján a jobb jövő fényei villantak át, az apokaliptikus szörnyűségek közepette markáns arcélek rajzolódtak az alvilági háttérre, munkások, forradalmárok, profiljai. Az embertelenség démonai vetettek árnyékot a tömegek életére, a szenvedők, a meghurcoltak mégis erősebbnek bizonyultak a háború vámszedőinél. Pap Gyula keménységet, céltudatosságot tudott mutatni a kegyetlenség, a kulturálatlanság idején, a tébolyult náci vérnász ellenében. Szerdahelyi Sándor a Népszavában utalt Pap Sándor festményeinek vigasztaló ere-

jére, arra az acélos akaratra, mely munkásfiguráinak monumentalitásából árad. Írása a „Kohómunkások" című kompozícióra emlékeztetett, ahol is az izzó érc fényénél felmerülő szikár arcok mozdulatlansága állhatatosságot jelképezett: „a realizmusnak sugalló erővel teljes áteszményesítése volt ez a festmény" – jegyezte meg az idős kritikus.

Képzőművészetünknek a felszabadulás, majd a fordulat éve utáni fejlődése igazolta Pap Gyula és a hozzá hasonlók hitét. Annak idején az elnyomatás korában se volt hiábavaló a kommunista művészek helytállása, mert alkotásaik kisebb-nagyobb mértékben mégis csak bátorították az elvtársakat a fasizmus elleni harcra. A véres és verejtékes vetés végül a szabad hazában hozott dús termést, a nép iránti bizalom az új helyzetben megsokszorozta a haladó gondolkodású művészek munkakedvét. Az elmúlt tíz esztendő során Pap Gyula pályája is felfelé ívelt, mesterünknek sok-sok nehéz kérdést sikerült megoldania. Művészetében főként a monumentális jelleg került előtérbe, nagylélegzetű festményekben igyekszik kifejezni a szocializmus építésének magasztos eszmevilágát. 1947-es gyűjteményes kiállítása alkalmából Rabinovszky Máriusz ki is jelölte helyét mai festészetünkben: „Pap Gyula művészete fal után kiált" – mondotta, s ezzel festi hangvételének zengzetességét is feltárta. A következő évben egy sor mozaiktervvel vizsgázott kitűnően – nagyvonalúságból, a „Közösségi művészet felé" című kiállításon új középületek díszítésére elképzelt falképvázlatokat vonultatott fel. Tévedés ne essék, Pap Gyula nem a méretek puszta megnövelésével éri el műveinek hatásosságát, hanem ábrázolásának belső arányaival, szűkszavúságával, tömör hangsúlyaival, a valőrök gazdaságosságával. Lefékezett színesség, nehézkes vonalritmus, tartózkodás és megfontoltság teszi ünnepivé festményeit, az esetlegesség és szeszély gyanúja se fér munkáihoz. Szerkezet és szellemiség dolgában valamennyi műve sűrített eladásmódról tanúskodik, legyen bár intim táblakép, vagy építészeti környezethez készült faldekoráció. Ez a sűrítettség még se kinyilat-

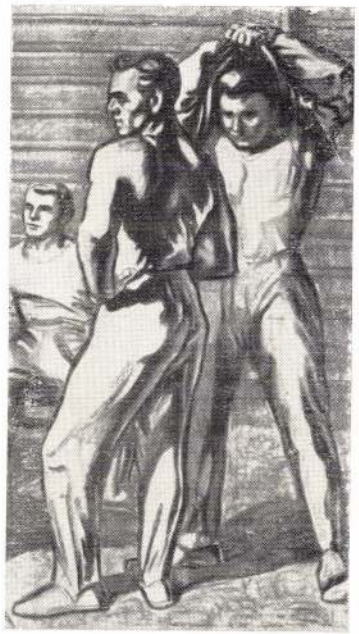

DABÓCZI MIHÁLY SZOBRAI

Az ötvenéves Dabóczi Mihály áttekintést ad negyedszázados művészi pályájáról. Ez az áttekintés csak vázlatos bepillantást enged életművébe, csupán a kisebbméretű szobrokat sorakoztatja fel, mert nem volt mód munkáit még részint se összegyűjteni. Jelentősebb teljesítményeit nem lehet helyükről elmozdítani, több dolga a viszontagságos esztendők során elpusztult. Ennek ellenére a bemutatott anyag – jórészt kisplasztikai megoldás – megismertet művészetének sajátságaival, tehetségének legjellegzetesebb vonásaival. Ha megelégednénk általános megállapításokkal, azt kellene mondanunk, hogy Dabóczi Mihály alkotásait a tömörség, a szűkszavúság jelemzi. Azok közé a szobrászok közé tartozik, akiket a kőben való gondolkodás nevelt. Legtöbb figuráját zártan, visszatartottan komponálta, egészalakos ábrázolásai is elférnek egy-egy márványtömb síkjai között. Széles gesztusok nem lazítják fel szobrait, ideges lendület nem mozgatja meg mintáit; a drámaiságot inkább belső feszültséggel érzékelteti, a szenvedélyt a formák súlya zabolázza meg.

A modern magyar szobrászat legnemesebb nemzeti vonásai között tarthatjuk számon ezt a tömbszerű nagyvonalúságot. Medgyessy Ferenc plasztikai nyelve a népi karaktert emelte egyetemes érvényűvé, nehézmozgású felületei a paraszti sors egykori terheit tükrözték a maguk rusztikus, megható, nyugodt módján. Megbecsült, idős mesterünk egy hosszú élet lankadatlan szorgalmával, makacs hitével keresgélte a dolgozó és szenvedő magyarság plasztikai megjelenítésének módszereit, bámulatos türelemmel, romlatlan őszinteséggel, tévedhetetlen igazságérzettel szólt az egyszerű emberekről, a tiszta lelkekről. Mindehhez megtalálta a sajátos szobrászati eszközöket, a népművészetből merítő közérthetőséget, a pásztorfaragásokra emlékeztető meghittséget. A mese és az ámulat határán állnak varázslatos figurái, a naiv emberség és talpraesett természetesség kifejezői. Dabóczi Mihály annak a nemzedéknek a tagja, mely Medgyessy Ferenc népi-nemzeti művészetének hatása alatt indult el pályáján, s az ő mondanivalójának magyar és demokratikus szellemiségével közeledett feladataihoz.

Első Szabad Nemzeti Kiállítás 1945. Bpest:
Szabad Nép 1945. VII. 10. K. L.
Szabad Nép képes melléklete 8. sz. 1945. VII. 1. „Arató" c. kép repr.
Szabad Föld képes melléklet 1945. VII. „Arató" c. kép repr.

Szabadság 1946. IV.

Gyűjteményes kiáll. 1947. Szabad Szervezetben. Katalógus: Dr. Rabinovszky Máriusz
Szabad Művészet 1947. nov. 213. old. Szerdahelyi Sándor „Szoptató anya" repr.
Magyar Művészet folyóirat XV. évf. 1. 21. old. Újvári Béla „Halas csendélet" repr.

„Közösségi művészet felé" kiáll.:
Világosság 1948. XII.
Szabad Nép 1948. XII. 21. F. A. E. Fenyő A. Endre
Kis Újság 1948. dec. (n. t.) Nagy Tibor
Szabad Művészet 1949. I. sz. Rabinovszky Máriusz. „Szüret" mozaikterv. repr.
Tér és Forma építőművészeti folyóirat 1949. I. sz. „Szüret" repr.

Első magyar Képzőművészeti Kiállítás
Szabad Nép 1950. IX. 8. P. Ö. G. Pogány Ö. Gábor
Magyar Nemzet 1950. VII. 28. B. L. „Üvegöntő" repr. (rajz)
Magyar Nemzet 1950. IX. 3. Végvári Lajos
Szabad Művészet 1950. 3–4. sz. 132 old.
Szabad Művészet 1950. aug. szám 296. old. „Győztes műszak a nagykalapácsnál" c. kép repr.
Posta dísztávirat „Győztes műszak a nagykalapácsnál" színes repr.
Szabad Művészet 1951. I. sz. 25. old. Radocsay Dénes
„Első Magyar Nemzeti kiáll." albumban „Győztes műszak . . ." repr.
„Vengrija" magyar kereskedelmi folyóirat 1951 „Győztes műszak . . ." színes repr.

Moszkvai magyar képzőművészeti kiáll.
Szabad Művészet 1951. V. sz. 194. old.
Szabad Művészet 1951. XII. 571. old. Lapszemle az Iszkusstvo 1951. VII. számból. Jakovlev cikke a moszkvai magy. képzőm. kiáll.-ról.

koztatásszerű, nem fenséges a szónak rituális értelmében, mert a tőmondatot is közvetlenül, természetesen artikulálja, nem születik jelszó egyszerű beszédéből. Emberszabásúak maradnak az összefogottan, zártan megjelenő formák is, az elnagyolás nem varázsolja el az ábrázoltakat bálványokká. Mindamellett Pap Gyula mégis átalakítja a valóságot a maga vérmérséklete és felfogása szerint, a tárgyak és személyek, a növények és állatok, a tájak és terek szerves kompozicióvá állnak össze, még pedig olyanná, amelyben a hangulat komolysága, a helyzet áttekinthetősége, az igazság érzékelhetősége a döntő.

Az elmúlt öt-hat esztendőben pihenéstelen szorgalommal munkálkodott hősi korunknak megfelelő, azt híven megjeleníteni képes festői kifejezés kikísérletezésén. Nem szabad azt hinni, hogy most egészen más valamit csinál mint azelőtt. Eredményeinek záloga éppen az, hogy hű maradt önmagához, nem kezdi elölről a hűhót, eddig megszerzett alkotói tapasztalatainak kiegészítésére törekszik, műveinek belső hitelét szeretné kiteljesíteni. Az emberek új társadalmi viszonylatait az ipari munka művészi megfogalmazásával igyekszik tudatosítani, a tájfestés megmásult értelmét hazánk legszebb vidékeinek tanulmányozása közben próbálja tisztázni.

Pap Gyulát mai festészetünkben a sztálinvárosi építkezések specialistájának lehetne tekinteni. A hatalmas beruházások megindulása óta folyamatosan foglalkozik az ottani munkásokkal, teljesítményeikkel. A vasmű felépítésének minden fázisát figyelemmel kísérhetjük művein, de a legjobban dolgozó sztahanovisták is személyes ismerőseinkké válnak képein keresztül. A munka új tartalma sejthető meg e festményekből, az ipari termelés szocialista formái tisztulnak festői problémákká bennük, az újtípusú munkás jelleme rajzolódik ki a képeken szereplő figurákból. A nagykohó tetején dolgozó hegesztő, a csapolást bemutató kohász, az építkezéseket irányító mérnök karaktere érdekes lélektani jelenségekhez vezet, a megfestés szempontjából szokatlan környezet pedig a képalkotás különleges módszereinek alkalmazását követeli. Az iparfejlesztés így képzőművészetünk szorosan vett szakmai kérdéseit érinti. Pap

Gyula mesterségbeli gondjait éppen azoknak kellene jobban megérteni, akik festészetünk szocialista szellemű megújulását hivatottak istápolni.

Az ipari téma időszerűsége nem okozott egyoldalúságot Pap Gyula művészetében. Megható, gyengéd színegyüttesei, beállításai vannak a családi érzés megszólaltatására. Virágokat, gyümölcsöket, színes kendőket, népi kerámiákat állít össze csendéletté, hogy ne feledje az anyagszerű ábrázolás örömét. Tevékenységében tekintélyes helyet foglal el a természetfestés, a fák, bokrok, füvek tűzijátéka, a vízpartok víziója – fátylában a nagy fények fonta ködnek. Nagymarosi gyümölcsösök, balatoni szőlők élénkítik palettátját, monumentális látványhoz a visegrádi és a zebegényi Duna-kanyar szoktatja szemét. A szikrázó vasáradat a szép tájak madártávlati képébe vált át, a sistergő dikció lebegő párává szelídül. Soha nem ismétlődő változatokkal ihleti a valóság a festőt, de Pap Gyula nem is tér ki a bőkezű ajándékozó elől. Az Ernst Múzeum falain most arról számol be, hogy hűségesen teljesíti kötelességét a művészet, a nép iránt.

Pogány Ö. Gábor.

Magyarország 1940. dec. -rp- Kárpáti Aurél
Nemzeti Újság 1940. dec. Dr. B. Bakay Margit
Esti Kurir 1940. dec. (b.) Bálint György

„Wo stehen unsere jungen Künstler?" Ernst Kállai cikke a Pester Lloyd 1940. dec.-i számában

Műteremkiállítás rajztanításomról:
Pester Lloyd 1941. okt. 22. e. k. (Ernst Kállai)
Magyar Nemzet 1941. okt. Gogolák Lajos

KUT kiállítás 1941.
Pester Lloyd 1941. XII. 1. e. k. (Ernst Kállai)

Nemzeti Szalon őszi tárlat 1942.
Pester Lloyd 1942. okt. 15. e. k. Ernst Kállai

KUT kiállítás a Szalonban 1942.
Pester Lloyd 1942. nov. 3. Ernst Kállai

Alkotás művészház csoportkiállítás 1942.
Népszava 1942. dec. 10.

„Die Kunst unter gefährlichen Sternen" Ernst Kállai cikke a Pester Lloyd 1942. XII. 25. számban

Gyűjteményes kiáll. 1943. Alkotás Művészház. Katalógus: dr. Mándy Stefánia
Népszava 1943. IV. 16. sz. s. (Szerdahelyi Sándor)
Pester Lloyd 1943. IV. 10. Kállai Ernő
Hétfő 1943. IV. 12.
Pest 1943. IV. 12.
Délibáb 1943. 16. sz. Pogány Ö. G. „Aratók" c. kép repr.
Pesti Hírlap 1943. IV. 14. (F. J.)
Magyarország 1943. IV. 15. -r- Kárpáti Aurél
Függetlenség 1943. IV. 18.
Új Magyarság 1943. IV. 18.
8 Órai Újság 1943. IV. 19. dr. k. m.
Református Élet 1943. IV. 17.
Vigilia 1943. V. Szentmihályi János
Újság 1943. IV. 21.
Téli tárlat a Szalonban 1944.
Pester Lloyd 1944. II. e. k. Ernst Kállai
Hétfő 1944. II.
Magyar Nemzet glosszája 1944. Kunszeri Gyula
Magyar Nemzet 1944. II. 10. Oltványi Imre
Pest 1944. II. 1. -rp.- Kárpáti Aurél

Esti Kurir 1944. II. 8.
Új Magyarság 1944. II 6.

Kállai Ernő könyve: „Cézanne, és a XX. század konstruktív művészete" 120. old. „Kohómunkások" c. kép repr.

Berliner Zeitung 17. 9. 30 Lothar Briger
Morgenpost 19. 30. K. E.
Berliner Tageblatt 17. 9. 30 A. Donath
Börsen Kurier 20. 9. 30 M. B.
Steglitzer Anzeiger 17. 9.30
Tägliche Rundschau 23. 9. 30
Filmkurier 24. 9.30 A. X.
Dresdner Anzeiger 24. 9. 30

„Die Neue Stadt" frankfurti folyóirat 1932. VIII.-i számában Will Grohman cikke: „Neue schöpferische Kräfte in der europäischen Malerei der Gegenwart". „Liebespaar" c. kép repr. 106. old.

Itten-Schule prospektus 1932

Gyűjt. kiáll. Hollandiában:
Utrechtsche Dagblad 1933 V. C. A. G.
Utrechtsch Nieuws 1933 V.

„Forum" művészeti és építészeti folyóirat (Pozsony) 1934 I. sz.
14. old. „Das neue Helldunkel" (Zu den Bildern von Julius Pap). Ernst Kállai

Gyűjt. kiáll. Bpest 1934 Fränkel-szalon. Katalógus: Kállai Ernő
Magyarország 1934. dec. 8. (m.)
Esti Kurir 1934. dec. 8. (b. m.)
Az Est 1934. dec. (-t.)
Pester Lloyd 1934. dec. (g.)
Ujság 1934. dec. 11. E. A. (Elek Artúr)
Pesti Hírlap 1934. dec. 9. F. J.
8 Órai Ujság 1934. dec. 9.

Műteremkiállitásról 1939 Bpest
Pesti Napló 1939. III. 9.
Pester Lloyd 1939. III. 10. Ernst Kállai
Népszava 1939. III. (ákos)

„Nouvelle Revue de Hongrie" Bpest 1939. V.-i számban 445. old. „Les tableaux de Jules Pap. Ernest Kállai cikke. „Trois visages" és „Mere et enfant" c. képek repr.

„Bauhaus 1919-1928" London 1939-es kiadás 54. old. fémtárgyak repr.
„KUT" őszi kiáll. 1940.
Népszava 1940. nov. 6.
Pester Lloyd 1940. nov. c. k. (Ernst Kállai)

1940-ben gyűjteményes kiáll. a Tamás Galériában. Katalógus: Kállai Ernő
Magyar Nemzet 1940. dec. B. A.
Pester Lloyd 1940. dec. c. k. (Ernst Kállai)
Ujság 1940. dec. 1. (c. a.) Elek Artúr
Népszava 1940. dec. 1. r. (Szerdahelyi Sándor)

1. Ülő férfiakt. 1928. Szén. (39×45)

2. Apám. 1931. Szén. (34×23)

Öregasszony gyerekkel, szén, 56×37, 1949
Leánykafej, pasztell, 40×30, 1950
Vízilovak, ceruza, 22×26, 1950
Japán libák, ceruza, 18×23, 1950
Üvegöntő, szén, 58×37, 1951
Csőgyári munkás, szén, 70×45, 1951
Gépkovácsok, ceruza, 19×14, 1951
Gépkovácsok, ceruza, 15×19, 1951
Öreg hegesztő, ceruza, 12×11, 1951
Krokik, ceruza, 32×24, 1951
Tanulmányok, ceruza, 16×12, 1951
Tanulmányok, ceruza, 22×18, 1951
Tanulmányok, ceruza, 15×15, 1951
Sztálinvárosi hegesztő, pasztell, 48×37, 1952
Maja, pasztell, 40×27, ~~1952~~ 1949
Vadrózsa, toll, 26×19, 1952
Földdöngölő, szén, 50×37, 1952
Akttanulmány a mozaiktervhez, szén, 68×40, 1952
Vázlatok a Vasmű szereléséről, kréta, 21×9, 1953
Vázlatok a Vasmű szereléséről, kréta, 21×14, 1953
Vázlatok a Vasmű szereléséről, kréta, 25×30, 1953
Bortnyik elvtárs, toll, 11×12, 1953
Marika, pasztell, 36×24, 1953
Kim Gi Tek elvtárs, ceruza, 8×7, 1953
Kadosa Pál, szén, 36×27, 1953
Gyuri, pasztell, 30×21, 1953
Napzó kislány, pasztell, 30×24, 1953
Pihenő munkás, pasztell, 70×50, 1953
Hegesztő napfényben, pasztell, 50×43, 1953
Hegesztők a nagykohó csővezetékén, pasztell, 51×35, 1953
Schön elvtárs, kohómester, kréta, 20×17, 1954
Horváth István, olvasztár, kréta, 12×14, 1954
Ifjú olvasztár, szén, 27×18, 1954
Erdélyi favágó, ceruza, 20×29, 1954
Erdélyi favágó, ceruza, 21×25, 1954
Kohász, kréta, 17×16, 1954
Csapolás, kréta, 18×22, 1954
A kohóban, szén, 29×20, 1954
Prókai József, kohász, kréta, 15×16, 1954
Kohász, kréta, 19×25, 1954
Kohász, kréta, 20×25, 1954
P. J. kohász, szén, 49×36, 1954
Kohász munkában, szén, 37×24, 1954
Csapolás, szén, 47×61, 1954
Kovácsműhely, szén, 45×62, 1954
Kovácsok munkában, szén, 41×37, 1954
Olvasztár, paszt. szén, 56×43, 1954
Fiatal olvasztár, szén, 44×32, 1954
Tanulmány a nagykohóhoz, szén, 69×49, 1955
Kompozíciós vázlat, diópác, 22×18, 1955
Kompozíciós vázlat, szén, 24×18, 1955
Gyuri fiam, szén, 31×22, 1955
Kucsmás ember, szén, 54×42, 1955
Partizán, szén, 50×42, 1955
Balatonparton, szén, 46×57, 1955
Olvasztár (mozgástanulmány), szén, 39×29, 1955
Olvasztár (mozgástanulmány), szén, 39×29, 1955
Olvasztár (mozgástanulmány), szén, 39×29, 1955
Fejtanulmány, szén, 38×32, 1955
Ülő paraszt, szén, 40×27. 1955

BIBLIOGRÁFIA

Bauhaus könyve, 1923-ban „Blumen" színes repr. és fémtárgyak repr.

Itten-Schule prospektus 1929

„Juryfreie" művészcsoport helyiségében rendezett gyűjt. kiáll.-ról 1930, Berlin:
Vossische Zeitung 18. 9. 30 Max Osborn
8Uhr Abendblatt 18. 9. 30 A. M.

Nagymarosi táj reggel, 31×49, 1955
Nagymarosi sétány, 30×49, 1955
Dunakanyar Nagymarosnál, 33×53, 1955
Őszi táj Visegráddal, 37×51, 1955
Balatoni táj esőben, 34×51, 1955
Balatoni nyaralóban, 34×51, 1955
Balatoni táj, 45×65, 1955
Szepezdi kastély a Balatonnal, 45×65, 1955

RAJZOK, VÁZLATOK

Proletáranya, pasztell, 24×18, 1920
Virágoskert, pasztell, 36×28, 1923
Parasztanya gyermekkel, pasztell, 57×41, 1924
Árokparti fűvek, grafit, 43×37, 1925
Hafel-tói táj, színes kőrajz (kéznyomat), 26×37, 1925
Sziámi cicák, szén, 34×35, 1927
Rajziskolában, szén, 30×18, 1927
Női akt, szén, 45×35, 1927
Sziámi macska, szén, 23×22, 1927
Akt (részlet), szén, 51×26, 1927
Férfiakt, szén, 37×53, 1928
Ülő férfiakt, 39×45, 1928
Leányfej, szén, 42×32, 1928
Leányfej, szén, 38×27, 1928
Hafel-tó, akvarell, 38×27, 1928
Naplemente a Hafel-tón, akvarell, 24×32, 1928
Ülő női akt, szén, 49×35, 1928
Fürdő után, szén, 55×25, 1929
Hegedülő festő, szén, 57×36, 1929
Virágok, szén, pasztell, 32×35, 1929
Női akt, pasztell, 50–26, 1931
Apám, szén, 34×23, 1931
Fekvő félakt, pasztell, 43×35, 1932
Görög leány, pasztell, 45×34, 1932
Parasztlány, pasztell, 45×34, 1932
Szobrok holdfényben, paszt. grafit, 38×32, 1932
Özike (kroki), grafit, 20×15, 1932
Fiatal mosómedve (kroki), grafit, 22×18, 1932
Látomás, szén, 43×33, 1932
Vízió, szén, 29×25, 1932
Ülő félakt, szén, 45×33, 1932
Svéd leány, pasztell, 48×38, 1933
Félelem (leányfej), pasztell, 31×22, 1933
Anya gyermekét eteti, pasztell, 54×45, 1935
Fésülködő félakt, szén, 51×35, 1935
Fésülködő félakt, szén, 54×36, 1935
Kaszáló, szén, 53×33, 1935
Cigánylány, pasztell, 40×26, 1935
Balatoni szőlőtőke, pasztell, 42×29, 1936
Szigliget, ceruza, 20×28, 1936
Villányi szőlőhegyek, tus, 31×45, 1936
Egry József a Japánban, ceruza, 33×45, 1936
Zebegény vidéke, pasztell, 33×45, 1936
Pipázó aggastyán, tus, 28×20, 1936
Pipázó aggastyán, tus, 29×23, 1936
Perlrott Csaba, szén, 45×32, 1938
Könyökölő paraszt, szén, 52×37, 1938
Cigánylány, szén, 33×27, 1938
Fekvő női akt, szén, 42×60, 1938
Kernstock Károly portréja, szén, 36×25, 1938
P. Anna, szén, 40×32, 1940
Nagybányai paraszt, ceruza, 18×16, 1942
Öregember, szén, 48×38, 1942
Kaszapengető, szén, 47×58, 1943
Ágnes, szén, 38×30, 1943
Fésülködő akt, szén, 55×31, 1943
Gyermekét etető, ceruza, 22×20, 1945
Légkalapács, szén, 44×62, 1945
Kovácsműhely, szén, 49×46, 1945
Öregember, szén, 48×32, 1946
Öregasszony, szén, 41×29, 1946
Csepeli kovács, szén, 51×31, 1946
Vén szederfa, tollrajz, 27×20, 1947
Akttanulmány, ceruza, 24×20, 1947
Nagykalapácsnál, szén, 32×19, 1948
Kovács, szén, 59×38, 1948
Kovács, szén, 69×35, 1948
Üvegöntő, szén, 68×8, 1948
Kovács, szén, 70×45, 1948
Kovács, szén, 69×43, 1948
Kovács, szén, 60×38, 1948
Maja, ceruza, 18×15, 1949
Női fej, pasztell, 46×30, 1949

3. *Könyökölő paraszt*, 1938. *Szén*, (52×37)

4. Napraforgók. 1935. Olaj. (82×100)

Munkaszünet a kokszoló építkezésén, pasztell, 34×49, 1953
Falazóbrigád a nagykohón, pasztell, 43×52, 1953
A kohó csőhálózatán, pasztell, 57×50, 1953
Munkások a kohó csőhálózatán, pasztell, 57×40, 1953
Földmunkások, pasztell, 39×55, 1953
Betonszerelők, pasztell, 53×43, 1953
Csapolás a nagykohóban (tanulmány), olaj, 73×65, 1954
Csapolás a nagykohóban (tanulmány), olaj, 70×62, 1954
Csapolás a nagykohóban (tanulmány), olaj, 50×65, 1954
Csapolás a nagykohóban (tanulmány), olaj, 75×92, 1954
Hajnali munkába menők, olaj, 51×62, 1954
A nagykohóban, olaj, 122×100, V. Képz. kiáll.-on szerepelt
Csapolás a nagykohónál, olaj, 125×235, 1954 Népm. Min. tul.
Kohász, olaj, 115×100, 1954 V. Képz. kiáll. „10 év" kiáll.-on szerepelt. Felsz. pályázat III. díj nyertese. MSZT tul.
Kohász, olaj, 49×39, 1954
Olvasztár (tanulmány), olaj, 82×62, 1954
Látogatók a nagykohóban, olajtemp., 200×160, 1955
A mi nagykohónk, olaj, 200×160, 1955 Nehézip. M. tul.
Kohász (tanulmány), olaj, 48×36, 1955

PASZTELLEK

Zebegényi patakrészlet, 33×45, 1935
Erdei tisztás, 45×34, 1935
A töltés mentén, 34×45, 1935
Arató, 50×70, 1935
Fiatal fenyőfák, 44×31, 1936
Dunakanyar estefelé, 33×45, 1936
Dunakanyar, 33×46, 1936
Dunakanyar este, 33×45, 1936
Este a Dunán, 34×45, 1936
Esteledő táj, 33×45, 1936
Börzsöny vidéke, 32×45, 1936
Börzsönyi táj, 33×45, 1936
Zebegényi táj, 34×46, 1936
Börzsönyi táj, 28×41, 1936
Kukoricakapálók, 33×45, 1937
Ligeti fák, 34×46, 1937
Dunavölgye, 2×42, 1937
Felvidéki falu, 29×43, 1938
Faluvége, 30×42, 1938
Nyárfák, 42×29, 1938
Csobánci szőlőhegyen, 30×45, 30×45, 1939
„Királyné szoknyája", 28×41, 1939
Szigligeti „Rókarántó", 28×43, 1939
Szigligeti táj, 43×40, 1939
Szigliget, „Királyné szoknyája", 30×49, 1940
Balaton, szőlőtőke, 50×35, 1940
Szigliget, Rókarántó, 28×45, 1940
Holdfény a Balatonon, 43×30, 1940
Holdfény a Balatonon, 43×30, 1940
Nagybányai almaliget, 46×62, 1942
Nagybányai almafák, 62×44, 1942
Nagybányai almafák, 62×44, 1942
Nagybányi fák, 62×46, 1942
Erdei tó Felsőbányán, 46×64, 1942
Virágzó vén almafa, 53×39, 1945
Szigligeti dombok, 70×50, 1946
Szőlőtőke, 41×29, 1946
Szőlőtőkék, 41×29, 1946
Szigligeti szőlőhegy, 30×43, 1946
Nagymarosi háztetők, 49×33, 1946
Hajnalodik a Dunán, 32×49, 1947
Gyermekét etető, 56×41, 1947
Esti színek (rókarántó), 18×42, 1948
A „Rókarántó" ősszel, 42×29, 1948
Dunai táj ősszel, 33×48, 1949
Őszi fák, 34× 49, 1949
Diósgyőri kovácsok, 50×70, 1952
Fejtanulmány a mozaiktervhez, 49×33, 1952
Családi kirándulás, 35×50, 1952
Kertben játszó gyermekek, 30×50, 1953
Nagymarosi táj, 32×49, 1954
Tátika, 35×17, 1955
Alkonyat, 34×51, 1955

Nagyanyó mesél, olaj, 82×60, 1951
Anya gyermeket eteti (tanulmány), olaj, 82×61, 1951
Nógrádi anya, olaj, 100×82, 1951
Kislányom, olaj, 50×39, 1951
Olvasó leányka, olaj, 55×61, 1951
Koreai anya, olaj, 110×82, 1951
A civilizáció nevében, pasztell, 80×58, 1951
Betegágynál, olaj, 56×71, 1951
A Földalatti Stadionállomás mozaiktervvázlatai:
Szertorna, tempera, 43×103, 1951
III. Képz. Kiáll.-on szerepelt
Evezősport, tempera, 44×105, 1951
III. Képz. Kiáll.-on szerepelt
Szertorna (karton), szén, 225×525, 1951
Evezősport (karton), szén, 225×525, 1951
Önarckép, olaj, 55×45, 1952
Alap tul. V. Képz. kiáll-on szerepelt
Önarckép, olaj, 49×37, 1952
Önarckép, olaj, 50×39, 1953
A kiáradt Duna Visegrádnál, olaj, 70×100, 1954
Vihar az áradó Duna felett, olaj, 70×100, 1954
Dunaparton játszadozó gyermekek, olaj, 40×60, 1954
Játszó gyermekek, olaj, 82×61, 1954
SZOT tul. (árvízkárosultak javára)
Őszi táj Visegrádnál, olaj, 60×80, 1954
Nagymarosi táj, olaj, 70×100, 1954
Parasztasszony (tanulmány), olaj, 48×36, 1954
Asszonyfej (tanulmány), olaj, 1954
Anyaság, olaj, 122×100, 1955
Virágcsendélet, olaj, 82×61, 1955
Dunakanyar, olaj, 70×100, 1955
Sárga virágok, olaj, 74×60, 1955
Balatoni táj, olaj, 50×70, 1955
Balatoni táj viharban, olaj, 50×70, 1955
Balatoni táj, olaj, 60×80, 1955
Üdülők a parton, olaj, 1955
Tavaszi kertben, olaj, 48×57, 1955
Napozó leány (plein air tanulmány), olaj, 47×33, 1955

ÉPÜLŐ SZOCIALISTA VÁROSUNK
(Sztálinvárosi sorozat)

Kovácsműhely (vázlat), olaj, 60×75, 1952 IV. kiáll. Népm. Min. tul.
Az épülő kikötő, olaj, 68×135, 1952
Kikötő, olaj, 74×104, 1952
Szerelik az erőművet, olaj, 95×140, 1952
Kovácsmester és tanítványa, pasztell, 90×70, 1952
Műszakváltás előtt a kovácsműhelyben, olaj, 100×125, 1953
A Bali és Bus-brigád, olaj, 100×125, 1953
Bali elvtárs, kétszeres sztahanovista kovács, olaj, 35×45, 1953
Dolgozók a nagykohó szerelésén, olaj-temp., 100×82, 1953
Hegesztő a nagykohó tetején, olaj, 103×82, 1953
Falazóbrigád a nagykohóban, olaj, 106×96, 1953
Pentele helyén Sztálinváros (napraforgók), olaj, 80×60, 1953
Földmunkások a Vasmű építésén, olaj, 70×90, 1953
Kőművesek a kokszolót építik, olaj-tem., 65×75, 1953
Szovjet mérnök a nagykohó tetején, pasztell, 61×73, 1953
Tanácsadó szovjet mérnök, pasztell, 75×65, 1953
Hegesztők a nagykohó szerelésén, pasztell, 60×50, 1953
A nagykohó építése, pasztell, 49×36, 1953
Épül a nagykohó, pasztell, 34×50, 1953
Az épülő kohó tetején, pasztell, 42×34, 1953
Pallólerakók a kohó tetején, pasztell, 55×34, 1953
Falazóbrigád a nagykohón, pasztell, 52×41, 1953
Épül a kohó, pasztell, 58×40, 1953
Kovácsműhely, pasztell, 34×49, 1953

5. Halas csendélet. 1940. Olaj. (65×82)

6. *Aratók. 1942. Olaj. (200×125)*

MŰVEK JEGYZÉKE

PAP GYULA

FESTMÉNYEK

Tanyai tragédia, olaj, 1918
Arató alkonyatkor, olaj, 160×107, 1935
Napraforgók, olaj, 82×100, 1935
Bikás táj, olaj, 82×100, 1935
Cigányanya, olaj, 160×100, 1936. Képtárban kiáll.
Három fej, olaj, 61×73, 1936
Könyökölő paraszt, olaj, 82×61, 1938
Anya gyermek, olaj, 82×61, 1939 Közokt. M. tul.
Kohászok, olaj, 82×66, 1939 Képtár tul. KUT-on kiáll.
Halas csendélet, olaj, 65×82, 1940 Közokt. M. tul.
Dinnyés csendélet, olaj, 65×82, 1940 Képtár tul.
Aratók, olaj, 200×125, 1942 Alkotás. I. szabad Nemz. kiáll.-on kiáll.
Kapálók, pasztell, 70×100, 1942
Mezei virágok, olaj, 82×61, 1943 KUT-on kiáll.
Mezei virágok, olajtemp., 85×61, 1944 Szalon-ban kiáll.
Szoptató anya, olaj, 160×105, 1944 MDP tul. Szalonban kiáll.
Virágcsendélet, olajtemp., 50×70, 1944
Lány a szőlőhegyen, olaj, 125×73, 1945
Tereferélők, olaj, 100×83, 1945
Kovácsok, olajtemp., 70×100, 1945
Négy emberöltő, olaj, 89×69, 1945 Képtárban kiáll.
Anyai szeretet, olajtemp., 81×61, 1945
Gyermekét etető, 65×82, 1946
Csendélet, olaj, 54×64, 1946
Leányképmás, pasztell, 70×50, 1946
Virágcsendélet, tulipánok, olajtemp., 68×67, 1946
Virágcsendélet, tulipánok olajtemp., 53×53, 1946
Hajnalodik a Dunán, olajtemp., 50×105, 1947
Gyümölcscsendélet, olajtemp., 40×50, 1948
Gyümölcscsendélet, olajtemp., 50×70, 1948
A munka hősei (Nagykalapács), olaj, 125×270, 1948 Szépm. Múz.-ban kiáll.
Gyümölcscsendélet, olajtemp., 40×50, 1948
Szüretelők, olajtemp., 250×200, 1948 „Közösségi mű." kiáll.
Szüretelők (mozaiktervvázlat), olajtemp., 55×103, 1948 „Közösségi mű." kiáll.
Tervrajz a mozaikhoz, 40×60. „Közösségi mű." kiáll.
Aratók (mozaiktervvázlat), olajtemp., 54×130, 1948 „Közösségi mű." kiáll.
Tervrajz a mozaikhoz, 40×60. „Közösségi mű." kiáll.
Honvédelmi min. mozaiktervvázlat, olajtemp., 77×187, 1949
Anya a domboldalon, olaj, 60×55, 1950
Nagyanyó, olaj, 68×55, 1950
Szoptató anya gyermekekkel, olaj, 100×82, 1950
Győztes műszak a nagykalapácsnál, olaj, 200×375, 1950 I. Képz. Kiáll.-on szerepelt, Belügym. tul.
Üvegöntők, olaj, 125×200, 1950, Moszkvai magy. kiáll.-on szerepelt

7. *Kobászok.* 1939. *Olaj.* (82×65)

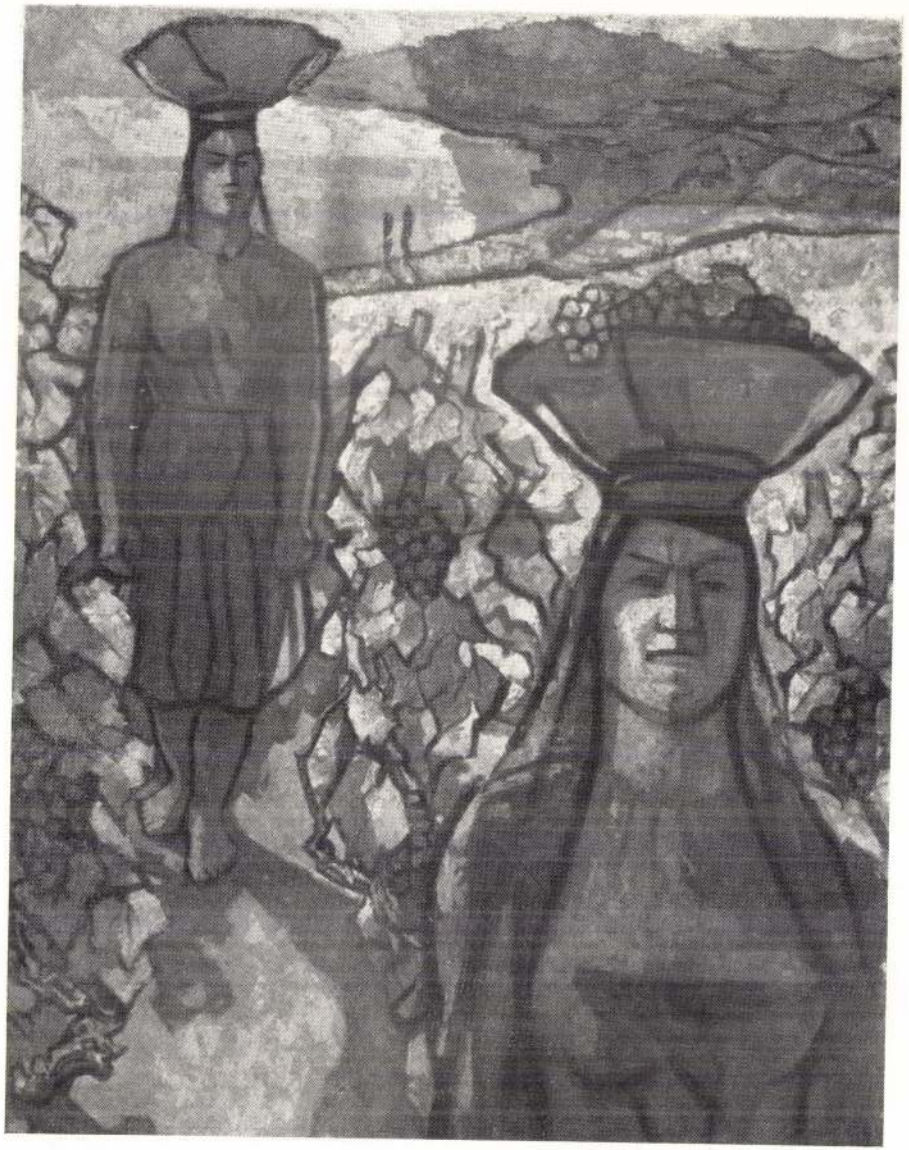

10. *Szüretelők.* (Freskóterv-részlet) 1948. Olajtempera. (250×200)

11. *Pentele helyén Sztálinváros.* 1953. Olaj. (80×60)

PAPP GÁBOR festőművész

Komáromszentpéteren született 1936-ban. 1960-ban fejezte be főiskolai tanulmányit Pap Gyula és Pór Bertalan osztályán. A kollektív kiállítások rendszeres résztvevője, több önálló kiállítása volt. Határainkon túl Szófiában, Prágában és Moszkvában szerepelt. 1966–69 között Derkovits-ösztöndíjban részesült.

Képeit az élénk színek tobzódása jellemzi, amelyek egyes felületeken belül is végigpróbálják az intenzitás, valőr és tónus valamennyi fokozatát. Nonfiguratív kompozíciói e színkavalkád ellenére rendezettek, harmónikusak, a hullámzó színfelületeket zárt formák tartják kordában, kellemesebbé téve így a látványt. A francia eredetű gesztusfestészet festői megoldásait Papp Gábor ékként dekoratív-konstruktív elemekkel egészíti ki.

egész világ a modern aspirációk újraéledésének a reneszánszát éli. Az emberekben él az a felismerés, hogy a modern művészetben valahol az élet forrásai ott vannak. Az embernek az az érzése, hogy történt valami a század elején, ami azután úgy tűnt, idejét múlta, elavult; ma kiderül róla, hogy mérhetetlenül akutális. Annyira aktuálissá vált a század eleje és a század első negyede, minthogyha maibb lenne a mainál.

— Érdekes dologról van szó. Nálunk, speciálisan nálunk, elkezdték mondani azt, hogy elavult és jelentéktelen. A művészek kezdték ezt mondani. A népesség fölfejlődött és eljutott a modern művészethez. Nem a tömegek talán; hanem a fiatalságnak egy része, a munkásságnak egy része, az értelmiségnek egy része ösztönösen tapogat és keresi azt, ami több a szkémánál, a sablonnál és így rátalál a modern művészetre, és ez bizonyítja azt, hogy tényleg nem a modern művészet változott, hanem a konzervatív művészet kimerült, a nép pedig új elemeket keres, új perspektívát keres, és ezt a modern művészetben találja meg. Ez igazolása a modern művészet létjogosultságának, életerejének. Természetesen igaz az, hogy a modern művészetben rengeteg selejt van, rengeteg svindli történik. De azt szoktam én kérdezni, hogy például a legklasszikusabb korból mennyi kép maradt ránk? Pár darab. Abból a sok ezerből, ami készült. Az idő kirostálja mindazt, ami ma selejtnek mondható; kiesik nyomtalanul. Mikor elmentem a baseli kiállításra, vagy pedig a párizsi kiállításra, akkor azt láttam, hogy abból a rengeteg svindliből kiemelkednek hegycsúcsok és meghatározzák ennek a kornak, fejlődési fokának a maximumát. Minden kritikusnak, ha jóhiszemű, arra kell fölfigyelnie, hogy mi az a csúcs, amit elértünk, és nem arra, hogy alul mi keveredik. Mert hiszen olyan forradalom még nem volt sem művészetben, sem társadalomban — olyan vízáradás még nem volt, hogy salakot ne hozott volna magával. No de azért hát olyan vízáradás még nem volt, hogy ne hagyott volna termékeny iszapot maga után. S olyan forradalom még nem volt, ami ne hozott volna társadalmi változást, annak ellenére, hogy nagyon sok ember meghalt, nagyon sok kárt okozott az árvíz. A Réalité Nouvelle kiállításán több száz képet láttunk. Megdöbbenve mondtam a feleségemnek, hogy itt legfeljebb tíz képet választanék ki, a többit mind kidobnám. De viszont a tíz kép olyan, amilyet én még nem láttam: pontos, tiszta. Most érkezett a modern művészet oda, hogy faktúrában, anyagban, kidolgozásban szinte klasszikus. Ott nincs dadogás többé. A modern művészet, harminc éve, indulati festészet volt, indulatok jelentek meg a képeken és szobrokon. Ma meg már teljesen lehiggadva, lemérve, pontosan készül a mű. Volt egy Arp-kiállítás, ahol nekem volt a kiállításom; olyan volt mint egy ékszerkirakat: finom, a legfinomabb fémekből, legfinomabb festékekkel, legfinomabb vászankon, legfinomabban kidolgozva. — Véleményem a Bauhausról összefoglalóan az: nagyon helyes volt, hogy megindult a Bauhaus-mozgalom, nagyon helyes, hogy mi eljutottunk odáig, hogy értékelni kezdjük, és ez nem a modernség kívánása már, hanem a tudomány és a technika kényszerítő hatása ránk: ugyanúgy szellemileg próbáljuk meg a modernet megkeresni, mint ahogy a tudomány, a technika megkeresi, ezt pedig a Bauhaus nélkül nem lehet megkeresni.

— Akkoriban Itten távoltartotta magától a növendékeket. Még egykori bécsi növendékei is elég hűvös, hivatalos viszonyban álltak vele.

— Az az első félév az Itten Vorkursával telt el? Más mesterekkel nem került kapcsolatba a növendék?

— Hát csak lazább kapcsolatba.

— Az Itten iránti vonzalma megmaradt ezek után is?

— Ez a dolog nem érintette. Annyira rendkívüli pedagógiai képességgel rendelkezett ez az ember, annyira egyedülálló volt az ő tanítási módszere, hogy még az ellenségei is — ma is — bevallják, hogy a Bauhaus története nélküle nem alakult volna, ahogy alakult.

— Mit adott önnek ez az első félév?

— Az első félév? — sok mindenből állt az ő módszere. Először is volt a műhelymunka: rongyok, vasdarabok, drótok, gipsz, agyag, mindenféle rendelkezésünkre állt, ezekkel azt csináltuk, amihez kedvünk volt. Alakítottunk abból a rongyból, pléhből, drótból, ez felszabadította az alakítási szenvedélyünket. Így azután meg lehetett állapítani, kinek melyik terület a legmegfelelőbb.

— Ön akkor már festő akart lenni?

— Én azelőtt festettem. Bécsben — említettem — egy kiállításom volt.

— S ez alatt a félév alatt?

— Gropiusnak megvolt az a képessége, hogy meggyőzzön bennünket arról: a festészet, a komoly művészet csak egy nagyon szűk réteg számára létezik.

— Az előadásain győzte meg a növendékeit erről, vagy ...?

— Engem személyes beszélgetések során győzött meg, de folytak erről a témáról általános beszélgetések is. Ő azt mondta, ha azt akarjuk, hogy mindenki számára hozzáférhető legyen a szép, a művészi, akkor a bennünket körülvevő tárgyakat kell művészien megformálni. Kezdettől fogva az volt a célkitűzése, hogy egységet teremtsen magasépítészet és belsőépítészet, magasépítészet és festészet-szobrászat között. A kiáltványában is erről beszél. Bár a legtöbb fiatal akadémiát vagy más művészeti iskolát végzett, abbahagytuk a festést, legfeljebb titokban festettünk műtermünkben (később műtermet is kaptam a Bauhaustól). Ha szidtuk is egymást, viccesen azt mondtuk: du Künstler. Akkoriban ez volt a legcsúnyább kifejezés. Gropius elképzelése egységre, összhangra és együttműködésre irányult, olyan személytelen együttműködésre, amilyen a gótikus Bauhüttéket éltette. Engem különösen az kapott meg, hogy a baráti-közösségi szellem, mely ott uralkodott, annyira közvetlen volt. Hogy egy példát mondjak: mikor már kialakulóban volt egy egységesnek mondható stílus — az már körülbelül 22-ben volt — a Bauhaus közössége elhatározta, hogy egy minta-családiházat tervez és azt Weimar egy nagyon szép domboldalán föl is építi. A tervezésben majdnem mindenki résztvett, mindenki külön-külön készített egy tervet, aztán időnként összejöttünk, egy nagy terem falán kitettük vázlatainkat, együttesen megbeszéltük egyik-másik terv előnyét és hátrányát, végül aztán eldőlt, kinek a tervét fogadjuk el. A Bauhausra legjellemzőbb és a dologban a legérdekesebb, hogy nem valamilyen kiválasztott zsűri döntötte el, melyik terv kerül kivitelezésre. Nem — ahogy ilyen esetben általában szokás — hogy az intézet alapítója, a nagy tekintélyű építész, Gropius tervét fogadták volna el, nem, hanem egy festőművész mesterét, akinek ez volt életében első tervezete.

— Gropius maga is készített tervet?

— Ő is részt vett a tervezésben, részt vett a vitákon is — akkor volt Gropius elemében! Nem lehet elképzelni, hogy ha nem ez a szellem uralkodik ott, néhány év leforgása alatt ennyire kitisztult volna az az akarás: a mi törekvésünk. Képzelhető-e, hogy néhány év leforgása alatt megteremtődjék egy olyan stílusegység magasépítészet, belsőépítészet, festészet, szobrászat, gobelin, kerámia között — akár ha sokrétű alapismeretekkel rendelkező tehetséges emberek dolgoznak is ott —, ha nem válik uralkodóvá az a tehetségnek annyi bizalmat előlegező és a tehetséget annyira felszabadító szellem — én ezt látom döntő fontosságúnak —, ami a Bauhaust jellemezte? Már a családiház tervfeladata és teljes berendezésének gondolata is magas feladatokra ébresztette az embereket, szunnyadó képességeiket bontakoztatta ki.

Abban mindannyian megegyezünk ma — nagyobb távlatból — hogy különös szerencse volt Ittenre nézve is, de ránk, fiatalokra nézve is akkori találkozásunk. Itten kibontakoztathatta pedagógiai elképzeléseit, nekünk fiataloknak pedig nagyon sokat nyújtott és nagyon sokban segítségünkre volt. Itten mindenekelőtt egy átfogó tanítási módszert alkotott. Nem bizonyos művészek festői módszerét ismertette velünk, hanem általában, minden korok festői kifejezésének elveivel ismertetett meg bennünket, azok gyakorlati alkalmazásával próbálkozhattunk. Az volt az érdekes, hogy külön-külön foglalkozott például a fény-árnyékhatás problémáival, a vonal, a pont kifejező lehetőségeivel, a színhatásokban a szimultán kontraszttal, az arányok lehetőségeivel az építészetben és a képzőművészeti alkotásokban.

— Csodálatos ember lehetett — egy énekmester, aki sohasem énekel.

— Ő — festett. Éppen most, amikor ott voltam nála Zürichben, kifogásoltam, hogy az ő új könyvében éppen azok az analízisek hiányoznak, amik olyan rendkívül érdekesek voltak a weimari időszakban: régi mesterek analízisei, amelyekben rajzi ábrákkal elemezte egy-egy kép felépítését, kifejező erejét. Felesége mondta, nem engedi, hogy még egyszer könyvet írjon, végre már fessen. Évtizedeken át alig maradt ideje festésre, pedagógiával foglalkozott. Amikor kivált a Bauhausból, Berlinbe ment, Berlinben alapított festőiskolát; elég ismert volt. Sőt később, amikor Gropius a dessaui Bauhausban összekülönbözött az akkori közösséggel, és Hannes Meyer vette át a vezetést, Gropiussal együtt nagyon sok művész kivált a Bauhausból, ezek is Itten iskolájába jöttek tanítani. Többek között egy nagyon ismert építész, akinek a könyve mostanában óriási nagy példányszámban jelent meg: Neufert. Neufert a Bauhaus legfiatalabb tanára volt, maga is ott kezdte, a legelemibb fokon, az építészet tanulását; Gropius magához vette mint szegény fiút és tanította. Aztán a jobb keze lett Gropiusnak, az építkezéseket ő vezette.

— Itten berlini iskolája Neufert és a többiek révén ugyanolyan széles alapokon állt, mint a Bauhaus?

— Nem egészen. Ez tulajdonképpen egy festőiskola, amelyben belső berendezés, bútortervezés is, grafika, fényképészeti osztály és szobrászat is volt. Én általában Ittent helyettesítettem, az ő tanítási módszerével, és részt vettem az esti oktatásban. Kezdetben grafikát tanítottam a berlini iskolában.

— Ez mikor történt?

— Csak arra emlékszem, hogy Itten 1923-ban különbözött össze Gropiusszal.

— Min különböztek össze?

székéhez, a legtöbben meg egy kicsit a romantika felé hajlottunk. Lehetséges, hogy a görög amforák szépsége tudat alatt is hatott énrám, amikor első nagyméretű fémvázámat kovácsoltam. Sárgaréz, vörösréz, bronz, ezüst részekből áll, erős színhatása van. Később mind egyszerűbb formákra tértem át, a legelemibb mértani formákra egyszerűsítettem a tárgyakat, a körre és szegmenseire.

De térjünk vissza egy pillanatra az ösztöndíj kérdésére, amit az előbb fölvetett: a Bauhaus a legsötétebb háború utáni időszakban jött létre, az infláció időszakában, amikor az emberek óriási szekereken vitték a papírpénzt, hogyha kaszírozni jártak. Láttam, egyszer leesett egy nagy láda a kocsiról, hát papírpénz volt benne. A Bauhausnak is pénzügyi nehézségei voltak, nem segíthetett. Eleinte a szó legszorosabb értelmében éheztem. Margarinos kenyér, krumpli, sőt a legolcsóbb olaj volt a táplálékom. Mígnem létrejött a Bauhaus-kantin és megtettek engem péknek. Nem akármilyen kenyeret sütöttünk, hanem Graham-kenyeret, darakenyeret. Ez is az Itten ötlete volt. Ő a természetes életmód híve volt, az „ép testben ép lélek" elve alapján arra akarta rábírni a fiatalságot, hogy lemondjon a húsevésről. Könyvből tanultam meg, hogyan kell gyógykenyeret sütni. A Bauhaus mellett műtermet kaptam. Hajnali 5 órakor lementem a konyhába befűteni, megdagasztani a kenyeret, és attól kezdve biztosítva volt a megélhetésem. Ösztöndíj? – tulajdonképpen nem volt. Egy-egy tárgyat, ezeket a fémtárgyakat, amiket készítettem, a Bauhaus eladta a pártfogóinak, és az összeget ösztöndíj címén kaptam meg. – Nagyon sokat foglalkoztatott bennünket, fiatalokat akkoriban a keleti filozófia, Csuang-ce, Lao-ce filozófiája. Összejöttünk sokszor és fölolvastunk a Tao-te-king-ből.

– *Ebben része volt Ittennek?*

– Nem, semmi része nem volt benne, nem tudom mi vitt bennünket rá. Akkoriban adták ki először ezeket a könyveket.

– *Bortnyik említi, hogy Itten meglehetősen misztikus hajlamú ember volt.*

– Az, igen.

– *Miszticizmusával bizonyos fokig a kurzusát is átszőtte.*

– Az új könyvében is vannak erre valló idézetek. De függetlenül Itten mazdaznanjától megvolt a fiatalságban a belső harmónia megteremtésének a kívánsága. Voltak, akik ókeresztény írásokat böngésztek, azok alapján próbálták a belső harmóniát megteremteni. *Abgeschiedenheit der Seele* – úgy hiszem, ez volt a címe az egyik sokat forgatott könyvnek –, ami nagyon jellemzi az akkori keresésünket. Én meg mellesleg Buddha tanításait is tanulmányoztam és különösen Lao-ce írásai izgattak. Mi tulajdonképpen a világtól teljesen elkülönülten éltünk egy közösségben. Amikor odakerültem, engem kommunistának mondottak, bár én magam sem voltam egészen tisztában azzal, hogy mi a kommunizmus. De a 19-es kommün alatt Budapesten éltem, az iparművészetire jártam, bizonyos akciókban is résztvettem, előadásokat hallgattam, így hát valami elképzelésem volt a kommunizmusról. Kezdetben beszéltem is erről a fiataloknak. Később aztán mindinkább elvont dolgok foglalkoztattak. Ez szerintem, a háborús emlékektől való menekülés jele. Mert sokáig élt bennem a háború emléke és szörnyűsége. Én 17 éves koromban vonultam be. A Doberdón és a Piavén lettem 18 éves. Bár akkor még nem volt a háború olyan szörnyűséges, mint az utolsó, mégis mély sebeket ejtett rajtam. Ez volt tulajdonképpen az indító oka annak, hogy Bécsben 19 éves fejjel kiállítást rendeztem. A bécsi utcákon megjelenő nyomo-

rékok szinte kényszerítettek arra, hogy formába öntsem és föltárjam a háború szörnyűségeit. Weimarban a belső nyugalom megteremtésének a kívánsága egyben a menekülést is jelentette mindattól, ami szörnyűség emlékezetünkben volt. –

– Gropius koncepciója számot vetett szociális szükségletekkel is, ezekben is szempontot keresett az új építészet kialakításához. A Bauhaus egy architektonikus-funkcionális elgondolás jegyében szemlélte a formaalakítás egyéb problémáit is, valamennyire tehát Gropiusnak az az igénye, hogy az építészetet és a társadalmi koncepciót közelebb hozza egymáshoz, a Bauhaus minden tevékenységét át kellett hogy hassa egy bizonyos mértékig szociális gondolkodással. Abban a konglomerátumban, ahol a tisztán formai kísérletezések összeszövődtek a keleti bölcselettel, milyen hely jutott a szociális problematikának?

– A festők és szobrászok első döntése, hogy föladják festészetüket és szokványos szobrászatukat, azzal magyarázható, hogy elfogadták Gropiusnak ezt a szemléletét: hogy a társadalom szükségletét ki kell elégíteni.

– Gropius, amikor kifejtette nézeteit a társadalmi szükségletekről, mennyire világította meg a társadalmi összefüggéseket?

– Nem állítom azt, hogy itt részletekbe menő viták vagy tárgyalások lettek volna. Sokkal inkább érdekelte Gropiust az egység megteremtése, önzetlen formában. A középkor munkaközösségét választotta példaképül, bár újkori, korunknak megfelelő munkaközösségre gondolt. Kezdetben nem iskolai, hanem közösségi jellege volt a Bauhausnak; csak amikor már megteremtődött a stílusegység, akkor vált iskolává: a stílust akkor már tanították. Abban az időben, amikor a weimari művészeti tanács megbízta Gropiust, a Werkbund egyik vezető személyiségét, az új létesítmény megteremtésével, a dadaisták zürzavaros kiáltványokkal árasztották el a társadalmat; a Bauhaus-kiáltvány, Gropius kiáltványa értelmes és célokat mutató, célratörő programot adott.

– Otthagyva Weimart ön hova ment?

– Erdélybe. Ott mint litográfus dolgoztam, 1923-tól 1926-ig. Kolozsvárott is, Nagyszebenben is voltam. Tájképeztem, festettem, így biztosítottam a megélhetésemet, valamikor megszerzett litográfiai tudásomat hasznosítottam. Ott ért engem Johannes Itten meghívása, hogy jöjjek tanítani Berlinbe, az ő iskolájában.

– Weimari tanulmányait annak rendje-módja szerint befejezte?

– A Bauhaus nem állított ki sem végbizonyítványt, sem más bizonyítványt, kivéve a segédlevelet. Megszereztem a Silberschmied-segédlevelet a weimari Handwerkskammer előtt. Akkor úgy éreztem, fölösleges tovább fémben dolgoznom, ez már nem izgatott; csak addig érdekelt, amíg számomra probléma volt, amíg új problémát kellett megoldanom. A Bauhausban készült legelső fémtárgyak tulajdonképpen tőlem erednek, amint ezt a Bauhaus-könyvben sorrendben is láttuk. Állólámpám számtalan variációjával lehetett azóta is találkozni. Készítettem később egy másik állólámpa-tervet is. Hívtak Németországba tervezőnek. Moholy-Nagy közvetítésével meghívtak Pozsonyba tanítani, az akkor létesülő iparművészeti iskolára, de ahhoz föl kellett volna vennem a cseh állampolgárságot. A dolog nem érdekelt, amúgy is festeni akartam. A Reichstagsbrand után, amikor jó volt mindenkinek menekülnie Berlinből, felajánlották, valószínűleg Gropius közbenjárására, réztárgyak tervezését Argentínában. Mindennel elláttak volna, Argentínába költözhettem volna, műtermet rendezhettem volna be.

Engem ez sem érdekelt. Bár Berlinben, ahol a tanári fizetésem az Itten-iskolán nem volt bőséges, készítettem és terveztem még egynéhány fémtárgyat. Ott általában kiállításokon vettem részt. Tagja lettem egyébként a Bund Revolutionärer Künstlernek, és tagja lettem akkor, amikor a nácizmus kezdett kibontakozni, a Kommunista Pártnak. Nagyon jó menedéket nyújtott az Itten-iskola. Nagyon ismert hely volt, senki nem is foghatott gyanút, hogy ott kommunisták élnek.

— *A Reichstag-égés után ön Erdélybe költözött...*

— Igen, édesanyámhoz költöztem Romániába.

— *Attól kezdve ön festett. A Bauhausban szerzett ismeretei valamilyen áttételben bizonyára jelentkeztek akkori festményein. Hogyan élte ön át a Bauhaust akkor, amikor olyasmivel foglalkozott, ami a Bauhaus falai közül száműzve volt?*

— Nagyon érdekes: nemcsak én voltam úgy a Bauhauszal, hogy nem fogadtuk el sem Kandinszkij, sem Klee művészetét mint követendő példát. Énnekem egy szintézisről volt elképzelésem. Különben Kandinszkij sem kedvelte, de Klee sem, ha munkáját majmolták. Sőt Kandinszkij úgy beszélt: amit mi tettünk, az egy lépés előre, önöknek is tovább kell lépniük. Ezt sokféleképp lehetett értelmezni, mint ahogy sokféleképp értelmezték is; hiszen sokan még az Itten tanítási módszeréből, egy-egy gyakorlatából is irányzatot csináltak, például a struktúragyakorlatokból a játékos struktúrafestészetet. Jól emlékszem Kandinszkij kijelentésére — ezt igazolja Muche naplója is. Abban fedeztem föl a levelet, amelyet Wilhelm Hausenstein írt 1913-ban Herwart Waldenhez:

„Als ich Kandinsky kennen lernte, war ich von nichts so verblüfft wie von seiner unbedingten Duldsamkeit. Ich hatte mir immerhin einen Radikalen gedacht, einen Prinzipiellen, einen Gewaltsamen. Das erste, was er mir sagte, war die einfache Bemerkung, dass er seine Kunst für etwas höchst Relatives halte. Kandinsky ist überzeugt, dass sein Weg nicht etwa das absolut neue Prinzip ist. Er ist sicher, dass sehr bald wieder eine Malerei beginnen werde, die von den physischen Realitäten ausgeht und mit den gereinigten Mitteln der gegenwärtigen Kunst oder mit Mitteln, die wir noch nicht sehen, eine neue künstlerische Erschöpfung der physischen Welt versuchen wird. Kandinsky betrachtet seine Kunst als eine Ausdrucksmöglichkeit von bestimmter Art, der andere Ausdrucksmöglichkeiten gegenübertreten sollen. Aber selbstverständlich: mit vollem Glauben sucht er nur die seine."

Ebből is kiderül, hogy emlékezetem Kandinszkijról nem tévedett. A fiataloknak meg kellene ismerniük az ő gondolkodásukat. Kleeről is mindenki tudta, hogy az absztrakt művészetért rajongott — nemcsak rajongott, hanem a művészetében elvetette a realitást —, de egy nagy kiállítás zsűrijében ő volt az, aki kiállt egy realista művész mellett, mert többet látott benne, nemcsak realista művészt, hanem belső meggyőződést és szenvedélyes, magával ragadó hitet. A követők sokkal elfogultabbak, mint az alkotók maguk.

Függetlenül attól, hogy Kandinszkij mit mondott, énbennem egy szintézis vágya élt, minden megszerzett ismeret és a természetszemlélet szintézise. Például ez az *Arató* című képem (1938-ból) kifejezi a háborús évek sötétségét, amely rám nehezedett, és kicsit emlékeztet — a barnákkal, a sötétekkel — a galériatónusra, viszont a felépítésében én már akkor is a konstruktív művészet eredményeit akartam sűríteni.

És a többi festményemben is erre törekszem. Meg vagyok győződve róla, hogy Klee, Kandinszkij – Picasso is, annak ellenére, hogy bohóckodásnak mondja mindazt, amit csinált – adott valamit, a kifejezésben gazdagította a festészetet. De a fejlődés nem arra vezetett tovább. Amint látjuk Amerikában: a festék véletlenszerű fröcskölése már művészetnek minősül. Itt nincs folytatás. Hogy mennyire így látják még absztrakt művészek is? – elmondom: Salzburgban, átutaztamban meglátogattam egykori bécsi kollégámat, Slávi Souček festőművészt, aki az ottani grafikai műhelyt és a nyári iskolát, az úgynevezett „Kokoschka Nyári Akadémiát" vezeti. Esténként elbeszélgettünk – építészekkel, festőkkel, filozófusokkal – a mai művészetről, és ők jutottak ahhoz a megállapításhoz, hogy ennek a festészetnek nincs folytatása. Idézték valamelyik német írót, aki azt mondta volna, hogy a mai művészet olyan, mint a partra vetett hal utolsó fickándozása. Meglepett, hogy ők, akik teljes meggyőződéssel csinálják a nonfiguratív absztrakciót, így nyilatkoznak. Mi meg ott tartunk, hogy most ébredünk föl. Bár sokat tanultunk az ősöktől, Kandinszkijtól, Kleetől, akár a színharmóniát illetően, akár bizonyos újszerű kifejezési formák alkalmazásában – mire jó, ha most kezdünk minden egyebet föladni? Önmagukat tagadják meg a fiatalok. Teljesen föladják magukat. Nem mondom – kövessük azt, használjuk föl, ami formailag értékes, de alkossunk abból valami újat a magunk mondanivalóival. Mikor Ittenhez ellátogattunk Zürichbe tavaly nyáron, elvittem neki ajándékként ezt a tulipános linometszetemet; felháborodott azon a megjegyzésemen: íme, egy konzervatív művet adok neked. – Ez nem a stíluson múlik – mondja –, nem azon múlik, hanem azon, hogy mennyire átérzett és mennyire meggyőző, mennyire szuggesztív az alkotás. Mindegy, milyen a formanyelve.

– Amikor ön reggel felébred, talán eszébe jut a Bauhaus. Akkor milyen érzéssel, milyen gondolattal teszi helyükre emlékeit?

– Mindazokra a kérdésekre, amelyek ma a fiatalok fejében kavarognak, és amelyekre nem tudnak választ kapni, Itten választ adott. Tudniillik azzal a rendkívüli képességgel rendelkezett, hogy – bár absztrakt festő volt (igaz, nemcsak nonfiguratív, hanem figuratív képeket is festett) – minden kor kiváló alkotásainak a lényegére rá tudott mutatni. Úgy elemezte és értékelte kifejező formáikat, kifejező eszközeiket, mint a festészet tulajdonképpeni abc-jét, ami nélkül nincs alkotás. Ezzel szemben, ha a vonalelemről van szó, például arról, hogy elmehetünk-e a Rouault-féle megoldásig vagy sem, még ismert nagy művészek sem mindig magáról a vonalelem kihangsúlyozásáról beszélnek, és azt nem a festői gazdagság szempontjából mérlegelik, hanem a kérdést személyekhez kötik vagy irányokhoz, ebben az esetben Rouault személyéhez. Mikor hazajöttem, valaki azt mondta, ugye, Chagall hatott énrám. – Nem. Tévedés. Akkoriban volt néhány munkám, amik emlékeztettek rá, de sokkal erősebben hatott énrám Greco; nem utánoztam Grecót, hanem tanulmányoztam a festői elemeit, a kifejezőformáit, a fény-árnyék hatásait, az expresszív kifejezőformáit. Ezt Ittentől tanultam meg: hogyan kell...

– A grammatikáig és a szótárig jutni a személyes hatástól.

– Azt hiszem, különösen sokat adott az építészetnek is, például azzal, ahogyan rámutatott az arányok hatására, az erős kontrasztokra mind az arányokban, mind pedig más területen.

Elmondanék még valamit: amikor Doesburg ott járt a Bauhausban, lábra kapott

a száraz, üres teoretizálás, annyira, hogy hetenként összejöttek Kandinszkij, Klee és nem tudom, kik még, fiatalok is, és azon tűnődtek, hogy a háromszög, a kör, a négyzet milyen színnek felel meg. Keresték ebben a törvényszerűségeket. Én nem vettem részt ezeken az összejöveteleken, de annyit beszéltek róla, hogy egyszer kedvet kaptam és én is elmentem. Éppen arról beszélgettek, milyen szín felelne meg a háromszögnek. Felvetették, hogy a sárga. Miért? – Valaki azt mondta, emlékeztet a kanári éles csicsergésére. Klee közbevetette: de hiszen a tojás is sárga, pedig kerek. Én is szót kértem. Nem tudom – mintha az ördög bújt volna belém, úgy vágtam közbe: hogy lehet ilyesmin vitatkozni? Ha mondjuk a fémek belső szerkezetét nézem, ahogyan mi megmunkálás közben tapasztaljuk, leglágyabb az ezüst, megfelelője pedig leginkább a kék szín és a kör formája. A vörösréz nehézségénél és tömörségénél fogva a lágy és a kemény között áll: leginkább a négyzetnek felel meg. És a sárgaréz? – ha ollóval vágjuk, a legélesebb szilánkokat adja, a legkeményebbnek tűnik: nem a háromszögnek felel meg leginkább? Olyan elképedéssel fogadták az én rögtönzésemet, amit félig viccnek vettem, félig komolyan, hogy ezzel be is fejeződött a vita, jegyzőkönyvbe vették és megtapsoltak.

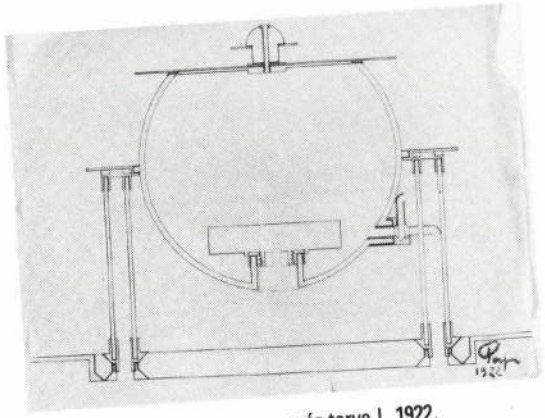

Pap Gyula: Elektromos szamovár terve I, 1922,
Bauhaus Centrum, Dessau

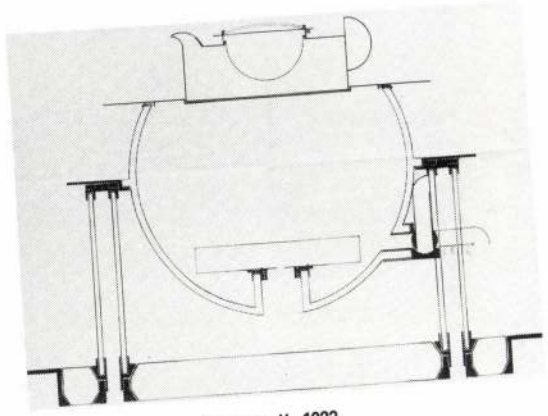

Elektromos szamovár terve II, 1923,
Iparművészeti Múzeum, Budapest

hoz készítette. Az ősi keleti vallások életvezetési tanait rendszerébe olvasztó nemzetközi mazdaznan szervezet, melynek az Itten körüli tanulók, sőt tanárok (*Georg Muche*) között is több követője akadt, a békemozgalom egy fajtája volt. A tudatos légzést, testgyakorlást, a nap és a víz gyógyító hatásának felhasználását, korszerű táplálkozást jelentette a résztvevők számára. Szertartásában helyet foglalt többek között a nap ábrázolása és a menóra alakú gyertyatartó. Pap Gyula kör és gömbformákból konstruálta meg az eredetileg életfát utánzó alapformát, s a karok elforgathatóságával mobillá alakította. A sárgaréz, vörösréz és újezüst (alpakka) anyagból készült eredeti tárgy, melyet az első Bauhaus-kiállítás katalógusában reprodukáltak, elveszett a történelem viharában. A Bauhaus Archívum tulajdonába került azonban egy egyidejű sokszorosításból fennmaradt példány, amely egyetlen anyagból, sárgarézből készült. Így is érzékelhetjük azonban a sokszorosítás által sem csorbított aurát, melynek ősi kultikus jellegét még erősíti is a kortárs mazdaznan mozgalomra való utalás, de mégis, elsősorban a Bauhaus-eszmék által megváltoztatható világban való hit adja a tárgy szakrális jellegét. Ebben a vonásában azonos a többi Pap-design-nal. A „mazdaznan nap"-szimbólummal kapcsolatos lehet egy *Napkorong*ot ábrázoló kitűzője is ugyanebből az időből, és a *Licht-Liebe-Leben (Fény, Szeretet, Élet)* című kör alakú betűkompozíció, amely a jelenlegi kiállításon is szerepel.

Bár a *Gyertyatartó* igazolta, hogy Pap Gyula bonyolultabb forma megalkotására is képes, mégis szívesebben készített testszerű tárgyakat. 1922-ben kezdte el és 1923 elején fejezte be segédmunkáját, a *Hosszú szűk nyakú, magas kannát*. Ez az egyetlen nagyobb saját kezű munkája, ami a weimari periódusból megmaradt. Kiérlelt, logikus darab: vörösréz gömbön hatol át egy újezüst hengerforma, melynek erőteljes fölfelé irányuló mozgását ellensúlyozza a finoman visszahajló fül vonala. Ezen pontosan követhetjük a művész keze járását, a kalapács nyomait, a színek összhangját, a részek mesteri illesztését.

Papnál jelennek meg a Bauhaus-fémtárgyak legkorábbi rajzai. Ezek két olyan tárgyhoz kapcsolódnak, melyek a műhely legfontosabb műfaját, a lámpatervezést vezették be. 1923 elejéről származó *Állólámpa terve* a morális forma egyik példája *Marcel Breuer karosszékével* és *Herbert Bayer* csupa kisbetűből alakított „univerzális írásával" együtt. (Éric Michaud *La vie modern, Bauhaus et „modernisme"* című, 1987-ben megjelent írása illusztrációjaként szerepelteti mindhármat.) A tervrajz és annak a Bauhaus mintaháza számára 1923 tavaszán csekély változtatással tárggyá formált prototípusa a modern állólámpák történetében azt jelenti, amit *Malevics Fehér a fehéren* című képe a festészetben. Előtte csupa nehézkes, eklektikus formákkal túlzsúfolt, porfogó állólámpákat ismerünk, míg utána már az art decóba hajló, másfajta formahalmozás jelentkezik. Nem találunk még csak hozzá hasonlót sem, sem a Deutsche Werkbund, sem egész Európa egykorú állólámpái között, de később annál több torzított változata jelenik meg. Pap Gyula különféle fémekből és üvegből tervezte ezt a művét; kör-, henger- és gömbformákból építette föl. Az egyszerű geometrikus formák ugyanazt a spirituális hatást fejtik ki, mint más tárgyain is.

A *Magas állólámpa* egyszerűsége, részletmegoldásai, ötletes, de mértéktartó talpazata, felépítése és kapcsolórendszere, az állólámpa ideájának spontán megjelenítése iskolát teremtett a Bauhauson. A Moholy-Nagy által addig konstruktív dinoszauruszoknak nevezett lámpakísérletek szinte egy csapásra változtak át a rátalálás nyomán. De Breuer hozzá illő csőbútora is csak 1925-ben valósult meg, 1923-ban még fa karosszékekkel együtt szerepelt *Muche Mintaházának* a Bauhaus-idea szempontjából „szakrális" közösségi helyén: a nappali szoba ülőgarnitúrája mellett. Ez, a ház többi helyiségével körülvett központjában található hely magasabb a többinél, világítását a mennyezet alatt elhelyezett ablakokból, fölülről kapja — közös lélegzőgyakorlatokra és tornára is alkalmas. Íme, *Feininger* katedrálisának profán szenté-

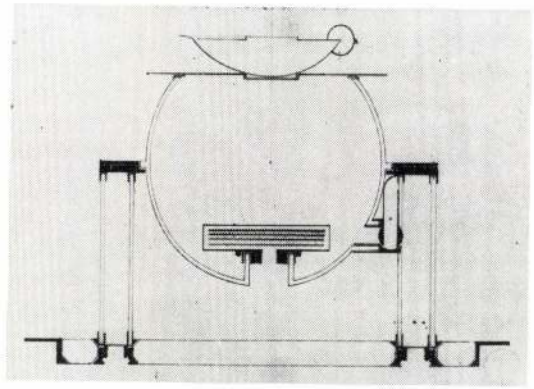

Pap Gyula: Elektromos szamovár terve III, 1923,
Bauhaus Archívum, Berlin

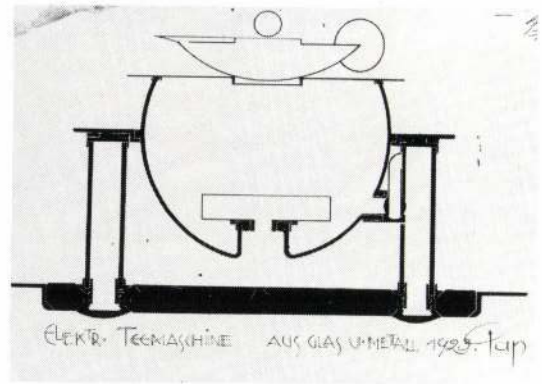

Pap Gyula: Elektromos szamovár terve, IV, 1923,
Bauhaus Archívum, Berlin

lye! A lámpa megtalálta a helyét! Legérdekesebb azonban Pap Gyula alkotói viszonya a legtöbbet publikált és gyártott Bauhaus-lámpához, az ún. *Jucker-Wagenfeld*-féle asztali lámpához. A közismert tárgy szerzőségét ketten is maguknak vindikálták: a svájci *Carl Jakob Jucker* és a német *Wilhelm Wagenfeld. Wingler* könyvének a Bauhaus weimári szakaszára vonatkozó megítélését helyesbítendő, Pap 1974-ben megírta a Bauhaus Archiv akkori igazgatójának a lámpa hiteles történetét.

A *Magas lámpa* munkálataival egy időben, 1922 végén és 1923 elején Pap Gyula egy *elektromos üvegszamovár* ma is négy változatban létező tervrajzát készítette el, melyhez az ötletért lelkesedő Moholy-Nagy maga rendelte meg Jénából az anyagot. A részek összeillesztésével azonban Papnak nehézségei voltak, s miután családi ügyben haza kellett utaznia, a szamovár darabjait átadta Juckernek, hogy csináljon belőle lámpát. A szamovár teste, amely amúgy is túl vékonynak bizonyult a célra, a lámpa ernyője számára, üvegcső lábai és vastag üvegtalpa pedig a lámpa lábazatára voltak alkalmasak. Ezután hazautazott, nem várva meg első kiállításuk bezárását sem. Az elkészült Bauhaus-lámpáról később ugyan tudomást szerzett, de azt kollektív alkotásnak tartotta, és a történelem viharai között nem foglalkozott vele. Csupán a *Magas állólámpa* jelentőségének későbbi elhallgatása Wingler Bauhaus-monográfiájában, és az asztali lámpa egy személy általi kisajátítása háborította fel és késztette nyilatkozatokra.[4] 1923-ban több üvegcső lábú és talpú Jucker-lámpa (a szamovár üvegcső lábai) készült el, majd a közismert asztali lámpa két változata, melyek először 1925-ben voltak publikálva. Az első Jucker—Wagenfeld néven reprodukált és jelenleg a weimari Bauhaus-gyűjteményben található *Asztali lámpa (Lampe aus Glas mit Milchglasglocke)* a prototípus, mely a szamovár eredeti anyagából készült. 1924-es évszámmal ugyanez a lámpa van mellette reprodukálva Wagenfeld neve alatt, de a nehezen sokszorosítható üveglábazat fémmel van helyettesítve.[5]

Hogy az első esetben a szamovár anyaga lett felhasználva — bizonyítja a méretarány. Lehetetlen fel nem ismerni mindkét esetben Pap Gyula magas állólámpájával és a szamovártervekkel meglévő genetikus rokonságot. Az első asztali lámpa búrájának elmetszési helye megfelel az utolsó szamovárterv gömbteste elmetszési helyének. De Pap Gyula állítását igazolja az a körülmény is, hogy a Jucker—Wagenfeld lámpa búragömbjének elmetszését a funkció nem magyarázza meg, hogy az funkcionálisan esetleges. A funkció vagy a gömb teljes végigvitelét vagy egy magasabb síkban való elmetszését igényelné. A búra esetlegessége itt mint formalizmus jelentkezik, s így a lámpa stílusa már átmenetet képez az art decóba. Nem véletlen, hogy *Paul Maenz: Art deco 1920—1940* című könyvében közli.[6] Hogy mégis egységesnek hat az első lámpa, ez a szamovárterv organikus formai felépítését, alkatrészeinek variálhatóságát igazolja. Wagenfeld a következő évben éppen a funkció és a sokszorosíthatóság érdekében változtatta meg a lábazat anyagát és a búra metszési vonalát. Így azonban a lámpa formai szépsége sérült, s később, a harmonikus forma miatt a gyártók mindig közelítettek az első, a szamovárterv által meghatározott formához.

Az 1924-es *Wagenfeld-lámpának* részletei viszont (a talpazat és három gömbszegment tartója, a golyós, húzós kapcsoló) megegyeznek Pap *Magas állólámpájá*nak részleteivel, de ugyanezeket alkalmazza Wagenfeld a 20-as évek végén tervezett lámpáinál is. Míg Wagenfeld tárgyai kevésbé geometrikus alapformájúak, addig Pap fémműveinek formája később is a gömbből bontakozik ki (tálak, *Szaturnusz-alakú gömbváza, Gömbváza,* későbbi lámpatervek és szamovárterv). Mint ahogy ez jellemzi weimári autonóm műveit is (*Szekfük, Licht-Liebe-Leben, Csendélet vörös hangsúllyal, Rhododendron,* 1922—23-as vázlatkönyvlapok). Wagenfeld egykorú expresszionista rajzai viszont egészen más szellemből fakadnak.

A közismert Bauhaus asztali lámpához tehát Pap adta

az anyagot, az ő *Magas állólámpájá*nak részleteit alkalmazták a technikai megoldásoknál. Juckerre és Wagenfeldre a nem erre a célra készült anyag összeszerelése várt, az üveg fémvázzal való ellátása, melynek egyik szép megoldása az üvegcső lábban végighaladó fémcső ötlete. Anélkül, hogy bármelyik kitűnő mestert megrövidítenénk, a Bauhaus asztali lámpának Pap—Jucker—Wagenfeld alkotói jogot kell biztosítanunk.

Pap Gyula az elsők között volt, akik azt a folyamatot érzékelték, melyet ***Forgács*** Éva nemrég megjelent Bauhaus-könyve kitűnően elemez.[7] Bármily lelkesen vett részt a kísérletekben és a felfedezésekben, nem kívánta az iskolává vált intézetben önmagát ismételni. Ezért nem tért vissza többé, jóllehet a fémműhely vezetését Moholy-Nagy rá kívánta ruházni. Később Itten ugyanezt szerette volna az ő iskolájában, de Pap akkor már ismét a festészet felé orientálódott.

A Bauhaus Archiv sokáig elzárkózott a nyilvánvaló tények elől, melyek mindkét Németországban publikációkban is megjelentek,[8] és a Németországban élő Wagenfeld szerzőségét igyekezett védeni. A jelenlegi kiállítás elkerüli a problémát. Kétségtelenül több adalékkal szolgál a további kutatáshoz, amiben tanácsadóként e sorok írója is segítségükre volt. S ha a kiállítás katalógusa nem is, de a Bauhaus asztali lámpáról szóló különkiadvány[9] már Pap Gyulára hivatkozva kollektív alkotásnak ismeri el a lámpát, melyet a mai napig Wagenfeld néven gyártanak Németországban, miközben Pap *Állólámpá*ját és más tárgyait licenc nélkül árusítják. Egy jellemző adat: a Wagenfeld (?) lámpa ára ma egy berlini lámpaüzletben 695 DM, míg Pap *Állólámpá*ja 2 250 DM.

JEGYZETEK

1. Gyula Pap: Zeit des Suchens und Experimentierens. Form+Zweck, 2. Bauhausheft 1979/3. Berlin
2. ld. 1. sz. jegyzet
3. Herbert Bayer—Walter Gropius—Ise Gropius: Bauhaus 1919—1928. London, 1939
4. A levélen kívül az 1. jegyzetben említett cikkben és Gyula Pap: Zur Entwicklung der Jucker—Wagenfeld—Tischlampe. Galerie am Schachsenplatz „Bauhaus 3" c. kiállítás katalógusa, 1978. Leipzig.
5. Az összes említett lámpa első publikációja: Neue Arbeiten der Bauhausverkstätten. 1925. Passau.
6. Du Mont, Köln, 1974.
7. Forgács Éva: Bauhaus. Pécs, 1991.
8. A fentieken kívül még: Hubertus Gaßner: Zwischen den Stühlen sitzend im Kreise drehen. Marcel Breuer und Gyula Pap als Bauhaus-Gestalter. Wechselwirkungen. Ungarische Avantgarde in der Weimarer Republik. Kiállítási katalógus, Kassel, 1986.
9. Thomas Heyden: Die Bauhauslampe. Zur Karriere eines Klassikers. Bauhaus Archiv, Berlin, 1992.

□

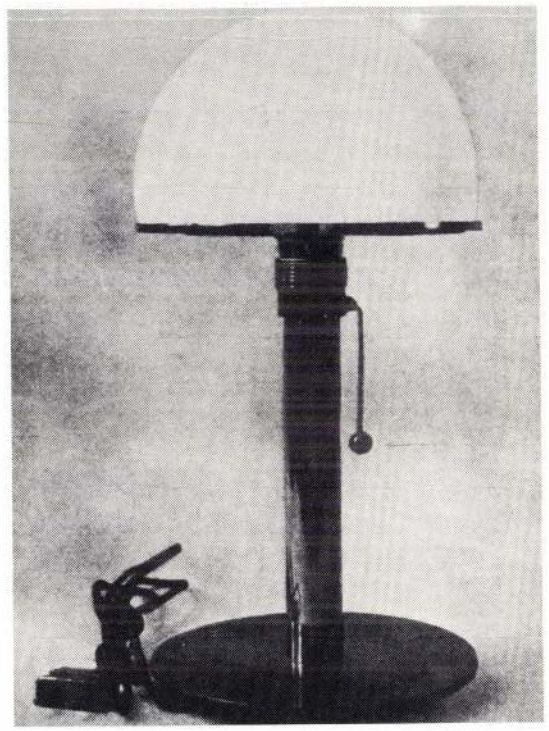

Pap—Jucker—Wagenfeld: Asztali lámpa, 1923—24,
Kunstsammlungen, Weimar

Gyula Pap's contribution to the representation of the Bauhaus-idea in plastic art

— Résumé —

This article complements the exhibition of the Bauhaus-Archives in Berlin entitled "Die Metallwerkstatt im Bauhaus" (The metal-workshop in the Bauhaus) with the description of the work of Gyula (Julius) Pap (1899—1983), a Hungarian Bauhaus-member. The exhibition itself is so far the largest presentation of the metal workshop with many new facts about the activity of Gyula Pap in Weimar but it presents the artists only in alphabetical order so that we do not learn anything about progress and evolution.

Gyula Pap stayed in the Bauhaus from autumn 1920 until the summer of 1923. He participated in evolving the "moral form" proclaimed by Gropius. Pap created several works which opened new vistas in the later Bauhaus period. He made the first designs of the metal workshop which, together with his autonomous works of the time, are among the finest creations of the school. His metal

(continued on page 75)

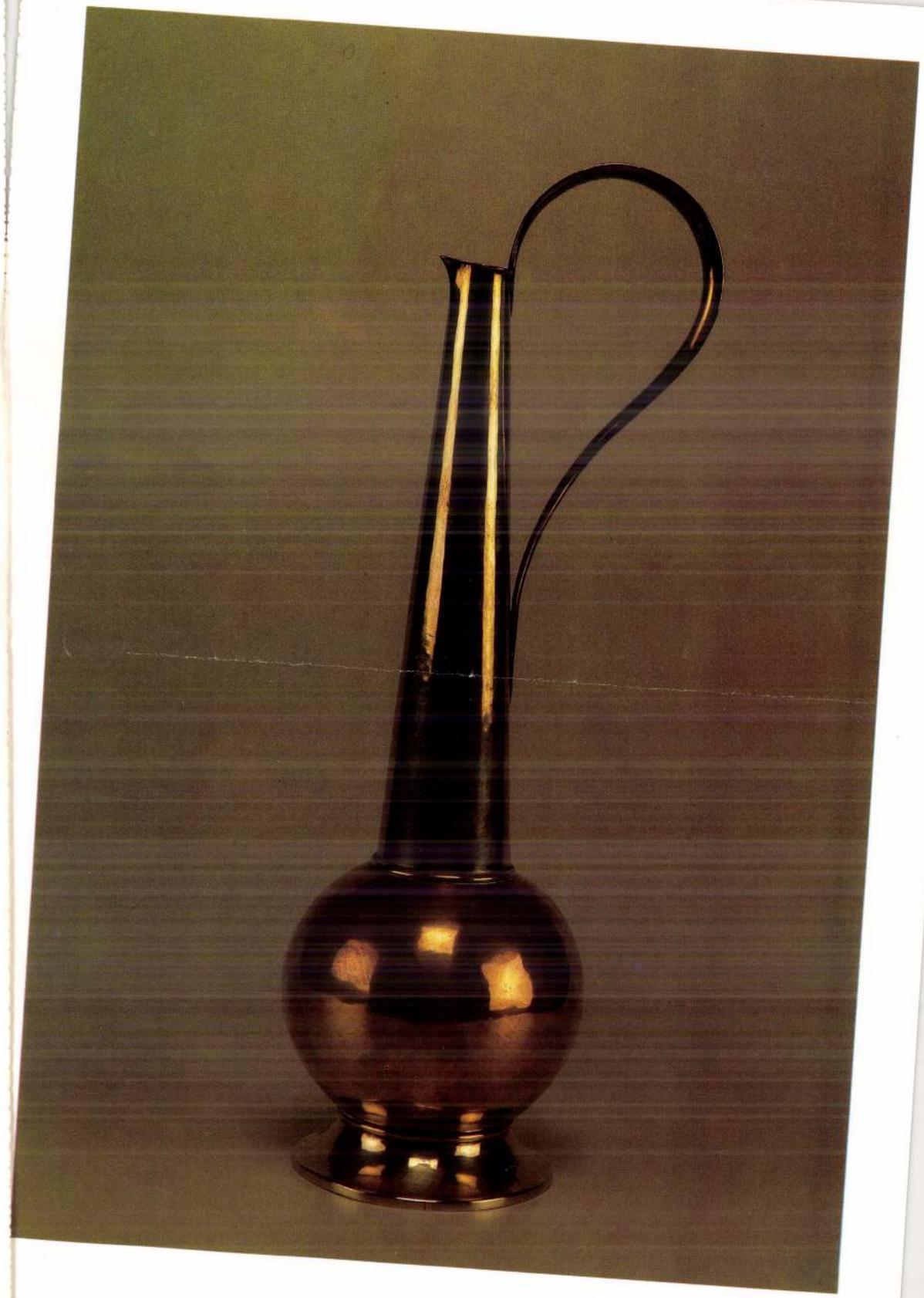

lizáló mechanikai anarchiára. Morális volta nem puszta funkcionalizmusából, hanem életigenlő voltából fakad. A Bauhaus-tervező abban különbözik az iparostól, hogy „filozófus:" az új ember életének, aktivitásának, mozgásterének megtervezője.

A Bauhaus weimari periódusában a növendékekhez alig jutottak el a külvilágból jövő, az eredeti céltól eltérítő, illetve kompromisszumra kényszerítő körülmények hangjai; a célok tisztán kirajzolódtak. A nehézséget csak a technikai ismeretek birtokba vétele jelentette. A műhelyekben iparosmesterek, így a fémműhelyben *Christian Dell* tanította meg a fémekkel való bánásmód alapelemeit. Ugyanitt először Itten (1922-ig), majd *Schlemmer* (1922—23-ban fél évig), s végül *Moholy-Nagy* (1923 tavaszától) voltak azok az ún. formamesterek, akik a művészi irányítást végezték. Az utóbbiak főleg arra törekedtek, hogy a konvencióktól megszabadítsák a növendékeket és az alapformákhoz vezessék vissza őket. „Ebben az időben, a kutatás és a kísérletezés szakaszában a Bauhaus nemcsak főiskola volt, de nem is csak közösség, hanem markáns és kötetlen egyéniségek munkaközössége... Amikor a 20-as években egyszer ismét meglátogattam a Bauhaust Dessauban, úgy üdvözöltek, mint a Bauhaus diluviális korából származó lényt. Weimar a Bauhaus történetében az a korszak volt, melyben Gropius világos ideái számos változtatás után látható formát öltöttek... Igen, ez a tapogatózás és keresés, a tévedések és felismerések, a kínzó kétség és lángoló megvilágosodás izgató ideje volt. Bolondozás és tréfacsinálás váltakozott befeléfordulással és odaadással, lázas kutatással és alkotóvággyal" — írta később jellemzően erről az időről Pap Gyula.[1]

A műhelyekben, így a fémműhelyben is először a megmunkálandó anyag természetével, lehetőségeivel ismerkedtek meg szabad komponálás formájában. Az anyag megismerése tette lehetővé az új eszméket kifejező stílusforma kialakítását, mely megelőzte a célra irányuló funkcionális formát — a legsallangtalanabb forma sem független ugyanis a kortól.

A legyőzött technikai nehézségek után Pap 1921—22-ben készítette el tanuló-vizsgamunkáját (Lehrlingsarbeit): a sárga- és vörösréz meg bronz alapanyagú, két részből kalapált *Vizeskannát*. „Amikor Kandinszky meghallotta, hogy a nagy kanna elkészült, eljött, hogy lássa. Lelkesedésében azt mondta, hogy íme, a XX. század egyik plasztikája, a jelen Donatello-ja".[2] Az edény finom utalása *Schlemmer* bábuira nem károsítja a mű eredetiségét, sőt talán még gazdagítja is. Az edény testének arányai, körvonalának szépsége, a súlyos test és a könnyed, lendületes fül kontrasztja, a formaideát maradéktalanul követő megmunkálás valóban méltóvá teszi Kandinszkij kijelentésére és arra, hogy Gropius könyvében a fémműhely legelső formaeredményeként reprodukálja.[3]

Gyertyatartóját a *Vizeskannával* párhuzamosan 1921—22-ben, Itten kérésére a mazdaznan szertartások-

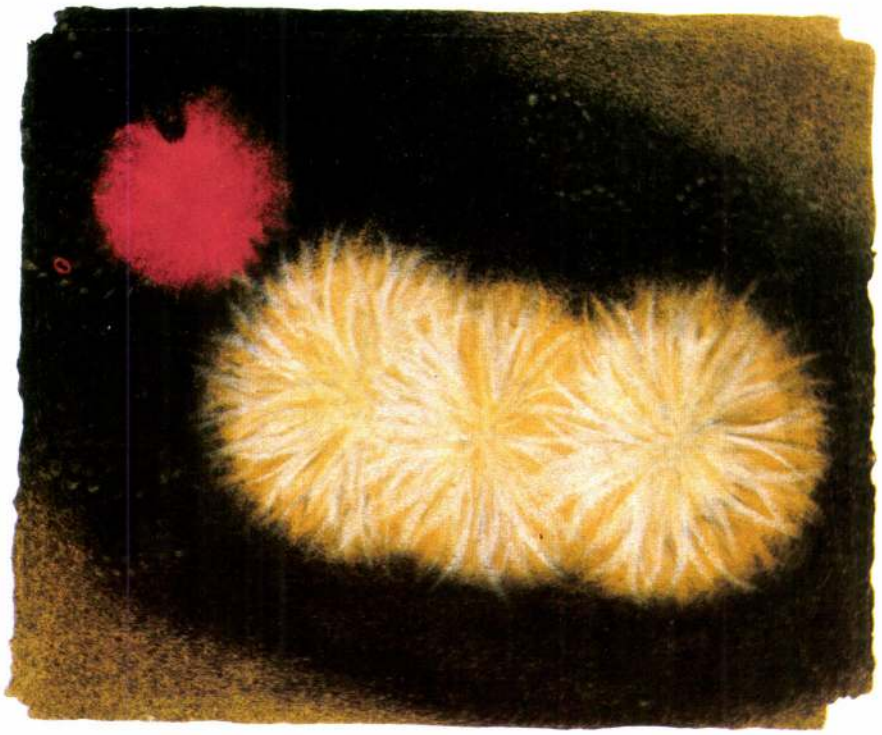

Pap Gyula: Szekfűk, 1923, Bauhaus Archívum, Berlin

Pap Gyula: Hosszú szűknyakú magas kanna, 1922—23, Kunstsammlungen, Weimar

PAP Gyula

Pap Gyula hozzájárulása a Bauhaus-eszme plasztikai megjelenítéséhez

Új M. 1992. 11.

Haulisch Lenke

Pap Gyula formaterveinek és fémtárgyainak ismertetése és értékelése időszerű, mert olyan XX. századi szellemi vonulat nemzetközileg ismert és elismert megtestesítői, melynek feltételeit a demokráciának egy rövid, ám termékeny szakasza teremtette meg századunk kataklizmában bővelkedő történetében. Különösen aktuálissá teszi ezt az ismertetést a berlini Bauhaus-Archiv ún. műhelykiállítás-sorozata, melynek eddig a Bauhaus-fotográfiát, majd a fémműhely tevékenységét feldolgozó anyagában kaptak helyet Pap Gyula munkái. A fémműhely kísérleti szakaszának olyan alkotásai fűződnek Pap Gyula nevéhez, melyek előképül szolgáltak a későbbi munkák számára. S ha a kiállítás és katalógusa nem is vállalkozott a fejlődéstörténet bemutatására (az alkotásokat egyszerűen a művészek nevének ábécé-rendbe való állításával rendszerezi), a dokumentációs anyag, a megközelítőleg elfogadható évszámok és a tárgyak önmagukért beszélnek.

Pap Gyula 1920 őszén, a tanév kezdetén már Weimarban volt. Jóllehet a festészet területén *Itten* tanítási módszerétől remélt útmutatást, nem tudott kitérni — mint akkor mindannyian a Bauhausban, ifjú mesterek és tanítványaik — Gropius elképzeléseinek hatása elől. Ez a háborúban és a forradalmakban megérett fiatalokban olyan új szemlélet iránt tudta felkelteni az érdeklődést, amely az egész embert vette célba a körülötte lévő közösség függvényében, és az iskola történetének e kezdeti szakaszán racionális céltudatuknak szinte vallásos színezetet volt képes adni. Ez a hit adta a lelkesedést és az erőt, hogy Gropius ismert kiáltványának, illetve később folyamatosan kifejtett eszméinek értelmében különféle területeken kísérletezésbe fogjanak egy olyan új környezet megteremtése céljából, melynek központjában az architektúra és a mellérendelt tárgyi világ kialakítása állott. Gropius eszméje nemcsak az új életformában értelmüket vesztett régi stílusok felhasználásának mondott ellent, hanem a l'art pour l'art gépellenességének éppúgy, mint a dada önszabályozást nélkülöző automatizmusának is. Gropius szövetséget kötött az addig a művészet ellenségének tartott géppel, a művészetet a termelésbe integrálta, hogy lerakhassa egy új gondolkodási rendszer alapjait, mely plasztikai formában jelentkezik s egyben morális tartalommal bír. Az új rendet többé nem csupán a művészi aktivitás határozta meg,

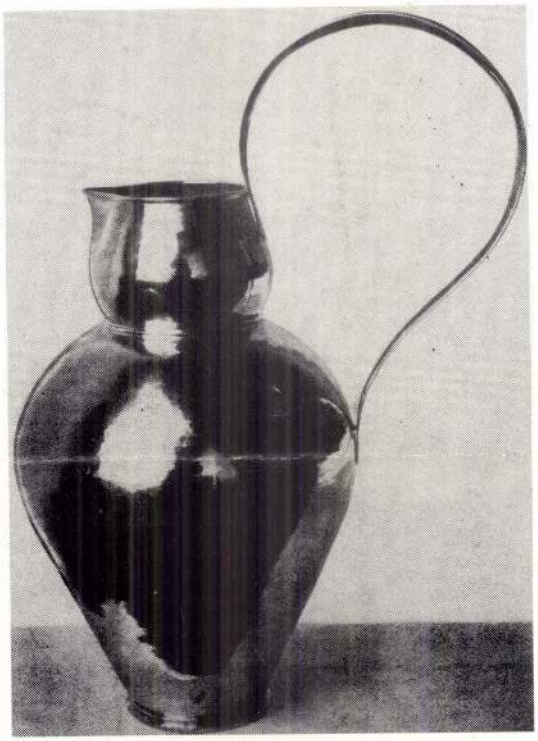

Pap Gyula: Vizeskanna, 1921–22, ismeretlen helyen

hanem a tömegtermelésbe koordinált művészet, amely kiterjedt a design, a standard alkalmazására is. Az elmúlt stílusok hazug és erkölcstelen másolásával a „morális forma" fogalmát állította szembe, melynek eredete *Henry van de Velde* funkcionalizmus-felfogásában rejlik, amennyiben az építészet és a formák közösségének kialakítása megköveteli a gondolkodás és a morál intim egyesülését, mert minden logikátlan forma biztosan vezet a hazugság és a csúfság irányába.

A gropiusi „morális forma" azonban nemcsak a funkcióból eredő legegyszerűbb, gépi gyártásra alkalmas, a stílusutánzást, a divatot és a szubjektum kilengéseit mellőző, a tervező személyes kézjegyét sem nélkülöző alkotómódszer, de állandó párbeszédben van a jelennel is. Erőteljesen reagál a dada irracionalizmusára és a destabi-

Pap Gyula festő

NÉPSZABADSÁG

1988. május 14., szombat 15

Művészet romkeretben

JEGYZET HÁROM KIÁLLÍTÁS UTÁN

A rovatvezetőm némi fenntartással fogadta ajánlatomat, amint a két-Berlinből hazaérve felhívtam. „Láttam egy életmű-kiállítást, a *Joseph Beuysét* odaát, láttam egy kollektív bemutatót fiatal magyar és NDK-képzőművészek alkotásaiból ideát, és még tele vagyok annak a budapesti tárlatnak az élményével, amelyet a *Magyar Nemzeti Galériában Bauhaus-utópiák* címmel rendeztek. Együtt írnék róluk." „Nem sok ez így együtt? Összekapcsolhatók egyáltalán?" Álláspontomat védendő a kérdésre hamarjában cinikus választ adtam. „Miért ne!? Hiszen annyira emlékeztet egymásra a három helyszín körlete. Kilépek a budai várpalotából, beleütközöm a helyőrségi épületbe: második világháborús rom. Kilépek a »fal melletti« *Martin Gropius Bau* épületéből, és a térséget megszépítő elefántfű alatt felfedezem: második világháborús rom. A berlini Inselen, az *Altesmuseumból* ki se kell lépjek, elég az ablakból rálátnom a Neues Museumra: második világháborús rom. Íme a keret." „Hát, ha ennyi elég, akkor meg kell próbálni." — Csak amikor letettem a kagylót, jutott eszembe, gondolati kecskerímnek ott van a két *Gropius*, az apa, Martin, aki pompás és eklektikus műcsarnokot épített Berlin városának, és a fiú, Walter, aki vezérévé vált a pompát és eklektikát mindenestül elvető építészeti-művészeti-világnézeti csoportosulásnak, a Bauhausnak. És lám, az antiművészet prófétájának, Beuysnak a hagyatéka mily jól fest a pöffeszkedő-művészkedő tudományos apai architektúra alatt és mily borzoló lenne ama fiúi betonelemek között, amelyeket a funkció és a ráció hófehér szépsége illesztett házakká Weimar és Dessau telkein. És több mint cinizmus, már-már demagógia lenne olyanféle szálakból gondolatsort fűzni, amelynek egyik végén megpödörhető Beuys 1964-es kijelentése, amely szerint a berlini falat „esztétikai okokból" öt centivel meg kellene magasítani, a másik végén pedig megsodorhatóan kijátszható az az 1988-as tény, hogy az ottani Ludwig-gyűjtemény eszmei és fizikai szomszédságában kiállító berlini és budapesti fiatalok nemhogy nem magasítottak ezen a falon, de átvitt értelemben levettek abból néhány téglányi sort. Honi és külföldi beszámolómból talán kiderül: nem a motívumrímek kedvéért ragaszkodtam az együttes szerepeltetéshez.

Tézis

„Korunk egész törekvésével az evilági, a profán felé fordul. A misztikusok fáradozásai csupán epizódok maradnak. Az életről alkotott fogalmak elmélyülése ellenére semmiféle katedrálist nem építünk fel. Korunk nem patetikus, nem a széles lendületet értékeljük, hanem az értelmet és a valóságot." A Bauhaus későbbi tanárának, *Mies van der Rohe*-nak 1924-ben írt sorai nemcsak a művésztársulás véleményét fejezte ki, hanem egy magát baloldalinak tudó generáció viszonyát a világegészhez. A nagybetűs művészetet, a kiválasztottak különleges képességeit feltételező produkciót nem tartották valami sokra. Azt mondhatnánk: a *hasznosságnak* földöntúli jelentőséget tulajdonítottak, ha a földöntúli iránt lett volna valami érzékük. Maradjunk inkább annál, hogy a *hasznosság* a bauhauslerek számára nem esztétikai, hanem etikai kategóriaként a legfőbb rendező elvvé, az ember igazi felettes énjévé vált, olyanná, amely kiszabadítja az emberiséget a káoszból, a magányból, a vérrel-sárral bemocskolt történelemből és elvezeti az értelmes, a tervezhető, a „standardizálható" és „mellesleg" teljesen demokratikus új világba. Ne zavarjon minket most az a „szeplő", hogy az új világ fölötti elragadtatás az egyik nagy egyéniséget, *Lyonel Feiningert* éppenséggel katedrálisviziók mellől ragadta magával a Bauhaus, és hogy egy másik meghatározó egyéniség, *Vaszilij Kandinszkij* igazi idealista lévén az értelem és a valóság *közé* teoretikus életműbástyát épített a platóni számmisztika javára meg a mindenkori materializmusok kárára. Inkább merengjünk azon — a kiállítás nyomán is —, hogy mily „apróságokban" lelték kedvüket a „munkára szorított" nagyok, hogy *Paul Klee* milyen mesteremberi fegyelemmel rajzolta végig a perspektíva szabályai szerint pedagógiai célokra szánt lapjait, hogy az építészeti ambíciók-tól hajtott Mies-nek mennyire nem derogált megtervezni azóta is felülmúlhatatlan ülőbútorait, hogy *Josef Alberstől* a magyar *Pap Gyuláig* és *Moholy-Nagy Lászlóig* hányan adták fejüket olyan dolgok tervezésére, amelyek múzeumi háttér helyett végső nyugvóhelyként áruházi pultot céloztak meg.

Mi okozott hát nyugtalanságot, most, a nyolcvanas évek végén ezen a csodálatos kiállításon, ahol minden — vagy majdnem minden — látható volt, amit a Bauhaus papíron kimunkált a tipográfiától a színpadtervig, a kartonra méretezett színelméleti tanulmánytól a fotómontázsig, az „autonóm festménytől" a tervben maradt épületig? Miért lett egyszerre *most* kevés a Bauhaus, mint komplex művészettörténeti teljesítmény, és miért kaptuk el úgy a szemünket egy-egy sarkítottan funkcionális mű láttán, ahogy annak idején a boldogult bauhausosok egy-egy szecesszionista kisiklás szemrevételezésekor. Miért éreztünk *Ludwig Karl Hilbersheimer* magasházainak terveinél ellenállhatatlan bekiabálási kényszert, valami olyat, amilyet utoljára a boszorkány-fenyegette Juliska bábszínházi jeleneténél éltünk át: „vigyázz, járókelő, Óbuda ott leselkedik egy fa mögött, amelyet először is könyörtelenül kifűrészel!" Miért lettünk idegesek, és miért gondoltunk a megoldatlan magyar vidéki városképekre, összetapintatlankodott budapesti utcákra, amint Mies stuttgarti irodaháztervét észrevettük, ezt a — beszéljünk nyíltan — durva cipődobozt, a drága-ódon manzárdtetős házak és a bájosan fegyelmezetten eklektikus épületek tőszomszédságában? Ugye a kérdés hordozza a választ is. Azért, mert a Bauhaus, „annyi vész és oly sok viszály után" hitleri tiltást és sztálini önkényt túlélve, formájában és csakis puszta formájában keleten és nyugaton úgy felszívódott, hogy öklendezhetnékünk támadt a termelt ellenanyagtól. Amelyből egyébként nyilvánvalóan annyi keletkezett, amennyi pontosan illik nitrát—foszfát—szén-monoxid szennyezett világunkhoz, kockaházainkhoz és konzerveinkhez.

Antitézis

A hatvanöt éves korában meghalt nyugatnémet Joseph Beuys, minden idők legtöbb botrányt kavaró, legnagyobb tömegkommunikációs publicitást élvező művésze, képzőművésze? jelensége? most ne firtassuk! — elfordult az evilágitól és a profántól. A misztikum számára nemcsak eszköz volt, hanem létezési forma, nemcsak téma, hanem világállapot. Egy darabig szobrászott Matare stílusában, szinte élete végéig monomániásan rajzolt a túlfinomodott Lehmbruck és az ordenáré illemhelyrajzok modora között egyensúlyozva, de világhírnevét fluxusainak, azaz „folyamatműveinek" köszönhette. Azoknak az „immateriális alapokon nyugvó" akcióknak, amelyek bevallottan rituspótlékként születtek, amelyeknek befogadói művészi katarzis helyett szertartásélményt kaptak, amelyeknek maradványa a Martin Gropius Bauban kiállítva akciók hiányában csak annyit üzentek, mint holt relikviák a vallás ismerete nélkül.

Vagy mégsem? Ez a halott és múzeumi Beuys minden bizonnyal már nem azonos azzal a mágussal, aki fejét mézzel leöntve döglött nyúlnak magyarázta a művészettörténetet egyik halhatatlannak minősített fluxusának tanúsága szerint, és nem azonos azzal sem, aki a kasseli Dokumentán „irodát nyitott", hogy ott a valódi és pártok nélküli demokráciát magyarázza a radikális tárlatlátogatóknak. Ez a múzeumi Beuys csak a Bauhaus száznyolcvan fokos ellentétét reprezentálja. De azt aztán nagyon. Az egykori weimariak a hasznosság jegyében alkottak egy rendezett és utópikus világot? Beuys „műtárgyai" önmagukban érdektelenek, értéktelenek és minősíthetetlenek. Csak a belőlük kipárolgó és tárgyon túli eszmei „valami" ad létüknek jogosultságot. Klee és tanítványai vonalakkal körülhatárolt színrendekben rögzítettek zenei harmóniákat? Beuys, mint egy rossz és agyonfrusztrált gyerek száraz levelekkel, fűszerekkel, bonbonokkal töltött meg egy zongorát deformálandó a mégis megszülető hangokat. A bauhauslerek időt-fáradságot nem kímélve keresték egy adott életfunkcióhoz az *optimális* anyagot? Beuys magas ívben tett erre az optimumra. Őt a pesszimum érdekelte. Ha a Ku Dammon amúgyis minden krómacél lett — gondolkodott —, már csak a rozsdás vasnak van közlési mandátuma. Ha a tapintható dologok konformjára iparágak épülnek, akkor a művészetben a zsír és a viasz, az állatürülék és a pattogó zománc korszaka jött el. Ha a nők a pelenkától a szemfedélig hozzászoktak a puha és műanyag létüket is zseniálisan letagadó matériákhoz, akkor az izzadságszagot örökre tartósító filc hátán filc kelthet csak figyelmet, mégpedig akkorát, mintha patkány szabadulna el egy követségi fogadáson.

De könnyű lenne sarlatánságot és bohóckodást, kollektív tébolyt és hűvös manipulációt kiabálni a század második felének képzőművészeti címszereplőjére, Joseph Beuysra! De kényelmes lenne egy laza kézmozdulattal, mint egy szemünket zavaró pihén az egész tünetcsoportot elhessegetni, égre fordítani a szemünket és igazi művészet után sóhajtani! De jó lenne lelkünket megnyugtatni azzal, hogy mindez rossz álom, és a dolgok megint szépek, szagolhatóak, nyalhatóak és hallatlanok lesznek! Meglehet Beuys művészetszociológiai tény. Az is előfordulhat, hogy száz év múlva a lelkes művészettörténészeknek majd úgy kell életművét rekonstruálni az igazi, a majdan megszülető érvényes művészet vetett árnyékában, mint az impresszionisták tövében a hirtelen sikerű és hirtelen elvitézlett szalonfestészetet. De hát ki lesz az, aki a művészet érzéki nyelvén beszámol nekünk arról a tényről, hogy miközben a boltok polcai vágyaink elébe sietnek, miközben a szervezettség nőttön nő, az ember, mint lelkes állatot (talán ezért foglalkozott Beuys annyit a megfoghatatlan lélekkel és a kitömött állattal) nagy veszélyek fenyegetik?

A szintézis elmarad

Dehogy kérem számon éppen ezen a húsz NDK-beli és húsz magyar berlini kiállítótól, hogy nekik *sem* sikerült megoldani a képzőművészet huszadik századi nagy ellentmondását. Azt, hogy ez a művészeti ág úgy is, mint értékőrző áru, a piaci viszonyoknak és a divatnak kiszolgáltatottabb, mint az összes többi. Ha meg fellázad — mint tette ezt Beuys, aki bohócként és gengszterként, titokgyárosként és guruként lényeges világélményekre is fel tudta hívni a figyelmet — minden eszközről le kell mondjon, amelyet az emberi hagyomány e tárgykörben megőrzött. (Nem beszélve arról az „apróságról", hogy ez a lázadás lett csak üzlet igazán: Beuysot gyűjteni drágább dolog, mint azokat, akik fenntartás nélkül beletörődtek a kapitalista műkereskedelembe.) Mit tehetnek éppen ezek a fiatalok arról, hogy a Bauhaus-javasolta világból az utókor egyik része háborús romokat, az utókor másik része lelkiismeret-altató díszlet-kellékvilágot bontott ki? Miért lennének ők a felelősek azért, hogy az őrültségükben is logikusan gondolkodó Beuysok a romállapotot és a bunkerlétet esztétikailag felülbélyegezték, hogy legitimálták a művészet csőd-állapotát? Fontosságuk tudatában akkor is el kell bizonytalanodniuk a maiaknak, ha az ősi technikát pompásan elsajátították.

Mert hát elsajátították. *Susanne Rast* olyan érzékeny-finom mintázást őrző gipszeket állított ki, mintha Ehnaton fáraó korában megállt volna az idő. *Orosz István* olyan tükrös térgeometriai testekkel bolondított grafikákat hozott Berlinbe, hogy a manierista hangulatokra fogékony Rudolf császár gyűjteményének is díszére válnának. És hát *Elke Riemer* úgy tud rajzolni, mintha Szalay Lajos zsámolyánál tanulta volna a szakmát, és *Mata Attila* úgy formázza tapintatlan faszobrait, mintha a Musée de l'Homme óceániai osztályán töltötte volna főiskolai éveit. Teszik, amit tenniük lehet, a németek kicsit konzervatívabban, a magyarok kicsit szertelenebbül, a németek kicsit nyomottabb hangulattal, a magyarok kicsit kommerszre érzékenyebben, a németek kicsit humortalanabbul, a magyarok kicsit frivolabban, a németek kicsit fegyelmezettebben, a magyarok kicsit divatozóbban. Merre induljanak? Higgyék el, amit Beuys mondott Marx után a marxi szavakat átértelmezve, hogy „minden ember művész" és vessék el a tanultakat megtérve a „mindenkihez"? Vagy keressenek ügyes galériást magukhoz? Vagy egyszerre tegyék mindkettőt? Hatalmas az a lelki rommező, amelynek tetején finom vásznakat festenek, jó szobrokat faragnak. Nagyobb, mint a várkerület, a Wilhelmstrasse és az Insel együttvéve.

P. Szűcs Julianna

Hungarisztikai műhely Brnóban

Beszélgetés Richard Pražákkal, a Purkyně Egyetem docensével

Valaki egyszer azt mondta róla: ő a magyar kultúra brnói főkonzulja. Tevékenysége valóban sokban hasonló ehhez. Érdeklődése szerteágazó, már-már polihisztorra való: monográfiákat és népszerűsítő cikkeket ír, tanít és nyersfordításokat készít, vaskos tudományos köteteket szerkeszt és mesekönyveket állít össze. E sokféle elfoglaltságban azonban mindig van egy közös kapcsolódási pont — valami módon közük van Magyarországhoz, ha nem a maihoz, akkor a száz vagy éppen ezer évvel ezelőtt létezetthez. Mindezt „civil foglalkozása" nagyban megkönnyíti. Dr. Richard Pražák ugyanis a brnói Purkyně Egyetem bölcsészkarának docense, a balkanológiai és hungarisztikai kabinet vezetője. Itt, magyar könyvekkel zsúfolt egyetemi dolgozószobájában beszélgetett prágai tudósítónk az egyik legismertebb csehszlovákiai hungarológussal, a cseh—magyar, illetve a csehszlovák—magyar szellemi kapcsolatokról, megjelent és készülőfélben levő művekről, nem utolsósorban pályájáról, tudományos eredményeiről és terveiről.

Vörösmarty jegyében

— A hungarisztikáról Csehszlovákiában sem, másutt sem mondható el, hogy tömegeket vonzó pálya volna. A cseh nyelvterületen pedig talán még az átlagosnál is kevesebben vannak, akik erre adják fejüket. Ön például hogyan lett hungarológus?

— Eredetileg irodalomtudományt akartam tanulni, csakhogy abban az évben — 1950-ben —, amikor felvettek a prágai Károly Egyetemre, ilyen szak nem indult. A cseh nyelv és irodalom mellé választanom kellett még valamit. Egyik gimnáziumi társam akkor kezdett magyarul tanulni, hívott, menjek én is. Nagybátyám — ismert irodalomtörténész — támogatta az ötletet. Tőle hallottam először, milyen nagy múltjuk van a cseh—magyar kulturális kapcsolatoknak, de arról is, hogy egy szép, gazdag irodalomról van szó, amely — ahogy ő fogalmazott — akár azt is megérdemli, hogy egy életet szenteljen neki valaki. Akkor persze nem gondoltam, hogy én magam is ilyen „valaki" leszek. Mindenesetre elkezdtem magyarul tanulni. Első irodalmi szerelmem Vörösmarty volt, róla írtam legelső tudományos közleményemet, s ugyancsak róla szólt az első, Gyulai Pál írta magyar nyelvű könyv, amit nyári vakáció idején egy hónapon át, a szótárt sűrűn lapozgatva olvastam el. Egyébként a Vörösmarty iránt érzett adósságomból csak tavaly sikerült törlesztenem. Ekkor jelent meg az első cseh nyelvű Vörösmarty-kötet, Libor Stukavec fordításában, ehhez én írtam az előszót, a verseket is én válogattam és nyersfordítottam.

— Térjünk talán még vissza az egyetemi évekhez. Kik és hogyan művelték akkoriban a hungarisztikát a Károly Egyetemen?

— Prágában a magyar nyelv és irodalom oktatásának nagy hagyományai vannak; a múlt század második felétől tanítottak itt hungarológiát. A második világháború után, 1950-ben kezdték újra oktatni a tárgyat, a mi évfolyamunkon voltak az első magyar szakos hallgatók. A magyar irodalmat már akkor Rákos Péter oktatta, a magyar nyelvet pedig Bredár Gyula. Ők voltak a legfiatalabb tanáraink. A legtapasztaltabb — s számomra a legkedvesebb — pedig Blaskovics József. Soha nem felejtem el például azt a gesztusát, hogy első sikeres vizsgánk után mind a hat magyar szakos gólyát meghívta magához egy demizson borra...

— Ön végzés után, 1955-ben került a brnói egyetemre, s azóta is itt oktat. A hungarisztika felvirágzása a morvaországi metropolisban tulajdonképpen erre az időszakra esik. Minek köszönhető ez? Egyáltalán: miben különbözik Brno a többi csehszlovákiai hungarisztikai kutatóhelytől?

— Kezdjük a kérdés második felével. Ha egészen pontosak akarunk lenni, azt kell mondanunk, hogy országunkban összesen négy hungarológiai műhely van, ebből kettő cseh nyelvterületen, kettő pedig Szlovákiában. Prágában a tudományág vezető egyénisége Rákos Péter lett, ebből következően ott a hungarisztika irodalomközpontú. Túlzás nélkül állítható, hogy ami a magyar szépirodalomból cseh nyelven az utóbbi évtizedekben megjelent, abban Rákos Péternek múlhatatlan érdemei vannak. A pozsonyi bölcsészkar magyar tanszékének és a nyitrai főiskola magyar szakának a tudományos munkán túlmenően még a pedagógiai tapasztalatai is fontosak, ugyanis e műhelyek a magyar szakos tanárok képzésében töltenek be pótolhatatlan szerepet.

Brnót a többi műhelytől az különbözteti meg, hogy a történettudomány van előtérben. Ennek több oka van. Az alapító egyéniség Nálunk Josef Macůrek professzor volt. Én még dolgozhattam mellette, s lényegében érdeklődésemet ő terelte mindinkább a magyar történelem, a cseh—magyar kapcsolatok története felé. Ő publikálta egyébként a harmincas években az egyetlen eredeti cseh összefoglaló munkát a magyar történelemről. Ebben a tárgyat szélesebb, kelet-közép-európai, sőt összeurópai összefüggésekben vizsgálta.

Való igaz: itt Brnóban vannak bizonyos, történelmi hagyományokon alapuló feltételek is a magyar históriával való foglalkozáshoz. Részben az előbb említettek miatt, részben pedig azért, mert lényegében egy szomszédos tájról van szó. Utalnak a nagy múltú kapcsolatokra például olyan morvaországi helységnevek. mint Uherské Hradište vagy Uherský Brod. Aztán emlékezzünk csak arra, hogy Mátyás korában Morvaország mintegy két évtizedig része is volt Magyarországnak. És éppen a Mátyás alapította brnói nyomdában jelent meg a Thuroczi-krónika első kiadása. Persze ma már mindez jórészt csupán történelmi reminiszcenciának számít. Igazán komolyan a magyar történelemmel Macůrek professzor kezdett el foglalkozni egyetemünkön. Amikor idekerültem, még csak magyar lektorátus működött az egyetemen, amelynek vezetését rám bízták. A balkanológiai és hungarológiai kabinet 1966-ban jött létre, én 1968 óta állok az élén. A brnói hungarológiai központ feladata egyáltalán nem értelmezhető úgy, mintha innen irányítanák a többi csehszlovákiai hasonló műhely munkáját, hiszen mindegyiknek megvan a maga sajátos szerepe, küldetése. Mi amolyan összekötő kapocs vagyunk, ami egyebek között abban is kifejezésre jut, hogy 1971-től mi jelentetjük meg a csehszlovákiai hungarisztikai bibliográfiát, amely nemcsak a cseh és a szlovák, hanem a szlovákiai magyar nemzetiség szellemi teljesítményeit is számon tartja, feldolgozza.

Magyarországi kapcsolatok

— S milyen tudományos kapcsolatai vannak Brnónak a hungarisztika külföldi — elsősorban persze magyarországi — központjaival?

— A magyarországi kutatóhelyek közül főként az MTA Történettudományi és Irodalomtudományi Intézetével, továbbá a szegedi, a debreceni és a budapesti egyetem szakembereivel működünk együtt. Magam is több közös vállalkozásban vettem részt, hosszú évekig együtt dolgoztunk például a közép- és dél-kelet-európai felvilágosodás kutatásában az MTA Irodalomtudományi Intézetével. E munkát egyébként kormányközi kulturális megállapodás alapján végeztük. Különösen szoros tudományos kapcsolat alakult ki Niederhauser Emillel, H. Balázs Évával, Fried Istvánnal, Benda Kálmánnal, Sziklay Lászlóval és más magyar tudósokkal. Újabban azonban olyan benyomás alakult ki bennem, hogy a cseh—magyar tudományos együttműködés veszített korábbi intenzitásából, s mintha csökkent volna magyar barátaink érdeklődése a cseh problematika, főként pedig a cseh—magyar kulturális kapcsolatok tanulmányozása iránt. Ez több szempontból is sajnálatos dolog volna. Már csak azért is, mert egyetemünkön tavaly óta ismét rendes szakként választható a magyar. Tudomásom szerint egy budapesti lektor várható Brnóba az új iskolai évben. Jó lenne az is, ha tanítványaink egy-egy szemesztert magyarországi egyetemeken végezhetnének el.

Ami az egyéb kapcsolatainkat illeti, jelentős együttműködés alakult ki lengyel, NDK-beli, valamint osztrák kutatókkal.

— Eddigi legnagyobb vállalkozásuknak alighanem a Magyarország története című mű tekinthető, amelynek Frantisek Hejl professzor és ön a szerkesztője. Milyen szempontok alapján íródott a könyv?

— A kötet jelentőségét minősíti az a tény, hogy ez az első cseh nyelven megjelenő csehszlovák marxista szintézis a magyar történelemről. Mindenképpen hézagpótló műről van tehát szó, hiszen Macůrek már említett monográfiáján kívül eleddig nem publikáltak cseh szerzők összefoglaló alkotást a magyar históriáról. Megírása régi terv, régi adósság volt. Tulajdonképpen 1980-ban kezdett el dolgozni a brnói és pozsonyi szakembereket tömörítő szerzői kollektíva — a már említetteken kívül Lubomír E. Havlík, Richard Marsina, Pavol Horváth, Milan Smerda, Marta Rompatlova és Dagmar Cierna. Munkánkban főleg saját kutatási eredményeinket hasznosítottuk, és a csehszlovák történetírás addigi tudományos bázisára támaszkodtunk. Mindannyian természetesen magyarországi levéltárakban és könyvtárakban is végeztünk kutatásokat, konzultáltunk az egyes témakörök magyarországi szakértőivel. Amikor a hazai előkészítés után összeállt a kézirat, az MTA Történettudományi Intézetétől lektori véleményt kértünk. Ezt Niederhauser Emil és Szarka László elkészítette a mű nyilvános tudományos vitája után — amelyen Niederhauser professzor is részt vett — kialakult a könyv végső változata. Koncepciónk lényege: igyekszünk egységes csehszlovák álláspontot kifejteni a magyar társadalmi, gazdasági és szociális fejlődésről, azonban nem akartuk — nem akarjuk — a két ország történészei által vitásnak minősített kérdéseket kiélezni, igaz, nem áll szándékunkban ezek elhallgatása sem. A szóban forgó kérdések tárgyalásakor mindig megkíséreltünk áthidaló megoldásokat keresni. Célunk végső soron az álláspontok kölcsönös megértése volt.

— Mely részek megírásában okoztak leginkább gondot a szemléletbeli eltérések?

— E neuralgikus pontok, úgy hiszem, közismertek. Ilyen például a nagymorva állam, vagy a magyar honfoglalás megítélése, avagy a későbbi időkből a magyar 1848 és Trianon kérdése. Az egész műre vonatkozik az, hogy mi a történelmi Magyarország területén élő nem magyar népesség problematikáját. jelentőségét is számon tartjuk. A könyvben külön fejezetek foglalkoznak a nem magyar népek nemzeti és kulturális fejlődésével 1848-ig bezárólag, azaz a modern kori nemzetek születésének időszakáig. Ám nem vitatható, hogy a középpontban a magyarok históriája áll. Más szóval: a mi szándékunk tényleg egy magyar történelem megírása volt. Utalnunk kellett azonban arra is, hogy ezt az államot mások is alkották, s a maguk módján ők is hozzájárultak ennek fejlődéséhez.

— Mikor jelenik meg a könyv?

— Az idei kiadói tervben szerepel a megjelentetése.

— Számítanak rá, hogy vitatni fogják a könyv bizonyos megállapításait?

— Természetesen, számítunk erre. De arra is, hogy a majdani bírálók a könyv erényeit is felfedezik, elismerik. A tudományos világban egyébként teljesen rendjén való dolog, hogy egy tudományos mű erényeire és gyengeségeire rávilágít a szakmai kritika. A magyarországi szakemberek részéről főként a baráti megértést igényeljük. Hiszen nem vitatható, hogy szerzőink azért írtak magyar történelmet, mert szeretik tárgyukat, s nem azért, hogy „kiássák a csatabárdot". Mi a művünkben elsősorban a közös múlt pozitívumait igyekszünk felmutatni, tehát azt, ami összeköt bennünket, s nem az elválasztó elemeket helyezzük előtérbe. Más megközelítésnek nem látok értelmét napjainkban, amikor sorsközösségünk olyannyira nyilvánvaló.

Anonymus csehül

— Megjelenés előtt áll egy másik, a szakma, és talán a nagyközönség által szintén érdeklődéssel várt könyv is, amely az ön feldolgozásában, szerkesztésében, válogatásában a középkori magyarországi latin nyelvű krónikákból és legendákból ad ízelítőt. Milyen megfontolásokból teszi közzé e sok száz éves írásműveket? Mi készteti bennük a cseh nyelven olvasót, hogy kézbe vegye a kötetet?

— E könyv kiadásának ötletéért valóban „vállalom a felelősséget". A régi magyar irodalommal való foglalkozás számomra kikapcsolódást jelentett. Ez a „kikapcsolódás" azután többévesre nyúlt. Amikor elkezdtem olvasni a magyar krónikairodalmat, feltűnt; mennyi értékes utalás van bennük a korabeli csehországi viszonyokra, a magyar—cseh kapcsolatokra. Akkor gondoltam rá először, hogy e krónikákat cseh nyelven is hozzáférhetővé kellene tenni a szakma, a nagyközönség számára. Ebbeli szándékomban nyilván segített a régmúlt idők iránt nálunk is tapasztalható nagyfokú érdeklődés. A könyvben először jelenik meg cseh nyelven Anonymus krónikájának teljes szövege, továbbá István király Intelmei, valamint Benedek és Zoerard legendája. Szemelvényeket közlök ezenkívül a Kézai-, a Rogerius- és a Bécsi Képes Krónikából, az István-, a László-, a Gellért- és a Margit-legendákból. A Dagmar Bartonková és Jana Nechutová fordította 25 ívnyi kötetben szerepel még a Julianus első útjáról szerzetestársa, Ricardus által írt beszámoló is. Minden forráshoz előszót, teljes irodalomjegyzéket és kommentáló részeket mellékelek. Vannak a könyvben illusztrációk is, sajnos csak a borító lesz színes nyomású. Remélem, a kötet néhány hónapon belül a boltokba kerül.

Kis Tibor

Eltemették Pap Gyulát

Pap Gyula festőművészt, a Magyar Népköztársaság kiváló művészét pénteken délután a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

★

A nyári Berlin rangos képzőművészeti eseménye volt a Magyar Kultúra Házában Pap Gyula kiállítása — és az idős mester talán utolsó öröme. Hogy neki, akinek személyében a weimari *Bauhaus* utolsó magyar képviselőjét tiszteltük, sikerült élete végén visszakanyarodnia a progresszív német hagyományhoz, s igen jó válogatásban bemutatnia életművét az NDK fővárosában.

Huszonegy éves korában, 1920-ban szegődött tanítványul Pap Gyula Johannes Itten professzorhoz, akit kitűnő szénrajza inkább szigorú sebészprofesszorként jellemez, mintsem bohém művésztanárként. Az a komolyság, ahogyan a Bauhaus közössége vett szemügyre minden használati tárgyat (használati értéke felől faggatva), és az az egyértelműen baloldali gondolkozásmód, ahogyan a napi élet bonyolult tényeit magyarázák, életre szóló hatással volt a növendékre. 1920-as *Önarcképe*, ez a maga nemében kitűnő, lendületes tusrajz még romantikus fiatal férfiként ábrázolja, tágra nyitott szemében nyitottsággal minden iránt. De menynyire más már, mennyivel lényeglátóbb az a hat-nyolc évvel későbbi *Önarckép*, melyen a kép tárgya képet néz és még el is fedi fél arcát gyűrűbe zárt öklével. Fémműves munkái közül az elsőkön — melyek ma a Bauhaus-gyűjtemények becses darabjai — ugyancsak a romantikus lendület tűnik először szemünkbe a kancsók fülének ívén, de a húszas évek második felére a keze alól kikerülő tárgyak is lényegükre egyszerűsödtek, anyagukban hatnak.

Miután már a Bauhaus weimari közösségét elhagyva, 1926-tól kezdve maga is tanár volt Johannes Itten berlini képzőművészeti iskoláján, festészetére eredményes kísérletek egész sora válik jellemzővé. Merész papírtépés-kollázsokat hoz létre, színes linókat és litókat alkot, megváltoztatja háttér és előtér viszonyát festményein (például a *Férfi, golyóval (Pihenő táncos)* sima háttere relief-hatású). Másként nézi már a természeti jelenségeket is — *Virágtanulmánya* csak szirmok csodaszép esője, más lett a festőiségről vallott felfogása is — *Wolponé arcképe* című művén az arcnak csak a leglényegesebb vonásait közvetíti, a kép hangulatát a háttér őszies színei adják.

És a művészetről való új tudásához Pap Gyula egy életen át ragaszkodott. Jöhetett Hitler, s neki távoznia kellhetett Berlinből; tetxiltervezőként lehetett kénytelen elhelyezkedni a budai Goldberger-gyárban és kitörhetett fele fölött a második világháború; bekövetkezhetett a várva várt felszabadulás és alig néhány évvel később a Bauhaus-hagyomány elvetése: Pap Gyula élete utolsó szakaszának munkáiból azt látjuk, hogy őt nem lehetett eltántorítani attól, amiről tudta, hogy jó. Mert bizonyosan remekmű a *Virágok* 1970-ből, ezek a mintha alulról megvilágított vörösek, kékek, püspöklilák, bizonyosan maradandó a *Kert 1977-ből*, ugyancsak belülről tüzes piros-kék-zöld kockáival, de Pap Gyulánál *nem* múló divat vagy csak „felülről jött késztetés" volt a munka ábrázolásának festői vágya, s az ipari tájban (például *Az épülő nagykohó csőhálózatán* című olajfestményén, 1960 körül) is rátalált festői mondanivalójára.

Ember Mária

újabb rekorddal zárul, s ez önmagában örvendetes, de valójában arról van szó, hogy az, aki eddig rendszeresen olvasott, még rendszeresebben teszi ezt, aki pedig nem, az továbbra is elzárkózik, s csak ritkán vesz kezébe olvasnivamára olvasótáborokat szervez. A népfront közreműködne olyan fórum megteremtésében is, ahol a gyermekek beszámolhatnának olvasmányélményeikről, s értelmezési tanácsokat kaphatnának avatott szakemberektől.

Radványi Ervin:

PRIUSZ

Szatirikus regény (29.)

A Tizenkettedik Priusz elnevezést egyébként maga találta ki magának, a valódi neve helyett, mielőtt a harmadosztályú italmérés figurái valami harmadosztályú címkét ragasztanának rá... — folytatta vitéz Fáncsy. — Volt benne szellem meg önirónia. Maga, Ferenc, talán a legnagyobb fogása. Hodula is, az ő embere volt, az ötdioptriás Hodula, aki Zsigmonddal meg Szabóval — Henrik ötletére — egyszer csak önállósította magát. Markovics kitűnően ismerte a maga erősségét meg gyengéit. Munkakönyvi be-

nézi, hogy asszisztáltam a lép-

Pap Gyula festőművésznek, a Magyar Népköztársaság Kiváló művészének temetése október 7-én, pénteken 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Magyar Nemzet 1983. X. 5.

Meghalt Pap Gyula festőművész

Szombatra virradóra 84 esztendős korában elhunyt Pap Gyula festőművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze, a Bauhaus utolsó magyarországi képviselője.

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának, sokoldalú munkásságával kiemelkedő szerepet töltött be a magyar művészeti progresszióban. Jelentős személyisége volt képzőművészetünknek, s egyben kiváló művészetpedagógus. Érdemei elismeréseként több állami kitüntetésben részesült, 75. születésnapján a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki az Elnöki Tanács.

Magyar Nemzet 1983. IX. 25.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-756

Pap Gyula „festő-művész"

DOLGOZÓK LAPJA
1980 MÁR 9.

1021

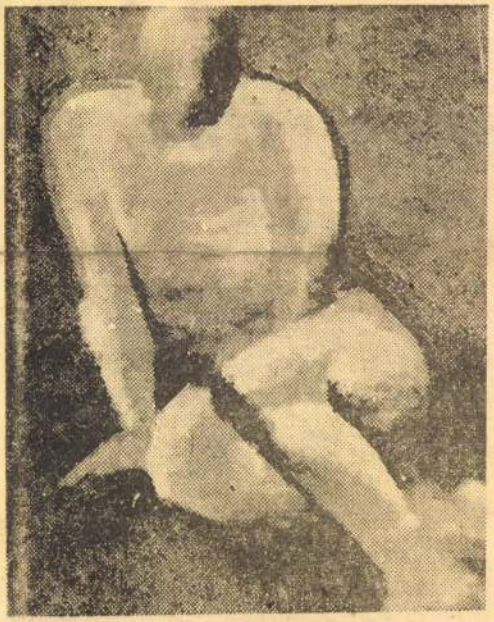

Pihenő táncos

Öreg munkás

Képek Pap Gyula kiállításáról

K LAPJA

A rajzfilmgyártás harminc éve

Gusztáv, János vitéz, Toldi és társaik

Gusztáv összetéveszthetetlen, két szál hajjal ékesített feje és hol mulatságos, hol tragikomikus kalandjai immár negyed száz ország tévénézői számára ismerősek. Lehet őt kedvelni, lehet rá haragudni, de közömbös nem maradhat, aki egyetlen Gusztáv-filmet megnézett — ez derül ki a bel- és külföldi kritikákból. Akkor pedig már elérte, amit „szülei" — Jankovics Marcell, Nepp József és Dargay Attila — akartak: emberi tulajdonságokat, életből vett pillanatokat rajzfilmen nemcsak ábrazolni, hanem érzelmeket kelteni velük.

Nem könnyű mesterség ez elviselhetetlenek a körülmények, kevés a hely, elavult a felszerelés.

Mindezt ismét csak lelkesedéssel, hivatástudattal lehet ellensúlyozni, s hogy ebben nincs hiány, azt az eredmények bizonyítják. Nagy szó — különösen mostanában — a világszínvonal, s a Pannónia rajzfilmesei e téren sok mindenkinek példát mutatnak. A világranglistán ugyanis ötödikként szerepelnek, s ez igazán nem csekélység, amikor az első négy: a Walt Disney, a Hanna—Barbera (az előbbi a legrégibb rajzfilmstúdió, az idősebbek emlékeznek Mickey egér históriáira, az utóbbi

Papp Gyula festő és grafikusművész

1980. I. 18. Kossuth 17,35 Áné

Láttuk, hallottuk...

- A Nemzeti Galériában látható a 80 éves Papp Gyula kiállitása. Óriási a tárlat, Papp Gyula munkásságát szinte a korai szakaszoktól egészen napjainkig öleli fel.
Mi az ami Fábián Lászlót leginkább megragadta ezen a hatalmas kiállitáson? Hiszen ugy hiszem, hogy általában beszélni egy ekkora munkásságról ilyen rövid idő alatt nagyon nehéz.

- Hát annyit lehetne talán mondani, hogy az itt kiállitott 400 mü, az tulajdonképpen Papp Gyulának az egész munkásságát felöleli, és már maga ez a szám, azt hiszem tiszteletre méltó. Az természetes, hogy egy ilyen életmüben sokféle váltás történt, sok kisérlet, mindenkinek módjában áll gondolom kiválasztani azt, ami hozzá legközelebb áll. Ezért én is szubjektiv leszek ebben az esetben és azt mondom, hogy számomra a korai Papp Gyula a Bauhaushoz kapcsolódó tanulmányok és ott megvalósitott, részint iparmüvészeti, részint fotográfiai munkák azok, amik elsősorban engem vonzottak.
De hozzátehetem, hogy a '70-es évektől kezdett uj kisérletei, hiszen ez is ugye milyen sokat mond, hogy mintegy 10 esztendeje is ujra kisérletekbe kezdett, tehát az idős müvész is bátran vállalkozik feltárni ujabb lehetőségeket, nos, ezek a '70-es években kezdett munkák is igazán érdekesek és sok izgalmat kinálnak.

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068. 337-748. 340-726

1980 7

TÁRSADALMI SZEMLE

Pap Gyula
festőművész

1021

Pap Gyula: Kovácsok

SAJTÓFIGYELŐ

TÁRSAI SZEMLE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

7

XXXV. ÉVFOLYAM, 1980. JÚLIUS

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Rép Gyula festő- és grafikusművész

SOMOGYI NÉPLAP

1980 MÁJ 1

1021

Öreg munkás.
Pap Gyula rajza.

szonot Berc Beat. 15.25: Delutáni hangverseny. 17.05: Az ifjúság pátfinverdeje. 17.10: Mozart-művek. 17.53: Századunk kamarazenéjéből. 18.30: Dietrich Fischer-Dieskau operáriákat énekel. 19.00: Hírek. 19.03: Öregek könyve. 19.31: Otto Klemperer vezényli a Philharmónia és az Új Philharmónia Zenekart. 21.22: Slágerlista. 21.58: Napjaink zenéje. 23.30—23.33: Hírek, időjárás.

PÉCSI RÁDIÓ

17.00: Ünnepi kívánságok. 18.20: Szerb horvát nyelvű műsor. 19.05: Német nyelvű műsor.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula
festőművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1980 ÁPR 2 7

1021

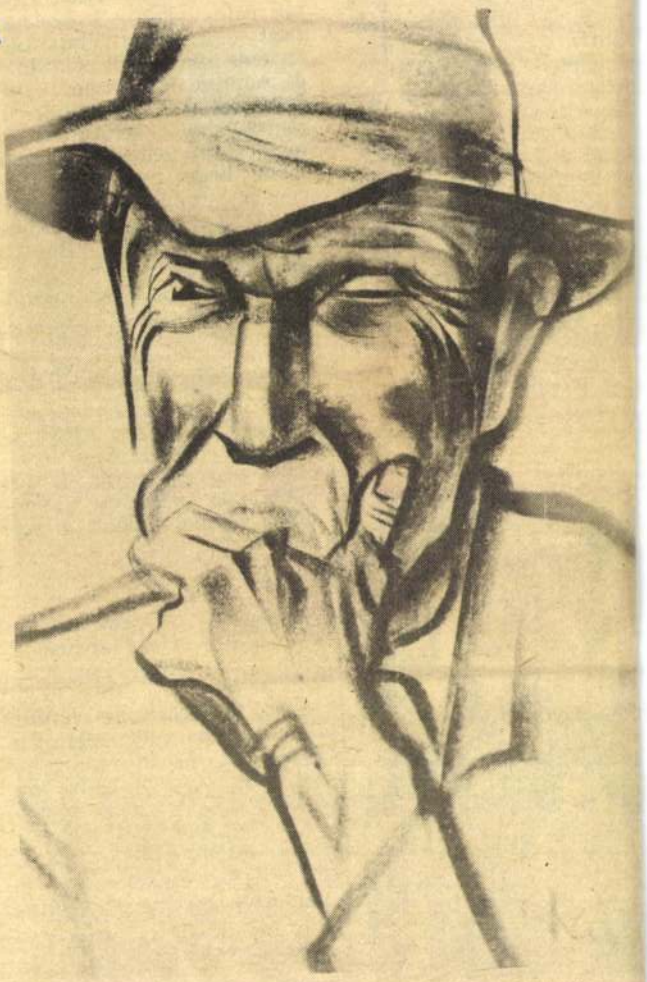

Pap Gyula: Öreg munkás

„hármast". Bóna, V
Krügerné együttes
csak titkárnők a vá
l, akik jóformán pus
ékek a játékban.)
eljesen indul az el
– csak úgy berregn
onok, s röpködnek
—, s amíg tart a ke
ndületből, van ritmu
evenség, de aztán, mi
, amelyet időközb
enek felhúzni, egyre
an jár. Több színpa-
nció kellenék, hogy a
mindvégig élvezetes
a. Olykor persze iga-
alom nélkül hiábava-
bizonyul a felfokozott

Margitot (Grünciként szükség szerint billegeti magát, mellesleg hordja a pletykát). Fehér Ildikót (a lélekbúvárt) és Veszeley Máriát (legfőbb ismertetőjele, hogy gumicsizmát hord és fejkendőt visel, mert hogy ő a vállalatnál a takarítónő, s egy színpadi vállalat hogyan is lehetne meg nélküle). Bizony nincs könnyű dolguk a színészeknek.

Végül is: a színház színpadképessé tette Szász Péter darabját; régi igazság azonban, hogy odaadó buzgalommal, még ha el is lehet adni valamit a deszkákon, jól előadni csak azt lehet, ami jól ki is van gondolva és jól meg is van írva. Meg kell tehát elégednünk néhány találó élccel, néhány mulatságos mozzanattal, egy-két remek színészi pillanattal. Ha pedig valaki ennél többet vár, és ezúttal nem kapja meg: vessen magára. Úgy kell neki, miért olyan igényes.

rdítanak a községi sára. A kétezeröt-ötet közül választ-ilágos könyvtárban

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1980 MÁJ 1

Pap Gyula, festő- és grafikusművész

1021

Hegesztő. Pap Gyula festménye.

a—Ma

Magyarország: Katzirz — Faróczai, Bálint, Garaba, Tóth J., Pál, Nyilasi, Zomberi — Fazekas, Törőcsik, Váradi.

Már az első percekben kitűnt, hogy Törőcsik, Nyilasi kemény ellenfelet kapott, igyekeztek őket már a labda megszerzésében akadályozni. Lassan beszorult a magyar csapat és a hátralevő idő azzal telt el, hogy a csehszlovákok kezdeményezéseit, rohamait kellett szerelniük, tisztázniuk a magyar játékosoknak.

A 47. percben szép Törőcsik—Fazekas támadás után az újpesti játékos mellé küldte a labdát. A csehszlovákok egyetlen, de győzelmet jelentő gólja, mégpedig szabálytalan körülmények között. A bal oldalról bedobott labdát Gögh emelte a kapu elé, a kiugró Nohoda ellőkte az őt szerelni akaró Garabát, majd tisztán maradva közelről a hálóba lőtt. (1:0)

A lengyel játékvezető képessége körülbelül a játék színvonalával volt azonos.

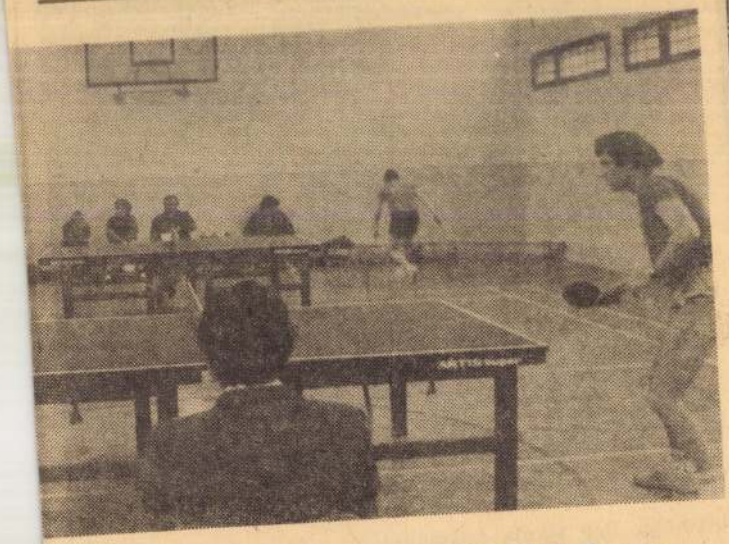

a 27 asztalitenisz NB III-ban

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Papp Gyula, festő- és grafikusművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1981 AUG 20

1021

Kovácsok

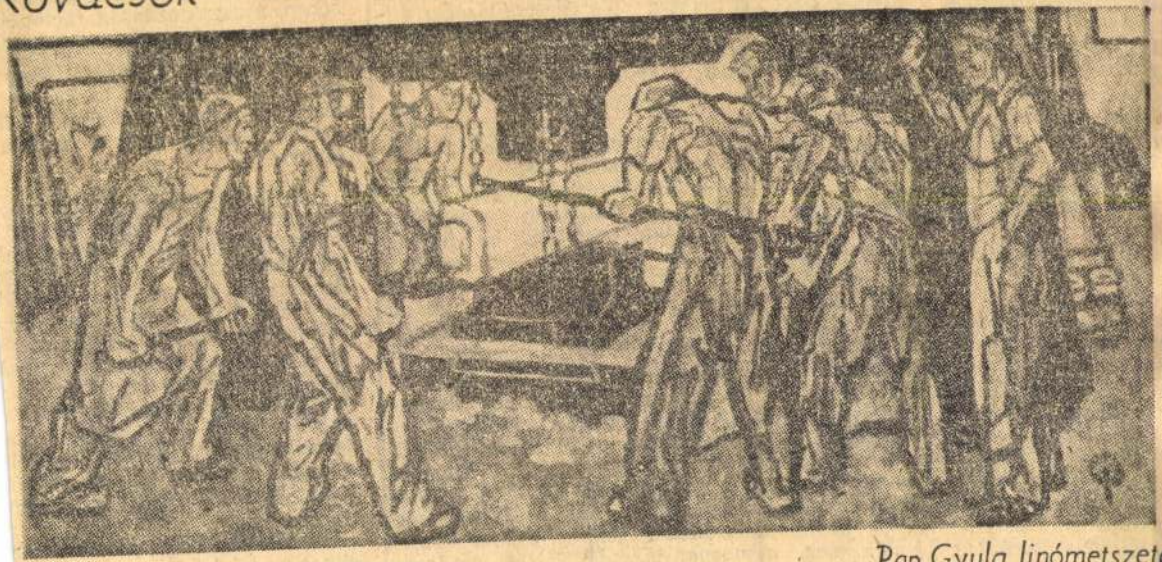

Papp Gyula linómetszete

...dául a népességszám növekedése
...ekintetében, a népesség összetételét
...lletően, s ehhez milyen intézkedé-
...ek célszerűek.

Az információ-szolgáltatás újsze-
...rű elemei közé tartoznak azok a
...társadalomstatisztikai vizsgálatok,
...amelyek kisebb-nagyobb minták
...alapján az *életszínvonal* tényezőiről,
...az *életmódról* és annak elemeiről
...adnak felvilágosítást. E téren a leg-
...utóbbi időszakban kialakítottuk az
...időmérleg-vizsgálatok módszereit és
...közreadtuk ezek első eredményeit is.

Néhány nagyobb akció

A legutóbbi években az informá-
...ciószolgáltatásban néhány jelentős
...volument, akciót haitottunk végre.
...ezek között is első helyen érdemel
...említést az 1980. január 1-i *népszám-*
...lálás. A népességnek ez az összeírá-
...sa a felszabadulás óta a negyedik
...volt és az adatok feldolgozása és
...közreadása az eddigi *legrövidebb* át-
...futási idővel valósult meg. A megyei
...népszámlálási kötetek mindegyike
...elkészül 1981 augusztusáig, az ország-
...gos szinten összesített adatok pedig
...ennél jóval korábban jelentek meg.
A népszámlálással egyidejűleg vég-

nemcsak az érdekli,
magyar gazdaság
jainkban és ez hogyan
nem az is, hogy *milyen*
a világ más országaihoz
nemzetközi összehasonlí
pen ezért nemcsak a
számára bocsátjuk
hanem rendszeresen
több oldalúan is: 5-6
jelentetünk · adatössz
utóbb ez évben a „*N*
tisztikai Évkönyv"-e
ENSZ-, KGST- és egyéb publikációk alapján (36 külföldi adatforrást felhasználva) mutattuk be hazánk gazdasági helyzetét az *európai, ázsiai, afrikai, amerikai* kontinens országaival összevetve. A másik megoldási mód az, amikor egy-egy hazai kiadványban *„Függelék"-ként* teszünk közzé nemzetközi adatokat.

Az információszolgáltatás alakításában nagy szerepük van az *adatokat nyújtóknak*, és az *információt felhasználóknak* egyaránt. Mindkét oldalról *kérjük* és *várjuk* a kritikai észrevételeket, munkánk segítését, támogatását, hiszen célunk közös: *a magyar társadalom és gazdaság minél hatékonyabb fejlődésének elő-*

A kutatómunka tudományos
tására *több jó módszer* alakult
különböző *termelési rendszerek*
szövetkezetekkel való együttmű
dekeket figyelembe vevő *szerződ*
kapcsolatok elősegítik, hogy az
tudományos cikkek, disszertáció
számban *olyan tudományos ered*
lyeket a termelés növelése, a
érdekében a termelő üzemek k
dalról viszont az is fontos, ho
termelő üzemek részéről nagyob
a felére csökkentsük azt az id
széles körű gyakorlati alkalmaz

Úgy hiszem, hogy a jelen kor
síthatjuk a régi jelszót: ....ott,
tőt kell termelni, de úgy, ho
költségek

Kisalföld, 1981. jan. 31.

Pap Gyula festőművész.

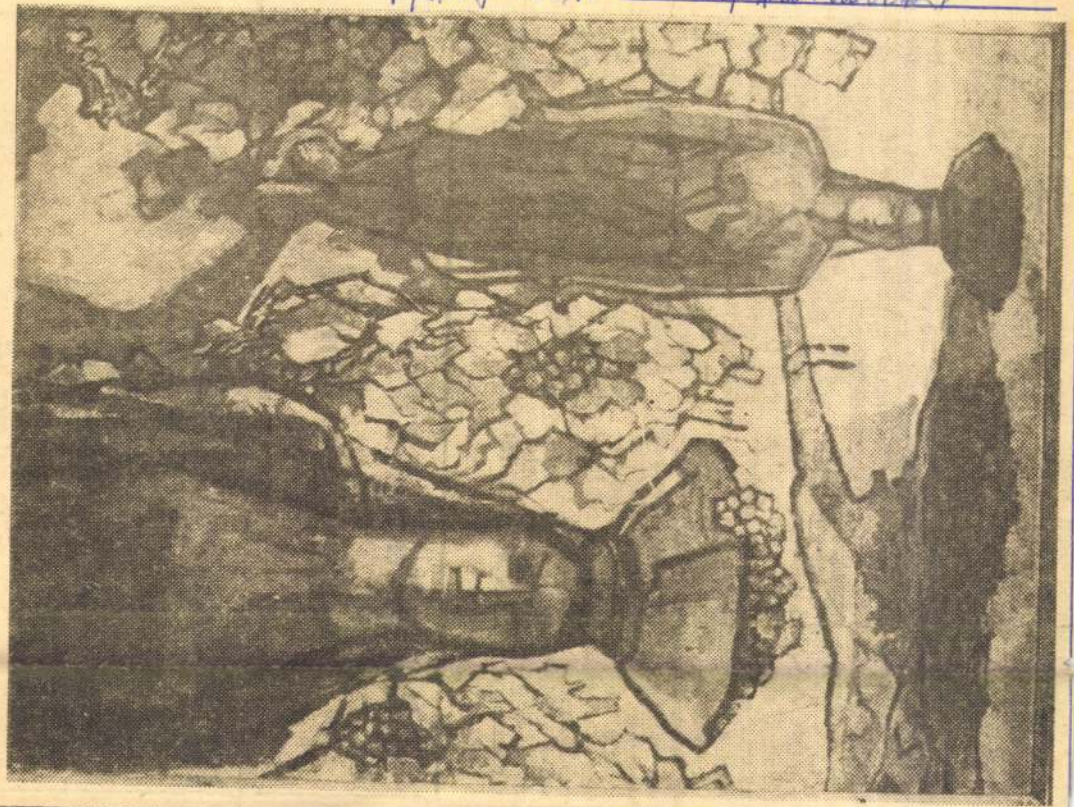

Pap Gyula: SZÜRET

húzza őket, pillanatok alatt maga mögött hagyja az üldözőit. Bukfenc ki is próbálta. Hát uramfia, úgy elporzott benne, mintha kámforrá vált volna. A másik szemvillanáskor meg újra köztük volt. A kutyusok meg is vették volna rögtön a nyúlcipőket, hanem pénzük nem volt. Nem is ez volt nyúlanyó kívánsága.

— Kicsinyeim vannak — mondta —, s a rókák folyton itt ólálkodnak, féltem a porontyaimat. Kérjétek meg a vadászt, irtsa ki a rókákat a környékről, és megkapjátok a nyúlcipőket.

A lövői erdőből a kutyusok rögtön a vadászhoz indultak. Vasárnap volt, éppen uborkát szedett a kertjében. Először nem hajlott a kérésre, de mikor Cézár szemléletesen kifejtette, hogy a rókaprémekből milyen szép bundát varrathatna a feleségének, ráállt a kívánságra. Azontúl rossz napok jártak a rókákra a lövői erdőben. A vaegy sapka és nyakdísz lett Rötpofájú, Ebugatta és Lompos szőrméjéből. Mikor Bukfenc és Cézár ismét kisétált Röjtökmuzsaj határába, a hálás nyúlanyó átnyújtotta nekik a szép nyúlcipőket.

— No ez is megvan — mondta Cézár —, szerencsére ott porosodik majd a szögön, nincs rá szükségünk.

Mikor ezt mondta, a gyanakodva figyelő Bukfenc felkiáltott:

— Nézd azt a közelgő porfelleget! Dübörög alatta a föld, gőzt fúj ki az orrlika. Mennybéli atyám, mi lehet az?!

— Egy megvadult bika! Fel a nyúlcipőket!

Felrántották őket hirtelenében, s úgy elporzottak benne, hogy a bikának csodálkozásában a háta közepére futott fel a szarva, hogy hova is tűnt az a két kutya, amely pillanattal előbb még itt poroszkált.

Átányi László

Sz. Rézmán Teréz

Kisfiam ébred

Moccan az ágyban,
S víg kacagással,
A rácson keresztül
Keze nyúl felém.
Széles a kedve,
Sikolt nevetve,
Vidám gyerekhang
Betölti szobám.
Jókedvem ébred,
Kívánom néked,
Hasonló szépben
Találd örömed.
Az élet szép lesz,
Hogyha így ébredsz.
Könnyebb a bánat,

PAP GYULA

Kiállítása (1956)

Az Ernst Múzeum összes termeit megtölti Pap Gyula festőművész œuvre-je. Csaknem négy évtized eszmei és formai küzdelme, azt lehet mondani: drámai küzdelme szólal a képekben, kér figyelmet és megértést. Az a művész, aki a két világháború közötti periódusban érlelte művészetét, nyilvánvalóan nem adhat számot nyugodt folyású, egyenletes fejlődésről, de különösen nem az a művész, akinél az ábrázolás szándéka elválaszthatatlan a társadalmi problémák iránti érdeklődéstől. Könnyebb dolguk volt természetesen az olyan művészeknek, akik „örök emberi" kategóriákban gondolkodtak, vagy egyszerűen a jelenségek legüdébb, legszivárványosabb felületén maradtak, és a szín vagy fény mint önálló képzőművészeti elem került a vásznakra, kiragadva a valóság egyéb, bonyolult összefüggéseiből. Távol álljon bárkitől, hogy a festészetnek ezeket a mellőzhetetlen elemeit degradálja, jelentőségét lebecsülje, de — csak egy-egy komponense a műnek, szelíd szolgálója a műalkotásnak, amelynek első- és utolsósorban az emberről, az ember világáról kell a lehető teljességet nyújtania.

Pap Gyula művészetében az emberről, osztályáról, társadalmáról való igazmondás szándéka már legkorábbi munkáiban jelentkezik, és a Weimarban töltött dolgos, fiatal évek még inkább tudatosították és elmélyítették vonzódását korának szociális kérdései iránt. Ugyanakkor természetes, hogy művészi formáinak kialakításában is döntő szerep jutott környezetének, bár, szerencsére, nem a Bauhaus rideg, szerkesztő tendenciái érvényesülnek műveiben. Megmentette ettől életszeretete, ami kizárta, hogy az eleven, küzdő és győző, legyőzött vagy felszabadult embert valami homunkulusnak tekintse. Éppen ezért nagy érzékenységgel és érzékletességgel rajzolt kora ifjúságától kezdve, és mind vonalas, mind előszeretettel művelt tónusos rajzaiban biztonság és kifejezőerő társul. E kettő és egyre erősödő osztálytudat vezette ecsetjét, mikor a munkásság és szegényparasztság életének ábrázolására vállalkozott. Festészetében a legegyszerűbb témákban is mint rátermett monumentális ábrázolóművész jelentkezett. Az 1935-ös *Napraforgók* majdnem szétvetik a keretet, az 1939-es *Kohászok* című képe csakúgy, mint az 1942-ben készült remek *Aratók*, szinte fal után kiált. Jól látta ezt Rabinovszky Máriusz, mikor az 1948-ban szervezett *Közösségi művészet felé* kiállításra meghívta Pap Gyulát, ahol a *Szüretelők* című nagy

Oelmacher Anna
A szocialista képzőművészet nyomában
Bp. Kossuth, 1975

és máig sem kivitelezhetett freskótervét állította ki. A fordulat éve után, mint minden valamirevaló művész, magáévá tette a párt felhívását: arccal a realizmus felé. A felhívás helyénvaló volt, hiszen a forradalmár művészek legtöbbje a „korszerű" címkékkel ékes különböző formalista irányzatok béklyóiban vergődtek. Ám a felhívás értelmezése és végrehajtása a hibák és tévedések hosszú és nehezen helyrehozható sorához vezetett. Ebben pedig mindnyájan hibásak vagyunk, a párt- és állami irányítás éppúgy, mint maguk a művészek és kritikusok. Varázspálcát véltünk a kezünkben, melynek érintésére mindenkit áthat a szocialista életérzés és tudat, s egyidejűleg megszülethet a szocialista realizmus. Pedig tanulmányoztuk a marxizmus klasszikusait, és megtudtuk, hogy a felépítmény gyakran lemarad az alap fejlődése mögött. És a művészettörténet példáit is mechanikusan applikáltuk, és azt állítottuk, hogy a gót és reneszánsz művészet, vagy akár a németalföldi, teljes hitelességgel és egyidejűleg tükrözi korát. Nem gondoltuk végig, hogy például Giotto és Tiziano között két évszázad van, s kettejük közt a reneszánsz, mi pedig tíz, helyesebben, öt év alatt elvártuk a kor és az új társadalom egyidejű, hibátlan tükrözését. Ennek a lehetősége is elég korlátozott volt, és a lehetőségtől a megvalósításig hosszú és nehéz az út.

A művészek többsége, s ezek közt Pap Gyula, őszinte odaadással akarta leküzdeni művészetében a formalizmus látszatát is, és bár éppen az ő esetében a formatúlzások soha nem voltak öncélúak, mert sommázva és nagyvonalúan a lényeget fedték fel, mégis, a valósághű ábrázolás, a közérthetőség kívánalmának kielégítése során — az utóbbi években — élete negyedszázadának nem egy művészi eredményét áldozta fel. Azzal szerencsére nem lehet vádolni, hogy egyik napról a másikra mindent elvetett, hiszen az I. Képzőművészeti Kiállításon szerepelt képében — *Győztes műszak a nagykalapácsnál* (1950) — még sok erőteljes forma utal előzményeire, kompozíciója jól összefogott, nem szóródik szét a részletekben. Az 1951-ben festett *Betegágynál* című nagyon vonzó kompozíción már nagy lépést tett a kevésbé dekoratív, reálisabb ábrázolás útján, oly módon, hogy festői kifejezőereje mit sem veszített, sőt, mély lírával telítődött. Ugyanez évben készültek a Stadion mozaiktervei, amelyekben viszont jól érvényesül erős dekoratív érzéke és pompás rajzkészsége.

A szocializmus építése általában és Sztálinváros különösen szívügyévé lett. Elmondható, hogy a Pentele—Sztálinváros metamorfózisnak Pap Gyula a művészi krónikása, és ha itt készült számtalan képe, vázlata és rajza nem is egyforma értékű, jelentős művészi és történelmi dokumentuma ennek a hősi építő lendületnek. Különösen szép a *Pentele helyén Sztálinváros* című (1953) kép, a pentelei síkság utolsó nagy napraforgói mögött látszó hatalmas építkezés. A *Csapolás a nagykohóban* című (1954) kompozíció egyik kisméretű változata, izzó fényeivel, a vasláva reflexeivel a kohászok hajlongó alakján, az ember és a megszelídített gépkolosszus arányaival, egyike legszebben festett, legsikerültebb munkáinak. Ugyancsak reflektált tűzfényben festette meg az egyik kohász

mellképét (1955), és ez a kép mind festői módszerét illetően, mind típusalkotásban a legfejlettebb mind között. Ez annál örvendetesebb, mert hiszen ez a legutóbb készült kép, és a fejlődés nyilvánvaló. Ennek ellenére fenn kell tartani azt a megállapítást, hogy Pap Gyula sokat feláldozott régebbi eredményeiből, mert ezt számos más képe bizonyítja, mint például a felemás *Nógrádi anyag* (1951) és a kissé sematikus *Koreai anya* (1951), vagy a régi és új csendéletek összevetése, de az utóbbi nagy kiállításon szerepelt, sokat munkált és két változatban is megfestett *Látogatók a nagykohóban (A mi nagykohónk)* című kompozíció a kifejezés erejét tekintve szintén nem hasonlítható az egyszerű és szuggesztív *Aratók*hoz. Világos tehát, hogy a réginek erősségeiből nem mindig szervesen és eredményesen hajtott ki az új.

Tájképfestészete különös figyelmet érdemel, mert a dunai tájnak éppolyan hűséges szerelmese, mint Szőnyi István, de más hangszerelésben dalolja dicséretét. Ha Szőnyi tájfestészete lírai költészet, úgy Pap Gyulánál dráma, súlyos konfliktusokkal terhes dráma a Duna festői megjelenítése. *Kiáradt a Duna* (1954), *Vihar az áradó Duna felett* (1954) és a különlegesen szép *Dunavölgye* (1948) című képeinek nehéz vagy itt-ott megvillanó színei félelmetes arcát mutatják a természetnek. A Balatont azonban szelídnek és lágynak festi, és Szigliget környéke, a csobánci szőlőhegy s maga a nagy tó fényben és árnyban egyaránt világosan, érzelmesen és mindig nagyon színesen jelenik meg vásznain.

Rajzainak sora az 1920-ban készült *Proletáranyá*val kezdődik és az 1955-ös *Ülő paraszt*tal végződik, s a két rajzzal határolt 35 esztendő a fáradhatatlan, igényes kutatásnak, a valóság megismerésére való becsületes törekvésnek, mindenfajta alkotói küzdelemnek mély megbecsülést kiérdemlő széles folyama. Gyöngyszemek, mint az *Apám* (1931), *Maja* (1949), *Pihenő munkás* (1953) és még számtalan mű bizonyítja, hogy Pap Gyulának minden képessége megvan új művészetünk számottevő képviselőjévé lenni. Tehetséges és becsületes művész, aki nem könnyű sikerek reményében kísérletezett, hanem belső meggyőződöttség diktálta művészi kifejezőeszközeinek változását. Ha pedig ez a változás nem minden esetben fejlődés is egyben, azért nemcsak a művész felelős. Vitathatatlan festői vénája, egész eddigi munkássága és különösen freskó- és mozaiktervei jogosan megkívánják a fokozottabb érdeklődést monumentális készsége iránt, s hogy ezt az érdeklődést megértés és megbízás kövesse.

(Szabad Művészet, 1956. 6. sz.)

OLCSAI KISS ZOLTÁN

Műteremlátogatás

A Várbazár egyik zsúfolt műtermében, a *Mártíremlékmű* mintázása közben találom a művészt. Kis termete még inkább eltörpül a szoborkompozíció három hatalmas figurája mellett, de ez a három óriás az ő kezétől éled. Hallgatva nézzük egy ideig a kompozíciót, amelynek összefoglaló sziluettje egy kinyíló virág képzetét kelti, holott az elmúlás tényét ábrázolja. De éppen az az eszmei ereje, hogy a fizikai halállal nem semmisíthető meg az a harcos világnézet, amelynek képviselői e műben a testi megsemmisülés küszöbén állanak.

Olcsai Kiss Zoltán úgy kezdte el nagy munkáját, hogy már régen tisztában van a művészet nagy, nevelő szerepével. Első valóban monumentális feladata ez, de korábbi kisplasztikáiban is mindenkor a haladás oldalán álló és azt szolgáló embert fogalmazta meg.

Az Októberi Forradalom 40. évfordulójára megrendezett *Magyar Forradalmi Művészet* kiállításon feltűnt *1943* című, elefántcsontból faragott, a német sast eltipró vöröskatona szobra.

Hogyan jutott el a sztálingrádi győzelem ilyen sommás megfogalmazásához?

Festő akart lenni, s ezért a pápai gimnáziumból a Képzőművészeti Főiskolára ment, ahol Várday Szilárd osztályán dolgozott egy rövid, háborús esztendőt. Ezután behívták katonának (1914—1918) az orosz frontra, majd hamarosan fogságba került. Itt színházat szervezett, amelynek díszleteit maga tervezte és festette. Itt érte az Októberi Forradalom, és az intervenció idején Moszkvában termett, ahol a Magyar—Szovjet Szervezet titkára volt, és a fogolycsere-akciót bonyolította. 1921-ben Csehszlovákián keresztül hazatért, de az itthoni viszonyok, a kommunistaüldözés nem csökkenő ereje arra kényszerítette, hogy elhagyja az országot. Bécsbe ment, ahol magyar emigránsokkal találkozott, és Ék Sándor javaslatára egy elefántcsont-faragó műhelyben vállalt munkát — Bernáth Auréllal együtt. A kezdő festő számára nem volt könnyű a merőben idegen anyagban való gondolkodás, sem annak megmunkálása. Mégis, gyürkőzött vele, mert létfenntartási kérdés volt, hogy képes-e ellátni feladatát. S hogy ez milyen jó iskola volt, az Párizsban derült ki, ahová 1923-ban átvándorolt, és több mint két évtizedre megtelepedett. Az elefántcsont-faragás ott is keresett szakma volt, s ha valaki, mint Olcsai Kiss, a művész teremtő kíváncsiságával faggatja az anyagot, fölemeli a mesterség színvonaláról és különlegesen finom

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1977 MÁJ 9

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Gyula Pap

1021

Gyula Pap (1899): Der Sensenhämmerer (um 1939, Kohle auf Papier)

Recht alle
Verfassun
Gesellsch
jedem die
ten zu s
ebenso a
cherzust
seinem Talent
Fleiß das Maximum leisten
könne; ferner steht jedem
Staatsbürger das unantastba-
re Recht zum Lernen, zur
Bildung und Weiterbildung
zu. Es ist sein unantastbares
Recht, sich ärztlich behan-
deln zu lassen — und zwar
kostenlos. Ja, ich weiß, in
Schweden gibt es das auch.
Aber Ungarns wirtschaftli-
cher Entwicklungsstand und
materielles Niveau sind 2,5-
mal niedriger als Schwedens.

Würden Sie uns etwas über die Differenzierung der Einkommen sagen? Wie haben sie sich in den letzten 32 Jahren entwickelt?

Als geschichtliches Erbe
notwendige Differenzierung
neute Differenzierung
Einkommen ein, die u. a. da-
durch gehemmt wird, daß
die Befriedigung zahlreicher
menschlicher Bedürfnisse
auf individueller Ebene un-
entgeltlich wurde; dadurch
nahm der Realverbrauch der
Schichten mit niedrigen und
hohen Einkommen gleicher-
maßen zu.

Wie in jedem sozialisti-
schen Land wirkte sich auch
in Ungarn die Tatsache als
differenzierungshemmend
aus, daß die verfügbaren ma-
teriellen Mittel vor allem zur
Bekämpfung des physischen
Elends und sodann der Ar-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 DEC 2 8
NÉPSZABADSÁG

Pap Gyula

1021

PAP GYULA RAJZA

AZ AT

HOGYAN MŰKÖDIK,

Már kezdenek kibontakozni Pakson az épülő atomerőmű óriási területen fekvő létesítményeinek végleges körvonalai. Az első 880 MW-os lépcső üzemi főépülete, amely nagyjából a hagyományos hőerőművekénél a megszokott kazán és gépház megfelelőjének mondható, kibújt a földből. Ide érkeznek majd az esetenként 100—200 tonnás atomerőművi berendezések, amelyek fogadására jövőre igen intenzív építési munkával kell felkészülni, hogy 1980-ra üzembe helyezhessék az atomerőmű első 440 megawatt teljesítményű blokkját.

Az atomreaktor tartálya (szerkezeti súlya 214 tonna!) és még egységenként mintegy 20 nehezebb alkatrész vízen (a többi vasúton) érkezik hozzánk. Hajón úsznak a Dunán Paks magasságáig, ahol a kirakásukhoz is alkalmassá teszik az atomerőmű főépületéig vezető, hajózható, nyitott hűtővízcsatornát. A berendezések csaknem 70 százalékát importáljuk.

De honnan is, a gépi világ mely birodalmából érkeznek ezek az újfajta energetikai berendezések a paksi tájra? Érdemes visszapillantani a nem egyszerűen csak földrajzi adatokkal szegélyezett és jellemzett útra, amely a legutóbbi nem egészen teljes negyedszázad alatt az atomenergia békés alkalmazásának

különböző ter
energia-terme
ba is elvezet.

Így ke

Ma már tör
atomerőművek
kor a világon
giát termelni
tól mintegy 10
nyinszk város
vés, mindössze
átjárta és felv
záció volt. Így
ha a lapok tud
volna, hogy a
az egyik legelt

A róla szóló
gára a legnagy
atomenergia h
ző első nemze
is (Genf, 1955).
találkoztak. A
mű volt itt a „
mert első gya
békés atom le

Tíz évvel az
15 atomerőmű
működött a v

Pap Gyula, grafikus

PAP GYULA RAJZA

Pap

Nép

15.

1.25.

józható, nyitott hűtővízcsatornát. A berendezések csaknem 70 százalékát importáljuk.

De honnan is, a gépi világ mely birodalmából érkeznek ezek az újfajta energetikai berendezések a paksi tájra? Érdemes visszapillantani a nem egyszerűen csak földrajzi adatokkal szegélyezett és jellemzett útra, amely a legutóbbi nem egészen teljes negyedszázad alatt az atomenergia békés alkalmazásának

az egyik legelt

A róla szóló
gára a legnagy
atomenergia h
zó első nemze
is (Genf, 1955)
találkoztak. A
mű volt itt a
mert első gya
békés atom le

Tíz évvel az
15 atomerőmű
működött a

■ **114. Pap Gyula (sz. 1899): Kovácsok, 1945-1973**
tempera, papír vászonra húzva, 120X265 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A Magyar Acélban, majd a Csepeli Vasműben végzett tanulmányok eredménye ez a nagy méretű, a felszabadulást közvetlenül követő alkotás, s egyben direkt előzménye az 1950-ben alkotott, *Nagykalapács* című festménynek. Pap Gyula művészetében töretlenül folytatódnak a háború előtti munkásképek tanulságai: a munka nehéz, a környezet nem lehet idilli. Új mozzanat a munkafolyamat kompozíciót szervező hatása és persze az izzó vastömb színének képi szerepe: mintegy fegyelmezően hat a formálásra, kiemeli a mozgás lényegét. Az ötvenes évek elején általánossá váló munkástéma nagyszerű kezdete ez a kép, s bizonyítja a magyar festészetben rejlő lehetőségeket is. Az, hogy néhány évvel később az üzemi életkép már-már közhellyé lett, távolról sem csak festészettörténeti kérdés, hanem egy átmeneti történelmi szakasz eszmény-értelmezésének képi vetülete.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976

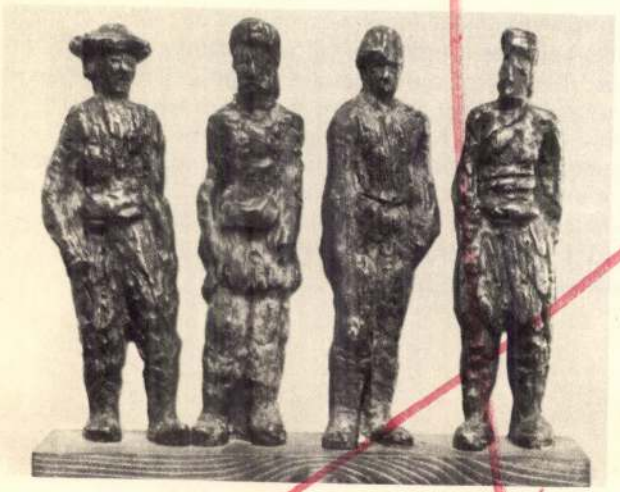

■ **115. Kerényi Jenő (1908-1975): A sátoraljaújhelyi partizánemlékmű terve, 1946**
bronz, 27 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Az 1948-ban felállított emlékműnek közvetlenül a felszabadulás után készült terve olyan művész alkotása, akinek a felszabadulás előtt nem volt módjában köztéri szobrot, nagyméretű plasztikát alkotni. De erre készült, erre tette alkalmassá nemcsak szobrászi képessége, hanem mondanivalója is. Ennek az első megbízásnak a megoldása már teljes vértezetről tanúskodik. Hatalmas izomzatú, maga köré nagy teret teremtő, győztes munkásalak fékezi meg a ragadozó madarat. A későbbi évek művészetpolitikai értékelése nem tudta felismerni ebben az alkotásban a jelenkori képzőművészet egyik legkorábbi minőségi csomópontját. De az átmeneti értetlenséget szükségképpen oldotta a szoborban megtestesülő új munkáseszmény robbanó ereje.

■ **94. Pap Gyula (sz. 1899): Aratók, 1942**
olaj, fa, 200X125 cm / a művész tulajdona

Figyelemre méltó művészi tett a nagyméretű festmény megalkotása a háborús években, amikor – anyagi és technikai okok miatt – a szocialista gondolkodású művészek többnyire csak kisméretű alkotásokat hozhattak létre, és általában papírra vagy más olcsó anyagra dolgozhattak. A Bortnyik Sándor 1921-es *Kovácsok* című képére tett megjegyzésünk – hogy voltaképpen egy 1945 utáni munkáseszményt vetít előre – legalább ennyire áll Pap Gyula parasztt típusára. S ez nem egyszeri mozzanat a festő felszabadulás előtti művészetében: kohászképein kívül az *Aratók* előzményei is bizonyítják a témaválasztás és a típus érlelésének tudatosságát. A rendet vágó paraszt első rajztanulmánya 1933-ból való, s egy 1937-ben alkotott, ugyancsak nagyméretű festmény, az *Arató este* (Látástól vakulásig) újabb bizonyítéka annak, hogy a mezőgazdasági munkás helyzetét kritikailag megjelenítő alkotások is a társadalmi viszonyokat a munkásosztály pozíciójából megítélő művészek keze nyomán születnek. Pap Gyula parasztját a nehéz munkával megbirkózó ember erőfeszítéséből születő harmónia jellemzi.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976.

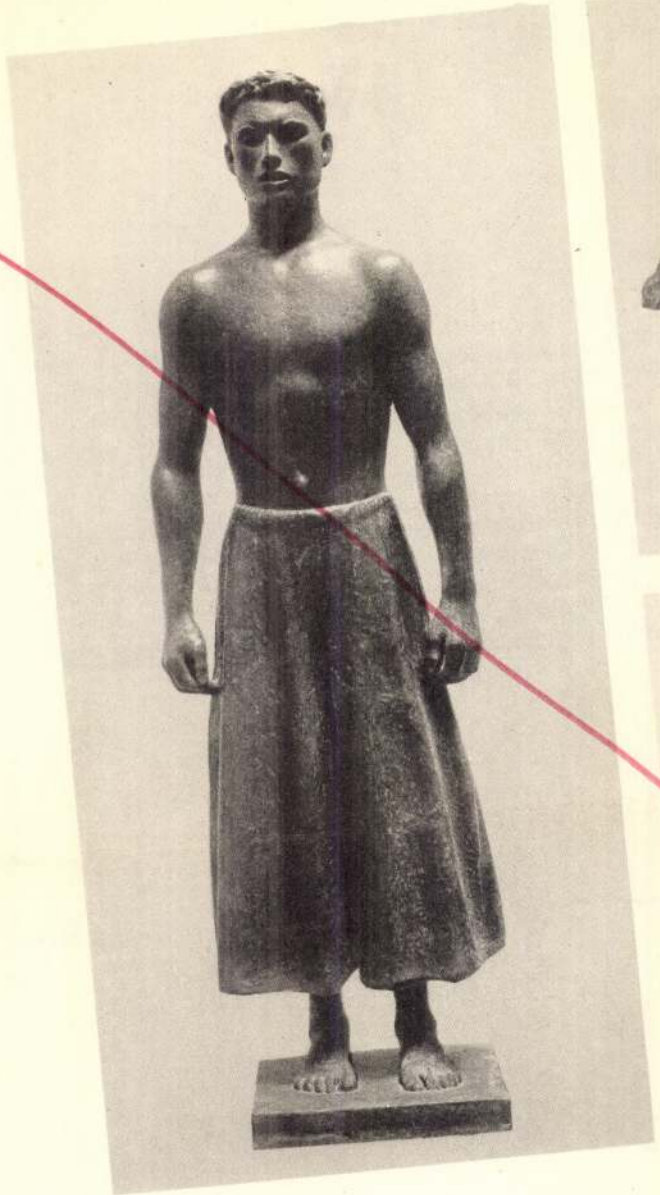

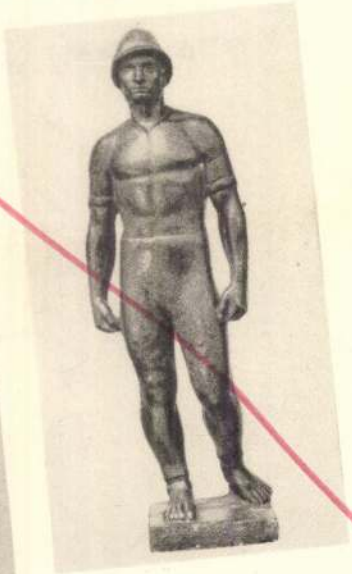

■ **95. Oelmacher Anna (sz. 1908): Kubikos, 1942**
ceruza, papír, 16,5X18,5 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A Szocialista Képzőművészek Csoportja több tagjának és a hozzájuk közelállóknak munkásságában is feltűnik a harmincas évek második felétől a földmunkás, elsősorban a kubikos alakja. A témaválasztás sajátossága, hogy ebben az időben a tudatosan osztályharcos városi művészeket foglalkoztatja, s mintegy kívül reked az ún. alföldi festők akkori kritikai realizmusán. Oelmacher Anna jegyzetnyi rajza – akárcsak a többi kubikos-ábrázolás – szerszámmal, munka közben ábrázolja hősét, de a túlnyomóan szobrászati alkotásokkal szemben módjában van nagyobb teret felölelő, kevésbé kötött mozdulat rögzítésére. A nézővel szemben lehajló, lapátoló figura így is plasztikai tömörségű, lendületes vonallal határolt tömeg, melyet tartalmilag-formailag kiegészít a háttér lovas kordéja, a kerékkel és a ló hátának ívével összhangban lehajló figura mozdulatában meghatározott vonalritmus. Nem a munka fizikai terhe határozza meg tartalmát, mint például Bokros Birman Dezső jóval ismertebb kubikos-szobráét, hanem a természetes, mindennapos tevékenység művészi általánosítása.

■ **90. Pap Gyula (sz. 1899): Kohászok, 1939**
olaj, fa, 82X66 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A két olajkép-változatban megalkotott és sok rajztanulmánnyal előkészített kompozíció a munkástípus megformálásának olyan folyamatáról tanúskodik, amely majd az 1945 utáni művészetnek lesz sajátja. Sőt a festő itt ki is kerüli az 1950 körüli művészet munkáseszmény-értelmezésének átmeneti buktatóit: nem koncentrál a munkafolyamatra vagy munkahelyi környezetre, a munkásembert körülvevő külsőségekre, hanem a két kohász fejét emeli ki; súlyosan és tömören fogalmaz, nem oldja fel a színek természetes komorságát, s a formák szándékolt ridegségét, darabosságát még az is hangsúlyozza, hogy a két munkás arca csak a védőmaszk mögül villan fel. Kevés olyan mű készült a két világháború között, amely ennyire konkrétan ragadná meg a nehéziparban dolgozó munkás típusát: nem attribútumokra hagyatkozó jelkép, hanem reális munkásábrázolás.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976.

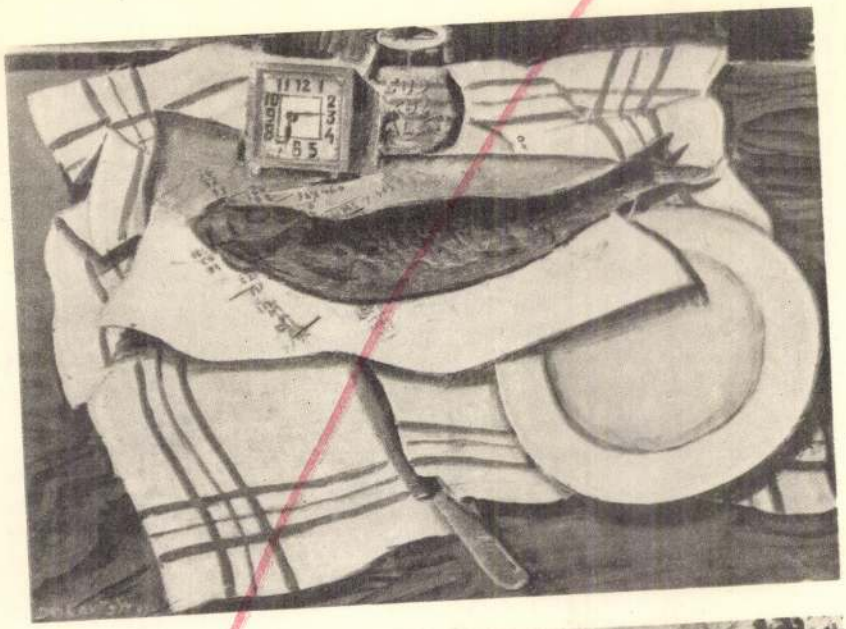

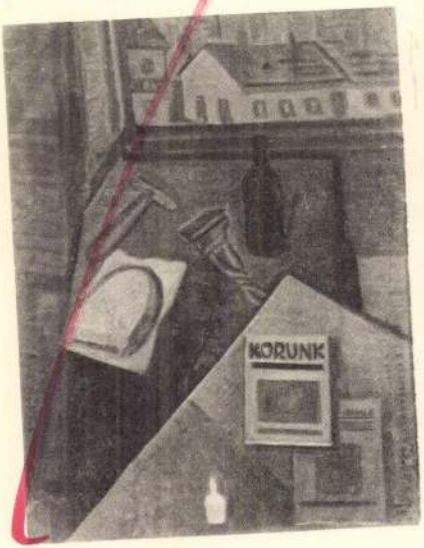
KORUNK

■ **91. Mészáros László (1905-1945): Tékozló fiú, 1930**
bronz, 177 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
■ **92. Medgyessy Ferenc (1881-1958): Magvető, 1938**
bronz, 50 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
■ **93. Szabó Iván (sz. 1913): Parasztfiú, 1940 k.**
gipsz, 90 cm / a művész tulajdona

A paraszttípus e három változata a harmincas évek klasszicizáló magyar szobrászatának stiláris lehetőségeit is jelzi. Fontosabb viszont a típus értelmezésének alakulása, ami nem független a három szobrász helyzetétől. Mészáros László alkotása, amely megelőzte osztályharcos tartalmú kisbronzait és plakettjeit, a klasszikus szoboreszmény statikusságával jeleníti meg – a biblikus címadástól függetlenül – a parasztfiatal szépségeszményét s bizonyos cselekvőkészséget is sugalló várakozást. Medgyessy Ferenc *Magvető*-je annyira egyértelműen a jövőt építő ember szimbóluma, hogy Móricz Zsigmond ezért választotta azonos című almanachjának emblémájául. A Szocialista Képzőművészek Csoportjával együttműködő Szabó Iván fiatal parasztja pedig típusában átmenet a paraszt- és munkásalak között, statikussága oldódik, s „időtlensége" ellenére korhoz kötött, bár szűkebb korán túlmutató ideál.

SZEMLE

KOCZKÁS SÁNDOR	A „józanító" vers nyári nap, a párk	
RÓNAY LÁSZLÓ	Reménykedhetünk? (Mándy Iván: Átkelés)	123
BÁN MAGDA	Az elmúlt birtokba vétele (Gergely Ágnes: Stációk)	126
SZIJÁRTÓ ISTVÁN	„Megőriz az idők bokra" (Csanády János: Hátamon a történelem)	127

A borítón és a mellékleten Pap Gyula munkái (Mester Tibor és Szepsi Szűcs Levente fotói); a 76. oldalon Torquato Tasso könyvének címlapja.

új írás

Irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat
Megjelenik havonta
XXIV. évf., 10. szám
1984. október
Főszerkesztő: Juhász Ferenc
Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 421-340

HU ISSN 0041–5952

INDEX: 25 837

A kiadásért felel: **Siklósi Norbert,** a Lapkiadó Vállalat vezérigazgatója. Kiadóhivatal: VII., Lenin körút 9–11. Levélcím: Postafiók 223. 1906. Telefon: 221-285. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, és a Posta Központi Hírlap Irodánál (postacím: Budapest V., József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215961 62 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj negyedévre 42 forint. Külföldiek részére előfizethető a Kultúra Külkereskedelmi Vállalatnál, Budapest, postafiók 149. 1839; – Kéziratot nem őrzük meg, és nem adunk vissza. – Készült a Zrínyi Nyomdában. Felelős vezető: Vágó Sándorné vezérigazgató. (84.2545/2–10)

új írás

IRODALMI MŰVÉSZETI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

XXIV. ÉVFOLYAM
1984. OKTÓBER

10

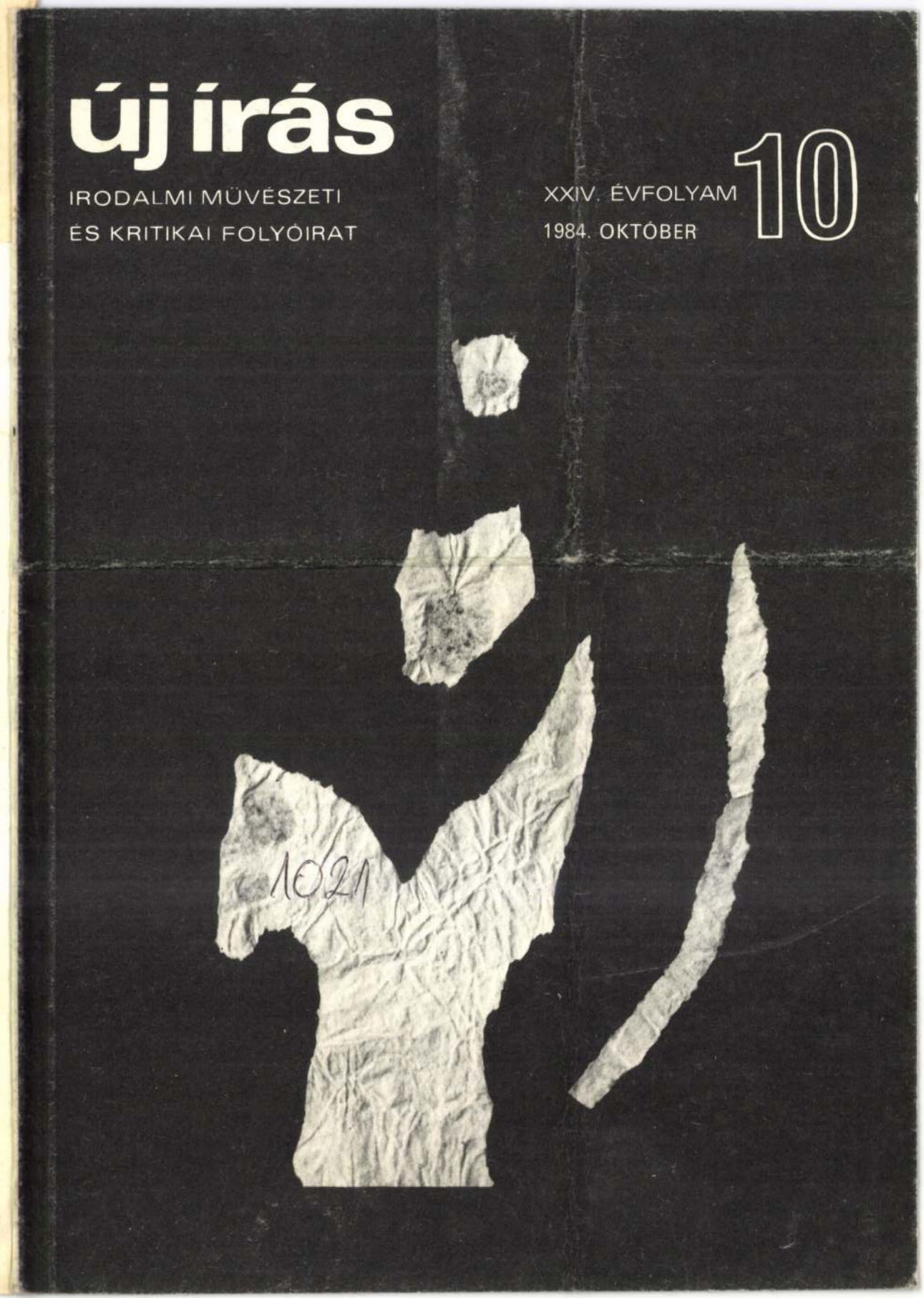

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Pap Gyula festő-grafikus
1984 OKT. 1
ÚJ ÍRÁS
(1899-1983).

10 ■ új írás

IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT
1984. OKTÓBER

TARTALOM

VÉSZI ENDRE	Kéz a levegőben (kisregény)	3
TÓTH BÁLINT	Requiem (vers)	44
SZABÓ ISTVÁN	„Mindezt az öregtől tudom"	47
FARKAS LÁSZLÓ	Szabó István lázadása és hűsége	54
PAPP LAJOS	Versek	58
PARANCS JÁNOS	Versek	60
CSAPLÁR VILMOS	Epizódok a bűn történetéből (regényrészlet)	62
ÁGH ISTVÁN	Versek	70
KOVÁCS SÁNDOR IVÁN	Weöres Sándor olasz barokk költői	72
***	Olasz barokk költők (Weöres Sándor fordításai)	78

KÖRKÉP

NÉMETH G. BÉLA	Az önhitt ismeret ellenében (Az Esti Kornél szemléleti és műfaji problémái)	81
BERNÁTH ÁRPÁD	Nézetek egy bohóc nézeteiről (Heinrich Böll regényéről)	88
HAULISCH LENKE	Pap Gyula virágai	105
VARGHA BALÁZS	Tóth Béla, a „nagyszerű magyar krónikás"	110

ük

Júlia barátra és segítőre, példaképre és játszótársra. Valahogy mindnyájan összetartoztak. Ha máshol nem is, a vendéglőben, ahol ettek, meg a klubban, ahol ittak. Ez a „lump" értelmiség nem azonosítható a mai „bohémekkel". A finom lelkű Júlia talán el is menekülne egy mai szerkesztőségből, ahol a kézirat esetleg a tíz deka párizsi mellett foglal helyet, ahol a tudósítót München és Párizs híján a szemközti bisztró várja, idegen tájak helyett pedig az ismerős bölcsőde.

Persze, akkor sem volt minden szép és jó. A Júlia vándorévei mégis azért készült, hogy izguljunk rajta és főként, hogy szeressük Júliát. Megszerettük. Mint ahogyan önmagunkban is szeretjük azt a másikat, aki lustaságát legyőzve végre munkához lát: megír egy cikket vagy felsikálja a szobát. Jó érzés, ha tudunk dönteni, mint ő, s ha a megpróbáltatásokat felnőtt fejjel, de gyermeki érzékenységgel éljük át. Közhely, hogy csak az a könyv jó a gyerekeknek, ami a felnőttnek is jó. A Júlia vándorévei — semmitmondó címe ellenére — több mint kalandos regény. Kár, hogy alakjait csak ösztönszerűen lehet valódi személyekkel behelyettesíteni. S hogy a letűnt kor reprodukciója valahogy ellebeg a valóság felett.

Magyar Judit

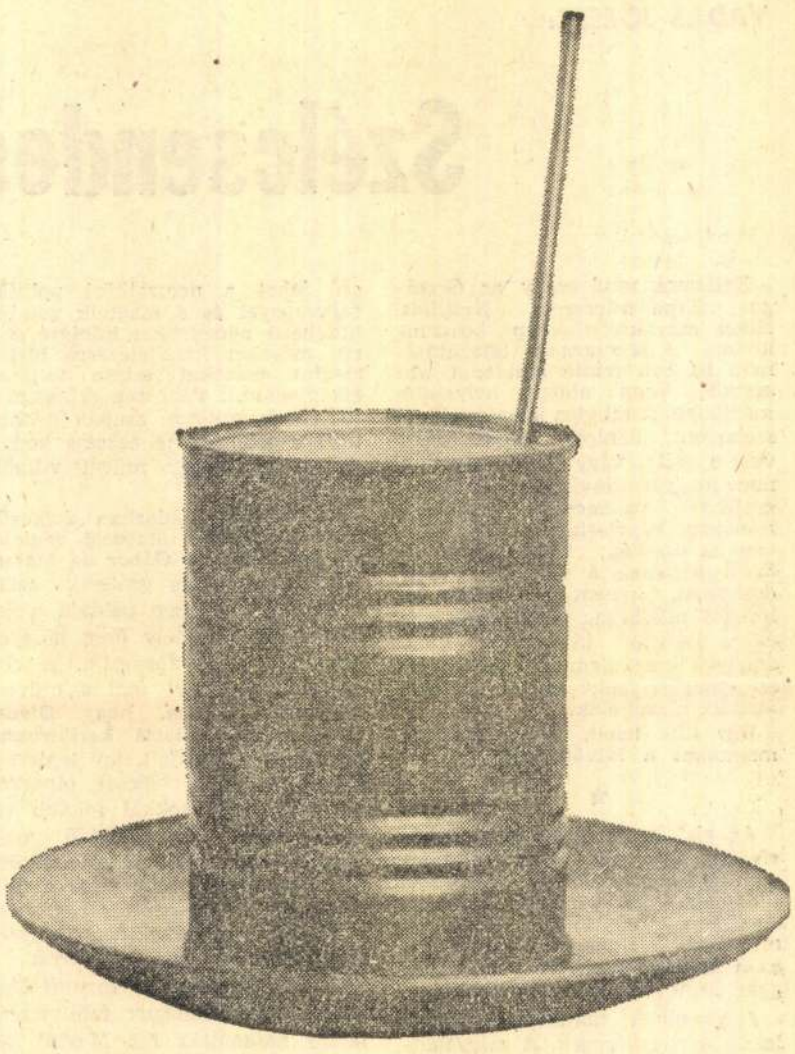

Körösényi Tamás: Stílus

Tárgyilagos tanú

■ *Mihályi Gábor: Az életkudarcok írója. Roger Martin du Gard élete és munkássága (Akadémiai, 372 old.)*

Roger Martin du Gardról az átlagosnál kevesebbet tudunk. Összefoglaló, nagyobb lélegzetű elemzés alig készült róla, nemcsak nálunk, de hazájában is. És a legtöbbjük szerzője udvariasan fanyalog. Elismeri Martin du Gard művészetét, de bőven sorolja fenntartásait is. Szerb Antal szerint hiányzik belőle a démoni. Egy hazai kritikusa az „elavult realizmus" kategóriájába utalja mindazt, amit létrehozott.

A Roger Martin du Gard-ról az utókorban és kritikusai között kialakult (kissé torz) kép megrajzolásában maga az író is „ludas". Puritánsága, szemérmessége okán személyes érzelmeiről, magánéletéről mindig hallgatott. Nobel-díjának átvételekor is azt mondta: az íróról műveinek kell vallania. Alkotói gondjairól szólva gyakran adott hangot kételyeinek, elárulva ingatag önbizalmát: vajon érdekel-e majd valakit is a múlt, egy-egy lélek vívódása, világégések, földrengések idején?

A nagy francia legjobb hazai ismerője *Mihályi Gábor*. 1960 óta immár másodszor rugaszkodik neki, hogy Roger Martin du Gard-ról a lehető legteljesebb, legpontosabb képet adja. Új kötete hatalmas kutatómunkáról tanúskodik. A könyv végén található bőséges bibliográfia részletezve tünteti fel az itthon és külföldön megjelent írásokat.

A monográfia két nagy fejezetre tagolódik: a pályaképre és a művek elemzésére. Martin du Gard-ból, az emberből csupán annyit láthatunk, amennyit ő magából látni enged. De leveleire, az Önéletrajzi és irodalmi emlékek című könyvére s a kortársi emlékezésekre támaszkodva Mihályi Gábor könyve nyomán is elmondhatjuk: ez azért nem kevés. Ha élete intimitásait nem is, jellemét, gondolkodását megismerhetjük. Végtelenül rokonszenves portré bontakozik ki a vívódásokkal, kétségekkel telt baráti levelezésekből: egy kicsit „régi vágású", tisztességes, békeszerető, humanista polgár arcképe. Mihályi könyvének ebben a fejezetében, amely a kötet felét alkotja, indokolt és helyénvaló a források gyakori felhasználása: mindegyik levél, baráti vita adalék a teljes megértéshez.

Az irodalomtörténész lelkiismeretessége a második részben — az életmű elemzésekor — helyenként zavaró. Széttördelt analízisei tűnnek fel inkább. A sok-sok vélemény között — egy-egy műről, szereplőről, regényírói megoldásról — csupán az egyik Mihályi Gáboré. Ez a szerkesztési megoldás — a teljességre törekvés jegyében — nehezíti az eligazodást. Kellő hangsúlyok híján az olvasót nem segíti az egyértelmű *értékelés* kialakításában.

Mindezek ellenére a könyv természetesen a hazai Martin du Gard-irodalom eddigi legteljesebb, legátfogóbb darabja. Elsősorban szakmai közönségnek készült, de különösen a kötet első fele a szélesebb olvasói tábor (Martin du Gard tábora) számára is érdekes, hasznos olvasmány.

Bán Magda

ei krónika

t

-
-
s
n
-
n
i,
;
n,
e
-
a

a
z
i
z

időben, amikor megalakul a félelmetes testület, a Tízek Tanácsa. A regény is ennek a fordulatnak, s a fordulat következményeinek krónikája. A Tízek Tanácsa tartja fenn a néhány tucat nemesi család uralmát Velence felett.

Erdődy János utal rá, hogy Machiavelli kora messzi még, de a machiavellizmus itt született meg, Velencében. Fejtegetései általában meggyőzőek, bár olykor fölöslegesen didaktikus a hangjuk. Jó dialógusokat ír, de ezekből sem a szereplők egyéni jelleme vagy szenvedélye szólal meg, általában közügyekről beszélnek, meggyőzően, okosan, de nagyon is krónikásan.

A krónikaíró nem mond ítéletet Fatalista egykedvűséggel, olykor szomorkás iróniával összegzi a történteket. Minden csak epizód, mondatja Bonival, s a regény is epizódok mozaikja. Az olvasó megérti — bár nem mindig *látja* —, miért lett európai nagyhatalom Velence. Erdődy féken tartja nem jelentéktelen szépírói tulajdonságait, s kár, hogy nem zökken ki néha krónikaírói nyugalmából. A regényben feltűnik Petrarca nagy alakja —, de csak beszélnek róla, őt magát nem látjuk. S érdekelne a pompás kalandor, Carlo Zeno is. A szerző, úgy látszik, annyira beleélte magát a „velenceiség"-be, hogy maga is — hajdani polgárként — csak az államot, a Köztársaságot tartja egyedüli fontos szereplőnek, s nem az embereket. Ez a puritanizmus az erénye, de gyengéje is Erdődy János krónikájának.

Kelemen János

Utak egymás felé

Két könyv van előttem. Az egyik akkora, mint egy zsebnaptár, a másik szabvány méretű. Pedig mind a kettő ugyanazt tartalmazza: szegedi és ogyesszai költők verseit. A notesz *Szivárvány a partok fölött* címmel ukrán nyelven, a fűzött, fehér könyv *A partok felett* címmel magyarul. A magyar anyagot *Grezsa Ferenc* és *Olasz Sándor*, az ukrán verseket *Viktor Narusevics* válogatta és és szerkesztette.

„Antológiánk versválogatás ma élő és alkotó ogyesszai és szegedi költők két évtizedes lírai terméséből" — olvassuk a magyar változat bevezetőjében. — „Azonos szöveggel és egyidejűleg jelenik meg — testvérvárosi együttműködésünk legfrissebb dokumentumaként — ukrán nyelven Ogyesszában és magyar nyelven Szegeden."

A kötetek tizenhét ukrán költő versét, tizenegy magyar lírikus hatvanegy versét foglalják magukban. A szegedieket *Andrássy Lajos, Baka István, Papp Lajos, Petri Csató Ferenc Polner Zoltán, Lődi Ferenc Simai Mihály, Szepesi Attila, Téglásy Imre, Veress Miklós és Zalán Tibor* képviseli. Az ukrán költők: *Szergej Danyilov, Alekszandr Uvarov, Volodimir Hetyman, Izmail Gordon, Ivan Rjadcsenko, Igor Nyeverov, Sztanyiszlav Sztrizsenyuk, Vladimir Domrin, Vitalij Bezerinszkj, Volodimir Rutkivszkij, Valentin Moroz, Vitalij Kologyij, Jurij Mihajlik Borisz Necserda, Anatolij Hluscsak, Vlagyimir Hoculenko, Mikola Palijenko.* Verseiket *Baka István, Balla Gyula, Belányi György, Benedek András, Gáti Kovács István, Mezey Katalin és Oláh János* ültette át magyarra.

Hasznosak a szerzők életrajzi adatai, eddigi műveik fölsorolásai. Az ukrán könyvecskét ötezer példányban az ogyesszai Majak (Világítótorony) kiadó, a magyart kétezer példányban a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat adta ki.

P. L.

PAP GYULA

VADAS JÓZSEF:

Szélcsendesen

Kellemes rendezvény az *Országos Képzőművészeti Kiállítás*. Nincs min különösképp bosszankodnia a *Műcsarnok* látogatójának. Itt van szinte mindenki, aki számít. Vagy ahogy helyesebb mondanunk: minden jelentős alkotó szabadon döntött arról, részt vesz-e rajta, vagy távol marad. A mai magyar festészet, szobrászat, grafika valamennyi szellemi irányzata képviselteti magát. Gazdag az összkép; befogadható is. Erről nemcsak a válogatás gondoskodott, hanem a rendezés is: levegős tálalásban sorakoznak a jó és a kevésbé jó művek; azok, amelyek megérdemlik a figyelmet, és amelyek fölött szinte azonnal átsiklik a szemünk.

Úgy illik tehát, hogy átadjuk magunkat a látványnak.

★

Az első nagy terem protokolláris ízű. Ezt nem elítélőleg mondom. Sokkal inkább a vállalkozás tudatosságának jelzésére. Mert itt — ebben a helyiségben — akad a műveknél jelentősebb látnivaló is: az a koncepció, amely a mai magyar kulturális politikát élteti.

Felvonulnak, majdnem hiánytalanul, a nagy öregek. A még Bauhausból indult *Pap Gyula*; a régi szentendrei művésztelep egyik törzsökös tagja, *Miháltz Pál*; s a harmincas évek nagy fenegyereke, *Hincz Gyula* mellett a nemrégiben elhunyt *Chiovini Ferenc* (Szolnok és vidékének festője), *Román György* (a reszketeg romantikus), *Farkas Aladár* (aki egész művészetét a fasizmus ellen küzdőknek szentelte).

Itt vannak azután, akiket élményvilágúk a faluhoz köt. Bár közös az indulás, nagyon különböző életművet teremtettek. *Kurucz D. István* a szántóföld síkjának bűvöletében dolgozik; *Schéner Mihály* a mesélő fantáziát hozta magával a szülőföldről; *Orosz János* munkáiban a plebejus indulat a döntő elem. Velük (képletesen és a szó szoros értelmében) szemben, a terem másik oldalán sorakoznak az Európai Iskola „modern"-jei. Közülük *Bálint Endre, Martyn Ferenc* egyéniségüket jelző művekkel jelentkezett, *Gyarmathy Tihamér* egy melegen szép vásznával; a hozzájuk szorosan kötődő *Barcsay Jenő* egyik új kompozícióját, *Vilt Tibor* pedig festő kollégájáról mintázott portréját állította ki.

A belépőt fogadó főfalon, illetve előtte a mai magyar képzőművészet két reprezentánsának műve található. A díjakkal elhalmozott két művész egy-egy méretben is szembeszökő — kompozíciója azonnal megfogja az eseményre éhes és külsőségekre adó nézőt. Balra *Varga Imre* deheroizáló Liszt Ferenc-apoteózisa, jobbról *Kokas Ignác* jelképes — *Legyen béke* — című, az elemek elcsendesedését hirdető alkotása. Szerényebb méretben és szerényebb helyen a szövetség elnökének — *Kiss Istvánnak* — két szobra, illetve titkárának — *Tamás Ervinnek* — egy festménye.

Akad végül ebben az első helyiségben több olyan mű is, amelyről nem tudom, miért és hogyan került ide. Közülük a legfeltűnőbbek — és nem jó értelemben — *Kóka Ferenc* portréi: Kodályról, valamint Bartókról. E két rutinmunka nem a két zenefejedelem személyiségéről vagy szellemiségéről vall; úgy hatnak, mint ügyetlenül kiszínezett fotográfiák. Ám az ilyen kirívó minőségi engedmények kivételek. Bőven vannak ugyan rossz művek, de nem nagy méretben és nem exponált helyen. A tárlat nyugodt panorámája azt jelzi: a nagy viharok elültek a magyar képzőművészetben. Nincsenek közvéleményt nyugtalanító visszásságok, nincsenek — itt legalábbis nemigen láthatók — új irányzatok.

★

A megállapodottság ékes bizonysága a második terem. A nyugodt légkör (már amennyire ilyesmiről szó lehet a nemzetközi politika fejleményei és a magunk gondjai közepett) némelyeket hűségre szorít, másokat kísérletezésre biztat, megint másokat szinte teljesen elkedvetlenít. Többszáz művet nem tudunk bemutatni, csupán néhány tipikus jelenség jellegzetes képviselőjének egy-egy művét villantjuk fel.

Változatlan modorban dolgozik, hogy csak két minőségi végletet említsek, *Dienes Gábor* és *Mácsai István*. Az előbbi groteszk szürrealizmusának szép példája a *Kopott prémek*, amely öreg hölgyek asztaltársaságát ábrázolja. A cím azért találó, mert utal a művész módszerére: arra, hogy Dienes majdnemhogy állattá karikirozza-maszkírozza alakjait, így leplezi le személyiségüket. Mácsai piperkőc naturalizmusa sokkal inkább viszolygtató, mint felrázó vagy megdöbbentő. A *Kívül* szentélyükből, otthonukból, egyszóval a boldogságból kirekesztett nőket jeleníti meg a mindenkiben meglevő szentimentalizmusra apellálva.

A belvillongásoktól mentes légkört többen önmaguk felülvizsgálatára használták fel. Megint két — eredményében homlokegyenest különböző — esetet említek. *Szántó Piroska* barnára váltott, és régi fényképek stílusára hangolta át piktúráját. E szellemben festett két képet, amely merőben eltér az ő növényekkel, állatokkal benépesített korábbi műveitől, amelyekből éppen többnyire az emberi alak hiányzott. *Patay László* szintén változott; bár ne tette volna. Eddig is szőrszálborzolóan festett, közhelyes kompozíciókkal, ingerlő színeivel késztetett ellenvéleményre. A trivializmusnak most másik módját választotta: *Emlékmű* címen leckefelmondó tablót állított ki, amelyben gátlástalanul összemontírozta a képzőművészet megannyi jelentős darabját — a mükénei oroszlános kaputól Michelangelón át Vasarelyig.

Aki képtelen megújulni, azt gyakran kétségek gyötrik és elbizonytalanodik. A következmény: visszalépés. Ilyen értelemben beszélhetünk több művész megtorpanásáról. *Sváby Lajos* változatlanul dinamikus. de hiába mozgalmas egészében a kompozíció, ha a részletek nem elég gazdagok-finomak. *Németh József* továbbra is a mezei munka témakörét festi, de gyakori ismétlése folytán a felszabadult előadásmódot beidegzettség és ebből adódóan sematikusság váltotta fel.

★

Megállt az idő — a maga módján ezt tanúsítja a harmadik nagy terem is, amely — jobb híján mondjuk így — a konstruktivizmus mai művelőit mutatja be, néhány rokon felfogású művész munkáinak társaságában. Egyszerű mértani alakzatokkal és minimálisra redukált (sok esetben csupán fehér-fekete) színekkel találkozunk. Sem a névsor nem új (*Fajó Jánostól Paizs Lászlóig*), sem a stílus: a mai magyar képzőművészetben (már amit a köztudat annak fogad el) immár másfél évtizede ez a legmodernebb irányzat.

Két apró változásra azonban fel kell figyelnünk. (Arra vezethetők vissza, hogy a geometrikus absztrakció polgárjogot nyert.) E körhöz olyanok is közel sodródtak, akik korábban más szellemben dolgoztak. Elsősorban az ő műveiken láthatjuk: mértani formákat könnyű festeni, belőlük invenciózus műveket alkotni annál nehezebb. *Segesdi György* Acélplasztikája szürke idom csupán, amely, sajnos, elnyeli a részletformákat; *Baska József* formaszeletei pedig unalmasak.

Nádler István ellenben újított. Lyukkártyára emlékeztető vászna úgy örökíti át a mértani piktúra legjobb hagyományait, hogy a mű eltávolodik a konstruktivista formarendtől. A fekete alapon színes pontok villódznak szép optikai játékban. Ez a kiállítás egyik legszebb darabja. Szellemességben csak egy közelíti meg: *Lugossy Mária Hasadó kristálya*, ez a krómacéllal kombinált áttetsző plexi-üveg kocka, amelynek egymást metsző idomai pazar látványt produkálnak.

A konstruktivista terem erejét nem utolsósorban e szellemi kör nagysága adja. Még hiányzó személyiségeivel *(Deim Pál)* és ezúttal gyengében szereplő figuráival *(Keserű Ilona)* együtt is egységes tábort mutat. Egymást serkentik, egymás hatását mintegy felerősítik. Súlyuk még nyilvánvalóbbá válik, ha az oldalsó helyiségekbe nézünk. Itt felfedezhető néhány más csoportosulás. Így például *Kemény György* és *Helényi Tibor* ironizáló naturalizmusa; vagy a Dienes-féle piktúra nyomában *Nagy Gábor, Újházi Péter, Ef Zámbó István* groteszk mikrorealizmusa, amelyben sok naiv elemre bukkanunk. Művészetük azonban egyelőre nem tudott meghatározó jelentőségű tendenciává fejlődni.

★

Számos ismert alkotó nem vesz részt a kiállításon. Csak éppen mutatóba néhány név: Korniss Dezső, Somogyi József, Melocco Miklós. Jó lett volna látni őket. Teljesebb lett volna a kép, amit a mai magyar táblaképfestészetről, emlékműszobrászatról kapunk. Mégsem az ő távollétüket érzem igazi veszteségnek. Nem személyek hiányoznak, sokkal inkább műfajok és hozzájuk szorosan kapcsolódó szellemi jelenségek.

Másképp megfogalmazva ugyanezt a tünetet: a kiállítás nem azért hat megállapodottnak, mintha a konzervatív vagy ósdi művek volnának itt túlsúlyban. Szerencsére viszonylag kevés van belőlük, ezért kellemes az összbenyomás. És ugyanezért nyugtalanító is ez a harmonikus felszín. Mert hiányoznak a kemény, a szokatlan, a kockázatot vállaló megnyilvánulások. A fiatal művészek ma még kísérletnek számító munkái, amilyeneket például a Stúdió tavalyi szegedi tárlatán láthattunk. Többek között *El Kazovszkijtól*, akinek itt csupán két érdekes táblaképe szerepel ott bemutatott, felrázó erejű mágikus tere képviseletében.

Ez a hiány, ma még, ezen a rendezvényen nem feltűnő. Azért nem az, mert a tíz év után ismét megrendezett országos képzőművészeti kiállításon a friss művek mellett régebbiek is nagy számban szerepelnek. Sok olyan munkával találkozhatunk, amely régi ismerősként köszön vissza. Az idei seregszemle tehát még hosszabb időszakról számolt be, ám a jövőben kétévenként kerül sorra egy-egy ilyen rendezvény. Amikor majd két év munkájáról kell beszámolni, elkerülhetetlen lesz az aktualitás. (Ha pedig nem az új darabokat állítják ki a művészek, akkor az általuk olyannyira szorgalmazott rendezvény létét kérdőjelezik meg.)

Összefoglalva: a kiállítás felvonultatott néhány olyan tehetséget, akit eddig nem ismertünk, de új mozzanatokat nem rögzített a magyar művészetben. Kellemes vállalkozás, ebből azonban korántsem következik, hogy igazolta volna életrevalóságát. A rendszeres országos tárlatnak más módszert kell követnie, mint ennek a mostani nyitó kiállításnak, amely végül is összefoglalást adott. Hogy tehát ez az új rendezvénysorozat életképes lesz-e, azt ma még nem lehet megmondani.

★

A szélcsend, ha nem sürget az idő és van tartalék, sok mindenre alkalmas. Lehet összegezni a tapasztalatokat és lehet ezalatt erőt gyűjteni. Ahhoz azonban, hogy új tájakra érjünk, más is szükséges: fel kell támadnia a szélnek.

1987. IV. 23.

irányok

jelenlétet, amit a Fehér Ház olyan nagy veszélynek minősített.

Dönteni kellene tehát, hogy mi a valóságos, és mi a képzelt veszély, mert egyelőre a washingtoni érvek és tettek szinte kizárják egymást. Persze, ha valaki Afganisztánról beszél, de valójában Iránra, és egyáltalán az egész iszlám térségre gondol, akkor neki magának van szüksége állandó mumusra, amellyel Teheránról Iszlamabadig, vagy éppen Kairótól Rijadig mindenkit riogathat. A történelemben se szeri, se száma a példáknak, amikor a szövetségi rendszereket csakis a *külső veszély* felnagyításával lehetett tömöríteni, és főleg irányítani. Ugyan miért ne volna szükség hasonló fogásra egy elképzelt új szövetség megalapításának a napjaiban?! Főként, ha meggondoljuk, hogy az iszlám világ vészes Nyugat- és Amerika-ellenessége alig pár hete még aggodó elemzések tucatjait szülte a washingtoni kormányhivatalokban és szerkesztőségekben. A múlt heti iszlamabadi külügyminiszteri értekezlet hangneme és határozatai decemberben — az iráni tűszdráma csúcspontján — az amerikai és nyugati elemzők vágyálmaiban sem szerepelhettek volna.

A VASAT addig kell ütni, amíg meleg — tanácsolhatta önmagának Carter főtanácsadója, aki most amolyan visszautasítható ajánlattal érkezett a „megvédendő" Közép-Keletre. Az öntudatra most — és olajjövedelmei folytán — ébredő iszlám világgal sürgősen el kell fogadtatni a szovjetellenesség hamis tudatát, a „többi" már megy szinte magától, elvégre a politikának öntörvényei vannak.

A sakk nyelvén fogalmazva, Washington „feláldozott" egy sahot — akit nem sietett ma egy éve megmenteni —, most viszont az iszlám „figurák" egész sorát szeretné visszanyerni. A tavalyi teheráni fordulat megrendítette ugyan az Egyesült Államok közép-keleti pozícióit, de bizonyos értelemben meg is erősítette a térség haladástól rettegő erői a washingtoni „erős kézre" áhítoznak azóta is; látszólagos távolodásuk inkább csak taktikus „távolságtartás" volt, *várván* az amerikai „elhatározásra". S az most megszületett.

A kialakult helyzetben egyszerűen lebírhatatlan a washingtoni kísértés arra, hogy több legyet üssenek egy csapásra. Az olajcsap „veszélyeztetettsége" okán tömöríteni a *régi* — nyugati — szövetséget, és a kiaknázás hasznát (vagyis az OPEC monopolárszintjét) nem bolygatva, éppen a jövedelem révén megfogni az olajkutak birtokosait, beterelve őket az *új* — közép-keleti — szövetségbe. Ha úgy tetszik, a palackból kiengedett szellemet is meg lehet riasztani — egy másik, „rá leselkedő" szellemmel.

Az „iszlám reneszánsznak" tehát nagyvonalú ajánlatot tettek Washington kilincset egymásnak adó emberei: „egyezzen ki" a fejlett olajfogyasztókkal, és osztozzon meg velük mind a jövedelemben, mind — a félelemben. Az utóbbit pedig mi egyébbel lehetett volna lehetővé tenni, mint a perdöntő állítással: az erős Amerika maga is retteg...

AZ OLAJVÁLSÁG kibontakozásakor, néhány éve, már történt kísérlet az olajkutak „megvédésére", legalábbis a rátukmált védelem téziseinek az elfogadtatására a térség potentátjaival. Csakhogy annak a kísérletnek az volt a főbökkenője, hogy az érdekeltek okkal gyanakodtak: a védelmezők valójában visszagyömöszölnék a palackjába a szellemet, s megfosztanák a világgazdaság újgazdagjait azoktól a nagy lehetőségektől, amelyekről a teheráni és rijadi paloták lakói ábrándoztak. Azóta egy palota összedőlt, s a többi birtokosai kényszerből „realistábbá" váltak. S most, amikor megkapták az *új ajánlatot*, alkudozási pozíciójuk nem a régi. Ugyanis már nem csupán az olaj áráról folyik az az alku

Avar János

Kitüntetések

A népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. *Bíró* László rendőr ezredesnek a Belügyminisztériumban kifejtett több évtizedes, eredményes munkájának elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta. A kitüntetést *Benkei* András belügyminiszter hétfőn adta át.

Az Elnöki Tanács dr. *Varga* Ilona büntetésvégrehajtási alezredest — nyugállományba vonulása alkalmából — Vörös Csillag Érdemrenddel tüntette ki. A kitüntetést dr. *Petrik* Ferenc igazságügyi miniszterhelyettes hétfőn adta át.

Az Elnöki Tanács *Harcsa* Imrének, a Magyar Hajó- és Darugyár termelési igazgatójának több évtizedes eredményes munkája elismeréséül nyugdíjba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta.

Fejlődik a szövetkezeti kereskedelem

A fogyasztási szövetkezetek dolgozóinak munkájáról, élet- és munkakörülményeiről tanácskoztak hétfőn a SZÖVOSZ és a KPVDSZ vezetői. Megállapították, hogy a népgazdasági feladatokkal összhangban fejlődik a szövetkezeti kereskedelem. A fogyasztási szövetkezetek 179 ezer dolgozójának munkáját is dicséri, hogy az elmúlt időszakban a szövetkezet működési területén — a városokban, a falvakban, a kistelepüléseken és a tanyákon — élő mintegy 5 és fél millió ember ellátása kiegyensúlyozott volt.

A SZÖVOSZ és a KPVDSZ vezetői megállapodtak abban, hogy az ellátás további javítása érdekében érvényt szereznek az árubeszerzés folyamatosságát segítő szerződéseknek. Ennek érdekében szorosabb együttes cselekvésre van szükség a fogyasztási szövetkezetekben a gazdasági és szakszervezeti vezetők munkájában. Kiemelt feladatnak jelölték meg a nehéz fizikai munka és az ügyvitel gépesítését, valamint a szocialista munkaverseny keretében az újítómozgalom további szélesítését.

Társasági szerződések az export növelésére

Jól bevált az ipari és külkereskedelmi együttműködésnek az a koncentrált formája, amely szerint a Chemolimpex Vegyiáru Külkereskedelmi Vállalat most háromról ötre növelte a külön társasági szerződés alapján szoros kapcsolatot tartó partnereinek számát. Így a Taurus, a TVK és a BVK után a Forte Fotókémiai Iparral és a Győri Pamutszövő és Műbőrgyárral karöltve létrehozta újabb két külkereskedelmi szervezeti egységét, fotóirodáját és műbőrirodáját.

Amint az eddigi kedvező tapasztalatok tanúsítják, ebben a szervezeti és együttműködési formában a termelők és a külpiaci üzletkötők közös döntései szerint rugalmasabban és hatékonyabban használják ki exportjuk dinamikus növekedésének világpiaci lehetőségeit. Célratörőbb piackutatással és üzletszerzéssel jó előre felkészülhettek a jelentős vegyipari beruházásainkkal létrehozott új üzemek kiváló minőségű és gazdaságos termékeinek külpiaci értékesítésére.

A szocialista partnerekkel folytatott együttműködésben nagy gondot fordítanak az államközi szerződésekben vállalt kötelezettségeink maradéktalan és tervszerű teljesítésére. Szocialista partnereinkkel együtt kölcsönösen előnyös lehetőségeket keresnek arra, hogy ebben az évben a behozatal 5—7 százalékos növelésével járulnak hozzá a lakosság, az ipar és a mezőgazdaság vegyiparicikk-ellátásának javításához.

Vietnami állam magyar

A vietnami—magyar diplomáciai kapcsolatok felvételének 30. évfordulója alkalmából *Ton Duc Thang*, a Vietnami Szocialista Köztársaság elnöke, *Le Duan*, a Vietnami Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára, *Truong Chinh*, a Vietnami Szocialista Köztársaság nemzetgyűlése állandó bizottságának elnöke és *Pham Van Dong*, a Vietnami Szocialista Köztársaság kormányának elnöke táviratban üdvözölte *Ká-*

Vita az értelm

Ülést tartott az Ország

Az Országos Közművelődési Tanács *Aczél* Györgynek, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a Minisztertanács elnökhelyettesének elnökletével hétfőn ülést tartott a Parlamentben. A testület megvitatta *„Az értelmiség helyzete, szerepe a közművelődésben"* című előterjesztést, amelyet *Pozsgay* Imre kulturális miniszter vezetésével munkabizottság készített. Az előterjesztés egyebek között részletesen elemezte az értelmiség múltbeli és jelenlegi társadalmi helyzete, szerepe közötti alapvető, lényegi különbséget. Az értelmiség egyes rétegeinek helyzetét elsősor-

Megkezdődö a magyar—bolgár vegy

Szófiában hétfőn megkezdődött a magyar—bolgár gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési vegyes bizottság 16. ülésszaka. A tanácskozásra küldöttség élén a bolgár fővárosba érkezett *Marjai* József miniszterelnök-helyettes, az együttműködési bizottság magyar tagozatának elnöke.

Az ülésszak megnyitó ülésén, amelyen a magyar delegációt Marjai József, a bolgár tárgyaló küldöttséget pedig Andrej *Lukanov* miniszterelnök-helyettes, a bizottság bolgár tagozatának elnöke vezette, a felek hangsúlyozták, hogy a tanácskozás a gazdaság minden területén elősegíti majd a két ország kapcsolatainak további elmélyítését, azokkal az elvi megállapodásokkal összhangban, amelyek a magyar párt- és kormányküldöttség múlt évi bulgáriai látogatása alkalmával jöttek létre *Kádár* János, az MSZMP KB első titkára és Todor *Zsivkov*, a BKP KB első titkára között.

A hétfői plenáris ülésen részletesen elemezték a legutóbbi ülésszak határozatainak végrehajtását. Megállapí-

Az építésügy Borso

Hétfőn Miskolcon tervegyeztető tárgyalást tartottak, amelyen áttekintették az építésügy megyei feladatait. A megbeszélést *Ábrahám* Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter, illetve *Ladányi* József, a megyei tanács elnöke vezette. Részt vett és felszólalt *Grósz* Károly, a megyei pártbizottság első titkára is.

A tanácskozáson megállapították, hogy a megyében időarányosan teljesítették az V. ötéves terv lakásépítési fel-

A tudományos eredmé növelhető a mezőg

A szakmai ismeretek bővítésének feladatairól adott tájékoztatót hétfőn *Kovács* Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes. Felhívta a figyelmet arra: nagyobb hozzáértéssel, a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazásával gazdaságosabbá tehető a termelés, növelhető a hozam.

A mezőgazdasági nagyüzemek közép- és felsőfokú vezetőinek szakmai képzettsége általában megfelelő. Az egyetemekről, főiskolákról, valamint a középfokú iskolákból mind felkészültebb kezdő szakemberek kerülnek ki. Kevés a végzős hallgató például a mezőgazdasági szakmunkásképző intézetekben. Jobb a helyzet az egyetemeken, ahol

PAP GYULA

Magyar Nemzet 1950. feb. 5.

Pap Gyula munkássága

a Nemzeti Galériában

Az értékek sorrendje mellett, úgy tetszik néha, létezik az értékeknek egy közmegegyezésen alapuló „protokollistája" is a képzőművészetben. Fölöttébb szeszelyes névsorféle ez, s összeállásának körülményeinél csak a kritériumai a rejtélyesebbek. Mert ugyan miért van az, hogy például az egyik festő (szobrász, grafikus) munkásságát szinte képről képre (szoborról szoborra, lapról lapra) számon tartja a köztudat, a másik dolgait látva pedig újra meg újra felfedezésről és más hasonlókról beszél mindenki? Aligha tudja bárki megmagyarázni, mert nem is indokolható: hiszen sokszor megesik, hogy a mindig-felfedezettről legalább annyi szó kerül az idők során, mint a mindig-nyilvántartottról, hogy az egyikről pontosan annyit tud mindenki, mint a másikról, csak éppen a megközelítés gesztusa tér el szögesen, mindig újra.

S mielőtt valaki úgy gondolná, hogy mindez elsősorban önérzeti kérdés, s hogy a szüntelen felfedezetteknek jó okuk van megsértődni — le kell szögezni, hogy ez a furcsaság nem csak és nem elsősorban az ő büszkeségüket érinti. Hanem a magyar művészet folytonosságát és egyetemességét teszi kérdésessé. Ezért van az, hogy benne évtizedek óta inkább egyének — kétségtelenül a legtöbbször: egyéniségek — hatása érződik mint a kollektivitásé, hogy nagyon kevés az igazi iskola a szó szoros, valóságos tanuló-közösséget jelző, és átvitt, közösen kitűzött célt együttes erővel kimunkált eszközökkel közelítő csoportot jelentő értelmében egyaránt.

E rendszeresen felfedezett pályák egyike *Pap* Gyuláé. Tárlatai körül mindig akadt álmélkodás, sőt, fogadkozás, aztán maradt minden a régiben. Legutóbb a Bauhaus különböző forrásból Budapestre került „emlékkiállításai" során csodálkoztunk rá Pap Gyulára, mikor művei és tervei nemzetközi környezetben megjelenve bizonyították (az egyébként jól tudott, csak éppen csöndben tartott) tényt, hogy Pap személyében egy eleven Bauhaus-tanítvány él köztünk. Előtte képei örvendeztettek a Műcsarnokban; akkor festészetének kettős valóságközelítő módszeréről, s e metódus egységes tanulságrendszeréről szóltak a hírek, s az értékelések.

Magyarázata persze mindennek található. A Bauhausügynek ráadásul igen kézenfekvő: Pap Gyula maga se élt az ott megtanult fémművesmesterséggel, építésznek pedig már növendékkorában se készült — ő festő akart lenni a Bauhausban is. S mint ilyen, legelsősorban Johannes Itten tanítványa volt, a Bauhausnak, az iskolának inkább csak tanúja. Nehezebb a dolog a másik ténysorral. Pap Gyula festészetének periodikus felfedezésével-elfeledésével. Itt ugyanis ő teljesen ártatlan. Művészetének sorsát jobbára rajta kívül eső erők döntötték el: az, hogy az ő törekvései és eredményei nem estek egybe a magyar festészet derékhadának szemlélődő szemléletmódjával, hanem hol aktívabbak, hol visszahúzódóbbak voltak — a csepeli nagykalapácsról festett képsorozatát ő előbb kezdte festeni, mint ahogy üzembe járni követelmény lett, lebegő formáikkal intenzív belső történeteket mondó pasztellképei és festményei a harmincas években is, a hatvanas-hetvenesekben is „elvontabban" és személyesebben szóltak az átlagnál, nehéz volt hát hozzájuk követőként vagy megértőként csatlakozni.

Válaszolni is próbálhatna az ismeret és az értékelés e balog dolgaira most a *Nemzeti Galéria* Pap Gyula életmunkáját ismertető tárlata. De nem teszi, szerencsére, hanem megelégszik a maga valóságos feladatával, a tények, a művek felsorakoztatásával. Ott kezdi, ahol kell, a tanulóéveknél, a Bauhaus-időknél. S innen indulva gondosan végigjárja Pap Gyula útjait: Weimarból Erdélybe, onnan Berlinbe, Berlinből Budapestre — szűkre szabva a bemutatást ott, ahol másra nincsen mód és kibővítve, ahol arra nyílik alkalom (mint például Budapesten, ahol a legtöbbet élt és a legtöbbet tett).

Pap Gyula munkáinak bemutatója ilyenformán életrajzi tárlattá lett. Igaz, mást nem is nagyon tehetett a rendezője evvel a szerteágazó életmunkával, hiszen a valóságos tárgyak nehezen alkalmazkodnak egy monografikus bemutatón az elmélet kategóriáihoz. Nem csak a legegyszerűbb, de a legcélirányosabb is az, ha úgy következnek egymás után, ahogy a műhelyben megszülettek.

S ebben a rendben jogos helyen állnak elsőül a belépő elé Pap Gyula Bauhaus-munkái: rajzai — a *Virágtanulmány* és a *Kitekintés a weimari műteremből* —, vázlatai — a tanulmányrajzok mellett a még fontosabb tervek, műhelyrajzok, a weimari Schlossmuseum, a dessaui Bauhaus-Zentrum és a budapesti Iparművészeti Múzeum tulajdonából — és a fémmunkák — a weimari Schlossmuseumban őrzött, a most a tárlatra idekölcsönzött hosszúnyakú *kanna*, a *melltű* és a weimari idők emlékét őrző, 1928-ban tervezett és tavaly kivitelezett négy *tál*. Elsőségüket azonban nem csupán születésük dátuma indokolja. Jelentőségük is: önmagukban vett fontosságuk — hisz nem csak a Bauhaus „életrajzának" dokumentumai ezek, hanem Pap Gyula érett tehetségének is — és szellemi értelemben vett helyi értékük — mert e munkák rendje több a művességnél és jóval több az ügyességnél: a rendszerteremtés képességét tükrözi. S ilyen értelemben Pap Gyula Bauhaus-munkái immár az életmunka kulcsaiként is okkal kerülnek az összefoglaló kiállítás legelejére.

Teljes körűket nézve, tehát a rajzokra, a vázlatokra is ügyelve, nem csak a tárgyakra immár, az sem kérdéses, hogy miért fordult Pap Gyula művészete a Bauhaust elhagyva egy kevésbé tárgyszerű, a megjelenítés eleganciájától sem mentes irányba. Kiderül, nem fegyelmezetlenség volt ez és még kevésbé a Bauhaus stilisztikai megtagadása. Ellenkezőleg: a vállalása annak, amit a korai Bauhaus a húszas évek vizuális kultúrájában jelentett.

Pap Gyula életútjának egy másik gesztusa is ezt erősíti meg. Hisz nem ok nélkül hívta őt 1926-ban Berlinbe a Bauhaustól távozott Johannes Itten, s Pap se csak kenyeret keresni járt órát adni az Itteniskolába. Szövetségféle volt ez, elvi közösség, s kifejeződése, a szemléleti hasonlóság csupán e közös platform vállalásának kifejezője, nem pedig megalapozója.

A közösség hangsúlyozása azonban így, egymagában, félrevezető. Nem a teljes igazságot mondja. Mert annak van egy másik oldala is: a Pap Gyula festészetében következett önálló lépések sora — azoké, amelyek részben közelebb hozták őt a közép-európai (és benne a magyar) piktúra fő áramaihoz, s azoké, amelyek ezen belül önálló helyet teremtettek neki.

Meghatározásuk e karakterhozó mozzanatoknak — bár a fogalmazással többen is megpróbálkoztak már kritikában is, tanulmányban is — voltaképpen nincsen. Művelhogy a jellemük inkább körülírható már a kezdet kezdetétől, mint a jellegük. Azaz: megnevezhető és megkülönböztethető benne két áramlat. Egy valóságkutató és valóságvállaló és egy valóságszelídítő, befelé néző.

A tárlat során járva, tételesen is csoportosíthatók volnának egy két pólus köré — természetesen: számos fokozattal, nem kevés átmenettel, sőt átfedéssel — Pap Gyula művei. Felsorolásuk csupán a katalógust ismételné, annak pedig kevés az értelme. Több értelme van néhány karakteres példa keresésének.

Ezek számbavétele ugyanis megmutatja, hogy egyfelől milyen alapossággal közelített gondolkodásának és festészetének tárgyaihoz Pap Gyula még a legkönnyebb álutakat is kínáló időben is és hogy másfelől az ő leginkább elvont szerkezeteiben is ott lélegzik a lírai tartalom köntösében a konkrét, reális tárgy.

A kemény karakterű tárgyak legkonkrétabb megjelenésének példája Pap Gyula művészetében a *Nagykalapács*, című ciklus. „Nem csoda: ezek a képek az élmény valóságos parancsára születtek, nem pedig megrendelés sürgetésére. Pap Gyula a háború alatt, munkaszolgálatban találkozott először a hatalmas munkadarabokat munkáló gőzkalapácsokkal. És a látványuk, az engedelmesen alakuló anyag egyfelől, a különleges, középről derengő sugárzás hozta fényviszonyok másfelől, a kevéssé alkalmas közegben is rabul ejtette — mint az már vázlataiból is kitetszett. Ami 1945 után következett, a tárgykör intenzív továbbfejlesztése, csak a társadalmi felszólítást adta ehhez a döntő találkozáshoz, és azt a nyugodt környezetet, amelyben a gondolatból megszülethetett a kifejtésére alkalmas méretű kép.

A lágyabb, meditáló jellemű Pap Gyula-művek közül több is kínálkozik a *Nagykalapács*-ok párjául. Tán ne is törekedjünk választani közülük. Hiszen mindegyiknek megvan a maga erénye: egyikről az ifjúi birtokbavevő megismerés intenzitása sugárzik, a másikról az érett kor töprengő felismerése, a harmadik mindezt ritmusba fogva tárja fel, mintegy vallomásban foglalmazva.

Az újabb időkben, érthető okokból, Pap Gyulát főleg erre az utóbbi útra húzza a szíve. Ám eredményei, évről évre születő művei mindegyre igazolják választását. Hisz olyan munkák állanak elő itt, mint a kiállítást lezáró gobelin, az *Áramlás* — mely eleganciájával és nyitottságával sokkal inkább az új év bevezetője, mint a múlt bezárója.

H. Gy.

Versek a s

Szerb-horvát nyelvű k

Szülőföld fölött szivárvány — ízlelgetni kell a címet, első kimondásra nem hangzik jól. De eredetiben, szerb-horvátul kifejező és sokatmondó: *Duga nad zavicsajem*. A szülőföld: Magyarország. A szülőfalu: Hercegszántó. A verseskönyv szerzője Marko *Dekity*. Anyja szerb, apja sokác, tehát valódi délszláv ötvözet. A könyv Magyarországon jelent meg, a Tankönyvkiadó és a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége közös kiadásában, *Vujicsics* D. Sztojan válogatásában.

Versek a szerelemről, a szülőföld szépségéről, a Dunapartról, a Bácskáról, a faluról, ahol a költő Dekity nevelkedett, szülőkről, barátokról, szomorúságról és vidámságról. Amiről csak egy ifjú költő énekelhet. Igényes versek, tehetséges poéta jelentkezése ez a kötet, érdemes rá felfigyelni. Hétköznapokról szólnak a rímek, de minden verssort átragyog az átélés fénye, a szeretet, az emberség. Valóban szivárványos színben ragyog ez a poézis, amelynek sokféleségét a feszes művészi forma köti össze.

Ki ez a költő, aki Magyarországon szerb-horvát nyelven versel? Volt falusi tanító, aki Budapesten végezte a horvát-szerb képzőt. Népi táncos, aki a Magyarországi Nemzetiségek Központi Táncegyüttesében dolgozott hosszú-hosszú évekig. Gitáros, aki énekelt és színdarabokban is szerepelt, majd elment tanítónak Horvátkimlére.

— Ott kezdtem írni — vallja. — Egyedül voltam, hazagondoltam a falumra, szüleimre, ismerőseimre és akkor kibuggyant belőlem a líra. Első verseimet a *Narodne Novine* szerkesztőségének küldtem, onnan bátorítást kaptam. Több versemet közölték. Így lett belőlem költő.

Marko Dékity már nem tanít. Horvátkimlérőll a Délszláv Szövetségbe került közművelődési előadónak, majd a dél-

PAP GYULA 1

A BAUHAUS hazai vonatkozásairól nem lehet úgy szólni, hogy ne említenénk *Pap Gyula* nevét. Ezért írtunk mi is róla, amikor — több mint két évvel ezelőtt — német és magyar kiállítási anyag tükrözte párhuzamosan a *Műcsarnokban*, valamint az *NDK-Centrumban* a Bauhaus-mozgalom weimari korszakát.

MAGYAR HIRLAP 1980/1/29/6

Wagner:PG. életműkiállítása

PAP GYULA 2

Am a kiindulási pontként említett állítás fordítva is érvényes. Hiszen Pap Gyula életművét sem lehet úgy bemutatni, hogy kihagyhatnánk belőle a németországi esztendőket. Mégpedig nem a szó szoros értelmében vett és ott eltöltött négy évre gondolunk, hanem sokkal inkább arra a sajátos szemléletre, a valóság

MAGYAR HIRLAP 1980/1/29/6

Wagner:PG. életműkiállítása

PAP GYULA 1

látásának és láttatásának arra a jellegzetes módjára, amely ennek a közösségnek volt az ismertetője, és amely Pap Gyula munkásságát a későbbiekben is befolyásolta. Hogy mást ne mondjunk, például itthon, a felszaba-

MAGYAR HIRLAP 1980/1/29/6

Wagner:PG. életmükiállitása

PAP GYULA 4

dulás után — tehát egészen más történelmi és társadalmi feltételek között — is eszébe jutottak az ott tapasztaltak, és mindazt, amit hasznosíthatónak ítélt belőle, alkalmazta az általa szervezett és igazgatott, Nagy Balogh Jánosról elnevezett *népi kollégiumban és festőiskolában*, Nagymaroson.

MAGYAR HIRLAP 1980/1/29/6

Wagner:PG. életműkiállítása

PAP GYULA

No, de nagyon előre futottunk térben és időben. Kezdjük inkább szép sorjában, a *Magyar Nemzeti Galéria* földszintjén most látható életműkiállítás bejáratánál. És máris „régi ismerősökre" bukkanunk. Hiszen a weimari periódusból származó, mérnöki precizitású *elektromos szamovár tervének* kellemes ellentéte az azonos esztendőben készült (1923), szinte impresszionista módon oldott, tavaszi pasztellkrétarajz, a *Kitekintés a weimari műteremből.*

29/6

Wagner:PG. életműkiállítása

PAP GYULA C

A MOSTANI KIÁLLITÁS sok újdonsággal is meglepetést szerez a nézőnek. Például — még mindig a bejáratnál maradva — bemutatnak külföldi tulajdonból néhány korabeli tárgyat *(ezüstözött bronzkanna, rézből készült melltű)*, amelyek most is rendkívül modernül hatnak. Sőt, ennél tovább menve, frissen is kivitelezettek jó néhány régi tervet *(egy 1928-as fémtálkollekciót)*, amelyet mai ipari forma-

MAGYAR HIRLAP 1980/1/29/6

Wagner:PG életműkiállitása

Pap Gyula festő

Pap Gyula gyűjteményes kiállítása a Nemzeti Galériában

A XX. századi magyar képzőművészet egyik jeles egyénisége, *Pap Gyula* érdemes művész alkotásaiból nyílt gyűjteményes kiállítás csütörtökön a *Nemzeti Galériában.*

A 80 éves, művészetpedagógiai munkásságáról is széles körben ismert művészt köszöntő gyűjteményes tárlat csaknem 400 alkotást vonultat fel: több mint 200 festményt — figurális kompozíciókat, munkajeleneteket, csendéleteket és tájképeket —, 150 vegyes technikával készült grafikát s néhány gobelint, fotót és fémmunkát.

– Pap Gyula gyűjteményes kiállítása

Népszabadság, Bp. 1979. dec. 14. 7.

PAP GYULA 8

a korai *szociófotók* is, amelyek erdélyi parasztokat, weimari pantomimprodukciót, avagy portrékat örökítenek meg. Akad itt reklámgrafikai fotókollázs is, és feltétlen említésre méltó az a politikai *riportfelvétel*-sorozat, amely a fasiszta hatalomátvétel előtt, Berlinben a német kommunista párt utolsó nagygyűlését rögzítette fényérzékeny papírra.

MAGYAR HIRLAP 1980/1/29/6

Wagner:PC élemükiállítása

PAP GYULA 9

Talán már ennyiből is kiderül, hogy a most nyolcvanéves mester élete, munkássága együttal egy darabka európai történelemnek is szuggesztív illusztrációja.

MAGYAR HIRLAP 1980/1/29/6

Wagner:PG életműkiállitása

PAP GYULA 10

Rendkívül sokoldalú érdeklődése és próbálkozása mellett pedig állandóan vissza-visszatérő motívumokat, konstans elemeket is felfedezhetünk. Ilyen *következtes például a munkásábrázolásban.* Nem is lehet ez másként, hiszen aki a húszas években maga is a Bauhaus fémműhelyében kezdte művészi munkásságát, aztán itthon is, a harmincas években már érdeklődni kezdett a kohászok munkája iránt (lásd a legelső változatokat olajban avagy

MAGYAR HIRLAP

Wagner:PG élemunkái

PAP GYULA 11

grafikában), s aki a negyvenes években munkaszolgáltatosként dolgozott a Magyar Acél kovácsműhelyében — és közben volt testi és lelki ereje vázlatokat, kompozíciókat is készíteni erről —, annak életművében természetes folytonosság, hogy rögtön a felszabadulás után a Csepeli

MAGYAR HIRLAP 1980/1/29/6

Wagner:PG életmükiállitása

PAP GYULA 12

Vasműben tanulmányozza a nagykalapács munkáját egyik nagyméretű pannójához, majd éveken át lejár növendékeivel együtt Miskolcra, illetve Dunaújvárosba, ipari témák tanulmányozására. S az idevágó munkásságát bemutató teremrészben magától értetődő, hogy a vitrinbe rakott miskolci, MÁV-műhelybeli vázlatkönyve mellett ott őrizte meg a mester az ötvenes évek elejéről egy munkásember hozzá intézett levelét is.

MAGYA

Wagner:PG életmükiállitása

PAP GYULA 13

VISSZAVONULÁSA UTÁN is sokat dolgozott, egészen napjainkig. Sokat utazott a világban (ezt *tájképeinek sora* érzékelteti), és érdekes műtermi kísérleteket folytat a szerkezet, a kolorit problémakörében (ezt a teljes absztrakcióig ívelő *kalligráfiái* bizonyítják a tárlatlátogató előtt).

MAGYAR HIRLAP 198 /1/29/6

Wagner:PG életmű kiállítása

PAP GYULA 14

Ami pedig a bevezetőben említett sokodalúságát illeti, most is fáradhatatlanul érdeklődik a környező realitás iránt. Korai arcképeire a tárlat záróakkordjaként néhány nemrég készült *szénrajzportré* rímel *(Déry Tibor, Kobajasi Ken-Icsiro)*, valamint elvont, zenei és természeti témákat konkretizáló, reprezentatív falikárpitok tavalyi keltezéssel *(Vivaldi, Áramlás)*.

MAGYAR [illegible] 1986/1/29/6

Wagner:PG életmüki állitása

PAP GYULA 15

Pap Gyula: Rajzoló

Pap Gyula

Pap Gyula (1899–): festő. A Bauhaus növendéke volt. Expresszionista képeket, majd monumentális kompozíciókat festett. 1949–62 között a Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim Bp. Corvina 1977.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 MÁR 26
SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

Pap Gyula

1021

Pap Gyula: Hegesztő

Két új

CSÉPA TÖRTÉNETE

A Levéltárifüzetek sorozatban jelent meg Botka János: Egy tiszazugi falu, Csépa története termelőszövetkezeti községgé alakulásáig című munkája. A monográfia Csépa gazdag történetének bemutatásán kívül leíró földrajzi és őstörténeti megismertetésre is vállalkozik.

Az első írásos forrás Csépáról a garamszentbenedeki apátság birtokával kapcsolatos per anyagában maradt fenn 1406-ból. A periratban Chepa családnévként fordul elő. Valószínű, hogy a falu az említett időpontnál régebbi — elképzelhető, hogy mint név nélküli kisebb település 1406 előtt is létezett.

A falu okmánytára, levéltári anyaga a későbbi időkre szólóan is meglehetősen szegényes. Csépa XVIII—XIX. századi életére vonatkozó legfontosabb dokumentumok elvesztek, a századfordulótól a felszabadulásig terjedő forrásanyagok pedig a szolnoki Állami Levéltárban elpusztultak a háború alatt. Botka Jánosnak csak több évig tartó szívós kutatómunkával sikerült összegyűjtenie a falura vonatkozó forrásanyagot. A kutató a legcélravezetőbb megoldásokat alkalmazza: mindig a kor országos eseményei, vagy társadalmi mozgásai közepette vizsgálja és tárja fel kutatási területe korabeli helyzetét tárgyalja.

NÉPLAP REPERTÓRIUM

Dr. Nyitrai Lajos készítette el lapunk, a Szolnok megyei Néplap 1949. november—1950. december közötti számainak repertóriumát. A Verseghy Ferenc könyvtár ezzel a kiadvánnyal gazdagította lapunk negyedszázados jubileuma ünnepélyességét.

A vállalkozás nagyságát akkor érthetjük meg teljességében, ha meggondoljuk, a címlista több mint ezer különböző cikket, tudósítást, riportot vesz számba, s rendez tématerületenként, helységenként. Mindehhez számottevő névmutató, jegyzetanyag is társul.

A repertórium jól szolgálja majd a helytörténeti kutatásokat is, hiszen regisztrált anyaga dokumentálja a kor politikai, gazdasági, ideológiai és kulturális életét. Nagy érdeklődéssel várjuk a repertórium további köteteit, hiszen azok forrásadatai mind nagyobb segítséget nyújtanak majd szűkebb hazánk története megismeréséhez.

T. L.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUN 18

SOMOGYI NÉPLAP

Pap Gyula
1021

Hegesztő. Pap Gyula festménye.

VB-MOZA

Baróti az esélye

s, aki a mundiál
már csak megfi-
z részt, a francia
re válaszolt.
a dél-amerikai-
rópai szemmel?
joggal kiáltották
pi argentín—bra-
st nemhivatalos

világbajnoki döntőnek. Ez lehet a csúcs. E két — de a többi dél-amerikai válogatottra is igaz — együttest a hangulat, a környezet, a biztatás európai válogatottak számára elérhetetlen előnyökhöz segítik.

— És az európai csoportban mit tapasztalt?

— Itt Hollandiának adom a legnagyobb esélyt a folytatásban. Egyetlen olyan csapat sincs, mint az övék, amely olyan rutinnal kényszerítette volna rá akaratát az eddig kitűnően helytálló osztrák védelemre. Az 5:1 óriási hatást tett rám. Hollandia esélyes a legjobb négy közé.

— Kiket vár a döntőbe?

— Az egyik oldalról Hollandiát, s ez bizonyosan meglepi majd magukat Happeléket is, míg a dél-amerikai csoportból talán a vasárnapi rangadó győztesét.

* * *

Rosarióban a fekete piacon már ezer dollárnak megfelelő

ek,
lat

ő eredménnyel
rnyék gyerekeit,
t lesz az egyik
A másikat Fo-
SZOT-üdülő te-
ék ki. Mindkét
és vasárnap

Pap Gyula, festő

PAP GYULA KÉPEI ELŐTT

Nem festményekről, grafikákról, tárgyakról kívánok szólni Pap Gyula festőművész kiállítása alkalmából. Azt majd elvégzik a hivatottak, a műelemzés-műbírálat mesterei. Csupán az „à la recherche" szerényebb változatára vállalkozom: szeretném pár percre felidézni azt az időt, amely egy táborba terelt minket, Pap Gyulát, s élő és holt társainkat, úgy negyven esztendővel ennek előtte. Szinte csak jelzésszerűen, vázolni szeretném barátságunk, barátságaink keletkezéstörténetét.

Hogy is ismerkedtünk össze? Hogy fonódott barátsággá az ismerkedés?

Akkoriban, a harmincas évek végén, a szigorúan megszabott formáknak legalább a látszatát fenntartva, alakult egy-egy baloldali kör, baráti társaság. „Magyar Munkaközösség" — ez volt az egyiknek a neve. Majd ennek megszűnte után létrejött a MIKSZ, a „Művészek, Írók, Kutatók Szövetkezete", amely már életképesebbnek bizonyult. A szövetkezetnek álcázott s az illegális párttal kapcsolatot tartó társaság lelke Markos György volt. Nemrég távozott közülünk... Hatalmas szervező erő lakozott benne, s a szemináriumszerű előadásokat kivitte nagyobb nyilvánosság elé. Például a Zeneművészeti Főiskolába vagy a Vasasok Magdolna utcai — most Koltói Anna utcai — nagytermébe. A MIKSZ mágnesként vonzotta az írókat, publicistákat, képzőművészeket, muzsikusokat, társadalomkutatókat. Íme, néhány név a sok közül: Erdei Ferenc, Darvas József, Kállai Gyula, Boldizsár Iván, Hont Ferenc, Szabó Zoltán csakúgy tagja volt, mint például Rácz Aladár, a cimbalom úttörő mestere, vagy Török Erzsébet, aki a népdalok világának hamvasságát hozta közibénk, és elbűvölte előadásának varázsával a publikumot — még az ügyeletes rendőrtisztet is.

És jöttek, persze hogy jöttek a festők, szobrászok, jórészt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagjai. Szegény Dési Huber István, amig csak lábra tudott állani, dehogy mulasztott volna el egyetlen Török Erzsébet-dalestet! (Készített is az énekesnőről egy nagyon jól megérzett képet!) Aztán jöttek a többiek: Sugár Andor, Szabó Iván, Kállai Ernő, a felejthetetlen „Ubul"; és világos, hogy Pap Gyula sem maradhatott ki a szertartásokból. Zene iránti erős érdeklődés volt benne meg a többiekben is. Azóta se látni annyi piktort, szobrászt a hangversenytermekben...

Volt ezeken a zeneakadémiai s a kisebb helyiségekben rendezett összejöveteleken valami, amit abban az időben másutt már nemigen lehetett megkapni. A fasizmus legázolta Jugoszláviát — mi előadást szerveztünk a délszláv népzenéről, s Tajcsevicsés Szlavenszki-műveket szólaltattunk meg. A bécsi döntés után baráti otthonokban a román Negrea és Kiriac darabjait játszotta Antal István... Mihály Andrásék és Binét Ágnesék vendégszeretete jóvoltából házi hangversenyeken szerepelhettünk. S itt az avantgarde-nak azok a kamaraművei is megszólaltak, amelyek újból — hangversenyszerű keretek között — csak a hatvanas évektől kezdve jutottak a közönség elé. Pap Gyula és barátaink eljöttek a „Vigadói Estek"-re. Eljártunk a munkásrendezvényekre, amelyeken a Vándor Kórus éneke forrósította át a levegőt. „Venci" — ez volt Vándor Sándor beceneve — értett hozzá, hogy egyszerű és hatásos módon szólaltassa meg, ami még egyáltalában megszólaltatható volt. Kórusa közvetítésével vált szinte népdallá a Poljuska. De persze — tilalmas ének lévén — csak ott énekelhettük, ahol illetéktelen tanúja nem akadt. Kiránduláson, rózsadombi, csöndes kiskocsmákban dudorászva, közben kadart is kortyolgatva.

...Egy pillanatra hadd szakítsam meg az elbeszélés fonalát. Elmondom, hogy Rákospalotán lakván, vasárnap délutánokon sűrűn ugrottam fel Pap Gyulához, a Lehel utca 14. számú házban levő műtermébe. Akkor keletkezett képei — amelyeknek nagy része most látható a Nemzeti Galériában — barátaimmá váltak, hiszen keletkezésük közben ismerkedtem meg velük! Gyulánk azóta is hű maradt Angyalföldhöz, akár hosszú időn át szomszédja, Kassák Lajos, akinek régi lakásába, a „mutterka" által rendben tartott otthonba el lehet látni mostani műtermében. Gyula arasszolgatva haladt e négy évtized alatt: a Lehel utcából sikerült egy megállónyira közelednie a városhoz, a Bulcsu utca sarkáig.

Visszatérve a közös együttlétek emlékeihez, ma már lehetetlen pontosan megmondani: hányszor és hányan jártunk együtt. De az biztos, hogy Gyula barátom, Kállai Ubul, meg én nemegyszer darvadoztunk, s elmélázva dúdolgattuk A nagy hegyi tolvaj balladáját, az Az hol én elmenyek, még az fák es sírnak gyönyörű dallamát. S a duhaj, kemény tartású bordalt, amelyet Kodály feldolgozásában annyit énekelt ráadásszámként a tündéri Török Erzsébet! Úgy éreztük — bár ezt akkor nem fogalmaztuk meg ilyen nyilvánvaló módon —, hogy elátkozott korunk, a háború és a testi-lelki elnyomorítás elleni tiltakozás van benne ebben a hetyke tartású dalban.

Énekelgettük az ódon magyar nyelv édes-keserű szavaival, s bizony, nem sokat reménykedve abban, hogy megérjük ezt a mái világot. Énekeltük, elhessenteni igyekezvén a fölénk gyülekező fellegeket:

Félre tőlem, búbánat, búbánat,
kancsót hajtok utánad, utánad,
széles világ csuftjára, csuftjára
megfojtlak egy pohárba, pohárba.

Félre tőlem, búbánat, búbánat,
nem érek én több nyárat, több nyárat,
ha érek is: csak hármat, csak hármat,
nem rakok én kővárat, kővárat.

Fogyatkoznak kortársaink: gyarapszik az elköltözöttek száma. Pap Gyula itt él szerencsére közöttünk, s nyolcvanéves fejjel keményen néz szembe az idővel. Szembenéz és alkot. Tisztelet az alkotónak, tisztelet a nyolcvanéves Mesternek.

Raics István

Pallo Imre, Főiskolai XIII. és az Ifjúsági III. bérletsorozatok előadásait később pótolják. Erről a bérlők az Operaház hirdetményein keresztül kapnak tájékoztatást.

A MÁV értesíti a Magyarországról Lengyelországba és onnan visszautazni szándékozókat, hogy a lengyel vasút valamennyi nemzetközi vonaton alkalmazza a kötelező helybiztosítást. A vonatokra Lengyelország területén ülőhelyre szóló helyjegy, háló- vagy fekvőkocsi-jegy nélkül felszállni nem szabad. A lengyel vasút a helyjegy nélkül felszállókat saját szabályozása szerint — állampolgárságra való tekintet nélkül — megbírságolja, s a vonatról esetleg leszállítja, ezért a MÁV kéri az utazóközönséget, hogy a visszautazáshoz is még az elindulás előtt a MÁV nemzetközi pénztárainál vagy az utazási irodáknál elővételben biztosítsák a szükséges helyeket.

Február 1-től egyébként a Magyarországról Lengyelországba közlekedő Polonia expressz-vonatra is kötelező a

Szinház igazgatósága közli, hogy Sinkovits Imre betegsége miatt a következő műsorváltozások történnek: január 16-án a Troilus és Cressida főpróbája helyett az Éjjeli menedékhely; 17-én a Troilus és Cressida főpróbája helyett Az úrhatnám polgár; 18-án a Troilus és Cressida bemutatója helyett az Éjjeli menedékhely; 19-én a Troilus és Cressida helyett Az úrhatnám polgár; 20-án délelőtt a Bánk bán Bessenyei Ferenc vendégszereplésével; 20-án este a Bánk bán helyett A konyha kerül színre. A jegyek érvényesek, vagy a váltás helyén visszaválthatók.

FELOLVASÓÜLÉS. Az Ókortudományi Társaság január 18-án, péntek délután 5 órai kezdettel az ELTE bölcsészettudományi karának Pesti Barnabás utca 1. szám alatti tanácstermében felolvasóülést tart, amelynek tárgya Prométheus. Falus Róbert Hésiodos, Rítoók Zsigmond Aischylos, míg Karsay Orsolya Lukianos Prométheusát

díjat, a Pro Urbe aranyérmet, a nemzetközi Herder-díjat, a Hild János-emlékérmet. Sommázva enynyi hát a korántsem teljes felsorolás. Most azonban arra vagyunk kíváncsiak, hogyan látja dr. Preisich Gábor a városépítés mai helyzetét, fejlődését.

Változatosabban

— Úgy vélem, hogy a lakásépítésben most a minőségi szempontok kerülnek előtérbe. Jól felszerelt, kis alapterületű lakásokra éppúgy szükség van, mint közepesekre és nagyobbakra, ahogy az a lakosság összetételéből következik. Az ország pénztárcája pillanatnyilag átlagosan 53 négyzetméter alapterületű (állami) lakások építését teszi lehetővé. Ezt a kis birodalmat kell több tagú család részére is lakályossá, praktikusan használhatóvá tenni, de nyilvánvaló: az életkörülmények fokozatos javulásával a gyermekeseknek nem lesz elegendő ez az alapterület. Aztán vannak, egyedülállók, gyermektelenek, nyugdíjasok, akik korszerű, de viszonylag kis lakásra tartanak igényt. A társadalom örök változásban van, a gyerekek

A budapesti színhá

Erkel Színház: Parasztbecsület; Bajazzók (2. bérl., 4. előadás, 7). **Zeneakadémia:** A Szófiai Filharmonikus zenekar hangversenye (Téli bérlet, B/II/5 fél 8). **Nemzeti Színház:** Éjjeli menedékhely (7). **Madách Színház:** Három nővér (K. bérl. 7), A bajnokság éve (Egyetemi Színpadon 7). **Vígszínház:** Kakukkfészek (7). **Pesti Színház:** Királyi vadászat (7). **Fővárosi Operettszínház:** A denevér (7). **Zsebszínház:** A nagy nő; Interjú (fél 8). **József Attila Színház:** Villon és a többiek (7).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1979 JAN

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Pap Gyula grafikusművész

...szervezet, Ge-
werkschaft Kunst szociálpolitikai titkára, *Rosemarie Märker* és munkatársa, *Ute Matuska* elnökségünk meghívására november végén fővárosi és vidéki színházakban tanulmányozta a munkavédelmi tevékenységet és a szociálpolitikai munkát.

1021

Pap

Pap Gyula linómetszete

napja mérlege
sén a VIII.
kenységünket,
rozatok tettek
tottunk az ős
ményekről és
a művészeti é
ről esik szó.
nemegy emlék
művészek, alkotómunkások köze alol.

Ezt a mérlegelést végezte el nemrégiben a *IX. magyar békekongresszus* is, amelynek munkájában részt vettek a művészek képviselői is. Mindőnk nézete nyert kifejezést a békekongresszus állásfoglalásában, mely szerint *„hazánkban a béke ügye nemzeti ügy"*. A magyar művészek is kinyilvánították, hogy vállalják az összefogást az enyhülés megőrzéséért és továbbfejlesztéséért, a boldogabb emberi életért, mert tudják: alkotómunkájukat *csak is békés körülmények között*, a békés jövendő szilárd reménységében végezhetik. Vallják ezt nemcsak szavakkal, de tettekkel, hatásos, kifejező művészi alkotásokkal is.

Nemigen volt olvasottabb sajtótermék mostanában, mint a *december 8-án* reggel megjelent napilapok. Ezekben tette közzé az *MSZMP Központi Bizottsága* a december 6-i üléséről szóló közleményt. Ma már nincs ember, akit ne érdekelne egy ilyen felelős, az ország életét irányító testület értékelése az elmúlt esztendő gazdasági tervének végrehajtásáról, az 1979. évi terv és költségvetés alakulásáról, távlatairól. Minden újságolvasónak van emléke arról, hogy a párt Központi Bizottsága kereken egy évvel ezelőtt is, majd a múlt év tavaszán is határozottan rámutatott, hogy *gazdálkodásunkban az eredmények mel-*

emelésére. „T
tervben előir
sok családba
családok egy
sét okozza.
konyságának
nek feltételei
tására nincs
december 8-i
cikkében.

Az év elej
egy bevégze
kenységének
lis egyenlege
mes leltárt
kudarcokat,
maguk val
szoktuk egy
alapszerveze
gok és akti
művészeti d
felnőtt emb
Központi Bi
ból adódó te
zeti eszközei
ját maguk
az 1979. évi
Hogy *valóbe*
alfája és om

VERESS JÓZSEF:

Munkásfiln

Munkásfilmnapok '78 rendez-
vényei során? Milyen a ma-
gyar munkás a magyar fil-
mekben? Milyen munkástémá-

Hazánkban 1978-ban is megrendezték a *Munkásfilmnapokat.* A MOKÉP akcióját — akárcsak 1977-ben, a premier évében is — a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a KISZ, a megyei párt- és tanácsszervek, valamint a moziüzemi válla-
latok támogatták. A

Pap Gyula, festő.

Hegesztő.
Pap Gyula festménye.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a mai képző művészetben.

Népújság (Tolna), 1978. máj. 7.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUL 20
Pestmegyei Hirlap

Pap Gyula festő

lap 1021
Zsámci Miklós:
1974. JÚLIUS 20., SZOMBAT

Képzőművészek bemutatkozása a Dunakanyarban

Kiállítások Nagymaroson és Vácott

A nagymarosi nyári tárlatot holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor nyitja meg a művelődési házban *D. Fehér Zsuzsa dr.* művészettörténész.

Nagy B. István festőművész kiállítását ma nyitja meg *dr. Tóth Pál*, a KISZ Központi Bizottságának kulturális osztályvezetője a váci Vak Bottyán Múzeum főtéri kiállítótermében.

Mindkét tárlat augusztus 11-ig tekinthető meg hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Nyári tárlat a festészet csomópontján

Nagymaros a magyar festészet egyik csomópontja. Gyűjti, sugározza, akkumulálja a festői energiákat; *tranzit hely*. Vannak nagymarosi festők, s vannak, akik a Képzőművészeti Alap alkotóházában újulnak új feladatokra. Ide sok helyről más-[illegible] érkeznek különböző korosztályok tagjai, de valamennyien megerősödve távoznak a csönd, a szemlélődés, a motívumszűrűség jóvoltából, melyet a Dunakanyar nagyvonalú bensőséggel adományoz.

Az idei kiállítás jobb, teljesebb a tavalyinál — egyenletesebb az átlaga. Örvendetes, hogy *Pap Gyula* — aki annak idején alapítója és vezetője volt a nagymarosi képzőművészeti népi kollégiumnak, mely sok tehetséget gondozott és röppentett pályára —, két képpel szerepel. Felvonulnak az állandó Nagymarosra visszatérők: *Szentgyörgyi Kornél, Vén Emil, Zirkelbach László, Ujváry Lajos*, rögzítve portyázásuk széles határát. Olasz halászfalu, Zebegény, nagymarosi téli táj ihlette meg festőinket. Ők láványban — *Garaguczy Ágnes* elmélyült szerkezetben örökítette meg az „Emlék"-et —, fejlődésének újabb állomását.

Az újítás lázas feszültsége jellemzi a derékhad teljesítményét. Érződik az el nem napolható szándék; bővülten megújuló eszközökkel kísérni és lendíteni a megtolult valóságot. *Csik István, Gerzson Pál, Baska József* ennek a bátor nyelvújításnak a kezdeményezői — hozzájuk zárkózik fel a gyorsan fejlődő *Dobrovits Ferenc*. Gerzson Pál a Margithidat nemcsak vassal, hanem madárivekkel is összeköti, Baska József a kozmikus teret humanizálja az űrrepülés elvont felidézésével, Csik István színes formák közegében gondolkodik szuverén magatartással. A festészet; *hódítás is, út előre*. Együtt halad a mezőny, minden talpalatnyi helyet felkutat — innen a változatok gazdagsága. *Bojtor Károly* elmélyült és pedáns, *Király Sándor* laboratóriumi pontossággal méri a színhatást, *Sugár Gyula* színes rajzírással térképez hangulatot — *Zöld Anikó* lírai finomsággal időz a Margitszigetet környékén, melyről Gerzson Pál képe is szól érzékeltetve; a madár az igazi híd, az élet, az köti össze a partokat.

Az alkotók egyéni utakon haladnak. *Korga György, Kárpáty Éva, Károlyi András* szürrealisztikus irányból, *Arató István* a szerkezet központjából közelítik a látványt — *Uhrig Zsigmond, Hikádi Erzsébet, Németh László, Szalatnyai József* a posztimpresszionizmus széles sávján közlekedik. Nemes vonású portréval jelentkezik *Jakab Eszter* és *Czétényi Vilmos*. A nagymarosi táj ihleti *Pap Zoltánt* és *Timár Józsefet* — *Kováts Nagy Ira* a mosztári hidat ábrázolta beküldött képén.

A főszerepet vállalt festői vonulatot *Hegyi György* mozaiklapja, *Herczeg Klára* szobrai és *Szöllössy Enikő* tartalmasan mintázott „Holdbeli utazás" éremsorozata egészíti ki.

Kádár János beszédei és cikkei olaszul

Az Editori Runiti, az Olasz Kommunista Párt könyvkiadója megjelentette *Kádár János* beszédeinek és cikkeinek *első olasznyelvű válogatott* gyűjteményét. A kötet *„Magyarország és a szocializmus"* címmel az MSZMP KB első titkárának 1970 és 1974 között elhangzott megnyilatkozásaiból ad gazdag válogatást.

KGST-konténerek

A MÁV Vezérigazgatóságának tájékoztatása szerint — a KGST komplex programja alapján a nemzetközi áruszállítások gazdaságos lebonyolítására — a szocialista országok kormányainak képvi-

Környezetvédelmi gondo

Porfogó erdősáv — Új kutak

A környezetvédelem meglehetősen újkeletű fogalom, de ha a köznyelvben régen nem is használták, nem azért tették, mintha mondjuk a levegőszennyeződés azelőtt nem létezett volna. A nagyvárosok levegője mindig szennyezett volt. Ezért a városlakók, már amelyik tehette, nemcsak vágyott, hanem hosszabb-rövidebb időre esetenként el is ment vidékre, *„jó, tiszta, falusi levegőre"*.

Homok köröskörül

— Jó, tiszta, vidéki levegő? — sóhajt nagyot Sűcs László porfelhőt kavar. Idebent éppen a készülő környezetvédelmi törvényről beszélgetünk, mindketten nagyon helyeseljük, hogy a törvényalkotók gondoltak rá, méginkább azt, hogy tervezetét általános vitára bocsátják.

— Mifelénk nincsenek a levegőt füsttel, korommal szennyező nagyüzemek — mondja a tanácselnök —, de homokos a talaj köröskörül. Aztán a szél nemcsak a határból hordja a port, talál idebent is eleget. A község 230 utcájának alig két százaléka a kiépített. Mi elébe mentünk a környezetvédelmi törvénynek és csatlakozva az országos fásítási programhoz, levegőnk tisztasága [illegible]

Abony keleti részén, ahonnan leggyakoribb a széljárás, tíz *hektáron parkerdőt létesítünk.* Az előmunkálatok folyamatban vannak, idén be is fejeződnek, jövőre, meg az után következik az ültetés. A talaj minőségének megfelelően akác, fenyő, hárs és nyárfa kerül bele, meg különböző fajta bokrok. Sétányok is épülnek ebben az új erdőben, sőt padok is lesznek, *afféle városligetet lesz az,* ahová feltüdülni, levegőzni kisétálhatnak az emberek. Ez azonban mégiscsak mellékcél, mert az erdősítés fő célja, hogy a fák alkossanak gátat a szélkavarta por elé.

— Mármint a határban ke-

Szedik a barackot a csomádi asszonyok.

Papp Gyula festőművész

MEGHÍVÓ

5924 FNYV I.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS A
TORNYAI JÁNOS MÚZEUM

MEGHÍVJA ÖNT

PAP GYULA

FESTŐMŰVÉSZ

RAJZAIBÓL ÉS PASZTELLJEIBŐL

RENDEZETT

RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁS
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITJA:

DR. POGÁNY Ö. GÁBOR

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

1975. FEBRUÁR 14-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

TORNYAI JÁNOS MÚZEUM

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, SZÁNTÓ KOVÁCS JÁNOS U. 16-18.

Papp Gyula festőművész

meghívó

545-72 – MÉM Kiállítási Iroda Nyomdaüzeme

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JUN 30

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Gyula Pap

10 A

Ein ungarischer

Bauhaus-Vertreter,

der bekannte Maler Gyula Pap, stellte im Mihály-Munkácsy-Museum in Békéscsaba (Südostungarn) seine besten Werke aus. Der betagte Künstler wurde in der nahegelegenen Stadt Orosháza geboren und stellt sich damit zum erstenmal in seiner engeren Heimat vor.

cherten wir auch die unga-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 MÁJ 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Pap Gyula

1021

Pap Gyula rajza

TES
GAL

gyűlésünk az alkotmányt tárgyalja,
sok nemzedék küzdelmeire, nagy
történelmi személyiségekre, István
királyra és Hunyadi Mátyásra
Rákóczira, Kossuthra és Széche-
nyire, Dózsára, Petőfire, Táncsicsra
és másokra emlékezünk. Tisztelet-
tel emlékezünk a nemzet, nemzet
nyelvünk és kultúránk megőrzőir
és megújítóira: a népforradalmak
a forradalmi munkásmozgalom ki-
emelkedő vezetőire, mártírjaira é
egyszerű harcosaira. A múltró
szólva mindenekelőtt a dolgoz
magyar népre gondolunk, amely
munkájával, verejtékével és véré-
vel hazánkat, államunkat százado-
kon át fenntartotta, éltette és a
fejlődés útján előbbre vitte." M
van ebben érthetetlen? Olykor az
az érzésem, hogy a nemzeti hagyo-
mányról folytatott viták — leg-
alábbis részben — túlzásokból é
meghosszabbításokból erednek. De
hadd folytassam másik idézettel, a
felszabadulás 25. évfordulójá

19.IX 63. o.v.

545-72 – MÉM Kiállítási Iroda Nyomdaüzeme

Pap Gyula

meghívó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 FEB 25
Csongrádmegyei Hirlap

Pap Gyula festőművész

1021

Kiállítási krónika

Életmű a falakon

ARATÓ

Pap Gyula festőművész munkásságát a tárlatlátogatók zöme nagyméretű és monumentális („*Aratók*", „*Kohászok*") olajképei alapján ismeri. Az idős mester (szül. 1889-ben Orosházán) rajzaiból és pasztelljeiből rendezett mostani retrospektív kiállítás a vásárhelyi Tornyai János Múzeum termeiben két szempontból hat a meglepetés erejével — egyrészt olyan művei kerültek a nézők elé, amelyek eddig nem, vagy nagyon ritkán voltak láthatók, másrészt a rendezés arra törekedett, hogy segítse a nézőt e gazdag életpálya egyes állomásainak, azok eltérő vonásainak érzékelésében.

A kiállító művész alkotásainak megszemlélésekor és megértésére törekvésekor nem hagyhatók figyelmen kívül azok a körülmények, amelyek indulását, művészete kibontakozását, betetőzését meghatározták. Bécsben, Weimarban, Budapesten tanult — első kiállítását mint a weimari Bauhaus növendéke rendezte. Alkotói munkája mellett vonzotta a pedagógia is — 1926-ban kezdte oktató-nevelő munkáját a berlini Itten-főiskolán. Ismert körülmények miatt tért haza 1933-ban. Dolgozott és tanított, előbb a nagymarosi Nagy Balogh Népi Kollégium és festőiskola vezetőjeként, majd 1949-től a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanáraként, 1962-es évi nyugdíjba vonulásáig. Talán nem érdektelen megjegyezni, hogy a Vásárhelyen élő képzőművészek java része (Németh József, Szalay Ferenc, Hézső Ferenc, Fejér Csaba stb.) tanárukat-mesterüket tisztelik volt tanárukban.

A vásárhelyi tárlat öt korszakát van hivatva bemutatni. Bármely évszámok közé sorolt műveit nézzük, kiolvashatók belőlük, felfedezhetjük bennük a formakutatót és ugyanakkor a színérzékeny festőt. Tematikában is változnak a kompozíciók — megjelenítésük a realizmustól a nonfigurativitásig ívelnek. A másik dolog, ami figyelemre méltó, hogy mennyire alaposan készül fel egy-egy nagyobb kompozícióra, annak megszerkesztésére és felépítésére, nyoma sincs az ad hoc-ságnak, a valamit is véletlenre bízásnak. Erről vázlatai tanúskodnak.

A vásárhelyi tárlat egyes korszakainak összevetése célunk ezúttal nem lehet, — művészettörténészek feladata az alapos elemzés. De, amire fel kell ezúttal hívnunk a figyelmet, az a munka ábrázolásának szeretete és mélysége. Egyik legszebb kiállítási darab a szénnel készült „*Arató*", de említhető a „*Kaszakapáló*" is, amiknek késői hatása ott bújkál nem egy tanítványának parasztábrázolásában. Korántsem csökkent értékűek munkásfigurái, a „*Kovácsok*"-sorozat, avagy a „*Magyar acél*", még inkább a kohászokról, hegesztőkről készült tus-, ceruza-, szénrajzai, avagy éppen linómetszetei feszességükben, tömörségükben az azonosulás jelképei.

Pasztelljei üdítő színfoltja a kiállításnak. A korai „*Svéd lány*", vagy az utóbbi évek „*Tengerparton*" között óriási a különbség, de egyben azonos vonást is hordoznak: a megválasztott színek a tartalom hangsúlyát emelik. Ez a finom érzék uralkodik a keményebb színhatású linókon („*Gyömölcscsendélet*", „*Szüretelő I., II.*") Néhány tájképe megejtően szép, — lélegzik bennük a tájat körülhatároló vonal, hol csendet és meghittséget árasztva, hol indulatot, szenvedélyt tolmácsolva.

Ha Pap Gyula festészete nem is kapcsolódik szorosan a vásárhelyiekhez, nem árt a vásárhelyi nézőknek egy más irányú életműben is elmélyedni, hiszen valahol a mélyben, a művészi szándékban, a szépre vágyásban, az igaz tolmácsolásában — egyek.

SZABÓ ENDRE

Tervszerű megelőzési munkával a biztonságos közlekedésért

Múlt évi munkáját értékelte a megyei KBT

Tegnap délelőtt Szegeden, az újságíró klubban került sor a Csongrád megyei KBT ez évi tanácskozó ülésére. Az eseményen részt vett *Sifler* Dániel alezredes, a Belügyminisztérium képviseletében, *Hajas* László, az SZMT titkára és *Bódi* György, a Csongrád megyei KISZ-bizottság első titkára is. *Dr. Csiszár* Károly, a megyei KBT elnökének megnyitója után *dr. Kelemen* Miklós ezredes, a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság vezetője összegezte a KBT elmúlt évi munkáját.

*

Mint mondotta, az elmúlt esztendő az átszervezés időszaka volt a KBT-k életében; a közúti balesetelhárítási tanácsok korábbi munkáját kellett zökkenőmentesen átvenni, s azt az új szervezeti keretek között továbbfejleszteni. *Az átszervezett közlekedésbiztonsági tanácsokkal szemben fokozódtak az állami követelmények és a társadalmi elvárások egyaránt.* Ezért elsősorban a balesetmegelőzési tevékenység széles társadalmi bázisát igyekeztek megteremteni, az óvodáktól a nyugdíjasklubokig keresték azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével különböző formákban ismertetni lehet a közlekedési szabályokat, a bal-

A megye területén folyó balesetmegelőző munka keretében több mint ötezer gépjárművezetőt sikerült bevonni a „Vezess — baleset nélkül" mozgalomba. A csongrádi akcióként induló, majd megyei szintűvé szélesedő kerékpárosképzés is igen népszerű volt; eddig mintegy 80 ezer kerékpárost részesítettek a KBT előadói közlekedésrendészeti oktatásban.

Az egyik leglényegesebb munkaterülete a KBT-nek tavaly is az óvodai közlekedési nevelés továbbfejlesztése volt. *A megye 177 óvodájában folyik rendszeresen ilyen jellegű tevékenység. E téren külön ki kell emelni a szentesi szervezet jó munkáját.*

A megye általános iskoláiban 39 ezer tanuló ismerkedik a közlekedés szabályaival, iskolai, városi, járási, majd megyei vetélkedőkön vesznek részt. Tavaly a megyei KBT 12 ezer forinttal díjazta az iskolai KRESZ-vetélkedőket. *Az általános iskolák keretében 700 közlekedési úttörőjárőrt foglalkoztatnak. E téren különösen kiemelkedő munkát végzett a makói szervezet.*

Végezetül az új KRESZ életbelépésével kapcsolatos tennivalókról beszélt dr. Kelemen Miklós. Elmondta.

A Pénz minisztérium és a Magyar Nemzeti Bank közleménye

A közelmúltban az érdekelt KGST-tagországok megállapodtak abban, hogy a nem kereskedelmi jellegű fizetések elszámolásánál alkalmazott valutaárfolyamokat 1975. március 1. hatállyal megváltoztatják. Ez vonatkozik a turizmusra is. *Az árfolyamok változásával egyidejűleg március 1-től ezen valuták vásárlásánál az eddig alkalmazott 5 százalék illeték felszámítása megszűnik.*

Ezek alapján a magyar állampolgárok az egyes szocialista valutákért 1975. március 1-től a következő forintösszegeket fogják fizetni: *100 bolgár leváért 1676,14 forintot, 100 csehszlovák koronáért 147,50 forintot, 100 lengyel zlotyért 76,92 forintot, 100 mongol tugrikért 352,87 forintot, 100 NDK-márkáért 460,94, 100 román lejért 157,95, 100 szovjet rubelért 1475,00 forintot.*

Az árfolyamok változása és a fenti intézkedés a magyar kiutazók számára azt jelenti, hogy a *felsorolt valuták vásárlásával kapcsolatos forintkiadásaik egyes va-*

A párt

A párt eleven, élő sz
több nemzedék
raiban: *a legfiatalabbaktól*
zépidejűeken át a mozgalo
De magának ez utóbbi jel
ma is változott néhány év
veteránjai alatt még egy-
is kizárólag azokat értettü
felszabadulás előtti nehéz
döztetés közepette már a
részesei voltak. Sajnos, ez
társaknak száma állandóan
az életnek a törvénye, hogy
mennek el közülük. Ám az
rű, hogy a fiatalból középi
idejűből veterán lesz. Ezér
hatjuk ma már ide azokat
akik 1944-ben, 1945-ben lé
fiatalokként, hiszen azóta
dő telt el küzdelemben, é
harcban. Megyénkben — a
statisztika szerint — még
akik még a felszabadulás e
kommunista mozgalomba,
számuk azoknak, akik 1944
tagok. *A párttagok zömét*
belépettek alkotják, a meg
tainak ez 49 százaléka.

Törvényszerű tehát, hogy
erőkkel, szervezetileg és
szüntelenül építeni kell a
szíteni felvételre azokat, a
mi tevékenységben, a mur
életben és a magánéletben
tűntek, akik megfelelnek a
már különösen magas köve

Ám, pártunk *elsősorban*
tály pártja. A munkásosz
vezető szerepének fokozód
sét — egyebek között — *a*
kások kellő számú részará
sítanunk szükséges. A X.
határozata ezzel kapcsolatb
zőket mondja: „A pártépít
is az a feladat, hogy a
járó fizikai és szellemi d
nyerjünk új harcosokat.

PAP GYULA festő, grafikus, érdemes művész
Orosháza, 1899

Művészeti tanulmányait Bécsben, Budapesten és a weimari Bauhausban végezte. 1923-27 között Romániában élt, 1927-1933-ig a berlini Itten-Schule tanára. 1934 óta Budapesten dolgozik, a felszabadulás után a Nagy Balogh Képzőművészeti Kör vezetője, majd 1949-62-ben főiskolai tanár. Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának. Több jelentős hazai és külföldi tárlat résztvevője; egyéni kiállításai voltak Bécsben (1920, 1970), Berlinben (1930), Amsterdamban és Utrechtben (1932), Budapesten (1934, 1940, 1943, 1947, 1956, 1962, 1968) és Hágában (1956). Gyűjteményes anyagát 1972-ben mutatta be a Műcsarnokban, s még ugyanebben az évben érdemes művészi címet kapott. - Neve elválaszthatatlan századunk első felének kísérletező és ujító törekvéseitől, művészete nemcsak itthon kezdeményező jelentőségü, de fontos láncszeme az európai avantgarde mozgalomnak is. Stilusának jellemző vonása a konstruktiv szilárdság és a kifejezés drámai ereje. Hogy a történelmi stilusok tanulságait milyen mértékben használja fel, és hogy melyikből mennyit adagol egy-egy alkotásába, azt a tartalom követelményei határozzák meg. Müveinek monumentalitását nem a méretek puszta növelésével éri el, hanem az ábrázolás belső arányaival, szükszavuságával, a szinek alkalmazásának gazdaságosságával. Fő erőssége a figurális kompozició, de csendéletek, tájképek is foglalkoztatják.

Művészéletrajzok 1975

Pap Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Festőművész.

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1980 DEC 17

és soha többé nem lesz fél kilenc.

1021

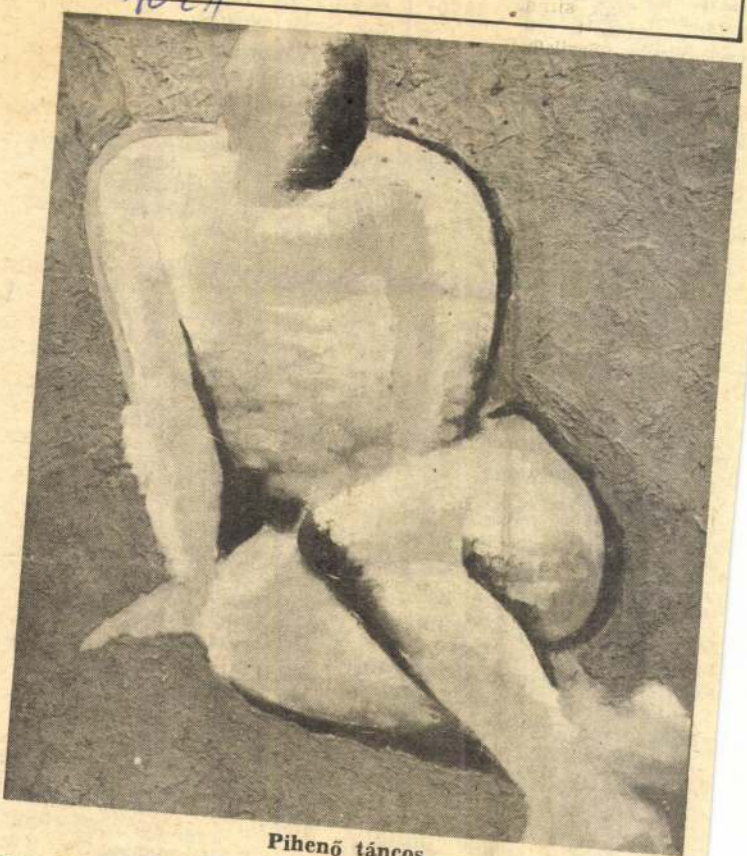

Pihenő táncos

Irodalmi összeállításunkat Pap Gyula műveiről készült felvételekkel illusztráltuk

eltünik a nazbol. B
város másik felén l
konokhoz, vonatra
labbiakhoz.

— És az orvos, pa
kérdeztem, s kinevete
ugyan neki se ideje, s
sége. Különben is, ne
az embernek mindig magá-
val foglalkozni, mert az
rosszat szül Szerencsére ő
sose ér rá.

Sokáig így legyen!

— s —

Az idén több mint kétszáz nyugdíjas kötött szerződést a Szolnoki Cukorgyárral, a répafeldolgozási kampány időszakára. A gyárban szívesen fogadják a nyugdíjasokat, jó véleménnyel vannak szorgalmas munkájukról. A pár hónap alatt a magukat jól bíró idős emberek vállalják a folyamatos munkarendet, hiszen éves költségvetésükben szinte már belekalkulálják a cukorgyári keresetet. A gyár ezután is számít rájuk.

Képünkön: Földi József MÁV-nyugdíjas négy éve visszajár a cukorgyárba. Most a centrifugánál dolgozik. (Fotó: T. Z.)

dünket jó magasra, [illegible] vissza. Most a bal térdet húzzuk fel magasra és tegyük vissza, váltogatva ismételjük.

5. gyakorlat: most csak egy székre van szükség. Bal karunkkal kapaszkodjunk a szék támlájába, és a jobb lábunkat nyújtva emeljük oldalra (amilyen magasra csak tudjuk.). Forduljunk meg és most jobb kézzel fogjuk meg a szék támláját, bal lábat pedig oldalra lendítjük nyújtva.

6. gyakorlat: állunk kis terpeszben, kezünket tegyük csípőre. Balra kezdve végezzünk lassú fejkörzést, majd jobbra kezdve is végezzük el a gyakorlatot.

Valamennyi gyakorlatot ajánlatos ötször ismételni. A testgyakorlást fejezzük be a legelső légzőgyakorlattal. Ha naponta végigcsináljuk a javasolt, igazán nem nehéz tornát, jó hatásáról hamarosan meggyőződhetünk. Kedves egészségükre!

Buday Györgyné
gyógytornász

Pap Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fotóművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1980 DEC 7

1021

1980. december 7.

HEGESZTŐ

1980. decembe

A Májmuni kód a Toscáig

Ajá a karács

Ezekben a napokban nyilván sokan járják az üzleteket ajándékokat keresve a karácsonyfa alá. A könyv, a hanglemez, a különböző népművészeti tárgyak, a képző- és iparművészeti alkotások mindenkor szép, örömöt okozó meglepetésként szolgálhatnak, s szerencsére választék is van belőlük bőven.

A szolnoki Szigligeti könyvesboltban már napokkal ezelőtt megkezdődött az ünnepi csúcsforgalom. A téli könyvvásár újdonságai jórészt már ott találhatók a polcokon.

Könyvújdonságok

— A könyvbarátok nagy örömére szolgál, hogy jó néhány régen várt, rég keresett kiadvány érkezett a téli könyvvásárra — mondja Hangodi Józsefné üzletvezető. — Megjelent a Magyarország története ötödik kötete, amely az 1790 és 1848 közötti eseményeket foglalja össze. Az Európa Kiadó új sorozattal jelentkezett, amely a történetírás múzsájának latin nevét, a Clió nevet viseli. A sorozat célja a klasszikus történtírás nagy műveinek bemutatása, elsőként Flavius Josephus A zsidók története című műve látott napvilágot. Lord Walter új könyvét Hi- jelent Májmuni kódexet. A kötet az egyik legszebb kódex, a Misne Tóra legszebb miniatúráit és írásoldalait mutatja be részletes magyarázatokkal. Vásárlóink régóta várták már Galgóczi Erzsébet új kötetét, amely most jelent meg. Az írónő Törvényen kívül és belül című műve két kisregényt tartalmaz. A két háború közötti időszak egyik legnépszerűbb könyve, Makkai Sándor Táltos királya most új kiadásban került az olvasók elé. A külföldi regények közül nagy sikerre számíthat Heinrich Böll új könyve, a Gondviselő ostromzár, Oriana Fallaci — Olaszországban annak idején

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula, festőgrafikusművész

1984. OKT.

ÚJ ÍRÁS (1879-1983).

1021

Ára: 14,– Ft

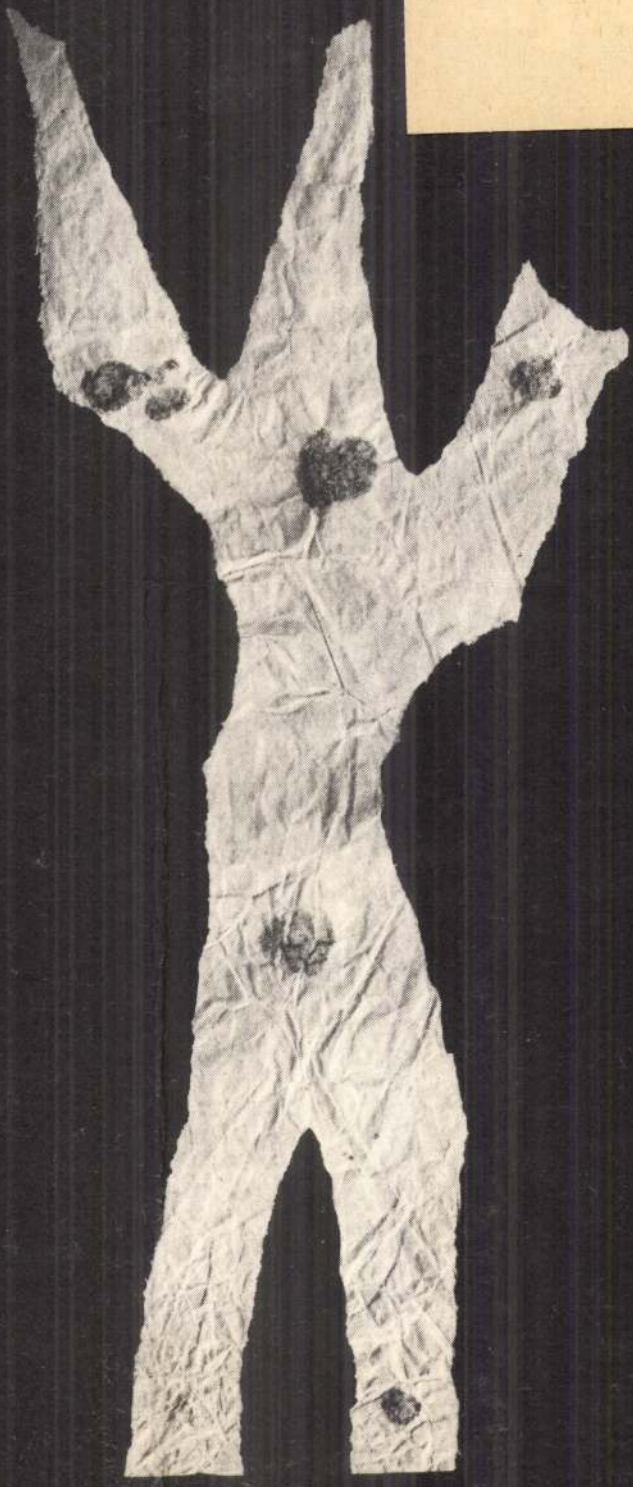

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Pap Gyula, festő-grafikus-művész (1899-1983)
KÖNYVTÁROS
1084

PAP GYULA
grafikáiból
(Cikkünket lásd a 425. oldalon)

Ára: 10,— Ft
HU ISSN 0450-7886

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula, festő- grafikusművész

1984 OKT

ÚJ ÍRÁS 1897 1983.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-736

Pap Gyula, festő-grafikus-művész 1899-1983.

KÖNYVTÁROS

1984 — 71

1021

Kiglicsné Katona Kita

szakszervezeti	*122*	*98,4*	*3,4*	*231 687*	*103,4*
összesen	**425**	**98,8**	**11,9**	**1 867 124**	**103,2**
SZABOLCS-SZATMÁR					
tanácsi	322	98,8			
szakszervezeti	*102*	*100,0*			
összesen	**424**	**99,1**			
SZOLNOK					
tanácsi	258	99,6			
szakszervezeti	*251*	*101,6*			
összesen	**509**	**100,6**			
TOLNA					
tanácsi	149	100,7			
szakszervezeti	*82*	*96,5*			
összesen	**231**	**99,1**			
VAS					
tanácsi	264	100,0			
szakszervezeti	*150*	*102,0*			
összesen	**414**	**100,7**			
VESZPRÉM					
tanácsi	282	101,1			
szakszervezeti	*155*	*102,7*			
összesen	**437**	**101,6**			
ZALA					
tanácsi	285	99,0			
szakszervezeti	*142*	*98,6*			
összesen	**427**	**98,8**			
MEGYÉK ÖSSZESEN					
tanácsi	4703	99,2			
szakszervezeti	*3189*	*99,0*			
összesen	**7892**	**99,2**			
BUDAPEST					
tanácsi	106	102,9			
szakszervezeti	*2012*	*91,0*			
összesen	**2118**	**91,6**			

MAHIR MEDIAINFORMÁCIÓ
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Rap Gyula festő-grafikus-művész [1899-1983].

KÖNYVTÁROS

1984

1021

(Pest, 1814) bibliográfiai tervezetéről, amely azonban a társadalmi közöny és az anyagi nehézségek miatt nem valósulhatott meg.

Kókay György *Két évforduló* címmel 1977-ben írt dolgozatában a Magyar Nemzeti Múzeum alapításának 175 éves, 1959-es írásában pedig az Országos Széchényi Könyvtár hírlaptára létrehozásának 75 éves jubileumára emlé-

Papp Gyula festő-grafikus-művész (1899-1983).

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1934

71

KÖNYVTÁROS

1021

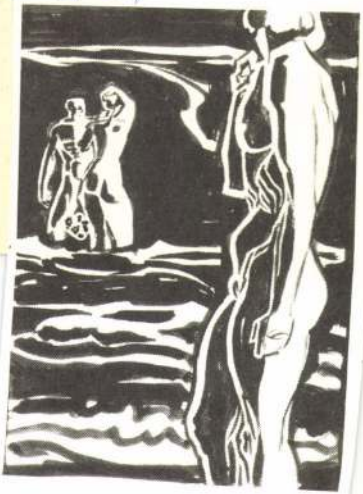

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula, festő-grafikus-művész (1899-1983).

KÖNYVTÁROS

1984 — 71

1071

telével. Ezzel
kereskedelem-
nyezetvédelmi
később pedig a
és csomagolási
GEXPO idén

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Papp Gyula festő-grafikus-művész 1899-1983.
KÖNYVTÁROS
M984 = 7

1021

sószolgálat; dokumentumleírás és leíró katalógusok szerkesztése; osztályozás és szakkatalógus-szerkesztés stb.) a korábbi ismereteket újakkal egészítik ki, felfrissítik, részben elmélyítik. Könyvtárpolitikai szerepüket nem lehet túlbecsülni, ugyanis a legfontosabb stratégiai feladatokra (például gépesítés, együttműködés, rendszerszemlélet stb.) ezek készítik elő a könyvtárosokat, alakítják ki a helyes szemléletmódot. Megjegyzendő, hogy a kis könyvtárak dolgozóit érintő, a könyvtári munka egészét átfogó, rendszeres és igényes tanfolyam típusa eddig hiányzott a lehetőségek közül, emiatt a továbbképzés szempontjából ez volt a leghátrányosabb réteg.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula festő-grafikus-művész (1899–1983).

KÖNYVTÁROS

1984

1071

őrajta múlt, hogy 1925-ben a szokott formájú évi jelentés helyett csak az állomány és gyarapodás adatait terjeszthette be a felettes hatóságnak. A másoltatásra ugyanis már nem telt a dotációból, hiszen az egész évre szánt segély a „legzsugoribb gazdálkodás mellett" is már az első negyedévben elfogyott. Ezért kellett áttörni az ingyenes használat elvét: az olvasótermi kérőlapokért darabonként 1 koronát szedtek, hogy legyen miből fedezni az új kérőlapok nyomtatási költségeit. (Ez volt az oka annak is

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 327-748, 340-726

Pap Gyula, festő-grafikus-szűvész (1899-1983).

KÖNYVTÁROS
1984 — 7

1021

1981-ben 25 611 és 1982-ben 77 893 volt a lekérdezésekre adott címszolgáltatások száma.

Az adatokat magyar és külföldi bontásban dolgozták fel, és azok például a következő főbb kérdésekre adnak választ: egy-egy adott vállalatra vonatkozó összes, illetve csak meghatározott adatok (ágazati kódszám, címadatok, termelési tevékenység, partnervállalkozások stb.). Vagy megadják a vállalatok listáját egy, illetve több szempont figyelembevételével. Az adatbázis szerkezetének kialakítása az adatok logikai összefüggésein alapszik, ezért a megválaszolható kérdések sokféleképpen kombinál-

Pap Gyula

SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Gyula, festő-

NÉPSZAVA

művész

1981 SEP 4

Kiállítási kalauz

Pap Gyula kispesti kamaratárlata

1021

A magyar szocialista művészet egyik kiválósága, Pap Gyula festőművész munkáiból rendezett bemutatót a kispesti *Nagy Balogh János-Terem*. A ma 82 éves mester egyike azon kevés számú, még élő alkotóinknak, akik a két világháború között az illegális párt tagjaként aktívan részt vettek a kor politikai küzdelmeiben is, s akiknél így a művészi tevékenység bizonyos értelemben mozgalmi munkának is számított. A munkásmozgalom iskoláját egyébként Pap Gyula Németországban járta ki, ahová fiatal fejjel, a Tanácsköztársaság bukása után került, s ahol csaknem tizenöt esztendőt töltött el szorosan együttműködve a weimari köztársaság baloldali értelmiségi köreivel, illetve a bécsi és berlini magyar emigrációval.

Csendélet

A húszas évek német munkásmozgalma mellett Pap Gyula művészi és emberi fejlődésére a *Bauhaus* kollektivista elvei gyakoroltak életre szóló hatást. Maga is egyik alapító tagja volt a nagy hírű intézménynek, amely a modern építészet racionalista elveire alapozva olyan új, egyetemes stílust kívánt létrehozni, melyben a tárgyias szerkesztés ötvöződik a célszerűséggel, az esztétikum az eszmei-szellemi világossággal. E koncepció jegyében a Bauhaus festői kitartóan keresték azt a festői nyelvezetet, amely a természeti formák és a képi elemek szintetizálásával a valóság *lényegi oldalait* képes érzékletessé tenni. Mesterünk kezdetben az avantgarde képépítés konstruktív, később a színek és a formák dinamikájára építő expresszív lehetőségei felé tájékozódik, majd sajátos, szürrealista víziókban [illegible] Szentendrén telepedik meg. A hazai valóság hatására ismét szerkezetes, a természeti formákkal ötvözött stílusát folytatja, s nagy erejű képekben számol be az elnyomott parasztság és munkásság feszítő gondjairól, forradalmas közhangulatáról. Tartalmi és formai törekvései komoly visszhangot keltenek a szociális kérdéseket napirenden tartó progresszió köreiben; többek között tagjai közé szólítja a Szocialista Képzőművészek Csoportja is.

A felszabadulást követően Pap Gyula művészetünk élvonalába került, s azóta is szilárdan tartja itteni helyét. A kitágult lehetőségek elmélyítik gondolkodását, zengzetessé teszik hangütését; érdeklődése az élet minden tartományára kiterjed. Az ötvenes-hatvanas évek fordulópontján készülnek a főműveiként számon tartott nagy tematikus kompozíci-

hogy ezek az ízig-vérig monumentális alkotások annak idején nem kaptak falat.

Az utóbbi másfél évtized termése főként két témakör: a tájkép és a csendélet köré csoportosul: bennük a művészi habitus egy új vonása, a szemlélődő-mérlegelő magatartás jut szóhoz. E szinte klasszikus szerkesztésű képek sajátos ellentéteként néhány könnyed kézzel felvetett rajz és fantáziadús pasztell viszont arról tanúskodik, hogy Pap Gyula ma sem mond le a kísérletezés öröméről: korunk absztraháló tendenciáiból is kamatoztatni igyekszik mindazt, ami a képi kifejezés mélységét és intenzitását szolgálja.

Pap Gyula etikus, a művész társadalmi feladatait sosem szem elől tévesztő piktúráját leginkább ahhoz a könyvhöz tudnám hasonlítani, amelyet bár elolvastunk, újra és újra elővesszünk. Előveszünk [illegible]

Az Elnöki Tanács *Vittinger Zoltánnak*, az Április 4. Gépipari Művek főszerelőjének

követe csütörtökön a Külügyminisztériumban ünnepélyesen kicserélte a Magyar Népköztársaság és a Lengyel Népköztársaság között a polgári, családjogi és bűnügyi jogsegély tárgyában 1959. március 6-án aláírt szerződés módosításáról és kiegészítéséről szóló, 1980. szeptember 18-án aláírt jegyzőkönyv megerősítő okiratait.

Hoós Jánosnak, az Országos Tervhivatal államtitkárának vezetésével csütörtökön hazaérkezett Algírból a kormánydelegáció, amely az algíri nemzetközi vásáron vett részt.

...zi BNV

Hongkong kiállítói készülnek már javában a legújabb fogyasztási cikkek bemutatójára.

Az idei BNV-re új kiállítók is jelentkeztek — *Afganisztán, Kambodzsa, Laosz, Uruguay* és *Benin* —, s hosszú idő után ismét láthatók a BNV-n *Irán, Pakisztán* és *Mexikó* fogyasztási cikkei. Hazánkat közel *800 vállalat és szövetkezet képviseli,* mintegy 60 a szocialista országok kiállítóinak száma, s csaknem *300 kiállító* cég mutatkozik be *a tőkés és a fejlődő országokból.* Ez utóbbiak közül különösen kiemelkedik Líbia bemutatója.

Kitüntetés

Dr. Lechner Gyulának, a Számítógép-alkalmazási Kutató Intézet gazdasági vezetőjének, a Szakszervezetek Számvizsgáló Bizottsága tagjának eredményes munkássága elismeréséül, nyugdíjba vonulása alkalmából az Elnöki Tanács a *Munka Érdemrend ezüst fokozata* kitüntetést adományozta. A kitüntetést *Jakab Sándor,* a SZOT főtitkárhelyettese adta át.

A munkásőrs...

Sajtókonferencia és bemutató Gyöngyösön

Kétnapos bemutató kezdődött csütörtökön Gyöngyösön, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem mezőgazdasági főiskolai karának aulájában a Munkásőrség Országos és Heves megyei Parancsnoksága, valamint a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának rendezésében. Az ezt megelőző sajtókonferencián *Vaskó Mihály,* a Heves megyei pártbizottság első titkára köszöntötte a részvevőket, majd *Borbély Sándor,* a Munkásőrség országos parancsnoka tartott bevezető előadást. Többek között emlékeztetett arra: *1982 februárjában már 25 éve lesz annak, hogy megalakult hazánkban a munkásőrség,* ezzel összefüggésben áttekintette negyedszázados fejlődését, méltatta a magyar társadalomban betöltött szerepét. Borbély Sándor kiemelte, hogy negyed századdal ezelőtt, az akkori sajátosan kiélezett történelmi helyzetben — a párt hívó szavára —, *a szocializmusért, a népért érzett felelősség, politikai öntudat és meggyőződés alapján tömörültek a munkásőrség soraiba a munkásosztály, a dolgozók legjobbjai és ma is ez határozza meg a testület politikai arculatát, tevékenységének tartalmát.*

A munkásőrség megalakulása óta eltelt negyed században szocialista társadalmunkkal együtt maga is jelentősen fejlődött, sok év munkájának eredményeként *jól felkészült, politikailag szilárd, fegyelmezett, társadalmi fegyveres testületté vált* — hangoztatta Borbély Sándor, majd arról tájékoztatta az újságírókat, hogy a munkásőrség negyedszázados jubileumát a jövő év februárjában külsőségekben szerényen, de országszerte megünneplik.

A konferencia színhelyén a déli órákban megnyílt kiállítás a munkásőrök felszereltségét, fegyverzetének korszerűségét szemlélteti.

FOGADÁS — SZAKMUNKÁSOKNAK

Nem mindennapi fogadásra került sor Tatabányán csütörtökön. A Komárom megyei Állami Építőipari Vállalat központjában csaknem 100 fiatal szakmunkás tiszteletére házi ünnepséget rendeztek — adta hírül az MTI. A vállalat vezetői elmondták, hogy a fiatalok mire számíthatnak életük első munkahelyén, ismertették a kereseti lehetőségeket, a szakmai kibontakozás útjait. Már fél év múlva megvizsgálják például, hogy munkakörük megfelel-e szakmai képzettségüknek, bérezésük arányban van-e teljesítményükkel, és hogy a munkahelyi vezetők betartják-e a fiatalokra vonatkozó munka- és egészségvédelmi előírásokat.

Ez az esemény valójában természetes következménye a KOMÉP ifjúságpolitikájának. A vállalat idejekorán felismerte, hogy csak akkor tud igazán jó kapcsolatot kialakítani a fiatalokkal, ha már a kezdet kezdetén „szárnyai" alá veszi őket. Azt hogy komolyan veszik a pályakezdőket, ez a kis fogadás jelzi, amely apró, de annál emlékezetesebb pillanata a „felnőtté válásnak".

Jó volna, ha a KOMÉP kezdeményezése követőkre találna.

g. a.

Ablakon át kakaóspohár

Szemét az utcán

A *Blaha Lujza téren.* Buda- rágos leánykának teszi a szé-

Papp Gyula

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA — melynek székhelye a Kossuth Lajos téren, a néhai Kúria pompás, eklektikus épületében van — hazánk legnagyobb kép- és szobortára, konkrétabban a XIX. és XX. század magyar képzőművészetének tudományos gyűjtő-, feldolgozó- és bemutatóhelye. Egyszóval múzeum, legértékesebb műkincseink tárháza, melyben nemzeti kultúránk két évszázadának legjelesebb képzőművészeti értékei hirdetik népünk géniuszát, világszinten is kimagasló alkotótehetségét.

Kulturális létesítményünk jelenlegi tárlata egy kis kol-

Pap Gyula: Próbaöntés (olajfestmény)

lekció abból az anyagból, melyet a Magyar Nemzeti Galéria élő művészeinktől vásárolt az utóbbi években. Pontosan huszonkilenc művész, harminc olajképével és grafikájával ismerkedhetünk meg. Kossuth-díjas festőink közül Barcsay Jenő, Bencze László, Domanovszky Endre, Hincz Gyula és Holló László neve fémjelezi a művek értékét, de olyan jeles vidéki mesterek is ízelítőt adnak művészetükből, mint a szolnoki Chiovini Ferenc, vagy a szentendrei Ilosvai Varga István. A fiatal művésznemzedék tehetségét, komoly eredményeit tükrözi az a tény, hogy az ő műveik is szép számmal gazdagították nemzeti képtárunk gyűjteményét. Az ismertebbek közt láthatjuk Bod László, Gacs Gábor, Kass János, Kondor Béla, Raszler Károly és Váczi András egy-egy muzeális értékű képét vagy grafikáját.

Bár a kiállított képek száma nem nagy, mégis sokszínűen, széles skálán tárul a néző elé képzőművészetünk sajátos arculata. Szinte valamennyi stílustörekvés képviselve van, mely megmutatja művészeti életünk jellemvonásait, fejlettségét és egyúttal érezteti további fejlődésének, korszerűsödésének várható útját. A képek stiláris sokrétűségét akkor mérhetjük le, ha az áttekintést Vidovszky Béla „Napsütéses ablak" című olajvászna előtt kezdjük. A művészi invenciót nem vitathatjuk el a képtől, mégis elgondolkoztató a festésmód jogossága. A neo-naturalizmus semmiképp nem lehet korunk, társadalmi életünk kifejezőeszköze. Formai korszerűtlensége a tartalomra is kihat, hisz problematikája nem általános értékű, sőt egyenesen a kispolgári ízlés dekadenciáját szolgálja ki. Hogy a kép mégis a Nemzeti Galéria gyűjteményébe került, azt elsősorban a már említett ihletettségének és mesterségbeli kulturáltságának köszönheti, miközben a korunkra jellemző törekvések egyikét is megőrzi művészettörténetünk számára. Vidovszky képének ellenpólusa — mely egyben a korszerű kifejezési formák egyikét szemlélteti — Hincz Gyula két „Béke" című rézkarca. Hincz mester e grafikai lapjain az eszmei mondanivaló nem objektív tárgyi megjelenítésben, hanem látomásszerű megfogalmazásban, átköltött kompozícióban bontakozik ki.

A Magyar Nemzeti Galéria új szerzeményeit bemutató kiállítás e hónap 13-ig látható a művelődési házban. Eddig szép számú látogató tekintette meg, s azt szeretnénk, ha minél többen látnák, ha mindenki eljönne, aki a művészet élményeiben akar feloldódni. Ez az élmény nemcsak a lelket üdíti fel és szórakoztat, hanem önművelődésünk építményéhez hozzáad egy újabb, szerény, de mégis jelentős szintet.

Ecsery Elemér

Villanyfény 1963 máj. 6

napfényre kerülhet, hiszen itt a tavasz, hogy az e... radt nyereségrészesedést *nem a mostani*, valóban kemény tél után számítják, hanem a *tavalyi után*. Az meg nem mondható túlságosan vadnak és zivatarosnak, legalábbis nem annyira, hogy közlekedési akadályok tornyosultak volna a bejárás elé...

Bármilyen megható is a kérelem, úgy néz ki, hogy a 17 kemencegyári elkéső nem fogja megkapni az elmaradt nyereségrészesedést...

Hogy keményszívűség-e ez?... Döntsék el, ne csak ők maguk, hanem olvasóink...

Fogják meg..!

Lopás... Tolvajlás...

Legutóbb például az egyik üzemrész délutános dolgozói jelentették, egyik a másik után, hogy pénzük veszett el. A zsebükből. Abból a ruhából, amelyet az öltözőben hagytak.

Nem sok pénz. Általában, ha harminc forint volt, abból hiányzik tizenöt. Ha csak tíz volt apróban, abból öt. Kettő. Három.

A tolvaj — ügyes. A tolvaj óvatos.

Hanem... micsoda félelmetes dolog csak úgy leírni, egy üzemi újságban: „a tolvaj".

És mégis: van tolvaj. Lennie kell.

Ha nem lenne, nem hiányoznék rendszeresen pénz, a dolgozók nehezen megszerzett keresetéből.

Hogy ki az, azt még nem tudni.

De hogy legalábbis nem vigyáz valaki a többiek vagyonára, az bizonyos.

...A vizsgálat folyik. Vannak gyanúsítottak. Vannak vádlottak. Vannak ta-

Hanem mindenek előtt és mindenek fölött van egy félelmetes helyzet, szinte olyan, mint a detektívregényekben: mindenki lehet bűnös, és mindenki lehet áldozat...

Eltűrhetik-e ezt azok a dolgozók, akik abban a részlegben dolgoznak?...

Nem sokáig.

Még akkor sem sokáig, ha csak néhány forintjuk sinyli meg. Még akkor sem sokáig, ha most már a tolvaj (vagy a gondatlan őr) óvatosabb (vagy körültekintőbb) lett és már nem dézsmálják meg a zsebeket.

A gyár — a szocialista rend bölcsője és gyakorlótere.

Ha valaminek hiányoznia kell, feltétlenül hiányoznia kell a területéről, akkor az a bűn.

A közösség ellen elkövetett bűn. Az új rend, az új erkölcs ellen elkövetett bűn.

Nyomozni lehet, de gyorsan kell bevégezni a nyomozást.

A bűnösnek távoznia kell a becsületes emberek környezetéből.

(t)

...rre szükség nincs, mert a kelőtér mindig fedett és zárt ...vegkalicka.

Festésénél igyekeztünk tet...etős, modern színösszeállítást, ...l. színhatást elérni s aki a ...intadarabot gyárunkban nem ...thatja — megnézheti majd a ...emzetközi Vásáron, mert ...bbi új gyártmányunk között ...is ott lesz iparunk nagy se...gszemléjén, a Városligetben.

Ernőfy Menyhért

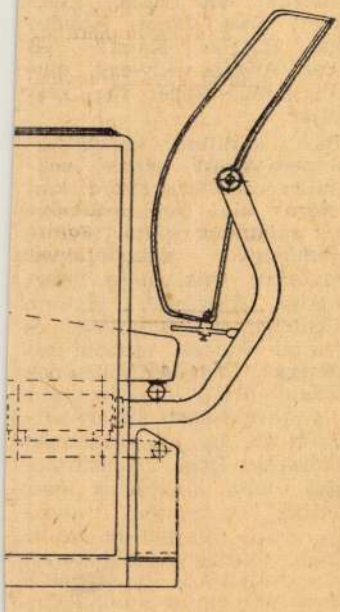

oldalnézetben

Pap Gyula

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Szabad Nép

1956 OKT 21.

— **Pap Gyula magyar festőművész** festményeiből és rajzaiból nyílt kiállítás szombaton a hágai Plaaceban. A kiállítást Paul Citroen, neves holland festőművész nyitotta meg.

Fernando Vallejo

Papp Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

SZOC. MŰVÉSZETÉRT

1962 NOV 7

Az Elnöki Tanács több évtizedes művészi tevékenysége elismeréséül Ascher Oszkár Kossuth-díjas színművésznek, kiváló művésznek, az Állami Déryné Színház igazgatójának pedagógiai, valamint művészi tevékenysége elismeréséül — nyugalomba vonulása alkalmából —, Kósa Györgynek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárának, **Papp Gyula** festőművésznek 1961-ben rendezett nagysikerű önálló kiállítása, valamint eddigi művészi munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend kitüntetést adományozta.

a szó
Nem
(z l é s
sem,
Popov
állítva
Az ő
lasztha

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Gyula

MAGYAR NEMZET

1962 SZEP 25

1021

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa több évtizedes művészi tevékenysége elismeréséül *Ascher* Oszkár Kossuth-díjas színművésznek, a Magyar Népköztársaság kiváló művészének, az Állami Déryné Színház igazgatójának pedagógiai, valamint művészi tevékenysége elismeréséül, *Kósa* Györgynek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárának nyugalomba vonulásuk alkalmából, *Papp* Gyula festőművésznek 1961-ben rendezett nagysikerű önálló kiállítása, valamint eddigi művészi munkássága elismeréséül a *Munka Érdemrend* kitüntetést adományozta. A kitüntetéseket *Dobi* István, az Elnöki Tanács elnöke nyújtotta át. A kitüntetés átadásánál jelen volt *Kiss* Károly, az Elnöki Tanács titkára, *Aczél* György, a művelődésügyi miniszter első helyettese és *Szecsődi* László, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezető helyettese.

tozik és a
ben hozott határozatot nem
bírálhatja felül.

háza" épül
rleti lakótelepen

városrendezők tetszését és a javaslatot elismerő oklevéllel tüntették ki.

Az »öregek házának« gondolata hazai viszonylatban is kezd testet ölteni. *Az Építésügyi Minisztérium megbízta a LAKÓTERV-et, készítse el az idős korúak korszerű önálló otthonának tervét.* V. Spiró Éva építőművész, a LAKÓTERV mérnöke kapta a tervezési feladatot és munkájával

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V, Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Gyula

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1962 SZEP 25

Művészeket tüntettek ki

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa több évtizedes színészi tevékenysége elismeréséül *Aschner Oszkár* Kossuth-díjas színművésznek, a Magyar Népköztársaság kiváló szének, az Állami Déryné Színház igazgatójának, pedagógiai, valamint művészi tevékenysége elismeréséül, *Kósa Györgynek* a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárának nyugalomba vonulásuk alkalmából, *Papp Gyula* festőművésznek 1961-ben rendezett nagysikerű önálló kiállítása, valamint eddigi művészi munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend kitüntetést adományozta. A kitüntetéseket *Dobi István*, az Elnöki Tanács elnöke nyújtotta át.

sárnap sem
mezőgazdasági munka a n
gyében. A gépállomási trak
rok 75—80 százaléka dolgoz
ezen a napon. A gépek zö
mel elsősorban a szántást és
talajelőkészítést végezték
búza alá. A mecseknádas
tsz határában például hárc
a zengővárkonyi tsz-ben k
gép szántott egész nap. Hid
son két traktor szántott e
pedig silózott, mert a tsz ta
jai, hogy a téli takarmán
biztosítsák, vasárnap is egé
nap silóztak.

Hétfőn reggel már 197 gé
állomási traktor kezdte m
kétműszakban a szántást-v
tést. Ezenkívül a termelősz
vetőgépek egy része
két műszakban üzemel. A g
pek nagy része az őszi árp

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Gyula

NÉPSZAVA

1962 SZI 2 3

A KÖZÉLET ESEMÉNYEI

Dobi István, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke kedden fogadta *Subimal Duttot*, az Indiai Köztársaság távozó rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét. Ezt követően *Kádár János*, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke fogadta búcsúlátogatáson a nagykövetet.

*

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa több évtizedes művészi tevékenysége elismeréséül *Ascher Oszkár* Kossuth-díjas színművésznek, a Magyar Népköztársaság kiváló művészének, az Állami Déryné Színház igazgatójának; pedagógiai, valamint művészi tevékenysége elismeréséül; *Kósa György*nek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárának nyugalomba vonulása alkalmából; *Papp Gyula* festőművésznek 1961-ben rendezett nagysikerű önálló kiállítása, valamint eddigi művészi munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend kitüntetést adományozta.

*

Georgi Madelov közgazdász, a bolgár Hazafias Arcvonal osztályvezetője a TIT vendégeként hazánkba érkezett.

*

Dr. Dési Frigyes tanszékvezető egyetemi tanár, az Országos Meteorológiai Intézet igazgatója kedd reggel Belgrádba utazott, ahol a belgrádi meteorológiai és csillagászati obszervatórium 75 éves jubileuma alkalmából rendezett tudományos konferencián előadást tart a numerikus előrejelzés néhány kérdéséről.

*

Erdei Lászlóné, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke kedden reggel Kubába utazott, ahol a magyar nők és a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség képviseletében részt vesz a kubai nőszervezet szeptember 7-én kezdődő első kongresszusán.

*

Jacques Robert, a »Különös találkozó« című darab szerzője Budapestre érkezett és részt vesz művének szerdai bemutatóján.

a ko

Kedd délelőtt a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége sajtótájékoztatót tartott a Szaktanács székházában. *Varga György*, a Szaktanács titkára tájékoztatta az újságírókat a VIII. pártkongresszus tiszteletére kezdeményezett munkaversennyel kapcsolatos tapasztalatokról.

— Az első féléves tervet sikerrel teljesítettük — kezdte tájékoztatóját Varga György —, ami azért is jelentős dolog, mert az első negyedévben sok nehézség mutatkozott az ütemes termelésben, az anyagellátásban és általában a munka- és üzemszervezésben is. *Ehhez az eredményhez jelentősen hozzájárult a kongresszusi verseny.* Már az év eleje, de különösen a kongresszusi verseny megindulása óta *jelentősen fejlődött a munkások, a mozgalmi és*

— Külön
tes, hogy
ben alaku
munkások
részvételév
brigádok.
dett a szoc
mozgalom
ezer brigád
400 ezer dolgozó vesz
részt. Mintegy 30 ezer brigád tűzte célul, hogy elnyeri a szocialista brigád címet, s az év eleji 7000 brigáddal szemben ma már 9000 brigád birtokosa a megtisztelő kitüntetésnek. A szocialista brigádvezetők országos tanácskozása óta mintegy 300 munkahelyen versengenek a szocialista üzem, műhely stb. cím elnyeréséért. Szép számmal alakulnak műszakiakból is olyan brigádok, amelyek a szocialista cím elérését tűzik maguk elé, például csak a budapesti vasasüzemekben 440 ilyen bri-

megoldásával, s egyre több helyütt szerepel ezekben olyan pont, amelyben vállalják más üzemeknek szállítandó termékek határidőre történő elkészítését. Ennek nyomán javult az üzemek közötti kooperáció.

— Az eredmények ellenére, sajnos — tette szóvá Varga György —, a kongresszusi versenynek is van néhány bürokratikus vonása, amely ellen fel kell lépnünk. Ilyen jelenségek közé sorolta a Szaktanács titkára a bonyolult versenyértékelési formákat, az egyes helyeken még mindig alkalma-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Gyula

KISALFÖLD

1962 SZEP 25

KITÜNTETÉS

1961

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa több évtizedes művészi tevékenysége elismeréséül Ascher Oszkár Kossuth-díjas színművésznek, a Magyar Népköztársaság kiváló művészének, az Állami Déryné Színház igazgatójának; pedagógiai, valamint művészi tevékenysége elismeréséül, Kósa György-nek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárának nyugalomba vonulásuk alkalmából, Papp Gyula festőművésznek 1961-ben rendezett nagysikerű önálló kiállítása, valamint eddigi művészi munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend kitüntetést adományozta. A kitüntetéseket Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke nyújtotta át. (MTI)

rosiak pedig lelkesen vezették támadásaikat. A félidőben még a győriek vezettek, de a második félidőben a kiesés ellen küzdő budapestiek hihetetlen lelkesedéssel támadták, meglepték a győrieket, akik nyugodt játék helyett kapkodtak és végül is megérdemelten vesztették el a mérkőzést.

Apróhir

ADÁS-VÉTEL

Két üvegezett ablak sürgősen eladó. Győr, Bácsai út 151.

Fekete Pannónia kedvezménnyel is eladó. Mosonmagyaróvár, Lenin út 178.

Fiat, 500-as, 1953 kiadású, felülszelepelt, színkrónos,

Mosonban konyha, me[illegible] séges bek[illegible] ház 30 000-é[illegible] Érdeklődés: Lajos utca 1[illegible]

Kétszoba [illegible] fortos ház e[illegible] deklődés: A[illegible] nyady út 1/[illegible] nap 8—2-ig.

Szövetkeze

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Papp Gyula

MAGYAR NEMZET

1962 SZEP 26

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa több évtizedes művészi tevékenysége elismeréséül *Ascher* Oszkár Kossuth-díjas színművésznek, a Magyar Népköztársaság kiváló művészének, az Állami Déryné Színház igazgatójának pedagógiai, valamint művészi tevékenysége elismeréséül; *Kósa* Györgynek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárának nyugalomba vonulása alkalmából, *Papp* Gyula festőművésznek 1961-ben rendezett nagysikerű önálló kiállítása, valamint eddigi művészi munkássága elismeréséül a *Munka Érdemrend* kitüntetést adományozta.

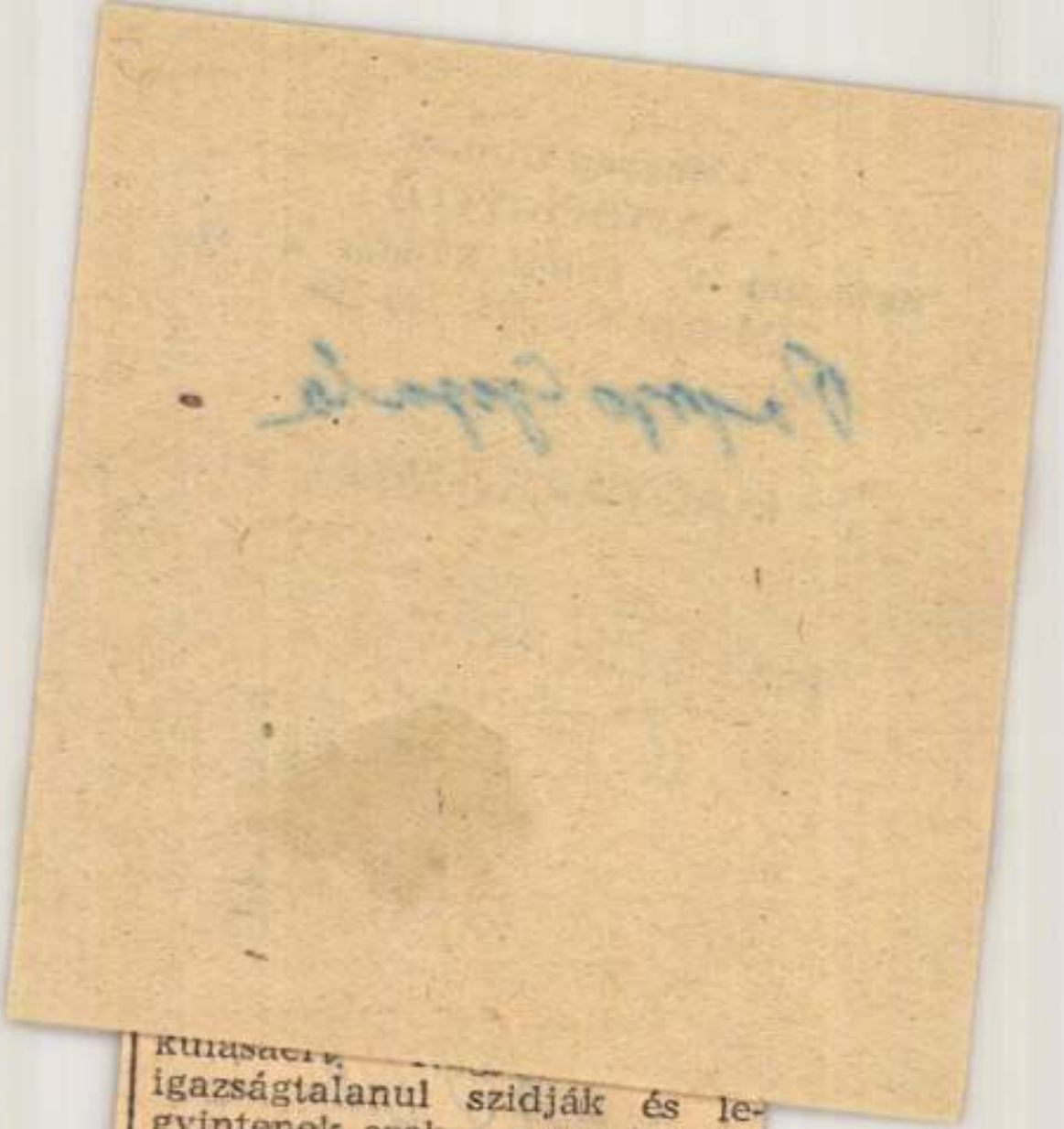

igazságtalanul szidják és legyintenek ezekre a »mai fiatalokra«. Hogy cinikusak, fegyelmezetlenek, emilyenek, amolyanok. No, hát gondolhatja, hogy az én negyven tanulóm se volt csupa kisangyal, de *mindből becsületes munkásember lett.* És ez az én legnagyobb örömöm. Hogy az én idegeim is megkoptak közben kissé? Hát ez is igaz. De, az életben mindenki előtt kell, hogy legyen valami nagyobb cél is, nemcsak ami az egyéni boldogulásában rejlik

csenszlovák bajnokno azonban ellenfele, a lengyel *Urbanska* ilyen arányú vezetésénél sem omlott össze Budapest nemzetközi női vívóbajnokságának döntőjében: 2:6-ról egymás után 6 találatot vitt be ellenfelének, győzött, első lett.

„Szombaton volt a kislányom 2 éves, ezt a győzelmet neki viszem ajándékba" — mondta a verseny aranyérmese, aki a többi helyezettel együtt szép tiszteletdíjat kapott.

Sok bosszúságot okoztak a magyar párbajtőrözők is,

annak ellenére, hogy dr. *Osztrics*, aki idén többször is felhívta magára a figyelmet, nem indulhatott. *Kolczonay Ernő* a vigaszágon próbált vigasztalódni, de ott sem sok sikerrel, megszokott formájától elmaradva, a szovjet *Hondogótól* 10:7 arányú vereséget szenvedett, s így ő is csak néző lehetett a döntőben. A kubaiak ebben a fegyvernemben is felhívták magukra a figyelmet, egy vívójuk döntőbe jutott, három román, két szovjet, egy-egy csehszlovák és magyar versenyző mellett. A magyar döntős viszont szinte „ismeretlen" név a hazai mezőnyben, *Ulej Róbert*, az Ú. Dózsa 20 éves junior pengeforgatója eddig ilyen rangos viadalon még a döntő közelébe sem jutott.

Nem sok izgalmat hozott a párbajtőrverseny befejező szakasza, de még a döntő sem.

A román Popa végig vezetve győzött

A spanyol rendőrség letartóztatta *Jose-Eduardo Sendino* 28 éves műszerészt, akinek ugyancsak része volt Quini elrablásában. Abban a házban rejtőzött egy barátjánál, amelynek alagsorában megtalálták a Barcelona játékosát.

AZ ÖN

KEDDJE A SKÁLÁNÁL!

A Skála Budapest Nagyáruház kedvezményes ajánlata március 31-től április 6-ig, amíg a készlet tart:

Helena takaró, 130x180 cm-es,	558,— Ft helyett	390,60 Ft
Erátó függöny,	126,— Ft helyett	83,20 Ft
Férfi fehérnemű-garnitúra, reklámár:		55,— Ft
Fémdobozos bébiétel, egységár:		1,90 Ft
Paradicsompüré, 1/10-es,	5,— Ft helyett	3,90 Ft
Diabetikus befőttek, 30 %-os árengedménnyel		

Papi Gyula, festő

okságán vészek

az esélyesebbnek tartott *Jurka* ellen. A közepes színvonalú asszó megnyerésével Popa két év után újból Budapest nemzetközi bajnokságának győztese lett.

bó Sándor, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművésze, Szoboszlay Sándor, a Veszprémi Petőfi Színház Jászai Mari-díjas színművésze, Szöllősy Irén, az Állami Bábszínház Jászai Mari-díjas színművésze, Zámbó István Liszt Ferenc-díjas karnagy, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola docense, Zsámbéki Gábor, a Nemzeti Színház Jászai Mari-díjas vezető rendezője, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi adjunktusa.

NAGY MEZŐNYÖK, NYOLC SZÁMBAN VID

Kerékjár a „nagy

Szépszámú közönség előtt és kedvező időben rendezték meg vasárnap Dunakeszi-alagon, a füves lóversenypályán az idei mezeifutó országos bajnokságot, amelyen felvonult a sportág apraja-nagyja, s csaknem minden fővárosi és vidéki egyesület képviseltette magát. A versenyzőket szál-

-: kitüntetett műveé

Est Hirlap, E

8

c. 30.

...Balázs Árpád Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, Begányi Ferenc, a Magyar Állami Operaház Liszt Ferenc-díjas magánénekese, Bodrossy Félix, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas rendező-operatőre, Czeizing Lajos Balázs Béla-díjas fotóművész, Csapó János, a Miskolci Nemzeti Színház színművésze, Dömölky János, a Magyar Televízió Balázs Béla-díjas rendezője, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi adjunktusa, Elekes Pál, az Állami Bábszínház Jászai Mari-díjas színművésze, Esztergályos Károly, a Magyar Televízió osztályvezetője, Balázs Béla-díjas rendezője, Fekete György Munkácsy Mihály-díjas belsőépítész, a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatója, Gaál István, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas filmrendezője, Gál István, a Magyar Rádió Jászai Mari-díjas vezető rendezője, Gergely Ferenc, Liszt Ferenc-díjas orgonaművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tanára, Kelen Péter, a Magyar Állami Operaház magánénekese, Kerényi Imre, a Népszínház Jászai Mari-díjas rendezője, a Színház- és Filmművészeti Főiskola egyetemi adjunktusa, Knoll István, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas operatőr-rendezője, Koffán Károly grafikusművész, Kozák András, a Thália Színház Jászai Mari-díjas színművésze, Lehoczky Zsuzsa, a Fővárosi Operettszínház Jászai Mari-díjas színművésze, Lendvay Kamilló Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanszékvezető egyetemi tanára, Lestár János, a Magyar Filmgyártó Vállalat Balázs Béla-díjas filmrendezője, Margittay Ági, a szolnoki Szigligeti Színház Jászai Mari-díjas színművésze, Margittay Sándor orgonaművész, a Budapest kórus karnagya, művészeti vezetője, Markó Iván, a győri Kisfaludy Színház balettigazgatója, Mátay Lívia Balázs Béla-díjas díszlettervező, a Magyar Televízió főosztályvezető-helyettese, Molnár Piroska, a Nemzeti Színház Jászai Mari-díjas színművésze, Pődör Béla, a Magyar Néphadsereg Művészegyüttese énekkara KISZ-díjas vezető karnagya, Rolla János, a Liszt Ferenc kamarazenekar koncertmestere, művészeti vezetője, Schütz Ila, a Madách Színház Jászai Mari-díjas színművésze, Solti Gizella Munkácsy Mihály-díjas textiltervező, Soproni József Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tanára, Sza-

BALÁZS ... KAPOTT:

Benkő Imre fotóművész, Butskó György operatőr, Gere Mária fődramaturg, Hárs Mihály rendező, Horváth Z. Gergely rendező, Jankura Péter operatőr, Kardos István dramaturg, Kézdi Kovács Zsolt rendező, Richly Zsolt rajzfilmrendező, Vayer Tamás díszlettervező.

MUNKÁCSY MIHÁLY-DÍJAT KAPOTT:

Brád András ruhatervező, Buzás Árpád iparművész, a Magyar Iparművészeti Főiskola egyetemi docense, Czinder Antal szobrászművész, Deés Enikő ruhatervező, Horváth István belső építész, Karmazsin László ipari formatervező, Kovács Tamás grafikusművész, Lóránt Zsuzsa szobrászművész, Mazsaroff Miklós festőművész, Péreli Zsuzsa textiltervező iparművész, Rátonyi József szobrászművész, Szentgyörgyi József festőművész, Zombory Éva grafikusművész.

Pap Gyula, festő

PAP GYULA festőművész, a Bauhaus egyik magyar növendéke állította ki életművének kiemelkedő alkotásait pénteken a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban. Az Orosházán született idős művésznek ez az első bemutatkozása szűkebb hazájában.

— . Mé

8.

Népszabadság, Bp. 1980. jún. 14.

DANCSHÁZY NAGY MÁRTON 70 ÉVES

November 11-én barátok, rokonok és tisztelők népes serege köszöntötte Dancsházy Nagy Mártont, az egyesület alapító tagját, folyamatos tiszségviselőjét, jelenlegi alelnökét. Az ismert műgyűjtő életpályáját Gergely Mihály vázolta. Beszélt arról a jelentős szerepről, melyet az ünnepelt vállal szülőhelye, Berettyóújfalu múzeumi gyűjteményének gyarapításában és megismertetésében.

A jubileum alkalmával Dancsházy Nagy Márton munkásságát az elnökség emlékplakettel ismerte el.

LÁNG MIKLÓS KÖSZÖNTÉSE

Hetvenötödik szülketésnapján köszöntöttük Láng Miklóst, az 1973-ban alakult – és az egyesület keretében működő – Vidovszky Emlékbizottság vezetőjét, az egyesület Számvizsgáló Bizottságának elnökét.

A Békéscsabán ötödik gyermekként született Miklós korán árvaságra jutott. A Budapesti Kereskedelmi Akadémián szerzett diplomát. Fiatalon került vezető beosztásba, de a háború derékba törte pályáját. Az ötvenes évek végétől pénzügyi osztályvezető, majd főkönyvelő, később főosztályvezető.

1957-ben közreműködött a Gyógyszerészet című szaklap megindításában, melynek szerkesztői székét csak 1991-ben hagyta el, de ma is vállal munkát az újságnál.

Mint a Vidovszky Béla életének és munkásságának kutatója nemcsak szervezője, hanem a képanyag összegyűjtésének és az adományok megszerzésének is fontos szereplője volt a gyomaendrődi állandó kiállítás megteremtésében.

Láng Miklós már gyerekkorában is szívesen forgatta a tollat. Első írásai 1937-ben jelentek meg a Békés megyei napilapokban. 1990-től 1993-ig nyolc könyve látott napvilágot az egyesület kiadásában. Ezek: Az élet vize győzhetetlen (versek), Útravaló (egyoldalas novellák), Két rövid, egy hosszú (meditációk), Előre megfontolt szándékkal (kisregény), Hadifogság asszonyostól (memoár, kétszeri kiadásban), Bocsáss meg, gyermekem (kisregény, két kiadásban), Egyszer lesz, hol nem lesz (scifi) és Ági (kisregény). Több mint 150 publikációja jelent meg az anyaggazdálkodás, a közgazdaság, az eszperantó nyelv fontossága, a gyógyszerészet, a magyar nyelv és Vidovszky Béla festőművész életének és munkásságának köréből. A Vidovszky kutatás mellett nagy érdemeket szerzett az Egyesület pénzügyi teendőinek megszervezésében, elvégzésében.

Láng Miklós munkásságát emlékplakettel ismertük el.

ELMENT BALÁZS DÉNES

A "Hajóstoppal az Indonéz szigetvilágban" címmel megjelent kötete a hetvenes évek elején került a kezenmbe. Lebilincselő olvasmány volt. Néhány évvel később – egy hajdúszoboszlói rendezvényen – ismerkedtünk meg és az őszi halál fejezte be kapcsolatunkat. Ma is szeretettel gondolok vissza arra az éjszakára, melyen Érdig hallgattam rendhagyó utazásainak történéseit.

A világjáró geográfus megjárta földünk vadregényes tájait, melyekről két tucat könyve és sok száz cikke vall. Álljon itt néhány könyvcím a legnépszerűbbekről: Kölcsönautóval a Szaharában, Cikk-cakkban az egyenlítőn, Hátizsákkal Alaszkától a Tűzföldig, Galapagos, Tájfun Manila fölött, a Zambezitől délre, Vándorúton Panamától Mexikóig, A sivatagok világa, Bozót-taxival Madagaszkáron, A kenyérfák árnyékában, Az őserdők világa, A Húsvét-sziget fogságában, Galapagos, az elefántlábúak szigetei. Balázs Dénes szerkesztésében jelent meg 1993-ban a Magyar Utazók lexikona is.

Rendszeres előadóként, egyesületünk tagjaként is tisztelhettük. Több alkalommal szerveztünk látogatást az Érdi Földrajzi Gyűjtemény megtekintésére, melynek létrehozása, gyarapodása az ő szorgalmas gyűjtőmunkáját dícséri. Hihetetlen erőfeszítéseket tett a földrajzi ismeretterjesztés szolgálatában.

Alig egy éve, amikor újabb előadásra kértem, nem vállalta a szereplést. Egyrészt harcban állt a gyógyíthatatlan betegséggel, másrészt a hetvenhez közeledve úgy érezte, elérkezett a számvetés ideje. Élete céljául a Föld bejárását és az összegyűjtött földrajzi ismeretanyag továbbadását tűzte ki. Tudta: sietnie kell!

Le kellett mondania a Húsvét-sziget rejtélyes kultúrájának megfejtését célzó nemzetközi tanácskozás megszervezéséről is.

Hihetetlen türelemmel viselte a rámért sorsot. Utolsó pillanatig dolgozott és épp olyan csendesen, halkan, mosolygósan hagyott itt bennünket, mint ahogy 1924. szeptember 24-én érkezett.

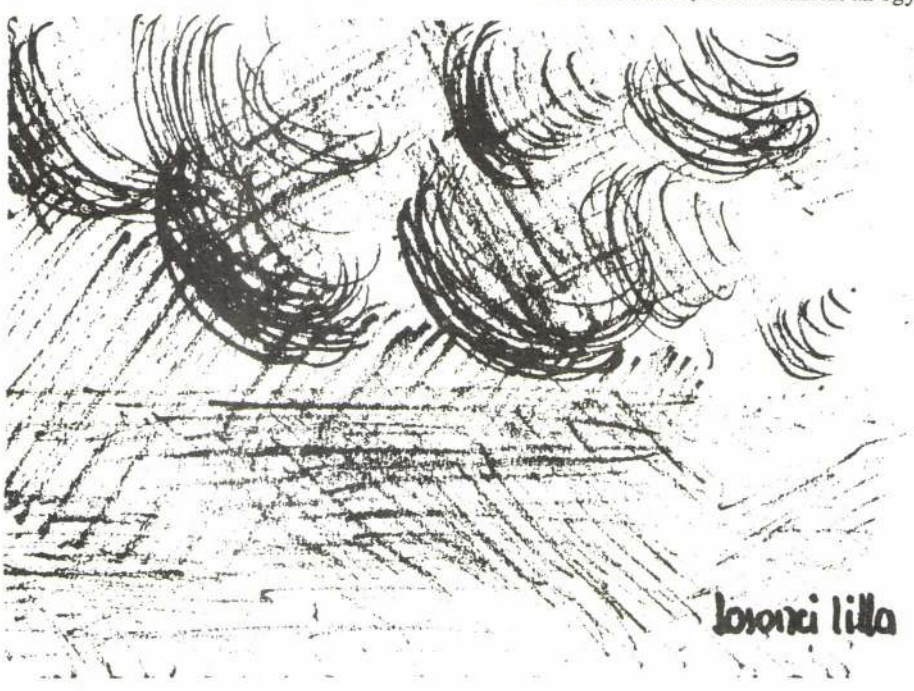

Losonci Lilla rajza: Fényeső

Baktai Faragó József

Amikor

Amikor anyám két ágyúlövés között
kormosan a világra lökött,
keservesen megkönnyeztük
azt a hajnalt.
Apám a Kárpátok lábánál,
forró ólmoktól
örökre ottmaradt.
Anyám térdig véresen,
karján rongybacsavart
árva gyermekével,
halott apám fölött
tébolyultan állt
és nevetett.

Téli vers

Hóesés után indult ez a vers,
a hajnal havas tenyerén.
Papíromon reszketnek a szavak,
s vacognak a képek.
A villanypóznák zúzmarás
húrjain didergő karácsonyi dalt
játszik a szél.
Bennem a vers mindig csak
félbemaradt építmény,
perlekedés önmagammal,
s másokért kiáltó,
ünnepet féltő félelem.

(Szerzőnk most megjelent, Szaggatott szivárvány című kötetéből.)

Papp Gyula, festő

Haulisch Lenke: Papp Gyula virágai 105 – 110

Új Iráz, Budapest, 1984. okt. XXIV/10

három különféle vörös rózsató virít a koranyári időszakban. Fajtájukat nem ismerem, ahogy Ő sem ismerte. Egyiknek a virága közepes nagyságú, kívülről csaknem fekete bársony, belső részén meg kárminvörös; másiké világosabb, lágylevelű, nagyobb fejű cinóbervörös; (– most a kopasz téli száron látom a Sasad T.Sz. címkéjét, neve gyönyörű: Concarde); a harmadik futórózsa, kisebb, csoportos, rózsaszínbe hajló. Tövükhöz büdöskéket ültetett és sarkantyúkat, nem kedvelte, ha a föld szabadon látszik. De kövirózsákat, aszparáguszt, kis lila virágú, vöröslevelű lóhereszerű lecsüngő növényeket is szeretett a nagyobbak mellé ültetni, s ezek mintha véletlenül kerültek volna oda. Egy maga ácsolta óriási ládában napraforgók, évelő tűzliliomok, néhány törpe írisz és hortenzia. Az utóbbit tavaly kivittük a nagymarosi kert fái alá, mert a terasz tűző napján nem virágzott –, ott aztán azonnal. Ő is gyönyörködhetett még benne. Az óriási ládába tavasszal fodros szirmú, mélylila és tarka petúniákat is szokott volt ültetni, köréje rakta az anyámtól kapott vörös muskátlit, melyet fanagyságúra növelt, levél szinte nem is volt rajta, csak virág. Volt egy ugyanilyen parasztrózsaszínű, mely a Lehel téri piacról származott. Melléjük tette a Krisztus-töviseket is, melyek a műteremben nem virágoztak, de élete utolsó nyarán folyvást volt rajtuk az ékszerszerű paprikakapiros virágokból. Van két szúróslevelű pálmája a télikertben, egyiket már nem lehet elmozdítani, olyan óriási, a másikat tavasszal ki lehet vinni a teraszra. A könnyezőpálmákat folyton darabolta, szaporította, ajándékozta. A terasz kövén nagy foltokat képez a kövirózsa, amely saját elszáradt levelein igen jól érzi magát és örömmel szaporodik.

A hatodik emeleti tetőteraszra néha magokat hoz a szél, a madarak. Ő korántsem irtotta a véletlenül érkezett magvak eredményét. Nagymarosi kertjének két legnagyobb fája is ilyen véletlenül kelt eperfa és egy diófa. Amikor megismertem, a pesti terasznak a műteremmel szembenéző két sarkát téglákkal elkerítette és földdel feltöltötte, beültette. A baloldaliban egy nagy ecetfa díszelgett a virágok között. Így, véletlenül került oda, és évek óta növekedett, míg szabályos kerek lombozata trópusi hangulatot nem teremtett a tetőn. Télen elhullatta levelét, tavasszal ismét füzérdíszbe öltözött. Leanderekkel, citromfával, páfrányokkal rakta körül, és úgy éreztük magunkat, mintha valahol délen lennénk. Egyszer kihívott a teraszra és előttük készítette el legkedvesebb közös fényképünket. Az ecetfa szépen növögetett és a terasz tömör mellvédje ellenére néhány szomszédunknak szemet szúrt. Egyszer jövök haza és látom, hogy szomorúan vágja a fát kisbaltával. Bőrömön éreztem a fájdalmat. Odarohantam:

– Mit csinálsz?

– X. Y. figyelmeztetett, vágjam ki, mert a gyökerek szét fogják nyomni a mellvédet.

– Jaj – mondom – hagyd, ne törődj vele.

A bujtogatásra boldogan hagyta abba a fűrészelést, szerencsére csak az egyik vastag gyökeret vágta el, amely kaszáspóklábformán kapaszkodott a földbe. Beszaladt, kötelet hozott, hogy a szélnek kitett fát – minthogy egyensúlya ingataggá vált – a mellvéd felső vaskorlátjához erősítse.

Meg is maradt a mi ecetfánk egészen addig, amíg a házat fel nem újították. A kis ágyásokat tönkretették, velük együtt megölték kedvenc fánkat is. Jómagam éppen kórházban voltam, amikor elkezdték a terasz burkolatának bontását, így fiai segítségével a növényeket a műterembe és a lépcsőházba hordta, az ágyásföldet egy rossz tulipános ládába tette a lépcsőházpihenőben, a linónyomó gépe alá. Amikor hazajöttem, iszonyú zajjal bontották a terasz kövezetét, éppen a szobám ablaka alatt, ahol még feküdnöm, pihennem kellett volna. Másnap azzal lepett meg, hogy levisz Szigligetre, két hét alatt talán befejezik a munkát, s mire visszajövünk, ismét csend lesz. Ez 1976 november elején lehetett. Visszajöttünk, persze semmi nem volt készen, körülöttünk minden összedúlva, az ablakok-ajtók bedeszkázva. Gyu-

HAULISCH LENKE

Pap Gyula virágai

„De tőled, violám,
csak a halál old el"
(Népdal)

Amióta ismertem, valamilyen elválaszthatatlan kapcsolatban élt a növényekkel. A lépcsőházban, az ajtaja előtt egy óriási fikusz és két könnyezőpálma csavarodik a korlátra. A felfelé jövőnek úgy kell félrehajtania a léggyökereket, mégis megsimítják az arcát, mint a trópusi gyöngyfüggönyök. A ládákból, óriási cserepekből más leveles növények, aszparáguszok is hajtanak vad burjánzásban. Amikor a lépcsőház felújításakor a festők bekopogtattak, tennénk el a növényeket, hogy a vaskorlátot lemázolhassák, ezt lehetetlennek találtam, úgy rácsavarodtak félemeletnyi magasságban az indák. Mondom nekik, ha elvesszük onnan őket, az egész összetörik, tönkremegy. A festők megértették, és úgy kenték le a korlátot, hogy rákötözve maradt a növényzet, mely a természet erejét és szépségét hirdetve máig új hajtásokat bocsát a lépcsőházban, míg valaki – s ez előfordulhat – meg nem sokallja ezt a túláradó örömet. A fikusz felfelé irányuló része teljesen elszáradt, csontvázként mered a levegőbe –, az alsó részén azonban a friss, világos zöldesvöröses dárdaként megjelenő, meg az óriási már kifejlett sötétzöld levelek buján leomló zuhataga ma is a tomboló élet benyomását kelti.

Egyébként ez volt a jellemző a körülötte lévő növényzetre. Nem a túlgondozott, kirakatba illő növényeket kedvelte. Az elszáradt virágok, levelek együtt voltak rajtuk a növekedő új bimbókkal, hajtásokkal és a teljes pompájukban delelő, kibontakozó növényrészekkel. Persze, hiszen a termésnek is meg kellett mutatkoznia csodálatos formáiban. Szenvedélyesen gyűjtötte a magvakat, melyek mindenünnen: zsebéből, gyufásskatulyákból, zsebkendőjéből, fiókokból, poharakból, konzervdobozokból, pasztellkrétái közül, a legváratlanabb helyekről bukkantak elő. Csak a levágott virágok hervadását nem tűrte meg maga körül, az eleven növényzet sarjadása, elvirágzása, újjászületése a változásra, mozgásra, az élet csodálatos lüktetésére emlékeztethette – ezt ugyan ilyen banálisan soha ki nem mondta volna – csak tapasztalhattam hozzá való viszonyát. Valahogy úgy élt a műtermében, s amikor tehette nagymarosi kertjében a növények között, árnyékukban vagy rájuk csodálkozva, mint valami terráriumban. Szekrényei tetejéről liánként folyik mindenfelé a scindapsus, keresztül a korondi edényekbe helyezett ecseteken, meg a hánccsal befont olasz borosüvegeken; egyrészük zuhatagként omlik le a szekrény szélén, a többi meg valamilyen, a közelben felakasztott kép keretének felső peremére kapaszkodva halad további támaszt keresve. Az ajtókon csak lehajolva lehet közlekedni, mert nyílásukba hosszan belógnak a növények indái. Egyszer azt mondta nekem: „Te magad vagy a dzsungel", s ezt valami izgatónak, félelmetesnek, titokzatosnak, de nekivalónak gondolhatta, legalábbis én így éreztem.

Voltak növények, melyeket különös kegyben részesített. Ezek közé tartoztak elsősorban a rózsák, Vénusz virágai. Pesti műtermének óriási teraszán, közvetlen az ajtóval szemben, hogy mindig láthassa, egy hosszú, zöldre festett faládában

a falu felé tekintő keltes szobában, s az ágyon fekve csendben figyeltük az ablak előtt álló platánfa ritmikus himbálódzását.

– Nézd a kozmikus mozgásokat! – figyelmeztetett.

Gyönyörködött az egyszeriben, de mindig látta benne a törvényt. Nem kellett az űrbe repülnie – bár nagyon érdeklődött a galaktikák iránt – fellelte mozgásuk rajzolatát egy szélfútta petúniatölcsér peremének vonalában is.

Felejthetetlenek közös utazásaink Weimarba, ahonnan a Bauhaus közösség még élő tagjaival való találkozás örömén túl elhoztuk magunkkal a Tempelherrenhaus romjainak oldalára kúszó öreg kecskerágóféleségnek, a Goethe-ház rózsalugasainak és Frau Püschel gerberáinak emlékét is.

És a stuttgarti Schlemmer-kiállítás mellett nem halványultak el Gerda és Herman Müller világító fejű gumósbegóniái sem, hátterükben a kert üdezöld színeivel a Gänselwegen.

Alcsúton, ahol húgomék laknak, a parkban egy rezge, átlátszó, széttárt karú kis fenyőt vettünk, amit Nagymaroson egy sűrű levelű zömök, erőteljes ezüstfenyő mellé ültettünk, és azt mondtuk: az utóbbi Ő, az előbbi meg én vagyok.

Magam előtt látom alakját, amint letérdelve túrja a földet, hogy magjait elültesse –, az utolsó évben már alig tud felállni utána. Maroson a lépcső mellett egy fehér rózsafát körbeültetett ma éppen nem divatos nebáncsvirágokkal – amiket Ő sokszor festett és emlegetett, majd életének utolsó tavaszán sikerült ilyen magokkal megörvendeztetnem. És a marosi kertből alkonyatkor ezenkívül még tucatnyi színben világítottak felém a gyermekkorom óta régen elfelejtett virágarcocskák, a salgótarjáni Karancs utca este nyíló kosárkái. Természetesen Ő kutatta fel a magjukat valami virágkereskedésben. Utolsó éveinek nagy gyönyörűségei voltak azok a liláskék óriáshajnalkák, melyeknek magjait Losonczy Miklós kedves felesége osztotta meg velünk, amikor nálunk jártak. Egy kiszáradt, felkiáltójelként égnek meredő fára futtattuk fel őket, egy fás pünkösdirózsa és egy fehér jázminbokor társaságában.

Sokat beszélhetnék még e kedves társairól, majd társainkról, melyek velünk örültek és szenvedtek. Nemegyszer általuk tanított meg olyan dolgokra, melyekről szégyenszemre addig fogalmam sem volt.

Egyszer, régebben, kért, kísérjem ki Nagymarosra, az elhanyagolt öreg kertbe, melyet sokáig nem használhatott kedvére. S bár pünkösdi rózsáin nem egyszer állt autó kereke, vagy évekig aludták álmukat a rájuk szórt kavicsdomb alatt –, Ő tavasszal mégis telerakta zsebeit magokkal, és nehezen hajló derekával akkor is elültette őket: büdöskéket, őszirózsákat, ha nem remélhette, hogy ki is kelnek majd. Később ismét kimentünk, s a virágokat alig lehetett felismerni, mert mindenféle giz-gazzal együtt indult meg a tavasz burjánzása. Hogy kedvére tegyek, nagy lendülettel kezdtem tépdesni a gyomokat. Megfogta a kezemet:

– Hagyd, még nem tudod, melyikből mi lesz!

Elhamarkodott, kártékony sürgölődésemet intette le ősi bölcsességgel.

Később aztán embermagasságú csalánerdőt kellett kivágni. Azt már nem ellenezte, de megkóstolta a fiatal csalánból készített főzeléket.

Ha nem is érdekelte különösebben a növények szakszerű elnevezése, de ismerte gyógyító hatásukat, régi és új magyar és német nyelvű könyvekből tanulmányozta befolyásukat az emberi szervezetre. Eszembe jut egy saját snobságomat leleplező történet. Egyszer elhívtam hozzám vacsorázni egy-két ismerősöm társaságában. A húst thym-fűvel ízesítettem, melyet a Roussillon szikláinak közelében szedtem egy francia ismerősöm útmutatásával. Ott, a Provánszban ettem én is először ilyen sültet, kandallóban faparázson elkészítve. Amikor érdeklődött, mivel készült eme étek, elővettem az üveget, és áhítatos képpel mutattam az isteni illatú „tem"-et, ahogy én hívtam. Belenéz az üvegbe, beleszagol és a legprofánabb arccal azt mondja:

át 1977. január 9-én olyan súlyos autóbaleset érte, amiből felgyógyulását csak Benedek Tibornak és osztályának köszönhette – ahová a mentő vitte –, és saját csodálatos életerejének. Március elején vártam haza a kórházból. Addigra befejezték a teraszhadműveletet, és gondoltam, meglepem, hogy növényeit a helyükön találja. A lépcsőházbéli ládából akartam a földet kiszedni, amikor bámulattal vettem észre, hogy a sötétből, a letakart láda valamilyen parányi nyílásán párcentis hajszálvékony ecetfacsemete kandikál kifelé. Gondoltam, megmentem, és újra lesz ecetfánk. A nyomógép alá bújva elkezdtem ásni a ládában, hogy a gyökér nyomát követve sértetlenül kiemelhessem a növényt. Ástam, ástam – mert az óriási földdel telt ládát egyedül megmozdítani nem tudtam –, és csak nem akart végeszakadni. Valahol a láda másik oldalán, az alja felé jártam, és már olyan hosszú, hajszálvékony gyökeret szabadítottam ki, ami legalább harmincszorosa volt a sötétből kikandikáló vézna fácskának. Megrendülten néztem ezt a kitartó törekvést a fény felé. Többméteres utat járt be a cingár, színtelen életfoszlány, többször is irányt változtatva, hogy a földdel telt láda egyik parányi résén végül is kitekinthessen a lépcsőház egy leárnyékolt zugára. És csak nem akart végeszakadni. S aztán végeszakadt, mert elszakadt. Így útjának valódi hosszúságát meg sem ismerhettem, s szomorúan tápászkodtam fel a kényelmetlen helyzetből. Megkíséreltem az elültetését, de úgy látszik, az a szívós akarat, mely legyőzni látszott a körülötte lévő sötétséget, már nem volt elég arra, hogy kinn a szabadban magához térjen. Vagy folyamatosan kellett volna szoktatni a fényhez, levegőhöz? Gyula hazatérésére készültem, és nem töprenghettem túl sokáig. Más növényeket ültettem a teraszra, és a szekrény oldalára – amit ágyából legjobban látott – cserepeket tettem hosszan lefutó színes pletykákkal és csíkos levelű arany scindapsus-sal, hogy minél több zöld legyen körülötte. Ez megnyugtatta, gyógyította.

Utazásainkat, helyváltoztatásainkat mindig kísérte valamilyen növény emléke, vagy otthon felnevelt magja, hajtása. Ahogy mások ételek, italok, ruhák, múzeumok, mulatók, isten tudja mik emlékét hordják magukban legtovább, Ő – és amióta vele voltam én is – az embereken kívül a növényekét. Látom eleven rajzait és festményeit azokból az évekből, amikor utunk még egymástól távol vezetett. Első, még szecessziós kanyargású aquarell bogáncsát Bécs környékéről; a weimari Bauhausban festett szekfűinek körkörös forgását; a harmincas évek szigligeti Rókarántójának kéklevelű szőlőtőkéit, alma- és barackágait, ezerformájú mezei virágait; – a hatvanas, hetvenes évek színes kozmoszként kavargó nyári és őszi növényeit a nagymarosi kertből; 1968-as olaszországi útjának finoman modellált olajfatörzseit; a dunaparti görcsös füzeket; és a marosi kertjében derékbaroppant, sárga gyümölcsökkel teli barackfa drámáját.

Első találkozásunkat egy közös jugoszláviai utazás követte rózsaszínű leanderekkel az utak mellett és a sziklákon, ugyanennek a növénynek óriási, vörös, fehér, halvány rózsaszín zuhatagaival Hercegnovi kertjeiben, és narancssárga virágú, hatalmasra nőtt leanderfákkal Dubrovnik terein. Hajtásaik az egyhónapos úton a kocsi hátsó ülésén kis üvegekben lapultak egy kékeszöld műanyagdézsában, és megdöbbenve vettük tudomásul, hogy Jugoszlávia déli részén, a tengertől távol eső Vardar völgyében, ahol ilyen növényeket nem lehetett látni, gyerekek csapata rohant meg bennünket és könyörgött néhány leanderhajtásért. Milyen öröm volt, amikor itthon a különféle színű bokrocskák virágozni kezdtek. Egyedül a vörös nem gyökeresedett meg nálunk. Pedig ez volt Gyula kedvenc színe. A leanderek találkozásunk szimbólumaivá váltak, és növényeink közé új színeket hoztak.

Minden évben két-három hetet töltöttünk együtt a szigligeti alkotóházban. E második szigligeti korszakában szedte össze a falusi házak előtt lengedező mályvákról azokat a magokat, melyek most Nagymaroson a kerítés mellett díszlenek. S mennyire kedvelte a védett park öreg fáit, főleg a „platánákat", ahogyan Ő nevezte –, megrázó, víziószerű festményei ma is őrzik emléküket. Többször laktunk

valamit: Ő, a Bauhäusler, a másik Bauhäuslernek egy rózsacsokrot festett, a virágok szirmai közé valódi rózsaszirmokat ragasztott, melyek színüket megtartották, és melyeket nagy szeretettel préselt különféle könyvekben. „Alter Paul" –, ahogyan leveleit aláírta –, el volt ragadtatva a csokortól, melyet kollázsszerűen felragasztott, valódi selyemszalag fogott össze, s arra biztatta, még több ilyet csináljon. Ő azonban felszólításra sohasem ismételt, hacsak nem önszántából, azért, hogy tökéletesítsen. Ahogyan nem ismételte világhíres formaterveit, úgy rózsacsokrait sem.

A valódi rózsákkal kapcsolatban azonban volt egy ismétlődő szertartásunk. Nagymaroson van egy különösen szép rózsaszínű és egy fehér tearózsafa. A fehér nem olyan hosszan virágzó, a rózsaszín azonban egész nyáron, sőt ősszel az első fagyig hoz virágot. Ha megérkeztünk, legelőször egy mély színű kékeszöld terítőt tettünk a veranda asztalára, rá zöld üvegbe egy szál hosszú szárú fehér, vagy rózsaszínű rózsát. Ez azt jelentette, hogy ott vagyunk. Ha néha egyedül mentem ki, mindig hoztam haza egy szálat. Késő ősszel a szőlő mellé is jutott belőle. Ezek mindig a legszebbek, mert olyankor már nem tesznek kárt benne a rovarok. Utolsó napján is volt otthon egy, s amikor a marosi szőlőlugas gyümölcsének kipréselt levét felhajtotta, szemének sugarában egy ilyen makulátlan, szabadban nőtt szeptemberi rózsaszál tükröződött, szárának sudár vonala a sötétzöld üvegen keresztül megtörve látszott a vízben. Mellette egy viaszvirág palánta éppen akkor bocsátott gyökeret, és indájával a cseréphez erősített drótkoszorúra kapaszkodott.

VARGHA BALÁZS

Tóth Béla, a „nagyszerű magyar krónikás"

I

Élete alkonyán az a megtiszteltetés érte Tóth Bélát, hogy Ady az őhozzá írt nyilvános válaszlevélben fogalmazta meg talán legszebben a magyar progresszió hitvallását:

„Hiszem és vallom, hogy a forradalmi megújulás kikerülhetetlen Magyarországon. Itt van már a csodálatos, áldott vihar az ő hírnökeivel, szent sirályaival. Társadalomban, politikában még csak a nyugtalanság sikoltoz. De irodalomban, művészetben, tudományban már itt van a villámtüzes bizonyosság. (...) És milyen nagyszerűek, szentek, rongyosak és mégis gazdagok Magyarországon az új szándékú, az új lelkű emberek. Egy-egy Krisztus mindegyik az ő szomorú lelkességében. Holott nekik kezük ügyében még az a bizonyos kevés hal és kenyér sincs csodatételre. Ezeknek majdnem a semmiből kell megcsinálniok a magyar Európát."

– Te, ilyen itthon is van. Majd megmutatom neked.

Így ismertem meg a régi magyar ételek egyik kedves fűszerét, a kakukkfüvet, előbb, mint ahogy újra divatba jött. Szertefutó vágyaimat így irányította hazafelé.

Visszaemlékszem azokra az apró, tömör, szinte golyószerű, sárga virágokra, melyekből egy kis tömött csokor valami négy forintba került a virágárusnál, amikor éppen esküdni mentünk a Balzac utcába. Mondom, vegyél egy ilyet, mégis esküvő. Vett egyet, de valahogy kevésnek találtam. Mondom:

– Még egyet!

– Elég lesz! – mondta.

Később a Lehel téri piacon ilyen virágot árult, de gyökerestől, egy vidéki asszony. Akkor láttam, hogy nem más az, mint egy teljesvirágú gólyahír, de így magában laza, törékeny, nagylevelű növény. Megvettem egy tövet, és most a nagymarosi kút körül tavasszal tömegével ajándékozza virágait.

Ahogyan az asszony a piacon a virág szárát az ujjai között tartotta, és felmutatta a vásárlóknak, eszembe juttatja egy történetét, melyet Georg Muche is leír Blickpunkt című könyvében – együtt élték át az élményt a berlini Itten Schule tanáraiként. Egy alkalommal Johannes Itten, a weimari Bauhaus néhai mestere, a huszadik századi képzőművészeti nevelés legendás alakja meghívott egy japán festőt berlini iskolájába – úgy 1930 körül történhetett ez –, ismertetné meg őket a régi kínai festészet egynéhány sajátosságával, mely erősen befolyásolta Japán művészetét is. A vendég művész többek között egy helyszínen választott témán mutatta be tudományát. Az ablakban egy cserép virág állott. A festő odalépett, kezébe vette a cserepet, s jobbjával kiemelte belőle a növényt. Finoman lerázogatta gyökeréről a földet, és hosszasan tanulmányozta az egész elhelyezkedését, a virágok rendszerét.

– Nem tudok anélkül növényt festeni, hogy a gyökerét ne lássam – mondta.

Miután megismerte a virág teljes ritmusvilágát, leült, és néhány széles, telített, erőteljes és finom ecsetvonással elkészített róla hét festményváltozatot. Ötöt ő maga megsemmisített, a fennmaradt kettőből kérte közönségét, válassza ki azt, melyet végül is ellátott fametszetbélyegzőjével.

Jó tanulság művésznek, művészetről írónak egyaránt.

Vissza kell térnem a rózsákra, a művészet és a szerelem istennőjének virágaira. Ezek valóban végigkísérték életét. Sohasem kezdett el életrajzot írni anélkül, hogy meg ne emlékezett volna a Kazán-szoros fekete sziklái között viruló vadrózsabokrokról, melyekben – miután Orsován volt gyermek – gyakran gyönyörködhetett. Utolsó rajzait a szigligeti rózsakert, az erfurti rózsakiállítás növényei –, utolsó képeit pedig egy kidűlőben lévő, öreg, odvas futórózsafa üde, élénkpiros júniusi virágfüzérei ihlették Nagymaroson. A rózsa – a „kényes téma", ahogy mondta, hiszen könnyen válhat giccsé –, érzéki formájával, szirmainak végtelenül változatos ritmikájával, színeinek intenzitásával valamiképpen legbelső érzelmeivel találkozott. A nagymarosi népi kollégium növendékeinek ezen a virágon keresztül tanította legszívesebben a vonalritmust, melynek számos egyéni variációja fedezhető fel az általa nagy gonddal őrzött eszmélkedő rajzokon.

Elmesélte, hogy amikor az ötvenes években a Képzőművészeti Főiskola tanára volt, az egyik foglalkozásra bevitt egy szál rózsát, s annak lerajzolását adta feladatul növendékeinek.

– Úgy néztek rám – mondta –, mint egy őrültre. Hogy rózsát rajzoljanak, amikor már aktot is tudnak.

Pedig többek között ennek a virágnak gazdag sziromrendszerén kísérelte meg a tudatban hamisan rögződött sémákat feloldalni, és a természet sohasem ismétlődő, s mégis törvényszerű mozgását elfogultság nélkül megfigyeltetni.

Amikor öreg barátjának, Paul Citroen-nek felesége Hollandiából levélben emlékeztette, hogy a férjének 80. születésnapjára készülő mappa számára küldjön

MDK

Pap Gyula, festőm.

Szőlőtőke.	Pasztell.
Kernstock Károly.	Szénrajz.
Tányérvirág.	Pasztell.

Pap Gyula festőm. és Szandai Sándor szobrászm. gyüjt. kiáll.-a. -Alkotás Müvészház. - 1943 ápr. 11.-22. Kat.

MDK

Papp Gyula

"Virágcsendélet"

szerepelt a /bajai/ József Attila Müvelődésházban rendezett kiállitáson.

Kalmár Ilona: Egy kiállitás képei.

Bajai Hirlap. 1963. márc. 6.

MDK

Pap Gyula festő

j.jY Őszi tárlat a N.Szal.ban. Pesti Hirlap,
1942. okt. lo. 6 l.

MDK

Papp Gyula

Szerepelt a "Magyar tájak - magyar emberek" c. kiállitáson és
Tulipánok c, képével
III. dijat nyert.

/sárvári/ : Budapest ujj kiállitó terme a Mednyánszky-terem.
Magyar Nemzet. 1963. márc. 31.

Papp Gyula festő M.D.K.

Művei a Magyar tájak-magyar emberek c. „Képcsarnok Vállalat pályázatára beérkezett alkotásokból rendezett kiállításon

Tulipánok III. dij

/sárvári/Budapest uj kiállító terme a Mednyánszky-terme.

Magyar Nemzet 1963. március 31. 9.1.

MDK.

Papp Gyula

Kiállitási kritika

Napjaink 1967 febr.1.

Papp Gyula

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.III.24.

MDK.

Pap Gyula

Kiállitási kritika

Napjaink 1967 febr.1.

Pap Gyula MDK

A mi nagy kohónk, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Papp Gyula

MDK

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Papp Gyula
festő

Részt vett a tárlaton.

Bemutató: A III. Miskolci Országos
Művészeti, 1967. április - 38 lap

Pap Gyula

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

U j s á g
1935.III.23.

Papp Gyula MDK

Kohász, olf.

Látogatók a nagykohónál, olf.

Mücsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Papp Gyula MDK

Kohász, 1954, olf.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Papp Gyula

Kiáltt

NV 1947. II. 6.

. . . . . .

. . . . . .

ok: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

y müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Papp Gyula

Szerepel a szegedi Orsz. Képzőműv. Kiállításon.

említve.

Tiszatáj, 1964 9. sz. 4. l.

MDK

Pap Gyula

Ebéd.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 11. o.

MDK

Pap Gyula, festöm.

Szandai Sándor,mint szobrász az egyszerü,tömör kifejezésmódban rokona Pap Gyula festészetének.

/f.j./ :Szandai Sándor szobrai az Alkotásban.
Pesti Hirlap. 1943.ápr.14.

Papp Gyula, lesbő
[Papp]

L: Németh József

Grezsa Ferenc: Németh Józsefnél. 88-92

Tiszatáj, Szeged, 1979. febr. XXXIII/2.

Pap Gyula

A Kassák-ra emlékezők
közé tartozik a művész
is.

Bodzi Ferenc: In memoriam Kassák.
Művészet, 1980. október - 45. lap.

Pap Gyula, festőművész

Pirk János emlékezik az elmúlt időkre: 1957 a fordulat éve életében, ekkor tüntetik ki a Munkácsy-díjjal. 1978-ban Bernáth Aurél és Pap Gyula együtt megkapja Hatvanban a III. országos tájképbiennálé kitüntető diplomáját.

Moldvay Győző: Az utolsó nagybányai?
Népújság (Heves), 1979. okt. 28.

Pap Gyula, festőművész

Hatvan városa hozta létre a tájfestészet kétévenkénti bemutatóját s a harmadik tárlat anyagát látja most vendégül a Nemzeti Galéria. – A tömör motívumok kirobbanó erejét szimbolizálja Pap Gyula.

Horvárt Teréz: Kiállítás a Nemzeti Galériában, Népszava, 1979. ápr. 8.

Pap Gyula, iparművész,
grafikus,
festő,

Hegesztő, 1950-s évek.

Repr.

Horváth György: Pap Gyula Kiállításán 75.

Új Aurora, Békéscsaba, 1980. 80/3.

Pap Gyula (1899–

„Mezei virágok" (1938 körül)
o. fa 81x65 cm. J. f. b.: Pap.
kikiáltási ár: 18000 ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Pap Gyula, iparművész,
grafikus

Önarckép, 1920 · Repr

Horváth György: Pap Gyula kiállításán 73-75.

Új Auróra, Békéscsaba, 1980. 1980/3.

Pap Gyula, iparmű vész,
grafikus,
festő

Női fej. 1928 : Repr

Horváth György: Pap Gyula Kiállítása 74.

Téj Aurora, Békéscsaba, 1980. 1980/3.

Pap Gyula Coroskása, 1899 -

„Nagymarosi hástetők", 1947.

Pasztell. 49x33 cm

Kiállítási ár: 6000 ft

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Pap Gyula

festőművén

Képei a Nemzeti Galériában.

„Művészet az üzemekben."

Tasnádi Attila
cille

Népnava
1980 dec 12

Pap Gyula, festő-grafikusművész (1899-1983).

Mezei Ottó: Kontraszty László gyűjteményes kiállítása.

Kontraszty László nonfiguratív képeket 1935-ben kezdett festeni a Németországból hazatért Kállai Ernő és Pap Gyula hatására. Kállai szerepeltette műveit az Elvont művészet II. csoportkiállításán 1947-ben. Mostani kiállítása az Ernst Múzeumban volt látható 1987. júniusában.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 115-old.

Pap Gyula, festő-grafikusművész (1899–1983). [illegible]

B. Turok Margit: A magyar grafika külföldön, 1919–1933, Berlin.

A válogatás azon huszonöt magyar művész művét ölelj fel, akiknek az életműve a századelőn valóban jelentős. Ők jelentették a német-országi emigrántok legnépesebb csoportját. Számukra a sikor felé vezető utat a „Der Sturm" köre jelentette, amelyet e kiállítás alapján a Bauhaus felé vezető állomásnak is tekinthetünk. – A 25 magyar művész között szerepel Pap Gyula, Perlrott Csaba Vilmos.

Pap Gyula egy-egy Berlinben készült művén is felismerhetők expresszionista stílusjegyek: „Pieta", (említve).

8. „Szerelmespár", pasztell, szén, 43.5 x 38.9 cm, 1933. (repr.)

Műveszet, 1989., 11–12., 43 – old.
45 – "

PAP Gyula

György - Patakli 1990 14.p.

PAP GYULA festő

FORGÁCS Éva: Bauhaus. Pécs : Jelenkor, 1991. 59.p.

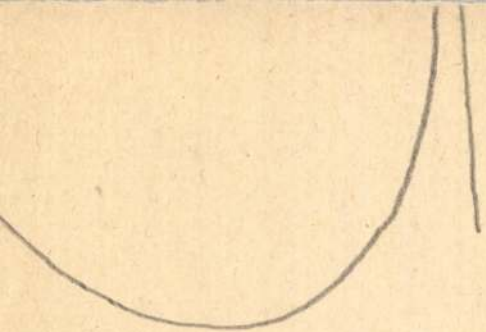

PAP Gyula

159,180

Ultványi [illegible]

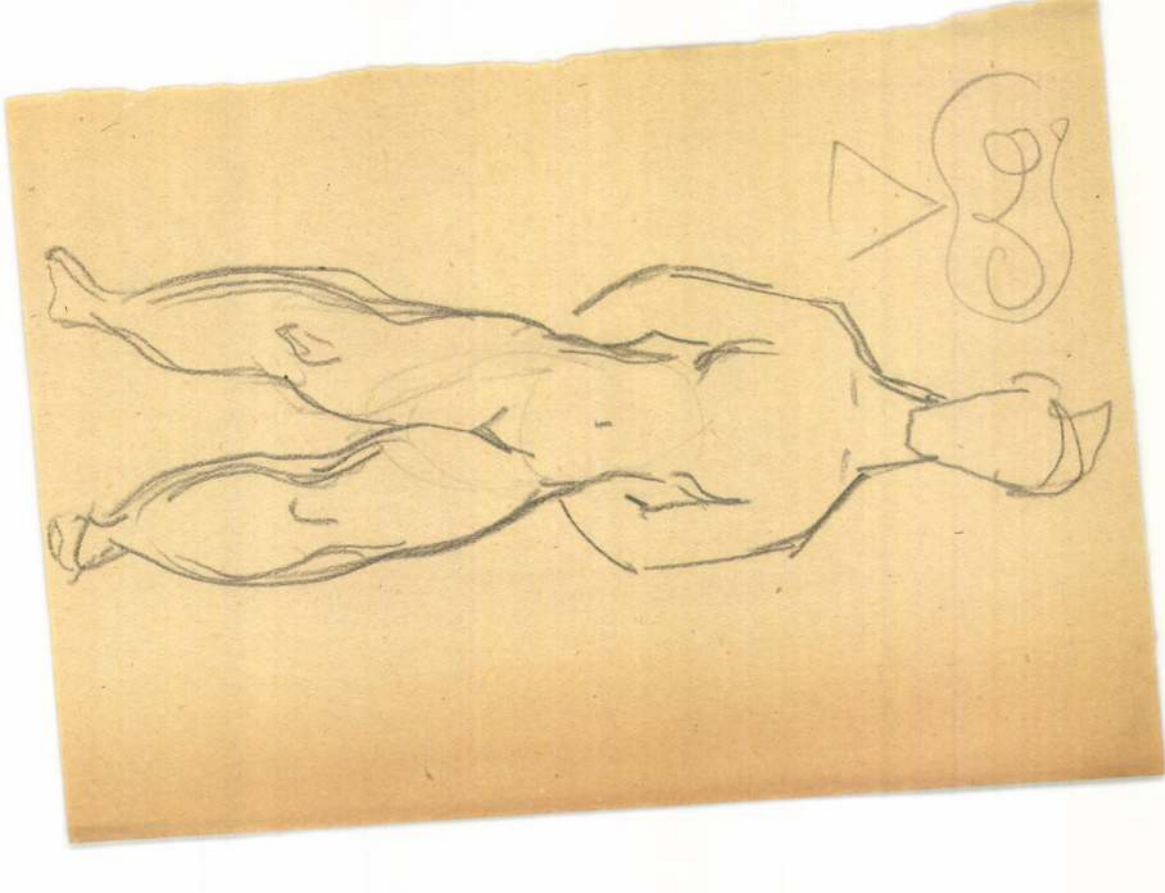

PAP Gyula

Haulisch Lenke: Pap Gyula virágai:
= Új hás, XXIV. évf. 10. sz. 1994 105–110. p. ill

PAP Gyula

Mozaikterve a Stadion-állomáshoz , 1952

PRAKFALVI Endre: A budapesti földalatti gyorsvasút tervei és épitése.= Pavilon 6(1991) 65.p.

lományos
ervezésre
n látta in-
technikai
nert véle-
ma ezt a
amelynek
A tudo-
ére alkal-
k és em-
s a forrá-
övőben a
gsúlyozta

Pap Gyula

MDK

Virágcsendélet, olf.

Mücsarnok 1942 [redacted]

A magyar müvészetért c.kiáll.

Pap Gyula. 76.

kiállított rajzok, vázlatok.

Látomás, nem, 43x33 cm. 1932.
Vizió, —"—, 29x25 cm. —"—
Ülő félakt, —"—, 45x33 cm, —"—
Svéd kány, pantell, 48x38 cm. 1933.
Fehlem (kányfej), pantell, 31x22 cm. 1933.
Anya gyermekét etet, —"—, 54x45 cm. 1935.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

Pap Gyula

6.

1. Ülő leíti akt. 1928. szén. 39×45. (repr.)
2. Apám, 1931, szén, 34×23 cm. (repr.)
3. Könyökölő parasztlány, 1938. szén, 52×37 cm. (repr.)
4. Napraforgók, 1935. olaj, 82×100 cm. (repr.)

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Múzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

1–4. kép.

Pap Gyula

Reprodukciók cím nélkül (4 db.)

Pap Gyula festőművész és Debóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Múzeum. Kat. bev.: Fogány G. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

5.7.8.9.l.

4.

Pap Gyula

mai festészetünkben a sztalinvárosi építhezések specialistájaúnak lehetne tekinteni.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

Q. l.

Pap Gyula

5. Halas temetése, 1940. olaj, 65×82 cm. (repr.)
6. Aratók, 1942. olaj, 200×125 cm. (repr.)
7. Kolónok, 1939, olaj, 82×65 cm. (repr.)
8. Gyermekét eltető, 1946, olaj, 65×82 cm. (repr.)

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Múzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

5-8. kép.

Pap Gyula

9. Koreai anya, 1951. olaj, 110 x 82 cm. (repr.)

10. Szüretelők. (Freskóterv-részlet), 1948. olaj 250 x 200 cm. (repr.)

11. Pentele helyén Sztálinváros, 1953. olaj, 80 x 60 cm. (repr.)

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Múzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

9 – 11. kép.

Pap Gyula

12. A Bali és Bus-brigád. 1953. olaj.
100x125 cm. (repr.)

13. A mi nagyhokónk. 1955. olaj.
200x160 cm. (repr.)

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

12-13. kép.

10.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Tanyai tragédia, olaj, 1918.
Arató alkonyatban, olaj, 160×107 cm, 1935.
Napraforgók, olaj, 82×100 cm. 1935.
Bikás tanya, olaj, 82×100 cm. 1935.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25.1.

11.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Cigánylány, olaj, 160 x 100 cm, 1936. Képtárban kiáll.
Három fej, olaj, 61 x 73 cm, 1936.
Könyökölő parasztok, olaj, 82 x 61 cm, 1938.
Anyja gyermek, olaj, 82 x 61 cm, 1939.
Közokt. M. tul.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25. l.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Kolónok, olaj, 82×66 cm, 1939. Képtár tul. KVT-on kiáll.

Halasi csendélet, olaj, 65×82 cm. 1940. Közokt. M. tul.

Dinnyés csendélet, olaj, 65×82 cm. 1940. Képtár tul.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány G. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25.1.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Aratók, olaj, 200×125 cm. 1942. Alkotás, T. szabad Művész. kiáll.-on kiáll.
Kapálók, pastell, 70×100 cm. 1942.
Mezei virágok, olaj, 82×61 cm. 1943.
KUT-on kiáll.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Múzeum. Kat. bev.: Pogány G. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25. l.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Nesei virágok, olajtempera, 85 x 61 cm.
1944. Szalonban kiáll.

Szoptató anya, olaj, 160 x 105 cm. 1944.
MDP. tul. Szalonban kiáll.

Virágcsendélet, olajtempera, ~~1944~~. 50 x 40 cm. 1944.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25.1.

Pap Gyula 15.

kiállított festményei:

Lány a nőlőhegyen, olaj, 125 x 73 cm, 1945.

Terefere lök, olaj, 100 x 83 cm. 1945.

Kovácsok, olajtempera, 70 x 100 cm. 1945.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. [illegible]at. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25. l.

16.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Vége emberöltő, olaj, 89 x 69 cm. 1945.
Képtárban kiáll.

Anyai nevelés, olajtempera, 81 x 61 cm.
1945.

Szemerét etető, 65 x 82 cm. 1946.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Múzeum. Bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25. l.

Pap Gyula

17

kiállított festményei:

Gondélet, olaj, 54x64 cm. 1946.

Kiányhépmás, pantell, 70x50 cm, 1946.

Virág gondélet, tulipánok, olajtempera, 68x67 cm. 1946.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány G. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25-l.

Pap Gyula 18.

kiállított festményei:

Virágcsendélet, tulipánok, olajtempera, 53 x 53 cm, 1946.

Hajnalodik a Dunán, olajtempera, 50 x 105 cm. 1947.

Gyümölcscsendélet, olajtempera, 40 x 50 cm. 1948.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25. l.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Gyümölcsrendelet, olajtempera, 50×70 cm. 1948.

A munka hősei (Vagyhalapács), olaj, 125 × 270 cm. 1948. Szépmüv. Múz.-ban. kiáll.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Gyümölcsvendéket, olajtempera, 40 x 50 cm. 1948.

Szüretelők, olajtempera, 250 x 200 cm, 1948. „Közösségi műv." kiáll.

Szüretelők (mozaik terv-vázlat), olajtempera, 55 x 103 cm. 1948. „Közösségi műv." kiáll.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25. l.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Tervrajz a mozaikhoz, 40×60 cm,
„Közösségi mű" kiáll.

Aratók (mozaiktervvázlat), olajtempera, 54×130 cm. 1948
„Közösségi mű" kiáll.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Múzeum. Kat. bev.: Pogány G. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25. l.

Pap Gyula

22.

kiállitott festményei:

Tervrajz a mozaikhoz, 40x60 cm.
„Közösségi mű" kiáll.
Honvédelmi min. mozaikterv várhat,
olajtempera, 77 x 187 cm. 1949.
Anya a domboldalon, olaj, 60x55
cm. 1950.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrász-
müvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.:
Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25. l.

Pap Gyula

kiállitott festményei:

Vaggyanyó, olaj, 68x55 cm. 1950.

Szoptató anya szemüveggel, olaj,
100x82 cm. 1950.

Gőzös műmer a nagyhalapácsnál,
olaj, 200x375 cm. T. Képz. Kiáll.-on
kiáll., Belügymin. tul.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25.1.

Pap Gyula

kiállított festményei:

üvegömlők, olaj, 125 x 200 cm. 1950.
Moszkvai magyar kiállításon
szerepelt.
Nagyanyó mesél, olaj, 82 x 60 cm. 1951.
Anya gyermekét etető (tanulmány), olaj, 82 x 61 cm. 1951.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrász-művész kiállítása. Ernst Museum. Bev.: Pogány G. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

25-26. (

25-

Pap Gyula

kiállitott festményei:

Nógrádi anya, olaj, 100 x 82 cm. 1951.

Kislányom, olaj, 50 x 39 cm. 1951.

Olvasó leányka, olaj, 55 x 61 cm. 1951.

Kozeai anya, olaj, 110 x 82 cm. 1951.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

26.

kiállított festményei:

A civilizáció nevében, pantell, 80 × 58 cm. 1951.

Betegágynál, olaj, 56×71 cm. 1951.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. at. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

kiállított festményei:

A Földalatti Stadionállomás mozaikterv vázlatai (T.):

Szertorna, tempera, 43 x 105 cm. 1951.
III. Képz. Kiáll. - on szerepelt.

Versenysport, tempera, 44 x 105 cm. 1951.
III. Képz. Kiáll - on szerepelt.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. [Kat. bev.:] Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26.(.

~~A Föld~~

28.

Pap Gyula

kiállított festményei:

A Földalatti Stadionállomás mozaik-tervvázlatai (II.):

Szertorna (karton), nén, 225 x 525 cm.
1951.

Evezősport (karton), nén, 225 x 525 cm.
1951.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrász-művész kiállítása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

29.

kiállitott festményei:

Önarckép, olaj, 55 x 45 cm. 1952.
Alap tul., ~~#~~ V. Képz. Kiáll-on
nerepelt.
Önarckép, olaj, 49 x 37 cm. 1952.
Önarckép, olaj, 50 x 30 cm. 1953.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrász-
művész kiállitása. Ernst Museum. Mat. bev.:
Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula 30.

kiállított festményei:

A kiáradt Duna Visegrádnál, olaj,
70×100 cm, 1954.

Vihar az áradó Duna felett, olaj,
70×100 cm, 1954.

Duna parton játszadozó gyermekek, olaj,
40×60 cm. 1954.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula 31.

kiállított festményei:

Játró gyermekek, olaj, 82x61 cm. 1954.

SzOT tul. (árvízhárosultak javára.)

Őrsi táj Visegrádnál, olaj, 60x80 cm. 1954.

Nagymaros. táj, olaj, 70x100 cm. 1954.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

32.

Pap Gyula

kiállított festményei:

Parantasszony (tanulmány), olaj, 48 x 36 cm, 1954

Arnonyfej (tanulmány) olaj, 1954.

Anyaság, olaj, 122 x 100 cm, 1955.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

33.

kiállitott festményei.

Virágcsendélet, olaj, 82x61 cm. 1955.
Dunakanyar, olaj, 70x100 cm. 1955.
Sárga virágok, olaj, 74x60 cm. 1955.
Balatoni táj, olaj, 50x70 cm. 1955.

Pap Gyula festőművész és Rabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Museum. kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

34.

kiállított festményei:

Balatoni táj viharban, olaj, 50×70 cm. 1955.

Balatoni táj, olaj, 60×80 cm. 1955.

Üdülők a parton, olaj, 1955.

Tavasi hetben, olaj, 48×57 cm. 1955.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. [Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26.(.

Pap Gyula

35.

kiállított festmények:

Napozó lány (plein air tanulmány).
olaj. 47×33 cm. 1955.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Museum. Lat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26.l.

36.

Pap Gyula

sztálinvárosi sorozata (kiállítva):

Kovácsműhely, (vázlat), olaj, 60x75 cm.
1952. IV. kiáll. Népm. Min. tul.
Az épülő kikötő, olaj, 68x135
cm. 1952.
Kikötő, olaj, 74x104 cm. 1952.

Pap Gyula festőművész és Dobóczi Mihály szobrász-
művész kiállítása. Ernst Museum. Jut. bev.:
Fogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

utálinvárosi vonatkozású (kiállítva):

Szerelik az erőművet, olaj, 95×140, 1952.

Kovácsmester és tanítványa, pastell, 90×70 cm. 1952.

Pap Gyula

38.

ntálinvásori sorozata (kiállítva):

Műszakváltás előtt a kovácsműhelyben, olaj, 100 x 125 cm. 1953.

A Bali és Bus-brigád, olaj, 100 x 125 cm. 1953.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

39.

Pap Gyula

utálinvárosi sorozata (kiállítva):

Bali elvtárs, kétszeres utahanovista kovács, olaj, 35x45 cm. 1953.

Dolgozók a nagykohó szerelésen, olajtempera, 100x82 cm. 1953.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

40.

Utátinvánesi sorozata (kiállítva):

Hegentő a nagykohó tetején, olaj, 103 x 82 cm. 1953.

Falazóbrigád a nagykohóban, olaj, 106 x 96 cm. 1953.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

Sztálinvárosi sorozata (kiállítva):

Pentele helyén Sztálinváros (napraforgó), olaj, 80×60 cm. 1953.

Földmunkások a vasmű építésén, olaj, 70×90 cm. 1953.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

42.

Pap Gyula

vitálisvárosi sorozata (kiállítva):

Kőművesek a koknalót építik, olajtempera, 65x75 cm. 1953.

Szovjet mérnök a nagykohó tetején, pantell, 61x73 cm. 1953.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

43.

Pap Gyula

sztálinvárosi sorozata (kiállítva):

Tanácsadó nonjet mérnök, pantell, 75x65 cm. 1953.

Hegentők a nagyhokó neselésen, pantell, 60x50 cm. 1953.

A nagyhokó építése, pantell, 49x36 cm. 1953.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

44.

ntálinvárosi sorozata (kiállítva):

Épül a nagykohó, pantell, 34x50 cm. 1953.

Az épülő kohó tetején, pantell, 42x34 cm. 1953.

Pallós lesakók a kohó tetején, pantell, 55x34 cm. 1953.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l

Pap Gyula

45.

Utáliuvárosi sorozata (kiállítva):

Falazóbrigád a nagykokón, pantell, 52x41 cm. 1953.

Épül a kokó, pantell, 58x40 cm. 1953.

Kovácsmühely, pantell, 34x49 cm. 1953.

Pap Gyula festőművész és Babóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

26. l.

Pap Gyula

46.

Sztálinvárosi sorozata (kiállitva):

Munkaünnet a kohszoló ép. thezésén, pantell, 34x49 cm. 1953.

Falaróbrigád a nagyhokón, pantell, 43x52 cm. 1953.

A hokó csőhálózatán, pantell, 57x50 cm. 1953.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27.l.

47.

Pap Gyula

ntálinvárosi sorozata (kiállítva):

Munkások a kohó csőhálózatán, pantell, 57x40 cm. 1953.

Földmunkások, pantell, 39x55 cm. 1953.

Betonszerelők, pantell, 53x43 cm. 1953.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihá y szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. l.

Pap Gyula 48.

utáliszvárosi sorozata (kiállítva):

Napolás a nagykohóban (tanulmány), olaj, 73×65 cm. 1954.

Napolás a nagykohóban (tanulmány), olaj, 70×62 cm. 1954.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihá y szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27.l.

Pap Gyula 49. ~~48~~

utáliuvárosi sorozata (kiállítva):

Gapolás a nagykohóban (tanulmány), olaj, 50x65 cm. 1954.

Gapolás a nagykohóban (tanulmány), olaj, 75x92 cm. 1954.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihá y ezobrász-
művész kiállítása. Ernst Museum. Kat. bev.:
Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. l.

Pap Gyula 50.

utálinvásori sorozata (kiállítva):

Hajvali munkába menők, olaj.

51x62 cm. 1954.

A nagykohóban, olaj, 122x100 cm.

V. képz. kiáll.-on szerepelt.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrász-
művész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.:
Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27-l.

51.

Pap Gyula

sztálinvárosi sorozata (kiállítva):

Csapolás a nagykohónál, olaj, 125 x 235 cm. 1954. Népmüv. Min. tul.

Kohász, olaj, 115 x 100 cm. 1954. V. Képz. kiáll. „10 év" kiáll-on szerepelt. Felsz. pályázat III. díj nyertese. MSZT tul.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. l.

52-

Pap Gyula

sztálinvárosi sorozata (kiállítva):

Kohász, olaj, 49x39 cm. 1954.

Olvasztár (tanulmány), olaj, 82x62 cm. 1954.

Látogatók a nagykohóban, olajtempera, 200x160 cm. 1955.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. l.

53.

Pap Gyula

utálinvárosi rozsata (kiállítva):

A mi nagyhokónk, olaj, 200x160 cm.
1955. Nehézip. M. tul.

Kohász (tanulmány), olaj, 48x36
cm 1955.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrász-
művész kiállítása. Ernst Muse m. at. bev.:
Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. l.

Pap Gyula

68.

kiállitott pantellek:

Balatoni fái, 45 x 65 cm. 1955.

Szepezdi kastély a Balatonnal, 45 x 65 cm. 1955.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muz um. Kat. be v.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

54.

Pap Gyula

kiállított pantellér:

Zebegényi parkrészlet, 33×45 cm. 1935.
Erdei tisztás, 45×34 cm. 1935.
A tölgyek mentén, 34×45 cm. 1935.
Arató, 50×70 cm. 1935.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Múzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27.1.

55.

Pap Gyula

kiállított pasztellek:

Fiatal fenyőfák, 44 x 31 cm. 1936
Dunaparti esteféle, 33 x 45 cm. 1936.
Dunaparti, 33 x 46 cm, 1936.
Dunaparti este, 33 x 45 cm. 1936.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. f.

56.

Pap Gyula

kiállított pasztellek:

Este a Dunán, 34×45 cm. 1936.
Esteledő tájt, 33×45 cm. 1936.
Börzsöny vidéke, 32×45 cm. 1936.
Börzsönyi tájt, 33×45 cm. 1936.
Zebegényi tájt, 34×46 cm. 1936.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Vilhá y szobrászművész kiállitása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1936. 39 l., 17 kép.

27.1.

Pap Gyula

57.

kiállitott pantellek:

Börzsönyi táj, 28x41 cm. 1936.
Kukoricakapálók, 33x45 cm. 1937.
Ligeti fák, 34x46 cm. 1937.
Dunavölgye, 2x42 cm. 1937.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. k.

Pap Gyula 58.

kiállított pantellek:

Felvidéki falu, 29x43 cm. 1938.

Falurége, 30x42 cm, 1938.

Nyárfák, 42x29 cm, 1938

Gobánci nőlő hegyen. 30x45, 30x45 cm, 1939.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. ~~Bp. 1956. 39 l., 17 kép.~~ Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. l.

Pap Gyula

59.

kiállitott pasztellek:

„Királyné nokmyája", 28x41 cm. 1939.

Szigligeti „Rókaránto", 28x43 cm. 1939

Szigligeti táj, 43x40 cm. 1939

Szigliget, „Királyné nokmyája", 30x49 cm. 1940.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. ~~Bp. 1956. 39 l., 17 kép.~~ Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27.1.

Pap Gyula

60

kiállitott pantellek:

Balaton, nölötöke, 50 x 35 cm. 1940.
Szigliget, Rókaránló, 28 x 45 cm. 1940
Holdfény a Balatonon, 43 x 30 cm. 1940
Holdfény a Balatonon, —"—, —"—

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. ~~Bp. 1956. 39 l., 17 kép.~~
Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. l.

61.

Pap Gyula

kiállitott pastellek:

Nagybányai almafák, 62x44cm. 1942.
Nagybányai almafák, — " — , — " —
Nagybányai fák, 62x46 cm. — " —
Ezdei tó Felrőbányán, 46x64cm, — " —

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. ~~Bp.xxxxx.xxxxxxxxxxxxxxxx~~
Ernst Museum. Kat. bev.: Fogány [illegible]. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27.l.

62.

Pap Gyula

kiállított pantellér:

Virágzó vén almafa, 53x39 cm. 1945.
Szigligeti dombor, 70x50 cm. 1946
Szőlőtőke, 41x29 cm. 1946
Szőlőtőkér, — " — " —
Szigligeti nőlőkert, 30x43 cm, 1946.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö, Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27.l.

63.

Pap Gyula

kiállitott pantellek:

Nagymarosi háztetők, 49x33 cm. 1946.
Hajnalodik a Dunán, 32x49 cm. 1947.
Gyermekét etető, 56x41 cm, 1947.
Esti niner (rókaráutó), 18x42 cm, 1948

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö, Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27. l.

Pap Gyula

kiállított pantellér:

A „Rókavadító" ónnal, 42×29 cm. 1948.
Dunai táj ónnal, 33×48 cm. 1949.
Őszi fák, 34×49 cm. 1949.
Diósgyőri kovácsok, 50×70 cm. 1952.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Museum. Rövid bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27.l.

65.

Pap Gyula

kiállított pantellek:

Fejtanulmány a mozaikterwhez, 49x33 cm. 1952.

Galádi kirándulás, 35x50 cm. 1952.

Kertben játszó gyermekek, 30x50 cm, 1953.

Pap Gyula festőművész és Rabóczi Mihály szobrász-művész kiállítása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány G, Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

27.1.

66.

Pap Gyula

kiállitott pantellek:

Nagymarosi tóci, 32x49 cm, 1954.
Tátika, 35x17 cm, 1955.
Alkonyat, 34x51 cm. 1955.
Nagymarosi tóci reggel, 31x49 cm. 1955.

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l. 17 kép.

27-28. l.

67.

Pap Gyula

kiállitott pasztellek:

Nagymarosi sétány, 30x49 cm. 1955.
Dunakanyar Nagymarosnál, 33x53 cm. -"-
Őszi táj Visegráddal, 37x51 cm. -"-
Balatoni táj erőben, 34x51 cm, +"-
Balatoni nyaralóban, -"- , -"-

Pap Gyula festőmüvész és Dabóczi Mihály szobrászmüvész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

69.

Pap Gyula

kiállított rajzok, vázlatok:

Proletáranya, pantell, 24x18 cm, 1920.
Virágeshert, -"- -, 36x28 cm, 1923.
Parasztanya gyermekkel, pantell,
57x41 cm. 1924.
Árokpazti füvek, grafit, 43x37 cm. 1925.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muz um. Kat. be v.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

70.

Pap Gyula

kiállított rajzok, vázlatok:

Hafel-tói táj, nincs körajz (kérnyomat), 26x37 cm. 1925.

Sziámi cicák, nén, 34x35 cm. 1927.

Rajziskolában, nén, 30x18 cm. 1927.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muz um. Kat. be v.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

Pap Gyula 71.

kiállitott rajzok, vázlatok:

Női akt, nem, 45x35 cm. 1927.
Sziámi maszka, nem, 23x22 cm. 1927.
Akt (sémlet), -"-, 51x26 cm, -"-
Férfiakt -"-, 37x53 cm, 1928.
Leányfej, -"-, 42x32 cm, -"-

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrász-
művész kiállitása. Ernst Muz um. Kat. be v.:
Pogány G. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

Pap Gyula 72.

kiállított rajzok, vázlatok:

Leányfej, szén, 38 x 27 cm, 1928.
Hafel-tó, akvarell, 38 x 27 cm. 1928.
Naplemente e Hafel-tón, akvarell,
24 x 32 cm. 1928.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

Pap Gyula

kiállított rajzok, vázlatok:

Ülő női akt, vegy., 49 x 35 cm. 1928.
Fürdő után, -"-, 55 x 25 cm. 1929.
Hegedülő fekvő, -"-, 57 x 36 cm. -"-
Virágok, vegy., pasztell, 32 x 35 cm. -"-

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

Pap Gyula 74.

kiállított rajzok, vázlatok

Női arc, pantell, 50x26 cm. 1931.
Apám, ceruza, 34x23 cm. -"-
Fekvő félakt, pantell, 43x35 cm., 1932.
Görög leány, -"-, 45x34 cm, -"-

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

Pap Gyula 75.

kiállitott rajzok, várhatok

Parantlány, pantell, 45 x 34 cm. 1932.
Szobrok holdfényben, pantell, grafit,
38 x 32 cm. 1932.
Özike (kroki), grafit, 20 x 15 cm. 1932.
Fiatal mozómedve (kroki), grafit,
22 x 18 cm. 1932.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Museum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

28. l.

Pap Gyula

Méltatás.

Gábor Eszter: Lépték és monumentalitás.
Művészet, 1981. március – 20 lap.

Pap Gyula, festőművész

Békéscsabán, a Munkácsy Mihály Teremben látható Benes Gábor alkotásai okt. 23.– nov. 6.-ig. A művész 1958-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán, Pap Gyula, Kádár György és Pór Bertalan növendékeként. Több hazai és külföldi gyűjteményes kiállításon vett részt, 1969-ben a Párizsi Ifjúsági Biennálén is. Derkovits-ösztöndíjba részesült 1966-69-ben.

Pesti Műsor, 1980. okt. 29. 62.-old.-on.

Pap Gyula, grafikus

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1919 közö

Pap Gyula, grafika szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola/1880.-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Ért. 1976. XXIV. 1.sz. Bp.

Pap Gyula fotőművész

a Hatvany-Lajos múzeum fotó művészet kiállításnak adott helyet. – Lengyel Lajos szoció-fotói Kassák Lajos kollázsai és Pap Gyula művei mindanyian a 20–30-as évek során készítették alkotásaikat. Ezek jöllehet egymástól igen eltérő jellegűek, keletkezésük idején éles szembenállást jelentett az ellenforradalmi korszak művészetpolitikájával.

Láncz Sándor: Képzőművészeti krónika Jelenkor, 1977. 1. 72. old.

Papp Gyula, festő-

L:Breuer Marcel

P.Szücs J.: A "normális felnőttkor"kisértete 7.
Népszabadság, Bp.1977.jún. 3.

Pap Gyula

1926-tól 1933-ig Johannes Itten berlini iskolájában tanársegéd, de addig mindig voltak műtermében tanulni vágyó fiatal festő-jelöltek.

Philipp Clarisse: Gipszfej nélkül - a szobrászban. Művészet, 1977. július - 7. oldal.

Pap Gyula

Pap Gyula magyarosi festőisho-
lájának ellátását saját erőből
kívánta ellátni. Ez a vállalko-
zás a NÉKOSZ-történetében is
egyedül álló volt.

Philipp Clarisse: Gipszfej nélkül - a szabadban.
Művészet, 1977. július - 7. oldal.

Pap Gyula

Pap Gyula megismerve tanítványait
képességét, hajlamait, felszabadítva
őket mindennemű konvencionális
kötötség alól, kifejlessze önálló alkotó-
készségüket erre törekedett.

Philipp Clarisse: Gipszfej nélk-l - a szabadban.
Művészet, 1977. julius-7. oldal.

Pap Gyula

Pap Gyula a legjobb-hagyományokhoz nyúlt. Különösen Johannes Ittenek a Bauhaus előképző t anfolyama vezetőjének oktatási elvei bizonyultak megvalósíthatónak a mi viszonyaink között.

Philipp Clarisse: Gipszfej nélkül - a szabadban.
Müvészet, 1977. julius - 7. oldal.

Pap Gyula

Pap Gyula a legjobb magyarországi-
hoz a Bauhaus iskola tanítási
módszereihez nyúlt vissza, amely-
nek 1920 és 1923 között maga is tag-
ja volt.

Philipp Clarisse: Gipszfej nélkül - a szabadban.
Művészet, 1977. július - 7. oldal.

Pap Gyula

Pap Gyula nagy eredményeket ért el
a nagymarosi festőiskolában. A
stúdiumok régi nagymesterek mű-
veinek analizisével, ritmus - vonal,
színkompozíciók elemzésével igészült ki.

Philipp Clarisse: Gipszfej nélkül - a szabadban.
Művészet, 1977. július - 7. oldal.

Pap Gyula

Méltatás.

Philipp Clarisse: Gipszfej nélk-l - a szabadban.
Művészet, 1977. július-7. oldal.

Pap Gyula

Pap Gyula már 1945-ben művészkálkodott a művészképzés új módszerein.

Philipp Clarisse: Gipszfej nélkül - a szabadban.
Művészet, 1977. julius-7. oldal.

Pap Gyula

Műve szerepel a 14 művész kiállitásán
a Képzőművészek Szabad Szakszervezetében/1948/

Közösségi művészet felé

Kritikák és képek 1976 Bp.Corvina
1945-75

101.old.

Pap Gyula

virulé szürreti freskója szerencsésen számol a miniszteri fogadószoba méreteivel, különösen ha terjedelmes bútordarabok nem torlaszolják el a tilátást a freskó felé.

Rabinovszky Máriusz:Közösségi müvészet felé
/Uj Építészet 1949.I./

Kritikák és képek 1945-75 Bp.Corvina 1976.

~~105~~.old.

106.old.

Pap Gyula, festő

L: Kő Pál

láncz Sándor: Képzőmüvészeti krónika 68-73. o.

1977. jan. 1/xx.

Jelenkor, Pécs

Pap Gyula

A XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton szerepelnek a művész művei. Szántó K. János portréja (emlétve)

Szabó Endre: Értőn szólva...
Csongrád Megyei Hírlap, 1976. okt. 24.

Papp Gyula, Jestő

L.: Ridovics Lánló

P. Mics J.: Ridovics ... — 7.

Nincszabadság, Bp. 1970. dec. 3.

Pap Gyula

Pap Gyula növendéke volt a Képzőművészeti Főiskolán Bálványos Huba.

Horváth Béla: Szatira és verizmus.
Művészet, 1976.október - 13.oldal.

Pap Gyula

Pap Gyula volt a mestere Bábá.
nyosstubának a Főiskolán.

Horváth Béla: Szatira és verizmus.
Művésze , 1976.október - 13.oldal.

Papp Gyula

Találkozás a Nemzeti Galériában

Major Nemzeti 1983. X. 5.

Pap Gyula

1.

még nem múlt el 20 éve, mikor
párti és bécsi tanulmányok után
a Bauhaus iskolában tanulmányait.
Weimarban dolgozott. Kiállított
grafikái közül a legkorábbiak
ebben a konstruktivista szellemben
fogantak.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrász-
művész kiállítása. Ernst Museum. Ant. bev.:
Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

5-6. l.

Pap Gyula

2.

Legelismerőbb ~~kis~~ kritikákat berlini és utrechti kiállításairól írták (20-as évek és 30-as évek eleje). Sthon 1934-ben clair-obscur szénrajzokkal mutatkozott be. 5 évvel később műtermi kiállításon hozta nyilvánosságra újabb festményeit. (1939.)

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállítása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

6. l.

Pap Gyula 3.

1940-ben a Tamás-Galériában volt kiállítása.

1943-ban az Alkotás művészházban állított ki (antifasiszta művek).

1947-ben egyéni tárlata volt.

Pap Gyula festőművész és Dabóczi Mihály szobrászművész kiállitása. Ernst Muzeum. Kat. bev.: Pogány Ö. Gábor. Bp. 1956. 39 l., 17 kép.

6-8. l.

Pap Gyula

festő

wód

Pester Lloyd.

Morgenblatt. 1943.

ápr. 10. (Julius Pap und Alexander Szandai. Ausstellung im Künstlerhaus Alkotás.)

2176. Weber Henrik:
Sz. Pesten 1819 (?) - ben. + ugarott 1866

Romagnai nő.

Kerítés mellett s, köre le

~~A kerítés mellett~~ áll ~~[illegible]~~

szembe néz. Jobbjával a kőfalra tá
ját fogja. Öltözete: fehér fejke
zöld szoknya, fehér kötény és
lenek. Jelzése alól balra: Webe

Papiros, méretei 31.9: 25.4
Perlaky Kálmán hagyománya 1

Haja barna.

904:IV.27.

Pap Gyula festő-grafikusművész (1899-1983). 2.) Folytatás

B. Turok Margit: A magyar grafika külföldön, 1919-1933, Berlin.

A rendezés jól érzékeltett azt a különbséget, ami a bauhauslerek felkészültségéből adódott. Pap, Péri és Bortnyik festőnek készült, németországi munkásságuk jelentősebb szakasza ezért esik a festői önmegvalósítás fontosságát hirdető Itten tanárkodásának idejére.

Művészet, 1989., 11-12., 45-old.

Pap Gyula festő

érdemes művész

a „Kiváló művész" címet kapott.

Magyar Nemzet 1981. III. 31.

Pap Gyula

Varsányi Pál müvei közül "A tőkések országában" c. sorozata -a kritika szerint- Dési Huber István és Masereelt idézi.
A harmincas évek munkáit, -amikor még a müvész "nyersen drámai tudott lenni"- szembe állitja az 1962-ben készült "Háboru" c. lapjával, amit már fenti két müvész munkája mögé a "második vonal"-ba állit.
Pap Gyula müvészetét ismertetve visszatekint az ifjabb kori "tökéletes Bauhaus-müvekre, a bravuros akt-rajzokra és arcképekre. Az első másfél évtized munkáját igen nagyra becsüli a kritika, de utóbb némi hanyatlást észlel, s mint megjegyzi: Szőnyi, Barény és Pór müvei mellett az ő munkája halványabb, kevésbé eredeti.
A kritikát lásd: Goldman György nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1980. febr.2. XXIV.évf.5. sz. 13. lap.

Pap Gyula

A Magyar Nemzeti Galériában kiállitást rendeztek Goldman György, Varsányi Pál és Pap Gyula müveiből.
Vadas József: "Arcélek, háttérrel" c. beszámolójában rövid áttekintést ad a három művész munkájáról, művészetéről.
Felsorolja a pályatársakat, a müvészbarátokat, összeveti és értékeli művészetüket.
Goldman György mellett igy emliti meg Bokros Birman Dezsőt, mint aki utána folytathatta volna azt, amit ő megkezdett, "a szocialista világkép emlékmüvé formálását." Majd ezután Trauner Sándor és Korniss Dezső -a barátok- következnek, akikről a művész "egy-egy szép portrét mintázott."

Élet és Irodalom, Bp. 1980.febr.2.XXIV.évf. 5. sz. 13. lap.

Pap Gyula

Tornyai János emlékkiállítása a Gyöngyösi Galériában december 31-ig,

Jánossy Ferenc gyüjteményes kiállitása a balassagyarmati Horváth Endre Galériában december 20.-tól,

Pap Gyula gyüjteményes kiállitása a Magyar Nemzeti Galériában,

Szaák Tamás: "Fák" c. fotókiállitása a Ferencvárosi Pincetárlaton tekinthető meg,- közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 15.
XXIII.évf. 50. sz. 8. lap.

Pap Gyula festő-művész

Részt vett műveivel a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

cikk: „Ágotha Margit grafikus művész" cimszó alatt

Losonci Miklós cikke: „Megnyílt az Őszi Tárlat" cimmel

Pest Megyei Hirlap, 1978. X. 10

Pap Gyula, festőművész

A Pest megyei pártbizottság Nagy Imre u. 1. székházának előcsarnokában rendezett tárlaton az MSZMP-alapszervezetébe tartozó festők művei láthatók. A művész bensőséges színkezelésével érzékelteti a kert megújulását. (emlitve)

Lovranci Miklós: A sokvétű festészet tárlata.
Pest Megyei Hirlap, 1979. febr. 6.

Pap Gyula

Pap Gyula volt egyik tanárja a Főiskolán Rovasz Erzsébet-nek.

—: Fejér megye képzőművészei.
Művészet, 1978. október - 20. lap.

Rop Gyula

Kovácsműhely

tempera, 100 × 70 cm rep.

Magyalfalvi képző- és iparművészek
kiáll. Műcsarnok 1974

1

Pap Gyula
(született 1899-ben) műcsarnokbeli kiállítása nem csak kérdéseket vett fel, hanem válaszokat is ad. Vajon a nonfiguráció pusztán epidémia, netán divat-e, vagy pedig szükségszerűség, amelyhez a művészet fejlődése során elérkezett? „Pap Gyula fiatal, kezdő festő korában a weimari Bauhausnak volt tanítványa.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/101 6 old.

Pap Gyula 2

Fejlődése eleinte a szigorú képszerkezet és a nagyvonalú, vagyos forma irányába indult." – írta – talán a 40-es években – néves esztétánk, Kállai Ernő, akinek elemző sorait ezúttal első ízben e kiállítás katalógusa publikálja. E nagyvonalú összefogottság, akkor is megmaradt, amikor a festő művészetében érzelmeket mozdítóan és érzelmekkel telítetten megjelentek a mélyhűzű színek.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/101 6 old.

Pap Gyula 3

E szerkezeti rend és az intenzív kolorit akkor is a művész sajátja maradt, amikor az emberi munka közvetlen ábrázolása vált képeinek fő, bár sokszor külsődleges tetszőjává.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/101 6 old.

4

Pap Gyula

De az, ami Pap Gyulában eredendően ő maga volt, ami vermérsékletének, egyenségének, sőt politikai meggyőződésének közvetett kiteljesédését jelentette – a műveiben megnyilvánuló dinamizmus, életakarás, optimizmus – akkor is megmutatkozott festményein, amikor konstruktív szellemben dolgozott, akkor is, amikor figurativ kompozíciókat alkotott, s ma is, amikor nonfigurativ képeket alkot.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/101 bold.

5

Pap Gyula

Mindegy, hogy a természeti látványból indul-e ki (Őszi ~~vir~~ virágok), vagy belső képeit vetíti ki (Improvizáció, Perui dal, Konstrukció), képei ugyanazokat fejezik ki, mint amikor „ábrázolt" (Nagykalapács, Kohászok). Ez a mindegy egyértelmű válasz a fölvetődő kérdésekre.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/101 bold.

PAP GYULA, festő

Mészaros József 1925-ben Szombathelyen született. A Képzőművészeti Főiskolan először Pap Gyula, majd a realizmus formarendjét továbbfejlesztő Domanovszky Endre a mesterei. 451.old

CSIKOS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Mészáros József 451.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szam, 1968. Szombathely

Pap Gyula
grafikus

Bak Imre mestere a Főiskolán
Pap Gyula és Fónyi Géza volt.

Hajdú István: Beszélgetés Bak Imrével
Művészet, 1974. május - 30 lap

Pap Gyula

nővendéke a Képzőművészeti Főiskolán

Mazsaroff Miklós.

Borbély László; Városi gyűjtemény,

Miskolci képtár, Miskolc, 1971

40 p

Pap Gyula

növendéke a Képzőművészeti Főiskolán

v. Bazsonyi Arony.

Borbély László: Városi gyűjtemény,

Miskolci képtár, Miskolc, 1971

551

Pap Gyula
festő.

A Magyar Népköztársaság érdemes
művésze címet kapta.

— Kitüntetések
Budapest, 1972 április — 9 oldal

Pap Gyula
festő

Fülöp Erzsébet tanára volt a Képző-
művészeti Főiskolán

Vidos Zoltán: Fülöp Erzsébet.
Művészet, 1972 március - 44 oldal

Pap Gyula
festő

A Műcsarnok termeiben március 31-én kiállítás nyílt Pap Gyula festőművész alkotásaiból.

— Kitüntetések.
Művészet, 1972 április – 18 oldal

Pap Gyula

1

Zápisek Ziállítása nyílt

a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1972 április 15

4. old.

Pap Gyula

2

Tanulmányait Bécsben végezte,
majd Németországban folytatta

Magyar Nemzet 1972 április 15
4. old.

Pap Gyula

1920-23-ig a Weimari Bauhaus-
ban tanult, majd Berlinben 1926-
ban Itten Schule tanáraként működött.

Magyar Nemzet 1972 április 15
4. old.

4

Pap Gyula

„Kokárok"
„Nagyzalapács" c. Zépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 15
4. old.

5

Pap Gyula

„Angyali tüztánc"

„Dinamikus áramlás" c. Zejpei emlékre

Magyar Nemzet 1972 április 15

4. old.

Pap Gyula

6

„Fanu délutánja"

„Improvizáció" c. Zépei emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 15

4. old.

Pap Gyula

7

„Perni dal" c. Rápe emlitve

Magyar Nemzet 1972 április 15
4. old.

Pap Gyula festőművész

március 31. én nyílik meg

a kiállítása a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1972 március 29
4. old.

Pap Gyula

festő, bauhausista magyar művész.

Merényi Ferenc: A magyar építészet.

1867-1907. Budapest 1970.

791

Pap Gyula

növendéke a Képzőművészeti Főiskolán Bozsik István

Borbely László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971. 581

141

Pap Gyula

Grafikai kiállítása volt a Dürer Teremben (1968. II. 14–II. 28.). Az akvarellek és pasztellek témái: csendéletek, tájak, emberi alakok.

Kiállítási krónika 1967–68; Képzőmův. Almanach 1, Corvina 1969, 65. l.

Pap Gyula

Virágcsendélete jól reprezentálja egyéntelen pálya-futásának szerencsés mai szakaszát.

Frank János: Jegyzetek a XI. M. Képzőműv. Kiállításról; Képzőműv. Almanach I, Comlina 1969, 31.l.

Pap Gyula

neve említve

Művészettörténeti Értesítő
1972

140, 306, 326. old.

Pap Gyula

Dallos Livia a tanítványa volt

(b.e.) Dallos Livia kiállításaiol

Ország-Világ 1970/49 22 old.

Pap Gyula. [építész?]

Bortnyik említi meg az
interjúban.

—: A realizmus híve vagyok M.S.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 22.

Pap Gyula, festő

Pap Gyula pályája „véglets és kontrasztokból öszeálló".

Megemlíkett művek: „Látástól-vakulásig"; „Kohászok"; „Cigány anyával"; „Nagykalapács"; „Szüvetelők"; „Fekete-tengeri táj"; „Gyümölcsös táj".

P. Szűcs Julianna: Pap Gyula kiállítása a Műcsarnokban 7.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 14.

Pap Gyula, festő

A Műcsarnokban tekinthető meg

kiállítása.

—: A hét végi kulturális programokból 9.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 1.

Papp Gyula, festő

Kiállítása nyílik meg márc. 31-én.
(Műsarnok.)

— : II Kondor György 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. márc. 29.

Pap Gyula

Moholy-Nagy László tanítványa volt – eredetileg festő – a Bauhaus fémműhelyében.

Passuth K.: Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp. 1974 Corvina

176. old.

Pap Gyula

a Bauhaus fémműhelyében tanult,

festőként tudott.

Passuth K:Magyar művészek az európai avantgarde-ban
Bp.1974 Corvina

175.old

Pap Gyula

Weimarba került

Magyar Hirlap 1977/127/4

Wagner: Bauhaus kiállitás Budaoesten

Pap Gyula

De folytathatnánk a sort *Pap Gyula* modern állólámpa- vagy elektromos szamovár terveivel.

Magyar Hirlap 1977/127/4

Wagner: Bauhaus kiáll. Budapesten

Pap Gyula

„Szüret" fredőben
24. v. Zép

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Pap Gyula

Pap Gyula 1924-ben készíti, tetőcserepeket ábrázoló, kemény-ze, rajzosra és egyben plaszti-kusra formált fényképeit.

Szabó Júlia: A fotó mint a képzőművészet...
Művészet, 1978. március - 39 lap.

Pap Gyula

-nak a Munka c- folyóiratban 1933-34-ben publikált
műveit említi

Csáplár Ferenc:A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége
Művtört.Ért.1972.2.sz.124-132.l.

138.l.

Pap Gyula

Keletmagyarország, 1948. márc. 12. „Festeszet 77",

Pap Gyula: Hegesztő.

osolyt préselt az ar-
lefájdultak a pofa-
feszülő izmok. Bizal-
ételő — s nem kérő
sság ez, érezte. Pu-
gyra most nem tudta
vonásait.
i! — nyúlt a köny-

rek a válla völgyébe
fejét. Árendás fenn-
lvasta a példát. Min-
ngosan olvasott, így
ban kullancskodtak
szavak. „Lófogattal
sztrális hold földet
elszántani egy nap
y traktorral hét hol-
ány hold különbséget
19 nap alatt?" Szok-
dat! Az ő fia ne tud-
egoldani? A hirtelen
fölényérzet — ma-
á tapodjuk a példát!
ékennyé tette.

ogyan gondolkodtál,
ám?

rek pillantása a fü-
fagyott. Sipítós
útközben meg-meg-
dott:

tizenkilencből el köll
etet...

rossz!
ent belőle, mielőtt
ezte volna magát.
eleplezte magában:
elégedetlensége

...gyet — vacogta a gyerek.

— Egyet! A gép meg hetet! Akkor tizenkilenc nap alatt hány holdat hasogat föl? Ide nézz a szemembe!

Állánál fogva megemelte a fia fejét. A kocsonyás nedvességtől undorodott; kire fajzott ez a kölyök? Lidi, az első felesége volt ilyen rívós, de az meg ez a rakás kis szerencsétlenség, hogy jön ösz-sze? Homlokfalát belülről égette valami. Nem hallotta, mit mond Sunyu, csak a hangsúlyából érezte ki, hogy újra mellébeszél. A szégyene ez a kölyök, az emberek a markukba röhögnek: az elnök fia megbukott!

— Amikor a traktorra ültem, öt-hat holdat megszántottam. Nem hetet! De ötöt, azt meg! Kemény gyerek voltam!... Tizenkilenc nap alatt tizenkilencszer ötöt... Azt mondták az emberek: „Árendás Jani, te zsellérszármazék létedre rápirítottál a gazdákra, légy az elnökünk!" ... Tizenkilencszer öt, érted?!

A gyerek orrából szivárgó zöldessárga páros patak elérte Árendás kezét. Nem tudta megmagyarázni, hogyan: egyszerre valahogy a délelőtti gyűlésen volt megint. De mintha nem is ő lett volna,

Nógrád, 1942. február 26.

Pap Gyula:
Hegeszté

Noszlopy Gáspár

Százhuszonöt éve, 1853. március 3-án végezték ki Noszlopy Gáspár szabadságharcost, Somogy vármegyei szolgabírót, a megyei népfelkelés egyik szervezőjét. Kivégzése előtti utolsó szavait a rejtvény fő soraiban olvashatják megfejtés után.

VÍZSZINTES: 1. Kellemes íz. 6. **Noszlopy Gáspár utolsó szavai** (Zárt betűk: E, A, A, D.) 14. Virág és női név. 15. Unalmat keltés. 16. A pillantó. 17.... Lanka — Ceylon. 18. Be van fejezve. 19. Növény. 20. Személyes névmás. 21. „...a kislány gyöngyöt fűz". 23. A szemével érzékel. 25. **Az idézett szöveg harmadik része** (Zárt betű: K.) 28. A kén és a hidrogén vegyjele. 29. A Kám község határában húzódó arborétum neve. 32. Nemzetközi Lenin Békedíjas amerikai néger író volt (1868—1963.) 34. Helyhatározó. 36. Bibliai alak. 37. Kötőszó. 39. József Attila verse. 41. Duna menti város a Vajdaságban. 43. Vége a sakkjátszmának. 44. Becézett orosz női név. 47. Üdülőhely a Balaton partján. 48. Édesburgonya. 50. Izomkötő szalagok. 51. Véső azonos hangzói. 53. Város Spanyolországban, tartományi székhely. 55. EZZ. 57. Székesegyház. 58. Címzésrövidítés. 60. Tiltó szócska. 61. Kétszer fárad, a közmondás szerint. 63. Fél tucat. 64. Se vége, se... 66. Kiboríttat. 68. Kettévágja.

FÜGGŐLEGES: 2. Rajzpapír. 3. Ez a hal nem hal. 4. Bács-Kiskun megyei község. 5. Irányt jelölő névutó. 6. Kettétörött nyereg! 7. A gallium vegyjele. 8. Híres olasz üveg jelzője. 9. A fluor és a nikkel vegyjele. 10. Klasszikus kötőszó. 11. Az egyik évszak, névelővel. 13. Lágy. ikrás hó jelzője. 16. **A szabadságharcos idézett mondatának utolsó része** (Zárt be-

Pap Gyula, testő

Dolgozik Lapja, 1978. ápr. 30.

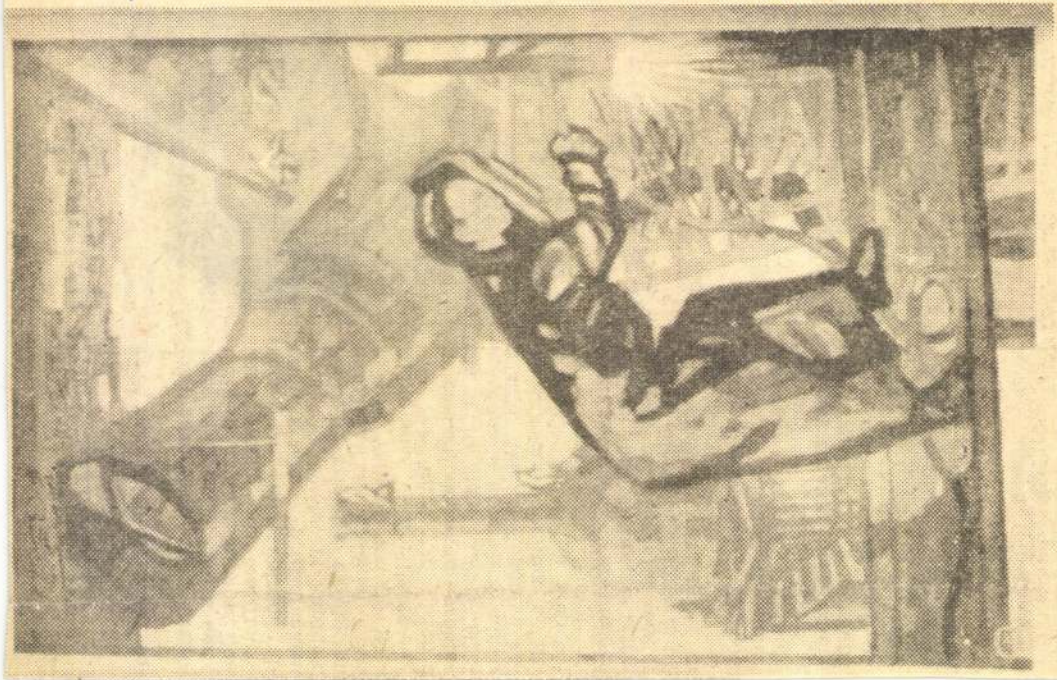

Pap Gyula: Hegesztő

Felsőtelep elsőszülöttje

— Gáborka, gyere elő a fürdőszobából... Tudja, szégyellős egy kicsit...

Giczy Gyuláné magyarázkodik így otthonában. Reggel van, kissé korán érkeztem. Ő délutános, így munkahelyén, a 16-os számú ABC-ben nem találtam, kollégái viszont készséggel mutatták meg a szemközti épületet, ahol lakik, s bíztattak, nyugodtan meglátogathatom. Meglepődött egy kicsit, amikor előadtam érkezésem okát, de gyorsan válaszolt.

— Annyira oroszlányi vagyok, hogy a Felsőtelepen — ahol laktunk — én voltam az elsőszülött gyermek. 1956. óta dolgozom, akkor még Élelmiszerkiskereskedelmi Vállalat voltunk. Négy éve nyílt meg a 16-os, azóta vagyok helyettes vezető. Munkám elismerését több kitüntetés is igazolja, most április 4-re kaptam meg a Belkereskedelem Kiváló Dolgozója címet, előtte voltam vállalati kiváló, brigádtagként pedig oklevelet is kaptunk. Az ABC brigádja egyébként a vállalati ünnepségen kapta meg a Vállalat Kiváló Brigádja címet — április 27-én.

— Sok öröm van ebben a munkában, de akad probléma is. Ha nem szívvel-lélekkel csinálja az ember, hamar feladja. Akikkel kezdtem, közülük sokan elmentek a kereskedelemtől. Mi a szép ebben a munkában? Tudni azt, hogy egy egész városnegyed ellátása függ tőlünk, és érezni, hogy ezt elég jól megoldottuk. Most jól állunk a tanulóképzéssel is, ez pedig az utánpótlást jelenti...

Az üzletvezető. Endrődi Lászlóné érdeklődött, miért kerestem Giczynét. Őszinte örömmel nyugtázta, hogy az újságba kerül a helyettese:

— Tudja, egy a gondunk, egy a munkánk. Ez csak papíron van, hogy ki a vezető, ki a helyettes. 1969-től dolgozunk együtt, jó szakember, a tanulókkal különösen jól foglalkozik. Havonta 3—4 millió forint a forgalmunk, a tervnél mindig többet sikerült hozni. Giczynén is múlik, hogy eredményeink szépek, a kitüntetéseit nem kapta méltatlanul.

W. V.

Pap Gyula festő

a Műcsarnokban rendezték meg kiállítását.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetért, 1972. máj.

Pap Gyula

Vietnam '72 c. képzőművészeti kiállitáson szerepelni fognak alkatásai, az I. Szentháromság tér 1. díszterme-ben, okt. 30-án lesz a megnyitó.

Meghívó, 1972. okt. hó.

Pap Gyula

grafikusmüvész kiállitása, Bp,Dürer Terem. - Ism: Frank János, Élet és Irodalom,1968.8.sz.8.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

169. l.

Pap Gyula

neve említése, képe közlése
a IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításon.

Napjaink 1967 február 1
5. old.

Pap Gyula

Bemutatott műve:

"Csendélet", olaj, 50 x 70

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,
Budapest, 1968. 7 1

Pap Gyula

tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán Barczi Pál.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 14 l.

Pap Gyula

növendéke a Képzőművészeti Főiskolán Lakner László.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

104

Pap Gyula

tanitványa a Képzőművészeti Főiskolán Bálványos Huba.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

22/a

Pap Gyula

Látástól vakulásig, tempera
160 + 107 cm

Reménlet, tempera, 82 × 60 cm

Angyalföldi kejszö- és ipanművének
kiáll. Műcsarnok 1974

Pap Gyula

Improvizáció, pasztell 90 + 70 cm

Kovácsműhely, tempera 100 + 70 cm

Angyalfoldi képző- és iparművének kiáll. Műcsarnok 1974

Pap Gyula: festőművész

Jó gazdának bizonyult a Művészeti alap, tovaly jól válogatott az ev képzőművészeti terméséből. A váci oldal alkotói közül szerepelt művei-vel Pap Gyula, Markó Erzsébet. — A Műcsar-nokban látható tárlat febr. 11-ig látogat-ható.

Losonci Miklós: Köbe, bronzba álmodott élet.
Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Első kiállitása 1920ában volt Bécsben,ezt több kiállitás követte.1934ben volt Budapesten kiállitása,utána több kiállitása volt itt, legutólsó 1968-ban aDürer Teremben.
1949-62 a Képzőművészeti Főiskola tanára.
1962 a Munka Érdemrend arany fokozatát kapta.

Magyar Hirlap 1969/31o/9

Pap Gyula
festő

Pap Gyula művészetének volt a képző-
művészeti Főiskolán Barcsi Pál.

Dusza Éva: Miskolc grafikusai.
Művészet, 1973. december - 12 oldal.

Pap Gyula

A Képzőművészek Szabadszervezetének 1948-as kiállításán vett részt a művész.

Rózsa Gyula: Szobrászatunk 30 esztendeje.
Művészet, 1975.április - 8.oldal

Papp Gyula

Kiosztották a felszabadulási festménypályázat díjait. A képzőművész Vállalat második díjában részesült a műtárgy.

Népszabadság, 1945. febr. 11.

Pap Gyula (festő)

A felszabadulási festménypályázaton 1975-ben a Képcsarnok Vállalat második díját nyerte el.

Népszava, 1975. febr. 11. 103. elő. 35 n. 5 r.

Papp Gyula (Szeged)

1975. aug.-ban a 16. szegedi Nyári Találkozón részt vett.

Népsport, 1975. aug. 8. 103. évf. 185sz. 5p.

Pap Gyula

festőművész pasztelljeiből és rajzaiből nyilt kiállitás a hőd ezővásárhelyi Tornyai János Muzeumban.A művész 150 alkotását összefoglalva mutatja be több évtizedes munkásságát.

Magyar Hirlap 1975. 8.évf. 46/8

Pap Gyula

A citeket Ld. Goldman Györgyhél.

Népszava, 1975. aug. 22. 103. evf. 196 sz. 5p.

Pap Gyula

Kukások olaj 70×50 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975 Jul- Aug.

Pap Gyula

Gy. Molnár István tanára volt
a képzőművészeti Főiskolán.

Tóth Antal: Gy.Molnár István és a népmüvészet.
Müvészet, 1975.augusztus - 11.oldal

Pap Gyula

A VII. országos plakátkiállítás a Szépművészeti Múzeumban megnyílt, melyen szerepel a művész alkotása. A felszabadulás után az új történelmi lehetőség, az új forradalmi helyzet megteremtette a maga művészeit és művészetét.

Tasnádi Attila: Plakátművészetünk útja.

Népszava, 1945. ápr. 27.

Pap Gyula festő

A Vörösmarty téri Csontváry-teremben állították ki a felszabadulási festménypályázat elfogadott műveit. A Képcsarnok Vállalat díjat kapta műve.

Cs. Gy.: Felszabadulási festménypályázat.

Ország Világ, Budapest, 1945. márc. 5.

Pap Gyula 1.

1899-ben született Oroszházán.Középiskolái után a bécsi grafikai intézetbe került.Az első világháboru után az Ipparmüvészeti Főiskolán Haranghy Jenőnél fejezte be müvészeti tanulmányait.Majd Németországba ment.1920-23 a weimari Bauhausban dolgozott,erdélyi intermezzó után visszatért Berlinbe.Ott résztvesz a Bund Revolutionärer Künstler képzőművész kör tevékenységében.

Magyar Hirlap 1969/31o/9

PAP GYULA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének, jegyzéke.
Festmények, grafikák.
261./.-PAP GYULA,- Szántás,-pasztell,papir,-
48+56 cm.-Ltsz.68.633.- 309.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII. 1968.
Pécs. 1971.

PAP GYULA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
260./.-PAP GYULA,- Vetkőző nő,-olaj, tempera, papír,-70+53 cm.-632.- 309.old.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve,-XIII. 1968.
Pécs. 1971.

PAP GYULA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
258./.-PAP GYULA,- Virágcsendélet,-olaj,furnir,-
72+ 57 cm.-Ltsz.68.630.- 309.old.

KOKVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények,II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII. 1968.
Pécs. 1971.

PAP GYULA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
259./.-PAP GYULA,- Dinnyés csendélet,-olaj, vászon. 49+60 cm.-Ltsz.68.631.- 309.old.

KUNVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII. 1968. Pécs. 1971.

PAP GYULA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
256,-PAP GYULA,- Anya gyermekkel,-olaj,papir,-
256 69+49.5 cm.-Ltsz.68.-68.628,-309.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
_____ Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs,-1971.

PAP GYULA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
257./.-PAP GYULA,- Szentendrei táj,-olaj,farost,-
65481.5 cm.-Ltsz.68.629.- 309.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, III. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII.-1968.
Pécs,-1971.

Pap Gyula

Képei szerepeltek a „Vietnam 72" c.
Ziállitáson a Műegyetem Schönherz
Zoltán Kollégiumában

Magyar Nemzet 1972 november 17
8. old.

Rep Gyula, Jestő

A cikk elemzést ad pikturájáról.

Rózsa Gyula: Szendéletekről, két vézletben.

13.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 30.

Pap Gyula

Nyári virágok pastell
48×62

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 – szept. 16.

Pap Gyula festőművész

Glazúrok felszabadulásának 24. év-
fordulója alkalmából érdemes mű-
vész címmel tüntették ki.

Szocialista Művészetért, 1972. május.

Pap Gyula

1974. jan-ban a Műcsarnok angyalföldi kiállításán részt vett művével.

Népszava, 1974. jan. 11. 102 évf. 8 sz. 4p.

Pap Gyula 1

festőművésznek, a weimari Bauhaus egykori növendékének, a budapesti Képzőművészeti Főiskola nyugalmazott tanárának – meglehetősen hulmérelezett-műcsarnoki kicillitása igen egyenetlen szinvonalú anyagot tárt a közönség elé. Papból hiányzott nemzedéktársainak – Modok Márianak, Miháltz Pálnak, Bene Gézának, Barcsaynak, Vaszkó Erzsébetnek D.I. Képzőművészet.

Vigilia 1972/6 423 old.

Pap Gyula

2

Veszelszky Bélának – alkoloi aszkezise, szerves és következetes művészi fejlődése, és ez oknál fogva munkái nem állanak össze egységes életművé. A tárlat néhány festménye azonban – így a „Fekete-ten geri táj" „Perni dal" és egy másik virágcsend élet – megbecsülést eidemlő kvalitásos munka.

D. I. Képzőművészet

Vigilia 1972/6 423 old.

Pap Gyula festő

a felszabadulási festménypályázat

díjait tegnap adták át. A képzőművek

két második díjat Pap Gyula és

Turi Mária kapta.

Somogyi Néplap, 1954. febr. 11.

Pap Gyula
Aernéth Aurél

ifj. Benedek Jenő mesterei
voltak a Képzőművészeti Főiskolán

ifj. B. J. Kiállítása, Fényes Adolf Terem
1976. II. 27 - III. 21.
— Katalógus —

Pap Gyula

Legkorábban Forbát Alfréd, aztán Molnár Farkas, Breuer Marcell és Pap Gyula került Weimárba. – Szinte kivétel nélkül festőkint indultak, de Gropius hatására – legalább is átmenetileg – felhagytak ezzel és ipari formatervezőkké lettek. A Bauhaus-kiállításon szerepel a művész állálámpa- és elektromos szamovár terve. (említve)

Wagner István: Bauhaus-kiállítások Budapesten.

Magyar Hírlap, 1977. jún. 1.

Pap Gyula

"Épitőház" cimmel Vadas József irja, hogy Budapestre érkezett és a Műcsarnokban rendezték meg a "Műhelymunkák a weimari Bauhausból" c. kiállitást.
A cikk öt fejezetre osztva tárgyalja a Bauhaus művészetét. "Bauhaus a Bauhaus előtt" c. fejezet a Walter Gropius alapitotta Bauhaus iskoláról, annak előzményeiről szól, megemlitve tanári karát.
A következő "Magyar Bauhaus a Bauhaus előtt" cimmel Van de Velde nevéhez fűződő tevékenységet ismerteti. Majd Ripp-Rónai József -a Bauhaus gondolatára vonatkozó franciaországi tapasztalatokra támaszkodó- leveleire hivatkozik.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. junius 4. XXI. évf. 23. sz. 12. lap.

Pap Gyula

"Magyarok a Bauhausban" cimmel a Bauhaus magyar vonatkozásaival kapcsolatban Forbáth Alfréd nevét, mint a Gropius irodában dolgozó müvészt emliti, s utána felsorolja a weimari iskolában tanult Molnár Farkast, Breuer Marcellt, Pap Gyulát, akiknek müvei láthatók a Mücsarnok kiállitásán, valamint Moholy-Nagy fémmühelyében készült müveket. A "Magyar Bauhaus" c. fejezet ugyancsak fent emlitett müvészek munkájával foglalkozik és itt szóba kerül Bortnyik Sándor neve, aki szintén megjárta Weimart és idehaza megalapitotta Mühely elnevezésü iskoláját. Végül a "Magyar Bauhaus a Bauhaus után" cimmel az egyes épitészcsoportok munkásságán kivül Lechner Ödön munkáját emliti meg. Vadas József cikkét lásd: Molnár Farkas nevénél.

Élet és Iodalom, Bp.1977.juni.4.XXI.évf.23.sz.12. lap

Papp Gyula, festő

a legutóbbi Őszi Tárlaton kiállított műve a forradalmiság kifejezője. (szubtve)

Dönätör János: Szántó Kovács János a képzőművészetben.

Csongrád Megyei Hírlap, 1977, aug. 20.

Pap Gyula

Pap Gyula volt a mestere Páth
Sándornak a Képzőművészeti Főiskolán.

----Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Pap Gyula

Mészáros József tanulmánya a Főiskolán
Pap Gyula és Domanovszky Endre
voltak.

-------: Vasi festők és szobrászok.
Művészet, 1976. szeptember - 13. oldal.

Pap Gyula, [ ]

L. Kaesz Gyula

13-15

Mezei Ottó: Időszerű gondolatok az „időszerűtlen" Bonhausról

Magyar Építőművészet Bn. 1983 83/2

MAHIR MAGYAR HÍRADÓ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyula Pap (1899-1983).

DIE PRESSE

1983 OKT - 2

Anatole Jakovsky und Gyula Pap starben

1021

Zwei bedeutende Persönlichkeiten der bildenden Kunst sind in diesen Tagen gestorben: In Paris der 74jährige aus Rumänien stammende Anatole Jakovsky, der seit 1940 als der „Erfinder" der Naiven Kunst in Frankreich galt und im vergangenen Jahr in Nizza das von ihm gegründete Museum für Naive Kunst eröffnen konnte – er sammelte rund 600 Werke von Künstlern aus 27 Ländern und belegte die Geschichte dieser Kunst bis weit ins 18. Jahrhundert zurück.

In Budapest starb im Alter von 83 Jahren Gyula Pap, ein Maler, der in Wien studierte, 1919 ans Weimarer Bauhaus ging und später nach Berlin übersiedelte. 1933 ging Pap in seine Heimat zurück, von 1949 bis 1962 war er an der Kunsthochschule in Budapest tätig. International bekannt sind Porträts von ihm und konstruktivistische Stilleben.

Um es weiter zu überspitzen: Letzterer handelt unbeirrt nach seinem Parteiprogramm, ersterer nach dem von ihm programmierten Computer.

Beide glauben sich der Vernunft verpflichtet; beim Ideologen ist es eine unveränderliche, beim Pragmatiker eine flexible.

Um endlich aus solchen Spielereien heraus- und zur österreichischen Politik zurückzufinden, sei noch eine kräftige Wertung versucht: In jedem von uns überwiegt entweder der Ideologe oder der Pragmatiker, und je nachdem neigen wir dazu, die eine oder andere Richtschnur des (politischen) Handelns als besser oder

Pap Gyula

Wagner István: Kulturánk mustrája

Magyar Hirlap, 1985 VIII. 6

Pap Gyula, festő

L: Mányoki Ádám

Moranánszky Á: Börsch-Supan, Kühne, Reelfs: 64.
Berlin művészeti emlékei és múzeumai
Magyar
Építőművészet, Bp. 1983 83/1

Papp Gyula

Bicsi Hincz Gy unsterbl

Magyar Nemzet 1986. 117

Pap Gyula

PAP GYULA-emlékkiállítás nyílt meg tegnap Orosházán. A festőművész szülővárosában ezúttal rajzaiból láthatnak válogatást az érdeklődők, jövőre pedig festményeiből terveznek kiállítást az orosháziak.

Népszabadság, 1986. XI. 11

Papp Gyula, festő- és grafikusművész

Tóth Sándor szobrászművész a Képzőművészeti Főiskolán 1959-ben kapta meg a szobrászművész oklevelet. – Hincz Gyula, Papp Gyula, Barcsay Jenő, Gyenes Tamás és Kisfaludy Ströbl Zsigmond tanították a szakmára.

Tóth László: A Munkácsy-díjas szobrászművész. Kelet-Magyarország, 1983. okt. 8.

Pap Gyula festőművész

→ Bálint Endre f.

K Művészet 1985/4/14
till.

Pap Gyula, festő- és grafikusművén

Gál Dezső 1924-ben született Budapesten. Komsóyan készült a festőpályára. Előbb-előtanulmányként 1946-ban Pap Gyula Epreskert melletti műtermét látogatta és még abban az évben a Derkovits Kollégiumba került.

Ecsery Elemér: Gál Dezső.
Könyvtáros, 1984. 4. 235-old.

Pap Gyula, festő- és grafikusművész

Megnyílt a Műcsarnokban az országos tárlat.
Pap Gyula szintónusainak íze-zamata nagyjából a régi maradt.

Wagner István: Élményre várva.
Magyar Hírlap, 1982. máj. 1. 7.-old.

MDK

Pap Gyula

Kohómunkások, of.

MNG. Magyar Forradalmi kiú művészet. Mücs. 19[illegible]x

1957.

M. D. K.

Pap Gyula

Műve a MNG grafikai gyüjteményébe került

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965. 164. l.

békési Pap Gyula

MDK

Téli Duna, tempera

Műcsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiáll.

HDK

Pap Gyula

Őszirózsa, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Pap Gyula

Csendélet, olaj-temp.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Pap Gyula

Női akt I.,szén

Női akt II.,szén

Női akt III.,szén

Öltözködő, szén

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Aratók, of.

Arató, of.

Cigányanya, of.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Szoptató anya, of.

Estebéd, of.

Vasasok, of.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

Pap Gyula
festő -

M.D.Y

A Bauhaus egyhoni tagja volt.
Kiállítása nyílt a Dürer-teremben.

Frank Gáros: Kiállításokról.
Élet és Irodalom, 1968. február 24 - 8lap.

Pap Gyula

[illegible]

az alanti mestere volt

József

[illegible]

MDK

Pap Gyula

repr.:

Békét, plakátterv

MNG. Magyar forradalmi művészet. Kiáll. 1957.

MDK

Pap Gyula

Csendélet, o.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Pap Gyula

Édesanyám, szén

Édesapám, szén

Etető anya, szén

Pap Gy. festőművész gyűjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Anya, gyermek, szén

Vasasok munkában, szén

Férfi akt, szén

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Anya gyermekkel I.,of.

Anya gyermekkel II.,of.

Etető anya, of.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Négy emberöltő, of.

Bombatámadás. Vázlat. Of.

Pap Gy. festőművész gyűjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Visegrádi hegyek, olajtemp.

Visegrád ősszel, olajtemp.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Bikás táj, of.

Nógrádi madonna, of.

Napraforgó, of.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Kohómunkások, of.

Halas csendélet, of.

Három fej, of.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Mezei virágok, of.

Utolsó virágzás, of.

Leányfej, of.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Gyümölcscsendélet I.,olajtemp.

Gyümölcscsendélet II.,olajtemp.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Őszi szinek, paszt.

Virradat a Dunán, paszt.

Szigligeti táj, paszt.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

MDK

Pap Gyula

Jegenyék, paszt.

Visegrád ősszel, paszt.

Dunai táj ősszel, paszt.

Pap Gy. festőművész gyüjt. kiáll. 1947. okt.

Pap Gyula

Szerepel az angyalföldi képző-
művének II. kiállítása

Ujvári Béla: Az angyalföldi képző-
művének II. kiállítása

Magyar Ifjúság 1966 V. 28

MDK

Pap Gyula

Félelem, paszt.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

1-

n fogantatásra!

első ember vagyok,
emmiből alkotott.
e gyönyörü kertben,
öröm az életem.
zememmel beláthatók

MDK

Pap Gyula

Öreg harcos, szén

Partizán, "

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

Haulisch Laura

Pap Gyula.

Bp 1974 Corvina, 29 lap, 25 tábla, 16 a

(A művészet kiskönyvtára 97.)

A 18.255

Név: Owsz Mária

Foglalkozás: bli

Lakcím: VII Dunajanich u 26/c

Személyi igazolvány száma: AU -III 694984

	Naplószám	Olvasójegy száma		Naplószám	Olvasójegy száma
1966			1970	10.299	3902/B
1967			1971	6852	2312/B
1968			1972		
1969	9716	3865/B	1973		

68 10631 — FNYV 7

MDK

Pap Gyula

Tulipes, of.,repr.

Fruits, of.

La coulée, of.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Pap Gyula

Ez nem volt ellenforradalom? tusr.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Pap Gyula

Ragadozó madár, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MDK

Pap Gyula

Virágos csendélet, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MDK

Pap Gyula

Kohómunkások, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

NDK

Pap Gyula

Békét! plakátterv

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mlos. 1957.

MDK

Pap Gyula

Sztálinvárosi kovácsok, of.

Győztes müszak a nagykalapácsnál, of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

...említett csukcs sámán,

Ha viszont elfogadj

betegek, akkor két fogas ké

1., A szovjetkormán

torló intézkedései, vagy má

mánkodással:

Kokujev... "kám /=s

ezt a mesterséget" /Sny p.

Csirgalang sámán mo

tam /t.i. a sámánkodást/ ..

p. 222/.

Tázsiszeren szojot

szul forrt össze, a törött

bé a sámántáncot, felhagyot

"A polgárháboru éve

egyházak papjai - a szovjet

miatt is erős rendszabályok

terméltak is. Olyan azonban

gadott az uj hatalomnak, ün

MDK

Pap Gyula

Kovácsok, o.

Szegedi O.Képzőm. kiáll. Szeged 1964

MDK

Pap Gyula

Kohómunkások, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

MDK

Pap Gyula

Munkásnő, 1932. pasztell

Gebt mehr Brot!, 1930. pasztell

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

MDK

Pap Gyula

Öreg harcos, szénrajz

Partizán, szénrajz

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Pap Gyula

MDK

Szerelés a sztálinvárosi nagy kohóban, pasztell

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Pap Gyula

Gyümölcscsendélet, oaljtemp.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Pap Gyula

Békét /plakátterv/

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Pap Gyula MDK

Békét, plakátterv, 1952. repr.

Pap Gyula

MDK

Ez nem volt ellenforradalom? tusrajz

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Pap Gyula

MDK

Félelem, pasztell

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Pap Gyula

MDK

Sztálinvárosi kovácsok, olf.

Győztes müszak a nagykalapácsnál, olf.

Milcsunok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

MDK.

Papa Gyula

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 juli.22.

MDK.

Papa Gyula

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 juli.22.

MDK

Pap Gyula

Felszabadult Budapest, of.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

Pap Gyula

MDK

Halas csendélet, olf.

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Pap Gyula

Tulipánok, repr.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

NDK

Pap Gyula

A Lehel téri grund helyén, of.

Felszabadult Bp. művészete. K.Szal. 1960.

Papp Gyula, festő

MDK

Grafikáiból kiállítás nyílik
a Dürer Teremben.

– : Hír

8

Népszabadság, Bp., 1968. febr. 13.

MDK

Pap Gyula

Tulipánok, sz.lino

Csendélet, " "

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

M.D.

Pap Gyula
festő

A Képzőművészeti Főiskolán
Bábányos Huba tanára volt,

Gyakambos Ferenc: Bábányos Huba grafikai
művészet, 1966. Október - 37 lap

M.Dl.

Pap Gyula
festő

„Csendélet"-e és az „Ártatlan üldözöttek" c. művei szerepeknek a tárlaton.

Kelemen György: Amgyalföldi képzőművészek II. kiállítása
Művészet, 1966. szeptember - 42 kep.

Pap Gyula

Fejes István feldúmantásait

Forrás 1984 / 9

Pap Gyula

Orosházán a Petőfi Művelődési Központban szombaton tárlat nyílt meg Pap Gyula festőművész a weimari Németországban készített fényképeiből. Pap Gyula a két háború között a Bauhaus tagja volt, illetve Berlinben művésztanárként élt. Szülővárosában, Orosházán születésének évfordulója alkalmából — 1899. november 10. — rendezték meg a január elejéig nyitva tartó kiállítást.

Magyar Nemzet 1985. XI. 10

Papp Gyula, festő

8 rajz: rejt

Borító T-IV
Mellékelt T-IV

Papp Gyula: Munkái

Új Írás, Budapest, 1984. okt.

XXIV/10

Pap Gyula

Ujlaki Gabriella: A kollázs elnyeli a montázst?

Művészet, 1983. február

Pap Gyula, festő

PAP GYULA FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból rendeztek kiállítást Kispesten, az Ifjú Gárda Művelődési Ház bemutatótermében. A tegnap megnyílt tárlatot szeptember 27-ig láthatják az érdeklődők.

8

_: Hír

Népszabadság, Bp. 1981 szept. 4

Pap Gyula, festő

l: Bálványos Kuba

—: Krónika

Borító 3.

Jelenkor, Pécs, 1982 nov. XXV/10

Pap Gyula, festő- és grafikusművész

Az idei Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon akad olyan festő, aki Hemingway ösvényén keresi a halászat drámáját, – így Pap Gyula, Németh Miklós, Patay Éva. /említve/.

Losonczi Miklós: Halászat a festésznetben.
Békés Megyei Népújság, 1982. júl. 24.

Papp Gyula, festő-grafikusművész

a Műcsarnokban rendezett Országos Képzőművészeti Kiállításon szerepel Papp Gyula munkája.

Losonci Miklós: Országos képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban, Hevesi Szemle, 1982. jún. 11. old.

Pap Gyula

akt (részlet), nem, 51×26, 1927
Férfiakt, nem, " "
ülő férfiakt, 39×45, 1928.
Leányfej, nem, 42×32, "
Leányfej " 38×27. "
Hafel-tó, akv, 38×27, "
Naplemente a Hafel-tón, akv. 24×32, 1928
ülő nő i akt, nem, 49×35, 1928.

Pap Gyula és Dabóczi tisztány fiállítása
kat bev Pogány Ö Gábor Bp. 1956

33

Pap Gyula

Fürdő utan, szén, 55 × 25, 1929
Hegedülő fiató, szén, 57 × 36, "
Virágok, szén, pantell, 32 × 35 "
Vöi akt, pantell, 50 × 26, 1931
Apaci, szén, 34 × 23, "
Fekvő félakt, pant. 43 × 35 1932.
Görög leány " 45 × 34, "
Parantlány " 45 × 34 1932.

Pap Gyula és Dabóczi tisztány fiállítása
kat bev Pogány Ö Gábor Bp. 1956

28

MDK

Pap Gyula

Munkásnő, paszt.

Gebt mehr Brot!, paszt.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

Pap Gyula.

Az "Alkotás müvészház" kiállitást rendezett müveiből 1941-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Pap Gyula

Három nemzedék, of.

Szüretelő, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

M.D.K.

Pap Gyula

Mivel a MNG gyüjteményébe került

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

162.

M.D.K

Pap Gyula
grafikus

A XIII. kerületi művészek tanácsától vett vért.

F.J.: A XIII. kerületi képzőművészek
Élet és Irodalom, 1964. május 30 - 8 lap

MDK

b.Pap Gyula,festő

278. Virágcsendélet. Olf.

335.. Halas csendélet. " 15.1.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért". Képzőm.Kiáll. 1942.
jun.6.-22. Kat.l.
13. 35.

MDK

Pap Gyula festőm.

Sz.M. 1947. 9-10.sz. 182. 1.

MDK

Kiállitások

Pap Gyula

Szabad Müvészet, 1949. 1.sz. 30.o.

MDK

Papp Gyula

Képzőművészek Május 1-ért. Szabad Nép 1949 ápr. 28.

MDK

Papp Gyula

Balatoni táj, of.

Anya gyermekével, of.

Csendélet napraforgóval, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

MDK

Pap Gyula, festö

Gyöztes müszak a nagykalapácsnál. Olaj-tempera.

Mücsarnok.-I.M.Képzöm.Kiáll. 1950. Kat. 6.l.

MDK

Papp Gyula, festö

Kohász. Olf.
Látogatók a nagykohónál. "

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.15.l.

MDK.

Pap Gyula

Plakátterveiről

Müvészet 1965 nov. lap -

MDK

Pap Gyula

Kapáló család, olf.

Nemzeti Szalon 1936. febr.-márc.8.
KUT kiállitás

MDK

Pap Gyula, festő

Önarckép.	Olf.
Sztálinvárosi kovácsműhely.	Olajvázlat.

Műcs.-IV.M.K.pzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 9.1.

MDK

Papp Gyula

Szerelik a Sztálinvárosi erőművet, mozaikterv, olf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Papp Gyula

hempel a K.V.T. Kiállí-
táson a Nemzeti Szalon-
ban.

Est. 936 II/23.

M.D.K

Papp Gyula
festő

Ünnepi kompozíciót
állította ki a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1965 november - 22 lap

Pap Gula

Kiákit

Mo. 1942. II. 5.

. . . . . .

. . . . . .

ok: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

y müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

MDK.

Pap Gyula

Müvészetének rövid jellemzése

Müvészet 1965 ápr.lap -

Papp Gyula.

A földalatti gyorsvarút földalatti-pályaudvar csarnokát díszítő mozaik-kép tervezését két képpel pályázta meg.

Magyar Nemzet, 1957. Aug. 9.

Testo generale.

Il testo generale deve essere scritto in modo
che sia facile da leggere anche dopo molto
tempo.

Papp Gyula,

a földalatti gyorsvasút állomáscsarnokának mozaikképei közül a szabadtéri tornáról és szertornáról alkot egy-egy mozaikképet.

Magyar Nemzet, 1951, Szept. 21.

Papp Gyula.

festőművész.

a Tsz. Tanács festészeti pályázatára meghirdetett „Az üzem életéből" témakör vázlatainak elkészítésére.

Magyar Nemzet, 1952 ápr. 23.

Pap Gyula MDK

Ebéd

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

M.D.K

Pap Gyula
grafikus

"A Magyar Kommunista párt"
"plakatját rajzolta és még több
más politikai plakát alkotója
+ A Magyar Kommunista párt" (repro)

Gerelyes Éde: Politikai plakát kiállítás
Művészet, 1965. november – 22 kep

Pap Gyula
festő

A Nemzeti Szalon tagjainak őszi tárlatán
állit ki.

esti M.O.1942.X.12.

Papp Gyula

Kiállit az "Alkotás" müvészház második csoportkiállitásán.

U.M.1942.december 12.

Pap Gyula

grafikával szerepel a IX. nagy. Kép. mův. kiállításon a műcsarnokban

Nagyon Ifjúság 1962 J. 5

Pap Gyula

Öreg halász c. műve (ezt.)
szerepel a IX. hagyat
Kép. műv. kiállításon

hagyat Ifjúság 1962 IV. 28

Pap Gyula

A Bauhaus magyar munkatársa volt.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.
317.l.

~~Pap~~ Pap Gyula. festő

A Petőfi Irod. Múz. 1958 szept 20-án megnyílt kiállítására illusztrációkat készített költők verseihez. 28 old

Magyar költészet - mai magyar grafika. 27.o.

A Petőfi Irodalmi Múz. Évkönyve. 1959. Bpest. 1959. Révai Nyomda. Bp.

M.D.K

Pap Gyula
grafikus

A Dürer Teremben rendezett tárlatot.
Bemutatta kiállítására a „Vállalok
és kiséretek" ciminel lapjait is.

Tölgyesi János: Kiállítási Krónika,
Művészet, 1968. junius – 42 lap.

M.D.K.

Pap Gyula
festő

Kiállításán bemutatta a „Kék hegy", a „Banna-kék", „Sanga virágok" című lapokat. Tájak, emberi figurák, csendélet, virágok a sémái.

Tolyposi János: Kiállítási krónika.

Művészet, 1968. junius – 42 lap

Pap Gyula 41

Szkélinvárosi hegerítő, pant. 48 x 37. 1952.
Maja, pant. 40 x 27, 1952.
Vadrózsa, toll. 26 x 19, 1952.
Földdöngölő, szén, 50 x 37. 1952.
AKHanulmány a morai 1 tervhez, szén,
68 x 40, 1952.
Vázlat a vasmű neselévéről, kréta.
21 x 9. 1953.
Vázlat a vasmű neselévéről, "
21 x 14. 1953

Pap Gyula és Dabóczi Kiháry Kiáll.
Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

29

Pap Gyula

üregöntő, szén, 58×37, 1951
Csőgyári munkás, szén, 70×45, 1951
Gépkovácsok, cer., 19×14. "
" " , 15×19. "
Öreg hegentő " , 12×11 "
Krokis, " 32×24 "
Tanulmányok, cer. 16×12 "
" " 22×18 "
" " 15×15 "

Pap Gyula és Dabóczi Mihály kiáll.
Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

42.

Pap Gyula

Vázlatok a Vasmű szerelőcsarnokról, Kréta.
25 x 30, 1953

Bortnyik elokás, toll. 11 x 12. 1953
Marine, pantell, 36 x 24. "
Kim Gi Tel elokás, cer., 8 x 7. "
Kadosa Pál ~~et~~ szen, 36 x 27. "
Gyuri, pantell, 30 x 21. 1953
Naporó kislány, 30 x 24. "
Pihenő munkás, pant., 70 x 50, 1953.

Pap Gyula és Dabóczi Szikály kiáll.
Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

29

43

Pap Gyula

Hegesztő napfényben, pant. 50×43. 1953.
Hegesztő a nagykohó Gőverezetében, pant. 51×35, 1953.
Schön elvtárs, kohómester, Kréta, 20×17 1954
Horváth István olvantai, Kréta, 12×14, 1954
Ifju olvantai, szén, 27×18. "
Erdélyi lavágó, cer., 20×29. 1954.
" " 21×25 "
Kohász, Kréta, 17×16, 1954.

Pap Gyula és Dabovzi Mihály mall.
Vat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

29

Pap Gyula

50.

Bibliográfia 3. folyt.

Gyűjt. kiáll. Hollandiában:
Utrechtsche Dagblad 1933. V. C. A. 6.
Utrechtsch Nieuws 1933 V.
„Forum" művészeti és építészeti folyóirat (Poroszy) 1934. I. sz. 14. old. „Das neue Helldunkel" (zu den Bildern von Julius Pap) Ernst Kállai.
Gyűjt. kiáll. Bp. 1934. Fränkel-szalon.
Katalógus: Kállai Ernő. + o. cyt.

Pap Gyula és Dabóczi Miklós kiáll.
Kat. bev. Pogány Ö. Gábor Bp. 1956

30.

Pap Gyula 52

Bibliográfia s. fogl.

Múzeum Kiállításról, 1939 Bpest.

Pesti Napló, 1939 III. 9.

Pesther Lloyd, " III. 10. Ernst Kállai.

Népszava 1939 III (ázs)

„Nouvelle Revue de Hongrie" Bpest, 1939. V.-i sz. 445 old. „Les tableaux de Jules Pap. Ernest Kállai cikke. „Trois visages" s. „Mère et enfant" c. Képet repr. felvt.

Pap Gyula és Dabóczi Miklós kiáll.

Kat. bev. Pogány Ö. Gábor Bp. 1986 3 o

Pap Gyula 48

Bibliografia 1. folyt.

Morgenpost, 19.30. K.E.
Berliner Tageblatt, 17.9.30. A. Donats.
Börsen Kurier, 20.9.30. M.B.
Steglitzer Anzeiger, 17.9.30.
Tägliche Rundschau, 23.9.30.
Filmkurier. 24.9.30. A.X.
Dresdner Anzeiger, 24.9.30 folyt.

Pap Gyula és Dabóni Mihály kiállítása. Kat. bev. Pogány G. Gábor
Bp 1956 30

53

Pap Gyula

Bibliográfia 6. folyt.

„Bauhaus 1919-1928" London 1939-es kiadás 54. fémtárgyat repr.

„KVT" Öni Kiáll. 1940.

Népszava 1940. nov. 6.

Pester Lloyd, 1940, nov. e. k. (Ernst) (Kállai)

1940-ben gyűjt. kiáll. a Tamis Galériába.

Katalógus: Kállai Ernő.

Magyar Nemzet, 1940, dec. B. F.

Pester Lloyd. 1940. dec. e. K.

Ujság. 1940. dec. 1. (e. a.) Elvi Artin

(folyt).

Pap Gyula és Dabóczi Miklós kiáll.

Kat. bev. Pogány Ó. Gábor Bp. 1956 30

Polar

Pap Gyula

Bibliográfia 2. rész

„Die Neue Stadt" Frankfurti folyóirat 1932 VIII. – Hamburg Willi Grohmann cikke: „Neue schöpferische Kräfte in der europäischen Malerei der Gegenwart": „Liebespaar" c. rajz repr. 106. old.

Neue Schule prospektus 1932. tafl.

Pap Gyula

Pap Gyula: Dabóczi Mihály kiállítása. Kat. bev. Pogány Ö. Gábor

Ny. 1956. 30

51

Papp Gyula Bibliográfia 4 pap.

Magyarország 1934. dec. 8. (m)
Esti Kurír, 1934. " " (m)
Az Est, " " (-t)
Pesthet Lloyd, 1934. dec. (g)
Ujság, 1934. dec. 11. E.A (Elek Artur)
Pesti Hirlap. 1934. dec. 9. F.J.
Sövai Ujság, " " "

1 olyt

Papp Gyula Dabóczi Miklós kiálli.
Sása. kat. bev. Pogány Ö Gábor
Bp 1956

30

Pap Gyula

Gapolai, Kréta, 18 x 22, 1954
a Kohóban szén, 29 x 20. 1954.
Prókai József, Kohász, Kréta, 15 x 16. 1954
Kohász, Kréta, 19 x 25, 1954
" " 20 x 25 "
p. 7. kohász, szén, 49 x 36, 1954
Kohász munkában, szén, 37 x 24, "
Gapolai, szén, 47 x 61, "

Pap ~~Gyula~~ Gyula és Dabóczi Mihály kiáll.
Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956
29

45

Pap Gyula

Kovácsműhely, szén, 45×62, 1954
Kovács munkában, szén, 41×37, 1954
Osvantás, pantel, szén, 56×43 "
Fiatal olvantás, szén, 44×32. "
Tanulmány a napkohóhoz, szén, 69×49, 1955
Kompozíciós vázlat, diópác, 22×18, "
" " szén 31×22 "
Gyuri fiam, szén, 31×22
Kacsmás embes, szén, 54×42, 1955

Pap ~~Lajos~~ Gyula és Dabocsi Mihály kiáll.
Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956
29

Pap Gyula

Partizán, szén, 50 × 42, 1955.
Balatonpartos, szén, ~~50 × 42~~ 46 × 57. 1955
Olvantói (mozgástanulmány), szén, 39 × 29, 1955
" " " " "
" " " " "
Fejtanulmány, szén, 38 × 32, 1955
ülő parasztt, szén, 40 × 27, "

Pap ~~Lajos~~ Gyula és Dabóczi Mihály kiáll.
Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956 29

Pap Gyula

Bibliográfia

Bauhaus Könyve, 1923 + ban. „Blumen" nincs reprod. és fénytárgyak repr.

Itten-Schule prospektus 1929

„Juryfreie" művészcsoport hefiséjében rend. gyűjt. Ziill-Szöl 1930, Berlin: Kritikai:

~~Kri~~ Vossische Zeitung 18.9.30. Max Osborn

8 Uhr Abendblatt, 18.9.30. A. M.

tolt. Berliner Zeitung 17.9.30. Lothar Briger

Pap ~~Gyula~~ Gyula és Dabóczi Mihály kiall.

Kat. bev. Pogány Ö Gábor

Bo 1956 29-30

Pap Gyula 57

Bibliogr. 10. fogl.

(Az 1943 gyűjt. Kiáll. Kritikáin 1 fogl.)

Független sz. 1943. IV. 18.

Uj hajnalság " " "

8 órai Ujság " " 19 dr. K. M.

Református élet " " 17.

Vigília " V. Szentmihályi János

Ujság " IV. 21.

Jéli Tárlat a Szolontan 1944.

(fogl.) Pesther Lloyd 1944. II. e. K. Ernst Kálli

Pap Gyula és Dabóczi Mihály kiáll. kat. bev. Pogány Ö. Gábor Bp. 1956

31.

Pap Gyula 55

Bibliográfia 8. fajt.

KUT Kiállítás 1941.

Pestler Lloyd 1941. XII. i. e. K. (Ernst Kállai)

Nemzeti holon öni Tárlat 1942.

Pestler Lloyd 1942. ort. 15. e. K. (Ernst Kállai)

Kut Kiállítás a holonban. 1942.

Pestler Lloyd 1942. nov. 3. (E. " K. ")

Alkotás művénhás csoport kiáll. 1942.

Népszava, 1942. dec. 10

„Die Kunst unter gefährlichen Sternen" E. Kállai

cikke a Pestler L. 1942. XII. 25 szám 6 a ... fajt.

Pap Gyula és Dabóczi Mihály kiáll.

kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

31.

Papp Gyula 54

Bibliográfia 7 folyt.

Népszava 1940. dec. 1. v. (Kerdahelyi Sándor)
Magyarország, 1940. dec. 1.-r. p.-kárpáti Kurát
Nemzeti Újság " " Dr. B. Balay Margit
Esti Kurír " " (b) Bálint György
„Wo stehen unsere jungen Künstler" Ernst Kállai
cikke a Pester Lloyd 1940. dec.-i a.-ba
Műlerem Ziállítás rajztanításomról:
Pester Lloyd 1941 okt 22. e.k. (Ernst Kállai)
folyt. Magyar Nemzet 1941. okt. Gogolák Lajos.

Papp Gyula és Dabóczi Mihály kiáll.
kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

31

58.

Pap Gyula

Bibliogr. 11 folt.

Téli tárlat a szalonban 1944 Kritik. Pogt.

Kélfő, 1944. II.

Magyar Nemzet glossaja. 1944. Kunszeri Gyula

Magyar Nemzet 1944. II. 10. Oltványi Imre

Pest 1944. I. rép. ~~II. 8.~~ Kárpati Aurél

Esti Kurir, 1944. II. 8.

Uj Magyarság, 1944. II. 6.

Kállai Ernő könyve: „Cézanne, és a XX. század konstruktív művészete" 120. old.

„Kohómunkás" c. kép repr.

Pap Gyula és Dabóczi Mihály Bp. 1956

kiáll. kat. bev. Pogány Ö Gábor

31.

Pap Gyula Bibliogr. 12 jelf.

Első Szabad Nemzeti Kiáll. 1945. Bpest
Szabad Nép. 1945. VII. 10. K. L.
Szabad Nép Zépes melléklete; 8. sz. 1945.
VII. I. „Arató" c. rép. repr.
Szabad Föld Zépes melléklet 1945. VII.
„Arató" c. rép. repr.
Szabadság, 1946. IV.
Gyűjteme és Kiáll. 1947. Szabad Szerveset-
ben. Kat.: Robinovszky Kázmér
Szabad Művészet, 1947 nov. 213 old.
(jelst) Szerdahelyi Sándor. Szoktató rép. repr.

Pap Gyula és Dabóczi Mihály Bp. 1956
Kiáll. Kat. bev. Pogány Ö Gábor

32.

Pap Gyula 56.

Bibliogr. 9. folyt.

Gyüjt. Kiáll. 1943. Altotás Művészhá. Kat.: Dr. Mándy Stefánia

Népszava 1943. IV. 16. n. s. (Nemdolgi Sándor)

Perkes Kogd. IV. 16. n. s. (~~[illegible]~~ Kákai E.)

Hélfő. 1943. IV. 12.

Pest " " "

Délibáb, 1943. 16 n. Pogány Ö. G. – Szatás c. kép repr.

Pesti Hirlap 1943. IV. 14. (F. J.)

Magyarország " " 15. n. (Kárpáti A.)

folyt.

Pap Gyula és Dabóni Mihály Kiáll. Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

Pap Gyula 61.

Bibliogr. 14. Jofl.

Első magyar képrömüvészeti kiállítás,
Szabad Nép 1950. IX. 8. P. Ö. G.
Magyar Nemzet 1950. VII. 28. L. „Üvegöz" repr.
" " " IX. Végvári L.
Szabad Művészet " 3-4. n. 132. old
" " " aug. szám 296. old.
„Györtes műszer a nagykalapánnal" c. kép repr.
— Pósta disztávirat „Györtes műszer a nagykalapánnal" mines repr.
Jofl.

Pap Gyula és Dabóczi Miklós kiállítása
kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956 32.

62.

Pap Gyula

Bibliogr. 15. folj.
Szabad Művészet, 1951. I. n. 25. old.
Radocsaj Dénes.
„Első" magyar Nemzeti kiall. albumban
„Gyöztes münet" repr.
„Vengrija" magyar zer. folyóint 1951.
„Gyöztes münet ...." nincs repr.
Moszkvai magyar képz. kiall.
Szabad Művészet 1951. V. n. 194. old.
" " XII. 571. old. lap-
szemlet az „Iszkusszlvo 1951 VII. számból. Jakovlev cikke
a moszkvai mag. képzőm. kiall. - ról.

Pap Gyula és Dabóczi Miklós kiállítása végy.
Vat. lev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

32.

60.

Pap Gyula Bibliogr. 13 folyt.

Magyar Művészet folyóirat XV. ebf.
I. 21. old. Éljvári Béla „Halas csend." repr.
„Közösségi művészet felé": kiáll.
Világosság 1948. XII.
Szabad Nép 1948. XII. (Z. Endre
Szabad Nép 1948. XII. 21. F. A. E. Fenyő
Kis Ujság 1948. dec. (n.t.) Nagy Tibor
Szabad Művészet 1949. I. sz. Rabinovsky
Mási un. „Szüret" mozaiktarv. repr. Jó és
Forma építőművészeti folyóirat. 1949. I. sz.
(folys.) „Szüret" repr.

Pap Gyula és Dabóczi Miklós kiállítása
kat. bev. Pogány ö Gábor Bp 1956 32.

Pap Gula

63.

~~Képet jegyzéke~~ Reproduktciós szöveggőtti rajzok cím nélkül: 5, 7, 8, 9 old.
10 old. utáni képet és rajzok, old. nám nélk. (kül)

1. Ülő fésfiatt, 1928. szén (39×45)
2. A pám, 1931. szén (34×23)
3. Könyöklő parant, 1938. szén (32×37)
4. Naprafagó, 1935. olaj (82×100)
5. Kalapcsendélet, 1940. (65×82)
6. A zatok, 1942. olaj. (200×125)
7. Kohászok, 1939. olaj. (82×65)
8. Gyermekét etető, 1946. olaj. (65×82) folyt.

Pap Gula és Dabóczi Mihály Kiállítása
Kat. bev. Pogony Ö Gábor Bp 1956

Pap Gyula

64

Reprodukciók

8. Gyermekét ekelő. 1946. olaj (65 x 82)
9. Koreai anya. 1951. olaj. (110 x 82)
10. Szüretelő (Freskórészlet). 1948. olaj-temp. (250 x 200)
11. Pontele hegén Stalinnázos (1953. olaj. (80 x 60).
12. A Bali és Bus-brigád. 1953. olaj. (100 x 125)
13. A mi nap Kohónk. 1955. olaj. (200 x 160)

— . —

Pap Gyula és Dabóczi Mihály Kiállítása
Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

Pap Gyula

Zebegény vidéke, pant. 33×45. 1936
Pipázó aggastyán, ~~pant.~~ tus. ~~33×45~~ 28×20. "
" " " 29×23 "
Perlott Gaba, neu, 45×32 1938.
Könyöklő parant, neu, 52×37. 1938
Cigánylány, neu, 33×27. "
Fekvő női alt, neu, 42×60 "
Kernstock Károly portréja, neu, 36×25. 1938

Pap Gyula és Dabóczi Mihály kiállítása
kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956 28

37

Pap Gyula

P. Anna, hein, 40 × 32. 1940
Vagyházai parant, cer. 18 × 16, 1942.
Öregember, hein, 48 × 38, "
Kanapengető, " 47 × 58, 1943
Ágnes, " 48 × 30, "
Fésülködő akt, hein, 55 × 31, "
Szemelét elető, cer. 22 × 20, 1945
Légkalapács, hein, 44 × 62, "
Kovácsműhely, " ~~48 × 32~~, 49 × 46, 1945

Pap Gyula és Dabóni Mihály kiáll. tárla
kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956 28

38

Pap Gyula

Öregember, szén, 48 × 32, 1946
Öregasszony " 41 × 29, "
Csepeli Kovács " 51 × 31 "
Vénszedesfa, tollrajz, 27 × 20, 1947
Ottanulmány, cer., 24 × 20, "
Nagykalapácsnál, szén, 32 × 19, 1948.
Kovács, " 59 × 38, "
" " 69 × 35, "
Üregöntő " 68 × 8. "

Pap Gyula és Dabóczi Mihály kiáll. tárla
[illegible] Pogány Ö Gábor Bp. 1956 28

Pap Gyula

Kovács, szén, 70×45, 1948
" " 69×43 "
" " 60×38 "
Maja, cer. 18×15 1949
Női fej, pant. 46×30 "
Öregasszony gerezzel, szén, 56×37, 1949
Lányfej, pant. 40×30, 1950
Vizilovat, cer., 22×26 "
Japán libák, cer. 18×23. "

Pap Gyula és Dabóczi Mihály kiáll. tárla
Kat. bev. Pogány Ö Gábor Bp. 1956

MDK

Pap Gyula, festöm. és Szandai Sándor szobr.m.

gyüjteménye kiállitása.

dr. Mándy Stefánia: A katalogusban irt jellemzés.

Alkotás Müvészház. 1943 ápr.11.-22.

Fénykép

Uj Magy.Képt.: 5681

Kerényiné

Pap Gyula: Sztálinvárosi nagykohóban. 1954.
J.l.j.: Pap 54
festmény

Petrás foto

Negativ

Petrás: 662-663

Kerényiné

Pap Gyula: Földalatti moz ikterve

Negativ

Petrás: 361

Kerényiné

Pap Gyula: Nagy kalapácsnál.
temp.

MOK

Pap Gyula festőművész

Kiállítása a Csók István Galériá-
ban nyílik meg.

Mozaik.

Népszava 90 évf 38 sz 1962 febr 15.

M.D.K.

Pap Gyula festő

„Arató", „Első próbaöntés", „Tavasz a télben", „B. Zs. hép-mása", „Napozó", „Rémüldéző" c. művei, virágcsendéleteit mutatta be kiállításán

Lajer Sándor: Pap Gyula kiállítása
Élet és Irodalom, 1962. március 10 – 10 e

M. D. K.

PAP Gyula festő

Kiállítása a Csók István Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1962. február 15. 7. l.

MDK

Papp Gyula

Mihályfi Ernő
A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiáll.
a N. Galériában. Népszabadság 1964. ápr. 19.

MDK

Pap Gyula, festő

Visegrád.

Olaj/tempera.

Fõe.Kpt.-MKSZSZ.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 16.l.

Pap Gyula festő.

Magyar Nemzet.
1945. V. 17., 13. sz.
(:Kritika:)

Papp Gyula festőművész

Magyar Nemzet 1950.
július 28. 5. old.

A vörös vas és a folyékony üveg
világa a festő vásznán.

Papp Gyula festő

Szabad Művészet. 1910 II. 9. 321-330

Szegi Pál: Művészi gondolkodása

Pap Gyula festőművén.

Magyar Nemzet.
1945. VII. 5. I., 52.
(: Benámoló :)

Pap Gyula festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 1. sz. 29. - 30. o.

Kiállítások. A dolgozó nő és anya a magyar képzőművészetben.

Papp Gyula festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 4. sz. 129 - 130. o.

Ankét a közösségi művészetről (sz. p.)

Pap Gyula festő"

Szabad Nép
1946. 4. 4. – 4. l.

Pap Gyula festőművész.

Mezős Nemzet.
1947. X. 26. ; III. évf. 244.
5. old.
(: Bezámolás. :)

Pap Gyula festő

Szabad Művészet, 1949. III. évf.
1. sz. 3-8. o. Rabinovszky Márinusz:
Közönségi művészet. (Bírálat - önbí-
rálat)

Papp Szula fertő

Szabad Nép 45.4.22. — 2. l.

Pap Gyula ferkő

Szabad Nép 1947
10.17.4.

Pap Gyula festő

Szabad Művészet, 1948

II. évf. 10. sz. 323. o. kiállítások.

A nagymarosi Mag. Balogh kollégium kiállítása. (Rabinovszky M.)

Papp Gyula „Jertő"

Szabad Nép
1946.9.29. – 6. l.

Pap Gyula festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 70.o.
Művészeti Hírek.

Papp Gyula festő

Kalad Nép
1946.11.22. – 4. l.

Pap Gyula festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 12. 470-473

Freskóvázlatok és mozaikok az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Kitrimi

Papp Gyula festőművész

Művelt Nép, 1954. jul. 25. 4. old.

Papp Gyula festő

A Magyar Valóság kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr 21 – 40

Pap Gyula festö.

Szab.Nép.1950.199.sz.aug.27. 11.1.

Pap Gyula festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 5. sz. 101. o. Művészeti Hírek.

A magyarországi festőiskola és
népi kollégiumai.

Papp Gula festőművész, igazgató

Tizenkilenc boldogember a Nagy-Balogh képzőművészeti kollegiumban.

Szabad Nép 1948 máj. 23.-ha.

Papp Gyula festő

Közösségi művészet felé

Szabad Kép 1968 dec. 23.-4.-

Papp Gyula festő

Vida elvtárssal két
kiáhitásra

Szabad Nép 1948 dec. 24.

Pap Gyula festő"

Magyar Csillag, 1942. jan. II. róf.
1. sz. 44-52. l. – Kállai Ernő: Őszinte
beszámoló a beszélgetésről.

Papp Gyula festő

Kilencven művész kiállítása

Szabad Nép 1948 jun. 23.- 6o.-

Pap Gyula: Anya gyermekével

Nouvelle Revue de Hongrie 1939. 39.
XXXII. année, LX. tome, 445 lap. lap.

Falkép

„Szünet" — Pap Gyula freskótervéről

Szabad Művészet, 1949. III. évf. 1. sz. 3–8. o. Rabinovszky Márius: Közösségi művészet. /Bírálat – önbírálat/

Festészet Papp Gyula: (arakás, szüret) freskó

Vida elvhárszal két kiáchikáson

Szabad Nép 1948 dec. 24.-

Festészet Papp Gyula. (parasztság életéből) freskotero.

Közösségi művészet felé

Szabad Nép 1948 dec. 25. -4.-

Művészetelmélet
Papp Gyula festőművész nyilatkozata

Magyarország 1950.
július 28. 5. old.

A vörös vaj és a folyékony üveg
világa a festő vászna.

Táblakép – „Aratás" – Papp Gyula

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 4. sz. 129–130. o.

Anhét a közönségi művészetről (sz. p.)

Festészet Papp Gyula képe

A magyar valóság kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr 21 4o

„Munka hősei." Papp Gyula festőművész

Magyar Pemzet 1950.
juli. 28. 5. old.

A vörös vas és a folyékony üveg
világa a festő vásznán.

Táblakép.

Csendélet. Pap Gyula

Magyar Művészet .1948.XV.évf. 21.lap.

„Üvegöntőn". Papp Gyula festőművész

Magyar kurzet 1950.
Juli. 28. 5. old.

A vörös vas ésa folyékony üveg
világa a festő vásznán.

Papp Gyula.

A Bauhaus egykori emigráns művésze, a felszabadulás után a Képzőművészeti Főiskola tanára lett. 1947. nyarán Nagymaroson megalakult népi kollégium és festőiskola vezetője. A kollégium Nagy Balogh János művész nevét viselt.

Emlétve.

Népművelés, 1965. 5. sz. 37. old.

MDK.

Papp Gyula

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1965 juni.26.lap -

Papp Gyula.

Kohárzok.

Emlétve,

Népmüvelér, 1965. 6. u. 34. old

M.D.-f

Pap Gyula
festő

A Csók Galériában állította ki uj
műveit Pap Gyula. — Dunakanyar"
(repro)

— : Hírek
Művészet, 1962. július — 38 lap

MDK

Papp Gyula

d.m: Ipari munkaképek az 1.M.képzőm.kiáll.
Kis Ujság, 195o. szept. 7. 4.l.

M. D. K.

PAPP Gyula

Alkotásai a lugánói nemzetközi grafikai kiállitáson.
/VII; káll. /

Napló
Magyar Nemzet 1962. január 5.4.1.

M. N. G.

PAP Gyula festő

Freskótervek
Gobelin (gitározó nő) tervvel

D.M. Pap Gyula festőművész kiállitása
Magyar Nemzet 1962. február 28. 4.l.

M. D. K.

PAP Gyula festő

20 éves korában Gropius mellé került a Bauhaus weimari iskolájába.

50 műve szerepel a kiállitáson

D.M. Pap Gyula festőművész kiállitása
Magyar Nemzet 1962. február 28. 4.l.

M. D. K.

PAPP Gyula festő

kiállítása a Csók István galériában

Az idei kiállítások műsora Budapesten és vidéken

Magyar Nemzet 1962. február 16. 4.l.

Papp Gyula, festő

MDK

Tél a tanyaban c. festménye

figyelmet érdemel.

Cs. M.: Kiállítás Angyalföldön 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. máj. 25.

Papp Gyula festőművész

Négy emberöltő

Aratás

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

Papp Gyula festőművész

Nagykalapács

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

Papp Gyula

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest, VII., Lenin-körút 9—11.
TELEFON: 227—651. 221—285

Magyar Nemzet

1956 ÁPR 15

Az Ernst-Múzeumban április 14-én gyűjteményes kiállítás nyílt Papp Gyula festőművész és Dabóczy Mihály szobrászművész alkotásaiból. Papp Gyula több mint 300 festményt és grafikai művet, Dabóczy Mihály pedig 60 szobrot és domborművet mutat be.

*

80—087.
2,8 Xe-
20—327
KSZ.
61. III. 11.
Értékes

Pap Gyula
festő

M.D.K.

A Munkaérdemrend kitüntetését
kapta

— : —

Művészet, 1962. december — 48 lap

Papp Gyula, festő MDk

febr. 16-án kiállítása nyílik
a Csók Galériában.

-: Kulturális hírek 9.l.

NÉPSZABADSÁG, Szn. 1962. febr. 16.

Papp Gyula, festő MDk

A Csók István Galériában febr. 16-án
Kiállítása nyílt meg.

—: Három új kiállítás a fővárosban 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 17.

MDK.

Pap Gyula

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 29.

Pap Gyula, festő (2) MDK

Témái: csendélet, tájképek, figurális kompozíciók — a dolgozó ember életének ábrázolása.
Dunakanyar, Ölelkező fák, Dunai Erőmű építése, Vagykohó csőhálózatán, Arató, Gyümölcsszedők, Öreg halász, Rémüldöző, Balatoni kompozíció, Kovácsok egyként mutatják tehetségét.

Kovácsok c. képe: Repr.

Murányi-Kovács Endre: Pap Gyula Kiállítása a Csók Galériában 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 25.

Pap Gyula, festő (1) MDK

Tizennyolc éves korában frontkatona volt. Hún éves, mikor a Tanácsköztársaság bukása után emigrációba kényszerült. A weimári Bauhausban formálódott művésszé. A náci uralom miatt már mint érett művész = pedagógus kényszerült újabb emigrációba. A munkásmozgalmi harcok tovább érlelték. 1949 óta a Képzőművészeti főiskola tanára.

Murányi = Kovács Endre: Pap Gyula kiállítása a Csók galériában 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 25.

MDK

Papp Gyula

Kohász 1954 olaj MSZT tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 9.1.

MDK.

Papp Gyula

Artner T.: az V.Képzm.Kiáll. Sz. 1955. 58.l.

Pap Gyula MDK

"Virágcsendélet"

Heitler László: A Magyar Nemzeti Galéria uj szerzeményeinek kiállitása Pápán.
MAPLO/Vespréa/ 1962. szept. 21.

Pap Gyula, festő MDk

Kiállítását a Csók István Galériában márc. 11-ig meghosszabbították.

–: Kulturális hírek 9.l

Népszabadság, Bp. 1962. márc. 2.

MDK

Pap Gyula

Az első próbaöntés, o.temp.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

~~xxxxxxxxxxxxxxx~~ Papp Gyula

Kállai: Die Kunst unter gefährlichen Sternen.
Pester Lloyd, 1942. dec. 25. 16.1.

MDK

Pap Gyula

A mi nagy kohónk, of.

A nagy kalapács, of.

Hegesztők, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.
2o 1.

MDK

Papp Gyula, festö

Szerelik a Sztálinvárosi erömüvet. Olaj.
/Mozaikterv/.

/Mücsarnok?/.- III.Képzömüv.kiáll.1952.dec.-1953.márc.
Kat.8.1.

MDK

Pap Gyula, festö

Gyümölcscsendélet. Olajtempera.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.12.1.

MDK

Pap Gyula, festö

Öszirózsa. Olajf.

Műcsarnok. IV.Képzőművk.kiáll."A Magyar Művészetért".
1943 máj.16-30. Kat. 15.1.

MDK

B.Pap Gyula,festö

Halas csendélet — Olaj-tempera.
Kelenyei házak. — " "

Nemzeti Szalon. Kat. 1941 nov.-dec. Kat.

MDK

Pap Gyula, festö

Csendélet. Olaj-tempera.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. [illegible] 16-30. Kat. 22 .l.

Pap Gyula festő

M.D.K

Műveiből van a Nemzeti Galériában is.

Bertalan Vilmos: A Magyar Nemzeti Galéria új szerzeménye

Művészet, 1962. augusztus – 44 lap

MDK

Papp Gyula

Négy emberöltő, of.

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv Képtára 30. kiáll. 1947. 10. 1. okt.

Papp Gyula, festő MDK

Munka érdemrendet kapott.

—: Helyreigazítás 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. szept. 26.

Papp Gyula, festő MDK

Munkássága elismeréseként Munka Érdemrend kitüntetést kapott.

–: Kitüntetések 10.f

NÉPSZABADSÁG, ápr. 1962. szept. 25.

PAP GYULA

Fővárosi Képtár kiállitásáról
Oelmacher Anna cikke

Szabadság, 1948. április 27.

MDK

Pap Gyula

Z.P.A: "Uj romantika" és még 2 kiáll. Magyarország, 1944. márc. 3.

Papp Gyula festő M.V.K.

Munka Érdemrend ktüntetés 1961-ben rendezett önálló kiállitása és eddigi müvészi munkásságáért.

Kitüntetés

Pest megyei Hirlap 1962. szeptember 26. 5.1.

Papp Gyula, grafikus MDk

Tulipánok,

Csendélet,

Szoptató anya című színes linometszeteivel szerepel a luganói kiállításon.

–: Magyar képzőművének alkotásai a luganói VII. nemzetközi grafikai kiállításon G. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jan. 5.

MDK

Pap Gyula festőm.

Képzőművészeink munkafelajánlása. Világosság, 1949. nov. 15. 6. o.

Pap Gyula, grafikus

MDK

A Nemzeti Galéria tárlatán látható plakátjai.

Murányi-Korán Endre: Politikai plakátok 1945–1965

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp 1965. aug. 29.

PAPP Gyula festő

M.[illegible].K.

1961-ben rendezett önálló kiállitása, valamin eddigi müvészi munkássága elismeréséül Munka Érdemrenddel kitüntetve

Napi krónika

Magyar Nemzet 1962. szeptember 25. 6.l.

Papp Gyula
festő

M.D.K

A miskolci tárlaton részt vett.

D. Fehér Ilona: Jegyzetek a miskolci Országos Grafikai Biennáléról.
(Művészet, 1964. február – 38 lap.

Papp Gyula, festő MDK

A Képcsarnok csendélet- és tájkép pályázatán 2000 ft-s III. díjat nyert.

— : Az első díjat nem adták ki 2. p.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 8.

Papp Gyula festő M.D.K.

Munkás-életképek.

Győztes műszak a nagy kalapácsnál. repr.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 758.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Pap Gyula

Bálványos Huba harmadéves korában Pap Gyulánál egy modellről készített portrét.

Rozgonyi Iván: Kör és egyenes.
Művészet, 1980. junius – 28. lap.

Pap Gyula, festőművész, grafikus, festő

Déri Tibor, 1976.: Pap

Horváth György: Pap Gyula kiállítása 75.

Új Alkotás, Békéscsaba, 1980 1980/3

Papp Gyula, iparművén,
festő

*Changzott Békéscsabán, 1980 június 13-án
a Munkácsy Mihály Múzeumban

Horváth György: Papp Gyula kiállításán 73 – 75.

Új Aurora, Békéscsaba, 1980. 1980/3.

Pap Gyula, festőm. MDK

Férfi akt.
Vén napszámos.
Tökvirág.

Szénrajz.
Szinespréta.
Pasztell.

Pap Gyula festőm.és Szandai Sándor szobrászm. gy.kiáll
Alkotás Művészház. - 1943. ápr.11.-22. Kat.

Pap Gyula, festőm. MDK

Tusrajz,
Kétfej.
Női akt II.

Pasztell.
Grafit.

Pap Gyula festőm.és Szandai Sándor szobrászm. gy.kiál
Albotás Művészház. - 1943.ápr.11.-22. Kat.

MDK

Pap Gyula, festőm.

Szántóvetők. Pasztell.
Női fej I. "
Körajz.

Pap Gyula festőm. és Szamlai Sándor szobrászm. gyüjt. kiáll.-a. -Alkotás Művészház. 1943. ápr. 11.-22. Kat.

MDK

Pap Gyula, festöm.

Nöi fej II. Pasztell.
Nöi akt. I. Szénrajz.
Borozó. " "

Pap Gyula festöm. és Szanlai Sándor szobrászm. gyüjt. kiall.-a. -Alkotás Müvészház. 1943. ápr. 11.-22. Kat.

MDK

Pap Gyula, festőm.

Szentendrei táj.	Olf.
Virágcsendélet. IV.	Ol. tempera.
Kelenyesi házak.	" "

Pap Gyula festőm. és Szandai Sándor szobrászm. gyüjt. kiáll.-a. -Albetás Müvészház. 1943. ápr. 11.-22. Kat.

MDK

Pap Gyula, festőm.

Virágcsendélet III.	Ol.tempera.
Halascsendélet.	Olf.
Anya gyermekével.	"

Pap Gyula festőm. és Szandai Sándor szobrászm gyüjt. kiállitása. - Alkos Müvészház. 1943.ápr.11.-22. Kat.

MDK

Pap Gyula, festőm.

Barack-ág.	Ol.tempera.
Napraforgócsendélet.	Repr.Címlapon. Olf.
Kisvirágcsendélet.	Ol.tempera.

Pap Gyula festőm. és Szandai Sándor szobrászm gyüjt. kiállitása. - Alkotás Müvészház. 1943.ápr.11.-22. Kat.

MDK

Pap Gyula, festőm.

Gyermek.	Pasztell
Faluvége.	Olf.
Anya.	"

Pap Gyula festőm. és Szandai Sándor szobrászm gyűjt. kiállitása. - Alkotó Művészház. 1943.ápr.11.-22.
Kat.

MDK

Pap Gyula, festőm.

Virágcsendélet II.	Olf.
Ivóban.	"
Szentendrei táj.	Pasztell.

Pap Gyula és Szandai Sándor szobr.m. gyüjt. kiáll.-a.
Alkotás Müv.ház. - 1943.ápr.11.-22.

MDK

Pap Gyula, festöm.

Aratók.	Olf.
Napraforgók.	Pasztell.
Balatoni táj.	"

Pap Gyula és Szandai Sándor szobr.m. gyüjt. kiáll.-a.
Alkotás Müv.ház. - 1943.ápr.11.-22.

MDK

Pap Gyula, festöm.

Virágcsendélet. I.	Ol. tempera.
Nyárfák.	" "
Déli pihenö.	Olf.

Dr. Mándy Stefánia: Pap Gyula

Pap Gyula és Szandai Sándor szobr.m. gyüjt. kiáll.-a. Alkotás Müv.ház. - 1943. ápr. 11.-22.

Papp Gyula, festő MDh

Febr. 16-án kiállítása nyílik a Csók Galériában.

–: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. febr. 16.

Rap Gyula festő

M.D.K.

A nagy kalapács.

A mi nagy kohónk.

Cremeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 159.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963

Pap Gyula, grafikus MTI

Portré.

Repr.

Pap Gyula: Kohász 14.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1963. nov. 7.

MDK

Papp Gyula

A nagy kalapács, olajf.

I. Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.-7.-Jul.28.-i
12.lap

Papp Gyula MIK

szerepelt a kiállitáson.

Szelesi Zoltán: Szegedi Országos Képzőművészeti Kiállitás.

Tiszatáj. 1964. szept.

MDK

Pap Gyula, festöm.

Enéd. /Anya etteti kisgyermekét. Repr.

?.... mkiállitás. Képzömüvészet.1935. 83-84. sz.
84 v.86.l.

Papp Gyula, [ ]. MDh

A csoport tagja volt

Mihályfi Ernő: A Szocialista képzőművének csoportjának emlékkiállítása a Nemzeti Galériában T.l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 19.

PAP Gyula

Hanlisch Lenke

Pap Gyula virágai

Irás

ÚJ ~~Tükör~~ 1984 okt. XXIV. évf. 10. n. 105-110.

Pap Gyula
festőművész

Pap Gyula festőművész 1946-ban költözött Nagymarosra és hozzá fogott a NÉKOSZ keretén belül működő festőiskola megszervezéséhez.

Philipp Clarisse: Gipsz fej nélkül - a szabadban.
Művészet, 1977. július – 7. oldal.

Papp Gyula

Papp Gyula tanított a nagymarosi Nagy-Balogh kolléguisban. Igy a fiatal Kis Nagy Andrást is ő részesítette első szakoktatásban.

Szemes Piroska: Mindennek eljött az ideje.
Nők Lapja, 1976. okt. 2 – 10 oldal.

MDK

békési Papp Gyula

-rp-:"A magyar müvészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

Pap Gyula, festőm. MDK

Öreg kertész. Szénrajz.
Női akt III. " "
Gyümölcsös tál. Pasztell.

Pap Gyula festőm. és Szandai Sándor szobrászm. gy. kiáll.
Alkotás Művészház. - 1943. ápr. 11.-22. Kat.

ARGUS
CH-8030 Zürich, Telefon 01/252 49 37

Vevey Riviera
Vevey (CH)
Tir. q. 8350
Argus Media No. 1315

Pap Gyula

4.Okt. 1983

1021

1981

ARTS ET LETTRES

LE PEINTRE EXPRESSIONNISTE HONGROIS GYULA PAP, internationalement réputé, est mort à Budapest, à l'âge de 83 ans, rapporte la Radio hongroise.

bre 1983

Magyarországon végbemenő változásokról, végül arról, hogy helyet kapott a budapesti Képzőművészeti Főiskola tanári testületében. Amint Itten-t sürgeti módszerének könyvszerű összefoglalására és kiadására, érezzük gondjait a hazai művészképzést illetően. Különösen kiolvasható ez 1958. aug. 7-i leveléből, amivel tulajdonképpen az 1958-as baseli Művészetnevelők Nemzetközi Egyesületének Kongresszusán (Kongreß der Internationalen Vereinigung für Kunsterziehung, FEA) résztvevő ismerősöket köszönti. A késői levelekben olvashatjuk Pap Gyula reflexióit Itten: Kunst der Farbe című művére és hiányérzetét a művészettörténet kiemelkedő alkotásainak elemzéseivel kapcsolatban, melyek szerinte Itten módszerének igen fontos elemei voltak, majd Itten örömének kifejezését a neki cserébe küldött középkori magyar festészetről és orosz ikonokról szóló művek fölött.

A levelekben végig magázzák egymást. Különös közöttük Itten egyik utolsó, 1964. VI. 29-ről keltezett levele, melyben a fölsejlő halál képével a közlés szinte intimen bensőségessé válik és tegező hangnemre vált át. Emlékszem, Pap Gyula később, a nyolcvanas évek elején, élete vége felé közeledvén, amikor a levél véletlenül ismét a kezébe került, mélyen érintve, szinte üzenetként olvasta újra e sorokat.

A közölt levelek részben Pap Gyula hagyatékában, részben Zürichben, Johannes Itten hagyatékában maradtak meg. Anneliese Itten bocsájtotta rendelkezésemre a másolatokat. A levélváltás hiányos, nem mindegyik levél maradt fenn, a fennmaradottak közlése is helyhez szabott, de így is jól tükrözik a mestertanítványi viszonyból kialakuló emberi-művészi kapcsolatot; azt a felelősséget, amit mindkét művész érzett a természet és a társadalom által rábízott terület ápolására iránt.

Haulisch Lenke

Herrliberg am 17. X. 23.

Lieber Freund Pap

Wir freuen uns wenn wir etwas hören von Ihnen. Es ist natürlich schwer so aus der ferne etwas bestimmtes zu sagen. Ich bin jetz daran hier Werkstätten zu machen. Gunta Stölzel[1] hat mir gesagt für die Weberei. Die Buchdruckerei ist bereits in Betrieb. Die Schreinerei auch. Also es geht vorwärts. Wenn Sie Lust und Zeit haben (so wäre nach Neu Jahr die Möglichkeit event. eine Metallwerkstatt einzurichten) so das Sie dann herkommen könnten diese zuleiten. Es wäre aber *unbedingt* notvendig dass Sie bis dahin in eine Fabrik gehen würden um den Betrieb u. die Maschinen kennen zu lernen und die Rostenberechnungen etc. Wir müssen dies alles können. Wir würden dann eine Werkstatt machen in welcher die Muster gemacht würden, und Lehringe ausgebildet werden könnten. Ev. auch mit Maschinen Vervielfältigungen machen.

Also bilden Sie sich weiter aus in der Metallarbeit. Sobald wir Sie brauchen können werde ich Ihnen schreiben, Warscheinlich nach Neu Jahr kann ich definit. Bericht geben. Ich wurde mich freuen wenn Sie hier mitarbeiten würden. Lassen Sie bald wieder etwas von sich hören. Also die ganze Werkstatt müssten Sie dann leiten. Herzl. Friedensgruss[2]

Johannes Itten

KUNSTGEWERBEMUSEUM DER STADT ZÜRICH AUSSTELLUNGSSTRASSE 60 TELEFON 38724

Zürich 3. III. 42.

Mein Lieber Pap

Vielen dank für Ihnen Brief u. die Fotos welch letztere mich sehr interessierten. Es freut mich sehr dass es bei Ihnen vorwerts geht u. ich bin überzeugt dass Sie eines Tages grossen Erfolg haben werden. Der elende Krieg wird ja Hoffentlich bald zu Ende sein.

Mir geht es sehr gut u. eine Überfülle von Arbeit ist zu leisten. Endlich ist es mir möglich nach allen Richtungen hier zu arbeiten. Organisiere viele Ausstellungen und alles geht gut vorwärts. Leider besitze ich keine Fotos meiner malerischen Arbeiten, doch bin ich auch hier zu Einigen etwas vorwärts gekommen. Sie können sicher ja denken dass ich sehr froh bin hier in dem schönen Zürich zu sein. Man muss eben manchmal 50 Jahre alt werden bis man zum grossen Arbeiten kommt. Es scheint mir manchmal als ob alles frühere nur Vorbereitung gewesen wäre.

Lassen Sie bald wieder etwas von sich hören

Herzl. Grüsse Ihr
Itten.

DOKUMENTUMOK PAP GYULA ÉS JOHANNES ITTEN LEVELEZÉSÉBŐL*

(Közli: Haulisch Lenke)

Pap Gyula nem tartozott a „nagy" levelezők közé. Szóbeli közléseit csakúgy, mint képbeli megnyilatkozásait erősen tömörítette, rövidre szabta. Ugyanez volt jellemző emberi kapcsolataira is. Jóllehet széleskörűek és elfogulatlanok voltak, mégis szelektáltak, érintkezési módban rövidek és lényegretörőek.

Johannes Ittenhez való viszonya legmélyebb emberi kötöttségei közé tartozott. 1920-as első, személyes találkozásukat már megelőzte Itten nevelő-zsenijének Berlinben hallott híre, s valójában ez volt az, ami Pap Gyulát a weimári Bauhaus-ba vonzotta, ahová 1919-ben a svájci mester Bécsből távozott, engedve Walter Gropius meghívásának. Az irodalomból közismert, hogy később, amikor Itten Berlinben saját iskolát alapított, az iskola tanári karában ott találjuk Pap Gyulát is, aki 1926–33 között aktrajzot tanított az Itten-Schule-ban, és Itten távollétében őt helyettesítette. Kevésbé ismert azonban, hogy már a weimári időszakban is helyettesítette Itten-t a Vorkurs vezetésében. Amikor pl. Molnár Farkas Weimárba érkezett, három hónapig Pap Gyula vezette az előkészítő tanfolyamot, Molnár Farkas nála kezdte el tanulmányait a Bauhausban, ami az ábrázoló művészetet illeti. A magyar és svájci művész közötti kapcsolatot Johannes Itten 1967-ben bekövetkezett halála sem szakította meg. A művész özvegyének, Anneliese Itten-nek a kérésére Pap Gyula ellenőrizte a „Színek művészete" c. Itten-színtan (Kunst der Farbe) rövidített kiadásának magyar fordítását, és ő is írt bevezetőt az 1978-ban megjelent első magyar kiadáshoz. 1978-ban meglátogatta a svájci Seedamm-Kulturzentrumban, Pfäffikon-ban rendezett nagy kiállítást Itten műveiből és tanítási módszeréből. Pap Gyula kezdeményezte, hogy Itten tanítási módszerének kiállítását – amely megjárta a világ nagy múzeumait – mutassák be az NDK-ban, Weimárban a 2. Nemzetközi Bauhaus kollokvium alkalmából, amire sor is került 1979-ben a weimári Schloßmúzeumban. Hazánkban is tett lépéseket a kiállítás megrendezésére eredmény nélkül. Pap Gyula meg volt győződve az Itten által módszeresen kidolgozott művésznevelői rendszer máig érvényes aktualitásáról és fontosságáról, ami saját művésznevelői tevékenységére is nagy hatással volt, csakúgy mint a Bauhaus későbbi művésznevelői tevékenységére általában. Erre alapította itthon a 30-as években Lehel úti műtermében folytatott magántanítását és 1948–49-ben a nagymarosi Nagy Balogh Népikollégium és Festőiskola nevelői módszerét. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1949–62 közé eső tanársága idején azonban igen nehezen sikerült ezt összeegyeztetnie nemcsak az 50-es évek elejének „reform"-tanításával, de az 1956 utáni periódus nevelési módszerével is.

Pap Gyula és Johannes Itten levelezésének első darabja abból az 1923-as évből származik, amikor mindketten megváltak a Bauhaus-tól. Itten a nemzetközi békemozgalom keretében működő „Mazdaznan"-mozgalom egyik telephelyén: a svájci Herrlibergben kívánt először saját iskolát szervezni, s ide hívja a fémműhely vezetésére Pap Gyulát. Ez az iskola nem valósult meg, Pap Gyula különben is a festészet területén kívánt tovább dolgozni, s ezért nem maradt Weimárban, bár ott Moholy-Nagy is szerette volna átadni neki a fémműhely vezetését. Miután 1925-ben Pap Gyula is több hónapot töltött a herrlibergi „Mazdaznan" telepen, a személyes kapcsolat nem szakadt meg a két művész között. 1926-tól pedig Berlinben megindult az új iskola szervezése, amely létrejötte után 1934-ig működött. Ezután Itten visszatért hazájába éppen úgy, mint Pap Gyula. A két művész közötti levelezés folytatására a háború legsötétebb éveiben, az 1940-es évek elején került sor. Ebben az időszakban Pap Gyula a Goldberger-gyár textilrajzolójaként keresi kenyerét, miközben természetesen fest. A nemzetközi haladással szimpatizáló művészek Budapesten ekkorra teljesen kiszorultak a Képzőművészeti Főiskola tanári karából – ismeretes Vaszary-ék 1933-as elbocsájtásának története. Figyelemre méltó, ami a dokumentumokból kiderül: Itten személyesen kíván Magyarországra jönni, hogy itt élő tanítványát megtámogssa előadásával, mivel szerinte Pap Gyulának az Akadémián lenne a helye, mint tanárnak. Pap Gyula azonban nem tudja megszervezni ezt a megmozdulást, mivel az egyetlen Szőnyi István, akire számíthatna – beteg. Az egyébként konzervatív bellítottságú hivatalos művészeti élet az ő számára áthatolhatatlan.

A levélváltáson keresztül követhetjük azt is, hogyan számol be egymásnak a két művész a háború utáni helyzetről: Itten saját tanítványainak és tanártársainak további sorsáról, Pap gyanútlan lelkesedéssel a

*E dokumentumok közlését Johannes Itten születésének 100. évfordulója teszi különösen aktuálissá.

borítékcímzés: Herrn Pap Gyula, Maler Budapest 6. Lehel u. 14. I. 19/B

23. XI. 42

Mein Lieber Julius Pap

Für Ihre freundlichen Wünsche herzl. dank. Freue mich sehr über Ihre schönen Erfolge. Sie gehören als Lehrer an eine Akademie. Ist dann in Budapest kein Platz für Sie? Wenn Sie durch einen Vortrag von mir die Sache etwas fördern können so soll mir die Reise nicht zu viel sein. Hier ist immer viel Arbeit – aber solche die Freude macht. Im Frühjahr werde ich eine Ausstellg. meiner eigenen Arbeiten machen und nun immer weiter – höher und tiefer dringen in der Erkenntnis des Lebens – Immer Ihr

Itten

KUNSTGEWERBEMUSEUM DER STADT ZÜRICH AUSTELLUNGSSTRASSE 60 TELEFON 38727

24. XII. 46.

Mein lieber Julius Pap

Ich freue mich sehr endlich von Ihnen in Lebenszeichen erhalten zu haben. Ich dachte in den vergangenen Monaten oft an Sie. Aus alles Welt kommen fast täglich Briefe von Schülern. Überall höre ich von Erfolgen. Max. Debus[3] ist Prof. an der Akademie in Berlin mit dem Auftrag meine Unterricht einzuführen. Hans Hofman Prof. im Weimar. Citroen Paul an der Akademie im Haag. Dr. Kleint Prof. in der Akademie in Saarbrücken. Bronstein[4] Direktor der Kunstgew. Schule in Jerusalem. Helmut Stauch Dozent für Architektur an der Universität in Praetoria. So geht endlich die Saat auf. Dan Sie Selbst als Maler so schönen erfolg haben Freut mich sehr.

Meine eigene Arbeit an der K. Gew. Schule, Textilschule u. am Museum[5] nimmt beinahe meine ganze Kraft in Anspruchs. So komme ich wenig zur Arbeit. Ich hoffe immer auf die Zeit nach dem 65 Alter Jahr – da beginne Ich dann mit Malen. Jetzt mache ich bloss Übg. (Übungen – a publikáló) damit ich dann nicht ganz eingerostet bin. Es ist möglich dass ich im Frühjahr nach Wien komme wegen einer Austellg; würde mich freuen Sie ev. dort zu sehen. Wegen einer Ungar. Austellg. in Zürich musste wohl die Ungar. Regierung an das Kunsthaus in Zürich gelangen.[6] – Ich würde sehr gerne wieder einmal etw. sehen von Ihnen.

Für das neue Jahr Ihnen u. Ihrer Familie alles herzlich Beste

Ihr
Itten

JOHANNES ITTEN ACKERSTEINSTRASSE 202 ZÜRICH 49. 20. okt. 58.

Mein lieber Pap

Endlich komme ich dazu Ihnen zu schreiben und die Fotos zurück zusenden. Ich habe diese mit Interesse durchgesehnen. Es ist sehr schade dass Sie nicht an den Kongress kommen könten.[7] Es waren z. Teil gute Arbeiten zu sehen. Besonders aus Pariser Kindergärten.

Meine 6 Vorträge sind gut aufgenommen worden. Fast an alles Schulen – Hochschulen etc. in Deutschland, Japan, Amerika, England u.s.w. wird meine sogenannte Vorlehre mehr oder weniger erfolgreich unterrichtet. Lieder oft mit zu wenig Naturstudium u. zu viel Abstraktes. Aber auch das Umgekehrte wäre wöllig falsch.[8] Sind Sie noch an der Akademie tätig?

Denke oft an Sie u. die Zeit in Weimar u. Berlin.

Herzliche Grüsse Ihr
Itten

JOHANNES ITTEN ACKERSTEINSTRASSE 202 ZÜRICH 49 23. I. 62.

Lieber Pap!

Ich freue mich dass Sie sich so sehr für mein Buch interessieren. Ich sende Ihnen mit gleicher Post 1 Examplar[9] zu u. bin einverstanden wenn Sie den Gegenwert in Büchern senden. Da ich nicht weis

welchen Preis die von Ihnen worgeschlagenen Bücher haben schreibe ich die Reichenfolge meines Interessenkreises auf: I. Ikonenmalerei, 2. Leningraden – Ermitage, 3. Ungarische Volkskunst.

In der Hoffnung, dass das Buch gut ankommt grüsst Sie herzlichst

Ihr Itten

Am Zoll verweisen Sie bitte auf die Widmung, dann hoffe ich dass Sie es Zollfrei einführen können als „Lehrmittel". . .

Lieber Pap wenn die Beschaffung der Bücher Ihnen financiel schwer fällt, ich weiss ja nicht wie Sie stehen, so nehmen Sie das Buch trotzdem von mir an ohne Bücher zu senden.

Sollten sich Interessenten melden, dann bestellen Sie die Bücher durch Herrn W. Schupisser, Modebuch Verlag Itschnach bei Zürich.

Itten

Ich musste diesen Brief nochmal aufmachen weil ich feststellen musste dass das Buch mit der Widmung für Sie gar kein Titelblatt hatte. Ich sende mit gleicher Post das Buch dem Verlag in Rawensburg damit es dort in Ordnung gemacht wird u. dann von dortaus zugesandt wird. Sie müssen leider also noch etwas Geduld übe. Schreiben Sie mir dann wenn es angekommen ist, bitte.

Itten

Johannes Itten Ackersteinstrasse 202 Zürich 49 28. IV. 63

Mein Lieber Pap

Endlich kann ich Ihnen antworten auf die zwei Briefe. Bis vor zwei Tagen hatte ich von Morgens bis abends mit meinem neuen Buch zu tun: „Mein Vorkurs am Bauhaus" Form. u. Gestaltungslehre. Jetzt ist Manuscript u. sind 193 Fotos für Reproduktieren beim Verlag.

Ihr erster Brief hat mich etwas erschreckt. Ist Ihre Gesundheit so gefärdet? Ich muss ja seit Herbst auch sehr aufpassen. Aber es geht seit einigen Wochen wieder ganz gut.

Ich freute mich sehr über das Interesse für mein Farbbuch. Ich höre von überall her dass es an den Schulen u. Akademien eingeführt wird. Ich hoffe sehr dass auch neue Buch Erfolg haben wird. Im Herbst erscheint es. Seien Sie selbst u. Ihre Frau herzlichst gegüsst.

Ihr Itten

Johannes Itten Ackersteinstrasse 202 Zürich 49 8. VII. 63.

Mein lieber Pap

Das war eine Überraschung dieser Ikonenbuch!! Vielen herzlichen Dank. Ich erlebe Feierstunden wenn ich Bild für Bild betrachte. Wieviel Liebe u. innerste Gläubigkeit war bei der Entstehung mithelfend. Gerade dieses fehlt so oft in der Moderne. Die Alten haben uns noch immer wesentliches zu lehren. Sie haben geistig gesehene Bilder durch stärkste Formung zu Wirklichkeiten verdichtet. Es steckt ein tiefes künstl. Geheimnis in solchen Gestaltungen.

Ihenen u. Ihrer lieben Frau u. den Kinder alls Beste!

Ihr Itten

Johannes Itten Ackersteinstrasse 202 8049 Zürich 29. XI. 64.

Mein Lieber Pap

Dein lieber Brief zum Geburtstag freute mich als ein Zeichen des Gedenkens. Das letzte Jahr war für mich sehr anstrengend aber auch viele Erfolge brachte es.

Täglich bin ich im Atelier und arbeite und glaube auch Fortschritte zu machen, und für jeden Tag bin ich dankbar. Denn ich musste viele Jahre warten bis ich endlich frei war von allem administrieren und lehren. Heute schneit es und der Winter beginnt. Aber schon hoffe ich auf den Frühling der kom-

men muss und denke hie u. da an den Tod der kommen muss. Die kalte Unerbitterlichkeit im Geschehen ist wohl das Ergreifendste unseres Begreifen.

In der Hoffnung das es dir u. deiner lieben Frau und den Kindern gut geht grüsst

Johannes Itten

Johannes Itten Ackersteinstrasse 202 Zürich 49

16. III. 1965

Mein lieber Gyula Pap

Das war gestern eine Überraschung das herzliche Buch über Ungarische Gotische Tafelmalerei. Es sind ganz grossartige expressive Gestaltungen darin entfalten. Expressiv bald in der Farbe bald im Formcharachter, bald in der Proportion. Die übergrossen Marien sind ungewöhnliche Komp. Ich habe grösste Feude an dem Buch und sage herzlichsten Dank. Wie geht es denn immer in Budapest an der Akademie?

Meine Bücher erreichen immer neue Auflagen u. wor ein paar Wochen ist sogar eine Japanische Ausgabe in Tokyo herausgekommen. Es scheint doch langsam vorwärts zu gehen und das Verständnis zu kommen für die Dinge die mir immer wichtig waren. So haben wir alle doch nicht ganz umgewust gearbeitet.

Immer alles Beste und besonders gute Gesundheit der ganzen Familie wünscht

Itten

Liebster Herr Itten! Meine Nachlässigkeit is unverzeichlich. Nach dem Sie so ausserordentlich liebenswürdig waren, mir den Antrag zu machen hier einem Vortrag zu halten, damit meine Sache gefördert würde, habe ich mehr als ein Jahrlang geschwiegen und mich nicht einmal bedankt. Zunächst wollte ich warten, bis ich positive Nachricht bringen kann, Prof. Stefan Szőnyi, mit dem ich die Sache besprechen wollte, war eben schwer Lungenkrank geworden. Nach seiner Genesung zog er sich zurück von aktiveren Künstlerleben. Ausserdem trat er aus dem Künstlerischen Beirat, wo er grossen Einfluss hatte wegen Zuständen aus, die er nicht verantworten konnte. Das Jahr war aussorden sehr bewegt. Ich hatte im Frühjahr eine Kollektivausstellung mit allseitigem Erfolg.[10] Auch mit meinem Schülern hatte ich guten Erfolg.[11] Nun die Ausstellung in der Schweiz gab die Dringlichkeit über die Vortragsmöglichkeit zu sprechen. Ich sprach mit Szőnyi darüber. Er wird nachsehen, dass mann Sie womöglich amtlich einladet. Er sagt andern falls könnten Sie auch kein Deutsches Durchreisevisum erhalten. Er meint die Ausstellung ist die beste Gelegenheit, dass man Sie einladete. Sollte es klappen, hoffe ich, dass es Sie noch immer interressiert.

Ich habe kein Bild auf der Schweizerischen Ausstellung. Es ist damit zu erklären, dass von den jungen und modernen guten Malern nur sehr wenig gesammelt wurde und das auch meist auf Empfehlung ihrer einstigen Meistern. Bei uns gibt es überhaupt nichts ohne Empfehlung u. Protektion. Ich werde dieses Versäumnis einholen und nach Kriegsende eine Ausstellung in der Schweiz machen.[12] Und was die Akademie betrifft: Amtlicherseits ist man hier noch sehr konservativ in der Kunst eingestellt. Das allerhöchste was man noch anerkannt ist die römische Schule. Es würde mich ausserordentlich interessieren, was Sie malen oder auch schreiben. Gibt es keine Reproduktionen? Verzeichen Sie, dass ich erst jetzt antworte und auch für Ihnen liebenswerten Antrag. Viele innige Grüsse und Wünsche

Bp. 1944. II. 18.

Ihr Pap Gyula

Lieber Herr Itten!

Nagymaros, 1946. 9. Juni.

Es ist schon ein halbes Jahr her, dass ich an Sie ein Schreiben sandte. Es hiess, dass der Postverkehr nach der Schweitz wieder begonnen habe. Diese Verfrühte Nachricht scheint auf Irrtum beruht zu haben. Nun versuche ich auf Privatem wege Kontakt mit Ihnen zu schaffen. Wier sind gottlob „alle" gesund: meine liebe Mutter, meine liebe Frau, (denn inzwischen habe ich mich vermählt), und mein liebes Kind Maja oder Maria, das ein Jahr und ein Monat alt ist. Augenblicklich lebe ich in einem herrlichen kleinen Ort an der Donau, 52 kilometer von Budapest umgeben von herrlichen Bergen, natürlich nicht von solchem Ausmasse, wie ich sie aus ser Schweitz kenne. Ich erhielt vom Stadte ein Haus

mit Obst- und Blumengarten. Die Lebenserhalt ist immer noch sehr schwer, es ist aber zuhoffen, dass es bald besser wird.

Welchen Beruf wehlte sich Mattias?[13] Er is meiner Schätzung nach schon 26 Jahre alt. Hoffentlich sind Sie alle wohl und gesund und Sie genau so aktiv wie anno dazumal, und die Kunstgewerbeschule hat sich unter Ihrer Leitung sehr entfaltet.

Bei uns leben die Künstler in grosser Not, obzwar die Regierung aber bemüht ist, an ihrer Lage zu helfen, die Mittel sind aber sehr beschränkt. In Schweden werden wir eine Ausstellung machen mit ausgewählten Werken bester ungarischer Künstler, wahrscheinlich auch in Dänemark. Ich höre, dass in der Schweitz auch Interresse ist für gute ungarische Malerei. Würde es Sie nicht Interressieren ein Ausstellung besster ungarische Werke zu organisieren? Das Bildermaterial könnte man mit den Convoy-s des Roten Kreutze senden. Ich würde wahrscheinlich mitfahren und Ihnen bei der Anordnung der Ausstellung helfen. Die Ausstellung könnte man ewentuell auch in anderen Städten wiederholen. Die Ausstellung würde natürlich vom ung. Künstlerrat, dem Kultusministerium und dem Verband der Bildender Künstler unterstützt werden. Jedoch Unterstützung finenzieller Natur ist nicht viel zu erhoffen.

Die Auslagen müssten von den Verkäufen gedäckt werden. Bilderkauf von Priwaten ist augenblicklich überhaupt keines, da die Lebensmittelsorgen alles aufzehren.

Ich hoffe, dass mein Vorschlag sie interressieren wird und durch diese Ausstellung an der augenblicklichen Lage der besten Ungarischen Künstler etwas geholfen wird. Ich bitte Sie, Ihr Antwort durch die Convoy-s des roten Kreutzes oder anderer Hilfsaktionen mir zu vermitteln. Es würde mich ausserordentlich interessieren Einzelheiten über Ihre Tätigkeit zu erfahren.

Ich grüsse Sie, ihre Frau Gemahlin und Mattias vielmals

Ihr
Pap Gyula

Meine Adresse: Nagymaros, Zoltán utca 9.

Lieber Johannes Itten!

Oft denke ich daran, was Sie wohl tun und schaffen würden. Ob Sie auch malen, oder ob die Leitung der Kunstgewerbeschule alle Ihre Zeit in Anspruch nimmt.

Meine Arbeit auf der Hochschule nimmt nicht allzuviel Zeit in Änspruch, so dass es Zeit genug gibt zu malen. Übringens der gägenwertige Direktor der Akademie Alexander Bortnyik kennt Sie noch vom Bauhaus.

Wie herrlich ist es zu schaffen, bar jeglicher Sorgen. Welche Freude, die Hámdármel aufschürzend, die Brust vollsaugend sich an die Arbeit zu machen. An solche Arbeit, die einem grosse, bisher unbekannte Aufgaben stellt, an die man seine Kräfte messen kann, Aufgaben, die einem zwingen alle seine besten Fähigkeiten ans Tageslicht zu bringen!

Vor einem Jahr erhielt ich ein Auftrag auf zwei Mozaikenwürfe in der Grösse von je zweieinhalb mal fünfenhalb Meter. Die Kartons sind eben fertig geworden. Die Hauptarbeit steht noch bevor, das auslegen in eines Mosaik. Es handelt sich um der im Bau befindlichen Untergrundbahnhaltestellen. Die Wände des Untergrundbahnhöfe werden mit heimmischem Marmor belegt. Dies ist der erste der im Bau befindlichen zehn Bahnhöfe. In diesem werden 18 Mosaiken in der Grösse von $5*\frac{1}{2}$ x $2*\frac{1}{2}$ m^2 eingebaut und in den zwei Warteräumen werde zwei Freskos in der Grösse von 7 m x 10 m angebracht. Ausserdem ck. 20 Plastiken und Reliefs. Erinnern sie sich an Aurel Bernáth auf dessen Kollektivausstellung in Berlin Sie meine Aufmerksamkeit aufriefen? Er wird eines der Riesenfreskos malen. Die Haltestellen werden zu Ausstellungspalasten ausgebildet. Und das ist blos der Anfang. Neue Industriestädte sind im Bau, mit herrlichen Kulturpalasten, diese Aufgaben stellen hohe Ansprüche an die Künstler. Die Möglichkeiten, die uns bevorsehen, sind unübersehbar. Wunsch, kenne ich nur eins: gesund zu bleiben, doch noch eins: den Frieden bewahren zu können[14].

Übringens diesen Wunsch hegt jeder Schaffende hier, das heisst jeder Mensch, denn es gibt nur noch schaffende und lernende Menschen in unserem kleine Land. Jeder lernt und jeder schafft. Vor einigen Monaten hatte ich Gelegenheit eine Stadt zu sehen, das innerhalb eines Jahres förmlich aus dem Boden gewachsen ist, eine neue Industriestadt.

Die Hochschule hatte dort eine Sommerkünstlersiedlung.

Da entstehen nicht nur herrliche Häusermeere, grandiose Fabricken, die den Forderungen modernster Higienie entsprechen. Am Bau und mit dem Bau zugleich entsteht der neue Mensch, der aufrechte, selbstbewusste, schaffende Mensch. Hier wird es klar, welche menschenformende Kraftquelle ist es,

46. Pap Gyula Lehel úti műtermében. 1940 k.

47. Johannes Itten „Spirál" c. festményével, 1967.

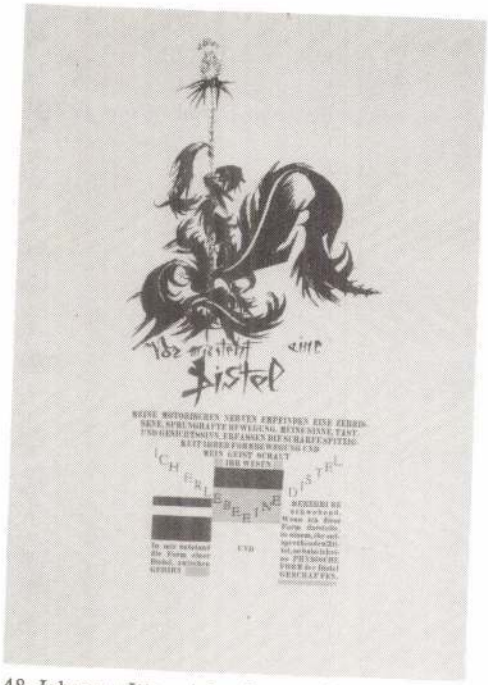

48. Johannes Itten: A bogáncs analízise. Litográfia az „Utópia" c. kiadványban. Weimar, 1921.

49. Johannes Itten: Krisztus születése. Kompozícióanalízis Franke mester után. Litográfia az „Utópia" c. kiadványban. Weimar, 1921.

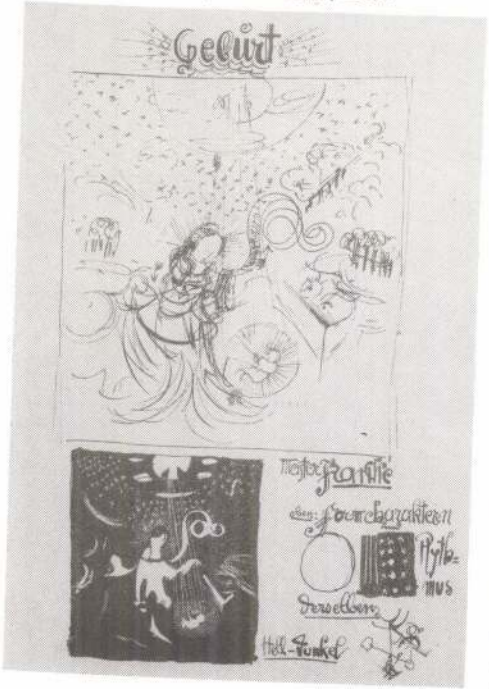

50. Vonalak foltokká és foltcsoportokká fokozása. Tanítványi rajz az Itten-Schule-ban. Berlin, 1926.

51. Pap Gyula: Egy kézben tartott, két szénnel rajzolt lendületes forma. Tanítványi rajz az Itten Vorkurson. Weimar, 1920 k.

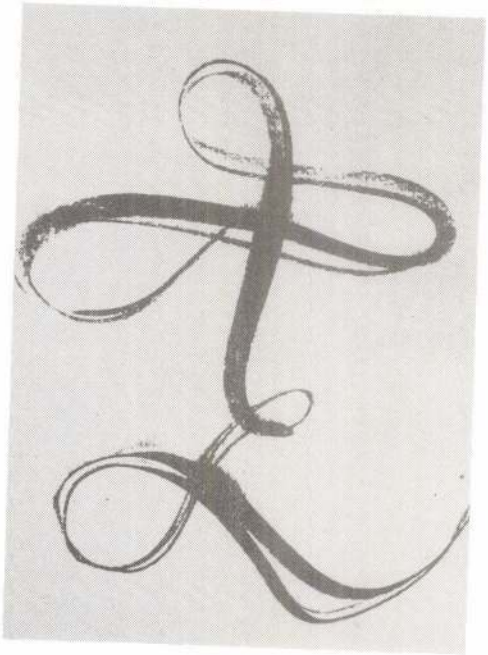

Ich müsste auf Jahre alles andere beiseite tun. Wenn ich auch vom Aufbau dieses Werkes eine klare Vorstellung habe. Ansonsten, meiner Meinung nach, könnten Sie das Werk am bessten schaffen.

Ich bedauere, dass ich meine Gedanken nicht persönlich Euch auseinandersetzen kann, und Euere persönlichen Erfahrungen nicht hören, auch die Arbeiten nicht sehen kann, aber ich würde mich sehr freuen, wenn ihr ein Teil des Handschrifts Euer Reden, oder Photos der Ausstellung wenigstens mir senden würdet.

Leider sind nur einige Photos und recht verspätet fertig geworden, auch diese sind zum Teil sehr schlecht gelungen.

Also nochmals viele innige Grüsse und viel Erfolg!

Budapest, den 7-ten Aug, 1958. Euer

Lieber Itten!

Kaum kann ich in Worten ausdrücken, welch grosse Freude mir die Nachricht bereitete, das ihr Buch (Kunst der Farbe) schon fertig und im Buchhandel erhältlich ist. Ganz bestimmt werden alle Hochschulbiblioteken, Pedagogen, Maler und Kunsthistoriker davon bestellen. Wegen Devisenmangel wird man vom Ministerium Importerlaubnis einholen müssen. Ich habe kein Geduld das abzuwarten, besonders ungesehen würde das viel Zeit in Anspruch nehmen. Ich bitte Sie lieber Itten, senden sie mir ein Exemplar in Ganzleinen, und ich sende Ihnen im Gegenwert mehrere hier erhältische wertvolle Bücher womöglich mit Deutschem Text. Ein wunderschönes Buch mit vielen auch farbigen Illustrationen ist erschienen über Ungarische Volkskunst. Ein sehr schönes Buch über die russischen Ikonmalerei, und ein Buch über die Leningrader Eremitazse worin farbige Reproduktionen weniger bekanter besonders schöner Bilder von Matisse und van Gogh, Picasso und anderer moderner Maler. Ich denke diese Bücher werden Sie interessieren. Ausserdem bitte senden Sie mir vorläufig zehn Stück dieser Reklameschrift. Es ist höchste Zeit dass Ihr Buch erschienen ist, denn es wird viel diskutiert über neue und alte Ausdrucksmittel, bei uns auf der Hochschule über Zeitgemässe Kunsterziehung. Aber sehr wenige, Kunsthistoriker wie Maler können auch nur ungefähr klar sehen und unterscheiden zwischen Spreu und 'Weizen, zwischen Echt und Falsch. Ich bin davon überzeugt, dass Ihr Buch hier grossen Erfolg haben wird.

Grosse Freude bereitete mir auch das Büchlein (gesehen von Freuden und Schülern) ja diese waren grossartige Zeiten. Wahrscheinlich wissen Sie noch nicht, dass ich Sie und Ihre Schule urspünglich in Wien suchte bevor ich Auböck in Wien traf, und von ihm erfuhr, dass Sie in Weimar sind. Übringens werde ich wieder eine Ausstellung haben im nächsten Monat,[16] demnach habe ich vor: weniger zu malen, und mehr zu schreiben. Ich habe vor ein Buch meine Erinnerungen am Bauhaus und in Berlin zu schreiben.

Ich erwartete ungeduldig Ihr Buch!

Ich grüsse Sie vielmals, Ihr

Pap

Bitte schreiben Sie mir, ob die erwähnten Bücher Ihnen entsprechen.

Klar sieht wer von weitem sieht und nebelhaft, wer Anteil nimmt.

Liebster Itten, so oft ich an Sie und an das Bauhaus denke, tauchen in mir all die Gedanken auf, die uns damals bescheftigen, so auch die Gedenken des grossen kinesischen Weisen, Lao-tse.

Auch Ihre einstige Mahnung „ich denke zu wenig real" materiell war damals richtig. Heute würden Sie das sicherlich nicht sagen. Es scheint, als ob meine sorglose Kindheit sich sehr spät beendet hätte. Es folgte darauf eine fieberhafte Schaffensperiode mit manchem überflüssigem. Als Hanisch[17] in Budapest war, sagte er mir: „lassen". Das ist es, wenn man weiss, was man tun soll und vor allem was man lassen soll, dann geht man nicht irre, dann hat man nichts zu bereuen, dann ist Friede in uns, die Abgeschiedenheit der Seele, auch so kann man es nennen. Mein innigster Wunsch ist, meine Altersjahre in diesem Sinne schaffend zu verbringen, in Harmonie und Einsicht mit allem. Liebster Herr Itten Ihr Buch, neben all dem begeisternden, lässt etwas Mangelgefühl zurück, ich vermisse etwas darin, was niemand so interessant darstellen kann, wie Sie *Farbenanalisen* der Meisterwerke wisualisch dargestellt in Farbskitzen, *so wie Form-* und *Linear-analysen* wisuell dargestellt waren. Ich denke, es würde ganz besonders in Künstlerkreiser grosses Interresse erwecken ein Buch das ausnahmslos visual

Mein lieber Meister Johannes Itten.

Erlaube mir, dass ich zu Deinem Geburtstag viele glückliche Jahre des Schaffens und stillen Betrachtung wünsche. Es ist die Zeit der Ernte, und es ist eine reiche Ernte, und ich wünsche, dass von dem Reichtum dieser Ernte möglichst vielen Menschen zuteil wird. Schaffenden Künstlern die Sprache ihres künstlerischen Schaffens bereichernd, und den einfachen Menschen, die durch deiner Reichtum Form-un Farbwelt vermittelten Geisteswelt und so durch die Erhabenheit der tieferen Freuden von der Schwere der Erdgebundenheit befreit werden, und wahres Glück erleben.

Ja, das ist es allein was uns glücklich macht, das Bewusstsein des Gebens und des Beschenkseins... Wird der Mensch jemals der Raubtiereigenschaften völlig befreit, der Freude an rohe Gewalt oder an listiger Unterdrückung des anderen?!

Der Wein reift mit den Jahren, wird immer klarer, edler im Geschmack und Aroma und auch feuriger, wenn er gut behandelt wurde. Lieber Johannes, ich danke Dir dein grosses Werk des Schaffens und der Hilfe.

Viele innige Grüsse deiner liebenswürdigen Frau und Deinen grossen Kinder,

Dein Pap Gyula

Budapest, 8. XI. 1964.

JEGYZETEK

1. Gunta Stadler-Stölzl textilművész, Bauhaus növendék, majd a Bauhaus szövőműhelyének tanára.

2. Figyelemreméltó az elköszönés módja. A herrlibergi nemzetközi Mazdaznan-központ a nemzetközi békemozgalom kereteiben jött létre.

3. Max Debus a berlini Itten-Schule növendéke majd tanára volt, később 1946–50-ben a berlini Képzőművészeti Főiskolán, majd 1950–70 között a stuttgarti egyetem építészeti fakultásán tanított.

4. Max Bronstein is tanár volt a berlini Itten-Schule-ban, majd Jeruzsálemben jelentős tisztségeket betöltő, kiemelkedő művész Ardon néven.

5. Johannes Itten ebben az időben a zürichi Kunstgewerbe Schule és Kunstgewerbe Museum igazgatója, azonkívül a Textilfachschule vezetője ugyanott.

6. Válasz Pap Gyula levelére, aki kiállítást szeretne létrehozni magyar festők műveiből Zürichben.

7. Kongreß der Internationalen Vereinigung für Kunsterziehung (FEA) Basel.

8. Igen jellemző Itten megjegyzése arra vonatkozóan, hogy „Vorlehre"-jét Németországban, Japánban, Amerikában, Angliában és más helyeken több-kevesebb sikerrel tanítják, – de mint ő mondja: túl kevés natúr-stúdiummal és túl sok absztraktal. A Vorkurs=Vorlehre u.i. a művészeti alkotás folyamatát elemeire bontotta, ezzel azonban új szintézisre teremtett lehetőséget a természeti formákkal. De a fordítottját: a természettanulmányok túlsúlyát éppen úgy hamisnak találná.

9. „Kunst der Farbe;". Subjektives Erleben und objektives Erkennen als Wege zur Kunst. Otto Maier Verlag, Rawensburg 1961. Az ugyanebben az évben megjelent amerikai kiadás: The Art of Color. Reinhold, New York.

10. Alkotás Művészházban Szandai Sándorral 1943 tavaszán.

11. 1941-ben Lehel úti műtermében rendezett magántanítványai munkáiból kiállítást. V. ö.: e.k.l (Kállai Ernő): Moderner Mal- und Zeichenunterricht. Pester Lloyd 1941. okt. 22.

12. Pap Gyula jövőbevetett hitére aligha van jellemzőbb ennél az 1944. februárjában ígéretbe foglalt elhatározásnál, melynek realizálását a következő közölt levélben meg is kísérelte.

13. Matthias: Johannes Itten első házasságából származó fia, aki Weimárban született 1920-ban.

14. Dunaújváros

15. Pogány Ö. Gábor

16. 1962-ben kiállítása a Csók Galériában.

17. A nemzetközi Mazdaznan-mozgalom vezetője.

18. Utopia. Dokumente der Wirklichkeit. Herausgabe: Bruno Adler. Weimar, 1921.

19. Művészettörténeti Dokumentációs Központ Közleményei III. 1963. (Bauhaus-szám)

20. Rozgonyi Ivánnal.

Auszüge aus dem Briefwechsel von Gyula Pap und Johannes Itten (Herausgegeben von Lenke Haulisch)

Gyula PAP – geboren 1899 in Orosháza (Ungarn). Studien in Wien an der Graphischen Lehr- und Versuchsanstalt (1914–1917) und in Budapest an der Kunstgewerbehochschule (1918/19), sodann am Weimarer Bauhaus (1920–1923). Dort schuf er zahlreiche international bekannte Metallplastiken. 1926–1933 Professor an der Itten-Schule in Berlin. Seit 1934 tätig in Budapest. Zwischen 1946 und 1948 Organisator und Direktor des Vokskollegiums und der Malerschule János Nagy Balogh in Nagymaros. Von 1949 bis 1962 Professor an der Hochschule für bildende Künste in Budapest. Tätigkeitsbereiche: Malerei, Graphik, Metallplastik, Industrieformgestaltung, Foto. Gestorben 1983 in Budapest.

1 Élő modell utáni rajzolás a festőműhelyben, 1895 k.
2 Szobormásolatok kiállítása a Palais des Études üvegkupolás termében. A terem végén a római Castor és Pollux templomából származó két oszlop látható.
3 Szobrászati kiállítás a növendékek munkáiból, 1983

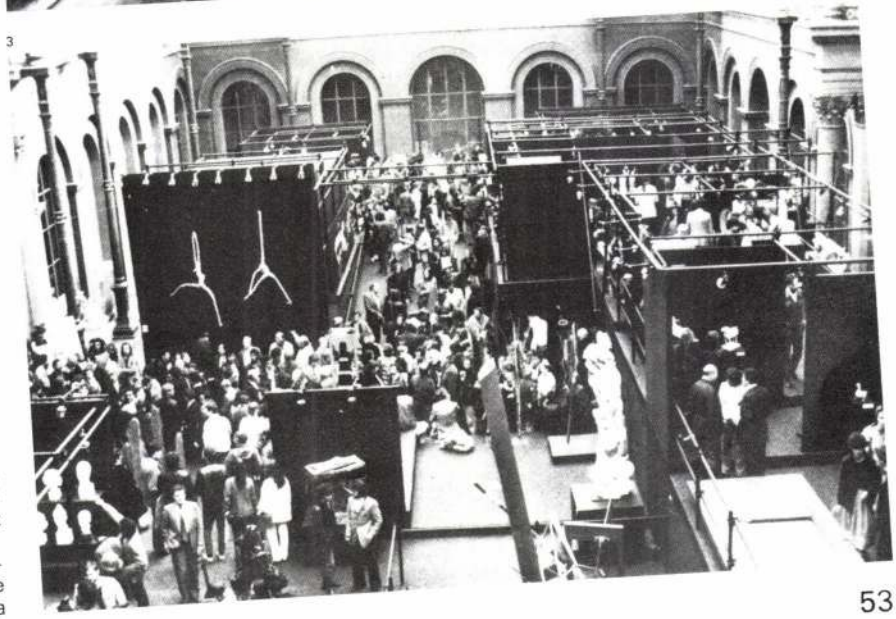

szettörténetit és esztétikait. Mérimée javaslatára néhány versenyt eltöröltek, mint például a *Mitológiai Kép Nagydíjá*ért folytatott küzdelmet, de az építészeti tagozaton a második osztályba továbbra is csak újabb felvételi vizsgával lehetett továbbjutni.

Az 1883. szeptember 30-i dekrétum megerősítette III. Napóleon újításait, és az iskola hatáskörébe utalta a három művészeti ág kötelező oktatását. Az új képzési rendszer előírta a festőnövendékeknek a mintázás gyakorlását, a szobrásznövendékeknek a rajzolást, az építészeknek pedig a díszítő rajzot. A festő- és szobrásztanítványoknak elemi építészeti gyakorlatokat kellett végezniük. Az oktatás lényegében a műhelyekben folyt, ahol a versenyek nyomán hierarchia alakult ki. Az avantgarde mozgalmak megindulásával az iskola kezdte elveszíteni a kapcsolatát az élő művészettel. Noha 1920 után egyre több bírálat érte képzési rendszerét, mégis, 1968-ig megőrizte múlt századi hagyományait. Az 1968 májusi diákmozgalmak robbantották szét ezt a tradíciókba merevedett rendszert, és végleg megszüntették a műhelyeket, az egyre formálisabbá váló versenyeket, és függetlenítették az építészképzést.

1968 óta tehát az iskola új módszerekkel oktatja növendékeit, de a felvételi rendszer most sem lett egyszerűbb. A növendékek ugyanis azokból a 18–26 év közötti jelöltekből kerülnek ki, akik középiskolai tanulmányaikat követően egy-két éves speciális előkészítő tanfolyamon vesznek részt, majd ezután eredményes felvételi vizsgát tesznek. A felvételi gyakorlati vizsgákból áll, a jelöltnek egy dossziét nyitnak, amely a választott pályára utaló alkalmasságot a technikai készségek alapjainak elsajátítását bizonyító önálló munkákat tartalmazza. Bizonyos diplomákkal rendelkező jelentkezők, mint például a belsőépítészi vagy iparművészeti főiskolai stb., egyes részvizsgák alól felmentést kapnak. Az iskola az alábbi képzőművészeti technikák formanyelvének tanulmányozását teszi lehetővé: festészet, falfestés és mozaikkészítés, szobrászat és fémmegmunkálás, rajz, rézmetszés, rézkarc, fametszés és vegyes technikák, litográfia és szerigráfia, éremkészítés, drágakővésés és -csiszolás. Ezek a tantárgyak a rajz, a festészet, a szobrászat és a metszet tagozat köré csoportosulnak. A képzési idő átlagosan négy-öt év. A tanulmányok gyakorlati és elméleti képzést foglalnak magukba.

A gyakorlati munka műhelyekben folyik. Régi hagyományok örökébe lépve ezek a műhelyek különösen alkalmasak a

különféle technikák elsajátítására, a kézügyesség és a mesterségbeli fogások átadására. A tananyag egyrészt egy minden tagozaton közös törzsanyagot foglal magába, melynek elvégzését két bizonyítvány – általános művészetkultúra és a kapcsolódó tudományok – igazolja, másrészt az egyes tagozatokra jellemző sajátos oktatási anyagot tartalmaz, melyről a hallgatók szakmai, gyakorlati bizonyítványt kapnak.

Így például a festészet tagozaton a növendéknek bizonyítania kell tudását az olaj, az enyv, a viasz, a műgyantafestő technikákban, de ugyanakkor a mozaikkészítésben, a freskókészítésben, az üvegfestésben és a faliszőnyeg-készítésben is jártasnak kell lennie. A szobrász tagozaton a hallgatóknak fával, kővel és fémmel kell dolgozniuk, továbbá az öntéstechnikákat kell megtanulniuk. Végül a metszet tagozaton a diáknak bizonyítania kell tudását a rézmetszésben, a rézkarckészítésben, a fametszésben, a litográfiában, míg az éremkészítőknek és drágakőcsiszolóknak speciális technikai eljárásokat kell elsajátítaniuk.

A hallgató, miután megkapta három bizonyítványát, önálló munkákból álló együttest kell bemutatnia a zsűrinek, amely megítéli azt művészeti és technikai szempontból, és értékeli a növendék képességeit, jártasságát abban a művészeti ágban, amelyben tanulmányait folytatta. Ennek a vizsgának a sikerét s egyben a teljes iskolai képzés elvégzését a Felsőfokú Plasztikai Művészetek Diploma (D.S.A.P.) igazolja.

Az előadások jórészt délután folynak, míg a délelőttök műhelymunkával telnek. Az iskola rendszeresen különféle bemutatókat, tárlatokat szervez, amelyek jól egészítik ki a képzést. Információs és Dokumentációs Központ működik az iskola keretein belül, amely a hallgatók és a tanárok számára dokumentációt állít összsze a művészeti aktualitásokról, irányzatokról, a legjelentősebb művészekről.

1983 októberében az iskola lapja, a *Journal des Beaux-Arts* interjút készített *François Wehrlin* igazgatóval az újabb reformok bevezetéséről. Elsősorban az oktatók kiválasztását végzik sokkal körültekintőbben. Ezentúl személyi anyagukat előválogató bizottságnak kell bemutatniuk, majd ha itt megfelelőnek bizonyulnak, akkor a választó bizottság elé kerülnek, és csak ezek után terjesztik fel a kinevezési javaslatot a miniszternek. A reformok szellemében a kortárs képzőművészet jelentős alkotóit hívták meg vendégtanárnak. Így *Anthony Carót, Jan Dibbets*-et, *Horst Egon Kalinowskit, Karavan* izraeli szobrászt és *Bernard Pages*-t. A vendégtanárok munkáit a Salle d'Actualitében mutatják be.

(A Journal des Beaux-Arts nyomán)

S. P.

Az NDK-beli építészek és művészek továbbképzéséről

Pap Gyula
Müncsut 1985/6/50

A művészeti alkotás és a komplex várostervezés – mint a szocialista környezetalakítás kulturális folyamata – össztársadalmi felelősségét dokumentálja az állam az NDK-ban azzal, hogy a kreativitás és a művészi-formaalakító tevékenység számára nyitott társadalmi légkörben támogatja a szubjektiv alkotóképesség kibontakoztatását.

A képzési rendszer differenciált képzési formákkal ad helyet a jövendő művészek és alkotók nevelésének és képzésének – figyelembe véve azok mindenoldalú személyiségfejlesztését és úgy általános, mint speciális szakmai képzését – az építészek, illetve képzőművészek esetében azonban főleg főiskolai, az alkalmazott művészetek végzősei esetében főleg szakiskolai tanulmányok révén. Az egyes szakterületeken túllépő képzés – mely képzés a komplex környezetalakítás területén végzendő munka feltétele – egyre nagyobb jelentőséget kap; a posztgraduális képzés számára és a gyakorlati munkához kapcsolódó továbbképzés esetén elengedhetetlenné vált az interdiszciplináris (több szakterületet közösen érintő) problémakörök figyelembevétele. Az ilyen továbbképzési eljárások támaszai az állami vezetés, a társadalmi szervezetek (az NDK Kulturális Szövetsége és a szakmai szövetségek), az intézmények (az Ipari Formatervezési Hivatal, az üzemek) és ismét csak a legkülönbözőbb felsőfokú oktatási létesítmények. Így évek óta létezik extern oktatás szakemberek számára az Ipari Formatervezési Főiskolán Halléban (Burg Giebichenstein mellett), s újabban posztgraduális képzési lehetőségek vannak a drezdai Képzőművészeti Főiskolán, vagy rendszeresen szerveznek tanfolyamokat a tervezés és irányítás problémáival kapcsolatban vezető építészeknek, és munkaértekezleteket is az aktuális gyakorlati témakörökben a weimari Építészeti és Építőipari Főiskola Városépítési és Építészeti Továbbképzési Intézetében.

A városrendezők és az építészek számára az NDK-ban a továbbképzés célzatosan és tervszerűen – a személyes és vállalati érdekek egybeesésétől motiváltan – történhet, mivel rendszerint állami tulajdonú intézményekben, az állami vezetés-

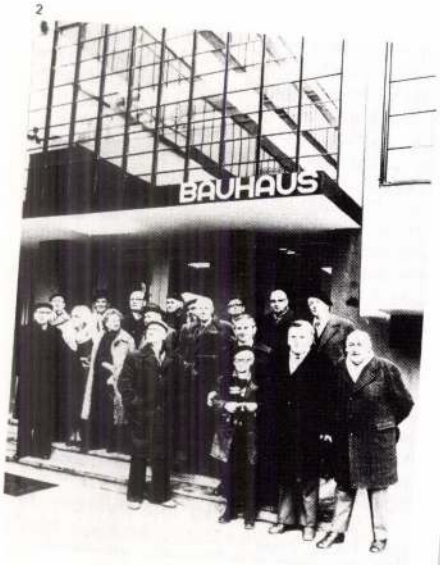

5

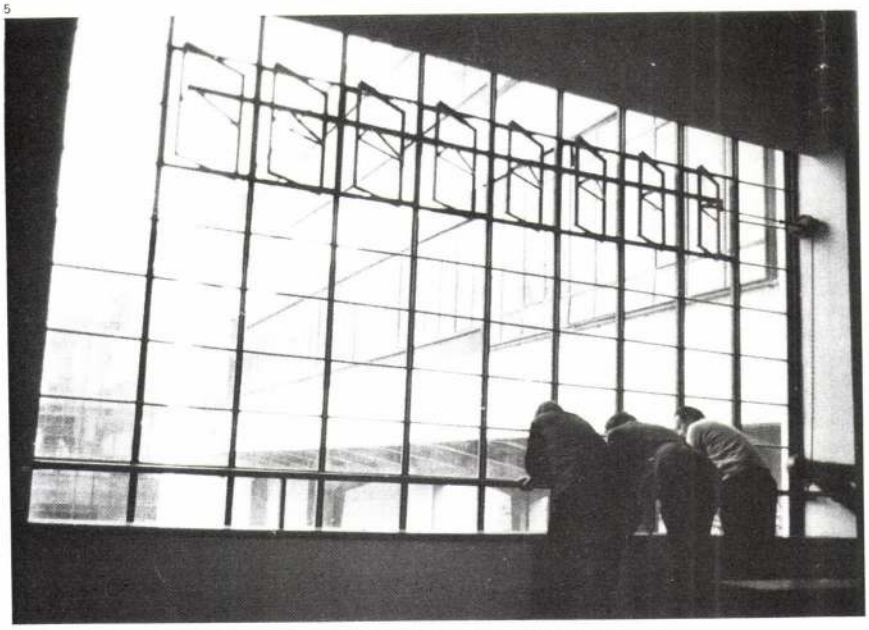

se érdekében például Erfurt megyében a megvalósult művészeti alkotások helyszíneit érintő kirándulásokon minden résztvevőtől véleményt kértek. Ezek kiértékelése képezte a kiránduláshoz kapcsolódó munkaértekezlet módszeresen lefolytatott, építészetelméletileg és művészettudományosan megalapozott vitájának kiinduló pontját, mely elősegítette a felismerések körének bővítését. A rákövetkező szeminárium során a továbbképzendő résztvevőket a képzőművészeti koncepciók lényeges módszereivel ismertették meg, és képessé váltak arra, hogy alkotó módon működjenek közre az új elképzelések kidolgozásánál. Az évente, központilag szervezett, változó tematikai súlypontú – a fényviszonyokkal, színképzéssel, a városrendezés elméletével stb. foglalkozó – szemináriumok is nélkülözhetetlenek azok számára, akik tervezőként, kivitelezőként, állami megbízóként és üzemeltetőként hivatalból vesznek részt a környezetalakításban. A 16. szemináriumot 1984-ben az *Építkezés a belvárosban – miliő és városkép* aktuális témakörének szentelték.

A dessaui Bauhaus-együttes azok közé az intézmények közé tartozik, amelyek különösen építészek és művészek továbbképzését teszik lehetővé, vagy maguk is

6

rendeznek ilyeneket. Azon történetileg kialakult művészképző helyek gyöngyszeme volt, melyek programjukban a művészet és az ipar együttműködésére esküdtek, és nyomatékosan követelték a művészi munka szociális ösztönzését. A Bauhaus alapításának 50. évfordulójára, 1976-ban rekonstruálták és műemlékvédelmi jelleggel helyreállították az épületet, a lényegesebb részeket eredeti állapotába állítva vissza. Azóta a tárgyi emlékek olyan gyűjteményévé vált, mely a Weimari Gyűjtemény mellett az NDK-ban a legjelentősebbek közé tartozik. Egyedül 1984-ben 120 eredeti darabbal gyarapodott. Ez az örökség ápolásának kifejeződése, mely egyrészt megőrzi és ésszerűen hasznosítja a kultúra tárgyi emlékeit, másrészt megőrzi a gondolati javakat, és a haladó kezdeményezéseket a kor igényeinek megfelelően akarja átültetni és továbbfejleszteni. A Bauhaus célkitűzése, az emberi élet környezetének komplex alakítása – annak minden területén –, a szociális lakásépítési program révén ma is egyik alapeszméje az NDK-beli szocialista átalakulásnak. Ez a világ minden tájáról érkező látogatók és vendégek számára érthetővé válik a vezetések és a Bauhauszal foglalkozó tanulmányok során. Az építészek, formatervezők és képzőművészek számára ez ideig több mint 50 szemináriumot, kollokviumot és tanfolyamot gondozott a dessaui Bauhaus keretében működő tudományos-kulturális központ. Ezek közül példaként az *Alkalmazott grafika a városképben* témában rendezett műhelykiállítást és szimpóziumot, valamint az ICSID védnöksége alatt rendezett, játéktervezéssel foglalkozó Interdesign-szemináriumot kell kiemelni. Az állomány tudományos feldolgozása és a Bauhaus történetének marxista szemléletű megírása szempontjából van jelentősége az egykori Bauhaus-tagok részvételével 1976-ban, 1979-ben és 1983-ban tartott Bauhaus-kollokviumoknak. 1983-ban, nagy figyelmet keltett kiállításával, *Pap Gyula* magyar művész is képviseltette magát. 1980 óta különleges, rendszeresen megrendezett továbbképzési lehetőség a *Hannes Meyer*-szeminárium, melyet a Bauhaus mellett működő, dessaui Építészeti és Építőipari Főiskola üzemeltet – külföldieket is beleértve – más partnerintézmények képviselőivel együtt, tervezési szemináriumként rendez gyakorlati feladatok – eddig többnyire Dessau város gyakorlati feladatainak – megoldására, s melyet építész- és formatervező hallgatók gyakorlati eredményei, hallgatói vizsgafeladatok és éves összefoglaló munkák, diplomamunkák és a dessaui Bauhaus-hagyaték konkrét munkadarabjaival foglalkozó disszertációk alapján készítenek elő.

A dessaui Bauhaustól, e hagyománygazdag oktatási intézménytől a jövőben új impulzusok várhatók a tervezők, nevezetesen az építészek és formatervezők továbbképzéséhez. A következő években a továbbképzésre alapvető kihatással mégis főleg „Az NDK-beli mérnökök és közgazdászok képzésének és továbbképzésének szervezeti koncepciója" gyakorlati alkalmazásának kellene lennie, amely 1983 óta nyilvános vita tárgya.

Sigbert Fliegel
(Fordította: Haraszti György)

5 Üvegfal a lépcsőházban
6 Többcélú terem a műhelyépületben (Pap Gyulával, 1983)

ben vagy azoknak alárendelt intézetekben tevékenykednek, ami egyébként törekvés a formatervezők esetében is. Így igénybe vehetik a vállalati továbbképzési formákat, melyek a tájékoztató előadásoktól kezdve, szervezett műhelybeszélgetéseken keresztül, létesítmények megtekintéséig terjednek, vagy vállalaton kívüli továbbképzési lehetőségeket vehetnek igénybe, melyeket túlnyomórészt az Építészek Szövetsége szervez. A hivatkozott területen ezen kívül minden évben továbbképzési ciklust indítanak, mely olykor tervezési szemináriumot vagy az alkotóteremtő tevékenység más formáit foglalja magában. A tapasztalatcsere csúcspontjait külföldi szakmai kirándulások jelentik. Az NDK-beli Építészek Szövetségének központi szakcsoportjai vagy a tudományos intézmények rendszerint az érdekeltek meghatározott köre felé fordulnak, és különböző tevékenységi formáikkal – építészetelméleti kollokviumokkal, városrendezési tanácskozásokkal, a belvárosi rekonstrukciók munkaértekezleteivel, gyártmányfejlesztési tájékoztatókkal, végzős növendékek találkozóival stb. – szolgálják a továbbképzést. A továbbképzés speciális formája – nem csupán építészek számára – a pályázatokon való részvétel. Egyének és kollektívák minősítik így tudásukat a teljesítmények összehasonlításával, gyakran vállalatuk érdekeitől támogatva vagy az intézmények megbízására, amennyiben a kiírás ezekre tekintettel van.

A túlnyomórészt „szabadúszóként" tevékenykedő képzőművészek számára olyan továbbképzési formákat kellett találni, melyek egyénileg realizálhatóak. Természetesen az állami vezetés a kultúra területén mindenekelőtt az elkötelezett művészek számára biztosítja a tájékoztatást és a tájékozódást. Minden végzősnek folyósít ösztöndíjat, és folyamatos megbízással kísérli meg a művész kifejlődésének támogatását. A fejlődést elősegítő megbízásokat ad, támogatja a művészi alkotások pályázatokon és kiállításokon való részvételét, valamint a művésztalálkozók tapasztalatcseréit, és ezt gyakran vállalatokkal vagy közösségekkel együttműködve teszi. A römhildi *Fazekasudvar* (Töpferhof) vagy Hoyerswerda városa, jó hírnévnek örvendenek ilyen rendezvények vendéglátóiként. A képzőművészek továbbképzése szempontjából különösen hasznosak az üzemekben töltött tanulmányi idők és a külföldi csereutak. Ténylegesen maga a Képzőművészek Szövetsége az, amely döntően kezdeményezi és támogatja tagjai továbbképzését. A körzetileg szervezett szekciók az egyéni vagy társadalmi megbízásra készülő művek művészi alkotó folymatának központjai a gondolatcserét illetően. Emellett különös felelőssége van a művészeti szakértőknek a művészeti megnyilatkozások körüli vitákban, a követelmények megfogalmazásától kezdve, konzultatív műteremlátogatásokon át, a művek átvételéig. A központi szekcióvezetőségi ülések vagy a Képzőművészek Szövetségének központi elnökségi ülései, az általános művészetpolitikai felismerések mellett, az egyes művészek saját művészi fejlődéséhez is ösztönzést adnak. Ebben az értelemben például a Művészettudományi Szekció éves kongresszusa nemcsak továbbképzési rendezvény a résztvevők számára. Ezen a helyen kell megemlíteni a berlini Humboldt Egyetem Esztétikai és Művészettudományi Szekcióját, azon oktatási intézmények

3

képviseletében, melyek sokféle kezdeményezési formával fordulnak a művészek és művészettudósok felé.

Az Építészek és Képzőművészek Szövetségének egyéb orgánumai mellett *Az NDK építészete* és a *Képzőművészet* című szakfolyóiratok az építészek, művészek és formaképzők egyéni továbbképzésének forrásai.

A képzés szempontjából különösen azok a tevékenységek hatékonyak, amelyek komplex problémafelvetésükkel, interdiszciplináris feladatok megoldására különböző foglalkozások érdekcsoportjait hozzák össze. Itt legelőször a kulturális ügyosztályok megbízásokkal foglalkozó bizottságai, illetve a megyei és városi tanácsok mellett működő városépítési szaktanácsok által nyújtott hatékony tanácsadást kell megemlíteni, mely bizottságokban és szaktanácsokban a művészek, éppúgy, mint az építészek, természetesen képviselve vannak. Évek óta bevált a két szakmai szervezet együttműködése a komplex várostervezés területén a „komplex környezetalakítás" megyei munkacsoportjaiban és az „építészet és képzőművészet" központi munkacsoportjában. A közös munkának itt egyben továbbképzési jellege van; az új meglátások és felismerések alapján javaslatokat dolgoznak ki, melyek az illetékes vezetés döntéshozatalát készítik elő, például a komplex környezetalakítás törvényes rendje vagy ennek a témakörnek az oktatásba és továbbképzésbe integrálása érdekében. És hozzájárulnak a szakmai szervezetek illetékességi körén túllépő feladatok megoldásához, mint az építészet társművészetei vagy a műemlékvédelem kiállításainak koncepcionális kialakításához. A munkacsoportok véleményezik a lényeges városépítési–építészeti–képzőművészeti terveket, folyamatosan konzultálnak a kivitelezés során, és elemzik az eredményeket. Ezen felül megyei továbbképzési rendezvényeket kezdeményeznek, melyeket – más pártolókkal közösen – gyakran a társművészeti irodák szerveznek, és a megyei kulturális akadémiákat vonják be vendéglátóként. A tapasztalatoknak a művészek, tervezők minél szélesebb körével való megismerteté-

4

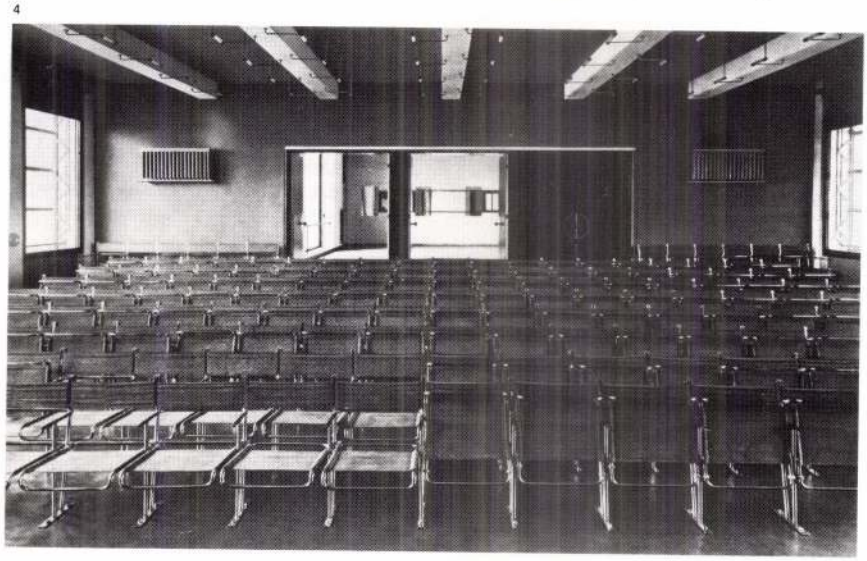

1 A Bauhaus épülete az 1976. évi rekonstrukció után
2 Bejárat, egykori Bauhaus-tagokkal, 1976
3 Előcsarnok a főlépcsővel és az aula bejáratával
4 Felcsapható székek

CAP

Az 1982-es Képzőművészeti Világhét alkalmából Galériánk Pap Gyula alkotásaiból mutat be keresztmetszetet. Pap Gyula, jóllehet nem először állít ki Budapesten, munkásságát illetően még sok meglepetést tartogat közönségünk számára. A huszadik századi képzőművészeti gondolkodás európai megújítóinak nagy generációjához tartozik, azokéhoz, akik számára az új képzőművészeti eszközök feltárása, a művészet forradalmasítása elválaszthatatlan a társadalmi forradalomtól. Az izmusok eredményeit soha nem restellte a valóság tükröztetésére és a társadalmi igazság szolgálatára felhasználni. Kiállításunk – amely Pap Gyula rajzaiból, festményeiből, formaterveiből mutat be rövid keresztmetszetet – ezúttal tárja először a közönség elé jelentősebb mennyiségben Pap Gyula fotóit, annál inkább, mivel a képzőművészetben mutatkozó nemzetközi krízis miatt ma világszerte megnövekedett az érdeklődés a fényképezés iránt. Pap Gyula munkásságát végigkíséri a fotózás, hiszen első művészeti tanulóhelyén, a bécsi kísérleti Grafikai Intézetben a fényképezés már a század tizes éveiben önálló stúdiumként szerepelt. Fényképein, akárcsak festményein keresztül is, a huszadik század látásának új perspektivái csakúgy megmutatkoznak, mint a művész személyes kifejezésmódjának nagyvonalúsága, érzelmi gazdagsága és a tények iránt való elkötelezettsége.

14. Rajzoló. 1928. pasztell, p. 70x51
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

15. Barnaingesek, 1930. k. o.v. 109x73
Munkásmozgalmi Múzeum,

16. Tenger mélyén. 1930–33. pasztell, p. 58x44

17. Korall. 1930–33. pasztell, p. 62x48

18. Áramlás. 1930–33. pasztell, p. 29x35
Magántulajdon

19. Látomás. 1930–33. pasztell, p. 36x30

20. Szerelmespár. 1933. pasztell, p. 43x38
Magyar Nemzeti Galéria

21. Olvasó lány. 1934. olaj, fa 65x81

22. Dunapart csónakkal. 1935. pasztell, p. 34x50

23. Gyermekét etető anya. 1935. pasztell, p. 65x50

24. Aratók. 1936.k. pasztell, p. 69x53

25. Öreg napszámos. 1936.k. olaj, fa 80x60

26. Kohászok. 1937. pasztell, p. 78x60
Munkásmozgalmi Múzeum

27. Ragadozó. 1942. olaj, fa 60x82

28. Anya. 1942. olaj, fa 80x64
Magyar Nemzeti Galéria

29. Cigánylány. 1942. vegyes technika, p. 49x40
Irodalmi Alap

30. Kovácsok a Magyar Acélban. 1942. k. szén, p. 38x46
Munkásmozgalmi Múzeum

31. Erdélyi házak. 1942. k. olaj, p. 61x73
Irodalmi Alap

32. Rémüldöző. 1943.k. szén, p. 56x42
Magyar Nemzeti Galéria

33. A csepeli nagykalapács. 1945. ceruza, tuss, p. 29x23

34. Dunakanyar. 1948. olaj, farost 60x113

35. Nő, fején kosárral. 1950-es évek. pasztel, p. 62x48

36. Almaszedők. 1960-as évek. olaj, vászon 200x160

37. Virágok. 1970-es évek. pasztell, p. 62x48

38. Tenger, sziklák. 1970-es évek. vegyestechnika, p. 75x54

39. Galambok. 1971. pasztell, p. 41x71

40. Csónakkikötő Gurzuv-ban. 1972. olaj, farost 60x102

41. My-Lai. 1972. k. vegyes technika, p. 82x60,5

42. Életöröm. 1976. olaj, v. 100x73

43. Szántó Kovács János. 1976. tempera, farost, 100x70
Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

44. Hegesztő. 1978. olaj, fa 200x125

45. Sarjadzás. 1980. pasztell, p. 82x59

46. Kígyóölő. (Perui dal) 1981. gobelin, 200x136
Szőtte: Puskás Nádja

47. Mezei virágok. 1938. olaj, fa 80x59

Fotók:

1. Tetőcserepek. 1924.
2. Kukorica. 1924.
3. Erdélyi cigánycsalád. 1925.k.
4. Cigányok. 1925. k.
5. Szekér mellett. 1925. k.
6. Alföldi táj. 1925.k.
7. Kislány játékokkal. 1920-as évek
8. A művész édesapja. 1920-as évek.
9. Fémtálak. 1928.
10. Arckép gömbvázában. 1930.
11. Önarckép. Berlin. 1930.k.
12–15. Táncmozdulat. I–IV. 1930.k.
16–17. A NKP utolsó ülése a fasiszta hatalomátvétel előtt Berlinben I–II. 1933.
18. Molnár Farkas és felesége. 1930.k.
19. Sebők István és barátnője. 1930.k.
20. Épület. 1930.k.
21. Akt. 1930.k.
22. Útépítők. Berlin. 1933.
23. Korhadó fa. 1930-as évek (negatív, pozitív)
24. Kotlós. 1930-as évek
25. Hajókirándulás. 1938.
26. Szobor. 1940. k.
27. Tavasz. 1940. k.
28. Perlrott Csaba feleségével. 1940.k.
29. Hajómunkások. 1930-as évek
30. Rajzóra a nagymarosi népi kollégiumban. 1948.
31. Dunaújvárosi nagykohó építése. I. 1950.k.
32. Kohász. 1950-es évek
33. Pátzai és Bernáth. 1950-es évek
34. Kirándulás a Krím-ben. 1960-as évek

Fémtárgyak:

1. Melltű. 1923.
Kivitelezés: TECNOLUMEN. 1981. Bréma
2. Magas álló lámpa. 1923.
Kivitelezés: TECNOLUMEN. 1980. Bréma
3–4. Tál. I–II. 1928.
Kivitelezés: TECNOLUMEN. 1981. Bréma
5. Gömbváza. 1930.
Kivitelezés: 1982. Budapest

Rajzóra a nagymarosi népi kollégiumban. 1848. ▶

Rajzoló. 1923.

Figyelő. 1928.

Arckép gömbvázában. 1930.

Korall. 1930–33.

Aratók. 1936.

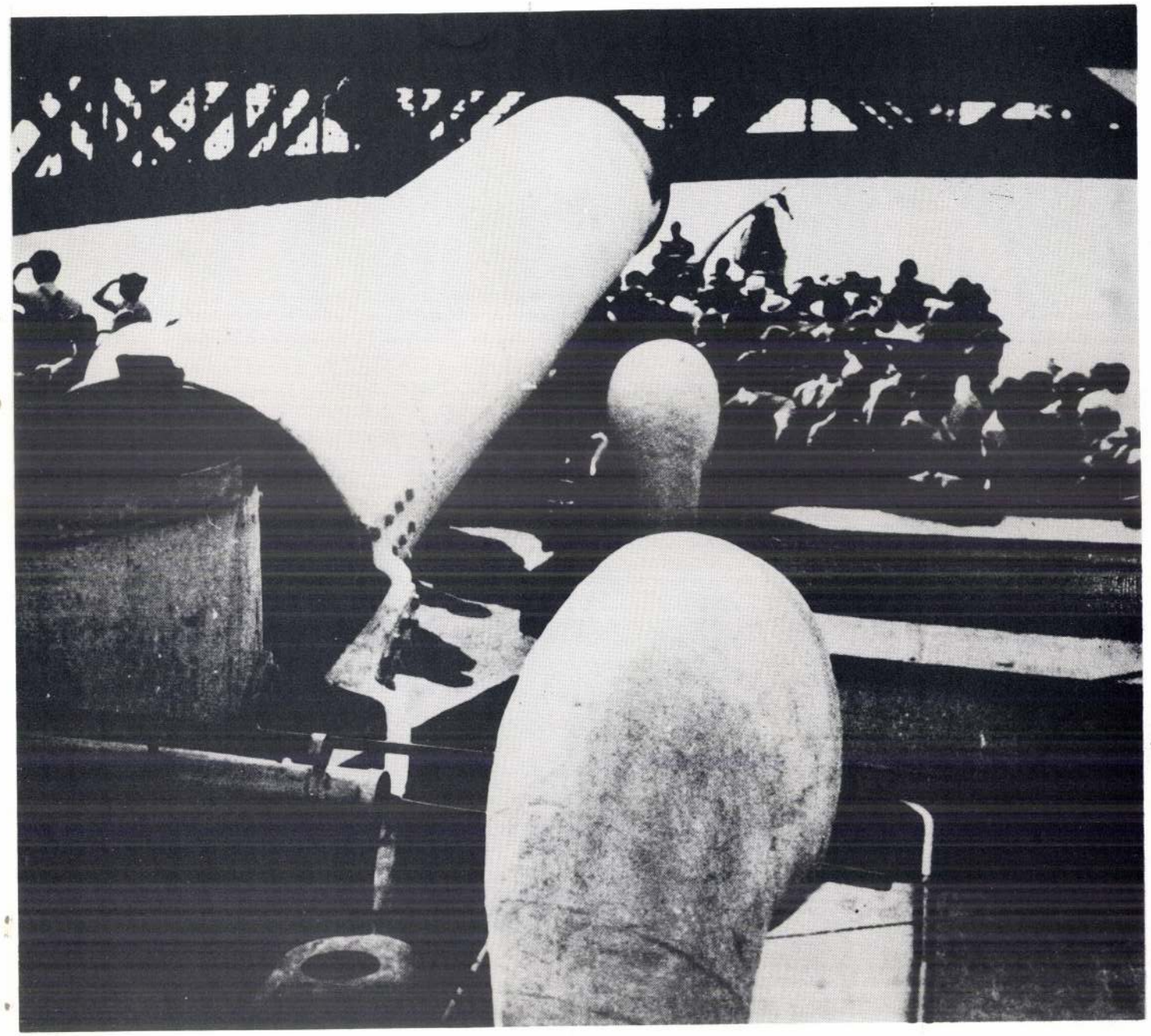

Hajókirándulás. 1938.

Galambok, 1971.

Kovácsok a Magyar Acélban, 1942.

„Pap Gyula művészete elválaszthatatlan az alkotójukat körülvevő világ valóságától, a tiszta szemmel meglátott szépségtől, erőtől, monumentalitástól, de ugyanakkor kétségtelenül revellálja is az alkotó energiák fölülkerekedését, a szemlélet, a rendteremtő gondolat szerkesztőképességét."

(Murányi–Kovács Endre, Katalóguselőszó. Csók István Galéria, 1962.)

„Pap Gyula a magyar alkotóművészeknek ahhoz a nemzedékéhez tartozik, amely átélte két világháború történelmi viharait, az Osztrák-Magyar Monarchia széthullását, a nagy reményekkel indult magyar polgári-demokratikus és az ezt követő proletárforradalom korszakát, majd osztozott azoknak a progresszív magyar értelmiségieknek a sorsában, akik a reménytelenül elmaradott és konzervatív magyar társadalom átalakulását elősegítő szellemi-művészi előrehaladás útját Bécsben és Berlinben keresték. Magyarország 1945-ben bekövetkezett újjászületése után Pap Gyula művészeti alkotásaival és a tehetséges fiatalok nevelésével kiemelkedő érdemeket szerzett a mai magyar képzőművészet fejlődésében."

(Kerekes Lajos, megnyitó beszéd, Bécs Collegium Hungaricum, 1971.)

„Festői univerzuma sokrétű, különféle megjelenítő eszközök termékeny együttese kavarog benne szabad meghatározottságban, és szüli újra meg újra önmagát, hogy az objektív, plasztikus és a belső, szubjektív valóság képét mozgásában, elevenségében megragadja. Semmi sem idegenebb tőle, mint egyetlen szempont steril ismétlése, önmaga utánzása, kategorizálása. Művészete gazdag – mint maga az élet és a történelem, melynek szolgálatára szegődött –, amellett egyedi, megfoghatatlan és meghökkentően következetes."

(Haulisch Lenke: Pap Gyula, Corvina kiadó, 1974.)

„... Pap Gyula számára ... nem jelentett a felszabadulás után újfajta vállalást az új képi eszmények realizálása. Folytatódott a korábbi kompozíciók feszessége, súlyos tömörsége, nagyvonalúbb lett a témaválasztás, és szabadabban, áradóbban bontakozott ki a monumentális igénye, a már jóval korábban tisztázott tartalmi lényeg továbbvitele."

(Aradi Nóra, Katalóguselőszó, Hódmezővásárhely, Tornyai János Múzeum, 1975.)

„A művekből emberi és művészi tudatosság, társadalmi együttérzés, monumentális látásmód, a festői megoldások változatossága, a dolgok érzékelésének öröme sugárzik."

(F. Mihály Ida, Katalóguselőszó, Magyar Nemzeti Galéria, 1979–80.)

„Pap Gyula ... azon kevés magyar művész egyike ..., aki a Bauhaus kollektivájában folytatta tanulmányait. Iskolájának, tudjuk, kiváló növendéke volt ... A kiváló növendék azonban nemcsak hűségéről ismerszik meg. Hűtlenségéről is. Arról, hogy tanulmányai végeztén képessé válik a maga útján járni. Nos, Pap Gyula meg tudta keresni a maga útját."

(Horváth György, Békéscsaba, Új Auróra, 1980.3.)

„...több műfajt is egyforma invencióval művelt, a századunkat izgató stílusproblémák őt sem hagyták érintetlenül. Egyaránt volt expresszív, konstruktív, szürreális korszaka, de ha közlendői úgy kívánták, akkor az optikai látványhoz szigorúban tapadó nagy realista kifejezés érdekében feledni tudta az avantgarde képi építkezés bármelyikét. Ám hogy egyetlen alkotó módszert sem merevített dogmává sosem, azt a tényt a hetvenes évektől gyakorivá vált nonfiguratív kompozíciói meggyőzően bizonyítják."

(Ecsery Elemér, Katalóguselőszó, Nagy Balogh János kiállítóterem, 1981.)

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON

2713/1966.

Pap Henrik (Kassa, 1864. jún. 29. — Bp., 1910. jul. 4.): festő. Münchenben és Bp.-en tanult, majd az Iparmüvészeti Isk. tanára. Népszerüségét a Benczur-iskola stilusában festett novellisztikus életképeinek köszönhette: Üres bölcső c. festményével Bécsben aranyérmet, Antweperben második dijat nyert. Rézkarcokat is készitett. Hátrahagyott müveiből a Nemzeti Szalon 1917-ben emlékkiállitást rendezett. Müvei az MNG-ben vannak. — Irod. P.H. (Müvészet, 1910).

gára. Az államvizsgára és a diplomaterv készítésére tehát nem külön-külön jár a tanulmányi szabadság.

Bátori Mihályné napközis nevelő kérdezi: A tavaszi szünetben az igazgatóm hétfőtől szerdáig mentesített a napközis foglalkozás kötelezettsége alól, csütörtökön, pénteken és szombaton azonban megtartottam a három ötórás foglalkozást. A szombati öt óra túlóraként szerepel az órarendemben. Kifizethetik-e nekem ezt az öt túlórát, ha azon a héten a kötelező foglalkozási időmből csak 15 órát tartottam meg?

Az öt túlóra díja nem jár. A 110/1966./M. K. 2/A/ MM számú rendelkezés 81. paragrafusa (3) bekezdésének d) pontja szerint a megtartott többletórákat akkor is díjazni kell, ha a pedagógus az adott héten tanítási szünet miatt nem teljesítette a heti kötelező óraszámát, de a napközis csoportban nem volt tanítási szünet, s így az említett pont ebben az esetben nem alkalmazható.

A napközis nevelő a hét első három napján igazoltan volt távol, hiszen az igazgatója mentesítette a foglalkozási kötelezettség alól, ez a mentesítés azonban nem ok az öt túlóra kifizetésére. Más lett volna a helyzet akkor, ha a napközis pedagógus a három napot betegség, illetve rendes vagy rendkívüli szabadság címén

Kétszáz verse
a Pest megyei

A Pest megyei pedagógusok idei sporttalálkozója immár nyolcéves hagyomány folytatásaként jött létre. Az eddigi tapasztalatok alapján főleg a múlt évi rekord-létszám miatt kétfordulós, megosztott találkozó rendezése látszott célszerűnek.

Április 16-án Gödöllőn és Monoron kilenc sportágban négy város és kilenc járás négyszáz sportolója versenyzett azért, hogy az április 30-i me-

Közös

Pap Irén: Kisla

A plakáton h
Ilona, Pap Iré
Éva. Mindegy
cseng, gyakort
tunk velük gy
önálló kiállítás

Mi fűzi egyb
dagógus-festőt,
zös tárlattal
Fáklya-klubban
évtizedeket töl
rán, a művésze
szép meglátásá
nítványaikat, é
júságuktól kez
man eljegyezté
festészettel.
Nemcsak az a
bennünk erős,
vészi pályán
mesterek: Ru
Réti és mások
ja is.

A közös hiv
mán lobogó n
és kifejezésvág
csak egyéni mű
konjegye. V. B
mészetelvű fest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

72 MAJ 29.

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

tárlat

1021

Pap Irén feldolgozás alatt

ny

árom név: Biró
n és V. Barta
ik ismerősen
a találkozhat-
üjteményes és
okon.
e a három pe-
akik most kö-
jelentkeztek a
? Mindhárman
öttek a kated-
szeretetére, a
a nevelve ta-
már kora if-
dve mindhár-
k magukat a
grafikával.
kotókedv volt
hanem a mű-
elindító nagy
nay, Szőnyi,
ihlető példá-

ás, az egyfor-
üvészetszeretet
három ugyan-
vészi alkat ro-
rta Éva a ter-
szet híve. Olaj-
képein újra meg újra megjelenik egyik legállandóbb élménye, a Duna, kiegyensúlyozott színekkel, a tárgyias megjelenítésen is átsejlő lírával.

Biró Ilona alkotásai — megannyi fehér-fekete ritmusú metszet — részben mély útiélményeiről, részben a fák, növények iránti vonzalmáról vallanak. Mindegyikre jellemző a valóságot érzelmileg megragadó és ugyanakkor mesésszerűen átélő szemlélet, mely biztos, határozott rajzzal párosul.

Pap Irén a finom, oldott hangulatú akvarell művésze. Friss festményei fejlődésének újabb szakaszát jelentik. A színfoltok válnak egyre hangsúlyosabbá még a figurákat ábrázoló képein is. Derűs költészetük van ezeknek az alkotásoknak, színes vers valamennyi, akár Párizs vagy Velence, akár egy-egy kedves alak a témájuk.

(fényi)

ánál alacsonyabb kötelező óraszámban tanító igazgatóhelyettesek és igazgatóhelyettesek részére úttörővezetői kedvezmény nem Helyes azonban, ha a ügyelő csapatvezetői ját a pedagógusok jutalkor figyelembe veszik.

ára. Az államvizsgára és a diplomaterv készítésére tehát nem külön-külön jár a tanulmányi szabadság.

Bátori Mihályné napközis nevelő kérdezi: A tavaszi szünetben az igazgatóm hétfőtől szerdáig mentesített a napközis foglalkozás kötelezettsége alól, csütörtökön, pénteken és szombaton azonban megtartottam a három ötórás foglalkozást. A szombati öt óra túlóraként szerepel az órarendemben. Kifizethetik-e nekem ezt az öt túlórát, ha azon a héten a kötelező foglalkozási időmből csak 15 órát tartottam meg?

Az öt túlóra díja nem jár. A 110/1966./M. K. 2/A/ MM számú rendelkezés 81. paragrafusa (3) bekezdésének d) pontja szerint a megtartott többletórákat akkor is díjazni kell, ha a pedagógus az adott héten tanítási szünet miatt nem teljesítette a heti kötelező óraszámát, de a napközis csoportban nem volt tanítási szünet, s így az említett pont ebben az esetben nem alkalmazható.

A napközis nevelő a hét első három napján igazoltan volt távol, hiszen az igazgatója mentesítette a foglalkozási kötelezettség alól, ez a mentesítés azonban nem ok az öt túlóra kifizetésére. Más lett volna a helyzet akkor, ha a napközis pedagógus a három napot betegség, illetve rendes vagy rendkívüli szabadság címén

urányi Istvánné tanító kérdezi: Harminchat évi szolgálat után nyugdíjba megyek. Megkaphatom-e a negyvenévi munkaviszony alapján járó jubileumi jutalmat, ha mindössze két évvel ezelőtt részesültem a huszonöt évi szolgálat után járó jutalomban.

A Munka Törvénykönyve 48. szakasza alapján a huszonöt, negyven, illetve ötven évet munkaviszonyban töltő dolgozóknak jubileumi jutalom jár, az Mt. V.66. szakaszának második bekezdése pedig arról intézkedik, hogy a negyven-, illetve ötvenéves jubileumi jutalmat akkor is ki kell fizetni, ha a dolgozónak nyugdíjazáskor legalább harmincöt, illetve negyvenöt évi munkaviszonya van. Bár a 10/1967. (X. 8.) MüM számú rendelet 7. szakasza szerint a negyvenéves jubileumi jutalmat csak a huszonöt éves jubileum esedékességétől számított tizenöt év után lehet kifizetni, a rendelet 8. szakasza úgy intézkedik, hogy ettől a várakozási időtől a munkáltató a dolgozó javára eltekinthet. Az oktatási osztály tehát — az idézett jogszabályok alapján — kifizetheti a harminchat évi szolgálat után a negyvenéves jubileumi jutalmat akkor is, ha a huszonöt éves jubileum óta csupán két év telt el.

A nyugdíjba menő pedagógusoknak mindenképpen indokolt kifizetni a jubileumi jutalmat, ha azonban a munkáltatói jogkört gyakorló műve-

Kétszáz versenyző a Pest megyei döntőn

A Pest megyei pedagógusok idei sporttalálkozója immár nyolcéves hagyomány folytatásaként jött létre. Az eddigi tapasztalatok alapján főleg a múlt évi rekord-létszám miatt kétfordulós, megosztott találkozó rendezése látszott célszerűnek.

Április 16-án Gödöllőn és Monoron kilenc sportágban négy város és kilenc járás négyszáz sportolója versenyzett azért, hogy az április 30-i me-

gödöllői Petőfi általános iskola és az Agrártudományi Egyetem adott helyet.

A *megyei döntőn* több, mint kétszázan vettek részt. Az egyes sportágakban a következő csapatok kerültek az élre.

Férfi kézilabda: 1. Fót, 2. gödöllői járás, 3. nagyatádi járás. *Kispályás futball:* 1. Vác, 2. monori járás, 3. dabasi járás. *Asztalitenisz:* 1. Vác, 2. ráckevei járás, 3. dabasi járás. *Sakk:* 1. Vác, 2. monori járás.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 MAJ 29.
PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Közös tárlat

1021

Pap Irén pedagógus-festő

Pap Irén: Kislány

A plakáton három név: Biró Ilona, Pap Irén és V. Barta Éva. Mindegyik ismerősen cseng, gyakorta találkozhattunk velük gyűjteményes és önálló kiállításokon.

Mi fűzi egybe a három pedagógus-festőt, akik most közös tárlattal jelentkeztek a Fáklya-klubban? Mindhárman évtizedeket töltöttek a katedrán, a művészet szeretetére, a szép meglátására nevelve tanítványaikat, és már kora ifjúságuktól kezdve mindhárman eljegyezték magukat a festészettel, a grafikával. Nemcsak az alkotókedv volt bennünk erős, hanem a művészi pályán elindító nagy mesterek: Rudnay, Szőnyi, Réti és mások ihlető példája is.

A közös hivatás, az egyformán lobogó művészetszeretet és kifejezésvágy három ugyancsak egyéni művészi alkat rokonjegye. *V. Barta Éva* a természetelvű festészet híve. Olajképein újra meg újra megjelenik egyik legállandóbb élménye, a Duna, kiegyensúlyozott színekkel, a tárgyias megjelenítésen is átsejlő lírával.

Biró Ilona alkotásai — megannyi fehér-fekete ritmusú metszet — részben mély útiélményeiről, részben a fák, növények iránti vonzalmáról vallanak. Mindegyikre jellemző a valóságot érzelmileg megragadó és ugyanakkor mesésszerűen átélő szemlélet, mely biztos, határozott rajzzal párosul.

Pap Irén a finom, oldott hangulatú akvarell művésze. Friss festményei fejlődésének újabb szakaszát jelentik. A színfoltok válnak egyre hangsúlyosabbá még a figurákat ábrázoló képein is. Derűs költészetük van ezeknek az alkotásoknak, színes vers valamennyi, akár Párizs vagy Velence, akár egy-egy kedves alak a témájuk.

(fényi)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pap Klára
CSALÁD ÉS ISKOLA

1968 FEB

1021

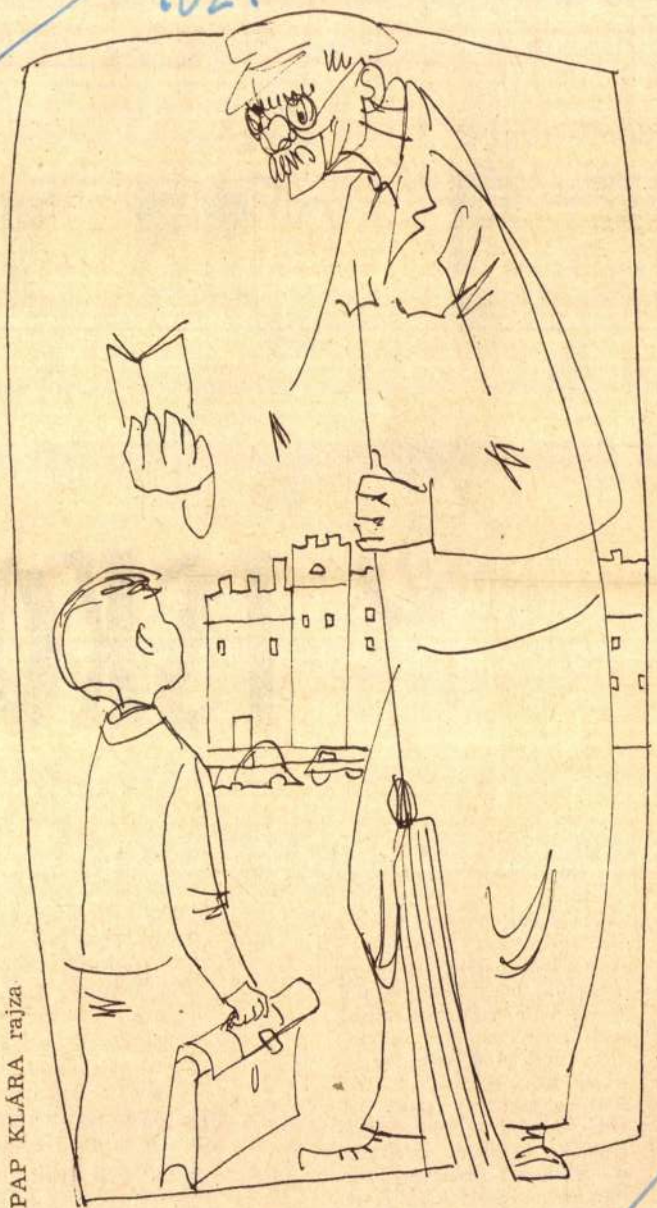

PAP KLÁRA rajza

ISKOL

Ha a hideg fölenged, ha a föld kicsit megszikkad, ezekben a napokban, hetekben kell hozzákezdeni a kertépítéshez. Ezekben a napokban, hetekben, ha azt akarjuk, hogy késő tavaszra zöldellő, virágzó kertünk legyen — és hogy a gyerekeknek jó helyük legyen a játékra, sportra, a szabad ég alatt, az iskola körül, mihelyt az idő felmelegszik. Az alábbi kertépítő munkák egy részéhez azonban — az idős fák átültetéséhez — jobb lesz majd

Az iskolakert eg
sabb része a zsibong
gyermekek óraközi
játszhatnak, futkáro
kolata pormentes
meglocsolt — szilár
gyen; aszfalt, gyön
kiválóan alkalmas a
csúnya, sivár lenne, l
nénk a megfelelő he
Lehetőleg *idős fákat*
— megfelelő szakma
— az iskolakertekbe

1.021 Pap László: Üzem

Müvelet, Budapest, 1973. dec.

1

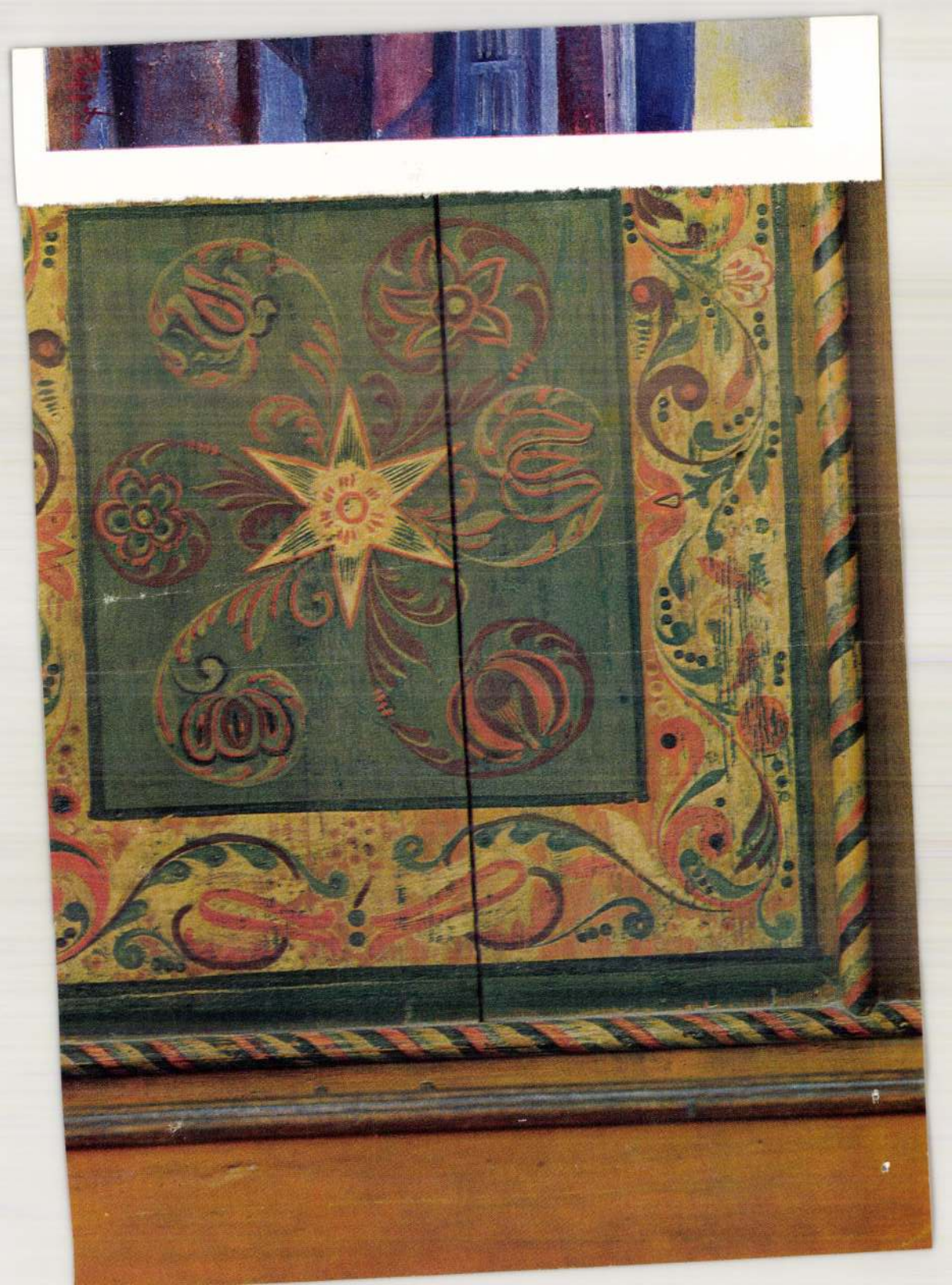

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap László

SOMOGYI NÉPLAP

1980 JUL 27

ait.

— Ne tessék haragudni, hogy ismeretlenül... Vala-

nem jött el eddig.

— És az unokájával mi van?

ujjuk?

Ha egyáltalán élnek még akkor.

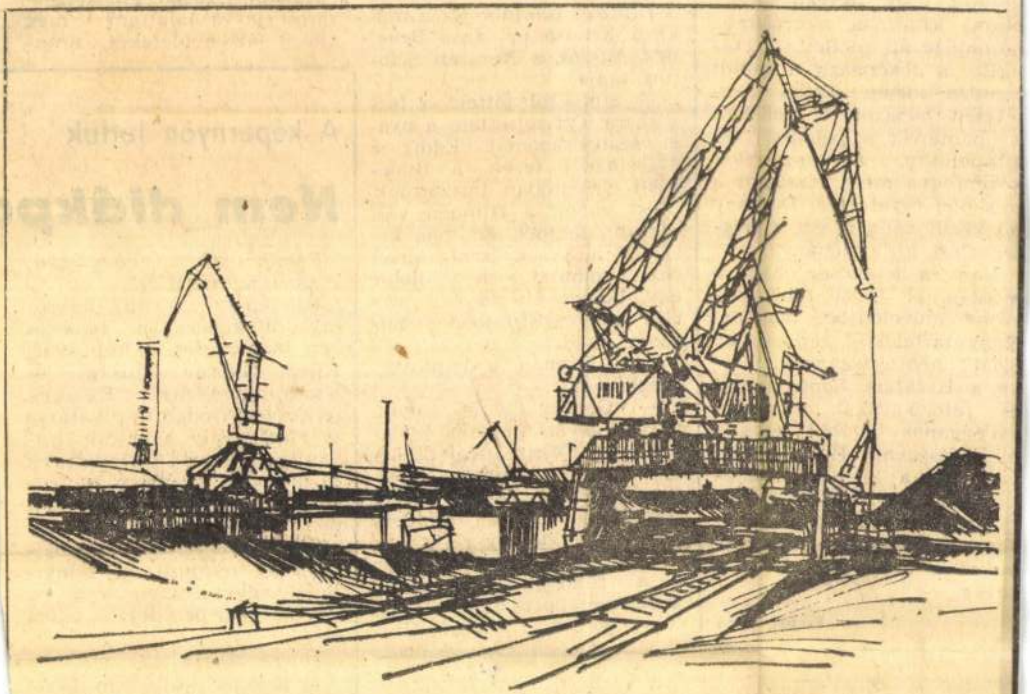

Kikötő. Pap László rajza.

ni a feszültségek feloldására, hiszen vállalatonként eltérnek a lehetőségek. Sokat számít, hogy milyen a kismama kitartása, akaratereje, mennyire áll mellette a családja, a rokonsága a vállalt tanulás idején. Ritka kivételként hangzott el annak a kismamának a példája, aki állapotosan, a kisgyerekét kézenfogva ment vizsgázni a miskolci egyetemre. De hány nő közül vállalja ezt a megterhelést az a néhány?

Van rá lehetőség, hogy a mostaninál jóval több asszony művelődjön, tanuljon. Nagy tartalékok rejlenek az SZMT nőbizottságának, illetve a Hazafias Népfront nő- és rétegpolitikai munkabizottságának további együttműködésében. Ha közösen vállalják a kismamák tájékoztatását, nevelését, meggyőzését, *egész biztos, hogy egyre kevesebben érzik magukat a négy fal közé bezárva.*

Lajos Géza

előtt egy kis
valevél, amel
kal egy dr
nek . . .» E
a filmbeli tu
kező Krause
dek Miklós,
ház tagja.

— Siófokr
gatásra. Ott
ri szabadság
Marcibányi
pesti Orfeum
Most ebben
laltam szerepet, de már készülök a Két úr szolgájának őszi bemutatójára, illetve egy *Vámos László* és egy *Gát György*-filmben játszom majd.

— Honnan a kaposvári meghívás?

— Gazdag Gyula hívott, akivel együtt jártam Budapesten a Telepi utcai általános iskolába. Akkor olvastam Hrabal könyvét is. Rendkívül érdekes. Mindenkinek ajánlhatom.

Több órás várakozás után — a filmesek megfeszített tempóban dolgoznak — néhány percre a rendező, Gaz-

Zvinyicska, zvonyicska; Mariska, talicska!

Ezt énekli a diszkóparodista a képernyőn. Ismerős arc. *Ihos József*, a kaposvári Kilián György Ifjúsági és Úttörő-művelődési Központ rendezvényirodai munkatársa ő. Már tavaly a rátóti humorfesztiválon fölfigyeltünk rá, s most vasárnap a rokonszenves amatőr parodisták, karikaturisták, bökverselők között is kitűnő teljesítményt nyújtott: a televíziófelvételen francia, szovjet, szlovák pop-parodiát adott elő.

Ismerkedjünk!

— Belegen születtem 1957-ben. Gimnáziumba a kaposvári Munkácsyba jártam, s mintegy kompenzációként

S

kell. A menü: sós burgonya, köjál-módra.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 347-748, 340-726

Pap László, grafikus

PEST MEGYEI HÍRLAP

1980 NOV 2

Kikötő
1021

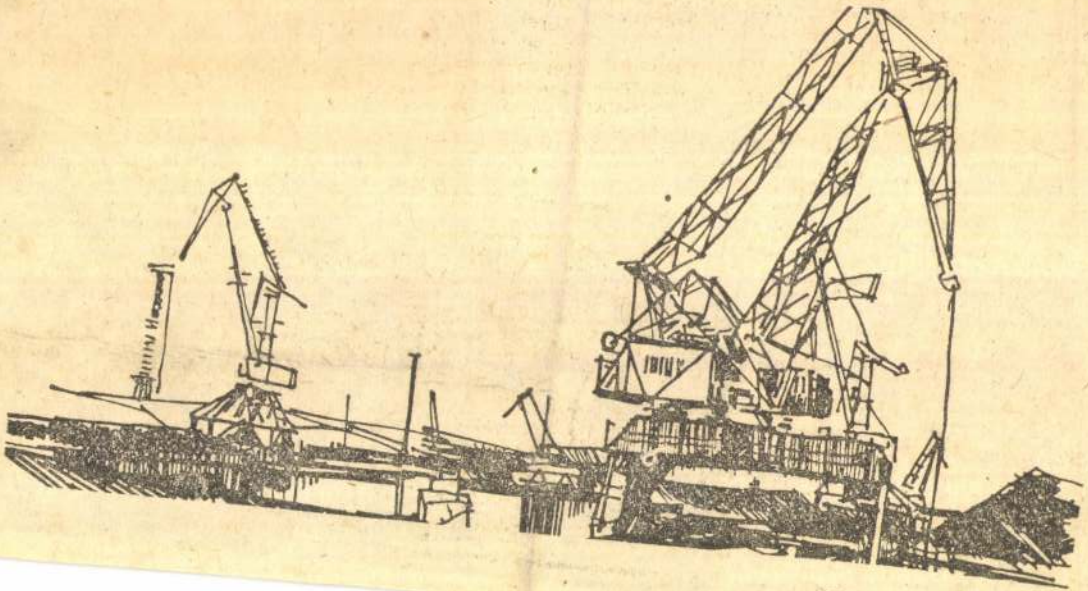

Pap László grafikája

lítik. Az újság vasárnapi kiadása, a *Medjaljna Dalmacija*, amely tartalmi értékei, kiállítása miatt külön hetilapnak is beillik, meggyőzően bizonyítja az itteni szellemi energiákról mondottakat.

Szellemi energia... sok mindenről szó esett már a fentiekben, csupán arról az életműről nem, amely a város egyik legnagyobb vonzerejét jelenti. Csupán a *farigcsáló pásztorgyerekről*, Jugoszlávia világhírű művésszé növekedő szobrászáról, *Ivan Mestrovicról* nem. Monumentális szobra, a horvát-glagolita egyházi nyelv harcosának, Grigur Ninskinek hét méter magas alakja a Diocletianus-palota főkapuja, a Porta Aurea előtt áll, bibliai témájú fadombormű-sorozata a tengerre veinek nagy része a Mestrovic vezte egykori műtermes villában látható. Szenvedély és érzékenység, heroizmus és a lírai részletek iránti fogékonyság, a villa feletti szikrák kopárságát, a valószerűtlenül kék tenger tágasságát, a levegő és a növényzet lágyságát egységgé változtató teremtő erő...

A hullámok egyre erősebbek. Elhagytuk a kikötőt védő kőgátat, az

ros — hanem a múlthoz h
szép emberi környezet fo
itt.

P. SZABÓ

Pap László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Festőművész

1975 SEP 1

KISALFÖLD

1021

Kloss Andor

árusok beálltak egy fajtára azt ismerik és azt szedik. Inkább az al-

gyönyör-aramlat

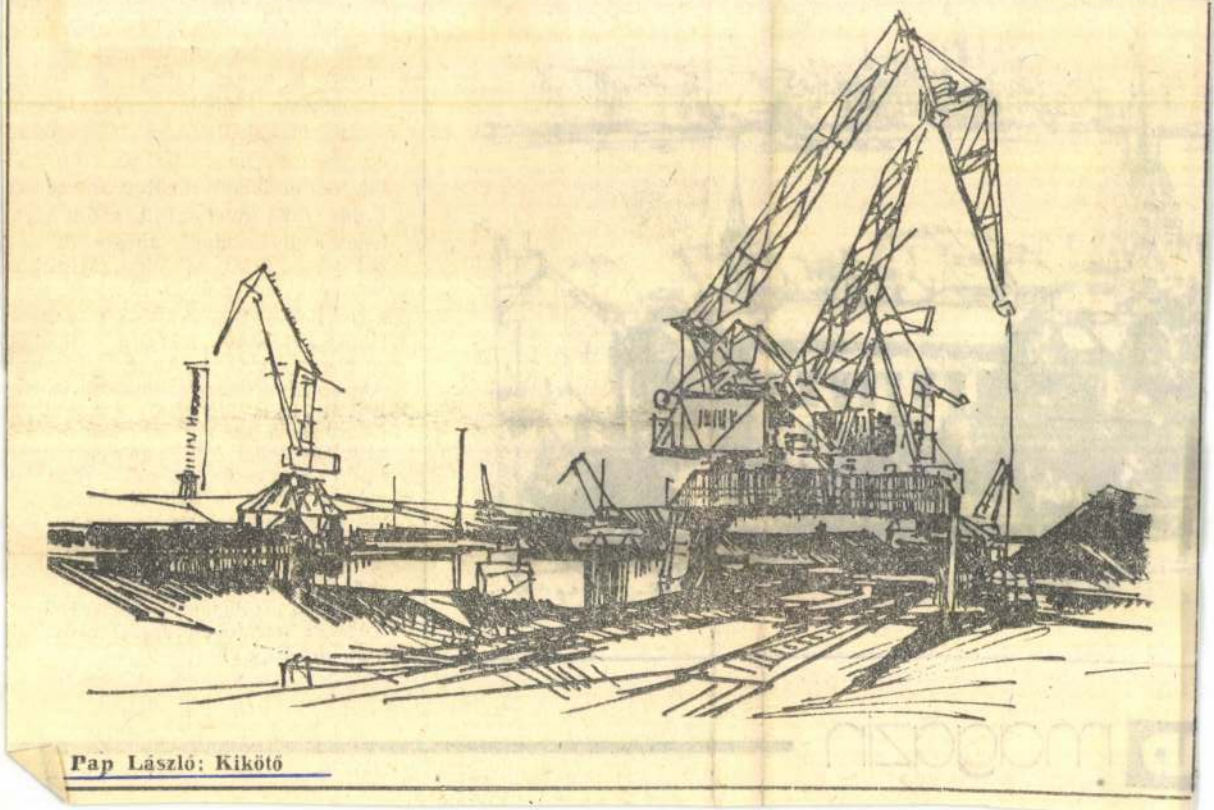

Pap László: Kikötő

termék biennálé-díjas.

Új bútorral berendezett vidéki lakásba *Kelemen Katalin* tojásdad pettyes, vagy *Oszetzkyné Czinkóczi Anna* különböző pettyekkel díszített anyagát lehetne használni, függönynek, szép nyers bútorhuzattal és *Ardai Ildikó* színben hozzáillő rongyszőnyegével. (Ezt a rongyszőnyeget a Sellyei Áfész kivitelezte, de részt vett a biennálén a Csaba háziipari szövetkezet is, bizonyítva ezzel, hogy a szövetkezeti ipar, ha a hagyományainak megfelelő, jólismert technikával dolgozik, magasszínvonalú művészi munkára képes.)

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Nóra

MAGYAR NEMZET

Grafika

1984 JÚL – 8

Magyar Nemzet

ÖNYVESPOL

1021

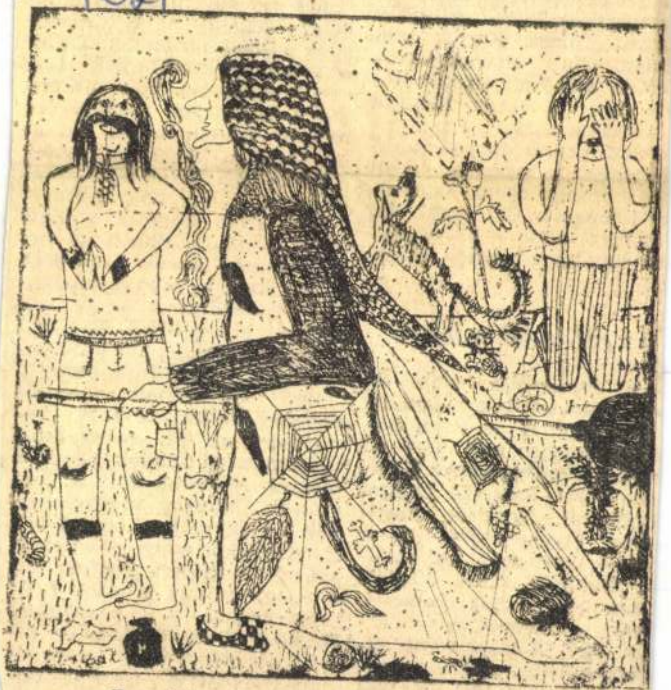

Pap Nóra meseillusztrációja: Boszorkány

Magyar Nemzet

földön

ajtársait segítette a szökés-
en. A Lille melletti Hau-
ourdin temetőjében nyug-
ik. A német táborokból több
zakfrancia katona menekült
agyar földre. Köztük van
éldául a Montreuil-sur-
erben élő Paul Morelle jo-
ász, aki oly ízesen mesélte
magyarországi élményeit
ovács András dokumentum-
lmjében. A hazánkba került
adékat egyébként hatható-
n támogatta Uhl Antal, aki
háború előtt a lille-i ma-
ar katolikus missziót vezet-
.

Az ellenállás hősei

Az összeomlás után az
zak-franciaországi magyarok
részt vettek az ellenállás-
n. Éspedig már 1940-től
ezdve. A sallaumines-i ellen-
lók közül Baracska Lászlót
hurcolták, bajtársát, Marti-
ovski Ferencet 1942-ben a
ouai-i börtönben agyonlőtt-
k. Repiczki Dezső ellenál-
halálra kínozták; Potacsek
ihály, a 18 éves bátor par-
zán, egy SS-ekkel vívott üt-
özetben lelte halálát. A ma-
ar ellenállók 1941 és 1944
özött tizenháromezer röpcé-
lát osztottak szét, tizenegy-
ezer-negyven frankot adtak a maquisard-ok szolidaritás-pénztárába. Roubaix városában négy magyar partizán halt hősi halált. Ezek a szórványos adatok az északi iparvidéken küzdő magyarok helytállását illusztrálják.

Még sok egyéni példával lehetne kiegészíteni e kapcsolatok gazdag történetét. Lilleben lett elektromérnök Lucien Fischmann volt önkéntes, a 22. idegen menetezred bajtársi egyesületének jelenlegi elnöke. A nagy északfrancia metropolis egyetemének jogi és bölcsészkarát Pierre Vago építette a hetvenes években. Ebben az országrészben, amely évtizedek óta a francia munkásmozgalom fellegvára, most is sok magyar él, például Richard *Rapaich* grafikus, aki több kitüntetést kapott Lille-ben.

1983 áprilisában jelentős esemény zajlott le Lille városában: az 52. nemzetközi vásáron a külföldiek közül a magyar részvétel volt a legerősebb. *Mauroy* miniszterelnök a magyar pavilonban tett látogatásakor nagy elismeréssel nyilatkozott a magyar kiállításról, s úgy is mint Lille polgármestere, köszönetet mondott a méreteiben és ötletes elrendezésében egyaránt figyelemreméltó részvételünkért.

Bajomi Lázár Endre

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 11.
Telefon: 337-748, 340-726

Pap Nóra (12 éves)

NÉPSZAVA

1979 MAR 31

102.1

Pap Nóra (12 éves): Madár

leg el ke
Kurucz
szájjal, l
füstöt.

— Szei
fiatal vo
elviselten
nem tan
szó ragad
az, amit
gyakoroltam — megkopogtatta az asztalt. — Villamossági szakembernek német az anyanyelve, nálunk a szövetkezetben, ez az aranyszabály!

— Na, azért csak nem adnának el odaát — sógora mértékletesen tréfálkozott és bókolt egyben. — Akár fogadnék is rád, amúgy angolosan — szerette volna dűlőre vinni az ügyet, mert a jegyek eladása rá tartozott, és másnap elszámolásra készült. Persze, lesz tolmács, kapunk idegenvezetőt is. Csak a mérkőzésen kell egy kicsit szétszóródnia a csoportnak, a jegyek elosztása miatt — magyarázta.

— Bár veletek mehetnék! — Az asszony duzzogva és hízelegve sóhajtozott. — De az orvos nem engedi, hogy

tapasztalat nak is jó az ilyesmi, ha má itt vagyok, a tövében.

Másnap reggel kirándulásr indult a csoport. Autóbussz kanyarogtak a városban, a re kedt és náthás idegenvezet útmutatása szerint. Né órakor megebédeltek. Után csomagoltak és átadták a szo bákat, mert az útiterv elő írta, hogy a stadionból má csak a repülőtérre mennek.

Erre az időre az újságír is megjelent a szállodában.

— Jó híreket hozok! A fiú győzni akarnak, a pálya kitű nő — az oszlopos, tükrö szőnyeges, hosszú előcsarnok ban a csoport asztalaiho sietett, hangosan és szaporá beszélt, arca kipirult, homlo ka verejtékezett. — Nag csata lesz, meglátják! Erre jut eszembe — fordult Ku ruczhoz, pálinka és dohán

Magyar Nemzet
1984. VII. 8.

Pap Nóra meseillusztrációja: Boszorkány

Pap Nóra

13 éves diák

Rajza az Élet és Irodalomban

Élet és Irodalom
1980. jan. 19.

), Pap Nóra (13 éves),

zó sincs ilyesmiről, azaz éppen-
ogy mindenről szó van. Két te-
iszpálya készül el, az egyik azért,
ert „Az iskolai teniszpálya Fü
p Antal életének főműve volt

PAP MIKLÓS – HAJÓ – BIHARI NAPLÓ

KÉPZŐMŰVÉSZET

1993. III. 23

A harmónia keresése

ÉLES CSABA

A XVI. században, Leonardo da Vinci után, talán Giovanni Paolo Lomazzo, az öregségére megvakult és fejét traktátusok diktálására adó itáliai festőművész hangsúlyozta a legnyomatékosabban a különféle tudományok ismeretének fontosságát a képző- és építőművészek esetében. Listája azonban mégsem olyan teljes, hogy az antropológiát – a nem filozófiai, hanem természettudományos értelemben veendő embertant – is tartalmazná.

Mindezt azért bocsátom előre, mert Pap Miklós szobrász főfoglalkozásként docens a Kossuth-egyetem evolúciós állattani és humánbiológiai tanszékén. Van-e szebb forma, mint az ember? Nem válik-e egy szobrászművész előnyére az antropológia tudománya? Az emberrel való tudományos foglalkozás nem vezethet-e el minden más természeti és anyagforma szépségének felismeréséhez és továbbcsiszolásához?

Pap Miklós 1942-ben született Esztergomban. Egyetemi tanulmányait a KLTE-n fejezte be 1966-ban. Szobrászati alapismereteit Somogyi József irányítása mellett a zebegényi képzőművészeti szabadiskolán, valamint más telepeken sajátította el. Több hazai csoportos tárlaton való részvétele után, 1994-ben a németországi Bruckmühlben rendezték meg első egyéni kiállítását. Dicséret illeti tehát az Egyetemi és Nemzeti Könyvtárat, hogy megrendezte az alkotó második egyéni és első hazai kiállítását. Plasztikai alkotásainak eszmeisége egyetemes és magyar, tradicionális és modern egyaránt. Minden érték és titok irányába nyitott kíváncsi és formákban látó-gondolkodó szellemisége. Világának széles tér- és időbeli dimenzióit meggyőzően illusztrálja egy ősi sziklarajz-parafrázis és a Tamási Áron sorsa-nagysága előtt való tisztelgés, a Madonna sztélé és a Niké-etűd. Harmonikusan illeszkednek az egyéniségét hitelesen tükröző tárlat-összeállításba a távolabbi és közelebbi (gondoljunk csak a Modigliani-parafrázisra) finom műgonddal újraformált reminiszcenciái.

Amennyire gazdag művészetének gondolatisága, majdnem olyannyira sokféle kompozícióinak anyaga. A fa önála barna és fekete diófát, szilva- és körtefát (ez utóbbi az ősi görög szobrászat kedvelt anyaga volt), valamint szil-, tuja- és juharfát jelent. A kő fogalma márványt és gránitot, szerpentinitet és mészkövet; a fém bronzot és ólmot. Itt igazából az a fontos, hogy a sokféle anyag a különböző színek és felületek, a sötét és világos – hol drámai, hol harmonikus – kontrasztjait testesíti meg. Minden mű egyik esztétikai mértéke saját anyaga.

Pap Miklós végigjárja – a folytonosan mozgó, azaz kinetikus kivételével – a szobormű valamennyi fejlődéstörténeti típusának útját. Kiállításán látható tömbszerű, modellált (kivájt), perforált (átfúrt) és lebegő alkotás. Ez a változatosság – az előbb tárgyalt jellemzőkkel együtt – olyan gazdag, hogy több életmű válogatott ízelítőjét kelti. Nem tudom eldönteni, hogy Pap Miklóst a sors megverte vagy megáldotta-e a tudományos kutatómunkára való tehetséggel. Csak azt tudom, látom, hogy a szobrászművészet bőven képes lenne kitölteni egész életét. Tagadhatatlan vonzódása a régi és a rejtélyes, a titokzatos és a misztikus felé (Excelsior, Marabu, Ősvirág, Genezis). Azonban ennél lényegesebbnek, meghatározóbbnak érzem azt a törekvését, hogy az eltűnt harmóniát keresse és megtalálja. Számos bizonyítéka van ennek: a Tavaszváró, a Jel, a Madár, az Encope,

A triász üzenete. Harmóniaigényében azonban nem az idilli, hanem a felemelő, az emberi tartásra és összetettségre való figyelmezés az irányadó (Kontrasztok Ady Endre emlékére). „Én az olyan szobrot szeretem, amelyben élet van, vitalitás. Organikus forma érzetét kell keltenie és valami pátoszt, melegséget kell sugároznia." Úgy gondolom, Henry Moore 1960-ban megfogalmazott igényének Pap Miklós több kompozíciója is eleget tesz.

ól 1600 Ft-ig
ól 2300 Ft-ig
agybánya u. 4.
mellett.)
zo. 8.00–13.00-ig.
055

AKÁSÉPÍTŐK!

BRECEN BELVÁROSÁBAN,
henyi, Arany J., Lorántffy utcákon
ASHÁZI LAKÁSOK, ÜZLETEK,
ARÁZSOK LEKÖTHETŐK.
C.-POL. IGÉNYBE VEHETŐ.
IAGYERDEI ÖVEZETBEN
két utcára nyíló TELEK
kész alappal eladó.

Hajdúház Kft.,
Db., Pacsirta u. 53.
on: 310-322, 06 (30) 680-113
Nyitva: 9.00–14.00 óráig.

Erőgépek, pótkocsi
kombájnok, silózók, bál
permetezők, vetőgép

Helye:
Békéscsabai
AGROKER Rt.
5602 Békéscsaba, Szerdahel
Telefon: (66) 443-143
Fax: (66) 441-583

POROTHER

rendszer a házhoz

WIENERBERGI
Téglaipari Rt.

POROTHERM®-NYERŐJÁTÉK:
1998. március 1. és szeptember 30. között.
Nyerje vissza a házára való **POROTHERM®** N+F építőanyagát.
Részletes információért forduljon helyi építőanyag-kereskedőjéhe

A Fényes Adolf terem ez alkalommal Papp Oszkár festőművész alkotásait mutatja be. Papp Oszkár, ki 1925-ben született, már gimnáziumi éveiben az Örkényi-Strasser féle szabadiskolában fejlesztette tehetségét. A Képzőművészeti Főiskolára 1945-ben iratkozott be, és itt három évet töltött. Itt készült munkáit a növendékek kiállításain, „Magyar valóság" és az 1949. évi VIT kiállításon mutatta be. Ezek a képei, melyeket kultúrforradalmunk első éveiben festett, még a formalizmus szellemében születtek: a dolgozó embert sematikusan, színek elvont rendszerében ábrázolják.

Papp Oszkár az utóbbi három évben indult el a fejlődésének egészségesebb, bár törésektől megszakított útján. Sokat kísérletezett, különböző művészeti ágakban dolgozott, és így kiállítása inkább egyes eredményeket, nem pedig kiforrott művészegyéniséget mutat. Festészetében még nem tudott kellően megszabadulni a művészi öncélúság elvének nyomásától, ami akadályozza, hogy arcképeinél kellően elmélyüljön az ábrázolt emberek jellemének vizsgálatában és hogy csendéleteivel korunkat: életünk apró, de jellegzetes vonásait fejezze ki. Festészete szellemének ez az elvontsága tájképeinél kezd megszűnni, melyek, mint a „Visegrádi fasor", bensőségesen, emberien mondják el, amit vidéki útjain a napsütötte tájak, visegrádi romok és apró falvak látásakor érzett.

Papp Oszkár legsikerültebb, legelmélyültebb munkái kisméretű virágcsendéletei. Ezeknél a csendéleteknél érte el leginkább, hogy a természet gazdag világát a maga bájában és szépségében, elfogulatlanul, előre meghatározott festészeti sémák mellőzésével, azaz realista művész szemével nézze és kidomborítsa azt, ami leginkább megragadta: a virágok könnyed frisseségét, szerves életét.

Grafikai alkotásainál kísérelte meg, hogy tágabb összefüggéseket, napjaink kérdéseit érintő jelenségek művészi ábrázolását megoldja. Legkiemelkedőbb ez alkotásai közül egy tussrajz-sorozat, melyet a munka, a dolgozó ember bemutatásának szentelt. E sorozata, melyet Sztálin elvtársnak nyugalmát és bölcsességét hangsúlyozó kisméretű ábrázolása nyit meg, a bányák és gyárak világába vezet. Papp érdeme, hogy az új szocialista ipar témájának feldolgozását a dolgozó ember bemutatásával, az új embertipus művészi tükrözésével akarja megoldani. E sorozatához kapcsolódik még több rajza és vázlata is. Ezek szintén a hazánkban sarjadó boldog dolgos élet egy-egy jelenetét állítják elénk — egyre felszabadultabban és elmélyültebben.

A művészi átformálódás folyamata közben Papp mint éremművész is munkálkodott. Éremművészetének témaköre eléggé bő: felöleli a munka és a mult forradalmi megmozdulásainak témáját és néha intimebb tárgykörökre is kiterj d. E finom munkáinál azonban néha könnyebb eszközökkel, nem annyira koncepciójával, mint inkább „festői" szépségekkel ér el hatásokat. Ahogy rajzművészetében, elsősorban a Munka sorozatnál, főleg Bencze László hatása érezhető, úgy ez érméi leginkább Borsos Miklós munkáinak alapos tanulmányozását árulják el.

Papp Oszkárnak sok jó képessége van: a rajzi készség, a színek iránti fogékonyság és legjobb munkáinál az érzésvilág bizonyos gyengédsége. Sok azonban még tennivalója. Fel kell szabadulnia főleg festészetében, a gyakran még iskolás szemlélet alól, ami nagyobbméretű csendéleteinél érezhető leginkább. Gondosabban, az ábrázolt jelenségek iránt több művészi tisztelettel, odaadóbban kell festenie. Dolgozóinkkal foglalkozó rajzai azt mutatják, hogy már szocialista realizmusra törekszik, de ez emberi és művészi fordulatának következményei még nem eléggé értek meg művészetében. Emellett többet tanul még kortársaitól, mint a mult nagy realistáitól, festészetünk legjobb haladó hagyományaitól és ez úgy mutatkozik meg művészetében, hogy eredményeket inkább, mint hatásokat vesz át, ahelyett, hogy kritikailag elsajátítaná, saját művészetébe szervesen beolvasztaná őket, azaz eredményeket vesz át azoknak a küzdelmeknek megtakarításával, melyeket minden eredményért áldozni kell. E feladatok megvalósítása kell, hogy foglalkoztassa, és fejlődését, melyet főiskolai évei óta megtett, igéretnek tekintjük jövő munkásságára.

DOBAI JÁNOS

KÉPEK:

Nagyanyám. Olajf. 1952.
Gáborjáni Krára arcképe. Olajf. 1951.
Vázlat Tamási Áronról. Olajf. 1953.
Tanulmányfej. Olajf. 1950.
Önarckép sárga sállal. Olajf. 1952.
Csűr. Olajf. 1951.
Visegrádi fasor. Olajf. 1953.
Visegrádi ásatás. Olajf. 1953.
Visegrádi fasor estefelé. Olajf. 1953.
Virágok. Olajf. 1950.
Muskátli. Olajf. 1950.
Zöldségek. Olajf. 1950.
Konyhacsendélet. 1952.
Tálcás-csendélet. Olajf. 1953.
Retek-citrom. Olajf. 1953.
Sárga virágok. Tempera. 1951.
Őszirózsák. Temp. 1951.
Virágok bronzvázában. Temp. 1951.
Vadvirágok. Temp. 1952.
Szagos bükköny. Temp. 1952.
Begonia. Temp. 1952.
Ciniák. Temp. 1952.
Ibolya-hóvirág. Temp. 1952.
Liliom. Temp. 1952.
Szegfűcsokor. Temp. 1952.
Virágok üvegvázában. Temp. 1953.
Tavasz a gyümölcsösben. Temp. 1950.
Csökölyi este. Vízf. 1952.
Virágzó fa. Vízf. 1952.

RAJZOK:

Sztálin. Tussrajz. 1950.
Olvasó honvéd. Tussrajz. 1950.
Pihenő katonák. Tussrajz. 1950.
Katonák a gyárban. Tussrajz. 1950.
Lakatos. Tussrajz. 1950.
Marós lány. Tussrajz. 1950.
Készül a terv. Tussrajz. 1950.
Munkamódszer átadás. Tussrajz. 1950.
Esztergályos. Tussrajz. 1950.
Vájár. Tussrajz. 1950.
Bányász. Tussrajz. 1950.
Marokszedő. Tussrajz. 1950.
Tiborc. Ceruzar. 1946.
Önarckép. Kréta. 1946.

A francia bányászsztrájkról. Tollr. 1948.
Favágó. I. tollr. 1948.
Favágó. II. tollr. 1948.
Kubikus. Tollr. 1948.
Arató. Tollr. 1948.
Kapáló. Tollr. 1948.
Cséplőmunkás. Tollr. 1948.
Irén. Ceruzar. 1949.
Öregember. Ceruzar. 1949.
Ásóember. Tollr. 1949.
Kordés-ló. Tollr. 1949.
Bányász élmunkás. Ceruzar. 1949.
Bányász. Ceruzar. 1949.
Öreg bányász. Ceruzar. 1949.
Bányászfejek. Ceruzar. 1959.
Élmunkás. I. ceruzar. 1949.
Élmunkás. II. ceruzar. 1949.
Balkács elvtárs. Ceruzar. 1949.
SzIT-es bányászfiú. Ceruzar. 1949.
Két bányász. Tussr. 1950.
Kapás. Rőtli. 1950.
Önarckép. Rőtli. 1950.
Csendélet. Tollr. 1951.
Elővájó. Tussr. 1951.
Tanulmányfej. Ceruzar. 1953.
Öreg Tsz-tag. Ceruzar. 1953.
Villanyszerelő. Ceruzar. 1953.
Kubikusok. Szénrajz. 1950. (foto.)
Illusztrációk Krudy Gyula novelláihoz. Tollr. — Vízf. 1952.

PLAKETTEK:

Wagner. Bronz. 1951.
Wagner-operák, sorozat. Festett gipsz. 1951.
Egy faun délutánja. „ „ 1951.
Leányfej. „ „ 1951.
Emlékplakett. „ „ 1950.
Tréfás plakett. „ „ 1952.
Nunc est bibendum. „ „ 1952.
Népi táncos. „ „ 1952.
Régészet. „ „ 1952.
Kubikus. „ „ 1952.
Bányászok, sorozat. „ „ 1952.
Magyar forradalmak, sorozat. f. gipsz. 1952.
1514. F. gipsz. 1952.
Mozart. F. gipsz. 1953.

Felelős kiadó: Záhony Istvánné
Budai nyomda 1.
F. v.: Bőhm Sándor igazgató
280 db. 3196 53

FÉNYES ADOLF-TEREM
VII., RÁKÓCZI-ÚT 30., FÉLEMELET

PAPP OSZKÁR
festőművész
KIÁLLÍTÁSA

1953 október 3-tól október 12-ig

SŰRŰ KÉPEK

ANTROPOLÓGIA ÉS FOTOGRÁFIA II.

A Magyar Fotográfusok Háza
meghívja Önt a
Miskolci Egyetem
Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszéke
hallgatóinak és oktatóinak
kiállítására

Barta-Alsó Dalma, Bégány Márta, Biczó Gábor, Bócsi Krisztián, Bogdán Melinda, Bozó Krisztina, Csajbók Anita, Csatlós Judit, Dávid Gergely, Dobák Judit, Dobos Attila, Frida Balázs, Honti Zalán György, Illés Péter, Ilyés Zoltán, Kalas Györgyi, Kapalló Gergely, Kocsis Zoltán, Kupcsik Helga, Lágler Péter, Molnár Ágnes, Nagy Judit, Nagy Szilvia, Palik Ildikó, Pap Ibolya Judit, Pap Réka, Sor Zita, Susánszky Anna, Szabó Krisztina, Szilágyi Levente, Tolvaly Orsolya, Tóth Hajnalka, Tuczai Rita

A kiállítás kurátora: **Bán András**

Megnyitja **Grandpierre Attila**
2000. november 13-án, hétfő délután 4 órakor
Megtekinthető november 26-ig naponta 14-18 óráig

Mai Manó Ház
Budapest VI. Nagymező u. 20., IV. emeleti alkalmi kiállítótér

A kiállítás támogatói a Nemzeti Kulturális Alapprogram
és a Magyar Művelődési Intézet
A Magyar Fotográfusok Háza szakmai támogatói: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Fenyő János Alapítvány, Siemens, Westel

PAP RÈKA

PAP RÉKA

A MŰVÉSZETEK BÁRKÁJA – Papírhajó Galériában (Batthyány téri kikötő) csütörtökig látható Pap Réka kiállítása. Megtekinthető 10-től délután hat óráig.

NÉPSZABADSÁG, 2000. 06. 26. 35. o.

Pap Tibor

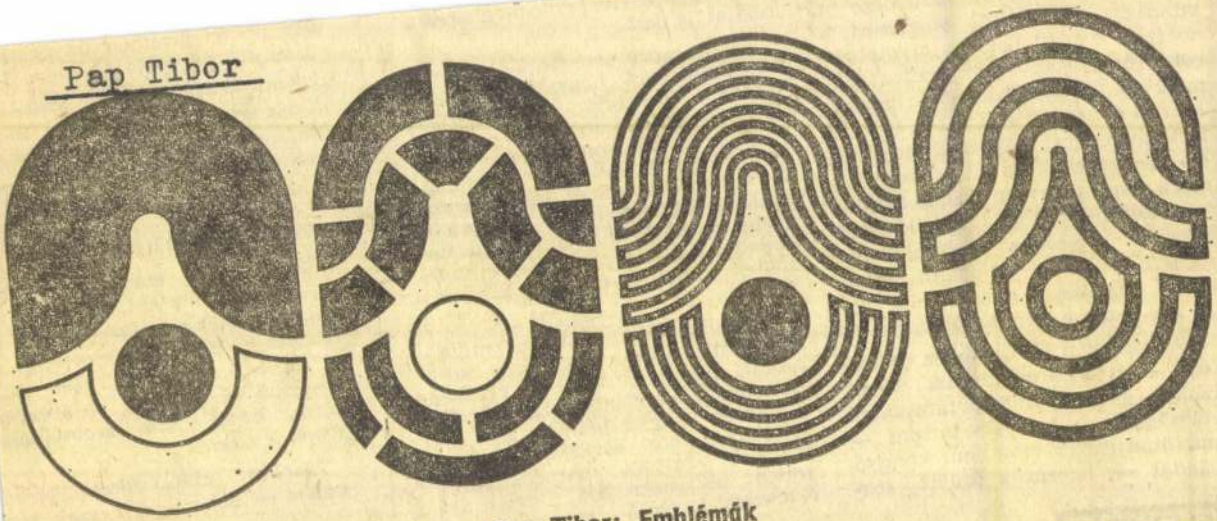

Pap Tibor: Emblémák

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 22. XX. évf. 21. sz. 5. lap.

ÉLET ÉS IRODALOM

...ezett. Már csak azért is, mert irodalmunk évszázados fejlődése is mindig a társadalmi haladásért, a nemzeti függetlenségért vívott harcok, törekvések népi erején alapult. A felszabadulás óta megtett három évtizedes útja során is azzal tett tanúságot erejéről, hogy az élő nemzedékek és az utókor számára élményszerűen örökítette meg — konfliktusaival, tévedéseivel, sokszor keserves küzdelmeivel együtt — azt a történelmi fejlődést, amelyet a szocializmus hozott a magyar nép életében.

Napjainkban új és nehéz próbatétel előtt áll irodalmunk. Nemcsak a gyorsan változó társadalmi valósággal kell lépést tartani — ami önmagában véve sem könnyű feladat —, hanem a fejlett szo-

próbatétel esetenként meghátrálásokkal is jár.

Talán ezért sem fölösleges emlékeztetni arra, hogy irodalompolitikánk alapelvei változatlanok. Egyértelműen támogatjuk a marxizmus—leninizmus szellemétől áthatott, pártos, elkötelezett, realista irodalmat. Várjuk és kérjük a szocialista eszményeknek, népünk új életet teremtő munkájának, a társadalmi haladás irányának a valóságból kiinduló, művészi kifejezését.

Elutasítjuk a dogmatikus művészetszemléletet és továbbra is helyt adunk minden, valóban értékes, humanista alkotásnak. Ez a széles alapokon nyugvó politika azonban feltételezi, sőt elvárja, hogy a marxista kritika maradéktalanul töltse be eszmeileg orientáló, értékrend-teremtő szerepét. Apo-

zul többen levélben üdvözölték tisztújító közgyűlést. *Déry Tibo* levelét Bárány Tamás olvasta fö *Illyés Gyula* gondolatait Berth Bulcsu közvetítette, *Zelk Zoltá* jókívánságait pedig Cseres Tibo tolmácsolta.

Tisztelt közgyűlés!

Engedtessék meg nekem, hog összejövetelük alkalmából bár rö vid, de annál szívélyesebb üdvöz letemet küldjem író barátaimnal és sajnos, nagyrészt ismeretle fiatalabb társaimnak, elnézésüke kérve, hogy nem személyese adom át őket.

További elnézésüket kérem amiért — noha nem veszek rész

PAP TIBOR

DIPLOMAKIÁLLÍTÁS
Képzőművészeti Főiskola

Öt végzős alkalmazott grafikus diplomamunkái. Öt különböző látásmód, technika szárnypróbálgatásai a plakát, a könyv- és hanglemezborító

műfajában. Mindennapjaink „háttéresztétikája" lehetne a színvonalas plakát, hisz lépten-nyomon találkozunk vele, akár a könyv- és lemezborítóval. Az utcán néha egyetlen legyintéssel elintézhetjük a rossz plakátokat, és csak egy-két szavas, dicséret („egész jó!") illeti a kiválókat. A recenzens nincs ilyen kényelmes helyzetben, bár a rövid rangsorolást megengedheti magának.

Leginkább tetszettek Pap Tibor plakátjai. Már utcára került a Páva udvar szecessziós nőalakja, amelyért nívódíjat kapott. De nem ez a saját hangja, inkább a tisztább formavilágú, határozottabb vonalvezetésű, a lényeget megragadó munkák. Ilyen a Stúdió '82 két ötletes plakátja, vagy a szellemes *Giacomo Casanova emlékiratai*, amely egy tollhegybe sűríti a hírhedt szívtipró által felidézett női idomokat.

Nagyon tetszettek Homolya Gábor állatkerti pictogrammjai, barokkos könyvplakátja, és sötét humorú *Don Juan*ja. Tetszettek Felsmann Tamás finoman cizellált művei, az aprólékos műgonddal készített, mindent behálózó rajzszövevények: Lermontov-illusztrációk, Bartók- és Kodály-emléklapok. Kevésbé szórakoztattak Molnár A. József bájtalan mesefigurái.

És a legkevésbé Danica Dejanov elnagyolt Fabulon-plakátjai, vázlatnak maradt munkái tetszettek. Meg az sem tetszik, hogy nem lehet a papírüzletekben kortársaink legjobb plakátjait megvenni. Egykori árureklámok, alkonyi tájak, és közismert reprodukciók helyett vagy mellett.

(Képünkön Pap Tibor plakátterve)

Soltész Éva

82. 4

gfelelő szem. alapbér: Ft.

nkaidő: hónap.

-tól -ig.

ngedély kelte, száma:

jöv. adó és községfejl. hozzájár. kerül

.

.....

megbizó

T3

ami jókedvű, felmagasztosít... cseh vígjáték!

Mindezt sürgősen felejtsük el Petr Schulhoff filmjét nézvén. Két, egymással szomszédos családról szól: ügyeskedőkről, akik mindenféle szélhámosságok útján szeretnének pénzhez jutni, s lefőzni egymást, majd

Pap Tibor

Élet és Irodalom, Bp. 1976.
május 22. XX. évf. 21. sz.
9. lap

Az

Üstök Péter: Hétfő (Szépirodalmi, 193 old.)

A kisregény hősének éppoly furcsa — talán jelképes — neve van, mint frójának: Lun Ákos. Tettei is különösek: érettségi után, még nyáron jelentkezik egy gyárba. Nem időszakos munkára — végleg. Osztálytársai kinevetik, bolondnak tartják, szülei átkozódnak, ő pedig csakazértis kitart. A regény ott végződik, ahol az újsághirdetésből találomra kiszemelt gyár „A GYÁR" lesz Lun Ákos számára.

Nyilvánvaló az önéletrajzi indí-

ragad", ahogy Csokonairól írja. A Múzsák e nyájas kísérője minden olvasóját Árkádiába vezeti. Példájából mi is tanulhatunk.

Kelemen János

gigpásztázta e kis hazát: ismeri a falvak népét, a lakótelepek, a dzsumbuj és a munkásszállások lakóit, a kollégiumok, az utcák, az Emke-aluljáró, a gyorsbüfék, a búcsúk, kirakodóvásárok és cigánytalálkozók, a mentőkocsik és a cirkuszok, a hivatali titkári szobák, a tanyák, a falusi iskolák, az úttörőházak, a téeszek, a kórházak, a sportpályák, a pesti peremkerületek, a közértek, az albérletek, a házasságközvetítők, a tévéstúdiók világát, a színészeket, pop- és komolyzenészeket, statisztákat, dilettáns írókat — sorolhatnám napestig. A lényeg azonban nem is a helyszín, mindig az ember (és annak sorsa), ahogy ide vagy oda vetődött.

Példátlan ez a bőség, ez a pazarló gazdagság. Eljátszom a gon-

...nül, amikor egy ádáz atya a
nyílt utcán püföli pöttöm gyere-
két, hiszen éppen tegnap este
kent le akkora pofont Pistikének
egy intő miatt, hogy megeredt a
srác orra vére?

Hányszor és hányan vannak
olyan helyzetben, mint a patinás
étterem udvarias pincérei: de-
hogyis szállnak szembe az erő-
szakkal, ha a múlt héten az ő ke-
zeik közül szabadították ki a
[redacted]

Pap Tibor

Élet és Irodalom, Bp
1976. május 22.XX.év
[redacted] 21. sz. 9.lap.

X vagy Y. magánember
...t ügyködő menedzser műkö-
...dési engedélyét visszaélések miatt
ennyi és ennyi időre felfüggesz-
tették. A felfüggesztés ideje azon-
ban lejárt, a faramuci szerződés-
kötések folynak tovább.

[redacted]

[redacted]

Pap Tibor

Pap Tibor: Kedvenc állataim

Élet és Irodalom, Bp. 1976.
május 22. XX. évf. 21. sz.
9. lap.

9

után jutott el oda, hogy első
álló kötete megjelenhessen.

Ez utóbbi jeles esemény; soka
nem is gondolják, mennyire az.
A nyolc fejezetben csoportosított
harmincnégy riport a mai magyar
valóság másutt jószerével így
nem található izgalmas, sokoldalú tükrözése. Egyik interjúalanya
— történetesen újságíró — ezt
mondja: „Hiszek abban, hogy egy
jó riport nagyobb szolgálat, mint
egy vaskos, ám unalmas útikönyv." Kiegészíteném: mint egy
unalmas novellaskötet. Mint egy
unalmas regény.

Bajor Nagy Ernőt — maga vallja így — mindig csak az ember
és annak sorsa érdekli. Ez az emberközpontú szemlélet mélységet
és magasságot is megmutat, sorsot, utat, mely a múltból a jelenen át a jövőbe vezet. Ez a „sorsriporter" negyed század alatt vé-

Pap Tibor

Élet és Irodalom, Bp. 1976. évf. 21. sz.
május 22.
9. lap.

megbocsátja az olvasó, a végéről visszapillantva már nem: „*Taszított a habos dumája*”, „*büdöslött a*

Múzsák k

Kiss Tamás: Árkádiában éltünk
(Szépirodalmi, 336 old.)

Találó címet adott tanulmánykötetének Kiss Tamás. A tanulmányok legtöbbje az „árkádiai pör” Debrecenében vagy a város (melyet ő szívesen ír Városnak) környékéhez kapcsolódik, s hangulatukban is van valami „árká-

Pap Tibor

1954-ben született Budapesten.
Végzettség: Képzőművészeti Főiskola
Tevékenységi terület: az alkalmazott grafika valamennyi területe
Lakcím: 1091 Budapest, Üllői u. 111.

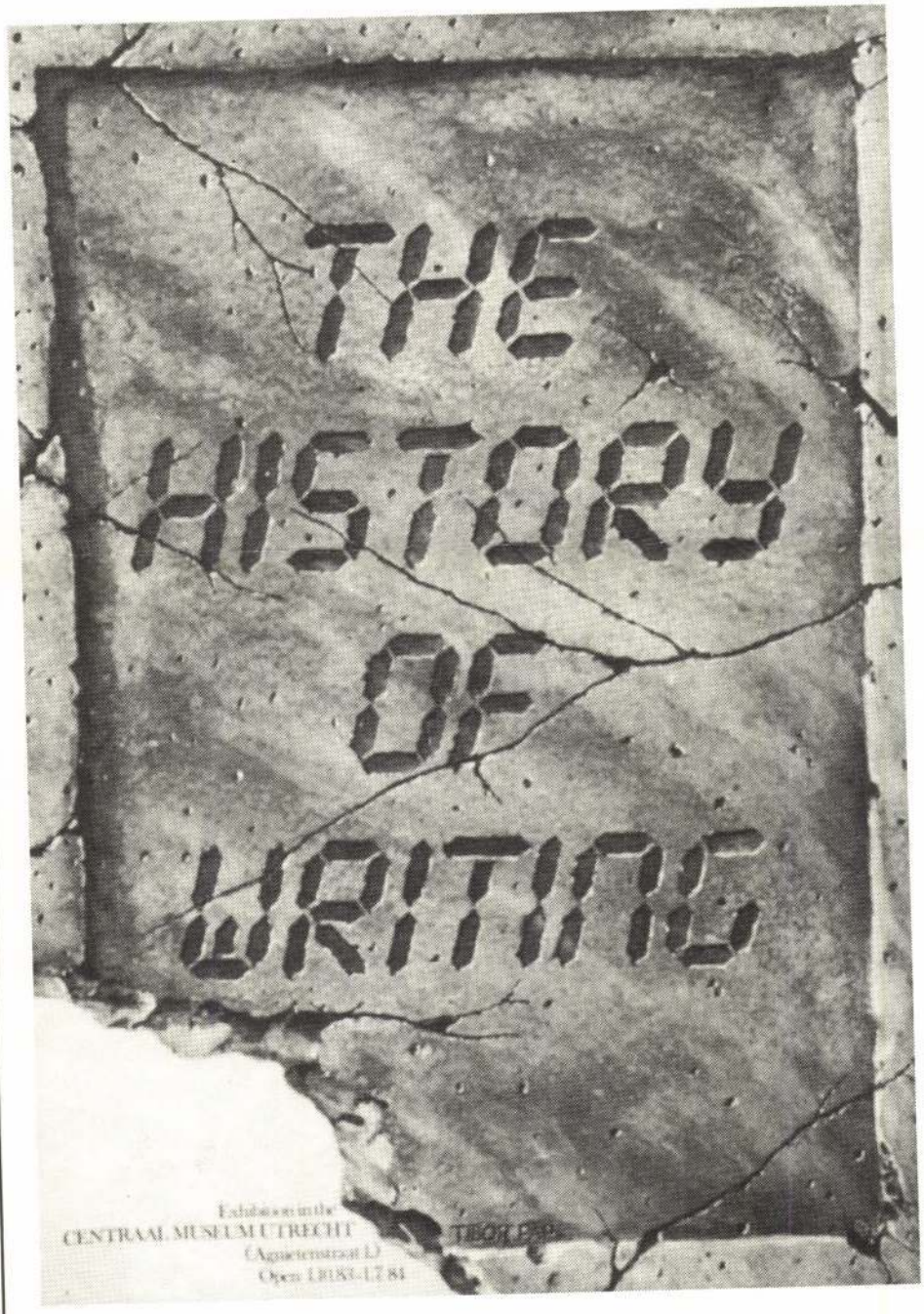

Orosz István

1951-ben született Kecskeméten.
Végzettsége: Iparművészeti Főiskola
Tevékenységi terület: plakát, rajzfilm
Lakcím: 2092 Budakeszi, Felkeszi u. 2.

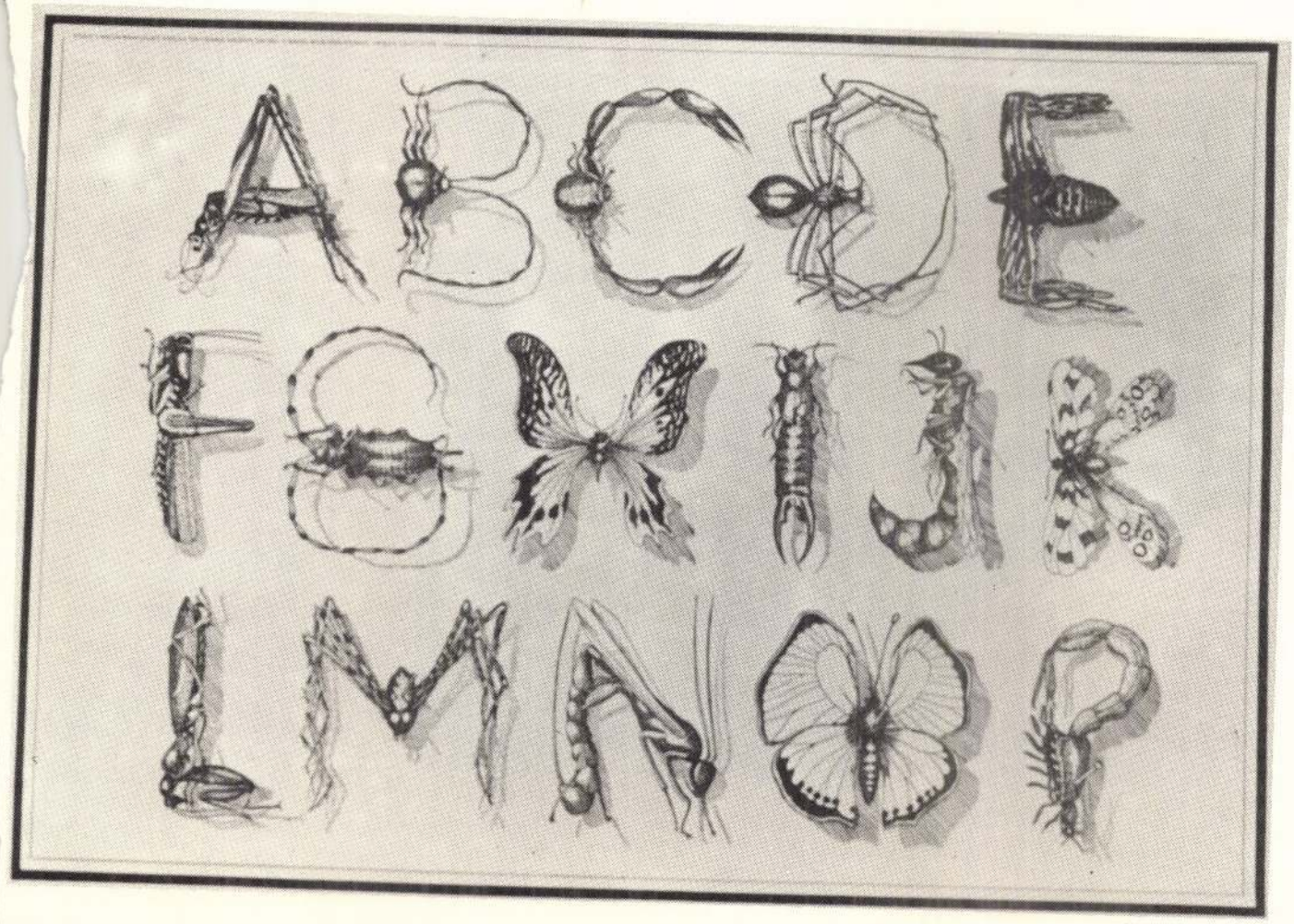

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Társadalmi Szemle

Pap Zoltán

1978 MAR

1021

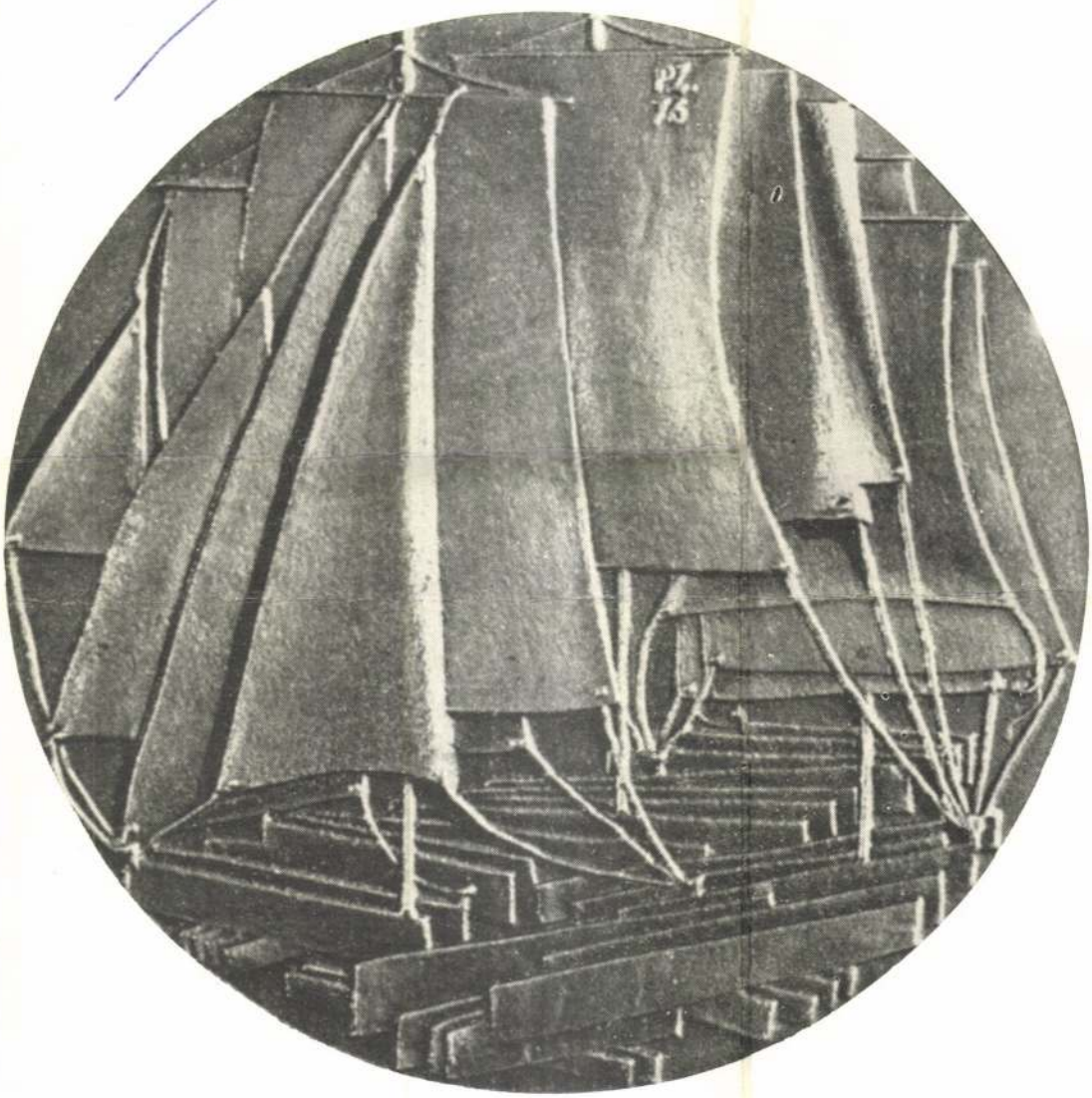

Pap Zoltán érme

6,– forint

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Pap Zoltán festőművész

1021

Művészek a Dunakanyarban

Dunakanyar. A szemérmesen bontakozó tavasz fényeiben a táj Szőnyi István világos, finom pasztellszíneiben lép elénk. Átellenben, Visegrád körvonalai a Duna feletti opálos szürke párafüggöny mögött szintén festő vásznára kívánkozik. A kora délelőttön, végig a nagymarosi part mentén, csönd és nyugalom, a kikötőben a komp is békésen vesztegel.

Csönd fogad a házban is, ahol tíz-egynéhány képzőművész ütötte fel hosszabb-rövidebb időre a tanyáját. Az egykori magánpenzió immár két évtizede a színek mestereinek, a táj szerelmeseinek a hajléka. De a házba belépőt fogadó nyugalom csak látszólagos. Minden ajtó mögött munka folyik, az alkotás izgalmában a szép születik.

Pap Zoltán

festőművész fent az emelet egyik sarokszobájában nagy ünnepre készül. Március végén, április elején kiállítása nyílik a fővárosban. Tulajdonképpen az első. A korábbit nem tartja annak, hosszú évekkel ezelőtt volt vidéken, nem éppen szerencsés körülmények között.

— A képzőművészeti életben természetesen eddig is rendszeresen részt vettem — mondja —, országos és kollektív kiállításokon szerepelek. Az alap folyamatosan vásárol tőlem, így az alkotás anyagi fedezete is biztosítva van.

A szoba, ahol most dolgozik, az alkotóházaknak nem a legelőnyösebb helyiségeihez tartozik. Meglehetősen gyér a világítás, ami alaposan megnehezíti a művész dolgát. Annál is inkább, mert Pap Zoltán vásznain nagy szerepet játszanak a fehér alapra feltett intenzív színek, melyek együttese kelti a képek különlegesen dekoratív hatását.

Erről alkalmunk van többszörösen meggyőződni. Az ablakra pokróc, az asztalra diavetítő gép kerül. Vagy húsz kép meglehetősen sikerült felvételeit láthatjuk a falra feszített vásznon. Ezek témái is tükrözik, hogy a művész elkötelezett híve a Dunakanyarnak.

Mint ahogy sok tekintetben ehhez a vidékhez kötődik

Zirkelbach László

munkássága is. A szobájában ugyan csak egyetlen vászon van, amelyen dolgozik, de a munkáiról készült kitűnő színes fotók sora idézi ezt a csodálatos tájat. Főleg az ősz rozsdafoltos borongását és a tél magába süppedt nyugalmát érzékeltetve. Egyik-másikon mintha Szőnyi István szellemárnya suhant volna végig, de ez csupán csalóka benyomás; a vidék közös, ahol a képek születtek.

Ez a szoba az előbbivel ellentétben, fürdik a fényben. A széles kivágású ablakon meredek cseréptetőkre esik a tekintet, a nagymarosi házak állnak őrt a felfelé kapaszkodó emelkedő aljában.

— Igen, ami a szobát illeti, én szerencsésebb vagyok, mint Pap Zoltán barátom. Ám legszívesebben a szabadban tartózkodom, az az én igazi műtermem.

Valóban, ha az ember jobban körülnéz a szobában, az egyetlen állványra fogott festménytől eltekintve a környezet inkább barkácsolóműhely benyomását kelti. Szegen lógó keretes fafűrész, kicsiny satu, frissen készült keretlécek. Látszik, hogy a négy fal között inkább csak felkészül az igazi alkotómunkára.

Molnár Róza

számára viszont — akihez ezután kopogtatunk be — már bizony nem könnyű a mozgás; bár a hetedik évtizedében is sok fiatalságot őriz lényében. Nagybányáról indult el, ott jegyezte el magát a természet szépségével, hogy végleg itt a Dunakanyarban lépjen vele frigyre.

A piciny szobában eszményi rendetlenség fogad. Egy asztalkán ecsetek, festékes tubusok, félig kész képek, közöttük egy elkezdett utolsó öregkori önarckép.

A képek is, a környezet is valami játékos derűt sugároz. Mindez talán éppen Nagybánya ajándéka.

— Valóban az. Világéletemben sok mindenen átestem, de a mosolyt semmi sem tudta letörölni az arcomról — természetesen a képeimről sem. Mindennek tudok örülni. Ez ad számomra könnyedséget. Bár mostanában már nehezen dolgozom, amíg egy képet felépítek, bizony sok idő eltelik. De ez összefügg azzal is, hogy az utóbbi időben túlságosan kritikussá váltam. Azelőtt örültem, ha bármelyik munkámnak tapsoltak, de most már sokkal reálisabban gondolkodom. Önmagamat azonban nem akarom és nem is tudom megtagadni. Pedig, őszintén szólva, nem esik éppen jól, ha azt mondják, szépek, de nem modernek a képeim.

Látogatásunk utolsó színhelyén,

Gyarmathy Tihamér

szobájában a falakon levő színes vonalkompozíciók viszont arról vallanak, hogy az itt lakó művész igazán nem vádolható maradisággal. Ő a magyar nonfiguratív festészet egyik legrangosabb képviselője. Absztrakt konstruktivista képeivel 1945 után az európai iskola kiállításain rendszeresen jelen volt. Művészetének lényegét egyik méltatója így foglalta össze: „festészetében elsődleges szerepet kapnak a vízszintesek és a függőlegesek... a belőlük kialakított hálót azonban még számos, más és más irányulású térbeli összefüggés hatja át. Bonyolult pályát fut be a néző szeme, ha sorra végigköveti a különféle körök, négyszögek, vonalhálók gazdag színrendszereit".

— Világképet szeretnék adni absztrakcióimmal — mondja a pipáját szorgosan tömködő művész. — Véleményem szerint az embernek nem kell feltétlenül a kozmoszba mennie, hogy a kozmosszal találkozzék. Az emberiség egy sajátos erőtérben él. Szerintem hiábavaló dolog magyarázni az absztraktot, azt csinálni kell. Már persze annak, akinek erre elhivatottsága van. A kóklerséget amúgy sem lehet művészi rangra emelni. Minden vonal, amit viszont művész húz, az túléli az embert, tehát meg kell fontolni minden mozdulatot.

Közben a leszálló nap nyomán árnyékok settenkednek a sarkokba. De a színes vonalak a szürkeségben is világítanak, remek szép összhatásban. A látogató pedig búcsúzik, nemcsak a háztól és annak lakóitól, hanem a tájtól is, mely oly otthonosan várja azokat, akik szeretik a szépet.

Szombathelyi Ervin

Képviselő-jelölő gy[illegible]

Csongrádban képviselőnek jelölték *dr. Erdei Ferencet*, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárát. *Bács-Kiskun megyében Mándics Mihály* iskolaigazgatót, a Délszláv Szövetség elnökét; *Raffai Sarolta* József Attila-díjas írónőt; *Angyal János* iskolaigazgatót; *Nagy Csaba* művezetőt; *Polyák Etelka* művezetőt; *Nagy Ferencné* munkásnőt. *Szabolcs-Szatmárban* özv. *Gáspár Istvánné* öntödei dolgozót, *Tóth Gézát*, a záhonyi MÁV pártbizottsági titkárát.

Pihen a Lunohod 1.

Hárommilliárd éves por a holdbeli tengerekben

(TASZSZ) A *Lunohod 1.* szombaton, miután bonyolult utat tett meg az *Esők Tengerének* körzetében, körülbelül egy kilométerrel északra a leszállás helyétől, visszatért oda, ahol a negyedik holdéjszakát töltötte.

A holdjáró teljesítette az ötödik holdnappalra tervezett teljes tudományos és műszaki kísérleti programot. Miután az előző holdnappal végén befejezte a három hónapra előirányzott munkaprogramot, a Lunohod 1. az ötödik holdnappal folyamán *további* tudományos és műszaki kísérleteket végzett.

Az újabb program előirányozta annak a két kráternek az alapos tanulmányozását, amelyeket a holdjáró a negyedik holdnappal végén ért el. Tervbe vették a holdkőzet vegyi összetételének, valamint fizikai és mechanikai jellemzőinek elmzését is.

A kráterrendszer tanulmányozását azzal kezdték, hogy megkerültek egy fél kilométeres krátert, északkeleti része mentén. Ezt követően a holdjáró leereszkedett a nagy krtáer falán és térhatású felvételeket készített. A Lunohod átszelte a fél kilométeres krátert, elérte annak nyugati határát és vulkanikus holdkőzetek övezetébe jutott.

A holdjáró rendkívül nehéz körülmények között haladt előre. Mozgását nagyszámú kő és másodlagos kráter gátolta. Ha az egyes krátereket nem tudta megkerülni, akkor a Lunohod kénytelen volt 25—30 fokos lejtőket és emelkedőket leküzdeni. Bár az ötödik holdnappal idején a Lunohod lényegesen kevesebb ideig mozgott, mint a korábbi holdnappalok során bármikor, a holdkocsi mégis 2004 métert tett meg, tehát többet, mint korábban hasonló időszakban. Március 20. és április 6. között a Lunohod egy helyben marad majd.

Miután a földi laboratóriumokban vegyileg elemezték a *„lunitot"*, a holdkőzetet, annak igen érdekes sajátosságát fedezték fel. *Kiderült, hogy a holdbeli tengereket borító por abszolút kora 2,2 és 3,6 milliárd év között mozog.* A felszín alatt levő kőtörmelékek és mikrokristályok kora valamivel kevesebb, ezek átlagostan 200—250 millió évvel fiatalabbak a holdpornál.

A tudósok feltételezése szerint ezt az anomáliát az okozta, hogya holdporba kis szilánkok jutottak a Hold kontinenseiről, meteorok becsapódása után. *A jelenlegi feltevések szerint a Hold kontinensei jóval előbb keletkeztek, mint a holdtengerek.*

*

A Szovjetunió népgazdasági eredményeinek kiállításán a *Kozmosz* pavilonban szombaton kiállítás nyílt az SZKP XXIV. kongresszusának, valamint az ember első űrrepülése 10. évfordulójának tiszteletére. A kiállításon bemutatták a Lunohod 1. szovjet holdjármű pontos mását is.

El akarta téríteni a hajót

A szczecini vajdasági bíróság előtt megkezdődött *Marian Gdanski* 21 éves lengyel állampolgár bűnpere, a vádirat szerint Gdanski 1970. október 26-án erőszakkal el akarta téríteni útvonaláról a Szczecini Hajózási Társaság „Alina" nevű személyszállító hajóját.

A bírósági tárgyaláson a vádlott *beismerte, hogy a hajó parancsnoki kollektíváját saját készítésű kézigránátjának felrobbantásával fenyegette meg*, s arra akarta kényszeríteni, hogy a hajót kormányozzák a legközelebbi svéd kikötőbe.

A bírósági tárgyalás több napig tart.

TÉVÉNAPLÓ

TEGNAP, SZOMBATON, érdekes riportfilmet láttunk az *Eötvös-kollégiumról*. Készítői képileg ugyan néha túlbonyolították (a montázsokon nem mindig lehetett felismerni a tárgyakat és szövegeket), de *Poór Klára* riportjaiból végül is összeállt a teljes kép. A hajdani és mai *Olivérből* készült angol filmsorozat is különb megannyi konfekcionált eszközökkel készült sorozattársánál. (Különösen ki kell emelnünk itt a szinkronmunkát, amely nemcsak technikailag, de hangulatilag is igen jól fedi az eredetit.) Mégis úgy gondoljuk, hogy még a szombati ejtőzésben is talán kissé sok ennyi a mesemondókból és a naiv történetekből. A műsorszerkesztés figyelmesebb lehetett volna.

Azaz, hogy voltaképpen figyelmes is volt, mert a Jókai-film után már egyre inkább ügyelt a színvonalra. A kitűnő, s televízióban sajnálatosan ritkán látható *Margittay Ági* szavalóestje *(„El kell indulni minden útra")* jó leckét adott az egyéni hangvételű költői műsorok összeállítására. A késő este, születése 90. évfordulója tiszteletére sugárzott *Bartók-program* pedig, az *Arckép*, már végképp megfelelt minden minőségi követelménynek. A vele kapcsolatban álló kortársak és kutatók — *Újfalussy József, Denijs Dille* és *Ernest Ansermet* — mellett kitűnő előadóművészeket is hallottunk, köztük a nagy muzsikus özvegyét, *Pásztori Dittát*. Igen szép élmény volt a teljes III. zongoraverseny, *Szabó Csilla* előadásában, a bajor rádió és televízió szimfonikus zenekarának közreműködésével.

MA, VASÁRNAP, a délelőtti ifjúsági műsor bizony nem ígér különösebb szenzációkat. Nem egészen értjük, hogy miért kell az Iskolatévének négy előadását is éppen ünnepnap délelőttre tenni, ami egyben, legjobb emlékezetünk szerint, iskolai szünnap is. Az állandó műsorokon kívül érdekességet kínál a *Telesport* délutáni adása: a *jégkorong-világbajnokságról* két éllovas összecsapását, a *Csehszlovákia—Svédország mérkőzés* két utolsó harmadát közvetítik Bernből. A *Hét* esti műsorának középpontjában ezúttal a választás fog állni. A hírek után *Csontos Gábor* tévédrámáját sugározzák; címe *A 144. napon.* A Latinca Sándorról szóló drámával köszönti a televízió a Tanácsköztársaság kikiáltásának évfordulóját.

Lukácsy András

SAJTÓFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19/6 MAI 2.2

ÉLET ÉS IRODALOM

Pap Tibor

1021

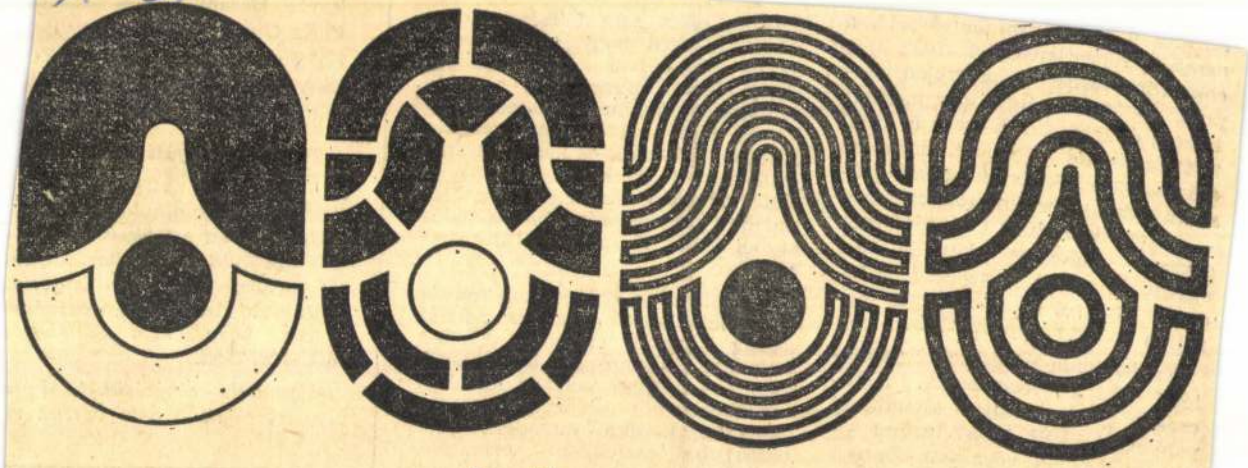

Pap Tibor: Emblémák

mindig a társadalmi haladásért, a nemzeti függetlenségért vívott harcok, törekvések népi erején alapult. A felszabadulás óta megtett három évtizedes útja során is azzal tett tanúságot erejéről, hogy az élő nemzedékek és az utókor számára élményszerűen örökítette meg — konfliktusaival, tévedéseivel, sokszor keserves küzdelmeivel együtt — azt a történelmi fejlődést, amelyet a szocializmus hozott a magyar nép életében.

Napjainkban új és nehéz próbatétel előtt áll irodalmunk. Nemcsak a gyorsan változó társadalmi valósággal kell lépést tartani — ami önmagában véve sem könnyű feladat —, hanem a fejlett szo-

jai.

Talán ezért sem fölö
lékeztetni arra, hogy iro
tikánk alapelvei vál
Egyértelműen támogatju
xizmus—leninizmus szell
hatott, pártos, elköteleze
irodalmat. Várjuk és kéi
cialista eszményeknek,
életet teremtő munkájának, a társadalmi haladás irányának a valóságból kiinduló, művészi kifejezését.

Elutasítjuk a dogmatikus művészetszemléletet és továbbra is helyt adunk minden, valóban értékes, humanista alkotásnak. Ez a széles alapokon nyugvó politika azonban feltételezi, sőt elvárja, hogy a marxista kritika maradéktalanul töltse be eszmeileg orientáló, értékrend-teremtő szerepét. Apo-

Engedtessék meg nekem, h
összejövetelük alkalmából bár
vid, de annál szívélyesebb üdv
letemet küldjem író barátaimn
és sajnos, nagyrészt ismeret
fiatalabb társaimnak, elnézésü
kérve, hogy nem személye
adom át őket.

További elnézésüket kér
amiért — noha nem veszek ré

Buzsákon nemcsak az öreglakiakat csapták be

Titkos vagyonmegosztás a Forrás téeszben

Megdöbbenve tapasztaltam a barátságtalan fogadtatást, amikor Horváth Endre öreglaki polgármesterrel, Neszményi Zsolt öreglaki jegyzővel és dr. Faludy Ágnes ügyvéddel megérkeztem a buzsáki téeszirodába. A titkárnő már megjelenésünkkor közölte, itt újságcikk nem lesz, mert abba a tagság nem fog beleegyezni, hogy újságíró részt vegyen a közgyűlésen (ő ezt már előre tudta?). Kimentem a téeszirodából. Gyalogosan, kerékpárral és autóval érkező buzsákiak köszöntöttek ismeretlenül is barátságosan. Végül Knézich István buzsáki polgármester kedves invitálására mégis bemerészkedtem a tagság közé. A közgyűlés első perceiben azonban Lakos István téeszelnök feltette a tagságnak a kérdést: jelen lehet-e újságíró? – Nem hívtuk ide! – hangzott egy „hangos" csoport gyanúsan egyöntetű válasza. Elhagytam a termet, megálltam az épület bejárata előtt. De az ajtónállóknak ez sem volt elég, (igaz kisebb) lökdösés kíséretében egy férfiember arra szólított fel: a téesz területét is hagyjam el.

Igazán kíváncsivá tett, miért félnek ennyire a buzsáki téeszvezetők egy újságcikktől? Mi váltotta ki a téeszelnök haragját? – érdeklődtem az előzményekről *Horváth Endre* öreglaki polgármestertől.

– A három községet egyesítő buzsáki „Forrás" téeszből Öreglak ki akar válni, és egy új szövetkezeti formát akar létrehozni. Hiába kaptunk ugyanis közigazgatási önállóságot, ha lelépünk a járdáról buzsáki földön járunk. Egyetlenegy házhelyet nem tudunk kialakítani, mert vagy a buzsáki téesz tulajdona vagy az állami gazdaságé. A gazdasággal jó a kapcsolatunk, mindent közösen használunk. Sokat segítettek nekünk, a téesszel azonban semmilyen egyezséget nem tudunk kötni, részükről csak a rosszindulatot tapasztaltuk. Negyvennyolc öreglaki tagnak van lehetősége a döntésre, félrevezetésükre a téeszvezetők mindent megtettek.

– *Miért fordultak ügyvédhez?*

– *Lakos István* téeszelnök nem hajlandó velünk együttműködni – kezdi mondókáját *Neszményi Zsolt* öreglaki jegyző. – Bizonyos információkat teljesen elzárt tőlünk. Nyilván ezzel az a célja, hogy megakadályozza Öreglak kiválását. Ezért a gazdakörök ingyenes jogsegély-szolgáltatásához fordultunk. Ekkor vettük fel a kapcsolatot *dr.Faludy Ágnessel.*

– Egy hete folyik már a kötélhúzás – mondja az ügyvédnő. – Az első tárgyaláson Lakos téeszelnök azt közölte velem: majd én megmondom, mit adok nekik. Ilyen törvénytelenséget én még nem hallottam. A kiválni szándékozók ugyanis megjelölhetik azokat a vagyontárgyakat, amiket ki kívánnak vinni. Két dolgot kértem a téeszelnöktől: a vagyonfelosztás elveit és a szabályzatot mutassa meg. Akkor én már éreztem, hogy be lettek csapva nemcsak az öreglakiak, hanem a buzsákiak is. Valamint a vagyontárgyak listáját is kértem. Mindegyik okmányt a közgyűlés előtt két nappal nagy verekedések árán, ügyészséggel való fenyegetőzés után adta oda. A tárgyalások során Lakos úrról kiderült, úgy kezeli a téeszt mint egy hitbizományt, s mint egy feudális kényúr úgy akarja eldönteni, hogy az emberek vagyonával mit csinál. A tagságot teljesen félrevezette, mert úgy csinálta meg a vagyonfelosztást, hogy a nyugdíjasok 40 százalékkal kevesebbet kaptak, mint kellett volna. Úgy csűrték-csavarták a törvény szövegét, hogy az úgynevezett személyes közreműködés súlya és aránya címszó alatt csak azoknak adtak vagyonrészt, akinek 1989. január 1-től 1991. december 31-ig munkabére volt. Nem csinálták azt, amit a legtöbb szövetkezet, ahol az átlagjövedelem alapján a nyugdíjasokat is besorolták. Tehát akik 1989. előtt nyugdíjba mentek, itt egy fillér üzletrészt sem kaptak. A nyugdíjasok száz százalék vagyonrészüket alapul véve csak 60 százalékot kaptak. Ez vonatkozik nemcsak az öreglaki, hanem a buzsáki nyugdíjasokra is. A tagsággal végül megszavaztatták a tervezetet, akik törvényesítették saját becsapásukat. Mit lehet mondani az olyan vezetésre, amelyik nem az általa vezetettek érdekeit képviseli? Sőt, ellenükre van.

– *Ilyen előzmények után került sor a közgyűlésre, amelyen nem vehettem részt. Így arra kérem önöket, mondják el tapasztalataikat.*

– Amikor kiküldték az újságírót, akkor felszólaltam, mert ez volt az első törvénytelenség – mondja Faludy Ágnes. – A közgyűlést levezető téeszelnök olyan gyorsan szavaztatott, hogy azt sem lehetett megállapítani, kik vették fel szavazati joggal a kezüket, és kiknek volt csak tanácskozási joguk. Szavazás előtt pedig hozzászólásra sem adott lehetőséget.

– Lakos úr bemutatta a jelenlévőket – teszi hozzá a jegyző –, de elfelejtette bemutatni az öreglakiak képviseletében jelen lévő ügyvédnőt. Ő felállt, be akart mutatkozni. Erre a téeszelnök azt mondta: dr. Gaál Antal képviselő úr felesége. Nem nehéz ma kormánypárti képviselő ellen hangulatot teremteni. Politikai hecckampánnyá alakította ezzel a közgyűlést.

– Az embereket szembe állította velünk – mondja az ügyvédnő. – Olyan látszatot igyekezett kelteni, mintha a kiválás után Öreglak mindent elvinne, és Buzsáknak nem maradna semmi. Amikor én el akartam mondani, hogy erről szó sincs, akkor olyan ordítás kezdődött újra, hogy percekig meg sem tudtam szólalni. Nem biztosította, mint levezető elnök a közgyűlés rendjét, hanem inkább szította a hangulatot. Amikor végül is szóhoz hagyott jutni, elmondtam az embereknek, hogy békével jöttünk, és ezt a törvényt csak megegyezéssel lehet végrehajtani. A felelőtlen vezetői magatartás elsősorban a tagságnak lesz hátrányos. A buzsákiak érdekeit nem sérti, hogy az öreglakiak ki akarnak válni. Szavaimat azonban egy csoport hurrogása kísérte. Ezen a gyűlésen az „ököljog" érvényesült.

– Ellenhangulatot teremtett a téeszelnök azzal is, hogy azt terjesztette, két faekével mentünk a téeszbe, most meg vinni akarunk mindent – vázolja a helyzetet a polgármester. – A valóság pedig: az akkori egyesített téeszvagyonoknak mintegy 39 százalékát adta Öreglak. De az azóta létrejött javak megtermelésében is közreműködtek az öreglakiak. Most a 160 millió körüli vagyonból 14 millió járna nekünk... Úgy állítja be magát az elnök, mintha Buzsák érdekeit védené, de sem Buzsák, sem Öreglak érdekeit nem védi. Egyébként fonyódi, akiért reggel megy a dzsipp, este pedig viszi vissza. De a vezetőség több tagja sem buzsáki.

Öreg parasztbácsi ballag hazafelé. – Már vége a gyűlésnek? – szólítom meg.

– Dehogy is! Hallgassa csak, hogy ordítoznak, nem lehet érteni, miről van szó. Miért nem tudja egyik a másikat meghallgatni?

Eszembe jut a téesz-faliújság, ahol egyetlen hirdetményt láttam. Új vadásztársasági törvényeket követelnek, mert különben így meg úgy... Úristen, ilyen felelőtlen vezetők kezében még fegyver is..?

Ambrus Judit

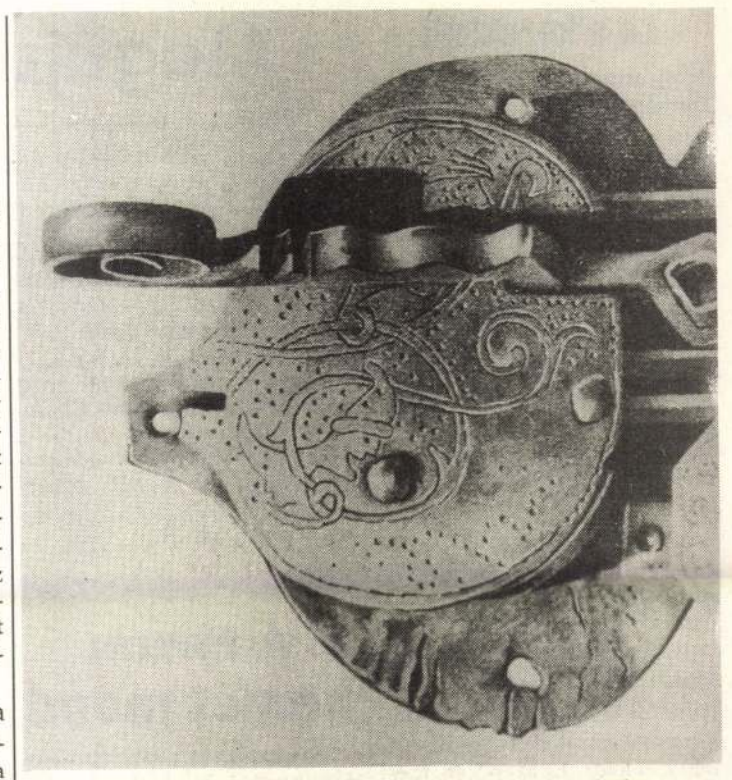

Öreg zár, avagy talán a néprajzban van a helyzet kulcsa

A pápai kastély nem kerül grófi kézre

Mire elég évi százezer forint?

A pápai Esterházy-várkastély nagy idők tanúja. Századunkban ez az impozáns, szebb időket is megért kastély szégyenteljes eseményeknek is szem- és fültanúja volt: a kastély volt a helyi nyilasok egyik fészke. A második világháború után egy ideig a megszálló „szovjet" hadsereg rendezkedett be az Esterházy grófok családi fészkében, majd ideiglenes távozásuk után a művelődés számára adták át termeit. Többek között itt alakították ki a város és környéke helytörténeti múzeumát, melynek mai hivatalos neve Gróf Esterházy Károly Kastély- és Tájmúzeum. Az intézmény igazgatójával, Ilon Gábor régésszel, történésszel beszélgettünk a múzeum helyzetéről.

– Talán ott kezdeném, hogy ki is a mi fenntartónk, mert elég érdekesen alakult a sorsunk. 1988 végéig megyei irányítás alá tartozott a múzeum, 1989. január 1-jétől 1991 nyaráig Pápa tanácsa, majd önkormányzata gyakorolta a felügyeleti jogot, utána ismét megyei irányítás alá kerültünk, s vagyunk a mai napig. Hogy miért volt ez jó bárkinek is? Ez – mármint az, hogy egyszer ide, egyszer oda tartozunk – kísérlet volt (...) A finanszírozás kérdése elég kényes terület. Mi tájmúzeum is vagyunk, így elég nagy terület – Veszprém megye egyharmada – tartozik hozzánk. Ebből következően mi nem is kívánjuk, hogy költségvetésünket csak Pápa állja... A város és a megyei önkormányzat között végül is kompromisszum született a témában, ennek megfelelően költségvetésünk 70 százaléka Pápa, 30 százaléka a megyei önkormányzat terhe. Hogy mennyi ez? Körülbelül 2,5 millió forint... S most jön az, hogy ez mire elég. Sok mindenre nem, az biztos. Hiszen ebből a pénzből kell a fizetéseket, rezsit, postaköltséget stb. fizetni. Kutatásra, ásatásra, régi tárgyak beszerzésére marad mintegy 100 ezer forint évente... Népi bútort már nem is tudom, hogy mikor vettünk utoljára. Mióta én vagyok az igazgató, azóta nem.

– *Van-e kiút ebből a lehetetlen helyzetből?*

– A kiút az lenne, ha a költségvetés finanszírozását egészen más alapra helyeznénk. Mi úgy próbálunk segíteni magunkon, hogy kezdeményezünk például egy múzeumi alapítványt, ennek segítségével ki tudjuk adni ebben az évben a Múzeumi Értesítőt. Egy volt pápai diák – aki Svédországban élt – gyűjtést kezdeményezett nekünk; ő nemrég elhunyt, örököse, a lánya azonban nem az apja által elképzelt módszer szerint halad... Szép múzeumi termeinket felajánlottuk esküvői fotók készítéséhez, házasságkötések lebonyolításához... Néha kapunk is ajándékba tárgyakat, de az már egyre ritkább. Nagyon fontos nekünk, s egyúttal segítség is, hogy a falvak egyre inkább bekapcsolódnak a helytörténeti kutatásokba. Ezeket finanszírozzák, tőlünk a szaktudást kérik. Erre a megoldásra igen jó példa *Nagydém* község.

– *Van-e tudomása arról, hogy az Esterházy-család valamely leszármazottja érdeklődött volna a kastély iránt?*

– Nem, s úgy tudom, hogy a mostani leszármazottak lemondtak mindenféle ilyen igényükről... Időnként ugyan megjelenik a múzeumban egy-két gróf vagy grófnő, de csak titokzatoskodnak, s a kíséretükben lévőknek magyarázzák, hogy is volt itt, amikor ők még itt laktak.

– *Pápa és környéke gazdag régészeti emlékekben. Ha lenne elegendő pénzük, hol és mit ásatnának?*

– Sok olyan területünk van, amelyet módszeresen át kellene vizsgálni. Örülnénk, ha be tudnánk fejezni a pápai védművek ásatását, de ez nehéz dolog azért is, mert a Hivatal mindenféle telekre kiadja az építési engedélyt, olyanra is, amely rejt(het) igen érdekes és értékes régészeti leletet. És még szeretnénk megtalálni a honfoglaláskori temetőt is, amelyről tudjuk, hogy létezik valahol a város határában, csak azt nem tudjuk, hogy hol.

Külsővaton egy Mátyás korabeli kúriát találtunk, kályhacserépmaradványokkal, ezzel is többet foglalkoznánk. Egyébként épp a napokban rekonstruálják a kályhadíszítő elemeket, s ha befejeződik, a helyi kerámiaüzemben megkezdődik a gyártása is. Ha sikerlesz, ez is bevételt jelent majd a múzeumnak. Európai szempontbó is jelentősek a késő bronzkori halomsíros kultúrák. A kutatásokelég jól állunk, *ám több időre és pénzre* van ahhoz szükség, hogy mfelelő minőségű munkát végezhessünk...

P. Rát

Virágzik a „KGST"-piac

„A piac szereplői: eladó, fogyasztó közötti kapcsolatban egyes területeken – a központi szándékok és erőfeszítések ellenére – nemhogy javult, hanem esetenként nehezebbé vált a fogyasztók helyzete, nőtt a kiszolgáltatottsága. – A jelenlegi jogi szabályozás még nem a piacgazdálkodás feltételeire épülve került kialakításra; átdolgozásukra, kiegészítésükre már vannak kezdeményezések, másrészt viszont a vállalkozók egy része még az érvényes jogi normák megszegésétől sem riad vissza" – állapítja meg a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség Nógrád megyei felügyelőségének első féléves tapasztalatait összegző jelentése.

A korszerűtlen iparszerkezetből következő foglalkoztatási gondok hol közvetve, hol közvetlenül a fogyasztóvédelmi helyzetre is igen jelentős hatással vannak. Ezt igazolandó: *Póka György*, a Nógrád megyei felügyelőség vezetője példaként említi, hogy az illetékes önkormányzatokkal, rendőrséggel, adóhivatallal, vámhivatallal együtt végzett ellenőrzések ellenére Nógrád megyében korábban még soha nem látott méreteket öltött a „KGST"-piaci árusítás. Illegális forrásból származó dohányáruk, szeszes italok, rövidáruk és egyéb ruházati cikkek kerülnek így ellenőrzés nélkül az áfa és vám megfizetése nélkül forgalomba.

– Az importkorlátozások felszabadításával nagymértékben megnőtt az előírt magyar nyelvű tájékoztató nélküli és az előzetes minőségvizsgálat elmulasztásával forgalmazott termékek (konzervek, kozmetikumok, édességek, híradástechnikai cikkek stb.) száma. Egyes előre csomagolt termékeknél – konzerv, tubusos termékek – a vásárlói tájékoztatás nem volt megfelelő; több esetben nem volt megállapítható a termékminőség megőrzési ideje, súlyosan sértve a fogyasztók érdekeit. Változatlanul gyakorlat, hogy a zöldség-gyümölcs elárusító kereskedők nem tesznek eleget a megvásárolt termék díjtalan csomagolási kötelezettségüknek. Sok esetben kérés nélkül is műanyag tasakba csomagolnak, aminek az árát külön felszámolják. A méréshez használt táredények súlyát nem minden esetben tüntetik fel.

Az új vásárlómegkárosítási trükkök közt megjelent az „üveges tánc". Az anomáliát az okozza, hogy a szabad áras üveggöngyölegek árait sajátosan értelmezi a kereskedők egy része. Előfordul(t), hogy az eladási és a visszavételi ár eltérő... A ruházati termékek használati, kezelési útmutató nélküli forgalmazása is az örökzöld témák között szerepel(t). A számlaadási kötelezettség elmulasztásával együtt.

(gig)

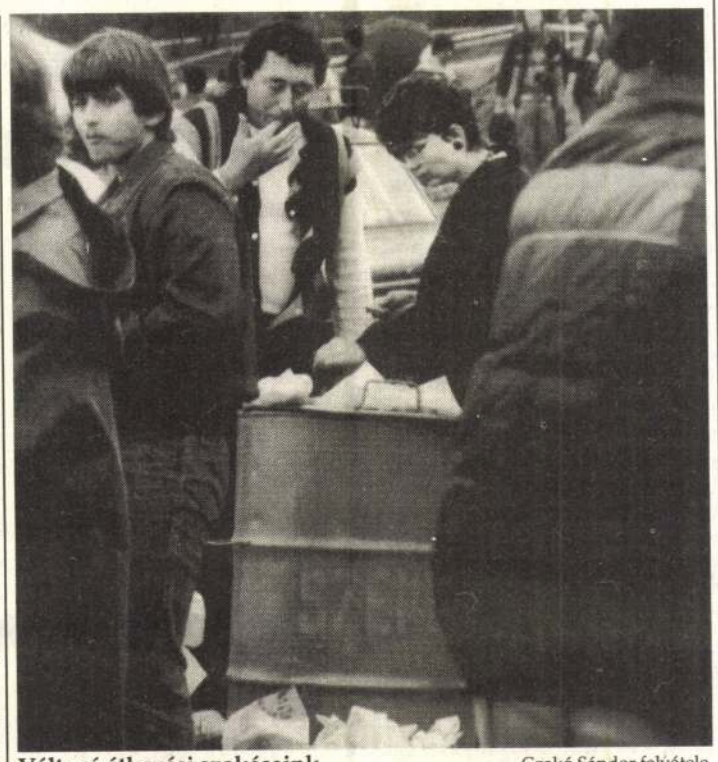

Változó étkezési szokásaink Czakó Sándor felvétele

Kozmopolita pecsenyesütők

Paprikás lisztbe forgatott, majd ropogósra sütött keszeget ennék. Mondják, nincs. A Balaton-part halsütödéiben jobbára csak az enyhén petróleumszagú tengeri hek kapható.

Babgulyás? Zónapörkölt? Békebeli lacipecsenye? Ugyan kérem! Hamburger van helyettük, hot dog, meg pizza... Mintha szégyellnénk őseink ízletes főztjét...

A csapolt sör – már ahol nem szorították ki végképp az üveges, illetőleg a dobozos – természetesen Gösser vagy Gilde. Még a színük sem jó.

Evés-ivás terén tehát már megérkeztünk Európába. Mindenütt mértéktartóan fűszerezett *egyenízek;* vonalainkra, vérünk koleszterinszintjére is atyai bölcselemmel vigyáz a nemzetközivé lett *egyenkonyha.* Bár szerintem az sem egészen normális, aki mondjuk nápolyi olasz létére pizzát ebédel a Balaton partján. De lassanként, ha Siófoktól Keszthelyig nem kap mást, kénytelen lesz ráfanyalodni...

Aranyi László

Pápa

Le a kezekkel!

Magyarországon új vállalkozási formának tekinthető az autólopás. Kialakulásának egyik alapfeltétele az az egyre bővülő „áruválaszték", amelyből már érdemes válogatni. A másik, hogy a szakma nagymestereit a legritkább esetben zavarják meg munka közben a közbiztonság emberei, így aztán nem csoda, ha egyre többen szereznek iparengedélyt, azaz álkulcsot – és rutint ezen a szakterületen. A napokban megtudtam, miért e látszólagos nemtörődömség, közöny, mellyel a rendőrség viseltetik e lassan chicagói méretűvé terebélyesedő üzletág láttán. Osztrák úriembert kísérek éjszaka a kapitányságra, hogy bejelentse: ellopták bérelt Mercedesét. Sorbanállás közben (ilyen egy átlagos pesti éjszaka!) az egyik vendég kifakad: „Ez azért van, mert nincsenek törvények!" Mifélék? – kérdezem. „Hát, nem kellett volna eltörölni a halálbüntetést!" – Na de uram, egy autólopásért? – „No nem, azoknak elég volna levágni a kezüket!" – magyarázza lelkesen. Elképzelem, ha meghoznák az áhított törvényeket, mindjárt megcsappanna az autólopási kedv. „Kezétcsonkolom!" – vigyorogna kéjesen a rendőr a lefülelt (a fülét nem kellene levágni?) háta mögött, miközben komótosan leoldaná derekáról a gondosan köszörült szekercét... Addig is, amíg az új törvény megszületik, nagy ákombákomokkal, sóhajtozva veszi fel az ügyeletes a sokadik jegyzőkönyvet...

-mg-

Megújul a Vám- és Pénzügyőrség

(Folytatás az 1. oldalról)

Áprilisban a VPOP kintlévőségei – beleszámítva a befizetetlen áfát is – elérték a 130 milliárd forintot. Meglehetősen rossz volt a vámfizetési morál. Jelenleg a kintlévőségek 50 milliárd forintra csökkentek. A számítógépes rendszer üzembe állítására 8 millió ECU áll rendelkezésükre. A rendszer kiépítésére három külföldi cég áll versenyben, a Digital Equipment, a Bull és az ICL.

Arnold Mihály arról is beszámolt, hogy jelentősebb zökkenők nélkül sikerült érvényesíteni a Kis-Jugoszlávia ellen az ENSZ által meghirdetett gazdasági embargót, bár naponta többen is megpróbálják megszegni a szigorú előírásokat. Elsősorban orosz, ukrán nemzetiségű járművek, illetve harmadik országbeli kamionok kísérlik meg az átjutást a határon tiltott áruval Szerbiába.

Intenzív tárgyalásokat folytatnak valamennyi szomszédos ország vámszervezetének képviselőivel. Ennek eredményeként a magyar–román határon a hét végére két új átkelőhelyet helyeznek üzembe. Ezek egyelőre csak szombat, vasárnap működnek, de a későbbiekben már mindennap nyitva tartanak.

Megbeszéléseket folytatnak a szlovák és ukrán partnerekkel is, Szlovákiával három, Ukrajnával pedig két határátkelőhely megnyitásáról tárgyalnak. Szóba került a záhonyi határállomás jelentős bővítése is.

Magyarország egyre inkább a kábítószer-kereskedelem tranzitútvonalává válik. Arnold Mihály szerint az esetek döntő többségében a kábítószer Törökországból érkezik, és valamelyik nyugat-európai országba tart. Egyelőre így hazánk nem tekinthető a szállítmányok végcéljának. Mint elmondta, a vámszolgálat tagjai nem minden esetben törekednek arra, hogy a határátkelőhelyeken megakadályozzák a csempészek továbbjutását. Együttműködnek a nyugat-európai rendőr- és vámhatóságokkal, s így ha egy-egy csempészszállítmány kilétét felfedik, azt sok esetben továbbengedik, hogy a szállítmány rendeltetési helye felderíthetővé váljon.

A fórum nemet mond

A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma nem hajlandó részt venni a szakszervezeti választások kormány által készített törvénytervezetének részletes vitájában az Érdekegyeztető Tanács pénteki ülésén. Csak az általános vitában készek indokolni, hogy miért elfogadhatatlan számukra a törvénytervezet.

A részletes vitát a szakszervezeti álláspontoktól ennyire eltérő koncepció esetén nem célszerű vállalni – mondotta *Szabó Endre* elnök a tegnapi szövetségi tanácsülés után. A SZEF a szakszervezeti véleményeket is összegezve már régóta dolgozik egy önálló törvénytervezet-változaton. Ezt a részletes anyagot jövő héten kedden kívánják nyilvánosságra hozni.

Mit mond az egyik fél s mit a másik?

Nem rossz a biztosításikártya-rendszer

Az utóbbi napokban a rádióban és az újságok hasábjain is többször elhangzott (leírták): veszélyben vannak a fővárosi kórházak. Olyan komoly a baj – nyilatkozta Szolnoki Andrea, a fővárosi egészségügyi bizottság elnöke –, hogy félő, pénzhiány miatt egy-két kórházat az ősszel be is kell zárni.

Az orvos-elnök asszony, egy legfrissebb MTI-hír szerint, a július elsején bevezetett biztosítási kártya-rendszert is alapvetően elhibázott, téves és átgondolatlan lépésnek tartja. E vélemények helytállóságáról kérdeztük a szakembert, Fejér Lászlót, az Erzsébet Kórház igazgató-főorvosát.

Lássuk előbb a „hivatal" véleményét! „Lehetséges, hogy Budapesten egy egész kórházat is be kell zárni, mert szeptember elejére elfogy a fővárosi intézmények pénze" – nyilatkozta Szolnoki Andrea egy hét eleji rádióműsorban. A szakember nem ennyire borúlátó.

– A kórházak működtetéséhez, fenntartásához szükséges pénz 90 százaléka a társadalombiztosításból érkezik, így az anyagi nehézségeket nem az adott intézményektől, s nem is az illetékes tárcától kell számonkérni. Mindezen általános tudnivalók mellett megerősíthetem: a fővárosi kórházak folyamatosan megkapják a tb-től, a működési pénzüket. Emellett tény, hogy a növekvő árak, költségek miatt magasabb a kiadási oldal is; a társadalombiztosítás pedig csak annyit utalhat át (minden hónap utolsó hetének hétfőjén érkezik ez a pénz), amennyit az Országgyűlés erre a célra törvényileg meghatározott.

Kétségtelen, hogy komoly anyagi nehézségekkel küszködnek a fővárosi kórházak, Fejér igazgató úr ezek enyhítésére több megoldást javasol.

– A kiindulópont, hogy egyetlen kórházat se kelljen bezárni! Ennek érdekében esszerűsíteni lehetne az intézmények belső pénzügyi rendszerét, fel lehetne szabadítani némi belső tartalékot, s a működési rendszer átalakításával is újabb anyagi forrásokat lehetne nyerni. Egy másik, hasonló célt szolgáló megoldásnak javaslom, hogy az önkormányzatok, mint az intézmények tényleges tulajdonosai, vállaljanak nagyobb felelősséget a kórházakért, s lehetőségeikhez mérten segítsék is azokat gondjaik enyhítésében. Végezetül, de nem utolsósorban a társadalombiztosítás reformja is a megoldások között szerepel.

Szolnoki Andrea egy tegnapi nyilatkozatában a július elsején bevezetett biztosítási rendszert bírálta, azt idő előttinek, alapkoncepcióját tévesnek és átgondolatlannak nevezte. Megoldásként egy új, az eddigi „szocialista egészségügyi törvényhez" képest merőben új jogalkotást sürgetett. Utóbbi gondolatával Fejér László teljes mértékben egyetértett.

– Mi magunk is a kezdetektől fogva sürgetjük az átfogó, új egészségügyi törvény meghozatalát, amely a gyógyszerészeti és az orvoskamarai jogalkotás megújulásával merőben új alapokra helyezné az ágazat rendelkezési-intézkedési rendszerét. Remélhetően az őszi parlamenti ülésszak egyik első témái között szerepel majd az egészségügy törvényi megújítása.

A biztosítási kártyákkal kapcsolatban a szakember elutasította az elnök asszony kritikáját.

– E rendszer lényege, hogy a kártyák regisztrálását követő fejkvóta bevezetése lehetővé tette a régóta várt teljesítményelvű bérezést. Ennek fontosságát nem lehet kétségbevonni: ez az egész finanszírozási rendszer megújításának az alapja!

– A biztosítási kártya – egészítette ki a gondolatsort a kórházigazgató – az egyik kézenfekvő lehetőség arra, hiszen ezért is fogadták el azt a jogalkotók, hogy korszerűbb egészségügy alakuljon ki Magyarországon. Tudva, hogy bizonyos hiányosságok azért mégiscsak vannak a kártyarendszerben, az ágazat reformjának következő lépésénél, a szakellátás korszerűsítésén ezeket a tapasztalatokat is fel kell használni.

M. É.

NAPTÉNY

• Az Ybl Bank kisbetétesei ma délelőtt, míg délután a nagybetétesek ülnek össze az Építők székházában, hogy nagyválasztmányt alakítsanak, amely érdekeiket képviselheti majd a bank hamarosan megkezdődő felszámolásában.

• Kedden este 57 bosnyák menekült kért bebocsátást Röszkénél Magyarországra. Közülük 30 menekült ideiglenes védelmet kért a magyar hatóságoktól – őket a békéscsabai menekülttáborba irányították. 27 személy viszont rendelkezett az osztrák hatóságok által elfogadott befogadónyilatkozattal, így ők továbbutaztak Ausztriába.

• 1993-ban is lesz Miss Universe Hungary szépségverseny. Az elődöntők után a döntő jövő márciusban Budapesten lesz.

A Blaha-tombola tegnapi nyerőszáma: 013

• A vasutasok kollektív szerződésének néhány pontjában megegyezés született a MÁV vezetősége és a szakszervezetek között a tegnapi érdekegyeztető tárgyaláson. A felek ismét asztalhoz ülnek.

• Három zalaegerszegi fiatalember kedden éjszaka kirabolta a makói görögkeleti templomot. A lakatot felfeszítették, s összeszedtek mintegy 650 ezer forint értékű festményt és kegytárgyat. A templom kifosztói nem jutottak messzire autójukkal, mert rendőröknek feltűnt a különös fuvar. Mindhárman lopás alapos gyanúja miatt rendőrségi őrizetben várják, hogy eljárás induljon ellenük.

Egészségügyiek kongresszusa

Az egészségügyi szakdolgozók V. kongresszusát augusztus 21-22. között rendezi a Semmelweis Orvostudományi Egyetem a Magyar Ápolási Egyesület, a Népjóléti Minisztérium, a Magyar Kórházszövetség és az Egészségügyben Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének támogatásával. A rendezvény fővédnöke: *Surján László* népjóléti miniszter lesz.

Magángazdálkodói ismeretek a népfőiskolán

Bemutató földárverés Patvarcon

Az egykori nógrádi megyeszékhely, Balassagyarmat szomszédja, a 650 lelket számláló Patvarc nagy napra készül. Vasárnap, augusztus 16-án gazdanapot tartanak.

Talán ezzel is jelezni kívánják, hogy egy éve már annak, amikor helyi népszavazáson úgy döntöttek a településen élők, hogy felbontják az 1972-ben Balassagyarmattal köttetett kényszerházasságot. Az önállóvá vált községet azóta héttagú önkormányzat irányítja; tiszteletdíjas polgármestere *Hlacsak János*, aki 1974-től önálló gazda s falujában közmegbecsülésnek örvend. 1987-ben ő szervezte meg a *Palóc Lovasok Baráti Körét*, majd az elsősorban magángazdálkodói ismereteket tanító népfőiskolát.

A fejlődés újabb lépcsőfoka most a *patvarci gazdanap*, amelyre a környező települések gazdáin kívül meghívták az Ipoly menti szlovákiai magyar települések vezetőit, gazdálkodóit is.

A vasárnap délelőtt kezdődő program keretében a résztvevők előadásokat hallgathatnak, a többi között a mezőgazdaság átalakulásáról. Tapasztalatcserékre is lehetőség nyílik a helybéli magángazdaságok megtekintésekor.

Az esemény egyik érdekességének ígérkezik, hogy *Sepsey Tamás* címzetes államtitkár, az Országos Kárpótlási és Kárrendezési Hivatal elnöke *bemutató (modell) földárverést tart.*

(gáspár)

Légy a tejben

Duzzog a lelkem, morcos, nem hisz a fülének, hogy őt, az atyát, a honatyát se jegykezelő, se rendőr nem annak látta, ami. Naná, hogy nem, még szép. A rendőrségtől joggal várja el valamennyiünk, hogy megszabadítson mindenféle bűnözőtől. Ha már úgy alakult, hogy egyetlen képviselő feje felett sem leng misztikus aureóla a kiválasztottság tévedhetetlen jeleként, nem marad más azonosítási lehetőség, mint a személyazonossági igazolvány felmutatása, főleg azután hogy, ifiúr egy gyanúsan szétfarigcsált s így joggal kifogásolható képviselői igazolvánnyal próbálta elhitetni a rend őrével, hogy ő az ország törvényességének egyik oszlopos tagja. Miért csodálkozik hát, hogy bájos vonásai, valamint szép formájú lába, amit csak részben fedett nadrág, nem bizonyultak erre elégségesnek?

Duzzog a lelkem s veti a nagy port, holott épp ő volt az, aki rakoncátlankodott. Fölösleges hercehurca, hiszen amíg be nem vezetik a készülő rendőrségi törvénybe a lábszár-azonosítási lenyomatot személyiséget igazoló dokumentumként, addig semmi sansza, hogy panaszleveleivel kukoricaszemre térdepeltetheti a feladatát jogszerűen ellátó vasutast, rendőrt. Addig csak önmá-át teszi nevetségessé. Bru-ha-ha-ha. De máris lefonnyad moso-om, ha arra gondolok: hogy lármázna, miféle büntetést helyez-kilátásba a rend őreinek, ha valaki valóban visszaél az Ő kép-lői igazolványával s ezt nem leplezik le.

(paizs)

Levél Hankissnak

A *Széchenyi Társaság* működésének elmúlt hat évében mindenkor igyekezett aktuális politikai ügyeken felülemelkedve, névadójának szellemében a nemzeti és polgári Magyarországért munkálkodni, ezúttal a Panoráma-ügyben mégis kénytelen volt szót emelni. Hankiss Elemér elnökhöz írott levelükben hangsúlyozzák: „Feljogosítva érezzük magunkat arra, hogy a mindenkori, tisztán pártsemleges demokrácia talaján állva, megdöbbenésünket fejezzük ki a Panoráma c. műsor elleni intézkedések miatt. Különösen érthetetlennek tűnik számunkra ez az intézkedés, mivel Elnök úr a 80-as évek reformfolyamataiban végzett rendkívül fontos munkásságát jól ismerjük és jól emlékszünk arra is, amikor a Széchenyi Társaság egyik rendezvényének előadója volt.

Nem kívánjuk részletezni a kifogásolt intézkedéseket, nem kívánjuk kutatni annak okait, sem azt, hogy Elnök urat mi készteti a legnézettebb és külpolitikailag legmagasabb szintű műsor háttérbe szorítására... Felkérjük, hogy a Panoráma kezdési időpontját maximálisan este 21 órában szíveskedjék megállapítani, a szombat délelőtti ismétlés maradjon meg, valamint a Szemtől szemben sorozat számára elkészült filmek levetítésre kerüljenek. Őszintén reméljük, hogy újabb nyilvános és széles körű sajtóvita és tiltakozási hullám elkerülhető."

Két kamion érkezett Nagyatádra

Egymillió forint értékű adománnyal segítette a *nagyatádi* menekülttábort a *Shell Interag Kft.* A szállítmányban, amelyet *Nagy Károly*, a cég képviselője tegnap adott át a dél-somogyi városban a menekülteknek, élelmiszerek, tisztálkodószerek és a gyermekápoláshoz szükséges holmik voltak.

Egy másik kamion is érkezett tegnap Nagyatádra. Franciországból egy karitatív szervezet küldött segélyt. A tábor vezetői elmondták: Magyarországon és külföldön is megnövekedett az adományozási hajlandóság, s mind szervezettebben érkeznek a segélyek a menekültek számára. A menekültek épp azt kapják meg, amire szükségük van.

Természetesen Nagyatádon és a többi menekülttáborban is.

Örülnek minden spontán adománynak, de szívesen veszik, ha a segíteni szándékozó magánemberek és szervezetek előzetesen egyeztetik elképzeléseiket a menekültügy gondozóival.

(lp)

Kiállítás a Ludovikáról

Adassék újra tisztesség a katonának

(Folytatás az 1. oldalról)

Bár már 1808-ban megvolt a szentesített törvény, az intézmény működtetéséhez szükséges anyagi fedezet, és az elhelyezésére kijelölt épület, mégis csaknem hét évtized telt el addig, amíg a magyar tisztképzés végre megindulhatott a Ludovika Akadémia falai között. Időközben József nádor 1830. június 28-án elhelyezte az alapkövet, s Pollack Mihály vezetésével az építési munkálatok 1836-ra be is fejeződtek. Újabb tizenegy év elteltével, a szabadságharc alatt 1849. januárjában ünnepélyesen meg is nyitották, de az osztrák előrenyomulás miatt a tényleges oktatás már nem indulhatott meg. Csak a kiegyezés utáni kedvező folyamatok tették lehetővé, hogy végül is 1872-ben az első osztály megkezdhesse tanulmányait. Ettől kezdve aztán a Ludovika Akadémia évtizedeken keresztül a kor követelményeinek megfelelő, európai képzettségű, nagy tudású, hazájukat szerető tisztek ezreit nevelte ki.

A második világháborút követő „fordulat" után a nagy múltú és hírű intézményt a hatalom új birtokosai bezárták, tagjait pedig üldözték, bebörtönözték, sőt egy részüket ki is végezték. A Ludovika szellemét azonban – hatalmi parancsszóval – nem lehetett az emberek fejéből kitörölni. A Nyugatra menekült tisztek tovább ápolták az intézmény nemes hagyományait, s 1976-ban az intézmény egykori vezetője, *vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc* kezdeményezésére összegyűjtötték és rendszerezték a fennmaradt dokumentumokat. Ezek szinte kivétel nélkül megtekinthetők a Hadtörténeti Múzeumban.

A kiállítás – mint arra a helyettes államtitkár is rámutatott – ugyanakkor nemcsak egy intézmény életének képes dokumentuma, hanem jó példaként szolgálhat a mai magyar katonatisztek számára. Tisztességre, hazaszeretetre és a legnehezebb történelmi helyzetekben való helytállásra taníthatja őket, s sokat segíthet a magyar katonai becsület helyreállításában. Ahogy az egyik ludovikás idézte a legendás Zrínyi-kör jelmondatát: „Adassék újra tisztesség a magyar katonának".

(bé)

„Beültetődik minden út"

ILLYÉS GYULA HALÁLÁNAK 10. ÉVFORDULÓJÁN

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Engedjék meg, hogy e helyen – Illyés Gyula szülőházának helyén – most kivételesen ne a szülőföld „fészekmelegéről", az útnak indulás keserédes küzdelmeiről, a későbbi út nagy – szinte az egész világot behálózó – állomásairól szóljak. Ezeket szerencsére sokan ismerik, sőt akadnak olyan „bátor vitézek" is, akik abban lelik örömüket, hogy ennek az útnak néhány szakaszára sáros lábukkal rátapossanak. Ezt persze azért teszik, mert nem ismerik, nem értik – vagy nem akarják érteni! – a lényeget: az Életművet, pedig ez az életmű ma is iránytű lehet, iránytű kell hogy legyen ebben a „zsivajos", „hangzavaros" világban. Persze föltétlenül hozzá kell tennem: az út, az életút is fontos, de hogy „beültetődjék", elengedhetetlen az életmű.

Hogyan született meg az illyési életmű, mi hozta világra?

A válasz, mint sok más nagyszerű dolog esetében, egyszerű: a Szolgálat. A kisdiák Illyés elhatározza, hogy a hazájának, a magyarságnak szenteli életét, népét kívánja szolgálni. Először – ifjonti hévvel, romantikával – fegyverrel a kézben képzeli el magát, de hamar rájön, hogy van egy sokkal hatásosabb, s az ő kezébe jobban illő fegyver: a toll.

Ez a fölismert gondolat – hogy az irodalom a Szolgálat eszköze legyen – az Életmű alapja. Ez a gondolat végigkíséri Illyést a pályáján, nem felejti el soha. Akkor sem, mikor verset ír Bartókról és a Szekszárd felé utazó terhes fiatal-asszonyról, akkor sem, mikor drámát Kossuthról, Görgeyről, Dózsa Györgyről, filmnovellát Petőfiről és Bemről, regényt Beatrice apródjairól, szociográfiát a Puszták népéről, de akkor sem, mikor tanulmányt anyanyelvünkről vagy egy egyszerű újságcikket a fiatalok hajviseletéről, s az űrhajózásról.

Érdekli a történelem, a magyarság múltja, hogy miképp tudott fennmaradni ez a nép. Amíg a tudósok azon vitatkoztak és vitatkoznak, hogy Kossuth vagy Széchenyi, Kossuth vagy Görgey, Kossuth vagy Deák – ő világosan kimutatta, hogy Kossuth ÉS Széchenyi, Kossuth ÉS Görgey, Kossuth ÉS Deák! Ez a jelentéktelennek tűnő kis kötőszó leheli be az illyési nemzettudatot. Ezért tudott a múlt példáiból irányt mutatni saját korának – figyelem: több „kora" volt, Gömbös, Rákosi, Kádár... –, és ez az irány ma is helyes, hisz ismét a VAGY-VAGY-ok korát éljük.

Egyik magyar ÉS a másik magyar. Együvé tartozásukról, együvé tartozásunkról beszélt. De ha kiállt a hatalommal szemben például az erdélyi magyarok érdekében, azt soha nem a romá-

nok ellenében tette! Európai nép ilyet nem tesz, nem tehet, mert – s újra egy fontos tartópillér az életműben – mi már (ahogy *Árpád* c. versében megfogalmazta) 1000 éve Európában vagyunk. Nem kell nekünk *itt és most* mindenáron Európába igyekeznünk (ugye, hogy Illyés milyen fontos dolgokat mond legfrissebb jelenünkről is?), s főleg nem úgy, hogy átgázolunk másokon.

És ez már nemcsak magyar ügy, mert Illyés minden jó értelemben vett nacionalizmusa mellett Európában, sőt Világban is gondolkodott. Egész egyszerűen ez így fogalmazható: hitt az Emberben, vagy hogy ismét használjuk a már említett kötőszavunkat: Emberben *és* emberben.

Versbe öntve ez így hangzik:

„...a végtelen felé halad
az út, amely a végtelenből érkezik.
Átvág tehát a lápokon is, bizonyos,
át, előbb tán árnyéktalanul, csupaszon,
de aztán egyre otthonibben – kétfelől
végül is beültette úgy,
ahogy beültetődik minden út,
mert embert emberhez vezet."

A költői életművek – az olyan nagyok is, mint Illyésé – persze csak akkor érnek valamit, ha mi befogadjuk őket, ha engedjük, hogy beépítődjenek lelkünk épületébe. Azt hiszem, hogy mi, akik most összejöttünk – és sokan vagyunk, aki már évek óta rendszeresen összejövünk ezen a helyen –, magunkba építettük ezt az életművet. Most, amikor elhelyezzük az emlékezés koszorúit, gondolatban mondjunk el egy sort:

– Találjuk meg egymást, emberek!

HORVÁTH LAJOS

(Elhangzott 1993. április 14-én Rácegresen, az Illyés Gyula egykori szülőháza helyén fölállított kopjafánál.)

VÁROSREHABILITÁCIÓ PÁPÁN

A Hild-érem kötelez

A pápai következetes városépítészeti, rekonstrukciós munkákat a hazai urbanisztikus társadalom éppen öt éve *Hild János Emlékéremmel* is elismerte. A városrendezés egyik meghatározó irányítója akkor is, most is, *Winkler Gábor,* Ybl-díjas építész.

– *Építész szemmel, milyen Pápa?*

– Húsz éve járom utcáit, de mindig akad valami felfedezni való. Újra és újra meggyőződöm értékeiről, amelyet kötelességünk megőrizni és átadni utódainknak. Egyébként Pápa a közlekedési utak köré települt falvak laza halmazából fejlődött igazi várossá. A belváros tipikus egyutcás település jellegzetességeit őrzi. Az Alsóváros egy korábbi kápolna és temető köré épült. A Felsőváros egy kacskaringós kereskedelmi utat nőtt körbe. Tisztán elkülöníthető egy mezővárosias rész (gyalogosútjaival), s a középosztály elegáns kertvárosa, az Erzsébetváros. Nem véletlenül utoljára említem az egyik legfiatalabb negyedet, ahol a sakktáblás utcarendszer szabályos telkeire az ötvenes években unalmas sátortetős házak sora épült. Bár még ennek a fertálynak is van valami sajátos hangulata.

– *A városba érkező idegent azonban mégiscsak a Fő tér „nagyépítészeti" remekművei fogják meg.*

– Kétségtelenül, ez biztosítja Pápa vonzerejét. Kezdeteiről ma már többet tudunk, mint akár néhány évvel ezelőtt. *Győr* nagyváros lehetett a középkorban, a polgárváros házaiban azonban a mai napig nem találtuk meg a feltételezett gótika nyomait. Nem így Pápán, ahol sorra-rendre előbukkantak a belváros rekonstrukciójakor, a levert vakolatok alól a gótikus „előzményépületek". Természetesen az örökség legmutatósabb darabja a *barokk,* s nemcsak a szolidabb, polgári barokk, hanem az *Esterházy-kastély,* nemrégiben helyreállított kápolnájával, a *nagytemplom,* a *„Kocsiszín"*, a református *ótemplom* fontos dokumentuma hazai építész történetünknek.

– *Gondolom a város, s ezen belül legfőképpen a belváros rehabilitációja nem volt könnyű menet: anyagi és ideológiai okokból sem...*

– Valóban. A város az ötvenes években szegény volt, mint a templom egere, de ami ennél folytatjuk, s aki ritkábban jár erre, azt mondja: munkánk eredménye ma már látható, érezhető.

– *Hogyan tovább? Ön szerint milyen irányban fejlődjék a város?*

– Ami a földrajzi kiterjedést illeti, legszívesebben azt mondanám, hogy egyelőre inkább a rejtett tartalékterületeket kell fejleszteni, sűríteni, ezek pedig

A város főtere **Fotó: LÁNG**

is rosszabb; nem bízott építészeti örökségének értékeiben. A történeti városrészekből elmenekültek az emberek a *Tókert* családi házaiba. Először tehát az önbizalmat kellett visszaadni, látványos homloktatarozásokkal, sikeres épületfelújításokkal. Pápa talán a legkorábban rendelkezett a mai értelemben is korszerű műemléki rekonstrukciós tervvel, ám évekig mégsem láttak hozzá a megvalósításához. A nyolcvanas évek fordulatot jelentettek: az egyre lassabban csorgadozó pénzekből is sikerült egész műemléki tömböket helyrehozni. S ezt a munkát pápai kollégáimmal, barátaimmal ma is maguk a történelmi városrészek. Ami a város „hivatását" illeti, egyetértek *Pintér Ferenc* építész barátommal, aki az általános rendezési terveket készítette a város számára. Nevezetesen azzal, hogy legyen a városnak „húzóágazata", s ez leginkább a *kultúra* és az *oktatás.* Bár jómagam igencsak vonzódom a pezsgő életű *kereskedő Pápához* is, zajos üzletutcáihoz, udvaraihoz, kereskedőihez, kézműveseihez. Sajnos a papírgyártás, könyvnyomtatás, kékfestés, porcelánkészítés iparosai kiveszőben. Talán idővel sikerül nekik is megfelelő környezetet teremteni.

ANDRÁSSY ANTAL

GAZDASÁGI ELŐREJELZÉS

Mesterséges élénkítés?

A kormány várhatóan a gazdaságélénkítés mesterséges eszközeit fogja választani a választások közeledtével, s így gyorsabb növekedésre lehet számítani – mondotta *Vértes András,* a Gazdaságkutató Részvénytársaság szerdai sajtótájékoztatóján. A tájékoztatón a részvénytársaság új gazdasági előrejelzését tették közzé.

Vértes András szerint nagy valószínűsége, hogy a mesterséges és erőltetett élénkítés érdekében a kormány jelentősen növeli a költségvetési támogatásokat. Ez elsősorban az agrárszférában valószínű, valamint a válság sújtotta területeken, de várhatóan nő az exporttámogatások szerepe is. Már látszik, hogy a tavalyinál jelentősebb forintleértékelésre kell számítani az idén. Ennek is elsősorban az a célja, hogy az export jövedelmezőbbé váljon a vállalatok számára s megalapozza a növekedést. Emellett valószínűleg bővülnek a szociális támogatások, újabb beruházási és hitelezési kedvezmények várhatók a második fél évben, s a privatizáció bizonyos területeken osztogató jellegűvé válik.

A Gazdaságkutató Részvénytársaság prognózisa szerint mindez azzal jár, hogy a belföldi kereslet határozottan, mintegy 3–4 százalékkal emelkedik ebben az évben. Mivel bővül a hazai piac, így gyorsulni fog az import is, amivel az export valószínűleg egyáltalán nem tud lépést tartani. A külkereskedelmi mérleg deficitje ugrásszerűen növekedhet, a jelenlegi minimális mértékről akár 1,5 milliárd dollárra is. Nemcsak a kereskedelmi mérleg romlik majd jelentősen, hanem a folyó fizetési mérleg is, az itt kialakuló hiány megközelíti az 1 milliárd dollárt. Mindennek hosszabb távon az lehet a következménye, hogy ismét növekszik az ország eladósodása, s romlik a magyar gazdaság hitelképessége. Egy idő után, várhatóan már az új kormány e kedvezőtlen folyamat megállítására fog kényszerülni. Így a választásokat követően újabb restriktív, pénzszűkítő gazdaságpolitika várható, amely természetesen ismét visszaesést eredményez a gazdaságban, ám ennek mértéke kisebb lesz a jelenleginél.

RÁDIÓ MELLETT

Petróleum mobiluil

Mi tagadás: jó két szó ez. A versbéli Pató Pál egypártrendszerben élt utóda találta ki, bár könnyen lehet, hogy Pável Patovics, ezerkilencszáznyolcvankilenc tavaszán, amikor olcsón, hordószám árulta a Dunántúlon a vizes benzint. Meg a petróleumot. Aztán s talán mégiscsak ez a lényegesebb: az ükunoka, az unoka Pató Pál úr él, remek egészségnek örvend, folyton közbevág, emlegeti, a piacot nálánál jobban senki nem ismeri. A múltkor nem kellett az új rendszerű tésztametélő, nudlizó, ribizlimagozó, a petróleum mobiluil hat forint negyven fillérért drága, lett légyen akármilyen ügyes masina, bárhova beépíthető, az energiakérdést örök időkre megoldó szerkentyű. Ha a kereskedelem nem kéri, akkor annak annyi.

Elpatópálosodtunk.

Kaposy Miklós világította át Pató Pálékat kedden a rádióban (Petőfi, 15.30). Régi kabaréműsor került elő – szerkesztője: *László György*, rendezője: *Várkonyi Zoltán* – azokból az időkből, amikor a finom lélektani drámák helyett ilyesmik – kortörténeti értékük felbecsülhetetlen – röpködtek a levegőben: adott helyzetben, mozgósítva erőinket, ismételten hangsúlyozzuk, várakozásunk ellenére, ahol, amikor, arra azonban, hogyígy,hogymost,hogyenynyi, hogy ekkora, igen felkészültünk, mi megmutatjuk, majd, ezután, a jövőben, később, majd, majd... És készülhetett volna száz örökmozgó, perpetuum mobile – az egyik jelenet főmuftija mondotta petróleum mobiluilnak –, ezer hasznos szer, kenőcs, szérum, szabadalom, eljárás, mögöttük, a hangos megnyilatkozásokban, a vitákban ott lett volna (ott volt!) az a réges-régi mondat.

Ha gyakran hangzik, nyugtalanabbak vagyunk.

Egyes nyugati politikusok szintén megtanulták, mert újabban, a sokat emlegetett segítség helyett az van a szájukon: „Ej, ráérünk arra még!"

Úgy tetszik, mostanában igen erős ez a mi nem haladó hagyományunk. Vigasztalni csak azzal lehet önmagunkat, hogy a következő évezredben biztosan idegen lesz tőlünk a fontos döntések halasztgatása. Az igazat megvallva, sok figura a régi, sokan szerepnél maradtak, sokan szerephez jutottak, népközelbe kerültek, megint mások gügyögnek, naiv, szánnivaló szövegeket harsognak, miközben a többségnek a nagyobb ráérések fájnak igazán. A mostaniak. Mohácsot követően nem jött össze az összefogás, 1848 után sok idő telt el a bizottságokban való egyezkedésekkel, ötvenhatban az oroszok behívása, marasztalásuk sem volt akármi. Ezt kevés nemzet bírta volna ki! Mellé csapódott azután a tengersok elodázás, halogatás, pótpatók, utópálok tündököltek, piszmogtak egyre! A mérnök úr, a feltaláló harminc esztendeje lottót, totót árult, lehet, ma az unokája teszi ezt munkanélküliként a megélhetésért. A műsor – kitűnő szereplőkkel – azt erősítette: halogatók pedig vannak!

Ennyire ráérünk?

Tudnunk azt kellene: mit kiabáljunk, hogy a patópálság rossz szelleme távozzon? De lehet, nekünk jól áll az ősi jelszó. Akkor meg minden hiába.

J. J.

Betyárok a Határcsárdában

Autós hajsza a 8-as főúton

Nyugati tévékrimikbe illő jelenet színhelye volt tegnapra virradó éjszaka a 8-as főút székesfehérvári szakasza. A vendéglőben betörést végrehajtott banda fehér Zsigulija épp akkor kanyarodott ki a Határcsárda elől, amikor a székesfehérvári rendőrség járőrkocsija odaért. A rendőrök megállásra szólították fel őket, de a bűnözők teljes gázzal továbbhajtottak, és igyekeztek lerázni magukról üldözőiket.

Persze a rendőrök se hagyták magukat, és mivel a betörők autójának vezetője nem volt túlságosan gyakorlott, rövidesen sikerült leszorítaniuk a Zsigulit, és a járőr tagjai elfogták a menekülőket.

A rajtaütés felért egy tettenéréssel, hiszen a Zsiguli zsúfolásig meg volt rakva a betörésből származó zsákmánnyal.

A négytagú bandát, amelynek legfiatalabb tagja egy 20 éves fiatalember, de a legidősebb is csak 38 éves, a rendőrségi fogdába szállították, és bűnügyi őrizetben várnak további sorsukra.

Pályakezdő esélyek Vasban

A legfrissebb, március 20-i adatok szerint ma Vas megyében 1269 pályakezdő fiatalnak nincs munkahelye. Közülük 658 a szakmunkás, 238-an végeztek szakközépiskolát, 199-en rendelkeznek gimnáziumi érettségivel. 36 főiskolát és 16 egyetemet végzett pályakezdő sem talált magának tavaly június óta állást.

Az adatoknak ellentmond a középiskolai igazgatók véleménye. Szinte egyikük sem tud arról, hogy a tavalyi végzősök közül ma nagyobb számban lennének állás nélkül. A *Hefele Menyhért Építőipari Szakközépiskola* igazgatója szerint az építőipari cégek igényt tartanak majd az összes végzősre. Egyelőre négy tanulmányi versenyt nyert fiatalnak van biztos munkahelye. A *411. Sz. Ipari Szakközépiskolában* a tavaly végzettek közül csak néhány, gyenge tanulmányi eredményű tanuló nem talált magának állást. Idén még nem kaptak olyan jelzést a cégektől, hogy ne vennék fel az itt végző mintegy háromszáz szakmunkást. A *Gépipari Műszaki Szakközépiskolában* idén is sokan fognak továbbtanulni, a tavaly végzettek közül senki nem jelezte, hogy ne tudott volna elhelyezkedni. Az igazgató ezt annak tudja be, hogy az iskolában ma már olyan képzés folyik, amely birtokában a végzősök több álláshely közül is választhattak. A *Herman Ottó Mezőgazdasági Szakközépiskolában* tavaly végzettek valamennyien el tudtak helyezkedni, a vadászok közül azonban többen nem saját szakmájukban dolgoznak. A tanév során a *Starkl Kert Kft.* kereste az iskolát, mert szükségük lett volna növénykertészekre, de nem tudtak adni. Az igazgató itt sem tartotta valószínűnek, hogy a végzősök között lesznek állás nélküliek – pontos információkkal azonban itt sem tudtak szolgálni. A felszolgálókat, szakácsokat és cukrászokat képző *Orlay szakközépiskolában* a tavaly végzettek negyede ma Ausztriában dolgozik. A kereskedői tagozaton rosszabbak az esélyek: közülük többen állás nélkül vannak ma. Az idén végző kereskedők közül azoknak van szerencséjük, akik időben leszerződtek egy *áfész*-bolttal. A megyeszékhelyen lakóknak nem sok lehetőségük maradt – hacsak nem kimondottan csinosak, és ezen felül beszélik a német nyelvet. Ők kedvükre válogathatnak az álláshirdetések között: szinte biztos, hogy alkalmazzák őket a megyeszékhelyen tucatszámra működő butikok valamelyikében.

PELTZER

AZ EXPORTKORLÁTOZÁS MIATT:

Több tízmilliós veszteség a Zalahúsnál

A hús és húskészítményekre, illetve tejtermékekre vonatkozó nyugati kiviteli tilalom erősen sújtja a magyar gazdaságot. Mennyiben érinti az intézkedés a Zalahúst és a Zalatej Rt.-t? – kérdeztük az említett vállalatok vezetőitől.

Farkas Imre, a Zalahús vezérigazgatója elmondta, hogy az exporttilalom hatalmas, több tízmilliós veszteséget fog okozni a cégnél, az összeget pontosan megbecsülni még nem lehet. Ez a súlyos veszteség sokféle formában jelentkezik majd, nemcsak az árbevétel-kiesést kell figyelembe venni. Felborul az előre tervezett szállítási ütemezés, a megmaradt készletre hűtési, raktározási kapacitást kell keresni, ez a szolgáltatás pedig meglehetősen drága. Az említett készlet ráadásul magasabb értékű, az exportigényeknek megfelelő árut jelent, melyet már előre, jó áron felvásárolt a Zalahús. A veszteséget közvetetten növeli, hogy a vállalat a Közös Piac követelményeinek betartására több tízmillió forintot áldozott, a tilalmi időszakra ez is kidobott pénz. További befektetést igényelt a piaci kapcsolatok kialakítása, melyeket majd újra kell szervezni, teljesen felborulhat a már „megpuhított" nyugati piac.

Ezeken kívül a fenti helyzetből még az is következik, hogy a tilalom miatt itthon rekedt árut a magyar cégek igyekeznek majd minden eszközt bevetve a hazai piacon értékesíteni, tehát indokolatlan verseny fog kialakulni, mely a belföldi piacokat is megrengetheti. Farkas Imre elmondta még, hogy nem bízik a tilalom május 8-ra ígért megszüntetésében, sok tényező függvénye, hogy mikor szállíthatnak újra magyar cégek húst nyugatra.

Szökrönyös László, a Zalatej igazgatója kérdésünkre azt a megnyugtató választ adta, hogy a vállalatot nem érinti a tilalom, nem exportálták termékeiket eddig sem a „tiltott zónába". A belföldi piacon nem számítanak dömpingre, a korlátozás csak a nem pasztőrözött termékeket érinti, így jelentős többlet nem keletkezik a hazai piacokon.

Privatizáció a bútoriparban

Izraeliek Győrben, hazaiak Veszprémben

HA A BÚTOR NEM IS, A BÚTORGYÁRAK MÁR KELENDŐK

Európa-szerte visszaesés tapasztalható a bútoriparban. Hazánkban tavaly az iparág korábbi kapacitásának csak felével termelt. Így nem csoda, hogy kereken egymilliárd forint veszteséget „szedtek" össze. S azon sem csodálkozhatunk, hogy a privatizálásban lehetőséget, üzletet látók sem elsősorban a bútorgyárak után kapkodtak. Említésre méltóan mindössze két nagyobb bútorgyár került privatizálásra. Nagykanizsán a *Steinhof*, Mohácson a *Krose* nemzetközi hírű cégek láttak fantáziát a magyar bútorban. Több kisebb vegyes vállalat is ugyan létrejött már, de ez sajnos édeskevés. A szakma szerint a jelenlegi magyar bútoriparnak legalább 60 százaléka kell hogy magán vagy közös érdekeltségű tulajdonba kerüljön. Méghozzá úgy, hogy a privatizációból befolyt összeg jószerivel az iparág műszaki fejlesztését szolgálja. Ez az alapfeltétele további fennmaradásának, versenyképességének.

Az elmúlt hetek azonban kedvező változásokról tanúskodnak. Ismét Nyugat-Magyarországon, lapunk régiójában három ismert bútorcég került, illetve kerül biztató jövőt ígérő új tulajdonosok kezébe. A 200 millió forintos törzstőkéjű győri *Gardó Bútor Kft.*-re az ÁVÜ megbízásából a Dunaholding írta ki a privatizációs pályázatot. A tenderbontáskor az *Animach* izraeli cég ajánlatát találták értékelhetőnek. Nyugat-Európában még kevésbé ismert, de azon kívül annál inkább. A tavaly mintegy félmilliárd forint értékű bútort előállító győri cégnek, amely ennek csak mintegy 10–15 százalékát tudta a külpiacon értékesíteni, az új tulajdonos új exportpiacokat is jelent. De a napokban aláírt adásvételi szerződés szerint a gyár korszerűsítésére, fejlesztésére is áldoz az Animach.

A nemzetközi piacon mind elismertebb veszprémi *Balaton Bútorgyár* értékesítését ugyancsak az úgynevezett decentralizált privatizáció keretében tervezték lebonyolítani. S úgy tűnik, joggal, hiszen a Deák és Deák Pénzügyi Tanácsadó által meghirdetett kiírásra ugyan csak egyetlen pályázó jelentkezett, de az annál kedvezőbb ajánlatot tett. A *Veszprém Bútor Kft.* a 330 millió forintos saját tőkével meghirdetett cégre 118 százalékos névértékű ajánlatot tett. De ami ennél is lényegesebb, a 75 százalékos tulajdonrész mellett kötelezettséget vállalt további 100 millió forintos tőkeemelésre, amely elsősorban a cég műszaki fejlesztését hivatott szolgálni. A kft. mellett a cégnek természetesen tulajdonosa lesz a helyi önkormányzat is. A dolgozók részére 20 százalékos arányban teszik lehetővé a kedvezményes részvényvásárlást. Az egyetlen pályázóról megtudtuk, hogy az kizárólag magánemberekből áll. Magját a Balaton Bútorgyár eddigi vezetői, s pénzemberek adják. Ám nyílt titok, hogy a kft. mögött ott áll a *Fotex*-csoport is, amely pénzügyi garanciát is adott. Ilyenképpen az általa kezelt *Domus* bútoráruház-hálózatban, s külföldi partnereinél is elhelyezhetők, értékesíthetők a veszprémi gyár közel egymilliárd forint bevételt biztosító termékei. A hivatalos üzleti szerződések megkötésére a napokban kerül sor.

A székesfehérvári *Garzon Rt.*-re eleve kétfordulós pályázatot írt ki az ÁVÜ által megbízott Pénzügyi Kutató. Először öten jelentkeztek, valamennyien hazai szakmai és pénzügyi befektetők. Volt közöttük állami és magánvállalkozó egyaránt. A második fordulóban a 351 millió forintos alaptőkével bejegyzett cégre viszont már csak hárman tartják fenn vásárlási igényüket, közöttük egy a dolgozókból, menedzsmentből alakult kft. is, amely tőkeemeléssel is erősíteni kívánja a tavaly mintegy 1 milliárd forintos árbevételt elért, 400 embert foglalkoztató bútorgyárat. A nyertes kilétét az elkövetkező hetekben hozzák nyilvánosságra. De bárki is legyen az, egy biztos, Fehérvárott is biztosított lesz az elengedhetetlenül szükséges előrelépés feltétele.

ANDRÁSSY ANTAL

A helyzet tarthatatlan

Dr. Mikola István, a Magyar Kórházszövetség elnökének levele

A Magyar Kórházszövetség elnöke, *dr. Mikola István* megrendítő erejű levelet küldött az ország összes kórházának. Legutóbbi határozatuk alapján a szövetség úgy látja, hogy az egészségügyi reform döntő szakaszához érkezett. Megkezdődött az intézménystruktúra folyamatos átalakítása és az új működési módok bevezetése. Szerves része a változtatásnak a teljesítményarányos finanszírozásra való áttérés. Ennek megvalósítása során azonban szokatlanul sok feszültséget, gazdasági és egzisztenciális gondot kell leküzdeniük az orvosoknak.

A határozat megállapítja, hogy a közalkalmazottak jogállásáról, a társadalombiztosítás 1993. évi költségvetéséről, valamint az állami költségvetésről szóló három törvény nincs összhangban, és ez az egészségügyben súlyos helyzetet idézett elő a finanszírozás terén. Az érdek-képviseleti szerveken keresztül történő érdekérvényesítés – nyomásgyakorlás – ellenére kevés támogatást kapnak a kórházak a tulajdonosoktól – a megyéktől, önkormányzatoktól – és az egészségügyi ágazat vezetésétől.

A jelenlegi helyzetben az ellátás szűkítése nem járható út, mert a terhet áthelyezné az igen rossz egészségügyi állapotú lakosságra és egyben megakadályozná a finanszírozási reformot.

A Magyar Kórházszövetség elfogadhatatlannak tartja a diszkriminációt a köztisztviselő és a közalkalmazott, valamint közalkalmazott és közalkalmazott között, mely egyértelműen az egészségügyi dolgozók rovására történik.

A problémák megoldására a következőket javasolják:

1. Át kell dolgozni a társadalombiztosítási és állami költségvetést, vagy módosítani szükséges azt.
2. Kapjon forrásteremtő, hozadéktermelő vagyont az egészségügy.
3. Az élvezeti cikkek adójának egy részét adják át az Egészségbiztosítási Alap gyógyító-megelőző szolgáltatásainak javára.

Végezetül a határozat sürgeti azonnali tárgyalások megkezdését a Népjóléti Minisztériummal, a Pénzügyminisztériummal, az Országgyűlés szociális és egészségügyi bizottságával és a tulajdonos önkormányzatokkal.

A jelenlegi helyzet tarthatatlan, a feszültségek már alig kezelhetők. Ezért legkésőbb május végéig érdemi intézkedéseknek kell történniük – szögezi le a Magyar Kórházszövetség.

PUSKÁR

A Mezőföld fotósainak kiállítása

Közel negyven gyönyörű természetfotó látható azon a kiállításon, amelyet *Józsa Fábián*, a Belügyminisztérium politikai államtitkára nyitott meg Dunaújvárosban, a Bartók Béla Kamaraszínház és Művészetek Házában. Az alkotók – akiknek egy része orvos Dunaújvárosban – szenvedélyes természetszeretők és vadászok, a puskát ezúttal a fényképezőgépre cserélték fel, s mint ahogyan az a felvételekből is kiderül, jó csere volt. Úgy látják a természetet, ahogyan azt csak a természetet járó, szerető és vigyázó emberek. Ügyelnek és figyelnek az apró részletekre, hangulatokra, fényekre, az állat- és növényvilágra.

A Mezőföld Természetfotó Klub alkotásaiból nyílt kiállítás fotósai, *dr. Szendrőy István, Fabó Ferenc, Klép Sándor, dr. Somorácz György, Juhász Endre, Gáspár Attila* a Fejér megyei táj természeti szépségeit hozzák közel a nézőhöz.

Matáv–táv(olodás) – rákmódra?

Levelet kaptam még húsvét előtt a *Matáv Zala megyei üzemétől*, s amikor kézhez vettem, arra gondoltam: talán a régóta várt telefonom beszerelésének időpontjáról értesítenek. Hátha meghozza a társaság húsvéti „nyuszija". Reményem azonban ábrándnak bizonyult, ugyanis arról értesítettek, hogy a 28. sorszámú várakozó vagyok.

Ezt meg hogyan lehet? – töprengtem, hiszen 1991. december 18-ai dátummal írt levelükben már a 14. helyre soroltak be... Tehát az elmúlt 16 hónapban nem előbbre jutottam, hanem hátrább... Vajon kik kerültek elém ezen idő alatt? És miért?

Harminc évig voltam telefon-előfizető Veszprémben, s amikor nyugdíjazásomkor onnan Tapolcára költöztem, nem vihettem magammal a telefonomat, s csak önerős beruházás keretében (35 ezer forint befizetésével) jutottam ott új állomáshoz; majdnem kétévi várakozás után. Mivel családommal kezdettől fogva a szülőföldünkre (Keszthelyre) kívántunk költözni – s amikor sikerült –, a tapolcai telefonállomásunk áthelyezését is kértük; 1991 novemberében. Az „eredmény": a pénzt befizettük, telefon viszont nincs! Annak ellenére, hogy többször is reklamáltam. Már kiegyeztem volna azzal is, ha a 35 ezer forintot visszakapom, de csak 12 ezer forintot juttattak volna vissza. Vajon miért?

Végezetül ezt írja a zalai üzemvezető: „Kérelmének teljesítésére valószínűleg csak az új keszthelyi központ és hálózat bővítése után lesz lehetőség. Ennek időpontja 1993. után várható." A korábbi, első levélben is ez a dátum szerepel. Ha másban nem, hát ebben aztán következetesek: óvatos, előrelátó fogalmazás, hiszen 1993. után következik 1994, 1995 és így tovább. Előfordulhat, hogy csak a következő évezredben jutunk telefonhoz? Ha megérjük! Amennyiben ilyen rákmódra megy továbbra is a besorolás, megérhetjük, hogy a következő hivatalos papíron már az 56. helyen leszünk. Az ezredfordulóig elérhetjük a kerek számot, a százat is. Hacsak addigra meg nem szűnik a Matáv monopolhelyzete. Őszintén szólva szívből örülnék neki.

NEMESBÜKI ANDRÁS

Negatív sarok

Pápa várának

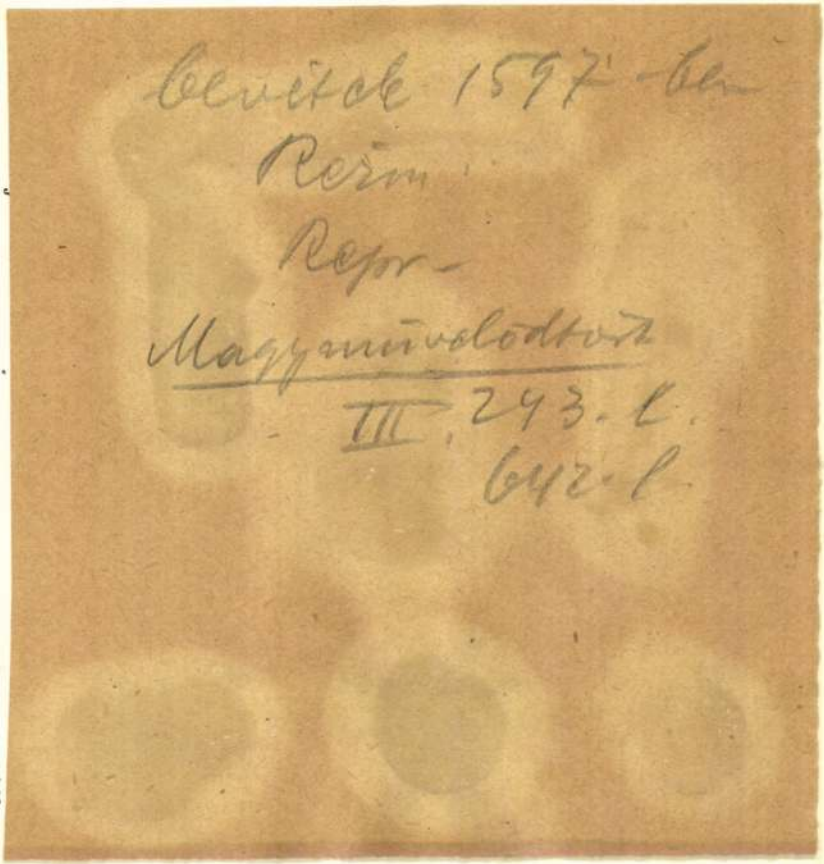

Mindenáron elmegyünk, ha ide beteszi a lábát. — kiáltot-

Gusztávot. A letartóztatottakat mindjárt át is kisérték az ügyészség fogházába.

Kovács Gusztáv még csufos debreceni bevonulása után egy héttel is ágybanfekvő beteg volt. Két ujját amputálni kellett. A mütétet végignézte Fejérváry miniszterelnök is, kinek Kovács elmondotta, hogy erőszakkal mondatták le hivataláról és ragaszkodik a főispáni állásához.

A belügyi kormány mindjárt intézkedéseket tett, hogy megszerezzék a főispán lemondólevelét. Beidézték a rendőrségre Kovács József polgármestert, aki minden további nélkül át is adta a véres okmányt.

A forrongó ország

A debreceni tüntetések izgalmai átcsaptak január 10-én Budapestre is. Melha Armandot, a pesti ifjuság egyik vezérét őrizetbe vették, mert az Országos Diákszövetség nevében izgató táviratot küldött és gratulált a debreceni diákoknak. Melha ártatlanságát hangoztatta, mire néhány óra mulva szabadon is bocsátották. Az erőszakosságokat nem nézte azonban jószemmel a

kül a rendelkezésre álló fedezetet
ni nem lehetett.

kir. kereskedelemügyi miniszter ur
elnöken vezetendő postabélyegkonyv
ismeretes az 1921/22. költségvetési
us-december/ e cimen felmerült szükség-
égvetési évre e célra rendelkezésemre
alárendelt hatóságok, hivatalok és
végezni kivánom.

ivom Cimet, hogy az 1922. évi
izonylatot állittasson ki és terjesz-
vezetése alatt álló intézetnek az
1. évi december hó 31-ig terjedő időben,
könyvek és egyéb okmányok adatai
ása merült fel

./.

nak,

Budapest.

Pápa vára

Enyingi Török-é
1555

Takrajzok
II. 56, 57. l.

Meggyőző összegek

Vannak jelentkezők a paksi hulladék tárolására

Évente 450 kazettányi kiégett fűtőelem és csaknem 300 köbméternyi kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék keletkezik a paksi atomerőműben. Ezek sokáig tárolhatók helyben biztonságosan, ám az idők végezetéig nem maradhatnak ott; végleges elhelyezésükről gondoskodni kell.

S ez még akkor is igaz, ha Oroszország hajlandó fogadni a kiégett fűtőelemeket (bár egyre többet hallani az ottani vitákról). A szakemberek szerint ettől függetlenül *Paksom szükség van egy átmeneti tárolóra* – vettük hírét az Ipari Minisztériumban.

Egy betonházról van szó, amelyben a kiégett fűtőelemeket függőleges csövek rejtenék, végeiket beton fedné, a köztük lévő hézagokban pedig levegő áramlana, elszállítva a hőt a kéményhatás révén. Vagyis áramkimaradás nem veszélyeztetheti a biztonságot – vázolja a lényeget *Maróthy László* szakértő. Az első lépcsőben három év kiégettfűtőanyag-termését fogadná ez a száraztároló (a szakemberek reményei szerint a jövő év végétől), ahol a kazetták öt évi víz alatti pihentetést követően *még ötven évig* időzhetnének. Ez pedig elegendőnek látszik a hogyan tovább eldöntésére.

De mi legyen a sok-sok egyéb hulladékkal: védőruházattal, szennyezett szerszámokkal, takarítóeszközökkel, a vízzel való tisztításból eredő folyékony *kis és közepes aktivitású anyagokkal*? Az Ófalu-üggyel, mint ismeretes, lezárult egy fejezet, melynek tanulsága: hiába a geológiai alkalmasság, ha nem tudják megnyerni a lakosokat, az önkormányzatokat.

Figyelt dózis

Kétévi üresjárat után az atomerőmű rt. hangot váltott, s szót értett például a püspökszilágyiakkal, a kisnémediekkel, a velük kötött szerződés értelmében ez év őszéig szállítanak a térségbe 200 literes hordókba préselt, légmentesen lezárt *kis aktivitású* hulladékot, melyért *köbméterenként 20 ezer forintot fizetnek külön-külön a két érintett önkormányzatnak.*

Minden egyes szállítmánynál értesítik a települések *társadalmi ellenőreit*, akik Pakson is és a fogadóhelyen is sugárintenzitást mérő műszerrel maguk is ellenőrzik, nincs-e a megengedettnél nagyobb dózis a hordók tájékán – sorolja *dr. Ormai Péter*, a Paksi Atomerőmű Rt. osztályvezetője.

Nincs harag

Mindazonáltal Püspökszilágy térsége nem lehet távlati megoldás, mert ott elsősorban a kórházakban, az iparban keletkező radioaktív hulladékoknak szánnak helyet. Máshol néztek körül tehát, méghozzá Pakshoz közelebb, *Fazekasboda–Mórágy térségében*, ahol a geológusok szerint nagy kiterjedésű gránit és több agyaglencse nyújtózik. Levelet írtak a tájegység húsz településének, hogy a lakosok egyáltalán hozzájárulnak-e az ottani kutatáshoz, s ha beigazolódik a várakozás, a majdani hulladékelhelyezéshez, kötelezettséget vállalva arra, hogy minden egyes mozzanat előtt tájékoztatják a helyieket és kikérik a véleményüket; s ha azt mondják, *nem*, akkor nincs harag.

Hat település lakossági szavazás nyomán igennel válaszolt, majd jelentkezett egy hetedik is, így a paksi atomerőmű velük – *Bátaapáti, Mőcsény, Grábóc, Fazekasboda, Erdősmecske, Mórágy és Udvari* önkormányzatával szerződést kötött; tavaly egyenként 400 ezer forintot juttatva nekik erre az évre pedig egymilliót, hogy a bizalmukat megtartsák.

Kutatófúrásokra és más előkészületekre még nem kerítettek sort, időközben ugyanis itthon is változott a világ. Öt érintett minisztérium együttműködésével *nemzeti program vette kezdetét.*

Szűkítik a kört

Ennek lényege: meg kell oldani a paksi radioaktív hulladékok kezelésének, tárolásának és végleges elhelyezésének ügyét. Országszerte felmérik, hol van erre alkalmas terület; feltehetőleg az említett települések is a szóba jöhetők között lesznek – összegezett Ormai Péter. Majd még szigorúbb kritériumok alapján szűkítik a kört, ám *regionális kutatást csak ott kezdenek el, ahol előzetesen megnyerik a lakosságot.*

Palkó S.

Háromból rakják össze

Gyanúsan fiatalos autócsodák

A 760-as Volvón még a szélvédőket is kicserélték, de az igazságügyi szakértőt ezzel sem lehetett megtéveszteni. Az alvázszám kódolt betűjelzései ugyanis megmutatták, hogy a fiatalos autócsodát nem 1992-ben, hanem 1984-ben gyártották. A rendőrség, a Vám- és Pénzügyőrség, a biztosítótársaságok, a bíróságok és ügyészségek sok hasonló ügy felderítésében kérik mostanában az igazságügyi szakértők segítségét.

Szinte önálló üzletággá változott a korosabb autók megfiatalítása: sokan a vámolásnál igyekeznek a hat évnél idősebb járgányt fiatalabbnak feltüntetni, mások az eladásnál remélnek busás hasznot az ilyen akciókon. Előfordul – figyelmeztetett *Veréb István* igazságügyi szakértő –, hogy három-négy roncsból raknak össze egy „újat" és fényezés után piacra dobják. Erre különösen az igen keresett Volkswagen Golfok esetében érdemes odafigyelni.

Leleményes honfitársaink azonban nemcsak ilyesmivel, hanem *a biztosítók megsarcolásával* is próbálkoznak. Nemrégiben például olyan szövevényes ügy felgöngyölítéséhez kérték Veréb István közreműködését, amelyben vagy tíz autó és az összes magyarországi biztosító társaság érdekelve volt. A kieszelt szisztéma azon alapult, hogy az egyik járgány összetöri a másikat, az a harmadikat és így tovább. Ráadásul az egyiket a sok ütközés miatt időközben gazdasági totálkárossá nyilvánították, ám ennek ellenére újabb töréseket okozott. Legalábbis papíron, mert a valóságban az történt, hogy *a már meglévő sérülésekhez* ötölték ki a káreseményeket, és sorra látogatták a biztosítók pénztárait.

Az előbbi ügyben a balesetek elemzése vezette nyomra a szakértőt, aki kiderítette, hogy a sérülések *másként* keletkeztek, mint ahogy azt a biztosítóval elhitetni igyekeztek. Ugyanígy van módszer a fiatalítási manőverek fölfedésére is. Az egyszerűbb eset az – említette Veréb István –, amikor csak *az okmányokkal* manipulálnak. Ilyenkor a beszédes alváz, illetve motorszám ellenőrzésével viszonylag könnyű rájönni az igazságra. Bonyolultabb a dolog akkor, ha a lemezt megkörülik, vagy majdnem izzásig melegítik, majd *elkalapálják* a számokat, és újakat ütnek be a helyükbe. Az is megesik, hogy az egész lemezt kivágják, másikra cserélik. A szakértő ilyenkor a kódtáblát vizsgálja meg, amelyen – a laikus számára érthetetlen jelzésekkel – megismétlik az alvázszámot, és felsorolják a gépkocsi egyéb jellemzőit is. Újabb útmutatást adnak *a kárpit alatt*, a csomag- és utastérben – vagy húsz helyen – elrejtett *azonosító matricák.* Észreveszi a szakértő azt is, ha az alvázszám egyik-másik eleme – egy szám, jel vagy betű – eltér attól, amelyet a gyártó használ. A fényezés alatt megbúvó varratok nyomait egy kis, mágneses elven működő műszerrel lehet kimutatni, s akadnak még egyéb fortélyok is.

De mitévő legyen az, aki nem szakértő? Veréb István tanácsai szerint először is ellenőrizzük, hogy megvan-e, sértetlen-e a tizenhét jegyű alvázszám. Gyanús lehet az is, ha hiányzik az említett kódtábla, vagy ha a szigetelések, különböző szerkezeti elemek egy része fiatalabbnak látszik a többinél. Hiszen ezek az évjáratnak megfelelően együtt öregednek. Nem árt kutatni a javítások, esetleg a belső kárpit megbontásának nyomait sem. Fontos az is, hogy az adásvételt *korrekt szerződés* előzze meg. Különösen óvakodjunk attól, ha pillanatnyi anyagi nehézségre hivatkozva a piaci árnál jóval olcsóbb gépkocsit kínálnak fel. Ez ugyanis nem a vevő, hanem az eladó számára jó üzlet.

–kövess–

Sulisarok

A nagymama dirigál

Béla 16 éves múlott, második gimnazista – ki tudja, hogy meddig? Ugyanis lógásból származó igazolatlan óráinak száma viharos sebességgel közeledik a harminchoz.

Amikor az édesanyját kértem, hogy meséljen valamit a gyerekről, sírva fakadt: „Hogy én milyen szerencsétlen vagyok!" – mondta, majd így folytatta: „Soha nem akartam se férjhez menni, se gyereket szülni. Csak hát terhes lettem, s bár már 28 éves voltam, mélyen vallásos anyám hallani sem akart terhességmegszakításról, kényszerített arra, hogy hozzámenjek Béla apjához. Ellenkező esetben kirúgott volna a lakásból, én meg nem tudtam hová menni. Nem volt ez nagy szerelem, a házasság sem tartott nyolc hónapnál tovább, de így neve lett a gyereknek, meg volt mentve a család becsülete. Persze ma is anyám dirigál otthon, s talán Béla is azért csavarog éjjel-nappal, mert a nagyanyja elég gyakran a fejéhez vágja, hogy kéretlenül jött a világra. Tessék mondani, most mit csináljak?"

Nem tudtam, mit válaszoljak. Azt, hogy 45 évesen talán már illene végre felnőni?

Kiss Ilona Ágnes

Egyet a hasba, egyet az arcra

Felkent gyümölcsök

Tavaszi reggeleken szorongva néznek tükörbe a nők. A tél okozta barázdák ilyenkor nehezen simulnak ki az arcon. Fáradt, a hidegtől száraz, a vitaminhiánytólráncos az arc, a nyak. Elkeseredésre azért mégsincs ok, hiszen mint mindennek, ennek a kellemetlenségnek is megvan az ellenszre. A kozmetikus *Monostori Mónika* a C, E, A vitaminban gazdag gyümölcsöket ajánlja fogyasztásra és arcpakolásra egyaránt.

A megújuláshoz kiváló a *banán*, az *eper*. Mindkettőt érdemes péppé összetörni, tejporral keverni, s így kenni a bőrre. Ezek táplálókrémmel együtt a szélszárította bőrt is megújítják. Akinek nem túl kényes az arca, az vágjon karikákra darabnyi uborkát, helyezze magát kényelembe, rakja a darabokat a bőrére, és pihenjen. Nem kell megijedni, ha csíp, mert az *uborka* vérbőséget okoz, fokozza a keringést. Aki nem érzékeny a karotinra, az a *sárgarépát* használhatja ugyanígy. A citromlé frissít, halványítja a gyulladt foltokat, hasonlóan a narancshoz. A *citrom*, valamint a *narancs* levét, rostját tejporral kell összekeverni, majd arcunkra, nyakunkra simítani. Ezek a pakolások majdnem minden bőrtípusra használhatók.

Az öregedő, ráncosabb arcra banánt ajánl a kozmetikus, no meg nagyon sok alvást. A gyulladt arcbőrre *kamillát* használjunk, de ne pakolásként, hanem csak öblögessünk vele. Aki elégedetlen arcával, mert az foltos vagy pattanásos, az ne egyen túlzottan fűszeres ételeket, sok csokoládét. Amúgy is jó, ha tavasszal kevesebb húst eszünk, s vigyázzunk a tejjel, a tejtermékekkel is.

A szépítő, gyógyító növényi olajak népszerűsítője, *Maggie Tisserand* többek között ezt ajánlja: egy púpozott evőkanál – gyógynövényboltban vásárolható – kaolint vegyítsünk két evőkanál vízzel, fél teáskanál tiszta mézzel, egy csepp levendulaolajjal, egy csepp geraniumolajjal. Az ebből készült pakolást kenjük arcunkra, s ha tehetjük, fél órát pihenjünk vele. Nagyszerű a narancsvirágos borogatás is. Receptje: öntsünk egy csepp narancsvirágolajat, fél liter meleg vízbe. Mártsuk bele a törülközőt, majd csavarjuk ki és borítsuk bőrünkre.

-kas-

Rendjelparádé

A kitüntetés speciális érem, különleges plasztika. A Hadtörténeti Múzeum ezúttal nem teljességre, hanem olyan alapos idézetre törekedett, mely jelezte azt a tényt, hogy a különböző kitüntetések formái kiegyenlítődnek alakzatban és értékben egyaránt, függetlenül attól, hogy skandináv, német, angol, orosz, magyar, osztrák, román, szerb a megrendelő és a szerző. Nem olyan nagy a változatosság, mint hinnénk. Ami a rendezést illeti, minden tekintetben megfontolt és nagyvonalú. Mintegy nyitányként még a barokk korból és a XIX. századból mutat be katonai pompában és jelvényekben díszes portrékat – melyet a tárlókban magyar és európai katonai rendjelek folytatnak. Külön öltözeteket is bemutatnak – tábornoki díszruhákat és végül, mintegy finaléként a Magyar Köztársaság legmagasabb érdemjeleiben, dísztőreiben és szablyájában gyönyörködhetünk.

L. M.

A vagyonmegosztás és az adó

Ismerősöm arcán még akkor is tükröződött a harag, amikor a történteket nekem felidézte. Képzelje, az adóhivatal bevallási egységcsomagot küldött a 13 éves gyerekemnek. Na persze azonnal visszapostáztam nekik, kis levélke kíséretében, hiszen, mint a számadatokban feltüntették, az adóztatni kívánt kiskorú.

Nem jogos a fenti méltatlankodás, mert egy egészen picinyke valóságos Hüvelyk Matyi is szerezhet jövedelmet például, ha van neki háza, kertje, más hasznosítható ingatlana vagy értékes ingósága, amit el lehet adni, bérbe lehet adni stb. A beszélőpartner konkrét körülményeit nem ismertem, de óva intettem, hogy még egy lapáttal – igazságtalanul – dobjon az ezerszer átkozott adóhivataliak fejére.

Még az adóhatóság is büntet, fakad ki nőismerősöm, mert az a..., majd megmondom milyen alak ennyi év után sem vett feleségül? Mire lecsillapodik, megbeszéljük, hogy fest a vagyonközösség megszüntetés az adó tükrében, és mi a helyzet az élettársaknál.

Nagyon sok jogág nem tesz különbséget a kétféle együttélés között. De sem a Polgári Törvénykönyv, sem a családjogi törvény, az öröklésre vonatkozó jogszabályok nem tesznek egyenlőségi jelet közéjük. A házasságkötés körülbástyázott jogok és kötelezettségek felvállalása. Kétségtelen, hogy a házastársak vagyonmegosztása adójogi szempontból is kedvezőbb elbírálás alá esik. Az szja-törvény 7. paragrafusának 1. bekezdése (12. pont) így rendelkezik erről: mentes az adó alól a házassági vagyonközösség megszüntetése következtében ingatlannak, ingónak vagy vagyoni értékű jognak a házastárs által történő megváltásából származó jövedelem. Az élettársi vagyonközösség megszüntetése következtében ez a mentesség *nem* élvezhető. Ezek után a jövedelmek után az ingó- és ingatlanértékesítésre vonatkozó szabályok szerint kell az adókötelezettséget megállapítani és az adót befizetni. A megváltásból származó jövedelmének ötven százalékát kell adóalapjába bevinni az élettársnak, ha ingatlanból származik az. Ha ezt lakás céljára használja fel azoknak a javára és olyan feltételekkel, ahogy azt az szja-törvény engedi, akkor természetesen a jövedelemadó fizetését ez a körülmény módosíthatja.

K. É.

Papír- és papíralátétes műanyag tapéták ragasztására, valamint dekorációs munkákhoz alkalmazható a

TENAX SUPER

poralakú tapétaragasztó

Megvásárolható a **KEMIKÁL** üzleteiben.

Budapesten: VIII. Somogyi Béla u. 22.
XX. Tinódi u. 3.
IX. Tagló u. 11.
Debrecenben: Monostorpályi u. 5.
Barcson: Bajcsy Zs. u. 76.

valamint kiterjedt bolthálózatunkban az ország egész területén.

Vevőszolgálat: 122-1066

Pallagi lapzártája

Ennél *naprakészebb* könyvet aligha tarthatott kézben az olvasó, mint ami most jelent meg *Terített betli* címen (Intera Rt.). A legutolsó dátum ugyanis ahonnan idéz: 1994. március 11. És ennél *tapintatosabb* könyvvel sem igen találkozni, mint ez, melyben a jó szemű szerző, szerkesztő mindvégig szerényen a háttérben marad, hogy az olvasóra bízza a következtetést. Mint írja utószavában; *„Ez a könyv azért született, hogy négy év történéseinek egy részét földézve segítsen az olvasónak visszaemlékezni, rendet találni az események között".*

Négy év... Nem akármilyen esztendők. Azok, amelyek 1990-nel kezdődtek, a *rendszerváltás* vagy rendszerváltozás, -változtatás indítójával. S innen, szinte *napról napra* vezet végig az eseményeken, tényeken, vitákon a szerző, sajátos dokumentumkötetet rakva elénk a maga sajátos módján, hiszen *Pallagi Ferenc* újságíró, a *Népszava* főszerkesztő-helyettese, aki *a hírek világában* él és ezek tükrében szemléli a világot. *Tükrözni* akart tehát és nem értékelni. Ám nyilván a lapszerkesztéshez hasonlóan ez a szigorúan kronológiai válogatás sem mentes szemelgetője – jó értelemben vett – szubjektivitásától, személyes véleményétől, nézetétől. Az események fölsorakoztatásában és a hozzájuk fűzött összekötő-magyarázó kis jegyzetekben.

Ki tudja, egyszer talán történelemkönyvként vagy legalábbis segédkönyvként forgatják majd e művet, mely most mindenekelőtt *szemnyitogató, érdekes olvasmány* hazánk elmúlt négy esztendejéről. A tagadhatatlan események folyamatában rácsodálkozunk korunkra, hol a várt és becsült rendszerváltozás során sok százezer ember elszegényedett, pár tízezer ember meggazdagodott, tulajdonváltás történt a mezőgazdaságban, részben a szolgáltató szektorban, új politikai pályára állt az ország. Pozitívumot, negatívumot sorakoztat egymás mellé, egymás után Pallagi, akarva-akaratlanul szembesít, úgy ahogyan maga az élet adta. Idéz tényszerűen innen, onnan, országos napilapokból. *Kaszszát* csinál, vagy inkább *lapzártát* egy politikai korszak, kormányzat várható lezárultával. Érdemes figyelni rá.

(lőkös)

Pápai Gábor karikatúrája – Pallagi Ferenc új könyvének hátsó borítóján – az ismert plakát változatára. A cirill betűs felirat szövege: Csurkapistik konyec!

Nehogy ismétlésre ítéljék

A kormány tudós bizonyítványa

Több mint neves társadalomtudósok, miként ez a fejlett demokráciákban is szokás, kitöltötték a kormány ellenőrző könyvét. Nem intőkkel és rovókkal vagy dicsérőkkel természetesen, hanem ki-ki a maga szakmájának szigorú szabályrendszerét alkalmazva. A kormány a mérlegen 1990–1994 című könyvet a jövő hét elején mutatják be, s csakhamar vásárolható, olvasható lesz magyarul, de angolul és oroszul is. A hír hallatán imigyen jajdult fel egy neves férfiú: nehogy aztán túl sok elégtelen osztályzatot adva a tudósok ezt a kormányt osztályismétlésre buktassák.

Az aggodalom természetesen túlzott. A bukásról vagy a továbbműködés lehetőségéről május 8-án és 29-én voksaikkal a polgárok döntenek.

A kötet maga pártatlan, független a kormánytól s valamennyi politikai irányzattól, gazdasági érdekcsoporttól, objektív tehát, amennyire csak lehetséges.

Az elemzés, a szociológiai riportnak is tekinthető körkép inkább a jövő tudósai számára készült a Soros Alapítvány támogatásával a Pénzügykutató Alapítvány által létrehozott adalékként és eligazításként. Izgalmas feladat volt többszörösen is: a rendszerváltás kormánya – 1848-tól számítva sorrendben az 59., az Antall József, majd a 60., a Boross Péter-féle – ha jól működött, ha rosszul, az idő és a feladat súlya miatt előkelő helyen lesz a történelemkönyvekben. Másrészt kemény próba volt a neves magyar tudósok számára, hogy az elemzéshez hiányzott a honi tapasztalat. Negyven esztendőn át a pártállamban a kormányok nem játszottak döntő hatalmi szerepet, a jelentős politikai kérdések a szűk körű és zárt politikai bizottságban dőltek el, avagy Moszkvában.

A magyar társadalomtudományoknak az elemzésre-felmérésre vállalkozó másfél tucat kiválósága – köztük *Hankiss Elemér, Kéri László, Kukorelli István, Lengyel László...* – ezért szokatlan módszert választott. Minden tanulmányt kemény műhelyvitákban mérettek meg, módosítottak, a tudományos és politikai élet neves személyiségeinek segítségét igényelve. Opponensként többek között *Angelusz Róbert, Sz. Bíró Zoltán, Körössényi András, Kupa Mihály, Pokol Béla, Schlett István, Rabár Ferenc* és *Verebély Imre* szerepelt. A mérleg objektivitását bizonyítandó most hadd idézzük *Gombár Csabának* a kötet elé írt s az olvasóhoz címzett előszavát. *„Az 1990-es kormány nagy és ígéretes kezdet, ugyanakkor eredménye annak a nagy politikai átalakulásnak, amit az 1989-es év jelentett a politikai annalesekben. Örököse annak az átmenetet képező Németh-kormánynak, amely negyven év után először rendelkezett és élt összkormányzati felelősséggel, működött – paradox módon valóságos pártmögöttes nélkül – tényleges politikai kormányként, és jogállamot építő, sarkalatos törvényekkel tette lehetővé, hogy 1990 tavaszán jogilag szabályozott, szabad és demokratikus választás történhessen. Mindaz, amit az 59. kormány gazdasági, kulturális és politikai téren örökölt az előző rendszertől, nagyon nagy tehertételt jelentett.."*

Valószínű, töprengenek a tudósok, hogy e nehéz időkben egyetlen kormány sem lett volna sikeres. Bizonyos azonban, hogy az ideológiai megfontolásból folytatott *kultúrharc*, amely rányomta bélyegét a kormányzat, valamint az iskolarendszer, a kultúrafinanszírozás, az egyházak és a tömeghírközlés viszonyára, nem *hatalomgyarapító*, hanem *hatalomfelélő* hatású volt.

A nagy kérdés, hogy a közvélemény szerint mennyit élt föl az 59. és a 60. kormány az *indulótőkéjéből*, s ezzel szemben tudott-e valamicskét *hozzátenni*. E tekintetben aligha a sikerpropaganda-kiadványok, az elfoglalt vagy még birtokba nem vett hírközlési eszközök, de – sajnos vagy hála istennek – még csak nem is a társadalomtudósok elemzései döntenek.

Szjj

Silány vagy nagy ívű

Boross Péter miniszterelnök több alkalommal is bántó lekicsinyléssel beszélt a mezőgazdaság rendszerváltás előtti silány tömegtermeléséről. Nem ismer el semmiféle értéket az utóbbi évtizedek termelőszövetkezeti világából.

Annak bizonyítására, hogy a rendszerváltást megelőző évtizedekben olyan sikereket is elért a magyar mezőgazdaság, melyekre büszkék lehetünk, idézhetjük *Für Lajosnak*, az MDF mai elnökének 1987-ben kifejtett véleményét: „A háború elmúltával előbb a radikális földosztás, a nagybirtokrendszer s vele a tőkés nagyüzemek felszámolása, majd az ötvenes években több hullámban végrehajtott szocialista nagyüzemi átszervezés hozott döntő fordulatot. Ismeretes, hogy az elmúlt negyedszázad során milyen példátlanul nagy ívű pályát futott be a magyar mezőgazdaság. A háború után nehezebb korszakot, majd az 50-es évek szaggatott menetét és nyomasztó gondjait maga mögött hagyva, a felfelé ívelés valójában a mezőgazdaság nagyüzemi átszervezése után, az 1960-as évek közepétől bontakozott ki. Az agrokémia, az agrobiológia és az agrotechnika forradalmi vívmányainak alkalmazásával – miközben a foglalkoztatott népesség száma és részaránya hatalmas arányokban lecsökkent – a mezőgazdaság termelési produktuma a korábbinak kétszeresére nőtt. A mezőgazdaságnak a XVIII. század végétől kezdődő forradalma Magyarországon valójában most e röpke negyedszázad alatt teljesedett ki. Rangot szerezve magának itthon és a nagyvilágban."

(Az idézet pontos helye: Magyar agrártörténeti életrajzok 1987. Történeti bevezetés, írta Für Lajos, XXII.–XXIII. oldal.) -ek

POLITIKAI KULISSZATITKOK

Vallása ismeretlen

A megkérdezett 14-18 éves magyar fiatalok majdnem egynegyede semmilyen valláshoz nem tartozik, nincs keresztelve, vagy nem tudja, mi a felekezete. Rendkívül érdekes tanulmányt készített a Népjóléti Minisztérium megbízásából a Társadalomkutatási Informatikai Egyesülés és ez is egyike megállapításaiknak. A kutatók egyébként a fiatalok és a vallás kapcsolatát elemezve azt is vizsgálták, mennyire hívők, vallásosak a fiatalok. *Garami Erika* és *Tóth Olga* „gyorsjelentése" szerint a vallásosság egyik legjobb mérőeszköze a templomba járás gyakorisága. Eredményeik alapján azt írják, hogy a fiatalok mindössze két százaléka az, aki nagyon is kötődik vallásához, hiszen naponta, avagy pedig hetente többször jár misére, istentiszteletre. Vannak, akiknek kötődése kevésbé szoros, hetente vagy havonta néhányszor elmennek templomba. E kategóriának egynegyede évente csak néhányszor megy templomba, nyilván a nagyobb ünnepek alkalmával.

A tábori pap függetlensége

A fiatalság körében a fentiekből következően is, a lelki gondozás egyik kínálkozó területe a honvédség. A tábori lelkészi szolgálat felállításával, bizonyos viták után, gyakorlatilag egyetértett minden politikai párt. Ugyanakkor igen fontosnak tartják mindazok, akik az alkotmányosság szellemében képzelik el a hadseregbeli lelki gondozást, hogy a honvédség lelki pásztorai ne lehessenek a minisztériumi politikai, illetve a szakmai vezetés meghosszabbított karjai, s még kísérlet sem történhessen arra, hogy burkolt politikai befolyásolásra használhassák őket fel. Éppen ezért keltett a beavatottak körében bizonyos aggodalmat az a hír, hogy a Honvédelmi Minisztérium politikai államtitkára mellett egyelőre két főből – magas rangú tisztekből – álló csoport jön létre, mintegy közvetítés céljával a minisztériumi vezetés és a hadseregbeli lelki pásztorok között. Egy, a középnemzedékhez tartozó vallásos katonatiszt mondotta nekünk: „A dolog független a politikai államtitkár nagyra becsült személyétől, sőt, a két merőben különböző életutat megjárt katonatiszt személyétől. Nem személyekről, hanem elvekről van szó: nincs szükség új mini egyházügyi hivatalra a Magyar Honvédségnél. Mert a ma két fős csoport Murphy törvénye alapján, holnap földuzzadhat."

„A szakmai hozzáértés hiánya"

Vajon mennyire voltak szakszerűek azok a magyar megnyilvánulások, amelyek Szerbiával való viszonyunkkal kapcsolatban az AWACS-gépek ügyében hangzottak el. Az egyik legszínvonalasabb, nemzetközi tekintetben is rangos műhely, a Biztonságpolitikai és Honvédelmi Kutatások Központja Alapítvány tájékoztatója (ennek rendszeres olvasói között vannak a nagykövetek és katonai attasék) nem a leghízelgőbb képet rajzolja meg erről. Kiindulópontja: nyilván nemzeti közmegegyezést tükröz az a parlamenti konszenzuson alapuló állásfoglalás, hogy Magyarországnak nem szabad közvetlen módon bekapcsolódni a délszláv konfliktusba. Következtetésük szerint ez motiválhatta miniszterelnökünknek kilenc nappal a Szerbiához intézett NATO-ultimátum lejárta előtt elhangzott kijelentését, miszerint a NATO AWACS-gépeinek el kell hagyniuk a magyar légteret, ha valóban légicsapásokra kerül sor, boszniai szerb szárazföldi célpontok ellen. Ugyancsak elhatárolódni kívánt a kormányzat a Bosznia légterében lelőtt négy Galeb-típusú repülőgép kapcsán is attól a ténytől, hogy abban a légterünkben járőröző repülőgépek részt vettek.

„Mindkét állásfoglalás nagy nemzetközi visszhangot és kritikát váltott ki. A probléma kezelése ugyanis mind diplomáciai, mind katonai szempontból nélkülözte a szakszerűséget. Diplomáciai vonatkozásban nem vette figyelembe, hogy a módszereknek, a nemzetközi normáknak rendkívül nagy a jelentőségük. Nem megfelelő módszer volt ugyanis, hogy a miniszterelnök sajtóértekezleten jelentette be az AWACS-gépekkel kapcsolatos magyar álláspontot. Egy előzetes parlamenti és NATO egyeztetés után esetleg maga a NATO jelentette volna be a magyar igény teljesítését. Ugyancsak szakszerűtlennek tekinthető az AWACS-gépek szerepének megítélése a négy Galeb gép lelövésével kapcsolatban. Annak elvitatása, hogy jelent-e részvételt ebben az akcióban, ha az AWACS-ek felderítik a repülési tilalom megsértését, s megadják a légtérsértést elkövető gépek pozícióját, a szakmai hozzáértés hiányát tükrözi. Az AWACS-gépek paramétereinek és feladatainak ismerete nyilvánvalóvá teszi ugyanis, hogy a repülő objektumok felderítése és jellemző adatainak automatikus továbbítása, majd az illetékes parancsnokság döntése, a támadó vadászgépek célravezetése és tüzének kiváltása ugyanazon a katonai művelet-folyamatnak szerves része. Az ezzel kapcsolatos magyar nyilatkozatok ellentmondásai, szakszerűtlenségei kedvezőtlen következményekkel jártak. Kis-Jugoszlávia részéről nem honorálták a NATO-akcióktól történt elhatárolódásunkat, azonban a NATO és más nemzetközi szervezetek megkérdőjelezték Magyarország korrekt külpolitikáját, s megbízható partnerségét."

A szakértői analízis még *az előtt* íródott, hogy bekövetkezett volna Gorazde térségében a NATO-gépek csapássorozata a szárazföldi célok ellen.

V.

Ma Göncz Árpád emlékezik az Operában

Tégy egy követ...

A jövő okán kell emlékeznünk, noha szívesen feledtenénk, ami feledhetetlen. A hét végén, s a következő néhány napban számos rendezvény ad alkalmat az emlékezés fonalát tovább gombolyítani, amikor az egész világon a magyarországi mártírokra emlékeznek.

Ma, vasárnap délelőtt tíz órakor rendezik meg a Magyarországi Holocaust Emlékbizottság központi gyászünnepségét a *budapesti Kozma utcai zsidótemetőben*, ahol *Szabad György*, a leköszönő parlament elnöke mond beszédet.

Déli egy órakor a Józsefvárosi pályaudvaron – a deportálásokra emlékezve – korabeli fotókat, egyéb dokumentumokat bemutató *vagonkiállítás* nyílik. A két vasúti kocsiból álló szerelvény a közeli hetekben egy sor olyan város pályaudvarára fut be, ahol annak idején gyűjtőtáborokat működtettek, s vittek halálba ötven esztendeje, százezreket.

Este nyolc órakor az emlékbizottság és a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége, a holocaust félévszázados évfordulója alkalmából rendez emlékünnepséget és hangversenyt az Operában. Ünnepi beszédet mond *Göncz Árpád* köztársasági elnök és *Schweitzer József* főrabbi. Az előző megemlékezésekhez hasonlóan, ezen is részt vesz *Shevan Weiss*, az izraeli parlament elnöke és *David Kraus*, Izrael magyarországi nagykövete. Ez alkalommal Jad Vasem-kitüntetéseket adnak át az embertelenségben is emberként viselkedő életmentőknek. Az emlékünnepséget a Magyar Televízió és a Duna TV egyenes adásban közvetíti.

Holnap, hétfőn az ellenállás és a mentés napjaira emlékező háromnapos tudományos konferencia kezdődik a Dózsa György úti Építők Házában a Magyarországi Cionista Szövetség és a Jewish Agency budapesti irodájának rendezésében. Ennek keretében – kedden délután fél ötkor, a XIII., Bessenyei utca torkolatánál – építik fel *az emlékezés gúláját* a Dunába veszejtett áldozatok tiszteletére. A régi hagyomány szerint ugyanis virágot nem, csak követ szabad helyezni az elhunytak sírjára.

A budapesti VII. kerületi Jósika utca végén – szerdán délelőtt tíz órakor – *Szenes Hannáról* neveznek el teret, a legendás hős lányról, aki 1944-ben angol katonai egyenruhába bújva ejtőernyővel ereszkedett alá Budapesten, hogy a mentést, az ellenállást szervezze. Kínzás, kivégzés várt rá. A háború után katonai bíróság utóbb rehabilitálta, de már csak emléke élhet közöttünk.

-ess-

A látogatót a szentendrei művésztelep bejáratánál Papachristos Andreas szobra fogadja

A művész társa: a modell

Ligeti Erika Balczó András portréját mintázza

ALKOTÓK ÉS MŰVEIK

Vincent Van Gogh, a modern európai festészet egyik alapító mestere, több mint nyolcvan esztendeje, öccséhez írott levelében így panaszkodik anyagi helyzetéről: „Tegnap elmentem a bútorkereskedésbe megnézni, hogy kölcsönözhetek-e ágyat. Sajnos, nincs mód rá, és havi részletre eladni sem akarnak. Ma arra gondoltam, hogy te talán Koning elutazása után elküldhetnéd az ágyát. Gondold meg, ha a műteremben alszom, hozzávetőleg 300 frankot takaríthatok meg a hotelen egy év alatt. Ahhoz, hogy berendezkedjem, kb. 1000 frank szükséges. Ha azonban havonta 100 frankot költök a megélhetésre, és 100 frankot a berendezésre, akkor, mint látod, festésre egyetlen fillérem sem marad...”

Ilyen és még súlyosabb anyagi gondokkal küszködött a világhírű németalföldi mester, akinek a képeit ma már csillagászati dollárösszegekért adják-veszik az árveréseken.

Ha nem is Van Goghra, de a magyar vangoghokra gondolt a Szentendrei Városi Tanács és a Művelődésügyi Minisztérium, amikor fölépítették a szentendrei művésztelepet. Több mint két esztendeje készült el a tizenhárom lakásos házcsoport, valamennyi házban műterem is épült; igaz, ezekben a szobákban sincsen ágy, hanem modern heverő.

Ahol a Pilisi és a Budai hegyek dombokká szelídülve úgy találkoznak, hogy szinte észre sem vesszük, emelkedik a festőiről híres Szentendre. Egyik legmagasabb pontján, mint a városka fölé magasodó zöldellő tetőre telepített vidám bokorcsoport, uralkodik a táj felett a művésztelep. Bejáratát Papachristos Andreas, telepi festő modern, három nőalakot ábrázoló kőszobra díszíti, de amint beljebb lép a látogató, tüstént újabbakra bukkan: Rózsa Péter alkotására, és egy, a szobor alakját rejtegető, még meg sem kezdett, hatalmas szikladarabra.

A bejárattól vezető széles, kavicsos út mentén gépkocsik parkolnak. Jobbra és balra épültek a művészlakások, a műtermes házak. Összekapaszkodva, mintha odaszórták volna, mégis tudatos kézzel alakítva sorakoznak a hirtelen véget érő telek túlsó feléig a modern vonalú, földszintes épületek.

Ilyenkor, nyár elején, teljességgel kiszámíthatatlan, hogy mikor található otthon a kóborló szobrász, a festő, a keramikus. Szerencsére, Ligeti Erika éppen a műteremben dolgozik. Portrét mintáz. Egyszer Balczó András járt itt vendégségben. Akkor megkérte a sokszoros világbajnok öttusázót, hogy üljön modellt. Szívesen vállalkozott. Bár azóta elég ritkán tud időt szakítani arra, hogy ide látogasson, ezért készül lassan a fej.

A műterem egyik sarkában gipszbe öntött szobor áll. Az Üllői úti női klinika kertjébe kerül. Az ablak előtti asztalon kisplasztikák, érmek sora. A tulsó falnál a férj egyre gyarapodó hobby-készlete, korsók, kancsók, butykosok.

A műterem háta a következő ház szobájának a falához támaszkodik. Itt művészházaspár lakik. Ebéd közben zavarjuk meg őket. A műteremben várjuk meg, amíg befejezik az étkezést. Középen asztal, rajta szétszórva húsz-harminc kis érme. A falon égetett zománc képek, mellettük csupasz állvány, fölül dróthálóból formált zászló vázlatos rajza. A Steinmetz kapitány pécsi szülőházának falára készülő tábla körvonala. Asszonyi Tamás, feleségével: Jávor Piroskával együtt a három hét múlva nyíló ceglédi tárlatra készül. Mindketten fiatalok.

A következő művészlakás ugyancsak fiatal házaspárja együtt dolgozik egy halványkékből fehér színbe átfutó nagyméretű gobelinen. A férj: Hajdú László készítette a terveket, a Lábatlani Papírgyár tanácstermébe. A hely már meghatározta a témát is: régi papírok ismert vízjeleinek formáiból állította össze a kompozíciót. A francia gobelin-szövőszéken már kifeszítette a felesége a szálakat. Az ábrákkal telerajzolt, kifestett karton a műteremben áll, majdnem merőlegesen az ablakra. Az előkészített francia szövőszék úgy helyezkedik el a szoba közepén, mint valami modern térelválasztó.

Még bekukkantottunk Deim Pál festőművészhez, aki modern vonalú, hullámzó falapokat csiszol: a Tatabányai Pártiskola folyosójának ornamentikáját készíti. Papachristos Andreas műtermében még megcsodáljuk az egyszerű vonalú nőalakok kőbe vésett képét, meg az udvaron álló Lenin-portrét.

Szinte bejárhatatlanul nagynak tűnik a művésztelep, pedig mindössze tizenöt művész él és dolgozik itt. Ám mindannyian más utat járnak, másfelé keresgélik kifejezési formájukat. Lehetséges, hogy majdan ez a telep lesz a harmadik szentendrei iskola magja, s a benne élő fiatal művészek egy újabb, a szép környezet ihlette irányzat úttörő képviselői.

Hajduska János

Bécsben Franz Jonas fogadta Losonczi Pált
(MTI Fotó, Vigovszki Ferenc felvételei)

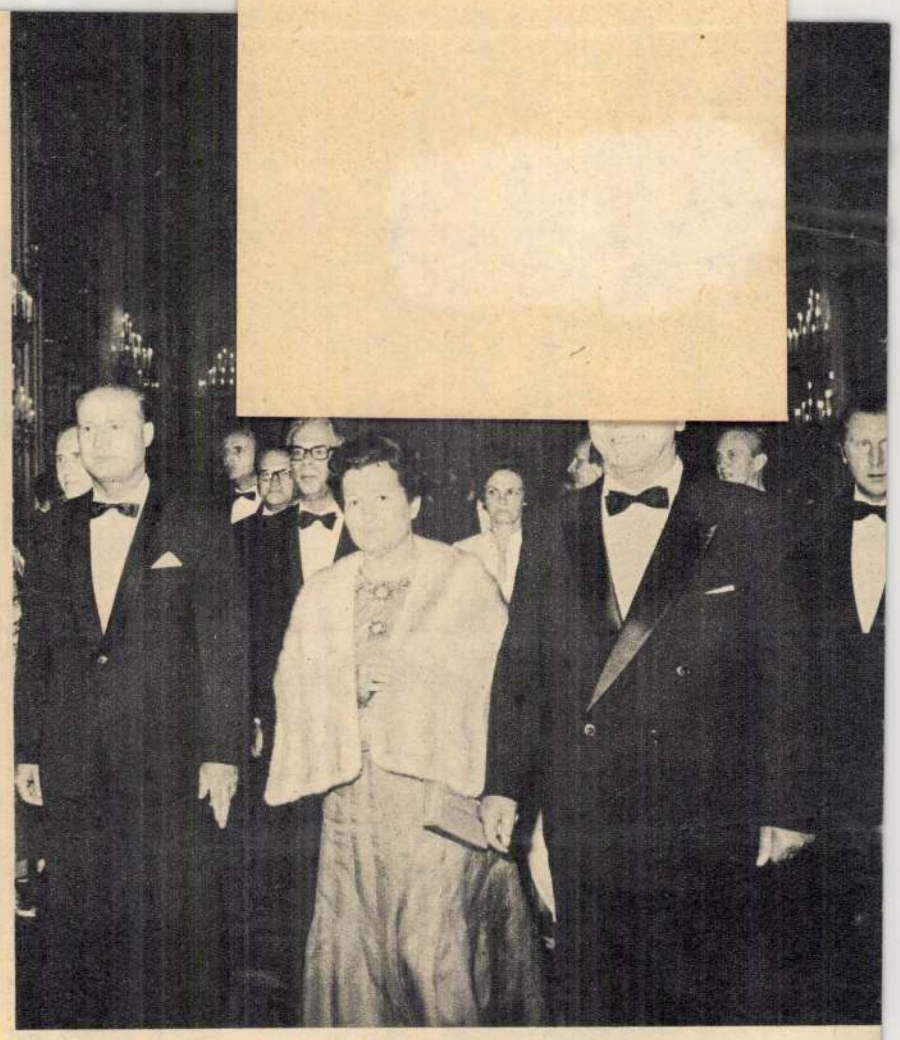

Losonczi Pál és felesége a Franz Jonas által adott fogadáson a bécsi Hofburgban

HASZNOS KAPCSOLATOK

Legmagasabb szintű tárgyalások voltak hazánk és Ausztria között. Az Elnöki Tanács elnöke, Losonczi Pál személyében magyar államfő első ízben tett látogatást Ausztriában a felszabadulás óta. Szomszédok vagyunk és már maga ez a tény is kötelezi a reálpolitika híveit, hogy a két ország között hasznos építő kapcsolatok alakuljanak ki. Ausztria és Magyarország között nem mindig volt felhőtlen az együttműködés. Nem óhajtunk most a történelem jól ismert példáira hivatkozni, de még a második világháború után is eltelt egy idő, amíg a normalizálódás megkezdődött. A hatvanas évek elején indult meg az a folyamat, amelynek kapcsán megállapodások születtek: rendezték a politikai kapcsolatokat, és a két ország gazdasági, kereskedelmi és kulturális együttműködése is fejlődésnek indult. Nyitánya volt a magas szintű politikai eszmecseréknek az a látogatás, amelyet Kreisky, mostani osztrák kancellár 1963-ban, még külügyminiszteri minőségben tett nálunk. Ezt viszonozta Péter János. Következő vendégünk Pitterman alkancellár volt, később Fock Jenő, mint miniszterelnök-helyettes kereste fel Bécset, két éve pedig már mint a kormány elnöke járt Ausztriában. Tavaly Franz Jonas köztársasági elnök jött el hozzánk. Logikus folytatása volt ezeknek az eszmecseréknek, hogy most Losonczi Pál tett látogatást a szomszédos Ausztriában.

Örvendetes, hogy államelnökünk Budapestre érkezve már az eredményes megbeszélések mérlegét vonhatta meg. A látogatásról kiadott közös közlemény szavaiból is kicsendül, hogy az osztrák—magyar kapcsolatok jól fejlődnek. Mindkét fél erőfeszítéseket óhajt tenni, hogy továbbfejlessze a gazdasági együttműködést és az Európai Gazdasági Bizottságban is erősíteni óhajtják a magyar és az osztrák delegáció együttműködését. A két állam kapcsolatain túlmutató politikai jelzés, hogy Budapest és Bécs egyaránt üdvözli a finn kormánynak a biztonsági értekezlet előkészítésére tett kezdeményezését. Szintén a világpolitika kérdéseit érinti a megállapítás: Magyarország és Ausztria egyetért abban, hogy az ENSZ alapokmányában rögzített elveket a nemzetközi biztonság megszilárdítása és az együttműködés fejlesztése érdekében az egész világon tiszteletben kell tartani. Magyarország és Ausztria társadalmi berendezkedése nem azonos, de a baráti eszmecsere igazolja, hogy ez a tény nem lehet akadály az együttműködés útjában és ez nemcsak Budapestre és Bécsre vonatkozik.

Az Elnöki Tanács elnöke vidéki körutat is tett Ausztriában. A képen a magyar delegáció Krems főterén

A bortermő vidékre is ellátogattak, megízlelték az osztrák szőlők termését

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Papakisztrosz Andreasz

HÉTFŐI HIREK

1965. OKT 25

1021

Új szobrok

A Fővárosi Emlékmű Felügyelőség az idén nyolcmillió forintot fordít új emlékművek létesítésére, valamint a régiek gondozására, felújítására.

— Mint ismeretes, október 1-én, a IX. kerületi Markusovszky téren leleplezték *Papakisztrosz Andreasz* Markusovszkyról készített mellszobrát, s még ebben az évben felállítják *Kocsis András* Mechwart-szobrát is a II. kerületi Mechwart téren — mondotta *Polgár Károly* igazgató. — A X. kerületi Magyar Képzőművészeti Kiállításon is látható néhány mű, amelynek már a Felügyelőség a „gazdája". Így *Búza Barna* Irinyi Jánosról készített kőszobra, *Kárpáti Anna* nagyméretű Dózsa-kődombormüve, *Kerényi Jenő* Csontváry-síremléke és Furulyázó lány című szobra, amelyek, *mihelyt a kiállítás bezár, szintén a főváros tereit díszítik majd.*

A HH kérdőíve

NEVE? FOGLALKOZÁSA?

Dr. Potyondy Imre, 1949 keskáptalan nagyprépostja Papnevelő Intézet rektora.

MIÓTA PAP?

1908-ban szenteltek fel. voltam éppen 80 esztendős. nöki Tanács indokolása szer ház közötti jó viszony kial jó munka elismeréseként ki rend ezüstfokozatával.

MI REJLIK AZ INDOKOLÁS

Görbe Tükör

Apa

Megjött az értesítés: Kuzella Misikét nem vették fel az egyetemre. Ez előrelátható volt: tíz ponttal kevesebbet ért el a kelleténél. Kuzella Bernát, az apa elkeseredetten mondotta:

— Tudtam, hogy így lesz. A magadfajta munkásszármazású ifjú útja ma is roppant rögös még. Csupa polgár, értelmiségi mindenütt.

Kuzella Misi szemmel láthatóan nem vette ennyire szívére a dolgot. Kifejtette, hogy végeredményben nem is járt rosszul. Bevonul katonának, letölti katonaéveit, addigra talán enyhül valamit a zsúfoltság az egyetemen. Az apa azonban haragosan rivallt rá:

— Mit hallok? Az én fiamra egy tizedes ordítozzon. Nem, gyerekem, erre ne is gondolj! Egy Kuzella nem húzhat angyalbőrt! Nemhiába szerzett az apád a többi között vegyészi oklevelet!

Egy estén aztán a gondos édes apa jókedvűen tért haza:

— Elhelyeztem a gyereket — szólt —, komoly, szép feladat nem afféle mocskos trógerolás mint amire annyi ember rákényszerül manapság. Örülsz, Misi?

De a fiú nem mutatott valami viharos lelkesedést. Tiszteletlensége odáig vitte, hogy meg is kérdezte:

— Aztán miről lenne szó, apa?

— Normás leszel, barázdás és sávos csörgedeztető öntözésnél.

A fiú nagyon vágyott már munka után. Nyelt egyet, és reggel elment a megadott címre. Estére fáradtan és kétségbeesetten tért haza.

— Kétéves tanfolyamot kellene végeznem, hogy hozzá tudjak nyúlni egyáltalán az öntözéshez. Sajnos, nem való ez nekem.

— Hát mi való, ha ez nem? — kérdezte türelmetlenül az apa

...etőfi Sándor u. 17
...on: 188-296, 188-307
Papachristos Andreas
NÉPSZABADSÁG
1965 OKT 21.

Ünnepségek Markusovszky Lajos születésének 150. évfordulója alkalmából

1021

A magyar orvostársadalom pénteken ünnepélyesen emlékezett meg a 150 évvel ezelőtt született *Markusovszky Lajosról*, a nagy orvosreformerről.

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében *ünnepi gyűlést* tartottak, amelyen részt vett *dr. Szabó Zoltán* egészségügyi miniszter, *Rusznyák István*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke is. Ott volt a csehszlovák J. E. Purkine Társaság küldöttsége, *dr. Niederland* akadémikusnak, a társaság szlovák tagozata elnökének vezetésével. Jelen voltak a fegyveres testületek egészségügyi szolgálatának vezetői; küldöttséggel képviseltették magukat az orvostudományi egyetemek, Markusovszky szülőfaluja, a szlovákiai Csorba község, valamint a szombathelyi Markusovszky Kórház.

Dr. Sós József, a Budapesti Orvostudományi Egyetem rektora, ünnepi beszédében kiemelte, hogy *Markusovszky alkotásai ma is élő, éltető elemei a magyar orvostudománynak.*

Az ünnepi beszéd után *dr. Darabos Pál*, az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének főtitkára, átnyújtotta az Orvosi Hetilap Markusovszky-díjait, amelyekkel minden évben az előző évfolyamban megjelent kiemelkedő tudományos cikkek, dolgozatok szerzőit jutalmazzák.

A gyűlés után az Akadémia előcsarnokában jubiláris *folyóirat- és könyvkiállítás* nyílt.

Az ünnepi megemlékezés a Budapesti Orvostudományi Egyetem központi épületével szemben levő volt Úttörő téren folytatódott, amelyet az évforduló alkalmából *Markusovszky Lajos térnek* neveztek el. A téren felállított *Markusovszky-szobrot* — Papachrisstos Andreas szobrászművész alkotását — ezután ünnepélyesen megkoszorúzták.

Fk.: Nagy Elöd

Képcsarnok V. ny.

studio

GALÉRIA 72

HATODIK KIÁLLÍTÁSA

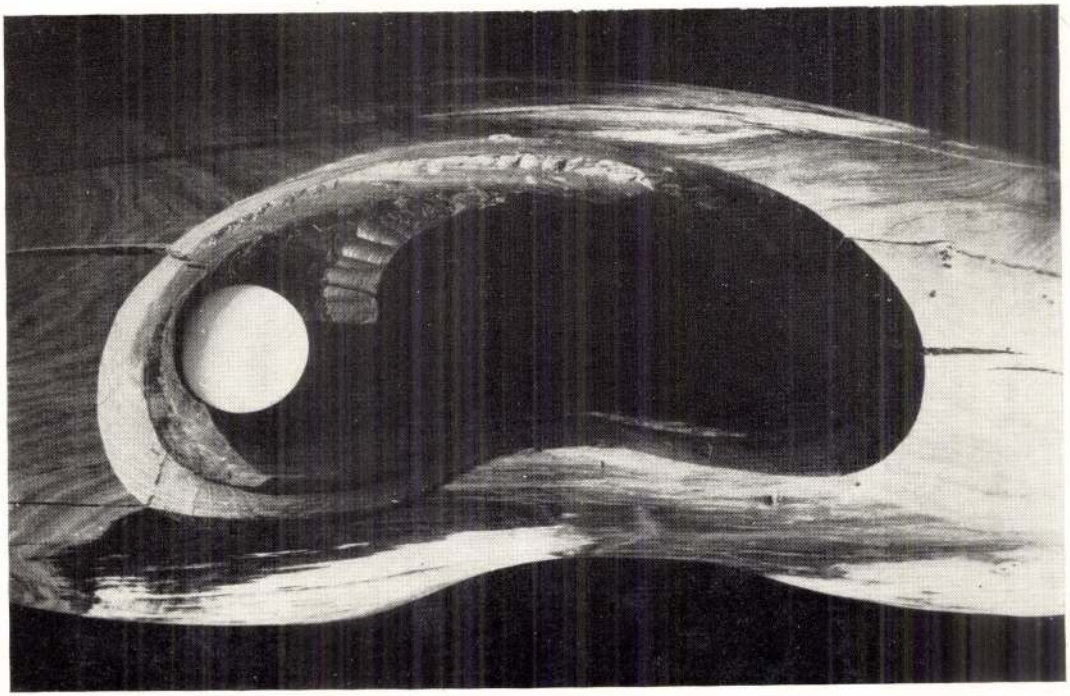

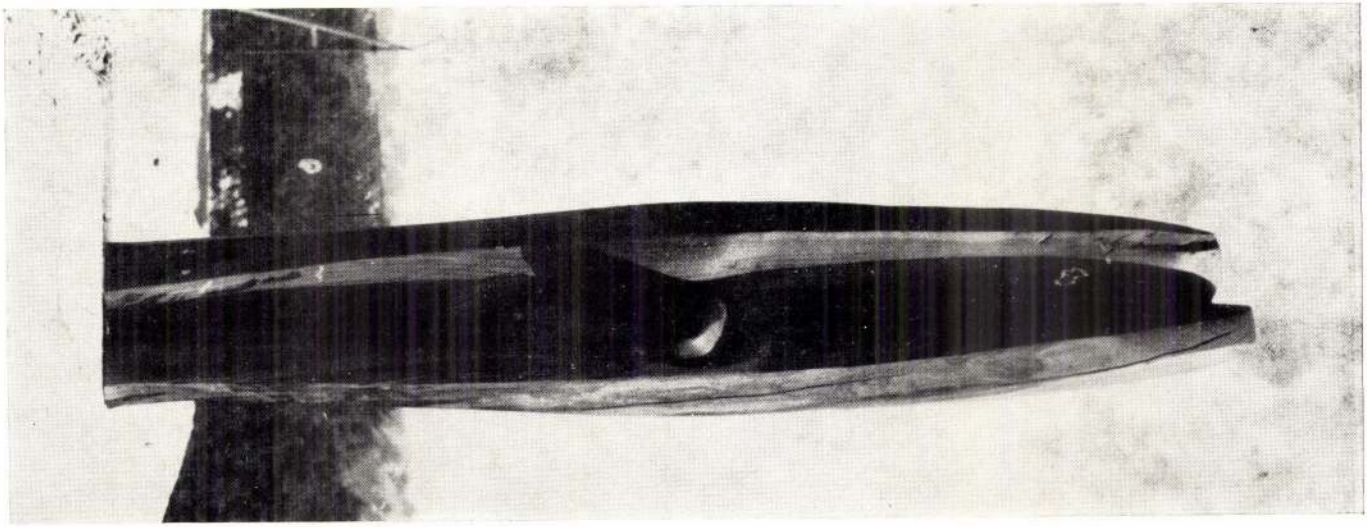

1975. VI. 11. 21:30 TV (11) - Vné-
Művészeti magazin

Papakrisztosz Andreasz szobrászművész

A következő rövid, kis filmünkkel a telepen élő Papakrisztosz Andreasz görög származású szobrászművésszel készitettük. Görögszármazású szobrász, őt látogatjuk meg műtermében és a kert ben rendezett állandó kiállitások. Mióta él Magyarországon?

- 49-ben jöttem Magyarországra. A nálunk akkor pont háború volt. A többi görök menekültekkel, jobban mondva a polgár háborúban résztvett atyák és anyáknak a gyermekei, mivel nem jártak iskolába, annak idején a népi demokrácia akkor befogadtak engem.

- Vol aztóa otthon?

- Hát azóta nem.

- És ez a sok szép kép itt a falon, görög tájak.

- Ez nosztalgia, ez egy örökös nosztalgia.

- A szobraiban is érzek valamit a görög szellemiségből vagy túlzás ez?

- Nem. Én nagyon örülök ennek, hogy úgy érzi.

- És Szentendre mennyiben járult hozzá, hogy ilyen nagyon szép anyaga van itten ?

- Hát nekem ez annyira nem annyira hat, inkább, hogy a levegő nagyon szép... ez hat, úgyhogy Szentendre mint tradició, meg ez az, bármelyik helyen, dolgozni kell.

- Hogy él itt? Mit csinál? Mi egy napja?

- Egy napon? Hát körülbelül ha kedvem van dolgozni, akkor elkezdem reggel és akkor hagyom abba, amikor besötétedik. Ha nincs kedvem, akkor elmegyek horgászni, teszek-veszek, csavargok, szóval néha iszogatunk.

- Követet szereti ugye elsősorban?

- Elsősorban igen.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

1975 JÚN 19

1021 Papachristos Andreas szobrászművész

A szoborkertben

Papachristos Andreas munkáiról

Köztereinktől egy szoborkert csak annyiban különbözik, hogy ez utóbbi zárt (vagy viszonylag zártabb) egység, s, hogy az előzőhöz képest kis alapterületen jóval több képzőművészeti alkotást láthatunk. Ez a motívum a tatai művelődési központ szoborkertjének is jellemzője. A köztéri és az ilyen jellegű kiállítás annyiban viszont mindenképpen rokon, hogy csakis akkor érezzük megnyugtatónak, megnézendőnek az alkotásokat, ha azok a környezetükben hatni képesek, nem érzünk mű és tér közt ellentmondásokat feszülni.

A megyei művelődési központ ezen a nyáron két szoborkerti tárlat megnyitását tervezte. *Papachristos Andreas* szobrászművész alkotásai július 15-ig láthatók a MMK-ban, naponta 15—20 óra között. Nyitva tartási időn kívül az alkotások „különleges bánásmódban" részesülnek: tekintettel a változékony időjárásra, nylonzsákocskák védik őket az eső ellen.

Szerencsés a rendezés ezúttal is: nem érzünk zsúfoltságot, a szobrok között sétálgatva. Mindössze tizenkét műve alapján kell a nézőnek képet alkotnia Papachristos művészetéről, ezért aztán a mi dolgunk sem könnyű.

Az alkotások fele egy sorozat: a különböző korszakok típikus nőfejei, a mai szobrász szemével. A *Hellénizmus* korát természetesen egyszerű női fejszoborba sürítve idézi elénk a művész. Ezzel szemben a *Románkor*-t a rusztikusság, a darabosság jellemezte. A *Gótiká*-t megelevenítő, ég felé forduló női fej, s tekintet után ismét a váltást jelenti a *Reneszánsz* természetes kitárulkozása, a világ valóságos dolgaira rácsodálkozó ember. A *Barokk* arc teltségével úgyszintén jellemző. S amikor elérkeztünk korunkhoz, mintha a művész az időbeni távolság hiánya miatt nem a leglényeget fejtené fel a „*XX. szd.*" című alkotásában. A női fej inkább a románkor rusztikusságával tart rokonságot, semmint a reneszánsz nyíltságával, világfelfedezésével. Pedig a huszadik század minden nagy apokalipszis ellenére is elsősorban felfedező század. S ez a kiállított mű esetében is tartalmi, és nem formai kérdésként merül fel.

Sétáljunk tovább. Ritkán látni olyan remek telitalálatot, mint a művész *Homérosz*-feje. Térplasztika ez a szó legteljesebb — és egyben legmodernebb — értelmezésében, hiszen meglepő fogásokat is alkalmaz a szobrász (például oldalról átlátni az arcrészen), s mégis, a konzervatív ízlésű néző is kénytelen megállapítani: ez egy szinte mesebelien öregember feje. Papachristos itt szinte a véréből mentette át műalkotásba a görögség kultúrtörténeti múltját. Homérosz, a halhatatlan, tekintetével szinte elkísér bennünket.

A *Prometheus* érdekes, de nehezen értelmezhetősége miatt nem katartikus élményt nyújtó alkotás. A *Fekvő nő* az ellenpólus: a gömbformák egymásba áthatásából a szemlélő előtt előbb-utóbb láthatóvá lesz a „nonfiguratív figura", tehát a természeti formától elvonatkoztatva is fel tudja kelteni az eredeti természeti formák képzetét. S ez — művészet. Az *Anya* című kompozíció, a Prometheushoz hasonlóan, jobbára az anyag tulajdonságait használja fel kitűnően. A *Fekete fej* után végezetül a *Lófejek-ről* néhány szót külön is. Itt ugyanis egyértelmű, világos, szinte naturalisztikus hűségű az ábrázolás — a kompozíció az, aminek okán a kiállított művek közt a jobbak közé lehet sorolni. Az egymás fölött látható két fejforma éppen azáltal, mert nem a természetbeni egymásmellettiséget idézi, kelt különös hatást. Bizonyítván ezzel is, hogy Papachristos Andreas invenciózus művész, s mindenképpen megérdemli a közönség figyelmét, érdeklődését.

LÓFEJEK

Örömteli élményről adhatunk tehát számot a nyári szezon kezdetekor. S talán — újólag említem — másutt is érdemes lenne utánanézni, hátha van ilyen, vagy hasonló szabadtéri kiállítási lehetőség. A megyei művelődési központ rég túljutott az első lépéseken (a szabadtéri színpad környékén, illetve Esztergomban, a tanítóképző kertjében is tettek már lépéseket éppen oda illő alkotások bemutatására), várni tehát nem kell; a nyáron már bővülhetett volna a kör.

J. J.

Kétirányú felelősség

A vezetők társadalmi súlya, környezetükre és a társadalomra gyakorolt hatása számarányuknál lényegesen nagyobb. Rendelkezésükre állnak — megbízásból — mindazok az eszközök, feltételek, amelyek a munkáshatalom erősítéséhez, a tervek teljesítéséhez szükségesek. Nyilvánvaló, hogy nem lehet egyenlőségjelet tenni a felelősségvállalás tekintetében a vezetők és a vezetettek között. Ebben a tekintetben nemcsak hogy nagyobb a vezetők iránti követelmény, hanem egyben többirányú is. A párt mindenkor meghatározta a vezetőkkel szemben támasztott követelményeit, s a vezetők általában ismerik a vezetés alapelveit, a velük szemben állított normákat.

A párt politikája határozott, világos. Azonban a jövőben is akadhatnak a határozat és a politika értelmezése, megvalósítása körül problémák. Miből adódik ez? A mindennapi munkában néha nehéz megállapítani a döntő mozzanatokat, azt, hogy konkrét helyzetben mi szolgálja leginkább a dolgozók javát, általános és konkrét érdekeit. A tennivalókat megtalálni, ismertetni, elfogadtatni, a végrehajtást megszervezni — ez a nehéz a vezetésben. A munkás hétköznapokon sok-sok kis apró cselekedetben, intézkedésben mutatkozik meg: egy-egy vezető helyesen él-e a rábízott hatalommal, vagy éppen visszaél vele.

A párt — magasabb követelményeivel — nem korlátozza a vezetőkre bízott hatalmat, de azt megköveteli, hogy ezzel a hatalommal a jövőben még inkább a nép érdekében tevékenykedjenek. A hatalmat úgy gyakorolják, hogy ezzel önzetlenül szolgálják a népet. Szóhasználatunkban a h a t a l o m és a s z o l g á l a t ellentétes fogalmat jelent. Ellentétessé tette a hosszú évszázadok gyakorlata. Napjainkban a mindennapi életben már nem ellentétes, és a jövőben azonosulnia kell a közéletben, a vezetettek és a vezetők viszonyában. És ez elsősorban a vezetők munkáján, magatartásán múlik.

A jövőben még inkább alapvető elv és gyakorlat lesz az egyszemélyi vezetés és az üzemi demokrácia elvének, dialektikus kapcsolatának erősítése. A fejlett szocialista társadalom felépítése nem történhet a vezetés színvonalának emelése nélkül. Rendkívül fontos ez azért, mert a munka, a termelés nem egyszerűen gépi-technológiai folyamat, hiszen legfontosabb alkotóeleme az ember. Minden vezetőnek abban a tudatban kell tervezni, szervezni, irányítani, hogy a munkának emberi, társadalmi oldala is van, s amennyiben ezt elhanyagolja, a legfontosabbról, az emberről mond le. S ezt nem lehet, és a jövőben még inkább nem lehet büntetlenül tenni. Szocialista társadalmunkban ugyanis a „vezetett" olyan eszköz birtokában van, amely nélkül a vezető nem boldogulhat. Ez pedig a vezetettek bizalma. A felsőbb szerv adhat megbízatást, hatalmat, de a vezetőknek a dolgozók bizalmát is meg kell szerezni. S ezt nem csupán magas szakmai képzettséggel érhetik el. A szakmai képzettség csak egy a követelmények sorában.

A párt által megfogalmazott hármas követelmény magában foglalja a politikailag felvilágosult, művelt, szakképzett, becsületes munkások elvárásait is a vezetőikkel szemben. A mindennapi élet, a tartós együttlét még árnyaltabbá, még sokszínűbbé teszi az egyéneket, a vezetőket, napvilágra kerülnek azok az emberi hibák is, amelyek a kívülállók számára rejtve maradnak. A vezetettek „mindent" tudnak vezetőjükről, s ez természetes is. Figyelik magatartását, munkáját, a munkahelyen, a magánéletben. A vezető egy kicsit példakép, s a vezetettek számára a hatalmat, a politikát testesíti meg. Munkája, magatartása, a vezetettekhez való viszonya ezért rendkívül fontos a párt és az államhatalom számára.

A párt nem kéri, hanem követeli, hogy a vezetők minden fórumon képviseljék, és ha kell, védjék meg a párt politikáját. A párthatározatok megvalósításával, a dolgozók érdekeinek következetes képviseletével legyenek a párt agitátorai és propagandistái. A politikai passzivitás, a helytelen magatartás nem bocsánatos bűn, mert káros a politikai közvélemény alakításában, formálásában. De nemcsak a rendezvényeken, a társadalmi munkában, hanem egész munkanapjukon, sőt magánéletükben is kötelező számukra a politikai elkötelezettség, és az is, hogy aszerint éljenek. Az a kétarcúság, — amikor egy-egy vezető a munkahelyén, a közéletben tartja magát a politikai, társadalmi, erkölcsi normákhoz, de a magánéletben elengedi magát — megengedhetetlen.

A vezetőknek nemcsak joguk, hanem kötelességük élni a rájuk bízott hatalommal. A hatalommal nem élő, gyengekezű, bizonytalan vezető körül óhatatlanul lábra kap a fegyelmezetlenség, a népgazdasági érdekek háttérbe szorítása, a társadalmi tulajdon herdálása.

Senkiből nem úgy lesz vezető, hogy zsebében hordja a bölcsek kövét. A gyakorlat, a tapasztalat — miközben hibákat is elkövethet — avathatja vezetővé. A kommunisták, a pártszervezetek álljanak a vezetők mellett, figyelmeztessék őket, ha hibáznak. A kritika nem a vezetők ellen van, hanem értük. Különösen megkülönböztetett segítséget kell nyújtani a jövőben a munkásokból, fizikai dolgozókból vezetővé érett nőknek, fiataloknak.

Mihók Sándor

Papachristos Andreas

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

nehéz művész

SOMOGYI NÉPLAP
1981 APR 26

1021

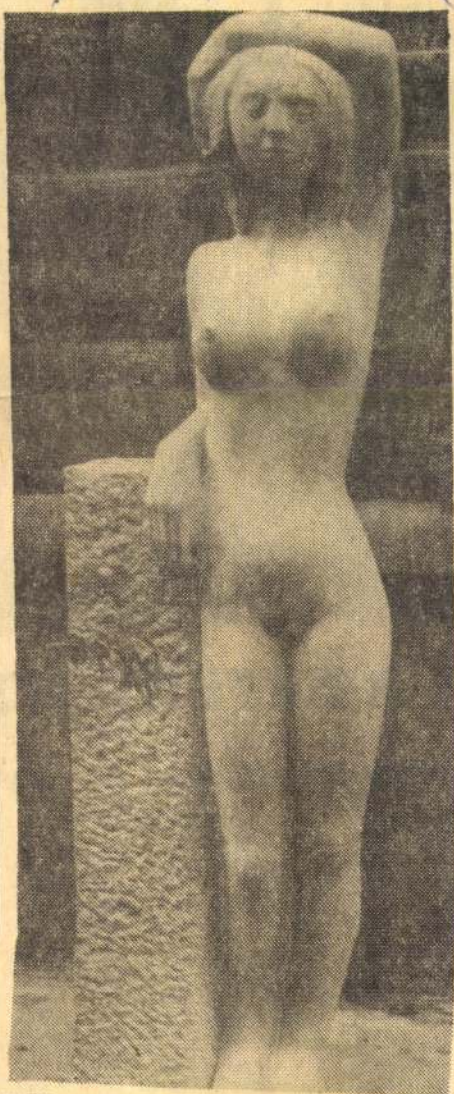

A Fővárosi Tanács Vas utcai szabadtéri galériájában, Budapesten Papachristos Andreas szobrászművész tárlata látható. Június végéig tart nyitva.

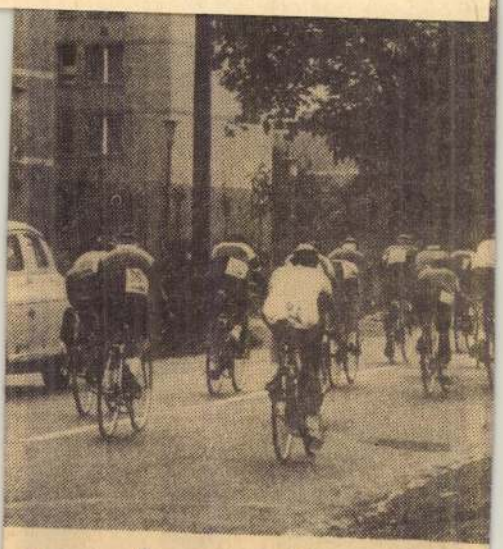

kt a kerékpárs

sztály tündöklése és „ny

kerékpár-
lyzete szó-
rnek az a
aki a sö-
dolgozni.
hol a fa,
lt biztos,
az élével
itlegeli a
kerékpár-
teljes a
, olyanok
akik leg-
eli fejsze
ak. Minde-
le a kört!
ékpársport
last szak-

bó csak papíron tagja a sportkörnek.

Hogy valami nincs rendben, azt látják beszélgetőpartnereim is: *Szilvási József*, a Kefe- és Műanyagipari Vállalat igazgatója, *Sass Csaba*, a városi sportfelügyelőség vezetője és *Horváth Sándor* sportegyesületi elnök. Mindhárman elismerik, hogy rossz sínen indult „a vonat". Sturm edző megunta az ingázást és elköszönt, őt követte a bajai Farkas László. Pedig időközben az edző lakásgondja is megoldódott volna Kaposváron.

Papachristos Andreas

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1054 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1984 NOV 14

Pest Megyei Hírlap

1984

1021

KIÁLLÍTÓTERMEKBŐL

Pest megyei tárlat Szentendrén

A Szentendrei Képtárban ez a képzőművészeti összeállítás 1985 áprilisáig látható.

Új alkotók

A fejlődés eleme a folyamatosság és a változások fontossága. Megyénk képzőművészeti életében mindkét hatóerő megtalálható — jó, hiteles arányokkal. Talán a legfontosabb újdonság, hogy most először szerepelnek mesterek, az egykori európai iskola, a szentendrei, a váci műhelyek alkotói mellett a *Dél-Pest megyei Nagy István csoport hivatásos művészei és amatőrjei is*, akik más impulzusokkal gazdagítják az összképet. Végre körkörössé kezd válni a minőség, mert ha csak a szobrászatot nézzük, akkor a gyömrői Pál Mihály, Gábor Éva, az érdi Eöry Emil, a szentendrei Holdas György, Csikszentmihályi Róbert, Ligeti Erika vagy a váci Blaskó János hasonlóan magas értékrendet képvisel, egyszóval a minőség kiegyenlítődött, és egyenletessé is vált éppen azáltal, hogy *volt mérték, volt kihez felzárkózni*, volt olyan irány és tapasztalat, amely biztatást és energiát tudott adni azoknak, akik nyitányukat kezdték, kezdik.

Stílusok, korosztályok

Az új festmények, grafikák, szobrok korunk gyarapodó emberi tudatának jelzői, értelmezői és továbblendítői. Szépségükkel boldogítják azt a közel egymillió embert, aki ebben a természeti, történelmi térségben él. Ebből következik az a lehetőség, hogy az egyéni képességek egy közös palléro-zás által üzenetet jelenthessenek a nagyvilágnak is. Ez nem elméleti kérdés, hiszen a Kovács Margit Múzeumot látogató nemzetközi közönségnek, amely öt világrészből érkezik rendszeresen, csak egy másik kapun kell belépnie, alig pár lépést téve, hogy meggyőződhessen: Dunabogdány, Szódliget, Ráckeve, Érd alkotói is

Papachristos Andreas: Prometheus

témában ugyanúgy lebilincselő, mint Csikszentmihályi Róbert és Ligeti Erika magas színvonalú Kőrösi Csoma Sándor értelmezése. Somos Miklós és Lieber Éva személyében Budakészi is jelentkezik — kár, hogy Ráckeve—Dömsöd térségéből a Patay—Bazsonyi—Vecsési festőtriász ezúttal sem küldött műveket. Velük még tartalmasabb lenne a Pest megyei tárlat. Annál örvendetesebb, hogy a visegrádi Mészáros Dezső nálunk új név és Léderer Tamás, Miró Eszter, Uhrig Zsigmond, Szűts Miklós jó diszpozícióval kapcsol az összképbe bizonyos megoldási normákat megyénk különböző helyeiről. Inspiráló tényező az először kiadott elismerések sora. A megbecsülést érezteti s fokozott erőfeszítésre ösztönöz a díjazás. A művész várja és meg is becsüli ezt a növekvően általános értékrendet, amely jó közérzetet biztosít az alkotások új vonulatához, méri is azokat, kezdeményezi, hogy minél gyorsabban juthassanak el az emberekhez — változtatva, gyarapítva [illegible] szemlék.

méltóak a művészi hírnévre. Mindazonáltal az előrelépés legnagyobb sikere abban van, hogy az ismert és regisztrált szentendrei, váci teljesítményekhez az elmúlt évek, évtizedek művészi és művelődéspolitikai irányításával valóban felzárkózott a déli rész, s ez az ott élők számára jelenti, jelentheti a kulturális értékek egyenletes elosztását. Nagy ív figyelhető meg az időseknél is, hiszen *Gráber Margit, Bánovszky Miklós, Onódi Béla* nemzedéke az egyik pólus —, a másik a fiataloké, akik nagy számmal és igényes minőséggel érkeztek. Közöttük is tényleges a kapcsolat, a középgeneráció zömével együtt. Stílusok, korosztályok, tájegységek képeznek egységes képzőművészeti tömböt.

Elismerések sora

Amikor a Pest megyei tárlat általános minőségét mérlegeljük, akkor az tűnik ki elöljáróban, hogy a fejlődés az értékegyenlőség irányába hat a fogalmazási kódok és változatok megtartásával, bővítésével. A legtöbb alkotó tartja esztétikai erőnlétét, de *akadnak gyorsulások is az előrehaladásban.* A tárgyilagosság azt mondatja a kritikussal, hogy ez jelenleg elsősorban Cs. Nagy Andrásnál, Gábor Évánál, Holdas Györgynél, Ásztai Csabánál, Deim Pálnál, Ligeti Erikánál, Nádler Istvánnál, Rajki Lászlónál figyelhető meg. *Vannak biztos tájékozódási* pontok, mint Barcsay Jenő, Bálint Endre, Vaszkó Erzsébet, Pirk János művészete. Kántor Andor és Kristóf János izgalmas kettős versenye a Dunakanyar-

tkezetekből

xporttervek

százalékkal több, mint tavaly. Igaz, ez utóbbi eredmény nemcsak a hatékonyabb munkát, de az új vállalkozási forma iránti érdeklődést is jelzi.

A hagyományos, nagy szövetkezetek közül *a ceglédi vasipari kis híján megduplázta termelését*, de kiváló teljesítménnyel dicsekedhet a pomázi háziipari és a zsámbéki vegyesipari szövetkezet is.

Pest megye ipari szövetkezetei *jól teljesítették exportterveiket is.* A tőkésországokba szállított termékeikért majdnem 9, a szocialista országokba eladottakért kevés híján 50 százalékkal volt több a bevétel.

e érkezik a Buda

kar lenni...

és Dunaföldváron, kedden pedig Dunaújvárosban áll meg. *November 22-én,* csütörtökön ér vissza a Buda a fővárosba, a reggeli órákban, s ismét a Vigadó téri kikötőben várja a látogatókat, majd *délután indul tovább Szentendrére.* Itt, valamint Esztergomban

A KSH Pest megyei igazgatóságána

A három negyed

A megye 1984. I—III. negyedévi fejlődésének főbb mutatói:

Megnevezés	Az 1983. I—III. negyedévi százalékában
Az ipari termelés (terméksorok alapján)	102,4
A kivitelező építőipar saját építési-szerelési munkáinak értéke (összehasonlítható áron)	92,2
A fizikai foglalkozásúak havi átlagbére:	
Iparban	106,8
Kivitelező építőiparban	105,2
Állami gazdaságokban, kombinátokban	103,4
Mezőgazdasági termelőszövetkezetek közös gazdaságaiban	102,7
Kereskedelemben	105,5
A kiskereskedelem eladási forgalma (összehasonlítható áron)	99,0

BERUHÁZÁS

Tovább mérséklődött a megyében a beruházási tevékenység. A szocialista szervek fejlesztésekre 6,5 milliárd Ft-ot fordítottak — folyóáron számolva —, 13 százalékkal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A csökkenés az anyagi ágak mérséklődő teljesítésének hatására következett be, mivel a nem anyagi ágak beruházásai 8,3 százalékkal meghaladták az elmúlt év azonos időszakáét. Az anyagi ágakon belül számottevő csökkenés mindössze a kereskedelem és a vízgazdálkodás területén volt.

1984. I—III. negyedévében a tanácsok fejlesztésekre 1,6 milliárd Ft-ot használtak fel — folyóáron számolva —, 15 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. A pénzeszközök 42 százaléka a kommunális intézményhálózat bővítését szolgálta. A ráfordítások közel fele a kulturális, ezen belül is döntően — az évek óta tartó feszültségek enyhítése érdekében — az általános iskolai ellátás javítására irányult.

IPAR

A megye szocialista *ipara* az elmúlt évi mérsékelt ütemű emelkedés után 1984. első kilenc hónapjában valamivel gyorsabban, 2,4 százalékkal növelte termelését. Az idén minden szektorra növekedés a jellemző, közülük a szövetkezetek tevékenysége volt kiemelkedő. A szocialista ipar legdinamikusabban fejlődő ágazata *a vegyipar* volt, amelyet döntően a Dunai Kőolajipari Vállalat új beruházásának, a fluid katalitikus krakk-üzemcsoportjának üzembe helyezése eredményezett. Ezt követte sorrendben a *könnyűipar*, amelynek 2,7 százalékos termelésnövekedése teljes egészében a szövetkezetek tevékenységének köszönhető. A gépipari vállalatok és szövetkezetek együttesen 0,6 százalékkal állítottak elő több terméket, mint tavaly ilyenkor. A *villamos-*

tt

iai iparunk

járuljon hozzá a népgazdasági egyensúly javításához. A képviselő aggályának adott hangot azzal kapcsolatban is, hogy *a Közel-Keleten üzembe helyezendő új létesítmények káros konkurrenciát jelenthetnek számunkra.* (Ezt a kételyét a miniszterhelyettes eloszlatta.) Szólt az iparágon belüli *érdekazonosság* megteremtésének feltétlen szükségszerűségéről, valamint arról, hogy a DKV-nak *még vannak tartalékai* az értékes kőolajtermékek előállításában. Nagy reményeket fűznek a — terveik szerint — 1986-ban belépő *xilolizomerizáló üzemhez*, amely az aromásprogram befejezéseként épül jelenleg. Ez a létesítmény megháromszorozni hivatott a DKV mostani xiloltermelését.

Igen jelentős vállalkozásról van szó. A balatonfűzfői Nitrokémiai Iparteleptől nagy mennyiségű *ftálsavanhidridet* állít elő, ami arra jó, hogy javítsa a műanyagok tulajdonságait a feldolgozás során. Az ehhez szükséges *ortoxilolt* eddig nem tudta teljes mértékben biztosítani a DKV, mintegy 30 százalékát importálni kellett. A fűzfői cég bővíteni szándékozik a termelést, összhangban a hazai műanyag alapanyaggyártás fejlesztési elképzeléseivel.

Amennyiben a százhalombattai üzem idejében elkészül, akkor *a DKV maradéktalanul ellátja a kellő mennyiségű ortoxilollal fűzfői partnerét, valamint az előállított termék felét exportként értékesíteni tudja.*

A miniszterhelyettes *Mengyelejev* orosz kémikust idézte, aki ilyesmit mondott hajdanán: *a szénhidrogéneket vétek eltüzelni.* Ebben állapodtak meg a parlamenti bizottság tagjai is tegnap. A kőolaj akkor lesz a legértékesebb, ha minél magasabb színvonalon feldolgozott termékeket állítunk elő belőle. A DKV — a többi hazai üzemmel együtt — a legjobb úton van e megoldás felé.

Bálint Ibolya

PAPACHRISTOS ANDREAS

Magyar Nemzet
Szerda, 1981. október 7.

Bajcsy-Zsilinszky-szobrot avattak

A 95 éve Szarvason született Bajcsy-Zsilinszky Endre mellszobrát, Papachristos *Andreas* Munkácsy-díjas művész alkotását kedden leplezték le a szarvasi művelődési ház előtti kis ligetben. A szoboravató ünnepséget a Szarvason immár hagyományos, 10. Bajcsy-Zsilinszky politikai könyvnapok keretében rendezték.

1(2)

Papakrisztosz András

1972.X.12.TV. 18.35 /11/ KJ

TÉKA

- Most felkérem Rózsa Gyulát, hogy az elkövetkezendő két hét képzőművészeti eseményeiről tájékoztasson bennünket.

- Kezdjük egy olyan kiállitással, amelyik már megnyilt. Nem régen, tegnap nyilt meg a kiskőruton Egy Studió Galériában Papakrisztosz András kiállitása. Papakrisztoszról film készült, azt hiszem jobban bemutatja, mintha szalagban mutatnánk be.

- Az Új irás szeptemberi számát Andreasz Papkrisztosz műveiről készült fotók készitik. A művészt szentendrei műtermében kerestük fel. 1962-ben végezted a főiskolát, ez az első önálló kiállitásod, miért kellett 10 évig várni ?

- Hát ez egy problematikus dolog számomra, mert eléggé lusta természetü vagyok és a kiállitás sok idejét veszi el az embernek, szóval igy került most erre sor

- Milyen anyag szerepel a kiállitáson ?

- Hát eddig általában én a kiállitásokon többé-kevésbé reális szobrokkal szerepeltem, ez az első kiállitásom, ahol kimondottan absztrakt dolgokkal szerepelek.

- Korábban fával nem nagyon dolgozták, ezeknek a szobroknak az y anyaga fa. Van- e ennek valami jelentősége ?

- Hát tulajdonképpen ehhez az eszmei mondanivalóhoz, amit én ki akarok fejezni a fákkal születés, ölelés, szerelem, ujra-

121

Papakriantoan András

-Papkrészta Szandreász szinte még gyerek fejjel került Magyarországra Görögországból. Itt végezte a Főiskolát, Szentendrén lakik, itt van a müterme. Nagyon sok szobrod van, nem akarod eladni őket.

- Hát nem szivesen adom el, én ragaszkodom a müveimhez, valahogy hozzámnöttek.

- Megrendeléseid azért vannak.

- Megrendelés az van igen. Elég sürün.

- Például a Három grácia az megrendelésre készült.

- Igen megrendelésre. Elég régen.

- Mikor.

- 69-be.

1975. x. 24. Idézőjel 2.1.26 (Gró).
Riport.

- Akkor rendelték meg.

- Ez is 7o-be készült.

- Milyen cég rendelte meg, vagy milyen intézmény.

- Hát elég fura hosszadalmas történet ez az egész tulajdonképpen. Először is a makói Tanács rendelte meg. 69-be ezt a szobrot ésmost Pécs városába kerül Abaligetre egy tónak a közepén, ahol egy gyönyörü sziget van.

- A Lektorátusnak van-e valami köze ahhoz, hogy miután az állam nevében megvásárolják a müalkotást, mi legyen a további sorsa, át kell e presszionálnia a megrendelőt arra, hogy el is szállitsa a szobrot.

- Hát igen van neki köze, ti. fölhivja levélben, hogy hát ez minél előbb realizálódjon és eza Lektorátus részéről megtörtént többször is. A Kivitelező Vállalat eljött megállt a parton és azt mondta, hogy ez a szobor nem vihető át 16 méter távolságra a szigetre.

- Végülis mi módon lehetne egyáltalán elérni azt, hogy az Abaligeti szigetre kerüljön a grácia.

-Talán a katonaságot kell bemonni, és itt felhivom a pécsi Helyőrséget, hogy próbáljon valahogy segiteni. Talán egy olyan akszión arra felé, Abaliget felé.

- Na ez biztos , hogy neked kell utána járni a szobor elhelyezésének.

- Hát utoljára,amikor a helyszini konzultációt tartottuk az egyik kolléga Vigh Tamás azt mondta, hogy papa, ha nem jársz utána ennek a dolognak akkor ez a szobor legalább még tiz évig itt fog állni. Hát remélem, hogy most e riport után is valami pozitiv történik. Én szeretném a szobromat ott látni, a sziget közepén, mert ez a szobor ugy készült, hogy vizet kiván, szóval viz környezetet kiván, hogy visszatükröződjön, hát különbenis ez ugy is történt volna, ha eredeti helyszinben lett volna Makón, hogy ilyen két medence lett volna. Hát itt aztán bőven van viz .

- Nem lehet, hogy az a baj, hogy valakinek kifogása vana szobor ellen, mondjuk, hogy a Három gráciának négy keble van.

- Hát eredetileg azt hiszem a makói elnöknek kifogása volt, hogy mit szólnának a parasztok ha látják ezt a szobrot, hogy négy mellе meg ilyen gunyorossággal, de hát ennek is örülök, hogy ilyen erős hatása van a szobroknak ezek szerint.

- Végülis a hatása a szobornak csak akkor következhet be, hogyha a helyére kerül. Ki az, aki ez ügyben szerinted mulaszt, folyamatosan már ide stova 9 éve.

- Azt hiszem mind a hárman. Szóval itt hárman érdekeltek kivülem.

Én csak a végeredményre vagyok kiváncsi,mert én erre a szoborra például elpazaroltam egy pár hónapot, hisz 3 tonnás kővolt és másfél tonnát kifaragtam. Az, hogy én adminisztráljak az egyszerüen halott vagyok, ha adminisztrációról van szó. Elég, ha szobor ügybe bányába megyek, ez az konzultálok a megrendelővel, stb stb, de hogy én is elhelyeztessem ezt a szobrot, hát ez már borzasztó dolog.

- Rajtad kivül melyik az a három.

- Rajtam kivül a Lektorátus, a Kivitelező Vállalat, meg a megrendelő. Hogy most ki hibás, hogy mi hibás ebbe az egészbe, nem tudom, valaki nagyon ül a fenekén és nem nagyon mozog.

- A Kivitelező Vállalat, aki a Baranya megyei Tanács fölkért,hogy a szobrot helyezze el nem tudta vállalni a szobornak a szigetre szállitását. Nagyon nehéz müről van szó,ezt csónakokkal nem lehet. A Kivitelező Vállalatunk rézöntő műhellyel rendelkezik, kőfaragó műhellyel, de vizen való szállitásra nincs kellően felkészülve. Tehát a Lektorátus ebben a pillanatban technikaikörülményekkel nem tud szembeszállni. Mi csak az elméletet tudjuk mondani, amit a müvészekkel és a müvésszel Papakrisztosszal együtt ,hogy a nyilván legmegfelelőbbhelyen , ez a szobor ott kerülne elhelyezésre.

-Ha megbiznánk önöket, hogy a Három gráciát átszállitsák az Abaligeti szigetre megtudnák oldani valamiképpen.

- Biztos vagyok benne, hogy megbizás esetén ezt is megoldanánk, mint ahogymegoldottuk a vállalat 25 éve alatt az összes szobor felállitását, helyszini problémákat megismerve kellő szervezettséggel ezt is feltudjuk állitani.

Popa Georgescu Maria, festő /Bukarest/.

Huszonhét képzőművészt hívott meg az idén Hargita megye Művelődési és Szocialista Nevelési, Bizottsága, a Képzőművészek Országos Szövetsége Csíkszeredai Fiókja, Szárhegyre. – Az ang. 28.-i zárónnepségen a művész is felszólalt, dicsérve a községet, mely ontja magából a megfesteni valót. Nem is hagyja el Szárhegyet, a tábor bezárása után sem.

S. Muzsnay Magda: Milyen volt a VII. Képzőművészeti alkotótábor – Szárhegyen?

Utunk, 1980. szept. 26. 7. old.

Papachristos Andreas szobrászművész

Móri Gárdai Művelődési Központjában, a Lamberg-kastélyban nyílt meg a „35 év magyar művészete" című kiállítás, a művek a Magyar Nemzeti Galéria anyagából vannak válogatva. A művész alkotása szerepel a kiállításon.

Á. Szabó János: Móri Galéria. 35 év művészete. Fejér Megyei Hírlap, 1980. ápr. 20.

Papachristos Andreas

II.Rákóczi Ferenc mellszobor,mészkő

---------:Köztéri munkák.
MŰVÉSZET,1981.március - 59.lap.

Papakrisztosz Andreasz, szobrászművész

Szept.-ben helyükre kerülnek a leendő városligeti művészsétány első szobrai is: Borsos Miklós Benedek Eleket ábrázoló bronz, és Papakrisztosz Andreasz Füst Milánról készített mészkő mellszobra.

/említve/

Esti Hírlap, 1979. aug. 22.

M.D.K.

Papachristos Andreas
szobrász

Köszobrait ialletotta ki a
tailaton.

Szabó György: Fiatalok próbája
Élet és Irodalom, 1966. május 7 – 3 lap

MDK

Papachristos Andreas, szobrász

Kiállít az Ernstben.

Rózsa Gyula: Stúdió 67

7

NÉPSZABADSÁG Bp, 1967 máj. 16.

MDh

Papachristos Andreas, hobrán

ötezer Ft-os díjat nyert.

–: Sváby Lajos festőművész nyert kapta

a KISZ nagydíját 10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. ám. 17.

Papa-christos Andreas

Fényképe a műtercu ben

Szocialista chüvészetért 1966. jun.

Papachristos Andreas

Szerepelt a „Studio 66" kiállításon.

Vigilia 1966. jún.

Papachristos Andreas

Nobrai szerepelnek a Studia 72

Via Hitásos az Ernst Mizerumban

Magyar Nemzet 1973 január 6

4. old.

Papadhristos Andreas

Szobra szerepel a Studió'

72. Ziállításon az Ernst Museumban

Népszava 1973 január 14

9. old

PAPACHRISTOS Andreas

91 2.51

Új Művészet

Papachristos Andreász

szobrász, a 60-as évek második felében telepedett le Szentendrén.

D.I.: Kiállítási jegyzetek

Vigilia 1974/4 281 old.

Papachristos Andreas

A szentendrei nyár képzőművészeti programjának keretében a szentendrei szobrászok alkotásait a kertben rendezték meg, melyen szerepelnek művei.

L.M.: Szentendrei nyár 1943.

Pesti Napló, 1943. júl. 14.

Papachristos Andreas szobrászművész

Részt vett a Képzőművészek Szövetsége által rendezett "Ul müvek" kiállitáson a Mücsarnokban.

Cistein

Kortárs 1971/6 looo. old.

Papachristos Andreas
Részt vett a budapesti müvészeti hetek keretében rendezett kiállitásan.

Bojár Iván: Pest megyei müvészek tárlata

Magyar Hirlap 1971/270 6 old.

Papadimitriou Andreas szobrász
a Fiatal Képzőművészek Stúdió-
jának 10. éves jubileumi kiállí-
tásán szerepel alkotása.

dr. Ujvári Béla: Stúdió-72-64.
Magyar Hírlap, 1964. dec. 29.

Papachristos Andreas

"Lépcsők" cimmel Vadas József ir a "Studió '72" c. kiállitásról, melyet a legfiatalabb képzőművészek rendeztek az Ernst Muzeumban. A kritika kiemeli a "kitünő tehetségü" művészt.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 13.
XVII. évf. 2. sz. 12. lap.

Papachristos Andreas szobrászművész

A Fiatalok Studiójában rendezték meg a művész kiállitását, melynek megnyitója október 11.-én lesz,-közli a lap kulturális eseményekkel foglalkozó rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. okt. 7.
XVI. évf. 41. sz. 2. lap.

Papachristos Andreas
nobrán

„Női fej" (repro)

Kovács Gyula: Studio Galéria
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 37.oldal

Papachristos Andreas
szobrán

Részt vett a Stúdió Galéria
kiállításan

Kovács Gyula: Studio Galéria
MÜVÉSZET, 1972.szeotember - 37.oldal

Jászberenyi uton a csaknem 500 meter hosszu felüljárót. Előreláthatólag 1973 második felében adják át a forgalomnak. Képünkön a feljárati rész vasbeton támfalaihoz készitik az állványzatot.

A RÁDIÓ ÉS A TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: Operettmuzsika.
9.00: Illyés: Petőfi Sándor. 15. folyt.
9.20: Barokk versenyművek.
10.05—10.25: Iskolarádió: 10.05: Osztályfőnöki óra. — 10.20: Mire jó a geometria?
10.25: Édes anyanyelvünk.
10.30: Weber operáiból.
11.00: Egy természetfilmező vallomása.
11.10: Haydn- és Mozart-művek.
12.20: Ki nyer ma Edelényben?
12.35: Tánczenei koktél.
13.20: Magyar muzsika tegnap és ma.
13.45: Pro és kontra. Riport.
14.00: Barangolás Irakban (Gyerm. R.)
14.25: Nyitnikék.
15.10: Járdányi: II. vonósnégyes.
15.31: Kóruspódium.
15.41: Fúvósáttiratok.
16.05: Búvópatak. Fodor Mária dokumentumjátéka eleven társadalmi kérdést boncolgat. Egy ötvenéves férfi elhagyja családját az új szerelemért. Mit gondol, mit mond ilyenkor a környezet, hogyan ítéli meg cselekedetét az ember saját maga, s hogyan tükröződik az kollégái, ismerősei körében?
13.03: A 04. 05. 07 jelenti.
13.33: Jolo: A rejtélyes trombitás.
14.00—18.00: Mindenki kedvére . . .
14.00: A beat kedvelőinek.
14.50: üZENEtek.
15.33 Rivaldafényben.
17.00: Ötórai tea.
18.20—19.54: Fiatalok hullámhosszán.
20.28: Kórusok Verdi operáiból.
20.51: Láttuk, hallottuk . . .
21.11: Lemezgyüjtők húszperce.
21.31: Emlékmű Tamási Áronnak.
21.46: Gésák. A Rádió Dalszínháza.
23.15: Zenekari muzsika.

U R H

18.05: Szervánszky: Klarinétverseny (szt.).
18.20: Tündérmesék beatben (szt.).
19.00: Beethoven: Esz-dúr szeptett (szt.).
19.43: Maria Stader és Cesare Siepi énekel.
20.23: A dzsessz világa.
21.13: Kórusszvit.
21.35: Romantikus zene (szt.).

TELEVÍZIÓ

8.25: Francia nyelv (középisk. III—IV. o.).
11.55: Német nyelv (középisk. I—II. o.).
17.40: Hírek.
17.45: Beszámoló a sakkolimpiáról.
18.05: IKV, lakók, panaszok . . . Riportfilm.
18.30: Szibéria. Szovjet dokumentumfilm-sorozat. III. rész.
19.15: Esti mese.
19.30: Tv-híradó.
20.00: Fiatal még a világ . . . Tv-játék. Eivi Sinervo finn munkásírónő

Papachristos Andreas

Népszabadság, 1972. okt. 27.

Papachristos Andreas szobrai a Stúdió-galériában

Összesen hét fából faragott szobor, ízlésesen elrendezve, elegendő térrel körülöttük és sima fehér falak, amelyek nem zavarják a fa felületének színés erezetjátékait — ennek örül először a látogató a hajdani Dürer-teremben, *a Fiatal Művészek Stúdiójának kiállítóhelyiségében, Papachristos Andreas* tárlatán. Igen, ilyen kis galériákra van szükség, ahol semleges környezet és jó világítás segíti a nézőt az alkotások megértéséhez, és nem vonja el figyelmét a buktikszerűen zsúfolt nagy kiállítótermek mütyürkollekciója.

A terem tehát egyértelműen vonzó, de a kiállítás sem okoz csalódást. Még ha érezhető is, hogy a bemutatott hét szoborral még nem érkezett el a görög származású, Magyarországon nevelkedett Papachristos kiforrott stílusához, sőt épp hogy válaszúton áll, és ez a válaszút nemcsak rá, hanem jó néhány társára is jellemző. Az anyag szeretete, tisztelete, és egyszersmind irodalmias szimbólumok erőltetése — ez az ellentmondás zavarja a nézőt Papachristos mostani művein.

A szobrok lényegében rendkívül artisztikusan felépített, gondosan megmunkált, kissé Borsos Miklós és Brancusi stílusát idéző, de anyaguk révén önálló felfogásról tanúskodó plasztikák. S nem tudom, hogy a kiállítás kis katalógusa szándékosan vagy nyomdai gondatlanság folytán hagyta-e el a címeket, de ez volt a jobb megoldás. A szimbolikus címek ugyanis (*Kialakulás, Csira* stb.) szervetlenül csüngenek a körvonal szépségét, a fa rajzának finom játékát, a fa és más anyag — rézgolyó, gyökér — szín- és formaellentéteit érvényesítő szobrokon. Nincs is ilyesféle irodalmi értelemben vett „témájuk", még az *Anya gyermekével* vagy a *Vénusz születése* is önmagában kiváló *térplasztika*. Olyanok, hogy hajladozó, gömbölyödő, ritmusos formáikat jólesik nézni, s olyanok, hogy nincs szükségük ilyen, olyan álcímekre.

Székely András

Papadimitriou Andreas

Szobra szerepel a "Szentendrei Nyár" keretében a József Attila Müvelődési Központ kertjében rendezett kiállitáson, Szentendrén

Magyar Nemzet 1973 julius 6

4.old.

Papadimitos Andreas szobrász

a Fogarasi úti lakótelepen

díszkútját helyezik el

Magyar Nemzet 1973 julius 11

4. old

Papachristos Andreas

görög származású szobrász több müvet mutatott be a legutóbbi Ernst muzeumban rendezett tárlaton.

Nagy Zoltán: Studio 72 – Exhibition of young artists. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 50. p.

1911

Papachristos Andreas, szobrász

Kiállít az Ernst Múzeum ban.

Nagy Zoltán: Stúdió '72 7.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 12.

Papachristos Andreas

szobán

Kiállításán bemutatta a művén

a „Teremtés"-t, a „Vénusz születési"-t

az „Osztódás"-t.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.

MŰVÉSZET, 1972.december - 37.oldal

Papachristos Andreas

szobrász

Munkáiban a primitív kultúrák
tolan szobrászatának emlékei és
tanulságai a Nyugat modern szob-
rászatának bizonyos lörekvés elvek
hereszterőduch.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MÜVÉSZET, 1972.december - 37.oldal

Papachristos Andreas
szobrán

A művész anyaga a fa, melyet
némelyhor kővel, bronzzal vagy
más anyaggal egészít ki. Munkai
zártak, tömbszerűek.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MÜVÉSZET, 1972.december - 37.oldal

Papachristos Andreas

„Homérosz" c. zotrával fotója
a Répmellékletben szerepel

Kritika 1971 május

Papachristos Andreas

Homérosz ábrázoló mészkő fejé emlitve, szerepelt az „Uj művel" Viallitáson a Műcsarnokban.

Kritika 1971 május
30. old.

Papakristos Andreas szobrász
a Stúdió '72 kiállításon
felső adatja szerepel.
(említve)

Láttuk, hallottuk a kiállítóteremekben.
1973. jan 6. 20.48 | 11 | V.

Papachristos Andreas

Az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '42 c. kiállításon szobrai szerepelnek.

Tasnádi Attila: Stúdió '42
Népszava, 1973. jan. 14.

Papahrisztosz Andreasz

A Studió Galériában a fiatal képzőművészek studiójának szobrász szakosztálya rendezett kiállítást, melyen márvány torzója szerepel.

Láttuk, hallottuk.

1972. IX. 1. 18.47 D. VRH.

Papachristos Andreas

A mult évben rendezett egyéni kiállitását emliti meg a lap a "Tájékozódás" c. rovatában "Studió Galéria" cimmel.
A tavaly nyáron megnyitott Studió Galériában három hetenként felváltva mutathatják/müveiket be/ a fiatal müvészek.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 7.
XVII. évf. 14. sz. 6. lap.

Papachristos Andreas
Nobrán

A művész 1974-ben válik meg
a Studiótól.

Bán András: Bécsérők ürügyén.
Művészet, 1974. augusztus - 3 lap.

Papachristos Andreas szobrász.

A Stúdió 73, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának – évente megrendezett – idei kiállításán szerepelnek köből hérzített torzói. (emlétve)

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika

Jelenkor, Pécs, 1974. febr. 173. old.

Papachristos Andreas szobrász
az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió '73
c. kiállításon szerepeltek munkái.
„Fejek" c. (emlétre)

Molnár Zsolt: Stúdió '73
Magyar Ifjúság, 1974. jan. 25.

Papadiristos Andreas

1. Torzó márvány 100 cm

2. Anyaság diófa 70 cm

Studio 71

Papachristos Andreas

A tehetséges művész konvencionális megoldásokkal jelentkezett. Ennyit ir róla Vadas József: "Holtpont után" c. kritikájában. A kiállitást az Ernst Muzeumban rendezték a Fiatal Képzőművészek Studiójának tagjai.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. dec. 15.
XVII. évf. 5o. sz. 12. lap.

Papachristos Andreas, művész

A Stúdió Galériában nyílik meg hatodik kiállítása. A görög művész 1948-ban került Magyarországra. 1962-ben nyert képesítést a Képzőművészeti Főiskolán.

—:□ A Stúdió Galéria .....

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. aug. 9.

Papadristos Andreas

Fejek és kezek mészkő
116 cm

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Papadaristos Andreas

1. Fejek ruskicai márvány 93 cm

2. Lapos torzó fehér —"— 100 cm

Studio 73 Ernst Múzeum Bp.

Papachristos Andreas, szobrászi

Szerepel a Pest megyei tárlaton. (N. Galérin.)

Megemlítve: Leánytorzója és Kariatidája.

Rózsa Gyula: Budapest a megyeszékhely 7.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 8.

Papachristos Andreas

Felzárkózik az érett alkotók sorába.

Rózsa Gyula; Fiatalok tárlata? A Studió 58--68 kiállitásról; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 28.l.

Papakrintosz Andreasz, szobrász

A szentendrei új művésztelep
egyik lakója.

Szikszai Julia: Ihletö város a Duna
partján 4.

ESTI HIRLAP, B. n. 1973. szept. 28.

Papadhristos Andreas

Márványszobrai szerepelnek

a „Studió 71" Szabadtáson az Ernst

Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 december 10

4. old.

Papachristos Andreas
szobász

„Kariatidája" friss, Einstein
portréja valisztikus.

Bozóky Mária: Pest megyei tárlat.
Művészet, 1972. januar - 40 oldal.

Papachristos Andreas
Nobán

Részt vett a tárlaton.

Bereczi Miklós: Pest megyei tárlat.
Művészet, 1971. január - 40 oldal.

Papachristos Andreas

Művei szerepelnek a Pest megyei
tárlaton a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1971 október 6
5.old.

Papachristos Andreas

Bemutatott művei:

„Torzó", mészkő, 100 cm;

„Anyaság", diófa, 70 cm.

Rozsnyói Márta: Stúdió 71.

Budapest, 1971

Papachristos Andreas szobrászművész
a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
a Stúdió Galériában rendezett
bemutatóján alkotása szerepel.

Meghívó
1944. okt. 23.

Papachristos Andreas
lehetsége ezúttal halványabban je-
lentkezett.

Bojár Iván: Studio '72 Fiatalok az Ernst
Múzeumban.

Magyar Ifirlap 1973/2 Gold

Papachristos Andreas, szobrász kiállítása nyílt meg a Ifjúsági Galériában.

— : Hír

10.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 11.

Papachristos Andreas, szobrász

Kiállítása: összesen két fától

Faragott szobor.

Megemlítettett és elemzett művei: a Kiala-kulás, Csira, Anya gyermekével, Vénusz születése.

Székely András: Papachristos Andreas szobrai a Stádió-galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1972. okt. 27.

Papachristos Andreas, szobrász

Megemlítve. (Stúdió '73.)

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika.
165–173.

JELENKOR, Pécs, 1974. február XVII/2.

Papachristos Andreas

A fiatal képzőművészek Stúdiójának kiállításán márványfigurái szerepelnek.

Helyiipar és Városgazdaság, 1972. jan. (2.)

Papachristos Andreas szobrászművész

abaligetre, a szabadtéri színpadhoz fog készíteni bárnás női figurája. (emlité.)

(h.e.): Szabrak Baranyában.

Dunántúli Napló, 1942. jan. 19.

Papachrisztos Andreas

A terem hatterbe szorult - valoszinüleg nagy mérete miatt - harmonikusan szép Porzója; az archaikusan fogalmazott nöalak minden szobrász számára a tökéletesség utólérhetetlen eszmeinyképe, az ókori görögség iránti vágyakozást is kifejezi; Papachrisztosnál ezen felül saját kötödését is jelzi. Részt vett a Stúdio Galéria negyedik kiállitásan, melyen a szobrász szakosztály mutatkozik be.

Láncz Sándor: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/247 Gold.

Papachristos Andreas

Szobrai szerepelnek a „Pestmegyei
tailaton a Nemzeti Galeriában

„Einstein" c. műve emlitve

Pestmegyei Hírlap 1971 október 1
5. old.

Papachristos Andreas

Bemutatott művei: Homéros, "ko", 35cm;
„Gótika /: Inspiráció :/, ko", 27 cm; „Re-
naissance, "ko", 27 cm; „Fekete fej", "ko",
20 cm.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti ki-
állítás, Budapest, 1968. 131

Papachristos Andreas

Őtesztendős a szentendrei müvésztelep c. kiállitáson szerepelt többek között Papachristos Andreas, Pirk János, Rajki László, Rózsa Péter.

Magyar Hirlap 1974/146 6.old.

Papadiristos Andreas obrázky

Kiállítás ma nyílik a
Stúdió Galériában

Magyar Nemzet 1972 október 11
4. old.

Papadimitriu Andreas

5

„Szeretet"
„Anya gyermekével" c. szobrai
emlitve

Magyar Nemzet 1972 október 24
4. old

Papadristos Andreas 4

„Vénusz születése" c. gobra
emlékre

Magyar Nemzet 1972 október 29
4. old.

3

Papadristos Andreas

„A csíra"

„Oytódás" a yobrai emlitve

Magyar Nemzet 1972 oktober 24
4. old.

Papachristos Andreas

2

„A Kalakulos"

„A Ferentis" c. szobai emlitve

Magyar Nemzet 1972 oktober 24

4. old.

Paparchistos Andreas

nok. ánmüren

Kiállítása ápr. 3. – jún. 15. i 9

Pesti Műsor
1981 máj. 6.

cs. m.
cine

Papachristos Andreas

nohánműrén

Kiállítás az új épületbe Zöltöröt Hatvani Galériában.

Szabó Sándor
ú. Ne

1980 2. 11.

Papachristos Andreas

1

a Studió Galériában nyílt
kiállítása.

Magyar Nemzet 1972 október 24
4. old.

Papachristos Andreas

A „kiállítási naptár" említi (X.11 - X.28.;
Fiatalok Stúdiója).

Műgyűjtő, 1972/3.sz.

Papachristos Andreas, szobrász

● PAPACHRISTOS ANDREAS, görög szobrászművész munkáit tekinthetik meg mától Tatán. A kiállítást délután 17 órakor nyitják meg a megyei művelődési központban.

—:o Papachristos .... 12.

ESTI HIRLAP, Bp., 1975. jún. 14.

Papachristos [Andreas], szobrász

— A TATAI SZOBORKERTBEN szombaton kiállítás nyílt Andreas Papachristos, a Szentendrén élő görög származású szobrászművész 15 figurális alkotásából.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 15.

Papachriscosz Andreán, kobrán

[Papachristou]

Tarpán felavatták Bajcsy-Zsilinszky Endre szobrát

Bajcsy-Zsilinszky Endre hamvai Tarpára szállításának 30. évfordulója alkalmából kedden, a községi művelődési ház parkjában ünnepélyesen felavatták az ellenállási mozgalom mártírjának mellszobrát, *Papachriscosz Andreász*, hazánkban élő görög szobrászművész alkotását. Bajcsy

– Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 28.

MDK

Papachristos Andreas

Németh L.kritikája

Kritika 1968 junóp.43.

Papachristos Andreas

Markusovszky Lajos mellszobor
ötnapedes é.n., harasti mészkő,

Bp. IX. ker. Markusovszky tér.

Tájékoztató 64/65, képző és Iparmű-
vészeti Lektorátus

20 l.

Papachristos Andreas

Goldmark Károly mellszobor másfeles é.n., haranti mészkő, Veuprém megye, Kenthely. Festelics Park.

Tájékoztató 64/65 képző-és Iparmüvészeti Lettorátus

47 l.

Papachristos Andreasz

A "Studió 66" tárlatán az Ernst Muzeumban szerepelt műve,

Vigilia 1966. VI. 416.l.

Papachristos Andreas
szobrász

Harankba fejezte be általános iskoláit, majd elvégezte a képzőművészeti Gyula mávinmot. A képzőművészeti Főiskola szobrász tanszakára jart.

Kovács Gyula: Az uj müvésztelep lakói Szentendrén.

Müvészet, 1970 október - 23 lap

Papachristos Andreas rajzai

A Fiatal Képz. műv. Stúdiójának

tagja

Horváth Gyögy: Fiatal

képzőművészeink helyzete

Szép Kommunista 1971 II. 52 old.

Magyar Hírlap 1970 XII. 4

Papachristos Andreas

Kövek

Papachristos Andreas 1937-ben született a görögországi Lythja nevű faluban. Apja partizán volt, a polgárháborúban odaveszett. *Papachristos Andreas* 1949 óta él Magyarországon. Görögországba nem megy vissza. Anyját hívja Magyarországra, de tudja, soha nem jön el. Leveleiben nem írja, hogyan él, mit csinál; mikor pénzt kap a fiától, nagyon megköszöni.

Egy év kellett, hogy hozzászokjon Szentendréhez. Most már itt is megy a munka. Nem bírja, ha kiszakítják valahonnan. Először újra megismerkedik mindennel, megszokja a világítást, minden bántja, ami idegen. Tíz-tizenkét órát kalapál, ahogy követ kap, azonnal hozzálát és addig dolgozik, amíg el nem fogy az anyag. Női aktokat, portrékat rajzol — életnagyságban, csomagolópapírra. Minden rajzon a nőnek hosszú, szénfekete haja van. Undorodik a feleslegesnek vélt dolgoktól: önálló kiállítást nem rendez. Hat alkotását állították eddig fel, most készült el a hetedik. Szeret beszélgetni, imád vésni, [illegible] óta szobrász akart

Papachristos Andreas

Lenin portréja szerepel a
„Pestmegyei Zipzőművészek Vállítása, Szentendrén"

Magyar Nemzet 1970 április 16
4. old.

Papachristos Andreas

A párizsi Fiatal Művészek VI. Biennáléján az ifjú magyar szobrászatot az ő sorbai képviselték.

Néray K.: Magyar művészet külföldön. – Műgyűjtő, 1969. I. sz., 27. l.

MDA.

Papachristos Andreas

Kiállitási kritika és Homérosz c. szoborportréja

Tükör 1967 máj.3o.p.25.

MDK.

Papachristos Andreas

Részt vett a Studió 67 tárlatán.

Szabó György: Studió 67
Élet és Irodalom, 1967. május 6–7 lap

Papachristos Andreas szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: Fiatalok Studiója, 1966.
Kiállitás az Ernst Muzeumban
Magyar Nemzet 1966. ápr. 22. 4.1.

Papachristos Andreas

A Ernst Múzeumban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. országos tárlatán ötezer forintos díjat nyert.

Esti Hírlap 1966. ápr. 18.

Papachristos Andreas

Az Ernst Múzeumban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. országos tárlatán ötezer forintos díjat nyert.

Népszabadság 1966. ápr. 17.

Papachristos Andreas

Figurák (reprodukció)

Kritika 1966. jún.

Papachristos Andreas

† Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. kiállításán szerepel.

Kanizsa 1966 jún.

Papachristos Andreas, szobrász MDG

Szerepel a Stúdió 66.
táblaton.

Rózsa Gyula: Végletek és távlatok 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 7.

Papachristos Andreas
grafikus

M.D.K.

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának
5.000 forintos díját nyerte el.

— : —

Művészet, 1966. május – 48 lap.

Papachristos Andreas
Grafikus

M.D 1/1

„Ördassony"

Élet és Irodalom 1964. dec 5 – 4 lap.

Papa Kristos Andreae

grafikus

M.D.4

Illusztráció"

"

Elit és Irodalom, 1965. febr. 27 - 4 lap

Papachristos Andreas szobrász

díjat kapott a Studió 66 c.

kiállításon

Magyar Hírlap 1966 IV. 23

MDK

Papachristos Andreas, [ ]

szerepel a Stúdió 58-68
Kiállításon.

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata? 7.

Népszabadság. Bp. 1960. jan. 10.

Papachristos Andreas
szobrász

M.D.K.

Szobrán a természeti formákat
szerves formákkal alakítja.

Tolgyesi János: A Stúdió kiállítás szobrászati anyagáról
Művészet, 1969 január - 18 lap.

Papachristos Andreas
szobán

M.D.K.

„Ölelés"
(repro)

Tolgyesi János A Stúdió kiállítás szobrászati anyagáról
Művészet, 1969. január – 18 kep.

M.D.K

Papachristos Andreas
festményei

A Stúdió 64-ben, 1964-ben szerepelt.

Bolgár Kálmán: Tíz éves a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Műcsarnok, 1969 január - február

M.D.Y

Papachristos Andreas
nobrán

„Hellénizmus", „Kariatida",
„Ölelés" és „Guggoló nő" cinni
nobrai szerepeknek a tárlaton.

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68
Művészet, 1969 április – 3 lap.

Papachristos Andreas

kezepel az alábbi tárlatok

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata?
A Studió 58-68 kiállításról

Nyíregyháza 1969 I. 10

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Papachristos Andreas

Plasztikákkal

szerepel a „Studió 58-68"
c. tárlaton a Műcsarnokban

Németh Lajos: Új törekvések a
magyar képzőművészetben

Kritika 1969 IV. sz. 34old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Papacleristos Andreas

részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Horváth György: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Magyar Nemzet 1960. ápr. 21. 11. o.

Papachristos Andreas

Hellénizmus, Kariatida,
Ölelés; Guggoló nő c. szobra (eml.)
szerepel az alább. tdrlatban

Kovács Gyula: Studió 1958-68

Művészet 1969 IV. sz. 3 old.

Papachristos Andreas

fiatal nőkön.
Négy mérvényformával szerepelt a kiállításon.

Táklat. Stúdió 66.
Pestmegyei Hírlap 1966. máj. 8. 8.o.

Andreas Papachristos, szobrász

— **Újratelepítésének 100. évfordulóját** ünnepelte kedden Kondoros. Ebből az alkalomból a községi pártbizottság, a nagyközségi tanács, a Hazafias Népfront és a KISZ együttes ünnepi ülést tartott a tanácsházán. A megemlékezést követően leleplezték és megkoszorúzták az új Lenin-szobrot, Andreas Papachristos szobrászművész alkotását. A centenáriumot a tanácsháza falán emléktáblán örökítették meg.

– : Hír

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 20.

Andreasz Papakrisztosz M.D.K.

szobrász

Munkái díjat nyertek.

B.L.: Pályázat a Fiatal Képzőművészek Stúdiójában Művészet, 1968. október - 28 lap.

MDK

Papachristos Andreas

Homéros, kő

Gótika /Inspiráció/, kő

Renaissance, kő

Fekete fej, "

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Papachristos Andreas, szobrász

– 1937-ben született a görögországi Lythja nevű falubban. Apja partizán volt. 1949 óta él Magyarországon. A szentendrei művésztelep lakója. Női aktokat, portrékat rajzol élet-nagyságban csomagolópapírra. Eddig 6 művét állították fel.

Tamás Ervin: A telepiek

Magyar Ifjúság, 1970. XII. 4. 13. l.

Papachristos Andreas, szobrász

- munkái: Homéros - figurák.

Tamás Enikő: A telepiek
Magyar Ifjúság, 1970. XII. 4. 13. l.

Papa-christos Andreas

Hellenizmus a szabsa (eml.)

szerepel Dunaújvárosban az alábbi kiszlatban

- Birkás - : Studió '71

Dunaújváros: Hislap 1971 IV. 27

Papachristos Andreas

„Einstein" é „Homéros" ..

mellszobra (emlj)

szerepel az alábbi tárlatok

- bozóky - : Looking back at the Exhibition of New Works

Daily News 1971 III. 27

2

Papadristos Andreas

1949-ben jött Magyar-
országra. Önálló Ziállítást nem
rendez.

Pestmagyei Hirlap 1970 oktober 15
4. old.

Papachristos Andreas 1

a görögországi Lythja nevű

helységben született 1937-ben(?)

- a dátum nem pontos -

- a szentendrei művésztelepen lakik.

Pestmegyei Hírlap 1970 október 15

4. old.

Andreas Papachristos, nobrák

- munkái a Műcsarnokban a Stúdió 58-68 c. kiállításon

Dr. Ujvári Béla: Stúdió 58-68
Magyar Hírlap, 1968. XII. 29. 15. l.

MDK

Papachristos Andreas, szobrai

Megemlíti „vérbeli plasztikusit".

Németh Lajos: Új törekvések a magyar képző-
művészetben 34-37. o.

KRITIKA, BP. 1969. április VII/4.

MDK

Papachristos Andreas, nobrán

Szerepel a Műcsarnokban.
(„Homeros, Einstein portréi: népek.)

Harangozó Márta: A Szövetség ~~[illegible]~~ tárlata

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 6.

Papachristos Andreas

Művei emlitve

– Szerepelnek az „Új művek"

Kiállitásán a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1971 március 9

4. old.

Papachristos Andreas

Szobrokkal

Szerépel az „Új művek" c.
táslaton az Műcsarnokban

Horváth György: Elkötelezett
alkotások az „Új művek" között

Magyar Nemzet 1971 III. 9

Papachristos Andreas

festőművész

A görögországi Xythia községben született 1937-ben. A görög polgárháború következtében kivándorolt Magyarországra, és itt talált menedéket.

Kovács Gyula: Az uj művésztelep lakói Szentendrén.

Művészet, 1970. október - 23 lap.

Papachristos Andreas

szobrász

A művésztelepen készült első szobra 3 nőalakot ábrázol, gömb és hengez, idomok a szobor alapformán. A mű kőből készült

Kovács Gyula: Az uj művésztelep lakói Szentendrén.

Műveszet, 1970. október - 23 lap.

Papa christus Andreas
Szobrán

1962-ben diplomázott a Képzőművészeti Főiskolán. Szobrai szerepeltek az országos és külföldi export kiállításokon.

Kovács Gyula: Az uj művésztelep lakói Szentendrén.

Művészet, 1970. október - 23 lap

Papachristos Andreas

szobrász

Papachristos Andreas kiszlette a szentendrei uj müvésztelepen az első szobrot. Közel 3 m. magas a szobor.

Kovács Gyula: Az uj müvésztelep lakói Szentendrén.
MÜVÉSZET, 1970.október - 23.lap.

Papadristos Andreas
szobrász

„Női fej"
„Helén fej"
„Einstein"
„Homeros"
} repro)

Kovács Gyula: Az uj müvésztelep lakói Szentendrén.
MÜVÉSZET, 1970.október - 23.lap

M.D.K.

Papochristo Andreea
grafikus

Nőifej

Élet és Irodalom, 1964. január 4–5 lap

M.D.K

Papachristos Andreas
nobrass

„Anya gyermekével"
(repro)

Művészet, 1965. december - 39 egy

Papachristos Andreas szobrász M.D.K.

Művei a kiállitáson

Oelmacher Anna: Studio 64.

Fiatal képzőművészek kiállitása

Magyar Nemzet 1964. december

MDK

Papachristos Andreas

Nő korsóval, gipsz

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5. kiáll.
Ernst Muz. ~~xxxxxx~~ 1964. dec. 16.o.

Papachkristos Andreász

Az új szentenstvei üzüveztelep lakója

Ridey Gábor: Tészakrokát Szentenstvén
Népszava, Bp. 1969. szept. 10, 2 l.

M. Dk.

Papachristos Agamemnon

szobrász

„Guggolómő" szobortorzója

a tiredik teremben van

elhelyezve

Vidos Zoltán: A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának

Műveszet, 1969. október – 22 kap

MDK

Papakrisztosz Andreas

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 ok t. p.31.

Papachristos Andreas

Pernecky G.: Studió 67. Fiatalok kiállítása az Ernst Múzeumban.

Magyar Hírlap, 1967. V. 17. 4. o.

MDK

Papachristos Andreas

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

MDK

Papachristos Andreas

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 ápr.21.

Papachristos Andreas

Szerepel a XI. nagy. kép. műv. kiállításon

Németh Lajos: Reflexiók a XI. nagy. kép. műv. kiállításról

Kritika 1968 VI. 41 old.

Papachristos Andreas

nohán

Munkássága stílushoz nem köthető, mert megjelenésük a nálvaliz-mustól az absztraktig terjed.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas

Művészet, 1970. február - 30 lap

Papachristos Andreas

Szobrászművész, a legújabb nemzedék tehetséges képviselője.

Németh Lajos. Kiadva nagy műnél
Corvina 1968

149.P.

Papachristos Andreas
Szobrász

„Fekvő nő" rajzo

Kontha Sándor: A hatodik párizsi biennale
Művészet, 1970. január - 20 lap

MDK

Papachristos Andreas

Homérosz, kő
Fekete fej, "
Anya, "

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz. 1967.

Papachrisztosz Andreas
szobrán

Rést vett a tárlaton.

Kontha Sándor: A hatodik párizsi biennale
Művészet, 1970. január – 20 lap.

Papachristos Andreas
nobrán

Nagyméretű rajzaival és plasztikáival többször nyert dejakat.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970, február - 30 lap

Papachristos Andreas

szobrász

1968-ban lett a Magyar Kiplő-
művészek Szövetségének tagja.
5 szobra áll közteren. A 6-at
most faragja.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. felmár - 30 lap.

Papachristos Andreas
szobrai

1969 óta a Nemzetközi
új művésztelep lakója
lett.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 lap.

Papachristos Andreas

szobrász

Két évi hányódás után hevült be a Fiatal Képzőművészek Stúdió-ja kollektív műtermik. Tulajdonképpen 1965-ből hordott dolgozni.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 kép.

Papachristos Andreas

festmény

1965 - tól rendszeresen több

művével is szerepelt a Stúdió

kiállításain és az Országos

Tárlatokon.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas

Művészet, 1970. február - 30 lap.

Papachristos Andreas

szobrai

Homeros (repr)

Fekvő nő

•

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas

Művészet, 1970. február – 30 lap.

Papadhristos Andreas

szobrász

Szakmáját Magyarországon tanulta, művészete itt bontakozott ki, tevékenysége elválaszthatatlan a magyar művészettől.

Bolgár Kálmánné: Papadhristos Andreas
"Művészet, 1970. február, - 30 l.

Papachristos Andreas

szobrász

Hányadott ilcsének szinte szimbolumna, hogy születési évet sem tudja pontosan! Van olmánya amelyben 1936, van amelyikben 1938 van születési évének feltüntetve.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 legy.

Papachristos Andreas

nobrán

Macedoniában született. Igari lehében nem sokáig élt, polgárháborúban csatártak körülötte. Apja a háború áldozata lett. Ornyját 20 éve nem látta.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas

Művészet, 1970. február - 30 lap.

Papachristos Andreas

szobrász

1949-ben kozták Magyarországra ahol a hőgyészi speciális iskolában görög, macedon és magyar nyelven tanult.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 lap.

Papachristos Andreas
szobrász

A budapesti Képző és Iparművészeti Gimnáziumba is athozott be, ahol Miskolczy László és Somogyi József voltak a tanárai.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február – 30 lap.

Papachristos Andreas

szobász

1957-ben felvételizett a Képzőmű-
veszeti Főiskolán. Mikus Sándor nö-
vendéke volt. 1962-ben szerezte meg
a szobrász. végbizonyítványt.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 kap

Papachristos Andreas
szobrász

Vistúcz faragó. Munkabirása igen magy.
Különböző variációkat csinál, van,
hogy 10-20 mű is készül egy sorozat-
ban.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 les.

Papachristos Andreas
szobrász

1966-ban kisplasztikái, 1967-ben rajzdíjat nyert. 1967-ben az országos Lenin pályázaton II. helyezést ért el. 1969-ben plasztikai díjat kapott.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 lap.

Papachristos Andreas

festő

1966-ban Jugoszláviában,
1968-ban Svédországban, 1969-ben
a Párizsi Ifjúsági Biennálén mu-
tatták be festőit.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970, február - 30 lap.

Papachristos Andreas
Nobrán

Művészete tematikailag túlnyomó
tolbségben görög származás'aval
van kapcsolatban.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 kap.

Papakrisztosz Andreasz

Szobrát a Jókai parkban állítják fel Szombathelyen

Magyar Nemzet. 1967 X. 11. 4. o. Napló

Papachristos Andreas

grafikus

M.D.K.

Női fej.

Élet és Irodalom, 1963. szept 28 - 2 lap.

Papachirsts Andreas

Iványi Grünwald Béla mellszobrát

mellszobrát a kecskeméti Katona
József Park művészsétányán helyezik el.

--:Megkezdik a művészsétány kialakitását.

Petőfi Népe. 1964 márc. 1.

Papachristos Andreas, nobrász MBh

Markusovszky Lajosnak a Markusovszky-téren felállított nobrát alkotta.
[Görög – ? – nobrász ?]

– : Ünnepségek Markusovszky Lajos születésének 150. évfordulója alkalmából 11.

NÉPSZABADSÁG, 3 p. 1965. okt. 2.

Papadiriston Andreas

Szerepelt a Soproni Ünnepi Hetek alkalmából rendezett kiállításon.

Kisalföld 1964. jul. 8.

Papakrisztosz Andreasz

grafikus

M.D.4

„Öregasszony"

Élet és Irodalom, 1966. jan. 15. – 12 kép

Papachristos Andreas, szobrászművész

Új szobrokkal gazdagodik Budapest. Az Ajtósi Dürer sorral szemben szoborsétányt alakítanak ki. Még ez évben helyezik el itt Borsos Miklós művét Benedek Elekről és Papachristos Andreas Füst. Milán-ról készült alkotását. Mindkettő mellszobor. /említve/.

(sebes): Új alkotások a fővárosban.

Hétfői Hírek, 1979. júl. 23.

M. D. K.

PÁPA Sándor építész

Vasúti rakodók MNOT 169/a-g-57

Makó Lóránddal

Mnot katalógusa 1958. 214-218. l.

Üsttartó-láncz Szalacskáról

VI. 138.

Prápa Aladár, festő
stúl. 1898 okt. 27. Pécsett.
Két kereskedelmi iskola el-
végzése után ~~a bpesti~~ fél
évig a bpesti iparművészeti
iskolában Papp Sándor vezetése
alatt tanult. ~~A [illegible]~~
Körben a postaciál vállalt
állást s a háborn alatt fel volt
mentve. 1918-ban ~~[illegible]~~
Jugoszláviába ment s csaknem
egész herbiát bentazva ~~[illegible]~~
arcskép rajzolással és ~~[illegible]~~ képei-
nek oladásával tartotta fen
magát. 1923-ban Budapestre
jött s azota főleg tájképfestés-
sel és iparművészeti tervezés-
sel foglalkozik.

Saját közlése.

Római Borghese - Képtár

VIII. 227.

PÁPA *Aladár*, festő, * Pécs 1898 okt. 27. Papp Sándornál Budapesten tanult. 1918-tól Jugoszláviában főleg arcképrajzolással foglalkozott. 1923 óta Budapesten tájképeket fest és iparművészeti terveket készít.

E. G. II. 268 l

XXXI

Pápa vára

1575.
alaprajza

l.

Hadtört. Közl
1939. 219. l.

Hadjárat.

A felkelők és a rendes k
ra, az előtérben pedig az égő
kér halad balra hordóval, mig
ben. Felirata:

Scene bei der Herrnalser L

alól jobbra: zu haben bei Fra

Kny., mér. a vk.

Pápa irodalma

Horváth Elek és Tóth Endre. Pápa megyei város multja, jelene és környéke. Pápa, 1936. 186 l. 17.

Főv. Könyvt. 90339.

Pap Zsigmond

Cenzurajzánd (Petőfit is ábrázolja)

reprodukciója a 16. oldalon

Kritika 1972 csaicius

Pap Zsigmond

MDK

Női arckép, vf.
Férfi " "

Szépm.Mus. Grafikai oszt. 82.kiáll.
Hoffmann E. emlékkiáll. 1948. dec.

M.D.K.

Kap Zsigmond, festő

"Petőfi a bányába indúl"c. képe.Kedves,de diletáns karikatúra.A Petőfi-Házban volt.132.o.

Vayrené Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap.Kiadóvál.Bp.1963

Pap Zsigmond (Törökfalvi) 6

Jó barátság fűzte a Petőfi-Jókai kör néhány művésztagjához, Reményi Edéhez és a nagybányai születésű Lendvay Mártonhoz, kik nem egyszer voltak vendégei. Hogy utóbbinak Nagybánya vánosa emlékszobrot emelt, annak jó része Pap Zsigmond buzgalmának köszönhető.

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez. Törökfalvi Pap Zsigmond miniatürfestő. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Pap Zsigmond (Törökfalvi)

miniatürfestő. Petőfinek és Jóhainak volt jó barátja, mind a kettőről festett miniatürképei a Szépművészeti Múzeumba kerültek. Élete folyásáról s egy pár művéről Thorma János és Réti István nagybányai festők és Marray Mihály Nagybánya volt polgármesztere közleseiből lehetett az alábbi adatokat öszeállítani.

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez. Törökfalvi Pap Zsigmond miniatürfestő. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Pap Zsigmond (Tövökfalvi)

1823 július 20-án született Nagybányán, hol atyja, János ügyvéd és Körárvidékének főügyésze volt. Kiért lett festő, nem tudni. Bécsben végezte művészeti tanulmányait 1845-ig, ekkor Pestre költözött, ahol a jurátusi vizsgára készült, de szabad idejét miniatür-arcképek festésére fordította. Hamar megszerezte az ügyvédi oklevelet, Körárvidékének főjegyzőjévé választották (1848-ban).

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez. Tövökfalvi, Pap Zsigmond, miniatürfestő. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Pap Zsigmond (Törökfalvi)

Megfestette Petőfi és Szendrey Júlia arcképét s 1847-ben rajzot kénített a kezenthegyi bányába leránduló túrsaságról, melynek egyik tagja Petőfi volt. Ezen kívül megfestette Térey Mária, Pálffy Albert segényíró, Lovrich Gyula dr. képmását. Szendrey Júlia arcképe Petőfi birtokába került.

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez – Törökfalvi Pap Zsigmond miniatürfestő Magyar Művészet 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Pap Zsigmond (Török falvi) 4.

A hetvenes évektől fogva irodalommal is foglalkozott. Megalapította a Napbánya és Vidéke című hetilapot (1875), mely több mint fél évszázadon át élt és megírta „Petőfi Sándor életének hyboldogabb szakából" című forrásértékű füzetét (~~1876~~ Napbánya, 1899.). Petőfivel való barátsága és Szendrey Júliával való ismeretsége lett ~~été~~ életének kgértékesebb emléke

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez – Törökfalvi Pap Zsigmond miniatürfestő. Magyar Művészet, 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Pap Zsigmond (Törökfalvi)

A szabadságharc után Nagybányán ügyvédeskedett, ott hamar vezetője lett az ifjúsági bíróságnak (1876), két évtized múlva nyugalomba vonult (1895), a pátriárkai korban halt meg Nagybányán 1904. május 25.-én.

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez - Törökfalvi Pap Zsigmond miniatürfestő. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Pap Zsigmond (Törökfalvi)

megérte a nagybányai művésztelep megalakulását. Réti István bemondása szerint (szentanú) - az öregúr nagy örömmel fogadta a Bányára sajzé fiatalságot és öreborátkozott Hollósy Simonnal. Arcképét ennek a fiatal művészcsoportnak egyik tagja, Papp Gábor festette meg, mikor Pap Zsigmond 80 éves lett. (utóbbi akkor Hollósy-tanítvány).

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez - Törökfalvi Pap Zsigmond miniatürfestő. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Pap Zsigmond (Törökfalvi).

Monadt másfajta festői munkálkodásának is nyomo. Thorma János írja egyik levelében. „Mondják, hogy festett a róm. kath. templomban is. Énrégen úgy tudtam, hogy ezek befejezte a Mezei által megkezdett oltárképet, talán a főoltár fölött lévő szentháromsag-képet? Mert Mezei megvakult, miselőtt befejezhette volna. A plébánián van egy hiteles képe a régi Hunyadi-templomról" Thorma. által említett festő Mezey József (1823-1882.

Lyka Károly: Adatok művénetünk történetéhez. Törökfalvi Pap Zsigmond miniatürfestő. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Pap Loltán

Palyázat nyertes terv alapján a genfi Szellemi Tulajdon Világszervezetének Szikhára földszinti és emeleti előcsarnoka részére pillérburkolatot készít.

— : Közteri munkák.
Művészet, 1979. február - 47. lap.

Pap Zoltán

Elsőterverő, részt vesz a kiállítá-
son.

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Kecskemét, 1975. jún-júl.

Pap Zoltán 3

Erről alkalmunk van többszörösen meggyőződni. Az ablakra pokroc, az asztalra diavetítő gép kerül. Vagy húsz kép meglehetősen sikerült felvételeit láthatjuk a falra feszített vásznon. Ezek Szemái is tükrözik, hogy a művész elkötelezett híve a Dunakanyarnak.

Szombathelyi Erwin: Művészek a Dunakanyarban.

Magyar Hírlap 1971/80 10 old.

Pap Zoltán

2

Az alap folyamatosan vásáról tőlem, így az alkotás anyagi fedezete is biztosítva van. A szoba ahol most dolgozik, az alkotóháznak nem a legelőnyösebb helyiségeihez tartozik. Meglehetősen gyér a világítás, ami alaposan megnehezíti a művész dolgát. Annál is inkább, mert Pap Zoltán vásznain nagy szerepet játszanak a fehér alapra feltett intenzív színek, melyek együttese kelti a képek különlegesen dekorativ hatását.

Szombathelyi Ervin: Művészek a Dunakanyarban.

Magyar Hírlap 1971/80 10 old.

1

Pap Zoltán

Nagymaroson Pap Zoltán festőművész nagy ünnepre készül. Március végen, április elején kiállítása nyílik a fővárosban. Tulajdonképpen az első. A korábbit nem tartja annak, hosszú évekkel ezelőtt volt vidéken, nem éppen szerencsés körülmények között. A képzőművészeti életben természetesen eddig is rendszeresen részt vettem – mondja – országos és kollektív kiállításokon szerepelek.

Szombathelyi Ervin: Művészek a Dunakanyarban.

Magyar Hírlap 1971/80 10 old.

Pap Loltán
ötvös

„Bagoly" (repro)

Berecz Ivy Horánd: Az iparmüvészet feladatai és...
Müvészet, 1974. julius – 33 lap.

Az iparművészet feladatai és lehetőségei

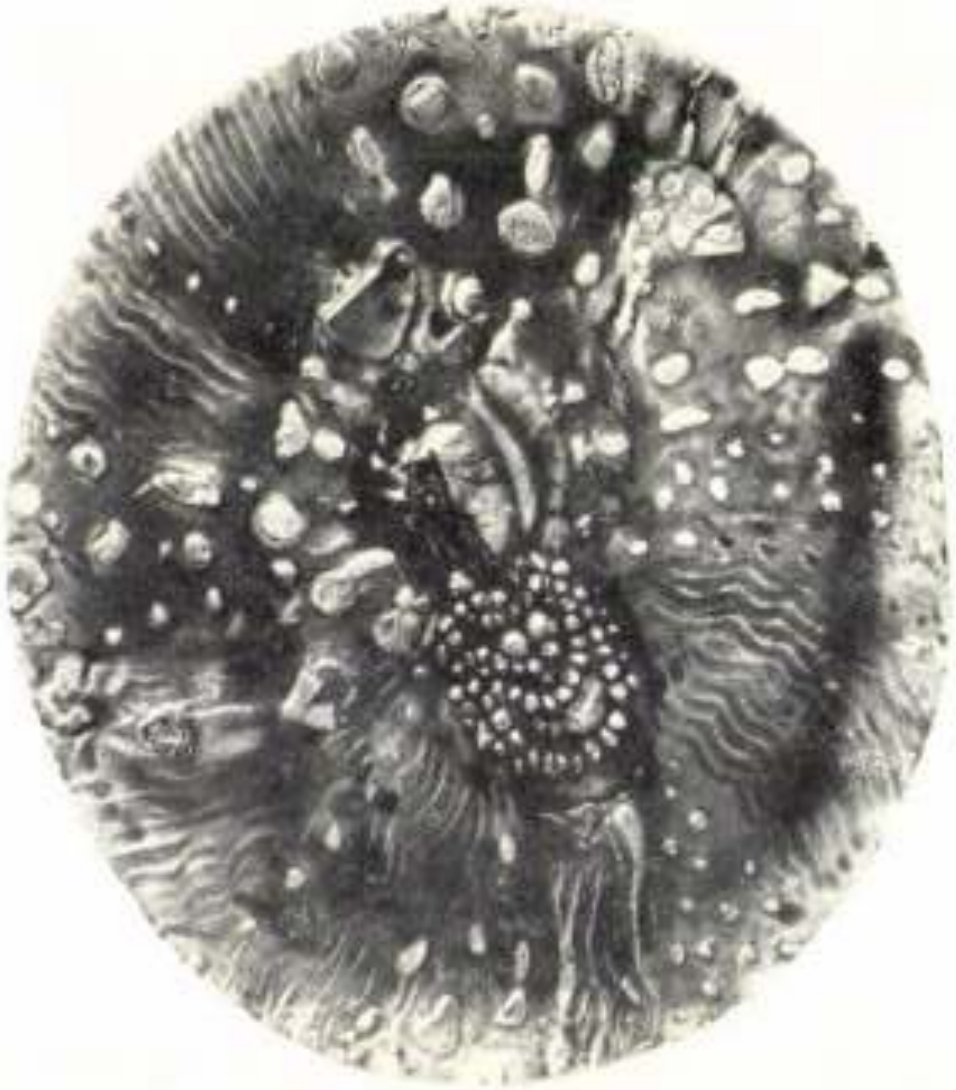

Pap Zoltán: „Bagoly".

1021

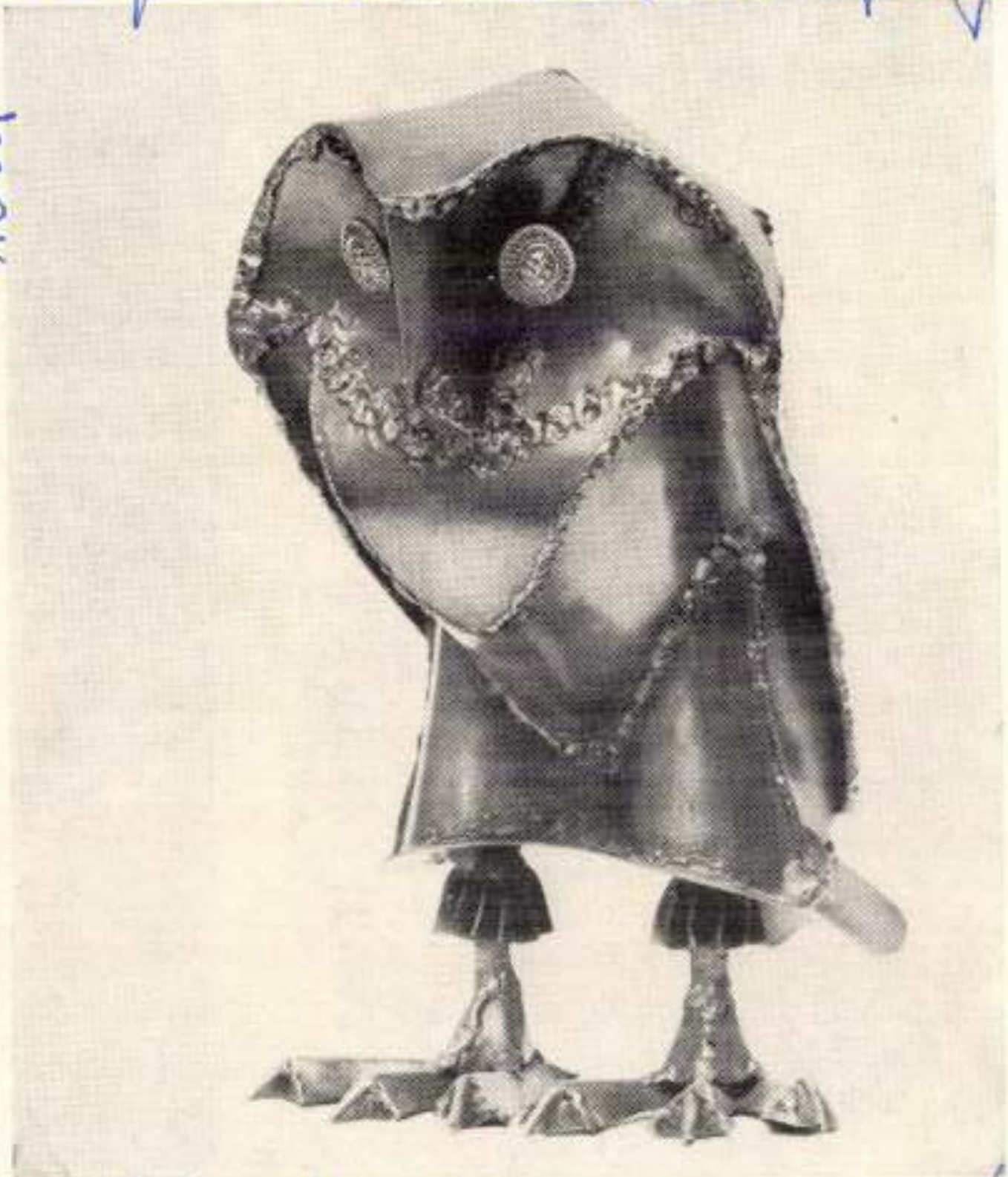

52 Művészet, Budapest, 1974. jul.

Pap Zoltán Sestő

A most megnyílt nagymarosi nyári tárlaton szerepelnek a nagymarosi tájat ábrázoló művei (említve).

Losonci Miklós: Kiállítások Nagymaroson és Vácott.

Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 20.

Pap Zoltán
festő

A Medgyaszay-teremben
október 24-én nyílt meg Pap
Zoltán festőművész kiállí-
tása.

-----:Kiállitási naptár.
Művészet, 1974.október - 49. oldal.

Pap Zoltán ötvösművész

a kaposvári Rippl-Rónai múzeumban téz ötvösművésszel közösen kiállítását rendezték meg, nyílt árusítással egybekötötten!

Magyar Ifjúság, 1942. máj. 19.

Pap Zoltán

Kecske i mure nekepel a fémplantikai kiállításon az Ernst Museumban szepkó,

Négmüvelés 1967 VIII n. 43 old

M.D.Y.

Pap Zoltán
ólnós

„Kontraszt"
(repro-)

P. Brestyánszky Ilona: Feniplasztikai kiállítás.
Művészet, 1967. október - 16 lap.

Pap Zoltán
ötvös

M.D.K

„Vadász" } (repro)
„Faldisz" }

Pál Endre: A modern ötvösművészet fejlődése....
Művészet, 1966. május – 18 lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Papp Zoltán ötvösművek

Kiállítása nyílt meg a
Derkovits Teremben.

–: Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 18.

Pap Zoltán ötvös

Kiállítása nyílik a Derkovits terembe

Magyar Nemzet 1969 X. 15

Pap Zoltán ötvös

kiállítása nyílik a Derkovits teremben

N.N.: Új kiállítások

Magyar hírlap 1969 X. 15

Pap Zoltán ötvös

A Derkovits tekemben

Ziálitása nyílik okt. 17-én

Nepszava 1969 X. 10

MDK

Pap Zoltán önkösművén

Kiállítása nyílik meg

a Derkovits Teremben.

—: Új kiállítások 8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 15.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Pap Zoltán, ötvösművén

Megnyitották Máté János és Pap Zoltán ötvösművész kiállítását.

– : Ötvösök a TV Galériájában 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 22.

Kap Zoltán, ötvösmű vén MDK

[Pap !]

Tárlata nyílik meg

a Derkovits Teremben.

– : A két kiállításai

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1969. okt. 16.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Pap Zoltán

Szerepel a nagymaros művész-telep távlatán

N.N.: Három Kiállítás

Pestmagyei Hívlap 1969 VIII. 5

Papkoltán
ötvös

Kis kolomppal díszdett aranyozott nyakláncca a magyar hagyományok-ból táplálkozik.

P.Brestyánszky Ilona: A modern ékszer paradoxona.
Művészet,1971.május - 28.oldal

Pap Zoltán

Kis kalomppal dús kalomppal díszített aranyozott nyaklánca magyar hagyományból táplálkozik.

P. Brestyánszki J.: „Ékszer '70" kiállítás; Iparművészet, 1971.2 sz. 34.l.

Pap Zoltán

Szerepel az Ékszer 70 c.
tárlatom a csak galériában

Bojár Iván: Kiáhításról
Kiáhításra

Magyar Hírlap 1970 XII.1

Pap Zoltán

Részt vett a tárlaton

Losonci kiállás: I. Országos Zománcművészeti kiállítás
Művészet, 1970. június - 43 lap.

Pap Zoltán
ötvös

Néhány hónappal ezelőtt
Máté Jánossal volt közös
kiállításuk.

Pál Endre: Máté János ötvösművész
Művészet, 1970 szeptember – 20 lap.

Pap Tibor

Alkalmazott grafikai bienniále

Magyar Nemzet 1984. IV. 30.

Pap Tibor

"Kedvesn állataim" cimmel négy rajzát hozza a lap.
Repr.-ók.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 22.
XX. évf. 21. sz. 9. lap.

Pap Tamás

Rácz Péter

Egy művészeti nevező

halálára [Pap Tamás]

Élet és Irodalom, 1986. aug. 29. 8.

PAP Sándor asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 133.

1821

Pap Oszkár

a hajdúszoboszlói akvarellkiállításon szerepelt művével. A művésznek Debrecenben önálló tárlata volt.

Tóth Ervin: Akvarellkiállítás Hajdúszoboszlón

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1972. jan. 6.

Pap Oszkár

Láncz Sándor: Képzőművészeti Krónika

Felenkor, 1984. IV. hó

MDK

Pap Oszkár

Illusztr. Radnóti: Hispánia, Hispánia, tus

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

Pap Nóra, gyermekrajzoló

Znajz: repr.

Pap Nóra: Rajzok

Új Tráz, Budapest, 1983. dec.

Borító 4
Mellé Klet 1/6

XXIII/12

Pap Nándor

rövidebb ideig Székely Bertalan mesteriskolai tanítványa volt.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Tanló.) Bp. 1967. Képző mű v. Alap Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – 201. l.

Pap Miklós festő

Hét festő kollektív kiállítását rendezte meg a Fáklya klub, melyen festményeik szerepelnek.

Péter Imre: Stúdió-tagok csaportkiállítása, Káznevelés, Budapest, 1972. jún. 10.

PAP MIHALY, gubásmester

A miskolci Gubás céh behivó névsortáblája. Miskolcon készült az 1850-60aas években. Anyaga fenyőfa, lapos. Rajta papirra ragasztva a mesterek neve, 35 név.-A 19.sz. második felében használták, Az 1-es számu név: Pap Mihály.
42.old. 4.számu kép. fekete repr. 41.old

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbehivótábla és két névsortábla 37.old

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1969. 8.szám, Miskolc, 1969.

PAP MELINDA

Heves-Megyei Hírlap

1998. X. 1.

Pap Melinda képzőművész kiállításának megnyitója *ma 16 órakor* lesz Egerben, a Bródy Sándor Könyvtár galériájában. A tárlat október 14-ig tekinthető meg.

Pap László
festő

Művei vannak a Miskolci Képtár-
ban.

Végvári Lajos: A Miskolci Képtár.
Művészet, 1973. december - 28 oldal.

Pap László
festő

„Sinka István" portréja elszáltságot tartalmaz, a „Lenin Kohászati Művek"-ről festett műve epikai természetű

Losonci Miklós: Miskolc festői
Művészet, 1973. december – 14 oldal.

Pap László

Ötvösmunka

Koninkl, 1974. máj. 33. evf. 5 sz. 656 p.

Pap László
festő

„Üzem" (repro)

Losonci Miklós: Miskolc festői
Művészet, 1973. december - 24 oldal.

Pap László építészhallgató

keresi a műegyetem építészeti kiállításán

Magyarság 1927 VI. 5

Pap Lajos

Pap Lajos a Faipari Szakhőrép iskola tanára gyakorlati-szakmai kérdésekben, a munka hivi telerésében segített.

Szabados Árpád: A zalaegerszegi játszótér. Művészet, 1977. április – 15. oldal.

Pap Lajos
fesső

A Főiskolán Bíró Dóra Tibor mestere
volt.

-------: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1974.november - 49. oldal

Pap Lajos
rokon

Művei szerepelnek a tárlaton.

Sz.Kürti Katalin: Képzőművészeti Galéria Debrecenben.
Művészet, 1974.október -20.oldal.

M.D.K.

P ap Klára

Védőboritó és kötésterv Sásdi Sándor: Városszélen c. könyvéhez / Szépirodalmi K. /

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. okt. 2. 13. 1.

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajzai

Repr

Seper Jenő: Javítsuk a gyermek benéd-hiláját! De hogyan? 8-9

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1967. dec. XVIII/12

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajz.

Repr.

Csapó Anna: Gábor

26

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1967. dec. XVIII./12

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajz.

Repr.

Sarkadi László: Apu, mesélj ... 17. l.

Család és iskola, bp. 1968. május XIX/5

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajz.

Repr.

Mary Norton: Paul meséje

10–12. l.

Család és iskola, 1968. április XIX/4

Papp Klára, grafikus

MDK

Rajzai.

Repr

— : „Nem olyan egyszerű ...“

24-25

Család és iskola, Bp. 1968. március

XIX./3

Pap Klára, grafikus

Rajz.

Repr

Bóthony Zoltánné: Hetedik intő 10-11

Család és iskola. Bp. 1968. Jelonár XIX/2

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajzai.

Repr.

— : Kinzás helyett védelmet!

16–17

Család és iskola, bp. 1968. február

XIX/2

Pap Klára

Plakátja:

Üdüléshez könyvet. Bp.1962. 24x17 cm.

Ábrázolva: Balatoni vitorlás, benne egy férfi olvas.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska / 170.l. O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajzok:

Repr

—: 1-2-3-4-5 jó-tanács 2.

Gyermekünk, bp. 1970. április XXI/4

Pap klára, grafikus

MDK

Rajzok:

Repr.

– : 1–2–3–4–5 jótanács

2.

Experimentum, bp. 1970. május

XXI/5.

Pap Klára, grafikus

MDK

Öt rajz:

Repr.

D. f.: Nyári munka 23-24.

Gyermekünk, bn. 1970. május XXI/5.

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács

2

Gyermekünk, bp. 1970. augusztus

XXI/8

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

—: Ünnepek a nevelőotthonban 21.

Gyermekünk, 1970. december

XXI/12

MDK

Pap Klára, grafikus

6 t rajz:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács

2.

Gyermeknap, Gy. 1970. december

XXI/12

Pap Klára, grafikus

MDK

Három rajz:

Repr

— : Jó szünidőt!

16.

Gyermekünk, Bp. 1970. december

XXI/12

Pap Klára, grafikus

MDK

öt rajz:

Repr.

– : 1–2–3–4–5 jótanács 2.

Gyermekünk, Gy. 1970. november

XXI/11

MDK

Papp Klára, grafikus

Rajzok: Repr.

– : 1-2-3-4-5 jótanács

2.

Gyermekeink, Bp. 1970. szeptember

XXI/9

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajzok: Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk Bp. 1970. október XXI/10

MDK

Papp Klára, grafikus

Rajzok: Repr

Peterdi Pál: Négy fal között

26-27.

Gyermekeink, Bp. 1970. október | XXI/10

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

– : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1970. február XXI/2

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

s-a: Szakértelem és mezetet

7.

Gyermekünk, Bp. 1970. január

XXI/1

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajzok: Repr.

-:1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1970. március XXI/3

MDK

Papp Klára, grafikus

Rajz:

Repr.

Bési Géza: Foci

12.

Gyermekünk, Bp. 1970. január

XXI/1

MDK

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

– : 1–2–3–4–5 jótanács

2.

Gyermekünk, Bp. 1970. január

XXI/1

Papp Klára, grafikus

MDK

Rajzok: Repr.

— : 1-2-3-4-5 jó tanuló 22.

Gyermekünk, Bp. 1969. december [XX/12

Papp Klára, grafikus

MDK

Rajzok:

Repr

–: 1-2-3-4-5 jótunás

Gyermekünk, Bp. 1970. június

2

XXI/6.

Pap Klára, grafikus MDK

Hat rajocska.

Repr.

Tóth Andrásné: Hány féle gyerek! 16 – 18

Család és iskola, bp. 1966. december XVII/12

Pap Klára, grafikus

MDK

öt rajz:

Repr.

– : 1 – 2 – 3 – 4 – 5 jótanács

2.

Gyermekünk, bp. 1970. július

XXI/7

Papp Klára, grafikus

MDK

Rajz - Repr.

Kürti András, bőrös

14

CSALÁD és ISKOLA, XIV/11, 1966. november

Pap Klára, grafikus MDSZ

Rajz. Repr.

Sztavinovszky Imre: A fiam meg a házimunka 29

Szalád s' iskola, Bp. 1966. november XVII/11

Pap Klára, grafikus

MDK

Rajz. Repr.

Tóth Ester: Szilágyisták

12-13

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1966. február XVII/2

Papp Klára, grafikus MDk

Halam rajz.

Repr.

Nádas Tiborné: Kis képek 28-29

CSALÁD és ISKOLA, Gy. 1966. június XVII 16

Pap Klára, grafikus

OSK

Rajza.

Frohl Glutov: Az elmaradt fiú

36.

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1966. május

XVI/5.

Pap Klára

2 Kötésterve és borítója díszéretben részesült

A könyvkiadók 1964. évi díszott és díszéretben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 Jn. 26. l.
27. l.

Pap Klára, grafikus

MDK

Nég rajz : Repr.

Zétényi Imréné: Kerdettől fogva !

17.

Gyermekünk , Bp. 1969. október

XX/10

Pap Klára, grafikus MDK

Rajzok: Repr.

– : 1-2-3-4-5-6 jótanács 16.e.

Gyermekünk, bp. 1969. szeptember XX/9.

eso Nemes László: Szeretni nem
c. serjemjéhez

Papp Klára grafikus

Szövegben említve: Kötés
elég

1965. dec. 25. Magyar Nemzet

Pap klára, grafikus

Öt rajz: Repr

—: 1–2–3–4–5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1972. augusztus XXIII/8.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4 jótanács 2.

Gyermekünk, Ba. 1974. szeptember. XXV/9.

Papp Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

—: 1–2–3–4 jó tanács 2.

Gyermekünk, Dn. 1974. október XXV/10.

Papp Klára, grafikus

Papp:

Papp

– :1 – 2 – 3 – 4 jó tanuló 2.

XXV
11.

Gyermekünk, br. 1974. november

Papp Klára, grafikus

4 rajz:

Repes

—: 1 – 2 – 3 – 4 jó tanás

2,

XXV

Gyermekünk, Dn. 1974. december

12

Pap Klára, grafikus

Vég rajz: Repe

— : 1-2-3-4 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1974. augusztus XXV/8.

Pap Klára, grafikus

Négy rajz:

Repr.

– : 1 – 2 – 3 – 4 jótanács 2.

Gyermekünk, Bu. 1974. július XXV. ~~7~~.

Pap Klára, grafikus

Nég rajz: Repr

– 1 – 2 – 3 – 4 jótanács 2.

Enzermelmünk, Bp. 1974. június XXV./6.

Pap Klára, grafikus

Négy rajz

Repr

Bozóky Éva: Mikor kezdődik a nyár 8-9.

Gyermekirek, bp. 1974. június XXV/6.

Pap Klára, grafikus

Nagy rajz: Repr

– : 1 – 2 – 3 – 4 jótonás 2.

XXV
5.

Gyermekünk, Bp. 1974. május

Pap Klára, grafikus

Négy rajz: Repr

—: 1 – 2 – 3 – 4 jótanács 2.

XXV.

Gyermekünk, Bp. 1974. április 4.

Pap Klára, grafikus

Négy rajz: Repr.

—, : 1-2-3-4 jótanács 2.

XXV.

Gyermekünk, Bp. 1974. március 3.

Papp Klára, grafikus

Rajz:

Rep.

P. Sós Mária: Titkolódzás 9

Gyermekünk, Dr. 1974 – március XXV/3.

Pap Klára, grafikus

Négy rajz:

Repr

Szilágyi Erzsébet: „Mi olyan érdekes valód vagyunk" 14.

XXV.

2.

Gyermekünk, Dp. 1974. február

Pap Klára, grafikus

Öt rajz:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

XXVI.

Gyermekünk, Bp. 1974. február 2.

Pap Klára, grafikus

5 rajz:

Repr.

— : 1–2–3–4–5 jótanács 2.

Gyermekiénk, Bp. 1974. január XXV. / 1.

Papp Klára, grafikus

Rajz:

Repr.

Dr. Gergely Károlyné: Készülődés az iskolába 28–29.

Gyermeknevelés, Bp. 1972. július XXIII/7.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

—: 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekkönyv, 1972. január XXIII/1.

Pap Klára, grafikus

öt rajz: Repr

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, fa. 1972. február XXIII/2.

Pap Klára, grafikus

Rajz:

Repr.

21-22.

J. L.: Kötéltánc

XXIII/2.

Gyermekrajz, kp. 1972. február

Papp Klára, grafikus

Rajzok:

Papp

— : 1 – 2 – 3 – 4 – 5 jótanács 2,

Gyermekünk, Bp. 1972. március XXIII/3.

Pap Klára, grafikus

6 t rajz:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekének, Bu. 1972. április

XXIII/4

Pap Klára, grafikus

Öt rajz:

Repr.

— : 1 – 2 – 3 – 4 – 5 2.

Gyermekünk, Bp. 1972. május XXIII/5.

Pap klári, grafikus

lót rajz:

Repr.

K. A.: Nyaralás vízparton 8-9.

Gyermekünk, Bp. 1972. június XXIII/6.

Prep klára, grafikus

Öt nap:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanás 2.

Gyermekünk, Bp. 1972. július XXIII/7.

Pap Klári, grafikus

öt rajz:

Repr.

–: 1–2–3–4–5 jótanács 2.

Gyermekünk, bp. 1972. június XXIII/6,

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 gótanais

2.

Gyermekünk, Bp. 1971. január | XXII/1.

Papp Klára, grafikus

Hét rajz: Repr.

K. A.: Ha beteg a gyerek

24-25.

Gyermekünk, Bp. 1971. január

XXII/1.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5- jótanács

Gyermekünk, Bp. 1971. február XXII/2. 2.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5- jótanács

2.

Gyermekünk, 13 p. 1971. március XXII/3.

Pap Klára, grafikus

Rajzok: Repr.

—: 1-2-3-4-5 jótanács

2.

Gyermekünk, h. 1971. április XXII/4.

Papp Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1971. május XXII/5.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

– : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1971. június XXII/6.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1971. július XXII/7.

Papp Klára, grafikus

Rajzok: Repr.

– : 1-2-3-4-5- jótanács 2.

Gyermeklánc, Bp. 1971. augusztus XXII/8.

Pap Klára, grafikus

Három rajz: Repr

— : Obrazsóink írják 26–27.

Gyermekünk, Bp. 1971. augusztus XXII/8.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

—: 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1971. október XXII/10.

Papp Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

– : 1-2-3-4-5 játanács

2.

Gyermekünk, Bp. 1971. szeptember XXII/9.

Pap Klára, grafikus

Két rajz:

Repr.

Dr. Gergely Károlyné: Nagymamák — munkák

17.

Gyermekünk, 1941. október XXII/10.

Papp Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1971. november XXII/11

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jó tanár 2.

Gyermekünk, Bp. 1971. december XXII/12.

Papp Klára, grafikus

Rajzai:

Repr.

— : Miért nem nereti a gyerek a telet
Hogyan nerettheti meg a gyerek a telet ?

16.

Gyermekünk, Gyr. 1971. december XXII/12.

PAP KLÁRA festő, grafikus

Illyés Gyula munkáinak első kiadásai
KÉZFOGÁSOK, Versek. Bp. 1956. Magvető, 235/1/ 1. 1 // t.
16 cm. - Illyés Gyula fényképével. - Borító:
Pap Klára, 171. old.

PÁL FERENC: Illyés Gyula munkáinak első kiadásai
169. old

A Petőfi Irodalmi Muzeum Évkönyve, 9. Bp. 1971-72

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Reje.

– : 1–2–3–4–5 jótanács 2.

Gyermekeink, Bp. 1973. január XXIV/1.

Papp Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

– : 1-2-3-4-5 jóltanuló 2.

Gyermekünk, Bp. 1973. április XXIV 4.

Pap Klára, grafikus

Rajzok: Rep.

Gy. K.-né: Róluk szóló történetek 36.
[Hátsó-külső-Covilá]

Gyermekünk, Bp. 1973. április XXIV/4.

Pap Klára, grafikus

Öt rajz:

Repr.

– : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1973 december XXIV/12.

Pap Klára, grafikus

öt rajz:

Rep.

— : 1 - 2 - 3 - 4 - 5 jótanács 2.

Gyermekeink, kb. 1973. október XXIV/10.

Pap Klára, grafikus

Öt rajz: Repr.

– : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1973. november XXIV/11.

Pap Klára, grafikus

Öt rajz:

Repr

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

XXIV.

Szermelünk, bp. 1973. november 9.

Pap Klára, grafikus

öt rajz: Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1973. augusztus XXIV 8.

Pap Klára, grafikus

lót rajz: Repr.

– : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1973. július XXIV/7.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5- jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1973. február XXIV/2.

Pap Klára, grafikus

Rajzok: Repr.

Révész Imrne: Róluk nóló történetek

16 - 17.

Gyermekünk, Bp. 1973. február XXIV/2.

Pap Klára, grafikus

Rajzok: Repr.

—: 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Gy. 1973. március XXIV 3.

Rap Klára, grafikus

Rajzok: Rap.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekújság, Bp. - 1972. december XXIII/12.

Pap Klára, grafikus

Három rajz:

Repr.

Dr. Jerney Judit: Micimackó fázik 16.

Gyermekünk, Bp. 1972. november. XXIII/11.

Pap Klára, grafikus

Rajzok: Repr.

—: 1—2—3—4—5 jótanács 2.

Gyermekkinek, Bp. 1972. november XXIII. 11.

Pap Klára grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1972. október XXIII/10.

Papp Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

Kovács Lászlóné: Ahány ház, annyi szokás

16–17.

XXIII

9.

Gyermekünk, Bp. 1972. September

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Repr.

— : 1 - 2 - 3 - 4 - 5 jó'tanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1972. szeptember XXIII/9.

Pap Klára, grafikus

Rajzok:

Kepz

– : 1–2–3–4–5 jótanács 2.

Gyermekünk, Ap. 1973. június XXIV/6.

Papp Klára, grafikus

Rajzok:

Rep

—: 1-2-3-4-5 jótanács 2.

Gyermekünk, Bp. 1973. május XXIV J.

Pap József

Az "Oskolai uj magyar Atlas" lapjait metszette együtt Erőss Gábor, Pap József és Pethes Dávid Debrecen 1804.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/ 1961.Debrecen 63.l.

M.D.K.

Kap József,asztalos m.

Veszprémi mester.Adat:1888.III.24-ből.

Batári Ferenc:XIX.századi veszprémi asztalosok.
253.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.I.Veszprém.
1963

Pap József

M.D.K.

A agykörösi képzőművészeti kör tagja,
A kör jubileumi kiállitásán
"Madonna 1964" c. képpel szerepelt
repr.

Jubileumi kiállitás

Pest megyei Hirlap 1965. nov. 9. 5.l.

PAP József rézmetsző

Sz.KÜRTI Katalin: A Református Kiollégium és a képző-
művészetek (1790-1848). = A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve,
1988 (1990) 254

Pap József, rézmetsző

L.: Erőss Gábor

Vekerdi László: A debreceni rézmetsző diákok 85-88.

XXXI/6.

Tiszatáj, Szeged, 1977. okt.

Pap József

Erőss Gábor, Pap József és Pethes Dávid metszette az "Oskolai Magyar Uj Átlást. Ez az első magyar nyelvü kézi atlasz.

Alföld 1977/7 894

Szabó Ernő: Könyvek, metszetek

Pap Josefa

Az Első Magyar Festészakadémi növendékei közül elsőfoku oklevelet kapott három itt felsorolt növendék:
Pap Josefa budai,
Fürster Emil pesti,
Goldstein Mór kecskeméti lakosok.
"Tárgyhalmaz miatt" a belső boritólapon közli a lap az errevonatkozó értesitést.

DÉLIBÁB, Bp. 1855. szept. 23. 15. sz.
belsőboritólap.

Pap Jenő Balázs Béla dijas fotómüvész

1979-ben a Magyar Népköztérsaság Érdemes Müvésze cimet adományozták

Magyar Hirlap 1979/78/6

Pap Jenő

A Minisztertanács által adományozott dijak, kitüntetések az 1979. évben:

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze:
Varga Imre szobrászművész.

A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze:
Bedécs Sándor belsőépitész,
Illés Gyula szobrászművész
Kántor Anna festőművész
Madarassy Walter szobrászművész
Orosz János festőművész
Pap Jenő fotóművész
Zelenák Crescencia alkalmazott grafikus-művész.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 7.
XXIII. évf. 14. sz. 8. lap.

Pap Ildikó
textilfestő

M.D.K.

Csomózott falihépei szerepel-
nek a tárbaton.

Domanovszky György: Textil falihép 68
Művészet, 1968. december - 46 lap.

Pap János

Megjelent a „Somogy" múlt évfolyamának negyedik száma, melyben Galsai László műbírálatát közli Galsai József és Pap János kiállításáról.

T.T.: Megjelent a Somogy.
Somogyi Néplap, 1945. jan. 11.

M.D.K

Pap János
Mesanikus

A szőfoki Hungária Szállóban
van elhelyezve az V. emeleten
a „Tücsökzenekar" műve

Lázár Sándor: Nemzetközi szállodasor Szőfokon.
Művészet, 1966. december - 24 lap.

Pap János
keramikus

M.DK

A szófoki Lidó szálló halljában
van a „Tücsökbögöre" elhelyezve
„Keramikus falikép" Szófok.
Lidó Szálló (repro)

Lánár Sándor: Nemzetközi szállodasor Szófokon.
Művészet, 1966. december. 2 u lap

M.D.K

Pap János
hesamelius

A szőfoki kidó szálló két
mennyezetére hesamina lapokból
készített kompozíciót.

Lázár Sándor: Nemzetközi szállodasor Szőfokon.
Műveszet, 1966. December. 24 kep

Pap János

Vázája szerepel a Képcsarnok Vállalat jubileumi tárlatán a Csók Galériában

Magyar Nemzet 1970 március 27 kcold.

MDK.

Pap János

Szállodadekorációiról

Müvészet 1966 dec.p.25.

M.D.K.

Pap János, keramikus

Az ungvári kerámiai szakiskola igazgatója szerint a magyaros diszitmányek megteremtője a városlődi gyár volt és ezt más gyárak is már előszeretettel alkalmazzák. 209.o.54.jegyz

Mihalik Sándor: A városlődi régi kerámia. 196.o.

Folia Archaeologica.VII.1955.Bp."Művelt Nép" tudományos és ismeterterjesztő Kiadó.Bp.1955

MDK.

Pap János

Kerámia falikép

Müvészet 1966 dec.p.24.

Pap István

a bécsi Szt. István dám egyik Mária képét alkotta (1676); Máriazell-ben szerepel Esterházy Pál és hitvesének képe.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

71

Pap Gréti festő
a Fáklya klubban rendezik kiállítását Bartha Éva és Bíró Gloria festőkkel együtt.

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért, 1942. jún. 5.

Pap Irén festőművész

Ziallitáson szerepel a
Fáklya klubban

Magyar Nemzet 1972 április 19
4. old.

Pap Irén

Paktolejci szerepelnek a Budai Szépmű-
vészeti Társulatnak a Budai Klub helyi-
ségében rendezett kiállításán.

Magyarság 1935. V. 25.

t09

~~2.5.1~~

Pap Iréne

A Budai Képzőművészeti Társulat grafikai és vázlatkiállításának résztvevője.

Pesti Hirlap 1935. V. 26.

Pap Irén

A rajztanárok szadai müvésztelepének idényzáró kiállitásán részt vett. 1961.

Rajztanitás 1961. V.sz. 30.l.

Pap Irén

Szerepel a Budai Képzőművészeti Társulat kiállításain.

Nemzeti Ujság 1935. V. 25.

Pap Irén

festőművész

Budai Szépművészeti Társulat Őszi Tárlata - II. Margit körut 48.sz.a. - képével szerepel.

Elismeréssel kell szólni lehelletfinom festményeiről.

Uj Magyarság
1935.X.27.

Pap Irén

Brüsseli Emlék c. rajzáról repr.

Pedagógusok Lapja 1966. nov. 20.

Budai Szepmüvészeti

Pap Irén

Szerepel a Budai Szépmüvészeti Társulat Képző- és iparmüvésznők kiállításán.
Pasztelljeit dicsérik

P. H. 936 III. 4

Pap Irén

Szerepelt a Budai Szép-
művészeti Társulat képző-
és iparművészeti Ziállításán

P. N. 936 III/1.

Pap Irén

Résztvesz a Budapesti Tanítóképző tanulatán

Szántó Gábor: Testő pedagógusok
Környezetés, Bp. 1964. ~~Ak~~ 23.

Pap Ireń

Szerepel a (Budai) Szépművészeti Társulat Képző és iparművésznők kiállításán.

B. H. 936 III. 4

Pap Ildikó
Sextillonvéró

„Szőnyeg" (repro)

Horváth György: Fiatal iparművészet
Nők Lapja, 1970. november - 47 szám

PAP Henrik

A védtelen megtámadott (1908) c.

festménye található a colmari Szenfeffy gyüjteményben ld.

MOENCH, Esther: Aladár Szendeffy en Alsace on la petite histoire d'une collection hongroise. = MÉ XXXVII.évf. 1/2.sz. 1988 52.p.

PAP HENRIK

Külföldi aukción:

Henrik Pap: Junge Liebe.
Öl auf Leinwand, 80x110 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
472. Kunstversteigerung 10-17 April
1984. - Katalogus 461.sz. kép: Taf. 17.

Pap Henrik

"Nógrád városa kulcsainak átadása 1601-ben" c. müvét igénytelennek tartja Masque: "Az ezredik év Szalonja" c. kritikájában, mely a tárlaton bemutatott müvekről szól.

A HÉT, Bp. 1896. május 31.
VII. évf. 22. sz. 364-366. lap

Pap Henrik

"A Mücsarnokban" cimmel Ják sign.-val közölt kritika igen nagy elismeréssel ir a müvész alkotásairól.

A HÉT, Bp. 1893. dec. 3.
IV. évf. 49. sz. 353-354. lap. II. kötet.

Pap Henrik

a modern magyar művészet egy jelentős alakja.

Kabadi Judit: L'apparition du modern style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

300 l

Pap Henrik

dipsitő elemei iparművészeti jelleggel érvé-
nyesülnek.

Szabadi Judit: L'apparition du modern
style dans l'art graphique hongrois. Acta
Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

3011

Pap Henrik

Fekete -fehér reprodukció:

Ex libris / Magyar Iparmüvészeti Muzeum /
közölve a Magyar Iparmüvészetben 1900.

Szabady Judit: "Secession " in Graphic Art.
The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.
45 sz

192 1

Pap Henrik

művein felismerhető a szecessié hatása.

Szabady Judit: "Secession" in Graphic Art.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.

45 sz.

192 1

Pap Henrik

Kimnach László, Csuzy Károly és Mihalik Dániel a másik négy halott, akik nem szorulujabb értékelésre,-irja Jean Preux: "Holtak és elevenek" c. megemlékezésében./az első, akire emlékezik, Bruck Lajos./
Pap Henrikről csupán annyit mond, hogy a festészet professzora volt.

A HÉT, Bp. 1911. okt. 16. XXII. évf. 42. sz. 678-679. lap.

Pap Henrik

Szlávy József miniszterelnökről készült portréja kissé elaggott állapotban ábrázolja a politikust, a festő nem tehet róla, Szlávy arcképét husz évvel ezelőtt kellett volna megfestenie,-irja Masque: "Lira" cimmel,"Az ezredik év Szalonja" c. kiállitáson szereplő müről. A kép Bánffy báró megrendelésére, a miniszterelnökség számára készült.

A 384-385. lapon ugyancsak Masque, kiemeli a tárlaton szereplő szép képeit.

A HÉT, Bp. 1896. május 24.
VII. évf. 21. sz. 345-347. lap.

Pap Henrik

Münich Aurél arcképén hangulat, nagy jellemző erő, s ragyogóan egyszerü, ihletszerü technika sugárzik. Ez a müvész "már Velazqueznek teszi kétségessé babérait. Ennyit nem is lehet kivánni magyar müvésztől. Elég a karakter is",- irja kritikájában Yartin: "A tavaszi mütárlat" cimmel.

A HÉT, Bp. 1899. ápr. 23. X. évf.
17. sz. 270-271. lap.

Pap Henrik

Vass Elemér mester

Vass Elemér emlékkiállítása
Veszprém

Pap Henrik, grafius

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai,tanarsegédei/segédtanarai/,-Papp Henrik,-1897-1910.-Alakrajz. 52.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Pap Henrik MDK

Az üres bölcső

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

M.D.K.

Papp H.

Az október hatodikán leleplezett 13 aradi vértanu szobrának emlékezetére készült "Aradi vértanuk albuma" c. mü számára készitett képet a müvész.

Képes Családi Lapok, Bp. 189o. szept. 21. XII. évf. 38. sz. 6o8. lap

M.D.K.

Pap Henrik

Vágó Pál "Vig társaság" c. müvéről rézkarcot készitett a Képzőmüvészeti Társulat Albuma számára.
"Irodalom és Müvészet" c. rovat közleménye.

Képes Családi Lapok, Bp. 189o. márc. 2.
XII. évf. 9. sz. 144. lap

M.D.K.

Pap Henrik

A Rajziskola legnagyobb kitüntetését nyerte el, az ezüst érmet, -közli az Irodalom és Művészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. aug. 31.
VI. évf. 49. sz. 783. lap

Pap Henrik

tanára volt Vass Elemérnek az Iparművészeti Főiskolán

~~M. Kiss Pál:~~ Dévényi Iván: Vass Elemér Látóhatár, 1970. I–II. 157.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Pap Henrik

tanítványa Ripszám Henrik.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad,

Pap Henrik
festőművész

Kummer Rezső a művésznek négy szénrajzát és két karcát adományozta a Szépművészeti Muzeumnak.

Magyarság
1935.VI.29

MDK

Pap Henrik

1848-ból, of.

Király vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50 - 136.l.

MDK

Pap Henrik

Október elseje, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50 - 133.l.

MDK

Pap Henrik

Melyik itt a Lizi kisasszony? Of.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50 - 133.l.

Pap Henrik

"Nógrád visszafoglalása" c. művének re r.-ját bemutatja a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. febr. 15.
XXV. évf. 7. sz. 102. lap

Pap A.

a münchoni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1882.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 l, 149 l

MDK

Pap Henrik

Üres bölcső, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-20.sz. Műcs. 1927. jan.

Pap Henrik

„Üres bölcső" c. festménye nezepel a „Magyar genre és tájkép festéné" c. kiállításon a Műcsarnokban

Pesti Hirlap 1927 I. 13

Pap Henrik

Szerepel a „hagyaztáj és életkép" c. kiállításon a műcsarnokban

Esti Kurir 1927 I. 14

M.D.K.

Pap Henrik

"Az üres bölcső" c. képét hozza a lap "A Műcsarnok magyar táj és népéleti kiállitása" c. tárlatról.

Délibáb, Bp. 1927. jan. 22. I. évf. 4. sz.

Papp Henrik

Kezeljel a „Magas tój és élettrép"
kiállítóson a Műcsarnokban

Nemzeti Ujság 1927 I. 14

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Pap Henrik

"Nógrád várának visszavétele" c. müve a 2. sz
25. lapján szerepel.
Dr. Nemere István: "A reprodukció müvészete"
cimmel felsorolja azokat a müveket, amélyek
a Könyves Kálmán Mükiadó által reprodukciókban
kiadattak.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. jan. 3.
26. évf. 1. sz. 15. lap

MDK

Pap Henrik

Szépm.Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Pap Henrik festő

Magyar Életrajzi Lexikon

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Papachristos Andreas görög

1981 APR 19

szobrászművész

DUNANTÚLI NAPLÓ

1021

PAPACHRISTOS ANDREAS KIÁLLÍTÁSA. A Budapesti Képzőművészeti Igazgatóság Vas utcai szabadtéri galériájában a napokban megnyílt Papachristos Andreas görög származású szobrászművész kiállítása. A szabadtéri tárlatot D. Fehér Zsuzsa művészettörténész nyitotta meg. A képen: részlet a kiállításból.

Tálalás a lov

Élete során százával épített családi házakat, villákat – másoknak, Clemenz Frick lichtensteini kőműves. Frick 68 éves korában határozta el, hogy megvalósítja élete álmát: várat épít ez egyzer saját magának.

Elhatározását tett követte: „Betontömb van elég, én a régi jó idők példáját követem". Elkészítette leendő vára, a „Chapfenberg" méretarányos modelljét a régi városka stílusában. A városatyáknak tetszett a terv és a tanács megadta az építési engedélyt.

Clemenz Frick 70. születésnapján fogott az építkezéshez. Mint építtető és kőműves. Sziklákat robbantott, hogy az alapokhoz és a falakhoz követ nyerjen. Napi 12 óra munkával két és fél év alatt végzett az alapozással. További három év múlva végre beköltözhetett a várába.

Gyakorlatiasságát dicséri, hogy várát megosztja másokkal, olyanokkal, akik valódi várban kívánnak éjszakázni és nem sajnálják érte a napi 20 frankot személyenként. Minden stílszerű, még a konyha felszerelése is.

Vendégeinek rendszerint a lovagteremben tálal. A terem te-

Frick tanulmá
útjai során gy
egy bőr vodk
S ha kedve

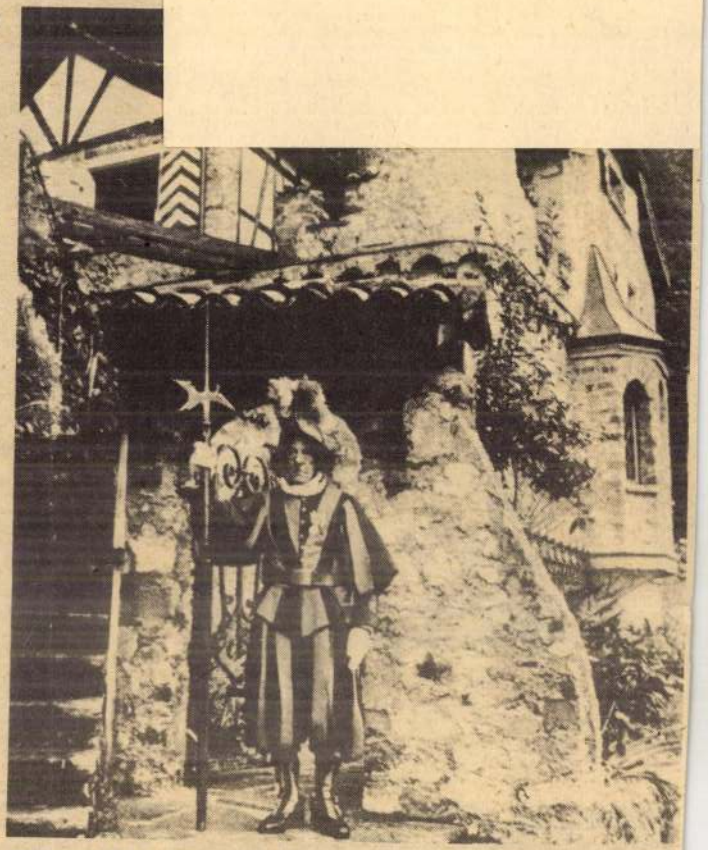

Clemenz Frick a svájci gárda egyenruhájában várkastélya be-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Papachristos Andreász, görög szobrászművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1981 MÁJ 17.

1021

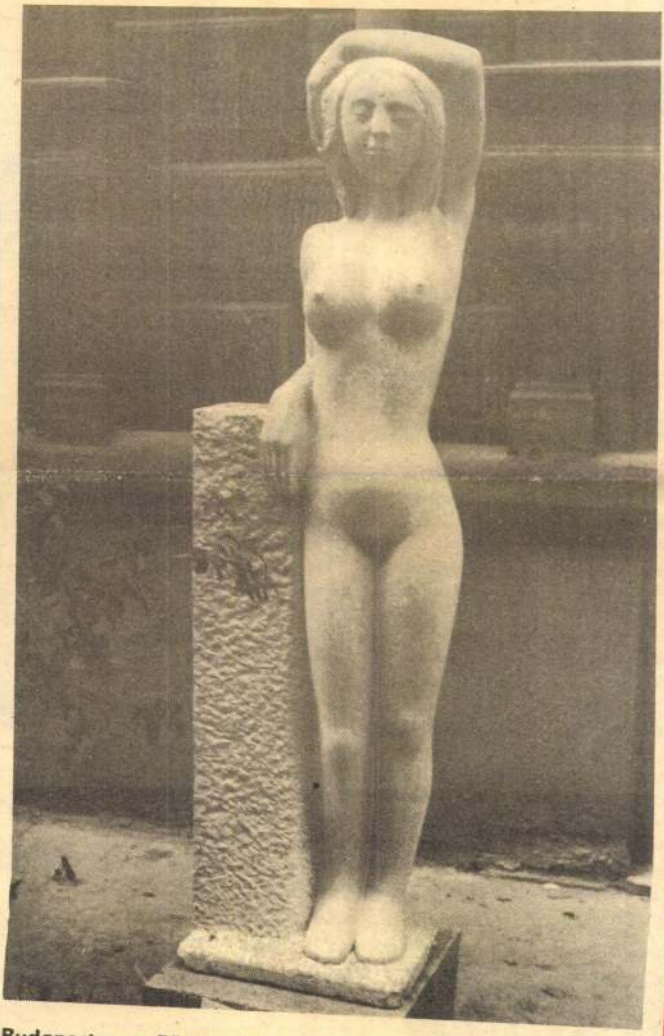

Budapesten, a Fővárosi Tanács Vas utcai szabadtéri galériájában Papachristos Andreas szobrászművész tárlata látható. A kiállítás június végéig tart nyitva. Képünk a kiállításon készült. (Fotó: Hauer Lajos felvétele — KS)

HIREK

1981. MÁJUS

17

VASÁRNAP

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából

PASZKÁL

nevű kedves olvasóinkat

A Nap kél 5.05 — nyugszik 20.17 órakor.
A Hold kél 18.37 — nyugszik 4.48 órakor.

Gyermekmajális

A gazdag, örömteli játékhoz gazdag, változatos játszóterület kell. Lakótelepeink krónikus betegsége a játszótérhiány. Pótolhatja-e egyáltalán a mesterségesen előállított játszótér a sok titkot, sejtet-e grundot, kiserdőt, a szabad természetben a gyerekek által körülhatárolt játékteret. Mindezekre a problémákra adott csattanós válaszként megoldást a mohácsi óvónők KISZ-alapszervezete az immár hagyományosan májusban megrendezett gyermekdélutánja, amit tegnap délután rendeztek a Bartók Béla Művelődési Központban és kertjében 500 gyerek részvételével.

Kiderült, hogy a rendelkezésükre álló teret ötletgazdag leleményességgel mindenhol játszótérré varázsolhatják mind a legkisebbek, mind a már nagyobb, tehát szélesebb mozgásteret igénylő idősebb gyerekek számára. Megteremtve ezzel minden korosztály súrlódásmentes, tartalmas játékokkal eltöltött szabad idejét. A közös játékok, tréfás vetélkedők, bábműsor és ügyességet fejlesztő sportversenyek, játék. és gyermekkönyvvásár, vagy a majálist záró gyermekdiszkó teljes mértékben megnyerte a legkisebbek és a nagyobbak tetszését.

— k. I. —

Ma este

VASÁRNAP:

Rendezvény

Grafikai kiállítás. Beremenden, a művelődési házban május 19-én 10 órai kezdettel Tavaszy Noémi grafikus-festőművész kiállítása nyílik meg Lengyelországban jártam címmel. Grafikáin Lengyelország váro-

Vadás
vetélk

A sze
dászat
tisztelet
dási é
vetélked
zett a

Az o
szombat
csett, a
megye –

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Papakrisztosz Andreász szobrászművész

MAGYAR IFJÚSÁG

1981 MÁJ 15

/ 1921

Papakhrisztosz
Andreasz szobra

[illegible] kell magamat bemutatnom? Hát, ahogy gondolja! A szakmám, hivatásom: operatőr. Fogjuk rá: csöndes, halkszavú ember vagyok. Harmincöt éves, százhetvenöt centi magas, hatvankét kiló. Azt hiszem, szeretnek az emberek. Talán azért, mert én sohasem irigyeltem senkitől semmit. Sohasem néztem azokra rossz szemmel, akiknek jobban sikerült a pályájuk.

Lehet, hogy kívülállónak egy kicsit érthetetlen. Most, amikor elismertek, én szomorú vagyok. Pedig egyszerű a magyarázata. A Csontváry után kerültem be a köztudatba. Ez a film hallatlan erőbedobást kívánt mindegyikünktől. Ilyenkor se éjjel, se nappal. Mert ha filmet csinál az ember, nem szabad mással foglalkoznia. Teljes embert kíván. Azt is meg merem kockáztatni, hogy kijelentem: még a család is háttérbe szorul ilyenkor. Megéri? Nem tudom. De ezt is vállalni kell.

Sokak szerint az operatőr alkalmazkodó típus. Várja a megbízatásokat, és a képi mondanivalója mindig a forgatókönyv mondanivalójához idomul. Én nem tudok bárkivel együtt dolgozni, csak akinek a munkájával, művészetével képes vagyok azonosulni. Így hát kevesebb megbízatást kapok, mint mások. A hosszú hajtás után, most csend van körülöttem. Nehéz az átállás.

Vannak szakmabeliek is, akik úgy vélik, az operatőri munka, nem más, mint lefényképezett forgatókönyv. Valójában kevesek azok, akik igazán élni tudnak a film adta eszközökkel.

Gátlásos, szorongó ember vagyok. Azt sem szégyellem bevallani, hogy mindig nagy feszültségben megyek ki forgatni. És addig izgulok, amíg az aznapi „mustert", próbacsíkot nem hívtuk elő.

Huszárikkal ideális dolgozni. Mert egy nyelven beszélünk. Mi sohasem rágjuk át előre a beállításokat. És mégis... Ugyanazt, egyet gondolunk.

Szeretem a precíz, tervszerű munkát, de végtelen ostobaságnak tartom, ha valaki nem képes improvizálni. Ez azért lényeges, mert bonyolult mesterség a mienk. Nem elég a lelkiismeretesség, az odaadás, a tehetség, rendszeresen ki van téve az ember objektív körülményeknek, az időjárás tényezőinek stb. Hisz hiába utazott a stábunk mondjuk Bulgáriába, hogy megrendezzük a „Hajótörés" című Csontváry-képet, hiába építettük meg a bárkát... Mire elkészült, a tenger olyan volt, mint a tükör. „Hát várjunk másnapig!" Hajnali négykor riasztottak bennünket, elvitte a vihar az egész berendezést. Ez többször is megismétlődött. Végül csak

121

Papachristos Andreas szobrászművész kiállítása

1972. X. 28. 19.35 D. /12/ Petőfi.

Láttuk, hallottuk.

- A kiállitótermekben.
- Papa Christos Andreas szobrászmüvész kiállitását a Studió Galériában,
- A csepeli képzőmüvészek kiállitását a Csepel Galériában,
- És a női magyar iparmüvészet kiállitás sorozat első bemutatóját egy iparmüvészeti muzeumban.

1972. X. 28 19.35 D. Petőfi.

Láttuk, hallottuk.

- Papa Christos Andreas szobrászmüvész a Studió Galériában mutatta be müveinek válogatott gyüjteményét.
- Ambrus Tibor beszámolóját hallják.
- Papachristos Andreas 1948-ban 11 éves korában politikai menekültként érkezett Magyarországra szülőhazájából Görögországból. Itt fejezte be tanulmányait, a müvészeti gimnáziumban, és a képzőmüvészeti főiskolán készült fel hivatására, amelynek nagy tehetségü, sokat igérő müvelőjeként ismerte meg vagy 8-10 esztendővel ezelőtt a magyar közönség. Azt hiszem nem tulzok, ha megkockáztatom azt az állitást, hogy Papachristos Andreas müvészi egyéniségére, szemléletére kevéssé hatott a környezet, amelyben felnőtt, és müvésszé érett. Szobrai formálását, kifejezés dallamát, ugy tünik, alapvetően meghatározta az anyanyelv, a kényszerüen elhagyott szülőföld emlé-

s ezzel az anyag szabad alakitásának archisztikuma, maga az anyag, jelen esetben a fa, amely erezése, repedezettsége rajzával, szinével, megmunkáltságának szépségével, tehát szinte látványával, puszta létével hat. Egy-egy ilyen szobor, mondjuk inkább térplasztika, a maga zártságával, vagy éppen kinyiló formáival, természetes áttöréseivel, lágyan gyürödő öbleiben megbuvó, más anyagból készült aplikációival, nagyon alkalmas arra, hogy a legváltozatosabb képzet társitásokra inditsa a szemlélőt. A szobrászadta cim ezeknél mit sem jelent, legfeljebb a müvészt ..... maga a forma, az ilyen önkényes jelentéstől majd minden esetben ..... /nincs hang/ ilyen forma alakitás gazdag előzményei révén, szinte minden egyes motivumnak már kialakult jelentés tartalma van. Papachrisztosz Andreasz müvészetének fejlődésében ez a bemutató valami uj kezdetét jelzi, de gondolom csak kezdetét, tájékozódást, a kifejezés uj lehetőségei felé, az anyag felfogásának, megértésének uj módozatát keresve. Amit ezekben a kisérleteiben elért, a müvész, a tiszta artisztikum egyfajta számára uj értelmezését, én a maga előzményeihez mérten kevésnek tartom. Főként a humánus elfogultságot keresem, amelynek egyrésze most ugy tünik elcsiszolódott a szép felületek alakitgatása közben.

1972. X. 28.

FÓRUM

Dr. Dongó Pál

A főváros gyógyfürdő- és üdülé

Napilapjaink, folyóirataink gyakorta írnak a hazai és külföldi gyógyfürdőkről. A cikkek, tanulmányok azonban szinte kivétel nélkül csak a gyógyvizek és gyógyfürdők problémáit vetik fel, s nem térnek ki a gyógyfürdő- és üdülésügy területi vonatkozású, valamint igazgatási kérdéseire. A „Budapest" folyóirat 1975. évi november és december havi számaiban folytatólagosan közölt cikkben *(Szántó László — dr. Gőbel József Budapest fürdői I—II.)* már szó van ugyan a főváros területén a múltban kijelölt gyógy- és üdülőhelyekről, de e cikk szerzői is elsősorban a gyógyászatot és üdülést szolgáló gyógyvizekről, gyógyfürdőkről, valamint a tisztasági és üdülési célokat szolgáló fürdőkről tájékoztatnak.

Pedig az immár 100 éves fővárosi gyógyfürdőpolitika kialakítása és érvényesítése — a gyógyfürdő hálózat kiépítésén túlmenően — területi szempontból is mutatott fel eredményeket. Ugyanis az 1930-as években — amikor Budapestet a hazai és nemzetközi közvélemény fürdőváros megnevezéssel ruházta fel — minisztériumi rendelettel (mai szóhasználatban: Minisztertanácsi határozat) gyógyhelyek és üdülőhelyek kijelölésére is sor került. A főváros gyógyfürdő- és üdülésügyei jelen helyzetének a vizsgálatánál és a jövő feladatainak meghatározásakor célszerű visszapillantást vetnünk a második világháborút megelőző évek eredményeire.

*

Budapest 2000 éves fürdővárosi múltját Szántó László és dr. Gőbel József írása már felvázolta. Az én mondanivalóm csak az 1930-as évek eseményeire korlátozódik. A főváros gyógyfürdőpolitikai tevékenységét a kormányzat ez időszakban is támogatta, sőt gyakran kezdeményezte.

A gyógyfürdő- és üdülésügynek országosan lendületet adott *„a gyógyfürdőkről, az éghajlati gyógyintézetekről, a gyógyhelyekről, az üdülőhelyekről, az ásvány- és gyógyvizekről"* szóló 1929. évi XVI. tc. (továbbiakban: Fürdőtörvény) megalkotása. Az ebben szabályozott kérdések legnagyobb részben ma is időszerűek. Meg kell jegyezni, hogy a hévizek gyógyászati és idegenforgalmi célú felhasználásával akkor is mindenki egyetértett, mégis 38 évi előkészítésre volt szükség a törvény megalkotásához. A Fürdőtörvénynek a gyógy- és üdülőhelyekre vonatkozó rendelkezései a törvény életbeléptetésével egyidejűleg nem léptek hatályba a fővárosban; a törvény ennek rendezését a Minisztériumra (mai szóhasználatban: Minisztertanács) bízta. A Minisztérium két rendelet kiadásával tett eleget feladatának. A 9800/1934. M. E. számú rendelet a vidéki gyógy- és üdülőhelyeken szedhető díj pótlására és a Budapest területén fogyasztásra kerülő gyógy- és ásványvíz, valamint szénsavval telített víz (szikvíz), úgyszintén az itt eladott fürdőjegyek után fizetendő díjakra vonatkozott. A 9900/1934/ M. E. számú rendelet pedig a Budapest területén levő gyógyhelyekről és üdülőhelyekről rendelkezett. Ez utóbbinak egyik legfontosabb pontja a *„Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság"* (továbbiakban: *Bizottság*) megszervezéséről és működésének szabályozásáról szólt.

A Minisztérium 1942-ben a 2380/M. E. számú rendeletével a 9900/1934. és az ezt módosító 4200/1936., valamint a 2330/1938. M. E. számú rendeleteket hatályon kívül helyezte, s a főváros gyógy- és üdülőhelyeit az 1934. évi 9900/M. E. számú rendeletben foglaltaknak megfelelően újból kijelölte. A Bizottságra vonatkozó rendelkezéseket ugyanakkor kisebb mértékben módosította.

*

A főváros területén gyógy-, illetőleg üdülőhely megnevezésre a következő területrészek voltak jogosultak.

Gyógyhelyek:

— a Gellérthegy és a Naphegy területe egységesen; ez magában foglalja a Gellért-gyógyfürdőt és gyógyszállót, a Rudas- és Imre (Rác)-gyógyfürdőket, valamint a Hungária forrást, környékükkel együtt;

— a Margitsziget, a Lukács- és a Császár-gyógyfürdő környékükkel;

— a Széchenyi-gyógyfürdő körüli terület.

Üdülőhelyek:

— a Széchenyi-hegy (a rendeletben még Svábhegy) és vidéke;

— a Zugliget és vidéke;

— a Hűvösvölgy és vidéke;

— a Rózsadomb, a Szemlőheggyel és a Szépvölggyel;

— a Római-fürdő és vidéke.

Az akkori gyógyfürdő- és üdülésügyi jogszabályozás szerint az egészségügyi szakigazgatás legfőbb hatáskörét gyakorló belügyminiszternek kellett a Minisztérium által megjelölt gyógy- és üdülőhelyek határait pontosan kijelölnie. A javaslatot a Bizottság elkészítette. A Minisztérium által megjelölt területek tervezett határvonalainak leírását kerületenként, térképen ábrázolták. *E leírások és a térképek ma is rendelkezésre állnak.*

*

A Bizottságnak 35 tagja volt. Elnökét és másodelnökét a belügyminiszter 3 évre szóló megbízatással nevezte ki. A tagságot az érdekelt minisztériumok, állami és fővárosi szervek, hivatalok, intézmények, vállalatok, érdekképviseletek, tudományos egyesületek képviselői alkották.

A Bizo
2380/M. E
határozta
— a szé
és üdülőh
ges irányi
érdekeine
— indít
kesfőváro
üdülőhely
intézetek,
valamint f
séges int
javítása ér
— szak
tóságok r
— irány
rületén
gyógyfürd
gyógy- és
termékek
— a tud
kísérletek
— a s
bemutató
szusok re
— renc
nálásáról.
A Bizot
gokat sze
vállalhatot
1934. évi
ból szárm
endőit a b
vezett üg
zottság el
szakosztál
A Bizot
ben megf
Tényleges
fürdő- és
balneológi
tások rend
propagand
idegenforg
dőügy nen
Az 19
zett Nem
alakította
Szövetség
vetség fő
igazgatója
nemrégib
kora eller
társadalm
fürdők üg
gyógyfürd
dekében.

A fővár
nagy lenc
sérült fü
eredmény
tasági-, üc

ligetben Kerényi Jenő, a nemrégiben elhunyt kiváló szobrászművész díszkútját és Somogyi József plasztikáját, a Hárfás lányt. Ez utóbbi bronzból készül, s már csak öntésre vár.

Felállítják Gyurkovics Mária bronzból készült síremlékét (Borsos Miklós munkája), amely az elhunyt nagy énekművészt a Rigoletto Gilda szerepében ábrázolja.

Konyorcsik János készítette Pünkösti Andor író, színházi rendező és igazgató síremlékét, melyet a Farkasréti temetőben már felállítottak. A Devecseri Gábor emlékét megörökítő kettétört görög kancsó Fekete Tamás műve. Ezt az egy méter nyolcvan centiméter magas, bronzból készítendő síremlékét is felállítják még az idén; akárcsak Tar István, az autóbaleset következtében elhunyt kitűnő szobrász sírjára kerülő bronzplasztikát, amely saját művének adaptációja lesz.

Az úgynevezett védett utcanevek megörökítését szolgáló kisplasztikák nemcsak érdekes színfoltot jelentenek egy-egy ház falán, az utca elején, a végében vagy éppenséggel a közepén, hanem céljuknak megfelelően a hagyományok tiszteletére ösztönöznek. Az elhelyezettek közül kiemelkedik Csikszentmihályi Róbert kis bronz remekműve, a Harmincad utca és az egykori Színház tér — ma Vörösmarty tér — sarkán álló épületen. Asszonyi Tamás kis bronz-táblája, a Pesti Színház hátsó bejárójánál, az Aranykéz utca patinás nevét örökíti meg. Ugyancsak Asszonyi Tamás készítette el mészkőből a Kristóf teret jelölő kisplasztikát, vasból a Ganz utca posztamensen álló tábláját, valamint a Blaha Lujza tér és József körút sarkán az egykori Népszínház, később Nemzeti Színház helyét jelölő kis mészkőplasztikát.

Zománcozott vasból készült a Reáltanoda utcát jelző kék színű táblakompozíció, amely az egykori Eötvös József főreáliskola falát díszíti.

Egy kékes-zöld zománc tábla — betűi fehérek, jobb sarkában fönt egy nagy kék golyó — Stefániai Edit munkája, s a Kékgolyó étterem falán hirdeti, hogy a Kék golyóhoz címzett fogadó, az utca névadója állott itt egykor (a XVIII. század közepétől mintegy kétszáz éven át).

Az új képzőművészeti alkotások létesítése és gondozása tovább folytatódik, az emléktáblák elhelyezésével egyetemben. A többi között Sztrókay Kálmán, Lyka Károly, Huszka Jenő egykori lakóházát jelölik meg majd művészi kivitelű táblákkal.

A restaurálási munkálatok közül a legnagyobb szabású a Millenniumi emlékmű felújítása, ez eltart néhány esztendeig! Ami a János-hegyi kilátóépületet illeti, még csak a felújítási tervdokumentációk készültek el.

Végezetül néhány költségvetési adat: 1976-ban összesen 3 millió 518 ezer forintot fordítanak új képzőművészeti alkotásokra. Ebben benne foglaltatik a kivitelezés és a felállítás költsége is. Felújítási és karbantartási feladatokra a tervek szerint 4 millió 93 ezer forintot költ a főváros.

Csapó György

Asszonyi Tamás: Az egykori Népszínház helyét jelző tábla

Asszonyi Tamás: A Ganz utca táblája

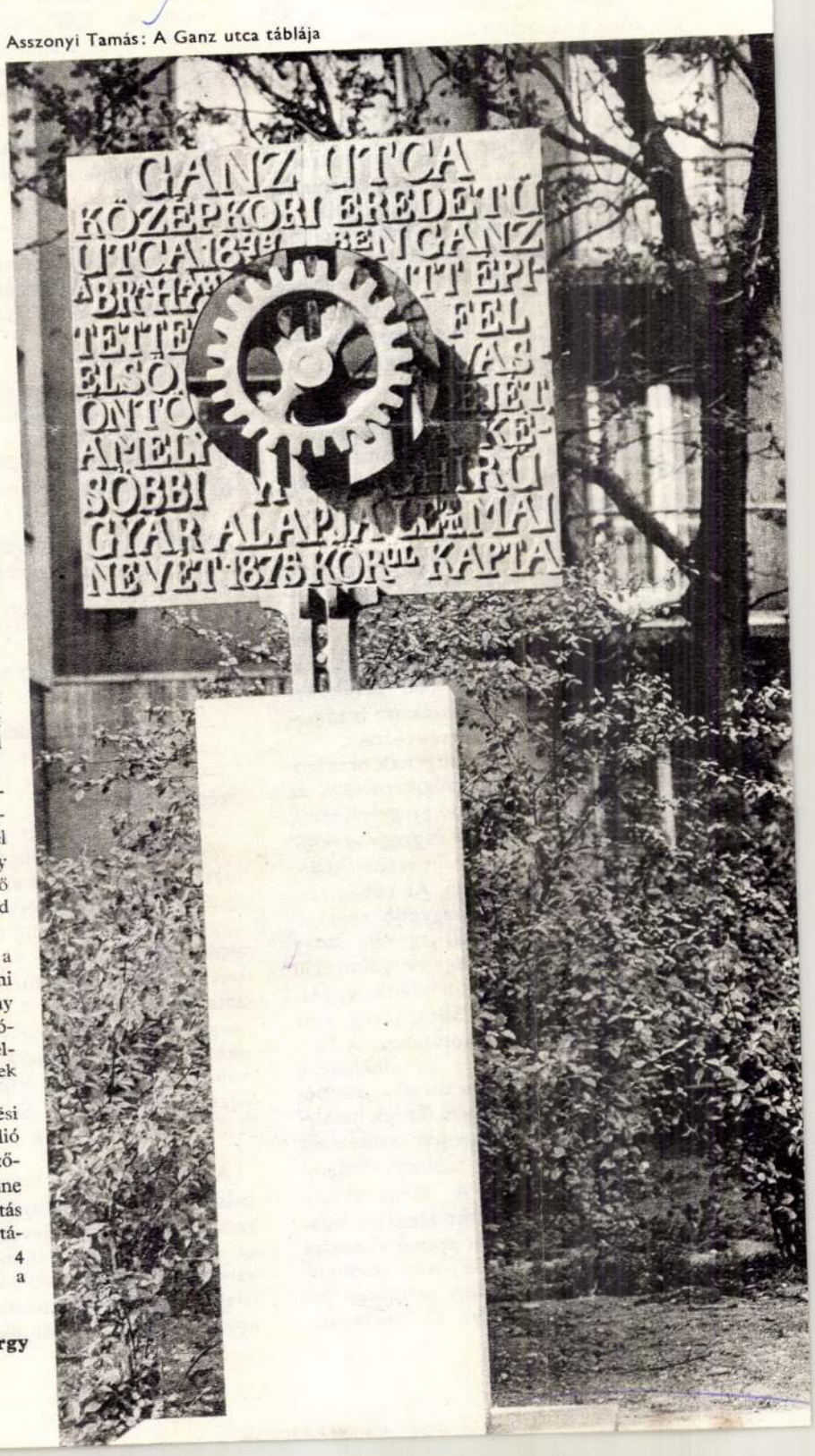

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 387-748, 340-726
1975 MÁJ 29

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Papachristos Andreas
szobrászművész

SZOBORKERT

1021

A Komárom megyei Művelődési Központban ez év nyarán is rendeznek szoborkerti kiállításokat. Ezúttal Papachristos Andreas júniusban és Csikszentmihályi Róbert szobrászművészek alkotásaival ismerkedhetnek majd a látogatók.

Papachriscos Andreás
szoboravatása

1975 MÁJ 28

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

Magyar Hirlap

majd meg a jogtanácsosok.

1021

Bajcsy-Zsilinszky Endre emléke

Szoboravatás Tarpán

Bajcsy-Zsilinszky Endre hamvainak Tarpára szállítása 30. évfordulója alkalmából kedden a községi művelődési ház parkjában ünnepélyesen felavatták az ellenállási mozgalom mártírjának mellszobrát, *Papachriscos Andreás*, hazánkban élő görög szobrászművész alkotását. Bajcsy-Zsilinszky Endre az 1930-as években volt a tarpai választókerület országgyűlési képviselője. Kívánságára hamvait a tarpai temetőben helyezték el. Tiszteletére Tarpán síremléket állítottak, és emlékszobát rendeztek be.

A keddi avatóünnepségen részt vettek a Szabolcs megyei, a vásárosnaményi járási és a tarpai községi párt-, állami és társadalmi szervek képviselői. Ott volt *Kállai Gyula*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke.

A megjelenteket *Faggyas Jenő*, a Bajcsy-Zsilinszky-emlékbizottság elnöke köszöntötte, majd *Gyúró Imre*, a megyei tanács elnökhelyettese méltatta a magyar ellenállási mozgalom kiemelkedő alakjának életét, munkásságát. Ezt követően a Hazafias Népfront, az emlékbizottság és a helyi általános iskola képviselői megkoszorúzták a szobrot.

[illegible] zenei munkájával, operáival aratta itthon és külföldön.

Beszélgetésünkkor először korábbi képviselői munkájáról, problémáiról, gondjairól és örömeiről esett szó.

— Az elmúlt nyolc év alatt sikerült megtanulnom, hogyan lehet a *zeneszerzői és a tanári munkát összeegyeztetni* azzal az igencsak *sokrétű közéleti tevékenységgel*, amit a képviselőség jelent. Ez önmagában változatos feladatok elé állítja az embert, az egyéni panaszoktól — amelyek gyakran közügyek —, sérelmeken keresztül, valóban országos méretű problémákig. Általában olyan panaszok orvoslását várják a képviselőtől, amelyek előzőleg minden fórumon elakadtak. A képviselőt ilyenkor valami csodatevőnek képzelik, aki mindent el tud intézni. Ha valaki közügyekkel, sok embert érintő egyéni panasszal fordul hozzám, annak elintézésében szívesen részt veszek, magántermészetű problémákhoz csak akkor segédkezem, ha az valamiféle törvénytelenség, hanyagság következménye.

— Munkám lényegesebb és hozzám közelebb álló részének tekintem azoknak a gondoknak az orvoslását, amik a zenei, művészeti, kulturális élet egészét befolyásolják. Úgy érzem, ezen a területen —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-668, 387-738, 340-726
1976 JÚN 2 7

PEST MEGYEI HÍRLAP

Papachrisztosz Andreasz

1021

7

Szentendrei művészet a Nemzeti Galériában

A KIÁLLÍTÁS ANYAGÁBÓL

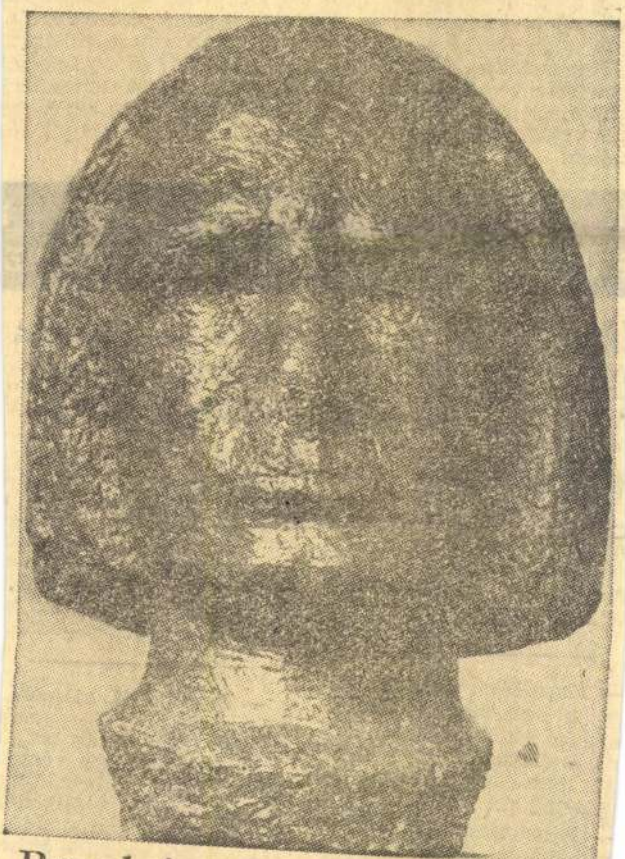

Papachrisztosz Andreasz: Portré

VŐ VASÁRNAP: MELLÉKLET

z eszmei-politikai és kulturális nevelőmunk a Pest megyei tsz-ekben

Az MSZMP Pest megyei bizottsága — mint tegnapi l ikban közöltük — megvitatta és elfogadta *a mezőgazdasá melőszövetkezetekben folyó eszmei-politikai és kulturál előmunka helyzetéről és feladatairól* szóló előterjesztést. *Barinkai Oszkárnénak*, a megyei pártbizottság titkárá előterjesztéshez fűzött szóbeli *beszámolóját* és a pártbizo nak erre vonatkozó *intézkedési tervét* lapunk teljes terj mében megjelenteti. A *Pest Megyei Hírlapnak* ezt a me letét jövő vasárnapi, június 27-i számunkban találják m asóink.

+ HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK + H
REK + HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍRE

IA. 1976. **június 20.** Vasárnap, **Rafael** napja. A nap kél 3.46 — nyugk 19.45 órakor. A hold kél — — nyugszik 47 órakor.

OLNAP. **június 21.** Hétfő, Alajos pja. A nap kél 3.46 — nyugk 19.45 órakor. A hold kél 0.04 — nyugk 13.48 órakor.

— Fogadóóra. Császár Fenc, a Pest megyei Tanács talános elnökhelyettese jús 21-én, hétfőn 9-től 11 áig fogadóórát tart hivatali lyiségében.

— Kisfilmfesztivál Pomán. Háromnapos néprajzi sfilmfesztivál kezdődik hétn este Pomázon, a művelősi házban. A fesztivál első

Kiadták Huszár Istvánnak a Politikai Akadémián elhangzott előadását

Huszár Istvánnak, MSZMP Központi Bizottsá Politikai Akadémiáján hangzott előadása A szoci lista gazdasági integráció n hány időszerű elvi és gyak lati kérdése címmel meg lent füzet alakban a Koss Könyvkiadó gondozásában.

— Jutalomból, ajándék. Nagykőrösi Konzervgy Pasteur szocialista brigá a nyolcadik helyen végzet konzervipar brigádjair idei szellemi vetélkedőj Jutalmukból megajándéko ták a város szociális otthon nak lakóit.

Papachristos Andreas

— szobrászművész kiállítása. Szoborkert Tata, 1975. jún. 14 — júl. 15. [Kiáll. katalógus.] (Tata 1975, Komáromi ny.) 2 p. 4 t 20x24 cm.

A katalógus bepezetőjében rövid önéletrajz olvasható, ezt követi a kiállított szobrok reprodukciója.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Papachristos Andreas
szobrászművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1981 APR 1 2.

1021

Papachristos Andreas kiállítása

kapufát
támadásn
törhetett
közül, lö
felemelte
zás" utá
fejessel
Veréb vé

Az 55.
jutottak
tett szabadrúgás után Csapó kapta a labdát, 24 méterről lapos, éles lövést küldött a jobb alsó sarokba, 1-0. Az 59. percben Borostyán beadását Fükő vetődve lőtte a felső lécre. Schmidt előtt kínálkozott gólszerzési lehe-

gyelmezetten küzdő vendégek ezzel szemben rajtaütésszerű akciókkal veszélyeztettek, sok zavart okozva ezzel a meglehetősen hézagos piros-fehér védelemnek. Baj lehet Diósgyőrött az akarati tényezőkkel is, egyesek ugyanis

A Budapesti Képzőművészeti Igazgatóság Vas utcai szabadtéri Galériájában a napokban megnyílt Papachristos Andreas görög származású szobrászművész kiállítása. A szabadtéri tárlatot D. Fehér Zsuzsa művészettörténész nyitotta meg. A képen: részlet a kiállításból.

Papakrisztosz Andreas szobrászmüvész

– Köszönöm szépen. Papakrisztosz Andreas szobrászmüvész müveit Budapesten a Vas utcai Szabadtéri Tárlaton láthatják az érdeklődők. A szobrászmüvésszel szentendrei mühelyében beszélgettünk.

– Ezek a szobrok a legarchaikusabb görög hagyományokra emlékeztetnek. Most a nevedből is kiderül, hogy születésed szerint nem vagy magyar, mégis hogyan jöttek vissza, hiszen a korábbi szobraid nem egészen ilyenek. Ezek a hagyományok.
– Hát tudniillik én 49-be jöttem Magyarországra. Hát hosszu – nemcsak nekem, hanem nagyon sok honfitársnak – hosszu vágyam volt, hogy egyszer visszakerüljek Görögországba. Na most nemcsak ezeknek a szobroknak, hanem a

1981. IV. 7. Televízió 21.00 (Cv O).
Stúdió 81.

többi szoborban is látszik a nosztalgia hazafelé. A haza iránt jobban mondva, nos 30 év mulva volt egy olyan lehetőség, hogy 3 évre hazámra, illetve hazámba kerülhettem, s ez egy óriási nagy élmény volt, nemcsak én, hanem tulajdonképpen ez egy felemelő és tragikus élmény volt számomra, tragikus. Hogy jobban kivilágitsam ezt az egészet, például volt nekünk a falu mellett egy nagy, 12 hold szőlő körülbelül. És a nagyapám annak idején csinált egy 2 holdas szőlőt, ami az enyém volt. Amikor elmentem, s megnéztem azt a szőlőt, megkapartam a földet, csak egy kórót találtam. Szóval ezt sokféleképpen lehet érteni.

- Nem ötlött-e föl, hogy visszatelepül Görögországba?

- Hát az mindig van. De tulajdonképpen ott születtem és erős érzelmi kötődés, rámondhatom. De viszont az ifjuságom itt volt. Ugyhogy valahogy olyan kettős haza alakult ki. Ez, szóval ezek olyan erős szálak, hogy kitéphetetlenek, ugyhogy én legszivesebben ha itt vagyok nosztalgiám van arrafelé, ha ott vagyok nosztalgia, olyan olyan kétlaki.

- A szobraid rendszerint igen erotikusak. Akár külső jegyekben, akár teljes megértésükben, mi ez az erotika.

- Hát nagyon nehéz kérdés. Hát mondhatom ugy is, hogy szeretem a nőket. Szóval a természet az gyönyörü. És mondjuk a természethez tartoznak az emberek is. Köztük én is. Elég érzékeny vagyok és érzékletes és ehhez a természethez tartoznak gondolom a nők is. Hát a isten ugy teremtette őket, hogy bizonyos nagyon egészséges és kibuggyanó formákkal rendelkeznek, amire én mint befogadó reagálok. És ezt kivetem. És ha ez látszik rajta, nagyon örülök.

Papachrisztosz Andreasz, görög szobrászművész

Nékújság (Heves),
1984. márc. 24.

Papachristos Andreas

9

Bartók

Gyetvai Ágnes: Mint a moziban.
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 28. lap

Papachristos Andreas, szobrász

Bajcsy-Zsilinszky-szobor Szarvason

A 95 éve Szarvason született *Bajcsy-Zsilinszky Endre* mellszobrát — *Papachristos Andreas* Munkácsy-díjas művész alkotását — kedden leplezték le a szarvasi művelődési ház előtti kis ligetben. A szoboravató ünnepséget a Szarvason immár hagyományos Bajcsy-Zsilinszky politikai könyvnapok keretében rendezték.

– : Bajcsy-Zsilinszky-mellszobor Szarvason 9.

Népszabadság Bp. 1981 okt. 7

Papachristos Andreas
szobrászművész

„Bartók", kő, 39 cm.
1977.

Művészet, Brest, 1979. aug.
31. old.

Papachristov Andreas
1947, Lythia

2000 Szentendre
Lukács fivérek útja 5-7

1949-ben jörög nemekültettel jött Magyarországra.

1957 és 62 között a Képzőművészeti Főiskolán tanult, mestere Mikus Sándor volt. 1965 óta szerepel az országos kiállításokon és a Fiatal Művészek Studiókiállításain. 1969-ben Szentendrén lapott műtermet az új telepen, azóta állít ki a szentendrei és Pest megyei tárlatokon. Művei több külföldi kiállításon is szerepelnek, 1966-ban és 1967-ben díjat kapott. Egyéni kiállítása 1972-ben volt a Studió Galériában, Klimó Károllyal közös kiállítása 1973-ban a kiskunhalasi gimnázium Szilády Áron Galériájában.

Kiállított művei:

	Erkel Ferenc	1975 (bazalt)	32 cm
-fotó-	Liszt Ferenc	1975 (bazalt)	33 cm
	Bartók Béla	1975 (bazalt)	29 cm
	Madách Imre	1975 (bazalt)	31 cm
	Kopernikusz	1975 (bazalt)	31 cm

Szentendrei művészet 1976

MNG 1976 május

Papachristos Andreas

Papachristos Andreas szobrai a Vigadóban

MINTHA ROMOK ALÓL vagyásatáskor kerültek volna elő: olyan *Papachristos* Andreas némelyik szobra, még anyagában is elmohosította, füsttel kezelte, összekormozta, földdel súrolta őket a művész. Nosztalgiája a tengermélyből, barlang öléből előkerülő szobrok, torzók, töredékek iránt igazi, igazolható érzés, nincs benne semmi sznob affektáció vagy raffinéria, hanem maga a vaskos valóság. A Görögországból tizenegy éves korában Magyarországra került fiú honvágyának eminens kifejezései azok a kőszobrok, amelyek egyikét *Archaikus torzó* névvel illette, ám egész sorukra ráillik ez a cím.

Igazi, átélt antikvitás modern megfogalmazását látjuk e torzókban – modernet, hiszen a nőalak, amely ismételten visszatér, ha jobban megnézzük, kiderül: *nem* antik szépségideál. Kisebb, törékenyebb, riadtabb, mint ama istennők vagy épületek terhét viselő kariatidák.

Hasonlóképpen hiteles a művész *Homérosz-fejszobor sorozata*. Ahogy újra meg újra nekiveselkedik a témának, mintha kezét olykor a véső vezetné, s a szobrász hagyná, hogy magától formálódjon a homlok boltozata, a szemek gödre, az arcok árka.

LEKÖTNI AZONBAN nem akarhatta magát a művész a kizárólag görög témakörhöz. Megpróbált még hátrálni az időben az emberiség még távolabbi korszakainak irányába: a Willendorfi Vénusz gömbszerűsége is ihletett egy sor nőalakot. Megkísérlet a kortársakhoz is igazodni: Henry *Moore*, Käthe *Kollwitz*, s mindenekelőtt *Borsos* Miklós hatását vélem érezni némelyik – a korábbiakhoz képest elbizonytalanodott – művén.

Közben lényeglátó portrészobrokat készített Bartók Bélától kezdve Einsteinen át Keplerig, továbbá egészen „átlagpesti" (?) lányok, asszonyok arcmását mintázta, művészetté igyekezvén nemesíteni azt, ami köznapi.

MAJDHOGYNEM KARIKATURISZTIKUS alkotásokra ösztönzi újra meg újra a stílusok iránti érzékenysége: fejszobrok során és *Madonna a Gyermekkel-sorozaton* szemlélteti, milyen lehetne ez a téma román, gót és reneszánsz modorban.

Mégis, mégis: az archaikus torzók az igaziak. Meg a homéroszok…

Ember Mária

(Papachristos Andreas szobrászművész gyűjteményes kiállítása a Vigadó Galériában június 17-ig tekinthető meg.)

Magyar Nemzet, 1991. május 31. 11.

TOUR, 1072 Budapest, [illegible] 2—3. Tel.: 122-6080 vagy 142-1197. X

— A Széchenyi Kör, a Széchenyista Öregdiákok Egyesülete, a Magyar Kalobiotikai Társaság és a Budapest Főváros Terézvárosi Polgármesteri Hivatal szociális és egészségügyi osztálya 1991. június 5-én 18 órától „dr. Almási Balogh Pál — Széchenyi István és Kossuth Lajos orvosa" címmel kerekasztal-konferenciát rendez Bp., VI., Eötvös u. 3. alatt. Dr. Beke Aranka megnyitója, Kovács Dezsőné és dr. Duray Aladár üdvözlő szavai után dr. Vértes László vezeti a vitát, amelynek résztvevői: dr. Draveczky Balázs, dr. Lambrecht Miklós, dr. Szántó Béla. X

— középfokú nyelvi [illegible] nyelvi érettségitől a felsőfokig. Tandíj: 550 órára 62 000 Ft. Tanfolyamainkat sikerrel elvégző hallgatóknak bizonyítványt adunk, és az elhelyezkedésben segítünk. Tanfolyamkezdés októberben, jelentkezés már most. Információ: 112-8349. **ATALANTA INTERNATIONAL NYELVISKOLA** Ausztrál—magyar Kft. X

— TISZTELT KÉNYSZERHITELEZŐK! Kérem mindazon bankok, vállalkozók, iparosok, kereskedők, szolgáltatók, szállítók jelentkezését, akiknek követelésük van **PINTÉR JÓZSEF (PINTÉR MŰVEK, KECEL)** vállalkozóval szemben, hogy követeléseink összegyűjtésével egységesen léphessünk fel azok behajtására! A jelentkezéseket kérem megküldeni a **KISIPARI TERMELTETŐ VÁLLALAT,** Budapest 4. Pf. 28. címre. X

— ITT A PRIVATIZÁCIÓ! Árverési hirdetmény. Az Állami Vagyonügynökség megbízásából a Panoráma Szálloda és Vendéglátó Vállalat 6 üzletét 1991. július 9-én 9.00 órakor árverésen értékesítjük az alábbi kikiáltási árakon: — Népkerti söröző (Eger, Népkert) ingatlantulajdonjogát 4 000 000 Ft-ért (ebből privatizációs költség 150 000 Ft). — Tardos fogadó (Eger, Szarvaskő) ingatlan tulajdonjogát 15 000 000 Ft-ért (ebből privatizációs költség 500 000 Ft). — Piac büfé (Eger, Katona tér, Piaccsarnok) ingatlan tulajdonjogát 3 000 000 Ft-ért (ebből privatizációs költség 120 000 Ft). — Eged falatozó (Eger, Vécseyvölgy u. 3.) ingatlan tulajdonjogát 4 400 000 Ft-ért (ebből privatizációs költség 250 000 Ft). — Zöldi eszpresszó és Cukrászüzem (Hatvan, Rákóczi út 41.) ingatlan tulajdonjogát 3 000 000 Ft-ért (ebből privatizációs költség 120 000 Ft). — Mátra falatozó (Hatvan, Bajza J. u. 1.) ingatlan tulajdonjogát 2 100 000 Ft-ért (ebből privatizációs költség 100 000 Ft). Az árverések helye: Eger, Bajcsy-Zs. tömbbelső, Panoráma Szálloda és Vendéglátó Vállalat II. emelet tanácsterem. Az üzletek megvásárlására hitelkonstrukciót lehet igénybe venni. Az árverésen résztvevők anonimok maradnak. Az árverésre jelentkezés feltétele a kikiáltási ár 50 százalékának megfelelő bánatpénz (latra szóló betétkönyv) letétbe helyezése **1991. július 1-ig** Eger, Bajcsy-Zs., tömb[illegible]

SÍTÉS!

RAVILL

	Régi ár	Új ár
V (63 cm)	~~82.000.~~	69.200.-
V (63 cm)	~~55.900.~~	47.700.-
V (63 cm)	~~54.350.~~	45.000.-
V (56 cm)	~~41.210.~~	34.200-
V (51 cm)	~~41.900.~~	34.900.-
V (55 cm)	~~42.900.~~	33.300.-
átszó	~~24.900.~~	19.900.-
átszó	~~25.900.~~	19.900.-
r	~~37.900.~~	28.700.-
ztóláda	~~42.900.~~	32.990.-
ztóláda	~~38.900.~~	31.170.-
ztóláda	~~35.900.~~	28.990.-
ztóláda	~~41.500.~~	33.300.-
Őszekrény	~~39.900~~	32.310

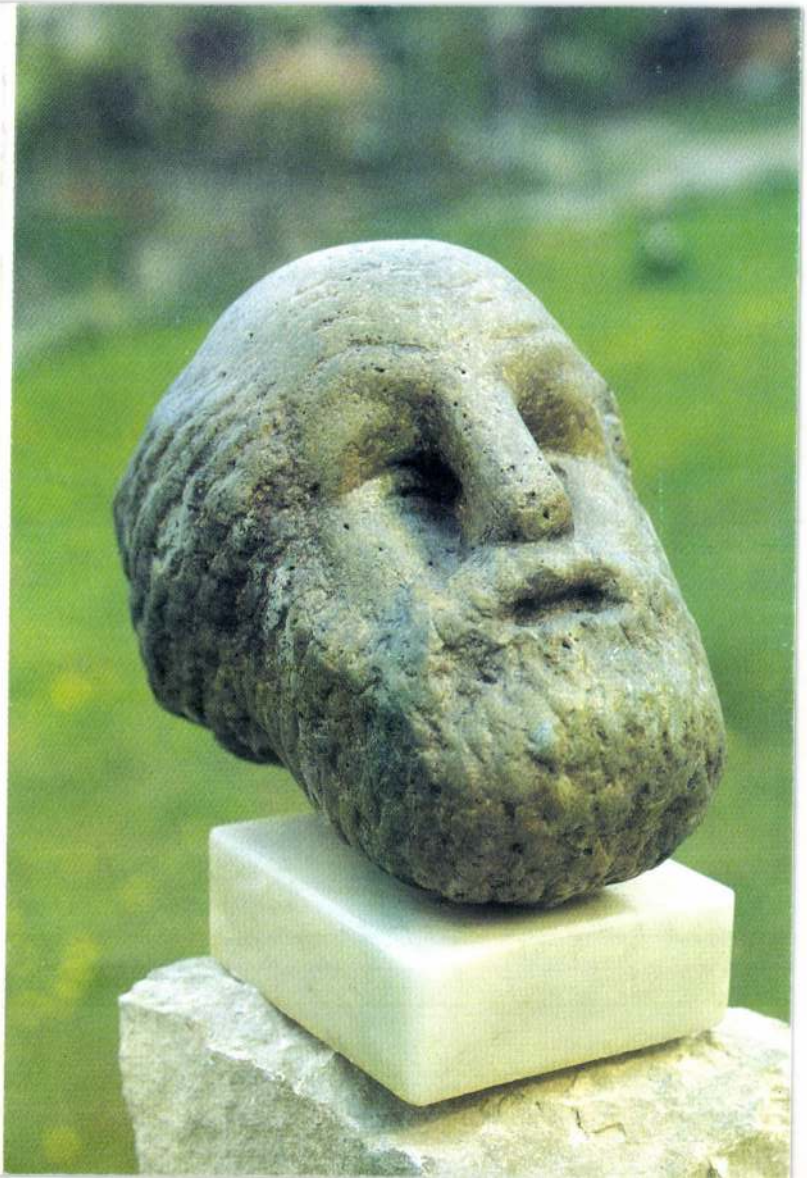

Homérosz 24 cm 1968.

A Vigadó Galéria

tisztelettel meghívja Önt

Papachristos Andreas szobrászművész

kiállításának megnyitójára

a Vigadó Galériába

1991. május 23-án 17 órára

A kiállítást megnyitja: Nicolas Capellaris Görögország nagykövete és Dr. Németh Lajos művészettörténész, a Képző- és Iparművészek Szövetségének elnöke

VIGADÓ GALÉRIA

Megtekinthető: 1991. május 23-tól június 16-ig

hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

PAPACHRISTOS, Andreas szobrász

Tárlatlátogató

Érmek, szobrok, épületek

A visegrádi vár Salamon tornyában tekinthető meg az az éremkiállítás, amely arról ad számot, kik és milyen anyaggal képviselték 1990-ben Helsinkiben a magyar éremművészetet a nemzetközi éremművészek finnországi kongresszusa alkalmából rendezett kiállításon. A 35 művész majd 100 alkotását felsorakoztató tárlaton mind tematikában, mind anyagában és formájában igen változatos, sokszínű kép bontakozik ki a hazai érmészetről. A kiállítás mintegy egynegyede hagyományos portré. Ezek között feltűnően sok Mátyás-ábrázolás található, s nagy királyunkat idézi meg Czinder Antal Mátyás és a bohóc című sorozata is.

A bronzérmek között Tornay Endre András Képzeletbeli utazás és Palotás József Dante-sorozata finoman-érzékien megfogalmazott figuráikkal emlékezetes élményt nyújtanak. Gáti Gábor érdekesen centrális kompozíciói tenyérnyi történeteket mesélnek. Kiss Nagy András intellektuális kalandra ad lehetőséget, amikor plasztikai formák segítségével idézi meg Babits és Krúdy szellemiségét. Kiss György a rusztikus és sima felületek ütköztetését használja ki Megmozdult a föld című sorozatánál.

Az érmészet sem kerülhette ki az ezredvég felé tartó világ művészeti-nyelvi forradalmát. Az érem műfaját a kisplasztika irányába tágító alig-érmeket Várnagy Ildikótól, Péter Ágnestől, Lugossy Máriától láthattunk. E három alkotó munkáinak esztétikai jellege tökéletesen más: Várnagy Ildikó festett vas objektjei a minimal művészettel keresztezett pop art szülöttei; Péter Ágnes égetett agyag művei artisztikus anyagkísérletek; míg Lugossy Mária üveg-bronz plasztikái a szorongásról tudósítanak, intellektuálisan és érzékien egyaránt megközelíthetővé téve a fogalmat.

Budapesten, a Képzőművészek Szövetségének Árkád Galériájában (a volt Fényes Adolf teremben) szinte ugyanezen művészek arasznyi plasztikáit láthatják az érdeklődők. A Helsinkiben is szereplő művészek mellett Lóránt Zsuzsa, Orosz Péter és Mitsui Sen plasztikáit említjük meg. A tárlat heterogenitása azonban itt már nem olyan egyértelműen pozitív, mint a visegrádi élményünk volt: ott az alkotói karakterek sokféleségét toleranciával lehetett kezelni, míg itt több kisplasztika átkerült a művészetnek álcázott bazári ajándéktárgy kategóriájába.

Még mindig a plasztikák világában maradva, a Vigadó Galériába látogathatunk el, hogy átfogó, retrospektív kiállításon ismerkedjünk meg Papachristos Andreas művészetével. A hatvanas években induló generációhoz tartozó, görög származású szentendrei szobrász 1964—65-ben klasszikus portrékat faragott kőbe, amelyek jelezték művészetének kettős gyökérzetét: hiszen Erkel, Madách faragása mellett Őseim címmel tipikus görög férfifejet alkot, s Archaikus torzói is a görög művészet emlékeire-eszményeire utalnak vissza. A hatvanas évek végén szép sorozatot szentel a művészettörténeti korok metaforikus ábrázolásának (a hellenizmustól a barokkig), majd a hetvenes évek elejének fafaragásai (Csíra, Kialakulás) következtek. Erre az időszakra tehető a Homérosz sorozat is: a vak költő megrázó erejű portréit 1966 és 1971 között készítette. A kiállítás tanúsága szerint a hetvenes években valami megtorpanás következett be, amely a nyolcvanas évekre már fájdalmas űrré szélesítette a művek nélküli időszakot. Az Archaikus Madonna (1991) és a Neogót Madonna (1989) új periódust jeleznek, bár ezek ereje még nem éri el a 20 évvel korábbi időszak munkáit.

A szobrászati körképet a Legújabbkori Történeti Múzeumban rendezett aukciós kiállítás ajánlásával zárjuk. Az Ybl Miklós által tervezett Várbazár sorsa régóta téma a műemlékeinket óvó, féltő körökben. Most a Várbazárban lévő szobrász-műteremben alkotó művészek fogtak össze, nem kevesebben, mint 15-en, hogy tárlaton mutassák be műveiket, amelyeket június 23-án, vasárnap 11 órakor aukcióra bocsátanak, hogy ezáltal pénzalapot teremtsenek, illetve hozzájáruljanak a Várbazár megmentéséhez. A legmagasabb kikiáltási ár 500 ezer forint (Gáti Gábor siklósi márványból készült szobra, a Baglyos fiu, a legalacsonyabb pedig 4 ezer forint (Vigh Tamás bronz Kodály-plakettje).

Csak a hagyományos műfaji megosztás szerint váltunk témát, amikor a Dorottya utcában rendezett kerámia kiállításról szólunk. Hiszen Lemmel Ilona Kapu, város, ég című tárlata éppúgy térbe állított autonóm műveket kínál megismerésre, mint bármelyik szobrászati kiállítás. Lammel Ilona anyaga a porcelán vagy a sómázas samott, fajansz — egyszóval: kerámia. Ebből épít városokat, tornyokat, oszlopokat — s ezek néha olyan méretűek, hogy valóban át lehet menni rajtuk, alattuk. Ilyen alkotás például (a Hajdú Zsófiával közösen készített) a Művész Mozi bejáratánál elhelyezett, 6 oszlopon álló sómázas samott portál. Jó lenne, ha az országban minél több ilyen kapu lenne (egy alatt a kiállítóteremben is átsétálhatunk), mert ezek színesek, vidámak, játékosak. Mint az „ég", amely Lammelnél szintén porcelán: frissen, expresszíven színezett kisebb-nagyobb lapocskák. Olyan művészet ez, amely egyértelmű kikapcsolódást nyújt a hétköznapok sokszor terhes világából.

• Chikán Bálint

PAPACHRISTOS Andreas

Magyar Hirlap, 1991. június 18. 11. p.

magyarországi irodája azonnali belépéssel pályáza
hirdet 1 fő férfi üzletkötő (business executive) rész
CANON irodatechnikai berendezések magyarorsz
értékesítésére.

Pályázati feltételek:

— szakirányú felsőfokú végzettség,
— felsőfokú angolnyelv-tudás,
— 30 éves korhatár.

A pályázatokat — angol nyelvű önéletrajzzal, a jelenlegi jövede
megjelölésével — kérjük az alábbi címre küldeni:
Marubeni Magyarország Kft.
Nemzetközi Kereskedelmi Központ,
1052 Budapest, Váci u. 19—21.

ÁLLAMI VAGYONÜGYNÖKSÉG
ELŐPRIVATIZÁCIÓS PROGRAMIGAZGATÓSÁGA

ITT A PRIVATIZÁCIÓ!

PÁLYÁZATI HIRDETMÉN

Az Állami Vagyonügynökség,
a REÁLBANK RT.
és a NOVIKI Innovációs és Szolgáltató Rt.
értékesíteni kívánja a 100%-os tulajdonukat képe

„SZEZÁM" Kereskedelmi Korlátolt Felelős
Társaságot

m e g h í v ó

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete meghívja Önt és barátait a Premier című kiállításra, az Egyesületbe 2004-ben felvételt nyert fotóművészek, grafikusművészek és szobrászművészek bemutatkozására 2005. március 9-én 17 órára a Duna Galériába.

A kiállítást megnyitja: Czinder Antal szobrászművész
Megtekinthető: 2005. március 9-től – 2005. március 27-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Magyar Alkotóművészek Közalapítványa

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

DUNA GALÉRIA

Budapest, XIII. kerület, Pannónia u. 95. /bejárat a Dráva u. felől/

K i á l l í t ó m ű v é s z e k

Baranyai Antal, Juhos Nándor *fotóművészek*
Fekete Júlia, Horváthné Fülep Éva, Nagy Katalin Matild, Papp Károly *grafikusművészek*
Duronelly Balázs, Fükő Béla, Kovács Géza, ifj. Papachristos Andreas, Rostás Beáta, Szemők Zsuzsanna *szobrászművészek*

Premier

Yfj. Papachristos Andreas

és szerepét az egészben.

KOCSIS LÁSZLÓ-val, ILKEI ANDR
könyvtárakban találkoztam először.
tár KOCSIS LÁSZLÓ-val és ILKE
fiókjaiban, Angyalföldön, illetve Újpe
fél éve ismertem őket. Egy szociálps
leti alanyt vagy kísérleti személyt ke
ha viszont a kísérlet érdekében kif
munkatársat, de egyik sem felel meg
tóriumban folyt, hanem ,,terepen",

fordult, hogy a könyvtáros elbeszélgetett velük, véleményüket kérte egy-egy olvasmányról, vagy ajánlott nekik ,,valami jó könyvet". Hogy a szóbanforgó három könyvtár három könyvtárosa, akik egy idő után feltűnően sokat foglalkoztak velük, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ Olvasáskutatási Osztályának alkalmi külső munkatársai voltak, arról mit sem tudtak, azért sem, mert ezek a hivatásos olvasmányközvetítők ,,csak" azt tették, amit optimális esetben — vagyis, amire ma még nagyon ritkán van módjuk — tenniük kellene: megszólítják a szabadpolc-falanszterben kóválygó olvasót, véleményt cserélnek, és emberméretűre kicsinyítik a számukra szédítően nagy választékot.

,,Mekkora az esélye a különböző irodalmi műveknek a lektürolvasók különböző típusainál?" Erre a kérdésre kerestük a választ másfél évig tartó kísérletünkben, amelynek keretében az akkor még elsősorban alacsonyabb esztétikai értékű műveket olvasó és kedvelő olvasók és az olvasók után sóvárgó alacsonyabb esélyű magas esztétikai értékű művek találkozóit hoztuk létre. Nem lektürolvasók ,,átnemesítése" volt a kísérlet célja, hanem minél több elemezhető eset, minél több lektürolvasó — irodalmi mű találkozó ,,megszervezése".

A kísérlet eredményeit Az ,,irodalmi érték esélye lektürolvasóknál" című

* Az 1975-ben meghirdetett szociográfiai pályázatunkra érkezett pályamunka.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 FEB

Forrás

Andonis Papadopoulos

1021

ANDONIS PAPADOPOULOS: ÉJSZAKA

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Andonisz Papadopoulos
UTUNK
1978 JAN 6

1021

Andonisz Papadopoulos: Portrék

FÁBIÁN SÁNDOR

HEGESZTŐ

Sorok vékony lángja kezemben,
szemeimben gyulladás rebben.
A tökéletes: az Egész.
Hegesztek mindent, ami Rész:

örömök elszakadt emlékét,
áskálódás szétmarta békét,
tükrökbe tört világosságot,
indulat-zúzta józanságot,
reményt, mit a félsz ketté vágott,

az énjeink morzsolta földet,

középtér lapos kupolával, utóbbi mellett jobbról-balról két ívelt fülke mellékoltároknak. Mennyezetfestmények: Jézus születése, Sz. Mária mennybevitele, 4 evangelista: Herz Vi. pinxit 1868. Faragott főoltár, felette olajkép: Sz. Mária mennybemenetele. Öt mellékoltár: 1. Szentolvasó királynője, 2. Sz. Anna (Sz. Benedek vt. ereklyéjével) 3. Sz. József (Jézus prágai viasszobrával) 4. Sz. Pál, 5. Sz. István oltára. Képek mesterei ismeretlenek. Szentély evang. oldalán: Feszület, olajkép faragott rokokó keretben. Rokokó-szószék faragványokkal. Gazdagon faragott 10-10 pad a hajóban (jelenetek Sz. Pál életéből); két hatszemélyes stallum a szentélyben, sekrestyeszekrények; térdeplő; betétes kóruspadok: bútorművességünk kiváló emlékei, pálos munkák, valamennyi a XVIII. szból. — Előcsarnokban hatalmas fafeszület (u. n. szerecsen Krisztus), spanyol munka (?) a XVII szból. U. i. Tisztító tűzben szenvedő lelkek oltára. Kórus alatt Sz. Borbála (olajkép derűs szinekkel, 1756). RENDHÁZ: Régiségtár a folyosókon: Kőkorszaki, pompéji és colosseumi régiségek, sisak és mellvért XVII. sz, XVIII—XIX. szi céhemlékek, gyűrűk, ezüstbillikom. Éremtár többezer drb. éremmel és pénzzel, kb. 5000 kötetes könyvtár.

RMU 5, 385-387 l.
RHK 11, 10-12 l.

FERENCES TEMPLOM, régebbi épület helyén 1764-ből, 1822-ben átalakítva. Egytornyú, rokokóstílu. Benne márványoltár 1822-ből és fafaragványok (1921 restaurálva) RENDHÁZ: könyvtár több ősnyomtatványnyal és régi magyar könyvvel.

RMU 5, 390 l.
RHK 11, 15-16 l.

-Pápa 4-

RHK 11, 14 l.

SZENT ANNA TEMPLOM pedrosfán, épült 1873-1875.

ESTERHÁZY-KASTÉLY. Az 1752-ben leromlott vár helyén építette gr. Esterházy Károly egri püspök 1783-84 között Grossmann József tatai építésszel. Későbarokk izlésű, egyemeletes, U alakú, kevéssé díszes. Főhomlokzat enyhén kiugró oromzatos középrizalittal és manzardtetős oldalrizalitokkal. Hátsó homlokzat hosszú oldalszárnyakkal (utolsó két akszisuk kétemeletes), középbejárattal. Benne főúri berendezés (festmények, bútorok, fegyverek; altwien, herendi, pápai és tatai keramikák), kb. 5000 kötetes könyvtár, családi levéltár (első okirat a XIV. sz. elejéről) — A nagy parkban L. Petronius Licco és családjának figurális sírköve.

LMU 5, 381-382 l.

RHK 11, 6-7 l.

LMU 5, 385 l.
RHK 11, 10 l.

VÁROSHÁZA, benne Pápa városának képe 1617-ből.

REF. KOLLÉGIUM, a dunántúli egyházkerület főiskolája, kétemeletes, építette Balázs Ernő 1894-5. ~~[illegible]~~ Régiségtár: Egyptomi múmia, római kisbronzok, fibulák, árpádkori corpusok, fegyverek, képek és szobrok. Izsó Miklós: Márton István mellszobra 1864. Br. Baldacci Antal-féle metszetgyűjtemény (2550 drb). Könyvtára kb. 40,000 kötet (11 őznyomtatvány, sok régi magyar könyv) Numizmatikai gyűjtemény: kb. 10,000 drb. érem és pénz.

LMU 5, 388-389 l.
RHK, 11, 13-14 l.

√ Huszár Dávid nyomdája, 1577.

IRGALMASRENDI KÓRHÁZ, építette Fellner Jakab, 1763 (1926 átalakítva).

RHK, 11, 14 l.

Pápa

RHK, 11, 16 l.
RMV 5, 391 l.

SZENTILONAY-SZEGÉNYHÁZ, kápolnával 1756-ból.

JÓKAI-SZINHÁZ, terv: Voyta Adolf, építette Banóczy Pál, 1881. – Előtte honvéd emlékoszlop, ifj. Vastagh György, 1896.

RMV 5, 390 l.
RHK, 11, 14 l.

KORVIN-HÁZ, Korvin-utca 9. Egyemeletes, manzardtetős. Homlozzat XVIII. sz. kapuja felett vörösmárvány faragvány, a Gutkeled-nemzetségből való Marcaltői-család címerével (3 farkasfog) bővített Hunyadi-címer (gyűrűt tartó holló), XV. sz. második fele. Gotikus kapuboltozat, egyik konzolján megfejtetlen XV. sz. címerrel. A ház további részei újabbak.

GRIFF-SZÁLLÓ

RMV 5, 391 l – 392 l.
RHK, 11, 16 l.

KÁLVÁRIA a Győri-úton. Hat kápolnával és dombbal, szobrokkal, 1740–63.

PÁPA (Veszprém)

R. K. PLÉBÁNIATEMPLOM Szent István vértanúnak szentelve. Árpádkori egyház helyén építtette gróf Esterházy Károly egri püspök 1774–1786 között fellenthali Fellner Jakab tatai építésszel. Felszenteltek 1795-ben. Klasszicisztikus-későbarokk mű, 57.5 m. hosszú. Két homlokzati toronnyal. Timpanonban az építtető címere. A tornyok közti ormon Szent István vértanú és két angyal kőszobra Messerschmidt János pozsonyi szobrásztól. Rézsisakos, áttört tornyok, nyeregtető. Főkapú és két mellékkapú.

Belül: Karzatalatti előcsarnok. egyet-

PAPAJAMMAS

Papa.

Esterházy - Eastof

116. — PÁPA: Gróf Esterházy-kastély
Schloss der Grafen Esterházy — Château des Comtes Esterházy
Castle of the Counts Esterházy

116. — PÁPA: Gróf Esterházy-kastély
Schloss der Grafen Esterházy — Château des Comtes Esterházy
Castle of the Counts Esterházy

ták keresni, csak falujokban. Eledelük silány. S minthogy határuk csupán hegyek ormaiból, lejtőségeiből áll; azért látni azokon zöld, sárgás s különféle szinü termő földdarabokat, mellyeket e szegény emberek, a trágyát tulajdon hátukon hordva, s nem ekével, de kapákkal készitnek el a terméshez, mert a meredek-hegyeken nem használhatnak szekereket s ekéket. Többnyire árpa, zab, krumpli s tatárka teszi termesztésük tárgyát. — Sokszor hó fedi el az aratásra érett kalászokat; többször a zápor hordja el mindenüket, s ők még sem kivánkoznak boldogabb lakóhely után, mit az uradalom többször ajánlott volt nekik. A munkában kitartók s fáradatlanok. Mint a méhek egy meleg nap esti szürkületén kasukba, ugy a vriczkóiak szombaton este Znióról s más falukról, hátaikon csépléssel érdemlett gabonát, vagy egyéb keresményt czipelve, sietnek elhagyott szapora családjaikhoz Vriczkóra. Téli időben a férfiak elmennek a nagy világba, hátukon skatulyát czipelve, s abban nyáron összeszedett s Znión vásárlott gyógyvizekkel összekevert növények vegyületét kis üvegcsékbe rejtve. Ezt árulják aztán, vagy pedig, a hol beteg találtatik a háznál, mint megannyi Aesculap, gyógyitáshoz fognak. *Olejkár*-ok (olajárusok) neve alatt ismeretesek. E kontárságot apáik-a zniói jézsuitáktól tanulták; ugyanis a jézsuiták, egykori földesurak Vriczkón is, alattvalóikat zniói gyógyszertárukban a különféle vegytani készülékeknél munkások gyanánt használták, s őket a gyógynövények keresésére küldözgették. Igy történt, hogy a vriczkóiak a gyógyitás-tudományból eltanultak holmit, s mivel kevés orvos s még kevesebb gyógyszertár létezett, körüljárták a falvakat, gyógyitva s kereskedve a növényekkel, mig végre kenyérkeresetükké vált a gyógyitási mesterség. — Az öregebbek és szolgák az alatt gereblye, lapát, teknők, villák s más faszerszámok készitésével foglalkoznak, miket aztán szintén eladni szoktak. Nejeik pedig fonnak és szőnek. — Mogyorós *bakula*, (görbe bot) nélkül egy talpalatnyira sem megy házától a férfi, mellyet aztán különféle strategikai fogásokra tud használni, mert mindjárt tüzbe jönnek s bátrak egész a vakmerőségig. Ha néhutt megbántják a vriczkóit, a megbántó fején, vagy hátán azonnal érzi a bakulát. Vásárokon a vevés vagy alkudozás sohasem maradhat a bakulák használata nélkül; többször szemtanuja valék a zniói vásáron, alig hogy nyolczan, tizen jöttek össze egy sátornál, a tolakodók fejein azonnal zörögtek a hatalmas bakulák, de bár hamar összeverekednek, a biráskodást, ugy szólva, sohasem használják; egy óra mulva megint pohár mellett ülnek. Ha közülök valakit idegen bánt, mint a sáskák sereglenek össze rokonuk védelmére.

Vágvölgyi képek : VI. Vriczkói népviselet.

Egy zniói vásáron néztem őket, a mint egy varga sátránál összeverekedtek, s minthogy köztök levő birájukat elfogta a rendőrség, alig mult el két óra, már az egész falu férfiai a Zniótól másfél órai távolságban levő Vriczkóról lejöttek, s addig ostromolták a tömlöczöt, mig ki nem szabaditák birájukat, kiabálván : „Mi si ti ho ňedame našho Riktára, to statočni človek.“ (Nem hagyjuk biránkat, mert az derék ember.)

Öltözetük sajátszerü. A férfiak egy felforditott bödönhöz hasonló kalapot, tarka szőrből, itt-ott sárga zsinórral kivarrt felső öltönyt, mellyet ők *halenának* hínak, mellényt kék posztóból sárga zsinórral felczifrázva, — egy kurta száru, bakancshoz hasonló csizmába, vagyis nyelvükön *jancsarchenbe* szoritott zsinóros nadrágot hordanak.

Különös e népnél, hogy romlott nyelvüket senki sem érti. Templomban és iskolában szláv nyelven oktatják őket, szláv nyelven imádkoznak s énekelnek. Oda haza pedig egy ős német nyelven beszélgetnek. Beszédjök egy rekedt torku ember beszédjéhez hasonló, s nagyon kiabálva beszélnek. — Nyelvükből egynehány szót jegyeztem fel magamnak, p. o. *kulele*, tehenet jelent; *kacsela*, kácsa; *gensela*, lud; *pilala*, liba; *resala*, *fila*, *micsapala*, csikó; *mentig*, hétfő; *sontig*, vasárnap; *sähmen*, szombat; *mima*, néne; *fetr*, bátya; *wiedge*, igen; *fotele*, atya; *muttele*, anya; *pfoffele*, pap; *Trincsele*, Katalin; *Jankerle*, János; *Jergele*, György; *Mariczle*, Mari; *kosen*, beszélni; *sprechen*, imádkozni; *scheln*, káromkodni; *lébat*, leves; *fudikál*, rántott tojás; *wasserschnaá*, morzsolt tészta; *mossitel*, tésztás étel; *strominá*, tagadó esküvés; *stromijó*, erősitő esküvés; *grimpele*, darabka; *trepele*, csep; *fára*, döglött; *csipele*, lassan; *fár*, asszony; *hinerroa*, kesely; *zaczune*, ojé; *hetahá*, ah; *krikl*, pörölni; *kerangó*, birkózni; *petert*, megcsalni; *pracovact*, dolgozni; *fremden*, házasodni; *ható*, ökrökre való kiabálás; *strela o tvej materi jó*, erősitő káromkodás; *paternosterle*, olvasó; *kannst du na paternosterle sprechn?* nem tudsz olvasót imádkozni? *gjet dech zachn*, menj magad megmutatni.

Már mi a falu s népe eredetét illeti, erről többféleképen vélekednek a történetirók. *Kruse*, Vriczkót a régi gothai Virutiumnak lenni állitja (Bél). — *Kachelman*, a bányavárosok történetében 50. l. ezt irja : „A nyitrai, turóczi s barsi falvakat, ugymint Geidel, Meizel, Bries, Vriczkó, Hedvig, Deutsch-Proben, Krikehaj, Glaserhaj, Oberstuben, Turcz, Koncshaj, Drechselhaj, Blaufus stb. lakók, s egy régi s érthetlen német nyelvet beszélők, kik magokat e vidék őslakóinak mondják, s kiknek bevándorlásukról egyébkint sem tudunk valamit, ha nem származtathatjuk őket a quádoktól, akkor minden bizonynyal a későbbi gepidák maradványainak kell őket tekintenünk.“ (Bel II., Vindisch Severinyi.) *Valentinyi* azonban, Bonfiniust követve, máskép vélekedik Vriczkóról, s az emlitett három megyében szétszórt németekről, s ezt mondja : „N.-Károly a nyolczadik század vége felé Pannoniában a békét helyreállitá s Galliát látogatá. A hol, midőn második évet töltene, tudomására esett, hogy a szászok, kikkel több évig harczolt, hogy őket a keresztyénségre téritse, megint a bálványozáshoz visszatértek, ellenük tehát erős sereget vezetett. S miután közülök 30,000-en elestek volna, vezéreiket elvivé magával, s hogy a szászok ereje megtöressék, belölök több telepet Dácziában, Pannoniában s más tartományokban megtelepitett, kik közöl még sokan Sarmácziát s a további Dácziát lakják ezekből pedig északnak utolsók a vriczkóiak.“ — Vannak, kik II'

Pápai főiskola ó épülete.

Vas. Ujs. 1858.

...ellagul semmit, csak azt tudta, hogy boldog! Elhallgatta volna e lányka édes szép szavait napokhosszant. Oh milly szépen ejtik e bohó kis ajkak a magyar szó!

A zene ujra megharsant! Lorina ábrándosan pillantott az ifjura és mosolygott. Egy pillanat mulva a legszebb leány ismét ott lejtett a legboldogabb ifju karjain.

A vidám társak hiába várták a tréfás apródot; a bohó tettek elmaradtak!

Hajnal felé járt már az idő, midőn az apród tánczközben gyengéden megszoritá a lányka piczided kis kezét. Mennyi ideig habozott, mig e rémitő merészséget el tudta követni! Oh de millyen mondhatatlan édes volt az érzelem, a mint a rózsaujjacskák csak egy rövid pillanatig gyengéden viszonozták a szerelmes kézszoritást.

Oh mennyi üdv volt ez egyetlen pillanatban!

— Lorina — rebegé az ifju — nekem egy forró kérésem volna; fogja kegyed teljesiteni?

— Ha hatalmamban áll, szivesen — viszonzá a gyönyörü lányka, s édes boldogan tekintett fel az ifjura.

— Igen, igen kérném, szenteljen nekem egy fürtöt e szép hajból. Megteszi ezt, Lorina?

— Oh Istenem — rebegé a kedves gyermek élénken elpirulva, az én hajamból . . .? és azután nem tudott többé szólani egyetlen hangot sem.

Szemeinek ábrándszerü boldog mosolya azt tanusitá, hogy a boldogságtól . . .

A zene szólt . . . a párok boldogan lejtének, legboldogabban ők! Édes, édes boldogsága a tiszta szerelemnek!

— Hanem, lovag — rebegé a lányka hosszas szünet után — e kivánatot . . . csak ugy teljesitem, ha . . .

— Ha?

— Én is hasonlóban részesülök!

— Édes, édes kedvesem! — mondá az ifju tulboldagan s magához szoritá a gyermeket.

Az illy pillanatok örökké feledhetlenek a lélek előtt. Áldott kedves emlékek! . . .

A jövő napon a két ifju ott járdalt a kastély kertjében. Őszi borongó nap volt, a természet haldokolt. A fák sárguló lombjait meg-meg zörgette s letépte a szél : a boldog szerelem a legszebb, a legvirulóbb reményeket szötte a hervatag levelek hullása mellett. Ha a szivben tavasz van, még a haldokló természetet sem látja szomorunak; de bármilly virágos legyen a mező : a kebel, melynek reményei kihaltak, nem talál gyönyört, halálnak tekinti a természet életét.

A hajfürtöket átadták egymásnak. A fiu csakugy egyszerüen, Lorinka gyürübe köté szép piros szalaggal.

Az ifju nehány kék buzavirágot tépett le, azokat is átadta a lánykának. *A mező utósó virágai* voltak mindegyiknél az *első szerelem zálogai.*

— A mező utósó virágai az állhatatosság szinét viselik. Ez legyen a mi virágunk, édes kedves.!

A lányka, kis kertjének utósó rózsáját szakasztá le, azt adta át az ifjunak.

— Édes kedves, kedves! A te kék virágaid igen-igen sokszor előjönnek majd rejtekükből, akkkor ha örvendek, és akkor is ha szivem fáj, ha szemem könyezik! Nem foglak feledni soha! Forró szerelmem emléke kis kertem utósó rózsája legyen, talán Isten is neked rendelte. Minden reggel, minden este forró imám lesz, hogy ugy szeress, mint téged én . . . hogy egykor . . .

A lányka ellágyulva omolt az ifju karjaiba és ugy sirt . . . ugy zokogott!

Az őszi szél szomoruan lengeté a fák sárgult lombjait, a levelek ugy hullottak . . . ugy hullottak! . . . . . .

Mintegy két hónap mulva halvány, bánatos ifju lépdelt fel s alá Kemény Boldizsár uram udvarházában. A ki most látja, alig ismerne rá, annyit változott e rövid idő alatt. Ki hinné, hogy ez ifju-agg, Kemény János, az olly vidor fejedelmi apród, a kinek tréfái sokszor megnevettették szép Erdélyország fejedelmét is.

Falvakban, városokban mindenütt harsog, szól a zene; egymást éri a vigalom : de a ki egyikben sem vesz részt, az az egykori János apród.

Gyakran napokhosszat ki sem megy szobájából, hanem tanul folytonosan, dolgozik olly szorgalommal, hogy sokszor az éjfél is ott találja még iróasztala mellett. Vagy néha kimegy vadászni, behatol a legsürübb rengetegekbe, megmászsza a legveszélyesebb helyeket, s ötven évet élt medvevadásznak nincs olly bátorsága, mondhatni vakmerősége, mint ez ifjunak. Hanem emberekről, társaságról nem akar tudni semmit, *nem az illyen komor embernek való mind az!*

Apa, anya remegnek a fiu életeért, s olly sokszor elmondják egymásnak :

— Mennyire, mennyire megváltozott! *Oh ha még egyszer olly derült tudna lenni, mint egykor!*

S mi okozá e komorságot?

János legboldogabb reményekkel tért vissza Lengyelhonból. Magával hozta a szerető sziv minden szép álmát, minden boldog epedését. Első dolga volt, hogy szülői beleegyezését nyerje meg, s azután oltárhoz vezeti imádott kedvesét. Hanem e beleegyezés nem jött meg. A szülők a legnagyobb bánattal hallák János szándékát és — megtagadták! Minden jó szülő gyermeke szerencséjét kivánja, csak a módok megválasztásában, mellyek szerint e boldogság elérve lehet, csak ebben csalatkoznak gyakran. Az élet iskoláját áttanult, tapasztalt lélek, nem tekinti a világot a szerelem rózsaszinü üvegén keresztül, hanem majd a vagyont hiszi a boldogság megszerzőjének, majd a nevet, a családot. A hideg ész számit, a forró sziv szeret és szenved!

János szülői már mást választottak számára. Családi név, birtok, minden sokkal előnyösebb volt jelen esetben, mint amott; — ezért az ifjunak le kelle mondania. Sokáig határozottan tiltakozott, végre az apai tekintély s az anyai esdeklő szeretet engedelmességet parancsoltak.

Még a fejedelem is lomondásra kérte föl az ifjut. És ez lemondott. Meghajolt a tekintélyek előtt, bár szivét érzé megszakadni. Lemondott egykor leendő összekelésükről és ezzel lemondott a világról.

De a gondolatnak határt nem szab senki. Az ifjunak le kelle mondania, hanem lelke mindennap számtalanszor felkeresé az édest, a kedvest.

Ott lépdeltek most is egymás mellett a kastély kertjében . . . a szél süvöltött, a fák sárga levelei ugy hullottak . . . ugy hullottak!

— Édes kedves, kedves. A mező utósó virágait adták egymásnak szerelmi zálogul, mintha boldogságuk előképei lettek volna, az utósó, a leghervatagabb virágok!

És a mint multak a napok, az idő lassan lassankint enyhiteni kezdé a mély, fájó sebeket. S a mint elérkezett annak évnapja, midőn a hullatag lombu fák alatt olly boldogan ábrándoztak, az ifju ekkor is elővette a kis kert utósó virágát, és a piros szalagu hajfürtöt. Ajkai száz csókot ejtettek mindkettőre, s ezer áldást mondottak az édesre, a kedvesre.

— Áldott, áldott legyen emléke örökké.

— Nevét maig nem felejtettem — irá maga Kemény harmincz évvel ezek után *) hanem Isten nem rendelte ugy, egyébiránt nem jutottam volna ez boldogtalan sorsra!

És a mint a napok multak, s az idő orvosolta a fájdalmat, a lemult ifjuság után tettdus férfiukor következék. Kemény egész élete fáradalom, munkásság, küzdelem volt, de ő nem fáradott ki soha, mert ha munkája után enyhülést akart szerezni, megszerzé számára a mult, a boldog szerelem édesfájó emlékezete!

Vágvölgyi képek.

(Vége.)

VI. Vriczkói nép (Turóczmegyében).

Nyitra-, Trencsén- s Turóczmegyék öszpontosulásánál magas hegyek közé rejtve s szomszédjaitol elszigetelve, él egy különös szokásu s nyelvü nép. A majd 2000 lelket magában foglaló falu neve *Vriczkó*, a lakosok nyelvén pedig *Münich-Wies*. Kalitka-módra fából épült s nagyobbára emeletes házaik rondák. Piszkos szobáik jobban istállóknak mondhatók, mellyekben egy szegletben álló tüzhelynél füstben üldögél a háznépe, a szoba egyéb terét a házi barmok foglalják el. Az öregebbek egy lajtorján mászkálnak fel éjszakára a felső emeletre, de a fiatalság a házi állatokkal osztja meg éjjeli szállását. Fiatal korban nősülnek, de a nőt máshol nem szok-

*) Önéletirása 120. l.

Géza király által 1150. körül Szepesben s Erdélyben telepitett flandriai s szász németek telepei egyikének a vríczkóit is lenni állitják. *Vágvölgyi.*

Unghváry Vilmos

A pápai főiskola ó és uj épületéről.

Pápa városával közelebbről ismerös, vagy az idegen, ki nevezetességeinek megszemlélésére elindul, kétségkivül különösnek találta, s találandja, hogy a helv. hitvallásuak itteni tanintézetének egymástól külön, a városnak két ellenkező részén álló nagy épülete van. Az egyik kormos falai, alacsony két emelete s szük ablakaival, a legszükebb utczák egyikében, a régi várs ánczok betemetett árka fölött áll, körülvéve alacsony, szennyes, náddal födött sövényházakkal, — a másik az ujabb kori épitészeti izlés s czélszerüség sükerült müve, derült tekintetü szomszéd épületek közt, a város egyik legcsinosabb, sétánnyá alakitott nyilt terére néz.

Mi hozta pedig létre a még teljesen használhatlanná nem lett ó épület végképeni elhagyását, — mi egy ujnak roppant költséggel eszközlött épittetése szükségességét? azt ez alkalommal óhajtom tüzetesebben tárgyalni.

Történeti tényeket kell emlékezetbe hoznom. — A ki tudja, milly hányattatásokon ment át a helv. hitvallásuaknak Pápán már 1531-ben nevezetes fejlettségben létezett iskolája; a ki tudja, hogy az iskolát létrehozott és fentartott gyülekezettől 1660-ban temploma ugy, mint iskolája, lelkészi, ugy mint tanitói laka, minden fekvő birtokával, sőt temetőjével együtt elvétetett; a ki tudja, milly számosan költöztek ki a csapás előérzete miatt és következtében ama gyülekezetből, s mennyire gyengült az meg ennek folytán! a ki továbbá tudja, hogy nevezett gyülekezet azon egyházi s iskolai épületekkel sem volt szerencsésebb, mellyeket az elvettek helyett szintén nagy mérvekben s azonnal emelt, miután 1718-ban azoktól is megfosztatott, — a ki tudja, hogy 226 éven át folytonosan gyakorolt helv. hitvallás szerinti isteni tisztelet ugyanakkor ott teljesen is megszüntetve lön, ugy hogy egy, csak 1753-ban — tehát egész század-negyedi veszteglés után — kinyerhetett kir. rendelet értelmében a szomszéd *Ádáz-Tevelre* kelle a pápai ref. hivőknek templomukat és iskolájukat — ismét tetemes erőfeszitéssel — áttenni: az bizonnyal nem fog csudálkozni azon, hogy nevezett gyülekezet számüzetéséből 1783-ban végre elhagyni kényszerült ősi tüzhelyeihez visszatérhetve, rögtön ismét felállitott iskoláját sem olly helyen, sem olly disz- és czélszerüséggel nem épitheté, hogy az, az utókor igényeinek is megfelelhetett volna.

Márton István emlékszobrának tervrajza.

Az első erőfeszités után egy egész tized mult el, midőn ujolag öregbitheté, de nem egyszersmind diszesbitheté is, — sőt az időnkinti épitéseknek egymással öszhangba hozatala elmulasztatván, az egész mind kevésbé lett kielégitő s méltó azon intézethez, mellyet 1797-ben a dunántuli helv. hitvallásu egyházkerület *anyaiskolájaul* fogadott el, s mellyet a négy egyházkerület végzése csak 1804-ben emelt a sárospataki, debreczeni főiskolával egyenlő rangra.

Az épület 2 részből állott, s déli része, mellyet rajzunk mutat, egy a hajdani nagy teremben még most is látható domborzat-emlékmü szerint 1793-ban végeztetett be s adatott át a közhasználatnak. E része az épületnek két emeletes, de mind folyosói, mind teremei igen szükek voltak, nem lehetvén a különben összeszoritott helyen kellően terjeszkedni. — A másik, vagy is északi rész, régibb emennél s csak egy emeletes, az udvarra benyuló szárnynyal, de emezzel legkevesebb összeköttetés nélkül. Átalában a déli rész volt az épület főosztálya. Itt voltak az egyes tanteremek, tanulók s a középtanodai tanitók, senior, ellenőr, stb. lakszobái, majd a természeti kettős mütár s a könyvtár, mondhatni a mozdulhatlanságig összetömve. Ez épületet, az annyit szenvedett pápai gyülekezet jobbára csak maga emelte s tartotta fenn időről időre, s igy nem lehete méltó kifejezése egy egész kerület azon buzgalmának s adakozási készségének, melylyel az, *anyaiskolájának* tartozik.

Igy történt, hogy nevezett intézet helyiségének mással, valami nyiltabb helyen s a czélnak megfelelőbben épitendővel fölváltását mindazok élénken ohajták, kik hivék, hogy *az ember képzésére maga a külső környezet is befolyással van.* Ez óhajtás végre megtermé gyümölcsét, midőn az egyházkerület a városban egyik legdiszesebb, s mintegy 4 holdra terjedő n. n. *Csuzi*-telket, s a rajta levő épületeket megvásárolta. Azonban előbb, hogysem e telken az épitkezés bekövetkezett volna, közbejöttek azon törekvések, mellyeknek czéljuk, a kerület főiskolájának Pápáról elvitele volt. Megnyitá ezeket a rév-komáromi egyház ebbeli kisérlete, mellynek nyomdokit utóbb Fehérvár, Győr és Veszprém is követték, az iskolának nagy kárával. Mert az e fölötti, közel egy évtizedre nyult vita tartama alatt a közönség szeretetének tárgya nem annyira a főiskola volt, mint inkább a versengő gyülekezetek egyike, s megtörtént itt is, mi olly sokszor meg szokott történni, hogy p. o. azok, kik Komáromban óhajtották volna látni az iskolát, nemcsak nem örültek azon segélyezéseknek, mellyben azt valaki Pápán maradásának feltéte alatt részelteté, sőt ezt inkább szerencsétlenségnek tekinték és megforditva. E versengés folyamában történt, hogy midőn az egyházkerület többsége a Komáromba leendő áthelyezéshez hajlott volna, a föntebb vásároltul emlitett telek 1844-ben ujra eladatott. — Ugy akará azonban a gondviselés, hogy a főiskolának, már kerületileg meg is határozott áthelyezése fensőbb helyen találkozzék legyőzhetlen akadályokkal, s igy ezen, a multban ugy is annyi hányattatáson átment főiskola megmentessék azon csapásoktól, mellyeket nehány évvel később bizonnyal kelle vala Komáromban szenvednie, s mellyek terhe alatt összeroskodhatott volna ő is, mint testvére, az ottani algymnasium.

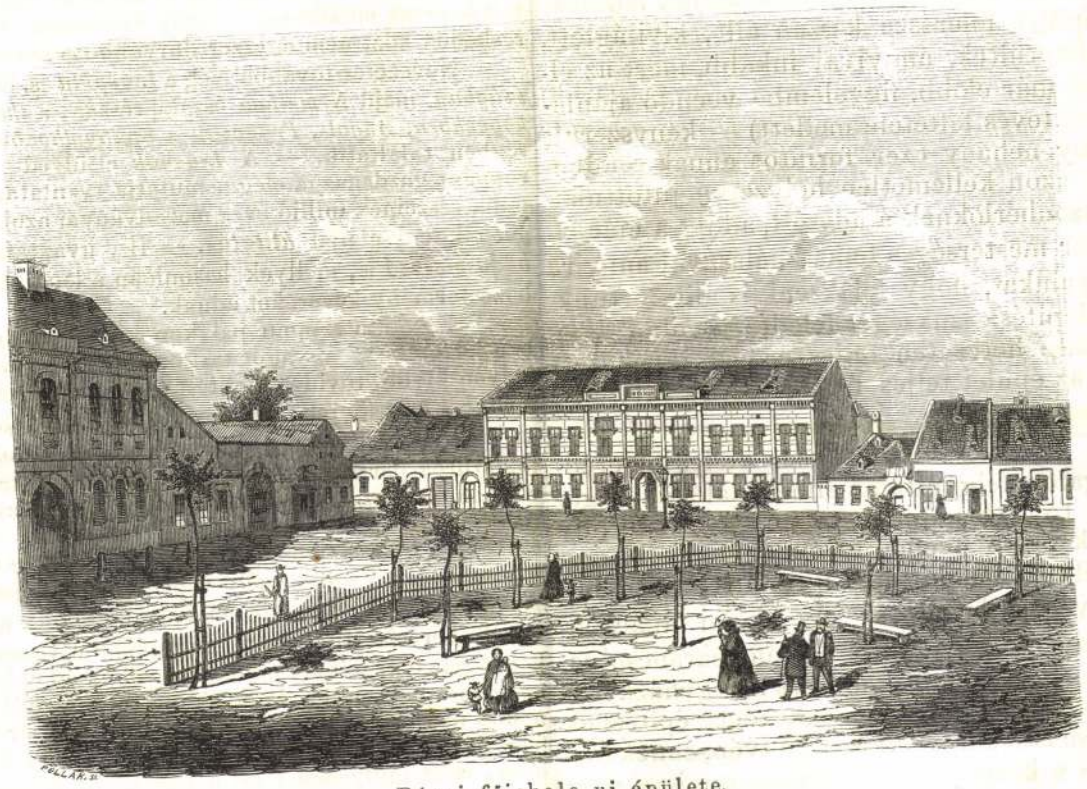

Pápai főiskola uj épülete.

Pápa

A dolgok e fordultával közsajnálatot költe a vásárolt teleknek emlitett eladása, s ugyanazért megkisértetett, habár áldozattal is annak ujból megszerzése. Ez nem sikerült. És jobb is hogy nem sikerült, miután 1849-ben kétszeresen is kedvező alkalom nyilt egy más, csak felényi ugyan, de még is igen elég s e mellett szabad és piaczra néző telket vásárolhatni, mellynek helyiségébe az iskola gyüjteményei a tanitások egy részével azonnal át is tétettek. A végleges és teljes áttétel azonban nagyobb mérvekbeni épitkezést igényelt, mellyhez a tervet 1850-ben a pápai uradalom országosan ismert épitőmestere *Steiner* elkészité, s az egyházkerület el is fogadá, de mellynek költségei viselésére — a régi épületek eladása nem sikerülvén — az annál kevésbé határozhatá el magát, minthogy a hivek adakozási buzgalmát, az ujra szervezés költségei igen is igénybe vették. Maradt tehát az épitkezés tovább, s a tanitások a két épületben — nagy veszödséggel s nem kis hátrányul — kétfelé tartattak.

Ez alatt bekövetkezett az, minek kimaradni nem is lehetett t. i. hogy a dolognak illy függő allásban, a kétszer költés kikerülése óhajtásának folytán nem javitgatott épületek romlásnak indultak, s mintegy megtilták az épitésnek tovább — habár csak a kerületi közgyülésig is — leendő elhalasztását. Az iskola helybeli igazgatósága tehát elhatározta az épitkezésnek a superintendens ur engedélye mellett leendő megkezdését, s a mult 1856-ik év augustus elején, alig egy pár ezer forinttal megkezdte azt. — A munkának rögtöni megkezdését elősegité azon szerencsés helyzet, hogy már korábban a gróf Eszterházy Károly ur egy elbontatott várépületből kijött mintegy 70,000-re menő téglát a főiskolának adott, melly bár igen ügyesen, az idő viszontagságaitól megkimélendő egyeseknek kölcsön adatott, de azon perczben, a mint szükséges volt, ujjal visszafizettetett, — majd 200 mérő mész s nehány öl kőre rugó anyagkészlet is volt. — Majd sikerült csakugyan a régi főiskolának legrégibb, egy emeletes részét a helybeli ref. gyülekezetnek eladni, olly feltétellel azonban, hogy annak egy igen megromlott, s a kijavitást nem érdemlett szárnyát előbb lerontaná, és pedig nagy haszonnal; mert azonkivül, hogy anyagát az uj épitéshez használá, nyiltá tevé a régi főiskola déli részének udvarát. — Igy lett, hogy az uj telkeni épitkezést nemcsak hogy meg lehetett kezdeni, de sikerült még azon öszön *felerészben* be is végezni.

Kik életökben már egyszer épitettek, jól tudják, az előleges számitások gyakran igen is kecsegtető mivoltát s tapasztalták, hogy később mennyi előre nem látott szükségek elmaradhatlan fedezése merül föl. — Midőn az épület felerésze készen állt, kiviláglott, hogy az eddigi források kimerültek, annyival inkább, mert az elhagyott ó épület kibérlésére már előbb, figyelembe veendő ajánlatok tétetvén (de a lakhatóvá tevés feltétele mellett) — kényszerült az épitést vezető bizottmány nehány ezer forintot annak rendbehozására forditani. — Igy azon kellemetlen helyzetbe jutottunk, hogy mig az ó épület a haszonbérlöknek átadatott, addig a már elkészült félépületben idő s tér mesterséges felhasználásával annyira összevonni kelletett szárnyainkat, hogy lélekzeni is alig birtunk. Ha tehát a kétféle épület kiépitése szükségét feledte is volna az iskolai tanács, ez utóbbi nehéz helyzeten teljes erővel igyekezett segiteni, s elvileg kimondá az épület teljes bevégzésének kivitelét. — Azonban honnét vegyen pénzt?

Megkisérlett mindent, de még mindig nem kielégitő eredménynyel, mig végre a buzgalom felgyujtá az elme találékonyságát s az 1856-ik évi november 15—18 napjáin tartott gyülésre olly tervet nyujtott be, melly képessé teendette az egyházkerületet kamatozó tőkéi érintése nélkül, megkezdett uj épülete teljes bevégzésére. Erre következő végzés hozatott: „Az iskolai tanács intézkedései kétségbevonhatlan szükség által levén parancsolva, helybenhagyatnak, s a tanusitott gondoskodásért az egyházkerület elismerését nyilvántja. Sőt az uj telken megkezdett épitésnek tovább folytatása és bevégzése is szükségesnek itéltetvén, ennek eszközölhetése végett megkérte a közgyülés f. t. superintendens urat arra, hogy a neki legalkalmatosabbnak látszó móddal igyekezzék értékesitni azon ajánlatokat, mellyek részint közönségek, részint egyesek által a pápai főiskola uj telkéni épitkezés esetére tétettek, — továbbá ugyanezen czélból elhatározta, hogy *10 éven át, évenkint egyenlő részben visszafizetendő, kamat nélküli kölcsönre nyittassék aláirás* stb.“ A kölcsön visszafizetése alapját *az épitő pénztár birtokai*, jelesen pedig a gyümölcsöztetésre szánt ó iskolai épületek s szántóföldek képezik.

Midőn tehát az iskolai tanács által fejezettel ellátott gyüjtő ivek a n. t. esperes urak, s rajtok kivül az iskola minden jóakarójához elküldettek, azon remény kecsegteté az egyházkerületet, hogy 1859-ben már a kölcsön visszafizetése meg is kezdethetik, szóval az eredmény olly kedvező leend, miként az épités teljesen bevégeztethetik. — Daczára azonban azon buzgalomnak, melly magát a szent ügyért érvényesitni törekvék, az épités ez évbeni bevégzése elmaradt, s csak annyira haladhatott elő, hogy a könyvtár helyisége, a tanácsterem, természeti műtárak teremei használhatóvá tétetének. — A még 1856-ban felerészben felépült, de most már az idén hozzá emelt uj épülettel összesen 12 teremet számlál az uj iskola, ide értve a tanács és természeti műtárak teremeit is. — Az épület negyedrészét a könyvtár pompás tereme foglalja el, melly igen izletesen levén épitve, legalább még annyi könyvet fogadhat be, mint mennyivel most dicsekedhetik. Az udvar elég téres, s méltó arra, hogy a nagy *Márton*, mint a pápai főiskola ujjáteremtőjének emlékoszlopa, (mellynek tervrajzát is ide mellékelem) azon helyet foglaljon. Ez emlékoszlopról némelyek kedveért annyit emlitünk meg, hogy az épület teljes felkészülte ünnepén szándékoltatik ennek leleplezése is megtartatni, ha hogy találkoznak lelkesek, kik a fellállitás költségeinek, a már eddig készen levő, de épen nem kielégitő összegen tul fedezésére filléreikkel megkeresik az egyházkerületi gyülést, mint a nevezett emlékoszlopról gondolkodni kész testületet. —

Hátra van még, hogy az aláirások általi megkeresés eredményét nyilvános köszönet mellett közzétegyük, részint az érzett hála tanusitása czéljából, részint a kegyes adakozók megnyugtatására. Azonban már e mostani tudósitás is hosszura nyulván, annak megkezdését máskorra halasztjuk.

—*h.*

A paraffin.

(Vége.)

Hátra van még, hogy pár kisebb jelentőségü olly anyagról tegyek emlitést, mellyekből szintén szereztethetik s pedig kedvező sikerrel, paraffin.

Illyen a földszinéni *gyantatartamu pála*. *Franczia országban* e téren legelőször *Sellingue* tört utat, s utána leginkább *Auton*, technikai műtétek által használja fel a márga pálát. Rendesen 10—12° száztóli olajt ad, mellynek $^2/_3$ a gázvilágitásra forditathatik. A gyantatartamu ásványok Asphalt s köolaj nyerhetése végetti kizsákmányolása már 1848-ban körülbelül 489 munkást foglalkoztatott, kik 112,840 mázsát (mintegy 378,000 értékűt) voltak képesek előállitani, s melly különösen jósága által az angol és orosz kereskedők közt nem egyszer durvább *versengési bajokat* is okozott.

Nevezetes továbbá még a *Liáspála* is. Ez a pála *Würtenberg* és *Bajorországban*, majd *Némethon* északi részén, a *thüringi* erdőben, továbbá a *Harzhegyekben*, *Angol-*, *Franczia-* s *Spanyolhonban* nem ritkán meglepő mennyiségben találtatik. — A *Liásnak* elsülyedt tengeri állat-maradványokbani roppant gazdagsága eléggé mutatja gyantatartalmát. Ama kiveszett állatvilág puha részeinek millió éves maradványai azok, mellyek az őket fedő földrétegek mintegy olajjal *átitaták*. — Illy gyantatartamu testek még: a *timpála* s *bűdösmészkő* is, mellyek hasonlóan a lepároltatás után vastag olajat, különböző termény keveréket adnak.

E gyantatartamu pálákon kivül azonban, még sok más — e tekintetben jelentékeny anyagot tartalmaz a föld kebelében, mellyről nem lesz talán helyen kivüli, röviden emlitést tenni. — Legelső: *a földszurok* vagy *Ozokerit*, mellyről már föntebb emlékeztünk. Legbővebben találtatik ez *Gallicziában* a só-képződés közelében s különösen a *Kárpátok* szélén. — Ez az a hely, hol a földszurok, paraffin, égőgyanta és asphalt, kátránynyal vastagitva a kőolajban előjönnek. *Doms Robert* (Lembergben) már szabadalommal is bir ezen anyagnak lámpák számárai kizsákmányolhatására. — *Hoffstädter Gotthard* állitása szerint, e föntebb emlitett helyen, a gyantás agyag kevés mélységnyire már használható s 7—8 öl mélyen pedig már teljesen kátránynyal van átivódva. A vállalkozó $^3/_4$ kubiköl földből 200 font nyers, kiolvasztott földszurkot nyert. Természeti állapotában puhább a viasznál. — Ez a földszurok és olajt képző gáz összetétele, mint a paraffin s ép ebből következik, hogy a paraffin gyártása, már millió éveknek előtte, magától a természettől kezdetett meg, midőn mérhetlen kiterjedésü erdőket, mocsárokat eltemetett, s mellyeknek feloszlás általi természetes elégése, ép olly különböző terményeket hozott létre, mint millyeneket mi a barnaszén, kőszén s torf vagy gyantatartamu pálákból vegyészi műtéteink által nyerünk.

E csekély, s talán hiányos adatok csak arra szolgáljanak, hogy legalább fogalmunk legyen azon anyagok bőségéről, mellyekből e nevezetes iparczikk előállitható, s mellynek, ugy látszik, hogy bár keresztelő levelét láttuk is, halotti torára nehezen fogunk összeseregelhetni; annyival is inkább mert *a századoknak ellenségei az ezredévek.*“

S most lássuk röviden a paraffin előállitása műtétét.

Lepároltatás általi elemeire bontása, s tiszta *kénsavval* kezelése már magát *Reichenbachot* is előállitásánál olly egyszerű eljárásra vezették, melly mai napig is, annak gyárokbani előállitásánál nagyrészt alapul szolgál.

dol Besszarábia kérdésének felvetésére. A Szovjetunió és Románia közti diplomáciai kapcsolatok újrafelvétele óta a legcsekélyebb ok sem áll fenn arra, hogy a balkáni béke fenyegetéséről lehetne beszélni.

A jelek szerint nem felel meg a valóságnak egy angol hírszolgálati irodának az a belgrádi jelentése, amely szerint a Balkán-szövetség értekezlete azzal a kérdéssel foglalkozik, milyen támogatást nyujtson Romániana szovjetorosz támadás esetén. Károly román király Besszarábiában mondott legutóbbi beszéde arra vall, hogy

Románia nem érzi magát fenyegetve a Szovjetuniótól.

Határozottan barátságtalan magatartást jelentene Moszkvával szemben, ha a belgrádi értekezlet mégis foglalkoznék Románia szovjet részről történő fenyegetettségével. Nem tudjuk elképzelni, hogy Romániának érdekében lenne megnehezíteni a szovjetorosz szemszédjával fennálló korrekt kapcsolatait. Bizonyos viszont, hogy

jelentékeny szerepet játszik majd az értekezleten Olaszországgal, Magyarországgal és Bulgáriával való viszony kérdése,

különösen most, a velencei találkozó után. Egyébként úgy látszik, sok olyan kérdéssel lesz dolga az értekezletnek, amelyben a tagállamok nem értenek egyet. Ilyen elsősorban a nyugati hatalmakkal szövetségre lépett Törökország magatartásának kérdése. (MTI)

„Több féle homály Bukarestben"

Berlin, január 28.

A Schwäbischer Merkur bukaresti tudósítója *„Többféle homály Bukarestben"* és *„Románia bel- és külpolitikájában nem következett be tisztulás"* című cikkében vázolta Románia belpolitikai nehézségeit, majd a román külpolitika vonalvezetését taglalja. A cikk a többi között a következőket írja:

— Az újév beköszöntével belpolitikai téren még a beavatott román körök előtt is homályban van a jövő fejlődése. Továbbra is híresztelik, hogy a kormányban esetleg változások várhatók. Igy arról beszélnek, hogy Ralea közmunkaügyi minisztert esetleg Románia követeként Moszkvába küldik, tekintettel azonban arra, hogy Moszkva a maga részéről Bukarestben követ helyett csak ügyvivőt tartott meg és az orosz hírszolgálat nem küldte Bukarestbe a hivatalos Tass-iroda képviselőjét, Kisenev kijelentései után és tekintettel Románia általános magatartására, valószínűtlennek látszik, hogy Románia először ebben az irányban tenne lépéseket.

Az utóbbi időben foganatosított különböző intézkedések a tekintélyi vonalvezetés merevebb kezeléséről tesznek tanubizonyságot. Az országon letartóztatási hullám hömpölyög végig. Az ünnepek során, valamint a királynak a Bánátba tett vadászkirándulása alkalmával, Temesvárott a Vasgárda számtalan követőjét és kommunitákat is letartóztattak.

A kommunisták elleni akció tágabb keretek között zajlott le. Besszarábiában, Moldvában és Bukovinában több mint négyszáz kommunistát zártak el.

— A román külpolitika pillanatnyi vonalvezetésére az az igyekezet nyomja rá bélyegét, hogy a Balkán és a Duna-medence minden népével a lehető legjobb szomszédi kapcsolatokat kell fenntartani. Bolgár viszonylatban eddig már figyelemreméltó előrehaladás történt.

— A velencei megbeszélésekkel kapcsolatban néhány nappal ezelőtt hangulatkeltés céljából Bukarestben terjesztett híresztelések a Magyarországnak tett újabb román megnemtámadási egyezményajánlatról elnémultak. Bukarest politikai körökben nyilvánvalóan arra a meggyőződésre jutottak, hogy nem várható ilyen javaslatra Magyarország közvetlen kezdeményezése, amely a Románia által megállapított alapon a revíziós kívánságok lezárását jelentené. A velencei megbeszélések eredményében az Olaszország és Magyarország közötti szoros együvétartozás bizonyítékát látják. Egyidejűleg azt is várják, hogy Olaszország minden követ megmozgat, hogy megvalósítsa a Balkán-államok teljes egységét és közös eljárási módját és remélik, hogy ebből az építő elgondolásból kiindulva a Balkán-államok újjá tudják építeni Magyarországgal való viszonyukat.

221 utas szénné égett az osakai vasúti szerencsétlenségnél

Tokió, január 29.

Az osakai vasúti szerencsétlenségnél kétszáz utas szénné égett. Ezenkívül mintegy száz ember sérült még többé-kevésbé súlyosan.

A japán közlekedésügyi minisztérium jelenti, hogy a sebesülteket az osakai kórházakban helyezik el. A legtöbb sebesült a sumitomoi rézművek munkása.

A vonat Szakuraisima felé haladt, amikor az utolsó kocsi kisiklott. Egy benzintartály kigyulladt és lángba borította az egész vonatot.

A szerencsétlenül járt vonat munkásokat szállító helyiérdekű vonat volt. Hivatalos jelentés szerint az áldozatok pontos száma a következő: 221 utas, főleg munkások, életét vesztette; 79 súlyosan sebesültet kimentettek a roncsok közül. A könnyen sebesültek számát még nem lehetett megállapítani.

Két embert megölt a megrepedt gázvezeték

A Szépvölgyi-út 34. számú ház lakóit rejtélyes halálesetek tartják izgalomban. A földszintes, modern házban pénteken délután holtan találták lakásán *Lefkovics* Izsó 56 éves kereskedőt és eszméletlen állapotban 48 éves feleségét. A mentők és a helyszínre kiszállott rendőri bizottság először azt hitték, hogy *kettős öngyilkosság történt.* Ezt a feltevést látszott igazolni az a körülmény, hogy az éjjeli szekrényen orvosságosüvegeket, üres fiolákat találtak. Búcsúlevél azonban nem volt. *Lefkovics* holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték, az asszony súlyos állapotban a Rókus-kórházba került.

A rendőrségen mint kettős öngyilkosságot kezelték az ügyet és az életvédelmi osztály kezdte meg a nyomozást.

Huszonnégy órával később, szombaton délután ugyancsak a Szépvölgyi-út 34. számú házba hívták ki a mentőket, majd később a rendőri bizottságot. A házaspár lakásával szemben egy garszon lakásban lakott *Szászy* Zoltán, 29 éves kultuszminisztériumi tisztviselő. Az életvidám fiatalember a házbeliek szerint éppen a közeli napokban készült eljegyzést kötni egy úrileánnyal. Hivatalában sem volt kellemetlensége és éppen ezért a legnagyobb megdöbbenést keltette, amikor feltünt, hogy péntek óta nem mutatkozik. A lakás belülről volt bezárva, ami nagyon gyanus volt.

Feltörték az ajtót és megdöbbenve látták, hogy a fiatalember holtan fekszik a lakásban.

Senki sem tudta magyarázatát adni a történteknek. A rendőrorvos megvizsgálta a holttestet, mert öngyilkosságra gondolt. A rendőrség kérésére még szombaton este felboncolták a Szépvölgyi-úti ház rejtélyes halottait. Az orvosszakértők megállapították, hogy mind a ketten gázmérgezés következtében haltak meg. A rendőrség most már sürgősen intézkedett. Azonnal érintkezésbe léptek a Gázművekkel, ahonnan *Almássy* műszaki főtanácsossal az élén több mérnök és munkás szállt ki a rejtélyes épületbe. Ugyancsak kiszállt a főkapitányság rendőri bizottsága is. Mind a két lakás alatt,

felbontották a padlót és megállapították, hogy Szászy és Lefkovicsék lakása alatt vezetett el a közös gázcső, amely ellátta a földszintes épületet gázvilágítással.

Ez a cső megrepedt és a padlón keresztül gáz szivárgott a két lakásba. A gáz ölte meg a két szerencsétlen embert és attól lett rosszul a kereskedő felesége is. Lefkovicsné különben vasárnap eszméletre tért és ő is elmondta, hogy öngyilkosságról szó sincs, férjével együtt hirtelen rosszul lett,

azt hitték, hogy elrontották a gyomrukat, később elvesztették az eszméletüket.

A rendőrség intézkedésére a ház öt lakóját, akik közül többen fejfájásról panaszkodtak, még szombaton éjszaka kilakoltatták az épületből.

Hétfőn délben a rendőrség és a Gázművek intézkedésére a Szépvölgyi-úton újabb kilakoltatások történtek. A Szépvölgyi-út 32. számú házban, amely szomszédos azzal a házzal, ahol a tragikus halálesetek történtek,

ma tizenkilenc személyt kilakoltattak,

mert az a veszély fenyegetett, hogy a gázömlés átterjed erre az épületre is. A rendőrségre érkezett jelentés szerint egyébként a megrepedt gázcsövek következtében történt gázömléstől a két halálos eseten kívül mintegy húsz rosszullét történt.

Megváltoztatták a konvertibilis devizák árfolyamát

A *Magyar Nemzeti Bank* január 27-én a newyorki kifizetés árfolyamát *körülbelül arra a szintre csökkentette, amelyen azt a háború előtt jegyezte;* ugyanígy megváltozott a többi konvertibilis deviza jegyzése is. Avégből, hogy az exportőröket károsodás ne érje, a január hó 26-án jegyzett magasabb árfolyamok (ú. n. liquidatiós árfolyamok) átmenetileg továbbra is érvényben maradnak. A beszolgáltatásra kerülő export-devizákat és valutákat a Bank abban az esetben fogja ezeken a „liquidatiós árfolyamokon" átvenni, ha az exportőr az árut január hó 27-e előtt kivitte vagy később viszi ugyan ki, de az exportügyletet (kötést) ez előtt a nap előtt létesítette és ha az exportdevizát (valutát) három hónapon belül, tehát *legkésőbb április hó 26-ig beszolgáltatja.*

A Bank közölte a megbízott pénzintézetekkel, hogy ezentúl a behozott áruk vételárának megfizetésére kiutalt konvertibilis devizáknak *csupán 75 százalékát* fogja maga az igénylők rendelkezésére bocsátani, míg a fennmaradó *25 százalékot az igénylők a Külföldi Hitelek Pénztárától fogják megkapni.* Ezt az intézkedést a rendkívüli viszonyok tették szükségessé. Noha a Külföldi Hitelek Pénztárától beszerzendő devizák ára magasabb, ez nem fogja maga után vonni a külföldről behozott áruk *drágulását,* mert a Bank által rendelkezésre bocsátott devizák ára viszont — az árfolyamok leszállítása következtében — az eddiginél alacsonyabb lesz.

Nem kerülnek hátrányosabb helyzetbe az ország közgazdasága szempontjából fontossággal bíró exportok sem, mert a már létesült exportok esetében a Bank a devizát (valutát) továbbra is (három hónapon keresztül) az eddigi, magasabb liquidatiós árfolyamokon veszi át, az ezután lebonyolításra kerülő árukivitelnél pedig gondoskodás fog történni arról, hogy *az export rentabilitása biztosítva legyen.*

— VAS VARMEGYE NYOLC KÖZSÉGÉBEN NEM VOLT SZAPORODAS AZ ELMULT ÉVBEN. Szombathelyről jelentik: A sárvári járásban nyolcra emelkedett azoknak a községeknek száma, amelyekben a mult évben nem volt természetes szaporodás.

Tűz a pápai Esterházy-kastélyban

Pápa, január 29.
(Magyar Távirati Iroda.)

Vasárnap este hat órakor Pápán kigyulladt a Fő-téren álló 1783-ban épült Esterházy-várkastély. Az U-alakú várkastély nyugati szárnyán támadt a tűz, amely gyorsan harapódzott el és rövid idő mulva az egész nyugati szárny tetőzete elhamvadt. A tűzoltóság azonnal a helyszínen termett és megerősítve önkéntesosztagokkal, hozzálátott az oltáshoz. A hatalmas lángok az egész várost és környékét bevilágították. Az oltást igen megnehezítette a szél és a nagy hideg. A tűzoltóság munkája főleg arra szorítkozott, hogy a kastélynak milliós műkincseit megmentsék.

Ünnepélyes külsőségek között zárult a „Herend 100 éves" kiállítás

A nagysikerű „Herend 100 éves" kiállítás vasárnap délben ünnepélyes külsőségek között zárult. Az utolsó napon, vasárnap is rendkívül nagyszámú és előkelő közönség tekintette meg a kiállítást.

A záróünnepély a kiállítási csarnok díszermében zajlott le, az ünnepi közönséget az Iparművészeti Társulat nevében *Szablya* János kormányfőtanácsos, ügyvezető alelnök köszöntötte.

— A társulatunkban tömörült iparművészek, müiparosok és műbarátok — mondotta — őszintén örülnek annak, hogy a magyar közönség ritka érdeklődéssel kisérte a kiállítást és ezért mondunk köszönetet úgy a magyar közönségnek, mint a *magyar sajtónak,* hogy a magyar iparművészet és müipar fejlesztését szolgáló törekvéseinket közel két hónapon át olyan megkülönböztetett szeretettel melengette.

— Amidőn a Herend 100 éves kiállítást ünnepélyesen bezárom, arra kérem a Mindenhatót, hogy áldása kisérje továbbra is az Iparművészeti Társulat és a százéves fennállását ünneplő herendi gyár további munkáját.

A záróünnepélyen megjelent nagyszámú és előkelő közönség lelkes ünneplésben részesítette a kiállítás rendezőségét.

— Az arcbőrt elcsúfító számos tisztátalanság, mint gyulladásos pirosságok, pörsenések és pattanások, amelyek elégtelen bélműködés és emésztési zavarok következtében támadnak, a természetes „Ferenc József" keserűvíz használata által — reggelenként egy pohárral — rendszerint rövidesen eltünnek. Kérdezze meg orvosát!

Elfogták a Goldberger-gyár fosztogatóját és orgazdáit

Öngyilkosságot kísérelt meg az ismert betörő

Vasárnap délután a főkapitányságon öngyilkosságot kisérelt meg egy veszedelmes betörő. A rendőrség szombaton éjszaka elfogta *Österreicher* József ügynököt és *Melesán* Ignác kereskedőt, akik ismert régi orgazdák. Nemrég szabadultak a kistarcsai internálótáborból. A két férfi a Nagykörúton egy taxiba szállt be bőröndökkel megrakodva. A detektívek egy másik autóval követték őket. Végül is az Eötvös-utcában fogták el az ismert orgazdákat, akik bevallották, hogy

a bőröndökben lopott holmik vannak.

Azt is elmondották, hogy *Bolek* Jakab 25 éves rovottmultu betörőtől vették a selyem- és szövetárukat, aki legutóbb álnéven *a Goldberger-gyárban mint munkás dolgozott és éjszaka fosztogatta a raktárhelyiséget.* Ezek alapján fogták el vasárnap reggel. Amikor a főkapitányságra vitték,

a folyosón fejjel neki akart ugrani egy ablaknak.

A detektívek megakadályozták az öngyilkosság elkövetésében, alig vitték azonban az egyik detektívszobába, leszakította kabátjáról a gombokat és azokat lenyelte. A betörő eszméletlenül esett össze. Kihívták a mentőket, akik a rabkórházba vitték. A két orgazdát letartóztatta a rendőrség.

A Népművelési Bizottság Háztartási Telepének előadásai a Gázművek bemutató-termeiben VI., Vilmos császár-út 3. I. em.). Január 31-én szerdán d. u. 6 órakor: „Megértem-e gyermeket?" Előadó Zsigray Julianna. Főzőbemutató: fatányéros készítése. Február 1-én, csütörtökön d. u. 6 órakor: „Mit egyék a köszvényes, reumás beteg?" Előadó: dr. M. Mikes Margit. Diétás ételek főzőbemutatója. Napijegy 60 fillér. Minden kedden és pénteken d. u. 5 órakor bemutató előadás a takarékos gázfőzésről. Belépődíj nincs.

Ma rejtvény: VII. futam, II. rész

Esti Ujság

Ára 10 fillér

Budapest, 1940 január 29. Ötödik évfolyam, 23. sz. Szerkesztőség, kiadóhivatal, szinházjegy- és utazási iroda, Budapest, VIII., József-körút 5. Postatakarékpénzt. csekksz. sz. 49.927.

Hétfő

Előfizetési ár egy hónapra 2 pengő 20 fillér. Egyes szám ára hétköznap és vasárnap 10 fillér. A szerkesztőség, kiadóhivatal, szinházjegy- és utazási iroda telefonja 1-444-00

Az égő kastély,

egy förangú család otthonának pusztulása odalent a vidéken nem csupán magánügy s az incendium fénye bevilágitja kissé a magyar horizontot is. Egy darab történelmet fenyegettek a lángok, egy nagy nemzetségnek a nemzet életével összenőtt emlékeit, mert azokból a kövekből, amelyekből a kastélyt összerótták, majd kétszáz esztendő nézett vissza ránk. Divatos szóval mondva: — műemlék ez a grófi ház s ennek a fogalomnak nálunk mélyebb értelme van, mint akárhol másutt. Nekünk becsesebb a régi torony egyetlen köve, a szétomlott palota faragott ablakkerete, vagy a romló oszlopfő, mint a világ boldogabb tájain egy egész lovagvár. Mert kevés emlékünk van a multból. Amit épitettünk: félkézzel épitettük, rövid szüneteiben a véres dulakodásnak, amelyet törökkel, tatárral az életünkért és a mások életéért, mások nyugalmáért zivataros századokon keresztül folytattunk.

Ezért nő szinte nemzeti szerencsétlenséggé minden, a pápaihoz hasonló szomorú esemény, s abban, hogy a tűz oltására, az Esterházyak kastélyának megmentésére az egész dunántúli város apraja-nagyja sietett, szimbólum van: az egész magyar közléleknek a mult iránt érzett szerelme, s tisztelete.

A boldog Nyugaton, ahol — kicsit a mi érdemünkből is, — százával állnak a pápai kastélyhoz hasonló emlékek, ezekből a palotákból, soktornyú lovagvárakból már régen kiszellőztették a történelmi levegőt, kiköltöztették a nimbuszt és a született tekintélyt. Csináltak belőlük szállodát, szanatóriumot, idegenforgalmi attrakciót, leszállitották őket a hatalom, vagy a hatalmaskodás ormairól a polgári élet szürke és közhasznú lapályára. Szinte azt lehetne mondani: a város, vagy a falu, amely valaha uralta ezeket a megfeketedett falu, körülárkolt, felvonóhidas, kevély sasfészkeket, maga vált úrrá fölöttük az idővel, mert ez feltöltötte a történelmi szintet s vagy a közrendű népet emelte magasba, vagy a sziklaormokon megülő várakat hozta le, néha egy-egy históriai földrengés tragédiája közben.

Minálunk nimbuszuk van még ezeknek a kastélyoknak. Aranyozott vaskerítéseik mögé ma is úgy tekintenek be a tömegek, mint egy idegen, magasabbrendü világba. A gereblyézett, homokos utakra, nyirott bokrokra, hibátlan gyepszőnyegekre s a kertészek raffinériájával megalkotott virágágyakra. Csak ilyenkor tárulnak szélesre a kapuk: veszedelem idején s a nép, amely a fekete palás, magas tetőt látja máskor belőlük, ilyenkor akadálytalanul járhatja a fényes termeket keresztülkasul. Kötelességét teljesiti: oltalmazza a nagyúr vagyonát, amelyet a magáénak is érez egy kicsit, hiszen ez a vagyon — a nemzeté, mindnyájunké, ez az érték közös és szent. A pápai incendiumnak tanulsága van. Sz ez az, hogy amint a szegény zsellér, a kékkötős mesterember segitségére siet a förangú nagyúrnak, ha lángba borul feje felett a tető, ennek a nagyúrnak is s minden nagyuraknak anyagi, erkölcsi és szellemi segitséget kell vinniök, ha a vályogház kerül bajba, a zsuptető gyullad ki, mert ezek a kunyhók is mindnyájunké: — a nemzeté, s pusztulásukkal, bajbajutásukkal az egész magyarság károsodik. Ha nem is éppen tüzvészről van szó...

Anglia megtorlást sürget Romániával szemben

Megsebesült a jugoszláv miniszterelnök egy vasuti karambolnál

Magyarország és Bulgária nem küld megfigyelőt a balkáni konferenciára

„A szigorú semlegesség az államok fennállásának legjobb biztositéka"

Belgrád, január 29. (NST)

A kormányhoz közelálló Vreme a küszöbönálló Balkán-konferenciával kapcsolatban azt irja, hogy az értekezleten kétségtelenül kihangsúlyozzák majd a szövetség tagállamainak egyetértését és szolidaritását. A lap rámutat arra, hogy a véleménykülönbségek a dunavölgyi és balkáni államok között nem olyan természetűek, hogy igazolhatnák a kalandokba bocsátkozást. Egyre inkább világosabbá válik, hogy a Balkán-szövetségen kívül álló államok is sorsközösségben élnek a tagállamokkal. Ezért nyugodtan remélhetjük, hogy a Balkán-értekezlet jelentősen hozzájárul a délkelet-európai béke és semlegesség fenntartásához.

Saradzsoglu külügyminiszter a belgrádi tanácskozásokról

Bukarest, január 29. (NST.)

Saradzsoglu török külügyminiszter a Cumhuryet című lapnak interjút adott a küszöbönálló Balkán-értekezlettel kapcsolatban. Kijelentette, hogy a balkáni külügyminiszterek mostani tanácskozásán részletesen megvizsgálják a Balkán-államok egymáshoz és a nyugati hatalmakhoz való viszonyát. Arról nincs tudomása, hogy a magyar és bolgár kormányt felkérték volna megfigyelő kiküldésére és nem is hiszi, hogy ilyen tervvel foglalkoznának. A török—bolgár viszonnyal kapcsolatban a külügyminiszter kijelentette, hogy az a legkedvezőbb mederben fejlődik. A török külügyi államtitkárnak a bolgár miniszterelnökkel Szófiában folytatott megbeszélései örvendetes eredményekre vezettek. Ugyancsak a két szomszédállam viszonyának kedvező fejlődésére mutat az a táviratváltás is, amely Inönü köztársasági elnök és Borisz király között folyt le.

Arra a kérdésre, hogy vajjon a háború kiterjedhet-e a Balkánra, a török külügyminiszter a következőket válaszolta:

— Ami bennüket illet, mi olyan helyzetben vagyunk, amely mindenféle szempontból bizalommal tölthet el. Továbbra is a jóviszonyt ápoljuk szomszédainkkal és az összes nagy és kis államokkal.

Bulgária bizakodó

Szófia, január 29. (NST)

Bulgár politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek a belgrádi Balkáni-értekezlet elé. Szófiában arról beszélnek, hogy a belgrádi értekezlet Bulgáriát is közelről érinti és habár Bulgária nem is küld hivatalos megfigyelőt az értekezletre, annak menetéről állandóan tájékoztatni fogják. Bulgáriába egyre növekszik a bizalom a Balkán-szövetség iránt és rámutatnak arra, hogy Szófia viszonya a szomszédállamokhoz, most jobb, mint valaha. Jugoszlávia iránt megmutatkozott ez abban a tényben is, hogy a bulgár—jugoszláv barátsági egyezmény megkötésének harmadik évfordulóján a két kormányfő rendkivül meleghangú üzenetet váltott. Törökországgal szemben is megszünt minden ellentét a csapatoknak a határról való kölcsönös visszavonása után, Románia iránt pedig Bulgária szintén békülékenységet mutatott akkor, amikor Kjosszeivanov miniszterelnök hangsulyozta, hogy Bulgária egyetlen szomszédjának sem akar nehézségeket támasztani.

A Giornale d'Italia jelentése szerint Szófiában román küldöttség megérkezését várják. A román küldöttség uj román-bulgár gazdasági egyezmény megkötésére irányuló tárgyalásokat folytat a bolgár fővárosban.

A Balkán-szövetség nem az, ami volt

Berlin, január 29.

A *NS Rheinfront* budapesti tudósitója a balkáni kérdéssel foglalkozva áttekinti a délkeleteurópai államok magatartását.

— A balkáni államok értekezlete — irja a tudósító — élénken foglalkoztatja Délkelet-Európa közvéleményét. A háború kitörése óta most ülnek össze először a Balkán-szövetség államai. Nem szabad azonban figyelmen kivül hagyni, hogy

a Balkán-szövetség ma már nem az, ami volt.

A nagyhatalmak irányában tanusitandó szigorú semlegességet — amelyre a tagállamok kötelezték magukat — tulajdonképpen már akkor megszegték, amikor Románia és Görögország elfogadta az „angol biztositékokat". Törökországnak a bekerítő arcvonallal kötött katonai szövetsége azután teljesen megsemmisitette a Balkán-szövetség természetes alapját. Egyedül Jugoszlávia ragaszkodott szigorúan a szövetség megállapodásaihoz.

A februárban Belgrádban összeülő államok csoportját tehát nem lehet semleges többnek nevezni,

amint bizonyos délkeleteurópai lapok szivesen teszik.

Törökország a nyugati hatalmak javára felhagyott semlegességével, csak éppen közvetlenül még nem vesz részt a háborúban. Hogy közvetve mennyiben részese a háborúnak, csak az mondhatná meg, aki ismeri a nyugati hatalmak közel-keleti katonai előkészületeinek mértékét. Eléggé ismeretes, hogy milyen szoros kapcsolatok vannak a damaszkuszi angol—francia katonai körök és a török vezérkar között.

Magyarország és Bulgária a békés revizió mellett foglal állást

Maga Románia és Görögország, a Balkán-szövetség két „garantált" állama

már nem beszél a „garanciáról".

Athénben és Bukarestben már rég belátták, hogy

a szigorú semlegesség az államok fennállásának legjobb biztositéka.

Amióta Olaszország és Görögország között megszünt a feszültség, Görögország egyáltalán nem érzi magát fenyegetettnek. *Románia szintén törekszik, hogy jobb viszonyba kerüljön szomszédaival.*

Magyarország és Bulgária e téren nem gördit útjába nehézségeket, mert mindkét állam határozottan a békés revizió mellett foglal állást.

Minthogy azonban sem Budapesten, sem Szófiában nem hajlandók feladni ezt a revizionista politikát,

nem lehet szó a revizióellenes irányzatú Balkán-szövetség kiterjesztéséről.

A Szovjetunió nyomatékosan biztositotta a román kormányt, hogy nem gon-

PÁPA

A győri káptalan 1614 november 17-én három pápai ötvös kérelmére a győri, komáromi, esztergomi és érsekújvári ötvösöknek ártikulusait, melyeket azok az 1529. évi április 24-én kelt pesti céhlevélnek 1603-ban a maguk részére történt átiratása által nyertek el, másolatban kiadja.[1] Ez ártikulusokat 1628. évi július hó 16-án gróf Esterházy Miklós a pápai ötvösök részére megerősíti.[2]

Az ártikulusok a céhszabály többi pontjaival együtt átvették az SVC betűkből alkotott „céhmesterség pöcsétje" használatára vonatkozó szabályt is (l. Komáromnál). Azonban arra nincs adat, hogy e jelet a pápaiak is használták volna próbabélyegül. 1657-es évszámmal jelzett, de valamivel korábbi jellegű pápai ötvöstárgyon már a pápaiak saját próbabélyegével találkozunk, amely a város címeréből vett félholdat és csillagot tünteti fel. A XVIII. század első felében szünetel a próbabélyeg használata, a század 2. felében a város címerén a pajzs fölött látható zárt hercegi koronát veszik a próbába. A XIX. században pedig az egész városcímert (térdeplő egyházi személy, előtte pajzson keresztbetett babérágak, fejétől jobbra félhold, balra hatágú csillag)[3] utánzó próbabélyeg mellett — amelyben a pajzs inkább füles üstnek látszik — a hercegi zárt koronát mutató jegyet is használták.

A XVII. században alakult céh — bár szabályait Esterházy Ferenc gróf 1750. évi május 28-án újra megerő-

Das Kapitel von Raab hat am 17. IV. 1614 auf Ansuchen dreier Goldschmiede von Pápa ihnen eine Abschrift der Zunftartikel herausgegeben, die die Raaber, Komorner, Graner und Neuhäusler Goldschmiede auf Grund des Pester Zunftbriefes von 24. IV. 1529 für sich erlangt haben.[1] Diese Zunftartikel wurden den 16. VII. 1628 vom Grafen Nicolaus Esterházy für die Pápaer Goldschmiede bekräftigt.[2]

Mit den anderen Vorschriften zusammen wurde auch der über den Gebrauch des SVC-Zeichens aus den erwähnten Artikeln übernommen (s. Komorn.) Ob sie dieses Zeichen als Beschauzeichen gebraucht ist unbekannt. Auf einer, mit 1657 bezeichneten Goldschmiedearbeit etwas früheren Charakters in Pápa, ist schon das eigene Zeichen der Pápaer Zunft mit Halbmond und Stern aus dem Stadtwappen zu sehen. In der 1. Hälfte d. XVIII. Jh. bleibt der Gebrauch des Beschauzeichens aus, in der 2. Hälfte d. Jh. wird ein Zeichen mit einer geschlossenen Fürstenkrone in Gebrauch genommen, wie eine solche auch das Stadtwappen bekrönt. Im XIX. Jh. wird neben dem Zeichen mit der Fürstenkrone auch ein Zeichen gebraucht, das dem Stadtwappen[3] nachgebildet ist, mit dem Unterschied, daß vor der Gestalt des Geistlichen, statt eines Schildes mit Olivenzweigen ein kesselartiger Gegenstand steht.

Die im XVII. Jh. gründete Zunft wurde scheinbar — obwohl ihre Privilegien in 1750 vom Grafen Franz

Pápai Ötvös céh.

sítette[4] — úgylátszik, megszűnt a XVIII. század vége felé. Ez időben ugyanis egy ötvösmester, aki 1828-ban egyike volt az itt említett két ötvösnek,[5] vidéki mestere volt a győri céhnek.[6]

Esterházy neuerdings bekräftigt werden — gegen Ende d. XVIII. Jh. aufgelöst. Zu dieser Zeit ist nämlich ~~ein Meister~~ der als einer der, in 1828 hier tätigen zwei Meister erwähnt ~~wird~~,[5] Landmeister in Raab.[6]

[1] A budapesti Egyetemi Könyvtárban és a gróf Esterházy család pápai levéltárában. — *In der Universitätsbibliothek zu Budapest und im Archiv der Grafen Esterházy Pápa.* Történelmi Tár, 1894, 631 (Reizner J.). — [2] Tört. Tár 1894, 644. (Reizner J.). — [3] Tagányi—Altenburger: M. o. címertára. — [4] Tört. Tár, 1894, 634. — [5] Kapossy J.: M. o. ötvösök a XVIII—XIX. században, Budapest, 1934. — [6] A győri ötvöscéh irataiból a Bencés-rend gimnáziumában. — *Aus den Zunftschriften der Raaber Goldschmiede im Gymnasium des Benediktiner-Ordens.*

F. sz. *Lf.Nr.*	Próba *Beschau*	Kor *Zeit*	F. sz. *Lf.Nr.*	Próba *Beschau*	Kor *Zeit*	F. sz. *Lf.Nr.*	Fémfinomsági jel Kor *Feingehaltszeichen Zeit*
1588		XVII. sz. *XVII. Jh.*	1591		Ca 1800	1594	 XVII. sz. vége *Ende XVIII. Jh.*
1589		XVIII. sz. 2. fele *2. H. XVIII. Jh.*	1592		Ca 1810	1595	 Ca 1850
1590			1593		1826	1596	 Arany-próba *Goldpunze cca 1860*

F. sz. *Lf.Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*

Alig 22 éves korában a mathematikai tudományok tanításával bizatott meg s midőn 1831-ben Mándi Márton Istvánt, a pápai főiskola újjáteremtőjét a halál kiragadta az élők sorából, az elhunyta folytán támadt ür betöltésére a főiskolai tanári szék a még nem is egészen 24 éves ifjút itélte legalkalmasabbnak. Reményében nem is csalatkozott; az ifjú tanár, ki tanári székének elfoglalása előtt egy évet a bécsi, egyet pedig a berlini egyetemen töltött, bőségesen beváltotta a hozzáfűzött reményeket s ötven éves tanári működése alatt állandóan vezető szerepet vitt a főiskolai tanári karnak az iskolaügy és a tudományosság fejlesztésére irányuló törekvéseiben.

Tarczy Lajos, bár a filozófiai tanszékre választatott meg, kevés ideig működött mint a filozófia tanára. A filozófiai tanszéktől megválása érdekes világot vet a magyar bölcsészet akkori helyzetére. Tarczy Lajos a Hegel-féle bölcsészet hive volt s először hirdette ennek eszméit magyar nyelven. Bölcsészeti felfogásával szemben állott a dunántuli egyházkerület intézőinek bölcsészeti nézete, mely a Krug által módositott Kant-féle kriticizmus felé hajlott. Az összeütközés kikerülhetetlenné lett s a Tudományos Gyűjteményben megindult irodalmi harczot követte a kerületi gyülés tagjainak állásfoglalása is a Hegel-féle bölcsészet ellen, mely azt eredményezte, hogy Tarczy, — bár a Hegel-féle bölcsészet tanításától kerületi határozattal nem tiltatott el, — megunta a sok kellemetlenséget, s elhagyva filozófiai katedráját, tisztán a természettan és mennyiségtan tanításának szentelte idejét. Ez történt 1838-ban; ugyanabban az évben, melyben két kötetes «természettan»-a megjelent, az a munka, mely számára nemcsak az oktatásügygyel foglalkozók elismerését biztosította, de megszerezte a Magyar Tudós Társaság levelező tagságát is.

A természettannak első kiadását alig néhány év mulva nyomon követte egy második, majd pár évtizeddel egy harmadik is. Időközben azonban sok más kisebb műve is napvilágot látott. Igy 1838-ban s a következő évben: «A német nyelv paradigmái», «Gyöngyök a német költészetből», «Népszerű égrajz», «Elemi ösmeretek a természettudományból», «Elemi számtudomány». Mindezek a művek a főiskolai nyomda kiadásában jelentek meg, melyet Tarczy Lajos buzgólkodására 1838-ban állitottak fel az ó-kollégium egyik földszintes épületében s melynek az első években legtöbb munkát a két fiatal professor: Tarczy és Bocsor adtak.

Irodalmi munkássága nem lankadt a következő években sem. Több éven át szerkesztette a «Pápai Naptár»-t, melyben főleg népszerűen irt csillagászati és természettani czikkek jelentek meg. Általában nagy súlyt helyezett a nép művelésére s az ismereteknek, főleg a természettudományi ismereteknek a nép körében terjesztésére. «Népszerű Égrajz»-án kívül ugyanezen törekvésének szolgálatában állanak: «Népszerű természettan»-a (1843), melyet a Népkönyv kiadó egyesület 50 aranynyal jutalmazott s mely két év alatt 1800 példányban (az akkori idők könyvszükségletéhez mérten rendkívül nagy példányszámban) kelt el. Ugyancsak a természettani ismeretek népszerűsítésére szolgáltak «Kis természettan»-a s «Kis földtan»-a s egyéb szétszórtan megjelent apróbb értekezései.

A PÁPAI REF. KOLLEGIUM ÚJ PALOTÁJA.

TARCZY LAJOS.

Szinte meglepő, hogy ez a rendkívüli irodalmi tevékenység, mely nem szorítkozott csak a természettudományokra, hanem, mint ezt a Kisfaludy Társaság első pályatételére benyújtott nyertes műve mutatja, kiterjedt az esztetikai kérdésekre is, szinte meglepő, mondjuk, hogy ez az irodalmi tevékenység ép oly hamar megszakadt. A negyvenes évek közepétől nem jelent meg újabb munka Tarczy Lajostól s ettől fogva csak mint tanár terjesztette a természettudományi ismereteket s legfeljebb egy-egy czikkel szólt az újabban felmerülő fizikai kerdésekhez. Nincs itt helye annak, hogy e jelenség okait részletesen próbáljuk fejtegetni, s csak jelezni kivántuk ezt a magyar íróinknál egyébként gyakran előforduló s épen ezért nem tisztán az egyes individuumokból levezethető tényt.

Mint tanárral, az előadás világossága, szabatossága s érdekessége tekintetében Tarczy Lajossal kevés tanár vehette volna fel a versenyt. Még a ridegnek látszó mennyiségtanba is lelket tudott önteni s a logikai gondolkodás törvényeinek a mennyiségekre alkalmazásával mintegy kézzelfoghatóvá tudta tenni

A PÁPAI REF. Ó-KOLLEGIUM; JOBB OLDALT AZ A HÁZ, HOL PETŐFI LAKOTT.

A PÁPAI REF. KOLLEGIUM 1856-BAN EMELT ÉPÜLETE.

Papai ref. kollegium

PIHENŐ.

azt a fokozatos kapcsolatot, mely a legegyszerűbb elemi számvetés s a magasabb számtan bonyolult problémái között fennáll. Természettani előadásai meg épen párjukat ritkították a még öregkorában is a megnyilatkozó ifjúi hév és rendszeresség tekintetében.

De nemcsak mint tanár volt Tarczy Lajos a mult század egyik legnagyobb sikerü pedagógusa; nagy volt, mint a magyarság s a nemzeti eszme egyik leglelkesebb apostola is. A tőzsgyökeres komárommegyei dunamenti község szülötte a magyarságnak s a nemzeti gondolatnak midvégig leglelkesebb harczosa volt. Midőn az absolutizmus a Thun-féle iskolai rendelet értelmében egyes tárgyaknak tanítását a ref. tanintézetekben is német nyelven követelte, Tarczy Lajos indítványára az egyházkerület e követelést visszautasította s az uralkodóhoz e tárgyban felterjesztést intézett, melyet Tarczy Lajos szerkesztett s mely erős viszhangot keltett az egész országban. Néhány évvel utóbb pedig, midőn Széchenyi az elnémetesítő törekvések ellen Döblingből levelet irt s e levelet Tarczy Lajosnak is megküldötte, Tarczy a «legnagyobb magyar» levelét, mint Eötvös Károly mondja, «diákjaival száz meg száz példányban leiratta és szétküldötte őket az országban, hogy terjeszszék az irást, mely azokban a szomorú időkben a magyarság és hazafiság első rendíthetetlen kifejezése volt.»

Tarczy sokat fáradozott a magyar nyelv művelése ügyében is. Az ő buzdítására alakult a pápai főiskolai ifjusági képzőtársulat 1841-ben, melynek ismételten elnöke volt s melynek épen első éveiből nemzeti irodalmunk számos jelese került ki a közélet mezejére. Petőfi Sándor, ki teljesen elcsüggedten jött Pápára, itt Tarczyban oly pártfogóra akadt, hogy reménye újra éledni kezdett s Szeberényi Lajoshoz intézett levelében igy halhatatlanitja: «Tarczy, a derék Tarczy az, kinek mindent köszönhetek.»*

Ötven évi tanári pályája a tanitás terén elért sikereknek egyre hosszabbodó lánczolata volt. De más alkotások is hirdették a paedagogia terén szellemi képességét. Az egyetemes ref. tanügyi bizottságnak elismert tekintélyű tagja volt s irányitólag vett részt ennek tantervkészitő munkálataiban. Saját egyházkerületében pedig megszünés nélkül fáradozott, hogy a tanintézetet a XVIII. század végén épült szük s czélszerűtlen helyiségeiből egy új modern tanügyi élet megfelelő épületbe vigye át. Ez 1856-ban sikerült is s a pápai főiskola ez évben már az «Uj-kollegiumban» nyert elhelyezést, honnan csak mintegy négy évtized mulva költözött át legujabb monumentális hajlékába.

Jubileuma, melyről fentebb megemlékeztünk, s mely 1880 november 5-én zajos ovácziók mellett folyt le, testben megtörve találta.

GYÖRGY BAJOR HERCZEG.

MELEGEDÉS.

A KISJENŐI VADÁSZATOKRÓL. — Jelfy Gyula fényképei.

Ám a válasz, melyet az őt üdvözlő Papp Gábor superitendens szavaira adott, lelkének teljes frisseségéről s megtöretlen voltáról tanuskodik. Ez a válasz maga is kiváló korkép, melyet a Magyarország fejlődését s átalakulását éles szemekkel szemlélő s munkás kezekkel munkáló tudós rajzolt meg hallgatói előtt. A súlyos betegségtől gyötört s már a sír szélén álló jubiláns, mig a maga erőit fogyni érzi, nemes optimismussal bizik a nemzet erőinek kifogyhatatlan voltában, s mig maga előtt látja az egyes ember földi lételének végét, a halált, bizik a nemzet halhatatlanságában. Ez az optimizmus és bizalom a nemzet jövője iránt kisérte alig fél évvel utóbb, 1881 márcz. 20-án bekövetkezett haláláig.

Ha sok vonatkozásban igaz is a szálló igévé lett «Quem dii oderunt» — kétségtelen az is, hogy nagyobb s nemesebb jutalma alig van munkásnak, mint a hivatását átérző s betöltő tanárnak. A kiről, mint Tarczy Lajosról, fél századdal az iskola elhagyása s több mint negyed századdal elhunyta után a tanitvány ajkairól az a nyilvános elismerés hangzik el, hogy «a hány tanitványa volt Tarczynak, minden nemes agy és rajongó lélek őt választotta ideáljául» — az elnyerte a legfőbb jutalmat, melyet a gondviselés csak keveseknek, csak kiválasztottaknak ad. *Dr. Antal Géza.*

* Petőfi Sándor összes művei VI. (Vegyes művek III. kötet 107. l.)

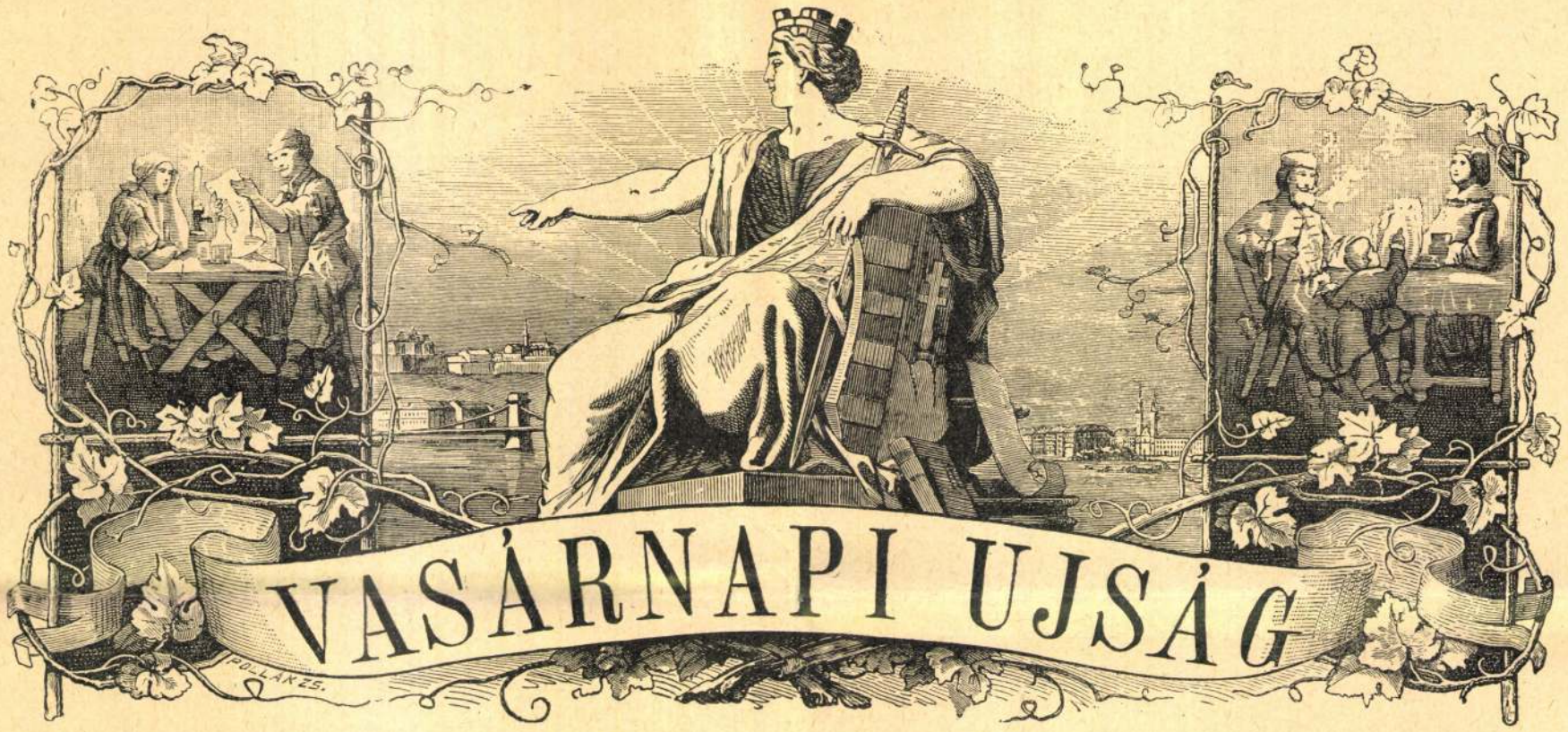

12. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, MÁRCZIUS 21.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «*Világkrónikával*» negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A PÁPAI VÁRKASTÉLY.

Azt hiszem, hogy a hazánk történelmi emlékeivel oly szeretettel foglalkozó «Vasárnapi Ujság»-ban a többiek között méltán foglalhat helyet a pápai várkastély rövid története is.

Hiszen ezen, nevét tekintve, páratlanul álló város a maga történetét Szent István kora óta számítja, igen kedves hagyományt őrizve a felől, hogy első királyunk itt mondta először az ő édes atyjának, hogy: Papa! A kik pedig ezen csak mosolyogni tudnak, azoknak másik mondával is szolgálunk a város nevének eredetére nézve, és e szerint ugyancsak nevezett királyunk itt kiáltott fel nagy örömmel a római pápától küldött korona láttára, hogy «Ecce Papa misit mihi coronam» és e felett való örömében a nép a római pápa éltetése mellett e helyet azonnal Pápának nevezte el.

Hát még tovább menve a mi Korvin-házunk, I. Mátyás király vadászkastélya a Korvin-utczában, nem kedves emlék-e hazánk történetében?

De most minderről nem beszélünk, hanem csupán magáról Pápa város kissé későbbi eredetü váráról fogunk megemlékezni.

A pápai vár legelőször *1544-ben* kerül történelmünk lapjaira, mikor Enyingi Török Bálint özvegye arra kéri hű emberét, Martonfalvay Imre deákot «nagy sok szókkal, fogadásokkal, néha sirással is, hogy venné fel pápai várának gondviselését, ha meg nem teszi, annyiba veszi, mintha ő miatta vesztené el Pápát.»

«E szóra igen megháborodám — irja emlékiratában Martonfalvay — Nagyságod ne sírjon, ime elmegyök, — az nagyságod parancsolatjára, mind élni, mind halni Pápán akarok.»

«A várat — irja — pusztán találám, városát épületlen, igen megbusulék rajta, olyan hirtelenséggel, a mivel lehete, kezdém várát megtakarni és városát raggatni és támogatni az palánkot, hol kidőlt, a hol bedőlt.»

«Ezek után az Pápa várán is építettem, a mihöz érközhetém az külső sok épülettől, az nagy palotát leszakadón találtam, az várba hordókat raktak az eső ellen; az két kapu fölit is az két kőfalnak fölső részét lövőhelyekkel én építetém meg, az belső várban alatt lövőhelyeket én csináltattam, de jelentem az külső építésre vala nagyobb gondom, az honnét az belső várat kellett oltalmazni az szegény községgel.»

A török Székesfehérvárról Uloman bég alatt érkezett meg Pápa elfoglalására, de erre irja Martonfalvay: «semmit hátra nem hagytunk tisztességünkben, oltalmaztuk az mi kegyelmes asszonyunk városát mind levésekkel, mind kopjákkal elannyira, hogy egy sem vesze közülünk Isten kegyelmességéből.»

1555-ben ujra felkereste a török hadaival Pápa várát. Ekkor Velichán bég, a fehérvári basa jött a vár elfoglalására. Lajtorjákat is hozott a város bástyáinak elfoglalásához és egy szeptemberi éjjel oly nagy riadással törtek be a Szent László-utczai részen, hogy onnan a landsknecht őrség azonnal elmenekült és csak mikor a várúr: Enyingi Török Ferencz közéjük siet, fordulnak vissza és «kezdék kopjákkal lehánni az terekeket mind az palánkról, mind az töltésről, kik azután nem merének késni, nagy károkkal, szégyenkezve elpirongának, sok lajtorjákat és holttestöket az

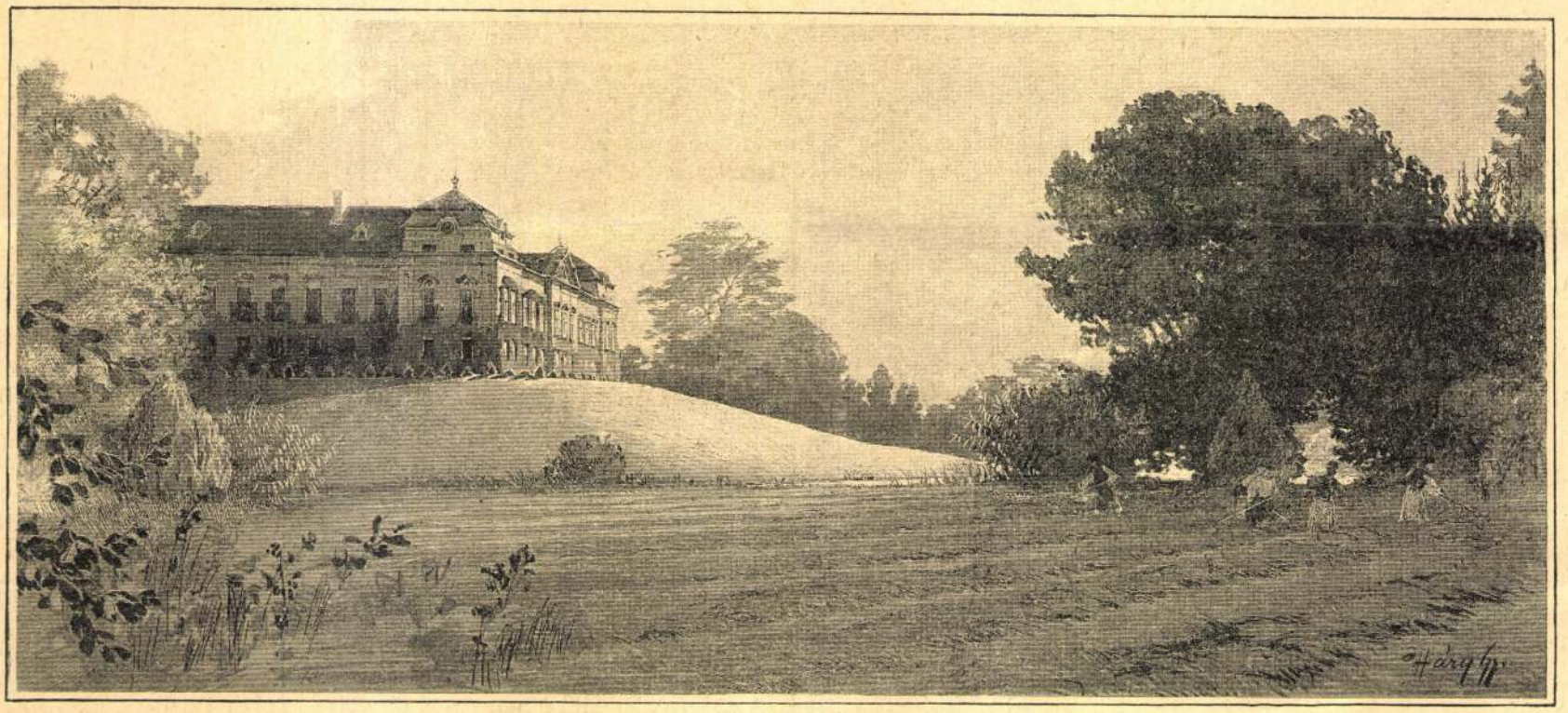

A PÁPAI VÁRKASTÉLY A PARK FELŐL. — Háry Gyula rajza.

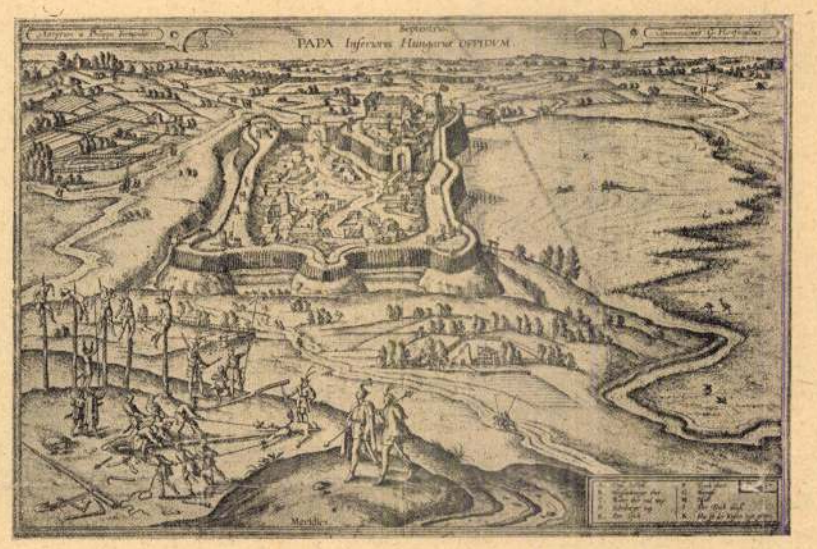

1617-BEN.

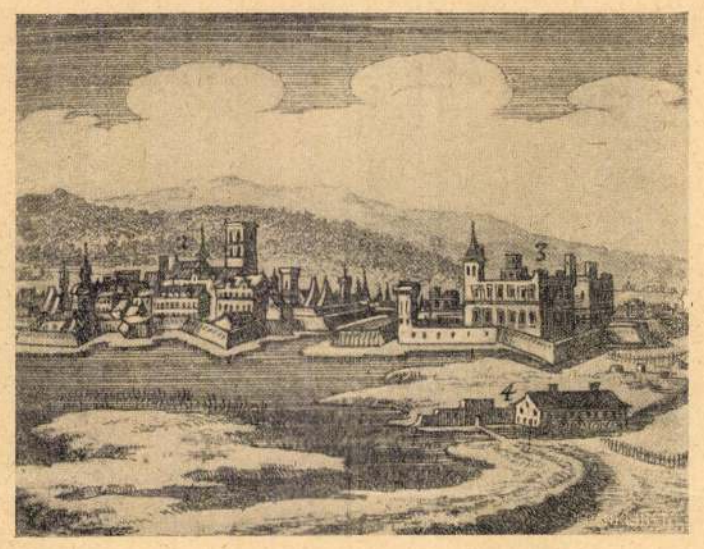

A XVII. SZÁZADBAN.

PÁPA VÁRA RÉGI KÉPEI. — Egykorú metszetek után.

város árakjában hagyának, kiket el nem vihetének velök».

1594-ben mégis török kézre jutott Pápa is, és innen kezdve Semender basa volt az úr a várban három éven át, ki hogy itt magát teljes biztonságban érezze, a Tapolcza vizét, a mely eddig két oldalról védte csak a várat, körülvezettette a vár körül, ehhez pedig tíz láb mély s még ennél is szélesebb árokra volt szükség, a mit ő a szegény pápaiakkal ásatott meg a vár körül. Ezen intézkedésével a bástyával védett város elfoglalása esetén is még mindig védhető lett maga a vár, mint az a városnak XVII-ik századbeli képén látható.

Három év multával *1597-ben* augusztus 13-án érkezett meg a várnak visszafoglalására Miksa főherczeg 25800 főnyi hadával, mihez még 25 ágyú és 600 kocsi tartozott, a római pápa is 10000 emberből álló segédhadat küldött Miksához Aldobrandini Ferencz alatt. Benn a várban 600 gyalogosból és 300 lovasból állott a török sereg. Pár nap mulva megérkeztek a dunántúli főurak is bandériumaikkal: gróf Zrinyi, gróf Nádasdy, Batthyány Ferencz, Török István, Dersffy Ferencz mintegy 7000 emberrel. Augusztus 19-én a keresztyén sereg behatolt a városba, 20-án pedig Semender basa feladta a várat szabad elvonulás feltétele alatt. Csakhogy az olasz és vallon hadak a kivonulókra rohantak, s mire gróf Zrinyi rendet parancsolhatott közöttük, közülük 300-at le is kaszaboltak, épen akkor, mikor a vár egyik része óriási robbanással ezer darabban repült a levegőbe, mivelhogy a vár pinczéjében állott puskapor a zsákmány után kutató német hadak fáklyáitól meggyulladt és a várnak felette álló részét a zsákmányt keresőkkel együtt légbe röpítette.

Még az eddigieknél is nevezetesebb a várnak *1600-ik* évi története. Még mindig Rudolf király uralkodott hazánkban, de már igen megúnhatta az uralkodást, mert már felé se nézett hazánknak, inkább a csillagos eget vizsgálgatta és így nem csuda, ha elfelejtette kifizettetni zsoldját egyebek közt a pápai várban levő zsoldos hadainak is. Ezek pedig idegenek, vallonok voltak és így elkeseredésükben azt izenték a fehérvári basának, hogy ha nekik 60,000 arany forint hátralékos zsoldjukat kifizeti, jöjjön ide, átadják neki a várat.

De hát elszorult erre a szíve az őrség magyar alparancsnokának, Maróti Mihálynak és titokban értesítette a győri fővezért, Schwarzenberget a zsoldosok tervéről, az tehát táborával a vár alá érkezett. Azonnal 25 lovast küldött be a várba oly izenettel, hogy ha tiz nap alatt a császár hűségére visszatérnek, teljes bűnbocsánatot nyernek és zsoldjuk hátralékos részét is megkapják.

A zendülők azonnal értesítették a veszedelemről Achmet fehérvári basát és sürgős segítséget kértek tőle.

Schwarzenberg ezt megelőzendő junius 24-én éjjeli támadást intéz a vár ellen, de a várbelieknek a tüzes malomnál elrejtett háromszáz főnyi őrségére nem számítván, vereséggel visszaüzetett. Ekkor Győrből újabb 3000 majd 9000 főnyi sereg jött az ostromlók segítségére, a kikkel julius 26-án a tüzes malmot a várbeliektől elfoglalta.

Erre a szorongatott zsoldosok julius 27-ikének hajnalán kitörnek a várból, hogy elmenekülhessenek. Schwarzenberg fegyvertelenül lovára kap, de egy golyó ott terítette le a vár falánál, a hol most Szent János szobra áll. A vallonok közül többen fogságba esnek, a többiek visszamenekülnek ismét a vár falai mögé. A foglyokat, miután a várbeliek helyzetéről kivallatták, a győztes vezérek a város alatt karóba huzatták, mint ez Pápa 1617-iki képén látható.

Aggódva várta most már az őrség Fehérvárról a felmentő török sereg megérkeztét, de az csak nem érkezett. Már a lóhús is fogytán volt és így elhatározta az őrség, hogy Szent Lőrincz éjszakáján, augusztus 10-én megszöknek a várból. Biztatólag integetett feléjük a Bakony, csak azt elérhessék, akkor eljutnak Székesfehérvárra. Ezért a vár kertjében álló vizbe szalmát hintenek, arra deszkákat raktak és az éj leple alatt nagy csendben útnak eredtek a Tapolcza vizén át a Bakony felé. Ennek szélén állott a karthausiaknak Nagy Lajos királyunktól épített temploma, csaknem odáig jutottak, mikor a szökést az ostromlók észrevették, riadótól hangzott a város és vágtattak a menekülők után. Ma az említett templom helyéhez közel vasúti állomás van, a neve Francziavágás, örök emlékéül annak, hogy itt vesztek el azok a boldogtalan felzendült vallon katonák, kik oly sokáig őrizték fizetetlenül, nem hazájukat, a pápai várat. Rudolf király meg talán leveretésük hirével se törődött.

Egy század is elmúlt, mire Pápa vára ismét helyet foglal a történelem szinpadán. Akkor már II. Rákóczi Ferencz szabadságharcza folyt. A ő kedves tábornoka, Bottyán János irja az *1705* deczember 27-ikén gróf Károlyi Sándorhoz irott levelében: «Isten ő Szent Felsége általhozván szerencsésen a Dunán, Földvárát jó passusnak kedvéért megépítettem, Simontornyát, Pápát, Kapuvárt, Kőszögöt, Borostyánvárát szerencsésen megvettem. Én Pápán bezzeg Édes Fiam csak alighogy el nem rugtam a patkót; mivel az vállamat, fejemet és orczámat csak alig hogy el nem vitte az kartács. Az testamentomtételen sem lehetett vona Nagyságod jelen.»

Pápa ekkor gróf Esterházy Antalnak, II. Rákóczi Ferencz dunáninneni generálisának birtoka volt, s a dunántúli hadjáratban Pápán, Sümegen és Keszthelyen voltak a fejedelem hadainak főhadiszállásai. E három várost öss[zek]ötő útvonal volt «a hadak útja».

Igen érthető ez okon, hogy Pápának kézkerítése fő vágya volt a császári hadakn[ak]. Így hát *1707* augusztus 14-ikén gróf Pá[lffy] János tábornok a császári hadakkal Pápa érkezett. A nagyszámú ellenség elől Rák[óczi] hadai visszavonultak. A város védetlenül áll[ott]. Elérkezett a boszúállás ideje. A tábor[nok] «két nap és két éjjel Pápa alatt subsistálván, az egész várost felégette, a mi javait kaphatta, eltakarította, a klastromokat is felverte. Pro ultima consolatione Excellentiádnak (Révay Gáspár levele gróf Esterházy Antalhoz) azt is irhatom, hogy az egész Excellentiád Pápán levő asztagjait is porrá tették, malmokkal együtt.»

Ennekutánna ismét egy század telt el, mire a pápai várral a történelemben találkozunk. Helyesebben mondva, nem várak többé, hanem csak várkastélyok a szatmári békekötést követő királyi rendelet folytán az ilyen erősségek, a milyen Pápa is volt, s az alkalom, a mi a pápai várat ismét történelmi helylyé avatja, Napoleon 1809-iki hadjárata volt.

1809 junius 11-én vasárnapon érkezett hátráló hadaival János kir. herczeg Pápára, s míg ő maga a várkastélyba szállott, hadai a városban nyertek elszállásolást. Azután másnap alig hogy kivonult hadaival a városból a kir. herczeg, nyomába jött Beauharnais Jenő, az olasz alkirály a franczia hadakkal és hát természetes, hogy ő is csak a várba szállásolta be magát. Azonban a hátráló kir. herczeg hadai után sietvén, csupán utócsapatot hagyott városunkban a hadi pénztára őrizetére. A szemerei csata után pedig, mikor vegyesen hordták Pápára a francziák sebesültjeit és a mieinket is, annyi lett itt a sebesült, hogy a miseri és a szent benedekrendi székházakon kívül katonai kórházzá lett a Szent-Ilonai ápolda, a kath. elemi iskola és a várkastélynak is a földszinti termei, ez utóbbiakat a francziák épen maguknak tartották fenn.

Ezután, két évvel Beauharnais Jenő alkirály ittjárta után, *1811* junius 11-ik napján József nádor szállott a várba, hogy másnap itt ifj. gróf Zichy Ferenczet feldiszítse a Lipót-rend középkeresztjével, Baráth Istvánt ezüst-éremmel, míg Fodor Istvánnak pénzjutalmat adott 1809-iki vitézségeikért.

Végül *1848*-iki szabadságharczunkban deczember 26-án Perczel Mór tábornok érkezett Pápára hadaival s lett a pápai várkastély vendége, *1849* junius 11-én pedig Budavár bevételének hősei jöttek Kmetty György tábornokkal, kit kitörő lelkesedéssel kisértek a várba a pápaiak, együtt énekelvén a honvédekkel Kmettynek kedves dalát: «Söprik a pápai utczát.»

Harmadik képünk bemutatja a várkastélyt mai alakjában. A várkastély termeire az Esterházyak mindenkor nagy gondot fordítottak, így akárhány terme vetekedik egy-egy királyi palota termével bútorainak választékossága és pazar drágaságára nézve. A történelem kedvelőjét mégis főképen a várkastély folyosója [...] történelmi

történelem, de én azt hiszem, épen olyan okos volt a felesége is, mert úgy tudom, ő mondta ki először azt az ajánlatot kettőjük közül, hogy legyenek örökre az egymáséi. Így lettek ők e fényes főúri család megalapítói.

Kis Ernő.

Már mind a kettő lefeküdt.
De szél üvölt, sikolt.
Kelj fel, szól Jámbor, menj ki csak,
S a zárt előre told!

Meg sem pihentem, fázom is,
Oly jó a nyúgalom.
Tőlem zörőghet reggelig,
Biz' én rá nem tolom!

Jó! fogadást tesznek legott,
Csak egymás fülibe:
Hogy a melyik szót ejt előbb,
A zárt az tolja be.

Éjfél felé jö két utas,
Ki elveszté utát.
Mécs kialudt, tűz hamvba dölt,
Hol járnak sem tudák.

Miféle átkozott hely ez?
Mi sok, még is sok a!
Egy árva hang sincs, semmi nesz.
— A zár ám az oka.

Ott a kalácsot megeszik,
Meg a szép sült libát.
Jámborné gondol ám sokat,
De egy hangot sem ád.

S megszólal egyik jövevény:
Torkom kiszáradott;
Nyitott almárjom — gugyi-szag,
Ez már jó állapot!

Ez pálinkás üveg! No lám!
Jobbkor nem is jöhet!
Én rád köszöntöm és te rám!
S már kortyog az üveg.

Felugrik Jámbor mérgesen,
S rájok förmed nagyon:
Fizesse meg ki megivá,
Mert abba nem hagyom!

S felugrik Jámborné vigan,
Mint ki kincset talált.
Te szóltad, Jámbor, az első szót,
Te tolod rá a zárt!

Nem terjeszkedhetünk ki a terjedelmes két kötet minden részére; elégnek tartottuk csupán a két legmagasabban álló műfajban mutatni be Göthe lyráját: a dalban és balladában, melyekben az ő művészete is tetőpontját érte el. Életrajzi és művészi tekintetben egyaránt nevezetesek az Elégiák is, mig az epigrammák s a többi fajok a német és európai irodalom és közélet történetében emelkedtek jelentőségre.

Idézeteink és mutatványaink, sokkal inkább, mint e vázlatos fejtegetések, megismertették az olvasóval, mily értéke van irodalmunkban Szász Károly ezen uj munkájának; de meggyőződhettünk arról is, hogy valóban igaza van a kitünő műforditónak, midőn Göthe lyrai alkotásainak jellemzését következőleg zárja be: „Lyrájának egyik fő varázsa a magas szempontokra emelkedés, a hol átalános érvényüvé válik a különleges, s világirodalmivá a helyhez és korhoz kötött. Költészete a szó teljes értelmében világköltészet."

Valóban ideje volt már, s köszönet érte Szász Károlynak, hogy a magyar olvasó közönség is „mély és nem fogyatkozó gyönyörérzettel tekinthet végig a lyrai költészet legtágasabb s leggazdagabb tartományán, a melyet egy ember valaha magáénak nevezhetett!"

D. J.

A pápai reform. egyház levéltára és régibb teritői.

Nemrég szerencsém volt nt. Liszkay József pápai reform. lelkész urhoz, kit már Győrben létem — s akkor ottani lelkészsége — óta ismervén, egyszersmind tudtam, hogy történelmi kutforrások kiadásán serényen és lankadatlanul fáradozik, és jelenleg is a pápai reform. egyház levéltárának ismertetésével foglalkozik. Az érdekes adatokat tartalmazó kötet, 1510-től 1811-ig terjedő okmányok bő tára lesz, mely nemcsak a pápai reform. egyháznak, hanem az egész vidéknek történetéhez ujabb felvilágositásokat nyujtand. Bár minél több ily levéltárnak birnók kiadványát, mennyire lenne hazánk monographiáin, sőt egész okadatolt történetén segitve.

Ezeket azonban csak mellékesen emlitem mintegy előre való figyelmeztetésül. A minek e nagyrabecsült látogatást köszönhettem, azok a pápai reform. egyház asztalához való teritők, melyeket hazai müiparunk gyöngyei közé számithatunk.

A református vallási épületek, minden készletükkel együtt, legalább hazánkban, mert a külföldön sokhelytt másképen találtam, a legnagyobb szigorral egyszerüek; minden művészeti nyilvánulást kizárók. Egyedül egy luxus van a szertartásokban megengedve, t. i. a poharakon és (kelyheken) azon födőkben, melyekkel a kenyér és bor vétele előtt e jelvények leterittetnek.

A merre csak utaztam hazánkban, mindenütt vizsgáltam a lelkész uraknál ezen tiszta magyar izlést eláruló női munkákat, melyekben a vallási kegyelet századokon által nyilvánult, és valamint a himzési anyag drágaságában, ugy a munka tökélyében versenyzett. Sok helyen leirtam e kendőket, melyeknek egy része még a katholikusoktól származott át az áttértekhez, sok helyen a kiálló himzés miatt papirra ledörzsöltem, hogy igy mintáikat összehasonlithassam; de a mennyire emlékszem, a pápaiak tökély re nézve a többivel bátran versenyezhetnek.

Lássuk már sorban az érdekes teritők leirását:

I. A 62□ctmnyi, sárgult vásznu teritő, rongyolt és nagy részben elkallódott állapotban. Himzése mind a két oldalon egyenlően látszik.

Közepén zöld és sárga selyemmel himzett, 3 ctmnyi oldalu 8-szögben, sárgás selyemmel, † öltésekkel himzett „Isten báránya" áll balfelé irányozva; talapzata, melyen áll, zöld, szája előtt valami négyszögü zöld alak lebeg, talán jászolt akarna ábrázolni. Melléből vér foly egy előtte álló vörös egyszerű római izlésü kehelybe. Bal előlábával a sárga zászlós keresztet tartja. Háta fölött ez áll: EGP, az elsők sárga, az utolsó betü kék selyemmel hímezve; a talapzat alatt ez áll: KMNB, a KM sárga, N zöld, B vörös betüvel. Ezen 8-szög közül 29 ctmnyi négyszögben igen elkallózott 1·1-nyi betükkel ezt olvassuk: ECCE (vörös) AGN(us) DEI (sárga selyemmel, zöld ponttal végeztetvén) | vele egyenközüen alul kék selyemmel: QVI TOLLit pECATA MVNDI, kék † alaku pont. | Jobb oldalon kék † után zöld selyemmel: IESV CHRISTE, kék † | baloldalon szintén zöld selyemmel, a betük közepe felé irányozvák: MISERERE NOBIS.

A kendő szegélyei 3·3 ctmnyi szélesek, sárga, kék és zöld selyemmel váltakozólag stilizált 4-szirmu rózsákkal és egyenes talapzaton álló fácskákkal van diszesitve. A sarkokon a fentebbi szinekkel alkotott 6·8 ctmnyi keresztvirágok foglaltatnak.

Ezen legrégibb kendő a többiek takarójaul szolgált.

II. Ez egy 70—72 □ centim-nyi fehér patyolat kendő 1·5 ctmnyi finom ezüst, aranyos fonállal diszitett csipkével. Közepén minden himzés, szögletein 15 □ ctmnyi diszitvény váltakozva arany és ezüst fonállal mind két oldalán egyelően himezve; középett szivekben e sz. irásbeli mondat 1 ctmnyi betükkel: EN VAGY | OK AZ IGAZ | SZOLO | TO. van, ezeket két egymás felé hajló venyigék köré tekert szőlőlevelek és fürtök ékesitik.

A sarkok közé, keretképen eső, 2—1·5 ctmnyi irás itt is a kendő széléről olvasandó: FRANCISCVS BOTKA | DE SZEPLAK | MAG.

III. Ez egy 78—81 □ ctmnyi fehér patyolat kendő, 1·8 ctmnyi aranyos-ezüstös csipkétől környezve. A közepén levő himzés utánzása a BOTKA-féle kendő sarkainak, az irás itt is: EN VAGY= | OK AZ IG= | AZ SZO= | LO TO; de a sarkokon 15·5—18 ctmnyi téren egy arany-ezüst pelikán nyitja mellét, a vércseppek után pedig a fészek-álló két fia kapkod. A 2·2—1·5 magasságu betükkel tündöklő keretirás szintén a kendő széle felül olvasandó: Sandor Susanna | Horvath Miklos: Uram | MegHagyot Eozvegye | Anno 1.6.9.2. Die 31: Marty.

Az arany- és ezüstfonalak fénye meglepő, és ezen anyagnak valódiságáról győz meg bennünket.

IV. Egy 80—82 □ centimeternyi fehér patyolat kendő, közepén semmi ábra; szögletein mind két oldalán egyenlően arany fonállal himzett tulipán, melynek tönkje C alakban a virágot környezi és gyöngyékekkel van ékesitve. Gyönyörü munka, mely a patyolaton kivül oly fényes, mintha mainap készült volna. Az 1·5 centimeternyi magas latin irás a kendő széléről olvasandó: ATTAM EZEN | KESKENIOT | SZIGETI ERSIK. A N. 700. | ECLESIARA.

V. Végre egy 91—94 □ ctmnyi fehér patyolat kendő, 1·2 arany csipkével beszegve. Közepett egy 17 ctm. magas, 14 ctm. széles, váltakozva fényes arany-ezüst fonallal, mindkét oldalon egyenlően himzett, jobbra fordult pelikán eteti fiait és a Sándor Susanna-féle kendőn látotthoz igen hasonlit.

A sarkokon 17—18 ctm. méretü kacskaringós virágszál diszlik, melyen gyöngyike, folyondár, tulipán és szekfü virágok és különbféle levelek váltakozva következnek.

A 2·4—2 ctmnyi arany betükből álló felirást a kendő széléről kell olvasni; ez pedig ugy hangzik: Ezen keszkenyoet | ajanlya N. T. Sárközi J: Ur. | özvegye, Sándor Susánna | a' P. R-. sz: E. Annô 1740. die 29 Martÿ.

Ezen kendő is egészen ép. A himzés modora, a fonalak tündöklő fénye az előbbiekkel vetélkedik.

Ezek ismeretéből véleményem szerint az tünik ki, hogy a vallási reformáczió kezdetében, mig t. i. a régi katholikus reminiscentiák éltek a népben, nem volt általános a szent képleteknek az egyházakból való kidobása, megsemmisitése, és nevezetesen Erdélyben talán kevesebbé, mint Magyarországon. Tudjuk, hogy tisztán protestáns országokban, vagy kizárólag református vidékeken is az egyházak majdnem érintetlenül hagyattak, sőt volt nevezetesen egy ilyen főegyházban Sz. György óriás szobra, melyen a sárkánynak az iramszarvas agancsaival diszitett feje van, és e szobra előtt századok mulva is a nép a templomba járáskor térdet hajtott; mig legujabban e szobor, melyre a leirás után azonnal ráismertem, az országos muzeumba került.

Láttam egy erdélyi reform. templom készletei közt kendőt a szögleteken a négy evangelista jelvényeivel, középett az „Isten-zászlós bárányával", mely hazánkban sok helyen, nevezetesen Debreczenben, Szegeden a város czimere, bár itt-ott már a diadal zászlajától megfosztatott. Igy ment át több helyen észrevétlenül az első keresztény századbeli jó pásztor és a saját vérével fiait ápoló pelikán is a mai szertartási készletek közé, a nélkül, hogy azt valaki botránynak tartaná.

A nép maga, mint nem egy helyen tapasztaltam, az „Isten házát", főleg a szószék keretét, a lépcső karfáját szépen himzett aranybojtos selyem és bársony takaróval kiemeli, virágkoszorukkal disziti fel a helyet, a honnan „Isten szava" hangzik a hivekhez.

Ime egy, bár csekély mutatvány abból, mit lehet még az általános devastatio korszakából még ott is találni mint a magyar női müiparnak előpéldányait, a hol azt senki sem gyanitja, és hogy nálunk is divatban volt a diszhimzésnek azon neme, melyet a szépnem a messze keletről hozott bámulatos szinezetü és müzetü tüfestésben bámul, alig gyanitván azt, hogy szépanyáik ezt szintén és pedig remekül gyakorlák, és hogy, mint sok másban, ebben is hátrább mentünk, egy művészi ággal szegényebbekké lettünk!

Lehetne-e ezt ismét felélesztení, érdemes-e ezen eszmével foglalkoznunk, határozzák el azon üdvös törekvésü női egyletek, melyeknek nem a cziczoma és csecsebecse készitése a feladata, hanem főleg az, hogy adjanak alkalmat és tanitást oly női munkaágakban, melyek nemzetünknél hajdan virágoztak, nemzeti izlésünk szerint készültek, a nemzet sajátságos műérzékét nyilvánitják, és főbbrendüeink által megkedveltetvén, a munkásoknak keresetet és jobb életmódot biztositanak.

Rómer Flóris.

A hétről.

Herczegovinai lázadás, magyar országgyülés közeledő megnyitása, Uchatius-ágyu, Milán házassága, Disraeli pohárköszöntője, a franczia „végtelen parlament" feloszlása, karlista-lázadás, Don Alfonzó Fiuméban, — aztán állja meg az ember, hogy ne beszéljen politikáról.

Pedig mi csak azért is megálljuk. A mi ilyen melegben nem is olyan nehéz, a hőség élénken emlékeztetvén bennünket arra az igazságra, hogy forró verőfényen legnagyobb jótétemény a hüvös árnyék.

Minélfogva azután, hogy „neveljünk embert", legjobb politika az, hogy neveljünk fákat.

Bizony arról a politikáról vajmi sokat le-

Gőthe Lyrai költeményei.

Forditotta Szász Károly.

(Második közlemény.)

A mily kitünő és páratlan Gőthe a dalokban, épen ugy meghaladja a német költőket a balladában. Tulajdonképen nem is igen lehet más költőkkel összehasonlitani, mert a balladai műfajnak egy egészen saját alakját teremtette meg, mely épen ellentéte a Schiller balladáinak s bármily kitünők is azok a magok nemében mint emelkedett hangu, magas erkölcsi eszméket tartalmazó elbeszélések, de művészi szempontból nem állnak Gőthe balladai művei szinvonalán Az alapeszmének olyan tanulság-forma kifejezése, s a részleteknek az a kiszinezése, a hosszas és körülményes előadás, mely Schiller balladáit jellemzi, bármily szép is mind ez, nem is balladai, nem is gőthei. Rövidség, a főmozzanatok kiemelése s ezek mellett a részletek teljes elhagyása, vagy háttérbe szoritása: ez volt Gőthének egyik fősajátsága s ez jellemzi balladáit is. A legbajosabb feladat volna bárkinek is kisérletet tenni, hogy valamivel megtoldja, vagy megröviditse valamelyik balladáját. Az alapeszmét sem szereti kifejteni, vagy épen kimagyarázni, hanem a hangulatban fejezi ki, vagy kiérezteti, vagy a képzelemre ható varázsban lopja az olvasó tudalmába. Gyakran nem is lehet az alapeszmét hamarjában eltalálni, de azért meg vagyunk fogva s az igaz és tiszta költészet varázsa alatt teljesen megadjuk magunkat a költőnek. Ilyenek legkorábban irt balladái,melyek közül három olyan, hogy az egész világon mindenki ismeri már czime után is, a ki a szépirodalom terén csak valamennyire is körültekintett. „A thuléi király,“ „A dalnok“ és „A villikirály“ (Erlkönig), mind más-más, de egyaránt kitünő szépségüek. Talán mégis legszebbek ezek közt is az első és utolsó. Jól mondja Szász Károly bevezető értekezésében, hogy „a thuléi király a gőthei lyrai balladák legszebbike, Gőthe költői koszorujának egyik örökre hervadhatatlan virága, melyben erkölcsi eszme, érzés, dallam, minden össszeolvad, hogy a lyrai hatást tökéletessé tegye.“ Majd ismét a jegyzetek közt, hogy „a valódi népdal jellegével bir egyszerüsége s naivsága által. Mint zenei dal valódi zene maga.“

A thuléi király.

Élt egy király világ-végen,
Ki a sirig hü maradt;
Kedvesétől, vég-perczében,
Kapott arany poharat.

Nem volt drágább kincse nála,
Egy nap azt nem hagyja el;
Mindkét szeme könyben álla,
Valahányszor hajtja fel.

S a hogy elközelg halála:
A sok várat, kincs-aranyt,
Fiára mind átszámálja —
De nem azt a poharat.

Fejedelmi lakmán üle,
Véle a sok jó vitéz,
Vára termében körüle,
Mely le a tengerre néz.

Ott az agg ivó kiállott,
Hogy végső lobbját igya,
S a szent pohárt ledobá ott
A tenger hullámiba.

Látta mint hull, mint merül meg,
Telik, sülyed, lesz oda . . .
Szemeire ködök ültek —
Többet nem ivott — soha.

A „Villikirály“ ha nem hat is ily erősen az érzelemre, de a képzelmet még jobban megragadja. A viharos éjben gyenge gyermekével lovagló apa aggodalma, midőn nem érti s távoztatni akarja gyermeke rémlátásait, a villikirály lágy és hizelgő kecsegtetései, a gyermek félelme s mindezeknek fokozatos fejlődése a leghatalmasabb dal accentusaiban s a végén az enormis hatásu befejezés: oly költeménynyé teszik, mely Gőthénél is ritkitja párját. A „Vasárnapi Ujság“ 1872-diki évfolyamában szintén olvasható Szász Béla forditásában.

Másnemű ismét „A dalnok“ szépsége, melyhez egy életrajzi vonást is adnunk kell. Általánosan ismeretes, hogy Gőthe a weimari herczegi udvarban töltötte el élte legnagyobb részét, a szeretet, barátság és tisztelet oly viszonyai közt, minőt kevés költő talált valaha Maecenásánál. Gőthe alkalmasint épen akkor irta ezt a balladát, a mely évben nemességre és miniszterelnökségre emelte őt a weimari herczeg. Jól tudta Gőthe, hogy mindezekből szolgai kötelezettségét fogják következtetni sokan s nem volt lehetetlen, hogy a fejedelem is nagyobb és emelőbb kegyelemnek fogja tekinteni adományait, mintsem hogy azokért kötelezettséget ne várhatna. A költői, teremtő szellem függetlenségét akarta kifejezni s ki is fejezte oly teljes hangon, oly szivből jött, őszinte pathoszszal, de mégis oly keresetlen természetességgel, hogy cselekménye csekélysége eszünkbe se juthat, mert a mit ád a költő dalában, azt tökéletesen adja. A költő szabad és független, dij és jutalom meg nem fizeti, le sem köti, mert a dal önmagának jutalom. Ime az alapeszme, az erkölcsi önérzet, melylyel Gőthe a fejedelemmel való barátságot is megmentette, de megőrizte szellemi függetlenségét is. S mi szépen varázsolja a költő a hangulat által elénk a középkor lovagi világát, azt csak érezni lehet, de kimagyarázni nem.

A dalnok.

Kit hallok a kapu előtt?
Ott lenn a hídon mit zeng?
Előnkbe hivjátok fel őt,
Dalát hadd halljuk itt bent!
Szól a király, — apród szalad, —
Apród jő, — az parancsot ad:
Bocsásd be hát az aggot!

Dicső urak, üdvözlek én!
Szép hölgyek, nők, idvezlek!
Csillagsereg fénylő egén!
Egyenként ki nevez meg?
Minden mi szép itt, mily dicső!
Zárulj be szem, — most nincs idő
Bámulva kéjelegni.

S szemét lecsukj' a hegedős,
Húrját keményen ütve.
Bátran figyel sok büszke hős,
Szép hölgyek szem-lesütve.
Királynak megtetszék a dal,
S egy arany lánczért küld, aval
A dalnokot diszítni.

Arany lánczot ne adj nekem
Add azt lovagjaidnak.
Szemökkel is harczterében
Kik kopjákat hasitnak.
Avagy korlátnokodnak add,
Vállán a súlyos gondokat
Még ezzel is növelni!

Én dallok, mint madár dalol,
Zöld ágon, lomb-árnyalva;
A dal, melyben szív hangja szól,
Magának dús jutalma.
Kérnem ha mégis tán szabad,
Kérlek: legjobb borodból adj
S hozasd arany pohárban.

Kiitta mind: Oh enyh-ital!
Benned mi égi láng ég!
Dús ház az, ég áldásival,
Hol ez csekély ajándék
Azért, ha jól lesz dolgotok,
Istennek hálát adjatok.
Mint nektek e borért én!

Más korszak szülöttei s tán nagyobb nemü, de nem tökéletesebb müvek „A korinthosi ara“ s „Isten és a bajadér.“ Ha a Schiller balladáinak kedvelői amazokat egyszerü dalformájokért talán (bár helytelenül) tartalmatlanoknak mondhatták volna is: e két műről nem mondhatják azt, mert míg amaz egy nagyszerü tragoedia, melyben egy szerelmes ifjú pár az ókori pogány vallás és a keresztyén hit küzdelmében végzetszerüen elbukik: addig emez egy apotheosis az igaz szerelemre, mely a bűn mélyéből is istenek közé emeli a földi halandót. Amaz a keresztyénség és pogányság harczában a rokonszenvet a régi, az enyésző mellé hajlitja művészi szempontból, míg emez a hindu legenda eszméjét egész krisztusi magaslatra emeli, szintén művészi tapintattal. Alig volt valaha költő a világon, ki anyagja felett föltétlenebb s fejedelmibb hatalommal uralkodott volna, mint Gőthe. Soha sem törekedett semmit megcsinálni valami záros határidő alatt; évekig, évtizedekig volt türelme elvárni, mig az emberben a teremtő erő a hatás magvát kikölti és kivirágoztatja. Töredékeit ujra és ujra visszafojtotta szivébe, hogy annál életteljesebben hajtsanak ki ismét, midőn idejök teljessége megérkezik. Fiatalkori erős hatások is gyakran csak élte delén váltak szabadon alkotható anyaggá, mert ő maga a büvészmester volt — mint szintén egyik balladájában irja — ki a felidézett elemeket teljesen markában tartja s souverain hatalommal bánik velök alkotásaiban, vagy ismét visszaparancsolja őket rejtekhelyökre. Alig volna irónak a világon annyi töredéke, mint Göthének, ha a kedvező szerencse oly hosszu élettel s állandó egészséggel meg nem áldja, mely alatt annyi darabot egészszé te remthetett.

„A korinthosi ara“ alapeszméjét is ifjuságától kezdve magával hordozta s az „Isten és a bajadér“ is évekig forrongott nem tervtelen agyában. Egy héten irta mind a kettőt: meg is látszik rajtok, hogy ikertestvérek. Amabban egy keresztyénné lett család leánya, kit pogány vőlegényétől elszakitva, Krisztusnak jegyeztek el, találkozik volt vőlegényével, s a természet örök, elfojthatlan törvényének megtiprását a leány megrenditő pathoszszal panaszolja ifjának, hogy mivé tette őt az uj hit s igazi papnői fenköltséggel mondja anyjának, ki őt ifjánál meglepi:

„Oh anyám, anyám! — szól tompa hangon,
Megirigyléd e szép éjszakám'?
Meg se hagysz e meleg helytt nyugodnom,
Igy uj kinra keltem föl csupán?
Hát nem volt elég:
Hogy lányod fejét
Koporsóba hajtád ily korán?

Ám a sir békói le nem fognak,
Végzetem kiüz szük öbliből.
Mormogó danája papjaitoknak,
Sem áldása, nem hat égre föl.
Sziv ha lángba van:
Só s viz hasztalan,
A szerelmet meg nem hűti föld.“

Az „Isten és a bajadér“ nem ily megrenditő, de alapeszméje szintén ily hatalmas s tán mégis átlátszóbb tisztaságu (nem mernők tökéletesebbnek is mondani) alkotás. Mahadöh, a hindu isten, leszáll a földre, hogy az embert mint ember ismerje meg. Becsábitja egy leány magához, kit ott egészen szerelemre ragad a szép ifju, s aztán reggelre holtan találja kedvesét a lyány. A hullát viszik, hindu szokás szerint máglyára s midőn a lyány a valódi hitvesek törvénye szerint, férje holttestével együtt szintén el akarja magát égettetni: visszautasitják.

S összerogy a máglya mellett,
Jajgat vad keservesen,
Gyilkos láng, férjem benyelted
Hév öledben keresem.
Vagy az égi szép alaknak
Hamva maradjon csupán?
Ő enyém! az! enyém volt csak!
Ah, egyetlen éjszakán!
Énekli a papság: „kihozzuk az aggot,
Munkába ha fáradt, végkép ha elaggott,
S kihozzuk az ifjat, nem vélve, korán.

Halld papjaid tudományát:
Férjed ez nem volt neked;
Hozzá, gyönyörök leányát,
Semmi sem köt tégedet.
Árny csupán testet kisér el
Oda hol nap nem ragyog,
Csak a hitves megy a férjjel;
Ez dicső tiszt s drága jog.
Zengj trombita szent gyászt! Ti istenek égben.
Vegyétek az ifjut e máglya tüzében,
Föld dísze imént — s most lángba lobog.

De a leány mit sem hall, rohan a lángnak szerelmében, fájdalmában s ime — az istenifju kiemelkedik a lángok közül s kedvesével ég felé száll, mert az ég örvend a töredelmes megtérőkön s ilyenek sorsa is lehet az istenülés.

Még egy kis kedélyes vonást jegyzünk ide Szász Károly jegyzeteiből. Gőthe épen azokban a napokban végezte be „A korinthosi arát“ s az „Isten és a bajadér“-t, a melyekben Schiller a maga „Búvár“ czimü balladáját, a mire Gőthe tréfásan jegyzi meg egyik levelében: „Helyes, hogy mig én a magam párjait tüzbe viszem s tüzből hozom ki, az ön hőse (a búvár) az ellenkező elemet keresi.“ Valóban az igazi költészetnek alig is van két eltérőbb iránya, mint a melyet Schiller és Gőthe követtek, balladáikban is. A lyraibb és eme drámaibb balladák ifju és férfikorának termékei voltak, s öregségére olykor-olykor mesterkéltség is erőt vesz rajta s mint a római költő mondja Homérról, néha az öreg Gőthe is szundikál; de mikor felébred, ismét olyan darabokat ir, melyek bármely ifju költő teremtő erejét bizton hivnák versenyre. „A hű Eckart“, „A halott táncz“, de kivált az elüzött és visszatérő grófról szóló Ballada oly nagynemü alkotások e kicsiny formában, hogy a művészeti ballada-irodalom első termékei közé tartoznak az egész világon.

Ezen korszakból is közöljük a „Jámbor és Jámborné“ czimü kedélyes életképet, mely egy bohó kis népmese minden báját egyesiti magában.

Jámbor és Jámborné.

Holnap Szent-Márton napja van,
S ki urát szereti,
Mint Jámborné: kalácsot gyúr,
Libát is süt neki.

*

Pápai műemlékek

PÁPA MEGYEI VÁROS MULTJA, JELENE ÉS KÖRNYÉKE. Pápa ismertető leírása. Szerkesztette dr. Tóth Lajos, írták : Horváth Elek és dr. Tóth Endre. Kultúrtörténeti és idegenforgalmi szempontból igen értékes kiadvány ez a kis könyv, amelynek illusztrációi sok kevéssé ismert műemléket mutatnak

be. A szép címlapot Závory tervezte, a kiállítás a Pápai Főiskolai Nyomda munkája.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1936. 229. l.

Pápai Esterházy-
kastély

l. Römer Bakony
167. l.

res publiques“ (u. o.): „Meg nem engedett, nem kívánatos és erkölcstelen versenycselekmények“ (Kamarai Közlöny, VI. évf., 1937, 11. sz.); „Árrombolás és hitelvédelem“ (u. o., VII. évf., 1938, 3. sz.); „Az új angol védjegytörvény“ (u. o., VII. évf., 1938, 1. sz.). „A legkisebb munkabérek politikája Magyarországon“ címmel előadást tartott az egyetemi közgazdasági intézetben. Szerkesztette az Iparjogi Szemle „Külföldi joggyakorlat“ rovatát s a lapnak németnyelvű kiadványát. Prágai és bruxellesi kongresszusok számára készült jelentések szerkesztésében is résztvett, s a prágai kongresszuson résztvéve, előadást is tartott. A Szabad Egyetem, a rádió és közgazdasági szaklapok keretén belül ismeretterjesztő előadásokkal, illetve cikkekkel szerepelt.

A szegedi tudományegyetem jog- és államtudományi karáról:

Dr. Balog Győző (1909. Szeged, róm. kat.), szegedi kir. törvényszéki joggyakornok, (Menyhárt professzor) magánjogi tanulmányok végzésére 400 P belföldi ösztöndíjban részesült. A család magánjogi védelmével foglalkozott. Az utódállamok jogainak, továbbá a német és olasz jogrendszereknek családvédelmi intézményeit vizsgálta. Összehasonlítva ezeket a magyar jog hasonló intézményeivel az idevonatkozó magyar irodalom eredményeinek felhasználásával kísérelte meg a család magánjogi védelme szempontjából szükséges reformok leszűrését a házasságjog, az örökjog és a birtokjog területén. A házasság-

< Papa vára >

<] és ostroma
1597. aug. 19
Rézm.
Repr.
Hadtört. Közl
1914. 13. l.

sal hevesen diskurálgatva és az ügy ismert és ismeretlen részleteit mohón megbeszélve lesték, amig A Nap egyetlen példánya hozzájuk kerül. Az utolsó olvasó a lapnak már csak zilált foszlányait kapta meg. Egy izzadt, foltos, elszakadozott, megviselt lappéldányt, amely az izgalmak lidérctüzében száz és száz kiváncsi ember kezén fordult meg. Ebből a már el sem olvasható lappéldányból betüzte ki a legmagasabb sorszámmal biró kávéházi vendég Zalaegerszeg hirhedtté vált szülöttjének különös esetét az udvarral és az udvar egyik csodaszép, ismeretlen és a névtelenség homályában maradt dámájával.

Ez volt a Mihajlovics-riport első része.

A második része azonban már sokkal bonyolultabb és titokzatosabb volt. Herczeg Géza másodszor is leutazott Zalaegerszegre és másodszor is beköszöntött Mihajlovics Gézához. A volt főhercegi nevelő majdnem brutálisan fogadta a fiatalembert. Sulyos szemrehányásokat tett néki, hogy mindazt, amit vele a legnagyobb diszkrécióval közölt, megirta A Napban. De Her-

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Pápai fa- és kő-
faragó műhely
a XVIII. században.

Horváth Papa
92, 93, 94. l.

Tagadja, hogy a
pápai templomok mű-
vészi faragványait
pálos szerzetesek ké-
szítették. Kevesen voltak,
tanítással foglalkoztak.
E. kiváló becsű emlé-
ker mesterei világiak voltak.

Pápai Ágnes

Önálló zeneiskolák c.tervpályázat 1979.

9-es bírálati sorszámú terv.

Tervezők: Pápai Ágnes
Solta József
Garancsi Andrásné
Garancsi András
Major Péter
Szomolányi Ervin

Munkatárs: Földvári Ágnes

megvételre került

Magyar Építőmüvészet

1979/4

Lapl.

Barla Szabó ~~Gábor~~
Tudományos Kutató részére

MTA Müvészettörténeti Kutatócsoport
Budapest
I.Uri-u.62.

Értesültem,hogy a Magyar Képzőművészeti Lexikon elkészitéséhez az MTA Müvészettörténeti Kutatócsoportja,egy régebbi kezdeményezést folytatva összeir mindenkit,akiről valami hir megjelent.

Nővérem,Pápai Éva -szintén képzőművészettel foglalkozik 1972 óta kiállitó. /grafikus/

Szeretném az Önök rendelkezésére bocsátani adatait.

1951.XI.20-án született Szombathelyen.
Mestere: Az Európa hirü Gy.Szabó Béla Kolozsvárott.
Kiállitásai főleg-közös kiállitások- Erdély, Veszprém, Jugoszlávia,Svájc, Egyéni: Békéscsaba 1976-ban.
Irások jelentek meg: 1975-ben Európában:FISAE -Dánok adták ki.
A Vas Népe c.napilap,valamint a Napló irt cikket munkásságáról. Előbb emlitett több alkalommal is, mig az utóbbi 1978 juliusában.

Kérem T.cimet , ha bármilyen ,kérdése van a továbbiakban állok rendelkezésére.

T o r o n y,1978.X.30.

Tisztelettel: Pápai Tibor

Pápai Tibor
Torony
9791.

Palpai Eva

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 SEP 23

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Pápai Éva

1021

Pápai Éva: Ady-illusztráció

Kerényi Jenő 1960-ban formált bronzfigurája: az Integető nő

(Foto: Borbás)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JAN 29
VAS NÉPE
Pápai Éva
1021

PÁPAI ÉVA: ILLUSZTRÁCIÓ

A fiatal toronyi grafikus a Kolozsváron élő európai hírű festő- és grafikusművész tanítványa. Már több nemzetközi kiállításon szerepelt. Pápai Évát most Svájcba, a Lugano város által rendezendő Ex Libris kiállításra hívták meg.

érdések, an
zonya szeme
Albert"-nek,
ilságosan is
őeknek tűr
ıdni akarta,
nűködik-e
mellyel az összeköttetés
negszakadt. Anyagi termé-
zetű kérdések is érdekelték
Direktort: a háború kitö-
ése nemcsak a kapcsolatot,
zakította meg, hanem lehe-
etlenné tette azt is, hogy
háború kitörése után sürgőssé vált a kapcsolat helyreállítása, de az a valóban biztos módon — éppen a háborús viszonyok miatt — olyan sokáig tartott volna, hogy addig nem várhattak.

Hírek a zseblámpában

A találkozó légköréhez jó-
ékonyan járult hozzá Lene
sszony, Radó felesége, aki
mint Ruth, szintén Németországból származott. Ő — legalábbis amennyire a

Új tévésorozat

Kárpáti György, a népszerű „Születésünk titkai" sorozat rendezője 13 részes, egyenként 35 perces személyiséglélektani sorozatot készít dr. Ranschburg Jenő és dr. Popper Péter pszichológusok közreműködésével. Képünkön: dr. Ranschburg Jenő a kamera előtt.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 FEB 11
NAPLÓ VESZPRÉM
Pápai Éva
1021

Pápai Éva:

Hajnal

Növendé
a Bartók

Növendékhangversenyen is számot adnak felkészültségükről a pápai Bartók Béla Zeneiskola tanulói. A havonként megrendezésre kerülő, belépőjegy nélküli eseményen — néhány perces kis műsorával — 20—30 fiatal lép a közönség elé. A képen Csendès Tamás, Lovas Csaba és Szabó Sándor klarinétt-trió, Ónódy György tanítványai.

(Foto: Fisch Vilmos)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-069, 337-748, 340-726
1974 MÁR

Vas Népe

Pápai Éva

1021

Pápai Éva: Rába parti sellő (linó)

Az árkád

nak a XVII-
rásos forrás

Az elmúlt
reállították
szebb műeml
kori nagyka
kápolnát és gótikus részleteket tártak föl a XIV. században épült Salvatore templomon.

Az írásos utalások, a már ismert középkori emlékek indokolták, hogy fokozott gonddal, óvatossággal nyúljanak a külsőre-belsőre jelentéktelennek látszó, eklektikus épülettömbhöz, amely a négykaréjos „csontkápolnához" csatlakozott.

A történeti kutatás, a feltáró munka nem volt eredménytelen. A külső vakolat leverésével sikerült megtalálni azt a kerek kápolnához csatlakozó épületet, amelyet 1360 körül alapítottak, s az Ágoston-rendiek kolostora volt. Az épületről eddig csak régi írások tanúskodtak.

A Városépítési Tudományos és Tervező Intézet véleménye szerint egyetlen ilyen jellegű emléke ennek a kornak, középkori ablakai, ajtója, apróbb-nagyobb részletei mindenképpen az épület megmentését sürgetik oly módon, hogy a falu mindennapi életébe bekapcsolódó funkciót kapjon.

A csontkápolna.

Pápócon, amelynek a megmentése feltétlenül szükséges.

A községi tanács úgy határozott, hogy ebben a műemléképületben alakítja ki a falu kulturális központját.

A Városépítési Tudományos és Tervező Intézet vázlattervi szinten elkészítette a középkori alapokat és szinteket figyelembe vevő tervet. A történelmi értékű részleteket helyreállítva alakítanak ki egy nagy előcsarnokot, klubhelyiséget, könyvtárat olvasóhelyiséggel, egy nagytermet és néhány kisebb szobát.

Feltárul tehát az értékes pápóci műemlék, s egyúttal új tartalmat kap: szolgálja majd a község lakóit.

Káldi Judit

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

VAS NÉPE

Pápai Éva

1021

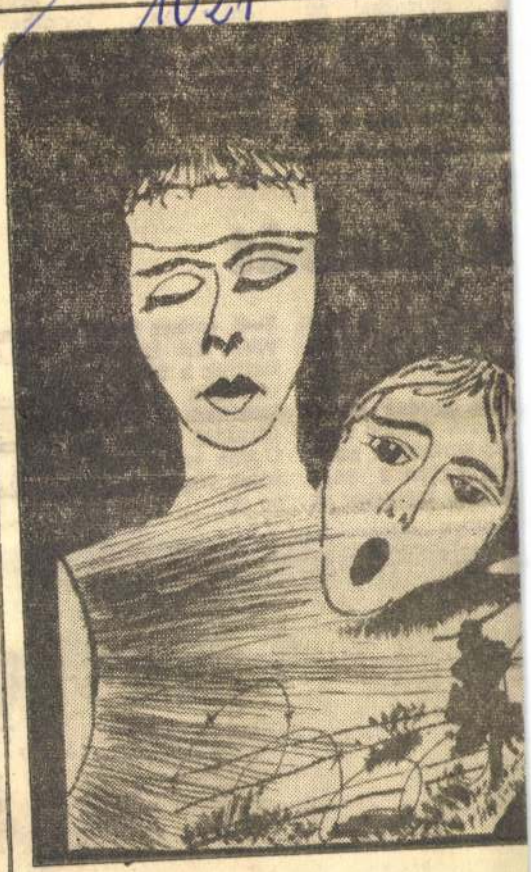

Pápai Éva: Illusztráció

abát

a hát-
e szélt,
zevarr-
résszel
körbe
ot úgy,
ál min-
l sze-
reket a

7—8. sorban ismét előgyasztunk. Ezt követően felébe hajtjuk a fekete szélt és a visszáján apró öltésekkel levarrjuk. Vigyázzunk, a cérnával össze ne húzzuk. Ugyan ezt a szélt kötjük az ujjak végére és a zsebszélekre is.

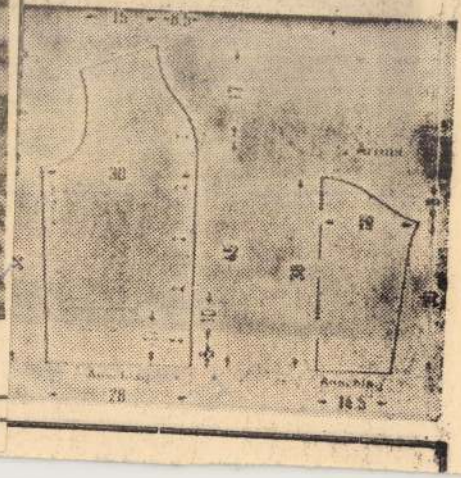

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 OKT 8

Vas Népe

Pápai Éva
1021

nem szerzik meg így azt.

Orsovai Emil fordítása

Pápai Éva linometszete

számottevő
Időközben r
felvételekkel,
mérési eredm
dagodott a cs
mációtára. A bolygó legutób-
bi „látogatója" a Mars—6 szovjet űrkutató állomás volt, végrehajtó egysége minden eddiginél értékesebb információkkal szolgált.

AMIT MÁR RÉGEN TUDUNK

A Mars belülről kifelé haladva a bolygórend zerünk negyedik tagja. A Naptól átlagosan 228 millió kilométer távolságban közel köralakú pályán kering. Legnagyobb földközelsége 15—17 évenként következik be, ekkor 55—57 millió kilométerre van a Földtől. Keringési ideje majdnem kétszer annyi, mint a Földé: 687 nap. Tengelye körül alig valamivel több idő alatt fordul meg, mint a Föld.

A Mars, méreteit tekintve, közbenső helyet foglal el a Föld és a Hold között: átmérője kb. 6800 kilométer, fele a Föld átmérőjének és kétszerese a Holdénak. Felszíne alig nagyobb, mint a Föld felszínének negyede. Tömege a Föld tömegének tizedrésze, ami azt jelenti, hogy a Marson minden tárgy két és félszer olyan könnyű lenne, mint a Földön.

ELKÉSZÜLT A MARS-GLÓBUSZ

Az amerikai Mariner—9 automatikus űrlaboratórium 1972-ben összesen 7300 jómi-

gásodnak, meredek lejtőkk
A hegyek közül feltűnően k
emelkedik a Nix Olympi
nevű, több mint 20 000 mét
magas csúcs. A harmad
tájtípus az a mintegy 160
kilométer átmérőjű, jobbá
sík terület, amelyen sem kr
ter sem más jellegzetes dom
borzati egyenetlenség nincs.

A mélyreható tektoniku
folyamatok több tízmillió év
vel ezelőtt mentek végbe
Marson, vélik a tudósok
Mintegy 25 000 évvel ezelőt
még folyóvizek töltötték ki
ma üres medreket. Akkoriba
melegebb lehetett a bolyg
éghajlata, s a légkörben je
lentős mennyiségű oxigé
volt jelen (ma csaknem telje
egészében széndioxid tölti k
a földinél százszorta ritkább
légkört).

HOVÁ LETT A VÍZ?

Felmerül a kérdés: honnan keletkezett a víz és hová tűnt el, miért víztelen ma a Mars, és csakugyan nincs-e rajta víz?

A víz valószínűleg az egykori vulkánikus tevékenység kapcsán, gázokkal együtt tört fel a bolygó felszínére. Mivel a Mars légköri nyomása mellett a víz fagypontja mínusz 70 C-fok körül van, nincs kizárva, hogy a felszín alatt, az örökké átfagyott rétegben még ma is jelentős vízkészletek vannak. Ám ha ez vízgőz formájában a felszínre jut, a vízmolekulák a Nap hatására hidrogénre és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pápai Éva

1973 MÁJ 19

Napló Veszprém

Fiatalok műhelyéből:

1021 Tanulmányfej

(Pápai Éva linómetszete)

alan gozoljuk.
egy soron szor
rgoljuk körül
zítjük. A harm
két sor röv
rgoljuk körül. (S

otek

egsütjük. A zsírját egy ke-
s vízzel és frissen őrölt
rssal felforraljuk, s a hús-
öntjük. Burgonyapürével
salátával tálaljuk.

KEVERT ÜDÍTŐITAL. gy pohárba 3 cl málna-, m- vagy csipkeszörpöt és kávéskanál citromlét önnk, majd felöntjük egy veg Colával. Elkeverjük és onnal fogyaszthatjuk.

TEJSZÍNHABOS GYÜLCSÖS PISKÓTA. 8 tosból piskótát készítünk. epsibe öntjük, majd belerunk többféle párolt gyülcsöt és 15 dkg durvára gdalt diót. Sütőbe tesszük 10—15 perc alatt megsütk. (Ne nyitogassuk a sütőt, rt összeesik a tészta.) Ha egsült, és kihűlt a tészta

járó elhízás elég gyakori. És mivel az elhízott emberek általában kevésbé szeretnek mozogni, mint a normál súlyúak, idősebb korukban nemcsak az elhízás, hanem a mozgás-szegénység káros következményeit is viselniök kell. Az elhízás elsősorban a szivet és az izületeket „készíti ki" időnek előtte. Egy harmadik összefüggés, mely az érrendszerrel kapcsolatos nem annyira szembeszökő, mint az előző kettő.

Az érelmeszesedés okainak tisztázása céljából több külföldi országban évtizedekig vizsgálták egy-egy város több ezer lakosának táplálkozási szokásait, mozgását, életkörülményeit. Ezek a vizsgálatok egyértelműen amellett szóltak, hogy a két fő hajlamosító tényező: a magas vérnyomás és a vér magasabb

pec
me
zód
kor
rév
N
má
az
vel
vag
ily
por
ere
ma
azo
hic
(cu
zsí
hér
hú
tot
mi
ére
lít
cs
ne
A

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 MÁJ 1-31

Vas Népe

Pápai Éva

1021

Pápai Éva: Öreg juhász (linómetszet)

A LAN
tefele bony
cas mozgó
ki megdőlt
mentés kép
gos van, a
hoz negyed
dulnak útn
A BAZ
BOLT előtt
MÖLCS-nél
átvétel, a b
mögött teherautó áll, málnát, meggyet, cseresznyét, paradicsomot, zöldpaprikát hordanak be a rekeszekben, uborkát papírzsákokban. Két kiszolgálója van a boltnak, anya és lánya, de valami titokzatos ok folytán (központi rendelet, bizalom hiánya — ki tudja?) nem oldják meg, hogy egyik intéze a átvételt, a másik a kiszolgálást. A tény: ÁRUÁTVÉTEL ALATT, A KISZOLGÁLÁS SZÜNETEL.

A teherautón hozott rekeszek pontosan olyanok, — méretre, állapotra — mint a bolt rekeszei, de az áru — darabonként! — átkerül amazokból emezekbe. Az egyik rakodómunkás a hóna alatt fogja a teherautó rekeszét, a másik belemarkol, kivesz egy paprikát. — Egy! — mondja, s átadja a boltvezető anya kezébe. — Egy! — énekli utána az anya, s elhelyezi a paprikát a bolti rekeszbe... — Kettő! — Kettő! — Három! — Három!... Tegnapról maradt áru is van. — Abból nem lehetne közben kiszolgálni? — kérdi valaki. — Nem — mondja —, áruátvétel van!

Megadóan várakozik a sor, mindenki szép árut akar, s nem szeretné felbőszíteni a boltvezetőt. Meg különben is, nyilvánvaló, hogy ez neki sem népünnepély, valahol távol messze valami emeleti szobában fogalmazódott meg az a Rendelet, Körlevél, Utasítás, Irányelv, Szempont, mittudomén, mely a többi között leszögezi, hogy *lehetőleg darabonként eszközlendő*... és: *ki-ki személyileg felelős a saját rekeszéért (rekeszeiért)*... és nincs kizárva, hogy a jelenleg döglött LÁNGOS ÉS SÜLT HAL bódé mögött ott lappang egy ellenőr, aki már alig várja, hogy saját személyét, állását, jelentőségét, létét a világban egy ilyes-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 ÁPR 30
VAS NÉPE
Pápai Éva

1021

Pápai Éva: Plakátterv.

(Vasvár)
1. Heute
rely: 1.
hárd) 31
szegi Há
vol: 1. H
Hámán)
vár) 519,
503. —
L. 52.5. –
4:22.6. —
NLG 277
p., 3. Ent
4. Vasvár
Hámán 8
G. 73 p.

Fiúk, II. kcs. 4x100 m: 1. NLG 47.3, 2. Rudas L. 48. — *4x400 m:* 1. 405-ös Szm. DSK 3:50.7, 2. Kőszegi Mg. Szk. 3:52.2, 3. NLG 3:54.6. — *4x1500 m:* 1. NLG 19:08.6, — *3000 m-es csapat:* 1. NLG 1 p., 2. Kőszegi Jurisics 59 p., 3. 405-ös Szm. DSK 60 p. — *Gát, csapat:* 1. NLG 19.8, . 405-ös Szm. DSK 20.04, 3. Latinka S. 20.08. — *Távol csapat:* 1. NLG 587, 2. Kőszegi Mg. Szk. 549, 3. Latinca S. 532. — *Magas csapat:* . NLG 168, 2. Latinca S. 63, 3. 405-ös Szm. DSK 158. — *Súly csapat:* 1. NLG 11.72, n. — *Diszkosz csapat:* 1. Latinka S. 25,65. — *Gerely csapat:* 1. NLG 35,30. — *I. kcs. 4x100 m:* 1. NLG 46.2. — *4x400 m: 1. Celldömöki G. 3:39.4 új megyei ifjúsági csúcs,* 2. NLG 3:39.7. — *100 m:* 1. Tóth (Szentgotthárd) 11.4. — *200 m:* 1. Kardos

Tizennyolc la

1971-ben írták ki az első Szombathelyen a serdülő labda Kupát.

Az eltelt évek azt igazolták, kezdeményezés volt e torna, h dezvény iránt évről évre nő a Különösen az utolsó három év fel az egyesületek e torna jeler zás nékül állíthatjuk, hogy a s rúgók országos seregszemléjév varia Kupa.

Idén ma, szombaton és holna vasárnap ismét Vépen kerül m a torna. Ezúttal nevezési csúcsr tunk be, 18 csapat nevezését versenybíróság. A 18 csapat kö I-es labdarúgó szakosztályokat eddigi kupák során legered szerepelt a Békéscsabai Előre S a győztesek között találjuk a 7 dás és a legutóbbi győztes Bp. patát is. A szombathelyi vár gyelőség azt tervezi, hogy 197 gyar Labdarúgó Szövetséggel ve a hagyományos tornát nem lesztik. Természetesen a rend

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vas Népe

1976 MÁR 27

Pápai Éva

1021

sárrét 76. Pápai Éva

.— 41 kg: Szabó I.
kg: Hermann F. —
Várnai. — 53 kg: Ki-
s. + 58 kg: Korpács
. — „B" kategória kö-
ás, 35 kg: Simai. —
Kovács S. — 41 kg:
vics. — 45 kg: Horváth
rvár). — 49 kg: Kappel.
kg: Pradalits. — 58 kg:
zi. — 63 kg: Magdics.

senyzol).
— Az volt a
„A" kategóriába
fejlődésünket —
Gáldonyi László
Sportiskola edz
kategóriásokat a
tuk kötöttfogásban,
Kozma István emlékversenyre felkészülten álljunk ki. Nem titkoljuk, szeretnénk visszaszerezni a porcelán serleget.

dt el a Tanárképző —
AC kosármeccs?

Pápai Éva:

Sárrét

(Linometszet)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-48,340-726
1975 JUN 22
Vas Népe

Pápai Éva
1021

Pápai Éva: Vázlat

Uborkaszezon?

— szó si

A nyár, a művelődési otthonok életében általában holtszezon szokott lenni. Alig-alig terveznek ilyenkor valamilyen programot a népművelők, a közművelődés szakemberei. Megkérdeztük a művelődési otthonok igazgatóit, vajon az idei nyár uborkaszezon lesz-e?

Kőszeg

Szendrő Mihály, a Jurisich Miklós Művelődési ház igazgatója: Nálunk, sajnos, uborkaszezon lesz a nyáron. Azért mondom, hogy sajnos, mert igazán nem rajtunk múlik, hogy nem csinálhatunk programokat. Hat hétig zárva lesz a művelődési ház lovagterme, ugyanis, most a legkevésbé forgalmas hónapokban kell elvégeztetnünk a felújítási munkákat. Korszerűsítjük a színpad-világítás technikáját és a hangtechnikán is változtatunk. Mindez körülbelül kétszázötvenezer forintba kerül.

Azért teljes holtszezon emberi furcsaságokig csaknem mindent felölel. Június végén nyitjuk meg a hat ifjú népművész kerámia alkotásaiból álló kiállításunkat. Július végén Kovács Kati látogat hozzánk, majd augusztus húszadika körülre egy Páva-kör találkozót tervezünk. Szakköreink most nem működnek, klubjaink közül az ifjúsági lesz a legaktívabb a nyáron. Hetente egyszer lesz előadás, szombatonként lemezműsor, vasárnap délutánonként pedig ötórai tea, melyen egy beat együttes adja a zenét.

Celldömölk

Kuthy Márta, a Kemenesaljai Művelődési Központ igazgatónője: Most újítjuk majd fel a művelődési központot, kiegészítjük és jobban felszereljük. A öltözők például új faburkolatot kapnak, de a mosdókat is rendbe hozzuk. Ez a munka előreláthatólag két hetet vesz majd igénybe. Ettől függetlenül nem lesz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 21

Vas Népe

Pápai Éva grafikus
1021

Vasi grafikus a Nemzetközi Ex Libris kiállításon

Tavaly szeptemberben rendezték meg a jugoszláviai Bled-ben a XV. Nemzetközi Ex Libris Kiállítást, Európa, Egyesült Államok és Kanada részvételével. Magyarországot zömmel budapesti grafikusok képviselték. Vas megyéből Pápai Éva kapott meghívást. A tehetséges toronyi lány szép Ex Libriset a Bukarestben megjelenő Művelődés című magyar nyelvű folyóirat is közzétette.

brilis elején nyilik

zenei életünk új k

a szombathelyi hangve

lszabadulásunk 30. évlólóját Vas megye zeélete országosan egyeló eseménnyel ünnepei— az új, szombathenangversenyterem avatál. Milyen lesz az ünnepi ram, s hogyan szolgálja yénk közművelődését a bbiakban az új hangverterem? Erről kérdeztük *Petró János*, a Szombati Szimfónikus Zenekar neigazgatóját úgy is, a hangversenyterem házdáját.

— Mit jelent a megye zenei életében, a függetlenné vált Szimfonikus Zenekar számára ez a szép új otthon?

– Nemcsak megyei öröm, zágos jelentőségű is, tamegkezdtük az utat ahhogy más vidéki városban is épüljön hasonló. zen a közművelődésről, a nkásműveltség emelésé elsősorban nem beszélni l, hanem megteremteni zá a feltételeket. S ez a nyezetre is vonatkozik. A ei élethez vidéken ugyank a feltételek szükségemint a fővárosban. Jálunk a művészeti feltéek már korábban adottak tak, most, a hangversenyem bekapcsolásával reljük a kettő szerencsés ilkozása csak jó eredmé eket szülhet. A koncertem egyben a Szimfonikus nekar állandó próbaterme lesz, s ez ideális, hiszen próbálhatunk, ahol konertezünk.

— Mikor, mivel avatják a hangversenytermet, milyen zenei rendezvénysorozat kerül a méltó „tető" alá?

— Április 5-én, este fél olckor ünnepi hangvernnyel nyitunk. Műsorra erül Erkel Ferenc: *Ünnepi jtány* című műve, amelyet Nemzeti Színház megnyisára írt annak idején. az n Liszt Ferenc: *A-dúr zonraversenye* és Kodály Zolin: *Psalmus Hungaricus* című műve. Közreműködik ntal István Kossuth-díjas s *Simándy József* Kossuthíjas művész, valamint a *kas* és Saint Saëns: *Állatok farsangja* című műve kerül a delegált ifjú közönség elé. A mesélő *Halász Judit* művésznő lesz. S két ősbemutatót is tartogatunk a hangversenylátogatók részére, két magyar zeneszerzőt is megihletett a szombathelyi új hangversenyterem: ide írták művüket.

— A rangos zenei program a törzsközönségen kívül nyilván sok új hangversenylátogatót is szerez. Hogyan kívánják őket megtartani a későbbiekben?

— Az új otthon s a program valóban vonzó, s az új közönségre gondoltunk, amikor még áprilisban és májusban műsorra tűzünk két koncertet, egy Johann Strauss és egy Bach estet. Önálló szervezőirodánk a szocialista brigádokkal veszi majd fel a kapcsolatot, sok brigád eddig is látogatta hangversenyeinket, ezután is számítunk rájuk. A bérletes közönség részére kézbe adjuk a terem alaprajzát, e-szerint kérhet állandó ülőhelyet. Ősszel hangversenyiskolát indítunk. Tudom, nem jó ez a megjelölés, nem is pontos, hiszen az öt előadásból álló sorozatban amolyan Bernstein-féle módon arról kívánunk szólni, hogyan kell zenét hallgatni. Azt szeretnénk, ha az élőzene közelségét, hangulatát megéreznék: nem tanítani akarunk ezzel, hanem a zenét megszerettetni. Talán ez a cím jobb lenne: Miért szép? Hangulati-esztétikai bevezetés lesz ez a hangversenyek, zeneművek világába.

— Milyen közművelődési funkciót lát el az új koncertterem?

— Arról már szóltunk, hogy a Szimfonikus Zenekar otthont kap benne, s a tavaszi bérlettel pedig rugalmasan tudunk programot tervezni rangos vendégművészekkel. Itt lesz az összes szombathelyi ifjúsági hangverseny, s ezt nagyon fontosnak tartom, hiszen ez a réteg a jövő zeneértő közönsége. Az általános iskolások bérlete mellett szeretnénk életrehívni a közönis-

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1973 SEP 16

Vas Népe

Pápai Éva

1021

Pápai Éva: Pihenő (linometszet)

ontos. csak a
ogy szerelmi
ogy civakodó,
ozzátette, így
áltozni, mert
esz jó vége.

Ilyen komisz
zett ki mérgéb
án odavitte a
oz, átvette a
isszament a
rra, hogy ebb
ány lesz.

De nem ez történt. Az Árvai mellett ülő asszony kiépte a levelet Árvai kezéből, és felolvasta a Döbrösi által írt jellemzést. Óriási rögés tört ki, majd szétdőltek a kacagástól. Mind Árvaival kocintottak, éltették, no neked megadták, kiáltották, és véget nem ért az ugratás. Szegény Árvai velük nevetett, ujjával megfenyegette a jóval odébb ülő Döbrösit. Azután engedelmet kért és kisietett a vécébe. A társaság még javában nevetett, mikor a vécé felől hatalmas dörrenés hallatszott, és a takarítónő ijedten beszaladt, hogy az úr agyonlőtte magát. Óriási felfordulás, doktort hoztak, az öngyilkost a biliárdasztalra fektették, megpróbáltak vele mindent, de hiába. Árvai hanehéz munkájában támogatni. Hogy volna-e? Mikor tegnap még azt nem tudta, hogyan lógjon meg a szállodából. Nagyképűen kijelentette, hogy amennyire szerény tehetségétől telik, áll a kapitány úr rendelkezésére.

Három vádlott aláírását tanulmányozta nagybuzgón, aztán leadta a véleményét, afféle se hideg, se meleg véleményt, ami mindenkire passzolt, úgy látszik a vádlottakra is, mert a rendőrkapitány helyesléleg olvasta, és mindegyikért kifizetett tíz pengőt.

Egy ilyen vidéki kisvárosban mindennek gyorsan híre

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

VAS NÉPE

Pápay Éva

DEVECSERI ZOLTÁN:

Csend-élet

Nagyapám papírtalpú bakancsa
töri ébredéseimet,
legenda — csendélet:
Ezerkilencszáznegyvenkettő:
— az asztalon víz, kenyér, gumibot..

1021

Pápay Éva: Évszázadok

10.00 Dok. műsor. —
Stop. — 15 45 Wal' Disr
— 16 30 Trükkfilm. —
Korczak és a gyerekek
film). — 17 55 Jóéjszakát
kek. — 18 00 Öregek k'u
18.30 Daloli velünk. — 19.0
rák képek Fe'ső-Auszt
19 30 Tv-híradó 1 Kultúr
19 50 Sport. — 20.15 150. é
letett Johann Strauss. —
Kis show-műsor — 21 55
zusok (8). — 22 55 Hírek

2.

15.35 Bécsi vér. — 17 15
Ön ezt a melódiát? — 18 3
rák Világ- és Európa-baj
— 19.30 Képeskönyv fábó
20.15 Comenius. Színházi közvetítés. — 21 55 Tv-híradó 2. Sport.

HÉTFŐ RÁDIÓ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.25 Mit üzen a rádió? — 9.00 A hét zeneműve — 9.30 Versek. — 9.40 Óvodások műsora. — 10.05 Iskolarádió — 10 30 Bióritmus. — 10.50 Barokk muzsika. — 11.40 Illés Béla: Honfog'alás R.-változat. I. rész. — 12 20 Ki nyer ma? — 12 35 Tánczene. — 13.20 Válaszolunk hal'gatóinknak. — 13.35 Verbunkosok. — 14 00 Ezer-egy délután. — 14.30 Fúvószene. — 14.39 Előadás Vörösmar'yról. I. rész — 15 10 Édes anyanyelvünk — 15.15 Járdányi: II. V. négyes. — 15.35 Az élő népdal. — 15 45 Filmzene. — 16 05 E'et a születés előtt. — 16.45 Népdalfe'dolgozások. — 17 05 Operettdalok — 17 18 Arcképvázlat Mórus Tamásról. — 18 00 Szimfonikus zene. — 19 15 Népdalkórusok. — 19 40 Sajtókonferencia — 20.40 Ár'ák. — 21.05 Tánczene. — 21.30 Mi. férf'ak — 22 30 Zenekari hangverseny. — 23.47 Nóták.

PETŐFI RÁDIÓ

6 05 Népdalok. — 8.33 Koloratúráriák. — 9 00 A Stúdió 11 ját-

Bondonból, Tornász VB.

A Rádió és TV a műsorváltoztatás jogát fenntartja.

A SZOMBATHELYI MOZIK MŰSORA

VASÁRNAP

Savaria: **Svejk, a derék katona I—II. rész** (csehszlovák, du. fél 4, este fél 8).

Matiné: **Ulzana** (NDK, de. 10).

Béke: **Szertartás** (japán, fél 4, fél 6).

Matiné: **Aranyláz** (amerikai, de. 10).

HÉTFŐ

Savaria: **Kenyér és cigaretta** (magyar, de. 10, du. fél 4, 3/4 6, este 8).

Béke: **Vérdíj Kovpák fejére** (szovjet, 5, 7).

A MŰVELŐDÉSI ÉS SPORTHÁZ MŰSORA

Németh László: **MATHIÁSZ PANZIÓ** színmű. Veszprémi Petőfi Színház este 7 órakor Somlay A. bérlet (10 805)

4.	5	6		7	8		9.		10	11		1.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)
Pápai Éva
1978 OKT 14

1021

Pápai Éva: Ady-illusztráció: „A magyar fa sorsa”

, halászok,
gászok. . .

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 347-748, 340-736
1978 JUN 24
VAS NÉPE

Pápai Éva, grafikus

1021

Vasi grafikus' veszprémi kiállításon

Nemrég zárult Veszprémben, az Oktatási Igazgatóságon rendezett képzőművészeti kiállítás. Veszprémi laptársunk, a Napló „Amit a képek tudnak" címmel közöl írást a kiállításról, benne rövid beszélgetést a kiállítók egyikével, Pápai Évával.

A Toronyban élő, fiatal grafikus neve nem ismeretlen olvasóink előtt, linómetszeteivel, ex libriseivel, grafikáival már találkoztak lapunkban. Éppen ezért közöljük a cikkíró találó megjegyzéseit Pápai Éva kiállított képeiről, munkásságáról:

„Az Oktatási Igazgatóságon kiállított képek, melyek az Ady-versek ihletében születtek, már az egyéni stílus jegyeit őrzik. A párhuzamos vonalvezetést saját „találmányának" érzi. A linómetszetek, fametszetek tiszta egyszerűséggel szólnak. A „Hajnal" című kép végtelen csendje, az „Elszállnak a lepkék" bensőséges lelkülete, a „Párizs az én Bakonyom" komor ereje, a „Magyar fa sorsa" virágvesztő fájdalma ragadja meg az embert.

A fiatal Vas megyei képzőművész Jugoszláviában, Romániában vett részt nemzetközi kiállításon. Idén Svájcba kapott meghívást az Ex libris egyesülettől." V.

S NÉPE

kara, s ah
kialakított
zak és fe
közcélú l
gának me
meggyőződö
ni.

Az együttműködés további javítása céljából több figyelemre méltó javaslat hangzott el.

A végrehajtó bizottság ezután kisajátítási ügyekben döntött, majd az Ingatlankezelő Vállalat tevékenységi körét módosította.

U. Gy.

---

kezébe adható az organizátoroknak és improvizátoroknak, azaz a különböző vezetői posztok betöltőinek. Éppen a munkájuk szépsége, vonzereje — s persze, nem kevésbé súlya, felelőssége —, hogy dolgok sorában maguk határoznak, önállóan döntenek, folyamatosan beleavatkoznak egy élő, mozgó, változó szervezet sorsába, sőt, bele kell avatkozniuk abba. Ahogy a szobrászt kötik az anyag törvényszerűségei — azaz a feldolgozhatóság fegyelme — úgy szükséges igazodniuk törvényekhez, jogszabályokhoz, objektív adottságokhoz az irányítás részeseinek. S amint a szobrász a holt anyagból művet formál tehetségével, alkotói sugallatával, s az ezek mozgatta vésővel, az irányítók tehetsége, alkotói készsége, s az ezek vezette cselekvése is művet hoz létre; egy olyan közösséget, mely tudja, mit akar, s azt hogyan érheti el.

L. G.

---

pították meg a
tanács illetékes osztályán. amikor a közelgő aratás kapcsán számot vetettek a baleseteket megelőző intézkedésekkel. A csökkenés ellenére még mindig súlyosak az üzemi balesetek a tsz-ekben. Egy-egy esetre 23,7 táppénzes nap esik. A balesetet szenvedettek majdnem egy teljes hónapot hiányoznak a munkából.

A legutóbb történt tszüzemi balesetek még komolyabb figyelmeztetések. Emberéletet követeltek és tetemes anyagi kárral is jártak. A sárvári Kossuth Tsz IFA tehergépkocsija gyorshajtás közben felborult, a járművezető belehalt sérüléseibe. Az acsádi Szabad Föld Tsz egyik

Hordozható

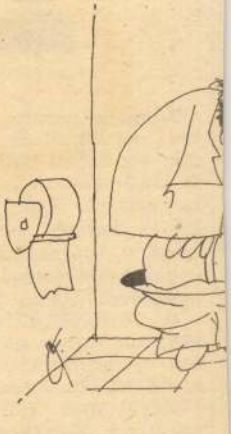

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 AUG 5

VAS NÉPE

Pápai Éva
1021 Budakeszi művésztelep

„A fekete-fehér nekem színes"

Pápai Éva grafikus

Évekkel ezelőtt égő szemű, vékonyka leány kopogtatott a szerkesztőség ajtaján. Verseket és rajzokat hozott. A szerkesztő a rajzokat tartotta ígéretesebbeknek, s az ilyenkor szokásos beszélgetés során igyekezett meggyőzni arról, hogy a meggyőző erő, mint a szavaiban. „Ez a maga útja, amely sikert ígér, ezen haladjon" — mondta.

Pápai Éva azóta rajzol. Kitartóan, a megszállottak buzgalmával, az elhivatottak hitével, erejével.

— Az akkori biztatás világosságot gyújtott bennem, az önmagam keresésének kialakulatlan, képlékeny világa kitisztult, szilárd lett, és ma már nincs benne más, csak az, amit csinálok — emlékezik indulására. — Krieg Ferenc festőművész volt az első mesterem. Ő rakta le azokat az alapokat, amelyek birtokában az európai hírű festő- és grafikusművész, a Kolozsváron élő Gy. Szabó Béla vállalt tanítványának. Ennek már négy éve, s jelenleg is tanítványai sorában tart számon. Ő ismerte fel bennem a különleges készséget a fekete-fehér technika iránt. Ahogy ő mondta: én a feketében is színt látok, ezért határozottan a linómetszés felé terelt. Ma is metszéstechnikára és a rajzolás tökéletesítésére tanít.

Pápai Éva, fiatal kora ellenére már egy sereg nemzetközi kiállításon szerepelt. 1972-ben Jászberényben, 1974-ben a jugoszláviai Bled-ben, 1976-ban Lisszabonban, 1978-ban Luganoban, Comoban és Sepsiszentgyörgyön. Egyéni kiállítása 1976-ban Békéscsabán, 1977-ben mesterével, Gy. Szabó Bélával közösen Veszprémben, majd 1978-ban ugyancsak Veszprémben volt. Nevét nemzetközi kiadványok is számon tartják, így a dán FISAE, vagy az olasz Ad Appiano Gentile.

Pápai Éva művésszé formálódásának abban a stádiumában tart, amikor a hosszabb-rövidebb keresés után — megtalálta sajátjának hangját, kifejezési eszközeit. Lényeglátása egyre tisztul, mondanivalójának kifejezéséhez sikeresen egyszerűsíti, nemesíti technikáját is. Ha itt-ott érződik is munkája nagy mester hatása — ami természetes — önálló irányban halad, saját karaktere, látásmódja van. És ez nem kevés.

Az ígéretes képességű grafikus mindennapi munkája mellett — műszaki rajzoló a szombathelyi Tanácsi Építőipari Vállalatnál — rengeteget dolgozik. Özvegy édesanyjával Toronyban él, ahol egyéni ízléssel berendezett „művészszobájában" a falakon sokasodó képek arról beszélnek, hogy ott nyugtalan, folyton sistergő művészegyéniség munkálkodik. Pápai Éva a közelmúlt napokban kapott meghívást Hamburgba. Izgalommal készül rá, sokat vár tőle. Mi is.

(várhelyi)

Ki vagyok en?

Olvasóink Pápai Éva linómetszeteivel, tusrajzaival lapunkban már nemegyszer találkoztak, de ugyanúgy közli őket a veszprémi Napló, a Romániában megjelenő Művelődés és a Korunk című folyóirat is.

— Szívesen rajzolok portrét, aktot, tájat — mondja érdeklődési köréről. — Kiállításokon rendszerint linómetszetekkel és tusrajzokkal szerepelek. Érzelmi világomhoz a gyengédség áll a legközelebb, de ez nem jelenti azt, hogy az erő, a lendület idegen tőlem. Akik megtisztelnek érdeklődésükkel, azokkal szívesen beszélgetek művészi elképzeléseimről, így például a Sabaria Cipőgyár Klara Zetkin brigádjának tagjaival, akik tiszteletbeli tagjukká fogadtak.

„Párizs az én Bakonyom" (Ady illusztráció)

Mi a véleménye?

Kérdez: Lakatos Ferenc

beszédstílusunkról?

Beszédtéma a mai beszéd. Ami a fülünkbe jut az utcán járva-kelve, a vonaton, vagy buszon utazva, munkaközben gyárban, hivatalban, vagy éppen egy szórakozóhelyen. Mindenütt, ahol a hétköznapi élet zajlik, cserélődnek a gondolatok, kimondott szavakban öltenek testet. De vannak egyre nagyobb tömegben olyan kimondott szavak, amelyek mögött szavakban dolat. Miközben egyre több gondot fordítunk arra, hogy az igényes és szép magyar nyelv fejlődjék, riasztó jeleit látjuk annak, hogy nyelvi sztereotípiák alakulnak ki, s ezek nemcsak szürkék, azonosak, minden helyzetben ugyanúgy ismétlődnek, lassan már semmit nem jelentenek, de esetenként még ocsmányak, trágárak, ízléstelenek is.

Beszédtéma a mai beszéd. Szóljunk hát róla, most e fórumon.

Fotó: **Horváth László**

Benke Éva főiskolai adjunktus: Sajnos riasztó példáival találkozunk a nyelvi igénytelenségnek és ízléstelenségnek, fantáziátlanságnak, bizonyságául a teljes hiányának. Használatukat korántsem indokolja a vérszegény érv, hogy válogatott módon előfordulnak bizonyos kifejezések tv-ben, rádióban, filmeken, különböző irodalmi alkotásokban is. Ezek ugyanis nagyrészt bizonyos élethelyzetekben előforduló tehetetlenséget, gyengeséget tükröznek, amit nem követni kell, hanem legyőzni. Egyébként az említett „lelőhelyeken" sokkal több jó modell, példa fordul elő, miért nem ezeket követjük? Az ocsmányságok burjánzása végső soron magát az embert is.

Pungor Máté technológus: Szeretném hangsúlyozni, hogy nem lehet általánosítani úgy, hogy lám: így beszélnek a mai fiatalok. Nem. Egy génytelen réteg mondja ki, durva kiszólásokat, ami rá nélkül azokat is bizonyos kötőszavakat, gad már nagyon sok kiskorúra is. Önáluk ez még sikk-számba megy. Aztán ha nincs kellő önértékelésük, sajnos meg is marad. Véleményem szerint meghatározó a környezeti ráhatás. KISZ-vezető vagyok. Elmondhatom, hogy rendezvényeinken ismeretlen a szabadszájúság.

Vlasits Rezsőné: szb-titkár: Jogos megütközést kelt az a lépten-nyomon tapasztalt szabadszájúság, ami sajnos a fiatalok jó részére jellemző. Mindnyájunknak megvan az idevágó tapasztalata. Nekem például csak ki kell nyitnom az ablakot. Mióta buszmegálló van a házunk előtt, mondhatom jelentősen „gyarapodott" a szókincsem. Apropó, szókincs. Én épp ennek hiányában látom az elfajulás egyik okát. A kevés olvasásban. Aztán abban, hogy a felnövő generációban kevesebb a keleténél az egymás iránti szeretet, tisztelet. Talán az otthon is hibás benne, talán az iskola is. Vagy mindkettő.

Tóth Sándor gimnáziumi igazgató: Meggyőződéssel állítom, hogy nem rosszabbak a mostani fiatalok, mint mi voltunk. (Mert ugye e témában elsősorban róluk van szó.) Csupán bátrabbak, maibbak. Mondjuk ki: természetesebbek, kevésbé visszafogottak. Nem futnak bűnbocsánatért egy kimondott „rosseb" szó miatt. A korábbiakhoz képest változott a családi, az iskolai, a társadalmi környezet felfogása, hatása is. Szabadabbak ezek a tények, határ: viselkedésben, beszédmodorban. Egyáltalán van-e? A felsorolt három döntő tényező és az önnevelés segíthet a jobbításban.

Müller Mihályné könyvelő: Szeretném hangsúlyozni, hogy nem lehet általánosítani úgy, hogy lám: így beszélnek a mai fiatalok. Nem. Egy cicsi hároméves, a nagyobbik hét. A többi hasonló korú társaságában bizony felvérteződnek. Ők még nem értik amit mondanak, ezért nehezebb a szülő dolga megmagyarázni, hogy miért nem szabad bizonyos szavakat használni. Az viszont nem helytálló, hogy egyértelműen mindig a fiatalokat vesszük célba. Jelenlegi munkahelyem tapasztalatairól is volna egy, s más mondanivalóm. Ahol korábban dolgoztam, rendszeresen 1 forint büntetéspénzt fizetett, aki elfelejtkezett magáról, csúnyát mondott. Ezt az önfegyelmező módszert ajánlhatom követésre.

Stipkovits István nyugdíjas: Se bigott, se prűd nem vagyok. Hogy mégis megbotránkozom a ma megengedett beszédmodoron, nem előítéletből fakad. Én is voltam fiatal. Egymás között talán mi sem válogattuk alkalomadtán a kifejezéseket. De azért ügyeltünk a formákra. Vigyáztunk arra: hol, mit. Ma nem disztingválnak. Ahogy a szerelem terét a trágár beszéd is. Sajnos lassan kivonul az utcára, úgy hódít jogosultsága van a tv-ben, moziban látott filmeken, sőt az irodalomban is. Ezt végképp helytelenítem. Pedagógusainkak nagyon nagy feladataik vannak...

LEVELEINKBŐL

H. Kiss János Szombathely, Jókai utca 8.: Városunk ismét szépül, ha jövőre megnyílnak — az újságban, említett — Claudius cukrászda. Véleményem szerint jó lenne, ha az árkádok előtt védett teraszt alakítanának ki. A gyalogosan közlekedők pedig a meglevő járdán kerülnék meg a hangulatos teraszt, melyből amúgy is kevés van megyeszékhelyünkön.

Vasvár, Semmelweis utca lakóinak leveléből: Örömmel olvastuk az Olvasók fórumában a községi tanács vállalat panaszunkkal kapcsolatban. Így legalább végre megtudtuk, hogy utcánkban jövőre tervezik az útburkolat megépítését. Reméljük, hogy anyagi fedezet hiányára való hivatkozással, ez nemcsak ígéret marad.

Kálmán Marika 5. osztályos tanuló Balogunyom, Rákóczi út 10.: Ezen a nyáron szívbeteg és mozgássérült társaimmal tizenegy felejthetetlen napot töltöttünk Röjtökmuzsajon. Mindannyiunk nevében köszönöm a megyei és járási vöröskereszteknek, a megyei tanács egészségügyi osztályának és azoknak a megyei és járási vöröskeresztszervezeteknek, akik segítették az élményben gazdag nyaralásunk szervezését. Sok szeretettel gondolunk a pedagógusokra és gondozónkra, akik egész idő alatt oly nagy féltéssel vigyáztak ránk.

B. L-né Gersekarát: Hét éve vagyok a Vas Népe előfizetője. Mivel napilap, talán nem tartják nagy igénynek, ha azt naponta szeretném ha azt naponta szeretném megolvasni. Ez azonban nálunk a községben ritkán fordul elő, sokszor több napi kihagyással érkezik szerencsésen, kedden kapom sárnapi számot meg. De nemcsak az újság kézbesítésével van probléma, hanem egyéb küldeménnyel is. A minap még a táviratot másnapján kézbesítették, de ugyanez a helyzet az expressz levelekkel is.

Cseh turisták leveléből: Szombathelyen tartózkodásunk idején tapasztaltuk, milyen nagy a város idegenforgalma. De észrevettük azt is, milyen nehezen tájékozódnak a turisták, ment keresztül a városközpontvés a jelzőtábla a városban. Mivel a város központjában útépítés van, bizony sok időt, igénybe vett útunkon az is, hogy valahogy kijussunk a városból. Sürgősen ki kellene tenni mindenfelé táblákat, mert ezzel sok bosszúságtól kímélnék meg a városba látogató idegenek. Így csak találgatnak, hogy melyik út vezet például Ják felé. Mi is a Borostyánkő áruház felől érkeztünk, de csak hosszas kérdezősködés után tudtunk rátalálni a Ják felé vezető útra.

A Vas Népe cikke nyomán

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓSZOLGÁLAT
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

VAS NÉPE
1980 FEB 11

Pápai Éva

/ 1021

VASI MŰHELY

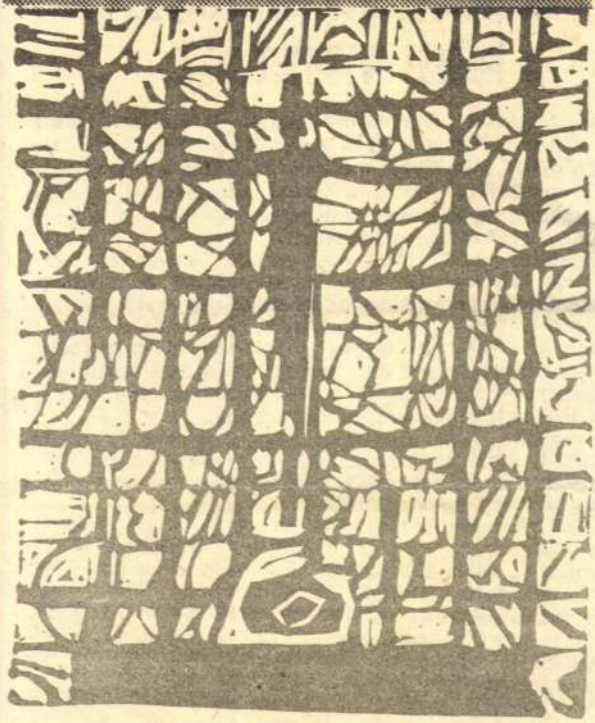

Pápai Éva: Mítosz

Mi a velemenye

a tűnő-múló fejkendős falusi viseletről?

Tisztelet az öregasszonyoknak — jó lett volna, mint alcímet, ezt is ideírni a sorok elé, Huszárik Zoltán gyönyörű filmjének a címét. Tisztelet a fekete fejkendőben, hajlott háttal a falvak utcáit rovó, tűzhelyek mellett görnyedő, semmiféle munka piszkától meg nem riadó öregasszonyoknak.

Tisztelet nekik, akik még mindig hajnalban kelnek, hogy végezzenek napi munkájukkal, és másnap is hajnalban, mert sohasem végezhetnek vele; tisztelet kitartásuknak, szikárságuknak, és tisztelet babonáiknak is. Akik felkelnek vasárnap is hajnalban, hogy ott legyenek, amikor meggyulladnak a templomi kis gyertyácskák, akik még mindig őrzik egy elmúlóban levő világ kínjait és tisztességét.

Becsüljük őket, még ha mindent jobban is akarnak tudni, mert megszenvedtek kegyetlen tudásukért, mert szikár bizonyosságaik mögött igaz emberség és emberi bizonytalanság bújik.

Éljük, és amennyire lehet élvezzük a mi változó, újabb világunkat, de a múltunkat ne feledjük, mert magunkat is csak abból érthetjük meg, és magunk is csak abból építkezhetünk. Becsüljük meg, hogy még itt járnak közöttünk: hajlott hátukkal, fekete kis kendőjükkel, mert valami nagyon fontos tűnik el a mi életünkből is, ahogy ők eltűnnek egyszer. Lassan, de visszahozhatatlanul.

Ma még itt járnak közöttünk, még hordozzák a maguk zárkózott, furcsa kis világát — de meddig? Tudjuk-e tisztelni őket, tudjuk-e becsülni, hogy még

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-426
1976 OKT 2

VAS NÉPE

Pápai Éva

1021

Pápai Éva: Fatörzs

Két k
kosok
Garan

Sorsoltak Zürichben

Két szovjet, egy-egy és osztrák csa

Zürichben pénteken délben megtartották a labdarúgó BEK, KEK és UEFA Kupa újabb sorsolását. Négy magyar klub is érdekelt volt, mindegyik nehéz ellenfelet kapott.

A BEK-ben a Ferencváros a Benfica ellen továbbjutott Dynamo Dresdennel mérkőzik össze erejét, először Budapesten. A KEK-ben elsőre pályaválasztónak sorsolták az MTK-VM-et is, ellenfele a Dinamo Tbiliszi. Az UEFA Kupában az Internazionale ellen győztes Bp. Honvéd a Dynamo Berlin ellenében továbbjutott Sahtyor Donyeck együttesével kerül szembe. A Videoton idegenben kezd az SW Innsbruck ellen, az osztrák együttes a Középeu- Tatabányával, a Bp. Honvéddel és a Ferencvárossal is.

A EEK-ben összekerült a legutóbbi elődöntő két csapata. A St. Etienne és a PSV Eindhoven márciusban és áprilisban még a BEK döntőbe jutásért játszottak. Kiemelkedő mérkőzés a Real Madrid—Fc Bruges és Torino—Borussia Mönchengladbach.

A KEK-ben a védő Anderlecht a Galatasaray-jal csap össze, érdekes lesz az Atletico Madrid—Hajduk párharc.

Az UEFA Kupában Kaiserslautern—Feyenoord és Manchaster United—Juventus mérkőzések ígérnek különösen nagy csatát.

Bajnokcsapatok Európa Kupája, a legjobb 8 kö-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1911 FEB 19

VAS NÉPE

Pápai Éva

1021

Pápai Éva linometszete.

ben, ennek
dóak vagyu
désre a jele
Imre helyet
szakosztál
válaszolt, ic
zeti az edz

Szarka

elnök (

— A spo
tűzte ki célul, hogy bentma-
radjunk az NB III-ban, te-
hát a tíz között végezzünk.
Őszi eredményünk jónak
mondható, hetedikek lettünk,
részarányosan teljesítettük
vervünket.

— A csapat vezéregyénisé-
ge a Haladásból igazolt Né-
meth Lajos volt, de megfe-
lelt Prystupa, Balogh és
Csorba I. is. Külön kell szól-
ni Gáspárról, aki a közép-
pályán és a balszélső poszt-
án egyaránt jó teljesítményt
nyújtott. Különösebben el-
marasztalni senkit sem le-
het, igyekeztek a játékosok
hasznára lenni a csapatnak.

— Mondanom sem kell,
hogy az átlagos 1100-as né-
zőszám megérdemli az NB
III-at. A klub vezetése és a
szakosztály mindent elkövet
ezért.

To

Körmenden Lénárt János
renc testnevelő tanár, tornaeg
emelkedő és eredményes mu
tő tornaverseny második ford
dezték meg.

Most is a lányok voltak
41, a „B" kategóriában 18-a
jon, illetve gerendán és korl
és talajon mutatták be tudá

Eredmények. Leány „C"
vesi Szk.), 2. Siska (NLG), 3
kategória: 1. Lestár (EDG), 2
— *Fiúk: „C" kategória:* 1. S
mán Szk. Kőszeg), 3. Bogya

Örvendetes a Nagy Laj
eredményes szereplése, a
emelt szintű testnevelési o
sai a szakosztályban tevéke

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MTI
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pápai Éva, grafikus

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1982 MÁJ 22

1021

Tavaszi eskü

Pápai Éva linometszete

ács-állv
és villa

Egyműszakos mu

V

Jelentkezni lehet
a PAPÍRIPARI VÁLLALAT
Budafoki Papírgyárának
munkaügyi vagy
műszaki osztályán
Budapest, Gyár u. 15. 1222

Telefon: 265-825, 133-as vagy 145-ös mellék.

A Veszprém megyei Állami Építőipari Vállalat

VÁÉV
VESZPRÉM

kőműves,
ács,
vasbetonszerelő,

Pápai Éva, grafikus

Alkotó nők megyénkben.

Vas Népe, 1982. márc. 6.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743/345-726

Pápai Éva, grafikus

VAS NÉPE
1982 FEB 20

1021

PÁPAI ÉVA KÉT RAJZA

1982. február 20. Szombat

tem jótettüket, úgy ér- a nyilvánosság előtt is érdemel az ilyen csele- et. Jó tudni, hogy amit lelkiismeretlen ember sz, azt mások még fárad- útján is visszaadják.

Oláh Zsuzsanna
Szombathely, Barátság u.

jelenti, hogy minden szom- bat szabad. A vállalat első félévi munkája úgy kívánja, hogy maximum 6—8 szabad- napot igénybe vesz, de eze- ket a napokat később össze- vontan kapják a dolgozók. Egyébként a szakszervezet és a dolgozók egyetértésével, a vállalat többi munkahelyén is dolgoznak ezen a néhány szabad szombaton.

ják Szentgotthárd fiáját.

H. Józsefnek, Ce re: Az öröklésen tel, csere, ajándék szerzett ingatlannal zéstől számított tíz lül értékkülönbözet nő eladásából, származó jövedelem talános jövedelema fizetni.

lérte célját

Nagy érdeklődés kísérte azt a háromnapos tanfolyamot, et február elején tartott az Eötvös Loránd Tudomány- em Jogi Továbbképző Intézete az MMIK konferen- rmében. Hasonlóra eddig Budapesten, Debrecenben és ett került sor.

A résztvevők, akik többségükben közgazdászok, jogá- pénzügyi szakemberek és gazdasági vezetők voltak, üzemekkel összefüggő hatályos jogszabályok alkalma- ak gyakorlati problémáiról hallhattak előadásokat, a kező témakörökben: a kisüzemi termelés és a kise- gazdálkodás fejlesztésének főbb indokai és céljai; a szabályozás rendszerének főbb szabályozási és jogalkal- si elveinek összefoglalása; az állami vállalatok szer- i rendszerének új vonásai; belkereskedelmi megoldá- és tapasztalatok; a kisipari tevékenység továbbfejlesz- új szövetkezeti formák: kisszövetkezet, ipari és szol- tó szakcsoport, mezőgazdasági szövetkezeti szakcsoport, ny elszámolásos üzemeltetés; munkaerő-gazdálkodási és ajogi kérdések; társadalombiztosítási kérdésekről.

Mint résztvevő elmondhatom: a tanfolyam eredményes, os volt. Elérte célját, ugyanis segített eligazodni az zdasági formák körül jelentkező bonyolult útvesztők t.

Köszönet a rendezőknek.

V. P.
Szombathely

Gyógy-bot

Szólás-mondássá vált hazánkban: támaszkodj az OTP-re vagy az SZTK-ra. Ez utóbbi esetében azonban nincs minden rendjén.

A hosszú, kemény tél során gyakran botladoztunk a síkos járdákon, ennek következtében a szokásosnál több töréses baleset történt. Egyik ilyen napon a televízió is foglalkozott e témával.

Az eltört csontok lassan gyógyulni kezdenek, a gipsz után az emberek szögre akaszthatják addigi segédeszközüket, a mankót. Az újra járás megtanulásához azonban nagy szükségük van az orvosok által felírt gyógybotokra, ezek elősegítik a magabiztosabb mozgást. De sajnos, hiánycikk. Állami támogatással 6—10 forint az áruk.

Közel egy hónapja, naponta telefonálok, hogy egy barátom részére kiválthassam a gyógy-botokat. A vonal végén röstelkedve mondják, mindig ugyanazt: „Elnézést kérünk, a szállítmány nem érkezett meg, Pomáz nem küldi. Higgye el, nekünk a legkellemetlenebb, hogy ezt kell mondanunk, szíveskedjék holnap újra érdeklődni."

Barátom tanár ember, egy fokosra támaszkodva botorkál naponta az iskolába és alkalomadtán tanítványainak magyarázza: a mi társadalmunkban a legfőbb érték az ember. Egyébként ez való igazság, főleg, ha még beteg is.

Jó lenne, ha ezt Pomázon is tudnák.

Dala József
Szombathely

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pápai Éva, grafikus

1980 SEP 14

VAS NÉPE

1021

halászni és amolni és amolni

e Méz Asszonyokat,
lábikrájuk fölött a visszereket —
mielőtt idillbe vált a délután!

Pápai Éva két rajza

l a kezében pillantottuk
az előző napi újság. Hor-
délben, délután jutnak el

most háztáji rét van. A
a szeme, ki tudja venni

Nagy László, aki parádéskocsisból lett a könnyűipar dolgozója.

Szép szilva termett az idén Galamb Jánosnééknál. Galambné éppen szabadságon van, egyébként Körmenden, a KÖJÁL-nál dolgozik.

Molnár István nyugdíjas pálinkafőzéshez készíti elő ezt a 260 literes hordót.

Fotó: Kaczmarski Zoltán
Szöveg: Kósa Tamás

Bár Magyarnádalja nagyon kiesik a forgalomból, em fenyegeti az elnéptelenedés veszélye. Vannak fia- al családok, kisgyerekek. Káptalan Tiborné, aki a alu egyik szélső házában lakik, nemrég telepedett issza férjével a községbe, bár az asszony nem ideva- ósi. Tizenegy éve tűzőnő Körmenden a cipőgyárban, e a városban nem kaptak lakást.

Általában ez a jellemző, a többség Körmendre ár, a legtöbben a cipőgyárba, a tápszergyárba. De kadnak olyanok is, akik Szombathelyre járnak be aponta. A közlekedés nagyon jó, még választani is ehet. Jár autóbusz, s a horvátnádaljai vasúti megálló s elérhető gyalog tíz perc alatt.

Busz hordja az iskolásokat a járási székhelyre, az ltalános iskolásokat a Körzetibe. Lehetséges, hogy a nagyarnádaljai gyerekek jobb fejűek az átlagosnál? Három olyan fiatalt tartanak számon, akik országos anulmányi versenyen elért jó helyezésük alapján fel- ételi nélkül kerültek az egyetemre.

Magyarnádaljában nincs düledező viskó, elnéptele- edett ház. Magyarnádaljában jól élnek az emberek.

Pápai Éva

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1979 MÁJ 20

VAS NÉPE

Szombathely

Avatás művész

1021

Pápai Éva grafikái

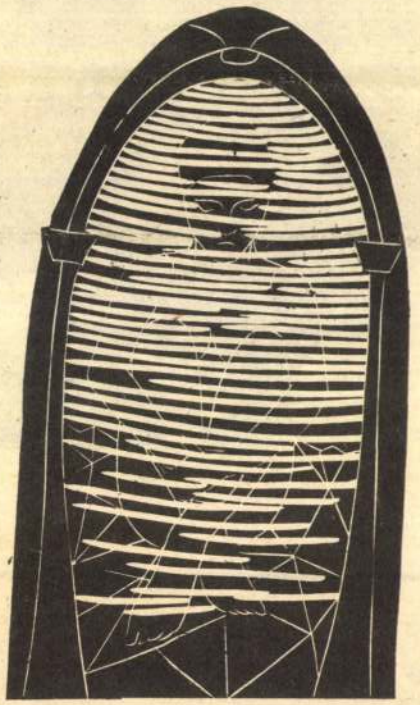

Titok

A rejtőzködő.

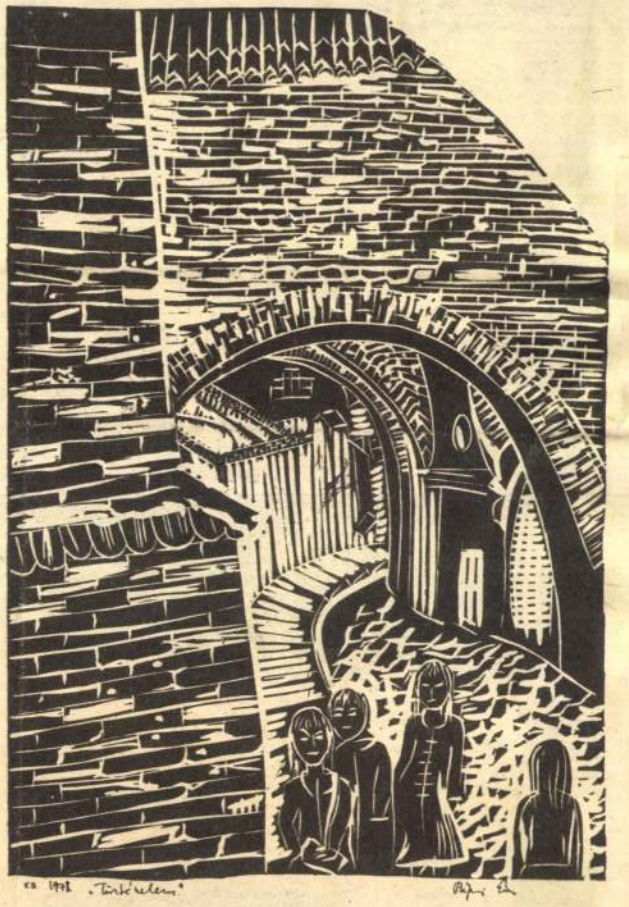

Történelem.

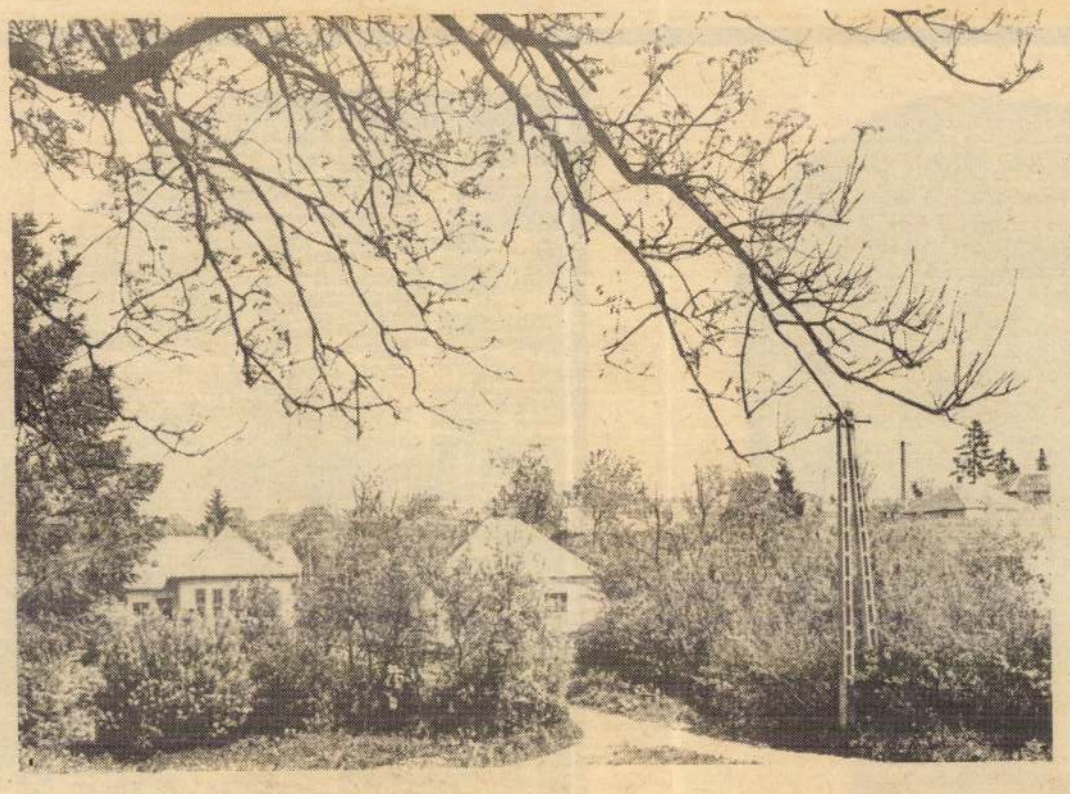

**„— Hogy bemennék-e lakni a városba?
Nem hiszem.
A magamfajta
itt érzi jól magát.
Itt, az orgonák között."**

Leheveredni a fűre. Beszívni a gyümölcsfák, az orgonák illatát. Fürödni a verőfényben, s álmodni, csak álmodni — békében a természettel. Erre csábít itt minden. Az aprócska házak, rendezett porták utak a rengetes fa-

Főleg most, hogy öt hónapig „hömbölgös" beteg voltam — eloszor az életemben. Már dolgozhatok. Hetvenkét gyümölcsfám van, azokat gondozom, meg segítek a szomszédoknak: sohasem lehettem munka nélkül.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-746, 340-726

Pápai Éva, grafikus

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1981 ÁPR 14

1021

Öntörvényű világ

Pápai Éva grafikáiról

Nehezen találtam meg Tapolca külvárosában azt a kultúrtermet, ahol *Pápai Éva* grafikáit megláthattam. A helyszín a szigetelőanyaggyár kultúrterme, egyben étterme, sőt a könyvtára is. A kiállítási miliőhöz szokott látogatónak kissé furcsa látvány mindez. Valójában nem rossz az alapgondolat: ebéd után egy kis pihenésként sokan megtekinthetik a kiállítást. Egyre kell majd a későbbiekben a rendezőknek ügyelni, hogy a képek megfelelőbb világítást kapjanak, vagy természetes, vagy mesterséges úton. A vállalat kezdeményezése, hogy terjeszti a képzőművészeti kultúrát, mindenesetre dicsérendő és követendő példa. A jövőben is szívesen látogatunk majd el az ottani tárlatokra. A meghívott képzőművész a metszeteivel, kissé romantikus, az emberhez témában is közel álló, hangulatos grafikáival, ízlésnevelő, kifinomult művészetével megnyerte a látogatók tetszését.

Hajnal

Pápai Éva metszetei öntörvényű belső finomságot, érzékenységet mutatnak. A képmezők metszési technikája igen változatos, a foltjátékokból a kusza, lágy vonalakon keresztül a konstruktív formákig minden megtalálható kompozícióinál. Ez a széles skála nem minden esetben a legszerencsésebb, mert a művészi élményt nem egy esetben zavarja (Apám lovai című képénél). Szerencsére nem ez a jellemzője a versillusztrációknak, ahol a közérthetőség kedvéért a költők kézirásával a vers is a grafika mellé került.

A kamarakiállítás legnagyszerűbb darabja a Hajnal című kompozíció, ahol nagy negatív folt előtt, két szilaj bika alakja fekete ellenkontrasztként döbbenetes erőt sugároz. Az „Öreg Kunné halála", az Ady-illusztráció: Ember az embertelenségben című metszetei végleg meggyőznek Pápai különleges tehetségéről. Rendbe komponált markáns vonaljátékai pontosan jelzik alkotói célját, alkalmazkodását a témához. Aprólékosan kidolgozott grafikái (Tolsztoj, Női fejtanulmány), már romantikus hangulatot árasztanak és a szecesszió határait súrolják. Részben még érződik a képzőművész vívódása a témák, stílusok és a metszetek változásainál, de egy-egy kiemelkedő alkotás mindezt elfeledteti a nézővel.

Pápai Éva metszetei, csapongó technikai kivitelében, ellentéteiben is elgondolkoztatóak és művészi élményt nyújtanak. Kissé nőies világa a felfedezés erejével hat a tárlatlátogató közönségre.

Veszeli Lajos

T. Bauxit – Sopron 1:1 (0:0

Tapolca, 1500 néző. V: Barna (Budapest). Bauxit: Petra Tóth 7, Ughy 6, Markán 7 (Bencze a 83. percben.) Lovász r 5, Ormai 7, Szalai 5, Horváth 5, Németh 4, Tendli 5. Edz eth Lajos. Sopron: Horváth Gy – Benkő, Drázsnyák, Hul óth, Horváth G, Deák, Németh, Varga, Molnár (Makai ercben), Tichler (Dercsár a 60. percben). Edző: Mihalecz ár. Szögletarány: 9:2 (3:1).

Az első percben Tendli jó bedását Németh közelről fejelmellé. Ezután Tichler lövését dte Petrovics. A jól védekező pproniak Lovász, majd Tóth ől mentettek. A 31. percben zalai nagy lövését védte Horáth. Három perccel később Major kézzel lerántották a 16son belül. A játékvezető sipja éma maradt. A 40. percben eák hibázott, gólhelyzetben.

Fordulás után szögletből Lovász a gólvonalon fekvő Lipótot alálta el. Az 54. percben Major aloldali szögletét a védők kijelték. *Ormai* 25 méterről kapásból bombagólt lőtt, 1:0. A 65. percben Németh kicselezte a kifutó kapust, de az oldalhálóba lőtt. A 75. percben Lovász fellökte *Vargát*. A megítélt büntetőt a sértett értékesítette, 1:1. Ezután a tapolcaiak egykapura játszottak, gólt mégsem sikerült szerezniök.

Bírálat. Hiába támadott sokat a Bauxit. A jól játszó Sopron kitűnően védekezett. A kapu előtti tehetetlenségük miatt vesztettek újabb pontot a hazaiak. G: Ormai, ill. Varga (11-esből). A *Sopron* együttesében Drázsnyák, Varga és Horváth játszott átlagon felül.

B. T.

BSE – NIKE FAK 2:0 (1:0)

Bábolna, 500 néző. V: Bay (Győr). BSE: Krass – Sebestyén, Süle, Filep, Csikós – Lipóth (Francia, a 78. percben), Müller, Deák – Nagy, Péntek, Timár (Földes, a 60. percben). Edző: Haász László. NIKE FAK: Takács 5 – Körli 5, Gál I. 5, Szegedi 5, Fehér 4 – Gál B. 5, Diósi 4 (Szanyi, a 69. percben –), Zeidl 5 – Püspöki 5, Szekulidesz 5, Csurgó 4 (Simon, a szünetben 5). Edző: Kaló Pál.

Rögtön a bábolnaiak léptek fel támadólag. A 3. percben a jobbösszekötő helyéről Péntek ívelt középre, *Müller* senkitől sem zavartatva 12 méterről lőtt a jobb sarokba, 1:0. Hazai támadásokkal folytatódott a küzdelem. Negyedóra elteltével Zeidl 25 méteres nagy lövését Krass bravúrral védte. A félidő hátralévő részében kemény volt a játék, főként a BSE védőinek jóvoltából.

Fűzfői fölénnyel folytatódott a második félidő. Az 55. percben Müller pörgetését *Nagy* a bal sarokba lőtte, 2:0. Szekulidesz később közelről a kapusfejese a kapufát érintve hagyta el a pályát. A hátralévő időben FAK fölény volt.

Bírálat. Végig jó iramú, küzdelmes mérkőzést vivott a két csapat. Jobbára a bábolnaiak irányították a játékot, helyzetet dolgoztak ki. Jól küzdöttek a fűzfőiek, a mezőnyben egyenrangú ellenfelek voltak, de csatársoruk továbbra is vészes gólképtelenségben szenved. A gyenge, eredménytelen támadójáték miatt a NIKE FAK egyre kellemetlenebb helyzetbe kerül. G: Müller, Nagy. A Bábolnából Filep, Csikós, és Pén-

[illegible] – Simonetz, Gondos, Kormos, Bántó, Nagy, Balogh (Simon a 80. percben), Müller, Horváth, Füle dr., László. *Edző: Madár Gábor. BVTC*: Csiszár 6 – Horváth 7, Németh 8, Éger 6, Belső I. 6, Csomai 5, Kelemen 6 (Stieber 5, a 55. percben), Csík 5, Kopcsa 6, Kozmor 5 (Zsadányi, a 62. percben), Görbicz. *Edző: Németh Lajos. Szögletarány: 4:9 (3:4).*

Veszprémi rohamok vezették be a mérkőzést. A 12. percben ártatlannak tűnő helyzetnél *Csík* kézzel ütött a labdába. A 11-est *Füle dr.* élesen lőtte a kapuba, 1:0. Utána a BVTC irányította a játékot. Több helyzetet teremtettek a csatárok, de nem volt szerencséjük a befejezésekkel. A 40. percben a fölfutó *Horváth* bombája a belső kapufáról vágódott ki.

Nagy lendülettel kezdték a második 45 percet a veszprémiek. Csík egyedül tört ki, nagy helyzetben mellé lőtt. A 10. percben *Németh* futtából a felső lécet találta el. A 12. percben *Kelemen* megsérült, nem tudott tovább játszani. Állandóan a BVTC támadott, Görbicz és Csik sorozatban hagyták ki a jobbnál jobb helyzeteket. A 84. percben Csomai balról beívelt szabadrúgásánál Szalai beleütött a labdába, a jókor érkező *Görbicz* fejelte a hálóba, 1:1. Ezután a vendégek két szabadrúgást harcoltak ki, Görbicz pedig újabb két nagy helyzetet hagyott ki.

Bírálat. A jól küzdő, végig többet támadó, de sok helyzetet kihagyó BVTC nehezen harcolta ki a megérdemelt döntetlent tapasztaltabb ellenfelével szemben. G: Füle dr. 11-esből, ill. Görbicz. *A kanizsaiaktól* Szalai, Simonetz és László dicsérhető.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Papai Éva, grafikus
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1981 MAR 28
1071

Papai Éva: Óvárosi utca Kolozsvárott (színes kerámgrafika)

Könyv

Láz
Berzsiá

Berzsián,
ölő szomor
ogy az emb
ak, hazudn
lórozzák a vizet, egymásnak
ermet ásnak. Elhatározza hát,
ogy szakít az emberekkel. Ez
em sikerül neki egészen, mert
arátai nem hagyják cserben.
róf mester kinyitja a bezárt
itót. Később visszatér Berzsián-
oz, de nem egyedül. „Ott
yekergette mellette a fűzfa
egedűjét Violin, a fülnyűvő
enész, ott locsogott-fecsegett
másik oldalán Zsebenci
Clopedia és mögötte meg a
savargók, csivirgók, balfácá-
ok és jobbfácánok, ringyesek
és csillogó gúnyások, rongyo-
ok és villogó gúnyások, a fél
áros ott szorongott Sróf mes-
er mögött."

Szalatnai Rezső: Kempelen a varázsló

Kempelen Farkas a műszaki fejlődés nagy úttörője, csodálatos gépek megalkotója, pompás épületek és szerkezetek létrehozója volt. Személyében, egyéni sorsában pedig szinte jelképe annak, ami a haladás híveire várt a 18. században: kezdetben csodálták, aztán félretolták és végül — elfelejtették.

Kisdobosok állomása a Tagore

Akadályverseny Balatonfüreden

Már hagyomány úttörőcsapatainknál, hogy március 21-ét akadályversennyel tesszük emlékezetessé. Az idén Balatonfüreden két úttörőcsapatban olyan rendezvényre került sor, amely valamennyi úttörőt és kisdobost mozgósította. A csapatvezetőségek az úttörőtanáccsal közösen akadályversenyt szerveztek a város tízéves jubileuma alkalmából. „Felfedez-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

1981 JAN 17

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Pápai Éva
grafikus

1021

VIRRASZTÓ

Pápai Éva kerámiagrafikája

mították, hogy a n
eresztő képesség, a
üzemanyag-felhaszná
alacsonyabb szállítás
meltetési költségek
népgazdaság tíz év
millió levát takarít
fedezi a beruházási
ket.

A nemrég átadott Szófia–Mirovo szakasz harmonikusan illeszkedik a természetbe és nem zavarja, sőt kiegészíti a táj szépségét.

Most fogtak hozzá a Szredna-Gora hegyiszakasz építésé-

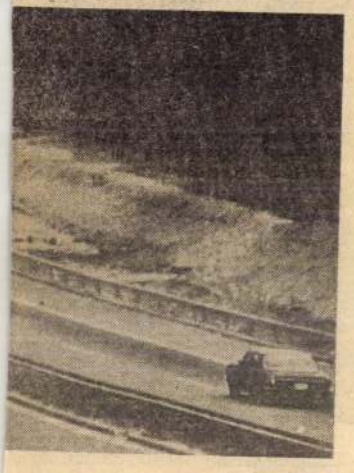

[illegible] síkságon és hamarosan eléri a „Trajanovi Vrati" alagutat.

Az autópálya minden 50 km-én vendéglő, tankállomás, autószerviz, motel és árusító-kioszkok várják az utasokat. 10–15 km-ként parkolók, két km-ként pedig telefon állomás áll rendelkezésre, amely a javító- és mentőszolgálattal vagy a közlekedési rendőrséggel köti össze a rászorulókat.

A Thrakia Bulgária legtermékenyebb vidékein halad át. Kilométerek tucatjain keresztül szőlőhegyek szegélyezik az utat és kölcsönöznek festői szépséget a tájnak.

A külföldről érkezők, vagy oda visszatérő utasok 80 százaléka a Thrakia Kalatino–Szvilengrad közötti szakaszát veszi majd igénybe. Jó tudni, hogy a megengedett legnagyobb sebesség a hegyvidéken 100, a domboknál 120, a síkságon pedig 140 km óránként.

g. i.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUN 25
VAS NÉPE

Pápai Éva

1021

PÁPAI ÉVA

Elszállnak a lepkék

Mi a v

Szombathely vendéglátásáról?

Valaha Szombathelyt a kiskocsmák és kávémérések, vendéglők csöndes kis városának is nevezték. Híres volt vendéglátásáról. Ma? A feje tetejére fordult a világ — jegyezte meg valaki. Éppen akkor nem lehet itt szórakozni, amikor ideje volna rá az embereknek. Vagyis vasárnap. A „hova menjünk?" helyett legfeljebb azt kérdezhetjük „vajon, hol kapunk helyet?" A Vendéglátó Vállalat és az ÁFÉSZ éttermei, cukrászdái zsúfoltak, elhanyagoltak, a nagyobb helyeket jóelőre lefoglalják a rendezvényeknek. Mintha zsákutcába jutott volna a vendéglátás. A rangos Claudius és a Bagolyvár söröző között óriási ür tátong. Az idegent és a városlakót egyaránt érheti meglepetés, ha megszomjazik, ha megéhezik, ha netán szórakozni akar.

Fotó: Tóth Imre

Molnár József VOLÁN dolgozó: Ha néha bemegyek valahová,

Prikrill Lászlóné adminisztrátor: Azt hiszem, a vendéglátás tevékenységében sem

Vörös Gábor, a Vendéglátó Vállalat igazgatója: Negyvenkettőben még 236 vendég-

Pápai G.
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
grafikusnő
VAS NÉPE
1980 NOV 23
1021

Pápai Éva műhelyéből

Vetélkedés.

Forrás.

A fiatal grafikus nemcsak tehetséges, hanem szorgalmas is. Gondosan kiérlelt mondanivalóit linoleum metszeteken közli a szemlélővel, sajátos, egyéniségéhez formált stílusában. Ezekben a napokban készíti elő kiállítását a szombathelyi Járműjavítóban, ahol dolgozik. Itt mutatkozik be első kerámiagrafikáival is. A kiállítás holnap, 24-én nyílik. Előzetesként két linoleum metszetét mutatjuk be.

ónapja költöztek ide a fővárosból
ik magukat a faluban.
tt két másik szolgálati lakást is
agrárszakemberek és családjaik
Hasonló építkezéseket terveznek a
s.

Tize
ban
szül
elmúl
tervek

Ugyanakkor épült a szentgyörgyi Horváth birtokos família kastélya, mint a templom. Későbbi gazdái alig gyarapították az építményt és a hozzá tartozó kertet, amit utolsó birtokosától 1943-ban vásárolt meg az OTI. Öt évvel később hozzáépítettek egy pavilont, és 1949-ben megnyitották a tüdőszanatóriumot 250 ággyal. Az elmúlt évtizedig zömmel tbc-s betegeket kezeltek itt. Nemrég az intézményt megyei tüdőgyógyintézetté nyilvánították, ahol jelenleg a megye valamennyi tüdőbetegét el tudják látni. Évente kétezer fekvőbeteget kezelnek, itt működik a pulmonológiai járóbeteg szakrendelés is. A kórház nemcsak egészségügyi központ, hanem a község kulturális centruma is. Hazánk távolabbi vidékein, főleg az intézet révén ismerik Hegyfalut.

Burkon László — Czika László

Pillantás a község két utcájába. Az egyik — hóval borított mellékút, régebbi és új házakkal — csendes, míg a másik — főút — a nagy forgalomtól egész nap hangos.

Pápai Éva

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1980 NOV 15

1021

A FÜRDŐZŐ

Pápai Éva kerámiagrafikája

Kincsek — szürke címkével

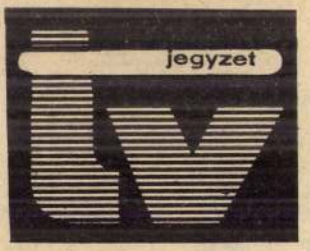

A csütörtöki televíziós szovjet est programja változatos volt, színesebb és érdekesebb, mint ahogy a címek alapján várhattuk volna. (A jó műsort is csak figyelemfelkeltő címmel lehet „eladni"!)

A fiatal szovjet színésznő-bemondónő bemutatkozása után rövidfilm-összeállítást láthattunk. Először Oroszország kulturális bölcsőjét: első írásos emlékük szülőhazáját: Északnyugat-Oroszországot láthattuk rövidfilmen.

E tájon az embernek mindig harcolnia kellett a természettel. Láthattuk, hogyan küzdött az orosz paraszt a sárral régen, s hogyan nyitott új utat a mezőgazdaságban a melioriázáció, s az emberek erőfeszítései nyomán hogyan alakult ki az iparszerű mezőgazdaság a földön.

A táj, a hatalmas erdőségek gyönyörű képei, az orosz költészet ismert és a népművészet ismeretlen nagyjait idézték meg. Ennek is, annak is ez a forrása, a mindig megújuló természet. A népi mesterségek hagyományainak őrzői, a csipkeverők, hímzők, üvegszobrászok még ma is innen merítenek. Tevékenységük alaposabb bemutatása hosszabb film keretében is telitalálat lenne. Hiszen gyerek és felnőtt egyaránt szívesen gyönyörködik például az üvegszobrászok munkájában és munkáiban, az ollóval formázott üvegkakasokban, vázákban. S hogy vannak ilyen témájú filmek, bizonyítja a porcelánfestészetről készített, vagy a nemrégiben egy másik szovjet köztársaságban még élő népművészetről, a kendő-

Egy a
a második lépcsőig

150 éves a veszprémi kórház

Ha számításba vesszük, hogy hazánkban a szociálpolitika csak az utolsó három évtizedben, a szocializmus évei alatt indult igazi fejlődésnek, akkor különösen el kell ismernünk, hogy egy kórház életében 150 esztendő hallatlanul nagy idő. Érthető hát, hogy a másfél évszázada alapított veszprémi kórház mostani dolgozói kicsit meghatottan, s ünnepélyesen néznek vissza a mai napon intézményük történetére.

Ha a 150 év legszomorúbb időszakában, a második világháború idején nem romboltak volna le az egész intézményt, s vele az irattárat, akkor különösen érdekes lenne annak vizsgálata, hogyan is látszik a magyar történelemnek ez az igen jelentős periódusa egészségügyi szemüvegen át. Néhány innen-onnan összegyűjthető adat így is árulkodik: a tankönyvekből is ismert nagy kolerajárvány idején, 1831-ben már 31 beteget ápoltak itt. Óriási szám, ha meggondoljuk, hogy az indulás évében, 1830-ban csak két betege volt a kanonoki alapítványból, gyűjtésekből létrehozott intézménynek. 1848-ban nem a szabadságharc sérültjeit gyógyították Veszprémben, hanem a nagy tífuszjárvány csaknem 230 betegét. S aztán még sokáig 100—200 között mozgott az évi beteglétszám.

A fejlődés feltételeit a kiegyezés hozta meg, s 1902-ben már 120 ágy állt rendelkezésre. Tíz év múlva megépült a fertőzősosztály, a harmincas évek elejére sikerült további fejlesztéseket elérni, s a második világháború kezdetén 242 ágya volt a kórháznak.

Ezt semmisítette meg a bombaözön, s kényszerítette a sziklamenedékbe a gyógyítókat, akikben — éppen a legnehezebb időszakban — csak a hivatásszeretet tarthatta a lelket. A kár hivatalosan 65 százalékos volt, s a 240 ágyat csak 1949-re sikerült újra helyreállítani. Innen aztán sorozatos bővítésekkel vezetett az út a jelenlegi helyzethez. 1950-ben életre hívták a partnert, a megyei rendelőt, egy év múlva lett a kórház hivatalosan megyei intézménnyé. A fejlesztések, összevonások nyomán alakult ki 1977-re, az integráció kezdetére a 726 ágyas megyei kórház, amely azonban így sem tud igazán megfelelni megyei feladatának.

Ez a gond nem újkeletű, amit jól mutat, hogy az utóbbi fél évszázadban a vezetés többször megpróbált „kitörni" a szűkre szabott körülmények közül, s új épületben, jobb körülményeket teremteni a betegellátáshoz. A végleges megoldást végül is a már megkezdett, két lépcsőben zajló kórházi rekonstrukció jelenti, melynek befejeztével valóban ideális feltételek közé kerül majd orvos és beteg. Az impozáns új épület ma már mindenkinek szemet szúr, aki a kórház környékén jár. Az első fokozatban megvalósuló beruházás azt jelenti, hogy két új belosztály jön létre, 160 ággyal, s ezenkívül megfelelő ágyszámmal kialakítják a bőrgyógyászati, ideg- és rheumatológiai osztályt, valamint a felvételi részleget. Új laboratórium, központi sterilizáló, bővülő röntgen, korszerűbb, nagyobb teljesítőképességű ambulancia a traumatológiának, modern konyha, hatalmas teljesítményű

Pápai Éva

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1980 NOV 29

1021

KAMASZ
Pápai Éva kerámiagrafikája

a népfront megyé

A forma megválasztása – hogy „felszólalás" lenne ez az írás – nem kötelez a felszólaláskor szokásos, bevezető leírására: a második mondattal már mondandóm lényegét fogalmazhatom. Javasolja a megyei értekezlet a kongresszusnak, hogy kezdeményezze az idősödő és idős emberekkel való törődésnek, ügyeik intézésének kormányszintű határozattal, rendelettel, de mindenképpen országos szervek megegyezésével szabályozott koordinálását.

Egy figyelemre, hatásra igényt tartó felszólalásban itt annak a felsorolása kötelező, amiben az állami és társadalmi szervek közötti, az eddigieknél szorosabb, szabályozottabb együttműködést a felszólaló célszerűnek tartaná. De ennek részletezése alól is felment, hogy a Napló e rovatában – a népfront megyei koordináló bizottságának létrejöttét, majd megalakulásának folyamatáról többször is tudósítva többször is felsoroltam. Összegezve: *mindennel, ami korosodással kapcsolatos teendő, az idős korúakkal való törődést jelenti.* Teljességre már csak az említett ok miatt sem törekedve (meg, [illegible] mindent előre,

Pápai Éva domborművei ausztriai templomokban

Pápai Éva Gy. Szabó Béla kolozsvári grafikusművész tanítványa volt; az elmúlt években jelentős hazai és nemzetközi sikereket ért el. Néhány hazai vidéki városon kívül St. Pöltenben, Dürnbachban, 1985—86-ban két alkalommal Nürnbergben volt önálló kiállítása. Tevékenységének fontos állomása volt az 1984-es NSZK ösztöndíj, melynek ideje alatt a nürnbergi St. Ludwig templom szentélyében agyag faliképsorozatot készített Szent Ferenc életéről.

A szemlélet és a kidolgozás mélységének egyensúlya, a hagyomány és a korszerűség optimális aránya jellemzi Burgenlandban látható új alkotásait is. *Stadtschlaining*ben az 1460-ban emelt pálos templomban terrakotta domborművei díszítik az oltárt. A Közép-Európában egyedülálló orgonakarzat késő gótikus terrakotta mellvédjéhez harmonikusan csatlakozik a Szentírás felolvasására szolgáló ambón, a Mária és János evangélista kíséretében ábrázolt Corpus.

Mattersburg, a régi Nagymarton parkjában levő püspöki rangú papi szeminárium kápolnájában Pápai Éva tizenöt terrakotta táblán ábrázolja a papszentelést és a bérmálást.

Güssing, a magyar történelemből ismert Németújvár őrzi ferences templomában a Batthyányi-család emlékét. Pápai Éva címert és bronz gyertyatartókat készített a Batthyány-Strattmann sírhoz. Ugyancsak ő készítette a *trausdorfi* pápai szentmise oltárát, az agyagból mintázott Corpus-szal és gyertyatartókkal.

Losonci Miklós

Új Ember 6

zerint állította össze azoknak a p
zékét, amelyek a hivatalos szerv
ot tettek katolikus mivoltukról. A
azt is, hogy a közelmúltban mint-
odox pap áttért a katolikus egyházba.
k azoknak a közösségeknek a száma,
ejegyzésüket az ukrán görög katoli-

I SZÉKBEN?

vangélius egyház püspöki konferen-
avazattöbbséggel úgy döntött, hogy
nők pappá szenteléséhez.
47 éves Penelope *Jamieson* asszony
yéspüspöke. Evvel az anglikán egyház
lső alkalomal „püspökasszony" vette
gye kormányzását. Az anglikán egy-
ökét két éve szentelték fel az Egye-
megyéspüspöki kinevezésre azonban
ilt sor. Ismeretes számunkra, hogy a
püspökké szentelése igen megnehe-
án—katolikus párbeszédet, de meg
nglikán egyházat is. Az idei év ele-
az anglikán egyházak világtalálko-
h-konferenciát, hogy megpróbálják
rdést.

EGYHÁZ

giai luteránus püspök korábban el-
találkozzék II. János Pál pápával
n. Most azonban úgy nyilatkozott,
gatása sokkal jobb eredményeket ho-
„Azt hiszem, sok itteni hívőben tu-
y a keresztény egyház sokkal több,
csücske Európának. Emberinek és
nerték meg a pápát, s ebben meglát-
az egyház mennyire emberközeli tud
pök véleménye szerint a pápa láto-
légkört teremtett az ökumené szá-

ORIENTE" —
ELETI EGYHÁZAKKAL

almazott bécsi érsek, *König* bíboros
ek nagy álma valósul meg a kelet-
felszabadulásával. Reméli, hogy a
párhuzamosan megszűnnek a val-
korlátok is. E célból hozta létre 25
csben a Pro Oriente alapítványt,
ogy párbeszédet kezdjenek az orto-
keleti egyházzal (koptok, szírek, ör-
szírmalabárok), s erősítsék a kelet-
egyházainak ökumenikus közeledé-

negyedszázada alatt az alapítvány
yeket ért el. 1500 év után nem hi-
k kezdődtek a keleti egyházakkal,
talos párbeszéd megindulását Róma
ház között, — köztük kapcsolatot
ia és Szerbia ortodox egyházával
alálkozók, konferenciák, személyes
lreértést oszlattak el, és egyenget-
ját, ha egységhez nem is vezettek
ünnepségek kapcsán szóba kerül-
adatai is, elsősorban a sztálini dik-
kosan feloszlatott görög katolikus
kapcsolatai az ortodoxiával, min-
ban és Romániában.
kell még tennünk az egység útján
g —, közösen kell imádkoznunk,
merjük és megértsük a testvéregy-
n tanulnunk kell egymástól.

Új Ember 5

A szobrász

Új Ember 1990.jan.14. 6.p.

Pápai Éva

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 DEC 31

VAS NÉPE

KULTÚRA MŰVÉSZET

1021

Pápai Éva: Gyermekek.

egy csep
félt azért mindig megvárjuk, most is!

Molnár Miklós műszerész-csoportvezető: Mi még nem döntöttünk. Egyik pesti rokonunk meghívott, vagy utazással náluk, vagy idehaza szilveszterezünk. Két általános iskolás korú gyermekem van. Ha itthon maradunk, családi körben leszünk. A legemlékezetesebb szilveszterünk az 1976-os volt: akkor költöztünk új lakásba. Örömteljes valami az újévvárás. Azért ez az esztendő is hozott valamit: be tudtam fizetni egy kocsira, s ugye ez az egész család életében örömteljes változást jelent majd...

Szabó Anikó az ostffyasszonyfai tanács gazdálkodási előadója: Négy éve nem volt szilveszterem, mindig „frászban voltam", vizsgákra készültem. Most, hogy végeztem, most szilveszterezek én is. Átmegyek Nagyigmándra a húgomékhoz, ott dolgozik a férjével együtt, velük töltöm ezt a napot. Várjuk, várom az új esztendőt, s vele mindig valami újat, jobbat. S amikor majd megszólal a Himnusz, biztosan elérzékenyedem: azt hallani mindig felemelő érzés: abban a néhány percben mindig átérzi az ember, hogy magyar!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-160, 340-726
1978 JUN 17
NAPLÓ (VESZPRÉM)

Pápai Éva grafikus

1021

„Párizs az én Bakonyom"

A magyar fa sorsa

Amit a képek tudnak

Kiállítások az Oktatási Igazgatóságon

— Elkésett az Ady-illusztrációkkal — mondom.

— Igen, hamarabb kellett volna — hagyta rá a grafikus.

Nyomban észbekapok: egyáltalán el lehet-e késni Adyval?! Aki nem évfordulóra készül, hanem önmagát keresi irodalomban, művészetben, az időzítheti-e dátumokhoz a „források" keresését. *Pápai Éva* talán azért „késett", mert nem jutott eszébe, hogy Ady Pegázusát elkötheti, maga ugorván nyergébe. Inkább követte szelíden, önfeledten.

Képei előtt beszélgetünk az Oktatási Igazgatóság előcsarnokában. A grafikáról, a linometszetről, az Ex librisről, s ezen belül a maga ifjúi útkereséséről. Meg a képzőművészeti forrásvidékről.

— Főleg az olvasás hat rám. Megragad valami, veszem a ceruzám, és rajzolok. Legfőbb forrás számomra az irodalom. De utazás közben is sok élmény ér, figyelem az embereket. Először csak portrékat rajzoltam. Egy kiállításon kezembe került Gy. Szabó Béla kolozsvári művész katalógusa, az ő fametszetei nyomán csodálkoztam rá a természetre. Később, egyik erdélyi utam során megkerestem, megmutattam neki munkáimat. Biztatott, dolgozzak kitartóan, keressem a saját stílusom. Aztán egy-egy nyáron hosszabb időt töltöttem Erdélyben, Gy. Szabó Béla tanítványává fogadott, sokat segített.

— Mit tanult tőle?

— Elsősorban a természetszeretetet. A természet, a fák, a tájak szépségét ő hozta közel hozzám. Szigorúan vizsgálgatta metszeteimet, s arra intett, nehogy őt másoljam, maradjak meg magam. Találjam meg a saját stílusomat... Rajzoljak, rajzoljak — biztatott —, mindennek az alapja a rajzolás.

Az Oktatási Igazgatóságon bemutatott képek, melyek az Ady-versek ihletében születtek, már az egyéni stílus jegyeit őrzik. A párhuzamos vonalvezetést a saját „találmányának" érzi. A linometszetek, fametszetek tiszta egyszerűséggel szólnak. A „Hajnal" című kép végtelen csendje, az „Elszállnak a lepkék" bensőséges lelkülete, a „Párizs az én Bakonyom" komor ereje, „A magyar fa sorsa" virág-vesztő fájdalma ragadja meg az embert.

A fiatal Vas megyei képzőművész Jugoszláviában, Romániában vett részt nemzetközi kiállításon. Idén Svájcba kapott meghívást az „Ex libris" egyesülettől. Veszprémben három társával, Tóth Rózsával, Leopold Hofmannal és Marie-Louise Albessarttal állított ki grafikákat, ex libriseket.

Ez volt a harmadik képzőművészeti kiállítás az Oktatási Igazgatóságon. Negyedikként a zirci nemzetközi gyűjteményből mutatnak be képeket a hallgatóknak. Milyen célt szolgálnak ezek a kiállítások?

Gyimesi András tanár, a közművelődési ismeretek szószólója a következőképpen válaszol:

— A hallgatók kulturális igényét kívánjuk kielégíteni intézményen belül meg azon kívül. Házon belül a kiállítások alkalmából kisebb beszélgetéseket tartottunk a képek előtt. Szerveztünk író—olvasó találkozót is. Jövő tanévben pedig zenei és énekkari bemutatókat tervezünk a hallgatók számára. Könyvkiállítást rendezünk szépirodalmi, politikai könyvekből. Mindezzel az itt tanulók művészeti érdeklődését, ízlését formáljuk — mondja.

Nem kétséges, minden művészet mélyén ott a politika. A marxista—leninista politika és az igazi művészet az emberség, a szabadság, a jó élet szolgálatában találkozik. Minden pártmunkás, vezető számára (aki az Oktatási igazgatóságon képzést nyer) hasznos, ha az előírt tananyag mellett a művészet is helyet kap, mint fakultatív „kurzus".

A képzőművészeti kiállítások (bármilyen művészeti események) ezért jelentenek többet a puszta kulturális rendezvénynél. A nevelés része mindez. Méghozzá olyan embereknél, akik egy-egy munkaközösség, vagy terület vezetőjeként sokat tehetnek a közművelődésért.

(b. ö.)

Az ő csöndj

Az író-olvasó találkozások értelméről

Egy fiatal francia költő, verseim fordítója, egy ízben megkérdezte tőlem:

— Furcsa, hogy milyen sokat bíbelődsz közgondokkal a verseidben. Miért nem hagyod ezt a politikusokra?

Nehéz volt válaszolnom neki. Nem tudhatta, hogy nálunk a költészet a szociológiát, sőt a filozófiát is kénytelen volt olykor helyettesíteni a századok során, de még az újságírást is: Tinódi krónikái valójában rímelő riportoknak, verses tudósításoknak foghatók fel. S ez a körülmény egészen sajátossá tette a költészet funkcióját Magyarországon.

Véletlen ez? Azt hiszem, nem: Ugyanis minden országban más és más funkcióját alakította ki a költészetnek a történelem. Egyik helyen direktebb beszédre, politikus attitűdre késztette a költők javát, míg másutt több lehetőséget hagyott az útkeresésre, a kísérletezésekre, a szavakkal végrehajtott bűvészmutatványokra. Minden nép lírájában fellelhetjük mind e kétfajta költészetet: az aktualitásokra is reagáló közéleti lírát éppúgy, mint a műfaj öntörvényeire hagyatkozó l'art pour l'art szépelgést. Ám, hogy miképpen aránylanak ezek egymáshoz egy adott országban és hogy melyik a domináns ág — ezt a történelem döntötte el. A mi nagyszerű líránk — fő vonulatában legalábbis — közéleti költészet, *„sorsköltészet"* volt mindig is, mert ebben az országban így intézkedett a történelem.

Ez határozta meg az emberek vershez való viszonyát. Mindezen kívül az anekdotázó lakodalmi rigmusolás, a megboldogult jótetteit elsoroló rímes kántori siratók is nagy mértékben befolyásolják a tömegeknek — kiváltképp a parasztoknak — a költészetről kialakított képét. Meg aztán keleti nép is volnánk eredet szerint: minden bizonnyal volt naív époszunk, ha nem is maradt fenn. Mesélő, hősköltemények teremtő népek mai fiai is a mesét, a sztorit igénylik elsősorban a verstől. történetet, csak éppen „rímekbe szedve".

Mert a rímet a vers el-

— Ferke legalább engem ne csapj be a verseidben.

— Már miért csapnálak be?

— Ott laktam mellettetek, szomszédok voltunk és láttam, hogy a disznókat sosem a húgod etette, hanem rendszerint az öcséd.

— Miért fontos ez most?

— Mert az imént elhangzott versedben az áll a húgodról, hogy „fut malac-etetéstől, odahagyja a konyhát, hol füstök szürkeszínű nagykendőjükbe vonnák".

Diadallal ült le, úgy érezte, megfogott. Nem volt könnyű válaszolni neki. Nehéz volt megértetni azt, amire csak sok-sok olvasás után jön rá az ember: hogy a művészi igazság a típusban érvényes, az egyedekben sokszor nem egészen. A kishúgom — azzal, hogy vers lett belőle — egyben minden városba menekülő falusi kislány jegyeinek, tulajdonságainak a hordozójává vált.

Értetlenek még — de már nagyon érdeklődők. Mindig tiszta, jóindulatú és jóhiszemű várakozással jönnek el az író-olvasó találkozóra. És mindig odaadó, szinte áhítatos a figyelmük. Csönd van, amíg verset mondok vagy beszélek, illetve nem is csönd az már, inkább feszült egyetértés. Az ő csöndjükre egyszerűen nincsenek szavaim. Lehet figyelni lélegzetvisszafojtva, a csönd lehet rezzenéstelen, szegetlen, egytömbű, lehet olyan csöndes a csönd, hogy benne a légy zümmögés repülőberregésnek hangzik. De az ő csöndjüket jelzővel egyszerűen lehetetlen minősíteni. S a beigazolódásra szomjas, bátorításra váró lelkek moccanatlan figyelme a legszebb honorárium az író számára. Tudom, az irodalom hatását nem lehet lemérni. *Az ő csöndjük azonban egy kicsit méri a mérhetetlent, a hatás közvetlennek mutatja egy pillanatra magát — s kivált tóját szinte elszédíti ezzel.*

Ezért járok szívesen író-olvasó találkozókra. ezért a szédületért. Évente száz-százötvenet is vállalok. Mert ha a publikum csak egyetlen verssornyi „fertőzést" kap az emberhez méltó indulatokból — már megérte

Szánthó Im

DOMJÁN M. GÁBOR

Szinbád dé

Mint egy Szin
lássanak a lán
Szinbádot aki
ezen a héten
érdemen felüli
hogy délelőtt
a ligeti fasorb
tekintetét fale
szajuzkodik az
míg kis csókja
gesztenye a m
Déli harangra
kettőtől tízig k

BOTÁR ATTILA:

Vadászálo

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pápai Éva, grafikus-művész

VAS NÉPE

1984 AUG 2 6

1091

Pápai Éva munkái Ausztriában

A vasiaknak nem kell bemutatni a szombathelyi születésű és Toronyban alkotó fiatal grafikust, Pápai Évát, hisz' több lehetőségük van látni műveit, mint nekünk, itt az Alföldön. Mégis szeretnék beszámolni legutóbbi ausztriai sikeréről.

A Dürnbachi Ünnepi Hét gazdag kulturális eseményeinek egyik pontja volt Pápai Éva kiállítása. A rendezőség kockázatot vállalt, mint írják az osztrák lapok, hogy egy Ausztriában kevéssé ismert nevű magyar kiállítót hívott meg, azonban a kiállítás várakozáson felül sikerült! Nem véletlen tehát, hogy a fiatal alkotó 1972 óta állít ki rendszeresen, a hazai tárlatokról nem is beszélve, Romániában, Jugoszláviában, Olaszországban, NSZK-ban. A kiállítás szakemberei nem tévedtek.

Reliefjei közül az osztrák sajtó Ábel és Mózes című alkotásait emelte ki, de nagy közönségsikert aratott az Öregasszony, Nő vázával, Siető hölgy, Ördög stb. is. Mint ismeretes, Pápai Éva a világhírű kolozsvári mester Cs. Szabó Béla tanítványa, így azután elhozta rajzait is a zordon Kárpátok vadregényes tájaitól, a Tordai hasadékról stb. is. Élmény volt látni a szakértő kézzel elrendezett kiállítási anyagot, hol szinte férfiasan erőteljes, hol sejtelmesen lágy vonalakat, az Öregasszony barázdás arcát, a Siető hölgy mondhatni lebegését, az Ördög sátáni gonoszságát, szinte hallani véltük a Kárpátok fenyveseinek zúgását. Őszintén meg kell mondani: legalább akkora öröm volt látni a főleg egyszerű természeti körülmények között élő s elfogulatlan szemlélődő horvát és osztrák kiállításlátogatók szemének csillogását, munkában megviselt arcuk redőinek szinte elsimulását, amint a terrakottákat, rajzokat nézték.

Pápai Éva idehaza, munka közben.

Lehet-e annál nagyobb dicséret és elismerés egy külföldön kiállító művésznek, hogy alkotásai megnyerik az egyszerű és elfogulatlan kiállításlátogatók tetszését is? A kiállítás sikerére jellemző, hogy szeptember 7—23. közötti időben Pápai Éva gazdag, sokszínű anyaga ismét a közönség elé kerül.

Pápai Éva sikert aratott.

Nem szoros összefüggésben a kiállítással, de úgy érzem, meg kell említenem a sokoldalú művész, Ernst Oldenburg nevét, — aki plasztikától az olajig és grafikáig számos területen alkot — mint Dyanét, aki pártolója és pártfogója a tehetséges fiatal művészeknek és sokat hozzásegített már ahhoz, hogy alkotásaikkal a nyilvánosság elé léphessenek. Csak követendő példa lehet segítőkész magatartása! Pápai Éva októbertől hosszabb időt tölt az NSZK-ban, s útját Ernst Oldenburg egyengette.

A helyszínen már gratuláltam, de e helyről őszintén kívánok sok sikert a dürnbachi kiállításhoz, illetve a jövő kiállításokhoz, azzal a szerény óhajjal, hogy az áprilisi szegedi vándorkiállítás után Szentesen és Csongrád megye más városaiban is szívesen és örömmel látnánk Pápai Éva alkotásait!

Dr. Aranyi Gábor
Szentes

OLVASÓK FÓR

közlekedik

ısenyéről került Kecskemétre, falujába. Legutóbb meglepve áni busz nem közlekedik, így e meg a három kilométert. éjének tarthatta, hogy voltak „túráztak" éjnek évadján. A ta: a Volán Vállalat állítsa ıedtesse az autóbuszt Bajánálasza: „Az 1984/85. évi új ése előtt született az a dönsenye autóbusz-fordulóig közéget érintse, hogy az ott élők a fővárosba és vissza. és a járatok kihasználtságát értük. A felmérés szerint, a gyakorlatilag nem veszik hatóan szeptemberben visszaız autóbuszt Velemér helyett közlekedtetjük."

Elégedettek voltunk

Lapjuk augusztus 5-i számában olvastuk egy esztergomi levélíró véleményét a kőszegi nyaralásának pozitív és negatív élményeiről. Mi is az ÉDÁSZ üdülőjében nyaraltunk, véleményünk megegyezik az övével, csak az elismerés hangján emlegetjük. Viszont nem értünk egyet azzal, amit ő negatívumként felhozott a Turista vendéglővel kapcsolatban.

Szerintünk a zsetonos rendszer kimondottan előnyös, mivel délelőtt tíztől este tízig bármikor ehetünk. Leszólta a választékot és a minőséggel sem volt elégedett. A választékról annyit: ötféle levesből és 25 egyéb ételféleségből lehetett választani. Az ételek jó ízűek és bőségesek, számunkra a kiszolgálás gyorsasága is megfelelő. Tudomásul vesszük, hogy egy keveset mindenütt várni kell.

Jártunk már az ország különböző tájain, de ilyen kiszolgálásban nem volt részünk, és az étel sem ízlett enyire. Nem tudjuk, a levélíró mit szólt volna, ha a „ritkán" közlekedő busszal kellett volna bejárnia a városba étkezni? Akkor megtudja, milyen árakkal és kiszolgálással találkozik másutt, a Turista javára.

Kilenc aláírás
Kapuvári, győri és cseh üdülők

hely új színfoltja

nekik a legkényelmesebb — hagynak figyelmen kívül minden szabályt, minden tiltó jelzőtáblát. A parkolási lehetőséget nem a szélső sávban kell keresni, hanem az erre kijelölt helyen. Akik ezt nem tartják be, azokat jogosan büntetik a rend őrei.

Minden változás magában hordozza a lemondás lehetőségét. Az új forgalmi rendnél nem az egyes ember érdekei kerülnek előtérbe, hanem azé a sok ezeré, akik a tömegközlekedési eszközökön utaznak naponta. Szabálytalan megállásokkal senki se akadályozza a buszok megállóhelyre történő beállását. És a gyalogosok se vet, értékeljék mások munkáját. Egyébként, ebben az utcában készítettek megyénkben először a gyalogátkelők mellé gyermekkocsi fel- és lejáratokat, ez jó példával szolgálhat a jövőbeni gyalogos átkelési szakaszok építésénél. Reméljük, ez gyakorlattá válik majd nálunk is, hiszen más megyékben régóta így képezik ki a gyalogátkelőket.

A tervezők és a kivitelezők mindent megtettek azért, hogy ez az út büszkesége legyen városunknak, még ha az egyes emberek kényelmi szempontjainak a lemondásával is jár.

Imre Csaba

Jubileumi jutalom

Több olvasónk kérésére közöljük a jutalommal kapcsolatos tudnivalókat.

Az előírt idő, amelyet a jubileumi jutalomra való jogosultság megszerzéséhez munkaviszonyban kell tölteni, általában huszonöt, negyven, illetőleg ötven év.

Nyugdíjazás esetén a huszonöt évi jubileumi jutalomra a dolgozó akkor is jogosult, ha még nem volt huszonöt évi munkaviszonya, de azt munkaviszonyának további fenntartásával még a nyugdíjazás évében megszerezhette volna. Nyugdíjazáskor a negyven (ötven) évvel járó jubileumi jutalomhoz az szükséges, hogy a dolgozónak a munkaviszonya megszűnéséig legalább harmincöt (negyvenöt) évi munkaviszonyban töltött ideje legyen.

A munkaviszonyban töltött időt az általános munkajogi sza-

Pápai Éva
grafikus művész

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1983 JUN 11

1021

MŰVÉSZET

Bakonyi táj. Pápai Éva grafikája.

Gyerekek a könyvtárban

Tudod-e, kik nyertek?

Az ajkai gyermekkönyvtárban június 1-én különösen sok gyerek szorongott: ahol 20 olvasó számára van ülőhely, 75-en zsúfolódtak össze. Mindannyian a tavaly ősszel hirdetett Olvasónapló-pályázat és a Tudod-e? játék eredményhirdetésére vártak.

Az olvasónapló megoldandó feladatai között, mese, illetve fantasztikus történet írása, katalógus segítségével megoldandó kérdések, szellemi totó és más feladványok szerepeltek. A városi és környékbeli iskolák 125 tanulója vett részt a vetélkedésben, közülük 75 munka készítőjét hívták meg erre a délutánra a könyvtárosok. Az alsósok közül *Szabó Emília* padragkúti 2. osztályos, *Csiszár Mónika*, a 4. számú ajkai általános iskola 3. osztályosa és *Asztalos Anita* harmadikos padragkúti tanuló érte el a legjobb eredményt. A felsősök közül *Horváth Anita* padragkúti hetedikes, *Licsár Krisztina*, a 2-es számú ajkai iskola 6. osztályosa és *Szita Péter*, a 6-os számú ajkai is-

adatsora is. A 10 forduló során 3–3 kérdést kaptak alsó és felső tagozatosok, melyekre a könyvtárban rendelkezésre álló kézikönyvek segítségével lehetett megkeresni a választ. Minél több kézikönyvet felhasznált egy-egy versenyző, annál több pontot kapott. Ez

három ajkai tanuló ért el: *Antal Katalin*, a 6. számú iskola 8. osztályosa, *Licsár Krisztina* és *Licsár Szilvia*, a 2. számú iskola 6, illetve 8. osztályos tanulója.

Minden résztvevő értékes könyv- és tárgyjutalomban részesült. És ha azt kérdezzük

SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

Pápai Éva, grafikus-művész

VAS NÉPE

1984 JAN 22

1021

Utak Toronyból

Pápai Évát elsősorban grafikusként ismerték meg olvasóink. Nemrégiben tért vissza Kolozsvárról, ahol mesterénél, Gy. Szabó Béla grafikus- és festőművésznél ebben a műfajban gyarapította tudását. Művészi érdeklődése azonban — mondhatjuk így: önmaga kifejezési módjának továbbkeresése — az utóbbi időben az agyagban rejlő lehetőségek felé fordította figyelmét. Bár külföldi, gyakori kiállításain linometszetekkel, grafikákkal szerepel — sikereit is ezekkel aratta — most teljes érdeklődéssel az agyagképek, reliefek felé fordult.

Amikor a toronyi családi házban kialakított alkotó műhelyében meglátogattuk, éppen egy bibliikus témán dolgozott. A közelmúlt kiállítási szerepléseiről érdeklődtünk.

— Tavaly tavasszal egy őszre tervezett nürnbergi kiállításra készültem. De az anyagaimat, grafikákat, féldomborműveket, nem tudtam időben elkészíteni, ezért a kiállítás az idén májusra halasztódott. Ennek — a szomorúságom mellett — örülök is, mert az én kérésemre így még két magyar művész, a szombathelyi Káldy Lajos és a szegedi Ábrahám Mária festők is lehetőséget kaptak a kiállításon való részvételre ugyanott.

Nekem önálló kiállításom lesz májusban St. Pöltenben, most dolgozom ennek az anyagán, bibliikus tárgyú anyag reliefeken. Ősszel ugyancsak önálló kiállításom lesz a nyugat-németországi Unná-ban. Erre tavaly novemberben kaptam meghívást a város polgármesterétől.

Hazai dolgaimról? 1983 novemberében volt önálló kiállításom grafikákból Szegeden. Az idénre a balatonalmádi üdülő és a Veszprém megyei Vegyiművek kért fel eddig kiállítás rendezésére. A továbbiakat majd meglátjuk. De most első a munka.

Megértettük és hagytuk dolgozni. **(várhelyi)**

Fotó: **kaczmarski**

sokszor csak a segélyezésre korlátozódik. Valamennyi általunk vizsgált család részesült segélyben, többsége évente 2—3 alkalommal is, persze nem biztos, hogy azt a gyermekre költik. Ezért példás a Rába Futóműgyár módszere: nem pénzt adnak, hanem vásárlási utalványt, s ennek felhasználását az szb képviselője ellenőrzi — mondja Török Lászlóné, a pedagógus szakszervezet megyei titkára.

A megyei tanács igazgatási és művelődési osztályával együtt intézkedési tervet készítettek, illetve szakmai irányelvet adtak ki a munkahelyek gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységének segítéséhez. Ebben meghatározták azokat, akiktől az együttműködést várják (nevelési—oktatási intézmények, gyámhatóságok, bűnüldözési szervek, egészségügy, a Vas megyei Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet), az együttműködés módszerét és területeit. A koordináló szerepet a Vas megyei Gyermek- és Ifjúságvédelmi Munkabizottság végzi.

— A társadalom egy része sajnálja, másik elítéli az állami gondozottságot, pedig ez egy állapot, s nem sajnálkozni kell, hanem együttműködni! Még él a köztudatban a régi „menhely" fogalma, pedig mi a gyermekeket a teljes, emberi életre készítjük fel — mondja Farkasné.

Szakály Éva

Fotó: **Benkő Sándor**

költeni.

A településer
hogy annyi pénz
kielégítésére, hog
vannak.

A sok hagyo
a viszonylag új
Mint egyéb hely
némelyeknél.

Persze a sajá
akar, s a saját életét mindenki úgy éli, ahogyan akarja. Mindaddig persze, amíg ez nem megy a környezetében élők kárára. Azt a családos apát természetesen nem lehet kötelezni arra, hogy elsősorban élelmet, ruhaneműt, tanszert vásároljon gyerekeinek. Nemtán másodállást vállaljon, s mondjuk egy héten csak egyszer szórakozzon a nyerőgéppel. Hogyan lehetne minderre rábírni?

A kérdés költői. Mint a többi negatív szenvedély visszaszorításában, úgy ebben is az együttes gondolkodás lenne szükséges. (Persze ez is elég általános megközelítés.) Rendeletekkel azonban ezeket a dolgokat — sajnos, vagy sem: tény — nem lehet megoldani.

(szenkó)

A devizacsempész portréja

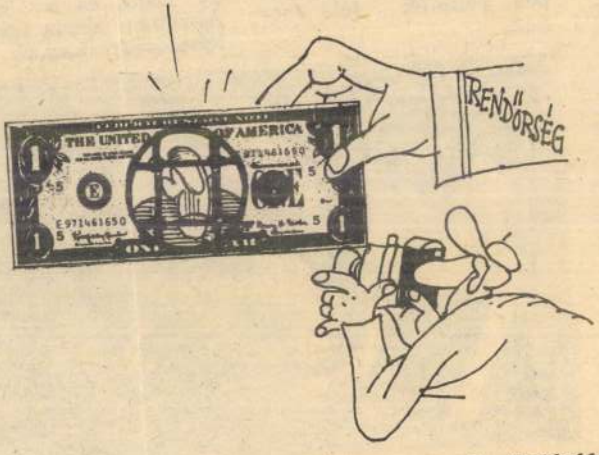

(Lakatos Ferenc karikatúrája)

VAS MEGYE 3

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pápai Éva

NAPLÓ (VESZPRÉM)

(grafika)

1983 SEP 24

IRODALOM

1021

Pápai Éva: ŐSZ

Mezőgazdasági kisgépek vására!

Vállalatunk ajkai, tapolcai és veszprémi mezőgazdasági boltjaiban, nagy választékban kaphatók mezőgazdasági kisgépek.

Ajka, Sport u. 3.
Tapolca, piac,
Veszprém, Vásárcsarnok.

VÁRJUK VÁSÁRLÓINKAT!

Veszprém megyei ZÖLDÉRT Vállalat

A Veszprém városi Munkaügyi Szolgálati Iroda,

bedolgozói munkát szervez,

kézi horgolás, gépi kötés és varrási

munkákra, a Pápai Háziipari Szövetkezettel együttműködve, veszprémi telephellyel. Várjuk csökkent munkaképességűek, alacsony jövedelműek, gyesen lévő kismamák és keresetüket kiegészíteni kívánó munkavállalók jelentkezését. Felvilágosítást ad a Veszprém városi Munkaügyi Szolgáltató Iroda, Veszprém, Szeglethy u. 3.

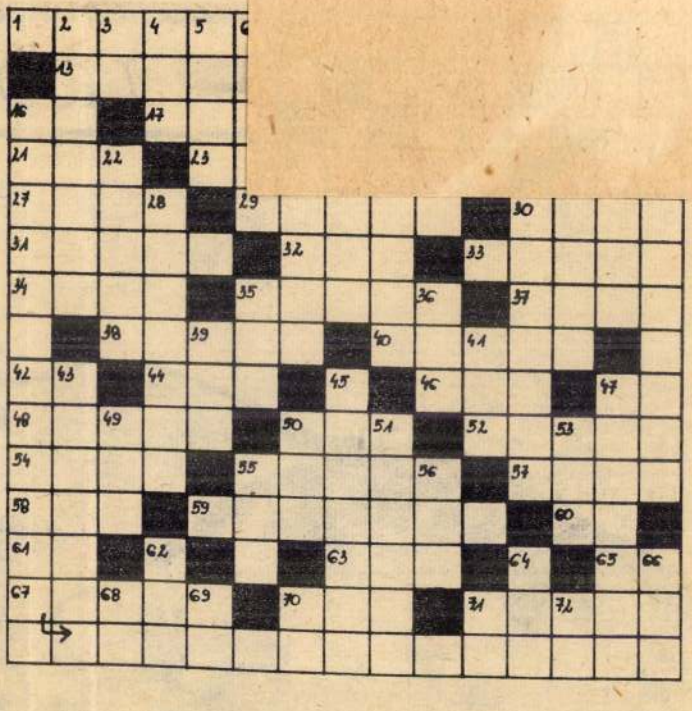

ŐSZI DAL

Vízszintes 1. Paul Verlaine Őszi dal című versének első négy sorát idézzük. (Zárt betűk: Ő, A, N, A, S.) Folytatás a függőleges 16. és a vízszintes 59. számú sorokban. *VÍZSZINTES:* 1. *Az idézet első része* 13. Havasszépe, örökzöld díszcserje 14. IV. László Árpád-házi király előneve 15. Fontos innivaló 16. Az osztrák és a japán autók jele 17. Műveltető képző, -tet párja 19. Lehetőség 20. Háziállat 21. Nagy edény 23. A jókedv jele 26. Mázol 27. Másol 29. Kiporol 30. Zeng, visszhangzik 31. Jövendőt mond 32. Félig rostos! 33. Üldözésre betanított vadászkutya 34. Számtani műveletet végez 35. Üzemi étkezőhely 37. Lakatos szerszám 38. Szerviroz 40. Citálja 42. A svéd és az osztrák gépkocsik jele 44. Vaká... 46. Azon a helyen 47. Állóvíz 48. Dől 50. Ügy, dolog latinul 52. Gáz alakú szénhidrogén 54. Görög szóösszetétel, jelentése: kor, betegség 55. Nagy..., romániai város 57. Keserves nehézségek között él 58. Három oroszul! 59. *Az idézet befejező része* (Zárt betűk: É, N.) 60. Aktínium 61. Molibdén 63. Midőn 67. Porciózó 70. Római 52 71. Somogy megyei község lakója *FÜGGŐLEGES:* 2. Egyéni 3. Egyforma betűk 4. Testrész 5. ...bator. 6. Konyhakerti növény 7. Német helyeslés 8. Zakó egynemű betűi 9. Mezopotámia legrégibb ismert népe 10. Ilyen eső is van 11. Lokomotív ... 12. Ramazuri 16. *Az idézet folytatása* (Zárt betűk: N, N, B, O.) 18. Például: tanulságot 22. Őrölt gabona 24. ...díj; menetdíj 25. Rakja 26. Elsietett dolog 28. Körforgás 30. Ösztökél 35. Kína első embere volt 36. Állami bevétel 39. Lyuk népies szóval 41. É, T, M. 43. Hősszerelmes 45. Útburkoló anyag (-ék) 47. Zenére lejtő 49. L. S. I. 50. Vaspánt 51. ... Ferenc, ismert karikaturista 53. Aromás ital 55. Vasal páratlan betűi 56. Folyó a SZU-ban 62. Győri futballcsapat 64. Én latinul 66. Szenvedés 68. A zambiai és a thaiföldi autók jele 69. Vegyjele: Sn 70. Patás állat népies neve 71. Izomkötő 72. Akadni kezd!

Beküldendő: a vízszintes 1., függőleges 16. és a vízszintes 59. számú sorok megfejtése.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Pápai Éva, grafikus

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1983 JUL 09

IRODALOM-

1021

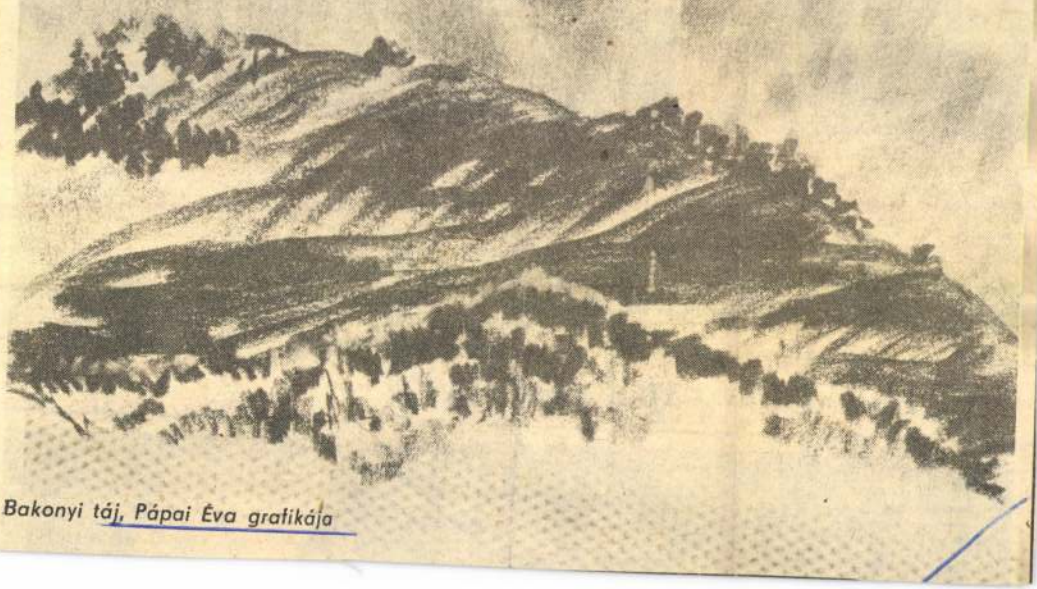

Bakonyi táj, Pápai Éva grafikája

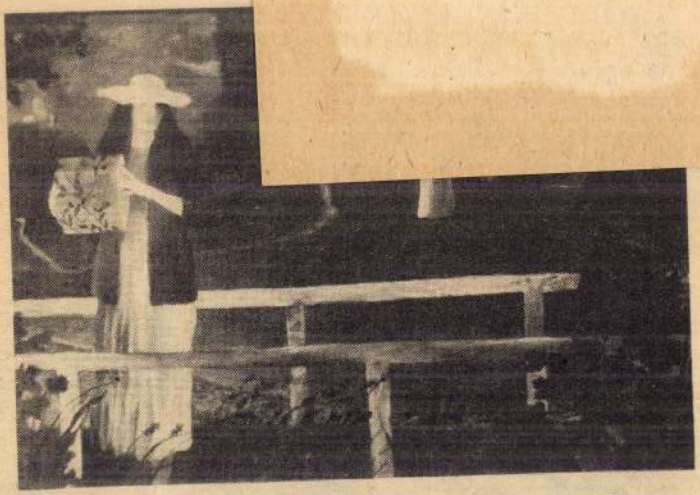

Hidon

napolt csodákra várva...

Cziráki Lajos pápai kiállításáról

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-720

Pápai Éva, grafikus

VAS NÉPE

1982 NOV 2 7'

/ 1021

Tanulmányutak, impressziók

Pápai Éva újabb munkáiból

A Toronyban élő fiatal vasi képzőművész, *Pápai Éva* legutóbbi kiállítása óta nem sokat hallatott magáról. A TIT-ben rendezett bemutatóval egyértelműen bizonyította, hogy a jugoszláviai, olaszországi, nyugat-németországi, s több hazánkbeli jelentkezés után a szűkebb pátria közönsége elé is bátran kiállhat, mert a fiatal alkotó műveit — mint azt egy kritikusa írta: „nagyon kell és lehet is szeretni". A tavaszi bemutatkozás óta azonban valóban nem hallottunk róla.

— A szombathelyi kiállítás után hamarosan Keszthelyen szerepeltem grafikákkal. Az ottani művelődési ház adott otthont munkáimnak, melyek nagy része azonos volt a TIT-beli bemutatóéval — sorolja.

— *Mi történt azután? Mit hozott a nyár?*

— Több hetes látogatásra hazajött Erdélyből tanítómesterem, *Gy. Szabó Béla*. Szerepelt a televízióban, kiállítást rendeztek műveiből a fővárosban. Rövid időre leutazott hozzánk is. Amíg itt tartózkodott, igyekeztem mindig a közelében maradni. Segítettem neki, és természetesen sokat tanultam tőle ezúttal is.

— *Úgy tudom, külföldi tanulmányutakra is készült.*

— Igen. Néhány magángaléria meghívásának tettem eleget, amelynek végeredménye egy több hetes angliai körút volt. Jártam Londonban. Pályatársak munkáit tanulmányoztam, s megállapodtunk egy későbbi kiállítás megrendezésében. Jártam Franciaországban, eljutottam Párizsba is, ahol szintén szeretettel fogadtak.

— *Legutóbb pedig imét járt Kolozsvárott.*

— Ebben az évben már másodszor. Gy. Szabónak elvittem legújabb vázlataimat, átnézte őket, tetszett neki. Nem győzöm hangsúlyozni, hogy milyen sokat köszönhetek a mesteremnek. Amikor itt járt, már akkor említette, hogy Finnországból kapott meghívást. Legnagyobb örömömre úgy döntött, hogy engem is magával visz. Számomra a tapasztalatszerzés egyik legjobb alkalma lesz, ha együtt lehetek világhírű mesteremmel, akinek ebben az országban is számos barátja, ismerőse él, akiket én is megismerhetek.

— *Mivel foglalkozik most?*

— Rajzolok, vázlatokat készítek, de már hozzáfogtam néhány metszet elkészítéséhez is. Úgy érzem, a hátralevő hónapokat nyugodtabban szentelhetem az alkotásnak. Meglátjuk, mire leszek képes...

Pósfai János

Fotó: **Kaczmarski Zoltán**

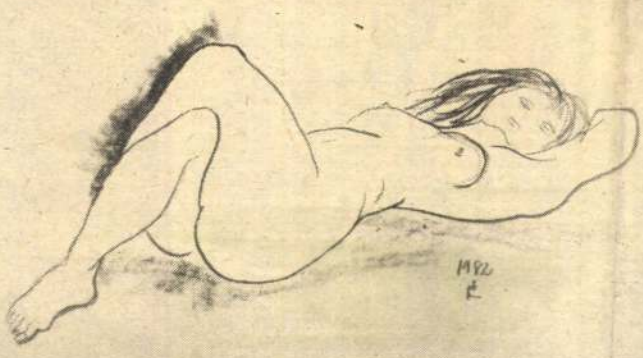

mb völ-
om mö-
de dél-
íztükör,
ú. Vad-
nain ve-
y ontja

nevezés
rű kör-
m sza-

ár kö-
orgász-
s anya-
elyéről
a hor-
mkája-
t telje-
aptunk
kedvelt
helyről,

narti

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

VAS NÉPE
1983 OKT 15

Pápai Éva, grafikus-
művész

102

Pápai Éva illusztrációja.

Mi a véleménye

az MLSZ döntéséről?

Két hét telt el az emlékezetes Ferencváros—Haladás mérkőzés óta. A találkozó félbeszakadása, a pályán történtek azonban ma is élénken foglalkoztatják az embereket. Tárgyalnak róla otthon, munkahelyen, autóbuszon, ismerősök és ismeretlenek, idősebbek és fiatalok. A Vasban élők nehezen — vagy egyáltalán nem — fogadják el, nem tartják igazságosnak az MLSZ döntését, a kedélyek sem nyugszanak meg. A döntésről, az ezzel kapcsolatos huzavonáról néhányan nekünk is elmondták a véleményüket.

Fotó: Horváth Andrea

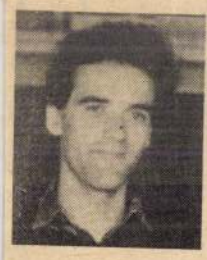

Cseri József gépkocsi átadó-átvevő: Ma már nem járok mérkőzésekre, elsősorban a motorsport az én szenvedélyem. De mint szombathelyinek, úgy érzem, közöm van az ügyhöz. A fogantyú a pályán volt — és néhány vöröshagyma is a kapu közelében —, ez tény. Éppen ezért tartom sérelmesnek, hogy a vétlen vendégcsapat is hátrányos helyzetbe kerüljön. Ha ez Szombathelyen történik... Ezért is furcsállom a Fradi szakvezetőinek nyilatkozatait. Azt hiszem, erre a döntésre, annak körülményeire igazán illik a „nagy hal megeszi a kishalat" mondás. A megkülönböztetés ért a sportmozgalomnak

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1933 OKT 15

VAS NÉPE

Pápai Éva, grafikus

mint téboly hág
kőre a kobra.

102

Pápai Éva illusztrációja

S ALKOTOTT
ICS FERENC
VTUDÓS
DÓS TÁRSASÁG

PÁPAI ÉVA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

1981 DEC 1 3.
VAS NÉPE

most aztán szejjeltepi...

102

Pápai Éva grafikáiból

KULTÚRA MŰVÉSZET

gedettek vagyunk, egyenletesebb. Egy de a gyerekeimen azonnal látom, ha fáznak: a vízből is hamarabb kijönnek.

Dr. Beliznai Pálné háztartásbeli: Nem véletlen, hogy most is itt találom: beíratkoztam egy úszótanfolyamra. Két nagy lányom van, ők hoztak ide. Tizenöt éve járok velük a Balatonra. Képzelje el: ők versenyeznek a vízben, én meg a parton kísérem őket! Igen boldog vagyok, hogy elkészült az uszoda. A víz tiszta, az oktató remek, az itt dolgozók nagyon kedvesek. Napközben járok ide. Kényelmesen megszárítom a hajamat és csak a lányaimtól tudom, hogy este meg hétvégén az öltözőkben nagyon nagy a zsúfoltság. Nem csodálom, hiszen a többség csak este ér rá.

Goda Zsuzsa műszerész: Ez az uszoda tíz évvel ezelőtt kellett volna. Akkor nem harminc éves fejjel kezdenék úszni tanulni, mint most. Hogy idáig miért nem tanultam? Mert aki úszik, az iszik is, ezzel meg is mondtam, hogy miért. Sajnos előfordul, hogy kinevetnek bennünket, míg gyakoroljuk a tempózást. Sok kolléganőm emiatt lépett vissza. Pedig a környezet is szép, jól érzem itt magam, egy ilyen program szórakozásnak sem rossz. Úszás után az előtérben még elücsörgünk egy kicsit. Nem lenne rossz, ha akadna valami olvasnivaló.

Vincze Klára közegészségügyi ellenőr: Végre van egy fürdőnk, ami higiéniailag kielégítő, bakteriális szempontból messze a legjobb a megyében. Sajnos nem vigyáznak rá eléggé sokan, ellopják a szappant is, pedig egy alapos zuhanyozás az elején hasznukra válna. Sajnos, én nem tudok úszni, s mivel váti vagyok, a bejárás még nehezebb. De szívesen jönnék, ha a kollégáim is velem tartanának. Kértünk már kollktív bérletet, de hétezer forintosat nem vettek — érthető. Munkahelyi kollektíváknak nem lehetne y kicsit olcsóbban adni a bérletet? Amit aztán nőpi ajándékként is szívesen elfogadnánk a szokásos l vagy virág helyett.

Nem

A mina zasztó bal gyelmetler utalt a h tőlünk füg

A „tegr egyes hel rompó, te Akik az ték, „ami mindenki rompó el nos mégis ságúton szomorú janak me szabad si

Valaho letékesek tás kénys

Vale

A k

Fizetett közöltük számunkb ki olvasó sére; hogy nes a ga tartás, il GANZ-MÁ gyár szon deltségéne vetkezőkbe laszát.

„A gyár garanciát szerelt fe lyeknek üzemeltetés tását a 17 ÉVM szám bályozza. re vonatko

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 JUN 19

NAPLÓ (VESZPRÉM)
Papai Éva

1021

Őselemek

Pápai Éva linómetszete

Bocskai Pál.

Horváth Ferencné.

MH SAJTŐFIGYELŐ
MAHIR
MAGYAR HIRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1982 MÁR 20

1021

Pápai Éva

1981. 12.

Pápai Éva litográfiája.

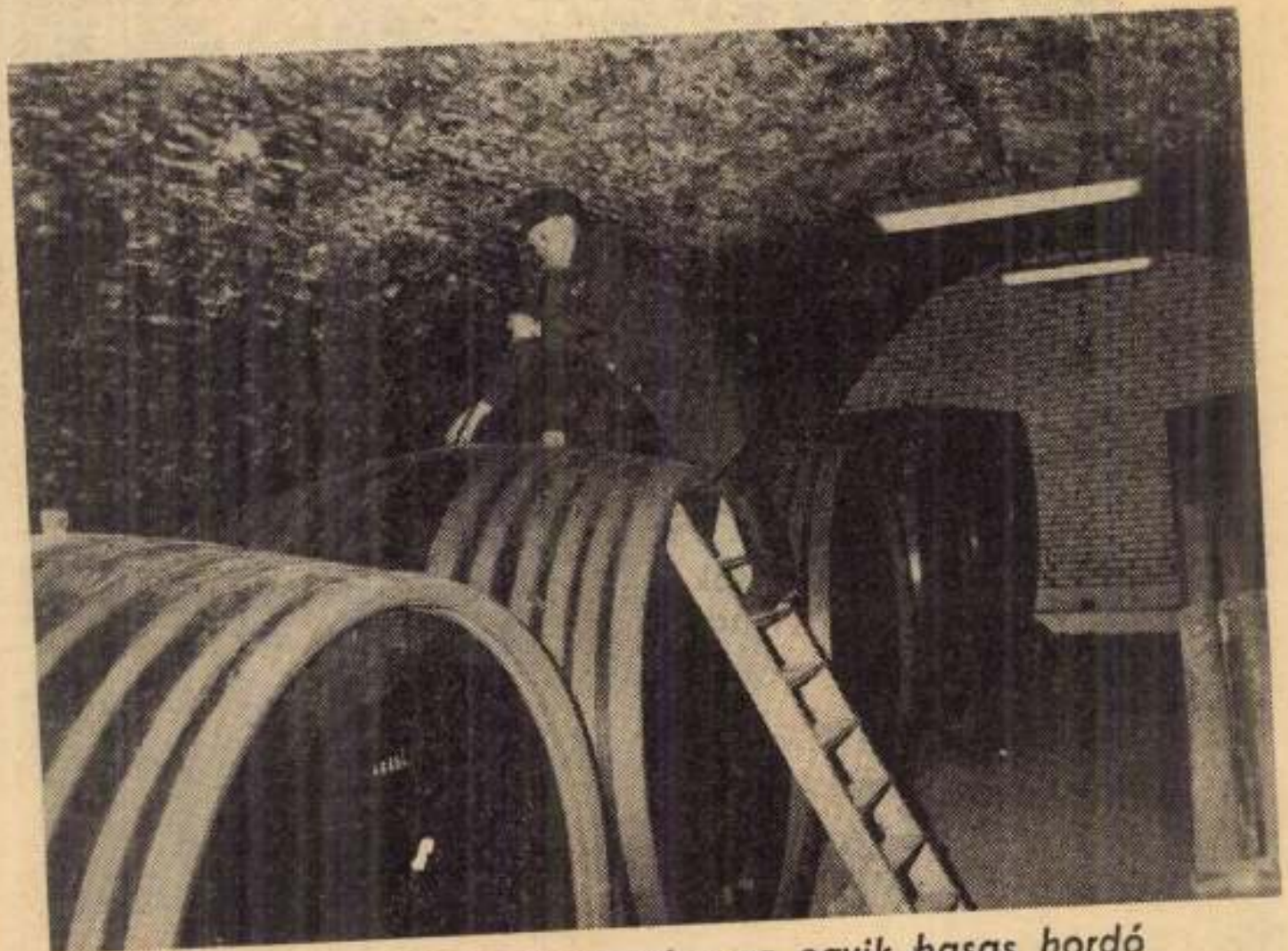

Lakat Péter nyugdíjas pincemester az egyik hasas hordó „véréből" vesz mintát.

vigilia

Ára: 26,– Ft

PÁPAI Éva

1987
ANNÉE LII.

vigilia

JUIN–JUNI
JUNE

1987/6

és Losonci Miklós 478. p.

Revue mensuelle – Monatsschrift – Rédacteur en chef – Chefredacteur: LÁSZLÓ LUKÁCS
1053 Budapest, Kossuth Lajos u. 1. – Abonnements pour un an – Abonnement für das Jahr 25 US dollar

RÉSUMÉ

Pál Péter Domokos, franciscain légendaire de Transylvanie, évoque la figure de János Kájoni à l'occasion du tricentenaire de sa mort. C'est János Kájoni qui a rassemblé le premier recueil des chants populaires religieux hongrois, le Cantionale Catholicum. László Szörényi examine le rôle de Vienne (capitale d'Autriche) dans les oeuvres de Gyula Krúdy. Par la suite nous lirons deux récits de Gyula Krúdy et de Margit Dalos. Les articles théologiques s'occupent des mouvements ecclésiastiques. Margit Balogh présente l'activité du mouvement catholique de jeunes filles, intitulé KALÁSZ; Miklós Vető retrace la vie du mouvement du Renouveau Charismatique. Un article nous informe de la vie mouvementée de la communauté religieuse d'une ville provinciale, ce qui donne une image des aspirations de l'Eglise renouvelée; ces mouvements sont complétés par un tour d'horizon. Vigilia publie cette fois une conversation avec Sándor Szokolay, l'auteur de l'opéra Ecce Homo. L'auteur de la méditation est Péter Vasadi.

INHALT

Pál Péter Domokos zitiert die Figur des legendären Franziskaners János Kájoni aus Siebenbürgen, gelegentlich der 300. Wiederkehr seines Todestages. Kájoni stellte die erste Sammlung ungarischer religiöser Volksgesänge, die Cantionale Catholicum zusammen. László Szörényi untersucht die Rolle der Stadt Wien in den Werken des Gyula Krúdy. Im Literaturteil je eine Erzählung von Gyula Krúdy und Margit Dalos. Im Schwerpunkt des theologischen Teils stehen die kirchlichen Bewegungen. Margit Balogh präsentiert die Tätigkeit der katholischen Mädchenbewegung (KALÁSZ) zwischen den beiden Weltkriegen, während Miklós Vető über das heutige Leben der Karismatischen Erneuerungsbewegung berichtet. Dieses, von den Bestrebungen der sich erneuernden Kirche gezeichnetes Bild wird durch eine vom bewegten Leben einer kleinstädtischen Kirchengemeinde berichtenden Reportage und durch eine die Bewegungen überblickende Studie ergänzt. Das Vigilia-Gespräch wurde diesmal mit Sándor Szokolay, Komponist der Oper Ecce homo, geführt. Autor der Meditation ist Péter Vasadi.

CONTENTS

Pál Péter Domokos evokes the figure of János Kájoni, the legendary Franciscan of Transylvania, on the occasion of the third centenary of his death. It was Kájoni who compiled the Cantionale Catholicum, the first collection of Hungarian religious folk-hymns. László Szörényi examines the part the city of Vienna played in the works of the writer Gyula Krúdy. In our literary column, we publish a short story by Gyula Krúdy and by Margit Dalos. In our theological column, the emphasis is on the ecclesiastical movements. Margit Balogh describes the activity of a Catholic young girls' movement (KALÁSZ), between the two World Wars and Miklós Vető describes the present life of the Charismatical Renewal movement. The efforts of the renewed Church are also described in a report on the animated life of a rural parish and by an essay reviewing these movements. Our interlocutor this time is Sándor Szokolay, the composer of the opera Ecce Homo. The author of our meditation is Péter Vasadi.

nevezni. Picit olyan volt az egész, mint Wim Wenders Berlin fölött az ég című filmjében. Lejöhet egy angyal az égből, és kipróbálhatja magát...

Kamondi Zoltán filmrendező:

Ahányszor elmentem a Kamrába, mindig azt hallottam, hogy „a tegnapi előadás kurva jó volt." Ezek szerint, amit nem láttam, az nagyon jól sikerült. De én szeretem Halászt, különösen akkor, amikor játszik. Ő is szereti saját magát. Viszont ha nincs jelen a színpadon, nem látja magát a színpadon, minden elbizonytalanodik. Ráadásul az a fajta minimálszínház, amit ő csinál, ma — a pénzügyi nyavalygásai közepette — nagyon is aktuális.

Jordán Tamás színész:

A belső szabadságról szóltak az előadások. Halász ennek megtestesítője. Ilyen volt régen is, ismerem őt a hatvanas évek eleje óta, még az Egyetemi Színpadról. Mindig is ez volt a meghatározó számára. De a Kamrában ez nem politikai kategóriaként működött, hanem a belső szabadság volt az elsődleges. Nyolc hétig ez létezett a színpadon. Nem voltak korlátok, beidegződések.

Pápai Gábor karikaturista, grafikus:

Egy előadást láttam. Akkor az volt a kiválasztott hír, hogy átadták a hatos villamos felújított pályájának egy szakaszát. A nézőtéren úgy helyezték el a székeket, mintha egy villamoskocsiban lennénk, tehát két oldalra tolták a sorokat, középen széles járást engedtek, s ezzel valamiféle feszültséget teremtettek. Azt hihettük, hogy részesei leszünk valaminek, hiszen a valóságban egy villamoson igencsak érdekes helyzetek jöhetnek létre. Jönnek, kéregetnek, részeg száll fel, akinek át kellene adni a helyet, de mégis, az hogy néz ki, és így tovább. Ezen az estén azonban Halászéknak eszük ágában sem volt drámát csinálni. Valahogy mintha inkább azon lett volna a hangsúly, hogy micsoda lehetetlen kis hír az, hogy átadták a hatos villamos egy vagy két megállónyi szakaszát. Mondta is Halász már az előadás elején, hogy ez az este nemigen fog sikerülni. Nem is sikerült. Unalmas volt. Nem szólt semmiről. Igaz, néha azt éreztem, mintha épp a nihil demonstrálása lenne a szándék...

Szabó István, a Művész Színház igazgatóhelyettese, jelenlegi tényleges vezetője:

Hogy mi történt itt? Annál egészen biztosan több, mint amit én azon az egy előadáson láttam, amit megnézhettem. Ezt most nem az udvariasság mondatja velem, hanem az, hogy másoktól rengeteg izgalmast hallottam a Kamrában történtekről. Amit én láttam, az sajnos nem volt igazán érdekes.

Galgóczi Krisztina kritikus

Hogy mi történt ez alatt a két hónap alatt a Kamrában? A válasz a kérdésben benne foglaltatik. Valami történt végre a budapesti színházi életben, ami megtörte a színházba járás és a színházcsinálás meglehetősen unalmassá és súlytalanná vált gyakorlatát. Az emberek nem járnak ma színházba, általában csak azok, akik valamilyen módon a szakmához tartoznak vagy szeretnének oda tartozni, s néhány fanatikus. A színház teljesen elvesztette a mindennapi életünkkel való kapcsolatot, érdektelenné vált, nincs szociális szerepe még akkor sem, amikor mai társadalmi drámát állít színpadra. A Halász-színházba az emberek viszont jártak, egy kicsit úgy, mint a Tilos az A-ba vagy a Picassóba: két hónapig volt egy hely a városban, ahol az emberek összegyűltek, és valamilyen módon közösen reflektáltak az őket körülvevő világra. Halász csapata pedig úgy működött, mint egy membrán: azok az impulzusok csapódtak vissza rajta, ami lényegében belőlünk indult ki.

„Szakmailag" bármilyen fellengzős is ez a kifejezés, a dolog természetéből fakadóan nem is lehetett elvárni egyenletes „teljesítményt", s ezáltal voltak hullámvölgyek és kiemelkedő esték. Azt gondolom azonban, hogy ennek kisebb a jelentősége az egész projekt megítélésében. Lehetett volna jobban is csinálni, de sokkal rosszabbul is, s remélem, ha lesz folytatás, az ennek a tanulságain alapulva még működőképesebb lesz. Ami azonban fontos: hogy X ember végigcsinált valamit közösen; hogy az improvizáció és a szövegközpontú színház között félúton létrejött valami más típusú alkotói folyamat, hogy ennek a végtére is nálunk kísérletinek nevezhető projektnek a főváros legfrekventáltabb színháza adott otthont, és fontos az, ami a színészekkel történt — hogy Halász kifejezésével éljek —, megpróbáltak színészekből emberi lényekké válni. S végül nagyon tanulságosnak tartom azt a laza tempó- és információkezelést, amit ezek az előadások bevezettek: mertek — sokszor az elviselhetetlenség határát súrolva — időt adni egy-egy jelenség körbejárásának, és nem érezték szükségét annak, hogy mindent a szánkba rágjanak. Ezt a magyar nézőnek még meg kell szoknia, s ez némi időbe telhet.

Molnár Gál Péter kritikus, a Beszélő október 27-i számában:

...ez maga a színház. Ritkán érdekli a nézőt a társadalmi elosztás anomáliáiról értekező dráma vagy az elidegenedés régi nótájának újraéneklése. Egyetlen költői mozdulatra vágyunk a színháztól. Fölismerhető valóságú némajátékra. Amikor a színész szeme megtelik figyelemmel.

Fitogtató színház. Természetesen: a színház mutatványt ígér az ókortól kezdődően...

.....Végérvényesen megfogalmazottak estelente az improvizációk. Kidolgozottabbak jó néhány, hat hétig próbált előadás csámpás gesztusrendszerénél. Működik a színészek leleménye, emberismerete, személyes mozgásingere. Rendszerint kiosztott gesztusok egyenruhájában menetelnek.

Akkora a különbség, mint a házi kenyér és a kenyérgyári sorozatdarab íze között. Hetekig halogattatott, most kimondandó mégis: ez kabaré. Meghökkenhetnek mindazok, akik számára a kabaré esztétikai szitokszó. Akik azonban ismerik a színháztörténet napi időszerűségekkel operáló vidám vonulatát Arisztophanésztől a tegnapelőtt kabaréművészetéig, tudják: a kabaré hasonszőrű játszók cinkossága hasonszőrű nézőikkel...

.....Gyerekkorom pesti kabaréi ugyancsak hétnaponként műsort váltottak. Ugyanaz a publikum látogatta széksoraikat. Ésszerűtlen lett volna bízni abban, hogy szombaton bárki megnézi a múlt hetit.

Az oldalt írta és összeállította:
Karácsony Ágnes és Nagy N. Péter

Halász Péter az előadásokról és a véleményekről

A többiek nyilván könnyebben nyilatkoztak erről a két hónapról. Én végigcsináltam, úgyhogy nekem nincs akkora rálátásom. Számomra ez inkább történet, történés volt. Egy kis élet, barátságok és rengeteg munka. De nem megfeszítetten, illetve csak annyiban, hogy egy nap egy órával rövidebb volt a kelleténél. Tehát ha 25 órából áll, akkor kellemesebben telt volna. Sőt, akkor is, ha nem dohányzom. A tüdőm megtisztulásához ugyanis hat órára van szükségem. Ehhez képest négy-öt-órákat aludtam. Jókat szórakoztunk, barátságos légkör alakult ki, fáradtak voltunk vagy sem, estére mindig összeszedtük magunkat. Fantasztikus munkatársakra találtam. Lelkesen, pontosan dolgozott mindenki. Elképesztő volt az organizmus, utána meg a orgazmus. Miközben elkészítettünk 33 egész estét betöltő darabot. Lényegében mindegyik különbözött egymástól témában, színpadképben, játékban is. Szerintem ez mint szellemi, fizikai teljesítmény nem rossz. Egyedülálló. És mindenkinek ugyanakkora szerepe volt benne fizikailag. Szellemileg volt valami különbség, de csak annyi, hogy én kötöttem szerződést színműírásra és én hoztam az ötletet. Amikor elkezdtük a munkát, azt mondtam, lassan megyünk, mert sietünk. Itt nem lehet kapkodni, ugrálni, itt nem szabad begörcsölni azon, ha valami nem sikerül, nem kötelező jónak lenni, egyszerűen meg kell csinálni a dolgokat. A közönségnek pedig együtt kellett haladnia az eseményekkel. Értünk is izgultak és magukért is, hogy nekik is jól menjen. Így sok minden elvonta a figyelmüket a rögtön mérlegeléstől. A sorozat előtt azt írtam a röpcédulákra, hogy az újdonságnak nincs esztétikája. Ez a mondat megállta a helyét. Az kétségtelen, hogy végig fenntartottuk a nézők érdeklődését. De ma már egyáltalán nem vagyok benne biztos, hogy alapvetően jó ötlet volt újságcikkek alapján, gyors tempóban színházat létrehozni. Úgy élem meg, a megvalósítás sikeres volt, ellenben az ötlet kudarc. Mert azzal egyetértek, amit Bányai Gábor és Galgóczi Krisztina is gondoltak, hogy a Kamrában színház történt végre, és hogy ez hiányzott eddig. Ez abszolút érthető. A legtöbb európai ország színházi kultúrájában ugyanis bekövetkezett egy szemléletváltás, átzuhanás egy másik színházba. Ezzel szemben Magyarországon még mindig Blaha Lujzától indul a színház, és ennek csak kisebb-nagyobb modernizálása történik. Lényegében nincs egy kiszögelési pont a magyar színházban, ami egyben fel is borítotaná azt. Itt van mindjárt a főiskola, ahol Shakespeare-játszásra képzik ki a színészeket, és van egy teátrum, ahol Shakespeare-t játszanak, annak alapján, ahogy kiképezték a színészt, és a rendezőket is arra tanítják, hogy Shakespeare-t állítsanak színpadra. Ez egy múzeum-színházi élet, olykor kifinomultabb képekkel, olykor meg ügyetlenebbül megfestettekkel. Én nem megoldást hoztam, hanem egy lehetőséget: lehet másként csinálni, szórakoztatónak lenni, esztétikusnak, kedvesnek, harsánynak vagy bárminek. És jelen lehet lenni. Bár ez a project nekem egy kicsit még mindig színháziasnak, dohosnak tűnt. Egy-két előadáson megpróbáltam ezt átfordítani, de a nézőkkel együtt mindnyájan megrémültünk, hogy nem lesz elég mulatságos. Nem igaz viszont, amit Pápai Gábor mond a nihil demonstrálásáról, ugyanis semmit sem igyekeztünk demonstrálni. Valóban voltak olyan előadásaink, amelyek kevésbé sikerültek. Az a hatos villamos szerintem is bedöglött. Azt mondja Galgóczi Krisztina kritikus, hogy Halász kifejezésével élve megpróbáltak színészekből emberi lényekké válni. Ez a mondat egy kis korrekcióra szorul. Tiszteletlen megállapítás, bár tudom, hogy tőlem hangzott el a színpadon. Nyilván vicceltem. Azt akartam mondani, hogy a színházban a személy érdekesebb, mint a betanult szerep. Tény, másként képzelem el a színészetet, mint itt. Egyszerűbbnek, bátrabbnak és önállóbbnak. A Kamrában fantasztikus volt, amikor egy színész át tudott jutni olyan rutinokon, amelyeket harminc éven át alakított ki, arra építve, hogy gyorsan learassa a sikert. Szóval volt valami hatása, hogy együtt dolgoztunk. Nem azért, mert rájuk erőltettem magam. És nem igaz, hogy szeretem magam a színpadon látni. Sőt, igyekeztem mind jobban távolmaradni. Nem nagyon bírom a frekventált megjelenést. Túl sokat kivesz belőlem.

Előfordult, hogy felbukkantam, de azt hiszem, nem sokszor. És keveset is instruáltam. Megmutattam néhány mozzanatot, de ha nem jött össze, nem küzdöttem tovább. Ennek ellenére is egy idő után egyre jobban kommunikáltunk, és egyre kevesebbet írtunk éjszaka. Azt azért még elmondom, elhatároztam, hogy ha egy új sorozatot fogok indítani, valószínűleg újságírói kurzus lesz színházzal foglalkozók számára. Ezekről az előadásokról kétféle kritika született. Molnár Gál Péter, aki végignézte az összeset, lelkesített. Szépírással, szellemesen. Tetszett neki, és ezért mindent elkövetett, hogy még jobb legyen. És tényleg függetlenül attól, hogy dicsérnek bennünket vagy sem — a rossz kritikával nincsen semmi bajom, elfogadom, ha valaki dühöng —, nem bírom a kritizálgatást, a barátságos lekezelést, az elmosást, az önigazolást, az előítéletek kipakolását, vagy az előtudások felhasználását. Többnyire olyan cikkeket olvastam a sajtóban, amikért íróiknak be sem kellett volna ülniük a Kamrába.

ADY JÓZSEF

A romániai magyar képzőművészet kiemelkedő képviselője volt Ady József, aki 1950-ben született Jedden, Marosvásárhely mellett és 1991-ben hunyt el Budapesten. Festőnek tanult Kolozsvárott 1975 és 1979 között. Három szép, sikeresnek mondható kiállítást rendezett szintén Kolozsváron, ahol egészen 1986-ig az Opera alkalmazásában állt, s egy 12 négyzetméteres garzonban lakott és alkotott. Tervezett az Operának plakátot, de díszlettervezéssel soha nem bízták meg. Miután állása megszűnt, Marosvásárhelyre telepedett át, ahol teljes egzisztenciális bizonytalanságba került. Élettársánál lakott, s megélhetéséről a református egyház segítségvel (édesapja és testvéröccse egyaránt lelkész), alkalmi grafikák rajzolásával igyekezett gondoskodni.

Az avantgárd és a hagyományos kifejezésmód egyéni találkoztatásával hozta létre autonóm lapjait, amelyek a század emberének kétségbeejtő magányosságát érzékeltetik. Ady József mindezt filozófiailag megalapozottan élte át, Schopenhauer, Kierkegaard és Freud nyomán. Szorongásos, önsorsrontó lelkialkata kapott esztétikai megjelenítést műveiben. A 89-90-es romániai fordulat átsodorta Magyarországra, ahol végre egy fél év úgy telt el, hogy volt hol dolgoznia: a Váci Grafikai Műhely, majd Csorba Simon jóvoltából. És fél év után jött a hideg zuhany: megtudta, hogy gyorsan terjedő gyilkos kór, vérrák pusztítja szervezetét. Alig egy év volt még, amely alatt betetőzhette életművét: a közeli vég tudatában nem a pesszimizmusa növekedett meg, hanem megengedte magának, hogy lírával oldja a kétségbeesést. Életművének ez a szakasza azt példázza, azt mutatja fel, hogy az élet nagy dolgai apróságokból tevődnek össze. Egy kerekasztalbeszélgetésben mondta: „A művészet a tisztulás vágya." Az utolsó évében őt befogadó város, Százhalombatta emlékezik az adott kiállítással halálának harmadik évfordulójára.

(Művelődési Központ, november 5. december 5.)

Chikán Bálint

BODRI FERENC:

Könyv

„Fiai szintén festők voltak”

(Művészlexikon 1-2. Budapest, 1994. Corvina Kiadó)

A töredékmondat a oxfordiból Duna mellékire honosított „művészéletrajzi szótárból” származik. Kiemelés tőlem: a *Bruegel család* címszavának záradéka ott. Bár az utódok halványuló működését a mi művészeti lexikonunk majd egy teljes hasábon át ismerteti. Az angol lakonikusság az ugyancsak célratörő és gazdaságos szándékot jelzi, ami a megidézettek válogatásában és rostálásában mutatkozik. Feltűnt már ez *E.H. Gombrich* művészettörténetének e táji kiadásaian (1974), effélét a hazai hasonlók „lexikális egzaktságában” alig tapasztalhatunk. A magyar cím megtévesztő, a *The Encyclopedia of Visual Art - Biographical Dictionary of Artists* (1983) összeállítói a gazdagon színes táblák melletti hasábokon pontosan nyújtják, amit a „dictionary” ígér: az Encyclopedia Britannica számítógépes adattárából a tetszetős „középlexikonhoz” szigorú válogatásban „lehívják” a maguk szótára címszavait. Egy-egy változat a folyamatosan bővülő archívumból bármikor kiemelhető, ha már az *EB* lassan harmadfél évszázada sikerrel prosperáló „korlátolt felelősségű társasága” (Ltd) a kiadó. És mivel csupán csak „életrajzi szótár” a kezünkben levő, nem terhelik pl. a művészettörténeti fogalmak, akár a kegyhelyek magyarázataival — erre más összefoglalók szolgálnak bizonyosan. Évszázadok kiérlelt tudományos és financiális pragmatizmusa rejlik a gondosan tárgyszerű gyakorlat mögött — vidáman tanulhatunk. Elmélet bár itt is akad, de korlátozottak a megvalósítások lehetőségei.

Az *absztrakt művészet, Altamira, Athén, barokk, Bauhaus* (stb.) így tehát továbbra is inkább a „mindent együvé” hazai szótáraiban keresendők, de pl. az izraeli *Yaacov Agam*, az amerikai *Leonard Baskin, Allan Kaprow, Edward Kienholz, Ronald B. Kitaj* és társaik, az angol Vanessa Bell, a kolumbiai Fernando Botero, a német *Joseph* Beuys (1921-1986) és mások magyar nyelvű pályarajza pedig csak itt található. Kormeghatározó művészetükkel ugyan többnyire túl vannak életük első félszázadán. És pl. a 15. század elején működő flamand *Boucicaut mester* homályos kilétéről ugyancsak innen értesülhetünk, az e néven való azonosítás újabb lelemény. Igaz, a francia hóráskönyvek miniatúrái gyönyörűek a mesterek anonimitásában is.

Természetesen az itthon legutóbb megjelent *Művészeti Kislexikon* (1973) adatvilágához hasonlítgatok, és aligha pusztán a kecsesebb forma és csillogóbb küllem a szembetűnő, és korántsem csupán a tíz évvel későbbi és oxfordi megjelenés. A spanyol nyomda közvetítésével magyar változatúvá lett nemzetközi „dictionary” gyaníthatóan néhány nyelven már kiadásra került. A nyugat-európai szemléletű szerkesztők erősen favorizálták (nem minden tanulság nélkül) az „anglofon világ” művészeit. Meglepő érdeklődést mutatva az antik görögség ismert alkotói, a japánok kalligrafikus kultúrája iránt. Az Oderán és a Lajtán túli Európa építészeinek, festőinek és szobrászainak említése, kivált az orosz mesterek portréja csak elvétett nyomokban fordul a két kötet (a finn *Alvar Aaltótól* a holland *Jan Lievenszig*) névsorában elő. De itt van két magyar származék: az „amerikai” *Breuer Marcel* és a „svájci” *Kemény Zoltán*, és erről a vidékről többnyire csupán olyanok, akiknek művészete a nyugati tájakon borult virágba utóbb. Bár aligha elégedetlenkedhetünk, hiszen a négy album mellé a hazai kiadó saját szerkesztésben egy „sok új ismeretet és meglepetést kínáló” ötödiket ígér — érdeklődéssel várakozunk. Ugyan pl. *Frédéric Bartholdi* (a szabadságszobrok mestere), *Jules Bastien-Lepage, Willy Baumeister, Roger Bissière*, a Leonardo-tanítvány Boltraffio, Bourdelle (Rodin pályatársa) a flamand Brouwer, Bernard Buffet, *Campendonck, Pietro Consagra* (1960-ban a velencei biennálé nagydíjasa), Charles Despiau (egy másik Rodin-kortárs), az angol *Walter Crane* (!) *Césare Domela, Gustave Doré, Foujita, Gleizes* és mások működésének adatai továbbra is a vastagabb lexikonokban kereshetők. Gyaníthatóan inkább az „arányok” és a terjedelmi korlátozottságok okán a oxfordi rostán kihullottak előbb. Hiszen a két album egyként 192-192 színes oldalt nyújt, és hogy a négy 768 lapnyi lesz összesen, abban bizonyosak lehetünk. Módfelett kíváncsi vagyok, hogy a terjedelmi béklyó kényszere, a színes képek és a kimért szövegek kellő aránya a tervezett hazai összefoglalóban miként sikerül, megjelenése után mi következik. Szerkesztői iránt nagy együttérzéseim előre is.

Hiszen a magunk glóbuszán a művészeti lexikonok teremtése eléggé újkeletű. Az új magyar képzőművészet félszázadát (1890-1945) egybefűző akadémiai monográfiákban *Tímár Árpád* tárgyszerűen és gondosan összefoglalta a művészettörténetírás hazai históriáját, a múzeumi és egyetemi műhelyekben, a könyvkiadóknál és a szerkesztőségekben folyt e tárgyú munkát, a kiváló szaktudósok működését, közben a lexikonkiadások nyúlfarknyi történetét. A szemléletet és az „adathiányt” egyként jelölheti, hogy *Bíró Béla* korántsem alapos művészeti bibliográfiájában (1955) a lexikonok jegyzése a „vegyes tárgyú publikációk” rovatába került.

Déry Béla festő („negyedszázadon át a Nemzeti Szalon igazgatója volt”) *Almanachja* csupán kezdetleges kísérletnek tekinthető (1912). Nem így az első érdemes *Magyar Képzőművészek Lexikona*, bár az akadémikus *Szendrei János* (1906-ban ő tervezte II. Rákóczi Ferenc hamvai fogadásának budapesti ünnepét) és méginkább *Szentiványi Gyula* (1881-1956) „művészeti főtitkár” közös munkája 615 lapon csak az első kötet (Abádi-Günther, 1915) megjelenéséig jutott. Az utóbbi *„haláláig gyűjtötte egy teljességre törekvő magyar művészeti lexikon adatait..., törzsanyaga a folyamatos lexikális gyűjtés alapanyagát alkotja”* napjainkban is. A cédulák dobozolt tömege egy teljes szobát tölt a MTA Művészettörténeti Intézetében, érdeklődéssel forgatják a mai utódok is. Művészetünk legátfogóbb adattára sokak szerint mégis az 1907-ben indult *„Thieme-Becker”* (Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler) maradt. A német alaposságú műnek nem kevés magyar munkatársa volt, pl. *Genthon István*.

Az első általános és teljes művészeti lexikon *Éber László* munkája lett (1926), méginkább ennek a társszerkesztővel (*Gombosi György*) és a munkatársakkal bővült, két kötetes kiadása utóbb (1935). Ez ma is reménnyel használható. a *Művészettörténeti ABC* (1960) és más apróbbak után váltotta a négy kötetes *Művészeti Lexikon* (*Zádor Anna* és *Genthon István* - 1965-68). Majd *Lajta Edit* szerkesztésében ennek szerény bővítése, méginkább zanzásítása következett, az egy kötetes *Művészeti Kislexikon* (1973). Hírlik, az előzők ismételt és változatlan kiadásai után egy korszerűbb lexikon kiadásának előmunkálatai folynak, bár a tudományos műhelyek alkotói napjainkban szívesebben foglalkoznak igényes részmonográfiák írásaival, vagy éppen „enciklopédiává” ötvözik a történeti esszét és a lexikont. Francia műhelyekből néhány stíluskorszak színesen gazdag enciklopédiája került némi hazai kiegészítésekkel a magyar böngészők elé. Alkalmasint boldogan forgatom bármelyikőjüket, megtoldva olykor az *Izmusok* itthon formált gyűjteményeivel. Közöttük a szocialista realizmus két dundi kötete a legtanulságosabb. Az volt már megjelenése napjaiban (1970).

A könyvkiadók esztendők óta tapasztalhatják akár piackutatás nélkül a rejtetlen hiányokat. A Corvina ezért adhatta kezünkbe némi mértéktartó lokalitással *A modern festészet* (Hazan - 1974), majd enélkül már *A keresztény művészet lexikonát* (*Jutta Seibert* - 1986). Sikeres sorozatok (*A művészet klasszikusai*) és jelentős vállalkozások (*A művészet története 1-10.*) átvételével, ezek ismételt kiadásaival siet az érdeklődés elé. Pontosan felmérve a tetszetős küllem és az adatgazdaság kellő arányait. Kérdés csupán annyi — és ez már aligha a kiadókra tartozik —, hogy a hazai tudásszomjnak marad-e elégséges anyagi háttere.

Ennek a vélhetően sokféle eredetű felismerésnek lehet friss eredménye az oxfordi művészlexikon magyar kiadása — az albumok szépségének és a tájékoztatás arányainak egyszerre örülhetünk. Reménykedem: sokhelyütt kerülnek az elegáns mértékkel tájékozódni kívánók asztalára, akár az ünnepi ajándékok közé. Forgatójuk szellemiekben és vizuálisan egyszerre gazdagodik. A néhány mégiscsak túlméretezett szócikk (pl. az angol *W. H. Huntról*) és hamisan „elvizezett” reprodukció (pl. *Giorgione Vihara*), a bibliográfiákban olykor mulatságosan elvétett nevek (pl. Herbert, R., Roberts, K. Corot-nál) apró és bocsánatos szeplők lehetnek csupán. Az Oxford és Budapest közötti félútban a spanyol szövegszerkesztő masinát mindenre azért mégsem lehet betanítani.

A tájékozottabbak bizonyára mérlegelik: ha *Apollinaire* (műjegyzék nélkül: Kubista festők - 1974; *Julia Hartvig, Réz Pál* róla szóló könyvei), *Baudelaire* és *Victor Hugo* a lexikonba került, akkor miért maradt ki a grafikusnak és esztétának egyként kitűnő *Goethe?* Vagy mondjuk *Burckhardt* a „nagymogulok” közül? Természetesen választás kérdése ez, de szívesen láttam volna őket a kiválasztottak között. Aki pedig az albumban olvashatóknál még tájékozottabb kívánna lenni és igénybe veszi a címszavak után közölt könyvészeti adatokat, a magyar nyelvű kiegészítések olvastán olykor külön bosszúság érheti: eléggé hiányos és elnagyolt. Bőséges „pótlás” gyűlt össze benne az első átforgatások során, és erre büszke korántsem lehetek. Hiszen nem valamiféle „választást”, hanem köznapi esetlegességet tapasztalok. Meglep, hogy a Corvina mennyire szellősen emlékezik saját albumaira, kivált a sorozataiban (*A művészet kiskönyvtára, A művészet világa, Művészet és elmélet, Pantheon, Imago, Perruchot életrajzok*) megjelentekre. A másokéra (*Architektúra, Szemtől szemben* stb.) még kevésbé talán. Pedig a lexikonban megidézettekről nem ritkán ezekben jelent meg az egyetlen magyar nyelvű összefoglalás, közöttük nem kevés értékes is. Módfelett hézagos akár a legnagyobbak (*Chagall, Dalí, Dürer, Gropius, Le Corbusier, Leonardo* és mások) magyarul is olvasható „eredeti munkáinak” jegyzése, a róluk szólók sora ugyanígy. Bőséges lista formálódott az említettekről (*Jean Cassou, Paul Moorhouse, Heinz Lüdecke, Kuno Mittelstädt, Lyka Károly, Richard Friedenthal, Nagy Elemér, Karátson Gábor* és mások albumai, esszékönyvei), még gazdagabb a magyar nyelvű kisebb-nagyobb monográfiákról (*Belliniről* Hans Belting, *Blake*-ről Adam Konopacki, *Bruegel*ről Jan Bialostocki, *Bob Claessens* albumai, Cranachról Johannes Jahn, *Léger*-ről Gaston Diehl, *Duchamp*ról Jean Clair, *Goyáról* Ivo Andric, Ortega y Gasset, *Van Gogh*ról Carl Jaspers; másokról mások könyvei), és természetesen érdemes hazai szerzők (*Dávid Katalin, Dombi János, Garas Klára, Gerszi Teréz, Harsányi Zoltán, Kampis Antal, Prokopp Mária, Román József, S.Nagy Katalin, Szőllősy Andrásné* és mások) összefoglaló pályaképei ugyanígy, bár társaiké a „könyvészetben” még jó részben megtalálhatók. A mégis kimaradtak közül nem szívesen hagynám említés nélkül Serge Lifar *Gyagilev* könyvét (1975), Major Máté *Breuer*-albumát (1970), Földényi F. László *C.D. Friedrich*-ről szóló esszéjét (1986) vagy a Márton László szerkesztésében megjelent Klimtről szóló tanulmánygyűjteményt (1987). Idézhetném az említésre méltó művészéletrajzok bőséges hazai sorát a hirtelen összeállt „pótlásból”: *Theun de Vries* (Bosch), *Felix Timmermans* (Bruegel), *Hugh McLaine* (Cézanne), *Szentkuthy Miklós* (Cranach, Dürer) és mások regényeit, többnyire a Corvina kiadásaiból.

Kár lenne eltitkolni: művészeti irodalmunk az e lexikonban említetteknél jóval gazdagabb. És minél nehezebben csordul, annál több méltatást érdemel. Korábban több figyelmet kapott más művek „honosított” jegyzékeiben.

Adatszerűbb és ennél fárasztóbb kiegészítéseket nehezen viselne el egy hetilap, főként a betűszedő. További önálló gyűjtésre buzdítom az érdekelteket, a közkönyvtárak katalógusaiból bátran folytatható. Hogy ne csak az ottani cédulák őrizzék az ismert kutatók és írók névsorát. Kitűnő szórakozás akár a személyes tájékozódás bővítésére, akár a művészettörténészek és kiadók számára elégtételül. Listám bárkinek rendelkezésére áll, a bogarászással és az összehasonlítgatásokkal nekem két teljes és örömteli délutánomba került.

Ugyanakkor külön élvezettel hasonlítgattam össze az alfabétum rendjében akaratlanul egymás mellé került alkotók eltérő stílusvilágban fogant műveit. Nem kevés tanulsággal járt: a szellem és a szépség, a *„Jó és az Igaz”* minden században győzedelmeskedett. Talán a miénk sem alábbvaló.

Mindent egybevetve: a precízen mérlegelt életrajzokkal és a színes táblákkal ez a hiánypótló (és a magyar megközelítésben eléggé hiányos) lexikon mégis az aprószentek ünnepe lehet. Figyelmünkre méltó, zsörtölődéseinkre ugyanígy. Szívesen ajánlom az érdeklődők asztalára, a hazai kínálatban más amúgy sem kapható. Eléggé közel a személyes áldozatok ünnepsora, a további albumokkal addig nyilván az ábécé is teljesedik. És gyaníthatóan eléggé távoli az idő, míg egy ennél elegánsabb és pontosabb e tárgyú lexikon e tájon kiadásra kerül. Végül is: a témában szebbet és átfogóbbat mit kaphatnánk mást ennyiér?

BÉKI ISTVÁN:

Álomszülés

Hangtalan zuhatag zuhan
halkan holtmámorfutamban,
miközben értelmem izzócsepjeit
halkzuhannyal szelíden emberionálom.

Éjelli pillangók mélyvizi tavirózsák
imáját mormolják ablakom rámáján,
vízzuhatag szakad reám,
úszni nem tudok·frissen mosott a párnám

s reggel, harmathullásként kering
az égi árnyék körülöttem s belémtelepszik
világom, a szelídbárgyú
embrióálom.

„Radikális végkifejlet felé tolják az ügyet"

Bánó András, az Esti Egyenleg felfüggesztett főszerkesztője

Magyar Narancs: Gondolta volna, hogy ilyen sztár lesz Önből?

Bánó András: Nem. Nem nekem való ez a szerep. Akaratomon kívül csöppentem bele.

MN: Nem számított rá, hogy ilyen helyzetbe kerül?

BA: El sem tudtam képzelni, mert Nahlik Gábor alelnökkel nem volt semmiféle konfliktusunk, eltekintve a belépését követő nyilatkozatától. Ez úgy szólt, hogy az irreálisan magas költségekkel dolgozó Egyenleget meg kell szüntetni, vagy legalábbis valamilyen vizsgálatot kell erre vonatkozólag tartani. Ezt a nyilatkozatát később visszavonta egy, a szerkesztőséghez címzett levélben. Azóta nagyon harmonikus munkakapcsolat alakult ki közöttünk. Igaz, hogy két és fél éve, amióta létezik az Egyenleg, mindig kérdezték, mit gondolunk, mennyi van még hátra. De konkrét fenyegetést nem kaptunk.

MN: Meglepte, ami történt?

BA: Abszolút meglepett, igen. Valósággal sokkolt ez a dolog. S azért tűnhettem talán annyira verejtékezőnek, meg hát idegesnek a sajtótájékoztatón.

MN: Valóban verejtékezett.

BA: Először is iszonyatosan sok lámpát zsúfoltak össze abban a nagyon kicsi teremben. És a felindultság akkor még hatalmas volt bennem, hiszen csak néhány perccel azelőtt tudtam meg a felmentést. Az embert nem mindennap függesztik fel az állásából. Én tizennyolc évet töltöttem el itt: olyan valakitől, aki a fél életét itt tölti, létrehoz egy kollektívát, egyik pillanatról a másikra elveszik ezt egy olyan koholt vád alapján, amely egyszerűen elképesztő és nevetséges.

MN: Sokak szerint mégiscsak furcsa, hogy a sajtótájékoztatón úgy verejtékezett, ahogy. Olyannak tűnt, mint egy tetten ért kisfiú. Ha valaki ennyire biztos az igazában, az sokkal lazábban veszi az egészet, mondják sokan.

BA: Nagyon aljas vád az, amit ellenem felhoztak. A Hét június 27-i adása utáni napon már úgy üvöltöttem a hírkabinet ülésén, hogy az elképesztő. Teljesen elképedtem, hogy miért kötöttek belénk.

MN: Nem túl naiv Ön?

BA: Lehetséges, hogy az vagyok. Ebben a kérdésben bizonyosan. Ez lehet, hogy hiba volt, sőt, biztos: de nem voltam felkészülve.

MN: Vezető politikai újságíróként lehetett volna annyira dörzsölt, hogy számol ezzel a lehetőséggel: akkor nem is készült volna ki ennyire.

BA: A fejlemények tükrében ezt készséggel elismerem. Utólag borzasztó könnyű okosnak lenni. A meglepetésünket bizonyítja, hogy egyáltalán nem tudtuk, mit csináljunk, milyen petíciót fogalmazzunk meg. Elképzelni sem tudtuk, hogy ilyesmi bekövetkezhet.

MN: Az sem gondolkodtatta el, hogy A Hét elkezdte firtatni, mikor készültek az Egyenleg felvételei?

BA: Akkor nem. Csak utólag. Akkor, a műsor utáni napon, hétfőn, a napi hírkabineten felháborodottan közöltem, hogy sajtótájékoztatót fogok tartani, mert megvan a bizonyítékom, a muszter *(a vágatlan felvétel – a szerk.)*, amiből a vágott-szerkesztett adásanyagba felhasználtuk azt a snittet, ahol az árpádsávos fiú lengeti a zászlót. Tudtam, hogy az igazság az én oldalamon áll, mert azt nem lehet letagadni, hogy ez a fiú, W. Béla ott volt a téren, a kérdéses időpontban. De ami a legdöbbenetesebb, hogy ezt maga W. Béla is elismerte A Hét június 27-i adásában, csak annyit tett hozzá, hogy a Göncz-beszéd alatt ő már nem volt ott. Göncz viszont, mint tudjuk, nem beszélt.

MN: Igaza tudatában sem jutott eszébe, hogy talán nem véletlen ez az akció?

BA: Nem. Pontosabban azt gondoltam, hogy ha valamikor ki akarják nyírni az Egyenleget, akkor erre egyetlen egy mód van: az, ha bebizonyítják, hogy az Egyenleg egy manipuláló műsor. Császár Attila *(az Egyenleget manipulálással vádoló A Hét riportere – a szerk.)* végignézhette a harminchat perces előadás felvételét, amelyen közeli képen Göncz Árpád látható, Csernák János, meg az, amikor Göncz leült Boross mellé; a többi mind totálkép volt. Császárnak feltűnhetett, hogy sehol nem látja az árpádsávos zászlót, meg az azt lengető fiút, és kialakíthatott egy prekoncepciót, amely szerint az Egyenlegben szereplő képek máshonnan valók. Akkor kérdezhették meg, hogy megvan-e a muszter, de nem tőlem, hanem olyasvalakitől, aki nem tudott a muszter létezéséről. Azt gondolhatták, hogy ha ez nincs meg, akkor nyugodtan mondhatják, hogy a fiú nem volt ott, mi úgysem tudjuk bizonyítani az ellenkezőjét. Pechükre a muszter megvolt. Ezért gondoltam, hogy akkor nyáron az Egyenleg zátonyra futtatásának kísérlete végleg kudarcot vallott.

MN: Mi az oka annak, hogy ez a támadás bekövetkezett?

BA: Ennek megválaszolásához egy politológus kellene. Én azt gondolom, hogy egy forgatókönyv szereplői vagyunk. Ezt az bizonyítja, hogy Murányi Lászlót nevezték ki ideiglenes főszerkesztőnek.

MN: Ez miért bizonyítja ezt?

BA: Ha velem lenne bajuk, akkor felfüggesztettek volna azzal a három emberrel együtt, aki még gyanús. De rajtuk kívül van még huszonnégy munkatárs, köztük egy főszerkesztő-helyettes, s három rovatvezető, akik a helyemre kerülhettek volna. Pontosan tudják, hogy az Egyenleg kollektívája számára Murányi László személye elfogadhatatlan. Hiszen etikátlanul viselkedett a taxisblokád idején, vagy nézzük meg, hogyan szólalt fel Kisújszálláson meg Szárszón. Ezek alapján nincs garancia arra, hogy vezetése alatt lehetővé vált volna az objektív tájékoztatás. Ha az Egyenlegtől neveztek vona ki valakit, akkor mehetett volna tovább a műsor. Miért a műsor kollektíváját kellett ilyen lehetetlen helyzetbe hozni?

Fotó: Pohárnok Gergely

MN: Miért akarná Nahlik Gábor lehetetlenné tenni az Egyenleg működését?

BA: Ezt tőle kell megkérdezni.

MN: Mi tehát az előbb említett forgatókönyv folytatása?

BA: Utánunk jött a belpolitikai főszerkesztő leváltása. Sőt, egyesek szerint a rádióbeli lapszemle megszüntetése is része ennek.

MN: Ön szerint van egyeztetés Nahlik Gábor, a tévé alelnöke és Csúcs László, a rádió alelnöke között?

BA: Lehet, hogy három hónapja még nem volt, de ma már biztos, hogy egyeztetnek egymással, sőt, egészen biztos, hogy nemcsak egymással.

MN: Kikkel még?

BA: Nem tudom. Vádaskodás vagy rágalmazás lenne bármit mondani. De ismerve Nahlik Gábor vezetői képességeit, ő egyedül nem tudna ilyen horderejű döntéseket hozni. Ezek a döntések vagy egy televíziós agytröszẗei, amelyben benne lehet Pálfy G. István, Chrudinák Alajos, Rományi Béla, Kocsis L. Mihály, Várkonyi Balázs, vagy más, politikai erők is. Benne lehetnek Csurka István pártjának körei; nem tudom, nem akarnék ilyen messzire visszamenni.

MN: És a koalíció többi pártjai?

BA: Ennek megítéléséhez azokat a nyilatkozatokat kellene elolvasni, amelyek erről szólnak. A koalíció pártjai tüntető helyeslésükről adtak tanúbizonyságot. Ő kétségkívül egyetértenek ezzel. A kormány is egyetért az alelnökök intézkedés

TARTALOM

POLITIKA

interjú

4–5. „Radikális végkifejlet felé tolják az ügyet" (Bánó András, az Esti Egyenleg felfüggesztett főszerkesztője)

egy hét

6–7. Képes hírösszefoglaló
8. Kulturális hírek

magyar glóbusz

9. Médiabotrány: Vezetésbe szorulva
10. A MÁV és a szakszervezetek: Hitel, bér, vita
11. Gellérthegy: Szabadság, szobor
15. Kamarai törvénytervezet: Keresztttűz

publicisztika

12. Török András: Kávé, hübrisz, holizmus
Haraszti Miklós: Média-időgép
13. György Péter: A magyar világ
14. Heltai Péter: Szólásszabadság a Szabadság téren

a kampány lapja

16. Zöldek
17. Nyugdíjasok Pártja: Egy másik generációs párt
Hit Gyülekezete: Hit, Hit, hurrá
Baloldali Revízió Pártja: Gyakorlatice Kuvait

altern-ego

18. Amish szemtanú

világfalu

19. A lengyelországi változásokra: Elesettek
20. Olasz maffia: Mata Hari, Aldo Moro és a nemzeti kishitűség
Litván maffia: Palermo Vilnában
21. Olaszország és a NATO: Utóvédharc
Izrael és az amerikai zsidóság
22. Németország: Ítélet a Mielke-perben

ÉLET+MÓD

halál + mód

26. Ami kell és ami illik
27. Közelben
28. Testcselek
Eutanázia
29. Félúton
Hazaszállítás
30. Az utolsó átváltozás

guide

31. Villamost: 4, 6
Dám Étterem

snobleşse oblige

32–33. Heti sznobkalauz

saláta

34. Glosszák

KULTÚRA

könyv

35. A feledéssel szembeszegülve (Kertész Imre: A holocaust mint kultúra)
Toplista: árvaság (Tolnai Ottó: árvacsáth)

interjú

36–37. „Auschwitz ideális kiindulópont" (Interjú Kertész Imrével)

mozi

38. Indián tél: Már megint
Minden elrohad
39. 2 és fél óra unalom (A CÉG)
Fehér ember elege (Összeomlás)
Moziyadász: Tina (Kinek kell a szív, ha össze is törhet)

interjú

40. Halállal gerjedő harag (Michel Piccoli)

európai színházak uniója

41. Brontoszauruszok (Royal Shakespeare Company)
Zsón Gabriel Borkman

melodig

42. Az utolsó tangó a PeCsában (Al Di Meola)
Akitől Santana tanult: Szabó Gábor

rockfront

43. „Most sújt le a szörnyű magyar kéz": A MOS-OI országa
Takáts Tamás Dirty Blues Band 2.
Narancsfül: Nirvana In Utero

képzőművészet

44. Recesszió közben (FIAC 1993)

komix

45. Camera obscura

apró hirdetés

46–47. Boldog, boldogtalan

NARANCSGALÉRIA

PÁPAI GÁBOR

Egy jó karikatúrán nem lehet nem nevetséges a kiszemelt politikus, szép azután végképp nem. Pápai állítólag túl randára rajzolja egy-egy politikus portréját. Már nyilvánosan is szemére vetették, hogy túlontúl torzít, jobb volna, ha pozitív karikatúrákat rajzolna. Hogy mi az a pozitív karikatúra, nem tudni, olyan lehet, mint a kormánypárti humor. Én nem tudok a vitához hozzászólni, csak azt tudom, hogy Pápai igen kíméletes: kiszemeltjei sokkal randábbak és nevetségesebbek a valóságban, mint a karikatúrákon. Amúgy pedig a kifigurázott urak köszönettel tartozhatnak a szerzőnek, hogy megörökítette őket. Ha nincs ez a könyvecske, két-három év múltán a legtöbbjükről azt se tudná senki fia, hogy a világon voltak.

Megyesi Gusztáv

(Részlet Pápai Gábor most megjelenő karikatúrakötetének bevezetőjéből.)

Pápai Gábor ezúton hívja meg a Narancs olvasóit 1993. november 5-én délután fél ötre a Kálvin téri aluljáróba, könyvbemutatóra, kiállításmegnyitóra és együttlétezésre.

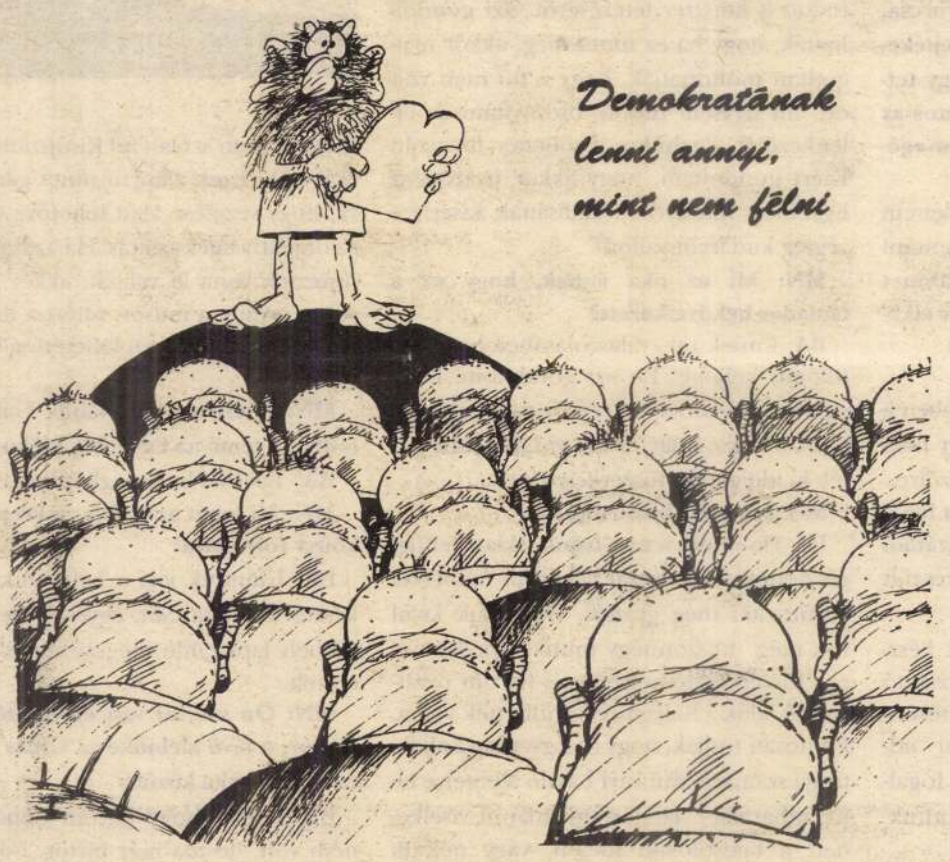

A SZERK.

Bánó András persze hibázott. Akkor hibázott, amikor elfogadta *ezek*nek a logikáját, amikor elfogadta azt, hogy a technikai mágia ülje torát: kimenő- meg bemenőjel, mágneses amplitúdó satöbbi. Dolgozó tömegek agya megzavarva. Amikor ezt a logikát elfogadta, akkor a lényegről tért át a lényegtelenre: a köztársaság elnökének megszégyenítéséről a *muster* és a *master* különbségére. Mert a Boross főpincér felügyelete alá tartozó erőszakszervezeteknek nem az a dolga, és főleg felelőssége, hogy a nácisapkások öt perccel az elnök érkezése előtt ne lehessenek a téren, hanem az, hogy egyáltalán ne kerülhessenek az utcára. Bánó hibája az, hogy nem utasította vissza a NN (Nahlik-Niemand) utasítását a kazetta beszolgáltatásáról, és így alapot adott *A Hét* című dilettáns és uszító műsornak a vádaskodásra. A (hír)szerkesztő felelőssége az igazság ábrázolása; szabadsága pedig a rendelkezésére álló eszközök használata. Hibája, tévedése nem újságírói, hanem hivatalnoki: a rossz paradigma elfogadása.

Bánó mindazonáltal „nemzeti hős" lett a szombati és a keddi tüntetésen, kicsit érdemtelenül persze, de ne irigyeljük el ezt tőle. A civiltársadalom megmozdulásai nem voltak igazán nagyok, sem igazán kicsik, olyan 88-as hangulat volt, nem látszott a tüntetésszervezés 89-es profizmusa. Igaz, a 89-es profi tüntetésszervezők már több mint három éve a Parlamentben vannak, üléstermi, szakbizottsági és folyosói egyeztetők lettek, és vannak a szólásszabadság akkori bajnokai között olyanok, akiknek – választási eredményre kacsingatva – már nem fáj annyira a sajtószabadság hiánya. Megszűnik majd még néhány tévéműsor, még egy-két rádiós szerkesztőség, azért lesz MTV (Milošević-tévé), meg MR (Mečiar-rádió) és majd hazudnak éjjel, hazudnak nappal, hazudnak még kábelen, meg AM-mikrón is. Aztán majd tönkretesznek még néhány lapot, néhány „88-as típusú" politikus leköszön, de marad azért politikai elit, marad hivatalnok, marad alattvaló is elég, és marad a geopolitikai realitás. Maradunk ott, ahol vagyunk. Csak akkor az elmúlt öt év minek volt.

Aztán majd megint lesz tavasz, megint lesznek lenézett kis „civiltársadalmi kezdemények", lesznek megint – kevesek –, akiknek a szólás- és sajtószabadság hiánya fáj. Aztán majd megyünk az utcára, talán másokkal, mint eddig, most még kevesen, aztán majd többen, és akkor majd Pálfy G. is elhúz, mint Matúz Józsefné, és Boross Péter is, mint Grósz Károly. Mert *ceterum censeo...*

Aztán pedig kezdődik minden elölről. Mert ez egy ilyen hely.

Vasárnapi Hírek
POLITIKAI HETILAP

IX. ÉVFOLYAM, 45. SZÁM ÁRA: 19,70 FORINT 1993. NOVEMBER 7., VASÁRNAP

A 45. hét nyerőszámai:

Ötös lottó:	15	36	52	56	83	
Hatos lottó:	7	19	25	28	37	44
Pótszám:	6					
Jokerszám:	626271					

Ismét színen Lottó Ottó

Tegnap a Vasárnapi Hírek is ott volt az MTV 3-as stúdiójában, ahol Kabos László (az 1957-ben megismert Lottó Ottó) és Kertész Zsuzsa tévébemondónő, no és természetesen a sorsolási bizottság közreműködésével tartották a 45. heti számsorsolást, valamint a Joker-szám húzását.

Az egyenes adás nézői értesülhettek arról is, milyen számok kerültek elő fél órával korábban a Békés megyei Tótkomlóson. A Szerencsejáték Rt. a helyi szlovák nemzetiségi iskolának a számsorsolás után 250 ezer forint pénzjutalmat nyújtott át.

Böjtöl a mezőgazdaság

Veszteség terem

Az 1970-es évek végén és a 80-as években megszoktuk, hogy mezőgazdasági termelésünk harminc százalékát exportáljuk. Ennek az időszaknak vége. Az idei első kilenc hónapban 36 százalékkal esett vissza a magyar agrárkivitel.

Tavalyelőtt az agrárexportunk értéke 2,6 milliárd dollár feletti volt, és még 1992-ben is hasonló összeget értünk el. Mindkét esztendőben az élelmiszerimportunk csupán 600 millió dollárt tett ki. Így a kedvező kereskedelmi egyenleg évente két milliárd dollár töblettel enyhítette gazdaságunk gondjait. Persze már akkor is tornyoilletékesei közül sokan nem akarták ezeket észrevenni. Számtalan figyelmeztetés hangzott el, hogy a termelés visszaesésének, az alapok felélésének meglesz a böjtje.

A korábbi évi hatmillió tonna búzának az idén csak a fele termett. Az állatállomány negyven százalékkal csökkent. A múlt évben a tsz-ek nyolcvan századott. Az utóbbi három évben több mint háromszázezer kisgazdaság hagyta abba mezőgazdasági működését. Egyre kevesebb a jó minőségű áru. Ez kihat az exportra is, annak ellenére, hogy a belső élelmiszer-fogyasztás is csaknem negyven százalékkal csökkent.

Már van agrárpiaci rendtartási törvényünk, de nem születnek kielégítő piacvédelmi intézkedések. Így a túlzott import is zavarja a mezőgazdasági termelést. Fájlalhatjuk, hogy ide jutottunk.

(T. B.)

Ma: 12—17 fok

A nagyatádiak három kívánsága

Futkosóból börtön

Az igazságügyi és a honvédelmi tárca együttes előterjesztésben javasolta a kormánynak, hogy a Nagyatád határában lévő egykori laktanyát alakíttassa át börtönné. A kisváros szélén ugyanis már üresen áll az az objektum, amely éveken át egy fegyelmező zászlóaljnak, ismertebb nevén a „futkosónak" adott helyet.

Magyarországon ma 34 büntetési intézetben 15 ezer rabot tartanak fogva, meglehetősen zsúfolt körülmények között. Van, ahol egy-egy cellában harmincan laknak. Most látják csak az illetékesek, hogy milyen nagy hiba volt 1945 után több mint száz börtönt megszüntetni. *Nagyatádon most lehetőség van egy új börtön megnyitására, egy olyan európai színvonalú intézet létesítésére, amelyben 2—3 ágyasak lennének a cellák, és a biztonsági berendezések is a csúcstechnikát képviselnék.*

A börtönről szóló hír hallatán a nagyatádiak meglehetősen ingerültté váltak, mondván: éppen elég gondot jelent a dél-somogyi kisvárosnak a település szélén álló *menekülttábor*. A helyi vállalkozók, no meg a város képviselő-testülete viszont úgy látja, hogy a foglalkoztatási gondokkal küzdő városkának jól jönne a börtön, mert az a fegyőrökkel *együtt csaknem kétszáz embernek adna munkát.*

A nagyatádiak végül is úgy döntöttek: ha a kormány teljesíti három kívánságukat, nevezetesen támogatást nyújt a város gázvezeték- és szennyvízcsatorna-építési beruházásaihoz, a kórház rekonstrukciójához, gép- és műszerbeszerzéséhez, akkor nem ellenzik a 400 milliós honvédségi ingatlan börtönné alakítását.

A döntés tehát a kormány kezében van. Ha teljesíti a nagyatádiak kérését, akkor 1995. január elsejétől már fogadhatja első lakóit a legújabb és legkorszerűbb magyar börtön.

(gulyás)

Lovas székfoglaló

Az utóbbi fél évben két esetben fordult elő, hogy csőre töltött géppisztolyt fogtak vadőreinkre, amikor védett nemzeti parkjainkban portyáztak. Ők pedig ott álltak az orvvadászokkal szemben védtelenül — mondta dr. Tardy János helyettes államtitkár, az Országos Természetvédelmi Hivatal elnöke a kiskunsági Három betyár fogadóban, ahol bemutatta a lovas portyaszolgálatot. Az orvvadászok 500 ezer forintot is adnak egy-egy védett madár elfogásáért, illetve két Passat autót a tojásáért. Ezért vált szükségessé, hogy képzett, egyenruhás őrszolgálat vegye fel a kesztyűt velük szemben. **Tóth M.**

— TOVÁBBI HÍREINK A 2. OLDALON —

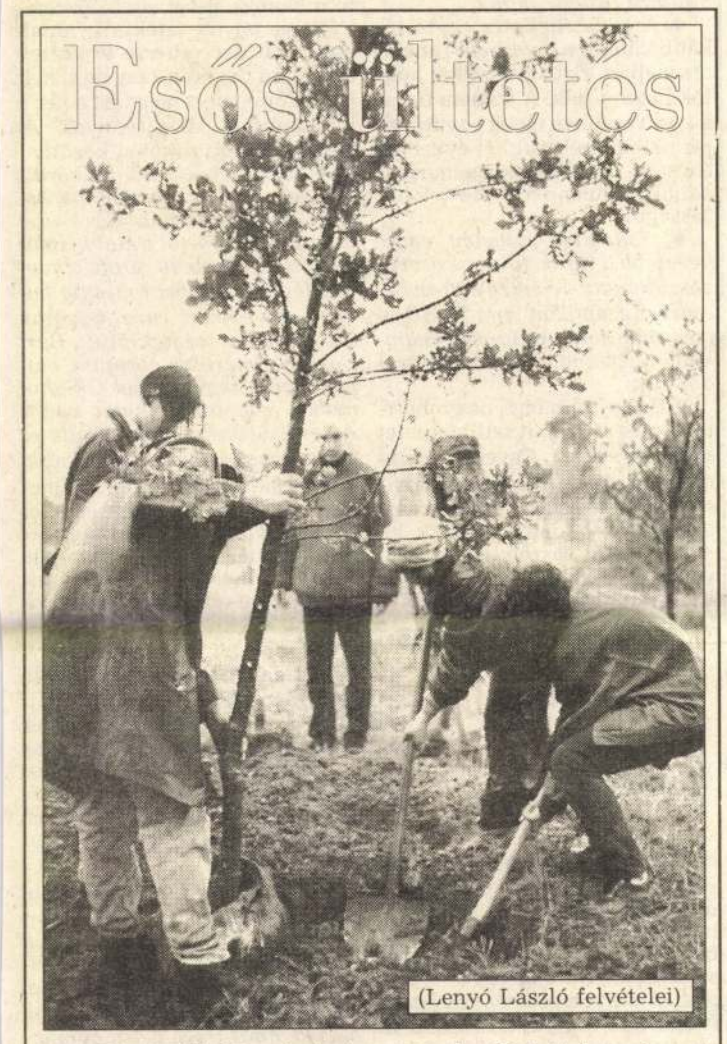

(Lenyó László felvételei)

A Képviselők Ligetének első fáit tegnap ültették el a Hajógyári-szigeten a Független Ökológiai Központ és az Óbudai Környezetvédelmi Koalíció tagjai, barátai. Minden elültetett fa egy-egy önkormányzati képviselő nevét viselő táblát is kap majd. A csendes, de néha zuhogó esőben elültetett néhány tucat fa tiltakozást jelent az ellen, hogy a III. kerületi önkormányzat jóváhagyta a sziget — a környezetvédők szerint helyrehozhatatlan — rendezési tervét. A komplikált tulajdonviszonyok miatt a tervet a Fővárosi Képviselőtestületnek is jóvá kell hagynia. A liget fáit a környezetvédők egyébként — a sziget megmentésének reményében — jövő héten is folytatják.

Ingyenkonyha, szállók, melegedők

Menedék a télre

Kétezer peremre szorult embernek nyújtanak menedéket a budapesti hajléktalanszállók. Ám a tél közeledtével plusz lehetőségeket igyekszik teremteni a főváros, együttműködve a népjóléti tárcával és karitatív szervezetekkel: mintegy ötszáz további szálláshelyet, nappali melegedőt és ingyenkonyhát kereshetnek majd fel a rászorulók, legkésőbb decemberben — vettük hírét dr. Kiss Éva ügyosztályvezető-helyettestől a főpolgármesteri hivatalban.

A minap már ki is nyitott egy *éjjeli menedékhely* a XIII. kerületi Csavargyár út 1—3. szám alatt; itt egy időben 106-an találhatnak hajlékot ingyenesen, előzőleg azonban beutalót kell kérni a Fővárosi Szociális Központ és Intézményei hivatalánál a Dózsa György út 152-ben. A Csavargyár úti épületet április 30-ig bérli a főváros.

Hosszabb távra szóló megoldás a *kórházvonat*, amely 120 szálláshellyel gyarapítja a hálózatot: a nyolc különleges vasúti kocsiból álló szerelvény a Máltai Szeretetszolgálaté; a MÁV adta a területet, a Fővárosi Önkormányzat pedig a közművekről gondoskodik — e Vágány utcai menedékhely várhatóan december elejétől lesz látogatható.

Tízmillió forintot osztottak szét pályázat útján *nappali melegedőkre* — hallottuk a főpolgármesteri hivatalban —, hogy akiknek végképp nem jut fedél, azoknak is legyen hol tisztálkodniuk, ruhát váltaniuk. Nyolc ilyen melegedő nyit ki december 1-jéig. Mint például az Oltalom Karitatív Egyesületnél (VIII. Dankó u. 9.), ahol a már meglévő nappali melegedőt szállásként is használják, és szükség esetén matracokat helyeznek el a társalgóban. Az összefogással működtetett Dankó utcai menhelyen egyébként nincsenek foglalt ágyak, mindig egy-egy éjszakára lehet jelentkezni — tudtuk meg *Éliás Évától*, a menhely vezetőjétől —, ezzel is arra akarják ösztönözni a hajléktalanokat, hogy maguk is tegyenek meg mindent sorsuk jobbra fordulásáért. Amihez a szociális gondozók révén segítséget is nyújtanak.

Ugyancsak a Dankó utca 9-ben a napokban dolgozni kezdett a *hajléktalanok családi orvosi rendelője*; kis patika kapcsolódik hozzá, ahol az éppen szükséges gyógyszereket ingyen átvehetik a betegek. Tatarozást követően húszágyas utógondozót rendeznek be a lábadozóknak, s itt lesz az a bizonyos ingyenkonyha, ahol napi száz adag meleg ebédet kínálnak.

Palkó S.

Pofavizit

Könyvpremierre szóló meghívót vett át szerkesztőségünk a héten, melynek időpontjául péntek délutánt, helyszínéül pedig a Kálvin téri aluljárót jelölték meg a szervezők. Aki a jelzett időpontban oda merte tolni a képét, egy rendhagyó, a Pofavizit című könyv bemutatójának, és a könyv képeiből készült kiállítás megnyitójának lehetett részese.

Nem csupán a helyszín megválasztása miatt volt rendhagyó az esemény, de azért is, mert olyanok is jelen voltak, aki esetleg nem szívesen látják itt magukat. A lépcsőtől lépcsőig terjedő falfelületről ugyanis magukért beszélő ismerős arcok néztek szembe a testi valójukban is jelenlévőkkel.

A fiatal karikaturista, *Pápai Gábor* így tárta újra ország-világ elé azokat a rajzait, amelyek egyszer már napvilágot láttak a *Hócipő*, a *Mai Nap* vagy a *Magyar Hírlap* hasábjain. S e novemberi délután szokatlanságát tovább fokozva, az összegyűlt publikum köszöntésére és a tárlat megnyitására *Katona Tamás* államtitkárt és *Selmeczi Tibor* humoristát együtt kérték föl. Az államtitkár lapunk kérdésére még kormánypártiként is azt fejtegette, hogy *aki nem tudja elviselni a humort, az szamár ember*. Saját bevallása szerint pedig: *„Jót tesz nekünk, ha időnként akár a saját hülyeségünkbe is beleverik az orrunkat."* Így, habár a meghívást provokációnak vélte, hagyta magát provokálni.

P. T. Cs.

Elfáradt és kineveli utódját ▲ 1996-ban távozik

Borisz Jelcin nem óhajt előrehozott elnökválasztást

Borisz Jelcin szenzációs bejelentést tett szombaton. Az orosz elnök korábbi álláspontját megmásítva közölte, hogy ki akarja tölteni hivatali idejét, és ellenzi az előrehozott, jövő júniusi választásokat. Ugyanakkor nem kíván indulni a következő elnökválasztáson, és utódja kinevelésével kíván foglalkozni. Az orosz államfő minderről az orosz sajtó vezetőivel tartott szombati találkozóján beszélt.

Az orosz elnök, mintegy indokolva döntését lényegében beismerte, hogy elfáradt. Mint mondta, közismert, hogy ennyi megpróbáltatáson ment keresztül, ami egy embernek túl sok volt. Jelcin, akit röviden idézett az államközösségi tévé híradója, meglehetősen sápadtnak és kimerültnek tűnt. Az elnök elmondta, hogy el szeretné érni, hogy elismerjék az új elnökjelöltet.

Az államfő egyben ismét teljes támogatásáról biztosította *Pavel Gracsov* védelmi minisztert. Ennek előzménye, hogy olyan hírek terjedtek el Moszkvában, amelyek szerint esetleg menesztik Gracsovot. Borisz Jelcin bejelentése megfigyelők szerint ismét felveti az elnök egészségi állapotára vonatkozó nyár végi kérdéseket. Bár akkor határozottan cáfolták az elnök megromlott egészségére vonatkozó sajtójelentéseket, a mostani közlés azt jelzi, hogy a gerincpanaszokkal küszködő Jelcin mégsem teljesen egészséges. Az utóbbi időben az elnök környezetéből több politikus is a júniusi elnökválasztások ellen foglalt állást. Különösen szembetűnő volt Jelcin szóvivőjének bejelentése. *Vjacseszlav Kosztyikov*, mintegy felmérendő a reagálásokat, jelezte, hogy semmi akadálya sincs annak, hogy Jelcin 1996-ig hivatalban maradjon. Jelcin másik közeli embere, *Szergej Filatov*, az elnöki apparátus vezetője pedig szombaton már egyenesen arról beszélt, hogy az elnökválasztásra vonatkozó, a Legfelsőbb Tanáccsal kötött nyár végi kompromisszum kényszerű és szükségtelen lépés volt.

Az elnöki posztra több ismert politikus is pályázik. Közismertek *Szergej Sahraj*, a kormányfő első helyettesének ez irányú törekvései, de emlegetik a jelöltek között *Grigorij Javlinszkij* ismert közgazdászt, és utóbb már *Anatolij Szobcsak* szentpétervári polgármester is jelezte, hogy nem lenne ellenére az elnöki poszt. Jelcin ugyanakkor máris figyelmeztette az utódjelölteket: nagy fába vágják a fejszéjüket. (MTI)

Felszámolt horvát milícia

A bosnyák kormány szombaton feloszlatta a szarajevói független horvát milíciát. A muzulmán biztonsági erők már körül is zárták az egység főparancsnokságát.

A szarajevói rádió jelentése szerint az egységet, amely részt vett korábban Szarajevó védelmében, azért számolták fel, mert a köztársaság más részén harc folyik a bosnyák hadsereg és a horvát szeparatista alakulatok között. A további indoklás szerint a szarajevói horvát egység megtagadta a muzulmán hadsereg parancsait, együttműködött a szerb megszállókkal, az egység néhány katonája pedig banditizmussal vádolható. A lépés magyarázataként elhangzott az is, hogy a bosnyák hadsereg és a rendőrség együttes akciója része a szervezett bűnözés felszámolásának Szarajevóban. Boszniai horvát katonai tisztviselők cáfolták a vádakat, hozzátéve, hogy a bosnyák hadsereg már nem volt hajlandó eltűrni a különálló horvát egység létezését. (MTI)

A világ 4 tájáról

◆ Mivel a hidegháború véget ért, kedvezőtlen gazdasági helyzetén úgy segít Nagy-Britannia, hogy áruba bocsátja atomóvóhelyeit. Több mint húsz ilyen létesítményről van szó.

◆ *Ramon Blanco hatvanéves venezuelai hegedűkészítő a legidősebb ember, akinek eddig sikerült feljutnia a 8848 méter magas Mount Everestre. A korelnök eddig az amerikai Dick Bars volt, aki 1985-ben, 55 éves korában jutott fel erre a csúcsra. A világ tetejét meghódítók életkora rendes körülmények között 30—40 év közötti. Ramon Blanco társaságában volt Ginette Hanson brit orvosnő, aki a második angol nőként teljesítette ezt a hatalmas feladatot.*

◆ A New York-i City operában megtartották a Marilyn Monroe életéről komponált opera ősbemutatóját. Az 1962-ben öngyilkosság miatt elhunyt filmszínésznőről bemutatott alkotást a kritika vegyes érzelmekkel fogadta. A The New York Times szerint nincs benne elég anyag ahhoz, hogy „három órán át lekösse a közönség figyelmét". A Los Angeles Times kritikusa a közönség jólneveltségén csodálkozott, hogy békésen tűrte a látványtalan látványosságot. Az operában egyébként valós és mitikus elemek keveredtek, a zene a dzsessz és a bugivugi keveréke.

Dinoszauruszok nyomában

Négy évvel ezelőtt Michael Kunk amerikai geológus arra a következtetésre jutott, hogy az utolsó dinoszauruszok pusztulását egy égitest becsapódása okozta. Az Iowa államban levő Manson közelében található kráter keletkezésének időpontját Kun 65,7 millió évvel ezelőttre tette, nagyjából arra az időpontra, amikor Földünkről eltűntek a dinoszauruszok. Ekkor alakult ki a mexikói Yucatán-félszigeten a Chicxulub kráter is. Az Iowa állambeli becsapódáskor keletkezett kristályok korát vizsgálva amerikai geológusok arra a következtetésre jutottak, hogy a Manson-kráter 9 millió évvel öregebb, mint eddig hitték. Ez esetben viszont a dinoszauruszok kipusztulása vagy nem függ össze égitestek becsapódásával, vagy pedig a mexikói kráter okozója lehet az egyedüli „bűnös".

(Ferenczy Europress)

◆ *Az első osztályos tankönyv anyagával ismerkedik Japánban a 17 éves, Ai névre hallgató csimpánzzsenni. Kiotóban hétéves kora óta foglalkoznak módszeresen vele, és eljuttak odáig, hogy a majom felismeri a számokat egytől tízig, sőt 41 kínai írásjel rajzára is megtanítják. Mindezt a kiotói egyetem kutató központjának professzora közölte, aki külön rajzórákat ad Ainak.*

Sevardnadze a győztes

A grúz kormányerők szombat délután elfoglalták a száműzött elnök, Zviad Gamszahurdia híveinek főhadiszállását, Zugdidi városát.

Az orosz rádió jelentése szerint a zviadisták lényegében ellenállás nélkül adták fel a várost. Ez végeredményben a kormányerők katonai győzelmét jelenti, noha egyelőre nem ismertek részletek a városban uralkodó helyzetről. Egyelőre nem tudni azt sem, hogy hol tartózkodik Zviad Gamszahurdia, akit Eduard Sevardnadze grúz államfő bíróság elé akar állítani.

A kormányerők a múlt héten sorra foglalták el a nyugat-grúziai településeket. Szenaki és Hobi után pénteken már mindössze húsz kilométerre voltak Zugdiditől. Az orosz hivatalos hírügynökség jelentése szerint egyébként a lázadók nem tanúsítottak számottevő ellenállást Zugdidi bevételekor. Ezt az is alátámasztja, hogy a kormánycsapatok veszteségek nélkül foglalták el a várost. Sevardnadze előzőleg fegyverletételre szólította fel a város védőit, de nem tudni, hogy ennek volt-e foganatja, vagy mint már annyiszor, ezúttal is szétszéledtek a volt elnök hívei, hogy aztán újraegyesülve folytassák a harcot.

Az orosz hírügynökség szerint egyébként Nyugat-Grúzia többi városában, Szamtredában és Kutaisziben nyugodt a helyzet. Közben a fekete-tengeri flotta mintegy 750 tengerészgyalogosa szállt partra Poti kikötőjében, és a grúz egységekkel közösen ellenőrzésük alá vonták a nyugat-grúziai közutak, illetve vasutak egy részét.

Veszélypontok

Egész Kelet-Európa a „még éppen csak elfogadható" 6,1-es osztályzatot kapta az „Újságírók határok nélkül" nevet viselő nemzetközi szervezet most közzétett felmérése alapján, amely a sajtószabadság érvényesülése és az újságírók biztonsága szempontjából „normális viszonyokat" 10-es osztályzattal ismeri el.

Ennyit csak Nyugat-Európa, Észak-Európa, az amerikai kontinens északi fele és Ausztrália kapott.

A tekintélyes szervezet abból a szempontból vizsgálja az újságírók tevékenységének lehetőségeit, hogy a különböző országokban milyen jogi akadályokba ütköznek, mennyire korlátozza működésüket cenzúra, mozgási tilalmak, a börtönbe kerülés veszélye, általában a rendőrség, valamint politikai és gazdasági nyomás.

(Ferenczy Europress)

Felkészültek november 7-re

Moszkvában gyakorolják a tömegoszlatást

Az orosz belügyi hatóságok értesülései szerint rendbontásokra kerülhet sor az országban november 7-én. A forradalom évfordulójára ugyanis több kommunista szervezet megmozdulást hirdetett Moszkvában és Szentpétervárott, amelyeket a hatóságok utóbb betiltottak. A moszkvai rendőrség szombaton erődemonstrációt tartott, így próbálva eltántorítani a tömeggyűlések esetleges résztvevőit.

Az MTI tudósítójának helyszíni tapasztalatai szerint jelentős készültség volt Moszkva fontosabb pontjain, köztük a Lubjankán a volt KGB, a jelenlegi biztonsági minisztérium előtt. A rendőrök egy részénél géppisztoly volt. A Luzsnyiki stadion előtt a terepruhás, pajzsokkal felszerelt rendőrök a tömegoszlatást gyakorolták. A feltehetőleg megfélemlítést célzó, az államközösségi tévében is hosszasan ecsetelt erődemonstrációval a kormány nyilvánvalóan elejét akarja venni az ellenzéki, többnyire kommunista pártok és mozgalmak által szervezett gyűlésezésnek.

Az érintett szervezetek mintegy 70 ezres megmozdulásra kértek engedélyt két hete. A hatóságok előbb azt javasolták, hogy a Vörös tér helyett a Luzsnyiki stadionnál tartsanak megemlékezést, a hét közepén viszont eleve betiltották az akciót. Nem kizárt, hogy ennek ellenére a gyülekezési helyként megadott Kaluzsszkaja téren, a volt Oktyabrszkaja téren vasárnap reggel tömeg gyűlik össze. A téren álló Lenin-szobor elől indultak ugyanis október 3-án, a „véres vasárnapon" a tüntetők a „Fehér Ház" ostromára. A hatóságok péntek este azt javasolták, hogy gyűlésezés helyett egy-egy szál virággal emlékezzenek az 1917-es októberi forradalomra a kommunista szervezetek hívei.

November 7. megítélése egyébként még mindig meglehetősen ellentmondásos a jelen Oroszországában. Noha *Borisz Jelcin* elnök rendeletileg oszlatta fel az egykori szovjethatalom képviseleti szerveit, a tanácsokat, maga az évforduló munkaszüneti nap.

Akárcsak egykor, a három pihenőnap is jelzi ezt, a hétfő ugyanis munkaszüneti nap Oroszországban.

Az évfordulóval élénken foglalkozó lapok közül a legtalálóbban a Krasznaja Zvezda fogalmazta meg az ellentmondásos állapotot: értelmetlen vitatkozni a történelemmel. Annyi változás történt Oroszországban az utóbbi időben, hogy aligha térnek vissza azok az idők, amikor valóságos örömünnep volt november 7. (MTI)

Izraeli—szír csúcs

Hoszni Mubarak egyiptomi elnök legutóbbi — Washingtont, Párizst és Damaszkuszt érintő — körútja, találkozója Háfez Asszad szíriai elnökkel bizonyos előrelépést eredményezett a szíriai—izraeli tárgyalások tekintetében — jelentette ki részletekbe nem bocsátkozva az izraeli külügyminiszter. Az Al-Ahrám című kairói lap szombati számának nyilatkozó Simon Peresz azt mondta, reméli, hogy az év vége előtt vagy a jövő év elején létrehöhet egy izraeli—szíriai csúcstalálkozó, Jichak Rabin kormányfő és Háfez Asszad elnök összejövetele. Ami a palesztinokkal kedden félbeszakadt tárgyalásokat illeti, ezek — bizakodott — a jövő héten újrakezdődnek.

A szíriai—izraeli csúcsot — hangoztatta Peresz — gondosan, szakértői, tanácsadói, miniszteri szinten elő kell készíteni, nehogy visszájára forduljon a folyamat.

Az izraeli vezetők régóta szorgalmazzák a washingtoni tárgyalásoknál magasabb szintű kétoldalú érintkezéseket Szíriával, és pénteken két izraeli miniszter is utalt arra, hogy a tárgyalások szeptemberben beállt szünete óta is folyamatos a kapcsolattartás az arab szomszéddal. Ezt Szíriában hivatalosan cáfolták.

(MTI)

Udinéban 56-ról

Az 1956-os magyar forradalom ábrázolása az irodalomban — ez volt az egyik fő témája az olaszországi Udinében szombaton befejeződött nemzetközi történészkonferenciának, amelyet teljes egészében ötvenhat témakörének szenteltek.

A konferencián neves magyar és olaszországi személyiségek, köztük Ormos Mária, Hubay Miklós, Sárközi Péter, Antal Lajos, Hajnóczy Gábor, továbbá az Udinei Egyetem több professzora, folytattak eszmecserét 1956 kulturális és egyéb vonatkozásairól. A történészkonferenciához küldött üzenetében Göncz Árpád köztársasági elnök kiemelte a magyar forradalom reformista-szocialista jellegét. (MTI)

◆ *Több mint 100 használaton kívüli kaszárnyát, börtönt, kolostort és világítótornyot bocsát áruba az olasz kormány. A privatizáció keretében teszi ezt azzal a céllal, hogy csökkentse a költségvetés hiányát. A becslések szerint a kormány ily módon 300 milliárd lírához juthat.*

◆ A házasságkötés egyre inkább kimegy a divatból Franciaországban. Ezt statisztikai adatok bizonyítják. A francia fiatalok szívesebben élnek együtt papír nélkül, például hét évvel ezelőtt az újszülöttek egyharmadának a szülei nem kötöttek házasságot.

◆ *Szumátra szigetén egyre kevesebb a tigris, főleg az orvvadászat miatt. Jelenleg 400-ra becsülik a számukat, ami 1984-ben még 600 volt. A tigrisek leginkább a dzsungel irtását szenvedik meg.*

◆ Egyre több férfi nagyobbíttatja meg az izmait szilikonbetét segítségével az Egyesült Államokban. Az erősebb nem képviselői főként a far-, a mell- és a vállizmokat domboríttatják ki. Arról, hogy veszélyes dologról van-e szó, éppen olyan intenzíven vitatkoznak, mint a szilikonos mellműtétekről.

◆ Rudolf Nurejev, a januárban, 54 éves korában AIDS-ben elhunyt balett-táncos végrendeletében egész vagyonát két alapítványra hagyta: az egyiket a fiatal balett-tehetségek támogatására hozta létre, a másikat pedig orvosi kutatásokra. Az utóbbi a Nurejev nevet viseli. Festményeit és egyéb értéktárgyainak aukcióját decemberre tervezték a londoni Christie-ben, de el kell halasztani, mert még tart a per a jótékonysági alapítványok és Nurejev távoli rokonai között.

◆ *A hazájából kalandos körülmények között megszökött, ismert román tornásznő, Nadia Comaneci 1990-től a Gold Gymnastics Tour nevű profi showban lép fel. A műsor mindig nagyon sok embert vonz, gyakran 30 ezren is megtekintik. Bart Conner amerikai olimpiai bajnok Nadia segítségével Oklahomában egy tornaiskolát vezet. Az értesülések szerint Nadia és Bart hamarosan összeházasodik.*

◆ A sikertelen fotómodellkedés, divattervezés és éneklés után talán teljesül a monacói uralkodóház fekete bárányának, Stephanie hercegnőnek az álma, és filmszínésznő lesz. Felkérték ugyanis a dollármilliárdos görög örökösnő, a fiatalon elhunyt Christine Onassis életéről szóló film főszerepére, egymillió dolláros gázsiért. Édesapja, Rainer herceg azonban hallani sem akar a filmezésől. Stephanie, mint már annyiszor, válaszút elé állította apját: vagy azt csinálom, amit akarok, vagy kérem az egymillió dollárt.

◆ *Végrendeletében jótékony célokra hagyta 46 millió font sterling (70 millió dollár) értékű vagyonát egy 88 éves korában elhunyt, gyermektelen angol nő. Angliában eddig ez a legnagyobb összeg, amit ilyen célra adományoztak. A Kinverben elhunyt Violet Eveson vagyonát nagyapjától örökölte, aki Európa legnagyobb komlótermesztője volt. A hagyatékot kórházak, orvosi kutatások, hajléktalanok megsegítésére fordítják.*

Autonóm kultúrák sokfélesége és közössége

Európai históriák

„Európának erejét a különböző autonóm kultúrák, nyelvek sokfélesége adja. Az egyetlen igazi nehézség az, hogy meg kell találni azt a politikai formát, amely ezt a sokféleséget egységbe fogja" — írja Habsburg Ottó a Nemzetközi Páneurópa Unió elnöke, az Európa Parlament képviselője egy most megjelent (Officina Nova) igen aktuális könyv előszavában. A dekoratív kiállítású kötet az *„Európa népeinek története"* címet viseli, és Európa történetét összeurópai szemszögből taglalja.

A mű nemzetközi összefogással jött létre, és csaknem egyszerre jelent meg nyolc nemzet kiadásában. Az 565 illusztráció többsége híres festmények színes fotója, melyet 43 térkép egészít ki. A hatalmas vállalkozás szerzője a francia *Jean-Baptiste Duroselle*. Természetesen nemegyszer hazája szemszögéből tekint ugyan Európa kulturális örökségére, de mégis egyetlen átfogó kérdés áll könyvének középpontjában: kimutatható-e közös európaiság a különböző országok népei között? Az általa húsz fejezetben felvázolt európai történelem éppen a különbségekben, a sokrétűségben nyilvánul meg. Könyve azt sugallja: mégis egyértelmű, hogy Európa népeinek többsége szabadságpárti, szociális érzékenységű jogrendhez vonzódik, amelyet ma csaknem mindenütt valódi értéknek tekintenek és elismernek.

A szerző szerint ezt igazolja a nyolcvanas évtized végének kelet-európai forradalmi átalakulása is. Könyve zárófejezetében éppen ennek az átalakulásnak az esélyeit és veszélyeit taglalja. Külön is érdemes tanulmányozni a könyvben közölt 16 kétoldalas időrendi táblázatot. Kiderül belőlük, hogy a különböző korszakokban Európa egyes térségeiben milyen események befolyásolták a fejlődést. Ez azzal az intellektuális örömmel jár, hogy egyszerre tekinthetjük át az egészet és csemegézhetünk a részletek között.

Persze ez nem csupán az időrendi táblázatokra igaz, hanem a teljes műre is.

Bányai János

YBL MIKLÓS ÉLETMŰVE

építészettörténeti kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban

A művész tervhagyatékának legfontosabb darabjai gazdag archívfotó-anyaggal, festményekkel, grafikákkal, tárgyakkal (épületmodellekkel) kiegészítve. A kiállítás a szakmabelieknek is sok ritkasággal szolgál, ám a rendezők (élükön Gerle Jánossal) a laikus nagyközönségről sem feledkeztek el: az anyagot számunkra is érdekes, vonzó formában tárják elő. A 300 oldalas kép- és gondolatgazdag katalógus voltaképpen 35 év óta az első újabb könyv Ybl Miklósról. Mindez a Hild–Ybl Alapítvány égisze alatt hat ember magánkezdeményezéseként jött létre, akik egyévi munkával, indulótőke és mindenfajta intézményi támogatás nélkül hozták tető alá. Már csak ezért is megérdemli a figyelmünket.
Nyitva hétfő kivételével naponta 10–16 óráig. A tervek szerint a kiállítás március végéig lesz megtekinthető, de aki sokáig halogatja, a végén lemaradhat róla.

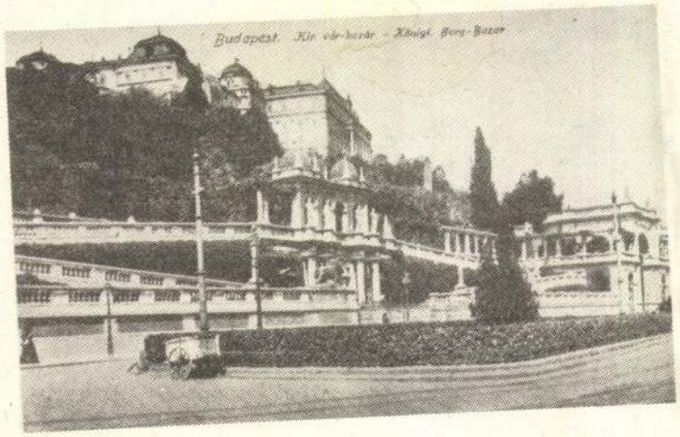

INTERNATIONAL MERLIN BUDAPEST

MERLIN SZÍNHÁZ

Egy csepp méz (rendezte: Hegyi Áprád Jutocsa) következő előadásai 12-én vasárnap és 13-án hétfőn, este 7-kor.
Ibsen: Vadkacsa (rendezte: Fodor Tamás) – a szolnoki színház vendégjátéka 15-én szerdán, este 7-kor.
2000-est – 16-án csütörtökön, este 7-kor.

AZ ELMÉLKEDŐ FEHÉR KŐ

ÓBUDAI TÁRSASKÖR
Bp. III. Kiskorona u. 7.
H–1036 T:1805-288

Különleges kiállítás nyílik az Óbudai Társaskör Galériában (III., Kiskorona u. 7.) január 14-én: Kemenczky Judit költőnő, aki évek óta foglalkozik a japán no-színházzal, az e kultúrkör hatására készült tekercsképeit, zászlókat és fény-térképeket mutat be. A megnyitót hárman – Kemenczky Judit, Mezey Ottó és Györe Balázs tartják 18 órakor, majd 19 órától költői esten felolvasnak Bakucz József verseiből; Bartha László, Györe Balázs, Kiss Anna, Kodolányi Gyula, Marno János, Oravecz Imre, Pálinkás György és a kiállító Kemenczky Judit pedig saját verseiket mondják.
A kiállítás nyitva hétköznap 14–18 óráig, szombat, vasárnap 10–18 óráig, hétfőn zárva.

Január 16-án 17 órakor Berkovits György *Életvesztesek* c. kötetét dedikálja a PONT könyvesboltban. Az íróval Margócsi István beszélget.

Január 11-én 20 órakor Kampec Dolores-koncert

MEGHÍVÓ BONTÁSRA – DE MOST MÉG NYITVA!

Pápai Gábor szeretettel meghívja Önt
január 27-én 19 órára
„13 grafika – 13 karikatúra" című kiállításának bontására,
amely kiállítás most a Jókai Klubban tekinthető meg
(a klub naponta 10 órától tart nyitva, XII., Hollós u. 5.).

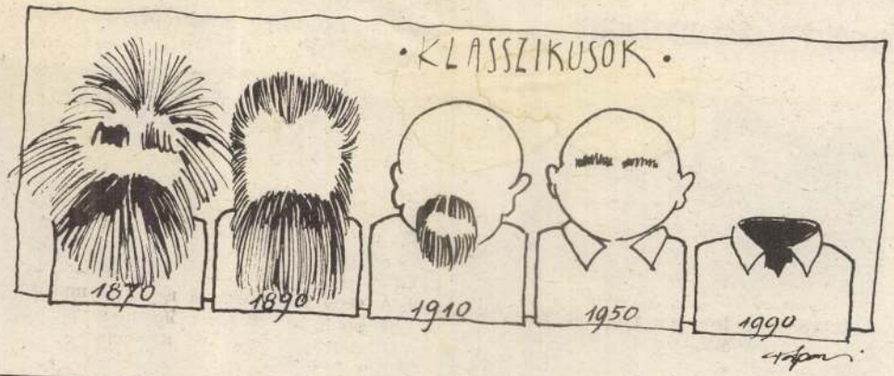

HANGVERSENYEK

Fellegi Ádám zongoraestjeinek sorozatában a következő koncert január 10-én, pénteken lesz a városháza dísztermében. A műsor előtt 18–19 óráig ingyenes előhangverseny és műsorismertetés. (Beethoven-kamaraművek és Bach: A jóltemperált zongora I. No. 17–20.)
Zenei különlegességet ad elő a Budapesti Tomkins Énekegyüttes és az Erkel Ferenc Kamarazenekar január 13-án hétfőn, este 19.30-kor a Zeneakadémián: *Esterházy Pál Harmonia Caelestis* című művét.

MAGYAR FILMHÍRADÓK 1957–1989

Folytatódik a régi magyar filmhíradókból összeállított sorozat: január 10-én pénteken, 20 órakor: *Ezerkilencszázhatvanhét* – a vetítést követő beszélgetést Dalos György vezeti.

(A '68-as híradókból készült összeállítás második része egy hét múlva, ugyanakkor, Lengyel László és Nyers Rezső eszmecseréjével.)
Az esteken, amelyekre a Hunnia (volt Zrínyi) moziban kerül sor, nyolc híradó kerül vetítésre minden alkalommal. (VII., Erzsébet krt. 26.)

(VII., Erzsébet krt. 39.)

JANUÁRI MŰSORA:

ALAIN ROBBE GRILLET RENDEZŐI PORTRÉJA
100 ÉVE SZÜLETETT ERNTS. LUBITSCH

„Az ember, aki túl sokat tudott..." – ALFRED HITCHCOCK FILMJEI
KUROSZAVA-ÁLMOK;
DERMEDJ MEG – HALJ MEG – TÁMADJ FEL (r.: V. Kanyevszkij)
MYSTERY TRAIN (r.: Jim Jarmusch)
Világsiker premier előtt:
A halászkirály legendája (THE FISHER KING) (r.: Terry Gilliam)
A VIDEOGALÉRIÁN Jeles András-, Tarr Béla-, Szirtes András, Robbe Grillet-filmek.
Továbbra is „Régi idők mozija" és KÖLYÖKMOZGÓ hétvégeken, a hallban könyves kávézó.
ÖRÖKMOZGÓ KONCERT – január 11.: Calcutta trió

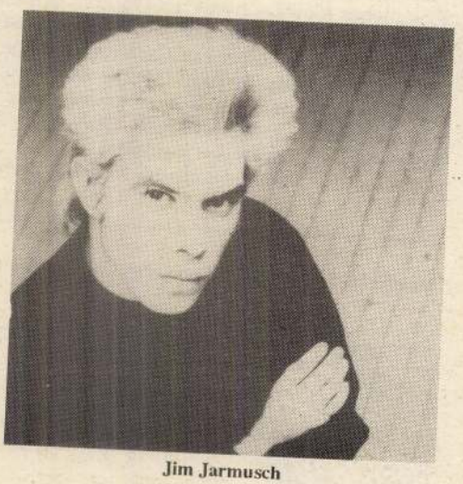
Jim Jarmusch

PAPAI Gábor

A BLUM
T TISZTESSÉGE

A

Pápai Gábor

Pápai Gábor rajza

Élet és Irodalom, Bp.
1977. JÚNIUS 18.
XXI. évf. 25. sz. 7. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 JUN 18

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Pályi Gábor

1021

Pápai Gábor rajza

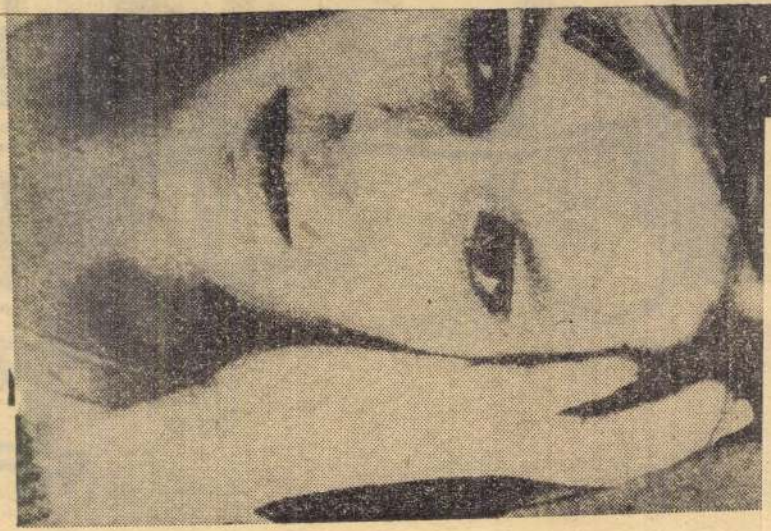

Pápai Faragó Sándor / Faragó művész

1978.IX.16. 4,25 N.

102

Jó reggelt!

- A déldunántuli népihangszeres találkozóján ma Marcaliban a régi és az uj hangszerek kiállitását is megrendezik, ahol emelkett sok-sok zalai pásztorfaragás is lesz. Pápai Faragó Sándor, nemcsak nevében Faragó, hanem egyike a leghiresebb hazai fafaragó művészeknek. Galambok községbenél, gyönyörü munkáit világszerte ismerik. Vele beszélget munkatársunk Dám László.

- Miket szokott faragni?

- Mindent. Mindent tényleg mondhatom csontot, fát, mindent, ami jön.

- Most amin támaszkodik, ez azt hiszem a legutolsó munkája és egy befejező darabja egy nagyon szép készletnek.

- Igen, ez egy garnitura, egy asztal, hát ezzel igyekszek most hogy befejezzem és lesz hozzá négy szék, meg egy régi megtiköröző kis pad.

- És hova kerül ez a garnitura?

- Hát ide be a kis szobámba.

- Hát én nem nevezném szobának, inkább kis muzeumnak.

- Mások nem annak tartják.

- Hát nem kell ahhoz pecsét.

- Hát persze, hogy nem kell hozzá, pedig ez igaz.

- Gyönyörűszép faragások vannak benne és nemcsak Pápai Sándor faragásai, hanem a megyében élő fafaragók munkái.

- Az öreg Perkzel bácsitól van egy szép gyüjteményem, sokat áldoztam rá, mert kunyerálni kellett ki, ezt bizony elhordták volna a gyerekek tőle, na jó nem érdekes, engem már nem bánt. Akkor van itt a környéken a Sós bácsi, akkor van a Kovács lent Somogyban a Kovács Józsi, a Varga lent megint Kadarkuton, a Tóth Mihály a mestermüvészek, csak a Kálmán Pistától nincsen Balatonlelléről.

- Gondolom, hogy ők nemcsak Magyarországon ismertek.

- Hát nem kéremszépen, megmondjam, éntőlem már a kiállitáson is külön megvettek egy botot Finnországba, Kanadába, Amerikába.

- Mi volt az eredeti foglalkozása?

- Hát én juhász voltam. Juhász voltam mindig, világéletemben kicsi gyerekkorom óta. Familiám az édesanyai ágról az mind juhász volt. Engem kinevettek, ni csak, alkot a müvész, mindig az nevet, aki utoljára nevet. Még egy juhászkampót sem tudtak szépen megfaragni, de én bizony megfaragtam, meg nekik is azért emlékszek rá.

- Pedig azt mondják a juhászoknak nem sok idejük van, azt gondolja az ember, hogy csak ott üdülgélnek a nyáj mellett.

- Nincs, nincs, de az embernek van kedve és hajtja a szép meg vágy érte, akkor a kés forog az ember kezében menetközben, legelés közben is ám.

- Hogy ha ezt befejezi ezt a faragást, mihez kezd?

- Hát most megmondom őszintén még félben van egy citerám, nagyon szeretném befejezni, lezsüriztetni, meg két fokos van hirtelen az várna rám, mert ez a legnagyobb tervem most már.

- És a citerát kinek faragja?

- Magamnak aztat.

- Csak nem tud rajta játszani?

- Hát hogyne tudnék, jól néznék ki, hát persze hogy tudok, tudok én tárogatón, furulyán nádsip, minden van nekem.

- Akkor miért nem ment el népzenésznek?

- Ó, népzenészek, azok egyszer megtanulják, azt fujják a magukét. Ez igy van.

Templomot építtetett a fiatal művésznő

Ondódi varázslat

A valaha szegény sorsú, jobbára cigányok lakta Öndódon szentmisével avatták fel a falucska új templomát. A Szombathely közelében fekvő településen eddig egy haranglábról szólított imára a harang; jelzett, ha árvíz vagy tűzvész pusztított; misére, hálaadásra a vele egybeépült toronyba jártak az emberek. *Pápai Éva* keramikusművész, a falu szülötte, a múlt évben ajánlotta fel az itt lakóknak, hogy templomot építtet számukra. Az utóbbi években külföldön élő és alkotó művésznő bejelentését nagy örömmel fogadták, bár akadtak kételkedők is, akik el sem tudták képzelni, hogy egy fiatal hölgy erre képes. Alig több mint egy esztendő alatt valóság lett az álom. *Block Péter* építészmérnök tervei alapján *Szigeti László* vállalta a kivitelezést. Az építkezést a falu apraja-nagyja segítette.

A tehetséges és igen szorgalmas Pápai Éva ebből a kis faluból indult. Az Aranypatak völgye dajkálta, gyermekévei e rétek lankáin teltek el, s igazán maradandó emlékképei ma is ehhez a tájhoz kötik. Művészi hajlamait őseitől örökölte: nagyapja szobrászkodott, fából farigcsált különböző alakzatokat; édesanyja néha versbe öntötte örömét, bánatát, édesapja, néhai *Pápai József*, az építész pedig már rendezni tudta kislánya rajzait, meglátta bennük azt az ígéretet, amely később hírnevet adott gyermekének. Örültek kislányuk fellobbanó tehetségének, ám aggódtak is érte: hozzá tudják-e segíteni tehetsége kibontakoztatásához, valóra tudja-e váltani álmait. Gimnáziumba íratták, ahol már nemcsak a tanároktól, hanem neves képzőművészektől, barátoktól is kapott biztatást, segítő eligazítást. Az érettségi után mégis úgy határozott, hogy egyéni, szinte rendhagyó módon szerzi meg a szükséges alapismereteket. Kolozsvárott felkereste a híres fametszőt, *Gy. Szabó Bélát*, akit mesteréül választott, akinek négy éven át a tanítványa lett. Nemcsak útmutatást és szakmai segítséget kapott tőle, de atyai szeretetét is élvezte, s ahogy Pápai Éva egyik méltatója találóan megjegyezte: az „értő, érző szeretetközegben" az ifjú művész csakhamar magára lelt, s elindult a kibontakozás útján. Gy. Szabó biztatása – „minden tőled függ!" – bevált.

A rendhagyó pálya gyorsan ívelt. Huszonegy éves korában már önálló tárlaton mutatja be rajzait, grafikáit Jászberény közönségének. Aztán a közös tárlatokon egymást követik a hazai, majd a külföldi bemutatkozások, sikerek. Cegléd, Székelyudvarhely, Veszprém, Szombathely, a szlovákiai Bled és Ljubljana, az itáliai Como, a svájci Lugano, majd Rudwarden, Dürnbach, St. Pölten hoz elismerést. Svájci, osztrák, német lapok írnak róla, bemutatja a dán Fisea című folyóirat. Tehetségének igazi kibontakozása azonban akkor következik be, amikor a rajzok, metszetek után kerámia domborműveket kezd készíteni. A sok rajzolás megalapozta formateremtő képességét. Az agyag a kezéhez került, s amire mindig vágyott: már ki tudta fejezni önmagát, egyénisége jellemzővé tette alkotásait. Közben állandóan képezte magát: angol, francia, holland, belga, német és magyar múzeumok tanulmányozásával fejlesztette ízlését, alapozta meg világlátását.

Jelentős fordulat életében, hogy 1984-ben ösztöndíjasként Nürnbergbe hívják. Tízrészes kerámia domborművet készít *Assisi Szent Ferenc* életéről a Szent Ludwig-templomban. Itt bizonyítja be, hogy igazi közege a kerámiaszobrászat.

A templomépítés költségeihez külföldi támogatást is kapott, de igazából maga vállalta a kivitelezés anyagi terheit. A templomhoz közel lakik édesanyja, akihez gyakran hazalátogat a szülői házba. A templommal elsősorban neki akar kedveskedni. Isten házát ajándékként adja az ondódiaknak, akiket szeret, és akikhez ugyancsak mindig siet haza. Művészi tehetségét Istentől származtatja, neki köszönhet mindent, s háláját ily módon próbálja kifejezni.

Felbúgott az orgona s a „Jöjj Szentlélek Úristen" kezdetű ének a hívek ajkán betöltötte a kis templomocskát. Pápai Éva meghatódva mondott köszönetet mindazoknak, akik nemes elhatározásában támogatták, mindenkinek, aki segített az építkezésben; az ondódiak viszont neki mondtak hálát. A szentmisét a megyés püspök megbízásából *Hencz György* búcsúi kanonok, esperes-plébános az oladi és a toronyi plébánosok közreműködésével celebrálta, majd felszentelte a templomot.

Pósfai János

Légy a tejben

642 441. Ez a szám minden országos napilapban megjelent december 28-án, hétfőn, legyen az kormány közeli vagy ellenzéki. Benne volt, pedig nem lottó-, netán bingó-számsor. De nem is valami közérdekű telefonszám, nem helyrajzi szám. Mi lehet akkor? Ennyi volt Magyarországon 1992. december 28-án az Országos Munkaügyi Központ által kimutatott munkanélküliek száma. Borzasztóan nagy ez a szám: azt jelenti, hogy több mint félmillió családban valaki munkanélküli.

De valami nem stimmel. Határozottan emlékszem, hogy több napilaptársunkban számtalanszor megjelent a prognózis: Magyarországon ez év végére a munkanélküliek száma el fogja érni az egymilliót. Bárhogyan számolok is, az előrejelzés és a tény között mintegy egyharmadnyi a különbség. Istenem, ez még nem tragédia, az ember joga a tévedés, de ilyenkor korrigálni illik. Liberáliséknál és szocialistáknál (szociálliberalistáknál) azonban úgy látszik, ez nem módi.

Megszólaltatnak nagy nevű (és hosszú hajú) közgazdászt, nehezen kimondható nevű közgazdásznőt, bedobnak, ha kell egy egész kutató részvénytársaságot, előkerülnek a kuvikoló, marxista emlőkön nevelkedett politológusok, akik nagyot ütve a hasukra (úgy látszik, ez a tudományuk) mondanak egy számot. Ha bejön, jó, ha nem jön be, spongyát rá, a feledés homályába merül. De közben jó munkát végeznek, mert idegesítenek embereket, akiknek a munkaalkalmuk tényleg a borotva élén táncol.

És nekik az a jó, ha az emberek idegesek, hiszen akkor egyre türelmetlenebbül várják a neoszocializmus dicsőséges eljöttét. Mert igaz, hogy a kipróbált szocializmusban hivatalosan nem volt munkanélküli 642 441 ember, de ennyien vagy többen nem dolgoztak az üzemeken belül, noha bért kaptak.

De kedves újságíró és -szerkesztő barátaim: nem ért volna meg egy rövid publicisztikát vagy glosszát: bocsánat, tévedtünk. Ettől még a liberálisok-szocialisták fejéről sem esne le a korona.

(-i -f)

A válsághelyzet megelőzéséért

A Velencei-tó vízpótlása

A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium állást foglalt a Velencei-tónál tapasztalható vízszintingadozás miatt várható válsághelyzet megelőzéséről, valamint a vízpótlásért eddig tett és tervezett intézkedésekről.

Az állásfoglalás szerint az alacsony vízállás nem rendszeresen visszatérő, természetes jelenség a tó életében, mivel a mostani helyzet alapvetően más, mint az évtizedekkel ezelőtti. Akkoriban még a tó nagy ellenálló- és megújulóképességű ökológiai rendszert alkotott, maradandó károsodás nélkül átvészelte az időnként előálló alacsony vízállást. Napjainkra a tónál *sűrű beépítésű üdülőterület alakult ki, ahonnan mind nagyobb szennyezés éri a tavat*, valamint „megfiatalítás" címén olyan, az üdülést kiszolgáló beavatkozások történtek, amelyek *súlyosan károsították a tó természetes védekező rendszerét*, és rontották öntisztuló képességét.

Az utóbbi néhány évtized alatt igen labilis és sérülékeny lett a tó ökológiai rendszere, s így az alacsony vízállás – még megfelelő vízminőségnél is – csökkenti az üdülési „használhatóságot". A vízhiány azonban *vízminőségromlást is okoz*, és könnyen felboríthatja az amúgy is labilis ökológiai egyensúlyt. Ez pedig veszélyezteti az üdülést, s a térségben *válsághelyzetet okozhat*. Ennek megelőzésére gondoskodni kell a tó vizének pótlásáról.

Ennek vizsgálatát a kormány már 1991-ben megkezdte. A Velencei-tó Barátainak Szövetsége figyelemfelhívása után – a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium megbízásából – a Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság tanulmányban tárta fel a vízpótlás tizenkét lehetséges elvi módját. A minisztérium hatásvizsgálatot végeztetett, ennek során *három alapmegoldásra szűkítették a kört*. Tisztázódott továbbá az az ökológiai alapigény is, hogy jelentősebb vízbevezetés csak a Császárvíz torkolatának térségében, az úszólápokon keresztül történhet. 1991–92 telén a KTM – a központi környezetvédelmi alapból – *húszmillió forint értékben több mint egymillió köbméter ivóvizet vezettetett be a tóba az Ercsi-vízbázisból*. Ez azonban csak öt centiméterrel növelte meg a vízszintet, így a helyzet nem javult, *tehát a ráfordítás nem volt arányban az elért eredménnyel*.

Az idén tovább folytatták a KHVM és a KTM közös finanszírozásában a reálisnak tartott vízpótlási módok – a Gaja-patak vízgyűjtőjéből, a Dunából nyersvíz-átvezetéssel és a felszín alatti vízből – műszaki-gazdasági, valamint ökológiai-környezeti tervezését és összehasonlítását. E munkába bevonták a helyi önkormányzati szövetség által felállított szakértői testületet is.

Olyan megoldást igyekeztek keresni, amellyel 1993-ban meg lehet indítani a vízpótlást a lehető legkisebb beruházás árán. Külön kell választani és megoldani a tó egyszeri feltöltését. Ez tíz-tizenkét millió köbméter víz pótlását jelenti, amelynek révén egyrészt – három év alatt – visszaállítható a normális vízszint, másrészt megoldható az időszakonként, átlagosan hétévenként jelentkező vízhiány pótlása is.

Az elfogadott vízpótlási megoldás, *a karsztvíz-igénybevétel* igen nagy előnye, hogy fel lehet hozzá használni a meglévő létesítményeket, s megoldható általa a Császárvíz térségéből való vízbevezetés. Az illetékes tárcák és a szakértők megállapodtak abban is, hogy a vízpótlás három éve alatt egyebek közt tisztázandó a „szárazidei" vízpótlás módja, megoldandó a két legnagyobb vízfogyasztó – a halivadék-nevelő gazdaság és a természetvédelmi terület – vízigényének kielégítése, valamint *felülvizsgálandó az üdülőkörzet fejlesztési programja* (leállítandók a „mennyiségi" turisztikai fejlesztések).

Az idén megkezdődtek az egyeztetések – az érintett önkormányzatok bevonásával – a költségmegosztásról. Az érintettek megállapodtak abban, hogy a beruházáshoz minimálisan *húszszázalékos helyi, illetve önkormányzati hozzájárulás szükséges*. Tisztázták azt is, hogy a mintegy 440 millió forintos összköltségű beruházás megindításához, illetve a vízpótlás jövő évi megkezdéséhez 240 millió forintos fedezet kell. Az erről szóló előterjesztést várhatóan január végén tárgyalja a kormány.

J. E.

NAPTÉNY

• Az ország határátkelőhelyein a tegnap reggeli állapotok szerint továbbra is zavartalan az átkelés, tehát a határőrök várakozás nélkül intézik a kamionok és személygépkocsik ki- és belépését.

• Az utóbbi napokban öten szenvedtek fagyhalált Vas megyében: a megyeszékhelyen kívül Bögötön, Nagymizdón, Kercaszomoron és Gasztonyban idős emberek szőlőhegyen vagy onnan hazatérőben útközben, illetőleg saját lakásuk, házuk udvarán keringési, légzési elégtelenség, kihűlés miatt vesztették életüket.

• Az 53. heti „Két Lotti" játékban 6, 5 és 3 találat nem volt. A nettó nyereményösszeg (890 769 forint) halmozódik, és az 1. hétre kerül át. A 2 találatosokra jutó nettó nyeremény: 310 forint. A szelvények közül minden 32. nyert! A „Két Lotti" nyerőszámai: 3, 13, 59 és 2, 48, 54. Az 1. heti és előfizetéses szelvények az ünnepek miatt kivételesen szerdáig adhatók le az ország Ibusz irodáiban, a kijelölt vidéki postahivatalokban és takarékszövetkezetekben.

A Blaha-tombola tegnapi nyerőszáma: 138

• Megvonták a tartózkodási engedélyét négy német állampolgárnak, aki karácsony előestéjén feldúlt egy diszkó-bárt Siklós és Harkány között. A rongálás bűntettéért az ügyészség megrovásban részesítette őket. Miután a háromszázötvenezer forintos kárt megtérítették, tegnap haza is indultak.

Már nappal is veszélyes...

Délelőtt háromnegyed tizenegykor támadott meg három férfi a XIV., Bolgárkertész utca 15/B számú ház előtt egy 68 éves nyugdíjas nénit, aki vásárolni indult. H. Gézáné az első pillanatokban még jajgatni is „elfelejtett", annyira váratlanul érte az első ütés! A három ismeretlen kitépte kezéből a táskát – benne ezer forint és a személyi igazolványa volt mindössze –, és kereket oldottak, de előbb – „biztos, ami biztos" – a földre lökték az idős hölgyet, aki olyan súlyosan megsérült, hogy a mentők a Szobi utcai kórházba szállították.

Délután négykor – a még meglehetősen forgalmas – Üllői úton támadta meg egy 36 év körüli férfi a munkából hazaigyekvő *D. Sándort*. Valószínűleg más zsákmányra számított, a sportszatyorban ugyanis, amelyet elvett tőle, egy HILTI fúrógép lapult. Az ismeretlen aligha fúrásra fogja használni a szerszámot: sokkal valószínűbb, hogy vevőt keres rá! A BRFK mindenesetre körözést adott ki ellene!

A Visegrádi utca nem tartozik éppen a legelhagyatottabb városrész kategóriába, mégis akad, aki itt próbál, igaz, nem fényes nappal, hanem este fél nyolckor – pénzt szerezni. *B. György*, Hegedűs Gyula utca 28. sz. alatti lakos kutyáját sétáltatta, amikor hátulról lecsapott rá a 25 év körüli férfi. Némi dulakodás után elvette pénztárcáját – benne 2000 forinttal –, és sürgősen kereket oldott. A XIII. kerületi kapitányság emberei keresik a rablót.

F. A.

Kassai emlékezés

Évet zár a Márton Áron Társaság

1992-ben is számos fontos kezdeményezéssel lépett a magyar közélet elé a Márton Áron Társaság, bár többségük megfelelő propaganda és sajtókapcsolatok hiányában nem jutott el a közvélemény széles rétegeihez – így összegezhető az elnöklő *Bittsánszky Géza* éves beszámolója, amit a társaság ez évi közgyűlésén mondott el.

Az 1988-ban alakult Márton Áron Társaság olyan polgárok közössége, akik a Krisztus-hit jegyében vállalnak társadalmi felelősséget. Az idén találkozók, előadások, szemináriumok szervezésével, aktuális kérdésekben kialakított ökumenikus állásfoglalásokkal igyekeztek gazdagítani közéletünket. Sok előadást szervezetek felkérésére tartottak.

A jövő évi terveket érintő vitában szó esett a többi protestáns és katolikus szerveződéssel való együttműködés megerősítéséről. A társaság továbbra is szeretné megvalósítani azt a kezdeményezést, hogy magyarországi és szlovákiai református közösen emlékezzenek meg Kassán a reformáció korában vértanúvá lett jezsuita szerzetesek mártírhaláláról, válaszként arra, hogy 1991 nyarán a katolikus egyház feje Debrecenben tisztelgett a református gályarabok emlékművénél. A társaság új kezdeményezése, hogy jövőre több társadalmi szervezet fogjon össze a demokrácia és a szabad piac működésének és szükségességének népszerű, hiteles megismertetéséért a közép- és kelet-európai országokban. Szerintük ezzel lehet elejét venni további, a litvániaihoz hasonló politikai fordulatnak.

(Zawrat)

ÁB-bébik sorsolása

Az 1993. január 1-jén világrajövők között ismét lesz ÁB-bébi-sorsolás. Egy budapesti és négy vidéki újszülött viselheti az ÁB-bébi címet, és kapja meg az ezzel járó 100-100 ezer forintos életbiztosítást, a mamákat pedig CSÉB–M biztosítással ajándékozzák meg.

Az Állami Biztosító, partnerkapcsolatai révén, más módon is gondoskodni szeretne az újszülöttekről. A világhírű Johnson and Johnson cég egy babaápolási termékekkel teli Johnson's babatáskát ad ajándékba és egy éven keresztül gondoskodik utánpótlásról a szerencsés bébik számára.

Az első ÁB-bébi 1961-ben, éppen 32 évvel ezelőtt született. Akkor egy vidéki és egy budapesti újszülött kapott 10 ezer forintos életbiztosítást, amelyet 18 éves korában vehetett fel. Az ÁB-bébik között kettes, hármas, sőt négyes ikrek is találhatók. Ha az ÁB-bébikről családi fotó készülne, a tablóra 126 képet kellene felragasztani. És ha mind a 126 ma lenne 18 éves, akkor 63 millió forintot vehetnének fel az ÁB pénztárában. (MTI)

Vigyázat, petárdahullás!

Az országban máris több helyről jelentettek karácsonyfatüzet, bár igazán tűzveszélyes helyzet ezután várható, amikor már jobban kiszáradnak a karácsonyfák a fűtött szobákban. Ezért a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága felhívja a lakosokat, hogy fokozott óvatossággal vigyázzanak a karácsonyfákra, a gyertyagyújtásra, a csillagszórózásra. Nagy bajt okozhatnak szilveszter éjszakáján az újévet köszöntő petárdák, pedig ezek robbantása tilos. A házgyári tízemeletes lakótelepeken is rendkívül veszélyes az utóbbi időben meghonosodott szokás, hogy a legfelső emeletekről csillagszórókat, petárdákat, meggyújtott újságpapírt dobálnak le, amelyek a nyitott loggiákra beesve, vagy a személyautók tetejére zuhanva komoly tüzet okozhatnak, és veszélyeztetik a lakásokat és más értékeket. (MTI)

Újjáépítik Salgó várát

A 18 alapító taggal létrejött Karancs–Medves Alapítvány kezdeményezésére jövőre megkezdődik Salgó várának eredeti állapotában való helyreállítása. A több mint 600 méter magasan, páratlan természeti környezetben álló erődítmény azon kevés váraink egyike, mely a 14. századi főúri menedékvárak jellegzetességeit őrizte meg. A köztudatban egyébként általában rablóvárként szereplő Salgó a 16. században egy ideig atyai örökségként *Balassi Bálint* tulajdonában is volt. *Petőfi Sándor* romantikus elbeszélő költeményt írt Salgó váráról, útinaplójában pedig így emlékezett meg róla: „Talán nem volt Magyarországban vár, mely oly közeli szomszédja lett volna a csillagoknak, mint Salgó."

A tervek szerint a helyreállítás 35 millió forintos költségének zöme magánemberek, közintézmények, cégek adományaiból, valamint pályázati pénzekből jön össze. A vár felső, feltárt része már jövőre tető alá kerül. A szervezők úgy számítanak, hogy *a világkiállítás kezdetére eredeti szépségében áll majd Salgó vára*. Addigra elkészül az a libegő is, mely a salgótarjáni Tó-strandtól visz fel a várhoz.

MEGVÉTELRE KÍNÁLJUK a Taktakenéz

külterületén, Szenterdőn levő, kiemelt kőalapra, fából épült, 31 m² alapterületű

vadászházunkat,

berendezési és felszerelési tárgyaival, valamint a 23 m² alapterületű, kiszolgálóépülettel együtt.
A telek a BEFAG tulajdona.
Irányár: 340 ezer forint + áfa.
A nyilvános árverésre - az irányár 5%-ának megfelelő összegű bánatpénz befizetése után - február 8-án 10 órától kerül sor az állami gazdaság központjában.
Kérjük, hogy a vétellel kapcsolatos szándéknyilatkozatot február 5-éig juttassák el az állami gazdaság központjába.

SZERENCS
Szerencsi Állami Gazdaság
Szerencs, Rákóczi út 59.
Levélcím: Szerencs, Pf.: 168. 3901
Telefon: (41)-62-322
Telefax: (41)-62-347

MALÉV Hungarian Airlines

A MALÉV Rt.

pályázatot hirdet

a PANNON CARGO Kft. vezetői munkakörének betöltésére

Pályázati feltételek:
- felsőfokú külkereskedelmi áruforgalmi szakvizsga
- felsőfokú szállítmányozási szakvizsga
- felsőfokú IATA kargó szakvizsga
- vámkezelői szakvizsga
- speciális légifuvarozási ismeretek és gyakorlat
- angol-, németnyelv-ismeret.

Bérezés: megegyezés szerint.
A pályázatokat január 5-éig lehet benyújtani a MALÉV Rt. humán központjába, személyesen (Ferihegy I. terminál 119. szoba) vagy levélben (Budapest, Ferihegyi repülőtér 1185).
A pályázatok elbírálásának határideje: január 15-e.

Minden héten, március 27-étől május 8-áig

Repülőgéppel

A klasszikus Peloponnészosz. 8 nap.
Elhelyezés négycsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás, amerikai reggelivel.
29 950 Ft-tól.

A klasszikus Makedónia. 8 nap.
Elhelyezés négycsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás, amerikai reggelivel.
31 900 Ft-tól.

Athén. 8 nap.
Elhelyezés négy- és kétcsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás.
Plusz
Delphoi-Olümpia-Mükéné-Epidavrosz.
40 500 Ft-tól.

Autóbusszal

A klasszikus Görögország. 8 nap.
Elhelyezés négy- és kétcsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás.
22 350 Ft-tól.

A klasszikus Makedónia. 9 nap.
Elhelyezés négycsillagos szállodai szobákban.
Félpanziós ellátás, amerikai reggelivel.
Plusz Meteóra-Delphoi.
22 150 Ft-tól.

Ha január 15-éig leelőlegezi valamelyik programunkat, akkor 10%-os árengedményt ajánlunk fel Önnek.

COSMORAMA
Budapest VI., Nagymező u. 6. 1065
Tel.: 269-6709, 269-6710, 269-6711
Fax: 122-3012. Telex: 226-698

A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium megbízásából
a Miskolci Közúti Igazgatóság,
mint beruházó

nyilvános, egyfordulós nemzetközi versenytárgyalást hirdet

a cigándi Tisza-híd és új út, valamint kapcsolódó létesítményeinek megvalósítására

A versenytárgyaláson minden, megfelelő referenciával rendelkező hazai és a Világbank által kiadott beszerzési irányelvekben felsorolt ország cége, mint ajánlattevő részt vehet, ha szerepel a tenderdokumentáció beszerzőinek jegyzékében.
A versenytárgyalás kódszáma: 09.316/92.19.1.
A megvalósítandó főbb létesítmények:
- kiviteli tervek készítése az ajánlati dokumentáció alapján
- 5,4 km-es új út építése, 10 m-es koronaszélességel és 7 m-es burkolatszélességgel, valamint ezen belül megépítendő
  * a jobb parton 4x40 m nyílású, öszvérszerkezetű ártéri híd
  * a jobb parton 3x40 m nyílású, öszvérszerkezetű ártéri híd
  * 2x106 m nyílású mederhíd, a polgári régi Tisza-híd felszerkezetének felhasználásával
  * a bal parton 1x40 m nyílású, öszvérszerkezetű ártéri híd
  * a Szöveteni-csatorna 8 m nyílású kishídja
  * útvízteleníté
  * medervédelem, vízépítés
  * növénytelepítés
  * a 120 kV-os távvezeték korrekciója
  * forgalomtechnikai létesítmények és úttartozékok
  * a vízügyi hírközlő kábelek áthelyezése
  * a polgári régi híd közműkiváltásai
  * Tiszakanyáron a Dózsa György út bekötése, átépítése (0,8 km).

Az ajánlattevők a versenydokumentációt és a részletes kiírást január 4-étől, minden munkanap 9 és 14 óra között megtekinthetik, illetve beszerezhetik a Miskolci Közúti Igazgatóság fejlesztési és építtetői osztályán, cím: Miskolc, Soltész Nagy Kálmán út 173. II. emelet. Telefon: (46)-364-333. Telex: 362-534. Telefax: (46)-344-692.
A tenderdokumentációt 80 000 Ft + áfa összegű, vissza nem térítendő díjnak az OKHB 276-90171-0344. sz. számlájára történő befizetését igazoló csekk bemutatása ellenében lehet átvenni.
A tenderdokumentáció továbbadása vagy publikálása nem megengedett, azt a pályázó nem engedheti át végleges használatra, harmadik fél számára.
Az ajánlatokat március 16-án 10 óráig lehet benyújtani a Miskolci Közúti Igazgatóság fejlesztési és építtetői osztályán.
Az ajánlatok felbontásának időpontja: március 16-án 11 óra, helye: az ajánlati útmutató 22.1. pontjában leírt cím.
Az eredményhirdetés időpontját és módját az ajánlatok felbontásának idején és helyén közli a beruházó.
Az ajánlat a bontást követő 120. napig kötelező az ajánlattevőre nézve.
A beruházó ajánlati biztosítékot nem kér.
A kiíró jogosult bármely ajánlat elfogadására, bármely vagy minden ajánlat elutasítására. A versenyben minden ajánlattevő a saját kockázatára vesz részt, és az ajánlat elkészítéséért semmilyen költséget nem számolhat el a beruházónak.
Az ajánlatkészítés és a beruházás megvalósításának feltételeit részletesen az ajánlati dokumentáció tartalmazza.

A HÍDÉPÍTŐ VÁLLALAT

magyar alvállalkozók jelentkezését várja a várhatóan 1993 márciusától, illetve júliusától,
az MO-ás autópálya háros-érdi szakaszán és Szolnokon végezendő munkákra
Feszített vasbeton szerkezetek építésében jártas, szabad ács- és vasbetonszerelő kapacitással rendelkező

vállalkozók tenderajánlatát várják

A feladat a következő.

Az MO-ás autópálya hídjai.
A munka elvégzésének ideje: 1993 márciusától december 31-éig.
1. Nehéz hídállvány, 110 000 légköbméter.
2. Minőségi zsaluzat, 50 000 négyzetméter.
3. Betonacél-szerelés, -vágás és -hajlítás, 1900 tonna.

Szolnokon.
A munka elvégzésének ideje: 1993 júliusától december 31-éig.
1. Nehéz hídállvány, 20 000 légköbméter.
2. Minőségi zsaluzat, 10 000 négyzetméter.
3. Betonacél-szerelés, -vágás és -hajlítás, 950 tonna.

A munkákhoz a Hídépítő Vállalat biztosítja az anyagot.
Csődeljárás alatt álló vállalkozók nem jelentkezhetnek.
A jelentkezéshez csatolni kell a feszített vasbeton szerkezetek munkáival kapcsolatos referenciákat, a megbízói igazolást az eddig végzett, hasonló jellegű munkákra vonatkozóan, a határidőt és a minőséget illetően, ezenkívül megfelelő bankinformációt a cégről, továbbá a felsorolt munkákra, 1993-ra prognosztizált árajánlatot.
Az ajánlatokat zárt borítékban, „Minőségi szakmunka" jeligére, március 1-jéig lehet benyújtani a Hídépítő Vállalat címén: Budapest VI., Andrássy út 98.
A kiíró január 11-én konzultációt tart, az ezen való részvétel a tenderbeadás feltétele is.
Az ajánlatok elbírálására a benyújtástól számított 10 napon belül sor kerül.
A kiíró erről értesítést küld a pályázóknak.

MTA MMSZ műszerház

LÍZING
minden formában kedvező áron

- **mérésszolgáltatás, műszerjavítás**
- **egyedi műszerek tervezése és kivitelezése**
- **környezetvédelmi szolgáltatások**

CSAK EGY TELEFON :
161-0000
vagy tel/fax:161-2280

Nem kell Önt meggyőznünk a Hewlett-Packard termékek minőségéről.
Szolgáltatásunk minőségéről - választékunk, áraink és kiszolgálásunk alapján győződjön meg.
Várjuk látogatását.

HEWLETT PACKARD
Reseller

Üzletházunkban nagy választékban vásárolhatók Hewlett-Packard számítástechnikai eszközök:

mérőműszerek	**számítógépek**
menedzser-kalkulátorok	**lézernyomtatók**

valamint tartozékok, fogyóeszközök és egyéb cikkek.

Lézernyomtatókhoz	**Tintasugaras nyomtatókhoz**
memória bővítők	festékpatronok
festékkazetták	papírok
cartridgek	

Üzletházunk címe: 1075 Budapest, Károly krt. 13-15.
telefon/fax: 142-1169
Nyitva : hétfőtől - csütörtökig 8 - 16 h-ig
pénteken 8 - 13 h-ig

MTA-MMSZ Kft. 1119 Budapest, Etele út 59-61

Papachrisztosz Andreasz, szobrász

L: Gerzson Pál

Lámcz S: Képzőmüv. Krónika 705-710

Jelenkor, Pécs 1976: júl-aug. XIX/7-8.

Papachristosz Andreas szobrászművész

Makrisz Agamemnon és Papachristosz Andreas mellett Hondromatidisz Rigasz volt a főváros harmadik emigráns görög szobrásza. Mindhárman ma is egykori házájuk háromezer éves plasztikai hagyományait ötvözik napjaink modern formalátásával.

dr. Tóth Ervin: Egy délután Hondromatidisz Rigasz görög szobrász műtermében.

Hajdu-Bihari Napló, 1975. dec. 29.

Papachristos Andreas

A szentendrei fiatalok munkai meglehetősen fantáziátlanok. A produkciójuk meglehetősen egyenletlen, így a művészé is.

Tasnádi Attila: A hortáns szentendrei művészet
Népszava, 1967. május 28 - 5 oldal.

Papachristos Andreas

Makrisz Agamemnon 1950 óta él hazánkban. A görög csapat egyik tagja, hiszen Magyarországon mellette Makrisz Tizi és Papachristos Andreas is Hellász üzenetét formálja nekünk és a nagyvilágnak.

L.M.: Makrisz Agamemnon szobrai.
Pestmegyei Hírlap, 1977. jan. 15.

Papachrisztosz Andreasz szobrász a Magyar Nemzeti Galéria tárlatán szerepel a művész alkotása. Új vonása Szentendrének a szobrászok léte. — A művész bazalt-szobrait látjuk (említve)

Sáncz Sándor: Szentendre-Gerzson Pál Jelenkor, 1976. 8. 707. old.

Papachristos Andreas

Pályázatnyertes terv alapján megbízták Papachristos Andreast, hogy a kaposvári Béhefürredi lakótelep parkja részre 7 elemből álló játszoplasztikát készítsen.

— Kiállítási naptár

Művészet, 1977. február – 48. oldal.

Papadmitos Andreas

Löben gondolkodó yobrány - emlitve

Németh Lajos:Reflexiók a XI.Magyar Képzőmüvészeti
Kiállitásról Kritika 1968/6

Kritikák és képek Bp.Corvina 1976.

303. old.

Papacherištos Andreas

„Homéros" 1968 Kč 35 cm.

Kultuális Minisztérium

90. Zép

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Papachristos Andreas

Az alant felsorolt művészeket Munkácsy Mihály-díjjal jutalmazta a Minisztertanács az ország felszabadulásának 33. évfordulója alkalmából eredményes munkájukért: Ágotha Margit grafikusművész, Csavlek András festőművész, Finta Lászlóné ipari formatervező, Gráf Károlyné textiltervező, Gyarmathy Ágnes díszlet-jelmeztervező, Janzer Frigyes szobrász, Kelemen József ipari formatervező, Mészáros András karikaturista, Papachristos Andreas szobrász, Potyondi Margit belsőépítész, Schéner Mihály festőművész, Szathmáry Gyöngyi szobrászművész, Rétfalvi Sándor szobrászművész.

Élet és Irodlom, Bp. 1978. ápr. 8.
XXII. évf. 14. sz. 8. lap.

Papachristos Andreas

Megnyílt a Hatvani Galériában az első portrékiállítás, melyen a Pest megyében élő művész műve is szerepel.

Losonci Miklós: Arcok és sorsok.
Pest Megyei Hírlap, 1974. nov. 22

Papachristos Andreas, szobrász

L.: Rétfalvi S.

–: Átadták az irod. és művészeti díjakat. 12.

Esti Hirlap, Bp. 1978. apr. 1.

Papachristos Andreas, szobrász

L: Ágotha Margit

-5-

– : – – és művészeti díjasok

Népszabadság, Bp. 1978. ápr. 2

Papachristos Andreas

Az alsóbélatelepi T. Rákóczi Ferenc
gyermekotthonban Papachristos
Andreas T. Rákóczi Ferenc mell-
szobra van elhelyezve.

------: Köztéri munkák.
Művészet, 1976. július - 45. oldal.

Papachristos Andreas

Meghivást kapott Papachristos Andreas
~~a~~ Kondoroson a Lenin téren elhelyezendő
Lenin portré elkészítésére.

- : Köztéri munkák
Müvészet, 1975.december - 44.oldal

Papakrisztosz Andreasz, szobrász

L.: Búza Barna

M. Szántó J.: Diszkút ... 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. dec. 2.

Papachristos Andreas

Budapesten a XIV. Varga András gyalogparkban helyezték el Papachristos Andreas „Család" szobrát.

----:Köztéri munkák.

Művészet, 1976.április - 48.oldal

Papachrisztosz Andreasz, nobrán

L.: Barcsay J.

Rózsa Ky.: Művének ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 29

Papadhristos Andreas

Megbízást kapott a művész, hogy az aszódi Felszabadulás téren „Felszabadulási emlékművét" állítsa fel.

—: Köztéri munkák 1980-ban.
Művészet, 1981. felmár – 58 lap.

Papachristos Andreas, szobrász

L. Bráda Tibor

- □ Új Galéria

Esti Hírlap, Bp. 1980. jún. 13.

2.

Papakriszt osz Andreasz, szobrász

L: Goldmann György

boris: Kj kéjzőmű veszeti alkotások. 1

Esti Hírlap, Bp. 1979. jan. 22.

Papakrisztosz Andreasz, szobrán

L: Borsos Miklós

- Új szobrok a fáraós kiszlerein

1.

Esti Hírlap, Bp. 1979 febr. 17.

Papachristos Andreas,

A múlt évben rendezte még a Hatvani Galéria első portrébiennáléját, amelyen ötven meghívott művész szerepelt alkotásával. – A nov. 20.-i megnyitó ünnepségen 14 művész részesült aranydiplomában – köztük volt a művész is, – valamely művük rangja, becse alapján.

Hevesi Szemle, 1978. márc. 7. old.

Papachrisztosz Andreas

Megbízták Papachrisztosz Andreaszt, hogy a szigetmonostori Vörös Meteor Üdülő részére feliratos emlékkövet készítsen.

—: Körtéri munkák.

Művészet, 1978. november - 48. Cap.

MDK

Papachristos Andreas, festő

Homeros, Fekete fej, Anya c.
művei jók. (Ernst Múzeum.)

Harangozó Márta: Stúdió 67

2

ESTI HÍRLAP Bp. 1967. máj. 18

Papachristos Andreas nobváh

5000 Ft-os díját kapott a
Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Kiállításán az Ernst Múzeumban

Nógrád 1966 IV. 17, 10old

M.D.K

Papachristos Andreas
festő

Részt vett a tárlaton

Bolgár Kálmán: gondolatok a Stúdió 66-ról
Művészet, 1966. december - 45 lap

M.D.K.

Papachristos Andreass szobrász

5000 Ft-os dijjal jutalmazva

Kiosztották a dijakat a fiatal képzőművészek kiállitásának megnyitóján

Magyar Nemzet 1966. ápr. 17. 10. l.

Sabtdose aaaatama aaoplqas

Tabacnitajas ANgtaaaa aajaltnaqaq

MDK

Papachristos Andreas, szobrász

Jó művekkel jelentkezik.

Rózsa Gyula: XI. Magyar Képzőművészeti kiállítás 9.

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

MDK

Papachristos Andreas

repr.:

Akt

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK.

Papachristos Andfeas

Női akt-szobrárál

Vas népe 1967 nov.18.

MDK

Papachristos Andreas

Figura I., kő

" IV. "

" V. "

Széllel szemben, kő

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Múz.

Papachristos Andreas

Figurák a nobra /repró/

szerepel az Ernst Muzeumban

a Studió 1966 kiállításon

Kritika 1966 VI. n. 50 old.

~~Mo Hirsch Fen~~

MDK.

Papachristos Andreas

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1967 máj.18.

M.D.K

Papachristos Andreas
nobás

Köfejet alkotta ki a tartalom

Miklós Pál: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20 - 7 lap.

Papa-christos Andreas

Goldmark Károly mellnobrát
Keszthelyen állították fel (említve)

Jelenkor 1966 VI. n. 560 old.

Papachristos Andreas

M.D.

nobrán

A megjedik teremben van az
„Ölelés" c. nobra elhelyezve.

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek..
Müvészet, 1969 okt. 19 lap

M.D.K

Papachristos Andreas
szobán

„Hellenizmus"-ával
vett részt a tárlaton.

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek..
Müvészet. 1969 okt. 19. lap

Papachristos Andreas

a Műcsarnokban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának „1958-1968" jubileumi kiállításán korábbi művei is bemutatásra kerültek.

Németh Lajos: Current Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1969 34. sz. 176 l

MDK

Papachristos Andreas

Akt

Studio 66. fiatal müvészek 6. kiáll. Ernst Muz. 1966. máj.

MDK

Papachristos Andreas

Figura I., kő

" IV., "

" V., "

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Papachristos Andreas

Széllel szemben, kő

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

lett az elsőáldozás /8-
amig divatos volt a zub
határ.

Legegyszerübb változat:

z

a

Jellemző darabok:

Felső- és alsótestre: i

b

h

Fejre: /ebben az együtt
te csak kiegészitő/
Az "ubbonos" életko

lhkgjfhdgsfa

Papadimitriou Andreas

Az Ernst Múzeumban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. országos tárlatán ötezer forintos díjat nyert.

Népnava 1966. ápr. 17.

Papachristos Andreas, szobrász MDK

A fiatal Képzőművének Stúdiójának

díját kapta.

–: budapesti fiatalok 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. ápr. 16.

Papachristos Andreas

Az Ernst Múzeumban rendezett Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. országos kiállításán öterer festmény díjat nyert.

Magyar Nemzet 1966. ápr. 17.

Papakrisztosz Andreasz, kobrán

L: Percz János

12.

-: Új zobrok a fővárosnak

Esti Hirlap, Bp. 1979 aug. 22.

Papadimitriou Andreas

művei szerepelnek a szentendrei uj művésztelep kiállitásán

Vác, Vak Bottyán Muzeum kiállitóterme
Görög templom, 1978.jul.7-30.

-katalógus a könyvtárban-

Papachristos Andreas

Niké

Homéros c. nobrak.

→ Benedek Gy

MŰVÉSZET 1985/7/8

Papakrisztosz Andreas

A fóváros szobrai

Magyar Nemzet 1985. 1. 21.

Papachristos Andreas szobrászmüvész

Reszt vesz munkáival a szentendrei Pestmegyei Tárlaton

Repr: „Fej" c szobra

cikket l. „Barcsay Jenő festőmüvész" cimszó alatt

Losonci Miklós cikke: „Pest Megyei Tárlat 1978" cimmel

Pest Megyei Hirlap 1978. X. 15.

Papakriszłosz Andreasz, szobrász

L: Gádot István

9.

–: Újabb képzőművészeti alkotásokkal ...

Nincsabádság, Bp. 1979 aug. 23.

Papakrisztosz Andreasz, szobrán

L. Tarr Miklós

7.

– Újabb képzőművészeti alkotásokat ...

Nérszabadság, Br. 1980 jan. 10.

PAPACHRISTOS ANDREAS

Az Eötvös József Alapitvány 1991. junius 18.i kuratoriumi ülésén támogatásban részesitett pályázatok. - ÉS 1991. aug. 9. 12.p.

Papachristos Andreas
Vigadó Galéria-beli kiállítása
katalógusának elkészitéséhez 100 000 Ft

PAPACHRISTOU, Tician:

Marcel BREUER
New Buildings and projects 1960-1970
and work in retrospect 1921-1960
London 1970, Thames and Hudson
239 l. ill. 27x26 cm.

CD 26 811

Papachristos Andreas
festményei

Munkásságát bővebben ismertetjük
Borsos Miklós művészetéhez.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 kép.

M.D.K.

Papácsek János, asztalos

1800-01-ben és 1803-ban a megye számára dolgozik Gyöngyösön. Személye valószínűleg azonos azzal a hasonló nevű asztalossal, aki 1784-ben a városházán 250 forint értékű munkát végez. Munkájában, főleg a zsalugáterekben, hibákat találtak.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 376. old.

PAPÁCSEK János gyöngyösi asztalos. 1800-ol-ig és 1803-ban a megye számára dolgozik Gyöngyösön. Valószínűleg személye azonos azzal a hasonló nevű asztalossal, aki 1784-ben a városházán 250 forint értékű munkát végez. Munkájában főleg a zsalugáterekben hibákat találnak. 1786-ban ismét a városházán dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

PAPÁCSIK Márton egri orgonakészitő. 1814-ben találkozunk vele az adózók névjegyzékében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Papacsik Márton, orgonaépítő

neve 1814-ben fordul elő
az egri adózók névjegyzékében

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 376. old.

<Pápai plébánia

templom>

Pigler Andor.

A < >. 4-r 29

kép. Bp. 1922

Gent (1797)

nius hó 7-én kelt 43736.szám alatt
méltóságu m.kir. földmivelésügyi Mi-
ó-ujvári várromok megvizsgálását Mél-
es egyetemi tanár biz.épitész fogják

a m.kir. földmivelésügyi Minister ur
junius hó 23-án kelt 61368/I-1-b.sz.
főerdőhivatalt, hogy a szóban forgó
ddal közvetlenül érintkezésbe lépjen.
ztelelteljesen kérmi, hogy a várromok
ot kitüzni és erről e főerdőhivatalt
ék.
, 1904.évi junius hó 28-án.

magy.kir.erdőtanácsos.

Pápai ref. templom

Tóth Ferenc: A pápai ref. ev. ekklésiának rövid historiája. 8-r. 72 l. Kolozsvár 1808.

Gyert (2217)

LÉGRÁDY TEST
NYOMDAI MŰ
NYOMÁSA, B

(Pápai ref. templom)

Tóth E.: A ( )
története 1551-től
Pápa, 1930.

Gent (2215)

ÁRVERÉSI NAPTÁR.

s 22.	Kedd, április 23.	Szerda, április 24.
—58	Festmények 61—161	Festmények 162—262
—520	Ezüst 521—557	Ezüst 558—590/d
—651	Porcellán 652—702	Porcellán 703—752
—871	Üveg 872—901	Üveg 902—930/a
—958	Szobor 959—986	Érem 1051—1100
—1028	Érem 1031—1050	

ilis 25.	Péntek, április 26.	Szombat, április 27.
3—363	Festmények 364—468	Butorok 1401—1626
—826	Fém és vegyes 1201—1300	
1—1200	Szőnyeg és Textil 1301-1400/a	

Pápa

Borsos J.

A pápai ref. főiskola végiségtárának és történet-philologiai muzeumának Katalogusa.

Petrik 1886 - 1900

Pápa.

Kis E.

A dunántúli ref. egyházkerület pápai főiskolájának története

Pótfük 1886-1900

Pápa

Bakonyvári J.

A pápai kath. gymnasium története a pálosok idejében

Petrik 1886-1900

Pápa

Rk. nagy templom

Képe

OmTV. 179. l.

Viselet.

Nemes testőr.

A balra fordulva ágask
tött és jobbra visszanéz. Fel

KŐNIGL. UNGAR. ADELI

alól jobbra: Herausgeben v.M.

Szines kny.,

140-95.

Pápa.

Ref. főiskola

kéje

Om TV. 179. l.

Térkép.

A czimerrel és hadi
val ékesitett lapnak felirat

STATO DI
RAGUSI
Bocca del Fiume Narent
e Curzola nella Dal
possedute
Dalla Serenissima Re
Dedic.
All´Illmo Sig. Domenico Fe
di Sua Maesta Cesarea.

ez után: P. Coronelli.
alól balra: Si uende anco in
Battista Nolin c

Rm., mér. a belső vk.

Pápa.

Esterházy - kastély.

Képe

Om TV. 179. l.

Viselet.

Koronázási diszmenet.

Az előtérben balra fo
gal kezében CUMANIEN czimeres
zási domb és a pozsonyi liget

balra: Die Fahne von C
Krönungs Cost
von 1830.
jobbra: Le Drapeau de l
Costume du Co
de 1830.

Kny., mér. 48.5

140-95.

Pápa.

Bencések temploma.
XVIII. sz - beli padok

Cserna Károly vájta
Repr.
Om IV. 168. l.

6829
T. 6443.-

553 jelzésü lapnak felirata alól
aria Hungarica communia fölött:

veg olvasható.

8.4 : 25.3 cm.

901.

Pápa

Thury Etele: A
dunamúlti ref.
egyházkerület története.
Pápa, 1908.

Pápa város

Irod

Tóth Lajos: Pápa
város multja, jelene és
környéke.

Pápa 1936
8r. 178 l.
1 térk.

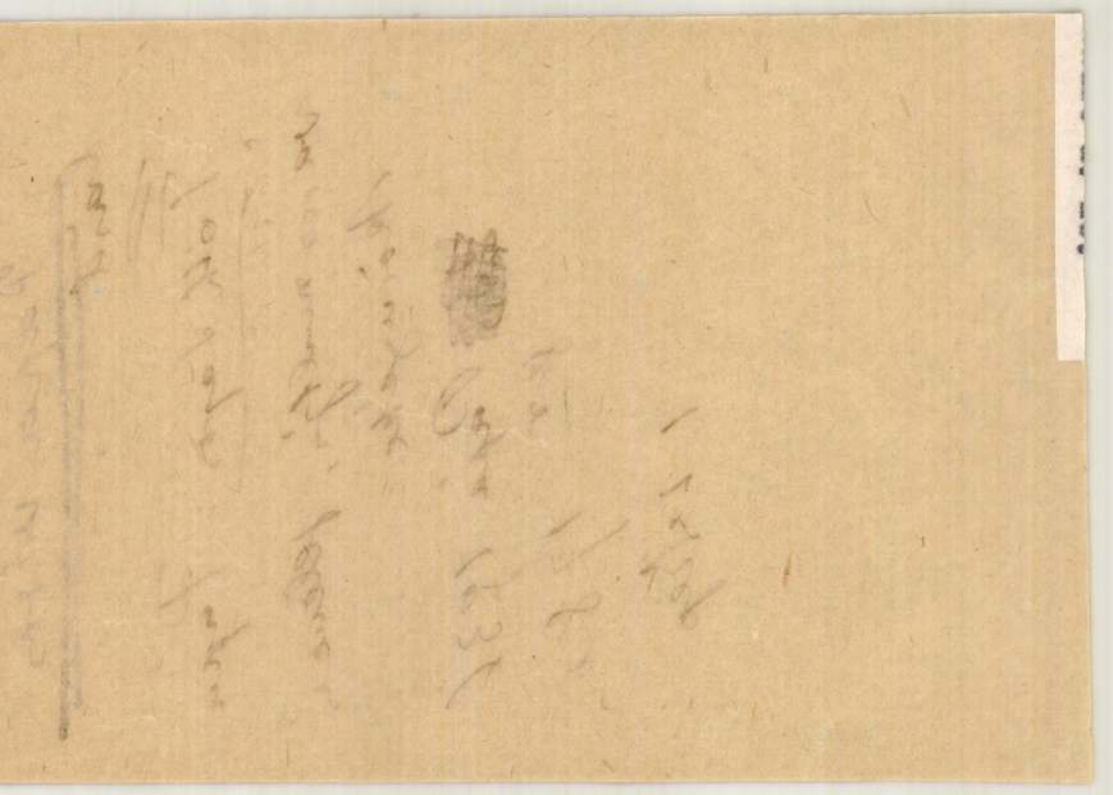

Pápai rk. plébánia-templom

Kiss István: A pápai plébánia története.
Veszprém, 1908.

Pápai ref. főiskola

Lampérth Géza: A pápai ref. főiskola története. 1531–1931. Pápa, 1931. 202 l, 30 fényrepmelléket.

Ism.

Wiczián Dezső

Századok, 1932. 232. l.

79. szám.

Műemlékek Or

Tárgy:

Az 19

A be

Mellé

Egyú

Előir

Utóir

Másc

Pajpai bencéstemplom

orgonája.

Historia

1929. 6-17.

Pápai pálos

ma bencés templom
és rendház

Agzírciapáts

18, 55, 64, 68, 70, 104,
105. l.

M.F.I.

MAGYAR FILM IRODA
CZVEK GYULA
BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-UTCA 7
Telefon 145-510
Piktári csekk: 35710

Műterem és laboratórium. Műtermi, műszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyítások. Diapozitívek. Filmdiapozitívek. Amatőrmunkák kidolgozása

Felveszünk mindennemű megrendelésre néma- és hangosfilmfelvételeket, címfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készítésére

T.

Müemlékek Országos Bizottsága,

Budapest

Pajai plébánia

templom

Agyrciapáts

46, 49, 59, 60, 88 l.

Pápai irgalmasok

rékháza

Agzirciapáts.

49 l.

√ vésett-plasztikus díszrel

Pápai ev. templom

Vas. Ujs.

1861

605. l.

munkatársak :

Nánási Sándor

Oberschall Magda

Pálinkás László

Pigler Andor

Polgár Julia

Rados Jenő

Révhegyi Réh Elemér

Schoen Arnold

Supka Ervin

Voit Pál

Zádor Anna

Pápai ref. templom

XVIII. rebeli adatok

l.

Ravasz Boriska:
A magyar állam és a protestántizmus Mária Terézia uralkodásának második felében. Budapest, 1935. 63, 64, 65. l.

Pápai Képző- és Ipar-
művészeti Társulat

Alakult 1922. Elnöke dr.
Terzlinger József polgármester.
Művészeti előadások és kiállí-
tások rendezése.

Dévai muzeum X. 143

PAPAI KEMENYCSEREP. A gyárat Schneller és Postbischel pápai polgárok alapították. 1810-ben négy tulajdonosa volt, kik szétválván, a gyár Winter Mátyásé lett. 1832. Daksits János, 1836. Fischer Mór vette át a gyár vezetését, majd 1839. Mayer János György, ki porcellángyártással is kísérletezett. A gyárban a rendes keményecserépárun kívül kék, többszínű és mázfestéssel díszített edények is készültek. 1866. a gyár megszűnt. Jegye „Pápa", az agyagba bemélyítve.

L. Gy. II. 2681

Ruisdael, római hannis VIII. 227

PÁPAI KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT. Alakult 1922. Célja művészeti előadások és kiállítások rendezése. Elnöke dr. Tenzlinger József pápai polgármester.

E. G. II 2681

Robbia, Luca della, firenzei szobrász

VIII. 220.

Pápai Keramia

Köedenygyár 1802–1866.

A Gyüstö 1916 ♀ 5. l.

keppel –

6, 7 l. képekkel,

27 (Keppel), 28, X.

képestábla.

♀ 3–4. szám. Kilenyi

Pál gyűjtemenyeinek

aukció katalogusa

Maglód, ev.

277

Pápai pálos templom

Molnár Ernő

A pápai pálos
templom
Brest 1942

Kny. Gerevich-Em-
lékkönyv.

Szabó Szabó Szabó

Ungvár

Csendes u. 11.

Sigler Vendor: A pápai plébánia-templom

40, 29K, L, Budapest, 1922

Pápai plébánia-templom

Papa

a XVI. Nagyadban

Kepe repr.

Mátyás Sándor

Dósa György

Magy. Tört. Élete

Bp. 1913. 399. l.

vatkozás mellett :

ez 757/a,
ez 769/a,
ez 770/a,
ez 771/a,
öz 772/a,
ez 804/a,
öz 805/a,
ez 807/a,
ez 809/a,
ez..... 817/a.

n nyer megállapítást.

ellegű, miért is azt a vezető, főnök teljes felelős-
nyben (vasalt ládában) kell gondosan megőrizni
koztató „Előjegyzések" című táblázatában is fel

ıl az 1940. évi október hó 30-án kelt 429/om.
adott Összefoglaló tájékoztató 1942. évi *február*
— tehát érvényben marad 1942. év február hó
március havában az erre vonatkozó külön ren-
síteni.

A miniszter helyett :

vitéz Náday István s. k.
altábornagy.

Papír

Kéziró- és Iparmű-
vészeti Társulat.

Működéséről
adatokat nyerni.

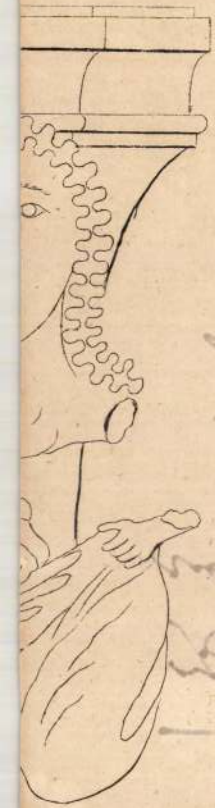

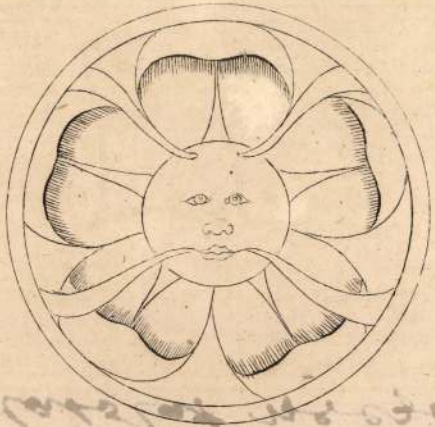

9.

5.

Pápai pálos templom

lást

Gerevich Emlékkönyv

152 és kv. ll.

Térkép.

A megye czimerével dis
is nyerünk az Ortschaften mit
Namen jegyzéke alatt Prospect

fölül balra: C. ZOLI
jobbra: XIII.

Rm., mér. a rl. 12: 1

mdk

Pápai szobrászmesterek

a 18. sz közepén a városban kis művész-telep alakult, melynek tagjai mesze vidékeken dolgoztak, a Lirci apátság szobrászati munkáit is jórészt pápai mesterek, művészek faragták.

Horváth Elek: Pápa város multja és jelene
1933, 10. l

Pápa vár és város

XVII. sobeli metszet
után
repr.

Horváth Pápa

30. l.

: a megrendelések bruttó számla összege
Számolás minden hó utolsó napján.
ez költségeket Önök megtérítik. Ve-
telesiek bekajtását díjmentessen
ott összegeket szintén a hó végén

ságomról az alant közölt végek
sítással.
ves válaszukat ez ügyben, és

kiváló tisztelettel
Hollosi Jenő.

emét
nvár

Papa vára
1597 ben

Egykoru rezmi
repr.
Széchy Károly
Gróf Zrinyi Miklós
1620–1664. II. kötet
M. Tört. Elektr.
Bp. 1898. 213. l.

Pápai faience-gyár

Wartha 137. l

1782-909-3
Műtörténeti-képtár.

419. Szék.

Esterházy-féle

Egy darab faragott (keményfa-szék, ~~[illegible]~~ támlaján és ülőkéjén nádbetéttel.

Méretei: 95 cm. magas, 48.6 cm. mély, 52.6 cm. széles.

Értéke..... 10.- K

Régi leltári száma:

Pápai bencés

templom

Épült 1737-42-ben
Dubniczay István ter-
vei szerint. Részletesen
leírva

Horváth Pécs

86 és kv. 11
képekkel

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Pápai Esterházy -
Kastély
Leírása, képe
Dor Bakony
381. l.

Pápai ferencrendiek templomai és kolostora

Esterházy Ferenc gróf költségén 1678-80-ban épült. Többször leégett, de mindig helyreállították.

Horváth Pál

196, 107 l.

képpel

Pápa vára

Veszprém vm.

Luk Podm

III-k. 678. l.
IV. k. 701. l.

; a pert folyamatba tenni".

Tisztelettel:

Dr. BECSEY KÁROLY
köz- és váltó-ügyvéd
SZEGEDEN.

Pajka vára

l.

Luk Podm

II. k. 708. l.

2

Pápai bencés templom

1

Mihályi faluegyhm

26. l.

~~Váradi József dr. VI. 229~~

< Pápai nyomda
története >

laid
2

Eötvös Lajos: A < >
1577–1867. Szárados
1868. évf.

meretlen festő.

zázadból.

)brafordult. Feje elől kopasz;
lambősz; szemöldöke őszbe-
nek gallérja lehajtott, nyak-
ötötte, kivágott mellénye és
áncza arany.

m. — Lelt. sz. 775. — Értéke
ith-féle ereklyemúzeumból. —
latokat l. a 62. lapon az 580
rilis 23-án (107–95). — Átvételi
domásul vette az 1896 április

Pápai vár

leltára 1648.

l.

Kiss István: A pápai
plébánia története.
Veszprém, 1908. 189. l.
190. l.
191. l.

elnök

a Nagytekintetü Elnökségének

B u d a p e s t

Pápai rk. plébánia-

templom

Ép. Fellner Jakab.

l.

Mihályi falucsylum

32, 33. l.

T. 147.

csapatok, ágyúütegeik és fal-
több helyütt égő várban rob-
torjákkal mászák meg. A háttér-
li hegyek látszanak. Felirata

Unter-Ungarn,
mee Belagert, und Glücklich Erobert.

A. die Juden u. Wassers Stadt
a mi után a jelzés: Anno 1686.

1 cm.

Pápai temetői kápolna

1.

Mihályfalvegylum

33. l.

~~Mándoki – Mándoky Péter III. 21.~~

Pápai ferencesek

temploma

l.

Mihályi falnegyhm

27. l.

28. l.

Varrótű bronzból, római

VI. 275.

Pápai irgalmasok

kápolnája

l.

Mihályi faluegyhm

28. l.

~~Łomnicz~~ VII. 124.

Pápai rk. templom

Kiss J. A pápai plébánia története. Veszprém 1908.

Kapossy Lucián. Pápa város egyetemes leírása. Pápa 1906

Lukcsbibl.

181—985. l.

206

1809

Pápai plébánia

Templom belseje

Repr.

Pig Müvel

535.1

ÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
14	**15**	**16**	**17**
Matild	Nemz. ünnep	Gerób pk.	Reminiscere

< Pápai ref. egyház

története >

Tóth Endre: A< >

Pápa, 1941. 294 l.

4 tábla, 8-r.

Pápai Mátyás-ház

PÁPA

Mátyás király lakóháza

Szoznay Viktor: Pápa hajdan és jelenly.
VV 1859, 258 l.
(képe 257 l)

Pápai ötvösök

Cseh szabályzat, pápai ötvösöke: 1628-ból

VI. 289

Mur és Kot. Ést

Pápai ref. templom

PÁPA

Ref. templom: textiliák

Rómer Flóris: A pápai reform. egyház levéltára és régibb terítői. VV 1875, 522 [illegible] l.

Pápai rk. plébá-
nia templom

serv. Fellner Jakab

Dívald Magyarnuvenul

227. l.

Pápai ref. templom

1800 körül épült, építészeti szempontból legjelentősebb protestáns templom ebben az időben, írja Dvořák-

Dvořák Magyarország. 234. l.

A Különféle jöve

Megnevezés	1938.
Bérleti dijakból	
Szigetmonostori vadász-bérlet +/.....	2.000.-
Szigetmonostori földhaszonbér +/.....	3.686.
Horányi csárda bérlete	1.600.-
Területhasználati dij..	10.-
Halászati bér.....	437.5
Pünkösd-fürdői telek bérlet	60.-
Lakbe.ek.....	15.250.-
Urijog.....	55.-
Eladásokból	
Szigetmonostori faeladás +/	16.181.
Széna és egyéb mezőgazdasági termények eladása	19.446.9
Ocskavas.....	14.806.7
Épitési anyagok.....	55.7

Pápai ismeretlen mester.

Pápai patikaedény.
19. n. első fele.
Tekete-fehér rep.
26. nám.

Műnvéni magyar patikaedények. Bp. 1964.

Karten mit Ansichten aus Tirol

Formular Postkarte

An ... alte Post

Straße, Hausnr.

PLZ Ort

MDK

Pápai festő

Képzőművészeti Szemle II. 1.sz. 15.l.

Pápai ismeretlen mester

Pápai patikaedény.
19. n. második fele.
Fekete-fehér rép.
27. nám

Művéni magyar patikaedények. ~~Pápa~~. Bp. 1964.

M.D.K.

Pápai András

Pályamüve a magánerőből épülő lakásokra kiirt tervpályázaton megvételben részesült.
Társtervező: Kiss Csaba

Magyar Építőművészet 1967/4. 9.l.

Pápai ~~Miklós~~ András

Községi tanácsház, Hort /Pápai ~~Miklós~~ András építész, Turcsányi Miklós kertterv./ - Ism: Tóth Andor, Müszaki Tervezés, 1968. 12.sz. 23. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Papai Antal
nokraisz

M.D.K

Szeged nokraisza Papai Antal
készített fémdomborításokat.

Tibely Gábor: A X. kiállítás nokrai
Művészet, 1966. február – 18 lap.

PAPAI ANTAL, csapó

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784 ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. ~~263.old~~ 263.old
/ 1, 2./ V. csapo. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.-században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Tápay Antal
— szobrász

M.D.K.

A Mikalyteltki ovodában
van szobra elhelyezve.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április – 41 lap.

Pàpai Aułal nobłàsz /nerjedi müvèsz/

Müvek nem emlitve

Tibèly Gàtos: A X. Kiàhi-
łàs nobłai

1966. Seb. Müvèszeł

Pápay Béla

Művészet 1910. 393

			~~4380~~ 43 [illegible]
…wéryt	1·72	17.200·–	
…/00		3440	
		450·–	
		12	1769640
		49640	

Pápai Ernő
nyomdász

M.D.K

Nyomdájában készült a
Vörösmarty Mihály: Gondo-
latok a könyvtárban elmű mű
1920 as Amicus kiadása.

—: A XX szerzed könyvművészete – 45 kep

MDK

Pápai Ernő

Pápai Ernő nyomdájából került ki Toldi Miklós históriája, Ady életrajza. A Györgyi Kálmán emlékkiállitáson kiáll.-va.

Reiter László: Könyvművészet a Györgyi Kalman emlékkiallitason.

MI.1934. 87.88.l.

Pápai Éva

a Füvedi Galériában bemutatkozott kolozsvári művész, Gy. Szabó Béla festőművész kiállítása mellett tanítványának, Pápai Évának, néhány művét is bemutatták.

Napló (Vezprém), 1974. jún. 3.

Pápai Éva

a jászberényi kömpetár ötödik kisgrafikai kiállításán a zsambéki templom templom oroszlános faragványát láthatjuk fazmetszetű ex libriscén. (emlétve).

A.A.: Műemlékek ex libriseken és kisgrafikákon. Szolnok Megyei Néplap, 1972. okt. 14.

Patai Éva, grafikus

L.: Molnár Antal

— :o Kiállítások

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 5.

Pápai Éva

Ex Libris

Kozmuk

1976 III. 182 oldal

PÁPAI ÉVA

„Ex libris"

Korunk 1977/3

190 old

Pápai Éva, grafikusművész

Gy. Szabó Béla az Erdélyben, Kolozsvárott élő magyar művészt nem ismerjük eléggé. – Egy pályakerülő kísérletező grafikusunknak, Pápai Évának köszönhetem – mondja az Itt. Pápai János, – hogy előbb a műveivel, legutóbb magával az alkotóval találkozhattam. – A mester, Pápai Éva mestere, itthoni látogatása alkalmával kalauzolt Totonyba, tanítványához. Így lehetőség nyílt egy kis beszélgetésre is.

Pápai János: Vendég Totonyban.

Vas Népe, 1982. júl. 17.

Papai Éva

L. M.

Kerámiaképekkel Nürnbergben
Papai Éva sorozata

Vasárnapi Hírek, 1985. márc. 10. 6.

Pápai Gábor grafikus

Az érdi művelődési központban megnyílt amatőr művészek kiállításán szerepel munkája.

Losonci Miklós: Amatőr művészek a budai járásban.

Pestmegyei Hírlap, 1973. szept. 22.

Pápai Gábor grafikus

Ócsán, Érden, Monoron élő fiatal művészek mutatkoztak be Dabasan. E tárlaton grafikái szerepelnek „Dávid" – „Dóssa" c. emlétve. Egy grafikája (repr.)

Lasonczi Miklós: Fiatal alkotók tárlata. Pest Megyei Hírlap, 1974. jan. 15.

Pápai Gábor, grafikus

a Nagy Október tiszteletére pályázatot hirdetek a Pest m.-i és a budai járás képzőművészeinek a Művelődési Házak a pályázaton szerepel művével Pápai Gábor.

Losonci Miklós: Sikban és plasztikában.
Pest Megyei Hírlap, 1977. nov. 10.

Pápai Gábor

Meggyesi Gusztáv: Pápai Gábor.
= M. Narancs, 1993 nov. 4. 3. ll

péntek:	9–17	óráig
szerda:	9–21	óráig
szombat:	9–13	óráig

ZÁROLT KIADVÁNYOK TÁRA:

hétfő:	13–16^{30}	óráig
kedd–csütörtök:	9–16^{30}	óráig
péntek:	9–15^{30}	óráig
szombat:	zárva	

KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI SZAKKÖNYVTÁR:

IX. 16–VII. 14.:

hétfő:	13–19^{30}	óráig
kedd–péntek:	9–13^{30}	óráig
szombat:	9–13	óráig

VII. 15–IX. 15.:

hétfő:	13–19^{30}	óráig
kedd–szerda:	9–16	óráig
csütörtök:	9–13^{30}	óráig
péntek:	9–15	óráig
szombat:	zárva	

* * *

CSOPORTOS VEZETÉS AZ ÉPÜLET MEGTEKINTÉSÉRE: minden kedden 14 órakor

Pulitzer-díjat kapott karikaturistánk

Értékelték a kiemelkedő munkát végző újságírókat, grafikusokat és szerkesztőket

A magyarországi Joseph Pulitzer-emlékdíjat a demokratikus sajtó támogatására, a kiemelkedő újságírói tevékenység elismerésére alapították tíz éve. Tegnap kilencedszer részesülhettek hazai újságírók a díjban.

MTI-információ

Pápai Gábor, lapunk grafikus-karikaturistája a Pulitzer-díj átadásán. A szatirikus humoráról ismert Pápai Gábor mindennapi munkája során jó érzékkel fricskázza meg a hazai közélet sok-sok szereplőjét. Az elismerés átvétele után – mint látható – önmagáról is készített karikatúrát

Szalmás Péter felvétele

A demokratikus sajtó értékeinek megőrzéséért és védelméért, a nemes célkitűzések fejlesztéséért a XX. század végén is meg kell küzdeniük a zsurnalisztáknak – hangoztatta *Vásárhelyi Miklós* sajtótörténész, a magyarországi Joseph Pulitzer-emlékdíj Alapítvány kilencedik díjkiosztó ünnepségén Budapesten.

A Pulitzer-emlékdíj idei kitüntetettjei: *Rádi Antónia* (Népszabadság); *Seres László*, a Magyar Narancs, a MaNcs szerkesztője, *Pápai Gábor* grafikus-karikaturista (Népszava); *Bodor Pál* publicista; a HVG címlapkészítő alkotói közösségének tagjai: *Horváth Zoltán* főszerkesztőhelyettes, *D. Nagy Béla* és *Szoboszlay Péter* grafikus; valamint – megosztva – *Almási Tamás* filmrendező és *Schiffer Pál* filmrendező.

Fiatalítókúra

A szex akár tíz évvel is fiatalabbnak „konzerválhat" valakit, de ilyen jó eredményhez hetente legalább négyszer kell szeretkezni – állítja egy amerikai tudós. A széles körben végzett kutatások eredményei kétségbevonhatatlanok, azonban vannak korlátai is. A fiatalítókúrát hatvan év fölött elkezdeni igencsak kockázatos, bár aki túlzásba viszi, legalább szép halállal hal. **fgy**

● **Felhőkarcoló-csúcs Európában.** Malmö városi tanácsa engedélyezte Európa legmagasabb, 325 méteres felhőkarcolójának felépítését. A svéd város vezetősége jóváhagyta a 83 emeletesre tervezett felhőkarcoló építési terveit. A „Scandinavian Tower" építtetője, Arthur Buchardt norvég hoteltulajdonos a 830 millió koronába (92,2 millió euróba) kerülő épületben több szállodát, továbbá lakásokat és irodákat akar elhelyezni. A terv ellenzői mindenekelőtt arra mutatnak rá, hogy a környéken nemhogy felhőkarcolók nincsenek, de még magas épületek is alig.

● **Egyre „rámenősebbek" a német férfiak.** Egyre tolakodóbban viselkednek munkahelyükön a szebbik nemmel szemben a német férfiak – legalábbis ez derül ki a „Freundin" című müncheni folyóirat keddi számában ismertetett felmérésből. Ezek

● **Tíz év alatt 50 millió látogató a párizsi Louvre-ban.** Ötvenmilliónál is többen keresték fel a párizsi Louvre-t azóta, hogy tíz évvel ezelőtt, 1989. március 30-án felavatták a leghíresebb francia múzeum acélból és üvegből épült piramisát. A korábbi hárommilliós éves átlag mára ötmillióra növekedett és a rekordot – 6 165 000 látogatót – 1994-ben, a múzeum Richelieu-szárnyának megnyitását követően érte el. A Louvre látogatóinak átlagosan 63,4 százaléka külföldi (36,5 százalékuk európai, 18,5 százalék észak-amerikai és hét százalék ázsiai), 19 százaléka az Ile de France-ból érkezik, 17,6 százalék pedig vidéki.

● **Ötezer kisteknős került el a fazekat.** A középázsiai Tádzsik Köztársaság vámosai ötezer fiatal teknősbékát mentettek meg moszkvai luxusétermek konyháinak fazekaitól, miután a vámőrök letartóztattak két férfit,

Papai Gábor grafikus

Most már fel a fejjel!

Labdarúgó-válogatottunk tegnaptól testben és lélekben a szlovákok ellen készül

Hosszú idő után eljutottunk oda, hogy tökéletes nyugalomban nézhettük a magyar labdarúgó-válogatott mérkőzését. Most speciel a szombati, Üllői úton rendezett Liechtenstein elleni Eb selejtezőt, amelyen a Bicskei-legénység 5-0-ra verte szerény képességű ellenfelét. Amiért olykor futballista és néző is bosszankodott, hogy a botrányosan egyenetlen talaj miatt szó szerint döcögött a játék, hiszen gyakran a guruló labda is a játékosok torkára pattant. A Szlovákia elleni, szerdai pozsonyi selejtezőn feltehetően jobb „műhelyre", ám lényegesen nehezebb ellenfélre számíthat a magyar együttes.

Bánki József NÉPSZAVA

Akármennyire szereti a publikum a mai magyar válogatottat, a kapu mögötti szépszámú ultratábor nem átallt már az 5. percben ébresztőt kiabálni. Nem kétséges, preventív szándékkal fújtak riadót a fiatal drukkerek, hiszen ennyi idő még a legtürelmetlenebb hívek számára sem elég a kritikára. A 18. perctől aztán megkezdődött a Sebőkök szombatja. A zalai *Sebők József* bomba gólja adta meg az alaphangot, majd az angliai Bristol Cityben profiskodó *Sebők Vilmos* védő létére három találattal – egyet háttal (!), egyet fejjel, egyet büntetőből – járult hozzá a magabiztos sikerhez, miközben a karmester, *Illés Béla* is, ahogy szokta, megzörgette a hálót.

Ünnepelt, hullámzott a lelátó népe, ennek ellenére a játékosok meglehetős gyakorisággal leszegett fejjel közlekedtek a pályán. Persze nem a szomorúság, hanem a katasztrofálisan göröngyös talaj miatt szegeződött a spílerek tekintet[illegible]

Eintracht Frankfurt légiósának mondandója is, aki a magyar csapat egyik legjobbjának bizonyult:

– Nagy öröm, hogy továbbra is ennyire és ennyien szeretik a csapatot, éppen ezért kár, hogy a göröngyös talaj miatt nem tudtunk több gólt lőni. Pedig Illés Bélával többször lehetőségünk lett volna a kapu elé érni, ha az utolsó pillanatban nem pattan el a labda egy buckáról.

Középhátvéd pozícióból még senki sem szerzett három gólt egy mérkőzésen a magyar válogatottban, Sebők Vilmosnak ezúttal sikerült, s a bristoli centerhalfot tegnap a tatai edzőtáborban értük utol egy röpke nyilatkozatra.

– *Az ötödik gól előtt mintha vitatkoztatok volna Illés Bélával, hogy ki lője a büntetőt.*

– Nem volt az vita, egyszerűen szóltam Bélának, hogy én szeretném rúgni, mivel még sohasem lőttem három gólt a válogatottban, ráadásul egy védő számára ez különleges ünnep. *Bicskei Bertalan*[illegible]

Sporttörténelmet író orosz műkorcsolyázók

Fábik Tibor NÉPSZAVA

Vasárnap a gálával befejeződött a 89. műkorcsolya- és jégtánc-világbajnokság, ami az elmúlt héten tulajdonképpen egyetlen hatalmas orosz gála jegyében pergett le Helsinkiben. A páros (*Berzsnaja, Sziharulidze*) és a férfiverseny (*Jagugyin*) megnyerése után az időrendi sorrendben harmadik eredményhirdetésnél is az orosz himnusz szólt, mégpedig a *Krilova, Ovszjannyikov* jégtánckettős tiszteletére – és a semleges nézők zömének bánatára. Ezt az aranyérmet ugyanis a Vasálarcos legendáját „elmesélő" francia *Anissina, Peizerat* kettősnek kellett volna nyernie! Ez ügyben csalhatatlan értékmérőnek tekinthetjük a Hartwall Aréna közönségének reagálását, ha a taps, ováció, valamint a jégre küldött virágcsokrok és plüssfigurák alapján hirdetnek győztest, akkor 4:0-ra a franciák nyernek. A sorsdöntő kűrt azonban nem nem tízezren, csak kilencen pontozták, s ők 5:4 arányban Krilováékat hozták ki győztesnek... Nem mellékes, hogy a zsűriben nem volt francia pontozó, orosz és ukrán viszont igen. Ráadásul a franciák állítják, hogy a kínai pontozó először Anissináékat tette az első helyre, de az orosz kollégája „rábeszélte", hogy az utolsó pillanatban változtassa meg a sorrendet. Ezt azonban nehéz elhinni (mármint az utolsó pillanatot, mert az ilyen kéréseket korábban megbeszélik...), bizonyítékot találni rá pedig [illegible]

való szempont, hogy Krilováék voltak a címvédők, ők az Európa-bajnokok, s a legszubjektívabb jeges műfajban jószerivel csak „kihalás" révén lehet előrébb rukkolni a rangsorban...

Műkorcsolyában már nem egyszerűsíthető le ennyire a helyzet, hiszen elég egy elrontott tripla, vagy egy duplává szelídült háromfordulatos ugrás, s a magasról máris a mélybe lehet zuhanni. A női címvédő amerikai *Michelle Kwan* a rövidprogram után a mélybe ugyan nem, de az élről a 4. helyre zuhant; s innen már szombaton nem tudott nyerni. Az Európa-bajnok *Butirszkaja* ugyanis nem tette meg neki azt a szívességet, hogy a kűrben hibázzon, így a bájait a Playboy orosz kiadásában is megmutató Marija szombat óta immár világbajnok is. A szőke moszkvai 26 évesen és 272 naposan lett vb-aranyérmes, s ilyen „matuzsálemi" korú világbajnoknőt utoljára 1907-ben köszöntöttek a sportágban. (Ám néhány nappal az is fiatalabb volt.) Az orosz válogatott pedig azáltal írt sporttörténelmet, hogy a vb-k történetében még sohasem söpörte be egyetlen nemzet az összes aranyat.

Ami bennünket illet, a prágai Eb-n negyedik helyezett *Póth Dianától*, valamint az Eb-6. *Sebestyén Júliától* azt vártuk, hogy a vb-n is minél közelebb kerüljenek az elithez, ami most sajnos nem igazán sikerült. Egyikük kűrje sem rengette meg a világot, Póth végül a 11., Sebestyén a 19. helyen zárt. De mivel mindket-

PÁPAI ISTVÁN Fókusz

A Magyar Nemzet galériája

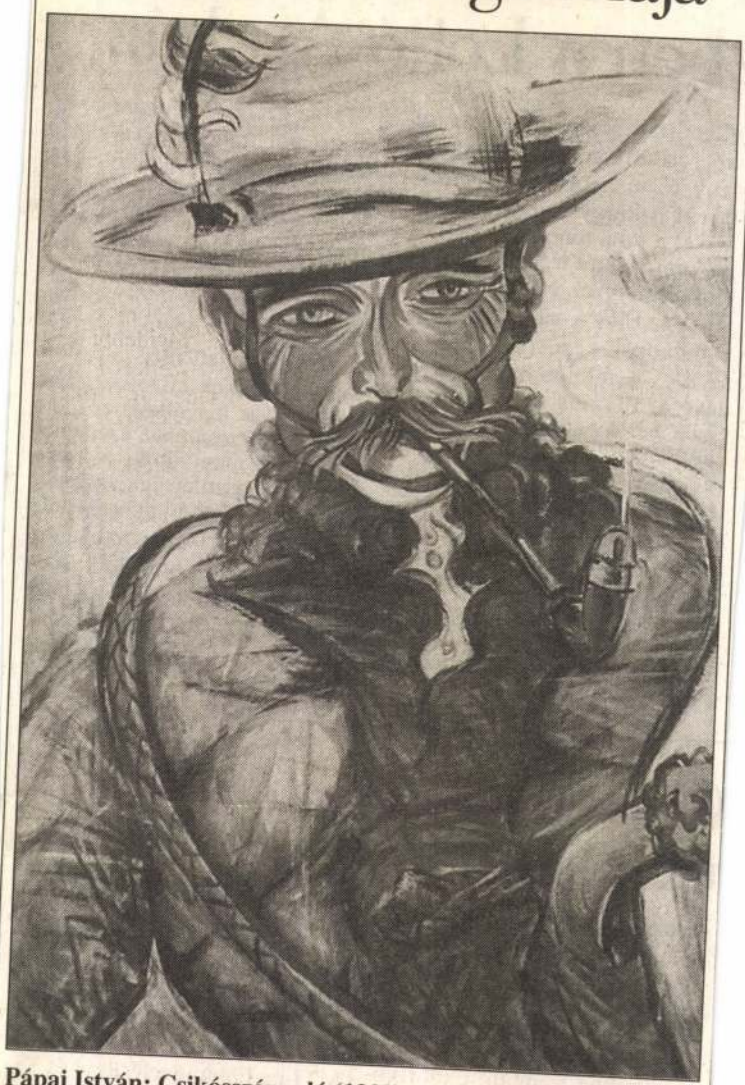

Pápai István: Csikósszámadó (1928)

„Büszke magyar vagyok én, keleten nőtt törzsöke fámnak" – idézték többször is a méltatók Kölcsey veretes sorát a nagybányai élvonalbeli festőre, Boromisza Tiborra (1880–1960) alkalmazva. S ezt a Ludovikát végzett huszártisztből művésszé, mégpedig milyen művésszé avanzsált festőt László Gyula, újabb kölni fordulattal, a „Hortobágy poétájának" titulálta. A század eleji nyugati pikturával, de a „japánizmussal" is érintkező színerős festészetének eredetiségére (az első generációs bányai mesterekkel való szembekerülése miatt) csak egy ideje derült fény. 1914-es, háború előtti fővárosi kiállítása a progresszív magyar művészet egyik csúcsteljesítményeként tartható számon. A húszas években fordul figyelme erőteljesen a népi kultúra emlékei felé, amelyeket az országot járva jó tollú íróemberként újságcikkeiben is népszerűsített. Eközben nem adja fel a futurizmussal való korábbi érintkezése nyomán az új szellemű mozgásművészet iránti aktív érdeklődését sem. Művésztelepek (Nagybánya, Kőröshegy, Szentendre) alapításában betöltött kezdeményező szerepét a Hortobágyi Festőkolónia létrehozásával tetőzi be 1928-ban, amikor is majd három évre „a legsajátosabb magyar földön" ütött tanyát. „Láttam és éltem a puszta életet – írja – forró nyárban, szélviharban, hidegben, esőben éjjel és napvilágnál, s igyekeztem erről a festő nyelvén és eszközeivel riportot adni". Itt készült munkáival a falukutató mozgalom egyik képzőművész elődje. Bemutatásukat a Nemzeti Szalonban komoly siker koronázta. „Az ármányos kanász, a filozófus gulyás, a keménypillantású csikós, az álmodozó juhász" *portréit* Tersánszky méltatja a Nyugatban, a Filmhíradó fölvette képeket az összes mozi játssza, Bajcsy-Zsilinszky meghívja lapja munkatársának. A magyar művészet megújítását célzó programját az első ízben 1933-ban bemutatkozó Magyar Képírók Társasága keretében váltja továbbra is valóra. Sokrétű munkásságából a szentendrei Duna-korzón létesített Emlékszoba ad valamelyest ízelítőt.

(mezei)

MAGYAR NEMZET 2000. N. 15

ók szerezték meg a használati jogot

ezben a Lottó Áruház

ellenőrzés során több százmillió forintos adóhiányra derült fény. Flaviano a bérlőkkel akarta ezt a hiányt megfizettetni. Mivel a tulajdonos a bérleti díjat sem fizette a VII. Kerületi Önkormányzat vagyonkezelőjének az ERVÁ-nak, ezért a kisvállalkozók kezdeményezésére az ERVA felmondta a szerződést a Flavius Kft.-vel. Az egyik bérlő betéti társasága tavaly december 30-án birtokba vette a Flavius Kft. képviselőjétől az áruházat, s a megszerzett jogot továbbadta a közben az összes bérlő részvételével megalakult Lottó 2000 Kft.-nek, amely január 20-tól három évre szóló használati és üzemeltetési szerződést kötött a vagyonkezelővel.

Mint azt *Szabó* Zoltán, a VII. kerület polgármestere a Magyar Nemzet kérdésére válaszolva elmondta, példaértékűnek tartják azt a kisvállalkozói összefogást, amelyet az áruházbeli kereskedők *Lőrincz* Miklósnénak, a Lottó 2000 Kft. ügyvezetőjének vezetésével, s több politikai párt támogatása mellett megvalósítottak, s amelynek következtében újra magyar kisvállalkozói kör kezében van az áruház üzemeltetése. Mint megtudtuk, a Lottó Áruház kihasználtsága százszázalékos, a bérleti díj mintegy fele a nagy bevásárlóközpontokéhoz viszonyítva. A Lottó 2000 Kft. elkezdte az áruház felújítását, amelynek 200–300 millió forintra tervezett költségét bankhitelből finanszírozzák. **(rákosi)**

CEFTA-ülésen

eket kérünk

tásokkal kapcsolatban – jelentette az MTI.

Balás Péter ennek ellenére reményét fejezte ki, hogy az 1999-es mélypontot jelentő 1,96 milliárd dolláros, CEFTA-országokba irányuló exportvolumenről az idén sikerül elmozdulni, amit előrevetít az idei első két hónapi 283 millió dolláros export. Ez 2,6 százalékkal több, mint a múlt év azonos időszakában. A helyettes államtitkár közölte: a hat CEFTA-országgal szemben a múlt évben tapasztalt 64 millió dolláros külkereskedelmi egyenlegromlás az első két hónapban folytatódott. A 283 millió dolláros magyar export, illetve a 328 millió dolláros import mellett, 45 millió dolláros magyar deficit alakult ki.

Adatösszesítés

Bejegyzik a földhasználókat

Az előzetes adatok alapján a termőterület mintegy 60–70 százalékos értékére regisztráltatták magukat a földhasználók – tájékoztatta pénteken az MTI-t a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium földügyi és térképészeti főosztályának osztályvezetője, *Halászné Székelyhidi* Edit. A szakember elmondta: a közölt adat a március végi állapotot tükrözi. Az előzetes adatok nyomán mintegy 840 ezer földhasználót jegyeztek be. Az osztályvezető szerint az adatok feldolgozása április végére vagy jövő hónap közepére készül el. Az osztályvezető jelezte: a földhivatalokna sok földhasználót kellett felszólítaniuk a hiánypótlásra.

NETTÓ ESZKÖZÉRTÉKE

Dátum	Nettó eszközérték	Befektetési jegyre vetítve
2000.04.17.	13100386837	1,8240
2000.04.17.	207305326	1,0407
2000.04.17.	974320549	1,3134
2000.04.17.	3253028618	1,2517
2000.04.17.	230007683	1,1722
2000.04.17.	603138049	1,3589
2000.04.17.	2632074724	1,2235
2000.04.17.	3419980424	1,7271
2000.04.14.	858887582	2,2450
2000.04.14.	637506068	1,2076
2000.04.14.	6344910506	1,3350
2000.04.14.	4997707300	1,4645
2000.04.14.	499874316	2,2150
2000.04.14.	896475610	2,8840
2000.04.17.	268191635	2,0379
2000.04.17.	1409825928	1,0326
2000.04.17.	442022793	1,0651
2000.04.17.	2680366723	1758,0500
2000.04.17.	1426532201	1,0065
2000.04.17.	32775612791	28851,0000
2000.04.17.	32775612791	42881,0000
2000.04.17.	32775612791	2,8851
2000.04.13.	36817920925	2,4646
2000.04.13.	619052402	1,1807
2000.04.13.	8648649505	1,4470
2000.04.13.	16717403819	2,2705
2000.04.17.	35696119012	1,0022

BU

	Nyitó ár
2. Deviza Factory	-
Agrimpex n.	-
Antenna Hungária	12500
Arago	621
Aranypók	-
BÁV	1035
BorsodChem	10400
BIF	800
Brau Union Hungaria	4515
Cofinec	3800
Csopak	-
CUG	-
Danubius	6020
Dédász	8750
Démász	18800
Domus	680
Dunaholding	6200
ÉDÁSZ	17050
Egis	13750
EHEP	550
Elmű	17400
ÉMÁSZ	5500
Éptek	
Eravis	
Fevitab	
Fevitan	

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Pápai Királyfai
Sámuel
Győr 1713.

l.

Jankó Ötvös-aprodol

7. l.

A MEZŐFELEI KÍSÉRLET

Pápai Lenke: Gyékénykötés

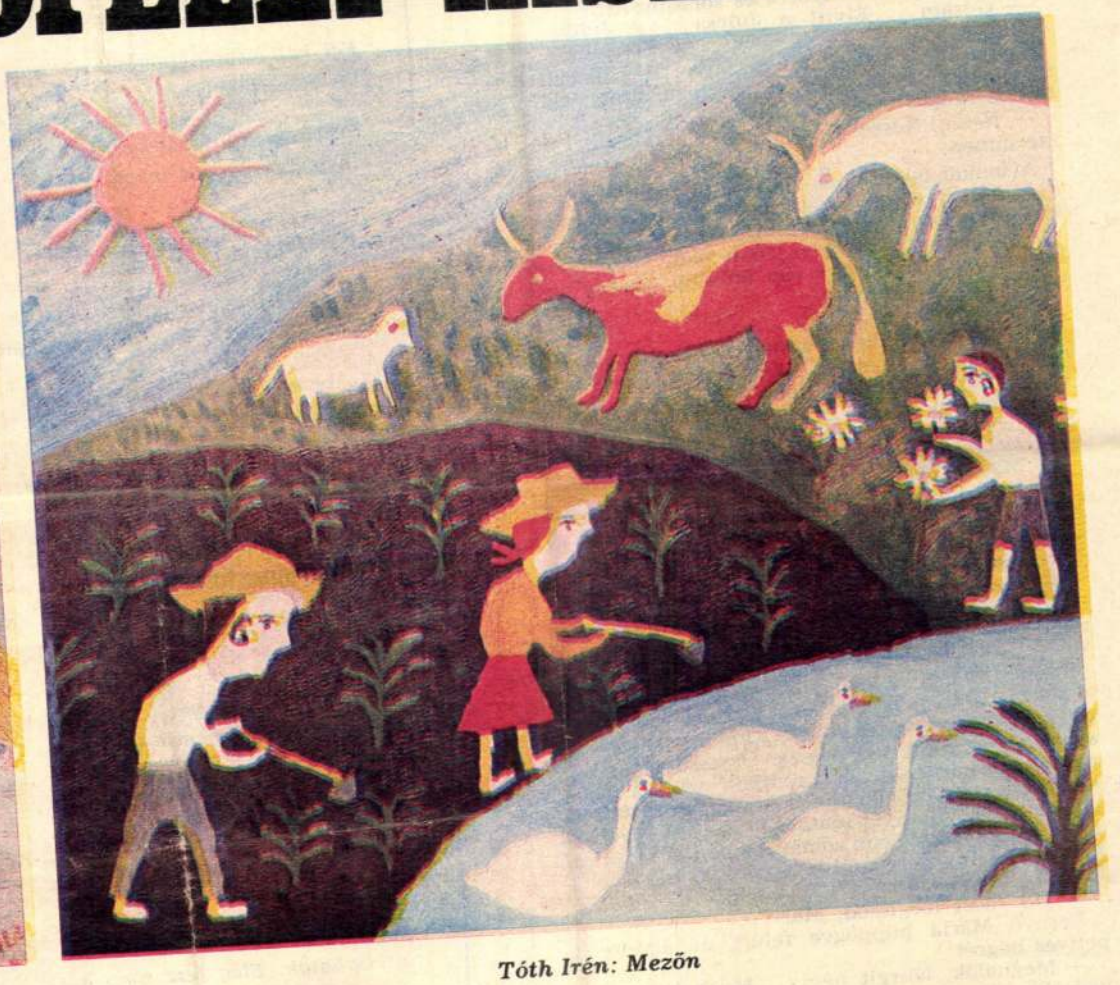

Tóth Irén: Mezõn

Ábrán Erzsébet: Farsang

Biró Mária: Mese

zót és a karácsonyfát maga után rántotta. Átment a keskeny hídon, aztán be a porta üvegajtaján, és állta a nők kérdő, kárörvendő tekintetét. A szobájában összeroppant.

— A piszok! A piszok! — sziszegte és földhözvágta a szatyrot, a karácsonyfát és a hősugárzót. Sírva leborult a szatyorra és sóhajtozott:

— Gézám... Elvitt a Julcsa... A Julcsa... A Julcsa...

Felugrott és belerúgott a szatyorba. Kiborult a szaloncukor, az üvegdíszek szertegurultak. Sikoltott és ráugrott a díszekre:

— Nesze! Nesze! Nesze béke! Nesze Jézus! Nesze ünnep!

A sonkát felkapta és kihajította az ablakon. Az üvegtáblák recsegve betörtek, a szilánkok a padlóra és a közeli ágyakra hullottak.

A dúlás és zokogás zajában nem vette észre, hogy kinyílt az ajtó, s egy idősebb, vaskos asszony lépett a szobába.

— Mit csinálsz, Mari?!

— Nesze béke, nesze ünnep! — sikoltozott Besnyő Mária, s a torma és a karácsonyfadíszek egyvelegét igyekezett a padlóba gázolni.

Az idősebb, vaskos asszony odalépett hozzá és pofonvágta. Besnyő Mária sikított, aztán mereven megállt, és az asszonyra nézett.

— Margit néni...

— Hagyd abba a kergülést, lányom, mert kapsz még egyet... Csupa üvegcserép az ágyam... Ni, a padló meg milyen... Felsúrolhatjuk az egészet...

— Margit néni, a Géza... A Géza elhagyott...

— Na, és... Azért kell ilyen felfordulást csinálni? Ülj le az ágyadra, amíg szépen beszélek veled...

Besnyő Mária az ágyára borult és zokogó arcát a pokrócba temette. Az idős asszony talpa alatt csikorogtak az üvegcserepek. Elment, csakhamar seprűvel, lapáttal tért vissza. Összesöpörte Besnyő Mária karácsonyának romjait, aztán a törött ablak elé pokrócot akasztott. Amikor végzett, felgyújtotta a villanyt, matatott a szekrényében, majd a rezsóval és egy zománcos bögrével zörgölődött. Néhány perc múlva a gőzölgő bögrével a lány mellé ült.

— Ezt most megiszod, Mari...

Besnyő Mária hüppögve felült, és átvette a pettyes bögrét:

— Meghalok, Margit néni... Meghalok... Mi van ebben?

— Forralt rum... Idd meg...

A lány belekortyol, nyelt belőle, aztán újra elsírta magát:

— Margit néni, a Géza... A Géza összeszedett egy Julcsát és elveszi...

Az idősödő asszony félbeszakította:

— A gondnoknő férje mindjárt feljön, és beüvegezi az ablakot. A januári fizetésedből levonják... A padlót meg felsúroljuk mi ketten... Mire a többiek hazaérnek, nyoma sem lesz...

— A Gézát becsalták a házukba és...

— Na idd meg ezt a rumot, mert kihűl.

Besnyő Mária lehajtotta a maradék rumot, s az arca hirtelen kipirosodott. Zavartan bámult az ajtóra, nem értette egészen, mi is történt vele.

A gondnoknő férje ügyes ember volt, tíz perc alatt méretre vágta az üvegtáblákat, és a keretbe illesztette mindegyiket. Amikor elment, ott gőzölgött már egy vödör forró víz is az ajtó közelében, s az idősödő, vaskos asszony egy súrolókefét nyújtott a lány felé.

— Na, gyerünk, Mari... Felsúroljuk...

Besnyő Mária hajlongva, félig térden állva araszolgatott végig a szobán. Később, amikor a felmosórongyot is kicsavarták, újra megszólalt az idősödő asszony:

— Készülj össze, mert egy óra múlva indulunk. Holnap akartam elutazni, de nekieredt a hó... Befújhatja a vasutat, aztán még itt rekedünk...

— Én... Margit néni, én...

— Ne hápogj, megyünk Vörösvárra... A húgom már biztosan befűtött... Holnapra aztán az uram is hazaér, meg a lányom is... Együtt lesz az egész család... Szép karácsonyunk lesz, meglásd...

Besnyő Mária az ablakra pillantott. Kint nagy bagófejekben esett a hó, s a fák és tűzfalak között puhán belepett mindent.

Solymos Ida:

VÁRAKOZÓ

Fel kell ásnom falatnyi kertem,
valami örömöm teremjen.

Decembertől tavaszig vártam,
hogy mosolyodat megtaláljam.

Köveket kéne talicskázni
kerítéshez — beláthat bárki!

Küszöbig tócsában a házam
s azt hallom, a szomszédban nyár van.

Gyere ide, mért kujtorognál?
megülhetünk együtt a padkán.

Csak te gyere, nem várok másra,
ráúntam a csatározásra.

Nagyléptű vadakra vadásztam;
nyúlcsapdába akadt a lábam.

Nem kell bocsánatért dadognod,
elég, ha állod itt a posztot.

Húztam a reménynek tetőket
s lerontottam: fejemre dőltek.

Elég, ha felezed a csöndet,
mit hosszú hiányod teremtett.

Cserfa-erdőnyi haragommal
egész-téli tüzemet raktam.

Elég, ha szemed ablakára
pillanthatok. Elég lesz nyárra.

Emberöltőnél többet vártam,
hogy haragodat megszolgáljam.

Az ajtó éretted nyikorgott.
Bukfenceket hánytak a gondok.

Tavaszon még topogok sárban.
Hideg van erre mostanában.

Oby Gyula:

MEGÖRÖKLÖTT RANGOM

Íme
az őserdők szelidítenek

s ha jajszavatok hallom
ó jaj jaj
borúsabb a táj

és számvetéssel űzöm
számtalan nyomorúságom

és szerelmeddel oldom
nagy céljaim csomóit

így révülök lótuszaidra
meddő humuszok völgye

így temetkezem veled
meddő anyai ölbe
ó jaj jaj

Így siratlak Kánaán

AZ UTOLSÓ HOLNAP-OS ÚJ VERSE

Karácsonykor örökre eltávozott a Holnap költőinek egyik veteránja, Dutka Ákos. Különös véletlen folytán, ugyancsak karácsonykor hírt adott magáról, most már valóban az utolsó Holnap-os, a Párizsban élő, matróna korú Miklós Jutka. Méghozzá nem akármilyen híradást — verset küldött.

Miklós Jutka:

CSIRI-BIRI EMLÉKEK

I.

Csiri-biri emlékek
Botorkálnak köröttem:
Csetlő-botló emlékek
A hosszú-hosszú útról
Melyen idáig jöttem.

Nincsen a nagyvilágon
Fáradtabb vándor nálam
Nyolcvannyolc év bús súlya
Keserve, gondja, búja
Rokkantja meg a vállam.

Csalogatott a távol.
Vonzott az ismeretlen.
Feléjük mentem, mentem.
Soha meg nem állottam,
Soha meg nem pihentem.

II.

Egy szép meleg szobában
Vágyok most megpihenni,
Vágyok most itt maradni,
Vágyok most itthol lenni.

Itthol lenni, hol mindig
Szerető szívvel várnak,
S fehér hajam simítva
Védő karokba zárnak.

Csak pihenni, pihenni!
Már csak pihenni vágyom.
Fáradtan elnyújtózni
Egy pehely-dunyhás ágyon.

Nem hív az ismeretlen,
S nem csábít már a távol —
Érdek-köröm leszűkült
Éveim jóvoltából.

Csak pihenni, pihenni!
Míg nemsokára, végre
Elpihenek a drága
Nagy, végső pihenésbe.

Kiss Dénes:

LEOMLÓ DÉLUTÁN

Amikor megbomlik a délután
és a köd nesztelen lerobajlik a tájra
Sikoltva csúsznak rá a járművek
a nyálkásan vonagló kockakőre
és égig ér az árnyékok hínára
A sötét erdejéből előszurran a szél
hogy beleborzong a házak bőre

Ilyenkor füsttel takarózik a város
durva lópokróc csüng a házak homlokára
Ilyenkor úgy szeretlek mint magamat
Hosszú verssorokba kapaszkodva
botorkálok elvesztett árnyékom után
Elér születésem előtti magányom
amikor megbomlik a délután

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NŐK LAPJA

1973 FEB 10.

Keress egy falut, ahol a népművészet valamelyik ága ősi kenyérkereső foglalkozás, irányítsd az ottlakó emberek figyelmét arra, hogy életük elmondására nemcsak a szó alkalmas, hanem például a festék is — és létrejön a naiv festészet.

Körülbelül ez Bandi Dezső szisztémája, aki Erdélyben, pontosabban Marosvásárhelyen, a Népi Alkotások Házának néprajztudósa és szakirányítója. A népművészet számos területén ösztönözte és irányította a falusi embereket, olyasfélét sugallva, hogy a művészi érzék az ember egyik alaptulajdonsága, csak épségben kell tartani bennük a díszítő, környezetszépítő cselekvési vágyat.

Mezőfelét úgy ismerik Erdélyben, mint a kosarasok faluját. Szinte minden ember azzal keresi a kenyerét, hogy fonott kosárkát, faliszőnyeget készít sásból, kukoricacsuhéjból. Az autós turistát léptennyomon gyerekek állítják meg „szatyrot tessék" csatakiáltással, s igen hamar létre is jön az üzlet, mert a városi nők is szívesen használják — akár retikülként — ezeket a népművészeti tárgyakat.

Ábrán I. Róza: Vásárosok

Ezek között a népi kézművesek között kezdett Bandi Dezső kísérletezni, s kísérlete bevált. Idősek is, fiatalok is kedvet kaptak a festéshez. Azon túl, hogy a naiv képzőművészeti alkotások reneszánszát éljük, mindez még azzal is jár, hogy ezek az emberek nem egy rájuk tukmált ízlés kellékei között élnek, másrészt a műkedvelő-művészi gyakorlat megtartja bennük a népművészet cselekvő igényét és megújítja alkalmazását is.

Sok szó esik mifelénk is arról, hogy a népművészet ipari termékké alakul át, mert élő használati tárgyak helyett egyre inkább vitrindíszeket készít. Népművészeink megfeszített tempóban — magasabb nyugdíj reményében — turistaboltoknak termelnek, s ha kiöregszenek, utánpótlásukra sincs kilátás. A mezőfelei kísérlet azt bizonyítja, van még mód arra, hogy a népi díszítő igényeket felfrissítsük, életben tartsuk, s hogy a népművészet ne alakuljon át végképp professzionista, piaci igényeket kiszolgáló áruvá termeléssé.

Ladányi Mihály

lkozunk falra
ett képekkel,
étával. Akárr
es" képek ezek,
így nem meg
épből (például
azai és külföldi mű-
reprodukciói, állat-
ások stb.) lehet tab-
íteni, egy nagyobb
ebb lapra többet
ozni, a hátlap felső
részére végig lécet
ni, így a kép kari-
képszögre felakaszt-
dvelik a fiatalok a
at, ezeket is az
nódon helyezzük a
ne rajzszögekkel.

g, kisasztal, kerá-
itő, függöny, a fa-
ncsak kerámia, be-
t gyermekrajz, a
műalkotás repro-
érdekes falinap-

sya, lenetnek nyaralás, kirándulás alkalmával saját gyűjtésből eredő érdekes darabok.

Legjobb ízlésfejlesztő: a természet szépségének megismerése, múzeumok, kiállítások látogatása, szép városrészek szemlélése, jó könyvek forgatása, olvasása, egy nagyszerű zenei, színházi élmény stb.

A művészi élményeken csiszolódott értelem és ízlés tükröződik az egyén környezetén.

Domonkosné Krusnyák Magdolna

ekek

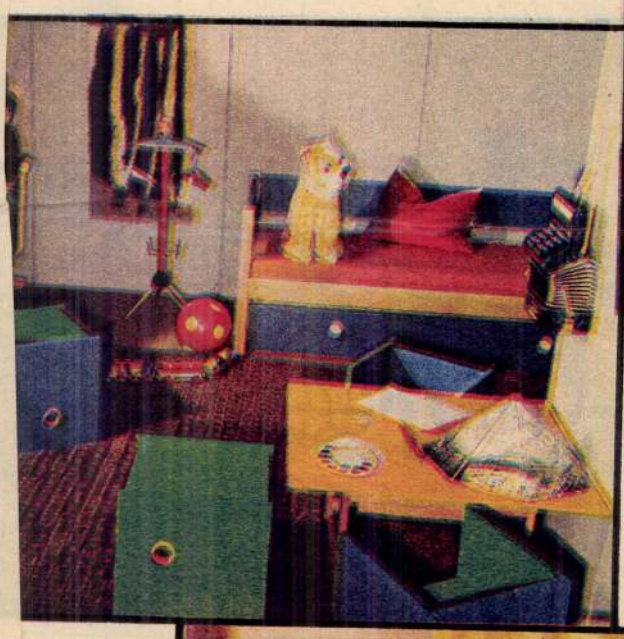

berendezésű
heverő két
készült, ki-
lőke-elemek

kis szobá-
kisgyerek
ek be. Pi-
k, kék kár-
fehér puha
ágy rész-
szerelt. Az
magasabb
elférnek a
szoba be-
rtozik egy
amelyen a
vannak

zlet. Az
oldalához
rajztáblát
számára.
ole színes
te kis ülő-
ablakon a
irnya ra-
ik színes,
Király Er-
munkája)

Pápai Lina

Gobelinkiállítás nyílt szerdán a salgótarjáni ifjúsági házban. A tárlaton a fiatal művészek stúdiójának öt tagja — Pápai Lívia, Vajda Mária, Pasqualetti Eleonóra, Zelenák Katalin és Hauser Beáta — szerepel nagyméretű faliképeivel.

Magyar Nemzet 1986. XI. 13.

PÁPAI LÍVIA

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-742, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1982 FEB 5

Pápai Lívia

„Textilesnek kell menned"

Pápai Lívia Pécsett született 1955-ben, édesanyja zongoratanárnő, innen szerezte zenei inspirációit. Szövés közben rendszeresen hallgat muzsikát, s mivel harmadik gimnazista korában már hallotta Debussy „Elsüllyedt katedrális"-át, évtizeddel később gobelint szőtt e „nagy kék térről". Addig azonban hosszú, küzdelmes utat járt be. Már kezdetben elhatározta, hogy bármi történjék, bármilyen irányzatok, divatok határozzák meg választott műfaját — ő „érzelmi ember" marad.

Az Iparművészeti Főiskolára első jelentkezésre felvették, 1974-ben. De már előtte is sokat tanult Bíbor Zoltánné rajztanára és Rétfalvi Sándor szobrászművész révén, aki hangoztatta is: „Lívia, textilesnek kell menned". A szakmai ismereteket először Fürtös Ilonától leste el még Pécsett, Eigel István második édesapja lett, szellemi vezetője. Tőle hallotta: „Akkor lesz mű a munka, ha valami új mozdul benne". Pápai Lívia megfogadta a tanácsot. Azt is, amit Plesnivy Károly mondott: „Megoldást kell találni, mindig megoldást". Egyáltalán, minden jó szándékú, értő embert és óriást elfogadott korrektorának: Bachot, Mozartot, Monteverdit, Sztravinszkijt is — szövés közben. Lágyítják, finomítják vonalvezetését és hatékonyan biztatják a szépre, még szebbre.

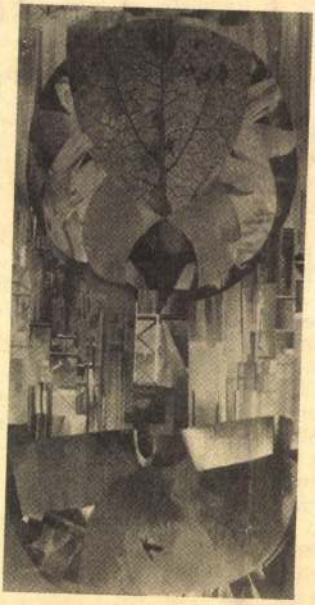

Diplomamunkája 1978-ban készült el Földlabda címen. A szigorúan vett mértani dekorivitás az élmény szerves hálózatával ötvöződik kellemes évszakringás jegyében, mely számba veszi a falevelek érzékeny finomságú erezetét és a felröppenő madarat. Távlatot nyitó életfa ez, olyan szárnyalás, mely a gyökérnél kezdődik.

Textil-grafika című művével fejezte be 1980-ban az Iparművészeti Főiskola posztgraduális továbbképzését — Vasarely színtani eredményeinek cselekvő felhasználásával. Belülről világítanak a színek, olyan tisztán intenzívek. Foszforeszkáló fények villannak függőleges rendben rendkívül finom áttételekkel. Bravúros teljesítmény.

Már ezek a művek komoly meglepetéseket keltő életművet jósolnak Pápai Líviának, aki előtt ég, óceán falevél, gyermek, madár — és a jövő feszül.

Losonci Miklós

gek, hogy gyakorlattá váljon az önértékelés, a jegymegajánlás, a nem kötelező tárgyak felvétele a bizonyítványba;

III. AZ IFJÚSÁG SZOCIÁLIS É EGZISZTENCIÁLIS HELYZETÉNEK

1. A jövőben is szükségesnek tartjuk, hogy az ifjúsági szövetség országosan és helyileg egyaránt részt vegyen a lakásépítés, a lakáselosztás és -gazdálkodás rendszerének és gyakorlatának formálásában. Ennek során különösen fontosnak tartjuk, hogy:

— a VI. ötéves népgazdasági tervben előirányzott lakásépítési program maradéktalanul megvalósuljon;

— társadalmilag igazságosabb teherviselés alakuljon ki a különböző lakáskonstrukciók előtörlesztési és fenntartási költségei között;

— a lakásgazdálkodási rendszer tegye lehetővé, a családok változó létszámához, szociális és anyagi helyzetéhez igazodó „lépcsőzetes" lakáshoz jutási megoldásokat, jöjjön létre a lakáscserék folyamatosságát biztosító cserealap, valamint olyan szolgáltató szervezet, amely tanácsadással, a cserével járó valamennyi teendők szolgáltatásszerű megszervezésével segíti a lakáscseréket;

— az igényjogosultság megállapítása és az elosztási rendszer jobban igazodjon az eltartottak számához, a családok jövedelméhez és vagyoni helyzetéhez;

— javuljanak a családalapító fiatalok lakáshoz jutási feltételei, kerüljön sor a különböző társadalmi osztályokhoz és rétegekhez tartozó fiatalok kedvezményeinek fokozatos egységesítésére;

— javuljanak a magánerős lakásépítés feltételei, az építőanyag- és kisgépellátás, a tájékoztatás és a szervezés, valamint a magánerős lakásépítést támogató kedvezmény- és hitelrendszer;

— a hitelfeltételek kövessék a lakásárak alakulását, váljon egyszerűbbé, áttekinthetőbbé a lakásépítési kedvezmények, hitelek rendszere, kerüljön sor olyan ösztönző előtakarékossági rendszer kidolgozására, amely reális teherviselés mellett tervezhetővé teszi az otthonteremtést;

— a lakáselosztásban növekedjen a munkahelyi kollektívák szerepe, szülessenek intézkedések a lakással kapcsolatos spekulációk ellen, fokozódjon a lakáselosztás társadalmi ellenőrzése;

bázisokat, korszer
galom minősítési
bemutatórendszere
— javítsák a sz
vészetek támogatá
kiválasztásának
megfelelő intézke
tozzák az üzleti s
repét az ifjúság
szórakoztatását sz
nyeknél.

2. A kereskedel

V. AZ IFJ
É

1. A tömeg
mindenekelőtt a
illetve a könyvki
fiataloknak és a f
műsorait, írásait,
körét, eredmény
hozzá a fiatalok
formálásához.

2. Szükségesnek
a jövőben még
figyelembe az ifjú
dekeit a társada
gazdasági döntések
ban és azok végreh
nek érdekében:

— javasoljuk

1990. NOVEMBER 16-TÓL
DECEMBER 16-IG

KOZMA LAJOS ÖSZTÖNDÍJASOK

FIATAL KÉZMŰVES IPARMŰVÉSZEK
BEMUTATÓJA

A BEMUTATÓ A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM TÁMOGATÁSÁVAL JÖTT LÉTRE AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN BUDAPESTEN.

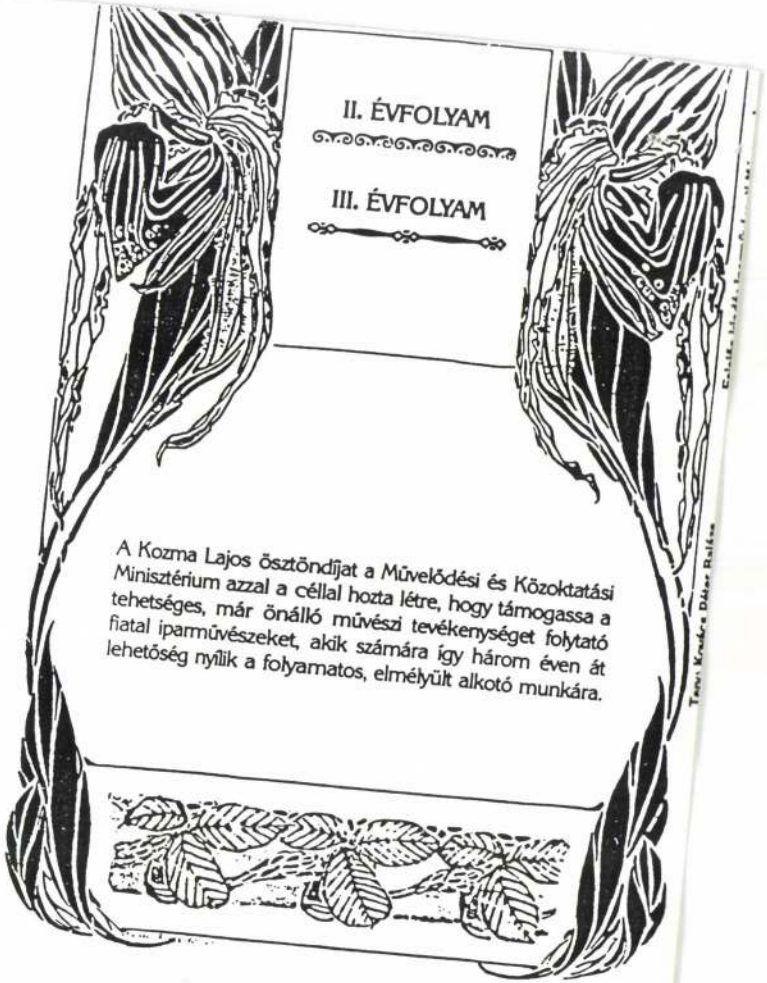

PAPAI Lívia

Kiállítási kalauz

Visszatérés a szépséghez

Mintha különféle nosztalgia lengné át az idei szombathelyi textilbiennálét (is). Elrévedt visszaemlékezések az új textil aranykorára, a hetvenes-nyolcvanas évek fordulójára. Aztán avantgárd, klasszikus, archaikus, organikus, kabalisztikus jelrendszerek vágyakozó megidézése. S egyáltalán, vágyódás minden olyan korba, amelyben a művészetnek még jelentése és jelentősége volt.

Ez a felszín. Mely mögött szakmai bizonytalanságok és (még) kevéssé kategorizálható új jelenségek konfliktusai feszülnek.

Nos, maga a biennálé, ez a sokrétű, és figyelemre alig méltatott textilfesztivál négy részből áll.

Ünnep címmel a praktikus textilek tervezői függönyöket, abroszokat, ruhákat, táskákat mutatnak be. Ez a biennálészekció egészen elkeserítő. Gyenge minőségű anyagokból a kellemes bolti választékot épp csak elérő standard tervek kelletik magukat az állványzatokon. Nyoma sincs bármiféle ünnepi pompának. Akár egy tisztességesen szervezett iparos árumintavásár is jobban szolgálta volna a praktikus textil ügyét.

A következő szekció az autonóm új magyar művek szemléje lenne. Nagy és színes és pompázatos textíliák függenek a képtárban; mely-

Sóváradi Valéria színes és dekoratív papírmunkája a szombathelyi textilbiennálén

lyik az avantgárdok összeróttságával, melyik a klaszszikus szövés fárasztó precizitásával, melyik meg a posztmodern pöffeszkedő eklektikájával épült. Ami valóban érdekes: az a visszatérés a textilművesség egyik alapfeladatához: a nagyszabású dekorativitás. Ahogyan a miseruhák, gobelinek és színpadi hátterek elsősorban reprezentatív színes felületek voltak a maguk helyén és idején, úgy most e kiállítás műveinek java is elsősorban mutatós kíván lenni.

Vegyük példának *Dobrányi Ildikó Részlet* című kétméteres kárpitját. A képen a késő nyári lombokon átvibráló túlérett délutáni fény. Elképesztő precizitással megszőve. Érett képiség, mely az impresszionistáktól éppúgy tanult, mint a festékfújó fotorealistáktól és reklámgrafikusoktól. Visszafogottságában is kimeríthetetlenül gazdag felület jött létre a festői zöldekből és vibráló fényfehérekből Dobrányi szövőszékén.

Vagy itt van *Pápai Lívia Mutatis mutandis* című „térkollázsa". Négyzetháló mentén egymásra rakott és összegumizott színes ceruzák százai. Utalások sűrű és mutatós szövedéke ez a „textilmű" is. Precíz megfogalmazásával könnyedén rávesz: magam keverjem ki a kereszteződések raszterpontjaiban a színes ceruzák színeit, s a tónusokból a csak nekem kibontakozó formát. Ahogy amott a gyapjúszál, itt a fatestű ceruza és a befőttesgumi a helyénvaló anyag.

Ez a két munka, akárcsak jó néhány másik mű is, oly módon aktuális és tisztességes, ahogyan ebben a stílusok és eszmék utáni világban a műalkotás az lehet: tiszta, követhető gondolat teljes szakmai igényességgel megoldva. Hisz a művész moráljának egyetlen fix pontja: a szakmája.

A harmadik biennálészekció a nemzetközi minitextilszemle. Több mint száz mű vagy húsz országból. A műtermekben jártas szakértőt jól ismert ötleteik köszöntik: ami tíz éve egy lengyel vagy egy kaliforniai művésznél bukkant föl, most dán vagy kínai változatban szerepel. Mégse kiáltson senki epigonizmust. A minitextil olyan ideális gyakorlóterep a művészek számára, amelyen nem kell görcsösen ragaszkodniuk szokásos hadfelszerelésükhöz, azaz bejegyzett „egyéni stílusukhoz". Kockázat nélkül számukra új ötletekre, rábukkanhatnak tőlük távol álló megoldásokra. Próbálkozhatnák, játszhatnak élcelődhetnek tenyérnyi méretben. Isten tartsa meg sokáig ezt a jó szokásukat.

Végül a negyedik kiállításegység az előző biennálé díjnyerteseinek önálló bemutatkozása: három kamaratárlat, három karakteresen különféle út. *Fehér Márta* a konceptesek módján gyűri bele életét a textilfelület fotóiba. *Szittner Andrea* nagy tereket betöltően színes dekorációkat készít. *Sóváradi Valéria* archeojelekkel díszített saját készítésű rusztikus papírjai olyan vidámak, amilyenek csak lehetnek ebben a keserű korban.

(bán)

SZÖGLETBŐL

Szakonyi Károly:

A riói csúcs után

Akik ismernek, tudják rólam, mennyit álmodom; oly erőteljes képek zúdulnak rám éjszakáról éjszakára, hogy sokszor azon töprengek, megtörtént-e a valóságban, amit álmodtam, vagy álmodtam csupán, ami a valóságban megesett.

Valamelyik éjjel (hajnalban?) a Rio de Janeiróban rendezett környezetvédő csúcstalálkozón jöttem-mentem államelnökök, miniszterek, szakértők és megfigyelők között. Szónokok léptek az emelvényre, és szenvedélyesen taglalták a Föld szennyezettségének katasztrofális állapotát, de az volt a legmegdöbbentőbb, hogy nemcsak a vegyszerek, kipufogógázok, atomerőművek és egyebek ártalmas hatását sorolták, hanem az emberi indulatokét is. És ezeket talán még az előbbieknél is nagyobb hévvel. A háborúk, nemzetiségi villongások, nacionalista és nem nacionalista türelmetlenségek, a szomszédok áldáz gyűlölete, a gőg, amely aztán faji megkülönböztetésekben jelentkezik, valamint egyéb gyarlóságok és bűnök, mint mondották, rettenetes erővel pusztítják földi környezetünket. Ami a lelkekben forrong, örökösen kritikus helyzetet teremt. Ezért aztán a konferencia végén, közös elhatározással mind az államférfiak, mind a tudósok felhívással fordultak a világ lakosságához, mégpedig olyasformán, ahogy az Útinform figyelmeztet és tájékoztat a közlekedési akadályokról.

Valahogy így: „A riói csúcson megállapítást nyert, hogy a Földön rendkívül kockázatos az élet, közel van az idő, amikor katasztrófa sújtotta területnek kell nyilvánítani. Ezért kéretik, hogy akit nem köt ide valamely halaszthatatlan dolga, még csak rövid vagy átmeneti időre se vegye igénybe a földgolyót."

Az álom folytatása az a pánik volt, ami a felszólítást követte. Az utazási irodák előtt azonnal hosszú sorok keletkeztek, hiába jelentették ki a hivatalnokok, írták meg az újságban, olvasták fel a televízióban, hogy kár tülekedni, egyelőre nem állnak rendelkezésre űrhajók, a más bolygókra evakuálni szándékozók számára, valamint az űrállomások sem készültek fel a menekülők befogadására. De ha a tömeg meglódul, kár minden szóért. Máris korrupcióval vádolták a kilövőállomások alkalmazottait. Hírek terjedtek protekciós fellövésekről, állítólag komoly összegekért azonnal volt hely bármely rakétán, bár a kormányok cáfolták, hogy ily vészterhes időkben bárki is különbséget tenne gazdag és szegény között. Mindazonáltal értesítették a támaszpontokat, hogy csakis vízummal rendelkezőket vegyenek fel a várakozólistákra. Megerősítették a rendfenntartó egységeket, mert várható volt, hogy a Föld lakói erőszakkal fognak betörni az űrközpontokba, és az űrhajók majd teherbírásuk felett szállítják az utasokat.

A világsajtó máris tele volt a legkülönbözőbb szenzációkkal. Az ózonlyuknál például illegális földlégkörsértőket kaptak el, és toloncoltak vissza. Elfogtak egy nemzetközi csempészbandát, Európa nagyobb városainak múzeumi anyagát akarták kisíbolni egy zsibpiacon vásárolt, régi Szojuz űrhajón. De kisebb visszaélések is történtek. Ital-, dohányáru és szexlap került elő egy katonai rakéta törzséből. Kábítószert is csomagolt az útra a maffia.

Persze az egyszerűbb emberek csak az életüket akarták menteni. Egy ilyen csoporttal történt a következő: Egy jó megjelenésű, több nyelven beszélő, magát humanitáriusnak tartó úr azzal biztatott vagy ötven-hatvan magyart, hogy amerikai űrkilövő pályáról indítja őket a szabadság felé. Besötétített ablakú autóbuszba ültette őket, és a legnagyobb diszkréciót kérte. Hosszas utazás végén egy homoksivatagban találták magukat, ahol egy Challenger várt rájuk. Az illető zsebre vágta a valutákat meg az ékszereket, és sietve távozott. Csak akkor derült ki, hogy a rászedett magyarok a Nevada sivatagja helyett a kiskunsági homokon álltak egy papírmaséból készült űrhajó tövében. Több ehhez hasonló eset is történt, nem csak magyarokkal. Dániában, mondják, sárkányrepülőket adtak el azzal, hogy rakétamotor van a szárny alá szerelve. Egyes országokban a cimfestők tömték meg pénzzel a zsebüket: rengeteg táblát készítettek ezzel a felirattal: FÖLD! VIGYÁZZ! VESZÉLYES TERÜLET! A telekspekulánsok, régiségkereskedők fillérekért vásárolták fel az elhagyandó javakat; mindenki szabadulni akart lakásától, házától, nyaralójától, autójától, családi és más javaitól, hiszen életveszélyes területen mit kezdjen velük? A ravasz üzletemberek persze arra számítottak, hogy ez az állapot csak átmeneti, egyszer majd visszatérnek a földlakók, lesz nagy kereslete mindennek újra, s akkor majd, felverve az árakat, halálra kereshetik magukat . . .

Ez annyira felbőszített, hogy mérgemben felébredtem. Sokáig tartott, míg kihevertem a nyomasztó álmot. Kitártam az ablakot, nyári napfényre számítottam. Derűre.

De borús volt az idő.

Borús volt, bizony, meglehetősen borongós.

Mozi a téren

Heavy metal szól a fókák játékához, olasz operaáriára lebegnek a ráják, és amikor az apró halak milliárdjai vonulnak méltósággal, mintha egy békés tüntetés sokszólamú zsongása kísérné a vízimenetet. Emberi szó ellenben el nem hangzik a francia *Luc Besson* feltűnést keltő új filmjében, az *Atlantisban.* Talán ettől olyan drámai. A szokványtól eltérően megmutat egy világot, amely bölcsője volt az életnek, s tán végső menedéke is lesz.

Tavaly a velencei fesztiválon keltett feltűnést a most 32 éves Besson új filmje. Az Atlantis ugyan nem játékfim, mint a rendező nálunk is bemutatott munkái, például a *Nikita, A nagy kékség,* a *Metró,* vagy a legelső, az 1983-ban rendezett remeke, az *Élethalál harc* — ám gyönyörű és drámai világba vezet. Ezért esett a Budapest Film választása éppen az Atlantisra, amelyet *a Város — Tér — Kép* címmel idén is sorra kerülő szabadtéri bemutatóján láthatnak a Vörösmarty téren.

Ez a film ugyanis felnőttnek és gyereknek egyaránt élvezetes. Augusztus 16-án, este 8-kor tehát a Vörösmarty téren bárki végignézheti, utána pedig a Gado Quartett ad hangversenyt. Másnap Paul McCartney koncertfilmje, a Get Back szerepel a szabadtéri programban, majd Gerendás Péter ad műsort. A térmoziba mindkét este a belépés díjtalan, idén is.

(sony)

A kék száműzetés Törökhonban

Isabelle Hupert és Can Togay a Malinában

Isabelle Hupert, Hanna Schygulla világsztárok. Magyar rendezőnek ritkán adódik alkalma, hogy velük dolgozzon. *Can Togaynak* megadatott ez a lehetőség. A dolog egyetlen szépséghibája, hogy nem rendezőként, hanem szereplőként lehetett, illetve lehet a hölgyek partnere.

Isabelle Hupert-rel a német *Malinában,* Hannával a most készülő török—német *A kék száműzetésben* szerepel.

— Csodálatos dolog egy főszerep, de őszintén szólva már nagyon elfáradtam. Húsz napja forgatunk, de körülbelül a film felénél tartunk. Nemcsak *Erden Kiral* rendezőnek, hanem általában a törököknek nagyon fontos ez a film, ami a húszas években száműzött írójukról, *Cevat Sakirról* szól. Sakir olyan jól érezte magát a *Földközi-tenger* melletti kis faluban, hogy önkéntesen meghosszabbította száműzetését, és később *A halikarnasszoszi halászként* írta műveit.

— Legalább a tengerparton dolgozhat ilyen melegben.

— Most jutottunk csak el *Izmirbe.* Korábban forgattunk néhány napig a hegyek által körülvett *Denizliben,* ahol úgy megrekedt a levegő, hogy nem volt ritka a negyven fok sem. Aztán azokat a jeleneteket vettük fel *Dél-Anatóliában,* amikor az írót két csendőr nyolcnapos vonatúton kíséri a kis halászfaluba. Az sem volt feltétlenül kellemes, mikor a tűző napon húszas évekbeli vagonokban utaztunk ide-oda, és úgy forgattunk. És hiába kaptunk most Izmirben néhány nap pihenőt, én már lassan tényleg száműzöttnek érzem magam, hiszen még hátravannak olyan jelenetek, amelyekben nem lehetek lebarnulva. Vagyis a pihenőt a tengertől elzárva, a szállodai szobában töltöm.

Sz. Z. L.

Kis Frankfurt

Rövid idő alatt népszerű lett az országban az Extra hirdetési újság. Kiötlője és életre hívója, Schenk János ezúttal könyvkiadót alapított, sőt már országos könyvkiállítást is szervez. Lehet, hogy *Pécs* lesz a kis *Frankfurt?*

— Valóban csak kicsi — mondja *Jovánovics Miklós,* az *Extra Vasárnap* főszerkesztője, aki a szervezésben is segít. — Lényeges különbség lesz, hogy ezen csak magyar kiadók mutatják be elsősorban a terjesztőknek, kereskedőknek új műveiket. Pontosabban az ilyen kiállítások célja az lenne, hogy a következő hónapok kínálatával ismerkedhessenek a terjesztők, de ezúttal rövid idő állt csak rendelkezésünkre. Ennek ellenére a *Helikon Zsolnay-könyve* pécsi aktualitású, és a kiállítás idejére, szeptember tizedikére időzítették premierjét.

— Nálunk eddig inkább a fővárosban rendeztek ilyen bemutatókat.

— Az volt a célunk, hogy zártabb körben legyen a kiállítás. A város néhány napig csak ennek a lázában éljen, így talán jobban felhívhatjuk a rendezvényre a figyelmet. Szeptember 10. és 14. között egyéb, a könyvekhez kapcsolódó rendezvények is lesznek itt, míg az utcán megszaporodnak majd az árusok. Az utolsó két napon a nagyközönség is láthatja majd a kínálatot. Egyébként ez is különbség, hiszen Frankfurtban csak szerződéseket kötnek, ott egyetlen példányt sem lehet eladni.

— A kiadók hogyan fogadták a javaslatot?

— A legpesszimistábbak is azt mondták, most erre a lépésre van szükség.

Sz. Z. L.

Csángófesztivál

Több száz moldvai, gyimesi, hétfalusi csángó érkezett vagy érkezik ezekben a napokban Jászberénybe, mivel mától vasárnapig itt rendezik immár második alkalommal a csángófesztivált és konferenciát. A tudományos beszélgetésekben szó lesz a moldvai csángók régi szokásairól, illetve jelenlegi sorsváltozásáról. De a nézőknek valószínűleg a fesztivál ünnepi műsora lesz feledhetetlen élmény. Táncosok, zenészek, énekesek mutatkoznak be, akik nem tagjai együtteseknek, mégis sokan közülük a profik között is megállnák helyüket. A szombat este fénypontja a moldvai menyekező lesz. A régi ízes magyar szót még megőrizték arrafelé, mi bizony már a menyegzőt is ritkábban használjuk, mint az esküvőt vagy a lagzit.

Zé

Hamupipőke Anzióba utazik

A szegedi mezzoszoprán, *Szonda Éva* a minap sikeres áriaestet adott az *Óbudai Társaskörben.* A műsort *Gregor József* vezette. Az esten fellépett *Réti Csaba* tenorista és fia, *Réti Attila* baritonista is.

— Mire e sorok megjelennek, már ismét Szegeden lesz, ahol a Carment próbálják. A színlap szerint Mercedest énekli, holott a címszerepet számtalanszor játszotta eddig.

— Most másként döntött a rendező, *Nagy Viktor* és a színház vezetősége. Tartalékban azért ott vagyok, hiszen franciául énekeltem már Carment *Hollandiában* és *Németországban* is. A premier augusztus 13-án lesz.

— Úgy tudom, a lírai mezzo szerepkörben érzi igazán jól magát.

— Ez a szerepkör áll hozzám a legközelebb. Amikor

két éve hangszalagműtéten estem át, nagy ijedten arra gondoltam, hogy akár el is veszíthetem a hangom. Az operáció után újra meg kellett tanulnom énekelni. Felmerült, hogy képezzem át magam esetleg szoprán énekesnővé. De ez nem az én világom.

— A versenykorszak lezárult az életében. Volt-e alkalma neves mesternél továbbtanulni?

— A *Soros Alapítvány* segítségével *Stuttgartban Hamari Júlia* növendéke lehettem. Sokat adott nekem az ott töltött gyakorlat.

— Most újra útra készen.

— A Carmen premierje után *Anzióba* utazik a szegedi társulat. *Rossini-fesztivál* lesz ott, a szerző születésének 200. évfordulója kapcsán. A *Hamupipőkét* adjuk elő, a *Stabat Matert* és *Beethoven Fidelióját.* A Hamupipőke címszerepét éneklem, úgy, mint itthon. A vendégjáték augusztus 23-tól 30-ig tart. Utána rövid pihenő következik, aztán várom az új feladatokat.

(várhegyi)

Gyöngyösoroszi továbbra is tiltakozik

Kétpólusú akkumulátorháború

Hétszázan nem ellenzik, nyolcszázan viszont tiltakoznak az ellen, hogy *Gyöngyösoroszban felépüljön a használtakkumulátor-telep. Tóth Tiborné* polgármester szerint az 1100 lakos közül *sokan mind a két ívet aláírták*, azt is, amely a telep megépítése mellett, és azt is, amely ellene szólt. A polgármester asszony úgy véli, a környezetszennyezéssel már nem tud megbirkózni a község. A több évtizedes ólombányászat tönkretette a falut, a *Toka* patak mellett 60—60 méter szélességben *olyan szennyezett a föld, hogy a zöldségfélék termesztését be kellett szüntetni.* Ha most ehhez még hozzájön ez a veszélyes üzem, amelyhez a szállítás a falut átszelő egyetlen közúton történne, az ott élők súlyos egészségkárosodása elkerülhetetlen.

Mint Tóth Tiborné elmondta, nemcsak Gyöngyösoroszi tiltakozik, hanem a megyei közgyűlésben *110 település küldötte is* hasonló álláspontot van: nem szabad a Mátrát tovább szennyezni. Persze megérti a polgármester asszony, hogy az ipari miniszter ide akarja telepíteni az üzemet, hiszen, miután minden tiltakozás ellenére még 1988-ban elkezdődtek a munkák, a szürke erődítmény már áll. De *1989-ben* az építkezést leállították; így a befejezéshez 1—1,5 milliárd forint szükséges, és nem 3 milliárd. Egy új helyen enynyibe kerülne ez az üzem.

Gyöngyösoroszinál a községet kikerülő utat kellene építeni, amely ugyancsak nagyon költséges. *Ibrány* viszont *szívesen helyt adna az üzemnek*, a kietlen vidéken károsodást nem okozna, s munkalehetőséget is adna az embereknek. Tóthné *reméli, hogy a kormány megváltoztatja legutóbbi döntését*, amely az építkezés befejezése mellett foglalt állást.

Nem fenyegetésként, de hozzáteszi, az új törvények szerint az önkormányzat adhat csak engedélyt egy-egy üzem működéséhez, s nem tartja valószínűnek, ha fel is épül az akkumulátorfeldolgozó, az működni fog Gyöngyösoroszban.

s. i.

Gallup-felmérés

Már csak fél füllel rádiózunk

A *Népszava* hasábjain már többször olvashattunk azokról a vitákról, melyeket egyes rádióműsorok adásidejének átrendezése, illetve csökkentése okozott. Mint ismeretes, az új műsorrend idén március elsején lépett életbe. Kíváncsiak voltunk arra, hogy hogyan változott meg az egyes műsorok hallgatottsága, valamint tetszési indexe.

Nagy Márta, a Magyar Rádió munkatársa kérdésünkre elmondta, hogy a *Gallup Intézet* 1992. június 15. és 21. között reprezentatív felmérést készített a hét műsorainak fogadtatásáról. Eszerint: *az általános rádiózási kedv tavaly júniushoz képest hat százalékkal csökkent*, ami mintegy 60 perccel kevesebb rádiózást jelent. Mint azt megtudtuk, nemcsak csökkent, hanem némileg *át is rendeződött* a műsorok és csatornák hallgatottsága:

	Kossuth adó	Petőfi adó
	(részesedés a rádiózásra fordított időből):	
1991. június:	**43%**	**33%**
1992. február:	**44%**	**32%**
1992. június:	**39%**	**29%**

Néhány műsort konkrétan kielemezve Nagy Márta elmondta, hogy például a *Kossuth rádió Reggeli Krónika* című műsora veszítette a legtöbb hallgatót az eltelt időszak alatt. A hét végi műsorok közül változatlanul a *168 óra* és a *Vasárnapi Újság* a legnépszerűbbek. A 168 óra hallgatottsága nem változott (17%), tetszési indexe 90 pont. Közönsége némileg átrendeződött: amíg *Budapesten csökkent*, addig a *vidéki városokban nőtt* a műsor iránti érdeklődés. A Vasárnapi Újságot júniusban 3 százalékkal hallgatták kevesebben, mint februárban (16%). Nőtt viszont a hallgatottsága a diplomások körében.

Az *egyházi félórákat* — a felmérés szerint — a megkérdezettek átlagosan 3 százaléka hallgatta, főként az *alacsony végzettségűek*, illetve az 50 évnél idősebb korosztályok. E rétegekben volt a legnagyobb az érdeklődés a vasárnapi egyházi szertartás közvetítése iránt: a legkevésbé iskolázottak 20 százaléka, az idősek 14 százaléka hallgatta. Ugyanakkor *kevés hallgatója volt az esti irodalmi sávnak*, a kérdezettek 1 százaléka érdeklődött eziránt. A *Petőfi adó* leghallgatottabb időszaka a hétköznap 13.30—17 óra közötti. Ebben főként a hétfői kívánságműsornak, valamint a csütörtöki kabarénak van szerepe.

A *Danubius* rádiót leginkább a 14—17 éves korosztályok hallgatják — mondta a rádió munkatársa.

I. É.

Jászberény sem szereti Thürmeréket?

Eredetileg Gyomaendrődön szerette volna az MSZMP megtartani Szent István-napi ünnepségét, ám a helybéliek és az önkormányzat tiltakozása miatt *más helyszínt* kerestek: Jászberényt.

— Mit szól a jászberényi önkormányzat *Thürmerék* tervéhez? — kérdeztük *Forgács István* jegyzőt.

— Egyik budapesti szerdai napilapból értesültünk a Munkáspárt augusztus 21-re tervezett szabadtéri rendezvényéről — mondta a jászberényi önkormányzat jegyzője. — Máris *több tiltakozó telefont kaptunk* részben lakosoktól, részben *politikai szervezetektől*, az SZDSZ-től, a kisgazdáktól és a helyi MDF-től is. Az itteni 56-os szövetség pedig már *írásban* is tiltakozott Thürmerék rendezvénye ellen. Úgy érzékelem tehát, hogy Jászberény részéről is *kemény ellenállás* tapasztalható. A Munkáspárt helyi vezetésével is tárgyalni kívánunk az ügyről, s 12-én a *képviselőtestületi* ülés *napirendre* tűzi a kérdést.

— A Munkáspárt a tegnapi sajtótájékoztatóján *Vasas Joachim*, a párt elnökségi tagja kijelentette: szerinte Gyomaendrődön hisztériakeltés történt, egy önkormányzatnak *sincs engedélyezési jogköre*, minden törvényesen bejegyzett párt *ott tartja rendezvényeit, ahol kívánja.*

— Csakugyan, *jogi* véleményem nekem is ez: ha a Munkáspárt betartja az egyesülési és gyülekezési jogról szóló törvényt, s rendezvényét 72 órával a kezdés előtt bejelenti a rendőrségnek, s az egyéb törvényes feltételeknek is megfelel, úgy az engedélyezés joga a rendőrségé. Az önkormányzat állásfoglalása, nem találok jobb kifejezést, *érzelmi* ez ügyben. A képviselőtestületnek viszont *joga, sőt kötelessége a lakossági véleményt kifejezni.*

— török —

Felszámolás fenyegeti a legnagyobb kombinátokat

Borbajokra külföldi orvosság?

Idén legalább a termés jónak ígérkezik Gy. Balázs Béla felvétele

A meghívó a mai napra szólt, az Állami Vagyonügynökségtől érkezett. A Hungarovin Részvénytársaság és a Henkell Söhnlein vállalat között megkötött privatizációs ügylet lezárásaként a részvények átadására és az ellenérték átvételére kerül sor Budafokon. A Hungarovin az első boripari vállalat, amelyet ilyen jelentősen privatizáltak. A Henkell Söhnlein ugyanis 75 százalékos tulajdont szerzett a budafoki borgazdaságban. A több mint 30 országban bort és pezsgőt forgalmazó cég nagy tervekkel érkezett a budafoki borosokhoz. Ez nemcsak a fejlesztést, a technikát, a technológiát jelenti, hanem a piacot is, remélhetően 15—20 ezer szőlőtermelő gazda árujának teremt felvevőhelyet.

A *budafoki* cég nagyarányú privatizációja kiemelkedő esemény azért is, mert a többinél nem történt hasonló. Sem *Egerben, Tokajban, Badacsonyban, Kecskeméten.* Öt-hat boripari vállalatnál van *érdeklődő*, ebből kettőnél magyar lenne a befektető, de megoldás egyelőre sehol sincs. A válságos élelmiszerágazatok — hús, gabona, baromfi, konzerv és bor — közül *a legmélyebben* e legutóbbi áll. *Ez az az ágazat, amellyel mintha a szaktárca irányítói sem tudnának mit kezdeni.*

E súlyos helyzet okozója részben a belföldi kereslet drasztikus visszaesése, másrészt a keleti piacok elvesztése. A szovjet piac összeomlásával a boripar valóban a padlóra került. Hiszen oda, valamint az NDK-ba, Csehszlovákiába és Lengyelországba összesen 2 millió hektoliter bort szállítottak évente. Ebből a legnagyobb tétel, 1,3 millió hektoliter, a volt Szovjetunióba került. Ugyanebben az időszakban a nyugat-európai piacokra háromnégyszázezer hektoliternél több nem kellett. Egyszerűen azért, mert nekik is van boruk, és a konkurencia sehol nem kívánatos bizonyos szinten túl.

Mindez azonban csak egyik oka a boripar válságának. A *szőlő*, vagyis az alapanyagtermelés *már évek óta privát kézen van*, akkor is, ha a területet vagy magát az ültetvényt még nem nevesítették. A borászatban viszont mintegy 20 százalék van csak magánkézen, és 80 százalék még mindig a szövetkezeti vagy állami tulajdon aránya. A magántermelők, kisgazdaságok sehogy sem tudnak a nagy borgazdaságokkal együttműködni.

Olyan hatamas boripari kombinátok, amelyek óriási tárolótérrel, hordókkal, pincékkel, egyéb berendezéssel rendelkeznek, most a *felszámolással küzdenek, pincészeteket zárnak be.* Csökkentik a palackozókban a létszámot. Az ott dolgozók *tanácstalanok és tájékozatlanok*, helyzetük kilátástalan, még akkor is, ha felmondáskor végkielégítést kapnak. A helyi vezetők közül ki amerikai, ki portugál befektetővel tárgyal. Csak hát az is eldöntetlen, hogy milyen mértékben fogadjanak külföldi befektetőket az ágazatba. Holott szakemberek állítják, az *állam kezében megvannak a törvényes eszközök, amelyekkel biztosíthatják a magyar borok védelmét.*

Van olyan borgazdaság is, amely a pénztelensége következtében már csődöt jelentett — a Dél-alföldi Pincegazdaságról van szó. Sikerült megegyezni a hitelezőkkel: az adósság 55 százalékát még az idén kell kifizetniük, 45 százalékot pedig 1993. június 30-ig.

A pénztelenség miatt *vergődnek* a boriparban éppúgy, mint a szőlőtermelésben. A gazdák ezeket a nagy értékű ültetvényeket *még nem vágták ki, de már kevesebb ráfordítással gondozzák.*

Egyes irányítói körökben megszületett az az elmélet, hogy mivel ezeket a borászati üzemeket hatalmas nagy forintértékük miatt nehéz privatizálni, szervezzenek körülöttük *pinceszövetkezeteket*, így van ez az *osztrákoknál, a németeknél és a franciáknál* is. Igen ám, de ott alulról szerveződtek a pinceszövetkezetek.

Az optimistább szakemberek szerint három-négy év múlva rendeződnek a dolgok, ha az üzemek megtalálják a módját, hogy külföldre, például a FÁK országaiba exportáljanak. *De mi lesz addig? Mi lesz útközben?* Különösen mi lesz az idén szeptemberben? Néhány hét múlva ugyanis megkezdődik a szüret, és jó termés ígérkezik. Ki veszi meg a szőlőt? Ki dolgozza fel, és ki értékesíti? Mi lesz a több százezer termelővel? És mi lesz az óriási értéket képviselő gazdaságokkal? Sajnos kérdésekből is túl jó a „termés".

Lendvai Vera

Az öngyilkosság nem humánus halál

Huszonkét perces haláltusa a SAT 1 műsorában. A német Humánus halálért küzdő társaság egyik depresszziós tagja gyógyszerkeveréket vett be, és videokamerája segítségével megörökítette a rettenetes pillanatokat. A Ferenczy-Europress szerint azért került a film képernyőre, mert a szerkesztők szerint tájékoztatni kell a nézőket: „ezzel a módszerrel hatékonyan kezelhető sok beteg."

— A humánus halálra törekvő mozgalmak nagyon pozitív célokat tűznek ki, elsősorban azt, hogy a haldokló a lehető leghumánusabb körülmények között élje meg élete utolsó óráit — válaszolta kérdésünkre *dr. Tringer László* egyetemi tanár. Azonnal hozzá kell tennem azonban, hogy *az öngyilkosság nem humánus halál.* Én ugyan nem láttam ezt a filmet, de bemutatásával nem tudok egyetérteni, pláne azzal, hogy bármely betegség így „gyógyítható".

— A depressziós vagy halálos betegek esetében sem tudja elfogadni ezt a megoldást?

— Nem. A depressziós betegeket meg lehet gyógyítani. A halálos betegek esetében pedig felvetődik az aktív *eutanázia kérdése*, amely *sem jogilag, sem etikailag nincs megoldva*, nincs szabályozva, s addig semmilyen lépést nem tehetünk. Mint ember, mint orvos, mint amatőr filozófus azt mondom, *nem támogathatjuk semmilyen körülmények között, hogy valaki tudatos elhatározással vessen véget életének.*

— Egy ilyen film bemutatásának milyen társadalmi hatása lehet?

— Ismerek olyan kutatásokat és mint gyakorló pszichiáter egyéni tapasztalataim alapján is mondhatom, hogy nem egy beteg állapotának súlyosbodásában vagy a végső tett elhatározása szempontjából az ilyen jellegű hatások szerepet játszanak. Tehát a választott módszerrel, hogy a televízió öngyilkosságról filmet mutasson be, *nem tudok egyetérteni.* Számolnunk kell azzal, hogy éppen azok az emberek, akik döntésükben a borotvaélen táncolnak, a tv-ben látható agresszív, önpusztító jelenetek hatására könnyebben követik el tettüket.

(sámán)

Az üzletrész olcsón cserél gazdát

A Földművelésügyi Minisztérium *az átalakulásról adatszolgáltatást kért* csaknem 1400 szövetkezettől, 896-an válaszoltak is. Általában onnan nem küldtek információt, ahol nehezebben mennek a dolgok, netán ötletszegény a vezetés — állapította meg *Raskó György* közgazdasági államtitkár. A vagyonnevesítés 270 ezer aktív és 380 ezer nyugdíjas tagot, valamint 20 ezer alkalmazottat érintett. Ezenkívül még 470 ezer volt tag vagy annak örököse is üzletrészhez jutott. A kárpótlási hivatalok megkeresése alapján aranykorona-értékben számítva *a szövetkezeti földtulajdon 71 százalékára jelentettek be igényt.*

Nagy az ellentét az aktív dolgozók és a nyugdíjasok között. Az aktívak biztos munkahelyet, jövedelmet akarnak, és fejlesztést szeretnének. A nyugdíjasok és a kívülállók azonnali osztalékot várnak. Mindezek következtében már most tapasztalható, hogy *a nyugdíjasok eladják üzletrészeiket.* Rendszerint az aktívak a vevők, ám mindössze a névérték 10-15 százalékáért. A minisztériumban azon gondolkodnak, hogy azok, akik megvásárolnák az üzletrészt, de nincs készpénzük, kapjanak hitelt, ám akkor legalább a névérték 70-75 százalékát fizessék. Ez ugyan nem piackonform megoldás — mondta az államtitkár —, inkább szociális lépés a részükről. Ugyanakkor felhívják a nyugdíjasok figyelmét, ha a vezetőség nem képes jó, legalább középtávú üzleti tervet készíteni, akkor a vagyonrészüket akár selejttehénben, akár csirkében vagy alkatrészben kérjék ki, mert másképpen *minden vagyonuk elvész.*

Az ötlet jó, de további vitákat szülhet. Éppen a tegnapi tájékoztatón hangzott el, hogy a *farmergazdálkodás feltételei nincsenek meg*, az átalakulás viszont nem „cégtáblaátfestést" jelent, hanem valóságos tartalmi átalakulást követel.

Elhangzott még, hogy az idén 500 ezer tonna gabonát megvásárol a kormány, lényegesen *magasabb áron, mint a többi ajánlkozó*, és készpénzért. A bankok, amelyek likviditástöbblettel rendelkeznek, már jelezték az FM-nél, hogy készek e célra hitelt nyújtani. Az FM a felvásárolt gabonát tőzsdén keresztül értékesíteni fogja, egy részét pedig tartalékolja.

A kormány elé terjesztették azt a javaslatot, hogy gabonakereskedőknek hitelt nyújthassanak 10 százalékos kedvezménnyel.

L. V.

MVSZ-kongresszus

A Magyarok III. Világkongresszusa — az utóbbi hetek kétkedései ellenére — 54 év múltán újra összegyűlik: ha lánchidat nem is, de talán pontonhidat építhet a politikailag és vallásilag megosztott magyarság között — hangzott el a Magyarok Világszövetségének tegnapi sajtótájékoztatóján. A kongresszus szervezőbizottságának tagjai elmondták: a találkozóval — amelynek költségvetése 47 millió forint lesz, a parlament által erre a célra megszavazott 27 millióval szemben — egy időben zajlik majd a *Magyarok Világszövetségének* küldöttközgyűlése, amelyre 180 delegátus érkezik. A küldöttek három régió — Magyarország, a Kárpát-medence és a nyugati (európai és tengerentúli) országok — magyarságát képviselik. A nyugati országokban még tart a küldöttek megválasztása. Minden régiót 60 személy fog képviselni.

A világkongresszuson a Kárpát-medencéből 700-800, Magyarországról 400, a nyugati régióból pedig 400-500 vendég vesz részt. A találkozó kísérőeseményei közül az *Egerben* rendezett magyar filmművészeti napok már megkezdődtek. Augusztusban lesz még többek között a VII. Anyanyelvi konferencia, a Hagyományőrzők testvértalálkozója, a III. Magyar Orvostudományi Találkozó, a Magyar Filozófusok I. Világtalálkozója és a Magyar Írók I. Világtalálkozója. A világkongresszus augusztus 18-án istentiszteletekkel kezdődik. Másnap koszorúzások lesznek a 301-es parcellában, a Bem-szobornál, a Washington-szobornál és a Hősök terén, majd *Csoóri Sándor* nyitja meg a világkongresszust a Budapest Kongresszusi Központban.

(MTI)

A Magyar Népköztársaság
Művészeti Alapja
és a Magyar Televízió
Képzőművészeti Osztálya
meghívja Önt
a Vigadó Galériába

PÁPAI LÍVIA

gobelinművész
kiállításának megtekintésére

Nyitva:
1986. április 12— május 1.
a TV Galériájának adásnapja:
1986. április 24.

A kiállítást rendezte:
D. Fehér Zsuzsa dr.

A katalógust tervezte: Sós László és Kemény Éva
Fotó: Schickmann Béla
Felelős kiadó: Fazekas János
Ára: 10 Ft

86-492 GENERALART Nyomda - Dorog

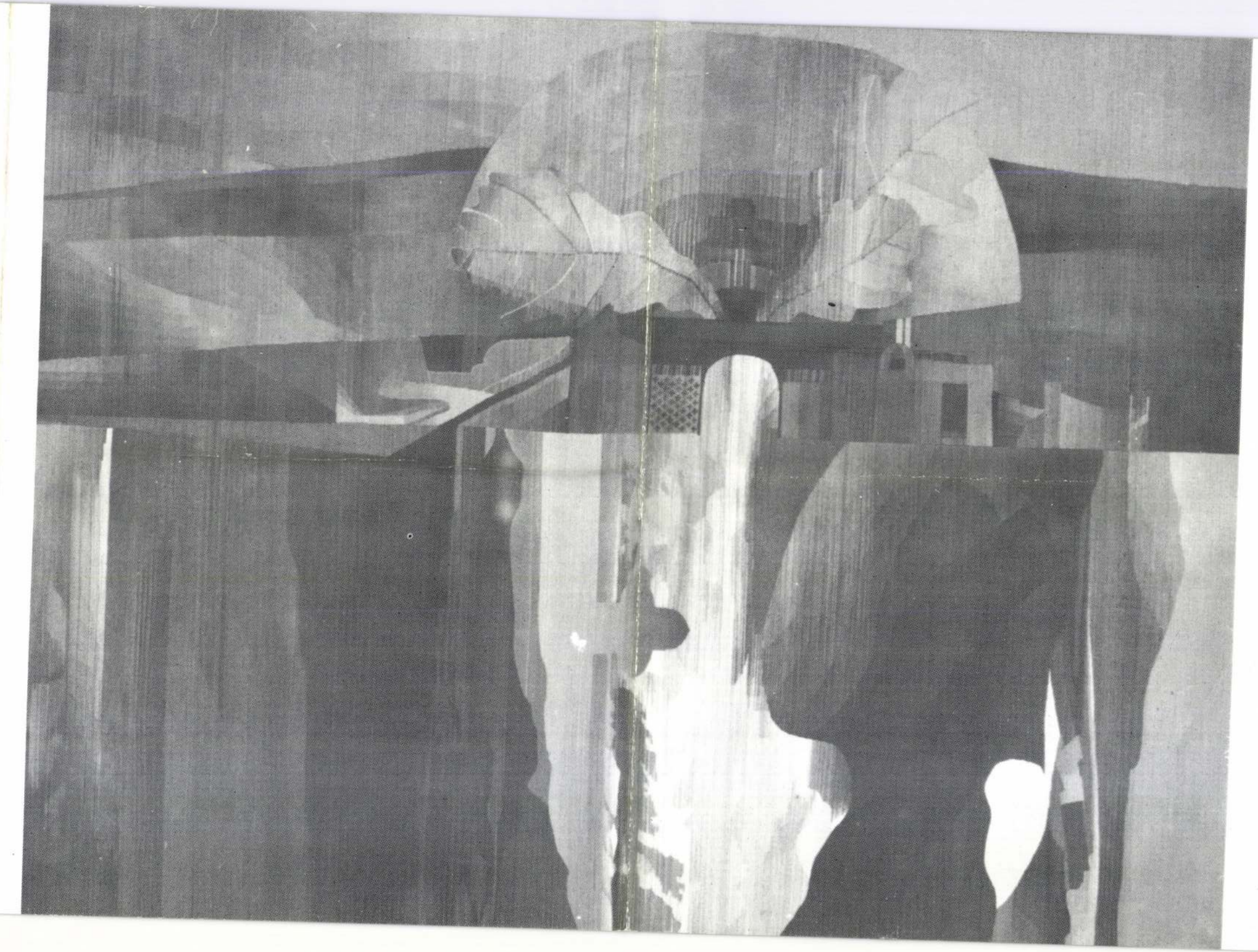

a TV GALÉRIÁJA Pápai Lívia

Szeretek szőni, kezemmel játékosan babrálok a fonalakkal, lábammal ösztönösen váltogatom a szálakat, miközben fejemben elkalandoznak a gondolatok. Azokból is szövedék alakul, ahogyan ceruzás vonalaimból a papíron.
Szeretem, hogy egyedüllétemben meglátogatnak az elmúlt napok eseményei és hosszan elgondolkodtatnak. A széteső gondolatok összeillesztgetése elszórakoztat és a dolgok megértése felé sodor.
Szeretem a gyapjú nyers melegségét, színes fonalak fényét, ahogyan a szekrényben várakoznak. A gobelin első pillanattól a szobámban aggódásom és kétkedéseim között készül el. Sohasem tudnék a lakásomtól különálló műhelyben dolgozni. Az életem eseményei, érzelmeim, gyermekeim háztartásom és a munkám csak együtt érvényesek.
Kedvelem az elvont, sokrétegű, a megfejthetőség határait súroló dolgokat. Mint ilyen, elsősorban kitüntetett élvezet számomra a zene.
A zene olyan különleges dimenziókba segít, amelyekben a valóságnál érzékletesebben és oldottabban élem át az épp aktuális témáimat. A zene elringat szétszívódik, érzelmeket kavar föl, amikhez tárgyak, formák, téri szituációk adódnak és csak lassan, sokszor hónapok elteltével rendeződnek egy kép logikus rendszerévé, amelyből terv vagy gobelin készülhet.
A zenei élmények, egy vers sűrített pergőképei és a normális élet eseményei között a legszabadabb asszociációk keletkeznek bennem.
Tudatos szándékom, hogy lazán érintkező, egymásba szűrődő, vagy áttűnő kép-részleteim együtthatását a szövés technikájával megvalósítsam.

Pápai Lívia

Csoportos kiállítások:

1979 Pécsi Galéria
1980 Textilbiennále Szombathely
1981 Vigadó Galéria
Magyar Intézet, Berlin
Bartók 32 Galéria
1982 Hannover
1983 „Gobelin 83" Bartók Galéria
Várszínház Galéria
1984 Textilbiennále Szombathely
Ernst Múzeum
1985 OMÉK Kiállítás
Műcsarnok

1955 szeptember 6-án Pécsett született

Magyar Iparművészeti Főiskolán 1981-ben szerzett diplomát.

1985 óta a Fiatal Iparművészek Stúdiójának elnökhelyettese

1979 Főiskolai nívódíj
1980 Textilbiennále díja
1983 Operaház pályázat II. díj
1984 FIS díj
1985 OMÉK különdíj

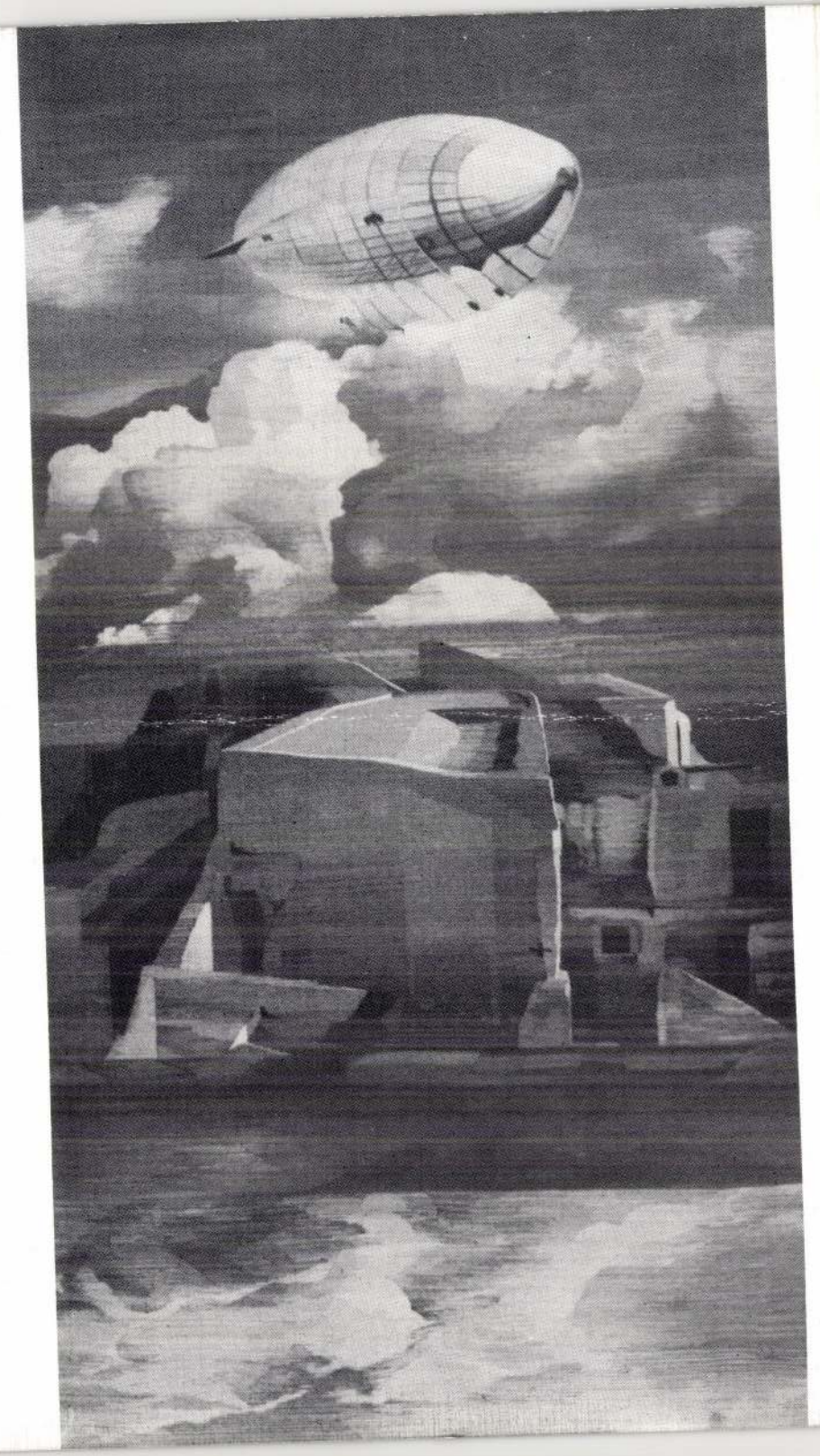

KIÁLLÍTOTT MŰVEK
GOBELINEK
KLASSZIKUS SZÖVÉS

1. Textilgrafika-emlék 1980 200x200 cm
2. Textilgrafika I. 1980 130x130 cm
3. Textilgrafika II. 1980 100x100 cm
4. Óda 1980 40x30 cm
5. Kis oltárkép 1980 70x25 cm
6. Textilgrafika III. 1980 100x100 cm
7. Elsüllyedt katedrális 1981 180x240 cm
8. Tiszta víz 1983 200x200 cm
9. Léghajó I. 1982 260x130 cm
10. Léghajó II. 1984 260x130 cm

RASZTER SZÖVÉS:

11. Hommage á Radnóti 1984-85 240x200 cm
12. El ne ess! 1985-86 130x130 cm
13. Babaház 1986 130x150 cm
14. Egymásra nézve 1986 100x70 cm

CERUZARAJZOK:

15. I.P.V. 1985 70x130 cm
16. Valakire várva 1985 80x180 cm
17. Időben 1985 100x70 cm
18. Gyökeret keresve 1985 100x70 cm
19. Babaház 1985 70x40 cm
20. El ne ess! 1985 130x130 cm

Collage-ok, fotó 1985-86 60x50 cm

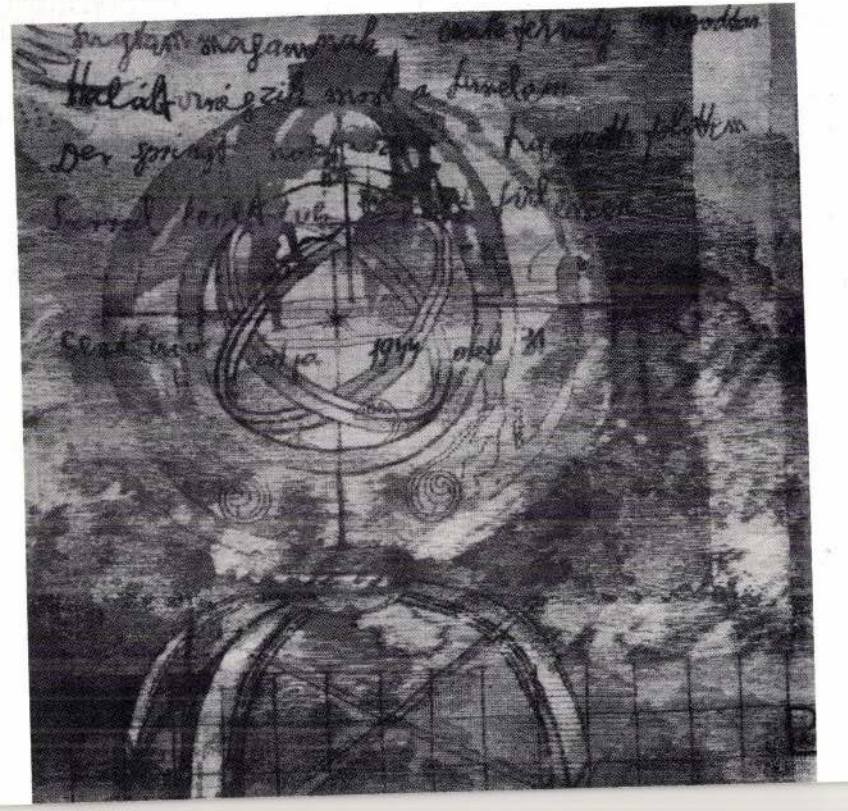

Pápai Lívia

1979-ben végzett az Iparművészeti Főiskolán, 1981-ben ugyanitt a Mesterképzőn. Már 1980-ban elnyerte a 6. Fal és Tértextil Biennálé díját, 1992-ben pedig a 3. International Textile Fair Competition Kyotoban rendezett kiállításán a Hagyományos Technika Díját. Elnyerte a három éves Kozma Lajos ösztöndíjat, részt vett Grazban a 8. Nemzetközi textilművészeti szimpóziumon 1992-ben, „Convergence" címmel workshop vezető volt Portlandban 1996-ban. Egyéni kiállítása volt többek között a Fiatal Művészek Klubjában /1982/, a Vigadó Galériában /1986, 1994/, a soproni Festőteremben /1988/ és a szentendrei Péter Pál Galériában /1993/.

Pápai : A gobelinszövés diszharmóniában van a modern korral, nem lehet ezen a „nyelven" úgy beszélni, mint a természetes napi kommunikációban. Engem különben is a valós élet érdekel, a régi műalkotások tanulmányozásától vagy a többiek munkájának megszemlélésétől nem leszek jobb. Az egyetlen mód az alkotásra, ha az ember nem előképeket figyel, hanem folyamatokat követ.

Torday Aliz: Háztartást vezetsz, gyerekeket nevelsz, fonalakat festesz, telefonálsz, faxolsz, benne vagy a textiles közéletben, kiállításaidat szervezed, katalógusaidat készítteted, olykor előadásokat tartasz külföldön és a többi... Ezek lennének a „folyamatok"

Pápai: Ezek is. Ezek nélkül, begubózva nem is tudnék élni. Ezekhez jönnek még az ember belső történései, érzelmei, gondolatai. Mindig is hatással volt rám a megfejthetőség határait súroló zene. Meg az irodalom!

Interjú Pápai Líviával, 1996. (részlet)

PÁPAI LÍVIA

A Körmendi Galéria kiadványai

A Kortárs Magyar Művészet CD-ROM válogatás a magángyűjtemény anyagából. Közel száz, jórészt élő művész több mint 400 alkotása szerepel a CD-n. Az életrajzok és képelemzések, melyeket a CD három nyelven tartalmaz, a legkiválóbb magyar művészettörténészek munkái.

Pápai Lívia T

A Körmendi Galéria vállalja irodák, irodaházak, lakások berendezését műtárgyakkal, bérlet, lízing formájában is.
Szakértőink segítségével 4000 műtárgy közül választhatja ki azokat, amelyek között szívesen töltené idejét, amelyek szebbé teszik életét.

Referenciák bemutatása és információ:

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

Budapesten: 1146 Bp., Thököly út 41.
Telefon: 467-04-011 Fax: 467-04-00

Sopronban: 9400 Sopron, Templom u.18.
Telefon: 06/99-524-012 Fax: 524-013

e-mail: kormendigaleria@mail.datanet.hu • www.kormendigaleria.hu

Köblitz Birgit

1960-ban Lipcsében (D) született
1985-ben a Hallei Képző- és Iparművészeti Főiskola (D) üveg szakán diplomázott
1986 óta Magyarországon szabad foglalkozású művész
1993 óta készít üvegobjekteket

Egyéni kiállítások:

1994 Görög Templom, Vác, **1996** Grécs Galéria, Nagymaros
1998 Artra Galerie, New Vennep; Museum van der Togt (NI)
2000 FISE Galéria Budapest; Szerb Templom, Balassagyarmat
2001 Prím-Kert Galéria, Nagymaros

Válogatás a csoportos kiállításokból:

1987 Fiatal Iparművészek, Vigadó Galéria, Budapest, **1991** Magyar Üveg Árkád Galéria, Budapest, **1994** Heim und Handwerk, München (D), **1994/95/96/00** Üvegszimpózium, Bárdudvarnok, **1995** Paradoxon Iparművészeti Múzeum, Budapest, **1995/00** Üvegszimpózium, Glasmuseum, Frauenau (Dd), **1996** Messe für Kunsthandwerk, Grassimuseum, Leipzig, **1996/97/98** Nemzetközi Művészkönyv, Győr, Budapest; Braucksmann Galerie Heemstede (NI); Magyar Intézet, Párizs (F), **1997/99** XV., XVI. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, **1998** Kortárs Magyar Üvegművészet, Győr, **1998/01** International Glass Kanazawa (JP), **2000** MM.trans-glass.hu, MAVA, Madrid (E), **2001** Szobrászaton innen és túl és Magyar iparművészet, Műcsarnok, Budapest

....„Üvegeivel lépett az épületek kereteiből, tekinthetjük ezeket a műveket, szobroknak, plasztikus festményeknek, meditációs objektumoknak. (...) De szem előtt tartja a közönséget is, megfogadva egy művészetára tanácsát: mindig nézzünk lefelé is a művészet „üvegszőnyegéről".
„ A rogyasztásos technika segítségével a színes üvegből akvarellek születnek, az egymáson áttetsző, egymásba olvadó színek, a kemence a forróságában új minőséggé alakulnak. (...). Mindegyik önmagában zárt kis univerzum, mely egyszerre nagyon is anyagi természetű, de magában hordja a rejtett jelentést, mint a népmesék mágikus tárgyai, amik meg tudják védeni gazdájukat a gonosz erőkkel szemben, hiszen az eldobott fésű áthatolhatatlan, sűrű erdővé alakulhat, a tükörből tó lehet, a kaparó mocsárrá változhat, ha a főhős úgy akarja. Birgit üvegtárgyai is ilyen mágikus üzeneteket zárnak magukba, a színeken, a formákon átsejlik mindaz, amit alkotójuk megélt, a távoli földrészeken tett kalandos utazások élményeit, más földrészek színeit, érzéseit, de a hétköznapok egyszerű csodáit is."

Köpöczi Rózsa
művészettörténész

Krupiczer Antal

szobrászművész
(Kapnikbánya /Cavnic, RO/, 1944. február 28.)

1962-66 Faszobrászati Iskola, Arad,
1980-ig Vida Géza szobrászművész műtermében tanult és dolgozott.
1976: Országos Szobrászati I. díj, Bukarest
1982: Nagybányai Művésztelep Szobrászati I. díja
1987 ARTIS Szövetség I. díja

Egyéni kiállítások

1968., 1980., 1986: Nagybánya
1976 Bukarest, 1987 Köln
1989 Mátészalka
1990, 1995 Nyíregyháza
1991 Rovigo (OL)
1992 Gradisca (OL)
1993 EveArt G
1994 Vörösmarty T., Szfvár
1995 Vaja; Stockholm (SVE); Montreal (CA)
1996 Budapest,1997 Debrecen; Stockholm

Csoportos kiállítások

1975-76 Marosmenti Művésztelep, Makó
1980 Bukarest
1991 Erdélyiek a Gellért Szállóban
1992 Tájházi Múzeum, Debrecen
1993-99 Őszi tárlat, Nyíregyháza
1995, 1997 Debrecen
1996, 1998 Bucka gányó Nemzetközi Művésztelep (YU)
1998 Polasela (OL)

1980-ban műtermet épített Nagybányán, amelynek udvarán szabadtéri szoborkiállítást rendezett 25 nagyméretű szobrából. 1988 óta Nyíregyházán él. Monumentális plasztikákat, modern szobrokat, szobrászati architektúrákat és kisplasztikákat készít.

Szolláth György (részlet)

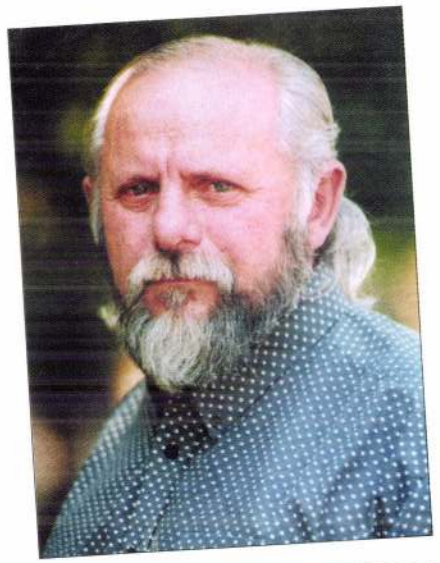

Kádár György

festőművész
Budapest, 1912. január 11.

1948-49 között az Iparművészeti,
1949-74 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára
1952 Kossuth-díj
1956 Munkácsi-díj
1972 érdemes művész
1976 kiváló művész
1982 Munka Érdemrend

Egyéni kiállítások

1962 Csók Galéria
1964 Róma
1972 Műcsarnok (kat)
1976 Szombathely
1986 Vigadó Galéria

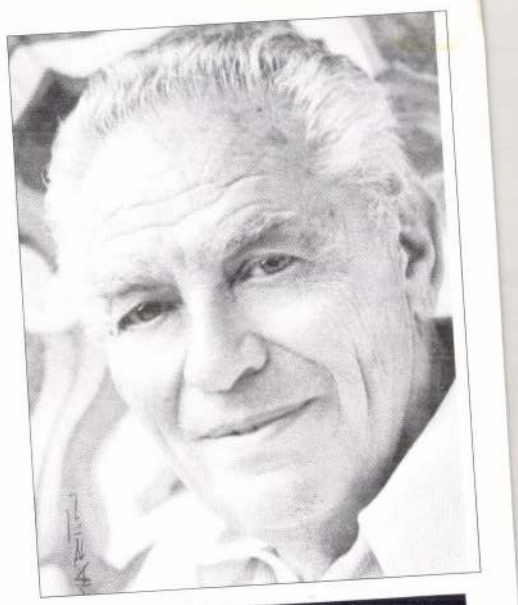

Budapesti szabadiskola, mesterei: Bortnyik Sándor, Gallé Tibor, Örkényi Strasser István; École Technique Supérieur Art et Publicité, Párizs. Az 1958-as brüsszeli világkiállítás magyar pavilonjának dekoratív falképét feleségével, Túry Máriával közösen készítette. Fiatalon bekapcsolódott a munkásmozgalomba. 1939-ben deportálták. A lágerben átélt megrázkódtatások hatására később expresszív, vészterhes hangulatú művek születtek. Több ideologikus művet, számos sgraffitót, mozaikot, pannót készített közintézmények számára.
Festői stílusa elsősorban a kubizmus és a konstruktivizmus elemeiből táplálkozott. A 60-as évek csendéletein egymásban megtörő síkok, szálkás, grafikus vonalakkal megrajzolt, a közvetlen látványtól elvonatkoztatott tárgyak szerepelnek. Későbbi művein sötét kontúrvonalú, a fekete és a fehér árnyalataiból felépülő, egymást átfedő, foltszerű mezők töltik be a teljes képfelületet. A 80-as évekre a konstruktív szerkesztésmód háttérbe került.

Erőss Nikolett (részlet)

KÖBLITZ BIRGIT KRUPICZER ANTAL KÁDÁR GYÖRGY

Női praktikával

Jól rímel a fotelok és a Lívia alkotta gobelin szín- és formavilága

Lívia egy másik műve ad ihletően szép hátteret a zenélésnek

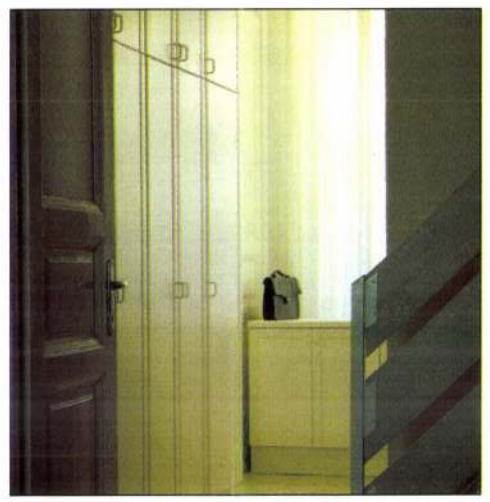

Az L alakú előszobából vezet a lépcső a tetőtérbe

A nappaliban is jól vegyül az ikeás a hagyományossal. A falat Lívia „ceruzarácsa" díszíti

Még gimnazista volt Pápai Lívia, amikor, megízlelve a szövés gyönyörűségét, életre szólóan eljegyezte magát a talán legnőiesebb alkotómunkával, a gobelintervezéssel és készítéssel. Nem véletlen tehát, hogy otthonában, a nappali részeként, akár egy mini bemutatóteremben, láthatjuk néhány, a közelmúltban készült művét. Ám nem afféle szentély ez, ahova csak a „beavatottak" léphetnek be, hanem nagyon is szerves része az egyébként tetőtérbeépítéses lakásnak.

– Ami a berendezkedést illeti, az első évek nem voltak éppen zökkenőmentesek. A férjem ugyanis kitartó szívóssággal ragaszkodott a mindkettőnk „előző életéből", innen-onnan származó régi bútorokhoz, míg én csak néhány, kortól független, ám míves, mesterszinten készített darabbal akartam benépesíteni közös hajlékunkat – mesél Lívia a kritikus időszakról. – Eleinte engedtem a szelíd erőszaknak, ám amikor bútorraktárrá vált környezetünk, női praktikához folyamodtam. Az általam nem kedvelt és fölöslegesnek ítélt darabokat a lakás egyik zugában kialakított, magamban „felejtőnek" nevezett, süllyesztőbe raktam. Majd a megfelelő lélektani pillanatban meg is szabadultam az ominózus bútortól. A mind tágasabbá váló lakás láttán a férjem is megbékélt törekvésemmel.

A nappali és a „bemutatóterem", ha szükséges, szeparálható is egymástól a „békebeli" dupla ajtóval

S hogy Lívia mennyire szereti a tágasságot, a jól kihasznált tereket, arra az is bizonyíték, hogy az alkotómunka és a három gyerek nevelése mellett, némi átalakításra is vállalkozott. Nevezetesen, az eredetileg nevetségesen parányi konyhát toldotta meg a spájzzal. E néhány négyzetméterrel ugyanis elérte, hogy a nappaliból ide kerüljön a mindennapi étkezés, a vele járó rendetlenséggel együtt. A főzés-étkezés fehérre hangolt színterében is tetten érhető Lívia „koncepciója": a bizományiból való régi konyhaszekrényt bátran társította ikeás bútorokkal. Az aránytalanul nagyra hagyott előszobát a népes család ruhatárát rejtő, szintén az IKEA-ból származó, jóképű gardrób-szekrények uralják.

A tetőteret, a fölújítás ellenére is, át kellett szabniuk. Az eredetileg egy térben hagyott 70 négyzetméteren csodálatos műtermet lehetett volna kialakítani, de akkor hol alszik a család? Ha ugyanis az előszobából nyíló két földszinti szobát rendezik be hálónak, akkor elvész a nappali! Ezért osztották föl a tetőteret két gyerek- és egy felnőtt hálóra, s a maradékban helyezték el Lívia műtermét. S hogy a falak könnyűek, illetve bármikor lebonthatók vagy mozgathatók legyenek, fakazettás pozdorjalapokból készültek.

A bútorok az iparművész feleség és a matematikus férj, engedmények árán, de végül is összecsiszolódott ízléséről vallanak. Lívia lelte például az alapos fölújításra szorult, rézveretes, hófehér lányszobabútort, aminek egy részével az ifjú hölggyé serdült leány hálóját rendezték be. A sublót, a hozzá tartozó asztalkával, a nappaliból nyíló műteremben pompázik. Amikor pedig a férj talált rá a cirbolyafenyőből készült hálószobabútorra, Lívia beleegyezően bólintott. Azóta ő is megszerette a különlegesen szép struktúrájú fából készült bútorokat.

Lívia otthonideálja az igazán színes világ. Egyelőre ugyan a fehér-fekete dominál, de mint mondta, pénz és idő kérdése, hogy valóban színesebb tónusra váltson.

Cz. C.

A bizományiból való lányszobabútor sajátságos hangulatot kölcsönöz a hálószobának

Ikeás és dédnagymama korabeli bútorok a megnagyobbított konyhában

A tetőtéri műterem polcrendszere, miközben nélkülözhetetlen a fegyelmezett munkához, látványnak is vonzó

DARABOS GYÖRGY FELVÉTELEI

Czeglédi Cecília:

A bútorok az iparművész feleség és a matematikus férj összecsiszolódott ízléséről vallanak

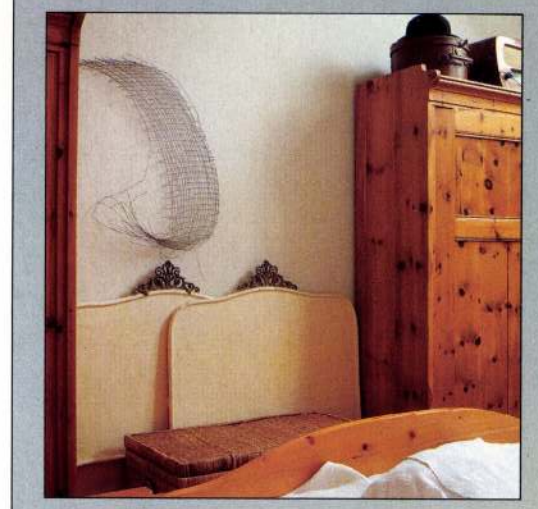

A szekrényen nyomon követhető a fenyő karakteres rajzolata. Másfajta szépség a régi vaságy támladísze, megint más az építkezésen lelt, műtárggyá alakított drótháló

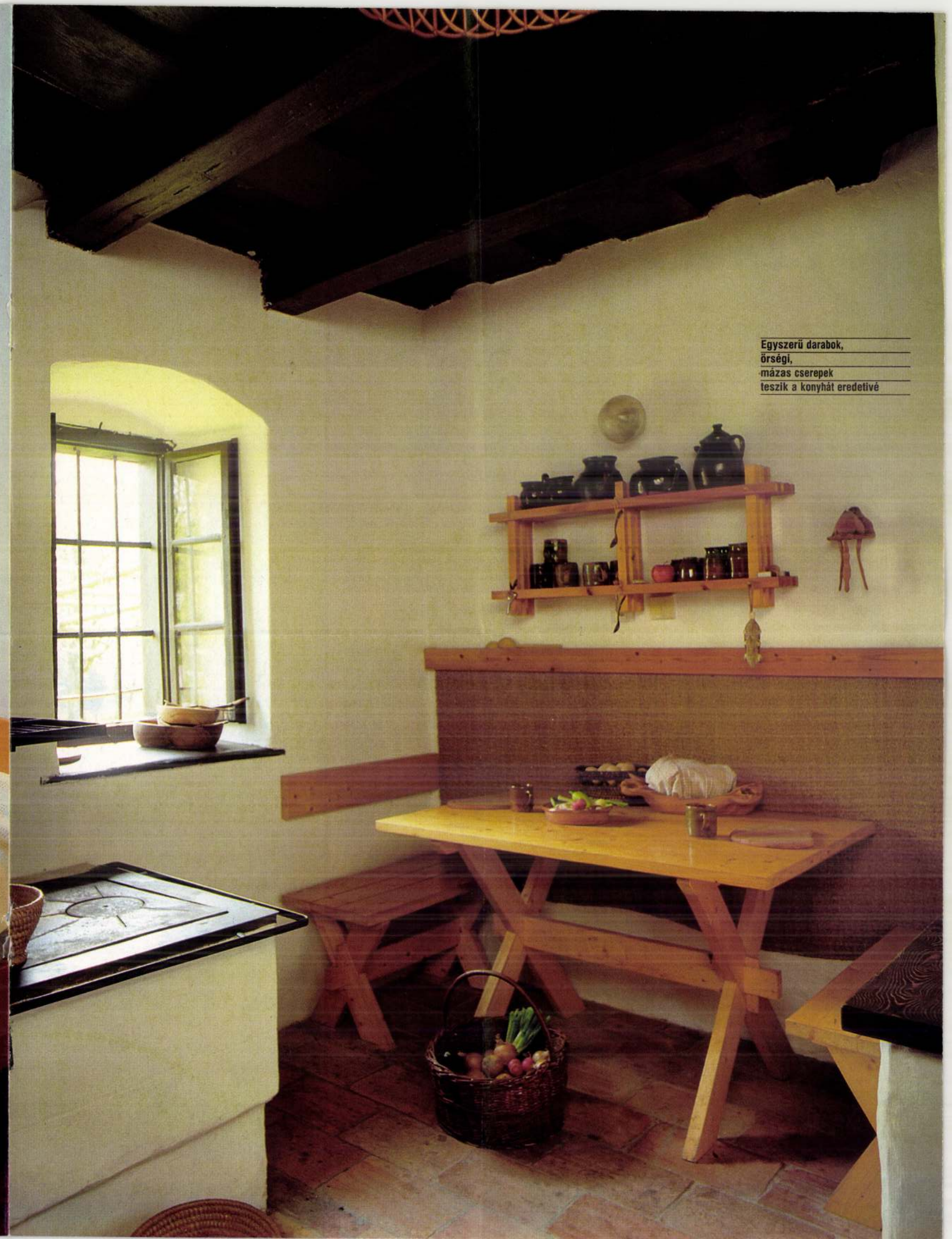

Egyszerű darabok, örségi, mázas cserepek teszik a konyhát eredetivé

PÁPAI Lívia

Új M. 1992. 11.

ÚJ MŰVEK — RÉGI ESZMÉK

Textil '92 • Lóska Lajos

Az idén nyáron ismét Szombathely lett, ha csak néhány hónapra is, a textilművészet központja, ugyanis — június 18. és augusztus 9. között — immár tizenkettedszer rendezték meg a *Magyar Textilbiennálét* és kilencedik alkalommal a *Nemzetközi Miniatűrtextil Biennálét*. Akit érdekelt tehát a hatvanas évek végén az alkalmazottból hirtelen autonómmá váló művészeti ág sorsa, elzarándokolt Vas megye fővárosába, a *Szombathelyi Képtárba*. A kirándulás végén azonban csak azt tudta megállapítani, hogy még mindig nem újult meg a magyar textilművészet, pedig erre az újjászületésre már a 80-as évek közepe óta várunk. A *Magyar Textilbiennálé*

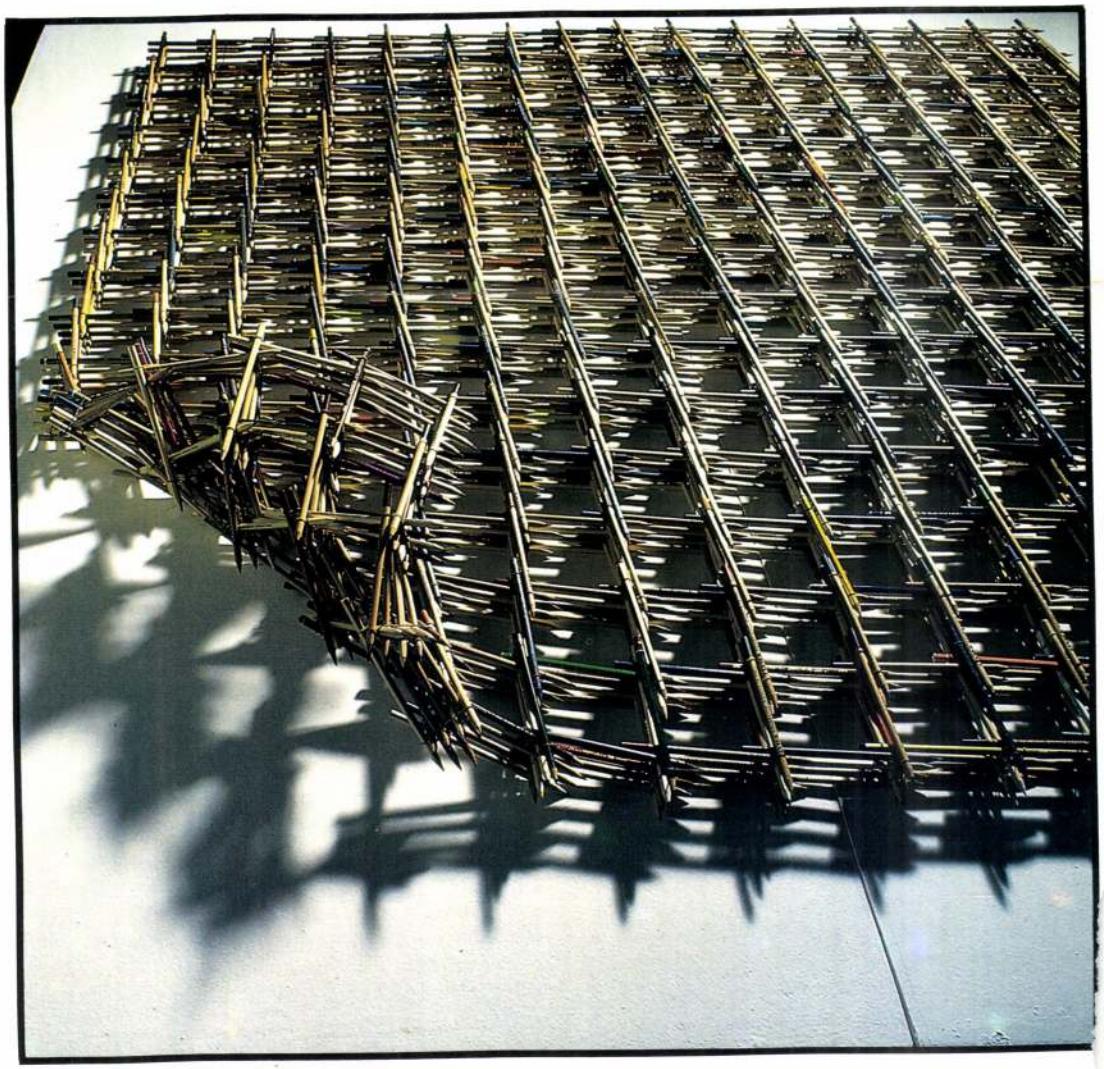

Pápai Lívia
Mutass mutatási 1991.

MA

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából **ÁGOSTON** *nevű kedves olvasóinkat.*

A Nap kél 5.45 nyugszik 19.36 órakor

Hírek, tudósítások, események közölhetők 14-től 16 óráig a 15-000-es telefonszámon.

Hírszerkesztő: **TROSZT ÉVA**

Szerkesztőségi hírügyeletes 16-tól 19 óráig a 15–000-es számon **VADÁSZ CSABA**

Talajerő

Mi a talajerő? A talaj ereje? Az erő, amit a talajból nyerünk? A paradicsom pirossága, a gyümölcsök üdítő zamata? Trágyázással, a szervesanyag visszajuttatásával növelhető? Ez bizonyára mezőgazdasági kategória. A talajerő terméstalag-növelő. Vagy mégsem? Ez az az energia, amitől megcsuszszan a föld, és házakat dönt, embereket temet maga alá? Az erő, amitől a talaj, mint egy óriás elindul, menetel és mozog? Vagy a talajerő az erő talaja? A hatalom forrása? Nem, ennek igazán nincs értelme. Létezik Talajerő-gazdálkodási Vállalat. Ő gazdálkodik ezzel az erővel. Tőzeget szállít, szennyvizet szivattyúz, lakossági tisztításokat vállal, gondozza a sírokat. Végtermékeinket helyezi el a talajba. A talajerő belőlünk növekszik, mi izmosítjuk erejét. **U. G.**

Időjárás

Túlnyomóan borult időre számíthatunk, többfelé várható eső, záporeső. A délkeleti, keleti szél időnként megélénkül, majd északnyugatira fordul és megerősödik. Hűvös marad az idő.

Vízállás: Mohács 218 cm, áradó, vízhő 21,4 fok, Őrtilos –48 cm, apadó, 18,0, Drávaszabolcs 56 cm, apadó, 18,3.

A magasztos

Az ókori Róma egyik nemzetségnevéből származik mai Ágoston nevünk, melynek jelentése: fennkölt, fenséges. Ma ünneplik még névnapjukat a Hermészek és a Mimózák.

— **Betonburkolatot kap** másfél kilométeres szakaszon a járda Zókon, az Arany János utcában.A jelenlegi lapok repedezettek, a járda inkább hullámvasúthoz hasonlatos. A régi betonelemeket felszedik és az új, temető felé vezető út alapjaként hasznosítják.

— **A 210. tanítási év** kezdődik idén a Garéi Általános Iskolában. Magas kora ellenére az épület állaga jó, ami a folyamatos karbantartásnak köszönhető.

— **Felújították az orvosi rendelőt** Pécsdevecseren. A községházán található rendelőt kicsempézték, új berendezésekkel látták el. A beruházás mintegy félmillió forintjába került a helyi önkormányzatnak.

— **60 mázsa ivadék pontytyal és keszeggel** lett gazdagabb a boldogasszonyfai Horgásztanya Kemping. Az évközi telepítés nyomán nagyobb horgászsikerekre számíthatnak a pecások.

— **Beiskolázási segély Drávapalkonyán.** 36 általános iskolásának megveszi tankönyveit, illetve szociális helyzetük alapján további 1500-3000 forintos segélyben részesíti őket a drávapalkonyai önkormányzat. A 9 középiskolás tanévkezdését fejenkénti 5000 forinttal támogatja.

— **Új vízmű** műszaki átadására kerül sor Bogádmindszent és Hegyszentmárton határában. A 31 millió forintos beruházással már korábban elkészültek, azonban a vizet vastartalmától megtisztító berendezés eddig nem működött megfelelően.

— **Elkészült a telefonközpont** Gödrén, a Rákóczi utcában. A MATÁV faluprogramjának keretében létesített központhoz, illetve a majdan bekötendő vonalakhoz a helyi lakosság fejenként 50 ezer forinttal járult hozzá.

— **Felújították a kultúrházat** Hegyszentmártonban. A tető és a födém helyrehozatala mellett korszerűsítették a vizesblokkot, illetve új helyiségeket is létesítettek.

— **Nagy kapacitású szivattyúház** épült Husztóton. A beruházás 20 millió forintba került. A tervek szerint Orfű és Abaliget is rácsatlakozik majd a husztóti vízműre.

Szabad út a magánkiadások előtt

Hallottam egyszer egy gonoszkodó megjegyzést, miszerint ha eldobunk egy követ, az biztos költőt talál. Lehet, hogy vannak, akik sokallják a megjelenő „érthetetlen" versek sokaságát, ők bizonyára nem sejtik, hogy amik a lapokban, könyvekben kinyomtattatnak, csak a jéghegy csúcsa (ha nem is mindig esztétikai értelemben). Hisz hányan vannak, akik verselnek, prózát, mesét írnak, állítólag csak maguknak – de kiben nincs meg a vágy, hogy egyszer nyomtatásban lássa saját nevét, alatta a művel? Manapság sokan írnak visszaemlékezést, régi naplók kerülnek elő fiókok mélyéről.

Néhány éve még létezett a Kiadói Főigazgatóság nevezetű, jórészt cenzori munkát végző intézmény, mely engedélyezte egyes művek kiadását, s ha nem tetszett neki, hát betiltotta. Hála istennek, mindez mára a múlté, s voltaképp mindenki azt ad ki, amit akar. Persze, az igényes kiadók ma is megnézik, mivel lépnek a közönség elé, a *minőségi mércéből* nincs mód engedni.

Mégis, mindazon tollforgatók előtt is megnyiltak a lehetőségek, akikkel korábban a nagy kiadók nem álltak volna szóba. Most szigorúan magánkiadásban bármelyik nyomda vállalja műveik közrebocsátását – megfelelő fizettség ellenében.

Deák László, a budapesti Orpheus Kiadó igazgatója elmondta, hogy ma is sok olyan kézirat kerül hozzájuk – zömében versek –, melyek tisztességes szándékkal, sok esetben kultúráltan vannak megírva, azonban alapvetően *dilettáns* munkák, ezért a kiadó nem vállakozhat kiadásukra. Amit segítségképpen nyújtani tudnak, ha a szerző mégis a magánkiadás mellett dönt, hogy megbízás alapján (tehát szintén fizetségért) valaki elvégzi a kézirat átfésülését, szerkesztést, kontrollszerkesztést. Ezeket ugyanis semmilyen megjelenő könyv nem nélkülözhetné – nagy szomorúság, hogy mégis akad rá példa bőven.

Sok esetben mindezeket a munkákat a nyomda látja el. Megtervezik a könyv arculatát, kötését, címlaptervét. A kinyomtatott példányszám általában 500 és 1000 között mozog, ugyanis kevesebb példánynál is ugyanennyit kellene fizetni, hiszen ha csak egyetlen könyv készül, azt is ki kell szedni, ki kell nyomni, be kell kötni. Bár a költségek esetenként és nyomdánként roppant változóak, egy 2-3 ív terjedelmű, puha fedeles könyv mai előállítási ára 100 ezer forint körül mozog. **M. K.**

Cybele Mair Roberts kanadai tanárnő az origami, a japán papírhajtogatás művészetére tanítja a zengővárkonyi óvodában a gyerekeket. A tanárnő nyelvünket megtanulni érkezett az országba.
Fotó: Szundi György

Közlemények

Engedelmességi tanfolyam indul szeptember 7-től a Pollux Kutyaiskolában. Érdeklődni a 337-009-es számon lehet, vagy 8-tól 11 óráig a vasasi 6-os Csárda melletti kiképzőhelyen.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagypapánk, apósunk

GYŐRVÁRI JÓZSEF

sellyei lakós életének 72-ik évében elhunyt. Temetése augusztus 30-án, délután 3 órakor a sellyei temetőben lesz.

Gyászoló család
(94272)

— **Zenés áhítatot** tart ma 18 órakor a Pécsi Madrigálkórus Pécsett, a Szent Ágoston plébániatemplomban, ahová várnak minden érzékeny lelkű érdeklődőt.

— **Vízbefogadó aknát építettek** Mázán. A beruházáshoz kapcsolódóan a vízelvezető árok egy hosszú szakaszán csöveket fektettek le, az árkoknak új formát adtak, megtisztították a gaztól és az akácok vadhajtásaitól.

— **Aszfaltos kispályát** építenek Szulimánban. A Baranya Megyei Közgyűléstől 200 ezer forintot nyertek el erre a célra. A pálya alkalmas lesz teniszezésre, focizásra és egyéb sportversenyek megrendezésére. A létesítmény a falu egyik legszebb helyén fekszik.

04 - 05 - 07

Tegnap Pécsett, a József utcában korhadt fa dőlt egy autóbuszra. A kidőlt óriást a pécsi tűzoltók távolították el.

A Pécsi Rendőrkapitányság Vizsgálati Alosztálya eljárást folytat K. J. és társai ellen lopás büntettének alapos gyanúja miatt. Nevezettek 1993. május és június hónapokban Kertváros területén ajtógomb-felhúzás módszerével VW típusú személygépkocsikat nyitottak fel és abból műszaki cikkeket tulajdonítottak el.

Kérjük azon személyeket, akiknek a személygépkocsiját a fenti helyen, időben, valamint hasonló módszerrel felnyitották és még nem tettek feljelentést, hogy jelentkezzenek a 411-666/1453-as telefonon, vagy személyesen a Pécsi Rendőrkapitányság Pécs, Vargha Damján u. 3. II. em. 225. sz. hivatalos helyiségében bármely munkanapon 8.00 órától 15.00 óráig.

Méregbe borult Nagykozár

Szárad, hullik a nagykozári gyümölcsfák levele – no, nem a szárazság miatt! Oda a káposzta, a paradicsom; s élvezhető lesz-e az idei gyümölcstermés? A nagykozáriak dühöngenek: a bogádi Zengő Gyöngye Termelőszövetkezet lepermetezte a múlt hétvégén a falut övező napraforgó-táblákat, s a méregből jócskán jutott a kozári kerteknek is.

A helyi önkormányzat nem kapott előzetes értesítést a permetezésről, ami jelentős kárt okozott a falunak. Becslések szerint a nagykozári gyümölcsösök 80 százalékában okozott kárt a repülőgépről helytelenül permetezett szer. Még a házak teraszainak muskátlijai is megsínylették a méregáradatot.

A helybéliek aláírásgyűjtést kezdeményeztek, hogy a károsultak igényeit megtéríttessék a bogádi TSZ-szel.

Lottószámok

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a 35. heti lottósorsolás kihúzott nyerőszámai a következők:

6, 22, 65, 78, 79

Civil szervezetek Alsómocsoládon

Alsómocsoládon egymás után hozzák létre lakossági kezdeményezésre a polgári szervezeteket. Július 27-én 45 fővel vagyonvédelmi csoport alakult. Hetente 3-4 alkalommal körútakat, szemléket tartanak a településen: vigyáznak a falu értékeire. Augusztus 26-án gazdakör szerveződött. A közösség már az őszi műtrágyázást, vetőmagbeszerzést és a vetéstámogatás visszaigénylését intézi, tagjai számára ingyenes jogtanácsadás formájában.

Pécsi blues-siker

A Magyar Jazzkutatási Társaság „A jövő jazz világsztárjai" címmel előadássorozatot rendezett a múlt héten a tatai edzőtáborban, ahol a pécsi PMD Blues Band eddigi pályafutásának egyik legnagyobb sikerét érte el. A rendezők a helyszínen felszerelt stúdióval rögzítették az arra érdemes együttesek zenéjét. A hanganyagból zenei antológiát adnak majd ki CD lemezen. A PMD egyike a választottaknak.

Lopásrekord

E hét szerdája óta a felszínre kihelyezett 45 patkányméreggel telt ládából a lakosságnak két nap leforgása alatt sikerült 17 ládát eltüntetnie. A pécsi Köztisztasági és Útkarbantartó Vállalat kártevőirtó üzemének munkatársai megrökönyödött elismeréssel vették tudomásul a nem mindennapi teljesítményt. A kár több tízezer forintra rúg, nem beszélve a Nagy Imre, az Eszék és a Testvérvárosok útja által határolt területen történő patkányirtás szükségszerű elhúzódásáról.

Egészségügyi szolgálat

SZOMBAT-VASÁRNAP

Mindennapos felvételi ügyeletek gyermek belbetegek részére: Pécs város: POTE Gyermekklinika Szigetvár város és járás, a pécsi és a volt sellyei járás: Megyei Gyermekkórház. Gyermeksebészeti, kórházi felvételt igénylő gyermekfülészeti betegek, égett és forrázott gyermekek részére páratlan napokon: POTE Gyermekklinika, páros napokon: a Megyei Gyermekkórház látja el Pécs és Baranya megye egész területéről.

SZOMBAT

Pécs város lakossága részére felnőtt belgyógyászat: Sebészet: POTE I. sz. Sebészeti és Belgyógyászati Klinika. Baleseti sebészet: POTE Traumatológia Önálló Osztálya.

VASÁRNAP

Pécs város lakossága részére felnőtt belgyógyászat, sebészet, baleseti sebészet: POTE II. sz. Sebészeti és Belgyógyászati Klinika.

SZOMBAT-VASÁRNAP

Égési sérülések: Honvéd Kórház. Koponya- és agysérülések: Idegsebészet. Pécs város és a csatolt községek neurológiai betegeinek felvételét a Neurológiai Klinika; pszichiátriai betegek felvételét a Pszichiátriai Klinika látja el. Mindennapos akut urológiai ellátás és felvételes ügyelet: POTE Urológiai Klinika. (Munkácsy M. u.) Szemészeti betegek ügyelet ellátása: POTE Szemészeti Klinika. (400 ágyas Klinika) Felnőtt fül-orr-gégészet: POTE Fül-Orr-Gége Klinika.(Munkácsy M. u).

SZOMBATON NYITVATARTÓ GYÓGYSZERTÁRAK

Pécs, Lánc u. 20. 10/8. sz. gyógyszertár 7.30-13.30 óráig, utána zárt ajtók mellett ügyeletet tart; Pécs, Széchenyi tér 2. 10/1. sz. gyógyszertár 8-13 óráig, Pécs, Bajcsy-Zs. u. 23. 10/14. sz. gyógyszertár 7-14 óráig, utána zárt ajtók mellett ügyeletet tart; Pécs-Kertváros, Krisztina tér 10. 10/57. sz. gyógyszertár 7-12 óráig; Öttorony magángyógyszertár Pécs, Hajas I. u. 11. 8-12 óráig; Koronás Kígyó magángyógyszertár Pécs, Szabadság u. 46. 8-12 óráig. OMKER szaküzlet, Hungária út 53/1. 8-12 óráig.

Ad-Vitalis Gyógyászati szaküzlet Pécs, Kereskedők Háza, Rákóczi u. 46., római szint. Nyitva 9-től 13-ig (orvosi vényeket is beváltanak).

VASÁRNAP NYITVATARTÓ GYÓGYSZERTÁR

Pécs, Bajcsy-Zsilinszky u. 23. 10/14. sz. gyógyszertár 7-14 óráig, utána zárt ajtók mellett ügyeletet tart. Igazgyöngy magángyógyszertár Pécs (Ó-Kertváros), Galamb u. 14. 8-12 óráig.

SZOMBAT-VASÁRNAP ORVOSI ÜGYELET

Körzeti orvosi ellátás szombat-vasárnap sürgős orvosi ellátásra szoruló betegek részére: Pécs város, valamint Abaliget, Kozármisleny, Pellérd, Berkesd, Nagykozár, Kővágószőlős, Görcsöny, Egerág és a csatolt községek felnőtt lakossága részére szombat reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig a Lánc utcai rendelőintézet földszinti körzeti orvosi ügyeleti helyiségeiben. Telefon: 414-347.

Fogászati ügyelet szombat reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig a Lánc utcai rendelőintézet földszinti ügyeleti helyiségeiben, gyermekek részére is.

Pécs város gyermeklakossága részére szombat reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig a Gyermekllinikán, Pécs, József Attila u. 7 (bejárat a Bajnok u. felől). Telefon: 310-938. A berendelt betegek ellátása 8-13 óráig történik ugyanitt.

A városkörnyéki községekben és Egerágon lakó gyermeklakosság (1-14 éves korig) részére az ellátást a Megyei Gyermekkórház (Pécs, Nyár u. 8.) ambulanciáján végzik szombat reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig. Telefon: 313-144.

ÉJSZAKAI ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR

Pécs, Lánc u. 20. 10/8. sz. gyógyszertár, Pécs, Bajcsy-Zs. u. 23. 10/14. sz. gyógyszertár.

SOS-ÉLET telefonszolgálat díjmentesen hívható a 412-390-es telefonszámon.

A Magyar Nemzeti Bank valuta-, bankjegy- és csekkárfolyamai

1993. augusztus 27.

Pénznem	vételi	közép	eladási
Angol font	141,21	142,61	144,01
Ausztrál dollár	62,45	63,87	63,69
Belga frank (100)	262,69	265,02	267,95
Dán korona	13,62	13,75	13,88
Finn márka	16,09	16,29	16,47
Francia frank	16,03	16,17	16,81
Gör. drachma (100)	39,76	40,18	40,60
Holland forint	49,91	50,84	50,77
Ír font	130,64	131,94	133,24
Japán yen (100)	89,77	90,37	90,97
Kanadai dollár	71,05	71,75	72,45
Kuvaiti dinár	310,72	313,475	317,50
Német márka	55,84	56,32	56,08
Norvég korona	12,88	13,00	13,12
Olasz líra (1000)	58,89	59,53	60,17
Osztrák schilling	794,07	800,87	807,67
Portugál esc. (100)	54,75	55,30	55,05
Spanyol pes. (100)	69,56	70,32	71,08
Svájci frank	63,41	63,95	64,47
Svéd korona	11,65	11,70	11,71
USA dollár	94,15	94,1945,42	96,20
ECU (Közös Piac)	105,63	106,61	107,59

Pápai Lívia textil

A dédelgetett álom: várossá lenni!

Nem kötik részletes feltételekhez

Baranya hatodik, az ország 186. városa lett augusztus 20-án Pécsvárad. Ez a tény a baranyai nagytelepülések polgáraiban ismét felerősítette a dédelgetett álmot: várossá lenni!

Az 1990. szeptemberében életbe lépett önkormányzati törvény kimondja: „A község várossá nyilvánítását kezdeményezheti, ha a városi cím használatát fejlettsége, térségi szerepe indokolja. A képviselő testület kezdeményezését a belügyminiszter útján terjeszti a köztársasági elnök elé. Nem indokolt ezt részletes feltételekhez kötni."

Weller János, a Baranya Megyei Önkormányzat pénzügyi, ellenőrzési és területi osztályvezető helyettese elmondta, hogy régen sem voltak a nagyközségek, nagytelepülések várossá nyilvánításának igazán kimondott feltételei. Az 1971-es település-, hálózatfejlesztési koncepció különböző szerepköröket sorolt fel, de konkrét leírás nem szólt arról, mekkora legyen a város úthálózata és közműellátottsága. Az ellátási formákra ugyan utaltak – pl. hol található kenyérgyár – de ez nem volt teljesítendő követelmény. A tanácsrendszerben az egykori megyei tanács vizsgálatokat végzett. Megállapították: Baranyában az Ormánság városhiányos térség. Lépéseket mégsem tettek a várossá nyilvánítás felé, mert sem Sellye, sem Vajszló nem állt olyan fejlettségi fokon, hogy várossá válhatott volna. Az 1990. szeptemberétől életbe lépett új önkormányzati törvény elfogadásával minden megváltozott. Ha várossá szeretne válni egy település – a képviselőtestületnek kell ezt kezdeményeznie.

Bóly polgármestere, *Hárs József* mindenekelőtt a bólyiak gratulációját küldi a pécsváradiaknak. Mint mondotta, a 3700 lélekszámú település legtöbb polgára számára a pécsváradi példa nyomán most megcsillant a remény: várossá válhatnak. Konkrétan még nem tárgyalt erről a képviselőtestület, de a Művelődési és Közoktatási Minisztériumba már benyújtottak polgári középiskola indításához kérelmet. Bóly különben kistérségi feladatokat lát el oktatás és orvosi ellátás területén. Megfelelő a víz–, szennyvízhálózat kiépítettsége, a gázellátás és az úthálózat is jó. Szeptember végétől bekapcsolódik a község az országos távhívó hálózatba.

Harkány polgármestere, *Bédi István* arról szólt, hogy talonban tartják a várossá válás kérdését. Már most a legtöbb kritériumnak megfelel Harkány, csak középfokú oktatási intézménye nincs. Egy idegenforgalomhoz, vendéglátáshoz kapcsolódó középiskola biztos nyerő lenne a községben és a környéken. A terület adott, de meglévő épületet is átalakíthatnak, bővíthetnek. Ha jövőre a lakosság és a testület úgy dönt – kezdődhet az iskolaépítés. Akkor négy év múlva város lehetne Harkány. Bár városi rang nélkül is elképzelés a középiskola építése.

Sásd körjegyzője, *Kajdon Béla* elmondta, örülnek, hogy Pécsvárad város lett. A sásdi testület nem fontolgatta a várossá válást.

Sellye polgármestere, *Nórántné dr. Hajós Klára* azzal a nem titkolt szándékkal vett részt a pécsváradi városavatáson, hogy *Göncz Árpád* köztársasági elnöktől megtudakolja Sellye kisvárossá válásának feltételeit. Szomorúan mondta, hogy nem sikerült az ünneplő tömegből „kiragadnia" a köztársasági elnököt. Viszont dédelgetett tervüket látták valóra válni Pécsváradon.

A sellyeiek most hasonlítgatnak. Sokan sorolják, hogy óvodájuk, szakmunkásképző intézetük és gazdaasszony-képzőjük, művelődési házuk, könyvtáruk, múzeumuk, kastélyuk, egészségügyi központjuk, gondozási központjuk, vasútjuk van. Gyenge a telefonellátás, rossz az közúti-vasúti közlekedés. A halmozottan hátrányos adottságok miatt hiányoznak a gazdasági és ipari létesítmények.

Szentlőrinc polgármestere, *dr. Varga Ádám* táviratban gratulált a pécsváradiaknak az örömteli esemény kapcsán. De mint szentlőrinci polgármester, sem ő, sem a képviselőtestület nem foglalkozott a várossá válással, mint lehetőséggel. Szerinte Szentlőrinc nem lehet mostanában város.

Ádám Erika

Pápai Lívia (képünkön) textíltervező munkáiból nyílott kiállítás tegnap délután Pécsett, a Kisgalériában. A tárlatot Lantos Miklós festőművész nyitotta meg. **Fotó: Laufer László**

Igazgatóválasztás Pogányban

Kapkodó képviselőtestület

A néhány éve épült, iskolának, óvodának és szolgálati lakásnak helyet adó kis épületegyüttes, sárga falaival, mozgalmas tömegével a falu egyik legérdekesebb épülete Pogányban. Két oldalon kukoricás, a harmadikon gyönyörű nyárfasor, a negyediken pedig a betonút határolja. Most csend van, csak a zöldellő udvaron csúzdázik néhány óvodás. Úgy hírlik, szeptemberben már csak egytagú tantestület fogja működtetni az óvodát és iskolát, hiszen a pedagógusok egy része alkalmatlannak tűnt a pályára, mások pedig elmentek.

Tanterv nélkül

– 1980-ban szűnt meg az iskola Pogányban – mondja *Sztanics János* polgármester. – Ezelőtt két éve nyílott meg ez az új. Az utolsó pillanatban sikerült nevelőket szerezni, két pécsi pedagógust és egy Vajdaságból menekült házaspárt. A házaspár hölgy tagját az óvodában helyeztük el, a férfit, aki ígért nekünk fűt-fát, kineveztük vezetőnek. Az első tanévben nem is volt különösebb probléma. A bomba akkor robbant, amikor kezdődött a második, a 92-93-as tanév. Október közepén kiderült, hogy nincs tantervük. Kiderült az is, hogy az elsősök nincsenek felkészítve. Közben az egyik tanítónő elment gyesre, a vezető pedig beállította a feleségét, aki nem ismerte a magyar helyesírás szabályait sem. A szülők szervezkedni kezdtek, néhányan elvitték gyereküket máshová. Akkor megállapodtunk abban, hogy kiírunk egy új pályázatot.

Pályázat pályázat után

– *Mikor volt mindez?*

– Ez év májusában bírálta el a testület a pályázatokat, és a korábbi helyettest, *Schaller Károlynét* nevezte ki egy évre igazgatónak, majd váratlanul, mindenféle indoklás nélkül visszavonta ezt a határozatot. Pedig csak néhány napig dolgozott ebben a munkakörben, így nem is volt ideje bakizni. Erőltették, hogy új pályázatot kell kiírni, amivel én nem értettem egyet. Majd amikor szabadságon voltam, kiírták a pályázatot a tudtom nélkül. A pályázat teljesen szabálytalan és törvénysértő volt, hiszen nem jelent meg a közlönyben. Ennek ellenére megválasztottak egy pécsi tanítónőt igazgatónak most augusztus elején. Aztán négy nappal később szülői nyomásra, meg az ülésen megjelent PDSZ jogász hatására mégiscsak megerősítették Schallernét.

– *Mi akkor a probléma ezek után?*

– Az, hogy legutóbbi testületi ülésen megjelent a pécsi tanítónő az ügyvédjével. Tárgyalni akarnak velem. Feltételezem, hogy vagy igazgató szeretne mégis lenni, vagy pénzhez akar jutni.

– Itt Pogányban minden az utolsó pillanatban dől el – mondja *Trenkelbach Erzsébet*, a tanácstalan szülők egyike. – A polgármester úgy alkalmazta ezt a házaspárt, hogy nem tudott róluk semmit. Miért polgármester a polgármester? Azért választották meg, hogy a falut képviselje. A lányomat, aki most lesz másodikos, beírattam utolsó évre az óvodába, mert iskola előtt kötelező. De nem kapta meg azt a képzést, amit mások megkaptak. Semmit nem tudott elsőben, amit meg kellett volna tanulnia. Nem beszélve arról, hogy ez horvát-német nemzetiségi óvoda. De az óvónéni egy kukkot nem beszél németül. A gyerek meg minden reggel visított, hogy neki óvodába kell menni.

Schaller Károlyné két éve jár ki Pécsről tanítani az iskolába a szülők legnagyobb megelégedésére. Úgy tűnik, hogy a fölösleges herce-hurca nem törte meg.

Nem maradtam magamra

– A volt igazgató szerződése lejárt – mondja –, a felesége képesítésének megfelelő állást talált magának, volt kolléganőm gyeden van, de azért nem maradtam magamra szeptemberre, mert az utolsó pillanatban találtam egy óvónőt és egy tanítónőt. Most már csak még egy óvónőre van szükség. Beindul az iskola szeptembertől, úgy-hogy minden a lehető legnagyobb rendben van. Csak az aggaszt, hogy az egyik képviselő úr nem marad nyugton, továbbra is áskálódik.

Cs. L.

Diplomata-képzés a TIT-ben

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemhez kapcsolódó, ám nagyfokú önállóságot élvező Posztgraduális Nemzetközi és Diplomáciai Tanulmányok Intézete október második felében első ízben a fővároson kívül, a kaposvári TIT-ben indítja meg diplomáciai szakképzését. A 720 órás képzést kéthetente egy alkalommal, péntek déltől szombat délig tartják majd a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat kaposvári székházában. Jelentkezni ugyanitt lehet, és itt lesz a felvételi beszélgetés is. A képzés önköltséges: szemeszterenként 80 ezer forintba kerül. Az intézet külföldi kapcsolatai révén korlátozott számban ugyan, de mód nyílik az ösztöndíjas tanulmányokra is. A diplomákat a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem állítja ki.

Felfüggesztik a sztrájkot a repülőgép-karbantartók

Gyakorlatlan angol sztrájktörők

Szombaton reggel 6 órától felfüggesztik sztrájkjukat a repülőgépek karbantartását végző dolgozók – tájékoztatta az MTI-t Hegedűs Tibor, a szakszervezet ügyvivő elnöke pénteken.

Erről a péntek délelőtti munkásgyűlésen döntöttek, ahol a munkavállalók aggodalmukat fejezték ki az angol sztrájktörők gyakorlatlansága miatt, aminek következtében – véleményük szerint – fokozottan veszélybe kerülhet a repülés biztonsága. Egyben szeretnék megakadályozni, hogy a Malév további, többszáz millió forintot költsön az adófizetők pénzéből vendégszerelők alkalmazására és külföldi gépek bérlésére. Ez ugyanis nem az alapvető problémát oldja meg, mivel nem a bérkérdés rendezésére irányul.

A péntek délelőtti tárgyalásokon az amerikai tulajdonos képviselői is a munkabeszüntetés felfüggesztését kérték a szakszervezettől. Ezzel ugyanis – véleményük szerint – hozzájárulhatnak az Aeroplex két tulajdonosa – a Malév és a Lockheed – közötti megegyezés sikeréhez, amire az amerikai vezetők jó esélyt látnak. A Malévvel folytatott egyeztetésen még bérkérdésekről eddig nem tárgyaltak, csupán a tulajdonosok közötti problémák orvoslására kerestek megoldást. Az Aeroplex dolgozóinak fizetése pedig legkorábban a vasárnapi tárgyaláson kerülhet napirendre. (MTI)

Futnak a képek

Itt a vége, hol a vége . . .

Jeffnek eltűnt a kedvese. Néhány apróságért beszaladt egy üzletbe, s nyoma veszett. Eléggé szokványos eset, mondhatná valaki, hiszen minduntalan keres valakit a rendőrség. Csakhogy a hatóság ezúttal szinte a füle botját sem mozgatja, ellenben Jeff elszántan kutat a lány után, mint egy megszállott, immár három éve. Szerette őt, nem tud s nem is akar megszabadulni az emlékeitől, de a rejtély maga is fogva tartja.

Ha George Sluizer csak eddig olvasta volna el Tim Krabbé érdekes könyvét, akár egy lélektani drámát is rendezhetett volna belőle, rögeszmés hőssel, várakozással, nyitott befejezéssel, ahogy dukál. Ő azonban szerény ember lévén, csak egy krimit akart készíteni, sem többet, sem kevesebbet, ezért tovább lapozott . . .

Megjelenik tehát a lány elrablója, a pszichopata vegyész, és felajánlja a fiúnak, hogy feltöri a titok pecsétjét, ám feltételül szabja: Jeffnek azonosulnia kell eltűnt kedvesével, neki is végig kell járnia Diane útját, amelynek végén ott lesz a megfejtés. Barney, mint látjuk, nemcsak a kémiához ért, hanem a pszichológiához is, s tudja, a fiú mindent vállalni fog. Hagyja magát elkábítani, és amikor magához tér, valóban mindent megtud!

Ez a felkiáltójel nemcsak a soron következő fordulat igazán meglepő, s várakozásainkra rácáfoló voltára utal, de a kritikus tapintatát is hivatva van jelezni. Így tehát az események kibeszélése helyett inkább megállapítom, hogy fogalmam sincs, a *Nyom nélkül (The Vanishing)* milyen lélektani dráma lett volna, ám az bizonyos, elsőrangú krimi, az év egyik jeles produkciója e műfajban. Képes minden erőltetés nélkül és majdnem töretlenül fokozni a feszültséget, egészen a végkifejletig. Ez főként azért sikerül, mert a film leleményes dramaturgiája épp úgy számít logikai készségünkre, ami egy bűnügyi történet esetében elkerülhetetlen, mint – más thrillerekhez hasonlóan – ösztönös borzongásainkra. Ezúttal a bezártságtól való iszonyodásunk válik a hatás egyik összetevőjévé. Hát bizony, nem alaptalanul . . .

Ha már az imént eljátszottam a gondolattal, a történet, mely pontjain lehetett volna még véget vetni a mesének, más és más minőséget, felhangot adva neki, hát megjegyzem, George Sluizer öt évvel ezelőtt egyszer már megrendezte ezt a sztorit, méghozzá úgy, hogy az immár mindent megtudó Jeff iszonyú magára eszmélésével zárta a filmjét. A *Spoorloos* sikerének hatására most újra nekivágott a témának, még szélesebb körű közönség érdeklődésére számítva. Ezért hozzáírta egy második lány, Rita történetét, s bár az összeillesztés nem hibátlan, a cselekmény kibővítése elfogadhatóan módosítja a végkifejletet, és felerősíti a nyomasztó pszichothriller krimiszerű elemeit.

A *Spoorloos* kétségkívül egységesebb lendületű és keményebb film volt, ám jelen esetben a róka második bőre, a *Nyom nélkül* is értékes darab. Már csak azért is, mert a tehetséges Kiefer Sutherland (akinek volt mit örökölnie az apjától) és Nancy Travis mellett olyan szuggesztív erejű színészi alakítást élvezhetünk (már ha az izgalomtól képesek vagyunk erre), mint amilyen *Az utolsó mozielőadás*-ból és az *Azok a csodálatos Baker-fiúk*-ból ismert Jeff Bridgesé, aki hátborzongató megfontoltsággal, már-már komótos hidegvérrel formálja meg Barney alattomosan démoni figuráját.

Szóval most itt a vége. No de melyik szereplő fut el véle?

Nagy Imre

Nyugdíjemelési javaslat – visszamenőleg is

A társadalombiztosítás nyugdíjbiztosítási önkormányzatának elnöksége ez évre egyszeri, egy összegű, 4 százalékos kiegészítő nyugdíjemelést javasol elfogadásra a Parlamentnek a korábban jóváhagyott kétlépcsős – márciusi és szeptemberi – emelésen túl. Az emelés 9 hónapra visszamenőleg szólna, s november második felében kapnák kézhez a nyugdíjasok – jelentette be pénteken sajtótájékoztatón Nagy Sándor, a testület elnöke.

Az elnökség csütörtöki állásfoglalásával kapcsolatban Szeremi Lászlóné alelnök elmondta: a kiegészítő nyugdíjemelés a nyugdíjasok döntő többségét, 2 millió 700 ezer embert érint, mindazokat, akik a márciusi és a szeptemberi nyugdíjemelésben részesültek. A kiegészítő emelésnél a szeptemberi nyugdíjösszeget veszik alapul, s mértéke 300 és 1000 forint között mozog. Kilenc hónapra vetítve tehát a minimum 2700, míg a maximum 9 ezer forint a saját jogú nyugdíjak esetében. Mint az alelnök rámutatott: az elnökség alapvetőnek tekinti, hogy a kiegészítő nyugdíjemelés 1 havi összege a jövő évi nyugdíjszintbe is beépüljön, mégpedig úgy, hogy az érintettek körébe már az 1993–ban nyugállományba vonulók is beletartozzanak. Az intézkedés idei várható költségkihatása egyébként 10,7 milliárd forint, amelyet a tervezetthez képest magasabb bevételekből, a likviditási tartalékból, valamint a kintlévőségek behajtásából kíván az alap fedezni. A nyugdíjemeléssel összefüggésben Nagy Sándor hangoztatta: az önkormányzat igyekszik mindent megtenni azért, hogy jövőre egy áttekinthetőbb, követhetőbb és egyértelműbb nyugdíjemelési szisztéma valósuljon meg.

Pápai Lívia

Diplomatákat képeznek a kaposvári TIT-ben

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemhez kapcsolódó, ám nagyfokú önállóságot élvező Posztgraduális Nemzetközi és Diplomáciai Tanulmányok Intézete október második felében első ízben a fővároson kívül, a kaposvári TIT-ben indítja meg diplomáciai szakképzését. A diploma (Master's) programokkal a BIGIS célja a diplomáciai szakképzés. A 720 órás képzést kéthetente egy alkalommal, péntek déltől szombat délig tartják majd a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat kaposvári székházában. Jelentkezni ugyanitt lehet, és itt lesz a felvételi beszélgetés is. A képzés önköltséges: szemeszterenként 80 ezer forintba kerül.

Egynegyeddel több külföldi

Magyarországra az év első hét hónapjában 20,5 millió külföldi látogatott, 24 százalékkal többen mint a tavalyi év azonos időszakában – állapítja meg a Központi Statisztikai Hivatal 1993. január és július közötti időszakra vonatkozó jelentése. A legtöbben, 10 millióan a jugoszláv utódállamokból és Romániából érkeztek, ez azonban nem tekinthető valódi idegenforgalomnak. Közel háromszorosára emelkedett a szovjet utódállamokból érkező látogatók száma, Németországból 36 százalékkal, az Amerikai Egyesült Államokból pedig 20 százalékkal többen érkeztek.

Az év első hét hónapjában a magyar állampolgárok 6,7 millió alkalommal látogattak külföldre, a csökkenés 2 százalékra tehető. A szerb határszakaszon

Textilek a Pécsi Kisgalériában

Fonalakból szőtt álmok

Aki látta már egyszer is a „Grand Canyon" című, textilből szőtt, „mindent látó" látomást, amely Isten szemét jelképező háromszögbe van foglalva, vagy az „Hommage Radnóti" fekete-szürke-fehér fonalakból megálmodott kompozícióját a Razglednicák soraival – nehezen felejti. Előbbit a látomás eredeti feldolgozása, utóbbit a bravúros kivitel is kiemeli a hazai gobleinek átlagából.Az „hommage"-ban például a vers idézett sorai a költő „kézírásával"– az alkotáson azt felnagyítva látjuk – jelennek meg, de nehezen felejthető ötlet a szabályos, asztallap nagyságú négyzetrács sem, amit ceruzák sokaságából kötött a művész.

Ezekben a napokban *Pápai Lívia* művei még láthatók a Pécsi Kisgalériában szeptember 19-ig. Az említetteken kívül finom grafikákkal, a képsíkba fonalakkal lehorgonyoztatott légies léghajókkal is meglepi látogatóját.

Az 1955-ben Pécsett született alkotó a Művészeti Gimnáziumban érettségizett, Budapesten az Iparművészeti Főiskolán szerzett diplomát. Technikai tudásán túl ötletgazdagság, lírai érzékenység jellemzi művészetét. Rendszeres résztvevője a műfajban értékmérő szombathelyi textilbiennáléknak, ottani és fővárosi tárlatai mellett munkái eljutottak Németországba és Japánba. Ez az első önálló pécsi bemutatkozása, egy nagyméretű, katedrálist ábrázoló gobelinje a Janus Pannonius Múzeum tulajdona.

B. R.

Óriási, ceruzákból kötött alkotás

Fotó: Laufer László

Praktikus tanácsok a szülőknek

Cél a fogszuvasodás megelőzése

A fogszuvasodás hazánkban elterjedtségét tekintve népbetegség. A hazai szűrővizsgálatok bizonyítják, hogy a gyermekeken és a serdült korúakon a fogszuvasodás intenzitása tíz évenként megkétszereződik. Megelőzésében Pécs komoly sikereket mondhat magáénak. A megelőző programról, valamint az oly sokat vitatott fluorid-tablettákról és azok kedvező hatásáról tájékoztatta lapunkat dr. Krieger Zsófia, a gyermekfogászati hálózat prevenciós főorvosa.

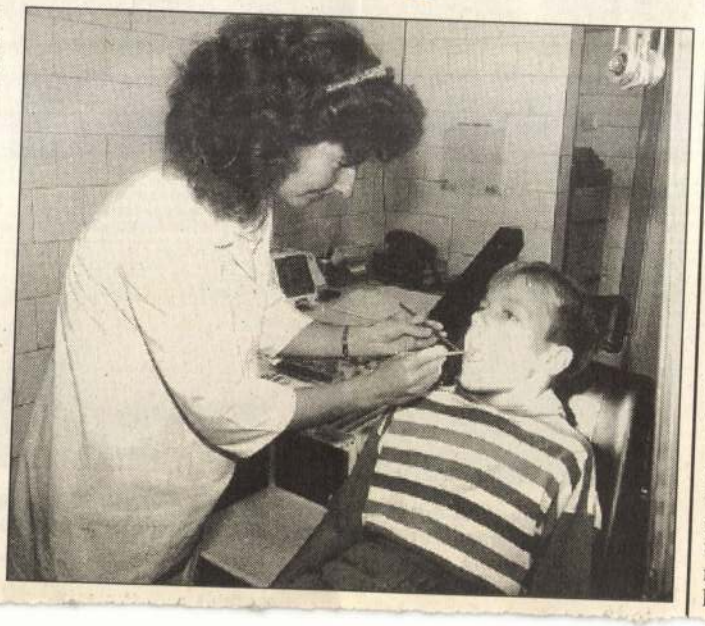

– A fogak védelmét már kisgyermekkorban el kell kezdeni – mondta dr.Krieger Zsófia. – A fogszuvasodás megelőzésére, 1987-től szakmai programot dolgoztunk ki, mely a mai napig változatlan intenzitással folyik

Kurzusok Mágocson és Mohácson

Tanárokat, óvónőket tanítottak németül

Öt nyugdíjas pedagógus a németországi Baden-Württemberg tartományból kétszer két hetet töltött ezen a nyáron Baranyában. Augusztus elején Mágocson tartottak intenzív német nyelvkurzust az ottani pedagógusoknak, majd a tanév kezdete előtti napon búcsúztak a mohácsi Park utcai Általános Iskolában a város és környéke községeiben német tagozaton tanító nevelőktől, illetve az óvónőktől.

A záró foglalkozás egyúttal amolyan vizsgaféle is volt a résztvevők számára. Talán még a gyerekek is szívesen hallgatták volna, hogy tanáraik, óvónőik hogyan szerepelnek, énekelnek, majd [illegible]zélgetnek désre. Gärtner Brigitta és férje, Gärtner Jakob, Potz Georg és Zielbauer Jozef vállalták a feladatot. Fizetséget egyikünk sem kér ezért a munkáért, ami nem is kevés felkészülést jelentett. Indulásunk előtt hatvan óra tananyagát állítottuk össze és már előre rövid bemutatkozó levelekből tájékozódtunk a leendő hallgatóink tudásanyagáról. Ezek alapján, majd az első 1-2 napos tapasztalatokból kiindulva 5-6 fős csoportokat szerveztünk, és az általunk megszabott szigorú tanterv szerint két héten át megállás nélkül beszéltünk, beszéltünk, beszéltünk. Valamennyien úgy látjuk, ez hiányzik itt a legjobban, a nyelv gyakorlása, hogy legyen min-

Pápai Lívia textiltervező

MA

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából ***MÁRIA, ADRIENN*** *nevű kedves olvasóinkat.*

A Nap kél 6.09
nyugszik 19.13 órakor

Hírek, tudósítások, események közölhetők 10-től 12 óráig a 410-053-as telefonszámon.

Hírszerkesztő:
CSUTI JÁNOS

Ma 9-11 óráig panaszügyekben fogad, a 410-046-os számon hívható:
REZES ZSUZSA

Szerkesztőségi hírügyeletes 16-tól 19 óráig a 415-000-es számon:
REZES ZSUZSA

Időjárás

Előrejelzés az ország területére ma estig: változóan felhős lesz az ég, számottevő eső sehol sem várható. A sokfelé élénk déli, délnyugati szél helyenként megerősödik. Hajnalban többfelé párássá válik a levegő. A hőmérséklet hajnalban 6 és 11 fok, kora délután 21 és 26 fok között alakul.

Keserűség

A Mária görög alapszava úrnőt, felvilágosítót jelent. Óhéber alakjának jelentése keserűség. Az Adrienn az Adorján női megfelelőjének, az Arienne-nek magyarosított alakja. Hadria városából származó férfire utal. Ma van Szűz Mária, Kisboldogasszony születésének napja.

— **Templom létesítését szorgalmazó alapítvány** kuratóriumi elnöke lett Juhász Tibor, volt görcsönyi plébános. Dunaszentgyörgyön a hívők katolikus templomot akarnak építeni, hozzá a faanyagot az erdélyi testvértelepülésen, Gelencén már összegyűjtötték. Juhász Tibor, aki most Fadd plébánosa, szállítók jelentkezését várja a 74-340652-es telefonon.

— **Fehér hegyek, kék pipacsok** címmel Kolozsváron jelentetett meg könyvet Kőrösi Csoma Sándorról a Pécsről elszármazott, most Kanadában élő Galántha H. Judit riporter és műfordító. A szerző a neves kelet-kutatóról újabb művet akar megjelentetni, de most már hazánkban.

— **Pöttyös bált** rendezett a hét végén a pécsi Virágcsokor Nyugdíjas Klub a Virágcsokor-étteremben. Az előírás szerint a résztvevők csak pöttyös ruhában jelenhettek meg. A pötty színét, méretét nem szabta meg a klubvezetés.

— **Réz helyett acél.** Újabban a kábeltolvajok a MÁV Pécsi Igazgatóság területén rézkábel helyett acél-sodronyokat emelnek el. Nagykanizsa környékén legutóbb nyolc helyen bontottak ki acél-sodronyokat, míg Adony, Lók, Sárbogárd vasútszakaszain régóta nem került sor rézkábel-lopásra. Itt korábban egy veszélyes „rezes" banda garázdálkodott.

Drávakeresztúr befogad, baráttá tesz idegent

Béri Gyula konok ember, alföldi eredetű, mokány. Az 50 éves vállalkozó Drávakeresztúron lakik, ahol községi mindenesként szervez, agitál, közösségi munkát végez.

Egy szombati napon láttam először, amikor az utcán beszélgettek a csak férfiakból álló társaság tagjai, miközben a teheneket várták haza. Régi szokás, hogy a kispadnál, árokparton jönnek össze az emberek magán, illetve közösségi beszélgetésre. Érdekes, hogy a nők távol maradnak ezekről a diskurzusokról. Most az egyik fő-téma, hogy miként őrizzék a jószágokat, miután a csordás odébb állt. A gazdák kezdik megérteni, hogy magukra maradtak és ezért szükséges újból összefogni, ahogy az elődök is tették ezt. Nagyobb gonddal is küszködtek az ötvenes évek elején, amikor új templomot álmodtak, de a felsőbb szervek meggátolták az építkezést. A fiatalok is tudják, hogy a mai közösségi életüknek ez a kudarcot vallott templom-terv az egyik alapja.

A párszázas lélekszámú településen többségben vannak a délszlávok, de otthonra talált újabban néhány cigány család is. Az őslakosság háborítatlan, bár megfigyelhető elöregedés, de elvándorlás, közöny alig kezdte ki a hagyományaikat.

Béri Gyula keveset álmodozik, bár küllemre romantikusnak tűnik. Elvonulhatna vállalkozása, a családi békesség elefántcsont-tornyába, ám szimpatizánsok, barátok társaságában ügyködik a faluközösségért és nincs nyugta ünnepnapon sem. Most a vezetékes vizet kötik be, készítik elő a közműveket. Mintha a lakásukban ügyködnének az emberek, annyira fontos nékik a közterület tisztasága, szolgáltatási ellátottsága. A közért fáradozó alkalmi társaság ügyködése nem sért senkit, a lustákban is tiszteletet vált ki.

Kicsiny, de lelkes, meghitt ez a faluközösség. Az egyik utcából át lehet kiáltani a másikba. A titkolt szerelem is kitudódik, rejtheti azt a pápta sűrűje. (Páptának hívják a kertek alját.) A pécsi busz hétvégeken házig hozza az elszármazottakat: megérkezésükről azonnal értesül mindenki. Aki teheti, kiáll a kapuba, integet, bólint, valamit kérdez.

A Dráva vize tisztább, mint a Dunáé, el is lepik a fürdőzők, köztük pécsiek. A Dráván túli hegyek olyanok, mint a Mecsek. Nemrég egy pécsi asszonyka házat vett, akit segítenek még a 80 évesek is. Drávakeresztúr gyorsan befogadja az idegent és baráttá, jó társsá teszi azt. **Csuti János**

Krizsán István pécsi horgász hétfőn kapitális méretű, 22,4 kilogrammos, 92 centiméter hosszúságú pontyot fogott ki a Pécsi tóból. A matuzsálem korú pontyból halászlé készül. Fotó: Löffler

A Két Lotti nyerőszámai

A 36. heti Két Lotti (33-ból 3-at) játékban összesen nettó 13 373 904 forint halmozódik a 6-os nyerőosztályban.

A 3 találatosok nettó nyereménye: 42 654 forint, a 2 találatosoké: 309 forint. A fenti közölt adatok még nem véglegesek.

A Két lotti (33-ból 3-at) tegnap kihúzott nyerőszámai:
9, 13, 49 és 6, 50, 60.

HŐ DE MEGÉRI

„KORAD" típusú lapradiátort vásárolni!

Ugyanis:
- az eddig piacon lévő társainál jóval olcsóbb, bár növelt hőteljesítményű
- kis helyigényű
- energiatakarékos
- korrózió-védett
- a német DIN szabvány szerinti minőségű

A VIGADÓ GALÉRIA szeretettel meghívja Önt
1994 November 11.-én pénteken 17 órára

PÁPAI LÍVIA
textilművész
Interakció
című kiállításának megnyitójára

Megnyitja:
FINTA JÓZSEF Építész

A kiállítást rendezte:
JERGER KRISZTINA Művészettörténész

VIGADÓ GALÉRIA
Kortárs Vizuális Művészetek kiállítása és értékesítése
Budapest V., Vigadó tér 2.

Támogatók:
BANKARTIS ALAPÍTVÁNY
BUDAPEST BANK MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY
MAGYAR HITEL BANK MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

PÁPAI Lívia

Pápai Mihály iparmüvész

1984 III. 11. Petőfi nádió „Képek és Korunk"

- Idén jubilál a kecskeméti Zománcmüvészeti Alkotó Telep. Milyen müfaji alapkérdéseket tisztázott az elmult tiz év, és ennek milyen kézzelfogható eredményei vannak, kérdeztem Pápai Mihály iparmüvészt, az Alkotó telep vezetőjét.

- Az Alkotó Telep a kezdet után a felnőtt korába ért. Minden indulás azzal a nehézséggel küzd meg, hogy egyáltalán a kollégák ezt az uj müfajt megismerjék, ebben bizonyos alaptapasztalatokat nyerjenek, és ugyanis ez az alkotó telep egy kicsit iskola is. Itt nem kifejezetten csak ebben a müfajban dolgozók vesznek részt, hanem valamennyi müfaj képviselve van, a szobrásztól a festőn keresztül, a gragikusig, iparmüvészen keresztül az épitészig, itt mindenki megfordult, és a tüzzománc nem kifejezetten egy müfaj, hanem a müfaj határok áttörésének az eszköze nálunk, annál is inkább, mivel nem sorolható semmilyen müfajba azért, mert sikban, és plasztikai megjelenési formái is vannak jelenben, és multban.

- Szüksége volt erre a zománcnak, mint müfajnak, hogy áttörjön bizonyos Magyarország-i korlátokat?

- A tüzzománc egy járulékos része volt az ötvös müvészetnek valamikor. Vegyünk egy olyan tüzzománccal készült müvészeti tárgyat, amit mindenki jól ismer. Ilyen a magyar

korona, a magyar korona tulajdonképpen a tüzzománc szakma szempontjából nézzük,akkor egy ikonosztáz, zománc képekből összeállitott szerkezet. Tüzzománc képek is vannak rajta, azon tul pedig ékszer betétek, és valamilyen szerkezet egybefogja. Képzeljék el, hogy erről a 2x2 cantis képről lelép. A tüzzománcnak egy speciális szerepe az, hogy nem tud önmaga maradni, azonnal elkezdte a vonzást. Festők kezdtek ezzel foglalkozni, grafikusok, szobrászok,tehát mária három müfaj felé szakadt szét, vagy jobban mondva, kötött mária össze három olyan müfajt, ami nem foglalkozott eddig ezzel. Szó szerint érten.

- Ez a felhasználási módjait jelenti?

- Ez a megjelenési formáját, és felhasználási módját. Soha sem most 10 év alatt, sem mióta egyáltalán ennek a müfajnak renesszánsza volt, nem lehetett kimondani, hogy csak az, vagy csak az a zománc. Hiszen diszitő müvészetnek is része, az iparnak része, mindennapi életünkben a fürdőkádtól kezdve az edényig, rajta van. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az olajfesték, amivel az Mona Lisát festették , az rajta van a hidjainkkon, tehát nem lehet azt mondani, hogy csak hidat lehet festeni vele, vagy csak Mona Lisát.

- Mit jelentett az a tiz év a müfaj kialakulásában?

- Nemcsak, hogy nagyon sokat jelentett, hanem nagyon megyorsitotta ezt a folyamatot. Mégpedig nemcsak azért, mert hogy a magyar müvészek belekostoltak ebbe, és egyáltalán, hogy együtt voltak, és ez a közös gondolkodás megyorsitotta a folyamatot, hanem az,hogy az nemzetközi telep, kiléptünk a saját keretainkből, és nemzetközi porondra léptünk ki.

- Miért pont Kecskeméten van az a telep?

- A Kecskemét-i tanács, és pártbizottság adott rá helyet pénzt, lehetőséget, azóntul pedig ott van Magyarország legnagyobb, ugy mondhatni egyetlen tüzzománc festék készitő gyára. Ez a kád-gyár keretén belül üzemel, ahol zománcozott kádakat készitenek, de ugyanugy készitik a festékeket, hogy nemcsak kádra, lemezre, vagy bármire rá lehet vinni, és ugyanigy ékszer zománcokkal is kisérleteznek. nálunk a Tüzzománc Alkotó Telepen, mindenfajta kisérlet folyik. Ipari zománccal is kisérleteznek, mint ahogy foglalkoznak tárgy készitésen kivül a képzőmüvészeti megjelenitéssel. Éppen az volt a lényege a mi telepünknek, hogy nemcsak müfajok, hanem nagyon dokféle szemlélet is békésen megfért a telepen belül. Kollegák éltek békében egymással,

de a kritikusok ennek ellenében szerették volna, hogyha mi összezördülünk, ugyanis állandóan támadták a telepet éppen emiatt,..

- Mi lehetett ennek az oka?

- Azért, mert szerették volna, hogyha kizárólag és csak nagyipar számára dolgozunk. Ilyen, hogy zománc nagyipar nem is létezik. Ugyhogy otrakciónak csináltuk vona terveinket, hiszen egy-egy konvektor széria is jelen pillanatban 200 darabot jelent Egy ilyen konvektor programunk mast ért el odáig, hogy egyáltalán beinduljon az ipari gyártás. A képzőművészeti kisérleteket mindenki a saját jól felfogott érdekében hajtja végre, minden évben van a telepen ilyen program, amelyiknek az esetleges, jó megvalósitása esetén a képzőművészeti rektorátus ezekből megbizást is csinál.

- És mit profitál önökből Kecskemét városa?

- Sok morális munka, vagy morális jellegüx munka valósult meg, és nagyon sok terv folyamatban van, azon tul pedig egy olyan nagy nemzetközi zománcművészeti gyüjteménye van, ami páratlan a világon a tüzzománc technikában.

- Kecskemét, képek, és kerámiák, Mélykuti Ilona riportját hallották.

-----oooo-----

PÁPAI Miklós

Az Ericsson Technika Képzőművészeti Galéria
tisztelettel meghívja Önt és kedves családját

Pápai Miklós

festőművész kiállítására

A kiállítást megnyitja: Prof. Dr. Popper Péter
1996. május 28-án 14 ^{h}-kor

Közreműködik: Kovács Zsolt (gitár), Sőrés Zsolt (hegedű), Tóth Gábor (fúvósh.)
A kiállítás megtekinthető június 21-ig. Ericsson Galéria - Budapest X. ker., Venyige u. 5.
Megközelíthető a Blaha Lujza térről 28-as és 37-es villamossal (Sibrik Miklós utcai megálló).

Pápai Miklós

Pápai Pál

1539

l.

Könyvkiáll. emlék

32.l.

BUDAPEST
41 IV. 14

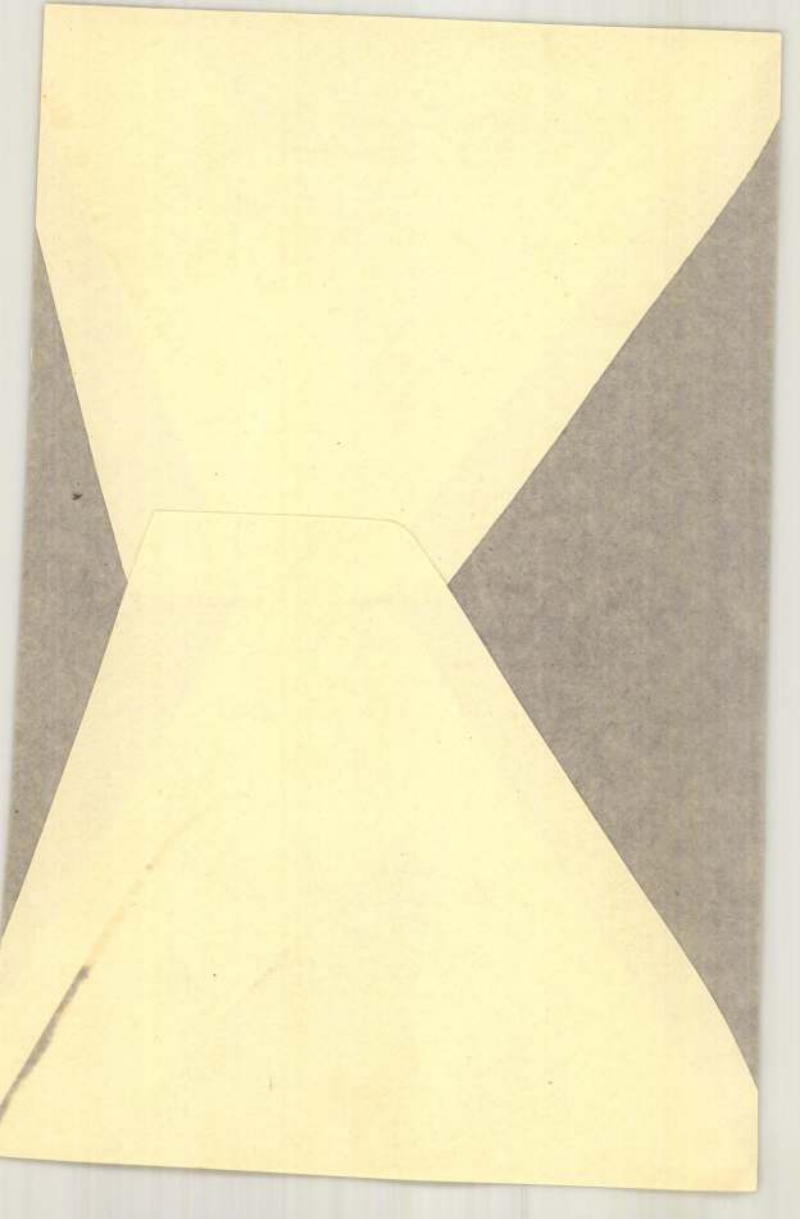

Pápai Pál
ferencrendi szerzetes
a Kulcsár-kódexet
1539-ben másolta
lásd
Tímár Kálmán
Dunántúli magyar
kódexek sorsa.
Pannonia-könyvtár
29. sz. Pécs (1936.) 5. l. 9. l.
11. l. MOB Kat. 2059. sz

Ugyanist a
kódex egész vo-
dalma.

Dr. Joó Tibor (1901, Kolozsvár, ref.), ösztöndíjas gyakornok a Magyar Nemzeti Múzeum Hírlaposztályán (prof. Bartók). Folytatta történet- és kultúrfilozófiai tanulmányait. Előkészítette egy e tudományok egész problematikáját rendszeresen tárgyaló mű anyagát. Ennek egy fejezetét a történeti tényezők rendszeréről a Filozófiai Társaságban bemutatta. (Szövege a Századokban jelenik meg.) Egy a Magyar Szemlében megjelent tanulmányban a barokk lényegére vonatkozó újabb felfogásokat elemezte. Emellett kilenc kisebb cikket és tizenhét könyvismertetést írt. Ösztöndíjas évében megjelent tanulmányai és cikkei: „A harmincévesek generációs problémája" (Protestáns Szemle, 42. évf., 211. sk. 11.), „A művelt ember" (u. o., 43. évf., 266. sk. 11.), „Egy évfordulóra" (Nyugat, 27. évf., I. k., 387. sk. 11.), „Elefántcsonttorony és világnézet" (u. o., 26. évf., II. k., 174. sk. 11.), „Harc a szellemért" (Protestáns Szemle, 43. évf., 216. sk. 11.), „Korunk jelszava" (u. o., 43. évf., 5. sk. 11.), „Magyar filozófia" (u. o., 43. évf., 327. sk. 11.), „Pauler Ákos" (Nyugat, 26. évf., II. k., 170. sk. 11.), „Újabb felfogások a barokkról" (Magyar Szemle, 19. k., 146. sk. 11.), „A történeti tényezők rendszere" (Századok), „Liberálizmus és etátizmus" (Társadalomtudomány).

GERŐ N. NÁNDOR

légszesz- és vizvezeték-szerelő, csatornázások és épület bádogos munkák vállalata

Iroda és műhely:
BUDAPEST,
VII., Thököly-ut 17. sz.

MAGNESIT-FÉNY

Jókarbantartás, bádogos-, vizvezeték- és légszeszfelszerelési társaság
TELEFON: 103—43. Budapest, Dohány-utca 31

ELVÁLLAL mindennemü bádogos-, szerelő- munkákat, valamint gázlángok jókarbantartását, épület- és műlakatos munkálatokat és idevágó javitásokat is.

pályázat hirdettetik. Ezen állás évi 1000 kor. fizetés, 100 kor ruhaátalány és természetbeni lakás élvezetével van összekötve. Pályázhatnak dinamógépek és akkumulator telepek kezelésében is jártas vizsgázott gépészek, akik szakképzettségüket magyar honosságukat, életkorukat, hadkötelezettségi viszonyukat, testi alkalmas voltukat s feddhetlen előéletüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat hiteles okmányokkal igazolni tudják. A szolgálati teendőkre vonatkozó részletes utasitásokat az akadémia igazgatósága szabja meg. Az elői t bélyeggel ellátott, kellően felszerelt és a m. kir. földmivelésügyi ministerhez cimzett kérvények október 20-ig a debreceni m. kir. gazdasági akadémia igazgatóságához küldendők be.

Utmesteri állások. Sopron városánál üresedésbe jutott 1400 kor. évi fizetéssel, 350 kor. évi lakpénzzel és 250 kor. évi utiátalánynyal javadalmazott első utmesteri; továbbá az esetleg üresedésbe jutó 1200 kor. évi fizetéssel, 350 kor. évi lakpénzzel, 485 kor. 15 fill. utiátalánynyal és 100 kor. évi kerékpárátalánynyal javadalmazott második utmesteri állásokra október 15-iki határidővel pályázat hirdettetik. Mindkét állással nyugdijigény és az első 10 évi szolgálat lejártától kezdve öt ötödéves öt százalékos pótlék jár. Igazolandó a magyar állampolgári minőség és az utmesteri tanfolyamnak sikeres elvégzése. Pályázhatnak még, kik reáliskola vagy ezzel hasonrangu középiskola 4 első osztályát sikerrel végezték, vagy a kik hadmérnöki, katonai altiszti szolgálatot képesek kimutatni, ezek kötelesek azonban a városi szolgálatba lépéstől számitandó két év alatt az utmesteri tanfolyamot sikerrel végezni. Az okmányokkal felszerelt folyamodványok a fenti határidőig a városi iktatóban nyujtandók be.

Téglamesteri állás. Kisujszállás város téglagyáránál 1909. január 1. napjával megüresedő téglagyári üzletvezetői állásra pályázat hirdettetik. Az ajánlatok a város polgármesteréhez cimezve a termelendő téglagyári anyagok előállitási egységárának feltüntetését tartalmazó s 1 k. bélyeggel felszerelten október 15-ig nyujtandók be.

Betöltött technikus-állás. Torda városánál 2—3 havi időtartamra betöltendő technikus állásra Sipos Sándor aradi magánmérnököt nevezték ki 200 kor. havi dij mellett. Kivüle pályáztak Mery György (Budapest) és Filip János (Sikos.)

Mérnöki munkálatok.

Törzskönyvezés. Nagybánhegyes község előljárósága a közlekedési és községi közdülőutak törzskönyvezési, továbbá a közös mezei dülőutak kijelölésére pályázatot hirdet. A törzskönyvezendő utak a természetben egymástól 100 méterre eső 10|10 60 centiméter méretü, alul kihegyezett s a földbe furkózott tölgyfakarókkal jelölendők ki, a törés és sarkpontok kővel jelölendők meg, a fixpontok 15 40 40 centiméter méretü fagyálló kőből, esetleg betonkövekből állitandók elő és az alapvonalak 600 méternél hosszabbak nem lehetnek, a földbe furkózott karók a föld felett 10—15 cm.-nyire álljanak ki. Ha a kövek 3 éven belül megsemmisülnének, a mérnök dijtalanul elhelyezni tartozik az ujakat. A helyszinrajzok, törzskönyvek, általában az egész munkálat a m. kir. kereskedelemügyi minister ur 7187 1892. és 4311 1893 sz. rendeleteinek megfelelően készitendő el. A munkálathoz vállalkozó még ez évben tartozik hozzáfogni és azt 3 hó alatt befejezni, a makói államépitészeti hivatal hitelesitése alá bocsátani s ezen hitelesitési eljárás alatt a saját költségén résztvenni, sőt fizetni a költségek felét. A törzskönyvezendő utakat vállalkozó tartozik kilométeroszlopokkal ellátni, amely kilométeroszlopok keményfából állitandók elő. A munkálathoz szükséges összes fuvar és kézi napszámot a vállalkozó ad. A törzskönyvekre ajánlat km.-kénti egységár mellett teendő, mig a mezei dülőutakra átalányösszegben. A községi közlekedési (vicinális) utak hossza mintegy 22 kilométer. Vállalkozó 5% kauciót tesz le.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister tudomásul vette, hogy báró Sennyey Miklós a bodrogközi gazdasági vasutvonalra az 1905. évben megadott előmunkalati engedélyt Dókus Gyula, Kázik István, gróf Széchényi Ernő és Szesztay László urakra, mint a bodrogközi gazdasági vasut épitő bizottságára ruházta át s illetve az ezen előmunkálati engedélyből folyó jogok és kötelezettségeket a bizottság vette át. Egyuttal az előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára megujitotta; a m. kir. államvasutak károlyváros—fiumei vonalából Ostarie községnél kiágazólag Plaski, Sumonic-selo, Saborski Vrhovina, Zaluznica, Perusic, Gospic, Gracac és Malapopina községek érintésével a Pribudic község közelében levő dalmát országhatárig, továbbá egyfelől Sumonic-selo közelében kiágazólag Rakovica, Dreznik és Petrovoselo-licko községek határain át Bihac irányában a bosnyák határig, másfelől Zaluznica község közelében kiágazólag Otocacig vezetendő szabv. nyomt. gőzüzemü h. é. vasutvonalakra a magyar—dalmát összekötő vasut érdekcsoportjának kiadott előmunkálati engedélyt egy év tartamára meghosszabbitotta.

A homonna—takcsanyi vasut engedélyokiratát a napokban adta ki a kereskedelemügyi minister. Ezen engedélyokirat erejénél fogva dr. Rudnyánszky Jenő ügyvéd, földbirtokos és Gfrerer, Schoch és Grossmann budapesti cég engedélyt kaptak, hogy a m. kir. államvasutak Homonna állomásától Cirókahosszumezőn át Takcsányig vezetendő h. é. gőzmozdonyu vasutat megépitsék. Az engedélyezett vasut épitési és üzletberendezési tőkéje 3,460.000 koronában állapittatott meg, mely tőkéből forgalmi eszközök beszerzésére engedélyesek 185.000 koronát tartoznak forditani.

A kassa—oderbergi vasut vonalain már hozzáfogtak azokhoz az épitkezésekhez, amelyekre a forgalom akadálytalan lebonyolitása céljából szükség van. Az állomásbővitések s a második sinpár lerakása már folyamatban vannak Az Orlow felé irányuló forgalomnak nagy akadálya volt, hogy Csaca és Zsolna között csak egy vágányu vonalon bonyolithatták le a forgalmat. Most ezen is segitenek, mert Csaca és Zsolna között kiépitik a második vágányt. Ruttkáról jelentik, hogy a második vágány közigazgatási bejárását a napokban megtartották.

Villamos városi vasut Zágrabban. A zágrábi városi villamos vasutra vonatkozó hivatalos tárgyalást folyó hó 30-án tartják meg A lóvasut villamossá való átalakitásának munkálatait a jövő év tavaszán kezdik meg. A költségszámitás megállapitása végett e vasut helyi társasága már tárgyalásokat folytat magyar gyárakkal.

Iparvasut épités. A puj—ponorici iparvasut közigazgatási bejárását a napokban tartották meg Szücs Andor ministeri titkár vezetésével. A 3·2 km. hosszu iparvasutat a Pollák, Back és tsa cég épitteti erdőségeinek kihasználása céljából A vasut 0·70 nyomtávval, gőzüzemre épül. Legnagyobb emelkedés 40‰, legkisebb sugarai 40 m.-esek. A mütárgyak legnagyobb részt vasbeton szerkezettel épülnek. A vasutat Vajda Ferenc mérnök tervei alapján Csapó, Pártos és Kollin brassói mérnökök épitik

Vizépitészet és szabályozás.

A dunaszekcsői szakadó Dunabalpart biztositási munkálataira, illetve a munkálatokhoz szükséges 10.000 köbm. első oszt. és 9500 köbm. másod oszt. terméskő szállitására és beépitésére a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalban szeptember 14-én tartott árlejtésen három cég pályázott és pedig: Blau Rezső (Mohács) 7·53%, Magyar épitő r. t. (Budapest) 5·34%. Roheim Károly és fia (Zombor) 0·88% felülfizetéssel. Az ajánlatokat döntés végett felterjesztették a földmivelésügyi ministeriumhoz.

A felső-duna devény—szapi szakaszanak szabályozásánál 1908—1913. években szükséges kőanyag szállitását Lanfranconi A. pozsonyi vállalkozó nyerte el és pedig 306.000 köbm. kőbányai terméskő szállitását 4 k. egységáron 1,224.000 k., 36.000 válogatott terméskő szállitását 4·50 k. egységáron 162.000 k., 18000 köbm. válogatott burkolókő szállitását 4 50 k. egységáron 81000 k, összesen 1,467.000 koronáért.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

Államvasuti epitkezések a főváros területén. Rényi Dezső tanácsos jelentést tett a tanácsnak a kereskedelemügyi ministeriumban tartott annak az értekezletnek az eredményéről, amelyben megvitatták a székesfőváros területén az 1908—1910. években célbavett több államvasuti épitkezés ügyét. A tanács a jelentést tudomásul vette és kiküldte Heuffel Adolf középitési igazgatót, Jármay Jenő müszaki tanácsost, Mihályffy József cimzetes müszaki tanácsost, Petrovics és Krisztinkovics főmérnököket, hogy összejöve a fővárosi közmunkák tanácsának és a Máv. épitő-főosztályának erre illetékes képviselőivel, a szóban levő beruházások tervét együttesen tanulmányozzák és igyekezzenek az értekezleten szóba került különböző érdekekre és szempontokra nézve egyöntetü megállapodásokra jutni és tegyenek ezen az alapon, a székesfővárosnak a közigazgatási bejárásokon elfoglalandó álláspontjára nézve, kellő időben határozott javaslatot De az emlitetteken kivül kiküldötte még a tanács Krátky János müszaki tanácsost és Mihályik István mérnököt is, hogy a terveket a főváros közélelmezési érdekeire való kihatások szempontjából tanulmányozzák.

Vaskerites készités. A fővárosi közmunkák tanácsa az I. ker. Várkert-rakpart, Ybl-szobor és Döbrentei-tér közötti részén a kocsi közlekedés elzárására szükséges vasrácskertésnek 19 db. öntött vasoszlop talpkővel leendő elhelyezésére Lepter Jánosnak adott megbizást 91·90 kor. egységáron 1746 kor. 10 fillérért. Ugyancsak ő nyert megbizást 38 m. hosszu kovácsolt vaslánc szállitására is 35·90 kor. egységáron 1364 kor. 20 fillérért.

Kábel-fektetés. A kereskedelmi minister jóváhagyta a Budapesti általános vil-

Tapétázásokat és **szobafestést** egyszerütől a legfinomabb kivitelig jutányosan készitek. Nagy raktár a legmodernebb **tapétákból.** Kivánatra mintákkal :: szivesen szolgálok, házhoz is küldök. ::
Költségvetés ingyen. Vidéki megrendelést gyorsan eszközlöm.
Rehberger Géza
szobafestő és tapéta diszitő
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 57.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitkezési anyag fagymentes, szintartó kőkemény, plasztikus.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

lamossági r. t. részéről fektetendő uj kábel terveit. A kábel a társaság Visegrádi utcai központi állomásából indul ki és a Visegrádi-utca nyugati s a Tutaj utca déli oldalán keresztül a társaság ujpesti telepéig terjed, összesen 600 méter hosszuságban.

A gyüjtőfogház javitása. A budapesti kir. gyüjtőfogház épületein javitási munkák váltak szükségessé. A fogház igazgatósága a munkák biztositására szükebb körü árlejtést tartott, melynek alapján a javitási munkálatokat Spitzer Illés és fiai cég nyerte el 12.000 kor. vállalati összeg mellett.

A községi kenyérgyár épitésénél előforduló kőfaragó, vasbeton, cserépfedő, bádogos, aszfalt-, és facement- és beton-burkolati munkákra a székesfőváros tanácsa árlejtést hirdetett. Az ajánlatokat a közgazdasági és közélelmezési ügyosztályban október 12-én d. e. 10 óráig kell beadni.

Épület jókarbantartás. A m. kir. honvédelmi ministerium palotájában végzendő lakatos munkára 273 k. 06 fillérért Szatala Emil, az üveges munkára 101 k. 14 fillérért Hochhauser István, a tetőfedő munkára 190 koronáért ifj. Háber Sándor, az Auer égők jókarbantartására 4·80 k. egységár mellett a Magyar gázizzófény r. t., a villamos távirójelző készülék jókarbantartására 250 koronáért Szalai és Deutsch, az órák jókarbantartására 300 koronáért Kaill Vilmos nyert megbizást.

Az állatkert csatornázására Kleindl János kapott megbizást 19007 k. 49 filléréri.

A vidéken.

Kavics szállitás Hunyadvármegye th. közutaira. A dévai m. kir. államépitészeti hivatal árlejtést hirdetett a vármegye th. közutaira 1909—1911. években szükséges kavics szállitás biztositására. Az ajánlatokat október 12-én d. e. 10 óráig kell beadni. A vonatkozó hivatalos pályázati felhivást lapunk mai számának hirdető részében tettük közzé.

Gimnázium épités Székelyudvarhelyt. Székelyudvarhelyt a katholikus szeminárium helyébe uj gimnázium épitését tervezik. Az uj gimnázium terveit Pápay Sándor kolozsvári épitész már el is készitette és azt az igazgató tanács elfogadta. A tervezetet most felterjesztik a vallás- és közoktatásügyi ministeriumhoz és ha jóváhagyást nyer, akkor a gimnázium épitését azonnal megkezdik.

A nagykanizsai villamostelep létesitésére a következő cégek pályáztak: Magyar-Siemens Schuckert művek r-t. egyenáramu villamos telep épitésére gőzüzem esetén 810,949 koronával, nyersolajmotor esetén 909,576 koronával és 5% engedménynyel, forgó áramu telep épitésére 855,000 koronával, továbbá a vezetékhálózatnak vasoszlopokkal vagy földalatti kábellel való átalakitására a fenti összegeken felül 20,000—100,000 koronáért; Internationale Elekricitäts Gesellschaft (Wien) egyenáramu telepre gőzüzem esetén 402.110 korona és nyersolaj motorüzem esetére 502,005 korona végösszeggel; Ganz. féle villamossági r.-t. a telep épitésre gőzgépüzem esetén a különböző alternativák szerint 863,886 koronától 921,125 koronáig, nyersolaj-motor üzem esetén 924,460 koronától 972,199 koronáig; Egyesült villamossági és izzólámpa gyár r.-t. csak a telep mechanikai és elektromos részére gőzgépes üzem esetén 555,084 korona, nyers olajmotor üzem esetén 663,924 koronáért. Ajánlatot tettek még áramszámlálók és biztositékok szállitására: Lorschy Henrik mérnök (Budapest), Blau és Lukács (Budapest), Komlós és Kertész (Budapest), Engel Károly (Budapest). Végül a budapesti Fegyver és Gépgyár r.-t. Diesel motorokra és darura 338,766 korona, illetve 10,000 korona végösszeggel.

Villamos vizerő-telep létesitése Prázsmár községben. Brassóvármegyei Prázsmár község előljárósága közvilágitásra szolgáló villamos vizerőtelepet épittet és a telep részletes tervének elkészitésére október 31-ik napjára pályázatot irt ki. A vonatkozó hivatalos pályázati hirdetményt lapunk mai számának hirdető részében tettük közzé.

Internatus épités Szatmárott. A szatmári kir. kath főgimnázium Pázmány internátusának épitését a folyó hó 14-én tartott árlejtés alapján Weszelowszky testvérek szatmári vállalkozók nyerték el 106.000 koronáért.

Vizvezeték Székelyudvarhelyt. Székelyudvarhely város a földmivelésügyi miniszteriumtól kérte az épitendő városi vizmü terveinek elkészittetését. Ez azonban akadályokba ütközik, mert a városnak nincsen meg a lejtmérezett helyszinrajza. Az orsz. vizépitési igazgatóság felkérte a várost, hogy a helyszinrajz elkészitéséhez szükséges 7—8 ezer korona költséget szavazza meg.

A szegedi uj közkórház épitése ügyében Tóth Lajos dr. ministeri tanácsos, Berczik Gyula osztálytanácsos, Hajós Béla dr. orsz. egészségügyi főfelügyelő és Jendrassik Alfréd ministeri tanácsos október hó elején Szegedre érkeznek. A tervekről, a kórház arányairól és helyéről tanácskoznak a város képviselőivel.

Zenepalota épités Szabadkan. Szabadka város közgyülése elhatározta, hogy a szinház mellett levő telken zenepalotát épittet és megbizta a tanácsot, hogy a palota épitési terveinek elkészitésére pályázatot hirdessen. A tervpályázat költségeire 7000 koronát szavazott meg a közgyülés.

A szabadkai városház épitését Nagy Ferenc és Kladek Lukács szabadkai társvállalkozók nyerték el 1.479,606 kor. vállalati összeg mellett.

Vágóhid épités Zalaegerszegen. Zalaegerszeg város tanácsa uj közvágóhid épitését határozta el. Az uj vágóhidnak helyét a legközelebb tartandó helyszini szemle alapján fogják kijelölni.

Kőanyag szállitás Szeged város részére. A szeged—kisteleki th. közut 10·8—23·5 km. közötti szakaszának müuttá kiépitéséhez szükséges 6400 m³ terméskő, 4050 m³ zuzott kavics és 950 m³ kavicszuzalék szállitására Szeged város tanácsa szeptember 14-én árlejtést tartott. A tanács a beérkezett ajánlatok egyikét sem fogadta el, hanem elhatározta, hogy ujabbi versenytárgyalást fog hirdetni.

Iskola épités Saág községben. A győrmegyei Saág községben épitendő áll. iskola terveit, melyet a győri m. kir államépitészeti hivatal készitett, a vallás- és közoktatásügyi minister kisebb módositásokkal jóváhagyta és az épitkezési munkáknak versenytárgyalás utján való kiadására felhivta a községet. Az uj iskola egy tanteremből és egy kétszobás tanitói lakásból fog állani.

Vizmüépités Gölnicbányán. Gölnicbánya r. t. város tanácsa lapunk mai számában árlejtést irt ki a városi vizmü kiépitésére. Pályázati határidő október 21-ik napjának déli 12 órája.

Az orsovai honvédségi elemi lőtár tatarozásánál teljesitendő asztalos munkára 732 kor. 74 fill., a kőmüves munkára 173 kor. 46 fillérért Kucz János orsovai vállalkozónak adott megbizást a m. kir. szegedi II. honvéd kerületi parancsnokság.

Istálló épités Godisa községben. Baranyavármegyei Godisa község előljárósága istállót és pajtát épittet és az épitkezésnél előforduló föld és kőmüves munkával Hell György sárdi vállalkozót 340 kor., az ács munkával Schmidt Lajos felsőmindszenti vállalkozót 150 kor., az asztalos munkával Storcz Péter godisai iparost 39 kor. árban bizta meg.

Az ujverbászi gimnázium kibővitésére szeptember 15-ik napjára kitüzött árlejtést nem tartották meg, hanem az épitkezésre ujabbi árlejtést fog hirdetni a község előljárósága.

A nagyváradi vizmü kibővitése. Nagyvárad város tanácsa árlejtést hirdetett a városi vizmü kibővitésére. Az ajánlatokat Komlóssy József városi tanácsnokhoz Nagyváradon, október 20-án d. e. 9 óráig kell beadni.

Kórház epités Nagyszentmiklóson. A nagyszentmiklósi „Berta" közkórház igazgatósága az épitendő gróf Nákó alapitványi közkórház 5 pavillonjának és tüdőbeteg terraszának épitésével a szeptember 1-én megtartott árlejtés alapján Kövecs Antal makói épitőmestert bizta meg 197.800 korona összeg mellett.

A petelei községház és jegyzői lakás épitésére Bogdán Flórián szászrégeni mérnök kapott megbizást 18943 k. 41 f. vállalati összeg mellett.

Az aszódi izr. templom épitkezése befejezést nyert és a felavatási ünnepélyt e hó 15-én megtartották. A templom Román Miklós budapesti müépitész tervei szerint épült.

Utcák kövezése Ujpesten. Ujpest város közgyülése az Árpád-utca és az István-térre nyiló mellék utcáknak kövezését határozta el. A kövezés költségeire 1,200.000 koronát szavazott meg a közgyülés, mely összeget törlesztéses kölcsön utján a Pesti magyar kereskedelmi banktól szerzi meg a város.

Iskola épités Valkány községben. Torontálmegyei Valkány község előljárósága iskola épitését, valamint a községház helyreállitását határozta el és e célból 50.000 kor. kölcsönt vesz fel.

A magyarpécskai községház átalakitását Baranyi János m.-pécskai kőmüvesmester kapta meg 2050 kor. vállalati árban.

A nagyszebeni lovassági laktanya épitésével Nagyszeben város közgyülése Incze Lajos és tsa nagyváradi épitészeket bizta meg, a kik a megtartott árlejtésen 1,400.000 kor. összeg mellett a legelőnyösebb ajánlatot tették.

Uj elevátor Fiuméban. Az államvasut igazgatósága, zágrábi üzletvezetősége és fiumei osztálymérnökségének, valamint a tengerészeti hatóságnak és a raktárvállalatnak képviselői értekezletet tartottak, a melyen a mult évi február hatodikán leégett elevátor helyett épitendő uj

Telefon 50—97. HEHLEIN ISTVAN
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz.
MÜSZAKI VÁLLALAT: Vizmüvek, szivattyutelepek, központi fütés és szellőztetés, légszesz, csatornázás, gőzfőző- és mosókonyhák u. m. fürdőtelepek berendezésére

UHR SÁNDOR
VILLAMOS MŰSZAKI VÁLLALATA
BUDAPEST, VIII., József-körut 14.
Villamos világitás, erőátvitel, jelző csengők, távszólók és villámháritók berendezései a legmesszebb menő jótállás mellett készittetnek. — Ivlámpák, motorok, távszólók és csengők karbantartása. — Csillárok átalakitása és csiszolása. — Villamos készülékek és anyagok raktára. — Wolfram lámpák kaphatók; 70% áram megtakaritás.

HORVÁT BERTALAN Épület és portal asztalosmester
Budapest, VII., Király-utca 11. szám.

TELEFON 11—66. TELEFON 11—66.
Kartellen kivüli vasszerkezetek
kivitelét elvállalja

Ifj. Kovács Sándor és társa
motorüzemre berendezett vasablak, szerkezet és műlakatos-áruk ipartelepe
Budapest, VIII., Baross-utca 128. és VI., Szerecsen-utca 50.
Tervek és rajzok dijmentesen.

SCHOLTZ és FREY
HAT. ENG. VILLANY BERENDEZÉS ÉS ERŐÁTVITELI VÁLLALAT
BUDAPEST I., KERÜLET, ALAGUT-UTCA 1. SZÁM.

ELVÁLLAL: villanyvilágitás, telefon, házi csengő, villámháritók, villamos zárak berendezését és javitását.

Beton keverőgepék! Legnagyobb munkaképesség! Legszorosabb keverés! Legcsekélyebb erőszükseglet!
Modern szerkezetek!
Komplet épitészeti gépczikkek
Prima referenciák
Epitési felvonók
Általános Epületgépczikkek Társasága
Budapest Szondy-u.98a. WIEN VIII. Hernalsergürtel 20. Prag Weinberge Žizkastr 8.

TÉGLAGYÁRTÓ GÉPEK
és teljes
keramiai berendezések
u. m. kör-, gáz- és csatornakemencék épitése.
Bühler-féle szab. görgőjáratokat és mindennemü sajtolókat
szállit mint különlegességeket

Elsőrendü referenciák.

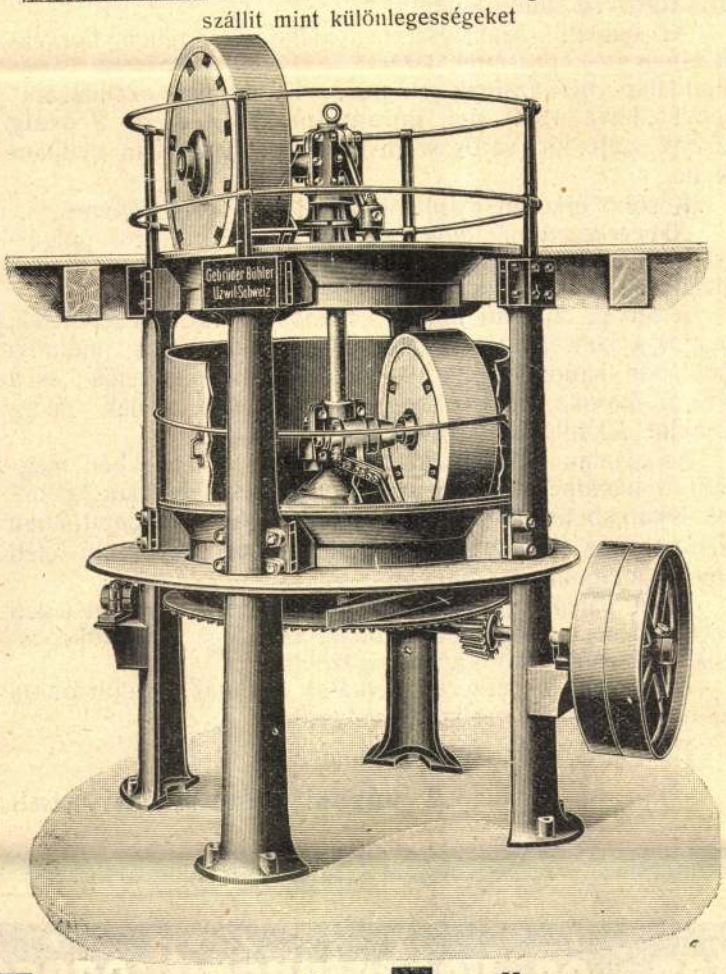

Elsőrendü referenciák.

BÜHLER ÉS DRÖSSLER
TELEFON 26—79. Budapest, VI., Andrássy-ut 51. TELEFON 26—79.

Pályázati hirdetmény.

A Győri első takarékpénztár **Győrött épitendő bérházzal kapcsolatos székháza terveinek beszerzésére** nyilvános pályázatot hirdet.

A tervpályázat feltételei:

1. A tervpályázaton résztvehet minden magyar honos épitész.

a) A tervek a tervező műszaki érzése szerint és célszerüségi szempontok figyelembevétele mellett, II. esetleg III. emeletes épületre készithetők.

2 Elkészitendők a bérházzal kapcsolatos székház összes alaprajzai (pince, földszint, I. és II. esetleg III. emelet) három homlokzati rajz és annyi metszetrajz, amennyi a terv és a főbb szerkezetek megértéséhez szükséges.

Mindezen rajzok 1:200 léptékben készitendők el.

3. Távlati kép mellőzendő.

4. Elkészitendő a beépitett köbméterek után számitott hozzávetőleges költségelőirányzat. **A II. emeletes épületnél a költségek a 300.000, a III. emeletes épületnél a 380.000 koronát** meg nem haladhatják.

5. A tervpályázatok jelige alatt a Győri első takarékpénztár igazgatóságánál **1909. február 15. déli 12 óráig** benyujtandók

6. A beérkezett terveket a Győri első takarékpénztár igazgatósága két szakértő meghallgatása után birálja el s a döntést legkésőbb a pályázat lejárta után 20 nappal, ugyanazon lapokban, melyekben ezen pályázati hirdetményt közzétette, nyilvánosságra hozza.

7. Az igazgatóság a beérkezett pályázati tervek el vagy el nem fogadása és a dijak oda vagy meg nem itélése felett teljesen szabadon s véglegesen határoz.

8. A tervpályázat dijai:

a) **I. dij K. 2000**
II. „ „ 1500
III. „ „ 1000

b) A dijazott tervek minden további ellenérték nélkül a takarékpénztár tulajdonába mennek át; tervező a pályanyertességből kifolyólag a részletes tervek elkészitésére igényt nem tarthat. A nem dijazott terveket a takarékpénztár a tervezők részére 14 napig megőrzi. Ezeken kivül tervek meg nem vétetnek.

Az épitési programmot és helyszinrajzot a győri első takarékpénztár igazgatósága kivánatra dijtalanul megküldi.

Győrött, 1908. december 30.

A győri első takarékpénztár igazgatósága.

2—3

Bronc kovács specialisták CSÁNYI és SOLTY műkovácsok műhely és iroda: Budapest, VII., Óvoda-utca 22.
Készitenek: vert vörös- és sárgaréz csillárokat, kandel bereket, falikarokat, kandalló burkolatokat és rácsokat **s egyéb lakberendezési fémdisztárgyakat, diszbútorvasalásokat** stb. Továbbá kovácsolt kapukat, lépcső és erkélyrácsokat, kerti és sirkeritéseket stb. saját terveik vagy beküldött minta után.
Telefon: 73—20. **Specialisták rézportálok készitésében.** Telefon: 73—20.

PERLMUTTER SAMU, épület és műlakatos.
Budapest, VII. Rózsa-utca 1. szám. (Dohány-utca sarok.)
Készit műkovács, vas és réz portálokat, csillárokat és minden e szakmába vágó vas- és fémipari mütárgyakat.
Tervek és költségvetések ingyen.

GERŐ N. NÁNDOR

légszesz- és vizvezeték-szerelő, csatornázások és épület bádogos munkák vállalata

Iroda és műhely:
BUDAPEST,
VII., Thököly-ut 17. sz.

STRASSER VILMOS

BETON, TERAZZO, KERAMIT ÉS FALBURKOLÁSI VÁLLALATA. TELEFON 65—51.
Elvállal mindennemü e szakmába vágó munkálatokat
Budapest, VII., Thököly-ut 54. sz.

Az erdélyi római katholikus státus igazgatótanácsától.

2607.
1908. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi **róm. kath. főgimnázium, igazgató lakás és tornacsarnok** elhelyezésére szolgáló épület létesitéséhez szükséges s circa **432.000 koronát** kitevő költséggel előirányzott bontási, föld, kőmüves és elhelyező, kőfaragó, mükő, ács, cserépfedő, bádogos, vas, rabitz és szobrász, majolika, asztalos, lakatos, mázoló, fapadozat, cementpadozat, üveges, szobafestő, felirati, kárpitos, vizvezeték és csatornázási, villamos csengő és villámháritó, parafakő burkolat, központi fütés és alternative kályhás munkák elkészitése illetve szállitása iránt a következő feltételek mellett nyilvános pályázat, illetve árlejtés hirdettetik.

1) Az árlejtésen résztvehetnek mindazok a hazai szakértő iparosok vagy vállalkozók, kiknek üzletük gyakorlására hatósági engedélyük van.

2) Az ajánlatok az egyes munkacsoportokra külön-külön, vagy az összes munkákra együttesen is tehetők, azonban az összmunka ajánlattevők minden kárpótlás nélkül türni kötelesek, hogy ajánlatuk végösszegének 50%-ig egyes munkacsoportok ajánlatukból kivehetők s azok más kedvezőbb ajánlattevőnek odaigérhetők legyenek.

3) A készitendő munkákra vonatkozó ajánlati minta valamint a költségvetési kivonat ivenkint 50 fillérért vállalkozók rendelkezésére bocsáttatnak. Kötelesek vállalkozók az egységárakat és vállalat végösszegét mindkettőben ugy számjegyekkel, mint betükkel kiirni, csakis azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek e feltételeknek megfelelően tétetnek.

4) Később érkezett vagy utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.

5) Az egy koronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb **1909. évi január hó 23-án déli 12 óráig** az erdélyi róm. kath. status igazgatótanácsához (Kolozsvár, Szentegyház-utca 5. sz.) nyujtandók be.

6) Tartoznak az ajánlattevő vállalkozók az általános vállalati feltételek 8-ik §-ban megszabott 5%-nak megfelelő bánatpénzt, az ott körülirt módozatok és kikötések mellett a kolozsvári m. kir. adóhivatalhoz, mint alapitványi főpénztárhoz letenni, s az erről szóló nyugtát az ajánlatokhoz csatolni. **Az ajánlathoz készpénz, betétkönyv vagy értékpapir nem csatolható.**

7) Az erdélyi róm. kath. status igazgatótanácsa fentartja magának a jogot az ajánlatok közül szabadon választhasson, egy vagy más munkát visszavonhasson, esetleg az ajánlatoktól is eltekinthessen.

8) A m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium által jóváhagyott tervezet és költségvetés a munkákra vonatkozó általános, részletes és különleges feltételek az erdélyi róm kath. status igazgatótanácsának hivatali helyiségeiben vagy **Pápai Sándor** müszaki tanácsosnál (Kolozsvár, Bartha Miklós-utca 2. szám) naponta 10—12 óráig megtekinthetők.

9) Az ajánlatokhoz épitési és felszerelési anyag minták is mellékelhetők.

Kolozsvárt, 1908. december hó 23-án.

Az erdélyi róm. kath. status igazgatótanácsa nevében:

gr. Béldy, elnök. **Bochkor Mihály,** titkár.

2—2

Árlejtési hirdetmény.

A kápolnok-monostori **„Riureána“** hitel- és takarékpénztári intézet részvénytársaság igazgatósági határozatából egy uj ház és istálló felépitésére árlejtést hirdet.

Az ezekre vonatkozó tervrajz az intézet helyiségében Kápolnok-Monostoron (Szolnok-Doboka m.) megtekinthető.

Az árajánlatok **1909. évi január hó 21-ig** a **„Riureána“** takarékpénztár részvénytársaság igazgatóságához beadandók. Nemkülönben aznap szóbeli versenytárgyalás is fog tartatni. Fentartván magának a jogot az igazgatóság, hogy a beérkezett árajánlatok közül szabadon fog választani. Az elfogadott árajánlat 10%-a bánatpénzként az intézetnél beteendő.

Az igazgatóság.

527/m. h. 1908. sz.

Versenytárgyalási hirdetés.

Pozsony szab. kir. város törvényhatósága nyilvános egységáras versenytárgyalást hirdet a Pozsonyban épitendő s a városi nyugdijalap tulajdonát képezendő bérházaknak egyes munkálataira és pedig: **föld-, kőmives- és elhelyező, kőfaragó, ács, tetőfedő, bádogos, asztalos, lakatos, üveges, mázoló, kályhás és takaréktüzhely és vasszállitási munkálatokra** külön-külön.

Az ajánlatok szabályszerüen kiállitva, sértetlen boritékban elhelyezve, pecséttel lezárva, „Ajánlat a Pozsony városi nyugdijalap bérházainak . . . . . munka szállitására“ cimmel ellátva **1909. évi január hó 27-én d. e. 9 óráig** Pozsony szab. kir város számvevőségi hivatalában nyujtandók be.

Később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beérkezett ajánlatok Pozsony szab kir. város polgármesteri hivatalában ugyanaznap **d. e. 10 órakor** fognak nyilvánosan felbontatni.

A tervek ajánlati minta, általános és részletes feltételek, valamint a költségvetés Pozsony szab. kir. város mérnöki hivatalában naponta d. e. 9—12 óráig betekinthetők; és a tervek 5 korona, az általános és részletes feltételek pedig egyenkint 50 fillérért beszerezhetők.

Az ajánlattevők tartoznak a részletes feltételekben megállapitott bánatpénzt készpénzben, vagy helybeli takarékpénztárak takarékbetétjeiben, avagy óvadakképes értékpapirokban Pozsony város főpénztárában letenni és az erről szóló letéti számot ajánlatukban kitüntetni.

Azon pályázók, akik Pozsony szab. kir. várossal üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak szállitóképességüket és megbizhatóságukat igazolni.

A hatóság a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhat.

Pozsony, 1908. december havában.

1—2 **A városi mérnöki hivatal.**

Hirdetések és előfizetések
felvétetnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
IV. kerület, Régi posta-utca 3. sz.

Beton- és vasbetonépitkezések

Födém
Boltozat
Tető
Áruház
Gyár

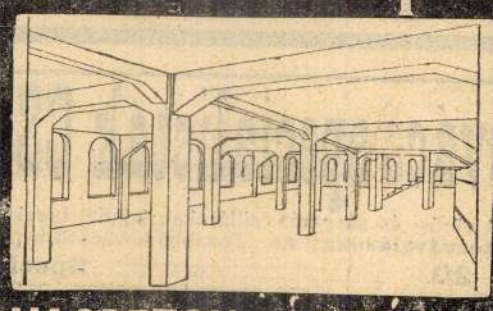

Lépcső
Oszlop
Erkély
Folyosó
Válaszfal

MAGYAR VASBETON ÉPITÉSI VÁLLALAT
KEMÉNY ÉS TISZA BUDAPEST, VI., Teréz-körut 50. TELEFON 82-12.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitkezési anyag. fagymentes, szintartó, kőkemény, plasztikus
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

Hofbauer és Lehner (Budapest) 306.053 koronával, Magyar épitő r. t. 266.951 kor. 70 fillérrel.

Az ajánlatok átszámitás alatt állanak.

A Pece szabályozása Nagyváradon. Nagyvárad város tanácsa utasitotta a városi gazdasági ügyosztályt, hogy a Pece- és Aduna patakok szabályozásánál teljesitendő földmunkákra vonatkozó árlejtést hirdesse meg. A munkákat a tavaszszal megkezdik.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

Távbeszélő kábelcsatornák épitése. A m. kir. posta- és távirda műszaki hivatal árlejtést irt ki a székesfőváros és Ujpest község területén az 1908. 1909. és 1910. években létesitendő távbeszélő kábelcsatornák épitésére. Pályázati határidő február 15-ik napjának d. e. 10 órája.

A Thököly-ut rendezése. Budapest székesfőváros tanácsa árlejtést irt ki a Thököly-ut rendezésénél teljesitendő kövező munkára, keramit és faburkolati munkára, valamint aszfaltozási munkára. A munkanemenként külön-külön szerkesztendő ajánlatok a tanácsi II. ügyosztályban február 7-én d. e. 10 óráig nyujtandók be.

A vidéken.

A marosvásárhelyi ref. kollegium ujraépitése. A marosvásárhelyi ref. kollegium elöljársága lapunk mai számában árlejtést irt ki a kollegium ujraépitésénél előforduló épitő iparos munkákra. Pályázati határidő február 20-ik napjának d. e. 10 órája. Az ajánlatok kétféleképen csoportositva tehetők és pedig külön a padló, asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkákra és külön a többi szintén egy csoportba egyesitett föld, kőmüves és elhelyező, kőfaragó, vas, ács, cserépfedő, bádogos, hézagmentes padozati, burkoló szobafestő, kárpitos munkákra és villamos világitás berendezésére. Egyes munkanemekre ajánlat nem tehető.

Gimnázium épités Csiksomlyón és Székelyudvarhelyt. Az erdélyi rom. kath. status legközelebb gimnáziumot épittet Csiksomlyón és Székelyudvarhelyt. A gimnáziumok terveinek elkészitésére Pápai Sándor kolozsvári épitész kapott megbizást.

Iskola javitás Göncruszka községben. Abaujtorna megyei Göncruszka község róm. kath. lelkészi hivatala lapunk mai számában árlejtést irt ki a két tantermü iskola és a hozzátartozó tanitói lakás kijavitására. Ajánlatok a lelkészi hivatalhoz nyujtandók be.

Iskola épités Fadd községben. A faddi r. k. iskolaszék elnöksége lapunk mai számában árlejtést irt ki 24046 kor. 26 fillérrel előirányzott két tantermet és két tanitói lakást magába foglaló iskola épitésére. Pályázati határidő január 26-ik napjának déli 12 órája.

Nagyvárad csatornázása. A földmivelésügyi minister jóváhagyta Nagyvárad város általános csatornázási terveit. A tervek most a belügyminister előtt vannak.

Iskola épités Rákospalotán. Rákospalota község elöljársága lapunk mai számában árlejtést irt ki 6 tantermü községi iskola épitésére. Pályázati határidő február 10-ik napjának déli 12 órája.

Hidépités Udvarhely vármegyében. A székelyudvarhelyi m. kir. államépitészeti hivatal lapunk mai számában árlejtést irt ki a héjjasfalva—csikgyimesi áll. közut 1—2 km. szakaszán levő 3. sz. 60 m. nyilásu Nagyküküllőhidnak 48766 kor. 03 fillérrel előirányzott alépitményi és 91800 koronával előirányzott vasfelszerkezeti munkáira. Ajánlat mindkét munkanemre külön teendő. Pályázati határidő február 22-ik napjának d. e. 10 órája.

Villamvilágitási és erőátviteli berendezes Mezőtelegd állomáson. A m. kir. államvasutak igazgatósága árlejtést hirdet a Mezőtelegd állomás mellett épülő talpfatelitő telep villamvilágitási és erőátviteli berendezésére. Az árlejtést az államvasutak épitési és pályafentartási főosztályában Budapesten február 7-én déli 12 órakor fogják megtartani.

Szeged város 1908. évi városrendezési programmja. Szeged város mérnöki hivatala elkészitette az 1908. évi városrendezési programmot.[a] A programm szerint a városrendezés álandó jellegü munkálataira 50,000 koronát forditanak. Ebből következett utcák föntartására 16,420 kor., csatornákra 2520 kor., csatornák tisztitására és vizlevezetésre 5580 kor., átjárókra 1600 kor. belterületi makadamutak föntartására 14,000 kor., napszámosok bérére 4095 kor., az aszfalt törlesztésére 6586 kor. jut. Uj beruházásokra 200,000 koronát forditanak. A Berzsenyi-utca kövezésére 9300 kor., a Mátyás-tér rendezésére 10,000 kor., a rókusi templom környékének rendezésére 7000 kor., a Mars-téri artézi kuthoz vezető ut rendezésére 1200 kor., a vizmütelepnél a tiszai rakparthoz való lejáróra 15,000 kor., magán aszfaltjárókra 10,000 kor., a Hétvezér-utca feltöltésére a Tavasz-utcáig 23,000 kor., a Szt.-György-utca kövezésére és aszfaltozására 10,000 kor., a Damjanich-utca rendezésére 3000 kor., a Tábor-utca kövezésére a Valéria-tér és Mérey-utca között 8850 kor., a Timár-, Gál- és Szentmiklós utcák folytatólagos rendezéseire 4000 kor., a Veresács-utca folytatólagos kövezésére 27,000 kor., a Szilléri-sugárut folytatólagos kövezésére 11,000 kor., a Bethlen-utca folytatólagos kövezésére 10,000 kor. jut. Kövezetek föntartására 30,000 kor., feltöltésekre még 650 kor., gyalogjárórendezésekre 15,600 koronát forditanak.

Villamosközvilágitás Nagykanizsán. Nagykanizsa város által a villanyvilágitás felügyeletére kiküldött bizottság mult heti ülésén Martos Viktor mérnök előterjesztette azoknak az előmunkálatoknak a vázlatát, melyek a végből szükségesek, hogy a városi villamostelep létesitésére a nyilvános pályázatot hiirhassák. Előterjesztette a pályázati hirdetmény szövegét, a vállalati feltételeket és munkaprogramm vázlatát. A bizottság utasitotta Martos Viktor mérnököt, hogy a kész tervezetet február 15 ig terjeszsze be. A bizottság javasolni fogja a képviselőtestületnek, hogy a telep létesitésére árlejtést hirdessen.

Utrendezés Módoson. A módosi hozzájáró ut és a módos—ujpécsi tvh. közut Módos község belterületén végigvonuló szakaszának kiépitésére az előintézkedések megtétettek és ehhez képest az utrész a tvh. utialap és Módos község hozzájárulása mellett a tavaszszal cyklops kőburkolattal fog kiépittetni. A munka vállalatba adására a nagybecskereki m kir. államépitészeti hivatalban február 15-én árlejtést tartanak.

Artézi kut furása Makón. Makó város közgyülése elhatározta, hogy a Paradicsom- és Hosszu-utcák keresztezésénél artézi kutat furat, melyre árlejtést tartanak.

Kulturpalota épités Komáromban. A vallás- és közoktatásügyi minister elhatározta, hogy Komárom városában kulturpalotát létesit, erre a célra 125 ezer koronát engedélyezett, melyet évi részletekben folyósit. A kulturpalotában nyer elhelyezést Komárom vármegye könyvtára, ide költözik majd a vármegyei muzeum is. A kulturpalotában képzőmüvészeti gyüjtemény létesitését tervezi a Muzeum Egyesület. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége most tárgyal a helyi hatóságokkal a kulturpalota elhelyezése iránt.

Laktanya épités Pécsett. A honvédelmi minister kérdést intézett Pécs város tanácsához, hogy hajlandó volna-e a mostani huszárlaktanyát ujjáépittetni. A tanács foglalkozott e kérdéssel és arra a megállapodásra jutott, hogy nem tesz addig konkrét javaslatot, mig a közgyülés elvileg el nem határozza az épitést. A legközelebbi közgyülés már dönteni fog elvileg az uj laktanya épitése tárgyában.

Templom épites Királyhidán. Mosonmegyei Királyhida községben rom. kath. templom épitését vették tervbe. Az épitéshez szükséges költséget közadakozás utján szerzik be, mely uton eddig 23.030 kor. 59 fillér gyült egybe.

Központi villamos telep létesitése Fiuméban. Fiume város köztörvényhatósága 50 000 koronát engedélyezett egy központi villamostelep létesitésére.

Fővárosi hirek.

A Müemlékek Országos Bizottsága báró Forster Gyula elnöklete alatt mult héten ülést tartott, melyben a folyó év munkáinak sorozatát és költségvetését állapitotta meg. A vajdahunyadi vár és a gyulafehérvári székesegyház restaurációjának folytatásán kivül helyre fog állittatni az őralja boldogfalvi ref. templom, továbbá a selmecbányai óvár, melyet muzeumi célra alakitanak át és megindulnak a kolozsvári farkas-utcai ref. templom helyreállitásának előmunkálatai. Részletesen foglalkozott a bizottság a budavári koronázó templom Mátyás tornyának helyreállitásával, mely ez év folyamán befejezést fog nyerni. Az ülésen elfogadták a késmárki evangélikus templomhoz Thököly Imre hamvainak befogadására épitendő sirkápolna végleges tervét, azonkivül tárgyalták a szilágysomlyói Báthory-vár maradványai föntartásának, továbbá a komlóskeresztesi (Sáros m.) és varsányi (Hont m.) evangélikus templomok helyreállitásának ügyét. Végül a bizottság a II. Rákóczi Ferenc siremlékére kiirt és a mult év végén lejárt pályázat biráló bizottságába Schulek Frigyes és Éber László épitészeket küldte ki.

Épitőanyagtermelők országos szövetsége. Az épitőanyagtermelők körében mozgalom indult meg országos szövetség létesitése iránt, hogy közös érdekeiket megvédjék. A szövetségbe való belépésre felhivják az összes cement- és cementáru gyárakat, gipsz- és gipszárugyárakat, téglagyárakat, mészégetőket, aszfalt- és aszfaltárugyárakat, tetőfedőgyárakat márványgyárakat, kőbányákat, kavicsbányákat, homokbányákat és e szakba vágó egyéb vállalatokat. A szövetség alakuló értekezletét februárban tartják meg.

Athelyezés. A kereskedelemügyi minister Virányi Béla mérnököt a beregszászi m. kir. államépitészeti hivataltól a nagyváradi államépitészeti hivatalhoz helyezte át.

Kinevezés. A m. kir. földmivelésügyi minister Illésy Zoltán fizetéstelen kir. segédmérnököt végleges minőségü fizetéses kir. segédmérnökké. Rerrich Béla müegyetemi tanársegédet a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába kertészeti tanintézeti rendes tanárrá nevezte ki.

A középitési bizottság e hó 17-én ülést tartott. Szabó József bizottsági tag azzal kapcsolatosan, hogy az Anker biztositó-társaság a Király-utca és Váci-körut sarkán három egyesitett telken monumentális épületet szándékozik

BIEHN JÁNOS ASZFALT ÉS KÁTRÁNY-TERMÉKEK VEGYI-GYÁRAI.
BUDAPEST. ▭ KISPEST. ▭ MEZŐTELEGD.
Központi iroda: IX., Ferenc-körut 46. szám.
Gyártmányok: Valódi aszfalt fedlemezek, aszfalt elszigetelő lemezek, kőfedéllap, carbolineum Biehnol.
Vállal és készit legjobb kivitelben:
aszfaltozásokat, vizhatlan lefödéseket, facement-fedéllemez befödéseket.
Külön osztály „Rabitz-rendszerek" kivitelére. Budapest, IX., Dandár-utca 9—13. szám

Tagositások.

Sósszentmárton. Sósszentmárton község egész határára kiterjedő tagositás ügyében, az előmunkálatok megkezdésére, a képviselet rendezésére, a működő mérnök megválasztására és a költségelőirányzat megszerkesztésére határnapul j a n u á r 28. napjának d. e. 9 órája Sósszentmárton községházához kitüzetik. Felhivatnak birtokrendező mérnökök, kik a mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, hogy a szerződési pontozatokat magában foglaló ajánlatukat a tordai kir. törvényszékhez vagy az érdekelt felekhez adják be. A rendezendő birtok nagysága 1213 hold 657 négyszögöl.

Szászny ires. A szásznyiresi tagositási ügyben az előmunkálatok bevezetése, a képviselet rendezése, a m. mérnök megválasztása és a költségelőirányzat elkészitésére tárgyalási határnapul f e b r u á r 10. napjának d. e. 9 órája Szásznyires községházához kitüzetik. Felhivatnak a birtokrendező mérnökök, kik ezen ügyben a mérnöki munkálatok teljesitését elvállalni akarják, hogy a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat a dési kir. törvényszékhez vagy az érdekelt birtokossághoz adják be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi minister C s i k József gőzmalomtulajdonos bonyhádi és T ö r ö k Emil mérnök budapesti lakosnak a m. kir. államvasutak Hidas-Bonyhád állomásából kiindulólag és Sióagárd község, valamint Paradicsom és Szentgál puszták érintésével a máv.-nak Szekszárd állomásig vezetendő szabványos nyomtávu h. é. vasutvonalra, továbbá a máv.-nak Hidas-Bonyhád állomásából kiindulólag Bonyhád, Kakasd, Paradicsompuszta, Gálpuszta és Sióagárd községek érintésével a máv.-nak Tolna-Mözs állomásáig és innen folytatólag Fadd, Bartalpuszta, Dunagyörgy és Csámpuszta érintésével Paks községig vezetendő szabványos h. é. vonalra; a „F a k e r e s k e d e l m i r. t. f i ó k j a" budapesti cégnek a m. kir. államvasutak Szolyva állomásától egyrészt Aklósig, másrészt Beregforrásig (Izvorig) már engedélyezett keskenyvágányu gőzüzemü iparvasut vonalból és pedig: a 61/63. szelvények közt kiágazólag Domasnik patak völgyébe 3·30 km. hosszu; a 81/83. szelvények közt kiágazólag a Tésanik patak völgyébe 6·00 km. hosszu; a 105/106. szelvények közt kiágazólag a Luhi patak völgyébe 7·00 km. hosszu; a 125/128 szelvények közt kiágazólag a Gluboki patak völgyébe 5·00 km. hosszú; a 137/140. szelvények közt kiágazólag Krasni patak völgyében 4·3 km. hosszu; a 160/170 szelvények közt kiágazólag balra az Uklina patak völgyében 4·3 km. hosszu, a szolyva—aklósi fővonalhoz csatlakozó szárnyvonalakra, valamint ezen fővonal folytatásakép a 160. szelvényen tul a Kis-Pinye patak völgyében Rosgyiláig, mintegy 7·5 km. hosszú kiegészitésre, — továbbá a Polena—Izvori vonalból: a 13/15. szelvények közt kiágazólag a Tihi patak völgyében 4·7 km. hosszu; a 15/17. szelvények közt kiágazólag a Kvas patak völgyében 4·3 km. hosszu; a 24/26. szelvények közt a Jakuszki patak völgyében 4·5 km. hosszu szárnyvonalra s ez utóbbinak 14/16. szelvénye közt kiágazólag 2·00 km. hosszu; a 40/41. szelvények közt kiágazólag a Paulova patak völgyébe 5·00 km. hosszu; a 66/68. szelvények közt kiágazólag az Olyenova patak völgyébe 8·00 km. hosszu szárnyvonalakra s ez utóbbinak a 3·00 km.-ből kiágazólag balra a Rosztek patak völgyébe 45 km. hosszu; a 66/68 szelvények közt kiágazólag a Ploszko patak völgyébe 6·00 km. hosszu; a 76/78 szelvények közt kiágazólag a Vrhi Kalni patak völgyébe 3·00 km. hosszu; a 76/78 szelvények közt kiágazólag a Kvasz patak völgyébe 4.00 km. hosszu; továbbá a fővonal folytatásakép a 111. szelvény után a Kornyanka patak völgyében 6·0 km. hosszu s végül a folytatott vonalból a 12 km.-nél kiágazólag a Sbornacki patak völgyében 4·5 km. hosszu szárnyvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; gróf N i c z k y likvándi és dr. Ö s t ö r József soproni lakosoknak az épités alatt levő sopron—kőszegi h. é. vasut Felsőpulya állomásától Közép- és Alsópulya, Udvard, Micske, Locsmánd, Jsira, Gyüleviz, Gyalóka, Alsószakony, és Keresztény községek érintésével a cs. kir. szab. déli vaspálya Bükk állomásához csatlakozóan és onnan folytatólag Bő, Guár, Sajtóskál, Nemesladony, Jánosfa és Csáford, községek érintésével a dunántúli h. é. vasutak Répcelak állomásáig, esetleg pedig a Fertővidéki h. é. vasut Répce-Szemere állomásáig vezetendő keskenyvágányu gőzüzemü h. é. vasutvonalra; J a g o d i c s János földbirtokos, pusztastefaniaudvari lakosnak a pancsova—petrovoszellói h. é. vasut Pancsova—Temespart állomásától Hertelendyfalva, Starcsova, Homolic, Sándoregyház, Beresztóc és Plósic községek irányában a versec—kubini h. é. vasut Kubin állomásáig vezetendő — továbbá a pancsova—petrovoszellói h. é. vasut Pancsova állomásától Almás, Glogon, Szefkerin, Opova, Baranta, Szakula, Farkasd és Perlasz községek határain át, a Tisza folyó áthidalásával a bács-bodrogvármegyei h. é. vasutak Titel állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú gőzmozdonyú h. é. vasutvonalra valamint ez utóbbi h. é. vasutnak Opova vagy Baranda községtől Csenta és Rudolfsgnád községek határain át Titelig vezető vonalváltozatára; O b á d Iván és G f r e r e r, S c h o c h és G r o s s m a n n épitési vállalkozó cégnek a m. kir. államvasutak Sesvete állomásától Zerjavinec, Belovar, Luzan, Paukovec és Dolnja-Zelina községek határain át Sveti-Ivan-Zelina-ig vezetendő rendes nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra; a cs. kir. szab. kassa—oderbergi vasut Igló állomásából kiindulólag Merényen át a m. kir. államvasutak Betlér állomásáig, továbbá ezen vonalból Merénynél kiágazólag Szepes-remete érintésével Szomolnokhutáig vezetendő rendes nyomtávu gőzüzemü helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára megujitotta.

A nagykikinda-lovrin-perjámos-ujaradi vasut engedélyokirata a kereskedelemügyi miniseriumban kidolgozásra került és a vonatkozó törvényjavaslatot legközelebb a törvényhozás elé terjesztik. A nagykikinda—ujaradi fővonal épitési és üzletberendezési költségei 6.830.000, a lovrin—zsombolyai szárnyvonalé 2.161.000, és a nagykikinda—nyerői szárnyvonalé 1.159.000 koronával vannak megállapitva, úgy hogy az összes épitési költségek 10 150.000 koronára fognak rugni. A vonal engedményese K r a u s h a a r Károly temesvári lakos, a ki a 300.000 koronát tevő épitési óvadékot az állampénztárnál már letétbe is helyezte.

Mütanrendőri bejárások. József kir. herceg kisjenői uradalmában gőzerejü iparvasutakat épitettek, a mely a gyulavidéki h. é. vasut nádasmajori állomásából az ágyai uradalmi erdőségbe vezet. A megépült vasut mütanrendőri berárását j a n u á r 21.-én tartották meg. A V ö r ö s Henrik és társai lugosi fakereskedő cég által épitett gőzerejü iparvasut mütanrendőri bejárását szintén január 21.-én tartották meg. Az iparvasut a m. kir. államvasutak zsenai megállóhelyétől a zgribesti erdőségekbe vezet.

A körös—belovár—verőce-barcsi vasut uj szárnyvonala. A kőrös—belovár—verőce—barcsi h. é. vasut Józseftárnai szárnyvonala a tárna szénállományának kiaknázása következtében üzemen kivül áll, ellenben az ujonnan feltárt Imre-tárnának nincs vasuti összeköttetése. Ennélfogva a vasuttársaság a kereskedelemügyi minister engedélyét kérte, hogy a Józseftárnai vonalat felszedhesse és a visszanyert anyag felhasználásával az Imre-tárnához vezető vágányt megépithesse.

A poprádfelka—tátrafüredi h. é. villamos vasut engedélyokiratát a napokban adta ki a kereskedelemügyi minister. Az „engedélyokirat" erejénél fogva a „Villamos Vállalatok Részvénytársaság" budapesti cég engedélyt kapott arra, hogy a cs. és kir. szab. kassa-oderbergi vasut Poprád-Felka állomása mellől kiindulólag, Felka, Nagyszalók és Alsó-Tátrafüred érintésével Ó-Tátrafüredig vezetendő helyi érdekü villamos vasutat és ennek kiegészitő részeként Ó-Tátrafüredtől a Tarajkáig vezetendő villamos sikló vasutat megépitse. Az engedélyezett vasut megépitéséhez és üzleti megfelelő berendezéséhez szükséges tényleges tőke 1,910.000 koronában állapittatott meg, mely tőkéből forgalmi eszközök beszerzésére engedélyes 214.800 koronát tartozik forditani.

Iparvasutak épitése Élesden. Az É l e s d i e r d ő i p a r b e t é t i t á r s a s á g a sólyomkői, pestesi és tinódi erdőségek kihasználása céljából fürésztelepet létesit, melyet az egyes erdőkkel, valamint a máv. Élesd állomásával gőzüzemü iparvasut fog összekötni. A vasutak tervezésével K e m é n y Béla nagyváradi mérnök van megbizva.

A gombos—erdődi vasuti összeköttetés és a vele kapcsolatos uj Dráva-hid épitése tárgyában e hó 17-én tartották meg a közigazgatási bejárást E h r e n h ö f e r Aladár ministeri tanácsos vezetése mellett. Ugy gombos, mint Erdőd állomásnál a vasuti pályatestet 3 méterrel emelni fogják és mindkét helyen uj állomási épületet emelnek, mig a jelenlegi állomási épületeket lakóházakká alakitják át. A hid maga hatalmas alkotás lesz. Hossza 640 méter és 80 méter távolságban 8 pillért alkalmaznak. Az átalakitási és hidépitési költségek meghaladják 10 millió koronát, melyek a régebbi máv. beruházási kölcsönből nyernek fedezetet. Az épitési munkálatokat a tervezet szerint még az idén megkezdik.

A székelyvasutak déda—gyergyószentmiklósi szakaszának kiépitésénél 20 megbizható alvállalkozó kerestetik föld, szikla és kőbánya munkákhoz. A munkák részben azonnal, részben februárban kezdendők meg. Pályázók ajánlataikat S c h i f f e r Miksa mérnök-vállalkozóhoz Budapesten, V., József-tér 4. sz. alá adják be.

A kisvárda—érmihályfalvai vasut végrehajtó bizottsága, gróf V a y Ádám elnöklete alatt, a kiépitéshez szükséges hozzájárulásokat már biztositotta s az összes érdekeltek támogatását is megnyerte a vasut ügyének. A vonal terveit F á b i á n Lajos budapesti mérnök dolgozta ki, aki annak idején majd az épités kivitelét is eszközölni fogja.

Vizépitészet és szabályozás.

Dunaszabályozás. A pozsonyi m. kir. folyammérnöki hivatal lapunk mai számában árlejtést irt ki a felső Duna dévény—szapi szakaszának szabályozási munkálataihoz szükséges 30000 köbm. első osztályu kőanyag termelésére és hajóba rakására. Pályázati határidő f e b r u á r 10-ik napjának déli 12 órája.

A gemenci Dunaszakasz szabályozása. A gemenci Dunaszakaszon 1908. évben létesitendő és 273·70 köbm. földmunkából, 13559·50 köbm. első oszt. és 24994·88 köbm. másodosztályu kőanyagból készitendő kőhányásból álló szabályozási munkálatokra a földmivelésügyi ministeriumban j a n u á r 20.-án árlejtést tartottak. Ajánlatot tettek: M e l l y e s Belizár és tsa (Budapest) 283.138 kor. 60 fillérre!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Pápai Sándor
1021

1968. március 17.

A galamboki népművész

Farag és tárogatózik

Sokan gyönyörködnek a nagykanizsai Thúri György Múzeumban a „Göcseji népi faragóművészete" című kiállításon Pápai Sándor munkáiban.

*

Galambok, faluvégi nádfedeles kis ház. Az udvaron két puli csaholva fogadja a vendéget. Közepes termetű, eleven mozgású, ízes beszédű férfi parancsol rájuk, s a két puli fegyelmezetten engedelmeskedik neki.

— *Mackó és Sakter, ők az én segítőtársaim. Okos kutya nélkül nem él meg a juhászember* — mondja a házigazda.

Beljebb kerülünk. A kis szoba valóságos múzeum. Faragott pásztorbotok, díszdobozok, dísztányérok, csanakok, papírvágó kések, s két díszkürt. Az egyiken még dolgozik a gazda.

— *De alighanem ez lesz az utolsó. Ilyen szarvhoz már nem lehet hozzájutni* — panaszolja.

Pápai Sándor a népművészek fiatalabb nemzedékéhez tartozik, még csak negyvennégy esztendős.

Szabolcsban született, félárva gyerek volt. Tizenötéves korában kezdett bojtárkodni. Zemplénben, Szabolcsban és a Hortobágyon őrízte, nevelte a birkákat. Hamarosan önálló juhász lett, a felszabadulás óta pedig számadó.

— Hogy került Zalába?

— *Öt éve hívott meg a galamboki Zalagyöngye Tsz. Most 188 juh és 120 újszülött kisbárányból áll a nyáj.*

Neves, elismert szaktekintély a juhászok között. Államunk erkölcsi megbecsülésben is részesítette. Kiváló dolgozó jelvénye van, megjutalmazták a Könnyűipar Kiváló Dolgozója címmel is, majd 1956 nyarán magas kormánykitüntetést — a Munka Érdemérem aranyfokozata — kapott.

— És a faragás?

— *Gyerekkoromban kezdtem, de akkor még csak faragcsáltam. Komolyabban tizenöt éve csinálom.*

Senki nem tanította. Ösztönösen alakította ki motívumvilágát, amelynek modellje, ihletője a pásztorélet és a természet. Rajzolni soha nem szokott, csak úgy, minden előkészület nélkül varázsolja a fára, a szarura a szebbnél szebb, eredetien jellegzetes virág, ember és állat mintáit.

— *A körte, a dió, a juhar és az égerfát szeretem. Hársfából szép szobrokat lehet faragni.*

Baj, kevés a megfelelő szerszám. Némely faragványhoz különleges acélkések kellenének. Nincs, nem lehet kapni.

Sokáig nem is gondolt arra, hogy elismerjék művészetét. Kedvtelésből faragott. Nem régen azonban igazolványt kapott. „A népi iparművészeti tanács népi iparművészeti tevékenységét felülvizsgálta, és népi iparművésznek elismerte".

Így most már „hivatalosan" is népi iparművészként tartják számon. Haszna azonban még nem sok volt belőle. Művei még nem jutnak el a népművészeti boltokba.

— Meg aztán kevés is az időm. Legtöbbször csak éjszaka tudok faragni, sok a gond a birkákkal. Pedig nagyon is kellene a jövedelem.

Nagy a család. Egy lánya nem régen ment férjhez, s eladó sorba kerül a másik kettő is.

— *Sándor, ha csak teheti, farag* — mondja a felesége, majd mosolyogva még megjegyzi. — *És tárogatózik...*

Meghallgatjuk. Szívhez szólóan búg a tárogató. Pápai Sándor akár a késeket, ezt is mesterien kezeli.

Népi faragóművészeink műveinek kiállítása sokat tett az élő zalai népművészet híréért. De ez még kevés. Jobban kellene sáfárkodnunk Breglovics Kálmán, Pápai Sándor, Horvát Ernő, Konrád Rudolf, Perczel János és a többi zalai *faragóművész kezéből* kikerülő kincsekkel. Zalaegerszegen, Nagykanizsán, a zalakarosi fürdőben, a letenyei határállomáson és a rádiházi lovasiskolán rendszeresen be kellene mutatni műveiket, de úgy, hogy vásárolhassanak is belőlük mind a helybeliek, mind a nálunk megforduló idegenek.

T. E.

Ez nem bürokrácia!

Pala – más áruval

Előfordulhat, hogy nem csak annak kell tetőpala, aki új házat épít, hiszen időnként tatarozni szükséges a régi épületet is.

Polgár Géza és Anger István Nagykanizsa, Honvéd utca 1. szám alatti lakosoknak például az OTP kölcsönnel kilenc éve épített házukra kellett volna tetőpala. A nagykanizsai Magyar utcai Tüzép telepen akartak vásárolni. Bár volt tetőpala, mégsem kaphattak, illetve csak úgy akarták kiszolgálni őket, ha 40 ezer forint értékű árut vásárolnak. Polgáréknak azonban nem volt szükségük más árura, az árukapcsolás miatt pedig bejelentést tettek a népi ellenőrző bizottságnál.

A népi járási-városi ellenőrzési bizottság elnöke Horváth Balázs tárgyalt a Tüzép telep vezetőjével és egy munkatársával, még pedig három alkalommal.

Első válasz: Csak olyan vásárló kaphat palát, aki legalább 40 ezer forintos vásárlásra köt szerződést velük.

Második válasz: A telepen levő pala kiutalásos áru, csak a termelőszövetkezetek kaphatnak belőle.

Harmadik válasz: Igen, 40 ezer forintos szerződés kell, másképpen nem adhatunk.

Aztán a Tüzép telepen még arra hivatkoztak, hogy új gazdasági mechanizmus van, fontos számukra, hogy más árukat is eladhassanak. Kétségbevonták, hogy a vásárlónak egyáltalán valóban szüksége van-e 500 palára, s ezért tagadták meg a kiszolgálást. Majd végül azzal érveltek, hogy a szóbanforgó palát tulajdonképpen már eladták a Tanácsi Építőipari Vállalatnak és azt Polgárék csak akkor kaphatják meg, ha a főépítésvezető lemond róla.

A járási-városi népi ellenőrzési bizottság elnöke egyébként azt is kutatta, hogy az árukapcsolásra kaptak-e utasítást, de erre megnyugtató tájékoztatáshoz nem jutott.

Tény, a Tüzépnél gyakori az áruhiány, főleg építkezési anyagokból. Mindez azonban nem lehet ürügy az árukapcsolásra, ami kereskedelmi erkölcsünk iratlan szabályain túl, rendeletileg is tiltott. A palát egyébként — a Tüzép szombathelyi igazgatóságának közbelépése nyomán — a vásárló végül mégis megkapta.

De miért nem juthatott hozzá panasz és népi ellenőrzési vizsgálat nélkül?

— te —

Felvételire

A kirakatrendezői iskola felvé és Németh Erzsébet. Addig az lalat Dekorációs részlegénél tokat és ismerkednek a kira zalaegerszegi Kossuth Lajos u vaszi férficipőket helyeznek el

Forrada

Verbai Lajo osztál

Március 15-én, az 1848-as szabadságharc évfordulóján kezdődtek a forradalmi ifjúsági napok, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség rendezésében. Több száz az események száma, az érdeklődés széleskörű, s talán nincs is olyan KISZ alapszervezet az országban, amely kezdeményezésével ne venne részt a rendezvénysorozatban. Verbai Lajos, a KISZ Központi Bizottságának osztályvezetője asztalán rengeteg meghívó, program, levél.

— Az ifjúsági mozgalom idén másodízben rendezi meg a forradalmi ifjúsági napokat — tájékoztat Verbai Lajos. — A szervező munka nagyjából befejeződött, s úgy látjuk, *a tavalyinál még jobban sikerül elérnünk a kitűzött célt: a magyar nép története három kiemelkedő sorsfordulójának egységes és a ma feladataival összhangban álló megünneplését.* A forradalmi ifjúsági napokkal 1848 március 15-ét, 1919 március 21-ét és 1945 április 4-ét ünnepeljük. Mégpedig úgy, hogy lehetőséget biztosítunk a fiatalság számára a történelmi ismeretek elsajátítása mellett *a szabadságharcos, forradalmi múlt eseményei-*

Gutorföldi „ellenzé

Továbbra is jövedelmező a bar

Uramisten, gondolom. Otodszor vagyok itt e
És még mennyi minden mást is kellene látn
rista?!

*

Az amerikaiakról az a hír, hogy végtelenül
igazság. Nyáron egy idősebb amerikai üzlete
lagban vacsoráztunk és alaposan megismertett
kal, úgy hogy mire a cigány játszani kezdett,
mikor a prímás a Csak egy kislány-t kezdte e
és a cigány rögtön ott termett. Visszafelé a
hogy a terraszon cigányzene muzsikál. Iszun
ujjával és a cigány is persze ott termett rögt
éreztem magam és milyen kedvesek a külföldiekkel. Csak így
és a cigány már rögtön odajött."

*

Az idegenforgalom szakemberei már hosszabb ideje vitatkoznak azon, legyen-e játékkaszinó Budapesten és mennyiben egyeztethető ez össze az új társadalmi rendszer erkölcsével. Amerikában is csak azt hiszem Nevada állam engedélyezi a szerencsejátékot, de a tőzsde ott nem számít annak, hanem a tőke elhelyezésének egyik természetes formája. Ezt meg kellene értenie a budapesti Daily News szerkesztőinek is és naponta kellene közölniök a New York-i tőzsde általános árfolyam jelzőit, valamint egyes jelentősebb részvények árfolyamait. Az átlagos amerikai részvénytulajdonos és ezt a Daily Newsnak is meg kellene értenie.

*

A Budapest Táncpalota – bocsánat januárban már újból Moulin Rouge – bárja. Fiatalember, jobbról és balról „megtámasztva" egy lánnyal. Beszélgetünk. Ohióból jött, most van először itthon látogatóban 1956 óta.
Autoservice-ben dolgozik. „Businessman vagyok. You know." És keveri a magyart

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG

LÁTÓHATÁR
Budapest

1021

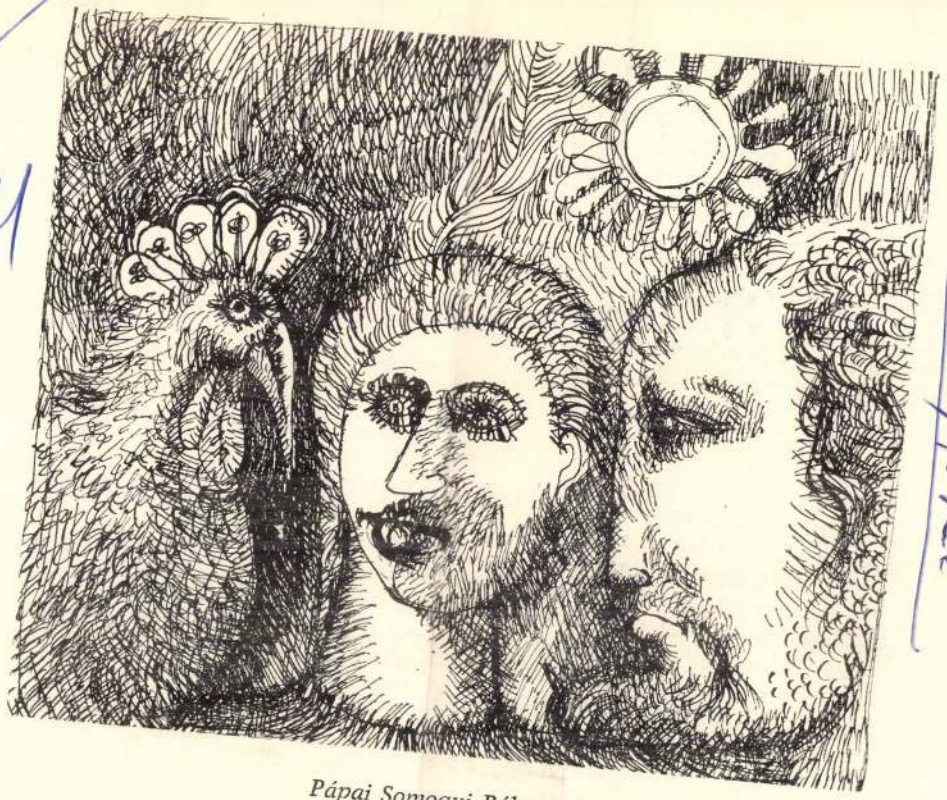

Pápai Somogyi Pál

Pápai Somogyi Pál rajza

LÁTÓHATÁR
Budapest
AUG

1021

Pápai Somogyi Pál rajza

626

Pápai Somogyi Pál

tört panasz, kéretlen látomá
marakodás a félelemmel.

Elvesztett esztendők, elillant
nyárra tél, tavaszra ősz,
az évszakok zavarai.
Ó, hol volt a barátság, s hol a szerelem?
Elakadt csáklyák, szakadt borgonyok,
a bizalom tétova segélycsapatai!

Meddő évek, elsüllyedt éveitek!
Róluk még emlék sem maradt.
Elúsztak, mint a bősi kor,
elfolytak, mint a záporok.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LÁTÓHATÁR
Budapest

1971 AUG

1021

Pápai Somogyi Pál

Pápai Somogyi Pál rajza

csinálni-kedv, emelni-kedv.
„Kitartod?" „Én ki!" Há
bátyám, a holt berényi pap
s remeg az ég is, úgy neve

VALLOMÁS

Mit meghagyott a szépnem
a szenvedély tűzszünetében;
ami maradt
homlokom kötelességtudó boltívei alatt,
mit meg nem emésztett
a ragadozó Szám, meg a fene Ügyirat,
vagyis a hivatalos enyészet:
ezt az időt s ezt az energiát
áldoztam Reád,
ezt a maradék
erőt, Emberiség!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 OKT 14.
LÁTÓHATÁR
Budapest

PÁPAI SOMOGYI PÁL

1021 *Folytatjuk*

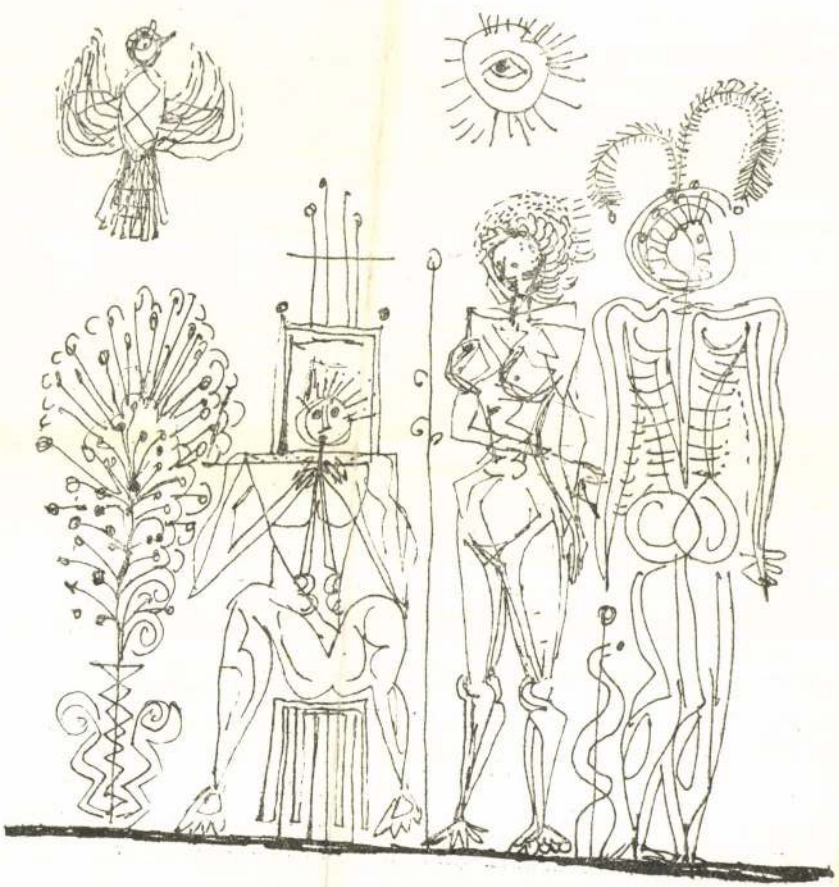

Pápai Somogyi Pál rajza

– Megnyugtatom, ebben tévedett.

– Kösz . . . – ejtette ki halkan, majd rám er
ény vibrált benne, s úgy nézett, mintha lelke
sárga lángocska. Tányérja fölé hajolt, s mind
őzeléket. Magam inkább a rostélyossal barátk
gyütt vallom: legjobb főzelék a hús.

Eszegettünk, s közben eltöprenghettem: mit a
ívás keringőre? Vagy éppen az ellenkezője?
édésemnek? És mit akarok én? Tulajdonképp
Most folyik válóperem, én meg újabb kalandba sodródjam? De
énség! Te úristen, mi sülhetne ki abból, ha Catherine meg én . . . Nem, ez képte-
énség! Mire befejeztem a vacsorát, elkészültem a végkövetkeztetéssel is: Cathe-
ine nem mindennapi lány. Érdekel – ennél sem többet, sem kevesebbet nem je-
enthet számomra.

Az ostrom tehát véget ért és Catherine győzött 3 :0-ra.

Néhányan ugyan még megkísérelték körüldöngicsélni, fiatalok s idősebbek egy-
ránt. A fiatalokra, s ezt kissé furcsállottam is, rá se fütyült, egyszóval minden
próbálkozás úgy pattogott le róla, mint krokodil hátáról a ping-pong labda.

24

(Hahaha! Ez sem rossz! „. . . mint krokodil hátáról a ping-pong labda". Szöszi-
ek voltak ilyen ötletes hasonlatai. Melyik is volt a legfrappánsabb? Ja igen!
„Olyan a mi szerelmünk, mintha a hirosimai atombomba-robbanás után légpus-
kával lövöldöznénk verebekre." A Nemzetiből ballagtunk éppen hazafelé. Már
nem tudom, mit néztünk meg: abban az időben sokat jártunk színházba, s így
az emlékek kissé összemosódnak. Azt viszont határozottan tudom, hogy egy furcsa
pizód játszódott le előtte. Az utolsó felvonás előtti szünetben a büfépult előtt
ildogáltunk, valami frissítőt iszogattunk, amikor hozzánk lépett Hárfás Imre, a
magyar nyelv és irodalom tudós szakfelügyelője:

– Á, még nem is ismerem kedves feleséged, örülök, hogy találkoztunk. Vala-
honnan nagyon ismerősnek látszik . . .

Képzelem, milyen hosszúra nyúlt volna ábrázata, ha felvilágosítom, hogy Szöszi
nem feleségem, hanem egy személyben tanítványom és kedvesem, aki épp most
készül érettségire. És csodálkozol, hogy ismerős? Évek óta ott láthatod a középső
oszlop első padjában.

De állítsuk meg barátunkat, mert menten szomjan pusztulunk.)

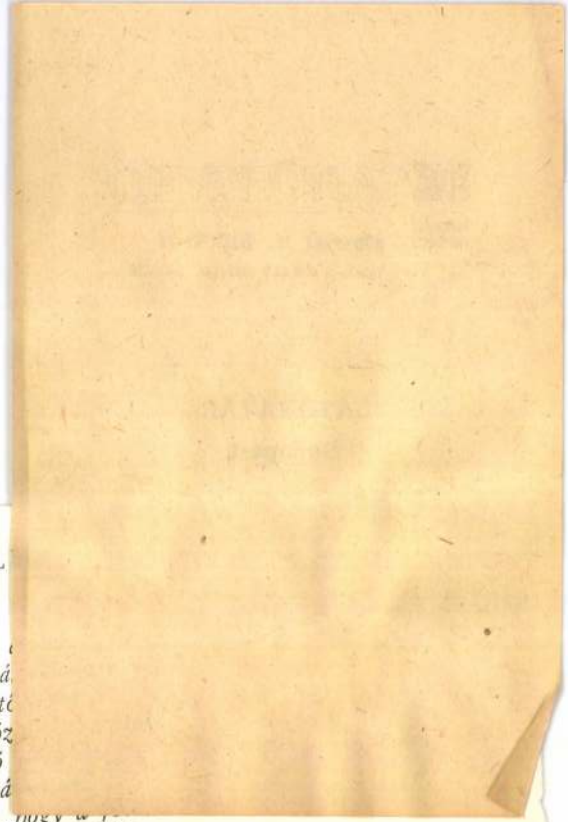

MÁRIA SZÜL

Midőn e mennybeli Rózsát
Kibontá, hogy közénk bocsá
Az égen átsuhant egy éltet
Es Sáron kertjein tüzes róz
Gádesz ligetjeit hűs szellő
Es égbe lengtek a fiatal pá
Libánon cédrusa azt hitte, hogy a
Legelső hajnalán ilyen fény tündökölt
S mint Éden sugarát köszönté a napot!
Az Éden illata, mely hajdan áradott,
Mint boldog bíztatás, mint drágalátos emlék
Megenyhíté szegény száműzöttek keservét
S ma égi dallamok, gyönyörű zengzetek
Dalolják, Mária, boldog és szent neved!

A régi gyászt, a kínt, világ! ma elfeledd!
Daloljatok vígan, egek és tengerek!
A Szűz megszületett Istennek kebelén!
Sugárzó mennyeken kiröppen, mint a fény,
Galamb, ki hozza majd a vízözön fölött
Mint olajágat a békét és örömöt!
Kinyílt a Rózsatő, a Titkos Értelem!
A hajnal Csillaga villog a tengeren!
Zengjétek, nemzetek, áldjátok jámborul
Azt, kire majd az Úr árnyéka ráborul
Es szűzi szent ölén azzal lesz viselős,
Ki minden századot s időket megelőz!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 APR
LÁTÓHATÁR
Budapest

Pápai Somogyi Pál

1021

Pápai Somogyi Pál rajza

Száraz deszka reccsent. A sínezéshez készítették
A lócán végigfektetett tizedes hangjából nyöszö
– Az egyenruhát . . . meg a karszalagot . . . szed
Az alacsonyra ereszkedő gép telitalálata érvén
sítási parancsot.

– Gyerünk . . . gyerünk innét . . . – borzongott át Gida.

Judit belekarolt. Szerette volna átrántani a nyöszörgéstől, jajgatástól betöltött pincetermen. Csaknem beleütköztek a középen álló székbe, melyre ráfagyott a házparancsnoknő. Neszmélyi Pistát, meg a hórihorgas katonát már csak az udvaron terítették ki. Nem bírta megnézni a fivérét.

A kijáratban a végső, szemükbe fagyó kép, amint egy nő válla fölött fölrémlett a törpe rángatózó, elszürkölt arca. Máskor élénken forgó szemgolyója elhülyült, üres vízszemmé vált.

Az udvar hűvös levegője egyszerre csapta meg Gidát. Erőlködve, nehezen lélegezte be. Öntudatlanul a lányra támaszkodott.

– Most már vége . . . – mondta Judit. – Mindjárt itt lesznek.

– Igen . . .

– Túléltük mégis, Gida!

– Túl . . . csak ez a mészárszék . . . – végigrázkódott.

A hókupacok mögött két hulla. És lenn, akik nyomorékká váltak. Hát átadhatjuk a sorsunkat? Még mindig nem hitte el, hogy itt van.

Judit óvatosan kivonta a kabát mögül a fiú sérült kezét. Mindent értett, de még nem ocsúdott föl teljesen. Látta, hogy Gida élesen figyeli. Napvilágnál most pillantja meg először csonka bal gyűrűsujját.

Odakünn teljes csend. De már nincs fenyegetése.

A nyitott kapun át éles fehér fény jelzi az utcát.

Ott, abban a derengő négyszögben mindjárt megjelenik az első arc.

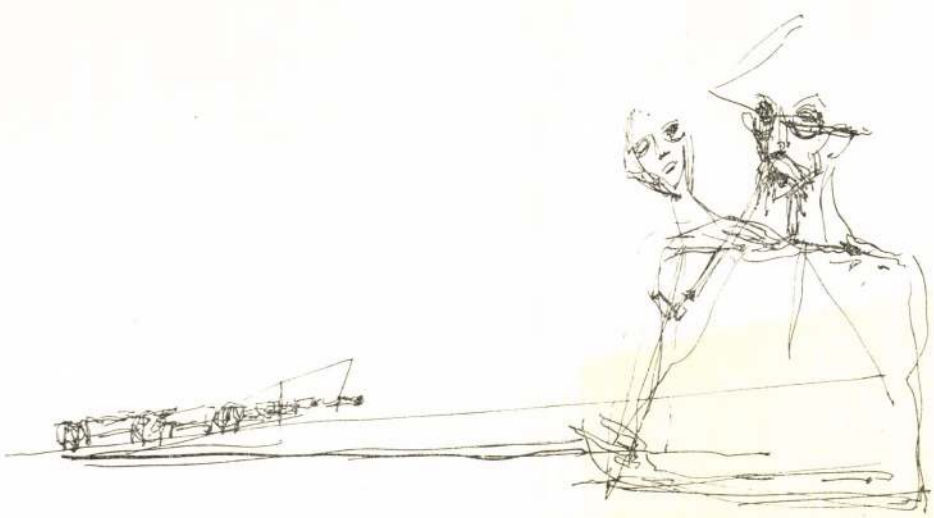

Szlovák György rajza

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 APR

LÁTÓHATÁR
Budapest

1021

Pápai Somogyi Pál

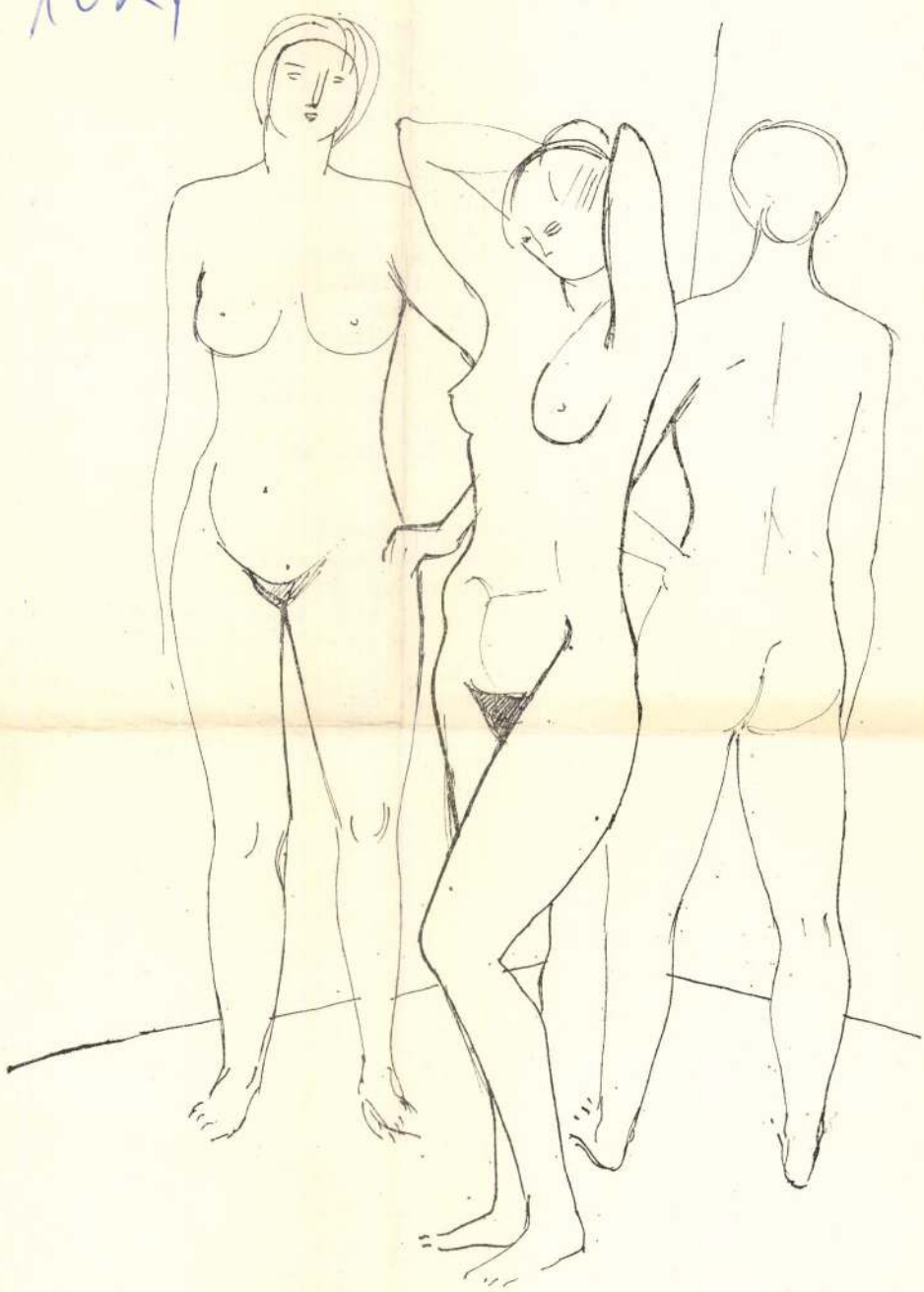

Pápai Somogyi Pál rajza

VIDOR MIKLÓS

ÓDA

Az elvirágzó hajnal rózsáival köszöntelek
feledhetetlen napjaimnak őre
kezem a horizon szélén túl integet
és hull a fénysugár egy végtelen mezőre

Mintha állna a pillanat
arcod kivillan
a csemetefák rádbólintanak
rejtett gyümölccsel lombjaikban

Ó búcsúzás túltelített mámora
édesség keserűsége
érő világ és lehulló világ
Diószemednek mélye
megalvadt benn az éjszaka
s továbbúszik az ég

Miben hiszek még tűnő éveink nyomában vágtató
ne kérdd!
Elföd a rezzenetlen messziség
virágtalan tájakon száll a szó
számban viszhangtalan kiáltás lett neved
ó mégis hadd idézzelek

Hadd fonjam újra s újra egybe sorsunk
az innent és a túlt
Magas fönnsíkon állok
szelek fuvalma borzol
omló magasban gomolyog a jövő és a múlt

Tűnő éveink szele kap hajamba
emlékezzél rám szótalan – – –

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LÁTÓHATÁR
Budapest

1970 JUN

1021

Pápai Somogyi Pál

Pápai Somogyi Pál rajza

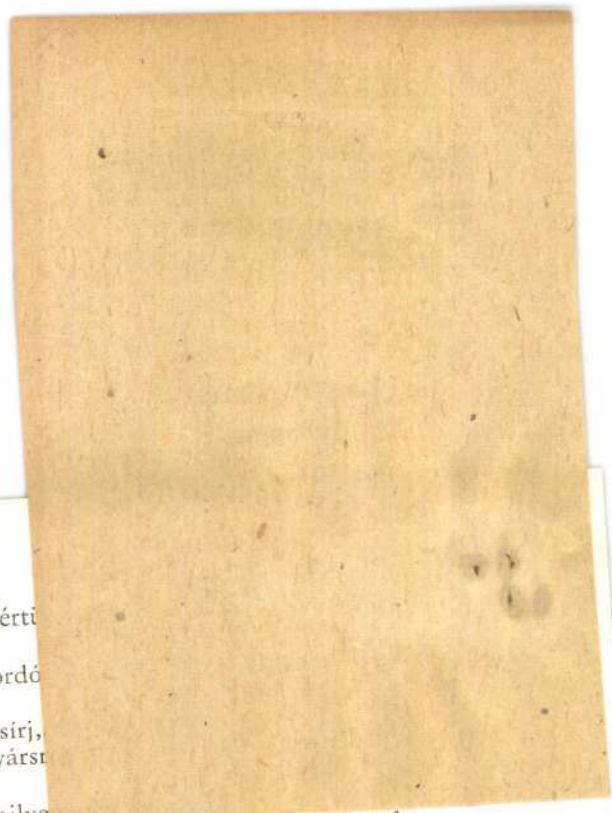

gyomorral akarok meghalni! Háromkor úgyis érti
varra!

Van, aki követi, van aki marad. Mátyás hordó
Jutkát kínálja:

– Egyél, Jutka, egyél, savanyú káposzta. Ne sírj,

Izsák, a pesti fényképész, húst szerzett a nyárs
cipővel jön vissza:

– Idenézz, Jutka, mit hoztam neked. Nézd, milye

Jutka már nem sír. Maga elé mered, egy képet lát, amelyet amíg él, el nem fe-
lejt.

De az útkanyar felől most szakadatlan ágyúzás hangzik. Ágyú és sivító, sok szólamú gépfegyver. Repülőgép levegőt rezegtető zúgása. Emberi hangok, hörgés, jajveszékelés és mélyen elnyújtott dörrenések, házfalak omlása. Az istállóablakon át égő házak tüze látszik, és valahonnan messziről, talán a völgyből, mint a felkámadt tenger hullámverése, ütemesen hangzik:

Hurrá! Hurrá! Hurrá!

– Bezárni az ajtót. Bezárni! – ordítom. – Mindenki a priccsre! Szótlanul! Aki kilép, leütöm! – Az ablakhoz tapadok. Német katonák gépfegyverfészket ásnak az udvarban. Most a szomszédos fal mellé tapadva kúsznak előre, a völgy felé. Az egyik görcsös ujjakkal a falba kapaszkodna, de hörögve aláhull . . . És e pillanatban, mintha még megírhattam volna, minden erőmmel az élet és halál küzdelmét figyeltem. A mellemben nem dobog a szív, azután nekiered. A test, mint egy kilövésre feszített íj szára, megfeszül. Most mintha madár lenne a bordáim között, és repülni akarna . . . Repesne a szívem? Vajda Zsiga imája meggyorsul, most robog a szava, zihál, elfullad . . .

– Oroszok! – kiáltja. – Oroszok! – sírja . . .

Ő látta meg őket először, és nem én, aki annyiszor „láttam" és vártam őket.

Valaki felrántja az ajtót.

– Fiúk, élünk! Itt vannak az oroszok!

Az istállóban mindenki sír. Csak engem ragad fel valami sohasem érzett erő. Ég a falu, ég a templom, és az úton rohamautókon fiatal szovjet katonák száguldanak. A lángok megvilágítják fiatal arcukat, prémsapkájukat és a csillagot . . . Énekelnek. Négy éve először hallok éneket. Csak Zseleznyák nevét hallani ki harsány menetdalukból. Előrerobognak Wiener-Neustadt felé. Az udvarra szekerek gördülnek, egy szovjet katona kenyeret nyújt a féllábú Túrinak. Elöl az udvaron ég a ház, de már oltják is. Vajda Zsiga az ajtófélfának dől és sír. Mátyás felém rohan, megcsókol. Én meg egy szekérre kapaszkodok. Felemelem a fejem. Mióta nem láttam az eget? Mint a börtönéből, láncáról szabadult fegyenc, kitárom a karom, és felüvölt torkomból a hang:

– Föl, föl, ti rabjai!

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 AUG 7

LÁTÓHATÁR
Budapest

1021

Pápai Somogyi Pál

Pápai Somogyi Pál rajza

TERSÁN

Tudtuk, hogy van: s elég
„Nem volt időnk" valaho
S hogy volt mód, hogy m
– Vén, hű holmink – jól j

Kik hosszan élnek, nem k *vesztik,*
Mintha nem érné már az óra sem:
Időtlenekké válnak. Ház, öreg, szűk,
Hol nem változik semmi odabenn.

Jenő, mi történt, hogy ily ál-öröklét
Órája kettyent s már másik idő s tét
Tán izgatóbb színpadjára szökött

Örök kalandban lépő lábad itt!
Fáj, hogy nem látlak már: s leplük mögött
Ezt rejtették bohém, hős napjaid.

KÖLCSÖNÖSSÉG

(Két kezemre, balesetem után)

Csak fogózz egybe, kéz s a kéz,
(Még legjobb, ha a két tenyér
Egymásba csap).
Egymás nélkül egy mit se ér,
Nehéz, nehéz
Még együtt is ez az egész.

Hű társ-kéz hát, fogd meg, tapadj
Másodra: kit baj bénított,
S ha ép vagy is,
Mit tenni vágysz, így nem tudod.
Erőd mi nagy:
Egyedül, rész vagy, semmi vagy.

Csak társ-rész: s hogy mily korcs, sivá
Meddő, szánandó, fél-halott,
Most látod, ím,
Csak félkézzel, tapasztalod,
S mily más, ha már
Két egy-kéz küzd, tesz, büszke pár.

Hát fogj csak egybe! Lásd, amit
Költőnk, szegény, példázva lát
En rossz kezén –
Hogy egy az ember s a világ,
S méltó csak itt:
Mi társat társsal egyesít.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LÁTÓHATÁR
Budapest

1071. 1969 OKT 5

Pápai Somogyi Pál

Pápai Somogyi Pál rajza

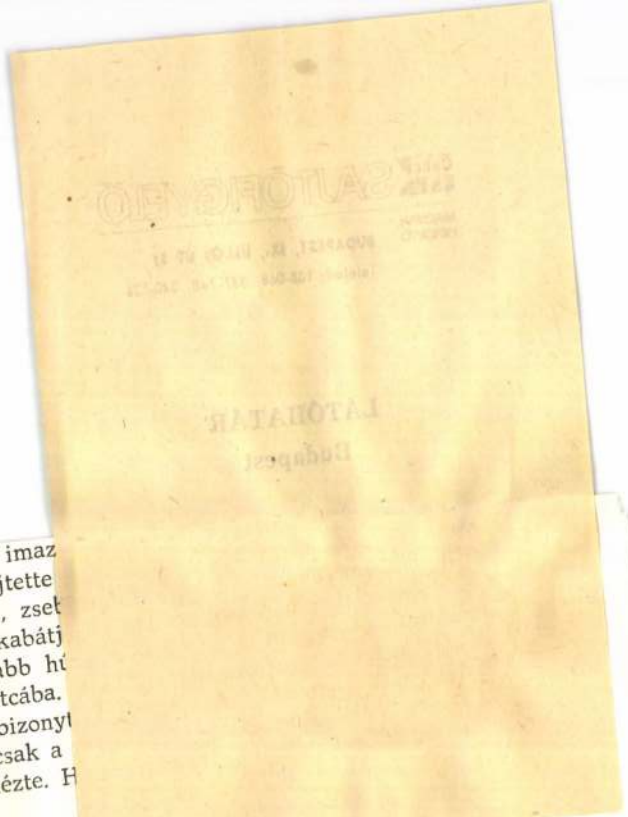

. . . a Belvárosi templom egyik kopott imaz
kezefejére támasztva, ujjai laza ívébe rejtette
balját lassan kihúzta jobb tenyere alól, zsel
verítéket, s felállt. Fekete nyakkendőt, kabátj
előtt kilépett a templom ajtaján, hátrább hú
ment át a téren és befordult a Váci utcába.
magát a lánnyal. Összenéztek. A férfi bizonyt
kapta a fejét; futó lehellete érintette csak a
. . . az elítélt a cella meszelt falát nézte. H
ismételt magában.

Az időtlen csöndességben nem volt már je
ugyanezt döbbenten, keserű felismeréssel mondta, most nem
nie a szavakat, csak megfelelő rendben egymás mögé sorakoztatni. A nagy kifejezé-
sek hangsúlyos özöne kívülrekedt a csenden, s ha olykor egy-egy áthatolt rajta
mégis, nevetségessé, kicsire zsugorodva semmivé foszlott. A vád- és védőbeszéd for-
malitás-szabta, finoman árnyalt mondatai hangokká bomlottak; hangjegyekké, s ön-
kedvükre verődtek össze embert és létet káromló kompozícióvá.

. . . . a fekhely kemény, a cella meszelt fala rücskös. Szűk kör egy négyzeten be-
lül. Ketten állnak a középpontjában; ívéről lepattan minden kívülről jövő indulat,
nem jutnak túl rajta tulajdon gondolatai.

Arcok, érzelmek, kapcsolatok egyetlen zavaró motívummá sűrűsödtek az igazságra-
ébredés pillanatában. Ott szívódtak fel, haltak el a tárgyalóterem morajában, mint
ahogyan elhalt a neve is, egy hisztérikus sikoltással. Szeme félfordulatával akkor
ösztönösen a hang irányába nézett, de István arcába botlott a tekintete. A lány va-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 AUG

LÁTÓHATÁR
Budapest

1021

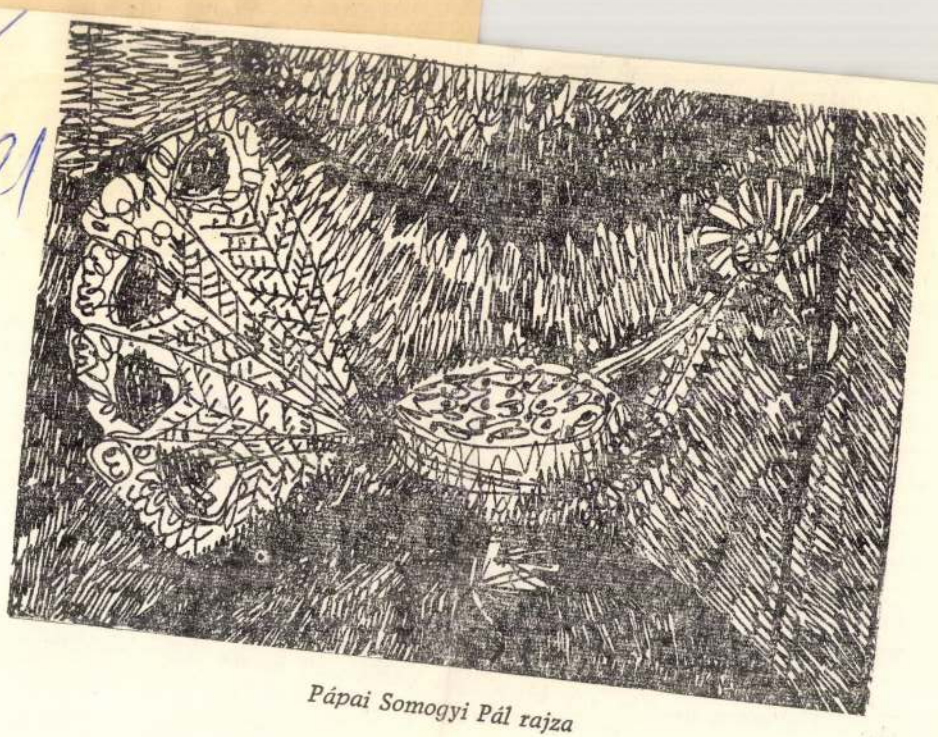

Pápai Somogyi Pál rajza

Pápai Somogyi Pál

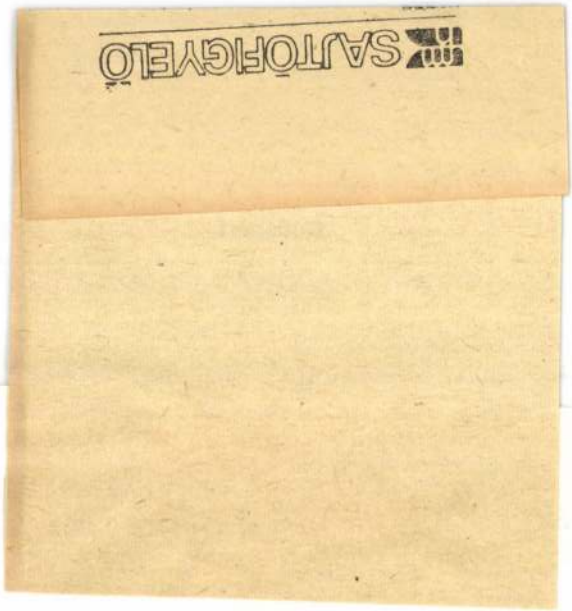

csókkal borítja a kezed porát.

TÓTH ENDRE

ROBOG A VONAT

Robog a vonat, ablakából
hófödte táj filmje pereg.
Görbe ösvényen alig lábol
egy nagykucsmás parasztgyerek.

Csak annyit látni: nehéz táska
húzza félre baloldalát;
térdig süpped a hófúvásba,
míg eléri az iskolát.

Robog a vonat, ablakából
kibámul az utas tunyán.
Megáll a gyerek, hosszan ámul
a vágtató gőzös után.

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LÁTÓHATÁR
Budapest

Társalmat a kinesiaz ...
s én hihetem-e, hogy valóban élek?
Emlékeimbe fekszem minden este,

s ezt vésetem síromra jeligének:
„Itt nyugszik, kinek álma lett a veszte,
s szerencsétlensége az, hogy felébredt."

Pápai Somogyi Pál

102,1

Pápai Somogyi Pál rajza

LATÓHATÁR
Budapest

1971 ÁPR

1021

Pápai Somogyi Pál

Pápai Somogyi Pál rajza

nem deritik f
Itáliák

CSEREPEK

1

Madárijesztő

Karját kitárja
botkereszt a fényben
vázig vetkőzteti a szél
nem mozdul és száll
árnya utána nyúl
mire elérné
ibolyántúli lángolásban ég el

2

Menekülő

Lélekszakadva hajszolom
végig a mániákus úton
a szökevényt
magamat

S ő visszanéz rám
– Jaj ha elér!
és jaj ha lemarad!

3

Bűnvallás

Valaki álmában megölt
és elmesélte
Hisz újra felnöveszt a föld!
Mért haragudjam érte?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

1971 DEC

LÁTÓHATÁR
Budapest

1021

Pápai Somogyi Pál

Pápai Somogyi Pál rajza

forrasztotta mely
hogy ne mondjak
útszéli gyomról e
hiszek annak a cs
ő csak tudja: mi a
az időjárás, hiszé
hogy mennyi hó l
akár a Márton-na
világos és sötét fo
hogy mennyi lesz
hogy térdig ér-e a
s hogy szárhegyig
a tél vizében . . . Az ökörfark-kóró
magasságából, hiszem én szilárdan,
hogy értesülve mehetünk a télnek:
nagy havazások a télen nem lesznek,
tél tisztességére mi havak esnek,
valamivel ha bokán felül érnek . . .

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Pápai Somogyi Pál.
1971 FEB
LÁTÓHATÁR
Budapest

1021

Pápai Somogyi Pál rajza

etimológiai szótára . I. kötet. [illegible]
kezébe veszi kinyitja, alig tudja letenni
ket mi sem bizonyítja jobban, mint az
vaskos kötetek szinte napok alatt elfog
népszerűségnek az oka? Arról már szól
csolatban, hogy Magyarországon a legtö
Debrecenben, aki ne ajánlott volna vala
költőnek; de hát a nyelvészethez is en
az úgy van valahogy nálunk, hogy mind
magát egy kicsit anyanyelve dolgaiban.
sokszor országos vitát kavar. A Rádióh
érkező levelek százai, ezrei bizonyítják,
nyelvüknek. Így már megérthetjük az új nagy szótejtő szotar első kötetének part
lan sikerét is, hiszen aki ezeket lapozgatja, a legizgalmasabb kérdésekre kap belőlük
választ: honnan eredtek nyelvünk, gondolataink építőkövei, sejtjei: naponta ki-
mondott, leírt szavaink.

Induljunk most el e tudós útikalakuzok segítségével a magyar nyelv évszázadaiba, sőt évezredeibe. Ha egy-egy szó megkövült színes kagylóját fölemeljük, s fülünkhöz tartjuk, nemcsak a magyar nyelv tengere zúg föl benne, hanem népünk történetének, művelődésének sok elsüllyedt, feledésbe ment korszaka is.

Nézzünk szét mindjárt az út legelején. *A*, *Á* – találjuk az első útjelzőtáblán, s érdemes megállnunk egy pillanatra előtte, mert messzire előre mutatnak e jelzések szavaink birodalmába.

A. Első írásos följegyzése 1833-ból, *Kassai József* szótárából való: „*A*. Est Interjectio mirantis" – azaz: ‚csodálkozást kifejező indulatszó'. A másik útjelző-

8. Paparó Ibolya:
Változás - Change
cintigráfia,-akvarell - zincography-aquarelle 21,3 x 21,3 cm

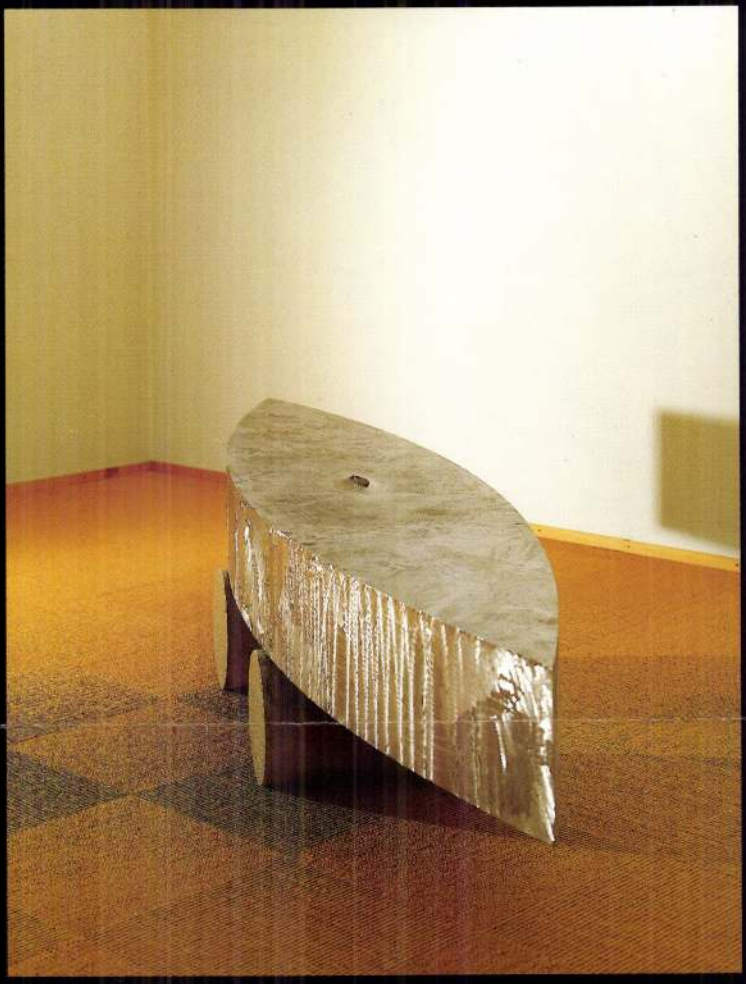

9. Popovits Zoltán:
Páncélozott tartály - Container Coated with Armour
hegesztett acél, gránit - welded steel, granite 55 x 300 x 60 cm

TIZENEGY EGRI MŰVÉSZ SZABAD TÁRLATA

FREE EXHIBITION OF ELEVEN EGER ARTISTS

1995. augusztus 23-tól szeptember 13-ig

a Heves Megyei Művelődési Központ galériájában
(Eger, Knézich Károly u. 8.)

Paparó Ibolya

Pápay Viktor festő

(1881. augusz.) A veszprémi püspöki székpalota díszterme számára megfestette dr. Kovács Zsigmond püspök arcképét teljes ornatusban. A két előbbeni püspök arcképét is megfesteté a káptalan. Az egyik Ranolder Jánosé szülén teljes egyházi díszben az utóbbi gróf Lichy Domokos veszprémi utóbb erdélyi püspök képmása. Nemrég báró Fiáth Ferencz főispán arcképét is festé.
Képzőmův. szemle, 1881. 126. l

Pápay Viktor veszprémi festő Mármaros sziget temploma számára nagy egyházi képet festett, mely a „Szentháromságot" ábrázolja.
Képzőmův. szemle, 1881. 142. l.

©

Papai Viktor

1880. januar

Közelebb a Szentirmai család több tagjának arcképet fejezte be, azonkívül nehy táj és genre-képet festett.

Hírek a mintegy mérből. Képzőmű-szemle. 1880. szf. 16. l.

gi nyomda Budapest.

Pápay Victor

festő

1879. május

veszprémi rajztanár és festő, a mármarosi volt főispán, Mán József életnagyságú arcképét festé s azt april hó 17-én leplezték le ünnepélyesen Máramaros megye hazának nagytermében. Három méter magasságu és gyönyörmen festett kép ez (mondja a Nemzeti Hirlap, mely élethivenadja vissza az elhúnyt szép férfias arcát és alakját. A megye közönsége csak kötelességét teljesítette, midőn jegyzőkönyvileg szavazott köszönetet a nagyon szerényen díjazott festőnek."

Képzőművészeti szemle. 1879. 67. l.

1879. szeptember.

A nyarat özv. Szentirmayné csopaki kastélyában töltéi, hol a család több arcképét készité.

n. o. 1879. 114 l.

zel felszabad
giát nem is
kifejezni,
előny, ha
időt a beteg
re fordítják.
Fontos len
beteg legkö
nyezete, az
legyen, és
mosdatásnál
resgéléssel töltse drága ide-
jét, hanem helyén találjon
mindent, ami a munkájához
szükséges. A betegágy úgy-
szólván még a száz év előtti.
Miért nem lehet pl. az ágy
aljára tartót szerelni az ágy-
tálnak, mosdótálnak? Meg-
szűnne az aggályoskodás, ami
még a nem nagyon finnyás
beteg viszolygását és nyug-
talanságát is kiváltja a közös
mosdótál és a földön tartott
ágytál miatt.

Az ágy fejvégére szerelt
rúd a törölközők elhelyezését
szolgálná. A lábvégnél köny-
nyen gurítható ágyasztalka
közepén feltámasztható lap-
pal: a beteg olvashatna, ét-
kezhetne rajta. Az éjjeliszek-
rény legfeljebb a régimódi

helyzeten.

Jó lenne minden kórterem-
ben hűtőszekrény, a ma még
elkerülhetetlen otthoni éle-
lem, gyümölcs, üdítő ital szá-
mára, névvel ellátott mű-
anyag dobozokban elkülönít-
ve. Ma még az ablakköz a
„hűtőszekrény", rendetlensé-
get és nézeteltérést okozva.

Mindez csak elenyésző ré-
sze annak, amit tenni lehet és
kell is ezen a területen. A
nővér a megmondhatója
hogy képzettségének színvo-
nala milyen kiáltó ellentét-
ben áll azzal a lehetőséggel
ami a legtöbb kórházban
rendelkezésére áll. És ez el-
sősorban nem az ápolónő
sújtja, hanem a betegeket.

Hauptvogel Nóra

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1973 NOV 10

Egészségügyi Dolgozó

Dr. Pápayné Máté Erzsébet

1021 Dr. Pápayné Máté Erzsébet: Életfa

Az egészségügyi dolgozók III. országos amatőr képző- és iparművészeti kiállításán díjazott alkotás

ermében

öztársaság útja 36.

jusztus hóban

áig.

RNAP ZÁRVAI

ZERETETTEL VÁRUNK!

VIKÜV

Kapható
nagyobb
élelmisze
éttermek
szolgálat

Forgalomba hozza: VÍZKU

PROBON® drazs

ANALG

A Probon új típusú fájda
Gátolja a kábító hatá
hatását is, ugyanakkor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
dr. Pápayné Máté Erzsébet
1977 AUG 1
Egészségügyi Dolgozó

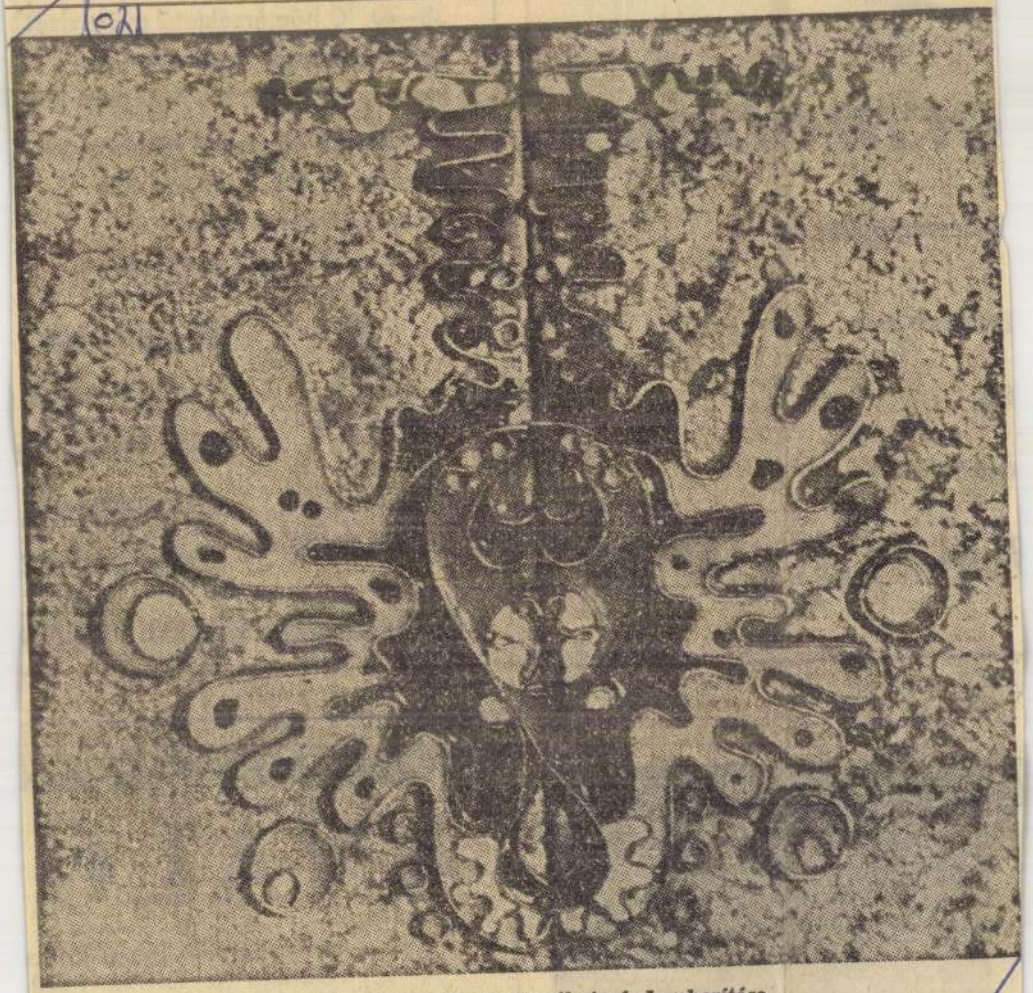

Dr. Pápayné Máté Erzsébet rézdomborítása

KÉRDŐJELEK

Kormányváltás reményekkel?

Amikor februárban Meciar szlovák miniszterelnök szinte kiűzte a kormány üléséről Jozef Moravcik külügyminisztert, kevesen gondolták volna, hogy három héttel később ugyanő, kormányfőként tér vissza a politikai élvonalba. S akiket akkor vele együtt a kizártak a kormánypártból, most lehetőséget kaptak arra, hogy megvalósítsák az akkor elnevezett programjukat, a „Politikai Realizmus Alternatíváját".

1992 nyarán a függetlenné vált Szlovákiában lezajlott választásokon Meciar pártja, a Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom csaknem abszolút többséget szerzett, s így viszonylag könnyen alakíthatott kormányt. Ez a nyerő helyzet foszlott szét nem egészen két év alatt. Meciar elvérzett a bizalmatlansági szavazás során és szeptember utolsó napjára kiírták az idő előtti választásokat.

Jan Moravcik, a 49 esztendős, ocsovai születésű jogászprofesszor, pozsonyi dékán, majd Csehszlovákia utolsó és Szlovákia második külügyminisztere szinte órák alatt képes volt megalakítani új kormányát. Az új miniszterelnök 19 tagú kabinetjébe a volt kormánypárt 7 kivált tagját, a baloldal 7 és a kereszténydemokraták 5 képviselőjét válogatta be, többségükben nagy tekintélyű szakembereket. A magyar pártok nem jutottak képviselethez.

A kormány megbízatása a választásokig, tehát fél évre szól, de ha a politikai realizmus minden oldalon felülkerekedik, akkor egy ilyen, viszonylag széles alapokon nyugvó formáció segíthet kiutat találni az ország nehéz helyzetéből. Vonatkozhat ez a kisebbségeket, főként a magyarokat ért sérelmek felülvizsgálatára, ami megkönnyíthetné a párbeszédet Szlovákia és hazánk között.

Törvény a pénzmosás ellen

Több fontos kérdésben is törvényt alkotott tegnapi, egésznapos ülésén a parlament. A képviselők ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadták a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényt. Becker Pál pénzügyminisztériumi államtitkár expozéjában elmondta: a törvény célja, hogy útját állja a bűncselekményekből származó pénzek – pénz- és tőkepiaci rendszeren keresztül történő – tisztára mosásának. A törvény megalkotására hazánk – a Bécsi Egyezmény aláírásával – nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt. A magyar jogszabály még túl is „teljesíti" a nemzetközi szerződést, hiszen hatálya nemcsak a kábítószer-kereskedelemre, hanem más súlyos bűncselekményekre is kiterjed. A törvény kötelezi a pénzügyi szolgáltató szervezeteket, hogy kétmillió forintot elérő vagy meghaladó összegű készpénz be-, illetve kifizetéskor az ügyfelet azonosítsák. A törvény bejelentési kötelezettséget ír elő minden olyan esetben, amikor felvetődik a pénzmosás gyanúja. A pénzügyi szolgáltató szervezet köteles kijelölni egy vagy több személyt, aki az alkalmazottaktól érkezett bejelentést haladéktalanul továbbítja az Országos Rendőrfőkapitányságnak. A hatóságok a bankszámlákra vonatkozó adatokat csak a pénzmosás ellen használhatják fel, így azokat harmadik személy vagy szervezet – például az adóhivatal – nem ismerheti meg.

Ezt követően a képviselők elfogadták a nemzeti és etnikai kisebbségi szervezetek támogatására vonatkozó határozati javaslatot. A támogatásra jóváhagyott 220 millió forintnyi keretösszegből 130 milliót kapnak az egyes magyarországi nemzetiségek szövetségei, egyesületei, míg a fennmaradó 90 millió forint 78 cigány szervezet között oszlik meg. A legnagyobb összegű költségvetési támogatásban – 36,4 millió forintban – a Magyarországi Németek Szövetsége részesül. A Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége 23,5 millió forint, a Magyarországi Horvátok Szövetsége 21,1 millió forint, a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetsége 13,4 millió forint költségvetési támogatást kap 1994-ben.

Ezek után a Ház módosította az államháztartásról szóló törvényt, annak érdekében, hogy a kormány hitel formájában átcsoportosíthassa az egyes elkülönített állami pénzalapok ideiglenesen szabad pénzeszközeit. A törvénymódosítás kimondja, hogy az adott alap 1994. december 31-ig más alap részére kölcsönt nyújthat szabad pénzeszközeiből, legfeljebb három évi időtartamra. A kamat mértéke a mindenkori jegybanki alapkamattal egyező. Döntöttek a Szekszárdi Húsipari Rt-nek az Állami Fejlesztési Intézettel szemben fennálló, több mint 280 millió forintos tartozásának elengedéséről is.

Elutazott a belga miniszterelnök

Für Lajos, az MDF elnöke és Lezsák Sándor ügyvezető elnök csaknem egyórás megbeszélést folytatott kedden a belga miniszterelnökkel. Jean-Luc Dehaene érdeklődött a választások utáni koalíciós elképzelésekről. Ennek kapcsán Für Lajos határozottan leszögezte: az MSZP és az SZDSZ nem jöhet szóba koalíciós partnerként. Az MDF elnöke a nemzet jövője szempontjából sorsdöntőnek nevezte a parlamenti választásokat. Hangoztatta: nem kevesebbről van szó, mint a rendszerváltoztató folyamat befejezéséről.

Orbán Viktor, a Fidesz elnöke a belga kormányfővel folytatott eszmecserén hangoztatta: az ellenzék pártjai is elkötelezettek Magyarország EU-tagsága mellett. Ennek egyik jele, hogy az ellenzék is támogatta a teljes jogú EU-tagság elnyerésére irányuló kérelem benyújtását. A Fidesz elnöke hangsúlyozta azt is, hogy Magyarországon sem a nacionalizmus, sem az antiszemitizmus nem tekinthető meghatározó politikai tényezőnek. Orbán szerint bármelyik nyugat-európai országgal összemérhető polgári demokratikus berendezkedést alakítottunk ki.

A nemzetközi élelmiszer-szabályozásról

Hazánkban tartja 19. ülését e héten az Agro Szállóban a FAO, az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Szervezetének Mintavételi és Analitikai Bizottsága. Az ülés azért igen jelentős a magyar élelmiszerexport szempontjából, mivel a nemzetközi élelmiszerszabványokat már a tervezetek szintjén megismerhetik a magyar szakemberek. Így világossá válnak már az előkészítés stádiumában azok a módszerek, amelyekkel az élelmiszer-ellenőrzések során számolni kell.

Irtsuk a parlagfüvet!

A parlagfű (vadkender) irtására hirdet országos akciót a Széchenyi-hegyi Regionális Egyesület. Ennek virágpora ugyanis olyan veszélyes allergiás megbetegedéseket okozhat, amelynek nincs gyógyszere, sőt még a tüneti kezelésük is nagyon drága. Az egyesület felhívással fordul a civil szervezetekhez, önkormányzatokhoz, hogy támogassák akciójukat.

Állásbörzék pályakezdőknek

Idén is állásbörzéket rendeznek a pályakezdő fiataloknak a munkaügyi központok – tájékoztatott a Munkaügyi Minisztérium az Országos Képzési Tanács keddi ülésén. A közhasznú munkavégzés szervezésekor is kiemelt figyelmet kapnak a pályakezdők. A múlt évben csaknem 3000 fiatal kapcsolódhatott be a közhasznú munkába. A csoportos képzésekben csaknem 17 ezer fiatal vett részt, az egyéni továbbképzéshez mintegy 5500-an kaptak támogatást. A munkaügyi központok már az év elején felmérték a pályakezdők várható létszámát.

EZ TÖRTÉNT A VILÁGBAN

Beszéd közben összeesett a Vaslady

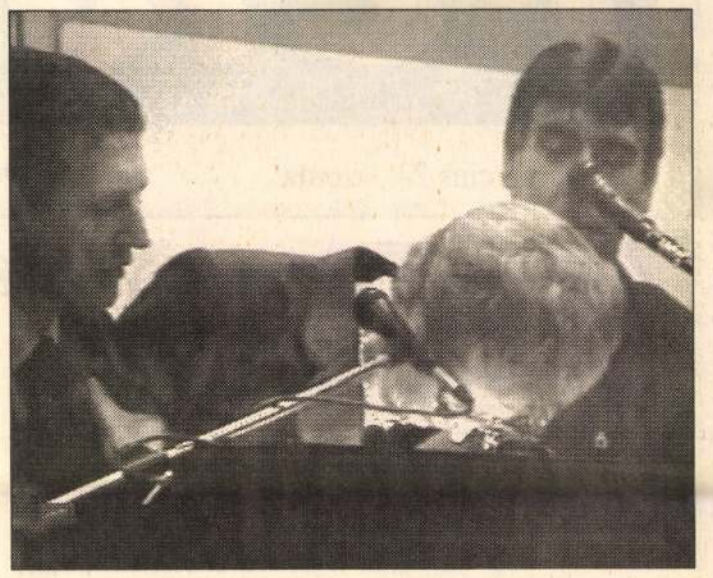

Beszédének kellős közepén összeesett Margaret Thatcher, egykori brit miniszterelnök Chile fővárosában, Santiagóban egy rendezvényen. A Vaslady rosszullétét minden valószínűség szerint gyomorfertőzés idézte elő – jelentette kedden a dpa a BBC híradására hivatkozva. A 68 éves Thatcher magán jellegű propagandakörúton tartózkodik a dél-amerikai államban: „Évek a Downing Streeten" című új könyvét népszerűsíti Chilében. Hétfőn 650 ember előtt beszélt könyvéről, amikor hirtelen összeesett. A Vaslady rövid időre szállodájába távozott, majd hirtelen rosszulléte ellenére visszatért hallgatóihoz, hogy elbúcsúzzon tőlük.

Csatlakozni kívánnak a lengyelek is

Lehetséges, hogy Magyarország március 31-én benyújtja az Európai Unióhoz való csatlakozási kérelmét, és valószínű, hogy ugyanekkor teszi meg ezt a lépést Lengyelország is – mondotta Martonyi János, a Külügyminisztérium államtitkára az MTI varsói tudósítójának. Martonyi János szombaton kezdte meg lengyelországi látogatását. Aznap megnyitotta a krakkói magyar főkonzulátust – egyelőre jelképesen, mert tényleges működése később kezdődik meg. Mint mondotta, igen fontos lépés ez a magyar-lengyel kapcsolatok fejlődésében a gazdaság, a kultúra és a tudomány területén.

Szigorúbb osztrák törvénykezés

Az osztrák kormány keddi ülésén jóváhagyta a büntetőtörvénykezés módosítását, amennyiben szigorította a szervezett bűnözés, a huliganizmus elleni fellépést. A változtatások közül jelentős, hogy növelték a pénzintézeti ellenőrzés lehetőségét az úgynevezett „pénzmosás" megakadályozására. Kétszeresére emelték a kiszabható büntetést azokban az esetekben, amikor skinheadek és huligánok kimutatható ok nélkül zaklatnak, avagy tettlegesen bántalmaznak járókelőket.

A svájci vasút fekete napjai

Hétre emelkedett kedden a hétfői svájci vonatszerencsétlenség halálos áldozatainak száma. A Reuter szerint öten a helyszínen életüket vesztették, ketten pedig a kórházban haltak bele sérüléseikbe. A sérültek száma 15. Az észak-svájci Daeniken vasútállomásán egy személyszállító vonat belerohant egy, új sínpályaelemeket fektető daru emelőkarjába, amely a közeledő szerelvény előtt éppen belengett a pálya fölé. Két héten belül ez a második súlyos vasúti szerencsétlenség az országban.

Választási tudósítások • Választási tudósítások

Szakemberek tanácskozása a választásról

Mintegy kétszáz, az országgyűlési képviselő-választások lebonyolításával foglalkozó, közigazgatási szakember jelenlétével tanácskozást tartottak kedden a megyeházán.

A települési önkormányzatok jegyzői és a helyi választási munkacsoportok vezetői Kőváriné dr. Bartha Ágnes megyei főjegyző vezetésével ismét áttekintették a választási törvény módosításából származó feladatokat és közösen értelmezték a választási munkabizottságok tevékenységére vonatkozó jogszabályokat. Erre szükség is volt, mivel a választási és szavazatszámláló bizottságok feladatait rögzítő oktatási segédanyagok sajnos még nem jelentek meg, de a szavazás lebonyolításában részt vevők részére az első főpróbát már március 31-én megtartják.

A résztvevőket dr. Pálvölgyi István megyei rendőrfőkapitány-helyettes tájékoztatta a rendőrség választással kapcsolatos feladatairól, a választási szervekkel történő együttműködésről. Elmondta, hogy a rendőröknek a választási időszakban politikasemleges magatartást kell tanúsítaniuk, szavazni is csak polgári ruhában mehetnek.

Érdekességként említette meg, hogy a választási kampány időszakában szervezett rendezvényekre, választási gyűlésekre nem a gyülekezési jogról szóló, hanem a választási törvény rendelkezései irányadóak, így az ilyen rendezvényekhez nem kell előzetes bejelentés és engedély sem.

A rendőrség szoros együttműködésben fog dolgozni a választási szervekkel és megerősített szolgálattal, minden törvényben biztosított eszközzel elő fogja segíteni a választások törvényes lebonyolítását.

Az ez évi választások első számú segédeszközeivé a számítógépek léptek elő. Szinte minden adatot számítógépeken rögzítenek és továbbítanak, így a szavazás befejezése után remélhetőleg gyors és pontos tájékoztatást kaphat a közvélemény a választási eredményekről. A résztvevők megtekintették azt a videofilmet is, amelyet az Országos Választási Iroda munkatársai készítettek a megyében a választópolgárok jobb tájékoztatása érdekében. A videofilmet a megyei választási munkacsoportnál térítés ellenében bárki megrendelheti.

dr. Dombóvári Ottó,
a Területi Választási Bizottság szóvivője

A Köztársaság Párt a lakáskérdésről

Csaknem kétszáz érdeklődő várta a Köztársaság Párt elnökét, Palotás Jánost Bácsalmáson. Itt mutatkozott be Krix Lajos, a párt 10. számú választókerületben induló képviselőjelöltje. Palotás János bevezetőjében pártjának programpárt jellegét hangsúlyozta.

A pártelnök kérdésekre válaszolva ismertette a Köztársaság Párt terveit, elképzeléseit a lakásépítés finanszírozási rendszeréről, a munkanélküliség kezeléséről, a nyugdíjak értékállóságának megteremtéséről, a mezőgazdaságról, a privatizáció további menetéről. A lakáskérdésről szólva Palotás János elmondta, hogy a fiatalokat nem szabad tovább várakoztatni, azonnali intézkedést igényel a finanszírozási rendszer átalakítása. A lakásépítések egyetlen gátja a valós hitelezési koncepció hiánya. Magyarországon is bevezethető az életkeresethez mért hitelezési rendszer, amely külön pénzeszközöket nem igényel, fedezete a lakásokban épül. A lakásépítések megindulása az építőipar fellendülésén keresztül pezsdítő hatású lenne a munkaerőpiacon is. Az agrár-és élelmiszergazdaságról szóló kérdésre válaszolva Palotás János elmondta, hogy a leendő kormánynak köteleznie kell magát a tulajdonviszonyok rögzítésére. Nevezetesen a kárpótlást minél előbb befejezi, új kárpólási törvényeket nem hoz, a megmaradt szövetkezetek életébe nem avatkozik be törvényi szinten. A vidék bankrendszerének hitelezési rendszerét az ágazat sajátosságaihoz, évszakokhoz, termelési ciklusokhoz kell igazítani. A támogatási rendszert – amelyet a Köztársaság Párt egyéb területeken alapvetően tagad – a mezőgazdaságban kétszer kell emelni. Mindennek értelme csak akkor lesz, ha a fogyasztói oldalon a vásárlóerő megteremtése is megtörténik, különben értelmetlen az agrártermékek mennyiségének növelése. **pásztor**

Szenzációs hirdetési kedvezmény az április 1-jén megjelenő mezőgazdasági mellékletünkben!

Mezőgazdasági jellegű lakossági apróhirdetését, ha március 26-áig feladja szerkesztőségünk címére, akkor **szenzációs áron** közöljük április 1-jén MEZŐGAZDASÁGI MELLÉKLETÜNKBEN. Vágja ki a szelvényt, kitöltve adja postára a befizetést igazoló szelvénnyel együtt, és a rendkívüli kedvezmény máris jár Önnek. A hirdetési szelvényt és a befizetést helyi szerkesztőségeinknél, ill. terjesztési ügynökségeinknél is leadhatja.

MEGYÉNK MEZŐGAZDASÁGA

APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Kérjük, nyomtatott betűvel kitölteni.

A felmérések szerint Ön a leghatékonyabb médiát választotta hirdetése számára Bács-Kiskun megyében.

Megjelenés: április 1.

A megfelelő rovatot jelölje X-szel ☐ ingatlan ☐ gép ☐ adásvétel ☐ vegyes ☐ állás ☐ föld ☐ közlemény ☐ állat

630,-Ft helyett 370,-Ft

Petőfi Lap- és Könyvkiadó Kft. (Kecskemét, Szabadság tér 1/A), erre a címre kérjük elküldeni a fenti hirdetési szelvényt és a csekk másolatát.

HAZI PELDÁNY

PETŐFI NÉPE

1994. március 23., szerda • A Duna-Tisza köze napilapja • 49. évf., 69. szám / 16,30 Ft

Olvasói családunk
9. oldal

Tisztelt szerkesztőség!
10–11. oldal

Puccsveszély Oroszországban?

Jelcin elnök környezetéből kedden többen is az ellenzék akciójának tudták be az államfő rossz egészségi állapotára, illetve az ellene készülő puccsra vonatkozó híresztelléseket. Kosztyikov elnöki szóvivő szerint összefüggésben állnak a Jelcin betegségére vonatkozó hírek a „nemzeti megbékélés megtorpedózását célzó akciókkal". A szóvivő szerint meg akarják dönteni az elnököt.

Földárverés Nagykőrösön

Háromnapos földárverés kezdődik ma Nagykőrösön, az Arany János Művelődési Házban. A helyi Toldi Miklós Termelőszövetkezet használatában lévő területek, egyebek közt a H-1-es, Hangács néven ismert tábla kerül kalapács alá.

Opel-versenyautók

Újabb állomásához érkezett az Opel szentgotthárdi gyárának fejlődése: az ott gyártott Astra típusú személygépkocsik változataként – külön megrendelésre – versenyautókat is készítenek e hónapban. A 43 darab, speciálisan kialakított és felszerelt autóval magyar sportolók versenyeznek majd.

A börtönkitörés 50. évfordulója

Az 1944. március 22-ei börtönkitörésre emlékeztek kedden Sátoraljaújhelyen az 50. évforduló alkalmából. 1944 tavaszán több mint 400 cseh, horvát, magyar, román, szerb, szlovák, szlovén és ukrán nemzetiségű politikai foglyot őriztek a sátoraljaújhelyi börtönben. A felkelés közben kirobbant tűzharc és a börtönből kijutott foglyok üldözése során 54 antifasisztát öltek meg.

Már a Tisza vize is szennyezett

A Tisza tűri ugyan a szennyezést, de már kezd elege lenni belőle – hangzott el kedden Szegeden a víz világnapja alkalmából tartott megemlékezésen. Az elmúlt 25 évben a szennyeződés hatására először a víz biológiai stabilitása változott meg negatív irányba, majd romlás következett be a halgazdasági vízhasználatban és az ivóvízellátásban is.

Háziőrizetben a főparancsnok

Managuában hétfőn háziőrizetbe helyezték Humberto Ortegát, a nicaraguai hadsereg főparancsnokát. Az intézkedést egy katonai ügyész azért rendelte el, mivel az egykori államfő fivérének köze lehet egy 16 éves fiatalember meggyilkolásához – jelentette kedden a Reuter.

Legek a megyében

Az elmúlt héten az országban a legtöbb földárverést, szám szerint 24-et, Bács-Kiskun megyében tartottak, legtöbben – 1142–en – ugyanitt licitáltak a területekre. A tulajdonhoz jutottak száma is ebben a megyében volt a legmagasabb, 465.

Petíció a cégbiztosnak

Az átalakulás előtt álló Calix Gyógyszerellátó Vállalat felértékeltette a cég vagyonát. Kecskemét önkormányzatát a Matkói úti telephely belterületi földértékéért 27 millió forint illeti meg, amit hétfőn elfogadtak a város képviselői. A vitában dr. Molnár Ilona kifogásolta, hogy a Jókai utcai központ földértékét miért nem küldte meg a Calix. Elképzelhetetlennek tartotta, hogy a cég részenként alakul át. A képviselőtestület határozatot hozott, mely szerint amíg a privatizációs biztos nem közli az önkormányzatot illető teljes ingatlanértéket, addig nem indulhat meg a cég privatizációja. Barna Barnabás, a Calix igazgatója és privatizációs biztosa érdeklődésünkre elmondta: a Jókai utcai ingatlan értékét azért nem közölték az önkormányzattal, mert a vagyonértékelés még nem készült el. A képviselő-testület elfogadta viszont a hetényi patika földértékét, négyzetméterenként 300 forintban.

Nyitva a tuzlai légikikötő

Kedden leszállt Tuzla repülőterén egy ENSZ-repülőgép. A Zágrábból indult gépen az észak-boszniai városba érkezett Akasi Jaszusi az ENSZ jugoszláviai megbízottja. Az esemény jelképes értékű, a gép leszállásával megnyílt a tuzlai légikikötő a segélyszállítmányok előtt, s ez mintegy félmillió ember sorsán könnyíthet a polgárháború dúlta Boszniának ebben a térségében.

Igen a csatlakozásra

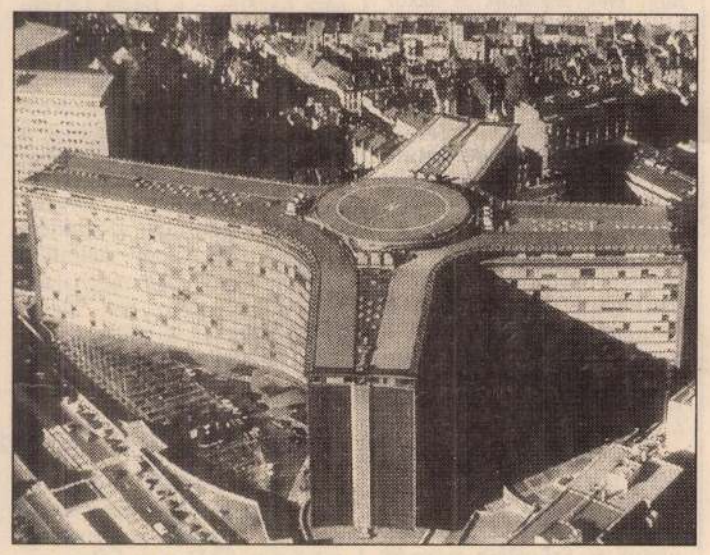

● Az Európai Unió brüsszeli központja.

Az Országgyűlés kedden délután 233 szavazattal, 3 tartózkodás mellett, ellenszavazat nélkül elfogadta azt az országgyűlési határozati javaslatot, amely felhatalmazza a kormányt a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozási kérelme beadására. A hírek szerint a kérelem benyújtására már a jövő héten sor kerülhet.

AZ IMPORT NAGYON DRÁGA

Áremelés után halhiány?

● A halgazdaságok nem egyformán vészelték át az aszályt.

Valószínűleg nemcsak a halászlékedvelőket, hanem a halkereskedőket is érzékenyen érinti, ha beválik az a prognózis, melyet Pintér Ferenctől, a nagybaracskai Hal Kft. igazgatójától hallottam. A szakember szerint az aranyhasú potykák árának emelése mellett a hiányuk is bekövetkezhet.

Ezt több érvvel alá is támasztotta. Az egyik ok a tavalyi aszályban keresendő. Azok a halgazdaságok, ahol nem tudtak megfelelően gondoskodni a friss víz utánpótlásáról, közel 30 százalékos hozamkieséssel számolnak. A takarmányárak drasztikus emelkedése miatt nagyon sokan nem voltak képesek biztosítani az intenzív termeléshez szükséges mennyiséget, így e téren is lemaradás tapasztalható. Szorosan kapcsolódik az utóbbihoz a pénzhiány, melynek következtében üzemeltetési és tartási gondok mutatkoznak több megyében is. Végül nem elhanyagolható szempont a privatizáció folytán az új tulajdonosok hiányos szakértelme.

Pintér úr jelenlegi információi szerint az idén külföldről nem, vagy csak nagyon drágán lehetne piaci halat beszerezni. Ezen tényeknek megfelelően a belföld már igazodott a kereslet-kínálat törvényeihez, és sokhelyütt már felemelték a hal árát, amely várhatóan húsvétig tovább növekszik.

(Folytatás a 3. oldalon)

Kiengedik Murányit?

A közraktárjeggyel elkövetett csalás gyanújával letartóztatott kecskeméti nagyvállalkozó, Murányi József ügyében továbbra is teljes hírzárlat van. Garamvölgyi László, az Országos Rendőr-Főkapitányság szóvivője tegnap elmondta: a közeljövőben nem is várható semmilyen tájékoztatás az ügyben, hagyni kell most a nyomozókat dolgozni. Ugyanakkor kiszivárgott, hogy a budapesti Gyorskocsi utcában fogva tartott Murányi József 30-50 millió forint óvadék fejében kérte a szabadlábra helyezését. A büntetőeljárásról szóló törvény azonban csak külföldi vagy külföldön élő magyar polgár esetében ismeri a biztosíték letétbe helyezéséért való külföldre távozást, a vádirat benyújtásáig. Kérelemre ezt a bíróság engedélyezheti. A Magyarországon élő magyar állampolgárok esetében ilyen lehetőség nincs. Tegnapi információ, hogy a tavalyi esethez hasonlóan most nem várható a jövő hétfőre kitűzött árverés felfüggesztése Murányi József ingóságaira, noha kérdéses, hogy a lefoglalt jószágokból mennyi lesz ott a tanyákon.

MÓDOSÍTOTTÁK A TÖRVÉNYT

A választási csalás megelőzése

Módosította tegnap a választójogi törvényt az Országgyűlés. Salamon László, az MDF képviselője kezdeményezte a jogszabály megváltoztatását, mert – mint a plénum előtt is megindokolta – visszaélésekre adhat alkalmat a választójogi törvény azon kitétele, hogy az állampolgárok nem csak állandó lakhelyükön szavazhatnak, hanem más körzetekben is. A pártoknak ugyanis így lehetőségük lenne arra, hogy a második fordulóban „erőátcsoportosítást" hajtsanak végre egyes körzetekben. Az MDF honatyája ennek kiküszöbölésére azt indítványozta, hogy a választópolgárok már az első forduló előtt jelentsék be, hol kívánnak szavazni. Az Országos Választási Bizottság pedig már az első forduló előtt tűzze ki a második forduló időpontját.

Mint arra Hack Péter (SZDSZ) és az elnöklő Szabad György is felhívta a figyelmet – továbbra is büntethető, ha valaki ellenszolgáltatást ajánl vagy kér az ajánlószelvényekért.

Tegnap döntött az Alkotmánybíróság is: alkotmánysértő a választójogi törvény azon rendelkezése, amely szerint nem indulhat képviselőjelöltként az, aki a társadalombiztosítási önkormányzatokban választott tisztséget tölt be. Az Alkotmánybíróság határozatában az alkotmányellenes rendelkezést visszaható hatállyal megsemmisítette.

Felfüggesztett támogatás

Raskó György, a Földművelésügyi Minisztérium államtitkára felfüggesztette a Mezőgazdasági Fejlesztési Alapból igényelhető beruházási támogatásra beérkezett pályázatok elbírálását és engedélyezését a megyei földművelésügyi hivataloknál. Addig nem adhatók ki újabb engedélyek, míg az eddig elbírált pályázatok utólagos ellenőrzése – várhatóan két hét múlva – be nem fejeződik. A hivatalokhoz az év első két hónapjában 14 ezer pályázat érkezett, amiből – az elbírálással megyénként egy–egy fő foglalkozik – mára már 9 ezret értékeltek. Ez csakis úgy történhetett meg, hogy az esetek többségében nem ellenőrizték megfelelően a pályázatban leírtak valóságtartalmát. Megtörténhet, hogy több, már engedélyezett pályázatot megsemmisítenek.

A víz világnapja Baján

A víz világnapja alkalmából kedden tartott érdekes előadásokon, bemutatókon és versenyeken több ezer diák és felnőtt vett részt Baján, a Pollack Mihály Műszaki Főiskola Vízgazdálkodási Intézetében. Ismertették azt a több éve tartó felmérő-tervező munkát, amelyik a gemenci erdő kiszáradásának megakadályozását, a holtágak rehabilitációját készíti elő, magyar – főként bajai – és nyugat-európai szakemberek, főiskolások összefogásával. A víz világnapja alkalmából tartott bajai rendezvényekről részletesebben az 5. oldalon írunk.

NYOLCVANHÁROM ÉVES ÁLDOZAT

Rablás csonttöréssel

A helybeliek tudják, hogy Jánoshalmán a Vasvári utcában az úgynevezett Romasoron fillérekért lehet biciklialkatrészeket kapni. Ezért látogatott oda a napokban V. Zoltán, 83 éves helyi lakos is. Alkudozás közben arra lett figyelmes, hogy K. Péter 43 éves férfi két gyermekkorúval körülfogta. Az egyik fiú ki akarta az idős ember kezéből kapni pénztárcáját, de nem sikerült. Ekkor a másik hátulról hirtelen derékon rúgta a 83 éves férfit, majd K. Péter elölről meglökte. Az egyensúlyát vesztett öregember ráesett a kerékpárjára, s eközben a zsebéből erőszakkal kivették pénztárcáját, háromezer forintjával.

A kirabolt, szerencsétlen embert csípőcsonttöréssel szállították a kórházba. K. Pétert a rendőrség őrizetbe vette.

A politikusok népszerűségéről

Ki az ismert és ki a népszerű politikus Magyarország Dunán inneni felében? Erre a kérdésre keresett választ a Szonda Ipsos. Múlt havi közvéleménykutatásuk eredményeit, valamint a pártok esélyeit firtató diagramjukat a hetedik oldalon közöljük, összehasonlítva az országos adatokkal.

Készül a bátmonostori Kálvária

● Sárossy László polgármester tervei szerint, Morvai István kőművesmester keze nyomán rövidesen elkészül a bátmonostori Kálvária. Az egyes stációkat dr. Pápayné Máté Erzsébet tűzzománc képei díszítik majd. Minden egyes stáció építési költségét egy-egy polgár vállalta. Az ünnepélyes avatást dr. Dankó László, Kalocsa-Kecskemét érseke végzi április 16-án. (Kép és szöveg: Gál Zoltán)

szeti értékrend kialakulását, amelyet egy ilyen országos keretek közt folyó munka logikusan feltételezne.

A fentebb vázolt körülmények vezették a Régészeti Bizottságot abban, hogy első lépésként 1994. április 12-én javaslatokat kérjen a megyei múzeumigazgatóktól az együttműködés lehetőségeire. A húsz intézményhez postázott levélre összesen kilenc válasz érkezett. Valamennyi egybehangzóan üdvözölte azt a törekvést, hogy a Régészeti Bizottság kész koordinátori és egyeztetői szerepkört felvállalni. Kevés konkrét elképzelés érkezett viszont arra nézve, hogy miben nyilvánuljon meg ez a szerep. (Felmerült javaslatok: külső munkatársak küldése a leletmentésekre, önkormányzatoknak ajánlások kidolgozása, állásfoglalás a szükséges leletmentések mélységéről, a 9 ezrelék elfogadtatása, a résztvevők premizálása, a munkálatok fajlagos költségeinek megyénkénti elemzése és összehasonlítása, évenkénti egyeztető tárgyalások szervezése.) Általános volt az értetlenség abban a tekintetben, hogy miféle etikai kérdések merülhetnek fel. E válaszok ismeretében került sor 1994. június 21-én egy helyzetelemző találkozóra az Autópálya Igazgatóság, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium és az Ásatási Bizottság képviselőinek részvételével. Ennek első és gyorsan megoldható eredménye volt az Ásatási Bizottság és a Régészeti Bizottság közös határozata, mely nem egyéb, mint kötelezettségvállalás az Ásatási Bizottság részéről a fokozottabb ellenőrzésre, illetve a jövőre vonatkozó ajánlás az APIG részére.

A hatékony szakmai vita előmozdítása érdekében az alábbi tényeket szeretnénk rögzíteni, amelyek egyben a megoldandó problémák logikai egységeit is körvonalazzák:

1. A magyarországi autópálya-építkezések országrészeket, nagyobb régiókat érintenek együttesen, s a kijelölt nyomvonalak fizikailag is összekötik a közigazgatási egységekre tagolt területeket. Mindezek ellenére az autópálya-leletmentések előkészítése és szervezése a sajátos helyzet nyomán mesterséges tagolású megyei egységekben indult meg, sokszor igen eltérő módon. Ebből fakadóan a helyi önkormányzatok viszonyulása is változatos volt az ügyben.
2. Nyilvánvaló, hogy a megyék, illetve a főváros területén található régészeti-műemléki értékek nem csupán az adott szűkebb régió számára fontosak, de a nemzeti emlékek szerves részét is képezik. Ha tehát Magyarország területén bárhol régészeti emlékek mennek veszendőbe, az az egész ország és a hazai régészettudomány felelőssége is. Ilyen megfontolásból a Régészeti és Ásatási Bizottságnak nem csak nem lehet közömbös, hogy az autópálya-leletmentések milyen módon valósulnak meg, de egyenesen kötelessége azt szakmailag figyelemmel kísérnie.
3. Az előzetes megbeszélésekből világossá vált, hogy az érintett megyék területéről befutó régészeti jelentések értékelését eddig az Autópálya Igazgatóság volt kénytelen vállalni, melyet a Régészeti Bizottság szakmai szempontból elfogadhatatlannak tart. Az egységes régészeti-szakmai képviselet az Autópálya Igazgatósággal szemben - tudományos szempontból bármily kívánatos lett volna - országos szinten tehát nem valósult meg, s ennek ma sem látszanak körvonalai. Pedig még ma sem késő, csak közös akarat kell hozzá!
4. Az autópályákkal kapcsolatos régészeti munkálatok előzetes módszertani egyeztetése a magyar régészet megfelelő fórumain nem történt meg. A jelenleg folyó ásatások megyénként, és néha igen változó szempontok szerint valósulnak meg, így az egyes megyék régészeti eredményei reprezentatív értéküket illetően nehezen lesznek összehasonlíthatók. Nincsenek egységes elvek a feltárás teljességére, a feltárandó lelőhelyek kiválasztására, a régészeti közreműködéssel végrehajtott leletpusztítás mértékére vonatkozóan. Ezek nyomán pedig jóvátehetetlen károk is keletkezhetnek. Ugyanígy nincs egyeztetés az ásatási dokumentáció ügyében sem.
5. Előfordul, hogy egyes megyékben az ásatásokra vonatkozó törvényes előírásokat sem teljesítik. Nemcsak az ásatási dokumentációk, de még az összefoglaló jelentések sem készülnek el, vagy nem érkeznek el az Adattárba. Nem egy esetben az is megtörténik, hogy az ásatási engedély kérését is elmulasztják. A törvényes kötelességek betartására azonban nem lehet mentség a munka volumene vagy határideje!
6. Bizonyos múzeumi szervezetek komoly természettudományos kutatásokat végeznek az autópálya-leletmentésekhez kötődően, s ezzel szélesebb összefüggésbe helyezik a régészeti vizsgálatokat. Másutt, éppen az adott pénzügyi keretek szűkössége miatt ilyenre nincs mód. Főként tehát a hosszabb nyomvonallal, azaz nagyobb leletmentési kerettel rendelkező szervezeti egységek vállalkozhatnak a természettudományos módszerek alkalmazására. A jelenlegi, megyei osztású pénzügyi konstrukció nem teszi lehetővé országos jelentőségű, nagyobb műszeres beruházás megvalósítását (pl. magnetométer, térinformatikai hálózat stb.). Amennyiben a résztvevők elismerik ennek indokolt voltát, lehetőség van közös megegyezéssel születő megoldásokra.
7. Az autópálya-leletmentések nyomán tömegével előkerülő leletanyag újabb problémát jelent: a régészeti tárgyak nyilvántartására nézve eddig nem született egységesen elfogadott megoldás, annak ellenére, hogy a korábbi „klasszikus leltározási" módszer ez esetben már nem lesz alkalmazható!
8. Sem a Régészeti, sem az Ásatási Bizottságnak nem áll jogában és érdekében az autópálya-leletmentések pénzügyi lebonyolításába beleszólni, vagy azt számon kérni. Ezzel kapcsolatosan csak az Autópálya Igazgatóság járhat el hivatalosan. Az Ásatási Bizottságnak azonban a múzeumi törvényben (33. par. (1) bek. és 39. par.) biztosított joga és kötelessége a megvalósuló régé-

szeti program menetének, színvonalának szakmai ellenőrzése. Ugyanezekről a kérdésekről a Régészeti Bizottságnak pedig joga van véleményt nyilvánítani. Ez a tevékenység egyáltalán nem szándékozik csorbítani az egyes múzeumi szervezetek szuverenitását, csupán a megalapozott helyi szakmai döntésekhez igyekszik hátteret biztosítani úgy, hogy közben bizonyos országos szempontok is érvényesüljenek.
A Régészeti és Ásatási Bizottság tehát bizonyos szakmai területeket is érintő „gazdasági" kérdésekben pusztán morális megfontolású ajánlásokat tehet, vagy - igény esetén - egyeztető, koordinátori szerepet vállalhat, amelynek indítéka mindig a régészettudomány presztízsének, tudományos hitelének megőrzése.

A Régészeti Bizottság a fent vázolt problémák megoldása érdekében az alábbiakat teheti:

1. Az autópályákkal kapcsolatos régészeti munkálatok ügyét mihamarabb az érintett múzeumok képviselőivel is megvitatja, ezzel egy következő szinten keresve a szakmai megoldásokat.
2. A munkákban részt vevő megyék bevonásával szakmai kollokviumot és módszertani bemutatót szervez a felmerülő tudományos kérdések kezelésére. Erre sor került az ELTE-n 1995. január 31-én megrendezett szimpózium keretében.
3. Felajánlja segítségét az Ásatási Bizottságnak a munkálatok helyszíni ellenőrzésében.
4. Ajánlásokat dolgoz ki a múzeumi nyilvántartások korszerűsítésére. Itt az ásatási folyószámos nyilvántartás (Harris-mátrix) szélesebb körben való elterjesztését, továbbá a számítógéppel történő leltározás mihamarabbi engedélyezését javasolta.
5. Ismételten és nyomatékosan felhívja az érdekeltek figyelmét az ásatásokkal kapcsolatos törvényes előírások betartására.
6. Javasolta a minisztériumnak a szakfelügyeleti hálózat újjáélesztését és működési lehetőségeinek megteremtését.

Az elmúlt évben a Régészeti Bizottság az autópálya-leletmentéseken kívül megvizsgálta a Budapesti Történeti Múzeum Aquincumi Múzeumának helyzetét, és a gondok megoldására javaslatot készített a múzeum vezetése, továbbá a Fővárosi Önkormányzat számára.
A Művelődési és Közoktatási Minisztérium kérésére elvégezte a védett régészeti lelőhelyek jegyzékének revízióját.
Új szerkesztőket választott az Avar (Garam Éva és Vida Tivadar) és a Honfoglalás kori Corpus (Kovács László és Révész László) c. kiadványsorozatok élére, és felkérte őket a munkálatok felgyorsítására.
Ezen kívül természetesen az év közben felmerülő ad hoc ügyekben is eljárt. Így a Budapesti Történeti Múzeum kérésére három alkalommal (egyik esetben helyszíni szemle alapján) állást foglalt a Szent György téri ásatások körül kialakult helyzetről.

Jankovich Dénes

Rövid hírek

1995. március 27-31. között a Tolna megyei Belecska község határában hitelesítő ásatás során Ódor János Gábor, a szekszárdi Wosinszky Mór Megyei Múzeum régésze egy kora Árpád-kori településrészletet tárt fel. A feltárás felszínre hozott két félig földbe mélyített házat és egy gödröt. Az előkerült leletek a XI–XII. századból valók.

Kárpáti Gábor, a pécsi Janus Pannonius Múzeum régésze 1995. március 1. és április 7. között a pécsi belvárosban, a Citrom u. 8. sz. telken egy kb. 300 m^2-es területen leletmentő ásatást végzett. A munka során a római Sopianae utcarészlete és két későrómai épület maradványa, valamint egy XVI. századi sír került elő.

ÚJ SZERZEMÉNYEK

Az egri Dobó István Vármúzeum képzőművészeti gyűjteménye két akvarellt – *Paparó Ibolya: Újraalakulás* (68x68 cm) és *Krajcsovics Éva: Szoba III.* (28x28 cm) - vásárolt a XIV. Országos Akvarell Biennále anyagából.

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG

MÚZEUMI KIADVÁNYOK

Muhoray György: Az 1900-as Párizsi Világkiállítás egy jász szemével. Kiad. a jászberényi Jász Múzeum.
Jászberény, 1994. 42 p. (Jász Füzetek)
A szerző Dósa Imre jászberényi ügyvéd, törvényszéki bíró emlékeit és élményeit adja közre az 1900-as párizsi világkiállításról, s egészíti ki Dósa Imre életrajzával. Történeti forrásértékei mellett érdekes olvasmány is.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közleményei 1992-1994. Kiad. a Magyar Mezőgazdasági Múzeum.
Budapest, 1995.
Kapható a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közművelődési Főosztályán vagy a múzeum közönségpénztárában. Ára: 448,- Ft (ÁFÁ-val). Terjesztői jutalék: 30%.

Vásárhelyi Pál és a reformkori mérnökgeneráció. Katalógus. Kiad. a Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum.
Esztergom, 1995. 160 p. ill. + XII. színes tábla.
A katalógus 15 rövid tanulmányban dolgozza fel a kor kiemelkedő személyiségeinek életrajzát, illetve munkásságát. Ismerteti a könnyűipar, a posta, a pénzviszonyok, a mezőgazdaság reformkori álla-

Paprika Jenő emlékére

Hálás szívvel köszönjük mindazoknak a rokonoknak, barátoknak, ismerősöknek, munkatársaknak és külön a művese állomás dolgozóinak, akik

ORSÓS GYÖRGY

temetésén résztvettek, koszorúikkal, virágaikkal, részvétnyilvánításukkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a felejthetetlen, drága jó édesanya

ÖZV. NÉMETH LAJOSNÉ

volt Damjanich utcai lakos, 83 éves korában elhunyt. Drága halottunkat, 1993. november 26-án, 14.30 órakor helyezzük örök nyugalomra, a kaposvári Keleti temetőben.

Gyászoló család

Fájdalommal tudatjuk, hogy

RIPLI JÁNOS

dolgos életét, 78 éves korában befejezte. Temetése 1993. november 26-án, 13.30 órakor lesz a kaposvári Keleti temetőben. Gyászmise reggel 8 órakor a Szent Imre templomban lesz.

Gyászolják: felesége, lányai, vői, két unokája és a rokonai

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

PREKÁCZKA LÁSZLÓ

siófoki lakos, 1993. november 21-én, életének 59. évében, tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése, 1993. november 26-án (pénteken), 14.00 órakor lesz, a Siófok-Kiliti temetőben. Előtte 13.00 órakor a kiliti katolikus templomban, gyászmise lesz.

Gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték, tisztelték és szerették, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk,

KUNSÁGI MÁTÉ SÁNDOR

az Állami Biztosító nyugalmazott főrevizora, életének 68. évében elhunyt. Temetése nov. 26-án (pénteken), 11 órakor lesz az iharosi temetőben. Gyászmise 10 órakor, az iharosi római katolikus templomban.

Gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik

VAJDA ZOLTÁNT

utolsó útjára elkísérték, és mély gyászunkban osztoztak.

A gyászoló család

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

ÖZV. TÓTH GYÖRGYNÉ

temetésén megjelentek és fájdalmunkban osztoztak.

Baptista gyülekezet

"Megforudok, de merre menjek?
Hiszen Te nem vagy már sehol,
Soha, sehol már meg nem lelek,
S mindig itt leszel valahol."

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

BALATINCZ IMRÉNÉ

volt kőkúti lakos, életének 71. évében csendesen elhunyt. Temetése 1993. november 26-án, 13 órakor lesz a kaposméről temetőben.

Gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik szerették és szeretett férjem, édesapánk, apósunk,

HORVÁTH GYULA

életének 71. évében elhunyt. Temetése november 26-án, 11 órakor lesz az alsóbogáti temetőben.

Gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

SZIGETVÁRI FERENC

csokonyavisontai (volt nagybajomi) lakos, életének 87. évében, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése november 26-án (pénteken), 12 órakor lesz a nagybajomi temetőben.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték, tisztelték és szerették, hogy

JUHÁSZ LAJOS

volt polányi lakos, 85 éves korában csendesen elhunyt. Temetése 1993. november 26-án, 11 órakor lesz a polányi temetőben.

Gyászolja: felesége, fia és családja

GYÁSZHÍR

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy szeretett, drága, jó férjem, édesapám, nagypapánk,

KRÁNICZ JÓZSEF

volt porrogi lakos, életének 68. évében, hosszantartó, súlyos betegségben elhunyt. Temetése 26-án, 14 órakor lesz a porrogi temetőben.

A gyászoló család

VENDÉGLÁTÓ EGYSÉGEK BÉRLETI JOGA ELADÓ:

- ❑ Corso presszó
- ❑ Hangulat presszó
- ❑ Ipar vendéglő
- ❑ Mecseki borozó
- ❑ Napsugár presszó
- ❑ Saláta presszó
- ❑ Volga presszó
- ❑ Nefelejcs presszó

BÉRELHETŐ ÜZLETEK

- ❑ Dorottya büfé
- ❑ Dixi ételbár
- ❑ Park étterem
- ❑ Kapos bisztró
- ❑ Kispipa étterem, Fonyód
- ❑ Présház étterem, Fonyód
- ❑ Lidó étterem, Fonyód
- ❑ Kapos büfé
- ❑ Béke söröző
- ❑ Pipacs büfé

Érdeklődni: Somogyi Korona Rt., Kaposvár, Ady E. u. 2. I. emelet titkárság.

Tel.: 82/319-570, 316-022

(26127)

ELECKTROLUX ZANUSSI LEHEL Márkabolt ajánlata:

hűtőgépek, fagyasztók, mosogatógépek, mikrohullámú sütők, mosógépek, porszívók, tűzhelyek nagy választékban.

Minden kedves vásárlónknak **november 30-ig 5% kedvezmény**

15 km-es körzetben díjtalan házhozszállítás!

Varga és Varga Bt.

Kaposvár, Petőfi u. 11. (Galéria Üzletek Háza)

Tel.: 82/422-457

Megnyílt a TERMOTECHNIKA SZAKÜZLET Kaposváron!

CSILLA, LILLA típusú hűtők, tej-, húshűtők, fagyasztók, hűtőpultok, kereskedelmi és vendéglátóipari berendezések széles választéka.

Nyitva: hétfőtől péntekig 9–12 óráig és 13–15 óráig

Kaposvár, Pécsi út 31/a

Varga és Varga Bt.

Tel.: 82/422-457

(25948)

Ismét Kaposváron a "LUCA"

BÁLÁS RUHAVÁSÁR

1 kg 100 Ft

Helye: Latinka művelődési központ

Ideje: november 26. péntek 8–16 óráig

(25844)

ÚJ SZÍN A DIVATBAN BRAVO DIVAT SAROK

A 94-es év divatja:

- hölgyeknek kisszériás blúzok, alkalmi ruhák, kabátok
- férfiaknak dzsekik és pulóverek
- zsűrizett bőráruk

Nyitás: november 26., 13 óra

Kaposvár, Petőfi tér SZARVAS ÜZLETHÁZ

(26021)

KAPOSVÁRI NAGY OKTATÁSI INTÉZMÉNY költségvetési gyakorlattal rendelkező

gazdasági igazgató-helyettest keres

Feltétel:

- felsőfokú szakirányú állami iskolai végzettség
- legalább 10 éves szakmai gyakorlat
- adótanácsadói szakvizsga
- számítógépes gyakorlat

Jelentkezéseket szakmai önéletrajzzal a 169295 számra a Kaposvári Hirdetőbe kérjük leadni

1993. december 1-ig.

(25266)

GISZ KFT. Fonyód, Béke u. 4. (Piactér mellett)

Vállalja:

- személy és haszongépjárművek műszaki ADR vizsgára való felkészítését, vizsgáztatását
- környezetvédelmi zöld kártyák kiadását, diagnosztikai méréseket, beszabályozásokat
- gépkocsik teljes és részleges festését, R+M típusú számítógépes színkeveréssel, metál és természetes színekben
- Agipolaj, Ifa, Kamaz és sok egyéb alkatrészek forgalmazását
- egyedi megrendelésre diszrácsok, ajtók, köztéri hulladékgyüjtők készítését

Várjuk tisztelt megrendeléseiket!

(25572)

TEHERFUVAROZÁS

KES KFT. Kaposvár, Kanizsai u. 56.

82/416-573 (21806)

BÁLÁS-RUHAVÁSÁR!

November 26-án (pénteken) 12–16 óráig

Siófokon, a Családsegítő Központ udvari épületében.

Bejárat a polgármesteri hivatal előtti parkoló felől. (25880)

Több mint 1000 férfi és női hívó naponta itt a te lehetőséged új kapcsolatokra!

ÉLŐ TELEFON PARTY

24 órás szolgáltatás

ÉLŐ beszélgetés • szórakozás • randevúzás telefon-flört • találkozás. Beszélgethetsz vagy csak hallgatod a többieket.

új

Próbáld ki, HIVD MOST!

00.180 9537 0694

Ez egy tengerentúli hívás: 90 Ft./ 1/2 perc.

HOTEL FAMILIA ZAMÁRDI Endrédi u. 1/a.

VÁLLALATI RENDEZVÉNYEK, ESKÜVŐK, CSALÁDI ÜNNEPEK, stb. bonyolítását étkezéssel, szállással is

KEDVEZŐ ÁRAKON VÁLLALJUK

Egyéb szolgáltatásainkat betérő vendégeinknek is figyelmébe ajánljuk: étterem, uszoda, szauna, szolárium, fodrász, kozmetika, masszázs, manikür, pedikür, aerobic.

Telefonáljon! Megéri!

84/348-750, 348-933, fax: 349-054

(25325)

SZIVÁRVÁNY ÜZLETHÁZ

Kaposvár, Noszlopy G. u. 3.

JÁTÉKVÁSÁR

amíg a készlet tart

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT

hétfőtől péntekig 9–17 óráig

Téglaker Kft.

(23394)

EROTIKUS FORRÓ DRÓT

VISL/1/4 perc 45 Ft csak tenőtőknek

2 LÁNY DUPLA ÖRÖM
00.852.1724.6103

FEKÜDJ MELLÉM
00.852.1724.6117

FORRÓ BUJA EROTIKA
00.852.1724.6109

HÍVJ AZONNAL
00.852.1724.6123

Ajándékozzon karácsonyra a Női Divatáru Boltból!

November 26-án, pénteken minden árucikkből 10% engedményt adunk!

Használja ki a kedvező lehetőséget!

Somogyker Rt.

Kaposvár, Fő u. 13.

(26125)

TOBLER Timpex

KERESKEDELMI IRODA

7400 KAPOSVÁR KERTÉSZ U. 12.

TELEFON & FAX: 82/313-725

HASZNÁLTRUHA KERESKEDŐKNEK!

Értesítjük tisztelt vásárlóinkat, hogy kaposvári raktárunkba EXTRA minőségű áru érkezett!

VUF: 160–200 kg/zsák

KAPOSVÁRI ÉS KECSKEMÉTI RAKTÁRUNKBAN

ORL: 130–160 kg/zsák

korlátozott mennyiségben kapható.

KECSKEMÉT TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA HÁZA

TOBIMPEX

VÁSÁROLJON AZ IMPORTŐRTŐL!!!

(25856)

MAI MŰSOR

Csiky Gergely Színház, 19.00 óra: TISZTUJÍTÁS, Illyés bérlet.

Kaposvár, Szivárvány, du. 5 és f8: GYILKOS NAP (am.). **Nagyatád,** 7: BŰNBEN ÉGVE (am.).

TELEVÍZIÓ

Budapest 1

6.05: Falutévé. 6.25: Határtól határig. 6.35: Üzlet. 6.45: Híradó. 7.0-9.00: Napkelte. 9.00-12.00: Napközi. 12.00: Déli harangszó. 12.07: Déli üzlet. 15.30: Kirakat. 16.00: Híradó. 16.10: Kirakat. 16.25: Telesport. 17.00: Miami Vice. 17.55: Szegasztok! 18.00: Novemberi rá-Adás. 18.25: Parnasszus. 18.50: Barbapapa. 19.10: Jelfák. 19.30: Híradó. 20.10: Szomszédok. 20.40: Friderikuszshow. 22.05: Apropó. 23.05: 24 óra. 23.30: Híradó. 23.35: BBC-híradó.

Budapest 2

16.00: Dusty. 16.25: Babar. 16.50: Ric, a holló. 16.55: Telespanol. 17.10: Elektor kalandor. 17.15: Norvégia-Magyarország női kézilabda-vb. 18.00: Körzeti híradók. 18.13: Szombathelyi virtuózok. 18.30: Segítsünk magunkon! 19.00: Telesport. 21.25: Mindent vagy semmit! 22.00: Híradó. 22.20: Időjárás. 22.25: Iskolák. 22.55: Gyökerek.

Duna Tv

16.05: A Mester és Margarita. 17.45: Mit eszik az ember? 18.30: Mesesarok. 18.45: Dunahíradó. 19.00: Irány a világ! 19.55: Évforduló. 20.00: Dunasport. 20.15: Váltó. 21.10: Filmklub. 22.35: Hírösszefoglaló.

HBO

17.00: Tapsi Hapsi és vendégei. 17.30: Mame. 19.45: Cookie. 21.20: Meteo. 23.00: Szenvedélyes bűnök. 0.45: Emmanuelle.

Sió Tv

20.00: Helyi információk - TV-S torna - Játék (tel: 84/312-701, 310-887). 20.45: Caligula.

Osztrák Tv 1

13.10: Rólunk van szó. 13.35: Csodálatos évek. 14.00: Trapper John. 14.45: Bill Body. 15.00: An-tan-ténusz. 15.15: Planet kapitány. 15.40: Artefix. 15.50: Werner Fend: A dzsungel szélén. 16.15: Színes áttekintés. 16.35: Flintstone család. 17.00: Minihírek. 17.10: Wurlitzer. 18.05: Rólunk van szó. 18.30: Áldott csapat. 19.30: Híradó. 20.00: Sport. 20.15: A St. Benedikt-i emberek. 21.05: Oldalpillantások. 21.15: Számok világa. 21.25: Dempsey és Makepeace. 22.15: Terhességmegszakítás. 24.00: Párbaj Diablóban. 1.40: Hírek.

Osztrák Tv 2

15.00: Hársfa utca. 15.30: Oldalpillantások. 15.40: Zengő Ausztria. 16.40: Kandi kamera. 17.15: Audimax. 18.00: Bill Cosby-show. 18.30: Made in Austria. 19.00: Tartományi élet. 19.30: Híradó. 20.00: Kulturális magazin. 20.15: Belföldi tudósítások. 21.05: Filmújdonságok. 21.30: Vigyázat, kultúra! 22.00. Hírek. 22.35: Emlékezés. 23.35: Éjszakai stúdió.

MŰHOLDPROGRAMOK

PRO 7

9.15: A kapitány asztala. 10.55: Kezdeti nehézségek. 11.25: Roseanne. 11.55: Nyersbőr. 13.00: Rhinestone. 15.00: Gyémántok. 15.55: Mr. Belvedere. 16.30: Varázslatos Jeannie. 17.00: Rajzfilmek. 18.25: Hármak társasága. 18.55: Kezdeti nehézségek. 19.25: Roseanne. 20.00: Híradó. 20.15: Utazás Itáliában. 21.25: Gyilkos látomások. 23.25: Az éjszaka, amikor a fények kialudtak Georgiában. 1.20: Hírek. 1.30: Perry Mason.

SAT 1

11.15: 5x5. 11.40: Szerencsekerék. 12.25: Fiatal és nyugtalan. 13.10: Trapper John. 14.10: Szomszédok. 14.40: Bonanza. 15.40: Őrszekerek. 16.45: Kockáztass! 17.20: Mindent vagy semmit. 18.30: 5x5. 19.00: Hírek. 19.20: Sport. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Wolff körzete. 21.15: Talkshow, 23.05: Egy maréknyi dollárért. 0.45: Őrszekerek. 1.35: Kockáztass!

RTL

9.00: A Főnök. 10.00: Gazdag és szép. 10.30: 227. 11.00: Forró nyeremény. 11.30: Családi párbaj. 12.00: Magazin. 12.30: A Springfield-sztori. 13.20: Kalifornia klán. 14.10: Hétköznapjaink. 15.00: Ilona Christen. 16.00: Hans Meiser. 17.00: Ki itt a főnök? 17.30: Családi kötelék. 18.00: A szív szava. 18.45: Híradó. 19.10: Robbanékony. 19.40: Jó idők, rossz idők. 20.15: S.O.S.-hívás. 21.15: Riadó a kettes állomáson. 23.15: Gottschalk-show. 24.00: L.A. Law. 1.05: Családi kötelék. 1.40: Ki itt a főnök? 2.10: Robbanékony. 2.35: Hans Meiser. 3.35: Ilona Christen.

RÁDIÓMŰSOR

Kossuth rádió

4.30: Reggeli Krónika. 8.10: Törvénykönyv. 8.40: Napközben. 10.30: Mindennapi tudomány. 11.05: Népdalkörök és citerazenekarok felvételeiből. 11.25: A Szabó család. 12.00: Déli Krónika. 12.30: Ki nyer ma? 12.40: Falurádió. 12.50: Külpolitikai figyelő. 13.05: Vendég a háznál. 13.15: Az egyházi muzsikusok védőszentje. 13.30: Tanúim lesztek. 14.05: Klasszikusok mindenkinek. 14.55: Versarchívum. 15.05: Válogatott perceink. 15.40: Éneklő ifjúság. 15.55: Cégér. 16.00: Délutáni Krónika. 16.10: Mindennapi gazdaság. 16.20: A hét muzsikusa. 17.05: Kirakat. 18.00: Esti Krónika. 18.30: Ráadás. 19.05: Sportvilág. 19.30: Jó éjszakát, gyerekek! 19.40: Összeállította: Janikovszky Éva. 20.05: Hagyományápolók. 20.30: Határok nélkül. 21.05: Névjegy. 22.00: Késő esti Krónika. 22.30: Jog-álom. 23.05: Diszkotéka.

Petőfi rádió

4.33: Hajnali kalendárium. 6.03: Reggeli csúcs. 7.40: Sportreggel. 8.05: A tegnap slágereiből. 8.50: Helykereső. 9.03: Zöld telefon. 9.10: Zene-szó. 10.55: Gordiusz plusz. 11.03: Családi persely. 11.15: Ringlisplien. 12.00: Nótakedvelőknek. 13.00: Hírpercek. 13.10: Zsebrádiószínház. 13.30: Kvízpróba. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Kabarécsütörtök. 17.05: Godriusz. 18.00: Észkerék. 18.30: Helykereső. 19.05: Hangpárbaj. 19.25: Magad emésztő. 19.35: Táncházban. 20.00: Slágerszínház. 21.00: Hírpercek. 21.10: Daráló. 21.40: Jazz-tour-mix. 23.03: Sporthíradó. 23.10: Máról holnapra. 0.15-4.20: Éjfél után.

Bartók rádió

6.00: Muzsikáló reggel. 9.05: Pódium. 10.05: Rádiószínház. 10.32: Régi kórusmuzsika. 11.10: Mozart operáiból. 12.05: Hangverseny délidőben. 13.16: Klasszikus muzsika. 14.05: Auf Deutsch gesagt. 14.20: Halálfiai. 15.13: Operakettősök. 16.05: Magyar zeneszerzők műveiből. 17.00: Muzsikáló világ. 17.50: Népzenekutatók műhelyében. 18.05: A Laussus énekegyüttes énekel. 19.05: Francia zene. 19.40: Magyar képek. 20.25: Babits Mihály versei. 20.40: Kodály: Székely fonó. 22.05: A zene üzenete. 22.20: Katedra. 22.50: Napjaink zenéje. 0.20: Régi fúvós kamarazene. 0.40: Éjszakai jazzklub.

Pécsi rádió

5.55-9.00: Hajnaltól reggelig. 12.00: Horvát nemzetiségi műsor. 13.30: Szerb nemzetiségi műsor. 15.00: Dél-dunántúli hírmagazin. 16.00: Pannónia Rádió műsora. 18.00: Regionális német anyanyelvű műsor. 19.30: In der Mutterschprache. 20.00: Na materinjem jeziku. 20.30: Na maternjem jeziku.

Juventus rádió

6.00: Reggeli robogás. 8.00 Áru, börze, valuta, fornax hírek. 8.50: Rendőrségi hírek. 9.00: Színes hírek. 10.00: Régi csibészek. 11.00: Érdekességek. 11.40: Magyar nóta. 12.00: Juventus-Warner musik. 13.00: Állatbarát magazin. 14.00: Kincsünk a Balaton. 15.00: Country, folk, blues. 16.00: Bravo-live - Gyöngyösi Tibor popzenei műsora. 17.00: Hétvégi ajánlatok sok zenével és játékkal. 19.00: A Falutévé reggeli adásának ismétlése. 20.00: Napi aktualitások, érdekességek. 21.00: Juventus irodalmi kávéház. 22.00: Orvosok a stúdióban. 23.00-24.00: Szellemidéző.

Új üzletközpont

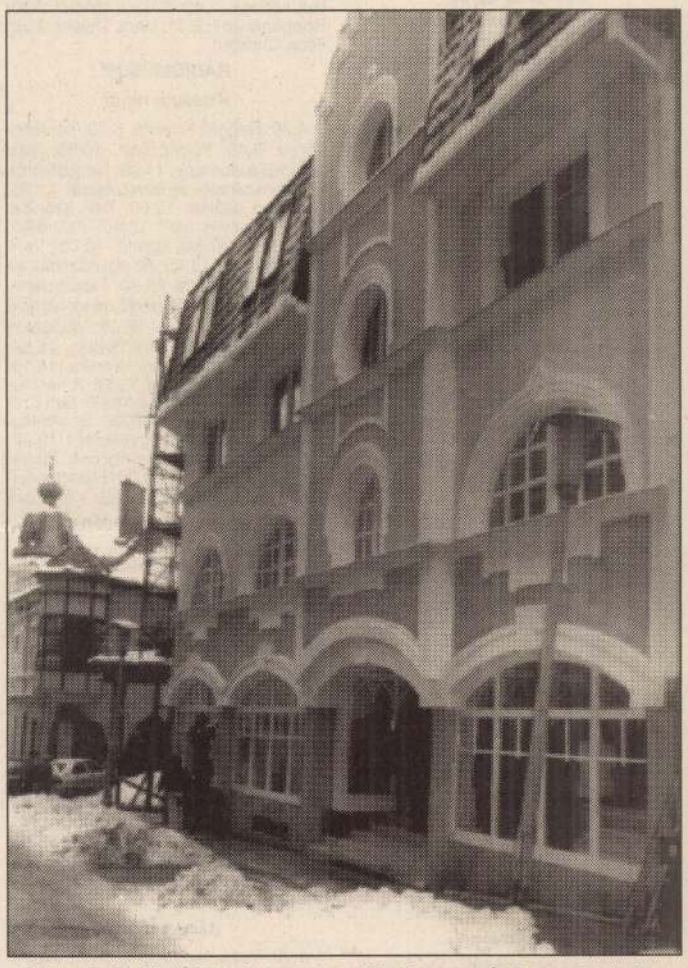

Tizenhét új üzlettel gyarapodik Kaposvár kereskedelme. Hétfőn átadták a Múzeum utca 4. szám alatt azokat a helyiségeket, amelyekbe már a napokban beköltöznek a tulajdonosok. A Papcsik Jenő tervezte épületben négy lakást is kialakítottak. Határidőre befejezte a munkát a kaposvári Építőipari Szövetkezet. *Fotó: Király J. Béla*

Átalakuló hírlapkereskedelem

A Magyar Posta Vállalat megalakította a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt-t, január 1-jétől pedig megkezdik működésüket a területi hírlapnagykereskedelmi rt-k. A hét független nagykereskedelmi egység egyelőre százszázalékos postai tulajdonban lesz. A nagykereskedelmi cégek jövőre körülbelül 3,5 milliárd forintos árbevételre számítanak.

Krónika

Ökumenikus egyházi naptár

Csütörtök. Köznap. Napi igék: Kat.: Dán 6,11–27. Dán 3,68-74. Lk 21,20-28. Ref.: 3Móz 19. 1Kor 8,1-7. Ev: Zsid 4,3-11. 1Tessz 4,1-12. Ort.: 1Tim 3,1–13. Lk 16,1–9.

Katalin. Görög eredetű név, jel.: tiszta (?). Védőszent: Alexandriai Szent Katalin szűz és vértanú, akit hitéért előbb kerékbe törtek, majd 305-ben lefejeztek. Virága: szekfű vagy rózsa. Az ortod. és a gör.kat. naptárban Szt. Katalin nagyvértanúnő, Szent Merkur vértanú.

Képviselői fórum

November 26-án (pénteken) 18 órakor dr. Gaál Antal országgyűlési képviselő lakossági fórumot tart Fonyódon a Mátyás király gimnáziumban. A fórum vendége: Lezsák Sándor.

Protokoll

A Protokoll Viselkedéskultúra a mindennapok gyakorlatában című könyv ahhoz nyújt segítséget, hogy a nők ismét hölgyekké, a férfiak pedig ismét urakká váljanak. Erről a kötet szerzője, Ottlik Károly, a Kereskedelmi és Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskola adjunktusa tájékoztatta tegnap a sajtó képviselőit. A Protokoll — Viselkedéskultúra a mindennapok gyakorlatában című könyvet Sajdik Ferenc illusztrálta.

NOVEMBER

25

Csütörtök

Katalin

A nap 7.03 órakor kél, és 15.59 órakor nyugszik; a hold 13.50 órakor kél, és 3.07 órakor nyugszik.

Makacs ködfoltok

Folytatódik a borult, párás idő. A hajnali köd sokfelé napközben is tartósan megmarad. A hőmérséklet ma mínusz 2, plusz 3 fok között alakul.

Ma közlekedik utoljára a balatoni komp

A Mahart Balatoni Hajózási Kft értesíti az utazóközönséget, hogy a jégveszély miatt a komp ma, november 25-én közlekedik ez évben utoljára a Balatonon.

Tisztelt Szerkesztőség!

Az Agrogép Kft kaposvár-újmajori telepével július végén kombájnolást végeztettem. Ki akartam a helyszínen fizetni a 20 perces munkát, de a kombájnos nem fogadta el a pénzt. Megállapodtunk, hogy óránként 4500 forint plusz áfa a munkadíj, ezt írtam alá. Később megjött a számla, hogy augusztus 23-ig fizessek be 3339 forintot. Elvittem a pénzt, de sokalltam. Azt válaszolták, hogy az utat is meg kell fizetni. Mondtam, hogy ennyi munkavégzésre mások 2300 forintot vagy kevesebbet fizettek, ugyanis hat személynek dolgozott a kombájn. Erre az volt a válasz, hogy ez egy évben egyszer van. A legnagyobb meglepetés akkor ért, amikor a múlt héten fizetési felszólítást kaptam, hogy 8 napon belül rendezzem az adósságot, ellenkező esetben peres úton fogják behajtani 38–44 százalék kamattal. Újra kimentem reklamálni, akkor megtalálták a befizetett összeget és elnézést kértek.

Kérem az ügyem kivizsgálását: miért fizettem ennyit, ha óradíjat számolnak? Kisnyugdíjas vagyok — 6300 forintot kapok —, miért velem fizettettek a legtöbbet?

Tisztelettel:

Regős Sándorné
Kaposvár, Körtönye u. 14.

Tarka sorok

Tóparton

Három férfi elmegy szörfözni. Az egyik felborul a deszkával és elsüllyed. A másik kettő nagy nehezen felhúzza a víz alól, és kicipeli a partra. Mesterséges légzést adnak neki, majd néhány perc múlva az egyik lélegeztető felkiált.

— Te, ez nem is a Józsi! Ennek korcsolya van a lábán!

Férfiasan

Két férfi beszélget.

— Képzeld, már hetek óta álmatlanságban szenvedek.

— Nekem is sokáig ez volt a problémám.

— Na, és mit csináltál?

— Elszámoltam háromig, és már aludtam is.

— Háromig?!

— Sőt, néha negyed négyig is.

Szó szerint

Orvos: — Ezt a port vegye be egy kanál vízzel: itt hagyom a kis kávéskanalat is.

Az orvos másnap a betegnél: — Na, lecsúszott a por?

Beteg: — Igen, doktor úr, a port könnyen lenyeltem, de a kanállal vagy tíz percig vesződtem, amíg lement.

Gyerekszáj

— Apa, miért nevezik azt a nyelvet, amelyet beszélünk, anyanyelvnek?

— Azért fiam, mert az a jóédesanyád használja legtöbbet.

Nagy ár

Két nyugdíjas ül egy padon. Arra megy egy gyönyörű lány. Az egyik öreg halkan:

— Istenem, ha még egyszer húszéves lehetnék...

— Mi? Meg vagy őrülve? Egy fél óráért újból negyven évet dolgozni?

Gyógyszer

A nagymama odaad egy receptet a patikusnak:

— Kérem ezt a fejfájás elleni orvosságot.

— De asszonyom, ez nem fejfájás elleni szer, hanem fogamzásgátló!

— Annyi baj legyen! Ha az unokám beveszi ezeket a pirulákat, nekem már aligha fog fájni a fejem!

„Szétlövöm a fejedet!"

Fegyverropogás Öreglakon

Keresik a zárdugattyút és a fegyver tusát

A bosszú nemigazán törvényes (ha egyáltalán van ilyen) módját választotta Öreglakon *id. Horváth Tibor* helyi lakos. Kedden este a presszóban „szóváltásba keveredett" id. *Nagy Istvánnal*. Az eddig még tisztázatlan vitát követően Horváth hazament, magához vette az engedély nélkül tartott, — feltehetően — első világháborús orosz karabélyát, majd lesben állt a kocsma előtt. Amikor „vitapartnere" kilépett az ajtón, ráfogta a fegyvert és azt kiabálta: „szétlövöm a fejedet!".

Nagy a fegyver csövét felütötte, a karabély pedig abban a pillanatban elsült. Miközben Nagy és Horváth dulakodtak, a presszóból kiment Nagy István fia, aki az apja védelmére kelt, a fegyverből a zárdugattyút kivette és eldobta, a puska tusa eltört; személyi sérülés nem történt.

A fonyódi rendőrkapitányság rendelt el nyomozást — őrizetbe vette id. Horváth Tibort, aki alaposan gyanúsítható az emberölés kísérlete bűntettének elkövetésével. A megyei rendőrfőkapitányság vizsgálati osztálya a fegyvert lefoglalta, a zárdugattyú és a fegyver tusának felkutatása folyamatban van. **T. R.**

Árulkodott a rendszám

Rabolt az „üldözött"

Andrasek Józsefben már jócskán volt szeszesital, amikor gépkocsiján élettársával, *Horváth Terézzel* Iharosberénybe érkezett. Itt találkoztak *Orsós Sándorral* és *Orsós Jánossal*. A találkozás, no meg a Teréz-nap örömére nagyokat kortyoltak a garantáltan nem alkoholmentes italokból. Csatlakozott hozzájuk Orsós Istvánné is. Innen a társaság az őszi késődélutánon a nagy gesztenyefa-felderítő *Orsós Istvánné* kalauzolásával a porrogi szőlőhegyre ment gesztenyét szedni. Rájuk esteledett. Mivel pénzük nem volt, a Teréz-napozást pedig folytatni akarták, Orsós Istvánné tanácsára Csurgón felkeresték Faggyas Ferencet. Orsósné azzal zörgetett be az idős emberhez, hogy üldözi a férje, menedéket kér. A házigazda előbb kiutasította őket, majd az engedetlenség és a túlerő láttán borral kedveskedett nekik. Még le se igen csúszott a torkokon a nedű, amikor Horváth Teréz már a szobában kezdte összepakolni a mozdítható holmit. Faggyas utána akart menni, ám a férfiak elállták az útját, majd Orsós Sándor mindkét kezét lefogta, Orsós Istvánné elvette a zsebéből a pénzt. Aztán közös erővel a gépkocsiba pakolták a „szajrét", és elsöpörtek a helyszínről. A kárvallott le tudta olvasni a gépkocsi rendszámát...

A Nagyatádi Városi Bíróság ez év szeptember 21-én bűnösnek mondta ki valamennyiüket csoportosan, társtettesként elkövetett rablás bűntettében. Andrasek számláját még az ittas járművezetés vétsége is tetézte. Az elsőfokú bíróság a többszörös visszaeső Andrasek Józsefet 7 évi és 6 hónapi, Orsós Sándort 6 évi és 10 hónapi, Orsós Jánost 5 évi és 8 hónapi, Orsós Istvánnét 5 évi, Horváth Terézt 4 évi és hat hónapi fegyházbüntetésre ítélte. Valamennyiüket hosszú évekre eltiltotta a közügyek gyakorlásától, Andraseket 5 évre a gépjárművezetéstől is. A védelem fellebbezett az ítélet ellen azt állítva, hogy a vádlottak nem erőszakoskodtak, így hát csak „sima" lopásról van szó. A Somogy Megyei Bíróság Pap Árpád fellebbviteli tanácsa másodfokon megállapította az erőszak alkalmazását, és alapjában helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Csupán — három kiskorú gyermekére való tekintettel — Horváth Teréz büntetését mérsékelte. Az ítélet jogerős. **(Szegedi)**

Fagyállót(?) ittak Coca Colás üvegből

Mérgezés a tabi szociális otthonban

Egy ember meghalt, öten életveszélyes állapotban vannak

Tegnapra virradó éjszaka a tabi szociális otthon ápolói figyeltek fel az otthon néhány betegének rossz állapotára. Azonnal orvost hívtak, majd hat lakót beszállítottak a siófoki kórház intenzív osztályára. *Gárdonyi László*, a szociális otthon igazgatója kérdésünkre elmondta, hogy a betegek „valamit" fogyasztottak, de hogy mit, mikor és honnan szerezték, nem tudja. Az azonban biztos, hogy az a „valami" nem az otthon konyhájáról származik.

A siófoki kórház intenzív osztályától kapott információ szerint a hat beteg feltehetően metil-alkoholt vagy fagyállót ivott. Legalábbis az üres Coca Colás üvegek szaga erről tanúskodik.

A beszállított betegek közül egy 58 éves nő meghalt, a többiek állapota súlyos, életveszélyes.

(Tamási)

— Gyermekkerékpárok vására: Kaposvár, Berzsenyi u. 9/6. (Pavilonsor). (25187)

— Istambul december 8–12. 9000 Ft. Triest-Tarvisio december 3–4. 1800 Ft. Bécs december 4., december 11. 1000 Ft. Triest december 6–7., december 13–14. 1500 Ft. Kolombus Tours, Kaposvár, Honvéd u. 28. Telefon: 82/310-893 és Marcali, Rákóczi u. 19. Telefon: 85/314-010. (26016)

Megnyílt
Kaposváron a buszpályaudvari üzletsor déli oldalán a
BELLO cipőbolt.
Női, férfi félcipők, csizmák, hótaposók, harisnya és zokni kapható.
Várom Tisztelt Vásárlóimat!
(25793)

SOMOGYI HÍRLAP

Az Axel Springer–Magyarország Kft pártoktól független lapja
Felelős vezető az ügyvezető igazgató
Főszerkesztő: DR.KERCZA IMRE
Felelős szerkesztő:
BÍRÓ FERENC (társadalom és gazdaság), DR. TROSZT TIBOR (művelődés és kultúra)
Gyártásvezető-szerkesztő: KURUCZ FERENC. Tervezőszerkesztő: CHRIST LÁSZLÓ, KATONA A. CSONGOR, NAGY MIKLÓS.
Kiadja az AS–M Kft. Somogy Megyei Irodája
Felelős kiadó: PORDÁNY H. LÁSZLÓ irodavezető
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kaposvár, Kontrássy u. 2/a.
Telefon: 311–644 Telex: 313–360, Telefax: 312–315
Postacímünk: 7401 Kaposvár Pf. 31.
Hirdetés és reklám: telefon 311–506
Siófoki iroda (szerkesztőség és hirdetésfelvétel): Siófok Szabadság tér 9.
Telefon: (84) 311–668, Telefax: (84) 310–861
Készült a szerkesztőség számítógépes szövegszerkesztő-rendszerén.
Nyomtatta a Déli Nyomda Kft, Pécs, Engel János u. 8.
Felelős vezető: SOÓS SÁNDORNÉ
Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a hírlapelőfizetési és lapellátási irodánál (HELIR), Budapest, XIII. Lehel u. 10/a 1900., közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy hónapra 375 forint, negyed évre 1125 forint, fél évre 2250 forint, egy évre 4140 forint.
ISSN 0865–9125
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

176. Papfalva, g. k. fatemplom.

1701. „Eccl. Lig. anno 1701 erecta, ad S. Michaëlem Archangelum." (Schem. Munk. 1839. p. 40.)

1747. „Ecclesia lignea existit in statu commodo." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1905—6. épült az új kötemplom. (Schem. Munk. 1908. p. 102.)

Lásd még: Lehoczky IIIb. p. 644.; Gerecze p. 1 . .

(Bereg m.)

Domfalva

PAPI Lajos

3176.
Egri Mária (1940-)
Papi Lajos szobrászművész / Egri Mária, Szabó István. – Szolnok : [Szolnoki Művésztelep], 1983 [!1984]. – 72, 64 p., [16] t. : ill. ; 20 cm
Bibliogr.: p. 67-70. – Summary in English. – Deutschsprachige Zusammenfassung. – Példányszám: 700
ISBN 963 01 5848 5* fűzött : ár nélkül
Papi Lajos (1921-)
73(439)Papi L.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1978 ÁPR 8

Papi Lajos

1021

Papi Lajos:

Rémület

(Fotó: Borbás)

Wolffné: „Tudom, amit tudok: Aztán meg ne beszéjjen annyit... mindjárt ráfogják, hogy demokrata. Vigyázzon mit mond."

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

1969 OKT 26

1021

Papi Lajos

1969. október 26. SZOLNOK MI

Kisújszállási művész kiállítása a fővárosban

Fővárosi kiállításon mutatkozott be Papi Lajos kisújszállási szobrászművész. A józsefvárosi művelődési klubban megrendezett tárlaton igen határozott, világosan gondolkodó szobrásszal ismerkedhet a közönség. — A lényegretörő ábrázolásmód legfőbb erénye az egyszerűség és a szuggesztív hatás. Műveire — elsősorban portréira — a nagy nyugalom, az alkotásaiból fakadó emberi magabiztosság a jellemző, ami harmonikus formákban jut kifejezésre.

A kiállítás vendégét a művész apjának vörös márvány portréja fogadja. Ez az alkotás nem véletlenül került az első helyre. Az idősebb Papi ugyanis kőfaragó mester, akinek műhelyében a szakmát művészi rangra emelő utód felnevelkedett. A kiállított művek majdnem mindegyike magán hordozza az apa szakmai indítását. A mesterember magabiztosságát és küzdelmét, amellyel hatalmába keríti a szerszámának nehezen engedelmeskedő szilárd anyagot.

S ez a portré mást is jellemez. Papi Lajos kifinomult ízlését és határozottságát, amellyel a témának leginkább megfelelő anyagot kiválasztja. Mert — például ebben az esetben — a vörös márvány nemcsak a fiúi tiszteletből fakadó emelkedettség kifejezésére alkalmas, hanem finom és szeszélyes erezete, (amely az idő terméke), egyúttal hasonlóságot mutat az emberi arc ugyancsak idővéste barázdáinak természetével.

A művész vaskos egyéniségét méginkább hordozza a körtefából megalkotott „Kikötött" című dombormű-

Képünk műtermében ábrázolja a művészt

ve. A szenvedést nem az arc fájdalomba torzuló vonásai képviselik, hanem a kifordult és hatalmassá duzzadt vállak, közötte a tehetetlenül lecsüngő, megkisebbedett fej, amely így jelentőségét veszti.

A tárlat legnagyobb élménye Móricz Zsigmond életnagyságot háromszorosan meghaladó portréja. Nagy írónk emberségét hangsúlyozza a szürke gránit, és zsenialitását, embertársai közt kiemelkedő szerepét a hatalmas méret.

A művész egyéni fejlődését híven tükrözi a rendezés. Biztatónak tartjuk Papi Lajos újabb kísérleteit is, amelyeket ezen a kiállításon a pingvinek ólomból és üvegből készült kisplasztikái képviselnek.

(H. P.)

MBEN

a Terinek. Csinos, szőke nő. Talán negyvenéves.

— Negyven? — Petra alig igyel Editre. A férfi, amott z asztalnál halat evett, las-an, előkelően, mint egy ki-ály.

— A férje nagyon beteg volt, halálosan beteg. Benn eküdt a kórházban, nem udták megmenteni.

— Ki volt beteg?

— Annak a nőnek a férje, akit Teriéknél megismertem. Mindennap bement hozzá, ott ült órákig az ágya mellett. Mégis akkor halt meg, amikor nem volt mellette.

A férfi még a halevés közben is tudta figyelni Petrát.

— Iszunk még valamit? — kérdezte Petra Edittől.

— És most tudod mi az a nő?

— Micsoda?

— Ápolónő. Tavaly elvégezte a tanfolyamot, és abba a kórházba, arra az osztályra kérte magát, ahol a férje meghalt. És semmi más nem érdekli, csak a betegek. Kedves, udvarias, mosolyog...

— Szörnyű!...

— Mi szörnyű?

— Önkínzás.

— Nem hiszem — mondta Edit. — Ha láttad volna ott Teriéknél, nem ezt mondanád. Egyáltalán nem valamiféle mártír. Nem. Látnod kellett volna.

— Igyunk valamit — türelmetlenkedett Petra. — Talán konyakot. És itt tánc is lesz, nem? Ötórai tea. Maradunk?

Szólt a pincérnek, és kért két konyakot. A férfi látta

KESZTYŰS FERENC RAJZA

Nem szólhatok éretted

Jaj, nem szólhatok éretted,
— ugyan kinek is szólhatnék? —
jaj, nem tehetek éretted.
hiszen szám tévedt szóra vét...
jaj,
ha leég a hús a számról
mit értesz meg a dadogásból,
jaj,
ha elkopik szemem kékje,
kinom a bajod csak tetézze?
jaj,
ha erőmnek lesz a vége,
gondolsz-e csókomnak teljére,
gondolsz-e majd erre a nyárra,
mi lelkünket megbabonázta,
tüzes kerekek hogyha őrlik
gyarlóságunk, — megélsz az őszig?
Gondolsz-e majd a mondott szóra

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 30

MAGYAR NEMZET
Budapest

Papi Lajos

órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Nagy sikert aratott Papi Lajos kisplasztikai szobrászművésznek a józsefvárosi Művelődési Klubban rendezett gyűjteményes kiállítása.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

/1021

Látogatás Papi Lajos műtermében

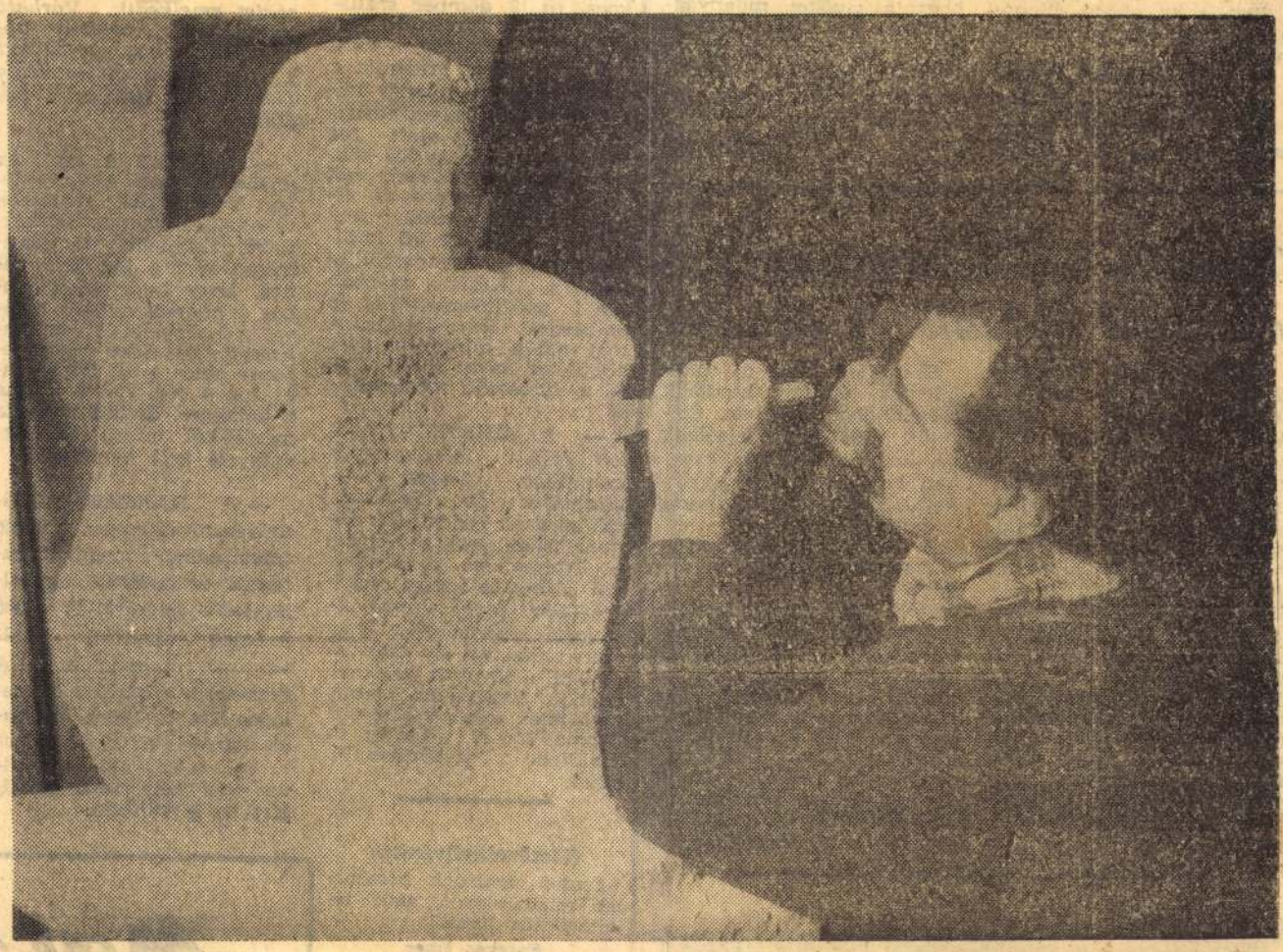

Örömmel fedeztük fel a szolnoki Téli Tárlaton, hogy Papi Lajos kisújszállási szobrászművész művészi fejlődésének jelentős állomásához érkezett. Különösen kisméretű ülő nő szobra vonzott sok tárlatlátogatót. A szobor anyaga az egyik legkeményebb kő, a gránit.

A szolnoki kiállítással közel egyidőben a kisújszállási művészt a debreceni képzőművészeti tárlatra is meghívták.

Papi Lajost műtermében munka közben találtuk, vésővel, kalapácsal dolgozott az egyik féligkész művén, egy kőtömből kibontakozó, felhúzott térdű ülő nő-figurán.

Nem véletlen, hogy művészi fejlődésének e periódusában stílusa összefogottá, nagyvonalúvá vált.

— *A kő kényszerítő ereje ez* — mondja.

A készülő műről beszélgetünk:

— Egy kicsit a késő egyiptomi kocka szobrokra emlékeztet — mondom.

— *Tiszteletben akarom tartani a kő tömbszerűségét. Nem is bontom meg jobban a formákat, sőt a felületeket egy kicsit még jobban visszaszorítom.*

Papi Lajos nagy előszeretettel dolgozik a legkeményebb, legellenállóbb anyagokkal.

— *Szeretem, ha minden kalapácsütésért meg kell küzdenem, ha az anyag és a kalapács küzdelméből alakul aztán olyanná a mű, ahogyan elképzelésemben él.*

A kemény kőzet bár ellenálló anyag, hűségesen őrzi a véső minden ütését és nagyszerű felületi hatások elérésére nyújt lehetőséget.

Papi Lajos műtermében a munkában lévő szobron kívül az egyik állványon finoman erezett márvány portré áll.

— *Még ezen is van csiszolni valóm* — mondja — *a napokban készültem el egy másik fejjel, azt kőbe faragtam és úgy érzem, sikerült érdekes felületi hatásokat elérnem a portrén, éppen az ellenálló anyag jóvoltából.*

— **rideg** —

véleményét.

— Őszintén szólva a fürdő átalakításakor részleteiben nem tájékoztatott megfelelően bennünket a vállalat vezetősége. Az, hogy a közvélemény ennyire kifogásolja az ottani állapotokat, mindenesetre tettekre késztet.

— *Mit várhatunk tehát?*

— Illetékes osztályunk vezetőjét utasítani fogom arra, hogy keresse meg a

öltözőrendszert illetően. De azt viszont megígérem, rábírjuk a vállalatot arra, hogy a jelenlegi adottságok között is jobb öltözési körülményeket teremtsen. Ez lehet például a jászberényi ruhatár megoldás, az, hogy a cipőket műanyagzacskóba rakják... Nem tudom pontosan, ez az ő dolguk. Magam a fürdővendégek álláspontját fogom képviselni.

—f—p

Tizenöt új üzemanyagtöltő állomást adnak át az idén

Az ÁFOR az idén tizenöt új és egy kibővített kút üzembehelyezését tervezi. Vidéken Balatonfüred, Esztergom, Tapolca, Kiskunfélegyháza, Miskolc-Hejőcsaba, Békéscsaba, Békés, Sátoraljaújhely, Mátészalka, Kunszentmiklós, Dombóvár kap új töltőállomást. Az idegenforgalmi gócokban épülő kutakat az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt, meg az ÁFOR kiemelt beruházásként kezeli és mindent elkövet, hogy a nyári idegenforgalmi idényre valamennyi elkészüljön, s enyhítse a kutak előtti torlódást. Különösen nagy súlyt helyeznek a balatonfüredi új kút üzembehelyezésére.

Ezenkívül húsz új töltőállomás építése kezdődik meg ebben az évben. Építésük 1967-ben fejeződik be, kedvező esetben azonban lehetséges, hogy egyetkettőt még az idén üzembehelyeznek.

A nemzetközi kempingek üzemanyagellátását is tovább javítja ez évben az ÁFOR. Már tavaly három, úgynevezett versenyszolgálatos gépkocsi (tankautóval összekapcsolt utánfutó, — amelyen két kútoszlop van) járta ezeket a táborhelyeket, az idei nyáron pedig legalább hatot helyeznek forgalomba. Tervezik, hogy esetleg törpe benzinkutakat is felállítanak a forgalmasabb sátortáborokban,

laboratóriumban az ételmintákat is

— KÉT HÉTTEL volt az első komo zás megyénkben. múlt tizennégy n 15 lovas kocsi, 4 t kocsi és 2 dömper totta el a havat utcáiról. Naponta 140—150 ember lapá havat kupacokba, ho nél kevesebb helyet foglaljon el. Két hét alatt 300 mázsa ipari sót és 200 köbméter salakot szórtak szét az utcákon. Sajnos az első napokban senki sem gondolt a Rékasi úti felüljáróra és a szandaszőllősi utcákra. Később azonban ide is szállítóeszközöket és embereket irányítottak. A mai napig mintegy 3000 köbméter havat szállítottak ki a városszéli területekre.

— A CSIRKE, LIBA PULYKA készítmények számtalan változatát tekinthették és kóstolhatták meg az érdeklődők január 25-én este a Nemzeti Étteremben. A rendkívül ízléses és ízletes ételek készítője Csoma József főszakács elmondotta, hogy munkatársaival és tanítványaival a jövőben még több gondot fordítanak a szárnyas-félék népszerűsítésére. Csoma József jelenleg tizenkilenc szakácstanulót oktat.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen fiunk

Fazekas Imre

tragikus halála alkalmával részvétükkel, koszorúikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Fazekas Sándor
és családja
Cibakháza

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, a Dimitrov Tsz vezetőségének és tagságának, akik felejthetetlen férjem, édesapánk, nagyapánk temetésén megjelentek, koszorút vagy virágot hoztak, végtiszteletükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk köszönetet.

Özv. Kovács Istvánné
és családja
Karcag, Kinizsi u. 17.

PÁLYÁZAT

Szolnok Városi Tanács VB Művelődési Osztálya pályázatot hirdet a szolnoki Kassai úti iskolánál megüresedő gazdasági vezetői állás betöltésére. — Követelmény: közgazdasági technikumi érettségi, legalább 5 éves szakmai gyakorlat. A tanácsi költségvetési gazdálkodás ismeretében lévők, továbbá KÁLÁSZ tanfolyamot végzettek előnyben.

Illetmény 5531. kulcsszám szerint (173/1960. sz. (M.K. 21.) M. M. rendelet alapján.)

A pályázatokat február 7-ig kell a városi tanács **vb művelődési osztályának megküldeni.**

1—2 fokkal mínusz 1 fok alatt.

— VÉKONY A JÉG. Az enyhe időjárás következtében a szolnoki halászok tétlenségre vannak kárhoztatva. Legalább 15 centiméter vastag jég kell ahhoz, hogy tíz-tizenkét ember a négy-öt mázsás hálóval veszélytelenül halászhasson. Egyelőre még remény sincs arra, hogy hízni fog a jég, mivel vastag a hótakaró. Emiatt naponta másfél-két mázsa halzsákmányról kell lemondani.

— A KARCAGI földművesszövetkezetek 1962. márciusában megnyílt ruházati áruházának egymilliomodik vásárlóját 1000 forintos vásárlási utalvánnyal jutalmazták. — A szerencsés vásárló a 12 családos Szabó György karcagi, tanyasi lakos, a Május 1. Tsz tagja, aki az utalványt a helyszínen mindjárt be is váltotta.

Mai

RÁDIÓ • TV • M

MOZI:

Szolnok: Vörös Csillag: Butaságom története, Tisza: Szamurájhűség. MÁV: A kőszívű ember fiai I—II., Vegyiművek: Ne hagyd magad. **Pitkin' Jászberény:** Lehel: A törvény balkeze. **Karcag:** Déryné: Nyári bolondságok. — MEDOSZ: szűnnap. **Kisújszállás:** Ady: Kérem a panaszkönyvet. — **Kunhegyes:** Szabadság: Déltől hajnalig. — **Kunszentmárton:** Körös: Kár a benzinért. **Mezőtúr:** Béke: szűnnap, Dózsa: A keserűség csillaga. Szabadság: Ha ezernyi klarinét. **Tiszafüred:** Tisza: A fekete tulipán. **Törökszentmiklós:** Dózsa: Egy gyilkosság krónikája. **Túrkeve:** Vörös Csillag: Beáta.

A MAGYAR RADIO ÉS TV SZOLNOKI STÚDIÓJÁNAK MŰSORA

a 222 méteres középhullámon
Naponta 18 órától 19 óráig.

Alföldi krónika. — És mibe kerül? — Tiszai dallamok. — Farsangi előzetes. — Filmzene. — Az újságíró jegyzetfüzetéből.

TELEVIZIO:

8.05: Iskola-tv. Környezetismeret — olvasás (ált. isk. IV. oszt.) Olvasni jó. Látogatás egy gyermekkönyvtárban. — 9.05: Élővilág (ált. isk. VII. oszt.) Az állatok testének felépítése II. rész. — 9.55: Magyar irodalom (ált. isk. V. oszt.) Petőfi: János vitéz. II. rész. 10.25: Én és a tábornok. Magyarul beszélő angol film (ism.) (14 éven fe-

Papi Lajos

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1969 OKT 6

meg részvételre.

PAPI LAJOS szobrainak kiállítását október 11-én 14 órakor nyitja meg a Józsefvárosi Művelődési Klubban Hidy Pál, a kiállítás rendezője. József Attila Művelődési Ház igazgatója. A tárlat október 11-től 30-ig naponta 14—19 óra között tekinthető meg.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Papi Lajos

1967 JAN 6

1021

GYEI NÉPLAP

Kisújszállási szobrász sikere Debrecenben

PAPI LAJOS kisújszállási szobrászművész is részt vett a Hajdú-Bihar megyei képzőművészek novemberben megrendezett XXII. őszi tárlatán. Huszonhat festő illetve grafikus és egy szobrász mutatta be legújabb alkotásait ezen a kiállításon a debreceni Déry múzeumban.

AZ ALFÖLD című folyóirat januári számában Kádár Zoltán művészettörténész elismerően ír a kisújszállási művész szerepléséről: „A kiállítás egyetlen szobrásza Papi Lajos külön figyelmet érdemel: Szlávik Lajosról készített portréja kevés eszközzel is nagyon karakteres, az „Ülő nő" c. kis, de monumentális hatású kompozíciója a magyar szobrászatban Borsos és Andrássy Kurta által megindított, egyszerűségre törekvő népi jellegű szemlélet egy tehetséges fiatal kezével megvalósított újjáformálását mutatja."

HÍREK

— **EGYÜTTMŰKÖDÉSI** tervet készített a jászberényi járási KISZ-bizottság, valamint a földműves-szövetkezetek járási központja. A közös terv szerint a területi alapszervezeteknél a téli hónapokban együttesen rendeznek szórakoztató műsoros esteket.

— **IFJÚSÁGI KLUB** kezdte meg működését Jászjákóhalmán a művelődési otthonban. A fiatalok téli foglalkoztatására tartalmas műsort állítottak össze, tánc, társasjáték, játékos ismeretterjesztés és filmvetítés szerepel többek között a programban. Legutóbb a „Te és annyi más bajtársad" című filmet vetítették le.

— CSAKNEM 13 millió forintot fizetett ki tavaly az Állami Biztosító törökszentmiklósi fiókja a járás termelőszövetkezeteinek. Legnagyobb kár a tiszaroffi Aranykalász Termelőszövetkezetben [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Papi Lajos

1971 FEB 19

K. MEGYEI NÉPLAP 1021

1967. február 19.

Műteremlátogatás Papi Lajosnál

„A kiállítás egyetlen szobrásza Papi Lajos külön figyelmet érdemel: Szlávik Lajosról készített portréja kevés eszközzel is nagyon karakteres, az Ülő nő című kis, de monumentális hatású kompozíciója a magyar szobrászatban Borsos és Andrássy Kurta által megindított egyszerűségre törekvő népi jellegű szemlélet egy tehetséges fiatal kezével megvalósított újjáformálását mutatja". (Kádár Zoltán: Gondolatok a Hajdú-Bihar megyei képzőművészek XXII. őszi tárlatáról.)

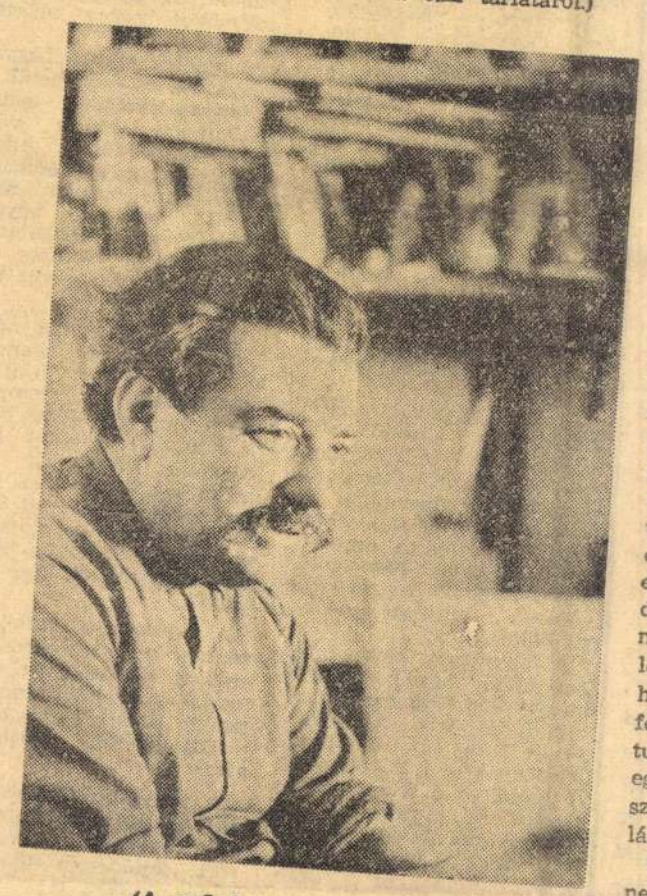

(A művész portréja)

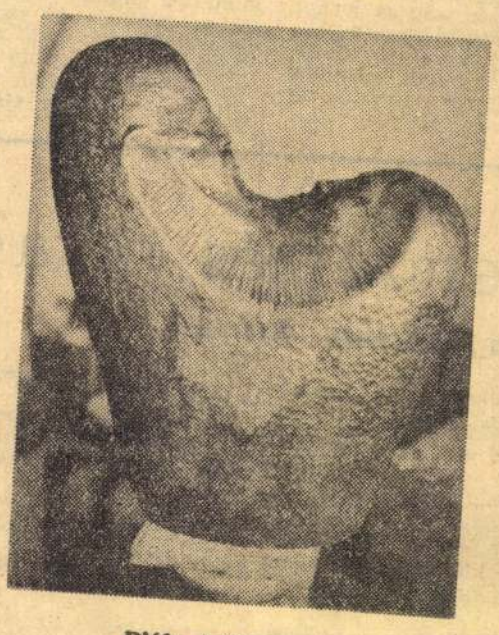

Diófa kettős portré

Az Alföld januári számában jelent meg ez a kritika. Alanya, Papi Lajos Kisújszálláson él és dolgozik, immár hosszú évek óta. Nem végső értékítélkezés, csupán a hosszú évek kitartó és kicsit megszállottan céltudatos munkája egy állomásának méltatása ez.

A műterem ablaka épp arra a kis közre néz, amelyet a kisújszállási nép a művész apjáról, Papi zugnak nevezett el. Teremnek ugyan nem nagyon mondható, hiszen egy öles léptű ember hamar falba ütközik itt, de ez a mai „Papi zug" sok meglepetést tartogat annak, aki a küszöböt átlépi.

Ha erre jártam és tehettem, belátogattam ide. Néha munka közben találtam a szobrászt, olykor talán nem is nagyon örült az okvetetlenkedő „civil" jelenlétének, számomra azonban mindig tanulságos volt megfigyelni, hogyan formálódik keze alatt az anyag.

Faragni szeret legjobban, követ, fát és nemhogy riasztanák, egyenesen vonzzák a legkeményebb, legellenállóbb anyagok. A travertin, a gránit, a vörösmárvány.

Egyszer, amikor ott jártam, épp egy travertin tömböt faragott. Csak ugy szikrázott a kő vésője alatt. Az érdekes és különös guggoló figura, amelynek formái, idomai épp csak elősejlenek a kőtömbből, a késő egyiptomi kockaszobrokra emlékeztetett nagyvonalú szükszavúságával.

Most, amikor legutoljára meglátogattam a szobor lecsiszoltan, készen ácsorgott az egyik sarokban.

— Koránt sincs még készen — szabadkozik a művész, amikor rákérdezek —, még élőbbé szeretném tenni a szemeket, szeretném még jobban kibontani a fejet.

A faragóállványt azonban már egy kararai márványtömb foglalja el és már élni, lélegezni kezd benne is a forma.

Számomra a legnagyobb meglepetést új látogatásomkor mégis egy faszobor jelentette. Egy férfi és egy női diófa portré. Nem sok fantázia kell hozzá, hogy valaki belelássa az ősi, a természetes formát. Az öreg fa időtől simára koptatott tövét. A szobrász szinte e természeti forma megbontása nélkül alakította ki belőle a művet, ruházta fel emberi tartalommal.

— A természet formateremtő ereje csodálatos. Az anyag törvényszerűségei már magát a formát is meghatározzák. Csak azon múlik, hogy a művész belelátó képességével meg tudja-e találni és alkotó erejével ki tudja-e fejezni ezt a formát, megtöltve gondolataival. A természetben minden monumentális. Egy letört kis kődarabról, még ha néhány centis is, ha fényképet készítenénk, el tudjuk hitetni, hogy egy egész hegy — mondja beszélgetés közben kicsit talán művészi hitvallásaként.

Szobraihoz legtöbbször nem készít agyag vagy plasztilin vázlatot. Nincs ideje rá — indokolja. A munkát rögtön a megformálandó, a végső anyagban kezdi.

A műterem egyik fala mentén, a polcon azonban mégis látható néhány terakotta figura, apróbb tanulmány.

— Gondolat letétek. Ezek az én jegyzeteim, amelyekből, ha lehet majd egyszer szobrok lesznek.

Az agyag és terakotta figurák mellett a szobrászatban kissé szokatlan anyagból, habszivacsból készült „gondolat letétek" ragadják meg figyelmemet.

Közülük az egyik különösen kedves a művész számára. Talán egy emlékmű terv lehetne, kicsit elvont plasztika, a gondolat azonban konkrétizálható — így hódította meg az ember az eget.

Rideg Gábor

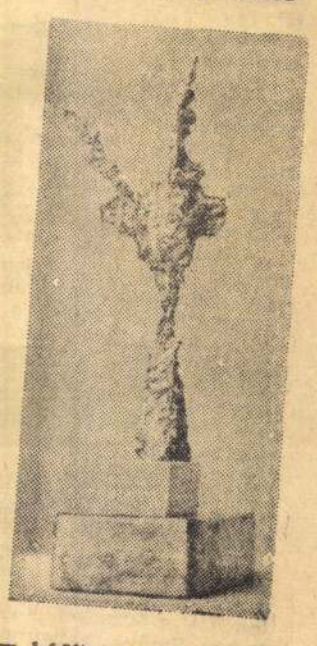

„Így hódította meg az ember az eget"

Magyar szerzők külföldi színpadokon

Növekszik az érdeklődés külföldön a magyar színpadi szerzők művei iránt. Csehszlovákiában Kladnón Hubay Miklós „*Késdobálók*", Kassán Tóth Miklós „*Jegygyűrű a mellényzsebben*" című darabját állították színpadra, Pozsonyban pedig Róna Tibor két, egész estét betöltő kabaréösszeállítását tűzték műsorra, a Német Demokratikus Köztársaságban Ránki-Romhányi „*Muzsikus Péter*"-ét mutatták be a schwerini színház előadásában. Három magyar premier volt tavaly Jugoszláviában is: Gyárfás Miklós „*Egérút*" című darabját a belgrádi, Szokolay Sándor „*Vérnász*" és Sarkadi Imre „*Elveszett paradicsom*" című alkotását a zágrábi nézők láthatták. A magyar bemutatók sorát NSZK-beli város zárta: Oberhausenben Petrovics—Hubay: „*Cest la guerre*" valamint Farkas Ferenc „*Bűvös szekrény*" című műve kapott pódiumot.

A már bemutatott darabokon kívül Szokolay Sándor „*Vérnász*"-ának előadási jogát Csehszlovákiában vásárolták meg, Gyárfás Miklós „*Kényszerleszállás*", Tabi László „*Most majd elválik*", Bíró Lajos „*Sárga liliom*" című darabját Románia kötötte le, míg az NSZK-beli és az ausztriai ügynökségek Déry Tibor „*A tanú*" és „*Wien 1934*", Gáspár Margit „*Égiháború*", Szabó Magda „*Leleplezés*", valamint Szerb Antal „*Ex*" című alkotását sorolták bemutatandó darabjaik közé.

Bács-Kiskun megyei képzőművészek Téli Tárlata Szolnokon

Ma délelőtt 12 órakor nyílik a szolnoki Damjanich Múzeum földszinti kiállítótermeiben a szomszédos Bács-Kiskun megye képzőművészeinek kiállítása. A kiállítást a kecskeméti Téli Tárlat anyagából állították össze, s tizenhét művész legújabb munkáival, számszerint közel ötven művel ismerteti meg a szolnoki közönséget.

Megyénk és Bács-Kiskun megye képzőművészei szervezetileg egy területi alkotócsoporthoz, a *Képzőművészeti Szövetség Középmagyarországi Területi Szervezetéhez* tartoznak. Ez az alkotócsoport minden évben a közös Tavaszi Tárlaton reprezentálja tevékenységét. A két megye közötti élénk kulturális kapcsolatot jellemzően rendszeres a megyei jellegű kiállítások cseréje is.

Bács-Kiskun és *Szolnok megye*, szorosabban véve *Kecskemét* és *Szolnok* képzőművészeti kapcsolatai azonban mélyebben gyökereznek.

Ivánnyi-Grünwald Béla munkássága három régi magyar művésztelepet kapcsolt össze. Nagybányáról jövet először Szolnokon állapodott meg, ahol a tiszavidéki táj ihlette alkotásra, hogy aztán Kecskeméten letelepedve megvesse a város művésztelepének alapjait.

A személyi kapcsolatokon kívül összeköti a két megye képzőművészetét az alföldi táj, és az Alföld népének a festészetre mindig termékenyen ható inspiráló ereje, az a fajta kényszerítő erő, amely az itt dolgozó művészek szociális érdeklődését, igazságérzetét mindenkor ébren tartotta.

És végül, de nem utolsó sorban erős kapocs a két megye képzőművészete között, hogy a művészek a művészi kifejezés más-más útjait választva ugyan, de egyaránt a szocialista humanizmus igényével akarnak szólni korukhoz.

Ezen a kiállításon találkozhatunk olyan művészekkel is, akiknek a munkáit még egyetlen közös Tavaszi Tárlaton sem láthatta a szolnoki közönség.

A kiállítás színvonalára a magas művészi igényesség és a sokszínűség a jellemző.

A beérett és kipróbáltan kvalitásos művészi stílusokon kívül teret kaptak a kockázatosabb művészi kísérletek, az újszerű kifejezésmódot kereső alkotások is.

Az alföldi piktúra hagyományaihoz és ezen belül is a *Radnay*-iskolához legintenzívebben talán a vaskúti *Waintráger Adolf* munkássága kapcsolódik. A Bács-Kiskun megyei művészek nesztora egyéni színlátásával, hangulatteremtő erejével értékes és sajátos pikturát hozott létre.

Ugyancsak a hagyományosabb stílushoz kapcsolódnak a bajai *B. Mikli Ferenc* gouache és tempera képei, amelyek oldott líraiságú színkezelésükkel hívják fel a figyelmet, az ugyancsak bajai *Éber Sándor* két szép pasztell vagy Noel Ö. Gábor két olajképe, amelyek a kiállítás legsikerültebb művei közé tartoznak.

A kecskeméti *Palkó József*nek a festészet és a grafika egyaránt erőssége, tematikus grafikai munkái méltán tarthatnak számot a tárlatlátogatók érdeklődésére.

A fiatalabb generációhoz tartozó *Bozsó János* az elmúlt években nagy művészi fejlődésről adott tanúbizonyságot. Az alföldi festészet hagyományaiból kiindulva mind erőteljesebben alakítja ki egyéni hangvételét, képeinek színvilága, impresszionista elevenségükkel ragadják meg a nézőket.

Rideg Gábor

Mi a slágerszerzés titka?

Elmondja: Dobos Attila

Tágas szobába lépek, a falon festmények, reprodukciók, az asztalon kották. A fiatal zeneszerző, Dobos Attila zongoránál ül és dolgozik. Megkérem mesélje el pályafutását.

— 1964-ben egy Ki mit tud versenyen, a „Még ide-oda húz a szív" és a „Napsugár" című számaimmal indultam. Én énekeltem, zongorán kísértem saját magam. Talán éppen ez volt a baj, ezért nem jutottam a döntőbe — mondja nevetve. — A számok hamarosan népszerűek lettek.

Melyik volt az első szerzeménye?

— 18 éves koromban, 1958-ban komponáltam első számomat, az „Őszi eső" című táncdalt. Ez azonban csak később került a közönség elé. Legutolsó számom az „Isten véled édes Piroskám".

— Dallamok szinte állandóan vannak a fejemben. Zongorán megpróbálom lejátszani, leírni ezeket, majd elteszem. Később újra előveszem, és korrigálok. Így lassan kialakul. Hogy mennyi időre van ehhez szükségem? Nagyon változó, pontosan nem tudnám megmondani.

— Min dolgozik jelenleg?

— A következő táncdal fesztiválra készülök két új számmal. Az egyik lassú, szentimentális, a másik gyors ütemű, könnyed dallam. A szövegeket húgom, Dobos Emőke, valamint az ismert szövegíró, Szenes Iván készíti. Remélem lesz olyan sikerük, mint az eddigieknek.

— Mi a slágerszerzés titka?

— Úgy érzem az a jó zeneszerző, aki minden korosztály igényeit megfelelően kielégíti. Igyekszem mindenkinek komponálni.

— Tervei a fesztiválszámokon kívül?

— Egy musical comedy-t szeretnék írni. Remélem egy éven belül elkészülök vele.

A beszélgetés végén sietve búcsúzik, Gödöllőre utazik, ahol „civilben" fogorvos.

(Szűcs)

Dobos Attila kedvenc hangszerével, a tamburával

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papi Lajos

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

1970 JUL 9=

KETTŐS TÁRLAT

Kettős tárlat látható napjainkban a tokaji helytörténeti múzeumban. A Zilahy György Művészetbarátok Köre rendezésében Papi Lajos szobrászművész munkáit és ifj. Kapoli Antal népi faragóművész rajzait láthatják az érdeklődők.

DRÁGA FRÉD

Riportműsor. 19.25: Esti mes

Papi Lajos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1971

EMLÉKPLAKETT AZ ÉVFORDULÓRA. A hajdúböszörményi Hajdúsági Múzeum megbízásából Papi Lajos kisújszállási szobrászművész Bocskai-plakettet készített. A plakett a napokban került forgalomba. A múzeum felkérte Prim Zoltán debreceni ötvösművészt, hogy a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulójára készítsen emlékplakettet — írja tudósítónk, Rácz Zsigmond.

Papi Lajos

1970 JUN 3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

1021

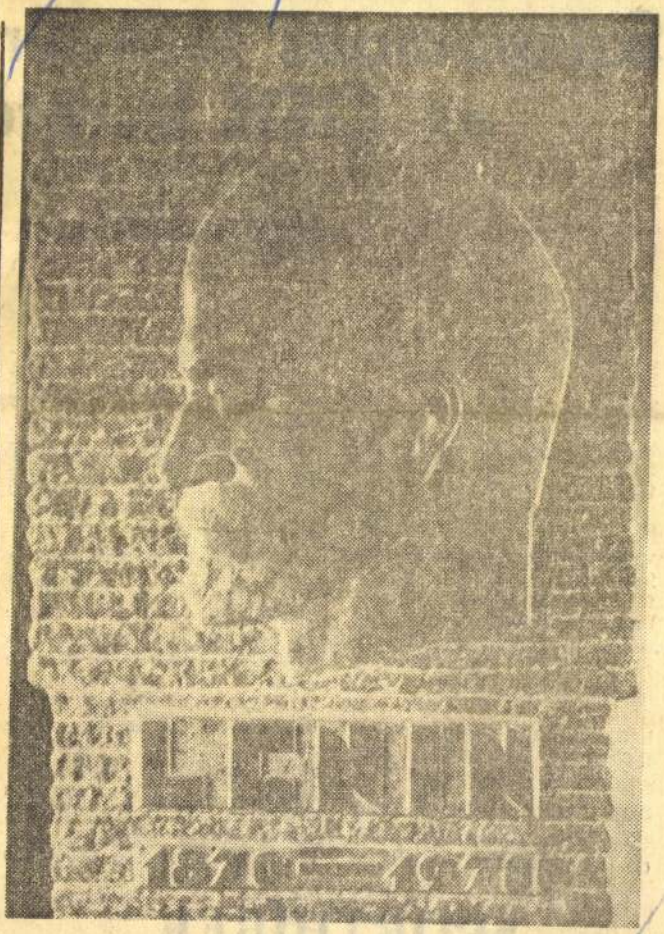

A hajdúböszörményi városi tanács épületébe kerül ez a Lenin relief, melyet Papi Lajos kisújszállási szobrászművész készített

Színpompás tornaün az OSN kereté

Mint szerte az országban, Karcagon is nagy lelkesedéssel készültek az iskolák tanulói a jubileumi sportrendezvényre. A kellemes délutáni napsütés, a nagy érdeklődés sok nézőt csalt ki a ligeti pályára, de már a pálya bejárata előtt látni lehetett a nagy tömegből a zászlókkal díszített formaruhákba öltözött nagy csaportokból, hogy nem kis látványosság, amire számíthatunk.

A munkásőr zenekar hangjaira fegyelmezetten vonultak be a pályára az iskolások. Megtelt a sporttelep a színes kézi szerekkel, szalagokkal, zászlókkal felvonuló fiatalokkal. Kundra József vb. elnök üdvözlő szavai és megnyitója után a Kálvin úti 9. sz. iskola nagylétszámú résztvevőkkel, piros-sárga koronggal, szép gyakorlatot mutatott be. Szép volt az Arany János úti iskola szalaggyakorlata, de talán mindnél szebb a kiskulcsosi iskola karikagyakorlata. A Zádor úti iskola fegyelmezett és pontos kivitelezésben szép zászlógyakorlattal szerepelt, a Kálvin út 2. számú iskola pedig érdekes padgyakorlatot mutatott be. Ügyes szekrényugrással szerepeltek a szakmunkásképző iskola tanulói, sorozat-ugrásaikat sokszor megtapsolta a közönség. Vastaps köszöntötte a gimnázium padgyakorlatát, amelyet a 25 évet jelképező élőképpel és mutatós gúlákkal fejeztek be.

A fiatalok elvonulását a közönség ütemes vastapssal jutalmazta, egyben köszönve a nagyszerű szereplést. A bemutatót értékelték és este komoly jutalmakat osztottak ki a szereplő iskoláknak. A 6000 forintos díjat a gimnázium nyerte el. A 4000 forintos díjat a kiskulcsosi iskola, a 2000 forintos díjat a Kálvin út 9. számú iskola kapta. A többi résztvevő iskola 1000-1000

SPORTHÍREK

Folytatódnak a labdarúgó Magyar Népköztársasági Kupa küzdelmei. Ma délután a Szolnoki MTE Csongrádon

A kunszentmártoni járási labdarúgó bajnokság állása

1. Öcsöd	8	7	1	—	22: 4	15
2. Tiszasas	8	5	2	1	30:12	12

PAPI LAJOS

1921. szeptember 7-én Kisújszálláson született. 1945—1948. között végezte művészeti tanulmányait. Mesterének id. Papi Lajost és Borsos Miklóst vallja. Számtalan kiállítását rendezték meg, többek közt Budapesten, Karcagon, Szolnokon, Tokajban, Sopronban stb. Köztéren áll szobra Kisvárdán, Kisújszálláson, Tiszaföldváron.
Lakcíme: Kisújszállás, Nyár u. 8.

Csontváry, 1973, márvány, 27 cm, Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Magyar gobrányati Kiállítás Bp. 1978. V. 5 - 28. Műcsarnok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok
1969 NOV 12

1021

Kiállítások

Hírül adtuk, hogy Papi Lajos szobrászművész kiállítását október 11-én nyitották meg a józsefvárosi művelődési házban. Az eredetileg a múlt hónap végén záródó kiállítás nyitvatartását a nagy érdeklődésre való tekintettel három nappal meghosszabbították.

A budapesti tárlat sikerét bizonyítja az is, hogy a Kisújszálláson élő szobrászművész több önálló kiállításra kapott meghívást.

Tárlatot kíván rendezni Papi Lajos műveiből a tokaji múzeum, a miskolci Nehézipari Egyetem művelődési klubja, s a hajdúböszörményi újjáépített múzeum, a „Hajdúház" is Papi Lajos kiállításával szándékozik megnyitni kapuit.

✿

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Középmagyarországi Területi Szervezete a szolnoki művésztelep kollektív műtermében november 13-án, csütörtökön este 6 órai kezdettel baráti est keretében mutatja be Meggyes László festőművész kamarakiállítását.

A kiállítás megtekintése után Tamás Ervin festőművész a Magyar Képzőművészek Szövetsége Festőszakosztályának titkára napjaink művészeti problémáiról tart előadást.

bűntetéssel sú

Gabona

Lehet-e gab
teni szántás né
hogy az ekékk
fel a talajt
sem távolítjá
gazdászok vál
Az úgyneve
tésre — prób
idén már 15 gazdaságban került sor. Sokfelé már a tavalyi kísérletek eredményeit is értékelték. Hogyan dolgoznak az újfajta gépek és milyen eredmények születtek? Az úgynevezett kémiai minimum tilage programot a különböző direkt-vetőgépek kialakításával és a Gramoxone-nal, ezzel a speciális hatású új gyomirtó szerrel lehet majd megvalósítani. Ugyanis, ha a termelés során végig-

gyártmányú
ket alkalmaztak. A traktor-vontatású berendezés egy késes szerkezettel megnyitja a vetőmag-árkát, majd a mögötte vontatott tárcsa megfelelően kiszélesíti ezt a vájatot. Az ily módon kialakított földfelületbe hidraulikus rendszerű vetőmag-szóró berendezés adagolja a szaporító anyagot. A direkt-vetőgép műtrágyaadagoló szerkezettel is fel van szerelve.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papi Lajos

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

1970 JUL 5

Papi Lajos kiállítása

A Tokaji Nyár program sorozatában ma délután nyitják meg Papi Lajos, Kisújszálláson élő szobrászművész kiállítását a tokaji múzeumban.

A megnyitót Bánszki Pál művészettörténész tartja.

vagy görög lobogó alatt köz-
lekedő hajón, hogy ilymódon
támogassák a görög nép har-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1968 NOV 14

Papi Lajos

került produkálni.

— SOK látogatója akad a kenderesi művelődési házban Bene Miklós képzőművészeti szakköri tag szoborkiállításának. A fiatalember — akinek foglalkozása kőműves-segéd, nem egy szobrával már felhívta magára a szakértők figyelmét. Tanítómestere Papi Lajos kisújszállási szobrászművész.

kig nézte a másik
súgta neki: onnan
nak.
t is róla. Azt, hogy

Megborzo
de aztán
másután
Gyereksz
tük. Arcu
gával ve

Papi Lajos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1971 JUN 25

1024

1968. június 25.

Papi Lajos szobrászművész kiállítása

Végre együtt láthatjuk munkáit! Nemcsak azok ismerkedhetnek meg figyelemre méltó alkotásaival, akik felkeresik kisújszállási műtermében, hanem szülővárosa közönsége is, a József Attila művelődési otthon kiállítótermében.

1921-ben született Kisújszálláson, édesapjától tanulta a kőfaragás mesterségét. Állandó kapcsolata a Szolnoki Művészteleppel. Chiovini Ferenc festőművész és Tósér János szobrászművész baráti segítsége és fáradhatatlan küzdelme az anyaggal művésszé érlelte. 1945-től három évet töltött a Szovjetunióban, ahol fa- és kőfaragó szobrászként dolgozott. Hálás szívvel emlékszik vissza Kupenkó mesterre, akinek művészi támogatása révén sok elismerést kapott alkotásaiért. Hazatérése óta élete az anyaggal való küzdelem, a különböző kő és márványfajták meghódításának folyamata.

Korábbi jelentős eredményekkel bíró, naturalisztikus kifejezésmódja egyre inkább egyszerűsödik. Legújabb munkáit a kevésbé fontos elemek mellőzése, a lényegre való koncentrálás jellemzik. Minden alkotása az anyag természetének tiszteletben tartását, törvényeinek elismerését sugározza. Ezért választ témája szerint más-más anyagot. Egyik legszebb kiállított darabja a fekete svéd gránitból faragott „Öregasszony". Talán Andrássy Kurta János népiségéhez és Borsos Miklós költői érzékletességű mintázókészségéhez rokoníthatnánk a szuggesztív kis figura megfogalmazását. Ugyanebben a kifejezésmódban fogant a „Hazafelé" travertin alakja, s valamivel több, a kontrapoztot hangsúlyozó részlettel a „Pihenő". Ezekben az alkotásokban, valamint korábbi „Olvasó nő" plasztikájában Papi Lajos gyökeréig alföldi művészként mutatkozik be. Nem témájában, lényegében érzi az alföldi embert, az Alföld ízét.

A márvány sajátossága, természete más formákat inspirál. A fehér ruskicai márvány „Leányfej" érzékeny-puha mintázása a fiatal lány tisztaságát, áttetsző költőiségét emelj ki. „Huszár István" karakteres portréján Papi Lajos a szeretett barát vonásain a művészegyéniséget is megrajzolja.

Kedveli és értő kézzel munkálja meg a körtefát, a diófa gyökerét. Figyelemre méltó, ahogy érvényesül faragásaiban a fa eredeti formája, természetes alakulata. Expresszív erejű „Kikötött" figurájában örökérvényű megkínzottság, fájdalom feszül. Érdekes gondolatot fogalmaz négyes kompozíciójában, egy tömbből faragva az Embert sárba húzó gonoszság, korlátoltság, hamisság eszméjét képviselő vaddisznót, szamarat és kígyót. Ugyanez a megoldás található „Emberpár" kompozíciójában is.

Új kísérleteit mutatja a kő és ólom együttesében megoldott sziklához kötözött „Prometheus", valamint az üveg és ólom komponálásával született „Pingvinek". Beszélnünk kell állatfigurái között andezitből faragott „Csikófej"-ről, amely szerepelt a szolnoki Téli Tárlaton, valamint az 1967-es debreceni Országos Kisplasztikai Kiállításon. Érvényesül rajta Papi Lajos fő erőssége a tömbszerűség, az anyag öntörvénye, s a szokványos állatábrázolásokon felül valami ősi egyszerűség. Ezt a csikófejet talán a Panteon frizének lófejéhez közelíthetném, vagy még inkább az ősi barlangrajzok egyszerűségéhez.

Papi Lajos küzdelmes munkássága, egyre alakuló, teljesedő művészete az eddiginél jóval több figyelmet érdemel. Közönségtől, művészeti kritikusoktól egyaránt. Kisújszállás ezzel a kiállítással régen fennálló adósságot törleszt.

Egri Mária

[illegible] kitüntetése

Kézilabda NB I. B

Szondy SE—Martfű 20:16 (9:10), Martfű, 300, v.: Horváth (Bp.). MSE: Kenyeres — Gálik, Fabulya, Kesjár, Néposz, Sándor, N. Tóth, cs.: Tóvizi, Boros, Tóth, Ancsin.

Nagy iramban kezdődött a mérkőzés és a vendégek képzettebb együttese a félidő közepéig 8:4 arányú vezetésre tett szert. Ezután a hazaiak percei következtek és lendületes játékkal 10:8 arányban a maguk javára fordították a mérkőzés állását. A második félidőben a vendégek 5 perces emberhátrány mellett is egyenlíteni tudtak, sőt a vezetést is megszerezték. Ezután erőnléti és gyorsasági fölényük révén végig kezükben tartották a mérkőzés irányítását és az erősen visszaeső hazaiak ellen megérdemelten nyertek. G.: Kesjár 7, Sándor, Fabulya, Gálik 3—3. Jó: Kenyeres.

NB II. NŐI

B.-pesti HSC—Martfű 13:5 (6:2), Budapest, v.: Aknavölgyi. MSE: Ternák — Kazinczi, Kovács, Szilágyi, Rutka, Fujsz, Ábrók cs.: Csató, Oros.

A még mindig tartalékos cipőgyáriak a pontveszteség nélkül álló listavezető ellen esélytelenül álltak ki. Javuló játékkal jól tartották magukat, de balszerencsés mérkőzést vívtak. A mérkőzés fordulópontjánál 7:4-es állásnál két büntetőt a kapufára lőttek. Ezután a hazaiak három kapufájával szemben már csak további 6 kapufára és egy gólra tellett erejükből. G.: Szilágyi 2, Ábrók, Kovács, Rutka 1—1. Jó: Szilágyi, Ábrók, Fujsz.

— ruják —

FÉRFI

Kilián SE—Ceglédi Építők 21:13 (8:4), Kilián pálya, v.: Tóth. Kilián: Hegedűs — Svhwertner 2, Biró 1, Várai 4, Komáromi 3, Szabó 4, Zobor 7. Cs.: Salamon, Molnár, Dornyi, Fagyal.

Az élmezőnyhöz tartozó két csapat találkozóján a hazaiak kezdtek jobban és Zobor góljaival 6:1-re elhúztak. A Cegléd középen próbálta áttörni a Kilián védelmi falát, de a védők kitűnően zártak. Az ellentámadásokat szép akciógólokkal fejezték be.

A második félidőt nagy iramban kezdték a Kilián csatárok, a ceglédi védők szinte tehetetlenek voltak a korszerű támadásokkal szemben, 17:8-ra elhúzott a Kilián. Már úgy látszott, hogy a Cegléd nagyarányú vereséget szenved, de az utolsó percekben kissé kiengedtek a hazaiak és így az Építőknek sikerült szépíteni.

A Kilián minden játékosa jó teljesítményt nyújtott, a csapat győzelmével a második helyre került a bajnokságban.

Prelovszky mester vezet, tömörülés az élmezőnyben

A mesterverseny félidejéhez érkezett, csupán egy játszma maradt függőben. Prelovszky vette át a vezetést, de mögötte fél pont különbséggel 5 mester áll. A szolnokiak közül Dalkó szerepelt eddig a legjobban: 4 mester elleni döntetlenjével szerzett értékes félpontokat. Eredmények: *IV. forduló* Prelovszky—Tábor ½, Cigoj—Varnusz függő, Bessenyei—Portisch 0:1, Horváth—Hajtun ½, Jeney—Kovács 1:0, Dalkó—Bokor ½, Balogh—dr. Horgosi 1:0, — *V. ford.* dr. Horgosi—Prelovszky 0:1, Bokor—Balogh ½, Kovács—Dalkó 1:0, Hajtun—Jeney ½, Varnusz 0:1, Jeney—Portisch ½, Dalkó—Hajtun ½, Balogh—Kovács 1:0, dr. Horgosi—Bokor 0:1. A verseny állása: 1. Prelovszky 4.5, 2—6. Bokor, Hajtun, Jeney, Portisch F., Tábor 4—4. 7. Varnusz 3.5 (1 függő), 8. Balogh 3.5, 9—10. Dalkó, Kovács 2.5—2.5, 11. Cigoj 1.5 (1 függő), 12. Horváth 1.5, 13. dr. Horgosi 1, 14. Bessenyei 0.5 pont.

— B. S. —

Mai műsor

Sakk. Mesterverseny, Szolnok, Tisza-parti G. 17. A

A PARTON — Henryk Baranovski metszete

Füst Milán:

Hajnal előtt

A nyírfák kérgében a csend...
S a hű csillag figyel...
Nem halljátok-e hát
A kis csillagok sóhaját?

Nekik már menni kell,
De én még itt maradhatok
S mért is ne tenném?
Sóhajra mindenkor van ok
S minek halnék meg ily korán,
Ha még egy pirkadatot láthatok?

Majd rózsaszín leszek s áradni fog
Szívemből énekem, akár a nagy vizek
S a Hold alól a szél
Máris ringatná habjaim, — nem érzitek?

Oh kár fáradnod vélem égi dajka, — lásd
Öreg vagyok
S nem érdemlek már annyi gondozást,
De ott, de ott, az ablakokba' fenn
Kigyúlt a fény, világosság lett hirtelen
S megállított,
Vaj' mi történik ott?
Már gondolom, — légy gyengéd égi lány,
Ott gyermek született talán...
Oh én öreg csavargó, látod, hogy sírok.

Délelőtt 10 órakor már ott állt a szanatórium bejárata előtt. A nap csak nemrég vánszorgott elő a felhők mögül és az erősebb fény az útra csalta a szobákból a betegeket. Tőlük érdeklődött a felesége felől. Nem tudták megmondani hol lehet, a portás s csak annyit, hogy nincs a szobájában. Amikor egy óra ájt jöttek vissza az ebédről az emberek, ő még mindig a bejárat előtt az oszlopot támasztotta. Körülötte a sok eldobált cigarettasikk, mint egy apróra tétett levél virított. A betegek csak így hátulról nézve is, nem lehetett megbotránkozni a „csábítón". Lábának, csípőjének látványa bizonyára jónéhány férfit hajlandóvá tett volna. Amikor kiemelkedett a kocsiból és megfordult, észre vette a férjét. Nem is a meglepődése volt a legfeltűnőbb, hanem a megmerevedése. Mozdulatlanná torzult, mint egy megroggyant, rosszul sikerült

Öt

zó mondat után próbáltak a lelkére beszélni. Mentegették a helyzetet, bár a látottakból valóban sok mindenre lehetett következtetni, csak ártatlan sétakocsikázásra nem. Egyikük eléggé ügyetlenül azt próbálta bizonygatni, hogy hátha csak a közeli városban voltak vásárolni. A férj minden érvre szótlanul bólintott és a többiek tiltakozása ellenére sűrűn rendelte a konyakot, minden pohárnál koccintva — egészségükre. Nem merték visszautasítani, nehogy nekivaduljon.

Fél nyolc tájban feltűnt az ajtóban a másik férfi. A férj rögtön felismerte. Felállt az asztaltól, újabb széket húzott oda és intett neki, hogy jöjjön üljön le. Az mintegy hipnotizálva, megindult az asztal felé. A másik három — bár őket jobban megviselte már a sok konyak — szintén felálltak. Érezték, itt most nagy dolgok következnek. A férfi odaért, de nem ült le. A férj átnyúlt a kis asztal fölött, megfogta a férfi karját, leültette és nyugodt, józan hangon elkezdte:

— Régóta tudom, hogy a feleségem megcsal, hol ezzel, hol azzal. Eddig nem tudtam elcsípni soha. Pedig már nagyon szabadultam volna tőle. A válásba csak úgy akart beleegyezni, ha majd mindent otthagyok neki. Azt hiszem most már kevesebbel is beéri. Ugye?

Hangosan, jókedvűen felnevetett, majd a nevetést abba sem hagyva szólt a felszolgálóhoz: — Kérek még öt konyakot.

Erdélyi György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Papi Lajos

ÖN KIVEL KÉSZÍTENE INTERJÚT?

A kiskenyerű gazdag ember

Beszélgetés Papi Lajos szobrászművésszel

Mackó ember, de kőből. Ha pszichológus lennék, jobban meg tudnám magyarázni, hogy mit akarok mondani. Valami olyasmit, hogy az alkat és a jellem összefüggése mennyire érvényesül nála! Vannak atléta termetű, nagy puha emberek és apró izgágák. Papi Lajos iszonyatosan erős ember — ahogy ő mondja, vastag nyakú kun paraszt — csupa izom és csupa szív. — kőszelídségű. Móricz Zsigmond fej, mellkas. Gyerekkoromban láttam és hallgattam a Túri Dani szobrászát a Tisza-parti elemi népiskolában. A Tisza Szállóban iszogatott, s a városi vezetőkkel átsétált az iskolába, idézem: „megnézni a kismagyarokat". Jól emlékszem a mozdulataira, súlyos, mélyről jövő beszédlejtésére. Engedelmet kérek, de amikor Papi Lajossal beszélgettem, titokban Zsiga bácsinak titulálgattam.

— *Műterem? Bizony jó lenne egy szép, nagy világos, de hát az itt Kisújszálláson nekem elérhetetlen. Én meg nem megyek innen el. Hívtak néhány éve a Dunántúlra, műtermes lakásba, de nem tudtam vándorbotot venni a kezembe. Mély, jóvizű kút nekem ez a kis házam. Ebből meritgetek. Tiszta víz. Úgy van az, gyökeret ver az ember, ezeken szív fel mindent. Ha meg is fújnak néha a szelek, meg még ha tépázgatnak is, az én fám jó helyen van, talán nem is az árok szélén...*

Az örökségéről beszél. A Papik életét emberöltőkön át végig kísérte az anyaggal való birkózás. Kovács mesterek, kőfaragók voltak meszszebbi elődei. Az apja rakodó munkás, sírköveket, sámfákat faragott, ő ács és kőműves mester és keményküzdelem után a negyedik évtized körül szobrászművésszé érett. Közel egy év alatt négy nagy kiállításon szerepelt: Miskolcon, Debrecenben, Szolnokon és nemrégen „Kisúj" is megrendezte művész szülöttjének első gyűjteményes kiállítását.

— *Az első tárlatom épen húsz éve volt a Szovjetunióban. Tárlat? Inkább csak olyan hadifogoly unaloműzőnek indult, de valahogy odahozta jósorsom Szaratovból Kupenkó mestert. Segített. Itthon 1954-ben állítottam ki először.*

A haidúsági művésztelep Kánlár Miklós ezüst emlékérmét nyerte meg néhány héttel ezelőtt. (Képünk sarkában kinagyítva látható.)

— *Nem, dehogy jártam én főiskolára. Ezer pengő kauciót kellett volna letenni anyámnak. Nagyon megsiratlettem, hogy nem tanulhattam. Magamtól birkóztam...*

Egy pályatársától hallottam „Lajkó?! Sokat verekedett. Mit kibírt az az ember! De mostmár szépen beérőben van nála minden."

A „verekedő" művészete humanista, ember központú. Sommásan összefüggő harmóniákban, nagy szobrászi tömbökben gondolkodik. Meditatív művészet, a szenvedő ember tükröződik benne. Vidám figurája szinte nincs.

— *Az anyagnak egyénisége van. Ha az anyag és én egymásra találunk a kompozícióban, akkor a kettőnk egyéniségéből talán születik valami. De csak így. Az anyagot a művész nem kényszerítheti természetellenes valójára. Az megbosszulja magát, hazugság lesz belőle. A művészet nem kuriózum, csak akkor van értelme, ha az emberek rezonálnak rá, megértik. Nem igen szoktam magamról beszélni, de most mégis... A kisújszállási kiállításom vendégkönyvébe egy írni olvasni nem tudó ember ezt írattabe: „Felinél többül ki lehetett nézni, mi akar lenni." Dicséretnek veszem.*

Van egy vicces példázgatás az egyszeri emberről, aki benyit ide-oda, mindenhova, de sosem abba a szobába, ahol a babért osztogatják (mások meg csak oda tudnak betévedni!). Nos, Papi Lajost nem halmozta el eddig a jószerencse. Elismerő műtörténészek méltatják rangos folyóiratokban — Kádár Zoltán professzor, Koczogh Ákos — és bizony a Papi-zug lakója sokszor művészhez méltatlan munkára kényszerül a kenyérért. Kiskenyerű gazdag ember. Sajnos a képzőművészeti alapnak sem tagja, hatodik vagy nyolcadik éve húzódik már a felvétele. Mindig közbecsúszik valami.

— *Van most egy gyönyörű márványom, benne van az az eszményi nő, akit — ne nézzen azért álmodozónak — én már látok. A békét, a fiatalságot, a szerelmet és a vidámságot akarom kifejezni.*

Még a bajusza is nevet.

— A vidámságot?

— *Ötven felé leszek, szeretném már végre vidámabbnak látni a világot. Úgy érzem, lassan sikerül.*

— Szokásos zárókérdésünk: Ön kivel készítene interjút?

— *Mondanék egy merészet: a világhírű Korda Sándorunk évfordulója szeptemberben lesz. Talán az egész világ többet tud róla, mint mi, pedig egy túrkevei viskóban látta meg a napvilágot. Próbáld meg, az életműve alapján készíts vele egy elkésett interjút!*

Tiszai Lajos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1968 JUL -7.

Papi Lajos

1968. július 7.

Hírünk 104 az országban

Az Állattenyésztési Kutató Intézet IV. vándorgyűlését Szolnokon rendezték meg. Erről számol be Fehér Károly a *Magyar Mezőgazdaság* június 12-i számában. 19-én a lap hasábjain Czakó József a tiszaföldvári Szabad Nép Tsz takarmányozási gondjairól és lehetőségeiről ír. 15-én a *Komárom megyei Dolgozók Lapja* a megyéjükben földmunkán dolgozó csépai kubikosokról közöl érdekes riportot. A *Népszabadság*, a *Népszava* és a *Magyar Hírlap* közli 26-án: A Mezőtúri, a Nagykunsági és a Csorbai Állami Gazdaság magyar—francia közös vállalkozás keretében pulykatenyésztő farmot épít. 27-én a *Népszabadság* megyénk idei gabonatermeléséről ír: „A tavalyinál kevesebb búza termett Szolnokban". 28-án a *Magyar Hírlap* a Szolnok megyei állami gazdaságok aszály elleni küzdelemről ad számot. 29-én a *Magyar Ifjúság*ban „Kengyeli arcok" címmel elgondolkoztató riportot olvashattunk a tanyáról menekülő parasztokról.

12-én a *Szövetkezet*-ben ifj. Nánási László kíséri végig megyénkben egy szövetkezeti áruellátó kamion útját. 11-én az *Újítók Lapja* a DUVI I. sorjázó automata sorsáról írva közli, hogy a fontos gépet a szolnoki Vasipari Vállalat fogja gyártani. A *Közlekedés*-ben hosszan ismertetik a szolnoki 7. AKÖV rakodásgépesítési bemutatóját: „Rakodógép-parádé Szolnokon" címmel.

A *Szövetkezet* 26-án a kunhegyesi ABC-áruházról ír. A *Külkereskedelem* júniusi számában a magyar hűtőgépgyártás tíz esztendejéről emlékezve nagy elismeréssel nyilatkoznak a Lehel-típusokról. 26-án a *Szerszámgépipar* „Bemutatkozik a karcagi gyár" címmel ismerteti a volt karcagi gépállomásból alakult új gyáregységet.

A *Népszavában* 30-án Tóbiás Loránd, a LAKÓTERV igazgatója nyilatkozik vidéki városaink — köztük Szolnok — rekonstrukciójáról, s az új városközpontok kialakításáról. Településpolitikáról, városaink arculatáról ír a *Magyarország* is 16-án, részletesen foglalkozva Karcaggal, Kisújszállással és főként Túrkevével.

A *Magyar Hírlap* 25-én az országgyűlési képviselők legutóbbi tanácskozásáról számolt be. Korzák Lajos a *Népfront* júniusi számában Batha Imréről, az első oklevéles jászsági szülésznőről emlékezik meg: „Lámpás a múzeumban".

Művelődésügyi témákról, [illegible] bőségesen [illegible] ezelőtt [illegible]

ges sajtóanyag gyűlt össze. Közülük csak a legjelentősebbeket ismertetjük. 11-én az *Újítók Lapja* ismertette a pedagógus újítók Szolnokon megtartott kiállítását. 18-án a *Pedagógusok Lapja* meleg szavakkal mutatta be Kőszegi Endrét, a Kassai úti iskola nemrég kitüntetett igazgatóhelyettesét. Örömmel tapasztaltuk, hogy a televízió Szolnok megyei napok műsora az első adásokkal egyidejűleg felkeltette a sajtó érdeklődését is. 22-én a *Kelet-Magyarország* és a *Petőfi Népe* ismertette a sorozatot, 28-án a „TV notesz" rovatában az *Esti Hírlap*. 30-án a *Rádió és TV Újság*ban Fodor Mihály elvtárs köszöntötte a televízió nézőit.

A *Szabad Földben* 16-án Gali Sándor „Citeraszó" címmel Tuka Zsigmond kisújszállási citerakészítőt, egyúttal a hangszer kiváló művészét mutatja be. Szabó Pál tájak, emberek sorsát kutatva mezőtúri és túrkevei emlékeiről ír a *Magyar Hírlap* június 16-i számában. A két város nemrégiben az ünnepi könyvhéten látta vendégül az írót. A Könyvtáros „Bestsellerek, félponyvák, irodalmi giccsek és a könyvtárak nevelő munkája" címmel körkérdést intézett a közművelődési könyvtárak munkatársaihoz. Júniusi számában Nyitray Lajos, a megyei könyvtár munkatársa nyilatkozik e művelődéspolitikailag fontos kérdésben. 20-án a *Magyar Nemzet*, s több megyei lap ismerteti a szolnoki sportmúzeum létrejöttét. A *Magyar Hírlap* 25-én a Damjanich Múzeum vállalkozásáról ad hírt: a Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulójára másolatban kiadják a Szolnoki Munkásnak a forradalom és a Tanácsköztársaság idején megjelent számait. A *Népszabadság*, a *Magyar Nemzet*, a *Magyar Hírlap* 28-án a karcagi Nagykun Múzeum terveiről ad hírt.

Papi Lajos szobrász kisújszállási kiállítását ismerteti Rideg Gábor a *Magyar Hírlap* 26-i számában. Ecsery Elemér a *Művészetben* P. Bak Jánosról, az 1953—1958-ig Szolnokon élő festőről írt tanulmányt. 12-én a *Csongrád megyei Hírlapban* elismeréssel nyilatkoznak a szolnoki Kurázsi mama előadásáról a televízió-közvetítés után. A *Film-Színház-Muzsika* évadvégi körkérdést intézett a színigazgatókhoz. 29-i számában Berényi Gábor, a Szigligeti Színház igazgatója nyilatkozik a társulat munkájáról, s ismerteti terveiket az új évadra.

Dr. Kardos Józsefné

pünk éppolyan lehetőségekkel bír, mint az övéké. Feltételezik, hogy ismerjük a számukra legelőnyösebb tervet és az ellenakciót ennek alapján indítjuk. Ők viszont kiválasztanak egy számukra kevésbé előnyös megoldást, olyat, mely a rendőrséget teljesen váratlanul éri.

— Tehát Ön úgy gondolja, hogy nekünk...

— Igen! Át kell térnünk a második változat megvitatására.

☆

Értse meg — erősködött Briston a második variáció éppen azért jó, mert a rendőrség szemében megvalósíthatatlan! Bombákra van szükségünk! Csak az a kérdés, honnan teremtsük elő őket?

— Én is ezen töröm a fejemet.

— Ha sikerül bombát szereznünk, akkor a második változattal szemben a hatóság teljesen tehetetlen. Nyilvánvaló, hogy képtelenségnek tartják ezt és az első variáció megtorlására készülnek fel.

Scoletti megvakarta a fejét, majd magához húzta a telefont és tárcsázott.

— Halló, Pitte? Két egytonnás bombára lenne szükségem. Ma estére. Mi? Jó, hívi vissza!

— Látja! — örvendezett Briston — a Scoletti szindikátus számára nincs lehetetlen!

— Várjunk, várjunk! És ha Pitte nem tud egy bombát sem előkeríteni?

— Ez esetben rendelkezésünkre áll a harmadik változat!

☆

Reich és Logan a papírszalagokkal borított asztal fölé hajoltak.

— No jól van — hörögte Reich — tegyük fel, hogy Scolettiéknak sikerül azokat a bombákat beszerezni. Bár ennek kevés a valószínűsége, de én most hajlandó vagyok ezzel a feltevéssel is egyetérteni.

— Várjon, Dávid! Ezt nem azért mondtam... De az az alláaknázási história, ráadásul olyan épültből irányítva, mely egy külföldi követséghez tartozik, szerintem ostobaság!

— Miért lenne ostobaság?

— Először is egy ilyen alláaknázás rengeteg időt vesz igénybe, másodszor a követségi épület... ah, ez már több, mint idiótizmus!

— Nézzen ide. — Logan kiterítette a tervet az asztalon. — A követség épülete a legelőnyösebb, innen a legrövidebb az út... Azonkívül...

— De ki engedi meg nekik, hogy onnan irányítsák a műveletet?

— Ezt a kérdést mindjárt külön is megvitatjuk — mosolygott Logan. — Már kész a terv.

☆

Ebből elég volt, fiam! — fortyant föl Scoletti. Így teljesen hiába vesztegetjük az időt. Engem az első változat tökéletesen kielégít!

— Türelem! Hiszen megbeszéltük, hogy az a legveszélyesebb. Biztos kártyát adunk vele a rendőrségnek!

— Ördögöt! Mikorra várja a rendőrség a támadást?

— Mára.

— Mi pedig holnap hajtjuk végre!

☆

Logan kigombolta veríték-től lucskos inge nyakát.

— Tehát, a hetedik változat — ez csakugyan visszatérés az elsőhöz! A fene enné meg! Hallgasson ide főnök, mi lenne, ha egyszerűen csapdát állítanánk fel a bankban?

— Nem lehet Dávid! Tartózkodnunk kell az olyan cselekedetektől, melyek pánikot kelthetnek a tőzsdén. Aztán megszagolják az újságírók...

— Igen... Azt hiszem Önnek van igaza, annál is inkább, mert a nyolcadik variáció megengedi a rablás átvitelét holnapra, és ez esetben... Hallgattassák már el azt a telefont! Fél órája csörög!

Az egyik lány felemelte a kagylót.

— Magát keresik, — mondta Reichnek.

— Mondja, hogy foglalt vagyok.

— Az ügyeletes hívja. Azt mondja rendkívül fontos.

Reich átvette a kagylót.

— Halló! Igen, én! Mikor?... Értem... Azonnal...

Befejezve a beszélgetést, hosszan Loganra nézett s mikor végre megszólalt, hangja különösen nyugodtnak hatott.

— Igaza lett David.

— Miben?

— Tíz perccel ezelőtt kirabolták a Nemzeti Bankot!

Logan elsápadt:

— Csak nem Scoletti?...

— Nem! Több mint valószínű, az öreg Smith volt a tettes. Ismerem a szokását, egyedül dolgozik, egy 1912-es gyártmányú colttal...

---

járható út megkeresésének. Minden marxista, minden kommunista párt, minden szocialista ország számára.

Ma is van konzervatívizmus

mukra az idő valahol a közelmúltban megállt. *Harminc évvel ezelőtt („az volt a szép idő: negyven fillér volt egy liter bor..."), vagy tizenöt évvel ezelőtt („hajh, amikor még elég volt az ukázt kiadni és ment min-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Papi Lajos

1021

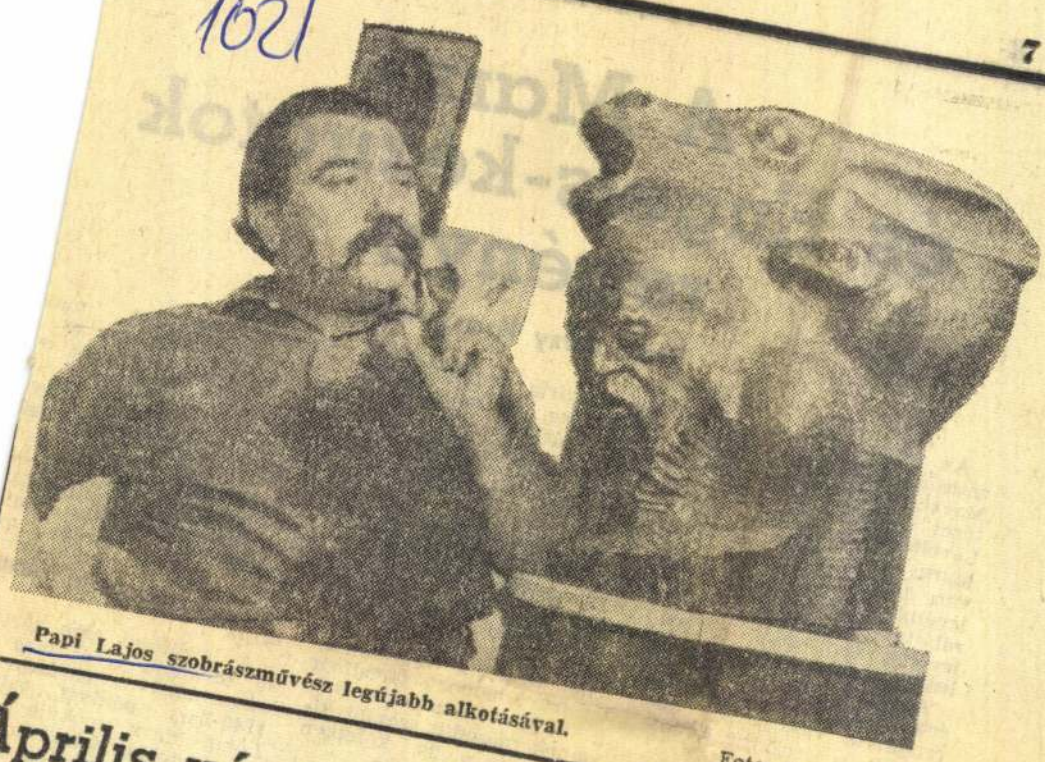

Papi Lajos szobrászművész legújabb alkotásával. Foto: Nagy Zsolt

Április végén: TAVASZI TÁRLAT

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Középmagyarországi Területi Szervezete ez évben is megrendezi hagyományos seregszemléjét. Az esztendő egyik legjelentősebb kiállítási eseményén a két megye, Szolnok és Bács-Kiskun képzőművészei mutatják be legújabb alkotásaikat. A tárlat sokszínűségét biztosítja a két terület tájbeli eltéréseinek, a különböző városok, falvak sajátosságainak képi jelentkezése.

Huszonhét művész hetvenhét alkotás kerül majd közönség elé. A tárlat anyagát a beküldött munkákból március 19-én válogatta a zsűri, Pálosi Judit művészettörténész vezetésével az Állami Lektorátus képviseletében Bolgár József festőművész, — Göllner Miklós festőművész és Németh Mihály szobrászművész, — a területi szervezet részéről Berényi Ferenc festőművész és Palkó József grafikus művész, valamint a megyei tanács és a Damjanich Múzeum meghívottai vettek részt a beérkezett anyag válogatásában.

Az elfogadott művek között jelentős rész illeti a Szolnoki Művésztelep alkotóit. Egészében véve örömmel tapasztaljuk, hogy művészeink nagyobb igénnyel válogatták beküldött munkáikat, mint ez a Téli Tárlat esetében történt.

Chiovini Ferenc jól ismert, meleg hangulatú, jellemzően alföldi festményei mellett egy színmegoldásával, puha tónusaival megragadó képpel jelentkezik. „*Kompjárás*" című munkája a kiállítás egyik legszebb darabja. — *Baranyó Sándor* szenvedéllyel festett, súlyos munkásembere, a hortobágyi „*Kilenclyukú híd*" az alföldi ember, táj kötését mutatják.

Most zárult *Berényi Ferenc* önálló kiállítása, — amely a fiatal művész kiváló tehetségét méltán bizonyította. Kár, hogy a Tavaszi Tárlatra csak egyetlen művet küldött. — *Bokros László* két alkotása a művész munkásságának két fő irányáról tanúskodik, a líraiságról és a konstruktív szemléletről. *Fazekas Magda* gyengéd líraisága mind grafikáiban, mind festészetében egyaránt mutatkozik. Sajátos festői lágysága „*Hálók*" és „*Lovak*" munkáján egy nála új párás sejtelmességgel párosul. *Gácsi Mihály* szellemes rézkarca mellett „*Tabán*" című olajképével festői készségét is bizonyítja.

„*Zagyvahíd télen*" és a „*Fák Meggyes*" László gazdag érzelmi skáláját bizonyítja. A két mű Meggyes festői eszköztárának számtalan finomságát rejti. *Mészáros Lajos* „*Szolnoki városrészlet*"-e mutatja, hogy nemcsak a tabáni óváros jelenthet festői motívumot, de városunkra éppúgy jellemző téma, Szolnokhoz éppúgy hozzátartozó az új városrész, építkezések, — több emeletes modern épületek. *Palicz József* sommás „*Badacsony*"-a igazolja, milyen értékes művészeink számára az utazás, új tájak, emberek ismerete. „*Magányosan*" festménye öregasszony figurája a realista igényű portrék hiányát igyekszik pótolni.

Szobrászaink a megszokott igényességgel készültek a tárlatra. *Nagy István* kedves, nagyméretű „*Mackó*"-ját, amelyet eddig csak műtermében láthattunk, most megismerheti a közönség is. Ólom kisplaszticitású plasztikái között vérbő „*Állatgondozó*" „*Anya gyermekkel*", „*Anya gyermekkel*" munkái különös figyelmet érdemelnek. Sajnos *Simon Ferenc* csak egy szoborral jelentkezik, ismerve munkásságát méltán hiányolhatjuk egyéb alkotásait. „*József Attila*" portréja karakteres, gondolatébresztő munka. *Szabó László* fehér márvány „*Anyám*" portréja az önálló kiállításán is megismert szobrászi erényeket mutatja. „*Zászlós fiú*"-ja, és bemutatott emlékmű tervei a szolnoki Felszabadulási emlékmű pályázat nyertes tervének vázlatai.

A területi szervezet Szolnok megyei tagjai között szerepel Jászberényből *Sárosi András* két szép lírai olajképpel, *Benke László* és *Makay József* egy-egy munkával. *Vuics István* ezúttal új hangú, „*Piaci árusok*" képével jelentkezik. Alattyánból a tárlatainkon rendszeresen szereplő *Gecse Árpád* „*Tavasz*" című festményét mutatja be.

A Bács-Kiskun megyeiek között a Tavaszi Tárlatokról jól ismert *Palkó József*, *Marostordai Anna* színvonalas grafikákkal, *Udvardi Gyula*, *Goór Imre* igényes festményekkel szerepel. Munkáikról Kecskemét városának légköre, a közvetlen táj varázsa sugárzik. Palkó József „*Vietnam*" sorozata a világra való figyelést a művész reagens grafikai készségét bizonyítják.

Bajáról *B. Mikli Ferenc* többek között tragikus hangulatú „*Bányászfejtés*" című festményével, — *ifj. Eber Sándor* tőle szokatlan világos „*Dombos táj télen*" paszteljével, *Kun István* két franciás ízű festményével szerepel. *Weintráger Adolf* könyvjei mellett új megfogalmazású, kostruktív festményekkel reprezentál. *Szegi Balázs* „*Öregek*" festménye, és *Gál Sándor* két alkotása teszi teljessé a két megye kiállítóinak névsorát.

Az 1968-as Tavaszi Tárlat április 28-án nyílik, a Damjanich Múzeum kiállító helyiségében. *Morvai Alice*, a Műcsarnok kitűnő művészettörténésze rendezi a tárlatot, és mint az anyag legjobb ismerője, ő írja a katalógus előszavát is.

Egri Mária

A Marx- és Engels-kéziratok regénye

Irta: Jerzy Kraszewski

Az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Marxizmus—Leninizmus Intézet moszkvai Központi Levéltárában mintegy 7000 Marx- és Engels-kézirat van. 1920-ban, amikor a levéltár létesítéséhez hozzáláttak, mindössze 8 Marx-levelük volt, amit Marx leányától, Laurától kaptak. A 7000 felbecsülhetetlen értékű dokumentum sorsa rendkívül változatos, bonyolult, sőt sokszor hallatlanul izgalmas volt. Hogyan és milyen úton vándoroltak Moszkvába? Engels még Marx életében megírta végrendeletét. Úgy vélte, rövidebb életű lesz barátjánál, s ezért Marxra hagyta egész vagyonát, beleértve egész tudományos munkásságát is: Marxra bízta hogy rendelkezzék minden művével, levelével és kéziratával.

De másképpen történt. Marx halt meg korábban. Engels még 12 évig élt Marx halála után. Engels tehát második végrendeletet írt, amelynek tartalmát a két klasszikus összes műveinek második szovjet kiadásában, a 39. kötetben tették közzé először.

Engels végrendelete

Engels végakarata szerint vagyonának egy része Marx leányait, Laurát és Eleonórát illette. A Tőke honoráriumának 20 százalékát Marx unokáinak (elhunyt leánya gyermekeinek) kellett megkapniuk. August Bebel és Paul Singer, a Német Szociáldemokrata Párt parlamenti képviselői ezer font sterlinget kaptak „a Reichstag-választásokkal kapcsolatos kiadásaikra".

Ami a kéziratokat illeti, Engels így határozott:

„August Bebelre és Paul Singerre hagyom mindazokat a könyveket, amelyek halálom napján birtokomban lesznek, továbbá szerzői jogaimat is. August Bebelre és Eduard Bernsteinre hagyom minden kéziratomat..."

A végrendelet értelmében Eleonóra Marx kapta meg apja kéziratait és leveleit.

Ily módon Engels valamennyi tudományos műve, s később az Eleonóra által örökölt kéziratok is a német szociáldemokrácia levéltárába kerültek.

Hitler hatalomátvétele után ez a levéltár az amsterdami Társadalomtörténeti Intézetbe került. További sorsának titkát a szovjet sajtó által nemrég idézett cikk tárta fel, amely 1965-ben a nyugatnémet Süddeutsche Zeitungban jelent meg.

Marx nyomában

„A nemzetközi rendőrség nem tud Marx Károly nyomára jutni" című cikk ezeket írta:

„Évek óta meg-megjelennek a piacon néhány kézirat és dokumentum, amelyet Marx hagyott hátra. Egy-egy kézirat ára 30 000 márka körül van. Az árverést rendező antikvárium közli, hogy ezek egyedi anyagok, elhallgatja azonban azt a tényt, hogy az egykor ellopott dokumentumok részét képezik.

A lopást valószínűleg 30 évvel ezelőtt követték el, nagy ügyismerettel és körültekintéssel. A bűncselekményt azóta sem sikerült feltárni."

A cikkíró ezután elmondja, hogy az első világháború után, amikor a Szovjetunió képviselői Marx-kéziratokat kerestek, a Német Szociáldemokrata Párt nem volt hajlandó azokat átadni. 1933-ban — írja a lap — a levéltárat két tehervagonba rakták, s belekerült az események viharába, amelyből igen ban levő anyagot, maj Londonban, Bécsben és porosz titkos rendőrség le véltárában folytatták munkát. Innen már egye nesen Moszkvába kerültek a másolatok.

Így biztosították a szovjet történészek a felbecsülhetetlen értékű anyagokat, amelyek egy részével az ügyes nyugati antikváriusok most javában keresked nek.

A levéltárat nem zárták le, továbbra is új meg új anyagokkal gazdagodik. 1948-ban például Edgar Long, Marx unokája, szá mos értékes dokumentummal ajándékozta meg, 1960ban pedig Charles Marcel Long, Marx dédunokája gazdagította ismeretien anyagokkal a levéltárat 1964-ben a Francia Kommunista Párt Központi Bizottsága küldött Moszkvába Marx-leveleket. 1967ben pedig a magyar kommunistáktól kapta meg a levéltár Marxnak Perczelhez intézett, eddig közzé nem tett levelét.

Az elmúlt évben fejezték be a tudományos szocializmus két megteremtője művei veinek második teljes szovjet kiadását. Ebben a kiadásban több mint ezer korábban közzé nem tett Marx és Engels mű és levél látott napvilágot.

(A Trybuna Ludu című lapból)

Eközben Moszkvában...

Mint mondottuk, a moszkvai levéltárban csaknem 7000 Marx és Engels dokumentum és levél van, köztük az Amsterdamban levő kéziratok fotokópiái, és olyan anyagoké is, amelyeket a hitleri hatalomátvétel után elloptak és azóta időről időre árverésre bocsátottak.

A moszkvai levéltár története a forradalom utáni első évekre megy vissza. Lenin személyes utasítására Rjazdnov, az akkori Marx—Engels Intézet igazgatója erélyes lépéseket tett, hogy Moszkvában összegyűjthesse a marxizmus két klasszikusának minél több művét, levelét és jegyzetét. 1923-ban Berlinbe utazott és a szociáldemokratákkal folytatott tárgyalások során engedélyt kapott a Marx—Engels-kéziratok lefényképezésére. A fotokópiák egy része már 1923 őszén Moszkvában volt.

Az intézet fejlődött, hatalmas könyvtárat gyűjtöttek. Angol és német antikváriusoktól, régi könyvtáraktól vásároltak könyveket.

1924-ben Rjazdnov másodszor is Berlinbe utazott és folytatta a dokumentumok lefényképezését. Egy napon addig nem ismert Marx-kéziratokat fedezett fel, köztük több száz Engelshez írott levelet.

Rjazdnovot óriási munka várta. Az akkori fényképezési technika messze volt a mai tól. Éppen akkor jelent meg az újdonság: a fotostatnak nevezett készülék, amely negatív nélkül közvetlenül a speciális fotopapírra készített fotokópiát.

Rjazdnov vett egy ilyen készüléket, és német szakembereket vett maga mellé segítségül. Különleges laboratóriumot szervezett. Ekkor lemásolták valamennyi Majna—Frankfurt-

1021

Hat ház nem város — tréfálkozik a régi szólásmondás Hajdúhadház nevével. Nos, hat ház valóban nem város, még csak utcának sem lehet nevezni, de — ha lakói akarják — egymást megértő, egymásra vigyázó, meghitt közösséggé hat ház is válhat. Példa erre Kisújszállás egyik kicsiny és csendes zsákutcája.

A „PAPI-ZUG”

Oláh Eszter néni és szomszédasszonya — özvegy Kiss Sándorné — azt nézik, kihúzták-e kötvényszámaikat

A főutca jellegzetes sárga épületei közül nyílik a Papi-zug. Kedves öreg házain néhányszor már kicserélődtek a névtáblák, de az emberek a néhány házból álló zsákutcát csak »Pógári«, illetve »Nagy László« zugjának nevezték, aszerint, mikor melyik volt a zug legnevezetesebb családja. Újabban néhai Papi Lajos, híres ácsmester és hangszerkészítő népművész után a zsákutca városszerte »Papi-zug« néven ismeretes.

A zug legrégibb lakója a 70 éves Oláh Eszter néni. Már az anyja is itt született, abban a vén nádfedeles házban, amelyikben azóta mindössze annyi változás történt, hogy a búbos kemencét cserépkályha váltotta fel. Persze más portán történt ennél több változás is: a Papiék háza cseréptetőt, meg kerítést kapott, a Pajti Jutkáék házára televízióantenna került, Szalaiék pedig lebontották a házukat, s kijjebb vitték, »zuglakókból« főutcai lakókká rukkoltak elő.

— Hány család él a Papi-zugban? — kérdezzük Oláh Eszter nénitől.

— Tizennégyet számoltunk össze most, hogy kutat kértünk a zug végére.

— Miért kérték?

— Mert sok itt az ilyen magányos öregasszony, mint én, aztán nekünk már a legközelebbi kút is messzire van.

— Fiatalok nincsenek a zugban?

— Nem sok. Talán csak Pajti Jutkáék. Ő különben Tóth Istvánné, de mi már csak Pajti Jutkának mondjuk, így ismerjük, mert itt nőtt fel a zugban, a szülei is itt laknak. Nekik már külön házuk van. Ügyes, szorgalmas házaspár, mikor összekerültek, kimentek Turgonyra lakni, ott jószágot neveltek, pár év alatt megszedték magukat, aztán megvették itt, a zugban a Keszi Tóth Julcsa néni házát.

Foglalkozásuk szerint a zugbeliek — a házak egyforma stílusával ellentétben — jócskán különböznek egymástól: lakik itt tsz-tag, nyugdíjas csapos, vasutas, férfiszabó, szobrász és — a tizenhat éves Szabó Erzsike személyében — egy aranyérmes szavaló és előadó is!

A harag, vagy civakodás itt ismeretlen; a zug minden lakója békés egyetértésben él egymással. Ha valakit nem látnak a megszokott időben a kapu előtt sepregetni, vagy a kútra menni, már aggódva kérdezik egymástól: nem tudod, mi van Róza nénivel? S ha nem kapnak megnyugtató választ, mennek és rázörgetik az ajtót, hogy személyesen győződjenek meg róla: nincs semmi baja, csak a kelleténél tovább szunyókált egy kicsit. De így őrködnek egymás értékei fölött is: ismerik a másik tyúkját, kakasát, s ha valamelyik az útra téved, már kiabálnak, hogy el ne gázolja az autó vagy a Zetor.

A Papi-zugban tehát teljes a harmónia; kívül is, belül is!

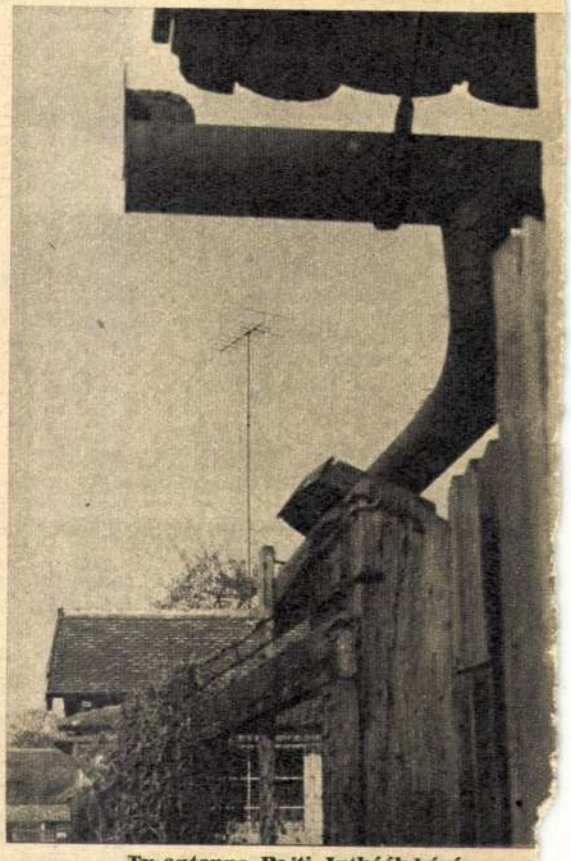

Tv-antenna Pajti Jutkáék házán. Az egyetlen a Papi-zugban

(Ifj. Soproni Béla felvételei)

szombattól szombatig

NYILATKOZAT • ÚJDONSÁG • HOZZÁSZÓLÁS • ESEMÉNY • KRÓNIKA

KÉPVISELŐ

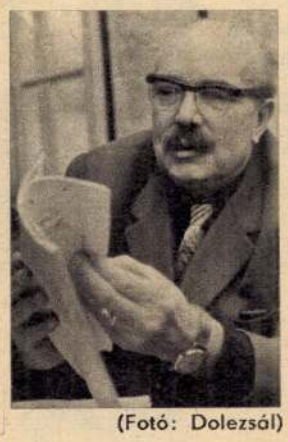

(Fotó: Dolezsál)

Nyolc éve már, hogy tevékenyen részt vesz szocializmust építő népünk sorsának intézésében. Immár két alkalommal választották meg őt a magas tisztségre, hogy megbízóit a Parlamentben képviselje. Volt mit tennie ez idő alatt. Dr. Baskay Tóth Bertalan, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem professzora sokat fáradozott választópolgárai ügyeiben. Az országgyűlés jegyzőkönyveit lapozgatva készül a jelölő gyűlésre, ahol részletesen számot ad majd munkájáról, az elért eredményekről.

– 1959-ben, amikor a választók bizalmából először vettem részt az országgyűlés munkájában, várakozással figyeltem a tanácskozást. A második alkalommal már én is előterjesztettem javaslataimat. Jó érzéssel mondhatom el, hogy megbízóim kéréseit mindig elintézték a különböző államhatalmi szervek.

– Mire emlékszik vissza a legszívesebben?

– A sok közül három olyan problémára, melynek megoldásában nekem is részem volt. Az első: a szétbombázott régi helyett új állomásra volt szüksége Gödöllőnek, s ez fel is épült. A második: a községben – közös akarattal, a társadalom összefogásával – felépültek azok a szociális és egészségügyi létesítmények, amelyekre oly nagy szükség volt. A harmadik: Gödöllőt várossá nyilvánították. Sok gondunk volt a helyi termelőszövetkezetek működésével is. Mint szakember, főleg tanácsokat adtam a feladatok könnyebb és jobb elvégzéséhez, és számos közös kísérletet is végeztünk. Örömmel mondhatom: sikerrel.

– Úgy tudjuk, saját választóinak ügyein kívül országos feladat elvégzésén is fáradozott.

– Képviselői munkám egyik eredményeként könyvelhetem el a korszerű legelőgazdálkodás hazai meghonosítását. Háromszor szólaltam fel ez ügyben. Először 1962-ben beszéltem Magyarország két és fél millió hold nem eléggé kihasznált rétterületéről. Kormányunk vezetői, mint annyi minden mást, ezt is komolyan kezelték. Több millió forintos költséggel mintalegelő-hálózat létesült, ahol a szakemberek segítségével több bemutatót is tartottak már.

– Gyakran találkozik-e választóival?

– A fogadóórákra sokan eljönnek, de azonkívül is gyakran megkeresnek választóim ügyes-bajos dolgaikkal. Úgy érzem, bizalommal. Ha rajtam múlik, nem távoznak üres kézzel.

András Ida

FIÓKUZEM

Fióküzemet telepít Szekszárdra a Magyar Hajó- és Darugyár. Az új üzemet a Sió-csatorna mellett építik fel. Főleg emelődaru-alkatrészeket készítenek majd itt az anyagyár export-munkáihoz.

CHILÉBE

Eddigi leghosszabb útjára indult a makói hagyma: 2000 mázsa vöröshagymát szállítanak Chilébe a Szövetkezetek Csongrád Megyei Értékesítő Központjának szegedi tranzit-telepéről.

SÉTAPÁLCA

Amerikában újra divat a sétapálca. Nálunk egyelőre csak a rászorulók szeretnének botot vásárolni maguknak: rokkant, beteg, törékeny kis öregek. A fővárosban mindössze néhány „maszek" boltban árulnak nádból vagy könnyű fából készült sétabotot. Csakhogy ott is minduntalan kifogy. Nem lehetne ezen segíteni?

HARKÁNYFÜRDŐ

Hol a boldogság mostanában? A jó meleg fürdővizben. Harkány-fürdőn télen is vidám az élet. Míg másutt fagyos a táj, itt sok örömet kínál a hőforrások vize.

(Fotó: ifj. Soproni Béla)

GYŐZTESEK

Bővelkedünk vetélkedőkben, „Ki mit tud"-okban. Madárfüttyutánzók, hasbeszélők, bűvészkedők produkálják magukat a tévé fényözönében. S akkor a csendes vidéken valakinek eszébe jut, hogy rendezni kellene egy „Ki mit tud"-ot – mezőgazdasági ismeretekből. Csak közönséges villanyfénynél, országos nyilvánosság nélkül. Egy választási malacot kap a győztes, és hasonlóan „profán" a többi díj is. – Ez történt nemrég a bonyhádi járásbeli Kéty községben. Az első helyezett Kulcsár Endre, huszonnégy esztendős tszgazda, meg a többiek alapos tudásról, jó felkészültségről tettek tanúságot.

ÉLETKOR

A századfordulón hazánkban a férfiak átlag 36,6, a nők 38,2 évig éltek, a harmincas években 48,7 illetve 51,8 év volt az emberélet. Ma a férfiak átlag 67, a nők 71–73 évig élnek. A nők tehát majdnem öt évvel élik túl a férfiakat. Ez természetesen a statisztikai átlag, amitől lehet – s van is – egyéni eltérés.

„MÓDSZER"

– Mi az, maguk munkaidő alatt kártyáznak? Vajon ki fogja így elintézni a restanciában levő aktákat?

– Éppen ez a tét, vezető kartárs.

GYEREKSZÁJ

– Anyu, vegyél nekem tevét!

– Mit beszélsz? Hát mivel etetnéd?

– Olyat vegyél, mint amilyen az állatkertben van. Azt nem szabad etetni.

LELTÁR

Zárszámadásra készülnek a hatezer holdas kocséri Új Élet Tsz-ben. A hat leltározó brigádnak sok a dolga: 26 millió forint értékű szövetkezeti vagyont kell számbavennie. A néhány esztendeje még veszteséges szövetkezetben az idén mintegy egymillió forintot tartalékolnak és az elmúlt esztendei munkaegységekre ötven forint körül fizetnek.

(MTI-Foto, Bereth Ferenc felvétele)

Szökőkútfigura a készülő strandfürdő részére Papi Lajos műterme előtt

Papi Lajos szobrászművész. A zsákutcát az ő apja után nevezi a nép Papi-zugnak

A kiskunhalasi tanács titkárságán állandóan szólt a telefon a múlt napokban. Többnyire vidéket kapcsolt a posta. Várták a híreket a végeláthatatlan határból. Pontosan jegyezték, amit mondtak, s bekarikázták az említett körzet nevét, amikor hallották: újabb helyen fejezték be munkájukat az

ÖSSZEÍRÓK A TANYÁN

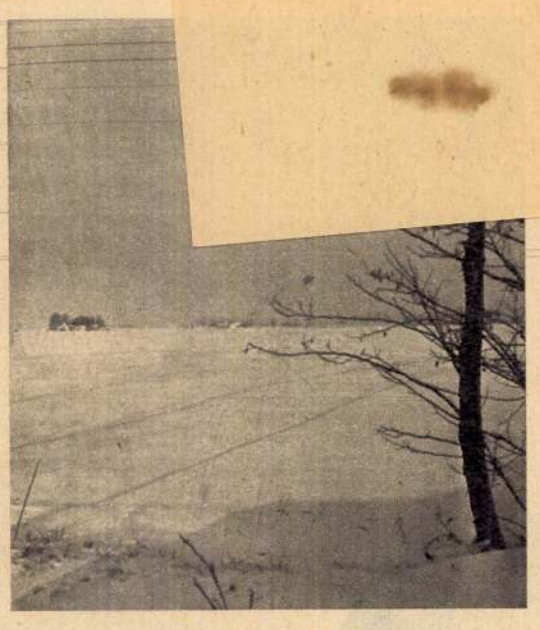

Hó borít mindent, csendes, kihalt a határ

Az összeíró útban a tanya felé

Kovács Gyula iskolaigazgatót örömmel fogadta a Valkai-család

(Dolezsál László felvételei)

Rekettye, Alsószállás, Felsőszállás, Tajó... Sehol hegy, csak néhol hord össze a szél apró homokdombokat.

— Nehéz, de szép vidék ez — mutat körbe Kovács Gyula, a bodoglári általános iskola igazgatója.

— Nagy körzete van Kiskunhalasnak?

— Szem nem látja, a végét. Ötvennégyezer holdat vall magáénak a csipke városa.

— Hányan lakják?

— Körülbelül tizenkilencezren. Az emberek nagyrésze még most is kint él a pusztán, kerítetlen apró portákon.

— Messzire egymástól?

— Ki, hogy... kilométerre, kettőre, de már sokan behúzódnak a tanyaközpontokba.

— Építenek házat?

— Itt villany van. Meg iskola. Innen nem kell a gyerekeknek naponta nyolc-tíz-tizenkét kilométert gyalogolni a tanulás miatt. Idén három családi házra tűzték ki az áldomásfát.

— Tudja az utat minden tanyához?

— Van ahová út vezet, máshová ösvény.

— Ismeri a lakókat?

— Volt időm rá elég, hogy megismerjem őket. Tizenkilenc éve tanítok itt.

— Gyakran találkozik velük?

— Azt nem mondhatnám. Van olyan, akit hónapokig, évekig sem látok. Az évzárókor elköszön, aztán pár év múlva hívogatót küld a lagziba, majd megint jó pár esztendőbe telik, amíg elkíséri gyerekét a beiratkozásra az első osztályba. Ám, akik most már kikerülnek az iskolából, azok már gyakori vendégek lesznek itt. A mozi, meg a televízió vonzza őket.

— Fárasztó volt az összeírás?

— Eléggé. Két-három emberért tíz-tizenöt kilométert gyalogoltunk.

— Fizetést kaptak érte?

— Ezt a munkát ezen a vidéken nem lehet csak a pénzért elvégezni.

— Egy körzet összeírását vállalták?

— A kollégáimmal, Nagy Lászlóval és Banyák Jenővel négy körzet választópolgárait kerestük fel. A tanyaközponttól legtávolabb, tíz-tizenöt kilométerre lakókat pedig Varga Ágnes. Ő arra is tanít, az egytantermes iskolában. Mindenhol nagy örömmel fogadtak bennünket, s elbeszélgettünk a tanács munkájáról.

— Kaptak valamilyen járművet a munkához?

— Az Összetartás Termelőszövetkezet elnöke Ferró Máriának fogatot bocsátott rendelkezésére. Mi meg motorkerékpárral jártuk a határt. Ám, a rossz idő miatt igen gyakran csak az „apostolok lován" közlekedtünk.

— Úgy hallottuk, a járásban Bodoglár pusztán az elsők között fejezték be az összeírást?

— Igazán? Ezt nem is tudtuk.

— A jelölőgyűlésekre eljönnek az emberek?

— Nagy esemény ez nálunk. Bizonyára mindenki ott lesz. Sokat adnak a pusztaiak arra, kit válasszanak meg, hogy ügyes-bajos dolgaikban eljárjon. Mert a tanácstagi tisztség a tanyán — nehéz adottságainál fogva — igen komoly megbizatás. Büszke ember lehet az, akire a többiek szavaznak.

*

A bodoglári határban a hó 30—40 centiméteres mindenfelé. A tanyákhoz vezető több kilométer hosszú utakat nem söprik, kopogósra fagy rajta a lábnyom. Éles szél pásztázza a vidéket, hordja a havat. Aki teheti, az fűtött szobában marad. S a pusztai pedagógusok a legtávolabb eső portákat is bejárták, ők végezték el leghamarabb a 78 kiskunhalasi választókörzet közül az összeírást.

András Ida

Rápai Géza
építész.

Szül. Gyöngyös 1879.

Oklevelet nyert 1905.

Névjegy a műegyetem 15. l.

10604.

ött látható kerek medaillon Mátyás
n és cserkoszorúval ábrázolja. Haja
lt. Körirata:

HVNGARIAE.

cm.

223-902
02-68.

Pápai Géza

Szut. 1879.
okl. építész Gyöngyös

felvétetek a Budapesti
Miérnöki Kamara tagjai
közé.

M M É E Közl

1925. 10 l.

Gedruckt bei Munz & Geiger in Stuttgart

M.D.K.

Pápai Géza épitész

Felvétele a Budapesti Mérnöki Kamaraba jogeró-
re emelkedett 1925 jan.6.

Cikk: A Kamara új tagjai

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye
LIX.kötet. 7-8.sz. 44.o.

Pápay Imre

ötvös, Sopron 1584

l.

Csatsopronióto

8. l.

44. sroba.

Pápai János

rajzoló XVIII. sz.

Lásd

Horváth Henrik:

Pannoniai – antik elemek továbbélése román építőplasztikánkban.

Pécs 1935. 21. l.

22. l.

PÁPAI JÁNOS csizmadia

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. csizmadia. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

PÁPAI JÁNOS, csizmadiamester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2./.IV. csizmadiamester. 264.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. Istvan Kiraly Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvar

MDK.

Pápai János

Kiállitási hir

Hevesmegyei Népujság 1967 juli.12.

Ų T E

Ir čia pat išklausius teismo pirmininko trumpos
o laikraščiai rašo „momentui pritaikintos" kalbos,
dedama byla.

Iš ekspertų kalbėjo tik doc. Tumas.

Jis tikrai rūsčiu, jokio pasigailėjimo ir užuojautos
siamiems savyje neslepiančiu balsu patiekia įvairią
ugiausią aritmetinę Keturių Vėjų darbo statistiką.
ek kokių leidinių ir kada išleista. Kas dalyvavo. Kas
jo, kas naujas atvyko. Keturiems vėjams po to kai
c. Tumas tėškė ant teismo stalo „corpus delicti",
ntorga" pasirodė neišvengiama.

Po to tribūnoje pasirodo kaltintojas G Blazas.

Tai visų tų, kurie teismui prasidedant, iš džiaugs-
o trynė delnus vienatinė viltis ir ramstis. Jis turi jų
omone, kaltinti, apkaltint', su žeme sumaišyti. Ir
ų gerų piliečių veidai su maloniom šypsenom lau-
iems smagių, o Keturiems Vėjams pragaištingų
rškūnų.

Na, bet kas gi atsitiko.

Reikia pripažinti, kad kaltin'ojas truputį apvylė
rūtuosius K. Vėjų neigėjus.

Prokuroras Blazas jaunas vyras, matyt vartęs dau-
negu lietuviškas meno kantičkas ir girdėjęs dau-
negu mūsų meno zakristijonų nuomones, ne visus

Vėjai: *Iš jų vežimo arkliai jau iškinkyti. Stebimės, kad ekspertas jaučiasi vaižuotas.*

Tumas — 8. Ar naujajam menui išaugti gana folkloro primityvu?

Pápay József

debreceni órásmester

a XIX. sz. első felében.

Sör Vezető 248 l.

Pápaj József

debreceni örös

lásd

Munszdebrkiáll

19. l. (10. 7.)

PÁPAI József órás

az ispotályi templom óráját készitette 1815-ben

(a cikk szerzője szerint eddig Ferenc néven emlitetteék tévesen)

TAKÁCS József: Hogyan kapott toronyórát a debrecenei Szt.Anna-templom? = A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1989-1990 (1992) 229.

llán, kék alapon virágos medaillonnal. Dallwitz, 1850 k.
tz, Porzellan, auf blauem Fond Blumenmedaillon. Dall-

llán, kék alapon virágos medaillon. Dallwitz, 1850. —
Porzellan, auf blauem Fond Blumenmedaillon. Dallwitz,

llán, kék alap, domboru, aranyozott kartusokkal. Cseh,
ıtz, Porzellan, auf blauem Fond reliefierte Goldkartuschen.

testén szines virágok és két levélidomu füllel. Schlagen-
orzellan, auf der gerippten Leibung Blumendekor farbig
l, um 1850.

TÓ, porcellán, oldalán szinesen virág és madár. Cseh,
, Porzellan, auf der Wandung farbig Blumen und Vögel.

án, felső szegélye hullámos, virágokkal és madarakkal,
, XIX. sz. — Flötenvase, Porzellan, mit plastischem

Untertasse. Paris, um 1830.

668. SZOBRÁSZAT, fehér porcelláncsop
zellangruppe. Modell Grassi. Wien,

669. SZERELMES PÁR, szines porcell
Bécs, 1760 k. — Rundgruppe, farl
um 1760.

670. ROKOKO GAVALLÉR ÉS HÖL
in Rokokogewand und Dame, zwe

671. NAGY JARDINIÈRE talapzattal
szel. Herend, 1873. — Grosse Jardi
mit farbigem Blumendekor. Herer

672. HÁROM KIS PORCELLÁNSZOF
misch, um 1850.

673. HÁROM KIS PORCELLÁNSZOF
misch, um 1850.

674. HÁROM KIS PORCELLÁNSZOF
misch, um 1840.

675. GALAMBALAKU EDÉNY, szin
Porzellan. Wien, 1847.

Papai Klára

Képzőm. áll. isk. Kiáll.
1937.

1 alakrajz

Tanár Varga N. Lajos

Pápai Klára I. é.

alt. tanf.

Ferk. pzomfoisk. vk

1935 – 36. 69. l

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

1935 25 gyűr

Érk. 1925 év máj. hó 13 n.

IDEGENFORGALMI NAGYGYŰLÉS

1925. MÁJUS 19-ÉN, KEDDEN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

A

SZÉKESFŐVÁROS TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGÁNAK

KÖZGYŰLÉSI TERMÉBEN

(BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 62–64. SZ., ÚJ VÁROSHÁZA, II. EMELET)

TÁRGYSOROZAT:

1. Az ország és a főváros alkalmassá tétele az idegenforgalomra.
2. Közlekedési ügyek.
3. Propaganda.

Pápay László

városi építésmérnök

szül. 1897. Szolnok

Lásd

Schef Jász

adattár 245. l.

MOB kr. 370 b.

Pápai Lívia

NOT ösztöndíj 1987-88

Magyar Nemzet 1987. VI. 13.

Pápai Lívia, Textilművész

L: Péceli Zsuzsa

Rózsa Gyula: Két ország biennáléje

Népszabadság, 1980. szept. 17.

7.

Pápai Lívia ipm

gobelinje

emlékére

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/21

Pápai Lívia, textlíkerező

L: Terencsy Noémi

Vadas József

12.

Élet és Irodalom, Bn. 1985. nov. 22 XXIX/47.

PÁPAI LIVIA

Szövött kárpit,1989

Ars Decorativa, 11. 1991 183.p. és ill.

levonások: jöv. adó .....
községf. h. .....
.....
Kifizetendő összeg: .....
azaz .....

Fenti összeget a mai napon hiánytalanul felvettem.

Fenti összeget kérem alábbi címemre kiutalni: ....

.....

Budapest, 197 ..... hó ..... n

PAPAI Lívia

Ágh István: Egy kiállítás emléke : Ferenczy Béni és Ferenczy Noémi tiszteletére.
= Magyar Fórum, III.évf. 12.sz. 1991 10.p.

Bp., Vigadó Galéria

PAPAI Livia

Textilkörkép 2000

Magyar Nemzet 37 magazin 2000. július 8., szombat

PÁPAI Lívia textil ép.

11. 16. + 14. pill

Új Művészet 1992

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja

PÁPAI Lívia

textiltervező
kiállításának megnyitására
a Pécsi Kisgalériába
(Szt. István tér 4.)
1993. augusztus 27-én, pénteken
délután 5 órára.
Megnyitja: LANTOS Ferenc
festőművész
Közreműködik:
PÁPAI Veronika – hegedű
SZABÓ Dániel – zongora
A kiállítás megtekinthető
szeptember 19-ig, naponta 12–18
óráig, szombaton 10–18 óráig.
Kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf.: 162 • Tel./fax: (72)315-623

Loska Lajos
művészettörténész
Budapest
Felsőzöldmáli u. 61–65.
1025

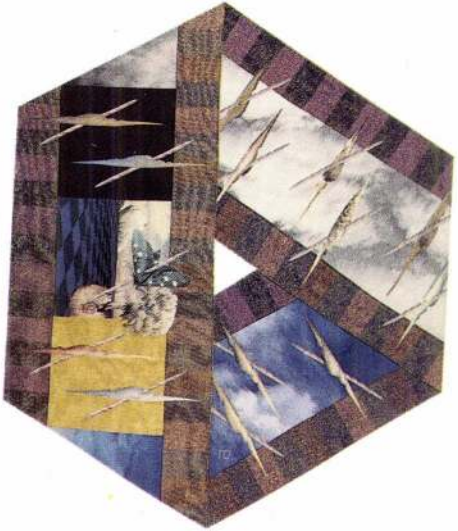

Pápai Lívia

Új Mív. 2001. 03. p. 5.

Papai Lívia

Pápai Lívia

A. MAGY. IP. MŰV. AZ EZRED FORDUCÓN

Sh.l.

PÁPAI LÍVIA

A MAGY. ÍR. MŰV AZ ERREDFORDULÓN
2003

54.o.

Pápai Miháj

ötvös inas

1596-ba Kolozsvár Szakál

Benedekhez Szegödik inasul.

Jakab Elek. Kolozsvár

története Bp. 1888. II K.

314 l.

Pápay

M.D.K.

Papai Mihály
vállalkozó

A Kálvária templomot javította ki.

Bachó Károly: A gyönggyösi templomok története. 143 l.
A Kálvária templom története.

PAPAI MIKLÓS

Új Művészet
2004. März
XV. évf. 3.

29. old.

Pápai Pál

könyvmásoló, szerzetes

A Kulcsár codex (1539-ből) leírója. Ugyanott rideg betűk. dinszítés mincs.

N. Muz. Könyvtára.

K 32 l

Pápai Pál arcképe
a Kulcsár-Codex
másolója
a kodex táblaján belül Szent
Domonkosnak szép rajzolt
képe van.

Horváth Sándor dr.:
A Szent Domonkos-rend
multjából és jelenéből.
Bpp. 1916. 233, 235. l.

Pápai Pál fráter

salvatorianus ferences
1539-ben másolta
a Kulcsár-kódexet
Hol van?

lásd
Pintér Jenő
Magy. irod. tört.
I. k.

irod.
Horváth Jenő
A magyar irodalmi
műveltség kezdetei
Szent Istvántól Mo-
hácsig. A Magyar kemle
Könyvei. IV. Bp. 1944

139. l.

Pápai 1533-35. a zalamegyei Taládon házfőnök
1535-37-ben Ozorán ör. Mighanomazy Ozorai begynek ré-
szére másolta a Kulcsár-kódexet

~~Temesvári népkönyvtárak X. 70, 71~~

Pápai Páriz Ferenc

az első magyar heraldikus és az első magyar címertan írója

lásd

Dézsi Lajos: Pápai Páriz Ferenc. Bp. 1899. 283, 284. l.

lásd Bárczai = A magyar heraldika kézikönyve. Bp. 1898 495, 498 l.

lásd

Turul 1883. évf. 105–111. l. Az első magyar címertan.

lásd Szinnyei: Magyar Irók

Pápai Páriz Ferenc

Pax corporis c. orvosi könyve a szombathelyi Smidt Muzeum tulajdonában.

V. J. - A Smidt Muzeum; Múgyüjtő, 1972. 1. sz. 41. l.

Pápai Sándor

építész.

Szül. Gyöngyös 1871.
6. kl. oklevelet nyert 1895.

Műegyetem V. l.

10608.

alra fekszik az angyaloktól fél-
k jótékonyságát a siremlék oldalán
tanusitják. Felirata:

I GRATIA
IAE DVX
ES TIRO
E CONIVGI
ERI CURA
II MENSIS
ALVTIS

Unterberger.

225-902
902-70.

Pápai Sándor

építész mérnök az Erd. Rk. Status szolgálatában. Terveste az alábbi fögimnázium épületét, s az építésnek szüveretője volt 1905-6-ban.

Értesítője, Az Erdélyi Római Katholikus Status Kézdivásárhelyi fögimnáziumának — az 1906-7. tanévről Kézdivásárhely, 1907.

19, 20, 25. l. 62, 63. l.

64. l. Keppel

Pápai Sándor

épitész

1904. Kolozsvár.

Pápai Sándor, épitész M.D.K.

tervei szerint épitendő csikszeredai r.k. fögimnázium-ra kiirtára versenytárgyalást 1.080.000 K. költség-előirányzattal.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

aug. 12. sz. 11. old.

MDK

Pápai Sándor kolozsvári épitész

Csikszeredai főgimnázium fenti tervei szerint épült

Vállalk. Közl. 1908. aug. 12. 7. l.

M.D.K.

Pápai Sándor, építész

tervei szerint az erdélyi r.k. státus Kérdivásárhelyen uj főgimnáziumot épittet.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

aug. 23. sz. 5. old.

Pápai Sándor, kolorsvári építész

M.D.K.

nyert megbízást az erdélyi r.k. statustól, hogy a Csiksomlyón és Székelyudvarhelyen felépítendő egy-egy új kath. gimnázium megtervezze.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

jan. 29. sz. 9. old.

MDK

Pápai Sándor műszaki tanácsos

A székelyudvarhelyi főgimn.épülete Pápai Sandor tervei szerint épült.

Vállalkozók Közlönye, Bp. 1909.jan. 6. 8.l.

MDK

Pápai Sándor, népművész

Szerepel a nagykanizsai kiállításon.

—: Göcsej népi faragóművészete

13

Bp. 1968, márc.

Népszabadság,

2. [Vidéki]

M.D.K.

Pápai Sándor, kolozsvári építész

tervei szerint kiírtak a versenytárgyalást az Erdélyi római katolikus Status, Kolozsvárt építendő új templomára és paplakára.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.

máj. 1. sz. 6. old.

Pápay Sándor, kolozsvári épitez

M.D.K.

nyert megbizást a brassói róm. kath. főgimnázium mellett felépitendő internátus megtervezésére

Vállalkozók Lapja, Bp. 1914. XXXV. évf.

ápr. 29. sz. 12. old.

M.D.K.

Pápay Sándor, kolorsvári építés

tervei szerint alakítják át és bővítik ki a sepsi-szentgyörgyi r. k. templomot.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII évf.

szept. 11. sz. 6. old.

Pápai Sándor, Jafurugó

Tárlatom szerepel.

↓

— : Gösseji Múzeum 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jan. 23.

Pápai Somogyi Pál

Rajza Repr.

— " — — " —

Látóhatár, 1969. VII – VIII. 707, 768

Pápai Somogyi Pál

Ro-Iza Repr.

-"- -"-

Láthatár, 1969. IX-X. 776; 911.

Pápai Somogyi Pál

rajz

Látóhatár 197o/11-12 969.old.

Pápai Somogyi Pál

rajz

Látóhatár 1971/7-8 634.old.

Pápai Somogyi Pál

rajz

Látóhatár 1970/9-10 796.old.

Pápai Somogyi Pál

rajz

Látóhatár 1970/7-8 626,658 old.

Pápai Samogyi Pál

rajza 258 old

" 291 "

Látóhatár 1970/3-4

Pápai Somogyi Pál

rajza

Látóhatár 1971/3-4 325 old.

Rajzai Szinyei Pál

rajza

Látóhatár 1971/3-4 349 old.

Pápai Samo-gyi Pál

rapsa

Látóhatár 1971/1-2 171 old.

Pápai Somogyi Pál

rajz

Látóhatár 1970/5-6 532,564.old.

Paparó Ilolya

repr. Változás
cintográfia, akv. 21,3×21,3

11 egyi művész szabad táblata
Heves Megyei Műv. Közp. Gal.
1995 aug 23 – szept 13

Pápay Ferenc

ötvös

1782-ben felszabadul

irod.

Horvmagyötv Bécsben

7. l.

M.D.K.

Pápay Ferenc, órásmester

Készíti el az 1811-es nagy tűzvész alkalmával leégett debreceni ispotály-templom új toronyóráját 1815-ben, mely munkájáért 1800 vft-ot kapott.

Herpay Gábor: A debreceni református ispotály története. 1529-1929. Debrecen 1929. 107. old.

M.D.K.

Pápay Mihály, (szolnoki) építő mester

nyert megbírást a jászberényi ferencrendi kolostortemplom kelyre állitásának ács-, kőműves és ezstalosmunkáira

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894, XV. évf.

jun. 5. az. 2. old.

Pápay Viktor

Thieme Becker

XXVI. 217. l.

Lyka

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Pápay Viktor

festő

lásd

Dornyay Vesprém

21. l.

Mellékelve 1 db. vekk 4

Pápay Viktor

festő

archejei a veszprémi

vármegyeház disz-

termében.

Dor Bakony

44. l.

Pápay Viktor

festő és rajztanár
szül. Veszprém 1852
† u. o. 1927 márc. 1.

Életrajz
lásd

Szikl Veszpr
325. l – 326. l

MOB Kot. 3035.

HDK

Pápai Zsigmondné

— Hulladékanyagból készít szép szőnyeget. (Képfelirat, fényképp repr.; más adat nincs.)

(Bajor Nagy Ernő: Egy óra Hartán.)

Nők Lapja, Bp. 1954. január 7. [4-5. l.]

MDK

Pápay Viktor rajztanár

Folvinczi Takács Zoltán: Hollósy Simonról.
SzM Évk. I. köt. 1918. 151-177. l.

Pápai Viktor festö/Veszprém/

Képzömüvészeti Szemle. 1879. 9. sz. 114. l
1880. 1. sz. 15. l.

Pápai Viktor festőm. MDK

Hirek mütermekből. Képzőmüv. Szemle. 1880. II.évf. 15-16.l.

Pápay Viktor. (vengrez.)

F. Ny. 19. 2.

Vengrész tanár, 70-es években lefestette a Szentírmány-család tagjait, s egy oltárkép Rávanorosnyet szánova. (Ly. III. 111. o.)

F.é.1965.

E világ ur'nk
Mert az utazás

+

Egy
Mi legyen az o
Gyere be szógá
Parancsolom sz
Ki zörget ajtó
/kopogtatá
Ki vagy, honna
. . . .

MDK

Pápai Viktor festő, Veszprém

Képzőművészeti Szemle, 1879.9.sz. 114 l.

Pápai Viktor veszprémi festő MDK

Hirek a mütermekből. Képzőmüv. Szle 1879. szept. 9.

114 l.

időnek friss termelését.

nk beszámolni a múzeum gyüjte-
tervünk, hogy később, ha a viszo-
tes kiadványt is bocsátunk közre,
el jobban lépést tartó értesitőben
etéről.

l közreadunk, körülbelül kifejezi
agyarázattól. Kiállitásának egyes
amelyek között készült.

PETROVICS ELEK,
Magy. Szépművészeti Múzeum igazgatója,
szerkesztő.

Pápay Viktor

vajzdanár

l.

Szépm. Meir. Évk.

I. 157. l.

Pápay Viktor

1871/72 - 1873/74

Ferképzomfoiskévk

121. l.

PAPAY *Viktor*, festő. * Veszprém 1859. † u. o. 1927 márc. 1. Rajztanár volt Veszprémben. 1879. festette Man József főispán arcképét Máramaros vármegye, 1881. dr. Kovács Zsigmond, Ranolder János és gróf Zichy Domokos püspökök képmásait a veszprémi püspöki palota részére. F. műve a máramarosszigeti rk. templom Szentháromságot ábrázoló oltárképe.

É. G. II 2081

Reiner, Georg VIII. 219

Über die Topographie der
Zusammenhänge ist schon viel geschrieben wo
Hand bereitwilliger Forscher und Schriftste
Tatsachen versteift. Die Kritik befindet sic
da auch die archivalischen Daten schon de
so spärlich flossen, dass wir von dieser Se
gen kaum erhoffen können. Diese Lücke kann n
zu ihrer Ergänzung dienender Spatenarbeit
zu letzt vor zwei Jahren mit erfreulichem
für die ersten Jahrhunderte unseres Mittel
theoretische Rekonstruktion zur Verfügung.
den Überreste veraten zu stelle, dass sie a
keiten zum Bersten gespannten Vergangenhei
Laune des Zufalls abhängige geringe Zahl n
geringer erscheinende Kunstrang hinweg täu
telalterlichen Kunstgeschichte auf dem Ge

Pápay Viktor

rajzlanár

Veszprém

l.

Lykaközöni

111. l.

Pápakovácsi

PÁPAKOVÁCSI (Veszprém)

R. K. TEMPLOM Szent Anna tiszteletére szentelve. Építtette 1787 – 1792 között Esterházy Károly püspök. Vörösmárvány oltár, keresztelőkút, szószék, remekművű sekrestyeszekrény, az utóbbi a gróf Somogyi-család ajándéka. A templom falában Medgyesi Somogyi gróf és Regéczi Szrezenheim hercegnő címerei.

RMV 5, 367 l.

Pápakovácsi rk.
templom

Ep. 1794

l.

Mihályi falucgylim
37. l

Baldácsi Antal:

Mellig szembe n
dör, bajusza barkó
álló gallerja kilá
Kabátja szétáll. Fe

Véghve
Báró Ba

Könyomat, az

980

Sz. N.
112 – 98

⊥ a koronás szimer felett

Pápanyögéri rk.

templom

1.

Mihályifalucsyhm

32. l.

Pest.

A nyugatról felvett látk
zösön túl,az épülő Lánczhid fe
figyelmünket. Jobbra,a budai pa
vezet két lovat. Felirata
balra: PEST A BUDAI PAH
jobbra: PESTH VOM OFNEH

Kny., alányomással melyr

104-92-5

Pápateszéri rk.

templom

Empire

l.

Mihályifalnegylum

36. l.

π. Ferdinand:

Csaknem térdig, á
szorú övezi, jobb kezében
szágalma van. Rövid
gének kerek gallérja r
dalán kard lóg. Ren
szalagon látjuk. Felira

... Ferdinand

s alól jobbra: „...."

Rézmetszet, mére

9

MDK

Papdi István (díszletfestő)

A szegedi Kendergyár színjátszó-csoportjának díszletfestője.

(Mizser): Egy gyári színjátszócsoport útja.

Tiszatáj, Szeged, 1960. április. 14. l.

MDK

Papdy János, építész

Magánép. ong. Bp. Vállalk. Közl. 1907, márc.2o. 4.l.

MDK

Pape Ágoston Henrik

nyomdász

1780 ban lett nyomdász Eperjesen. Neve 1793 ig fordul elő eperjesi nyomtatványokon.

Firlinger Károly: Hazánk könyvnyomdái

Grafikai Szemle 1893 évf. 17. 6 l.

P. apfalva (Bereg m.)

Gör. kath. templom

l.

Lelkészek

144, 145. l.

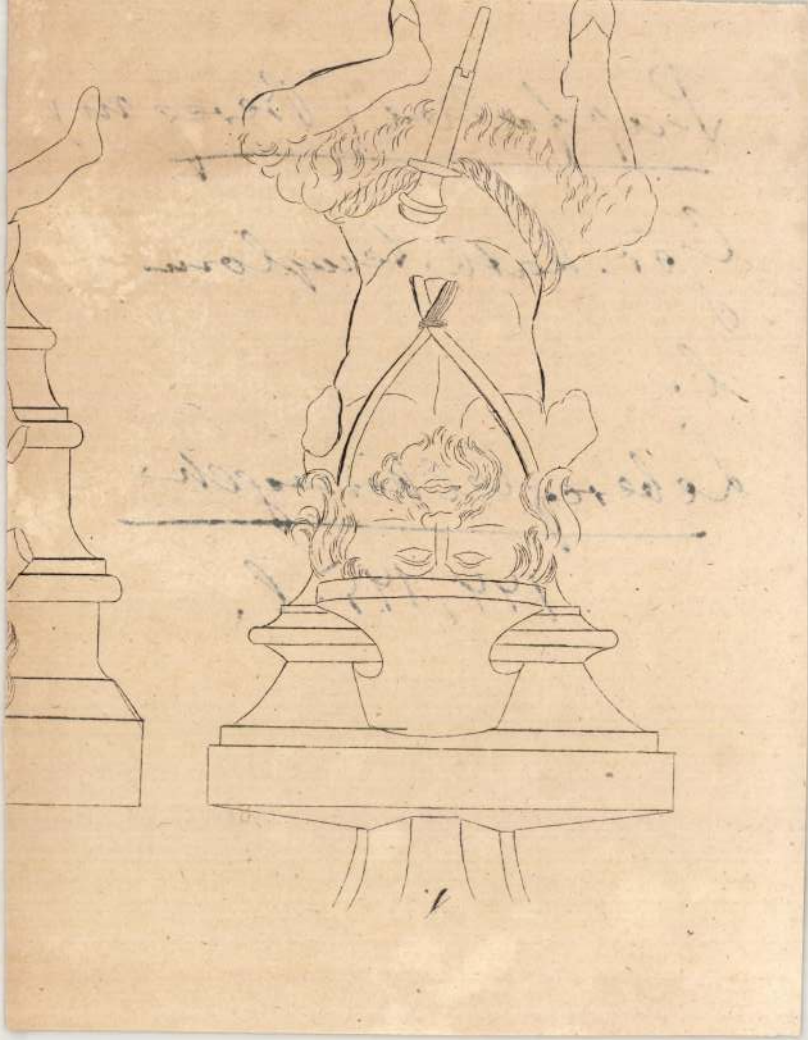

Papi

MDK

Szerepelt a három megye: Szolnok, Bács-Kiskun, Hajdu-Bihar, - tárlaton.

Koczogh Ákos: Tavaszi Tárlat /1964/.

Szolnok Megyei Néplap. 1964. ápr. 26.

Papi Ágnes

A kisújszállási képzőművészeti szakkörnek 10 éve tagja, a középiskolát már elvégezte, jelenleg tisztviselő.

Egri Mária: A kisújszállási képzőművészeti szakkör életéről.
Szolnok megyei Néplap, 1969. febr. 13.

PÁPESCH Mátyás rajztanár

a mai rendházbejárat és kápolna vakkapuja
az ő rajza alapján készült s Schobloch Károly
tatai kőfaragó készitette, 1841

+ a lépcsőházban urna és félurna

HEGYI Ferenc: Uj adatok a tatai piarista kollégium XVIII. századi történetéhez. = Piaristák Magyarországon 1642-1992. Bp.,1992 109-110.p.

112.

Papi Ferenc

kisujszállási szobrász

szerepelt a tárlaton

édesapjának szoborportréjával.

Bubor Gyula: Nyári Tárlat Nyitás Szolnokon.
Szolnokmegyei Néplap. 1962. jul. 10.

Papi Gyula

Magyarországról és külföldről egyaránt 15–15 művész érkezett a hajdúsági művésztelepre, – a művész is.

Székelyhidi Ágoston: Mosaik a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepről.

Hajdúbihari Napló, 1974. aug. 4.

Papi Csiszár János

Kassa 1641-
céhmester

l. Arch. Ért
1900. 172. l.

T. 2980.

az Abbildung der grossen Mosquee
anus II in der alten Residenz Stadt
et hat (Mosquee.... en Asie-mineure)

squée so zu
en.

ongrie) szemlélhető. Felirata
el.

cm.

194-91-20.

Papp József
Kőfaragó.

M.D.K.

„Torzója" a tárlaton szerepelt

Horváth Imre: A Szolnok megyei kiállítás
Művészet, 1964. szeptember – 46 kép.

PAPI LAJOS, szobrász

A IV.sóstói nemzetközi művésztelepre 1973 őszén várták vajon megérkeznek-e a csehszlovakiai Nagy Janos és Papi Lajos szobrászművészek 40.old

DIENES ISTVÁNNÉ: A IV.sóstói nemzetközi művésztelep krónikaja 39.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1973. VIII. 4.sz.

Papi Lajos
nohrán

Üvegkristályra komponált
ólom pinginyivel szerepel.

Egri Mária: A Közép-magyarországi
Művészet, 1969. november – 44 lap.

Papp Lajos

Kiállítása nyílt Hajdúböszörmény-
ményben.

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1970. okt. 21.

Papi Lajos
nobrán

A fehér márvány Stab és a
Pingvinek c. kompoziciója
szerepel a tárlaton.

Oehmacher Anna: Közép magyarországi . . .
Művészet, 1969. november – 43 lap.

Papi Lajos

Kiállításra Rémul Debrecenben

Hajdú Bihari Napló, Debrecen
1970. márc. 14.

Papi Lajos szobrász

Kisújszálhásom él.
Kiállítása nyílik a józsefvárosi
művelődési házban októberben

Szolnok megyei Néplap 1969 IX. 19

MDK

Papi Lajos

Müveinek dijazásáról

Hajdubiharmegyei Népujság 1968 aug.2.

SZETVÉDELMI HIVATAL
EGYETEM TÉR 5.
N: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Papi Lajos
szobrász

M.D.K.

„Férfi portré" – ja val szerepel a
„tárlaton".

Ecsery Elemér: Gondolatok a szobrok Teli Tárlat
után.

Jászkunság, 1961. március – 16 lap

Papi Lajos

kisujszállási szobrász

Szerepelt a szolnoki nyári tárlaton.

vörösmárvány fej

Oelmacher Anna: Nyári tárlat
Szolnok Megyei Hőplap. 1962. jul.29.

Papi Lajos, nobrán

M.D.K.

„Egy vizmosta hőveket idé-
ző" Csikófejet állított ki az I.
Debreceni Orsz. Nyári Tárla-
ton.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII.évf. 10.sz. 79-82.old

Papi Lajos /Kisujszállás/

Férfiportré, gipsz

Szolnok m-i képzőművészek téli tárlata. Damjanich Múz. 1960. dec.

Papi Lajos zobrazy
Szolnok Megei Néplap 1956 máj. 25.
3 oldal.-

MDK.

Papi Lajos

Kiállitási kritika

Jászkunság 1966 ápr. lap 36.

Papi Lajos

Kitüntetést kapott a Hajdúböszörmenyi Városi Tanácstól az alábbi tárlatom

N.N. Derasta kapnit a Hajdúsági tüvészteleyi

Hajdú Bihari Napló 1969 VIII. 5

M.D.K.

Papi Lajos, szobrász

enyhén megmunkált kötőrubszerű szobrait emeliti a lap az 1965 évi Szolnoki Téli Tárlat beszámolójában.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1966. XII évf. 1. mai. sz.

36. old.

Papi Lajos

Szerepel a Hajdú-Bihar megyei képzőművészek őszi tárlatán.

H-B. megyei Népújság 1966. nov. 22.

Papi Lajos

Szerepelt a Hajdú-Bihar megyei rép-
zőművészeti őszi tárlaton.

Alföld 1967. jan.

MDK

Papi Lajos, Kisujszállás

Portré, gipsz

Szolnok m.i képző, népműv. tav. tárlata
1960. máj. Damjanich Muz.

MDK

Papi Lajos, Kisujszállás

Lófej, kő

Női fej, kő

Téli Tárlat, Szolnok, 1967. dec.
Damjanich Muz.

Papi Lajos
nohász

Munkásságáért külön jutalomba
részesült

Bodrár Éva: Hajdúnági művésztelep 1970.
Művészet, 1971.január - 27.lap

Papi Lajos
szobrán

A kiállításon bemutatta a
„Merengő" és a „Forradalmáv"
c. bazalt szobrát és Nagy János szobrán
portréját

Bodnár Éva: Hajdusági művésztelep 1970.
Művészet, 1971. január - 27. lap

Papi Lajos

Andezit férfi postrégo- (emli)

· Szerepel az alábbi társlatban

Szalmakon

Ridep Gábor: Takórás a téli társlat anyagában

Szalmak Megyei Néplap 1971 I. 6

Papp Lajos

gyűjteményes vállalása volt
a Józsefvárosi Művelődési Klubban.

Magyar Nemzet 1969 október 30.
4. old

MDK

Papi Lajos, szobrán

Művei erőteljesek. Az a szobrán, aki látja a köben a szobrot.

Magyari Vilmos: A hajdusági művéntelep és táclata 56-58.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. okt. XXI/10.

MDK

Papi Lajos, Szobrán

Szobor (Jej)

: Repr

— : forradalmár

borító 3.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. okt. XXI/10.

PAPI LAJOS

Kisujszállási szobrászművész.

Két kútfeje szerepel az alábbi táblaton.

a Damjanich János Múzeumban.

-egri-: Téli Tárlat, 1970.

Szolnok
~~Somogy~~ Megyei Néplap, 1971. jan. 4.

Papi Lajos

Említve

Ridey Gábor: Különösebb irgalom nélkül

Szolnok megyei Néplap, Szolnok 1970. júl. 10.

5. l.

PAPI LAJOS

Szobrászművész. A kisújszállási József Attila városi művelődési házban megnyitja Palicz József festő kiállítását.

Szolnok Megyei Néplap. 1970. okt. 1.

PAPI LAJOS

Szobrász. Szerepel a Szolnok Megyei Téli Tárlaton.

Ambrus Tibor: Láttuk, hallottuk.

Petőfi Rádió, 1971. jan. 1.

Papi Lajos

Emlitve

Benedek Miklós: Tokaji művésztelep
1970. július
Északnagyarország, Miskolc 1970. júl. 12.
4. l.

Papp Lajos

Rövid méltatás.

Tenkés Tibor Tokajban
Építőmunkásotthon Miskolc 1970 júl. 15.

Papp Lajos

Emlékre

Jubileumi találat Petőfi Népe
Kecskemét 1970. máj. 10.

Papi Lajos

A Lajdubószörményi Hajdusági Művésztelep tagja

Székelyfidi Ágoston: Motivumok a Hajdusági Művésztelepről

Alföld 1969 10 sz. 65 old.

Papi Lajos

szobrász első önálló kiállítása a kisinj-
szállási József Attila Művelődési Házban.
(Rövid méltatás)

Papi Lajos szobrai Kisinjszálláson (Rideg Gábor)
kiállításról - kiállítássa.

Magyar Hírlap, 1968 június 26. 9. l.

Papi Lajos

Hol i. mivel (eml.) szerepel a Tavaszi Tárlatos Szolnokon

Ridep Gábor: Tavaszi Tárlat 1969

Szolnok megyei Néplap 1969 V. 22

Papi Lajos

Kubikus c. szobra (kapró)

szerepel a kalnok hegyei
Téli Tárlaton

Szi Kálmán: Zagyvaparti művészek

Képes Ujság 1969 I. 18.

MIK

Papi Lajos
:---------

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1968 juli.31.

Papi Lajos

(Kisujkállás

Fés/iporbé, gipa, 33

Szolnok megyei képz. műv. téli tárlata 1966

kat. ter. Kaposvári Gyula Gyula 1961

8.

MDK.

Papi Lajos

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujsóg 1967 aug.2o.

Papi Lajos

Szerepelt az I debreceni nyári táborban.

Hajdú-Bihar megyei Nk. 1967. aug. 12.

Papi Lajos
szobrász

M.D.K.

Két kisméretű alkotása
képzeli a kiállításon.

Tóth Béla: A debreceni és Hajdú-Bihar megyei ...
Művészet, 1967. április – 39 kep.

MDK

Papi Lajos, Kisujszállás

Ülő nő, gránit

Ágota, márv.

Térdelő, terr.

~~Téli tárlat~~

Szolnokmegyei képzőm. téli tárl. Damjanich J.Muz.

1965.dec.

Papi Lajos, szobrász M.D.K.

Szlávik Lajos ról készitett portréja és „Ülő nő" c. his. de monumentalis hatásu kompozíciója a Borsos és Andrássy Kurta által megindított egyszerűségre törekvő szemléletet mutatja – írja Kádár Zoltán:

A Hajdu-Bihar megyei képzőművészek XXII. őszi tárlata.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 1. sz. 85. old.

MDK.

Papi Lajos

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 dec.4.

Papi Lajos

A Hajdúsági Művésztelep díjazott tőrzstagja

Székelhidi Ágoston: Ötéves a Hajdúsági Művésztelep

Kostász 1969 II. n.

PÁPAI MÁRTA

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1982 SEP 31

ÉLET ÉS IRODALOM

messzi nemzedékek távolából

1021

Pápai Márta rajza

MÉG JOBB LÉTRE

Mint reménybeli hagyatkozó (magyarán: koporsótöltelék) örömteli részvétem mellett vettem tudomásul, hogy eltávozásom esetére új szolgáltatást vezet be — és hirdetett meg — a Bizományi Vállalat. „Bízza meg a Bizományit hagyatéka felszámolásával!" — javallják kalapácsos Vénuszék. Arról is biztosítanak, hogy „címre munkaidő után is kijönnek". Ami szintén természetes, mert addigra gondolom, már nem lesz munkaidőm.

Az új szolgáltatást szerencsés elpatkolásom után tüstént igénybe fogom venni; jól jöhet még az a kis készpénz a sírrablóknak. Mindössze két kiegészítő ötletem van: *1.* Kockázat nélkül kiterjeszthetik vidékre is szolgáltatásukat, a holtak ráérnek kivárni, míg a telefon crossbar, illetve interurbán kapcsol. *2.* Legyen jelmondatuk is vállalkozásuk rokonszenvessé tételére. Például ez: SZENDERÜLJÖN MÉG JOBB LÉTRE A BIZÓVAL!

—laji

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1982 FEB 6

1021

Szélben

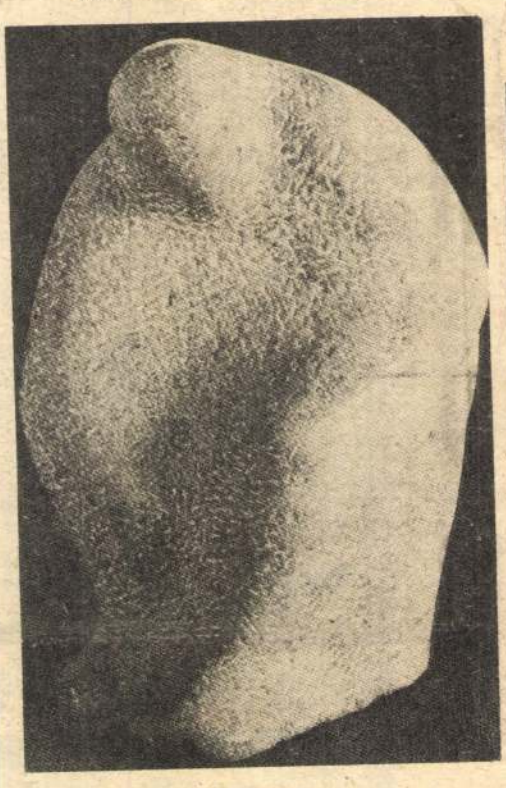

Pihenő

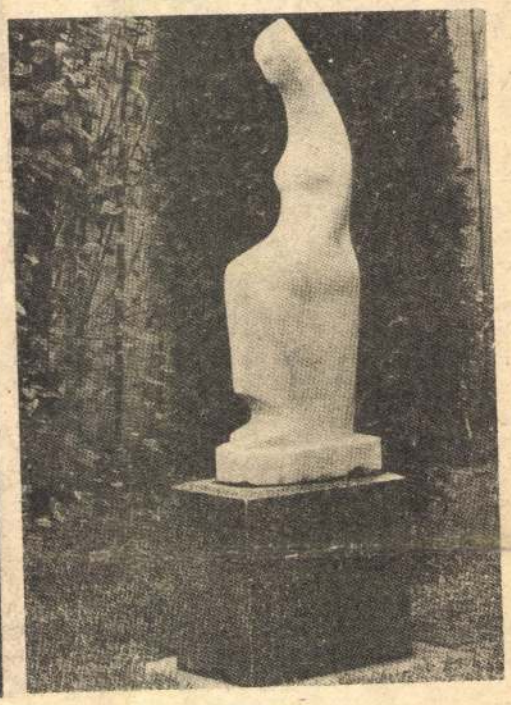

Ülő nő

Irodalmi oldalpárunkat
Papi Lajos szobrászművész alkotásaival illusztráltuk

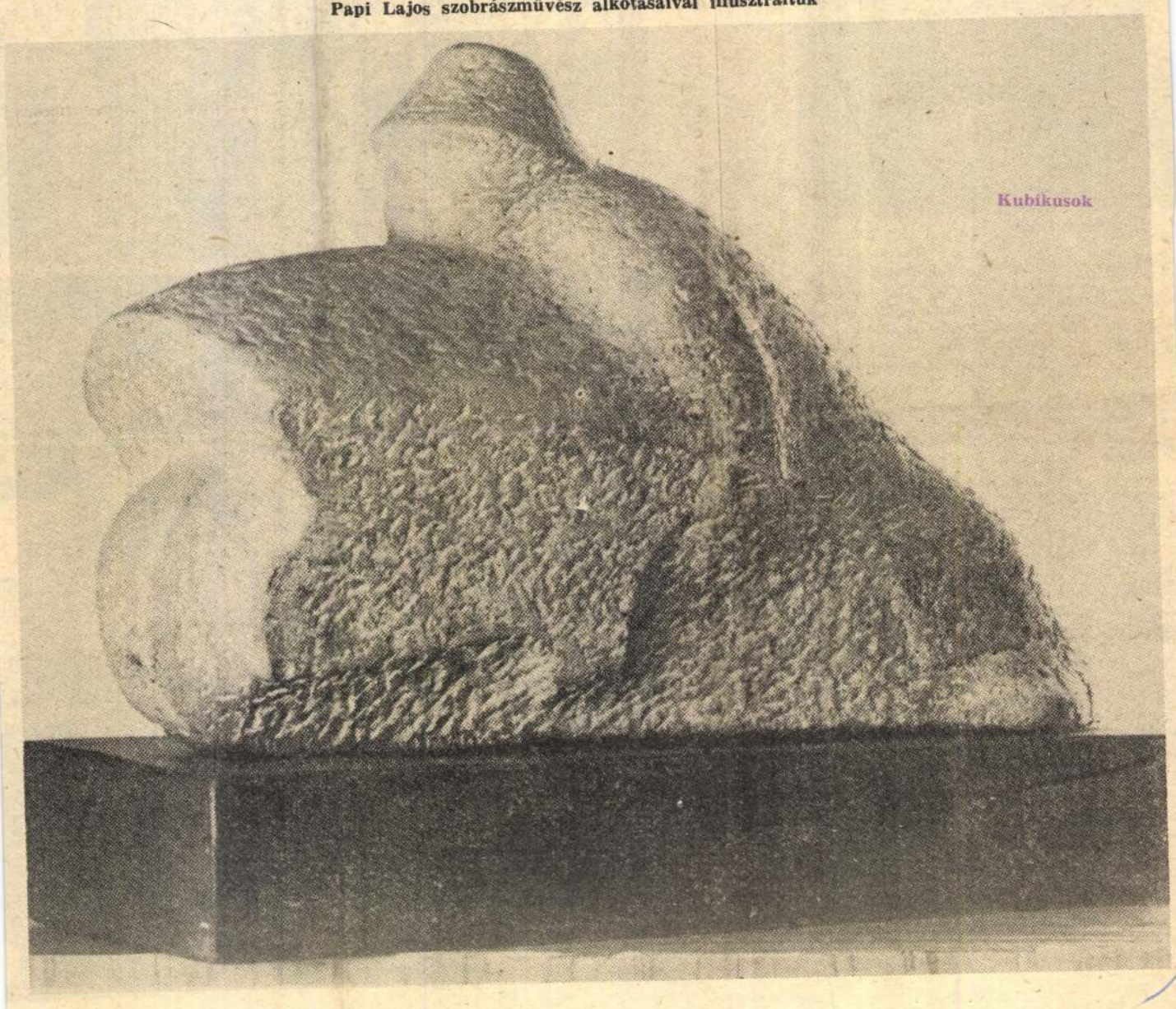

Kubikusok

...ak elő egy ...igligeti ... mu- ...hy ...

nogy egy je... mat kiindul... „Bocsánat, — menteget... ző taxinak ... lapban egy i... bites szúr sz... ban, sajnála... Kardos neve... 5-ös osztályz... Jómagam az... nnáig épp e... nertem. Ak... rt a szóból, ...gja valami... net. Hogyan ...rt"-ből nap... zt hiszem, ... ek ludasak ...kben az el... gy „félre" ... nerel valak... zeknek a h... melykor vissz... jelentése. Hasonló elb... pasztalok az...

Kepics Sándor régóta fotózik. Mun... ábrázol, hanem gondolatokat is sugall, ... plasztikus, az ellentétekre épülő képi ...ekszik kifejezni. A fiatal nyomdász ...ve remélhetőleg a jövőben sem csök... t munkáját mutatjuk be.

...AST együttes nagylemeze

...en ha... ...lt együt... ...e első ön... ...Az EAST ...Szegeden, ...n zenél... ...ssz-rock... ...ével pró... ...nűvészek ... mint ...éla és ...múlt év... ...hozzájuk ...illentyűs, ... énekes. ...lt zenét ...lön örö...

ezt a zenét — folytatja Zareczky Miklós. — Többek között mi magunk is. Nevezték például „patetikus-rock"-nak, „szimfonikus-rock"-nak. Úgy érezzük, ezek az elnevezések kiemelnek bizonyos elemeket, amelyek jellemzőek zenei gondolkodásunkra, mégsem határozzák meg azt a maga egészében. A lényeget valóban összefogó „szakkifejezés" tehát mindeddig nem született. Talán valamelyes tájékoztatást ad mindazoknak, akik még sohasem hallottak

... együttes civilben

...ncertjeik ...ogy ezt ...tik — ...er basz... ...kar ve... ...ételekkel ... remé... Azt ... ha azt ...chnikai... Nyolc ...akuszti... ...lifonikus ...en egy... lehet ...mi or... ...játékok... ...ogramo... ...használ...

...n szűrő... ...naztunk, ...angzását ... teszi — ...etésünk... Egy... lett

... szakki... ...san de... ... stílust.

...róbálták ... hogy ... illessék

bennünket, ha megemlítjük, legnagyobb példaképeinket: a Pink Floyd-ot, a Genesis-t, és a lengyel SBB-t.

— Az említett példaképek hatása milyen formában fedezhető fel programotokban?

— Többen véltek már konkrét hasonlóságokat felfedezni, és meg is kérdezték azok okait. Ha az ember bizonyos fajta zenét szeret, és főleg rendszeresen hallgatja, természetszerűleg kialakul benne egyfajta gondolati azonosulás. Ez azonban nem másolást, vagy konkrét elemek átvételét jelenti hanem rokonságot a zenei gondolkodásmódban. Hiszszük, hogy sikerült kialakítanunk a magunk világát, amely csak az East-re jellemző, és ezt a világot a jövőben is saját törvényei szerint szeretnénk továbbfejleszteni.

A zenekar tagjai: Király István — dob, Móczán Péter — basszusgitár, Pálvölgyi Géza — billentyűs hangszerek, Varga János — gitár, Zareczky Miklós — ének.

(szikszai)

Szicíliába uta...

Az öltözők zsúfolásig telve. Igyekvő kezek rendezik le az arcon a vékony festéket. A folyosón szinte tapintható a feszültség, az izgalom. Még egy utolsó igazítás a szoknya ráncán, a tükör előtt. A bordó függöny méltóságteljesen felemelkedik. A reflektorok, a közönség kíváncsiskodása tovább fokozza a belső „drukkot". A zene azonban segít. A színpad megelevenedik, az első pár ütem után láncszemként fűződnek a lépések. A tánc végén az ütemes taps végképp feloldja a hangulatot.

A Szövetkezetek Jászsági Népi Együttese jubileumi műsorral ünnepelte tizedik születésnapját. Hétfőn este Szolnokon, a Szigligeti Színházban előadásuk megérdemelt szép sikert aratott,

min... az ... El... közö... mén... kén... kom... sike... győz... Bud... télk... szer... mon... gek ... szer... keze... a S... gen ... válo... eml... az ... men... arar... és ... egyi... már...

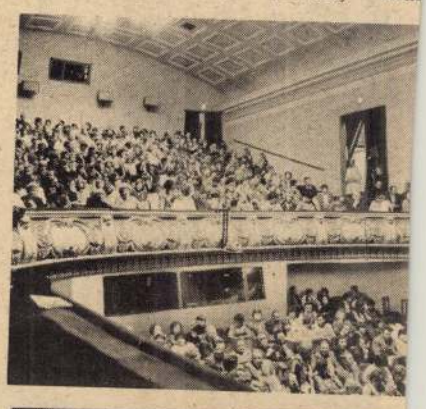

1021

1982.V.13.Televizió 19.3o
TV Hiradó

- A második müsor nézői már értesülhettek róla, hogy mintegy másfél órával ezelőtt Miskolcon megnyilt a már hagyományos Filmfesztivál, amelynek programjában azidén televiziós riport, hiradó és dokumentum filmek szérepelnek. A megnyitót követően megkezdődtek a vetitések. A program most is tart, és közvetitő kocsink kamerája előtt ott várakozik Lódy György miskolci tudósitónk. Át is adom neki a szót és a képet.

- Jó estét kivánok a miskolci Rónai Sándor Müvelődési központból. A Fesztiválon már valóban az első versenyfilmet is levetitették és most csak azért tartanak szünetet, hogy tájékoztathassam önöket a mai, és az elkövetkezendő 6 nap érdekesebb programjairól. A Fesztivál Klub ot, amely minden bizonnyal a vetitések szünetében a szórakozáson kivül alkotó viták szinhelye is lesz, már délelőtt birtokba vették az első vendégek. Délután 3 órakor megnyitották Papi Lajos szobrászmüvész alkotásait bemutató, valamint a magyar televiziózás elmult negyedszázadát felidéző kiállitást. A fotók a televizió hőskorától napjainkig egy-egy adás, vagy müsorkészités érdekes pillanatait eleveniti fel. A 15 tagu ujságirókból és müvészekből álló zsüri Lakatos Ernőnek a Magyar Távirati Iroda vezérigazgatójának vezetésével már 2 órakor megkezdte munkáját. 6 kategóriában, 61 versenyfilm vizsgázik előttük. A filmeket egyébként a szinházteremben ülők monitorokon láthatják. A külön adó segitségével pedig a 7-es csatornán minden

Papi Lajos

miskolci lakásban, illetve a város 20 km-es körzetében figyelemmel kisérhető a Fesztivál programja. De nem maradnak esemény nélkül Borsod megye nagyobb települései sem, mert 23 alkalommal rendeznek közönség találkozót. Mi Hiradósok például holnap este Sárospatakra látogatunk. A Fesztivál ideje alatt egyébként délelőttönként szakmai ankétok lesznek, egyebek közt a televiziózás jövőjéről, a riport és dokumentum filmek etikájáról, napjaink gazdaság és külpolitikájáról. A rendezők a hagyományoknak megfelelően gondoltak a gyermekekre is. Számukra szombaton és vasárnap kulturális programot rendeznek az Avasdéri lakótelepen és a Sportcsarnok előtti téren. A Fesztivál eseményeire ezuttal is invitálom nézőinket. És most visszaadom a szót a budapesti 3-as studiónak.

- Köszönjük szépen Gyuri a tudósitást. A Fesztivál résztvevőinek jó munkát kivánunk, annál is inkább, mert mint hallottuk, ezek az összejövetelek mindig jó alkalmat adnak arra is, hogy a televiziós alkotók találkozzanak, eszmét cseréljenek egymással, no meg természetesen a közönséggel.

Miről beszélhet egy fa?

A munkaterápia nem éppen új gyógyítási módszer. A közhellyé szürkített felismerés (ti., hogy a munka nemesít) következményeként terjedt el. Minthogy több tényező között leginkább a munka tette az embert emberré, a munkaterápia első alkalmazói úgy vélték: a munka, az alkotó tevékenység ép, egész emberré teheti a torz, a megbomlott elmével születetteket, illetőleg azokat, akiknek már életükben érte elméjüket a károsodás.

Az ember, ha tevékenykedés során gyógyul meg, valójában természetes úton gyógyul meg. Amit nem lehet elérni a gyógyszerekkel, azt a türelmes foglalkoztatás elősegítheti.

Mint *dr. Balajthy Béla*, a berettyóújfalui Dr. Zöld Sándor Kórház és Rendelőintézet elmeosztályának vezető főorvosa is elmondja: védett munkahelyekre lenne szükség. Olyan körülményeket kellene teremteni, amelyek nem emlékeztetnek a kórházra, de nem is otthon lenne még. Egy átmeneti hely, „éjjeli szanatórium", amely a betegeknek az életbe s a munkába való visszatérését tenné könnyebbé. Most — ilyen lehetőségek hiányában — a gyógyítási folyamatnak csak a felét lehet megjárni.

Az újpesti kórház elmeosztályához tartozó udvaron nagyon sok műhely van, hallik a munka zaja, mintha termelőüzembe lépne az ember. Hirtelen vissza is hőkölök, azt gondolva, hogy nem jó helyen járok. Mikor aztán látom a fehér köpenyes nővéreket (s még egyszer a feliratot), megnyugszom: az elmeosztályhoz közeledem, csak a munkaterápia objektumait látom sorban az udvaron. Aztán a főorvossal benyitunk minden műhelybe. Nézem az embereket, az arcokat, a mozdulatokat, s alig észlelek valami rendelleneset. Eszembe villannak Dürrenmatt A fizikusok című drámájának alakjai, akikről kiderül, hogy nem is betegek. Legalábbis a szó diagnosztikai értelmében nem. Csak a legegyszerűbb munkafázisokat végzők körében észlelek bántó, merevedett gépiességet, nem gondolkodó fásultságot. Ők még a gyógyulás kezdetén állnak, de szerencsére a javulás — ha viszonylagosan is — gyors.

Folyik a munka, nyomóminták az asztalon, égetik a deszkába a vonalakat, némelyek fonnak, falimozaikok előtt teszneknek. Csattog az olló, apróra vágják a párnába kerülő szivacsot, fűrész hangja zümmög az asztalosműhelyből. Ha a betegek készítette tárgyak között nézelődöm, látom, hogy itt nemcsak munkával próbálnak gyógyítani, hanem — talán nem nagy szó — művészettel is. S nemcsak népművészettel. Bár azok között a tárgyak között, amiknek közük lehet a művészi jelzőhöz, a népművészeti jellegű a túlnyomó rész.

Az asszonyok hímezik a terítőket, a férfiak faragnak, itt vízfestékkel dolgozik valaki, másutt grafittal. Az elkészült művek beszédes „látleletek", őszintén, önfeledt kitárulkozással mutatják alkotóik vízióit, számolnak be fenyegetettségérzésről. Kiderülnek azok a katartikus élmények, amelyek a betegben a jelenlegi állapotot előidézték. „Alkotás" közben fegyelmezettek ezek az emberek, jóllehet, műveik lappangó sebekről, a lélek diszharmóniájáról vagy éppen harmónia utáni vágyáról árulkodnak. Papírra kerülnek az örökké „feldobottak", az örökké optimisták, száguldani vágyók hájos, mosolygós, naiv figurái, az állandó szomorúságba merevedettek szörnyei, csúnya, torz, ijesztő, félig állati, félig emberi alakjai. Látom egy fa rajzát, s ha nem tudnám, hogy egy skizofrén beteg munkája, talán az expresszionisták nyugtalanságát olvasnám le róla. Az ágak ide-oda tekerőznek, s mintha mindegyiknek tüske lenne a végén. Lomb nincs rajta, s egészében olyan, mint egy leszüretelt, megszedett fa, bár az alakja nem a gyümölcsfáéhoz hasonlít leginkább. Az ágak — mint megannyi sikló — ágakhoz nem hasonlón vonaglanak, míg ezzel ellentétben nagyon hagyományosan, s nyugodtságot sugározva mered a törzs. Mennyi figyelem kellett következetesen és hibátlanul megrajzolni a gallyak egymást takarását! Mindenképpen különös rajz. Nem lehet azt mondani, hogy kizárólag beteg elme szüleménye lenne, ám egy olyan lélek, amit kór gyötör, rajzolhat ilyet. Csak a törzs mered fölfelé, az ágak oldalt és lefelé hajlanak el. Riadtság, félelem, bizonytalanság látszik a rajzról.

Ez a rajz mintha a pszichikum röntgenpályája lenne

Még annyi más „alkotásról" lehetne sokat s mélyre mutatót mondani! Az a szerencsésebb, ha a betegek saját ötleteiket viszik papírra s nem másolnak, hisz a másolatból lényegesen kevesebb hasznosítható adat olvasható le.

Ezek az emberek nem művészek voltak azelőtt, hanem más értelmiségiek vagy kétkezi dolgozók. De itt önmaguk (s főképpen problémáik) kivetítésére — irányítással persze — ecset, ceruza után nyúlnak. Aztán ha leteszik, kezük nyoma néha emlékeztet a művészetre. A művészet, ha ilyen „alkalmazott" s kezdetleges is — a munkaterápia részeként — így válik (azaz így is) gyógyítóerővé.

Erdei Sándor

RÖVIDZÁRLAT

Elérkezett a nagy nap. Utazott már elégszer életében külföldre, de most álmainak városa volt az úticél. Gondosan felkészült, átrágott néhány teljesen elavult útikönyvet — újabb vacak szandálért." A család azonban nem hagyta annyiban, elmondták mindenféle élhetetlen alaknak meg hasonlónak.

„Egyébként is eldugom neked úgy, hogy egyetlen busz közben már megállt a bevásárlóutca végén. Kénytelen volt bőrönddel a kezében elindulni, hogy majd útközben megkeresi. A kirakatokat nem is tudta nézni,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JUL 10

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1021

PAPI LAJOS ÉS SZOBRAI

— Amikor először három-négy évesen kés került a kezembe, már faragni akartam. Akkor csak az ujjamat vágtam el.

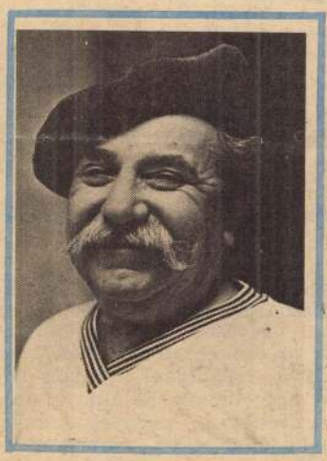

Hogy azóta hány száz, ezer szobrot faragott, vésett fábakőbe Papi Lajos, azt talán ő se tudná megmondani. Munkáit múzeumok, köz- és magángyűjtemények őrzik, hazai és külföldi köztereket, parkokat díszítenek alkotásai.

— Apám, nagyapám, anyai nagyapám testvére mind fúró-faragó ember volt. Pásztorok, kőfaragók, kovácsok az őseim. Egyikük Bocskainak kovácsolt fegyvert. Magam is korán megismerkedtem a fával, a kővel, a megmunkálás módozataival. Apámtól — aki kőfaragómester volt — tanultam.

Pályája nem alakult egyszerűen. Szakmát tanult — építőipari szakmester lett —, aztán a háború, hadifogság, de ezt is művészete javára kamatoztatta. Kupenko, a szaratovi opera képzőművészeti vezetője mellett dolgozott, szobrászkodott. Hazakerülve különböző társadalmi és politikai állásokat töltött be.

— 1955-ben háziasszony feleséggel, három apró gyerekkel otthagytam állást, hivatalt, hazaköltöztem Kisújszállásra szobrásznak. Az első műtermemet egy istállóban rendeztem be. Ott készültek a legszebb, legkedvesebb munkáim. Nem volt könnyű kezdet. Gond volt még a megélhetés is.

Mint szobrász 1953 óta állít ki. Az első méltató sorokat Háy Károly László, a művésztárs, a szocialista képzőművész csoport tagja írta le róla. Azóta számos egyéni és csoportkiállítása volt Magyarországon és külföldön, Japánban, Lengyelországban, Párizsban.

— Gyorsan dolgozom, és — ne hangozzék nagyképűen — halálbiztosan. Mert addig nem nyúlok a kőhöz, míg nem láttam éjjel, álmomban is benne a szobrot. Csak annyit faragok le belőle, hogy más is meglássa az anyagban rejtőző formát.

Sokoldalú szobrász, kőből, márványból, gránitból, bronzból, fából, üvegből készülnek szobrai.

— Csak a karakteres, kemény, ellenálló anyagot szeretem. Ha elkerülhetetlen, csak akkor nyúlok a lágy, odapofozható anyaghoz. A kő, a fa más. Azzal keményen kell beszélni, mert különben visszavág. Ha valamit lefaragtam róla, már visszavonhatatlanul úgy marad. Ahogy a gránitból lepattan egy szilánk, ahogy a fáról pöndörödik a forgács — az is kész szobor.

Papi Lajos szobrai nagyvonalú — többnyire figurális — alkotások, de mindenképpen közérthetők.

— A modern irányzatokat ismerem, elismerem, olykor művelem is. De az álmodernekben, az utánzókban a szív, az érzés bizonyos hiányosságát látom. Akik érzelemszegénységüket, gondolatnélküliségüket leplezik. Én mindég úgy próbáltam dolgozni, hogy mindenki megértse, amit mondani akarok magamról, a világról. S nincs ennél jobb érzés, mint amikor látom, elértem ezt a célomat, úgy fejeztem ki valamit, hogy azt megértették, reagáltak rá!

Kádár Márta

1024 PAPI LAJOS

Papi Lajos Vazul szobrát faragja

Tadeus Malachowszky munka közben

Nemzetközi Hajdúsági Művésztelep 1971

Kilencedik alkalommal rendezték meg az idén július 4-től augusztus 5-ig Hajdúböszörményben a hajdúsági művésztelepet, s most először hivatalosan is nemzetközi művésztelepnek nyilvánított keretek között. A magyarországi művészeken kívül hat szocialista országból érkeztek képzőművészek a művésztelepre. Szovjetunióból Viktor Barvlenko (Moszkva), a Német Demokratikus Köztársaságból Hans Hattop állami díjas, Lengyelországból Tadeus Malachowsky, Jugoszláviából Torok Sándor, a szabadkai művésztelep vezetője, Romániából Olariu Gheorghe, a Román Képzőművészeti Szövetség elnöke és Paulics László, Csehszlovákiából Fügedy Jenő, Nagy János és Zmeták Ernő, valamint a magyarországi meghívottak: Luzsicza Lajos, Nagy István, Nagy Sándor, Gádor Magda, Prim Zoltán, Topor András, Egerházi Imre, Madarász Gyula, Madarász Gyuláné, Bényi Árpád, Bíró Ferenc, Bíró László, Maghy Zoltán, Papi Lajos, Kiss László, Váró Márton, Benyó Ildikó és Goór Mária. A művésztelep vezetője Székelyhidi Ágoston tanár, kritikus.

A képzőművészek a következő műfajokban dolgoznak: festészet, grafika, szobrászat, fémművesség, faintarzia, kerámia, textil, fotó. A művésztelep munkarendje kötetlen, csupán az esti előadások, filmvetítések, kirándulások jelentenek közös programot. Az előadások, filmvetítések a szakmai tájékozódást, a kirándulások a környék és a távolabbi tájak — Tokaj, Hortobágy, Szamoshát — megismerését szolgálják. A jelenlevő alkotók egybehangzó vallomása, hogy igen tanulságosak az egymás közötti spontán beszélgetések, melyek mindig a képzőművészet aktuális problémáival foglalkoznak és az alkotástechnika kérdéseit sem kerülik el. Az együttlét jelentős tényezője a könyvek, reprodukciók, katalógusok cseréje melyek a legfrissebb információk szerzését biztosítják.

***

A művésztelep lakói között jelen van Luzsicza Lajos Munkácsy-díjas festőművész, a Magyar Képzőművészek Szövetségének vidéki titkára is, aki a hajdúsági és a hasonló művésztelepek országos jelentőségéről a következőket mondta:

— A Képzőművészek Szövetségének anyagi lehetőségei meglehetősen korlátozottak, nem tudná vállalni, hogy harminc képzőművészt megfelelő körülmények között együtt tartson hosszabb-rövidebb ideig. Ezért az olyan városi tanács, mint amilyen a hajdúböszörményi is, amely vállalja a művésztelep fenntartását, az egész magyar képzőművészeti életben jelentős szerepet tölt be. Nemcsak munkalehetőséget teremt, hanem inspirálja is az alkotómunkát. Ezt a célt szolgálják többek között a telepzáráskor kiosztásra kerülő díjak is.

— A Hajdúsági Művésztelepen hét szocialista ország képzőművészei vannak jelen. A telep ezáltal hozzájárul a kölcsönös művészcserék lehetőségének megteremtéséhez. A Képzőművészek Szövetsége hat országba küldhet magyar képzőművészeket viszontlátogatásra. Jelentős dolog, hogy az alkotók is kapcsolatba kerülnek egymással és nemcsak az alkotások cserélődnek.

***

A művésztelep munkáját minden évben értékelik és erről dokumentációt is készítenek. Az előző évek és az idei tapasztalatok alapján Székelyhidi Ágoston, a Hajdúsági Művésztelep vezetője a következőképpen határozta meg a művészi célokat, törekvéseket:

— A művésztelep megalapítása után néhány év alatt olyan művészi hagyomány alakult ki, amely a realista eszményeken alapult. Ahogy bővült a telep köre, úgy kellett bővíteni a realizmussal kapcsolatos elgondolást. A művésztelepen folyó alkotómunka jellemző tulajdonsága a kísérletezés. Előbb-utóbb felmerül a kérdés: hol az a közös nevező, amely az alkotókat és kísérleteiket összefogja? A változatok sokfélesége a realizmus eszméjét szolgálja. A realizmus változó, bűvölő kategória, nem szabad egy bizonyos teljesítménnyel azonosítani. A telep tapasztalatai azt bizonyítják, hogy ha valóságos összefüggéseket ragad meg egy alkotó, akkor az már realista. Ha egy mű a valóság megismerését szolgálja, az már realista alkotás. A művet a valósághoz kell viszonyítani. Voltaképpen a betöltött funkció dönt, nem a stílusjegyek.

— Az idén különösen gyakran felvetődtek ezek a kérdések a beszélgetések során. Mindenek előtt a telep német vendége, Hans Hattop művei váltottak ki vitákat. Arról volt szó ugyanis, hogy a csak dekorációs funkciót betöltő, tehát nem ábrázoló művek mennyire tekinthetők művészetnek. Hans Hattop itt készítette el egy 68-szor 4 méteres pannó terveit, melyek egy kör alakú épület belső díszítését szolgálják majd Berlinben. Művével csak dekorációs funkciót kíván szolgálni. Az ő műve kapcsán jutottunk el arra a következtetésre — amit ő is elfogadott —, hogy a csupán dekorációs funkciót szolgáló művek nem tekinthetők művészetnek, mert nem gazdagítják az embert és nem teremtenek új viszonyt az ember és a valóság között. Egyetlen feladatuk, hogy az ember környezetét díszítsék és ez nem egészen művészi funkció. Ellenpróbája ennek az absztrakt művészet, amely nem ábrázol ugyan, de legjobb darabjaiban képes az új kapcsolatok megteremtésére és az ember gazdagítására.

— Ez az a problémakör, amiben gondolkodunk és amelynek tisztázására alkalmat ad a művésztelep. A telep utolsó négyéves fejlődése nyomon követte a képzőművészetnek és a képzőművészeti esztétikának problematikáját, a valósághoz való viszony kérdéseit, ami egyúttal azt is bizonyítja, hogy benne élünk a korszerű művészet forrongásában. Évről-évre azt tapasztaljuk, hogy a tehetséges emberek megértik egymást s ha vita van köztük, az szellemi jellegű vita. Így válik a tehetség erkölcsi kategóriává. A művésztelepen másmás országból érkezett, ismeretlen emberek órákon belül kötnek barátságot és közelítenek egymáshoz. Magas szintű közösség alakult ki, tudatosan vállalja mindenki a másikat.

***

A hajdúböszörményi Városi Tanács nemcsak fenntartója a Hajdúsági Művésztelepnek, de számtalan gesztussal adja tanújelét annak, hogy vállalja és magáénak érzi a művésztelepet. Tóth Bélától, a hajdúböszörményi Városi Tanács vb-titkárától arra a kérdésre kértem választ, hogy mit várt és mit kapott a város a művészteleptől?

— Hajdúböszörmény országszerte ismertté vált a művésztelep által, mert az itt fogant, vagy itt készült művek különböző kiállításokon szerepeltek, s a telep eseményei a tömegkommunikációs eszközök szintjén is országos visszhangot kaptak. A várost bekapcsolta az ország kulturális vérkeringésébe. A helyi képzőművészeti hagyományokat segít továbbfejleszteni, s ehhez támogatást is, lehetőséget is ad a város.

— A lakosság ízlésfejlesztését különösen a telepzáró kiállítások szolgálják, melyeket olyan emberek látogatják, akik soha nem jártak ilyen rendezvényekre. Az emberek különbséget tudnak tenni a jó és a rossz művek között. Évek alatt bebizonyosodott, hogy a telep hatása a kultúra iránti igényt fejleszti ki az emberekben. Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy a művésztelep alkotói telepzárás után a városnak adományoznak egy-egy művet azok közül, melyeket a telepen készítettek. Ezáltal a városnak jelentős képtára van kialakulóban. De szívesen segítik a művésztelep munkáját a böszörményi termelőüzemek, termelőszövetkezetek anyagi vonatkozásokban is, melyek értékét növeli, hogy nem kell kérni, hanem felajánlják őket.

A művésztelepen szaporodnak az alkotások, a telep lakói valamennyien nagy kedvvel dolgoznak. Az udvaron egymás mellett sorakoznak a kőből, fából készített szobrok, a műtermek falain sokasodnak a festmények, grafikák.

— Az utóbbi években főként kőbe faragok — mondja Nagy Sándor szobrászművész —. Sokat dolgozom és a bronzöntés igen költséges.

Gábor Magda több, helyi inspiráció alapján készült kerámiatervet mutat műtermében. A művésztelepen készített műveinek egy része már égetés alatt van.

Papi Lajos Bocskai István fejszobrát készítette el. Amint mondja a fejedelem alakja továbbra is foglalkoztatja és további műveket készít még róla. Egy kivágott almafa törzséből az „énekes Vazul" portréját faragta ki. Rámutat egy hatalmas bazalttömbre.

— Abból bölényt faragok — mondja lakónikusan. — Benne van a kőben a szobor.

Tadeus Malachowszkyval németül próbáljuk megérteni egymást. Néhány nap alatt lendült bele a munkába, azóta csak készülő alkotásai foglalkoztatják. Kedves gesztusa, hogy aki műtermében meglátogatja, mindenkiről készít egy karikatúrát.

Torok Sándort és Paulovics Lászlót délutáni sakkparti közben zavarom meg.

— Főként technicizálódott életünk dinamikája foglalkoztat — mondja Torok Sándor. — Ezt a problémát szeretném festményeimen megfogalmazni.

Paulovics László főként grafikákat készít és a szatmári színház díszlettervezője.

— A kétféle tevékenység nem okoz problémát, sőt gyakran úgy érzem, hogy művészi megújulást jelent.

***

A művésztelep életéről nehéz lenne teljes képet adni, hiszen a munka olyan sokirányú és a művészi munka folyamatát is nehéz tettenérni. Célunk inkább az volt, hogy a bepillantás lehetőségét teremtsük meg és a művésztelep céljáról, működésének körülményeiről adjunk némi tájékoztatást.

M. V.

Derűs pillanat a művésztelepen

A berettyóújfalusi Artamonov

A múlt század második felének mindjobban kiéleződő gazdasági és társadalmi ellentétei, élénk közélete, a tőkés fejlődés sajátos magyar arculata, sok regénytémát, regényalakot alakított ki. Minden bizonnyal közülük való az a *Móricz Pál* is, aki a máramarosi Taracközben született 1826-ban és 1903-ban halt meg Berettyóújfaluban. Korának nevezetes embere volt. Élete, munkássága, tündöklése és bukása oly jellemző a századvég mohó, történő világára, hogy talán keresve sem találhatnánk megmutatására jobbat. Ahogy *Gorkij* az Artamonov család különböző tagjaiban az orosz kapitalizálódás más és más, mindjobban „fejlett" alakjait mintázta meg, úgy tekinthetjük a mi tőkés nekibuzdulásunk egy bizonyos szakasza hiteles kifejezőjének *Móricz Pált.*

Annak ellenére, hogy élete egyik részében nagyon népszerű volt, mindenki ismerte, alakjával jóbarátai *Jókai* és *Mikszáth* is foglalkoztak, mára majd teljesen elfeledkeztünk róla. Ennek az is lehet az oka, hogy bukása után visszavonult, élete utolsó éveit szinte mindenkitől eltávolodva Berettyóújfaluban töltötte. Életére és munkásságára az azonos nevű hajdúnánási származású író, *Móricz Pál* születésének a múlt évben ünnepelt századik évfordulója hívta fel a figyelmet. Ugyanis, a nánási *Móricz Pál* nem annyira apja, mint inkább a köztudatban akkor jól benne élő berettyóújfalusi *Móricz Páltól* való megkülönböztetés miatt írta magát egy ideig, pályája kezdetén *ifj. Móricz Pálnak.* Ennek ellenére összetévesztették őket. Írásaikat összekavarták, a Magyar Irodalmi Lerikon pedig a nánási *Móricz Pál* képeként a berettyóújfalusi *Móricz Pál* arcképét közölte...

Kár, hogy ennyire megfeledkeztünk róla, hogy szűkebb hazájában is ismeretlen már, mert érdekes és értékes élet volt. Tele tanulságokkal, építőkészséggel, alkotni akarással. Méltán lehetne regénytéma, készülhetne róla film.

Élete egyideig semmiben sem különbözött kora nemesi származású, hivatalok után kilincselő ifjaiétól. A máramarosszigeti református kollégiumban végezte alsó és felsőfokú tanulmányait, majd megyei hivatalokat vállalt. Jó felkészültségű, szorgalmas ifjú volt, gyorsan haladt a ranglétrán, hamarosan Máramaros megye tiszti alügyésze lett. A reformkor eszméi már az iskolában lelkesítették és mint fiatal, kezdő hivatalnok egyik alapítója volt a máramarosi szabadelvű pártnak. A szabadságharcot megyei szolgálatban otthon töltötte. Majd pedig, az abszolútizmus évei alatt félig-meddig visszavonulva, gazdaságát szedte rendbe. 1855 fordulópont életében. Ekkor nősült, feleségül vette az egyik berettyóújfalusi birtokos lányát. Berettyóújfaluba költözött és aztán itt élt haláláig. Kezdetben minden energiáját gazdaságára, valamint aktuális gazdasági kérdések (mezőgazdaság-, ipar és közlekedésfejlesztés, pénzügy, jogviszonyok, kereskedelem stb.) tanulmányozására fordította. Felesége birtokán berendezkedett, bérleteket kötött és nagyban kezdett gazdálkodni. Úgynevezett „okszerű" gazda volt. Ő alkalmazta elsőnek vidékünkön a célszerű trágyázást és az akkor elterjedőben levő korai mezőgazdasági gépeket. Az egykorú, a magyar mezőgazdaság felvirágoztatásában nagy szerepet játszó újságok szinte mindegyikébe írt, tudósításokat küldött. Ezek közül, márcsak nagyobb terjedelme miatt is a *Falusi Gazda* 1859. évi évfolyamába írt. A gőzcséplőgép munkaeredménye Herpálon című beszámolóját említjük meg. Kezdeményező kedve, bátorsága nem volt eredménytelen. Mind jobban tollasodott, egyre nagyobb tekintélyre tett szert. Elnevezték „arany parasztnak" és az alkotmányos idők visszaállításakor különböző tisztségekre választották. 1861-ben a sárréti járás alszolgabírája, 1867-ben pedig Bihar megye főjegyzője lett. 1869-ben pedig képviselővé választották és több cikluson át képviselte a sárréti járást az országgyűlésben szabadelvű programmal.

Képviselősége magától értetődő, természetes dolog volt. Nemcsak népszerűségén, nagy tekintélyén, hanem a bihari birtokostárs, a jó barát *Tisza Kálmán* támogatásán is múlott. *Móricz Pál Tisza Kálmán* legbelsőbb köréhez tartozott, amikor *Tisza* a politikai élet központjába került, mondhatni „jobb keze"; a híres klubnak pedig nemcsak egyik alapítója, hanem vezéralakja lett. Mint politikus is nagy eredményeket ért el. Az ellenzék a mamelukok vezérének tartotta és rusztícizmusán keresztül állandóan támadta. A korabeli vicclapok állandó alakja, figurája lett. Mind a támadásokban, mind pedig az élcelődésben sok méltatlanságot kellett elszenvednie. Ezek azonban nem keserítették el, nem vették el a kedvét; szívósan dolgozott, újabb és újabb vállalkozásokba kezdett és azok mindig „jól ütöttek be". Minden támadás, az élcelődésen túlmenő kifigurázás ellenére mind inkább közvéleménnyé vált, hogy mint pénzügyminiszter egyedül ő lenne képes rendbetenni az ország gazdaságát, mert ahogy *Mikszáth Kálmán* írta *Móricz Pálról* nekrológjában, hogy akkor „még az a naiv járta, hogy a ki magának jól gazdálkodik, az az országnak is jól tudna gazdálkodni".

A tündöklést, a sikert, az eredményeket azonban gyorsan követte a bukás. *Mikszáth* nemcsak az együttérző barát, de az elismerő kortárs meleg együttérzéssel is írta ezt meg már említett nekrológjában. „A Tisza-regime vége Pali bácsi számára is az estét jelentette. Azóta minden rosszra fordult. Fortuna istenasszony mintha agyalágyulásba esett volna és rá sem ismerne többé kedvenczére. Vállalatai rosszul kezdtek menni; vasútjába belevesett, fűrészgyárai balul ütöttek ki. Vagyona inogni, foszlani kezdett, hitelezői nyugtalankodtak. Minden összeesőben volt. Csak az ő lelki egyensúlya nem. Az „aranyparaszt" nobilis úr volt. Csődöt kért maga ellen és minden hitelezőjét kifizette. Nem maradt semmije nagy, roppant gazdagságából, csak a berettyóújfalusi kis kúria. A vagyonával együtt ő maga is eltűnt a közszeleplés teréről s ami ritka eset, nem is kísérelte meg a visszatérést."

Visszavonult Berettyóújfaluba és írni kezdett. Emlékeinek élt és nem kis írói készséggel, világos, olvasmányos, élvezetes stílussal elkezdte megírni emlékeit. Hét kötetet adott ki. Az első az 1844. évi Szabolcs-Szatmár megyei restaurációról szólt és 1891-ben jelent meg. Még ugyanebben az évben két könyvet adott ki; az egyik erőteljesen szépirodalmi jellegű; Emlékezzünk régiekről, rajzok a nemrég múlt időkből címet viseli. A másik történelmi vonatkozású, néhány iratot közöl és magyaráz a *Lovassy László* elleni perből. Főművének az 1892-ben megjelent kétkötetes, A magyar országgyűlési pártok küzdelmei a koronázástól a Deák- és balközéppártok egybeolvadásáig című munka tekinthető, amelynek második kötete remekbeszabott életrajzokat tartalmaz. 1894-ben a dohányjövedék reformjáról írt, aztán 1898-ban egy gyűjteményes kötetet, „politikai és magánesemények rajzait" adta közre.

Életét, munkásságát, sokszínű egyéniségét leginkább *Mikszáth Kálmán* többször említett, a Vasárnapi Újságban megjelent nekrológjából ismerhetjük meg, bár a *Hoitsy Pál* emlékezése adatgazdagabb, színesebb. Ebben az emlékezésben olvashatunk élete azon mozzanatairól legtöbbet, amelyek alapján *Móricz Pált* tényleg a magyar Artamonovnak tarthatjuk.

Az „idősb" *Móricz Pál* megismerése, emlékének felidézése nemcsak általános, hanem helyi értékeink számát is gyarapítja és élete tanulságaiban eligazító, segítő tényezőkre találhatunk napjaink problémáiban is.

Dankó Imre

Illyés G

SZÉPIROD

„Minél szétágazóbb valami, természetes, hogy annál bajosabb tömören jellemezni" — írja a könyv egyik cikkében (Vége felé a kétségbeesésnek) Illyés Gyula, mintha csak műve ismertetőjének helyzetét akarná eleve jelezni. A több mint 600 oldalas könyv időben és térben óriási területet fog át. Vannak itt írások még a második világháború előtti időből, s vannak napjainkból — „az írások keletkezésük sorrendjében követik egymást" —, vannak olyanok, amelyek leghazaibb, „legprovinciálisabb" problémáinkkal foglalkoznak, s vannak, amelyek a világirodalom, a világesemények sodrát áramoltatják a betűk soraiban, szólnak cikkek, tanulmányok, nyilatkozatok az irodalomról (talán a legtöbb, hiszen az író ennek a mestere), a történelemről, a politikáról, s gyűrűznek a hazai talajtól Európa, a világ más tájaiig, a költő utazásai, olvasmányai, művei nyomán... Minderről a gazdagságról talán maga a tartalomjegyzék tájékoztat legjobban.

Az írások szövevényében való tájékozódáshoz, a torlódó gondolatok irányának megtalálásához viszont a könyv címe s az író bevezető sorai nyújtanak segítséget. Hajszálgyökerek — mondja a cím, s ezen azokat az erőket érti, melyek egy nép, egy nemzet életéhez szükséges táplálékokat összegyűjtik, s abba, mint törzsbe felszívárogtatják. Igen, erről van szó, az író ennek a gondnak a követésére s esetleg megoldására ülteti maga mellé az olvasót. „Hogy az anyagi termelés megszervezésével, a testet tápláló közösség megteremtésével párhuzamosan hogyan alakítsuk ki azt a közösséget, első feladatként azokat a közösségeket, amelyek a szellemet táplálják egészségesen; amelyek a tudatot — a szívet — szabadítják emberhez méltó létre. Útleírásban, könyvkritikában, visszaemlékezésben merülnek föl azok a hajszálgyökérhez hasonlított kérdések: mi is a nemzet, az emberek értékvédő összetartozása, itt és most? És hogyan szolgálhatja azt a majdani egy nagy hazát az irodalom? Hogy működése több legyen, mint az elme fényűzése."

A feladat tehát kettős, de szorosan összefügg: egy egészséges, életerős, jövőt termő nemzeti közösség kialakítása, s az irodalom szerepe a probléma megoldásában.

„Mi indokolja ilyen fejtegetések láncolatában fölvillantani Baudelaire, Breton, Picasso alakját, a jövőre szűkülő éles szemükkel? Irányjelzőül, hogy milyen tágnak akarjuk mi is azt a jövőt, a mégis, lám, megteremthető otthont." Éppen az, hogy Illyés nem egy zárt, öncélú nacionalizmus megteremtésére állítja munkarendbe gondolatait, s hívja segítségül az olvasót, hanem ama legjobbjaink által évszázadok óta ébren tartott eszmék érdekében, melyet talán Széchenyi fejezett ki legtalálóbban: „Egy népet megmenteni az emberiségnek..."

Természetes ezek után, hogy ez elveknek kell a könyvről szóló ismertetést is irányítania. Ismertetést mondtam, de ez a könyv minden szempontból többet érdemel egy szokványos ismertetés szavainál. Szinte azt mondatnám, kalaplevéve kell megállni előtte. Mert hiszen nemcsak kiterjedésben, mélységben, magasságban is egy, a nemzetért, népért harcolók első sorában eltöltött élet summája, egy gazdag ölelésű, tiszta akarású áldozatos élet összefoglalása, Illyés magatartásának, tanításainak talán legszebb kivetítése ez a könyv. Egy népével együtt sokat megélt, sokat megért író felhalmozott bölcsességének, mélységes felelősségérzetének, -tudatának megnyilvánulása. Kerülgetem a szót, pedig ki kell mondani: egy nagy író, egy naggyá, bölccsé érett magyar ember végső kinyilatkoztatása, végrendelete. Illyésnek szinte minden művét olvastam, ismerem. Nyugodtan állíthatom, ebben minden írásának, mert egész életének quintesszenciája ott van, az esszenciák szokott kísérő jelenségével, az illyési írás az, illyési gondolkodás remek ízeivel, tiszta zamatával. Az olvasó (s az ismertető) csak egyet tehet és tesz: olvassa a könyvet, és éltető italként issza magába az áradó sorokat, a „hajszálgyökerek" tápláló nedűit. Így lesz a könyv több mint írás: tett. Mint a magyar irodalom sok nagy műve...

Tóth Béla

Józsa János: Augusztus

A titkár tanácstalanul tette le a kagylót.

— Mi a csudát akar? Délelőtt két teljes órahosszat ült itt a nyakamon férjestül, kisírta, kipanaszkodta magát, szépen elmagyaráztam nekik, mire számíthatnak, s úgy mentek el, mint akik mindent megértettek. Ha egyszer nincs, hát nincs. Talán bizony én költözzem ki a híd alá és adjam át nekik a lakáskulcsot? Megértem én őket, de ők is értsenek meg engem. Azt hiszem, elég türelmes voltam...

— Különben pedig mit is gondol ez a nő rólam? Hogy bárhol, bármikor, négyszemközt... Úgy sem tudok többet mondani.

— Meg hogy négyig vár a válaszra, hívjam vissza. Nem tudom, mióta szokás ez. Egyáltalán hol él ez az asszony? Honnan veszi ezt a bátorságot? Mert csinos? A csinos nők valóban hajlamosak arra, hogy azt gondolják: nekik hivatalból könnyebb az élet, ha jól gazdálkodnak a pillantásukkal meg a mosolyukkal. Hát csinos és kész! Mégis csak ügyfél — semmi több. S az ügyfél bokája lehet ívelt vagy dagadt, egyremegy. Jól is állnánk, ha aszerint mérnénk az igazságot!

— Bárhol, bármikor, négyszemközt... Nem rossz... De ennek végire járunk!

1.

— Közönséges csapda. Ha simán nem megy, hát így megpróbálja. Harcba veti a bájait, legyező szempilláit, gótikus nyakát, hófehér térdeit. Azt gondolja a kis aranyos, hogy én majd felveszem ezt a kesztyűt. Elmegyek vele vagy hozzá, úgy rendezi, hogy meglássanak bennünket, hogy kompromittáljon. Esetleg a férjet is beleavatta a dologba. Váratlanul és véletlenül betoppan, talán még tanú is lesz, s akkor kezdődik a zsarolás. Vagy egyszerűen felajánlja magát, amit elfogadni szinte csak ellenértékért, szívességért jogos, visszautasítani meg ostobaság, pipogyaság. Ebből a zsákból aztán nincs kijárat!

— Mert ő szép asszony! S hogy tudja! Nem mondom én, ha valahol másutt kerülne az ember elé. Egy presszóban, egy délutáni sétán, egy bálban. S ha nem kérni jönne, ha nem lenne ilyen „szívességízű" az egész ajánlat! Az utcán biztosan utána fordulnék, feltűnne, rámereszteném a szemem. De így?

— Te fogsz idejönni, drágám. Ide, ebbe a hivatalszobába. Mert ugye azt mondtad, bárhol? Ugye azt mondtad, bármikor? Itt ülsz majd ebben a bűvös székben, itt az íróasztal előtt és vallasz. Mint egy kis angyal, mindent rávallasz a magnószalagra. Az egész párbeszéd meglesz, ne búsulj! A szomszéd szobába pedig beültetek két tanút. S mikor mindent elmondtál, minden fegyveredet harcba dobtad, ők is előjönnek. Hogy fogsz majd bámulni, ha hallod a magnetofonból szerelmes sírásodat, könyörgésedet, szemérmetlen ígéreteidet! Hogy pirul majd a bőr azon a hamvas képeden, ha visszaperegnek az elszállt mondatok: „Nézze, titkár úr, én mindent megteszek magának... ha kellek, itt vagyok... a szeretője leszek, csak segítsen rajtam... Csak egy szavába kerül... Nézze, nem vagyok csúnya, rút, sokan bolondulnak utánam... Segítsen... és..."

— A saját csapdádba zuhansz, kis hamis, mert ide hívatom a férjedet is! Hadd hallja, milyen büszke, szép asszony vagy. Ha te így, majd én is.

Ez hivatal!

— Moshatnám én magam azután! Csak az kellene, hogy egyet sikíts, megtépd a blúzod, hogy két gomb lepattanjon róla, az isten se lenne a tanúm, hogy ártatlan vagyok. „Erőszakoskodott! Rám rontott! Tessék nézni, a hajam, a ruhám!" Hiszen amikor végképp nem megy, szoktak így is csinálni. Fegyelmi, pletyka, huzavona, botrány a hivatalban, botrány otthon.

2.

Egymás után nyomta el a cigarettákat.

— Azt hiszem, jó nyomon járok, bár a nők természete teljesen kiszámíthatatlan. Szinte százszázalékig biztos vagyok benne, hogy ez

SZ. SIMON ISTVÁN:

TELEFON

egy aljas merénylet. No de ha mégsem? Hátha nem is az ügyfél akar visszajönni, hanem csak a nő. Ahogy elnéztem a férjét, elég jelentéktelen fráter. Nem éppen hozzáillő, legfeljebb árnyéka lehet ennek a dekoratív asszonynak, hogy jobban hangsúlyozza a szépségét.

— Nehéz megérteni ezt a két embert így együtt. Vajon mi fűzi őket egybe? Pedig milyen meggyőzően mondta az asszony: „Tessék elhinni, a családi boldogságunk múlik ezen! Egy három méteres szobában élni hat éve, s most már egy nagy fiúval!"

— Őszintén szólva, egy kényelmes, modern lakásban is nehéz őket elképzelni. Merő ellentétek. Az asszony finom, szinte légies vonásai, meg az a kemény, morcos arc! Csakhát ilyenkor minden létező és hamis indok előkerül a nagyobb nyomaték kedvéért.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1971 JUL 28

A hajdúböszörményi művésztelepen

1021

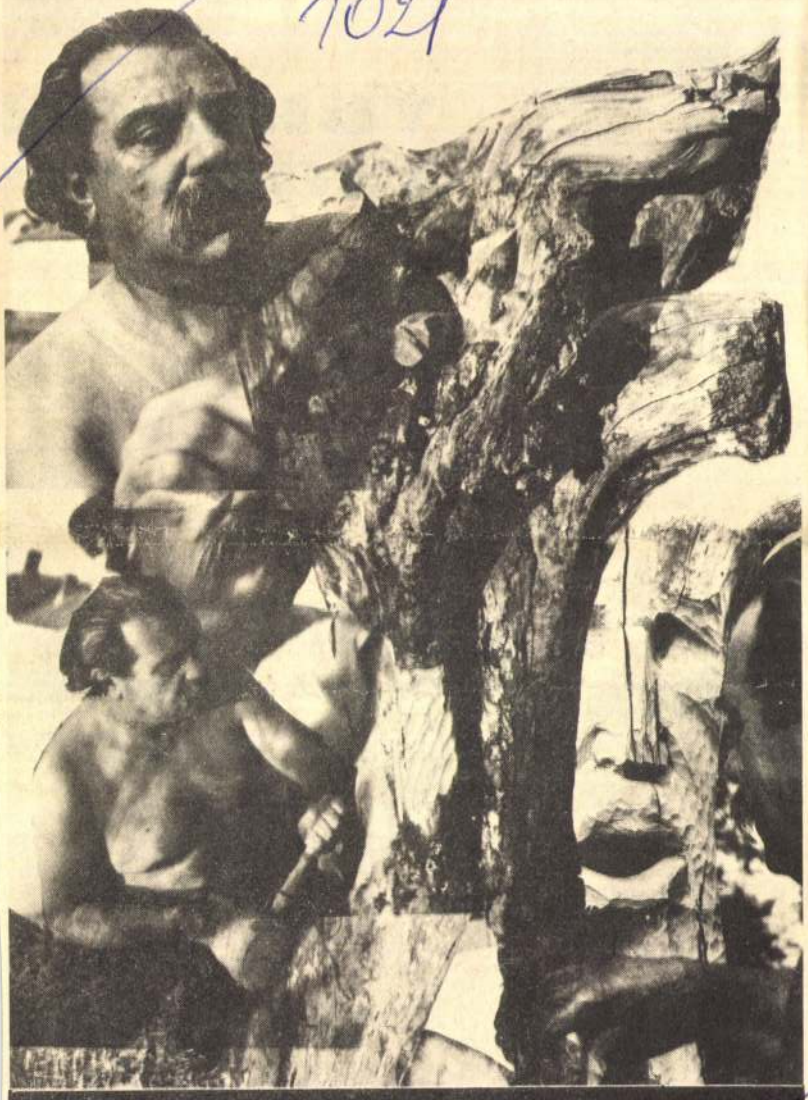

Papi Lajos szobrászművész alkotás közben
(Vencsellei István fotomontázsa)

ETÉSEK

ő ket-
örök-
eladó.
szpénz
a ki-

szövet-
somat,
es) el-
a-össz-
elcse-
igére a

nő ősz-
is el-
gállótól
17 óra
(Bartók

lső dű-
l szőlő.

négy-
eladó.
n: 106.

n bútor
s szép
us 1-re,
ligére a

en há-
szobát
ruházási
12—14.

3 sze-
részé-
6. Hat-

nőt al-
15-re.
Tóthné.

zobába
Hon-

s szo-
Kál-

zobába
1-től
u. 4.
a.

rozott
asznál-
ak al-
olányi

Albérleti szoba azonna kiadó. Babits u. 88.

KULTÚRCIKK

Gebruder Stingl gyártmányú zongora bérbeadó, vagy eladó. Kerekes u. 2. Fejes.

Eladó rádió, lemezjátszó és varrógép. Április 4. útja 1.

Rövid, páncéltőkés zongora eladó, vagy bérbeadó. Kecskés Sándor, Nagyerdei krt. 12. Telefon: 14-852. Érdeklődni este 6 óra után.

JÁRMŰ

Pannónia motorkerékpárhoz utánfutót veszek. Dorottya u. 51.

Jó állapotban levő februárban műszaki vizsgázott 408-as Moszkvics eladó. Dr. Pózán Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 33/A.

ZAZ 966-os gépkocsi eladó. Rába u. 31. Debrecen.

Műszakilag most vizsgázott Volga személygépkocsi eladó, megtekinthető és bővebb felvilágosítás MEZŐGÉP püspökladányi gyáregységénél, Táncsics u. 27.

500-as műszaki vizsgázott Trabant eladó. Apafi u. 39.

ÁLLÁS

Angol nyelv oktatását, korrepetálását vállalja végzős egyetemista, érdeklődni délelőtt 13-127.

Darus munkát ZIL darus gépkocsival 3 tonnáig vállalunk. Vörös Csillag Mtsz Kaba, telefon: 50. üi. Papp Károly.

HÁZASSÁG

80 éves nyugdíjas férfi feleséget keres 70 évesig. Lakásom van. „Egyedülálló" jeligére a kiadóba.

BÚTOR

Eladó háromajtós szekrény, csővázas rekamiégarnitúra, kis konyhabútor, kombinált szekrény, szezlonok, asztalok. Pacsirta u. 28.

NAGY ENGEDMÉNNYE

A

Bizományi BÁV Áruház

Debrecen, Vörös Hadsereg útja 9., telefon:

Dolgozókat alkalma

Felveszünk gyakorlattal rendelkező gépírónőt. Jelentkezni lehet a munkaügyi osztályon BARNEVÁL, Diószegi út 1.

Hajdúsági Bőrgyár felvételre keres állandó munkára 5 napos munkaéttel női dolgozókat betanított munkakörbe, férfi segédmunkásokat építőipari munkára. Jelentkezés: Debrecen, Vágóhíd u. 3.

Portást, továbbá 17. életévüket betöltött középiskolás diákokat jó kereseti lehetőséggel építőipari munkára alkalmaz a Hajdúsági Bőrgyár. Jelentkezés Debrecen, Vágóhíd u. 3.

Panter autódarura egyszemélyben vezetőt és kezelőt, villanyszerelőt, szerszámmarást és segédmunkást debreceni munkahellyel, továbbá lakatos, hegesztő szakmunkásokat és segédmunkásokat balmazújvárosi munkahelyre azonnali belépéssel alkalmaz az ÉPGÉP alkatrészgyára. Jelentkezés Debrecen, Ispotály u. 10., Balmazújváros, Debreceni út 2.

Azonnali belépé
tehergépkocsi-veze
éven felüli gyako
segédmunkásokat
helyre, valamint k
kat, építőipari s
építőipari könnyű-
zelőket váltakozó
lentkezés: Hajdú
Víz- és Csatornam
recen, Hétvezér u.

A Lőrinci Fond
lányok részére fel
16 év közötti lán
Ft havi keresetet
éven felüli lányo
tanulási idő 1 h
1200 Ft. A beta
1500—2000 Ft a ke
korszerű leányot
helyezzük el, havi
A leányotthon k
mellett van, üzem
Cím: Lőrinci
XVIII., Gyömrői
re részletes tájék
A 31. sz. Állami
lalat 18. sz. fő-épí

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1975 JUN 20

Papi Lajos szobrászművész

1021

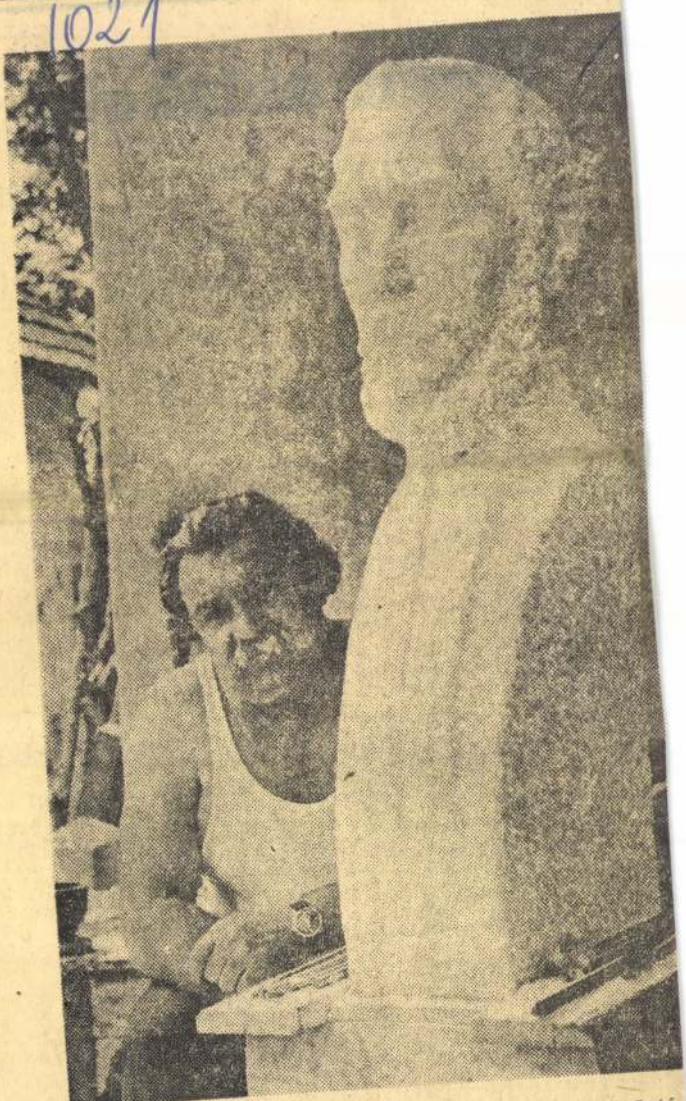

A nyíregyházi Széchenyi István Szakmunkásképző Intézet előtti parkban állítják fel szeptemberben Papi Lajos szobrászművésznek a Széchenyi Istvánról készült mellszobrát

Törött ablakok

Az igazgató lement a műhelybe és beüvegeztette az ablakokat. Hogy szavamat ne felejtsem: kiosztott két fegyelmit is, mert úgy találta, hogy a törött ablakok megjavíttatása még akkor sem az ő feladata, hogy erre történetesen a termelési tanácskozáson kérik.

Érdemes közelebbről is szemügyre venni, hogyan találkozik egy nagyvállalat vezetője a műhely törött ablakával: Bizonyára nem az igazgató keresi a rendevút. Az ablak várja kitartóan a tanácskozást, amelyen majd szóba kerülhet. Mégpedig azért, mert a műhely vezetőjének kérését a karbantartók vezetője elengedte a füle mellett. Nem sietett kijavíttatni a törött zuhanyozót sem.

A szocialista brigád panaszára a művezető ráérősen bólogatott, de viharsebesen intézkedik, ha az igazgató „tolmácsolásával" érkezik el hozzá a brigád kérése. Ilyen helyeken szokássá válik, hogy a munkások közvetlenül az igazgatóhoz fordulnak orvoslást igénylő gondjaikkal.

Még boldogok is lehetnének hogy, íme egyes vállalatoknál milyen jól mennek a dolgok! Boldogok lehetnénk, ha nem tudnánk, hogy az üzemi demokrácia érvényesítője nem feltétlenül minden esetben az igazgató, vagy a főmérnök. Tévedés lenne azt hinni, hogy az üzemi demokrácia csak vé-

Sokszor az a látszat, mintha a demokratizmus érvényesítésében a jogok és a kötelességek elválnának egymástól, mintha elkülönült életet élhetnének. A jogok lenn a műhelyben, a kötelességek meg fenn az igazgatóságon. Vagy éppen fordítva, asszerint, hogy honnan nézzük a dolgokat. Mintha a panasz joga nem járna együtt a jobbítás tiszteles kötelességével!

Mert együttjár. Mégis — képletesen szólva — hány műhelyben, hány törött ablak van még? És hányan hiszik, hogy az üzemi demokráciát érvényesítik, amikor kacskaringós útjára engedik azokat a panaszokat, amelyeket a helyszínen és azonnal lehetne sőt kellene orvosolni!

Az ablakot persze beüvegezték a példánkban szereplő üzemben. Csakhogy itt többről van szó. Arról a szemléletről, amely a rokonszenvesnek tűnő látszatok mögött éppen az üzemi demokrácia tartalmát, lényegét kezdi ki.

Ahol igazgatói segédlet kell az ablak beüvegezéséhez, félő, hogy egy idő után a vezetők megítélésének mérceje is alászáll. Nevezetesen, hogy az igazgató munkájának megítélésében a kelleténél nagyobb szerepet kap az a kérdés: vajon, beüvegeztette-e mindig az ablakokat?

Az érdemi munkától távolodik el az a vállalati vezető, akinek nálát kitört ablak

Papi Lajos

Hajdú-Bihari Napló, 1977. június 24.

PAPI LAJOS: PIHENŐ

A debreceni
MÁV
Járműjavító

FELVÉTELRE KERES

lakatosokat,
hegesztőket,
segédmunkásokat

Felve
tő, eszt
lakatos
felüli
eszterg
gédmu
dapesti
debrec
u. 4., n

A T
ge azo
gazdas
gel re
Jelenti
anyag

APRÓHIRD

HÁZ

Hajdúbadház, Vénkert 85. számú ház azonnali beköltözéssel eladó. Az állomáshoz 4 perc.

Kétszobás, összkomfortos, társasház eladó. Poroszlay út 59. III. 11. Érdeklődni

Elcserélem 1+2 fél lakásomat másfél szo „VIII. emelet" jelig kiadóba.

Két szoba, összkomf II. emeleti, távfűtés tes, főbérleti lakásoma gősen elcserélem h földszintire. „Augu csere" jeligére a kiad

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 OKT 2
Szolnokmegyei Hirlap

Papi Lajos szobrászművész

SZOLNOK MI

Kilencvenéves főszereplő Filmszalagon a Nagykunság ősi táncművészete

(Tudósítónktól)

„Kútfő" címmel színes filmet forgatott a Nagykunság néptáncművészetének eddig ismeretlen epizódjáról a Szolnok megyei amatőr- és dokumentumfilm-stúdió stábja. Az amatőrművészek a Kunhegyes határában tanyán élő Vass József kilencvenéves mezőgazdasági munkás megőrizte táncmotívumokat vették filmszalagra. A „házi" vetítésen tegnap bemutatott színesfilm első része az idős ember tánclépéseit örökíti meg. A második rész az ősi táncszámot életre keltő szolnoki Tisza táncegyüttes próbáját, majd a kiforrott előadást mutatja be. A fiatal dokumentumfilm-stúdiónak a „Kútfő" című film már az idei negyedik alkotása.

Még ebben az évben elkészül és bemutatják a Papi Lajos kisújszállási szobrászművészről szóló rövidfilmet, amely a kun hagyományok mintázása közben örökíti meg a művészt.

Azonnali belépéssel felveszünk építési, műszaki ismeretekkel rendelkező, egyetemi vagy építőipari technikumot végzett férfi munkaerőt beruházási csoportvezetőnek. 44 órás munkabét, fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés a személyzeti vezetőnél. Cím: Szolnok—Békés megyei Élelmiszer és Vegyiáru Nagykereskedelmi Vállalat Szolnok, Rékasi úti irodaház, I. em. balra.

Bádogos szakmunkásokat, jó keresetí lehetőséggel felvesz a Mezőtúri Építőipari Szövetkezet. — Jelentkezés: Mezőtúr, Bajcsy-Zs. út 37/a. szám.

Felveszünk középiskolai végzettséggel rendelkező gépíró tudó adminisztrátort számlázói munkakörbe, valamint szállítási vonalon gyakorlattal rendelkező adminisztrátort. Felveszünk továbbá gyakorlattal rendelkező kőművest és kőműves mellé segédmunkásokat Szolnok—Heves megye területén változó munkahellyel. Tiszavidék MEH Vállalat Szolnok, Mártírok útja 9.

Adatfeldolgozó Központunk felvesz érettségizett vagy általános iskolát végzett, de 16 évet betöltött nő, dolgozókat adatrögzítői munkakörbe. Jelentkezés az Adatfeldolgozó Központ pénzügyi osztályán, Szolnok, Liget u. 36.

Egyedülálló, lakással nem rendelkező, középkorú női dolgozót keresünk felvételre, munkásszálló gondnoki munkakörébe. Lakást biztosítunk. Fizetés kollektív szerződés szerint. Érdeklődők személyesen jelentkezzenek a SZIM karcagi gépgyárának munkaügyi osztályán.

Sokszorosító részlegünkhöz gépikéziszedő szakmunkást, továbbá Rékasi úti telephelyre gyors- és gépírót, hegesztő szakmunkást, takarítónőt és őrportást azonnali belépéssel felveszünk. Jó keresetí lehetőség. — Jelentkezés: TEMPÓ Ksz. Szolnok, Várkonyi István tér 20. Telefon: 11-391.

Gyors- és gépírót keres adminisztrációs készséggel a Lenfonó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papi Lajos szobrászművész

1974 DEC 14

Szolnok Megyei Néplap

1021

A KÖZELMÚLTBAN Debrecenben megrendezett Kelet-magyarországi Területi Amatőrfilm-Szemlén szolnoki siker született. A zsűri a nyíregyházi filmesek mögött második helyre sorolta a Papi Lajos szobrászművészről készült portréfilmet és a Tatai motorosokkal foglalkozó riportfilmet, Rónyai Balázs és Kovács János munkáit.

ézimunka

Alapanyagnak ritka szövé-
sű kongrét, és vastagabb szá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 1
Szolnokmegyei Hirlap

Papi Lajos

1974. szeptember 1.

1021

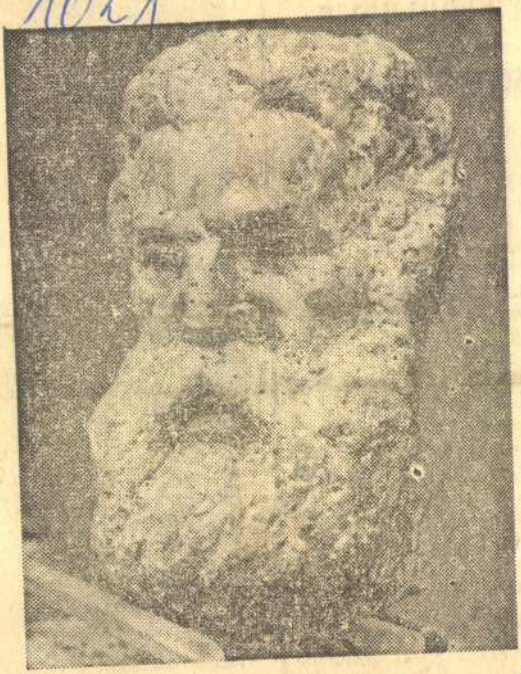

PAPI LAJOS: SZAKÁLLAS FEJ

1974. szeptemb

A könnyűipar seregszemléje

Az őszi BNV-n az első szakosított közszükségleti-cikk kiállításon fontos helyet kap a könnyűipar; három szakmai csoportban, több pavilonban is képviselteti magát termékeivel. A szabadidő kulturált eltöltésének kellékeit bemutató, valamint az „Otthon" kiállításon kívül nagy teret szentelnek a ruházati cikkek bemutatásának. A könnyűipari vállalatok, szövetkezetek kiállításai több mint 7000 négyzetméternyi területetet foglalnak majd el.

A rekonstrukció eredményeit szemléltető központi pavilonban különösen nagy helyet kap a kötő- és hurkolóipar, az utóbbi évek legdinamikusabban fejlődő gyártási ága. Itt egész sorát láthatja majd a közönség a könnyen kezelhető, kellemes viseletű ruházati cikkeknek, konfenk-

A mezőtúri Mezőgazdasági G
jének gyakorlati hasznosítás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974
ALFÖLD
1-6
Papi Lajos

egyáltalán valamilyen rangsort [illegible]
lítani, feltétlen ki kell emelni Papi Lajos

1021

EGRI MÁRIA

Papi Lajos szobra

választott anyaga alapján más művészek hasonló anyagválasztása miatt azok stílustörekvéseivel azonosítani. A művek nem tűrik a felületes szemléletet – mélyebb figyelmet, átélést követelnek. Ezt módunkban állt megfigyelni a Szolnoki Galéria kiállításán, ahol nemcsak a feltűnően magas számú közönség (nem egészen egy hónap alatt közel ötezer fő), de a vissza-visszatérő arcok igazolták a művek erős szuggesztivitását. S ha alapos figyelemmel merülünk a szobrok élvezetébe; feltárul előttünk is az a varázs, amely az anyag megpillantásakor a művészt elöntötte, és művét létrehozni kényszerítette. S ez minden esetben egyedi, sajátos és egyszeri. Belejátszik magának az anyagnak a sokfélesége, a művész pillanatnyi hangulata, az őt foglalkoztató gondolatok, azok, amelyek keresik a nekik megfelelő matériát – és még ki tudja, milyen sokfajta tényező, amely szükséges egy alkotás létrejöttéhez. Az azonban bizonyos, hogy Papi Lajos munkáit nem stiláris kategóriák, kötöttségek jellemzik. Ebből a szokvány-szemszögből nem is közelíthető. Sokkal inkább a kölcsönhatás az, anyagával való együttélés, egymásrahatás jellemzi művészetét. Az anyag tiszteletében azonban még sosem ment odáig, hogy az eredeti forma, a szerkezet esztétikai vonzá-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 — 6
ALFÖLD

Papi Lajos

1021

Papi Lajos: Csontváry

Mielőtt Kassák és a munkásfiatalok viszonyára
röviden feleleveníteni.

A Margitban kapott helyet a Nyomdászok és
szakma szakszervezeti helyi csoportja. A Munk
jó színpada volt, összesen két szegényes díszlett
től tavaszig, vasárnaponként műsoros ismeretterj
pedig tánc. A Margit hétköznapokon is, szinte
előtt a munkanélküliek űzték játékaikat; sakk
értekezletek, könyvtári órák foglalták el a mellé
szer tánciskola működött, míg a szabad estéken
ték meg.

A vasárnapi ismeretterjesztő előadások népszer
munkásság kultúrszomjával és más helyi kulturá
kásotthon vezetőségének ügyes szervezési módszerével magyarázható. Az egyes előadás-ciklusokra igen mérsékelt árú bérletet adtak ki, amit jóformán minden szervezett munkás megváltott. De ha valakinek nem volt belépő jegye, azt sem küldte haza senki. Ez a módszer azt eredményezte, hogy minden előadás telt ház előtt folyt. Körben, a teremben az állóhelyek is rendszerint megteltek.

Amennyiben pozitívnak tekinthető a szervezés, ennek ellenkezője volt az előadás, helyesebben a műsor tartalma és színvonala. Valahogy ilyen volt: Az előadás első felében – mondjuk – egyórás népszerű csillagászati előadás, vagy a drága, jó Nánay Béla tanár úr (ő mindig kéznél volt) igen színes ismertetője egy-egy klasszikus író életéről, koráról, munkásságáról. Ezt követte az egy, vagy másfél órás műsor. Ebben a műsorban alig lehetett az előadással kapcsolatban összhangot találni.

Igen erős Ady-kultusz élt ezekben az években Debrecenben. Voltak jó szavalók és majdnem minden vasárnap délután sorra került egy-egy forradalmi Ady-vers. Adynak akkor is sikere volt, ha a vers előadása gyengén ment. Ebből a feltüzesedett forradalmi magaslatból – emlékszem, Petőfi: *A kutyák és farkasok dalától*, vagy Ady: *Vér és arany*, *Harc a nagyúrral* verseitől mennyire tűzbe jöttek – de a következő számtól már le is zuhantak a Terézvárosi Színpad agyoncsépelt kupléjáig, vagy egyfelvonásos bohózatáig.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papi Lajos 1971 DEC. 14

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

Megnyílt a téli tárlat

A képzőművészet barátainak élénk érdeklődésétől kísérten nyílt meg vasárnap délelőtt a Szolnok megyei téli tárlat. A Damjanich Múzeum földszinti termeiben mintegy hatvan festmény, szobor és grafika —

tizennyolc művész alkotásai — fogadta a tárlatlátogatókat. Tóth Tibor, a megyei tanács vb osztályvezetője megnyitóbeszédében a szocialista művészet feladatairól beszélt és az alföldi képzőművészet hagyományait méltatta. Képünkön Karl Marx portréja. — Papi Lajos diógyökér faragása.

Kiállítás kagylógyűjtőknek

A „kagylótan" általában kevéssé ismert tudományág, noha a legutóbbi időkben számos kőolajtermelő vállalat hívta fel a figyelmet a kagylókutatásra.

Vajon a kagylógyűjtés könnyű időtöltés, rabulejtő szenvedély, vagy a szabad idő tudományos kihasználása?

Párizsban, a Rue Saint-Maure 212-ben megrendezett kagyló-kiállítás kedvet csinál a kagylógyűjtéshez, akik pe-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papi Lajos szobrászművész

Magyar Hírlap

1972 ÁPR 29

ÁTADTÁK A SZOLNOK MEGYEI TANÁCS művészeti díjait. A bronz plakettet és a vele járó 5000 forint pénzjutalmat Sebestyén Éva, a szolnoki Szigligeti Színház művésznője, Papi Lajos kisújszállási szobrászművész és Várhelyi Lajos, a Tisza Táncegyüttes művészeti vezetője kapta.

JOVANOVIC VLADIMIR 32 éves belgrádi gyári munkás, Budapesten, ittasan az I. kerületi Kuny Domokos utca 4/b számú ház ötödik

előadásuk, mert egyaránt igénylik az operaária teatralitását, a műdal egyszerűségét és a chanson szellemességét. Vis-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szolnok Megyei Néplap

1972 APR 29

Papi Lajos szobrászművész

1021

Új művészeti díjasok

Tegnap délelőtt átadták a Szakszervezetek Szolnok megyei Tanácsának művészeti díjait; az idén Sebestyén Éva, a Szolnoki Szigligeti Színház tagja, Papi Lajos szobrászművész, a Tisza táncegyüttes és művészeti vezetője, Várhelyi Lajos kapták.

Sebestyén Éva:

Tizenöt éve színész Szolnokon. Művészi pályája ugyan nem itt kezdődött — debütálásának színhelye Eger volt — de a pályakezdés két esztendejétől eltekintve művészi tevékenysége csaknem teljesen összeforrott a Szigligeti Színház életével. Másfél évtized ugyanabban a színházban, de hány és hány szerep és mennyiféle. Mulatságos komika zenés darabokban, és értékes, karakterfigurák megformálója prózai művekben, klasszikus drámákban. Csupán néni- és né szerepeit is alig lehet felsorolni. A legjelentősebbek közül néhány: Seresné a Rozsdatemetőben, Toncsi néni a Pesti emberekben, Pernellné a Tartuffe-ben, stb.

Vallja, hogy az emberek szórakoztatása, megnevettetése a színész munkájában a legnemesebb feladat.

Évekkel ezelőtt ezért is vállalta néhány színésztársával, hogy úttörőként azokhoz is eljuttassák a színházat, akik munkakörülményeikből eredően ritkán jutnak el kőszínházba. Rendre keresték fel műsoraikkal a megyeszékhely munkásszállóit és a környék tsz- és állami gazdasági központjait. Ott, a munkáskörnyezet közvetlen hangulatában talán még jobban kinyilvánult, hogy nemcsak születésénél fogva színész — színészszülők gyermeke — hanem életeleme a játék. És amit talán kevesebben tudnak róla: a versmondás. A népköltészet remekeinek stílusos tolmácsolásával estéről estére hódította meg munkáshallgatóit. És természetadta humorával, amely egyéniségének olyan sajátos többlete. Rajongása a színházért és a közönségért, az vitte rá, hogy alapító tagja legyen és egyben szervezője a szakmunkástanulók színházának is.

Sebestyén Éva nem főszerepeket játszik általában a színpadon, elsősorban epizód-szerepeket alakító művész. A színházi ismeretek terjesztésében, a különböző jellegű társadalmi vállalkozásokban azonban mindig főszerepre vállalkozott.

Szakácsnő a Kaukázusi krétakörben

Papi Lajos

Papi Lajos művészetében valami szelíd őserő rejtezik. Olyan erő, ami egy a természettel, de soha nem fenyeget romboló kitöréssel, mindig az élet nevelésében, az életért munkál, lankadatlan szorgalommal.

Papi Lajos munkássága elszakíthatatlan Kisújszállástól és vidékétől. Szűkebb hazája, de sem a megye sem az ország nem sokkal honorálták igazi értékeket termő alkotótevékenységét ennek a robusztus tehetségű művésznek. Bár már több mint két évtizede szerepel és elismerést vív ki a legrangosabb tárlatokon is, tehetségéhez méltó, igazi megbízatáshoz még nem jutott. Sőt! Művészvoltának elemi elismertetéséért is meg kellett küzdenie. A szakszervezetek megyei tanácsának művészeti díja késve, de még idejében érkezett elismerés. Papi Lajos alkotóereje teljében van, szobrai évről évre több gondolatot, erőt, nemességet árasztanak magukból. A méltánytalanság soha nem rendítette és nem rendítheti meg. Amíg Papi Lajosnak lesz egy darab kövésője, vagy fája, kalapácsa, mindig művész marad, a legigazibb fajtából való.

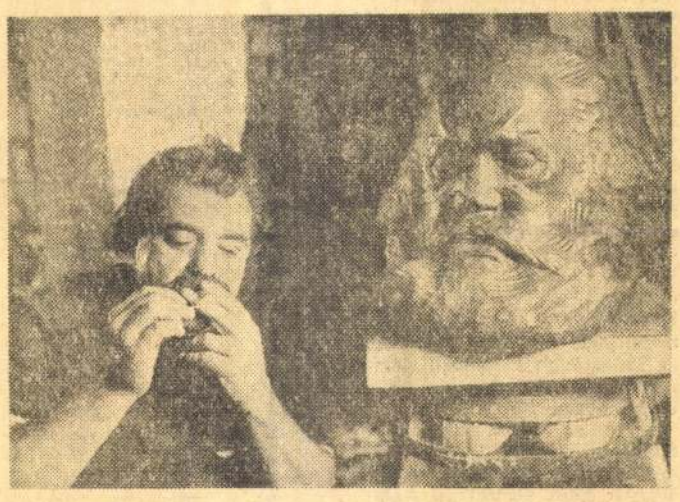

Papi Lajos műtermében

Tisza táncegyüttes

Olvasóinknak aligha kell bemutatni megyénk nemzetközi hírű amatőr művészeti együttesét, a Tisza táncegyüttest. Csak talán annyit, hogy az ország egyetlen tánccsoportja, amelyik negyedszer is elnyerte a Kiváló Együttes címet. (Nem akarunk ünneprontóak lenni, ezért csak zárójelben jegyezzük meg: sajnos a táncosok még nem vehették át a kitüntetést dokumentáló oklevelet, pedig az december óta itt van a művelődési központ valamelyik íróasztalában.

A huszonöt éves együttes ismert múltja helyett inkább az idei tervekről szól a krónikás. Zsúfolt a „Tisza" nyári programja is. Június végén, július elején lengyelországi turné, — nemzetközi fesztiválon vesznek részt.

Hazaérkezés után a szegedi nemzetközi szakszervezeti néptánc fesztiválon indul az együttes, kilenc külföldi és a hat legjobb hazai csoport között. Ezt követően a Szegedi Szabadtéri Játékok Dóm-téri színpadán láthatjuk majd a „Tiszát", a Hegyen völgyön lakodalom című, nagyszabású műsorban. Augusztusban a debreceni virágkarnevál vendége lesz az együttes.

Az őszi szezonban már készülnek a tavaszi, alföldi néptánc fesztiválra, amelynek ezúttal is Szolnok ad hajlékot.

Várhelyi Lajos

Valamikor régen, az akkori legények nagyapák is lehetnek már azóta, egy cingár, torzonborz üstökű fiú elindult...

Furulyával járta a Kunságot, a Jászságot, nóta, mert folklór szakembernek számít, külföldre jár tanítani.

Szenvedélyes, önmaga sorsáért alig, de az együttes helyzete miatt olykor elégedetlenkedő ember, akinek rendszerint igaza van.

Várhelyi Lajos

☆

A nemzetköziség nagy ünnepe, május 1 alkalmából néhány egyéb szakszervezeti kitüntetés átadására is sor került. A Szakszervezeti Munkáért kitüntetés aranyfokozatát Csontos Mihály, az SZMT szervezési- és káderbizottsága vezetője, ezüst fokozatát Tari Pál, a Ságvári Endre Művelődési Központ főelőadója, Király Sándor, a tiszaföldvári nagyközségi szakmaközi bizottság titkára és Mohácsi Istvánné, az SZMT adminisztrációs dolgozója kapták. Több, jól dolgozó szakszervezeti aktivistát a SZOT elismerő oklevelével jutalmaztak.

Színpadon a Tisza: Udvarhelyi táncok

VM — SzJ — TL

Foto: N.Zs.

Ötven éves a Kunszentmártoni Torna Egylet

Ünnepségsorozat az évfordulón — Fokozódó erkölcsi, anyagi segítség

Fennállásának félévszázadik évfordulóját ünnepli az idén a Kunszentmártoni Torna Egylet. A szép jubileumnói egész évre szóló sportműsorral emlékeznek meg a nagyközségben Ennek érdekében a pártbizottság, a Hazafias Népfront, a tanács, a KISZ, valamint az egyesület bázisüzemeinek a képviselőiből operatív bizottságot hoztak létre s kidolgozták az éves ünnepi programot. Első rendezvényük vasárnap a járási művelődési központ nagytermében lesz. Délelőtt 10 órakor díszközgyűlést rendeznek. Anyagi lehetőségeikhez mérten tárgyjutalomban részesítik a munkában, tanulásban, sportolásban egyaránt kimagasló teljesítményt nyújtó idősebb és fiatalabb sportolókat, majd sajtótermékek, fényképek és emléktárgyak felhasználásával bemutatják az egyesület ötven éves múltját.

— Külön öröm számunkra, hogy az MTS OT segítségével megkaptuk a Sportmúzeumtól a Magyar sport nemzetközi sikerei című kiállítási anyagot, amelyet a közgyűlést követően mutatunk be és utána több napig láthatja majd a közönség — mondotta Veres István, a KUTE elnöke. — Folyamatban van az egyesület félévszázados történetének megírása is, amit könyv alakban 250 oldalnyi terjedelemben november 7-re szeretnénk elkészíteni.

A jubileumi év alkalmából megfelelő sportrendezvényekről gondoskodtak. Ebbe illeszkedik a vasárnapi Kunszentmárton—K. MEDOSZ megyei I. o. bajnoki labdarúgó mérkőzés. Hétfőn a Szolnoki MÁV NB II-es csapata látogat el Kunszentmártonba, — előtte a Tisza Cipő SE serdülő csapatával játszanak bajnoki mérkőzést a helyi fiatalok, míg a szünetekben a cibakházi általános iskola fúvószenekara muzsikál. Júliusban kézi- és kosárlabda villámtornát rendeznek, — tervbe vettek NB I-es csapat meghívását is, a sakkozók pedig november 7-én 20 táblán Dalkó Nándor nagymesterrel játszanak szimultánt.

Nemcsak ünneplésből állnak ezekben a napokban a kunszentmártoniak, hanem a jövőt is tervezgetik.

— Kedvező jel, hogy egyre több bázisszervtől — téglagyár, állami gazdaság, BVM, ÁFÉSZ, TÖVÁLL, Pannónia, Építőipari Ktsz, a Zalka Máté és a Búzakalász Tsz, stb. — kapunk nagyobb erkölcsi és anyagi támogatást — mondotta Veres István és Szatmári József titkár. Még előbbre kell lépnünk az utánpótlás nevelésében, a fegyelem megszilárdításában s jobb eredményeket szeretnénk elérni a különböző bajnokságokban. Sürget bennünket az új sporttelep építése is. A jelenlegi tervek és fedezet mellett valószínű, hogy még az idén elkészül a salakos labdarúgó játéktér, füvesítik a másik játékteret, elkészül az út, az öltöző, a világítás és bevezetik a vizet. A nagyközségi tanács egymillió forintot biztosít az idén az építkezésre. Jelentős lesz a társadalmi munka is, amelyből a sportolók, a sportot szeretők aktívan kiveszik a részüket.

(pi)

Hétvégi sportműsor

SZOMBAT

Kézilabda. Megyei I. o.: Jászalsószentgyörgy—Kilián FSE 16, Szőllősi, Móczár.

Kosárlabda. NB I. Női: Szolnoki Vörös Meteor—Bp. Spartacus Szolnok, közgazdasági szakközépiskola, 17. NB III. Férfi: Karcag—Kecskemét 16, Kunszentmárton—Gyula 17.30.

Motor. Nemzetközi salakpályás verseny. Szolnok, MTE-sporttelep 15.

Vívás. Körzeti felnőtt női tőrbajnokság. Szolnok, Bajcsy-Zs. u. isk. 14.

Labdarúgás. NB III: Szolnoki Olajbányász—Tiszavasvári Tiszaliget, 13, Vincze S.

Idegenben szerepelnek: a labdarúgó NB II-ben a Jb. Lehel a Szegedi VSE ellen, az atlétikai NB I B-ben a Szo. MÁV férfiak Budapesten, a nők Debrecenben, a férfi röplabda NB II-ben a Szo. Dózsa Kecskeméten, nőknél a Szo. MTE a Ferroglóbusz ellen, a Kilián FSE, a Vízügy Zalka és az MHSZ, Szo. MÁV LK lövészei Szegeden az MNK-ban.

VASÁRNAP

Birkózás. Tisza Kupa országos serdülő kötöttfogású tiszteletdíjas egyéni és egyesületi pontverseny Szolnok, MÁV-sporttelep 10.30.

Kézilabda. NB II. Férfi: Tisza Cipő SE—Ceglédi Építők Martfű, 10.30, Tiszaföldvár—Kecskeméti Építők Tiszaföldvár 11. Megyei bajnokság. Férfi: Szo. Olajbányász—Rózsa F. SE 10, Szőllősi—Szabó. Jb. Lehel—Mezőtúr 10, Móczár. Gyulai SE—Tiszapüspöki 11, Szőllősi—Szabó. Jászladány—Rákóczifalva 10, Borsányi—Berényi. Túrkeve—Szo. Vegyiművek 11, Méri—Kővári. Törökszentmiklós—Szo. MÁV 10, Köles. — Női: Jászberény—Mezőtúr 11. Móczár. Szo. Spartacus—Szajol 9, Enyedi. Jászladány—Jászivány 9. Borsányi—Berényi. Túrkeve—Sz. Ganz-Vill. 10, Méri—Kővári. Tisza Cipő—Jászboldogháza 8. Gorgván. Jászalsószentgyörgy—Tiszaföldvár 10, Nagy S.

Kosárlabda. NB III. Férfi: Törökszentmiklós—Vasúti Főiskola 10.30. Szolnok Vegyipari—Szegedi ÉF 13.30. Női: Szolnok—Szarvas 9. Törökszentmiklós—Karcag 12.

Röplabda. NB II. Férfi: Szolnoki TITÁSZ—Testvériség Szolnok, TITÁSZ-pálya 11.

Teke. Összevont megyei bajnokság: Tisza Cipő—Kecskeméti Pincegazdaság 9.

Vívás. Körzeti felnőtt férfi tőrbajnokság. Szolnok, Bajcsy-Zs. úti isk. 8.

Labdarúgás. NB II.: Szolnoki MÁV—Budafok MÁV-sporttelep, 16. Műncz. NB III: Tiszaföldvár—Gyoma Tiszaföldvár, 16.30, Jelinek. Szabó L. SE—Záhony Mezőtúr, 14, (Jv. Borsodból), Tm. Vasas—Tuzsér Törökszentmiklós, 16.30, Nagy J. Megyei I. o.: Jb. Vasas—Mezőtúr 16.30. Asztalos. Szo. Cukorgyár—Túrkeve cukorgyári pálya, 10, (Hajdú megyéből). Kunszentmártoni TE—K. MEDOSZ 16.30, Szávó. Jászfényszaru—Karcag 16.30. Kubányi. Kunhegyes—Jászárokszállás 14.30, Gergely. Kilián FSE—Kisújszállás 16, (Szabolcs megyéből). Újszász—Rákóczifalva 16.30. Balla. Megyei II. o.: Szászberek—Jászalsószentgyörgy 16.30, Agócs. Zagyvarékas—Besenyszög 16.30, Török. Jászjákóhalma—Szajol 16.30, Kovács Z. Szo. Vízmű—Jászapáti Tiszaliget, 9.30, Kovács K. Jászladány—Jb. Mezőgép 16.30, Puskás. Jászkisér—Rákóczifalu 16.30, Lipák. Tiszagyenda—Tiszaroff 16.30, Ari. Tiszafüred—Mezőtúri FMGT 16.30, Orbán. Öcsöd—Tiszabura 16.30, Terenyei. Abádszalók—Cibakháza 17, Sándor. Tiszatenyő—Kengyel 16.30, Nagy S. Rózsa F. SE—Fegyvernek 16.30, Bakó. Tartalék-bajnokság: Jb. Lehel—Tiszaföldvár 11, Detki. Szo. MÁV II—Tisza Cipő 14.15, Parádi. Szabó L. SE—Szo. Olajbányász 12, Csák II. Szo. MTE—Szo. Vegyiművek Tiszaliget, 11.30, Bordács. Serdülőbajnokság: Szo. MÁV—Jb. Lehel 10.30, Mizsei. Szabó SE—Túrkeve 8.45, Balázs. Szo. Olajbányász—Tiszaföldvár 14.30. Szabó S. ITSK—Törökszentmiklós Hosszú.

Idegenben szerepelnek: a női kosárlabda NB I-ben a Szolnoki Vörös Meteor a FÖKERT HSC ellen, a labdarúgó NB I B-ben a Szo. MTE Várpalotán, az NB III-ban a Tisza Cipő Nyírbátorban, a női kézilabda NB I B-ben a Tisza Cipő Szombathelyen, a röplabda NB II-ben a Jb. Lehel nők Bácsbokodon.

Raktárvezető helyettesi munkakörbe kereskedelmi képesítéssel legalább 5 éves gyakorlattal rendelkező munkavállalót keresünk. Kubázati szakmában jártasak előnyben. — „Tiszavidék" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

A szolnoki Építő-Javító és Szolgáltató Vállalat azonnali belépéssel alkalmaz kőműves, bádogos, asztalos, víz-gáz szerelő szakmunkásokat. Jelentkezni lehet: a vállalat központjában. Kossuth téri irodaház.

Vas- és Faipari Szövetkezet felvételre keres lakatos, hegesztő szakmunkásokat, víz- és fűtésszerelő, villanyszerelő, szobafestő szakmunkásokat, betanított lakatosokat, valamint női és férfi segédmunkásokat. Jelentkezni lehet: Szolnok, Ostor u. 1.

Felvételre keresünk melegkonyhás kisvendéglőnk vezetésére jeinformálható személyt. Házaspárok előnyben. Leveleket „Megbízható" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

A Lőrinczi Fonó felvételt hirdet 16 éven felüli lányok részére — betanulási idő 1 hónap. Vidéki lányok részére szállást korszerű leányotthonunkban biztosítunk havi 100 Ft térítésért. Cím: PIV. Lőrinczi Fonó Budapest, XIII., Gyömrői út 85.

Nem nyugdíjas kapuőrt keresünk felvételre. Vetőmag Vállalat Tisztító Telepe. Szolnok, Vésző u. 1. szám.

Éjjeliőröket veszünk fel azonnali belépésre. — Jelentkezés: MEH Vállalat Szolnok, Mártírok útja 9., munkaügy.

Azonnali belépéssel alkalmazunk lakatos, autó-motorszerelő, esztergályos, hegesztő és mezőgazdasági gépszerelő, hálózati villanyszerelő szakmunkásokat, — valamint női és férfi segédmunkásokat. Jelentkezni lehet: Mezőgép szolnoki gyáregysége. — Szolnok, Besenyszögi út. Ügyintéző: Faragó László.

Bedolgozó varrónőket és géphímzőnőket felveszünk. Törökszentmiklós, Házipari Szövetkezet. — Jelentkezés: Törökszentmiklós, Kutas B. u. 3. sz. alatt.

Felvételre keresünk esztergályos, hegesztő, vasszerkezeti lakatos, géplakatos, kőműves, vízvezetékszerelő szakmunkásokat és segédmunkásokat, helyi és vidéki munkahelyekre. Vidéki dolgozók részére kiküldetési díjat fizetünk. Fizetés megegyezés alapján, kollektív szerződés szerint. Ipari tanulóképzést szervezünk: vasszerkezeti lakatos, hegesztő, esztergályos, géplakatos, villanyszerelő szakmákban, kiemelt ösztöndíj biztosítása mellett. — Jelentkezni lehet a gyáregység igazgatóiánál, Szolnoki MEZŐGÉP Vállalat 2. sz. gyáregység, Tószeg.

Kivitelező gyakorlattal rendelkező építész műszaki ellenőröket alkalmazunk. „Szövetkezeti Vállalat" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

Forgalmi könyvelőt, utókalkulátort keres felvételre — szolnoki központtal a Költségvetési üzem. Gyakorlattal és KALÁSZ ismeretekkel rendelkezők előnyben. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés május 2-tól, de. 7—12-ig személyesen. — Cím: Martfű, nagyközségi tanács költségvetési üzeme, Szolnok, Landler Jenő u. (Volán újtelep mellett).

INGATLAN:

HÁROMSZOBÁS — összkomfortos családi ház eladó. Szolnok, Kántor u. 6.

Kettőszobás családi ház 200 n-öl telekkel beköltözhetően eladó. Szolnok, Dembinszky u. 13. szám.

SZOLNOK. Abonyi u. 6. sz. ház beköltözhetően eladó. Két családnak is megfelel.

KÉTSZOBÁS családi ház, alsó épülettel, 1100 négyszögöl kerttel eladó. Szandaszőllős, Vörösmező u. 83. szám.

CSALÁDI költözhetőe Rákóczifalv Gy. u. 43.

CSALÁDI tözhetően Szolnok. u. 23. szán

KERTES c azonnal b tően eladó Törteli u.

Törökszent Engels u. költözhető ezerért el deklődni: nen, vagy 14—391.

KÉTSZOBÁ konyhás c beköltözhet Szolnok, A

1972 április 25-én megnyílt a

kunszentmártoni „LEVENDU

Köztársaság-tér 8.

Márkás illatszerek, koz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN 6
Szolnok Megyei Néplap

Papi Lajos

1021

PAPI LAJOS: VAZUL

közművelődés
unka szerves része
gyvarékasi tapasztalatok

zottság 1972-ben állást foglalt
művelődési helyzetét illető-
meg. A közelmúltban az e
ett munkáról számoltatta be
ság a zagyvarékasi csúcsve-
számonkérés és ösztön-
mert a közművelődés kérdé-
zervezeteink — mindenek-
korábbi években viszonylag
pirendre közművelődési té-

A szakmunkások továbbképzését is biztosítják. Ezáltal a termelőszövetkezet különböző termelési és tenyésztési ágazataiban dolgozók megismerkedhetnek a legújabb módszerekkel és a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókkal.

Szélesebb látókör

A politikai és a szakmai ismeretterjesztés hatékonyabbá válása az általános műveltségi színvonal emelkedésével járt. A felnőttoktatásban például hosszú évek kudarca után sikert értek el. Három osztályban ötvenkét felnőtt tanul, köztük bar-

jó példát szolgáltatva más gazdaságoknak is.

Szépen fejlődik a községben a klubmozgalom. Tavaly például a klubok foglalkozásain kb ötezer hallgató vett részt. Helyes az a törekvés, hogy minél sokrétűbbé váljék ez a mozgalom, s az ifjúság, valamint a nők klubja mellé megszervezzék a középkorúakét is. Ez a közművelődési forma egyébként számtalan jó ötlet valóraváltását segíti elő. A nyolcadikosok klubja például a tanulók pályaválasztását jelentős mértékben megkönnyíti.

Zagyvarékason a közművelődés irányítása a pártmunka szerves része. A témakörbe vágó feladatok többször szerepeltek a községi csúcsvezetőség ülésének napirendjén. A csúcsvezetőség a különböző szervekkel, tömegszervezetekkel koordinációs értekezleteket is tartott. Mindenekelőtt az ilyen irányú, rendszeres munkának tudható be, hogy a közműve-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 NOV 13.
Papi Lajos szobrászművész
SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1021

Jászkunsági hétköznapok

3. „Az iparbáró"

— Különös társaság gyűlt egybe a Népművelési Minisztérium első egyéves iskoláján, az „alig főiskolán". Én odajártam.

Volt a hallgatók között egyetemi tanár, lakatos, meg tehénpásztor egyaránt. Papi Lajos utálta az akkor „népviseletnek" számító lódent, és hétköznap is kötött nyakkendőt. Ezért nevezték el a hallgatók iparbárónak. Pedig hát hol volt ő az iparbáróságtól! S hol van most is!

— Azért a két, két és félezer átlagban megvan. Állami megbízatást legnagyobb fájdalmamra és őszinte örömömre nem kapok. Így aztán azt csinálom, amihez kedvem van.

A műterem alacsony mennyezetén vastag mestergerenda. Szilárdan tartja a tetőt, makacsul hajlítja az alatta járót. Mintha figyelmeztetne: vigyázz, itt még a régi módi a divat.

— No, van nekem szobrom itt Kisújszálláson is, a fürdőben. Nem kőből faragott, csak betonból készült. Mondták; minél olcsóbb legyen. A költségekhez hozzácsaptam két és félezer forintot. Gondoltam, jogos, hisz a mintázás, a zsaluzás pénzbe kerül. Meg aztán a modellt ülő asszonykát is mindig elkísérte a férje, munkaközben el-elborozgattunk. Mire a szobor elkészült, megittunk vagy öt liter bort. A végén nem vált be a számításom. Kiszámolták, mennyi vas cement és sóder kellett, s csak annak az árát fizették.

Papi Lajos megyénk egyetlen vidéken élő szobrászművésze. Nincs összehasonlítási alap más városok művészpártoló tevékenységével. A kisújszállásiak úgy látszik, nem becsülik kellően azt, amijük van, nem büszkék rá.

— Nagy itt az öröm és a büszkeség a fejlődésre. Az új gyárakra, a téeszek gyarapodására. De a szépművészetre... Igaz, ígértek már, hogy építenek számomra egy műtermes lakást. Váltig bizonygatom, kellene még egy műterem. Hosszabb-rövidebb időre művészeket lehetne meghívni. Azok aztán műveikkel fizetnének. Szellemi javakkal is kellene gyarapodnia a városnak, nemcsak anyagiakkal.

— Ha a kisújszállásiak nem vásárolnak, miből él?

— Szolnokból és a Hajdúságból.

Hajdúböszörményben építettek egy műtermes lakást. Neki kínálták. Itt egy nagyobb méretű szobrot sem lehet elkészíteni, mégsem ment.

— Ide köt már engem ez a jó agyagos kisújszállási sár. Meg az itteniek velem szövő ítélőképessége.

Most, hogy beállták az első fagyok, holtan találták az árokban az öreg Kecét. Azt mondják, sokat ivott az utóbbi időkben. Hol a temetőben, hol az árokban húzta meg magát éjszakára. A hírrel Papi Lajos szomszédasszonya állított haza: „Hallottátok, hogy az öreg rossz Kece Pista meghalt?" A férje rámordult: „Honnan tudod hogy rossz volt? S ha az lett volna, azt is meg kellene nézni, miért lett az."

— Hát ilyen emberek élnek itt. Ide a Kunságba régen is jöttek emberek, kiknek az igazság, a szabadság mindennél többet ért. Még a nevüket is más vidéken hagyták. Azt a nevet vették fel, amelyik napon ideérkeztek. Így alakult ki a Szerda, a Csütörtök, meg a Péntek família.

Papi Lajos egyik őse Bocskai kovácsa, majd fegyverkovácsa volt. Ki tudja, talán az üldözés elől került a Kunságba. Azóta itt él a család. Kisújszállás ellentmondásokkal teli közösségében. Itt, a Papi-zugban, ahogy városszerte nevezik ezt a részt.

— Azért ne higgyék, hogy az isten háta mögött élek. Ide jön a világ. Minden nap megáll itt egy-egy autó.

Néha a kelleténél több is. Jönnek buzgó kíváncsisággal a „műpártolók", akik soha nem vesznek semmit, csak szétnéznek, hosszában bizonygatják műveszeti érdeklődésüket.

— Ismerem már őket! A műterem ajtaját mindig bezárom. Egy régi tank kémlelőnyílását szereltem az ajtóba. Kívülről nem lehet belátni, de számomra kitárul a kert, s még az égbolt is bemosolyog. Csendben állok, míg be nem csukják a kertkaput...

Az ablakhoz közel fatörzs formálódik. — Mi készül?

— Egyik oldalára saját portrémat faragom a másikra Gácsi Mihályét. Sietnem kell vele.

Ebben a hónapban Budapesten kiállításon szerepelnel. Papi Lajos munkái. A két portré is biztosan elkészül addig. Gyorsan, igénnyesen dolgozik. Egyszer déltájban beállított hozzá a városi tanács embere:

— Még ma kellene készíteni egy érmet. Kétszázötven éves Kisújszállás.

Papi Lajos mondott egy cifrát, de a hajnali vonattal már vitték az érmet az öntődébe.

Hiába Kisújszállás a szülőföldet jelenti. A szülőföld pedig sokszor az ember átka, oltalmazója, öröme kimeríthetetlen forrása.

Simon Béla

rajzfilm termés — mondani- | tották, hogy a XVIII. század kikötőjének bejáratánál. | támogatására.

HUHOGÓ

Már csak ez a világ rendje, divatok jönnek és divatok mennek. Lám, nem is olyan régen a tiki-taki, az a bizonyos csattogó játékszer, és most: erősítsék meg szívüket, hangolják át fülüket, megvan a utód. A művelt Nyugaton már legalább egy hete, s mivel manapság a különböző társadalmi rendszerben élő országok nincsenek kínai fallal elválasztva egymástól, némi késéssel hozzánk is eljutott az új divat. Megpróbálom magam összeszedni, mármint a leíró képességemet, hátha sikerül szemléletesen elmondanom, hogy milyen is ez az új izé.

Hát kérem: Ez tulajdonképpen egy cső. Olyan cső, amely egyrészt gumiból készül, másrészt bordázott, hossza hatvan centimétertől egy méterig terjed. Kéretik a maszek kisiparosokat, hogy pontosan jegyezzék, bár alighanem már régen, legalább tegnap óta tudják a legfontosabb tudnivalókat... Szóval, ha megvan ez a bizonyos cső, amely lehet tetszés szerint sárga, kék, piros vagy püspöklila, akkor már csak meg kell lóbálni, még pontosabban tekerni jobbról balra, esetleg balról jobbra, kinek mi a gusztusa. A lényeg az, hogy a cső propellerként körbe forogjon. És ekkor hang keletkezik. A gumicső révén rezgésbe jön a levegő és az emberi fül sajátságos hangot észlel.

Ennek az újfajta játéknak több előnye van, mondhatnám a prospektusok nyelvén. Mert ugye, a tiki-taki kemény golyócskái mindenféle sérülést okozhatnak és okoznak is, mint tudjuk. Másodszor fülsértő zajt is okoznak, szemben a gumicső huhogóval, kifejezetten rokonszenvesen szól, szinte simogatja a fület. Harmadszor pedig a tiki-taki egyhangúságtól, míg a huhogóval szirénázni lehet, mint a mentő autó, gyárkürt, kék fény; egyszerűbb dallamokat csiholni, a boci, boci tarkától kezdve a „Várj, várj, tét lesz" című slágerig, kinek milyen a kézügyessége, valamint a fülhallása. Lássan tekerve mély hangot ad a huhogó, gyorsabban pörgetve magasabbakat, ha hát jó ritmusérzékkel bárki csodás dallamokat képes általa improvizálni.

Most, amint mégegyszer átolvastam a leírtakat, látom, hogy ösztönösen nevet is adtam az újdonságnak. Azt, hogy huhogó. Csakugyan, lehet, hogy a huhogáshoz hasonlít a hangja, remélem, az igazi baglyok nem sértődnek meg érte. És bár nem vagyok hivatásos jós, aligha tévedek, ha megjövendölöm, hogy nem adok két hetet és városon, falun egyaránt huhogni fog, hallhatja az egész ország apraja, a nagyja...

S hogy mit hoz a távolabbi jövő? Ezt végképp nem tudom. Maradjunk most csak a közeliövőnél és ez után felül a huhogóé. És az is biztos, hogy mérhetetlenül elszaporodnak majd a huhogót eltáló nyilatkozatok, amelyek nyomán csakazértis még több gyerek szerez be és huhogtatja fennen a huhogóját.

Nem is huhogok tovább legyen az most és mindörökké a mi legnagyobb gondunk. Majdnem hozzátettem: ámen...

Árkus József

A szerk. megjegyzése:
* A huhogót a Humoristák Klubjában be is mutatta a cikk írója.

kozó nemzetközi konferencián. India nagy mennyiségű alacsony réztartalmú érckész-

Riasztóberendezés é

Az új angol gyártmányú riasztóberendezés mindenfajta betörés ellen biztosít, még abban az esetben is ha a betörő ismeri a riasztóberendezés működési elvét és a vezeték helyét. A rendszer alapja egy rezgésjelző detektor, amely a födémen vagy falakon keresztül való behatolási szándékot rögtön jelzi. A berendezés működésbe lép a detektor erőszakos eltávolításakor vagy a jelzővezeték elvágásakor is. A rezgésjelző

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC. 9

Papi Lajos

Szolnok Megyei Néplap

1021

PAPI LAJOS: KOPERNIKUSZ

nikust
gyakorlattal,
alosgyártó üzemb
ól munkakörbe.

olnok megyei Állami
zolnok, Ady E. u. 117/c.
ztályon.

Érdeklődni lehet:
ÉPSZER Vállalat
Szolnok, Landler
Telefon: 12-961

óinkat, hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN 27

Szolnok Megyei Néplap

Papi Lajos

1021

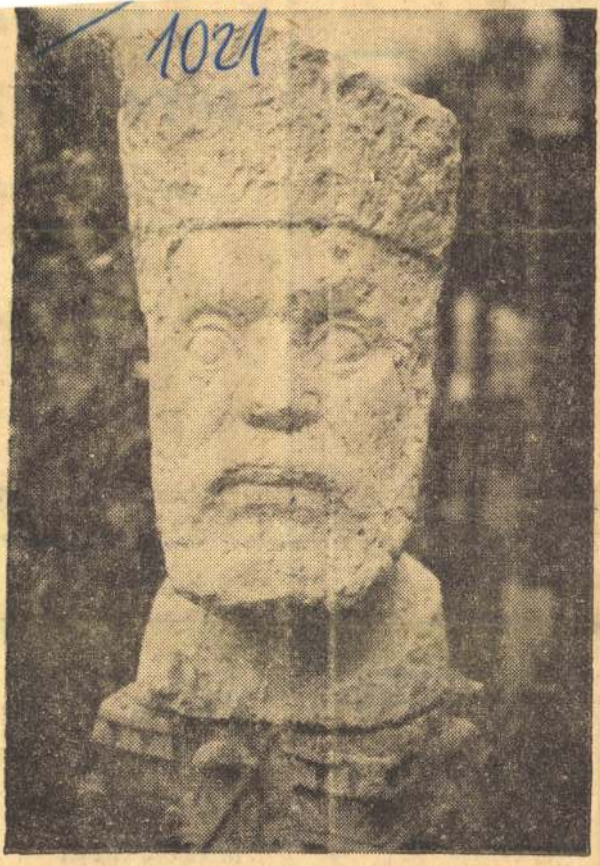

PAPI LAJOS: BOCSKAI

yáregysé

i

1.

gus mérnököket,

fenti címen.

P Vállalat

nyűszerkezetes,
ébe

unkásokat,
unkásokat.

— vasbetonsz
— épületlakat
— épületaszta
— központi f
— víz-gázszer
— villanyszer
— műkőkészí
— tetőfedő, l
— szobafestő,
szakmára

Üvegező, hőszige
is beiskolázunk.

Jelentkezés: Szoln
intézetekben.

A Szolnok megyei Tanác

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JAN 17

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

Papi Lajos

1021

Vasárnap délelőtt fél 11-kor nyitja meg Sípos Károly a megyei tanács elnökhelyettese a Szolnok megyei képzőművészek hagyományos évi seregszemléjét, a Téli Tárlatot. A kiállítást először rendezik a Szolnoki Galériában. A tárlatra beküldött műveken kívül most kerülnek a látogatók elé az Ember és munka című pályázaton elfogadott alkotások is. (Képünkön Varga Leontin, a Damjanich Múzeum munkatársa a tárlat anyagának elrendezése közben Papi Lajos szobrával)

elkezdte

st

pat

gi, mind pedig az utánpótlás-csapatnál külön edző foglalkozik a játékosokkal.

Az időjárás eddig kegyes volt a szabadban alapozó labdarúgókhoz, akik heti 4 edzéssel készülnek a bajnoki rajtra. A formába hozás időszakában hetente két edzőmérkőzést játszanak majd. Az egyesület vezetősége nem állított túl magas mércét a játékosok elé, bizalmat szavaztak az edzőnek és miután a sportág bázisát — az utánpótlás nevelését — megerősítették, joggal bizakodnak az eredményekben.

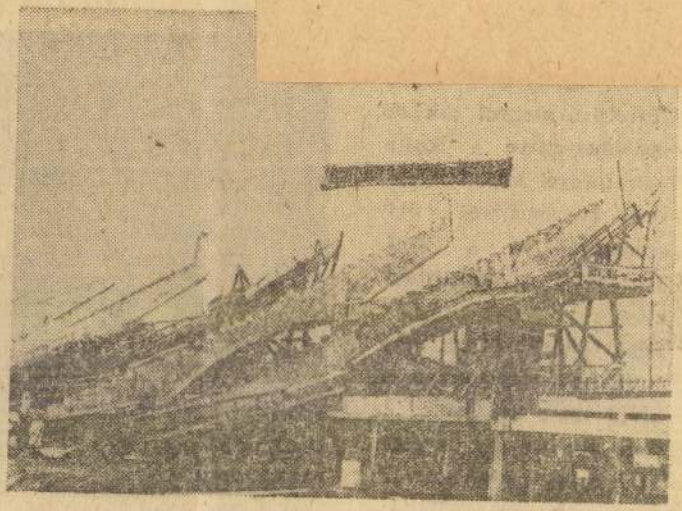

1974-ben az NSZK-ban kerül sor a labdarúgó VB megrendezésére. Még csak 1973. elején tartunk, de máris teljes erővel folynak a stadion-bővítések azokban a városokban, ahol a mérkőzéseket játszák. Felvételünk a frankfurti stadion lelátóinak bővítéséről készült.

Teremlabdarúgás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szolnok Megyei Néplap

Papi Lajos szobrász-
művész.
1021

1973. március 27.

Munkásarcok

Beszámoló az országos amatőrfilm-fesztiválról

Csenár Imre, a Győri Ifjúsági Filmstúdió tagja nem tett egyebet, mint hogy kamerát fogott a kezébe, és néhány perc alatt levetíthető filmszalagra rögzítette, hogyan állítanak föl egy villanyoszlopot a kapuvári szerelők, hogy birkóznak a talajfúró géppel, a rakoncátlan kígyókként tekergő huzalokkal, hogyan emelkednek légtornászokat megszégyenítő hidegvérrel a számunkra szédítő, számukra azonban a legtermészetesebb életelemet jelentő magasba... — Csak ennyit tett Csenár Imre, de aki odafigyelt Feszültség című filmjére, kénytelen volt végiggondolni, hogy milyen sokáig tanulmányozhatta ezt a munkafolyamatot a film alkotója ahhoz, hogy ilyen lüktető ritmusú, markáns riportot hozzon létre, s hogy mennyire tisztában kell lennie szenvedélye, a filmezés mesterségbeli szabályaival.

A Munkásportrék című Szolnokon rendezett Országos Amatőrfilm Fesztivál zsűrije (elnök: Radványi Dezső, a Magyar Televízió Dokumentum Főosztályának vezetője, tagjai a KISZ KB, az Országos Népművelési Intézet, a Balázs Béla Filmstúdió munkatársai, illetve több megyei társadalmi és tömegszervezet képviselői), alaposan odafigyelt a filmre, és szinte vita nélkül Csenár Imrének ítélte a fesztivál 3000 forintos nagydíját.

Győri amatőrfilmes — dr. Haffner Szabolcs — vitte el a fesztivál első díját is. Filmjében egy kútásó munkásról rajzolt rendkívül érzékletes, laza dramaturgiájú, de a képalkotó fantáziát tekintve az egész fesztiválon kiemelkedő portrét.

Három második díjat adtak ki, s ezek közül legjobban Pólya Pálének örültünk, mert megyénkbeli: túrkevei. Filmriportjában egy hivatásáért rajongó autószerelőt mutatott be, kissé szürkén, de a legteljesebb igazmondásra törekedve. Kiss Ferenc és Tényi István, kőbányai filmesek érdemelték ki a másik két második díjat, Kiss Ferenc filmje, az „Egy brigád három lavór" volt az érdekesebb: karakteres életkép az ingázó nyírségi építőmunkások, sajnos, egyelőre még lehangoló szociális körülményeiről.

A martfűi Móczár Ferenc elsősorban azzal érdemelte ki az egyik harmadik díjat, hogy egy csodálatos beszédképességű riportalanyt talált Mága József cipőgyári munkás személyében. A másik harmadik díjas, Brunczel Tibor A gép és az ember című etűdje elég jellegtelen volt.

A hivatalos, szakmai zsűri mellett működött egy másik minősítő bizottság is, amelynek kizárólag munkások voltak a tagjai. Ők döntöttek a „Rólunk szól" elnevezésű különdíjak — Papi Lajos szobrászművész egy-egy alkotása — sorsáról, igen helyesen. A már az imént is dicsért Haffner Szabolcs kapta az egyiket Vaspálya című kisfilmjéért, a másik pedig Rónyai Balázst jutalmazta, a Hat nap műszak című filmért, amely a Néplapból is ismert, erős tehetségű szolnoki munkásköltő életébe pillant be érzékeny tekintetű kamerával. Ennek a filmnek még egy különdíj is jutott (ugyancsak egy Papi-szobor), amelyet a kisújszállási MEZŐGÉP Vállalat ajánlott fel.

A díjakat vasárnap adták át a szolnoki Vöröscsillag moziban, a győztes versenyfilmek vetítése előtt. A filmeket elszomorítóan kevesen nézték végig.

* * *

A munkásportré-amatőrfilmfesztivál megrendezésének gondolatáért és kivitelezéséért elsősorban a Vasutasok Szakszervezete szolnoki művelődési központját (Járműjavító) illeti elismerés, no és természetesen a többi rendező szervet is.

Ötvennégy versenyfilm érkezett be a pályázatra, ezeknek majdnem a fele Szolnok megyei alkotók munkája. Ennek alapján örömmel elismerhetjük, hogy van megyénkben amatőrfilmes mozgalom, s reméljük, létezését érezni fogjuk a legközelebbi fesztiválig eltelő időben is.

Sz. J.

1973. március 27.

A SZOT Elnökségén

Állásfoglalás közérdekű ügy

A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége ülésén több közérdekű kérdésben foglalt állást. **Az elnökség foglalkozott a gazdaságos termelés fejlesztésével kapcsolatos szakszervezeti tennivalókkal,** megtárgyalta a VIII. Szakszervezeti Világkongresszus előkészítésében a magyar szakszervezetekre háruló feladatokat, s egyéb ügyeket.

A SZOT elnöksége állásfoglalásában egyetértett a gazdaságosabb termelésszerkezet kialakításának szorgalmazásával. **Hangsúlyozta, hogy a termelést fejlesztő-, korlátozó és a gazdaságtalan termelést visszafejlesztő politikának a szociálpolitikai elvekkel összhangban kell érvényesülnie.**

Az elnökség hangsúlyozta, hogy a technika átalakítása miatt egyetlen dolgozót sem érhet sérelem. Gondoskodni kell arról is, hogy a termékcserével ne csökkenjen azoknak a cikkeknek a termelése, amelyek fontosak a lakosság ellátásának, a népgazdaság külkereskedelmi és fizetési mérlegének egyensúlya szempontjából.

A gazdaságos termelésszerkezet kialakításának emberi oldalával kapcsolatban sok feladat hárul a

Ismét elnyerték a: és a szocialista mu címet

Ünnepség Jászberény

Avatóünnepség színhelye volt március 24-én a Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat jászberényi körzeti üzeme. Az 1972. évben elért gazdasági eredményeiért és a szocialista munkaversenyben kifejtett kiváló munkájáért tüntették ki, és ezzel ötszörös tulajdonosa lett a megtisztelő címnek.

A szocialista munkaverseny mozgalom kiszélesítésével, a vállalások maradéktalan teljesítésével érdemelte ki a szocialista munkaüzem rangos kitüntetést. A jászberényi körzeti üzemben tizenöt szocialista brigád nyerte el az ötszörös szocialista brigád címmel járó arany fokozatot. Három bri-

A zárt rendszeré

Rizstermesztési tanácskozás Ka

(Tudósítónktól)

Hagyományossá vált Karcagon, hogy évente találkoznak a táj rizstermesztői, a felvásárlók és a kutatók még a vetés kezdete előtt, hogy szakmai vitán értékeljék az elmúlt év tapasztalatait, együttesen foglaljanak állást a soron következő tennivalókban. Tegnap a nagykunsági tsz-szövetség szervezésében ismét sor került erre a tanácskozásra.

A múlt évben a Nagykunságban tízezer hektáron termesztettek rizst, 22.8 mázsás holdankénti hozammal. Három rizsfajtával dolgoznak az itteni közös gazdaságok, a Dubovszkival, a Kákaival és a Donszkojjal. A Donszkoj különben jó rizsfajta, ám nincs belőle elegendő vetőmag. A termelőszövetkezetek 1967-től folyamatosan építik az új rizstelepeket, felújítják a régieket. A rizstermesztésre berendezett terület több mint fele már felújított telep. Öt év alatt 77 millió forintot áldoztak erre a Nagykunság tsz-ei. Ezzel ott tartanak, hogy a termés 94 százalékát kombájnokkal takarítják be.

Felszólalt a tegnapi megbeszélésen Tárnoki Lajos, a gabonafelvásárló vállalat igazgatóhelyettese is. Beje-

MEGVIZSGÁLTA A NEB

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1969 FEB 13
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Papi Lajos szobrász-művész

...EI NÉPLAP

1021

A kisújszállási képzőművészeti szakkör életéről

A rajztábla fölé hajló fejek némelyike bizony deresedik már. A szép szeretete, az alkotás gyönyöre fűzi egyben a kisújszállási képzőművész kör tagjait, az általános iskolás korúaktól a nyugdíjasokig. 1959-től működik ez a szakkör Papi Lajos szobrászművész vezetésével. (Már az előző években is volt rajzszakkör, részben abból alakult a mostani képzőművészeti kör.) Ez az esztendő tehát jubileumi évnek is tekinthető. Felkerestük Papi Lajos szobrászművészt, hogy elbeszélgessünk a szakkör tíz esztendejéről, eredményeikről, céljaikról.

— A szakkör 1959-ben indult a művelődési ház gondozásában. Akkor alakult ki a szakkör magja, akik közül többen még ma is rendszeresen eljárnak foglalkozásainkra.

— Tíz esztendő nagy idő, gondolom több kisdiákból azóta már felnőtt dolgozó lett. Mégis mi az a vonzerő, ami a szakkörhöz fűzi őket?

— Tulajdonképpen a szép szeretete, a művészet megértése, élvezete az, amely legfőbb célunk. Nemcsak dolgozunk, hanem olvasunk, nézünk, vitatkozunk is. Meggyőződésem, hogy a művészet szeretete segít a napi feladatok elvégzésében. Kiegyensúlyozottabbá, nyugodtabbá tesz. Emellett az alkotás élvezete az, ami hozzánk köti mindazokat, akik már egyszer hatása alá kerültek.

A leghűségesebbek

— Kik azok, akik a tíz éven keresztül kitartóan dolgoztak?

— Az első tagok között említhetem Z. Tóth Kálmán sorompóőrt, aki jó érzékkel és igen nagy szeretettel mintázik, fafaragásai több szakköri kiállításon szerepeltek. Ugyancsak hosszú ideig tagunk volt Bene Miklós, aki Kenderesről járt be foglalkozásainkra, jelenleg kato-na. A kenderesi művelődési ház a közelmúltban rendezett kiállítást szobraiból. Tíz év óta dolgozik velünk Vatai Valéria, Papi Ágnes, mindketten elvégezték már a középiskolát, s jelenleg tisztviselők.

— Segít a szakkör a pályaválasztásban?

— Nem szándékunk, hogy művészeket neveljünk, vagy előkészítsük a főiskolai felvételre. Természetesen aki különösen tehetséges és ez az ambíciója, a szakköri munka csak használ neki. Jelenleg is több érettségi előtt álló fiatallal dolgozunk, akik közül többen például kiratrendezői pályára készülnek. Egyik tagunkat, Bartucsek Istvánt már fel is vették.

— Több ízben rendeztek az elmúlt időszakban szakköri kiállításokat. Milyen eredménnnyel szerepeltek a kisújiak?

— 7960-ban volt az első kiállítás, amelyen szerepeltünk a Kelet-Magyarországi Területi Szervezet legjobb szakkörvezetőinek megyei értekezlete alkalmával rendezett bemutatón. — Ezután majdnem minden esztendőben részt vettünk megyei, vagy országos kiállításokon. Természetesen itthon is egy időszak végeztével házi kiállításunkat.

A kedvenc témák

— Milyen technikájú és milyen témájú munkákat készítenek?

— Sajnos anyagi alapunk igen csekély, s örülünk, ha szenet és vízfestéket tudunk szerezni. Legfontosabb, hogy a tagok megtanulják a helyes képszerkesztés elemeit, a megfestendő valóságból ki tudják „vágni" a valóban érdemes részletet.

— Milyen témát kedvelnek leginkább a fiatal rajzolók?

— A csendélet, az interieur, a táj — ezek a legkedveltebb témák. Sajnos modell után alig tudunk dolgozni, pedig az előmenetel szempontjából igen fontos lenne. Volna egy javasolt megoldás, hogy a helybeli szociális otthonból kelene felkérni néhány bácsit, akik biztosan vállalkoznának némi ellenszolgáltatásért. — Dehát ezt a művelődési háznak kellene elintéznie...

Anyagi gondok

— Milyen kiállításra készülnek jelenleg?

— Beneveztünk a jubileumi szakköri pályázatra, erre készülünk. Reméljük, hogy a területi, megyei zsűrik után eljutunk az országos kiállításig.

A kisújszállási képzőművészeti szakkör egyike legjobb megyei szakköreinknek. Teljes mértékig megfelel annak a feladatnak, amit céljául vállalt. Kultúrált, művészetileg, esztétikailag képzett

Néplap

SZOLNOK ME

Február 13., csütörtök
Ella napja

A Nap kél: 6.54, nyugszik: 17.04 órakor. A Hold kél: 5.08, nyugszik: 12.35 órakor.

Várható időjárás: Főként nyugaton többfelé havazás, havaseső. Mérsékelt, később megélénkülő déli-délnyugati szél, helyenként hófúvások. A hideg nyugaton mérséklődik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet északnyugaton 0 fok körül, másfelé mínusz 2—mínusz 7 fok között.

— A SZOMSZÉDOK örömére. Egy dán cég gyakorlás céljára fülhallgatóval ellátott néma zongorát konstruált. A találmány lehetővé teszi a szépreményű virtuózoknak, — hogy a szomszédok háborgatása nélkül akár egész nap gyakoroljon.

— TISZAFÜREDEN február 11-én ülésezett a népfront járási bizottsága. A tanács és a népfront kapcsolatát vitatták meg, valamint a földtörvény végrehajtásának eddigi tapasztalatait.

— A TITÁSZ szolnoki üzletigazgatósága Vöröskereszt- tes alapszervezete és a Magyar Elektrotechnikai Egyesület helyi csoportja holnap 14 órai kezdettel filmvetítés sel egybekötött előadást rendez az üzletigazgatóság kultúrtermében. Dr. Münnich Ferenc, a megyei kórház osztályvezető főorvosa tart előadást az elsősegélynyújtásról áramütéses baleseteknél.

Fogfájósok, figyelem!

Leningrádban ceruza nagyságú fogorvosi fúrógépet szerkesztettek. A 20 dekás kis fúró elemmel vagy hálózati árammal működik, és tökéletesen zajtalan. A fúrófej percenként 14 000 fordulatot tesz. A leningrádi klinikákon már kipróbálták az új fúrót, amely mind a fogorvosok, mind a páciensek megelégedését kivívta.

Becsületességből ötös

Szakács Imréné, — a szolnoki Kossuth téri zöldségbolt takarítónője vizsgázott ebből, becsületességből. A napokban az esti takarításnál pénztárcát talált, amelyben 2400.— forint volt. Egy percig sem gondolt arra, hogy megtartja, hanem az összeg egy ember havi keresete. Egy család nélkülözi meg, ha nem tudjuk visszajuttatni.

Tóth Jánosné Szolnok, Ságvári körút 49 szám alatti lakos, amikor a késő esti órákban rádöbbent, hogy elvesztette a pénztárcáját, már nem indulhatott a keresésére. Másnap kevés reménynyel — a zöldségbolthan

— EGY SZAKASZRA való férfi, a karcagi Dimitrov Tsz huszonkilenc tagja munkásőr. Közülük többen a munkásőregység alapítói. A napokban a termelőszövetkezet találkozóra hívta meg a munkásőröket és családtagjaikat, s ez alkalommal Szilvási István tsz elnök 25 ezer forint jutalmat osztott szét közöttük.

— AZ NSZK-BELI stuttgarti politechnikumban kidolgoztak egy új függőhíd konstrukcióit. Az újdonság az, hogy a hídpályát nem két kábelre függesztik fel, mint általában, hanem csak egy kábelre. Az acélmegtakarítás 40 százalékos.

— TALAJVIZSGÁLAT — bombázással. A bonyolult és súlyos objektumok építésének megkezdése előtt gondosan meg kell vizsgálni a talajt. Kolumbiában erre a célra igen szilárd köpennyel ellátott légibombákat ajánlottak. A helikopterről ledobott légibombák 60 méter mélyre hatolnak a puha talajba. A műszerek regisztrálják a bomba haladásának lelassulását a talajban, s a geológusok így adatokat kapnak a talaj szerkezetéről.

— ÉPÜLNEK a Tiszamenti Vegyiművek 4. kénsavgyárának szociális létesítményei és irodaépületei. Az évi 200

Nagyváthy János

150 éve, 1819. február 13-án halt meg Nagyváthy János, a magyar mezőgazdasági tudomány kiváló művelője. Sárospatakon jogot hallgatott, majd a pesti egyetemen szerzett mezőgazdasági ismeretekét. Nagyállását majd egy gazdasági tiszt- ...járt.

Esti Hírlap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 19

Keletmagyarország

Papi Lajos szobrász-művész

A

1021

SZOBORKIÁLLÍTÁS NYÍREGYHÁZAN. Július 21-én, szombaton 11 órakor szoborkiállítást nyitnak meg a nyíregyházi szabadtéri színpad kertjében. A gyönyörűen parkosított kertben Papi Lajos szobrászművész alkotásait láthatják az érdeklődők augusztus 30-ig.

res átigazolások

ki Tsz — Géberjéni Tsz: Vincze József Csengérújfalui Tsz — Porcsalmai Tsz: Gergely Gábor Nyírbátori MEDOSZ — Kisléta Tsz: Kokas Miklós Nyírbátori Dózsa — Nyíregyházi Spartacus-Petőfi; Sinka János Nyírbátori Dózsa — Nyíregyházi Spartacus-Petőfi: Garzó Mihály

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország

1973 AUG 31

Papir Lajos kisújszállási szobrászművész.

1021

1973. augusztus 31.

Kisvárdai napok, 1973

Várszínpad-avatás, nemzetközi lovasnapok

Jelentős eseménysorozat színhelye augusztus végén, szeptember elején hazánk legkeletibb városa, Kisvárda, amely első ízben 505 évvel ezelőtt kapott mezővárosi rangot, legutóbb pedig három éve, hogy végérvényesen várossá avatták. A fiatal város a mostani „kisvárdai napok" rendezvénysorozatával az egész ország előtt kíván bemutatkozni, hiszen a meghívott vendégek között ott szerepelnek azok nevei is, akik az ország más tájain dolgoznak, de ebből a városból indultak el.

Nagy izgalommal készülnek a bemutatkozásra a városlakók és a város vezetői, mert szeretnék bemutatni Kisvárda több évszázados gazdag történetét, hagyományait, és a mai arcát, a dinamikusan fejlődő várost.

Bár a kisvárdai napok hivatalos megnyitója szeptember elsején lesz, nagy érdeklődés előzte meg a ma kezdődő lovasversenyeket, ahol a magyar öttusa válogatott keret tagjain kívül bemutatkoznak a szlovákiai Presov város lovasklubjának tagjai, a hortobágyi, a balmazújvárosi, a debreceni, a nyíregyházi és nyírtassi lovasklubok csapatai, hogy több kategóriában összemérjék erejüket.

Szombaton a szabadtéri várszínpad ünnepélyes megnyitójával kezdődik meg hivatalosan is a kisvárdai napok a Bánk bán című opera bemutatásával, másnap a Sybill című nagyoperettet mutatják be a debreceni Csokonay Színház művészei.

Elsején nyitják meg az első kiállítást is Papi Lajos kisújszállási szobrászművész alkotásaiból a vármúzeumban és folytatódik a lovasnapok programja: ezen a délutánon kerül sor a lovasnálya ünnepélyes felavatására.

Az új várszínpadon rendezik meg a nívódíjas néptáncosok versenyét, amelyen részt vesz a nagykállói, az ökörítófülpösi, a Volán táncegyüttes, a gyulaházi, a Nyíregyházi Kossuth Szakközépiskola, valamint a Kisvárdai Bessenyei Gimnázium és Szakközépiskola tánccsoportja. Nem titok, hogy ezzel a rendezvénnyel a kisvárdaiak azt szeretnék elérni, hogy a későbbiekben minden évben itt rendezzék meg a megyei tánccsoportok fesztiválját.

Jelentős helyet foglalnak el a kisvárdai napok rendezvénysorozatában a kiállítások is. Papi Lajos kiállítását fotókiállítás, majd politechnikai kiállítás követi, a zeneiskolában pedig Huszár István festőművész alkotásait láthatja a közönség.

A kisvárdai napok tudományos rendezvényeire szeptember 10 és 12 között kerül sor, ahol neves előadók „A megismerés folyamata a 3—6 éves korban, Az ismeretek ellenőrzésének és értékelésének pszichológiai problémái, A biológia oktatásának problémái, A mondattan tanításának, A matematika tanításának problémái" címmel tartanak előadásokat. Előadások lesznek még a gyermekek érdeklődésének fejlődéséről, irodalmi és fizikai témákról, és tudományos ülést tartanak a pedagógusok és az orvosok részére iskolaegészségügyi problémákról.

Jelentős állomása lesz a város fejlődésének az az ankét, amelyet szeptember 4-én tartanak a városi tanácson: a fejlesztés, az eredmények értékelése, a gondok ismertetése után ekkor tüntetik ki azokat, akik a legtöbb társadalmi munkát végezték Kisvárda fejlesztéséért.

Kelet-
Magya
AZ MSZMP SZABOLCS-SZATMÁR ME
XXX. ÉVFOLYAM. 203. SZÁM
ÁR

Szolidaritási munkásgy

A magyar dolgozók elítélik a haladó erők üldözés

A magyar közvéleményben széles körű érdeklődést, illetve aggodalmat váltott ki az a támadás, amelyet a szélsőséges jobboldali erők indítottak Dél-Amerikában a haladó erők ellen. Érzékenyen reagált közvéleményünk az uruguayi helyzet alakulására is, ahol harcot indítottak a kommunista párt és a haladó erőket tömörítő széles front ellen. A Parádsasvári Üveggyárban, a Kiskunfélegyházi Vegyipari Gépgyárban, a Jászberényi Hűtőgépgyárban és Csepelen nagy számú résztvevővel tiltakozó munkásgyűlések zajlottak le.

A parádsasvári munkásgyűlés résztvevői az Országos Béketanácshoz küldött táviratukban többek között hangsúlyozták, hogy mély aggodalommal értesültek azokról a súlyos eseményekről, amelyek Uruguayban történtek és történnek. „Elítéljük — hangzik a továbbiakban a távirat — azokat a politikai akciókat, amelyek sértik a nép alapvető politikai jogait, akadályozzák a egységes haladó szervezetének, a széles frontnak működését. Teljes szolidaritásukról biztosítjuk az alkotmányos jogok helyreállításáért a demokratikus szabadságjogok visszaállításáért küzdő tömegeket és szervezeteket.

A Kiskunfélegyházi Vegyipari Gépgyár munkásainak tiltakozó gyűlésén a részt vevők táviratukban hangsúlyozták: ebben a súlyos helyzetben teljes szolidaritásunkról biztosítjuk azokat az erőket, amelyek a haladásért, a demokratikus szabadságjogok helyreállításáért az alkotmányosság visszaállításáért küzdenek Uruguayban, uruguayi elvtársainkkal együtt követeljük Seregni tábornok és a széles front más vezetőinek szabadlábra helyezését.

A Jászberényi Hűtőgépgyár központi előadótermében lezajlott forró hangulatú munkásgyűlésen hangsúlyozták, hogy a nagyüzem több, mint ötezer dolgozója teljes szolidaritást vállal a demokratikus szabadságjogokért küzdő dél-amerikai népekkel, köztük az uruguayi dolgozókkal. Teljes mértékben tá- az Uruguayi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 MÁJ 12

Szolnokmegyei Hirlap

Papi Lajos

1021

PAPI LAJOS: HEMINGWAY

sürgettük, hogy t
kesei, az általán
alábbiakban közö
nek lapunknak k

A lap írásaina
ismételten átfogó
gáltuk a városb
patkányártalom h
közegészségügyi
ség folyamatosan
lenőrzéseket. A v
részeinek rekonst
különböző területeinek szanálása, a gyorsított ütemű újjáépítéssel összefüggésben, elsősorban az építés alatt álló, illetve az ezzel határos lakókörzetekben a korábbinál fokozottabb mértékben észlelhető a patkányok megjelenése. A szanálásokkor a búvóhelyekről kirajzanak az élősdiek, de a korábbi évekhez hasonlítva számuk nem növekedett.

A megyei és városi közegészségügyi szervek vezetőivel értékeltük a helyzetet. Egyértelmű a megállapítás, hogy járványveszély nem áll fenn. A patkányártalom felszámolásának reális útja jelenleg a gócirtás, amelyet a közegészségügyi szervek folyamatosan elrendelnek. Így a Zagyva-parti lakótelep ingatlantulajdonosaival 1974. április 8-án tanácskoztunk és intézkedtünk az irtás elvégzésére. A következőkben a Vosztok úti lakótelepen, majd a József Attila úti lakótelepen lesz gócirtás. Az illetékesek in-

patkányártalom megszüntetése jelentős anyagi tehertételt jelent, amelyet az ingatlantulajdonosoknak kell viselni. Például a Zagyva-parti lakótelepen egy 10 emeletes épület patkánymentesítési költsége 30 ezer forint. Felmerült az általános — az egész városra kiterjedő — irtás is. A megyei, a városi közegészségügyi felügyelőség megállapításai és értékelése alapján az általános irtás a városban folyó újjáépítés, szanálások befejezését követően, mintegy két év múlva indokolt. Az általános deratizáció költsége 22 millió forint, amely az ingatlantulajdonosokat terheli.

Az általános irtás a jelenlegi körülmények között — mivel a központi szervek csak járványveszély esetén biztosíthatják a költségeket, súlyos kiadásokat jelentene. Állami lakások esetében az Ingatlankezelő Vállalat egyetlen épület felújítását, karbantartását sem végezhetné el a városban, miután erre a célra kellene fordítani anyagi erőit. A közte-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szolnok Megyei Néplap
1973. VIII. 2.

Papi Lajos

MEGYEI NÉPLAP 1021

Új környezetben — megújulás nélkül

Téli tárlat '73

A Szolnok megyei képzőművészek téli tárlata ugrásszerű látogatottsági rekordnak zárul néhány nap múlva. Már eddig hétezernél többen tekintették meg, ami az utóbbi évek nézőszámához képest több mint háromszoros emelkedés. Ez az örvendetes tény elsősorban a tárgyi feltételek hatalmát dicséri, a művészet végre megvalósult szolnoki otthonának, a Galériának szükségességét igazolja. Helytelen lenne azonban az érdeklődés megélénkülését pusztán a felújított és új rendeltetésű épület vonzerejének tulajdonítani. A Damjanich Múzeum szakszerű vezetéssel egybekötött tárlatlátogatások sorozatával igyekezett a megváltozott körülményekhez mélto közönségszervezést létrehozni, és ebben legfőbb támogatói a szocialista brigádok voltak.

☆

Maga a kiállítás a megújult környezetben is megőrizte sok-sok éve megszokott jellegét. A festők az alföldi hagyományok szélesre taposott útjait járják, kiki tehetsége, felkészültsége és vérmérséklete szerint. **Chiovini Ferenc** nagy mesterségbeli tudással megalkotott képein például minden átsugárzik az életörömből, és ez megóvja a rutin fáradtságától, akár sokszor megfogalmazott témáin dolgozik (**Olvadás, Széna horgozsági ember alkotókedvét magasztalja derűs ecsetével a Kiskörei Vízlépcső építésének példáján. **Berényi Ferenc** kismérétű képeinek kompozíciós fegyelme, egyszerűsége rokonszenves, **Sáros András** borongós tájait a kulturált ábrázolásmód, **Fazekas Magdolna** és **Meggyes László** finom színekben oldott líráját az élményszerűség teszi széppé. De még a legjobb alkotá-

Dózsa, Papi Lajos szobra

bennünk a vállalkozó szellem, az újat akarás csekély volta vagy teljes hiánya miatt, a képek többségéről pedig az egyéniség nélküliség, az önismétlés unalma árad, vagy még rosszabb esetben harsogással palástolt felületesség. Kivált olyan művészek esetében érthetetlen ez, akiknek képességei iránt nem lehet kétségünk, és erről egy-egy festmény erejéig — mint **Baranyó Sándor** a **Kaszások** drámaiságával, **Palicz József** a **Tavaszi táj** üde színharmoniájával — ezúttal is meggyőznek bennünket. Külön kell szólnunk Baranyó Sándor mozaikjáról, amelynek nagyobb a felülete, mint a kiállítás összes többi képéé együttvéve. Csaknem 40 négyzetméter. Színhatása kellemes, a nemes anyag látványértéke már önmagában hatásos. Csakhogy ennek az eredménynek az elérésére sokkalta alkalmasabb lett volna az absztrakt ábrázolás. A funkció nélkül, ritmustalanul felsorakoztatott, sematikus figurákból bántó üresség ásít. (A mű címe: **Kortársaink.**)

☆

A négy szobrász lényegesen tömörebb együttest alkot, mint a hullámzó teljesítményű festők, noha stílusjegyeik világosan elkülönülnek. **Simon Ferenc** többféle anyaggal és többféle megjelenítési móddal dolgozik. Legerőteljesebb munkája a villára támaszkodó munkás domborított vörösréz alakja. Nyugalom, határozottság ömlik szét a lekerekített formákból szilárdra épített figurán.

Szabó Lászlónak egy vörösmárvány asszonyfej a legkiérleltebb alkotása. Kubikos-, hegesztő- és munkásőr-alakjaiból hiányzik az eredeti látásmód, és a téma kívánta erő. **Nagy István**nak kisméretű, a népművészettel rokonszellemű **(Számadó, Kuporgó)** a legízesebbek. Ólomfiguráin **(Átok a gátról, Gyümölcsszedő)** nem kifejező a mozdulat, a síklapokkal való határolás esetlegesnek tűnik.

A legeredetibb módon **Papi Lajos** fogalmaz a plasztika nyelvén. Megle-pően merész a hosszú keskeny márványlapból faragott **Ülő nő** kompozíciója, állatfejeit gyöngéd humorral bontja ki a kőből. Különös a súlyos gránittömb alá helyezett **Dózsa fej,** a vezéri felelősség találó szobrászi szimbolizálása egy vaskos, emlékoszlopszerű formában.

☆

Dózsa ihlette a tárlat legizgalmasabb műveit is, **Gácsi Mihály és Sáros András Miklós** grafikai lapjait. Gácsi négyrészes metszetsorozatán az élet könyörtelen és igazságos dialektikája, mozgalmas sokarcúsága lüktet szenvedélyes eleven-séggel. A művész személyes igazságkeresésének feszültséggel teli találkozása ezt a történelemmel, hitvallás, mindenre elszánt harcos magatartása mellett.

A fiatal Sáros András Miklós, Gácsival ellentétben nem hatol részletekbe az 1514-re emlékező lapján. Csatamezőt ábrázol távlatból, hangyanagyságú sziluettéi zsugorodott figurákkal, az objektíválódott küzdelem szigorú erővonalai adják a kompozíció lendületes ritmusát. Kitűnő másik grafikája is, a Kőműves Kelemen egyik kevéssé ismert változatát illusztráló rézkarc.

Lehetetlen és felesleges is ötleteket kitalálni arra vonatkozólag, mi hozhatná igazi mozgásba a megyei képzőművészeti életet. A téma nem lehet önmagában döntő, ami az itt kiállított Munkásábrázolás a képzőművészetben című pályázatra beérkezett művek a kiállítás többi részétől egy szikrányival sem különböző színvonala is bizonyítani látszik. De minden bizonyítani elengedhetetlen követelmény — elsősorban a két grafikus példájáról olvashatjuk le — az eleven kutató világszemléletet, a magasfokú szakmai igényesség állandó tartása, és az egyéni úttal járó kockázatot eltökélten vállaló merészség.

Szabó János

A következő ellenfél a Vasas

Telefoninterjú Baróti Lajossal

Amikor tegnap délben szont, akik már végignézték napvilágot látott a hír, hogy a piros-feketék küzdelmét, a Szolnoki MTE az MNK elmondták, hogy tiszta eszkövetkező fordulójában — közökkel, szemre tetszetőimmár a döntőbe jutásért sen, stílusosan és lelkesen — a Vasassal mérkőzik, játszik az NB I B-s gárda. azonnal felhívtuk Baróti Ennek, és nem a szerencsé-Lajost, a piros-kékek mes- nek köszönhetik, hogy ilyen terét. Az edző a következő- messzire jutottak a kupáket mondta:

— Az MTE félelmetes eredményei az MNK-ban tiszteletet parancsolnak valamennyi csapat számára. Valóságos szenzáció számba megy a piros-feketék sze- replése. Ennek ellenére megpróbáljuk azt, ami a többi NB I-es csapatnak nem sikerült: Szolnokon továbbjutni.

— Látta-e már Baróti Lajos játszani az MTE jelenlegi csapatát?

— Még nem, ám már a híre megelőzte a szolnoki együttest. Jól ismerem viszont Thomann Antalt, és biztos voltam benne, hogy ő és elődje Szollár Lajos szakmai munkája meghozza az eredményét. Azok vi-

banban.

— Egyébként hadd mondjam el, hogy Szolnokra mindig sok szeretettel gondolok: számos nagy csatát vívtam a MÁV hajdani kiválóságaival, Kispéterre, Kolláthra, Szántóra és társaira mint sportbarátokra emlékszem vissza.

— Mit vár a Vasas—MTE mérkőzés kimenetelétől?

— Az eredményre nem tippelek, mindenesetre mi nagyon odafigyelünk a kupára! Szolnokon két stílusosan játszó csapat találkozik és ez csak jó labdarúgást hozhat. Az egész ország nagy izgalommal várja a szimpatikus szolnoki együttes további szereplését, és kívánjuk, hogy ez adjon nekik erőt a bajnokságban való jó szereplésre.

Sikerek – gondok

Beszélgetés a Szolnoki MÁV ügyvezető elnökével

Hangya Mihály, a MÁV sportegyesületének ügyvezető elnöke nem a legirigyeltebb ember Szolnokon. Érzi ezt ő maga is. Pedig a kék-fehéreknek végül is nem lenne miért aggódni, ha... No de ezt a „ha"-t hagyjuk a végére.

Így, ebben a szellemben indult a beszélgetésünk is. Számbavettük az atlétáknyilatkozni, ám úgy láttuk, hogy semmi nem hátráltatta a munkát.

A feszültség csak nem akar oldódni. Amikor aztán az erősítésről esik szó, megtudjuk az okát is. Az elnök hangja keserű lesz: — Sajnos nem lett erősebb az együttesünk. Sokat vártunk Kántor visszatérésétől. Leszerelt — és amint köztudott, nem jött vissza hozzánk. A város, a 900 éves Szolnok érdekét tartottuk szem előtt amikor mégis hozzájárultunk a kiadatásához. Aztán a hátvéd távozása után György József is bejelentette, hogy elmegy Kazincbarcikára.

— Két év alatt huszonkét futballista hagyott itt bennünket, vagy hagyta abba a labdarúgást. Igéretet kaptunk a város többi egyesületeitől, hogy segítenek bennünket játékosokkal. Eddig senkitől nem kaptunk támogatást...

A várható esélyekről ezután nem akartunk érdeklődni, Hangya Mihály azonban maga hozta szóba.

— Mindenképpen bent fogunk maradni az NB II-ben, ezt ígérhetem a szurkolóknak — mondta meglepő határozottsággal. — Mindenképpen!

Aztán már egészen más hangon beszélt arról, hogy formálódik, alakul a csapat, az új edző Himer István nagyszerűen megérti magát a játékosokkal, és a fiúk nem riadnak vissza a mindennapos edzéstől, a keményen munkától. Legutóbb 6:3-ra győztek a Kilián elen, de biztatóan játszottak

nagyszerű fedettpályás eredményeit, Papp János, Pásztor Zsuzsa, a kis Zsemberi, Halász Sándor dicséretes szereplését, eljátszottunk a párbajtőrözők kiugróan szép sikereivel — Pakai György és B. Nagy Pál első és harmadik helyével a válogatón — közben az elnök egy borítékot bontott fel.

— Nézze csak, Gulácsi első lett Kecskeméten az ökölvívó ifjúsági területi versenyen. Indulhat az országoson. De maradjunk még a vívásnál: Danics, B. Nagy, Németh Ilona vá-

Apróhirdetés

INGATLAN:

Kocsoroson 450 n-öl telek eladó — az újonnan nyílt utcarészben — Barack u. 12. (belső része). Érdeklődni lehet: Szolnok, Lenin Tsz közp. Czudarhelyi.

KÉTSZOBÁS kertes családi ház Tószeg, Táncsics u. 32. szám alatt azonnal beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Táncsics u. 15.

CSALÁDI ház ígényesnek eladó. Szolnok. Hámán K. u. 2.

AZONNAL beköltözhető ház két családnak is alkalmas eladó. Szolnok. Szécheny u. 6.

Háromszoba-komfortos, részben beköltözhető családi ház eladó. — 100 ezer 23129" felügére 4025 debreceni hirdetőbe.

Kertészkedésre alkalmas 1336 négyszögöl föld eladó Szandaszőllősön a Damjanich utcában. — Villany, víz, járda van. Országút busz-megálló 5 perc. Érdeklődni: Szandaszőllős. Kiss J. u. 55.

2x2 szobás családi ház, egybe is, külön is eladó. — Szolnok. Vörösesillag u 13. — Érdeklődni: vasárnap 9 órától.

250 négyszögöl kert eladó. Szandaszőllős. Kiss J. u. 52/b., nem beépíthető.

JÁSZBERÉ
F. u. 3. sz.
lakásos tár
téséhez tár
resek. Érd
óra után
vasárnap e
helyszínen

TISZAFÖL
Óvirághegy
házhelynek
gyömölcsös
sére alkal
négyszögöl
adó. — árt
zeték, villa
végén. —
vasútállomá
Ugyanott
szögöl rész
gyümölcsös
szántó, lakó
kítható cse
házzal, vég
és ártézi v
bővízű ásó
minden
(szüretelésh
számmal. —
hodókkal. n
zúzó eladó,
roly, Márt
64. szám.

ADÁS-V

TÍZ hónapo
könyvezett
hász kutva
eladó. Sza
köz 4.

MODERN k
tor és gázfű
lackkal ela
nok, Meder

ELADÓ 7 d
hagóni színű
vonalú szob
zöld szivacs
zással. Szolr
száth u. 28.

FESTMÉNY
pionír eladó
szentmiklós,
Fektor u. 2/

Hétvégi figyelme

Házgyári e
házát.

Az építtető
— tervezés
— építési e
— az épület
— a tetőszerk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUN -8

SZOLNOK MEGYEI ~~HÍRLAP~~

Papi Lajos, szobrai

YEI NÉPLAP 1021 5

Újra Szolnokon

Papi Lajos szobrai a Vegyiművekben

Papi Lajosról elmondhatjuk, hogy a megyében és határainkon kívül a legtöbbet kiállító művészek egyike. Pedig szobrai nem szállíthatók bőröndben, sőt egykönnyen még személykocsival sem. A Kisújszálláson dolgozó művész hatalmas fa és gránit munkáival meghódította a Jászkunságot, a Hajdúságot, nemrég a Dunántúlról kaptunk hírt szobrainak sikeréről. A soproni Liszt Ferenc művelődési központban, majd a fertődi Eszterházy-kastélyban szerepeltek művei. Jelenleg a Tiszamenti Vegyiművek művelődési központjában rendezett kamaratárlatot.

Bemutatott munkáit jól ismerjük, hiszen az 1974-es, a szolnoki Galériában rendezett gyűjteményes anyagából kisebb kamara összeállítást láthatott többek között szülővárosa Kisújszállás, Túrkeve, Karcag és Martfű közönsége. Mindenütt megértéssel, szeretettel fogadták. A Vegyiművek művelődési házában a megnyitó alkalmával megjelent szocialista brigád tagok, fiatalok, idősebbek azonnal megértették Papi Lajos szobrainak tartalmi és esztétikai értékeit. Nem véletlen ez, hiszen ezekben a művekben egész kultúránk, történelmünk rejtőzik. Papi Lajos „Vazuljának" konok vonásait Ady Endre sorai is feszítik, a kucsmás paraszt fejében évszázadok terméshozó verejtéke kövült. A „Csikófej" archaikus szobortöredék jellegével az ember és a ló több ezeréves egymásrautaltságára, elválaszthatatlanságára utal. A fogantatás, a születés és halál örök-től való körforgásának lírája von glóriát terhes „Madonnája" köré, és a megváltoztathatatlanságának terhe görnyeszti ülő öregasszonyát.

Kucsmás fej

Papi Lajos szobrai, míg tartalmukkal egész világunkat átfogják, megformálásukkal is lenyűgöznek. A művész a kiválasztott gránit, márvány vagy fa eredeti formájának, erezetének hatását meghagyva bontja ki művéből a kívánt gondolatot. Legtöbb munkájának rusztikus expresszionista felülete szinte külön mozog, önálló életet ad a szobornak. Csak egy példát említsünk: az Ikarusz hasadtkorhadt fájának égett szárnyakra, segítségkérő kezekre emlékeztető formáit. De nem szabad azt hinnünk, hogy az anyag „ősi" hatásának bűvölete miatt Papi Lajos feladata a felületek klasszikus megmunkálásának, a míves kőfaragás élvezetének, technikájának igényét. Ha a szoborgondolat fegyelmezett, simára csiszolt illetve érzékenyen modellált formákat követel, akkor Papi Lajos semmi szerepet nem hagy a felületek esetlegességének. Bizonyíték erre az „Apám" vagy a „Kopernikusz" is.

Hallottuk, hogy ősszel a nemrégiben megnyílt mátészalkai Szatmár Múzeum kívánja bemutatni alkotásait. Kisújszállás pedig — a Damjanich Múzeummal közösen — gyűjteményes tárlatot rendez, valamint Papi Lajos eddigi munkásságát értékelő katalógus megjelentetését tervezi.

Egri Mária

Gyászhír — Köszönetnyilvánítások

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy id. Ondok Ferenc életének 74. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása f. hó 10-én 11 órakor lesz a Munkásőr úti temető halottasházából. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak a rokonoknak, barátoknak, ismerősöknek, akik szeretett édesapám, nagyapánk, dédnagyapánk, Molnár Gyula temetésén részt vettek. Sírjára virágot, koszorút helyeztek. Fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család, Szolnok.

Ezúton is köszönjük a rokonoknak, munkatársaknak és kedves ismerősöknek az őszinte, mély együttérzést, amellyel velünk voltak drága édesanyám, gyermekünk, testvérünk, Bakos Ottóné elvesztésekor. A gyászoló család.

Ezúton mondunk köszönetet a rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, a szolnoki Bőripari Szövetkezet, az újszászi tsz, a Szolnoki VT Egyesített Egészségügyi Intézmény, a MÁV Járműjavító Üzem és a helyi sportkör, valamint a KISZ-szervezet dolgozóinak, akik felejthetetlen, drága jó feleségem, kislányunk, Dancsó Lászlóné sz. Földi Erzsébet temetésén részt vettek, mélységes fájdalmunkban osztoztak. A gyászoló Dancsó és Földi család, Újszász.

Apróhirdetések

INGATLAN

JÁSZFELSŐSZENTGYÖRGY, Takácshegyi dűlőben 2400 négyszögöl szőlő gazdasági épülettel, 2 küttal hálaleset miatt eladó. Érdeklődni lehet: Erdész, Jászberény, Rákóczi u. 100.

SZOLNOK, Madách u. 3. sz. alatti családi ház része azonnal beköltözhető kétszoba, konyhás lakással eladó. Érdeklődni lehet: Szolnok, Május 1. út 39. alatt.

HÁROMSZOBÁS, összkomfortos, családi ház, 300 négyszögöl telekkel beköltözhetően eladó. Táplógyörgye, Kovács József út 30. Németh Zoltánné.

ELKÉSZÜLT vagy még 1976-ban átadásra kerülő 2,5—3 szobás, garázsos lakást átvennék, társasházba beléphetnék. „Új lakás" jeligére a kiadóba.

ZAGYVÁRA nézőnagy, másfélszobás, OTP-s lakás eladó. Szolnok, Kun B. krt. 1. V. em. 9. Érdeklődni 16 óráig.

KÉT 370 négyszögöl házhely (közművesített terület mellett) eladó. Újszász, Deák Ferenc utcában. Érdeklődni: Újszász, Egység u. 2.

HÁROMSZOBÁS OTP-s társasházi lakás eladó. Érdeklődni: Józsáné, Szolnok, Mosonyi u. 3. 18—20 óráig.

BEKÖLTÖZHETŐ családi ház eladó, 630 négyszögöl telekkel, nagy melléképületekkel. Tószeg, Vörösmarty út 17. sz. alatt. Érdeklődni: Tószeg, Attila u. 36., vasútállomásnál.

MISKOLCON emeletes, családi ház (földszinten napi 8 órai nyitvatartással engedéllyel, havi átlag 150 000 Ft forgalmú üzlethelyiségekkel) egészségügyi okok miatt eladó. „Sürgős 855" jeligére a kiadóba.

3011-es traktor szalagfűrésszel eladó. Tiszajenő, Kossuth u. 12.

JÓ állapotban levő hálószobabútor eladó. Szolnok, Táncsics M. út 6. fsz. 3.

50 literes hűtőszekrényt vennék. Telefon: 13-407, 17 órától.

KOVÁCSSZERSZÁMOK, haszonvas, láncoskocsi-, kerekek, egyéb ingóságok eladók. Érdeklődni: Tószeg, Attila út 36., vasútállomásnál.

EGYÉB

30-án, vasárnap a Tisza Szálló környékén elveszett egy ovális alakú borostyán - mandzsettagomb. A megtaláló jutalomban részesül. Farkas Bertalan, Szolnok, Kossuth L. út 12. III. 5.

A Kelet-TÜZÉP V. 101. sz. telepe, Szolnok, Vörös Hadsereg út 6. sz. árukiadó munkakörbe felvételt hirdet. A munkakör betöltéséhez erkölcsi bizonyítvány szükséges. Jelentkezés a telepvezetőnél.

A Jász-Nagykun Vendéglátó Vállalat felvételre keres szakképzett betűírót a dekorációs részleghez. Jelentkezés: Szolnok, Sütő u.

A Szolnoki MEZŐGÉP 2. sz. Gyáregysége, Tószeg, felvételre keres géplakatos, szerkezeti lakatos, tmk-villanyszerelő szakmunkásokat, Fémfestő (berendezés-beégető, beszárító kezelő) festőket, export termékeink gyártásához technikusokat. Férfi-női segédmunkásokat, betanított lakatos, gépszerelő munkásoknak. Daraboló műhelyünkbe présgépkezelőket. Bérezés teljesítménybér. Jó kereseti lehetőség, saját üzemeltetésű konyhánkban étkezést biztosítunk. Tószeg—Tiszakécske, Tószeg—Jászkarajenő—Kocsér útvonalakon saját autóbusszal a dolgozók munkába — munkából szállítását biztosítjuk. Jelentkezni lehet minden nap fél 8 órától 15.00 óráig a gyáregység igazgatójánál. Felvétel esetén útiköltséget térítjük.

A Vasipari Vállalat mezőtúri gyáregysége azonnali belépéssel forgácsoló szakmunkásokat vesz fel. Kétműszakos munkahelyre. Jelentkezés: Mezőtúr, Rákóczi út 21.

A Szolnoki Tejipari Vállalat keres központi tmk-hoz villanyszerelő szakmunkást. Fizetés megállapodás szerint. Jelentkezés: a vállalat műszaki osztályán.

A Hídépítő Vállalat törökszentmiklósi építésvezetősége kiemelt beruházási munkákra vasbetonszerelő, ács és villanyszerelő szakmunkásokat vesz fel. Fizetés megegyezés szerint, helyi munkalehetőség 1980-ig biztosított.

Műszerészeket, anyagraktáros női dolgozót, takarítónőt, női és férfi segédmunkásokat keresünk felvételre. Délalföldi Pincegazdaság Márka üzeme. Szolnok, Mártírok útja 12. sz.

A Szolnoki Számítóközpont felvesz középiskolát végzett női dolgozókat adatrögzítői munkakörbe. A betanulás időszakára 1600 Ft-os kezdő fizetés és 150 Ft műszakpótlékot biztosítunk. Jelentkezni Liget u. 36. sz. alatt személyesen lehet.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 14

Hajdúbihari Napló

Papi Lajos szobrászművész

PAPI LAJOS szobrászművész kiállítását tekinthetik meg az érdeklődők május 15-től 22-ig Derecskén, a művelődési központban.

1021

erővel, mint a sok névtelen, s a legnehezebb úrral, a természettel is dacolni merő kun parasztot. S ezt az utat vallja egyedül helyesnek és becsületesnek, még akkor is, ha ez ma sem könnyű.

Papi kőfaragó apjától tanulta szeretni a követ. Őt látta elősször birkózni anyaggal. De igazán szobrászat a Kunságban szerzett élményei, szemlélete nevelt belőle. Azé a Kunságé, amely neki mindent, amelyet ismer, ahová kötődik.

Ha tágul is világa, akkor is csak az Alföld más részei felé. Talán ezért is lesz első pillanattól a Hajdúság Nemzetközi Művésztelep alkotó művésze, alapító tagja, s ezért is állít inkább Debrecenben, Hajdúböszörményben, Szolnokon és Nyíregyházán.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1973 I 26

Művészet

Papi Lajos

Papi Lajos: Kecskefej, 1972, márvány, 18 cm (fotó Roboz

Papi Lajos

Művészet 1975. febr.

Papi Lajos Kubikos emlékműterv, részlet, 1974, márvány-ólom, 81 cm (fotó Roboz)

munkálta. S micsoda munkával! Mert a véget nem érő, sokszor rossz szikesen – mióta a világ világ – csak sarjad a vetés, sárgul a gabona, élteti, eltartja a vele birkózó konok embereket.

Azt a kucsmás, szélesarcú, keménytekintetű parasztot, akit nem egyszer látott a művész megátalkodottan szántani, kapálni. Aki, ha egyedül, elszántságában sem bírhatott az elemekkel, a perzselő nappal, a kemény idővel és a metsző széllel, a terméketlen földdel: hogy vizet fakasszon a kietlen tájon, társaival szövetkezett, s kubikos csapatokba verődve terelte új, neki megfelelő mederbe a szeszélyesen kanyargó, sokszor kiáradó folyóvizeket. S ha Papi Lajosnak a Kubikos szobrát, a Kubikos Emlékmű-tervét, Kucsmás fejét, vagy a kemény emberek munkában felnőtt élettársait: a Paraszt madonnát, Kendős lányt, vagy a dolgos élet végére megfáradt Pihenőjét, Ülő asszonyát, Öregasszonyát nézzük, már csöppet sem látjuk szűknek e világot.

Különösen, hogyha a tanyán, a földön, s még tán a városban is egymástól távol élő emberek leghűbb társainak: az emberszemű Macska, az ember-okosságú Csikófej, s talán emberi érzésekkel teli Kecskefej, Hal, Kutya figurák gazdag galériáját is hozzászámítjuk!

Akkor már ez a világ – Papi világa – kerek egész, amelynek lakói nyüzsögnek, mozognak.

Szobrokban láttatja velünk a művész az egész Nagykunságot. Ezt a különleges – mozgalmas múlttal, sok-sok nehézséggel bővelkedő, de mégis karakteres és sokszínű világot. Mert Papi e két témán: a szüntelen munkálkodó ember ábrázolásán és meghitt társain, a munkában is vele lélegző, segítő lelkes állatokon keresztül a Nagykunság teljes történelmét varázsolja elénk.

Papi Lajos: Vázul, 1972
fa, 90 cm (fotó Roboz)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Budapester Rundschau

Lajos Papi

1975 SEP 15

1021

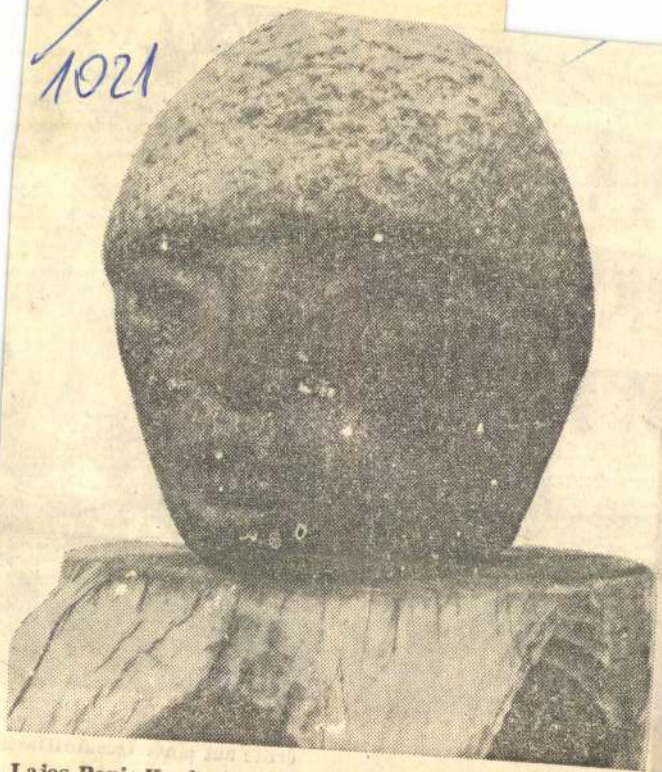

Lajos Papi: Kopf mit Pelzmütze, aus Andesit (1970)

eiß eröffnet

Im Komitat Szabolcs-Szatmá
ernte auf einer Gesamtfläche

Papi Lajos

PAPI LAJOS kisújszállási szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás szombaton Csornán. A tárlat egy hétig tart nyitva, majd az anyagot átszállítják Sopronba, ahol a Liszt Ferenc Művelődési Házban mutatják be. III. 13.

Magyar Hirlap 1976/63/13

Papir Lajos

PAPI LAJOS SZOBRÁSZMŰVÉSZ szabadtéri kiállítását tegnap Gyulán, a Dürer Terem parkjában nyitották meg. A kisújszállási művész tárlatát Sik Ferenc, a Gyulai Várszínház művészeti vezetője méltatta. VII 16

Magyar Hirlap 1976/168/1o

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 1 1

NÉPMŰVELÉS

Papi Lajos, szobrászmű-
vész

Papi Lajos szobrászművész alkotásaiból rendeztek kiállítást Balmazújvárosban.

1021

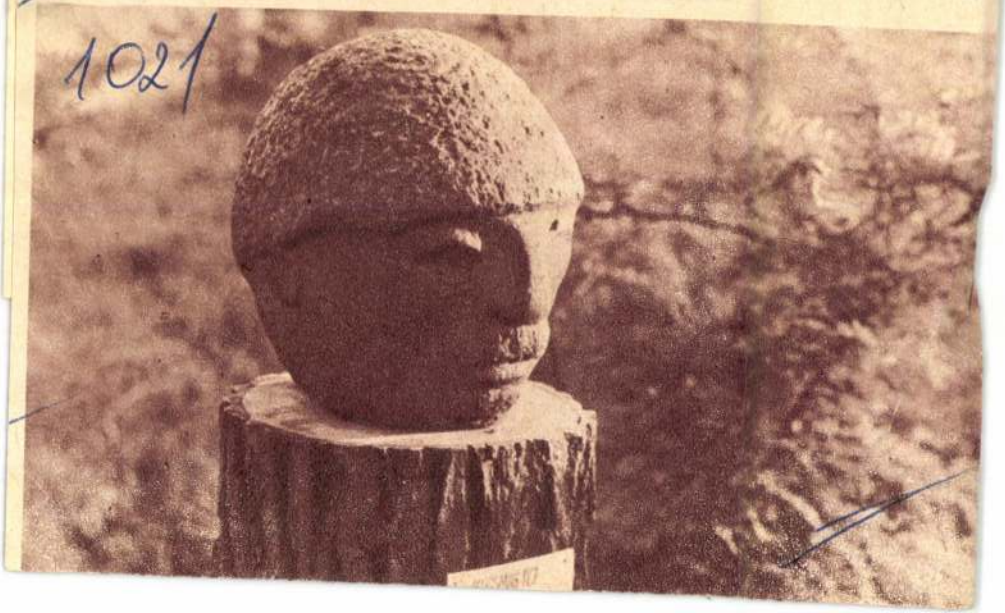

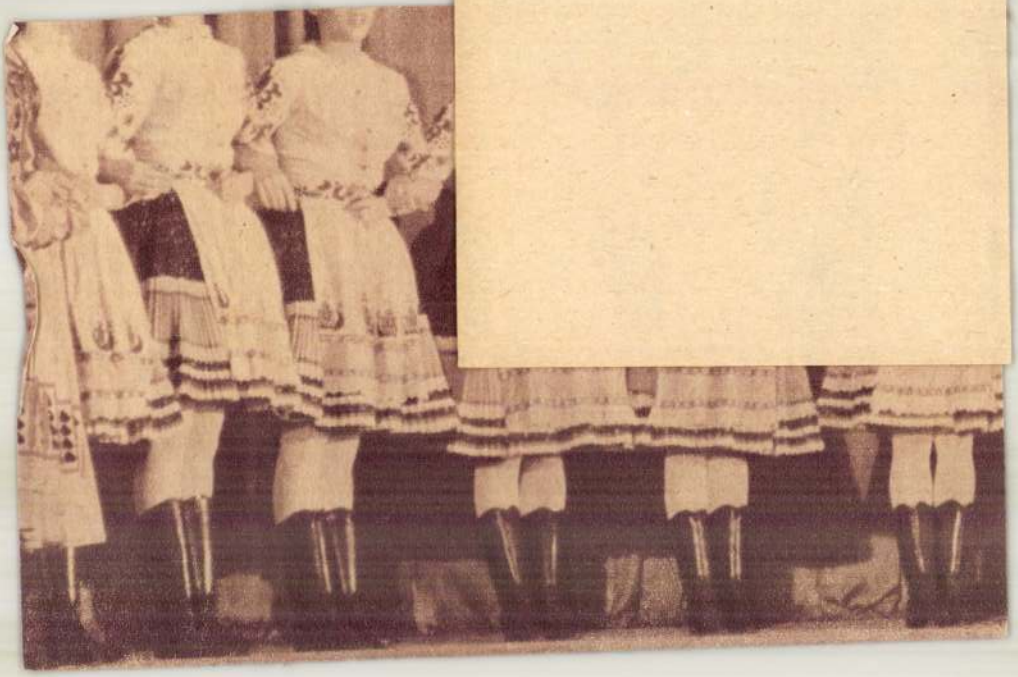

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPMŰVELÉS
Papi Lajos, szobrász
1978 2.

SZÍV ÉS KŐ

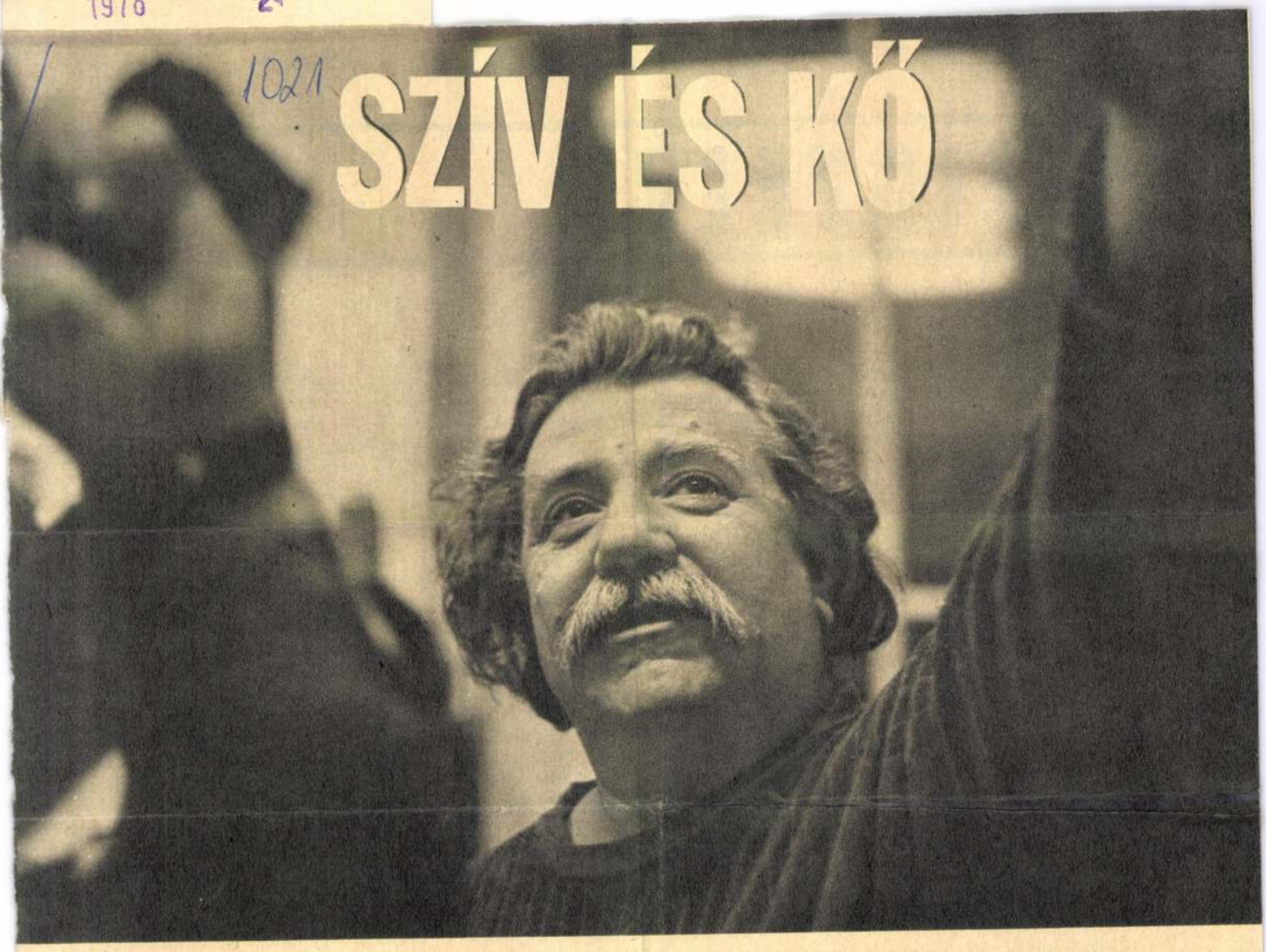

1

2

3

4

Papi Lajos hatalmas erejű ember, ahogyan ő maga mondja: vastag nyakú kun. Csupa izom és csupa szív – kőszelídségű. Vésője hegyén simogatássá szelídül a kalapácsütés roppant ereje. A sopoti mólón felállított tonnás *Balzac*-jából ugyanannyi könnyedség árad, mint a kiállításain nagy sikert arató arasznyi művéből, a *Pimaszból*. A szobrászművész 57 éves. Hosszú utat járt be, amíg hivatásos lett belőle. Így beszél életéről: „Kisújszálláson születtem. Apámtól csodálatos dolgokat kaptam. Csöpp gyerekként a világirodalom nagyjait hallottuk felolvasásában: hároméves koromban már tudtam Petőfiről." Apámtól tanultam faragni. Én először ács és kőműves mesterséget tanultam. Dolgoztam a vasútnál, később bevonultam, hadifogság után középiskolát végeztem, azután népművelési tanfolyamot. Vezető szakmesterként ismét a vasúthoz kerültem, anyagleltár-nyilvántartó, szb-titkár, népművelési osztályvezető, járási pártbizottsági agitprop-titkár is voltam. Sok mindent láttam, tapasztaltam. Végül biztos állásomat feladva szobrászkodni kezdtem.

Sok száz szobor, több önálló kiállítás, művészeti díjak, külföldi meghívások jelzik sikereit. *Vazul*, *István király*, *Madonna*, *Csontváry*, *Kajla kecske*, *Süvike*, *Álló figura* . . . szobrai eredeti egyéniségét, gondolatait, érzéseit tükrözik. Papi Lajos nagyon erős ember. Csupa izom és csupa szív. Vésője nyomán csodálatos világ tárul elénk, a hétköznapoké és a történelemé.

(Kép és szöveg: Eifert János)

1. A művész
2. Emlékműterv
3. Mészáros Lajos-emlékplakett
4. Csontváry (A Nemzeti Galéria vásárolta meg)

FIGYELŐ

Oktatásunk és iskolarendszerünk bírálata napi téma az újságok és a folyóiratok hasábjain. Legolvasottabb pedagógiai lapunk, a **Köznevelés** is számos ilyen cikket közöl. Lezárul az igazgató és a tantestület viszonyáról folyó vita, s indul egy másik *Játék a tanításban* címmel. A vitaindítót **Mónus Ferencné** írta **(1977/42.)**. Az általa érintett problémakörből leginkább az izgatja a folyóirat szerkesztőit, mit tehet az iskola a játékkultúra fejlesztéséért. Egyáltalán tehet-e, tegyen-e, kötelessége-e tenni érte? Itt természetesen szó esik a kreativitásról, amelyről **Barkóczi Ilona** írt cikket **(Hogyan születik az ötlet? Köznevelés, 1977/42.)**. Környezetünkben sok ötletes, eredeti, szellemes ember él — írja —, de kevesen tudják igazán jól hasznosítani képességeiket. Nemcsak a felnőttek vannak így ezzel. Sok az olyan gyermek is, aki lelkes, gazdag képzeletet követelő játékokban leli örömét, azonban az eszébe sem jut, hogy egy iskolai feladaton is eltöprengjen. — Barkóczi Ilona hangsúlyosan ír arról, hogy ha nem különülne el oly élesen a tanulás és a játék, az iskola sokkal alkalmasabb lenne a gyermekek képességeinek kibontakoztatására, s inkább sikerülne olyan embereket nevelni, akik felnőttként mindennapi munkájukat alkotó módon végzik. Az önálló felfedezés és megoldás örömét viszont nem fokozza, sőt csökkenti a tanulási eredményért adott külön jutalom: kisebbíti a tárgy iránti érdeklődést, a tevékenységet a jutalom elérését szolgáló eszközzé teszi. Ez pedig nemcsak az alkotóképesség fejlődését, hanem a gyermek formálódó jellemét is károsan befolyásolja, többek között azért is, mert a túlterhelés egyik oka a jegyekért folyó hajsza. E kérdéssel **Garzó Mária** foglalkozik **(Mennyit dolgozik egy gyermek? Köznevelés, 1977/42.)**.

Más típusú problémákat — elsősorban nevelésieket — feszeget **Galicza János (Az iskola változásai és a pedagógus munkája. Társadalmi Szemle, 1977/12.)**. A tekintély mítoszáról, a tanári karon belüli hierarchiáról beszél, amely gyakran szervilizmussal párosul. A tekintély mítoszához a formális fegyelem, a büntetés mint rendfenntartó eszköz, a verbális intellektuális oktatás mindenekfölöttisége és a konzervatív berendezés társul — sorolja rossz hagyományainkat Galicza János: *„Az osztályokban padok, dobogó. A tanár az osztály előtt áll vagy sétál a padok közt; mindenki ránéz vagy a füzetébe ír. Lehet, hogy padok helyett asztalok, székek vannak, és nincs már dobogó, a kép azonban változatlan: az osztályt tanárközpontúan rendezték be. Itt a tanár szól a gyerekekhez, ők is beszélhetnek — ha szépen jelentkeznek és ha a tanár felszólítja őket..."* A gyermekek iskolai tevékenységét sok helyen túlszabályozzák és korlátozzák. A tanulók kapcsolata, együttműködése a tanítás alatt ma még többnyire a kísérleti órákon kap szerepet, gyakran inkább rendbontásnak tekintik. Bár általában már megengedik, hogy ők válasszák ki padszomszédaikat, ez sovány feltétele annak, hogy valóban jól érezzék magukat. A szünetekben — ez az iskolában töltött időnek mintegy hatoda — érintkezhetnek a gyermekek viszonylag szabadon. Ilyenkor ismerhetik meg egymást több oldalról, kapcsolataik színeződhetnek, ilyenkor alakulhatnak ki barátságok csírái, de — a tanárok nélkül. A kapcsolatok további lehetőségei az iskolán kívülre vezetnek.

Az iskola szervezete elválasztja egymástól a tanári munkát és a tanulók igényeit, életét. Itt a gyökere az oktatás és a nevelés különválasztásának, ez az egyik magyarázata annak, hogy a tanárok sokszor nem találják meg a nevelés lehetőségeit, vagy csak formális feladatnak érzik.

Galicza Jánosnéhoz hasonlóak **Bolla István** és **Szabó Pál** felmérésének tapasztalatai **(Pedagógusok pályájuk elején. Köznevelés, 1977/40.)**. Kutatásaik szerint a tanítójelöltek 38 százaléka a nevelést, 13 százaléka a személyiségformálást vallja feladatának, s csak elenyésző kisebbségük kíván *a szülők nevelésével is* foglalkozni. A tanárjelölteknél még rosszabb az arány: a szülőnevelést senki sem említette, a személyiségformálást és a nevelést 26—26 százalékuk.

Galicza János az iskolában folyó nevelőmunka gyakorlatáról azt írja, hogy *„sokan elfogadjuk a nevelés szükségességét, de mivel az iskolai tevékenység szűk körében a nevelés céljai, feladatai csak verbális szinten jelennek meg, így is közvetítik őket: prédikálnak, beszélgetnek a gyermekkel — sokszor időt, fáradságot nem kímélve"* — érthetővé válik az iskolai nevelés szerény hatásfoka. Folynak is viták az ún. „nevelőiskoláról". Fontos gondolatokat fogalmaz meg erről **Loránd Ferenc (Makarenko iskoláinkban. Köznevelés, 1977/42.)**.

Abból indul ki, hogy Makarenko elméleti rendszerének a közösség — egész pontosan a nevelés közösségi formája — a központi kategóriája, s ennek lényege nem az olyan szervezeti formákban és eszközökben van, mint például a diákönkormányzat, hanem abban, hogy a növendékeket a társadalom aktív tagjainak, társadalmi értékek termelőinek tekintjük, közösségüket pedig nem egyszerűen az ifjak valamilyen célból, mondjuk, tanulás céljából létrejött egyesülésének, hanem a szocialista társadalom sejtjének, amely mindazokkal a jogokkal és kötelességekkel rendelkezik, mint e társadalom más közösségei. Ez a szemlélet azonban mai iskoláinkban nem éppen általános.

Fontos, hogy Makarenko éppen *a nevelés formáját* tartja minden más nevelési rendszertől megkülönböztető szocialista jegynek, nem pedig — mint ezt nálunk teszik — a *közösségi ember* nevelésének célját. A gyakorlatban ugyanis a dolgok kimenetele nem attól függ, amit *tenni akarunk*, hanem attól, *amit teszünk* és *ahogyan tesszük*. A nevelésnek lényegében ma is érvényesülő individualista formája a burzsoá nevelés megkülönböztető jegye, amely nemcsak a tananyagot, a hirdetett elveket, de az egész rendszert meghatározza. Az iskola oktatóiskola formájából, felépítéséből fakad a tevékenységek rendszerének meg a pedagógus és a gyermek kapcsolatának egyoldalúsága, a gyermekek egymás közötti kapcsolatainak szegényessége és individualista jellege, sőt az egész iskola tényleges értékrendje is, amelyben szinte kizárólag az individualista teljesítmények számítanak, és amely a gyermekekben is ezt a szemléletet, értékrendet erősíti — vagyis mindazok a problémák, amelyek pedagógiai vitánk tárgyai, és amelyeket előbb idézett cikkében Galicza János a teljesség igénye nélkül tételesen fel is sorolt.

Örököltük a nevelés régi formáját, a

Papi Lajos

PAPI LAJOS kisújszállási szobrászművész tárlata nyílt meg szombaton a szolnoki városi tanács dísztermében. A művész szobrait, plakettjeit és kisplasztikáit tekintheti meg a város művészetkedvelő közönsége.

Magyar Hirlap 1977_273-13

Papi Lajos

Kiállított a Népművészet ezellemében cimü
tárlaton Kecskeméten.

Két állatfigurával van jelen a szobrász Papi Lajos is, a Dugáréhoz hasonló azonosulási készséggel. Nála tán az a legmegkapóbb, ahogy igézetten követi az anyagot. Szinte megfeledkezünk a vésőről, mintha az időjárás formálta márvány törésvonalai maguktól adnák a gyermekjátékszerűen kedves sün tüskézetét, mintha szél és víz csiszolta volna simára a bazaltból a totemszerűen méltóságteljes kecskebak sötéten domborodó szemeit.

Forrás 1977/9/58

Á. Szabó János: Másodszor a Népművészet ezellemébe.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Papi Lajos, szobrász-művész

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1976 JÚL 14

KIÁLLÍTÁS. Papi Lajos szobrászművész kiállítását nyitja meg Székelyhídi Ágoston ma, csütörtökön 17.30-kor a püspökladányi művelődési központban. A megnyitó után művész-közönség találkozóra kerül sor.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV
Szabolcs-Szatmári Szemle

Papi Lajos
1021

Papi Lajos: Leányfej. (Sóstói Nemzetközi Művésztelep.)

Haj! sok Vitézek, s tzímer
Nagy Embereknek gyászt
Álom! repülly el mess
s vissza se jöjj so

Most is pirúlunk sebhelyeink miatt,
Mellyekre nézvén, könyvbe borúl szemünk, —
Mi haszna! — — Térj Múzsám magadba,
s köss koszorút szeretett Szabómnak!

Virág Benedek

Hadi és más nevezetes Történetek 1791 december végén megszünt, de a szer-
tovább folytatták munkájukat *Magyar Hírmondó* című lapjukban, egészen
zepéig. Mielőtt a Hadi Történeteket lezárták volna, még egy anekdotát is kö-
Szabolcs vármegyéből. (V. szakasz 815) Ezt:

abolts Vármegyében, bizonyos Helységbe bé szokott volt egy szemtelen farkas,
ok tyukot, ludat, malatzot sat. elhordott. A Lakosok addig s addig ólálkodtak
hogy egyszer tsak ugyan keleptzébe kerítették. Minekutánna t. i. kitanulták
szokott útját, egy vermet ástak annak mentében, azt fellyül náddal befedték;
delet ismét földdel béterítették, s vigyázókat állítottak ki, a kik lessék a
Megy a farkas sietve a prédára, s hát mikor a veremhez ért volna, lezuhan
ségbe. Rajta mennek a fogoly farkason a lesben lévő emberek, s kihúzzák
ből elevenen. — Törvényt tartatván reá, a lett a sententziája, hogy eggy öreg
omp (harang) köttessen vas lánttzal a nyakára, s azzal szélnek botsáttassék.
a szegény farkas a kolomppal, szalad fel s alá, hegyen, völgyön nagy lár-
míg nem végre kiharangozá magát a világból s életével adózott szemtelen
nyságáért. — Héj! ha a nagy Városokbéli dolog kerülőknek is mind kolompot
ának a nyakokra, s úti fűvet kötnének a talpok alá: úgy valóban sáskajárás
egész Tartományokban se kívántathatnának más sáskakergetők ezeken kívül."
ög és Kerekes lapja 11 nappal a Nagy Francia Forradalom kitörése (1789
4.) előtt jelent meg, s egész Európából a legfrissebb híreket magyar nyelven
lassan gyarapodó olvasóival. A francia forradalomra vonatkozó tudósításokat,
azinczy Ferenc feljegyezte, Hajnóczy Józseffel iratták (persze névtelenül).
udvar II. József alatt eltűrte ezeket a felforgató eszméket, a korona hazaho-
a II. Lipót koronázása körül is még elviselték, de már 1791-ben a cenzura
e szigorúbb lett. Külföldi röpiratokat alig engedtek be Bécsbe s megindult
kratikus reformok üldözése. A bécsi rendőrminiszter ekkor már azt jelentette
lapjáról, hogy a szerkesztők immel-ámmal harcolnak az „új eszmék" ellen.
avasolja, hogy Görög és Kerekes mellé egy-egy felügyelőt nevezzenek ki. Ez
ja a nagykállói örömünnep császárt dicsőitő hangját, mert ők nem szerettek
gy járni, mint Szacsvay Sándor szerkesztőtársuk, aki Bécsben a Magyar
szerkesztette, s a lapja megszünt, neki magának is el kellett hagynia a csá-
st.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papi Lajos szobrász –
1975 NOV 5 művész

Népújság Heves

Emléktáblát avattak Szolnokon

Márvány emléktáblát avattak kedden Szolnokon, a megyei tanács székházában, abban az épületben, ahol 19 évvel ezelőtt megalakult a Forradalmi Munkás—paraszt Kormány. A Népköztársaság címerével ékesített emléktáblá Papi Lajos szobrászművész alkotása. Az avató ünnepségen részt vett dr. Majoros Károly, az MSZMP Szolnok megyei Bizottságának titkára, dr. Hegedűs Lajos, a megyei tanács elnöke, a szakszervezet, a Hazafias Népfront, a KISZ és a társadalmi szervezetek több vezető képviselője. Bárdi Imre, a megyei tanács pártbizottságának titkára mondott avató beszédet, majd megkoszorúzták az emléktáblát.

vártalan a bevásárlás, a [illegible]xik űzik egymást, szép barnára sült vállak vonják el a szemet, új krimi és horror reklámját szerelik a mozi bejárata fölé. Az üdítőárus kínálja a leveket, a pénzváltó egykedvűen, de szemében levantei ravaszsággal váltja be a csekket.

A bankok előtt szorgos kiskatonák javítgatják a homokzsák-barikádokat. Acélsisakjuk alól folyik a veríték. És, hogy teljes legyen a kép, egy arab kamasz lép mellém, és egy csomó újság közül kínálja tört franciasággal: — Libanoni pornó, uram, a legfrissebb. Csak Bejrútban kapja...

Burget Lajos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-668, 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1975 NOV 5

Papi Lajos szobrász-
1021 születés

1975. november 5.

Emlékezés a történelmi évfordulókra

Emléktáblát avattak a Szolnok megyei Tanácsnál

A Szolnok megyei Tanács nagytermének bejárata melletti falon, az egyik oldalon fehér márványtábla hirdeti a Tanácsköztársaság mártírhalált halt hőseinek emlékét. A másik oldalon Kádár János szavait idézi az emléktábla:

„Történelmi tény, hogy a szorongatott Magyar Népköztársaság forradalmi erői 1956. november 4-én innen hirdették meg az ellentámadást a szocialista Magyarország győzelméért." A márványtáblákat az MSZMP Szolnok megyei Bizottsága és Szolnok Megye Tanácsa állíttatta, az alkotó Papi Lajos szobrászművész volt. A tegnapi avatóünnepségen részt vett Majoros Károly, a megyei pártbizottság titkára, dr. Hegedűs Lajos, a megyei tanács elnöke, Árvai István, az SZMT vezető titkára, Sándor László, a szolnoki városi pártbizottság első titkára, és Oláh János, a Hazafias Népfront megyei bizottságának titkára.

A Himnusz elhangzása után Bárdi Imre, a megyei tanács hivatali pártbizottságának titkára mondott ünnepi beszédet, amelyben megemlékezett a két történelmi évfordulóról. Beszédében hangsúlyozta, hogy a márványtáblák nemcsak emléket állítanak, de kifejezik a párt és az állami szervek közös szándékát abban, hogy a forradalmi hagyományokhoz híven dolgozzanak.

Az ünnepi beszéd után a Tanácsköztársaság emlékét megörökítő táblánál dr. Hegedűs Lajos és Bárdi Imre koszorút helyezett el. A megemlékezés az Internacionáléval ért véget.

lvári MHSZ-központban

tanár úr segítségével gyakorolják az adás-vételt.

már szürkületig, anár úr megé- kal. Percek alatt

Medveczki János és a pöttömnyi Békési Erzsike. Lövészet már nem lesz az idén, a fegyvereket mégis ápolni, olajozni kell

1021

Papi Lajos szobrászművész

1975. XI. 4. 12.00. /11/ V.

Déli krónika

- Jó estét kívánok !

- A délelőtt hazai eseményeiből.

- Emléktáblát avattak SZolnokon, a Megyei TAnács székházában, ahol 19 évvel ezelőtt megalakult a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány. A Népköztársaság címerével ékesített emléktábla, Papi Lajos szobrászművész alkotása. Az ünnepségen részt vettek a megye párt és állami vezetői, valamint a politikai, társadalmi szervezetek képviselői és megkoszorúzták az emléktáblát.

- Az 1956-os ellenforradalom mártirjairól emlékeztek meg a főváros dolgozói. Koszorúzási ünnepség volt a Köztársaság téren, a Budapesti Pártbizottság székházának védelmében elesettek emléktáblájánál. A Kerepesi temetőben, a Munkásmozgalmi Panteonnál tartottak kegyeletes megemlékezést, majd ugyancsak a Kerepesi temetőben lévő emlékműnél helyezték el díszszázad tiszteletadásával az emlékezés virágait, a Budapesti Pártbizottság, a Fővárosi Tanács, a fegyveres testületek, a politikai és tömegszervezetek képviselői, a mártirok hozzátartozói.

Papi Lajos, szobrász

□ PAPI LAJOS szobrászművész munkáiból nyílik kiállítás november 15-én, szerdán délután ½ 3 órakor a Magyar Állami Népi Együttes székházában. (I., Corvin tér 8.) Megnyitót mond Csohány Kálmán grafikusművész.

-: □ Papi Lajos

Esti Hírlap, Bp. 1978 nov. 13. 2.

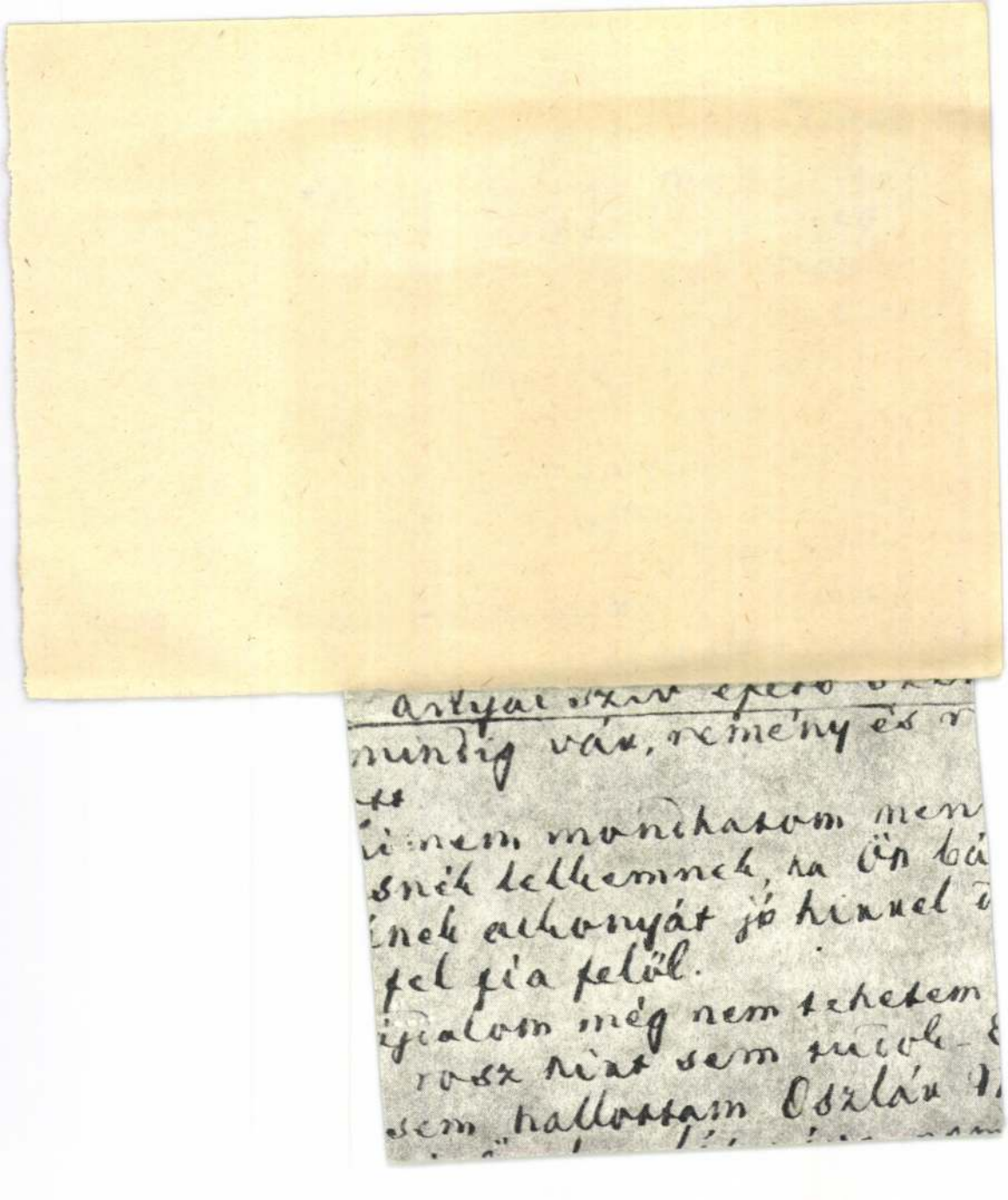

Papi Lajos, Kobrász

Cernoldal

maré. XXVIII/1

1021

Papai Lajos
Szobrászművész

1979. X. 16. Televizió 2. müsor 21,25 Áné

TV Hiradó 2.

- Szinesedik a villányi hegyvidék, elérkezett a betakaritás időszaka. Egy év termésének számbavétele adta az alkalmat arra a hangulatos összejövetelre is, amelyet a Gyimóti villa előkertjében rendeztek, a villányi szobrász szimpózion idei vendégmüvészeinek, a Képzőmüvész Szövetség és a Baranya megyei tanács képviselőinek részvételével.
A hajdani kőbányában ez év nyarán 9 külföldi és hazai szobrász dolgozott, 8 uj szoborral gyarapitva az előző 11 évad gazdag plasztikai kollekcióját. A szoboravatás különös ceremóniájának első tárgya egy mivesen megmunkált hatalmas csemag. Könnyen megfejthető jelképe annak az ajándéknak, amelyet Péter Rollers szlovákiai szobrászmüvész a magyar kollégáknak és közönségnek ajánlott.
Papi Lajos először Kötöny hun király unokáját faragta mészkőbe, majd egy nagyobb szilába vágta vésőjét. Nagy szem, karmos csőr, itt járt egy óvodai csoport és a gyerekek azt mondták, nicsak egy bagoly, ezt a nevet kapta a pezsgős keresztelőn is.
Mészkő és márvány kompozició két egymást kiegészitő forma. Az alkotó Maria Lujza Mekipentilla, nemzetisége finn, a mü cime mi más is lehetne, Barátság.
Klasszikus anyagból, klasszikus formák. Fehér márványból faragta női akt torzóját Bencsik István. Neve Európa. A mitológiai szépséget is kifejezi, de érthetjük alatta földrészünket is, amelynek csupán piciny, ám müvészeti szejpontból egyre jelentősebb pontja a villányi alkotótelep.

- . -

TARTALOM

3 Horváth Gyula: Könyörgés (Kovács Józsefnek): Cigányanyák

4 Akác István: Az egykori karcsú lányok: Tá-
kozló asszonyok: Mári-

Papi Lajos, nolván

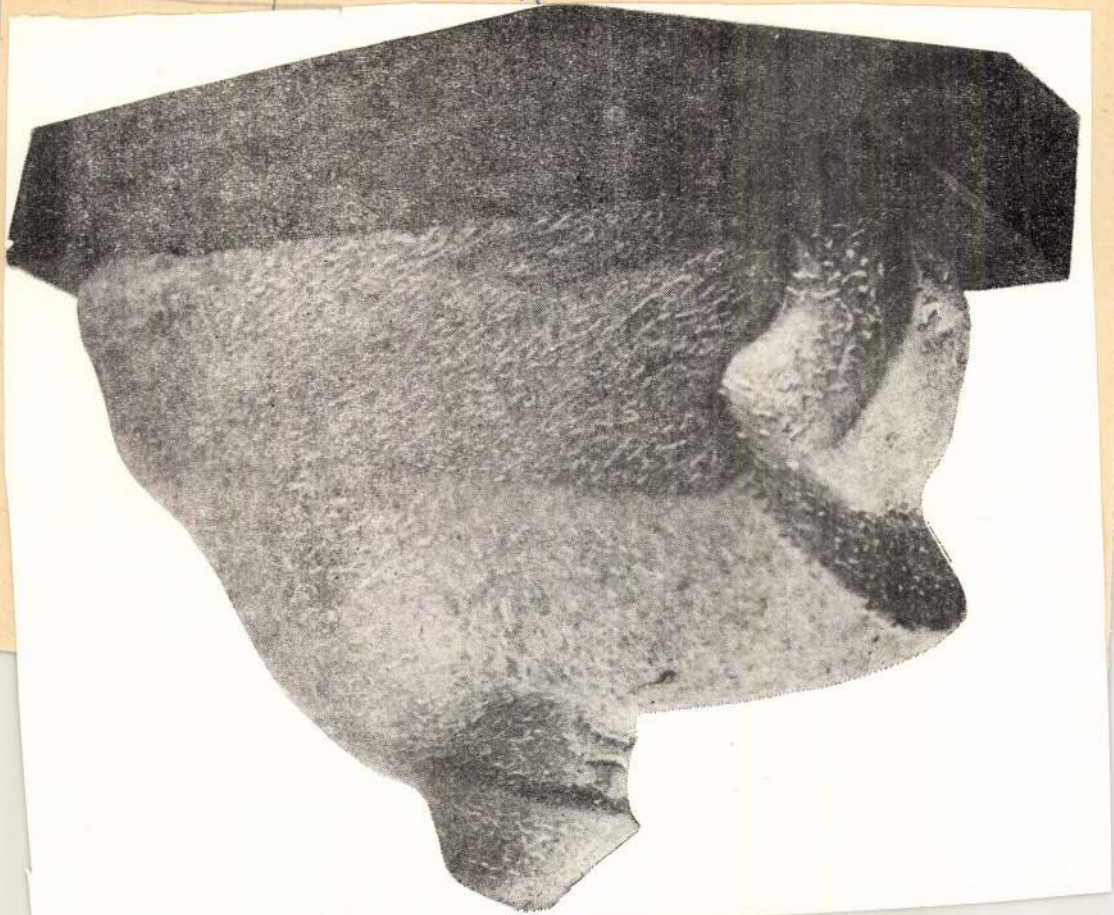

Papi Lajos, szobrász

Papi Lajos köszöntése

Papi Lajos szobrászművész hatvan esztendős. Élete, alkotó tevékenysége teljes egészében Szolnok megyéhez, azon belül is szülővárosához, Kisújszálláshoz köti. Jellegzetesen alföldi szobrász. Nem azért, mert itt él, hanem azért, mert lényegében, gondolkodásában az. Mélyérzelmű, hitében — elképzeléseiben következetes, ítéleteiben megfontolt, bölcs. Nem ismeri a megalkuvást. Kedélye szélsőséges, mint népdalaink érzelemvilága. Büszke rá, hogy a Kunságban született, büszke erejére, amellyel mázsás kövekkel játszik, s arra, hogy adott szavához mindig tartotta magát. Pedig útja nem volt egyszerű. Családja sorsa összekapcsolódott városáéval, amely értékelve művészi tevékenységét, műtermet, munkalehetőséget biztosított számára.

Papi Lajos művészete nemcsak megyénkben elismert, hanem országhatárainkon kívül is. Főként Lengyelországban, ahová az utóbbi esztendőkben eltöltött hosszú hónapok tevékenysége köti. Szobrai állnak a naleczowi gyógyfürdő parkjában, Sopotban, Wdzidze-ben. Rendszeres résztvevője idehaza a tokaji, siklósi, sóstói művésztelepeinknek, a hajdúsági kolónia egyik alapítója. Itt kapott 1968/69-ben Káplár Miklós-díjat. 1970-ben Hajdúböszörményben különdíjat nyert, 1972-ben Szolnokon a Szakszervezetek Megyei Tanácsa művészeti díját, 1974-ben pedig a Szolnok megyei Tanács művészeti díját kapta. A Sóstói Nemzetközi Művésztelepen ugyanekkor II. díjjal értékelték munkásságát. 1976-ban Naleczowban elnyerte a művésztelep szobrászati fődíját, 1977-ben a TIT Országos Elnöksége Aranykoszorús Jelvényét kapta meg, s 1979-ben a XII. Siklósi Szobrász Szimpozionon nívódíjjal tüntették ki.

Örök elégedetlenség fűti önmagával, munkájával szemben. Szobrainak esztétikai szempontjai mellett rendkívül fontos számára történelmünk, a tudomány, művészet nagyjainak megformálása, a jövő generációi számára az emlék-állítás. Papi Lajos szembehelyezkedve a deheroizálási, mítoszrombolási divattal munkásságával tanúskodik nemes hagyományaink, jelentős egyéniségeink emlékének megőrzése mellett. Az anyag Papi Lajos számára elsősorban a kő, a márvány, a fa. Nem a lágyabb agyagot finoman cizelláló, érzékenyen alakító plasztikus alkat, nem is az absztrakt konstrukciók manipulációinak híve. Papi az ősanyagot szelídíti ősi alakító erővel, a legegyszerűbb eszközökkel. Baltával, vésővel emberformájúvá, emberléptékűvé. Minden stiláris megfontolás nélkül, a valóság újrateremtésének, tovább örökítésének igényével. Nem befolyásolja a későbbi „megítélés", az „eladhatóság" görcse. Megrendelésre szinte alig dolgozik. Viszont annál többet ajándékoz. Boldog, ha művei örömet okoznak, ha valaki valamelyik szobrát magáénak akarja. Sok munkája ad ilymódon szerte az országban, idegenben élő honfitársaknak, barátoknak mindennapi élvezetet. Elégedett, pedig sokszor okoz gondot számára a holnapi kenyér. De harmónikussá teszi életét az alkotás, a mások számára adott öröm.

Papi Lajos hatvan esztendős. Létünk teljességéhez, közösségünk öntudatához tartozik embersége, művészete. Legyünk rá büszkék, vigyázzunk rá és becsüljük meg érdeme szerint.

EGRI MÁRIA

Papi Lajos, Kobrán

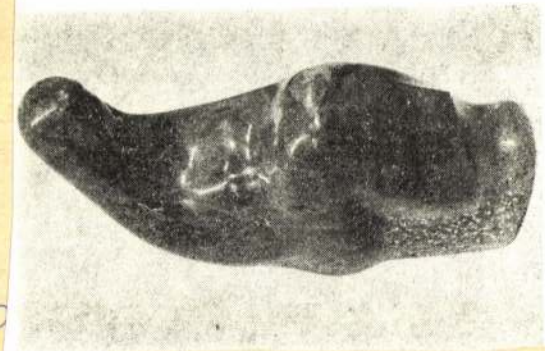

3

3.

Jászkunság, Kolnok, 1982. márc. XXVIII/1.

Papi Lajos, szobrász.

Lapjuk ez évi 19. számában olvashattunk

KOVÁTS MIHÁLY

ezredesről, az amerikai függetlenségi háborúban részt vett magyar tisztről.

Úgy vélem, illendő megemlékezni arról, hogy Kováts szülővárosában, *Karcagon* — az egykori *Karcag-újszálláson* — *emléktáblával* jelölték meg azt a helyet, ahol a szabadsághős szülőháza állott. A *Papi Lajos* szobrászművész készítette márványtábla leleplezésén többek között az *Amerikai Egyesült Államok* budapesti nagykövetsége is képviseltette magát.

Tarpai Zoltán

Tarpai Zoltán: Kováts Mihály 962.

Élet és Tudomány, Bp. 1979. aug. 3. XXXIV/31.

1021

1979.V.4. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Móricz szobor készül a centenárium alkalmából Kisujszálláson. A szobrászművészt Forró Tamás munka közben kereste meg.

- A véső nyomán Móricz Zsigmond kilép egy hatalmas diófából.

- Ez a fa Tiszacsécséről a Tisza partjáról való, körülbelül egyidős is Móricz Zsigmonddal. Körülbelül olyan száz, százegynhány éves. Ugy volt, hogy nem egy álló Móriczot fogok készíteni, hanem egy portrét. De amikor megláttam a fát, ezt a gyönyörü rönköt, nem volt szivem csak portrénak csinálni. Háromnegyed kész állapotban van, nem egészen életnagy.

Papi Lajos szobrászművész

- Papi Lajos szobrászművész kisértetiesen hasonlit Móricz Zsigmondra.

- Igen Móricz portrékat már sokszor mondják, hogy nekem ezt nagyon könnyü megcsinálni, mert hiszen csak belenézek a tükörbe és akkor látom, hát van benne valami igazság.

- Móricz egykoron itt Kisujszálláson végezte középiskolai tanulmányait, a gimnázium öregdiákjai emlékeznek születése 100. évfordulójára ezzel a szoborral. A régi alma materben fog állni a lehajtott fejü diófa Móricz.

- Én valahogy egy olyan meleg szivü szobrot akartam csinálni, amelyben Móricz lelke, Móricz szive van belefaragva az én lelkemmel, az én szivemmel, ahogyan én láttam, ha ez nekem sikerül, akkor én nagyon boldog leszek.

Papi Lajos
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MTI
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
szobrászművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1979 AUG 28.

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

Nagy érdeklődés kíséri Papi Lajos szobrászművész mezőtúri kiállítását. A több mint 20 fából, gránitból, márványból készült szobrát és bronzérmeit már ezidáig is sokan tekintették meg. A kiállítás szeptember 9-ig tart nyitva.

t

Csontos István munkacsapata csinján bánik a frissen szedett töltenivalóval: a Hungarofruct cimkézett rekeszeiben exportra „utazik" a jászfényszarui paprika

iprikát, a
jó közé-

i Béke Tsz
kát, ame-
gazdaság.
számítanak
vani Kon-
ból, és 60
tékesítenek
rtra
mesközy)

Jó munkájukat nemcsak Jászapátiban ismerik

A jászapáti Nagyközségi Tanács Költségvetési Üzeme az elmúlt öt év legeredményesebb félévét zárta az idén: 7 millió 800 ezer forint volt a termelési értéke.

Az év első hat hónapjában fejezte be a Beloiannisz úti Általános Iskola belső vakolását és padlócseréjét. A több évre tervezett rekonstrukció az ősz folyamán a külső homlokzat felújításával folytatódik. Jó alapokat teremtettek ahhoz, hogy a nagyközség iskoláiban és óvodáiban az új tanév kezdése előtt befejezzék a nyári karbantartási-javítási munkákat.

Az első félév eredménye továbbá az is, hogy az épülő új tanácsháza és pártszékház már az idén tető alá kerül. Elvégezték ezenkívül két állami lakóház felújítását, több mint a felénél tartanak a parkok, játszóterek felújításának.

Papi Lajos 1920-ban

PAPI LAJOS kisújszállási szobrászművész gyűjteményes tárlata nyílt meg szombaton a mezőtúri művelődési központ kiállítási csarnokában. A tárlat a művész 33 szobrát és kisplasztikáját, valamint érmeit mutatja be.

– Hír

Népszabadság. Bp. 1979 aug. 19.

20

— Ott nem, mert fekete [illegible]

gint a begyükben volt az uraknak. Nem tanították, csak egy-két tanár említette a nevét a nebulók előtt. Nagy Ferenc is a kevés kivételek közé tartozott. Tanári diplomával II. elemit kellett tanítania, mert radikálisnak számított, nem vették be a gőgös kunok, madarasi kerékgyártó fia volt. Jellemző rá az alábbi eset: 1934-ben történt. Télvíz idején leesett az első hó. Jó hógolyót gyúrtunk. Cs. Nagy Miklós fűszer, vegyes és gyarmatáru kereskedőnek a kirakatát betörtük. Egy rendőr utánunk eredt. Mindenki szétszéledt, csak egy nyeszlett gyerek volt, akit elkapott és gallérjánál fogva behozott az iskolába. Előadta mondanivalóját.

Menjen csak ki, küldte el a rendőrt, majd elintézzük, az iskola belügye ez. Felállott, nagy bütykös kezeit rátette a katedrára: nem azért büntetlek meg benneteket, kutyák, mert rosszat cselekedtetek, hiszen én is voltam gyermek, én sem voltam jobb a Deákné vásznánál, hanem azért, hogy okot adtatok ennek a semmirekellő, utcán ácsorgó felesleges közegnek, hogy az iskola szent épületébe tegye a lábát! Hadd legyen oda kitéve az utcasarokra, hadd egye az idő vasfoga a fenne egye meg az ingyenélő tekergőjét!

Ez az ember merészelte emlegetni Móricz Zsigmondot, de sokat nem mondott, mert gazda családba nősült, maga is megtűrt ember volt.

Én az apámtól hallottam gyakran a Móricz nevét. Nagyon olvasó ember volt, sokszor olvasott fel könyveiből otthon nekünk.

Később az iparos ifjúsági egyesületben gyakran játszottuk a színműveit. Elfelejtettem mondani, hogy ács és kőműves szakmát tanultam, fel is szabadultam benne. Büszke vagyok rá! A Mint mezőnek virágai című darabjában nagy sikerrel játszottam a bírót.

Személyes találkozásom is a szereppel kapcsolatos. Feljártunk hozzá konzultálni Csik Bandi, Nemes Sanyi eléggé rendszeresen, én csak egyszer voltam nála Leányfalun. Szívesen, lelkesen instruált. A feladatom az volt, hogy az egyik dal kottáját beszerezzem.

Nagy bukfenc lett, azóta sem tudom elfelejteni! Ha az a kis agyagfej, ami ott van, egy kicsit korholóan és furán néz az emberre, ez talán annak a jelenetnek tudható be, ahogy akkor ő rámnézett, ahogy az ő lelke a szemein keresztül átvilágított.

Azt mondta, hogy minden magyar gyereknek illenék tudni ezt a népdalt. Nem kell ezt kottából megtanulni, hanem menjünk csak ki a pásztorok közé, vagy kérdezzük csak meg nagyanyánkat, ha mán mink annyira elfajultunk, hogy ezeket a dolgokat nem ismerjük. Kérjük meg, hogy énekeljék, azok majd csak megtanítanak!

Én el is szégyelltem magam. De a népdal szeretetét ekkor kaptam tőle, a népdalhoz ragaszkodásom ekkor kezdődött a nevelő indulatú korholásban, amelyet az arcában igyekeztem kifejezni.

— Melyik olvasmányélményed volt a legnagyobb?

— Nekem a Kerek Ferkó, az embersége, a becsületessége. Nagyon szeretem A boldog embert és a Sáraranyt. Tetszik, ahogy a főhőse törekszik a föld jobbítására, termékenyebbé tételére, tetszik az elszánt akarása. Az igyekvő, előrehaladó ember, aki nem adja fel, mindig újat teremt.

— 1954—1979 között jónéhány Móricz-szobrot mintáztál meg kőben, bronzban, fában. Mi vitt mindig vissza hozzá?

— Talán az, hogy én csakugyan nagyon szeretem. Azt a küzdelmes életet, amit gyermekkorában átélt, az hasonlít az én gyermekkoromra. Ismerem a tiszacsécsei kis szülőházacskát is. Az olyan pici, hogy ma abban két öreg is alig tudna ellenni. Ismertem a mi kis házunkat is itt Kisújszálláson, Pittner-faluban 2 éves koromtól. Egy szoba és egy konyha volt. Ebben 2 féltestvérem, én, a szüleim és Samu kutya lakott. Én mindig avval a muzsikával aludtam el, amikor az édesapám fejszéje csattogott, vagy fűrésze harsogott. Ez is ébresztett fel.

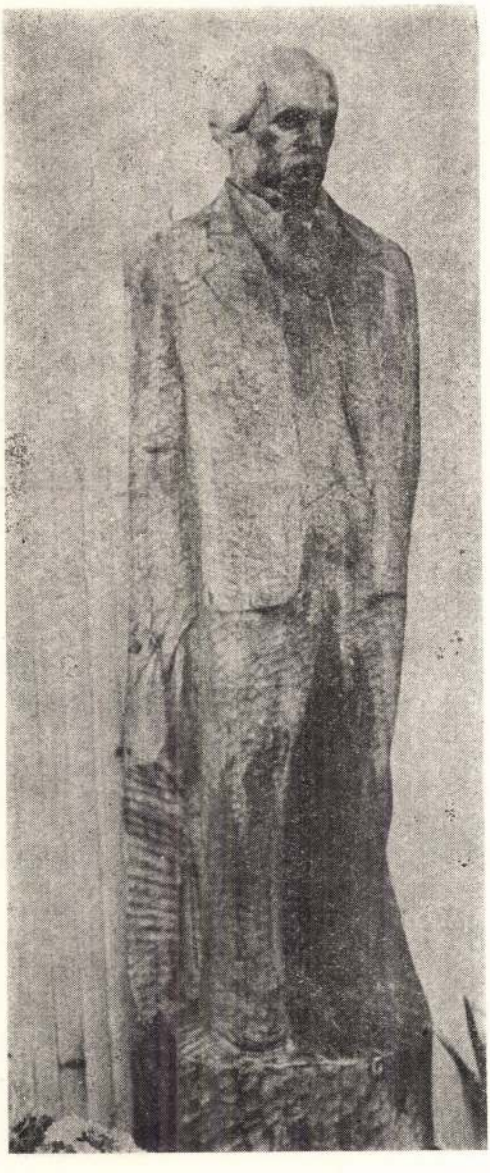

Az én életem majdnem úgy vonult végig, mint Móriczé. A bátorsága, az őszintesége, önérzetessége, a tréfái, a játékai mintha az enyémek lettek volna. Én sok Móricz-szobrot láttam már. De én azt akarom megmintázni, amelyik a lelkemben él, amit szeretnék, azt én még nem láttam. Tisztelettel tudom csak csinálni. Hogy sikerül-e, az majd meglátszik.

A bennem élő kép: a csökönyös ember, akinek kemény a gerince, egyenesen áll, könyörögni nem tud. Mint portréra, magamra gondolok. Még alakra is hasonlítunk. Csak a tükörbe kell nézni. Ezért nem nagyon kellett modell után menni.

Ez a diófa Tiszacsécséről származik. A kisújszállási öregdiákok határozták el, hogy a szülőföldről hoznak egy diófa rönköt, annak a tájnak jellegzetes fáját, abból faragtatják ki az iskolájuk névadóját így is összekapcsolva a szülőföldet és az iskolát az íróban. Zsoldos István tanár barátom és a Volán lelkes vállalkozása segítette a szándék megvalósulását.

Ha a diákok megkérdik, miért ilyennek faragtad Móriczot, mit mondasz még nekik?

Mert ilyennek láttam. A fa is meghatározza ezt a pózt. Kicsit konoknak, nyakasnak mutatom. Úgy tanuljanak, hogy nyakasak lehessenek. Töltsék meg a fejüket és olyasmiért lehessenek nyakasak, amit tudnak.

Kisújszállás —Karcag, 1979 tavaszán

BELLON TIBOR

HAGYOMÁNYOK

42 Móricz nyomában — Zagyvarékason — Kul
sárbarna Károly
64 Móricz Zsigmond Nagykunságja — Kiss Gyu
68 „A hang tiszta nyugalmáért" — Tandori Dez
74 Tanár-diák közös tanulmány a Barbárokr
— Avagy hogyan tanítsunk Móriczot — Rés

Papi Lajos, szobrász

Papi La 2.

Jászka XV/2-3

pattant ki az [illegible]
üzenni a jelennek vagy az utókor-
nak. „*A feltoluló emlékekből vil-
lantom meg portréjukat* — jel-
lemzi az előszóban munkamódsze-
rét —, *olyan egyszerűen, mintha
egy fellobbanó gyufaszállal im-
bolygó árnyékrajzot lopnék a fal-
ra néhány pillanatra.*" A szó leg-
nemesebb értelmében vett köz-
[illegible]ülődési feladatot vállalt Illés

Papi Lajos, szobrán

Kétszáz éve halt meg Kováts Mihály

Emléktábla az amerikai függetlenségi háború karcagi hősének

Kováts Mihály, az amerikai függetlenségi háború ezredese halálának kétszázadik évfordulóján emléktáblával jelölték meg szerdán *Karcagon* azt a helyet, ahol egykor szülőháza állott. A *Papi Lajos* szobrászművész által készített márványtábla leleplezésén jelen volt *G. Michael Eisenstadt*, az Egyesült Államok budapesti nagykövetségének tanácsosa és *Szabó Zoltán*, a Magyarok Világszövetségének főtitkára.

A város neves szülötte 20 éves korában huszárnak állt; előbb Mária Terézia, majd II. Frigyes porosz király oldalán részt vett az örökösödési háborúban. Később lengyel nemesi felkelőkkel került kapcsolatba, akik hazájuk függetlenségéért küzdöttek. Értesülve *az amerikai függetlenségi háború* kitöréséről, 1776-ban titokban elhagyta az országot, és latin nyelvű levélben felajánlotta szolgálatait Washingtonnak. Lengyel kapcsolatai révén *gróf Pulaski Kázmér* csapatába került lovassági kiképzőtisztnek, s nagy szerepe volt a háború kimenetelét kedvezően befolyásoló huszárság kiképzésében. Több csatában vett részt; 1779. május 11-én a Charlestonnál vívott ütközetben vesztette életét.

– Kétszáz éve h… …ihály 8

Népszabad… …ján. 7.

Papi Lajos

Emléktábla Kováts Mihálynak

Kováts Mihály, az amerikai függetlenségi háború ezredese halálának kétszázadik évfordulóján emléktáblával jelölték meg tegnap Karcagon azt a helyet, ahol egykor szülőháza állott. A *Papi Lajos* szobrászművész által készített márványtábla leleplezésén jelen volt *G. Michael Eisenstadt*, az Egyesült Államok nagykövetségének tanácsosa és Szabó Zoltán, a Magyarok Világszövetségének főtitkára.

PAPI LAJOS 1

A napokban nyílt meg Szolnokon a Damjanich Múzeumban a Magyar Képző- és Iparművészek Közép-magyarországi Területi Szervezetének tárlata. A gyűjteményes kiállítás egyik állandó résztvevője Papi Lajos kisújszállási szobrász.

MAGYAR HIRLAP 1980/1/13/11

Braun: A Kunság szobrásza

PAPI LAJOS 2

— Családunkban ősidők óta mindig akadt kő-, de főleg fafaragó. Apám például kiváló szobrász volt, ám az élet őt elvitte másfelé, hiszen öten nevelkedtünk otthon. A mindennapi kenyeret vasúti ácsként kereste, szabad idejében viszont fegyverkovács, vésnök, fejfakészítő és még számtalan más mesterség hódolója volt. Fejszecsattogásra ébredtem, fűrészharsogással aludtam, nem csoda hát, hogy már *gyermekkoromban* az volt az álmom: szobrász leszek.

MAGYAR

Braun: A Kunság szobrásza

PAPI LAJOS 7

Csakhogy ez jó ideig valóban csupán álom maradt. Papi Lajosnak a hasonló sorsú fiatalok útját kellett járnia, tehát kitanulta az ács, meg a kőműves szakmát. Nem is rosszul, hiszen Kisújszálláson a keze nyomát ma őrzi torony is, kis parasztház is. Közben azért farigcsált, szorgalmasan, s hogy milyen *tehetséggel*, az csak akkor derült ki, amikor az itthon és külföldön nevet szerző művész ifjúkori cimborái büszkén kezdték emlegetni a birtokukban levő réges régi ajándékokat. Addig azonban még történt egy és más, például a második világháború.

MAGYAR HIRL

Braun: A

PAPI LAJOS Y

— Milyen furcsa szeszélyei vannak a sorsnak? Tudniillik én a fogságban kaptam vérszemet, hogy állandóan szobrászattal foglalkozzam.

MAGYAR HIRLAP 1980/1/13/11

Braun: A Kunság szobrásza

PAPI LAJOS

— *Ekkor derült ki, hogy ebből meg is lehet élni?*

— A legjobb barátaim sem hiszik el, de engem a pénz soha *nem érdekelt.* Illetve csak odáig, hogy a családnak meglegyen a mindennapi kenyere, és jusson arra is, hogy anyagot tudjak vásárolni. A fogságban tehát nem a viszonylagos jólét inspirált, bár az sem jött rosszul, hanem az, hogy ahogy jártam-keltem, megismertem egy másik nép művészetét, s rájöttem: nem vagyok kisebb, mint a többi. *Helyem* van a szobrászok közt.

MAGYAR HIRLAP 19

Braun: A Hunsá

PAPI LAJOS 6

Ennek bebizonyítására viszont ismét csak várni kellett, mert amikor Papi Lajos hazakerült, már család várta itthon, és neki ismét a kenyérkereset lett a legfőbb gondja. Dolgozott a vasútnál, dolgozott népművelőként, s

MAGYAR HIRLAP 1980/1/13/11

Braun: A Kunság szobrásza

PAPI LAJOS 7

egy ideig járási pártbizottsági titkárként is. Elvégezte a népművelési főiskolát, úgy hogy a vésésre, faragásra megint nem sok idő jutott.

MAGYAR HIRLAP 1980/1/13/11

Braun:A Kunság szobrásza

PAPI LAJOS 8

— *Végül is a Kunság szobrásza lett...*

— Igen, azé a népé, amely még a *Himnusszba* is bekerült. Amikor az ötvenes évek elején felhagytam minden mással, és hazajöttem Kisújszállásra, akkor ez még meg sem fordulhatott a fejemben. Egy régi sütőház volt a lakásunk, parádés lóistálló a műtermem. Azt viszont tudtam, hogy a környéken 700 éve még

MAGYAR HIRLAP 1980/1/13/11

Braun: A Kunság szobrásza

PAPI LAJOS 9

mocsár volt, és ebből a poshadt latyakból az elejnk *termőföldet* csináltak. Nekem is tízszeres erővel kellett megharcolnom mindenért, amit mások esetleg könnyen megkaptak, hiszen még ma is *magam* öntöm a bronzot, faragom a fát, a gránitot. De megérte, hiszen szobraim állnak nemcsak itthon, hanem Montreux-

MAGYAR HIRLAP 1980/1/13/11

Braun: A Kunság szobrásza

PAPI LAJOS 10

tól Lengyelországig, és ahova az alkotásaimmal eljutok, ott szeretetet, tiszteletet érzek. S remélem, ez azért van így, mert az emberek *megértették* a munkám sugallta mondanivalót. Hiszen még a portrét is úgy mintázom meg, hogy kiderüljön: mi a véleményem arról, a korszakról, eszméről, tevékenységről, amelyet az illető képvisel.

Braun Ágoston

MAGYAR HIRLAP 1980/1/13/11

Braun: A Kunság szobrásza

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Papi Lajos, Szobrász
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
művész
1980 APR 1 6

1021

MÁTÓL SZOLNOKON

Papi Lajos munkái a helyőrségi művelődési otthonban

Ma délután a Magyar Néphadsereg szolnoki helyőrségi művelődési házában nyitják meg Papi Lajos Kisújszálláson élő szobrászművész kiállítását. Ez alkalomból kerestük fel műtermében a népszerű művészt, hogy a „csomagolás" izgalmai közepette arról érdeklődjünk: mit is láthat a Tisza-parti közönség.

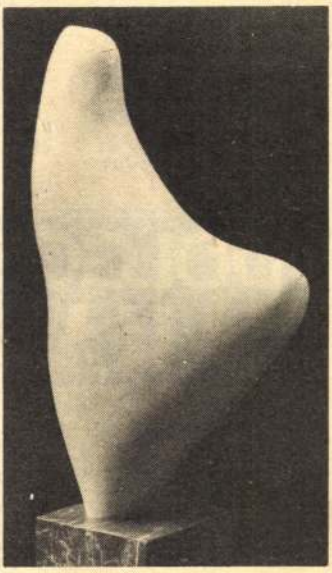

Ülő nő (márvány)

— Tizenöt szobrot viszek a szolnoki tárlatra, s érméket, kisplasztikát. Úgy állítottam össze az anyagot, hogy pályafutásom minden jelentősebb állomásából mutassak valami szerényet, — ami tőlem telik. Nem titok, hogy nehéz utat jártam meg, amíg egyáltalán eljuthattam az alkotás többé-kevésbé zavartalan lehetőségéig: amíg műtermet kaptam, amíg valamelyest mentesültem a leghétköznapibb gondoktól. De életem mindegyik fele, szakasza a Kunsághoz köt, az itteni emberek témáim főhősei, az alföldi táj az ihletőm. Érthető, hogy elsősorban ezt szeretném megmutatni, köszönettel a munkáim iránti érdeklődésért.

— *Egy-egy Móricz-szobor azonban minden életszakaszában „előjön". Ha szabad így mondanom, örök témája.*

— Valaki azt írta rólam, hogy Móricz szellemi rokona vagyok. Nagyon megtisztelő számomra, ha ez valamelyest is így van... De tény: Móricz Zsigmondnál senki sem ismerte jobban azokat az embereket, akik körülöttem éltek, élnek. Talán azért keresem ennyire az íróban mindazt, amit én is el akarok mondani. Azt se feledje persze, hogy a Bál, a Forr a bor városában vagyunk, ahol az egész eddigi életemet éltem.

Móricz portré, — alkotójával

A nalenczowi Sienkiewicz szobor kicsinyített mása

— *A Sienkiewicz portré már a mába vezet.*

— A kicsinyített mását viszem Szolnokra, az eredetit a lengyelországi Nalenczov városban a közeljövőben állítják fel.

— *S amiket nem láthat a Tisza-parti közönség?*

— Legújabb szobraim, kompozícióim közül néhány valóban hiányozni fog: különböző pályázatokon várják a zsüri döntését, avagy más kiállításokon szerepelnek. Így pl. a Chemizáció című munkám is. A Kubikos-on még dolgozom, néhány témámat a nyáron Siklóson fejezem majd be, ahová újra meghívtak. De összességében abban reménykedem, hogy van mit elvinnem a szolnoki tárlatra, s talán a közönség jó szívvel is fogad.

Gyászhírek — köszönetn

Mély fájdalommal tudatjuk a rokonokkal, ismerősökkel, szomszédokkal, hogy drága jó édesanyánk,

özv. **KOVÁCS ISTVÁNNÉ**

életének 92. évében, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 17-én 12.30 órakor lesz a szolnoki Munkásőr úti temető halottasházából. A gyászoló családja, Szolnok.

Mély fájdalommal és megtört szívvel tudatjuk, hogy drága jó édesanyám és nagymamám

özv. **BALÁZS FERENCNÉ**

szül.: **Hegyi Irma**

(volt Zrínyi úti lakos) életének 82. évében hirtelen jött súlyos betegségben váratlanul elhunyt. Temetése április 17-én csütörtökön délután 15.30 órakor lesz a római katolikus temető ravatalozójából. Gyászmise a várplébániai templomban 17-én 7.30-kor. Minden külön értesítés helyett. Özv. Ondok Lászlóné leánya, Ondok Andrea unokája és a rokonság. Szolnok, Kun B. krt. 3. I. em. 3.

Köszönetet mondunk a rokonoknak, jó barátoknak, ismerősöknek és az ÉPSZER Vállalat dolgozóinak, akik édesapánk,

JÁKI ANDRÁS

temetésén megjelentek, részvétükkel, virágaikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család.

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett édesanyánk, nagymamánk, dédnagymamánk,

özv. **KÁDÁR IMRÉNÉ**

temetésén részt vettek, bánatunkban osztoztak. Szerető családja.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett édesapánk,

CZAKÓ FERENC

1980. április 11-i temetésén részt vettek, koszorúikkal, virágaikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szerető testvérünk,

JAGOS ISTVÁN

temetésén részt vettek és virággal, koszorúval fejezték ki részvétüket. A gyászoló Jagos család, Tószeg.

Köszönetet mondunk rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, barátoknak, a Rákóczi Tsz vezetőinek, tagságának, akik szeretett édesapánk, nagyapánk, dédapánk,

TÓTH ILLÉS

temetésén részt vettek, utolsó útjára elkísérték, részvétükkel és virágaikkal fájdalmunkon enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család, Szandaszőlős.

Köszönetet mondunk a rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, külön köszönjük a Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat műszaki osztályán dolgozóknak és a MEZŐGÉP Vállalat gyártmányfejlesztési főosztálya minden dolgozójának, akik drága jó édesanyánk, nagymamánk és dédnagymamánk,

özv. **NÁDUDVARI JÓZSEFNÉ**

szül.: **Kelemen Borbála**

temetésén részt vettek, nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek A gyászoló család, Törökszentmiklós.

apróhirdetés

INGATLAN

KIS kertes családi ház eladó. Szolnok, Csallóköz 36/b. (H. 1249.)

216 négyszögöl telek építőanyagokkal sürgősen eladó. Kun, Mezőtúr, Alpári Gyula út 3. (2764.)

ELADÓ 35 m² alapterületű hétvégi ház, 200 négyszögöl telekkel Szarvaskőn. Érdeklődni: Szolnok, Ady E. u. 25. Telefon: 13-125. (H. 1240.)

213 négyszögöl építésre kiválóan alkalmas telek sürgősen eladó Tópart úton. Érdeklődni: Törökszentmiklós, Bibéri 31. 16 óráig. Botlik. (2812.)

KÉTSZOBÁS, OTP-s öröklakás eladó kp + OTP átvállalással. Érdeklődni: Szolnok, Orosz Gy. út 1. VIII/34. 18—20 óráig. (2796.)

VÁROSKÖZPONTBAN azonnal beköltözhető egyszobás, konyha, félkomfortos vízközi családi házamat nyaraltatásra nyári időszakra az idegenforgalmin keresztül kiadnám. Érdeklődni: 8638 Balatonlelle, Vágóhíd u. 15. (2852.)

IDŐS személy gondozását vállalom lakásért, vagy eltartási szerződéssel, vagy albérletet keresek Törökszentmiklóson, sürgősen „Egyedüli" jeligére a törökszentmiklósi hirdetőbe. (2853.)

A városközpontban 4 órás délelőtti gépírást vállalok. „Május" jeligére a kiadóba. (2847.)

RÁKÓCZIFALVÁN, Árpád út 29. sz. alatt másfél szobás, fürdőszobás, gazdasági épületekkel ellátott, 900 négyszögöles kertes családi ház sürgősen eladó. Érdeklődni a helyszínen hétköznap 17 órától, szombat, vasárnap egész nap. (2794.)

KERTES családi ház 122 négyszögöl telekkel, melléképületekkel eladó. Szolnok, Kertváros, Alkony u. 16. (2881.)

KÉTSZOBÁS összkomfortos kertes családi ház eladó. Szolnok, Harmat 13. (Kisgyep). (H. 1257.)

186 négyszögöl telek alsóépülettel eladó. Érdeklődni: 16 után, Szolnok, Horgász út 25. (2861.)

HOMOK Bátorszőlő II. út 17. számú ház több melléképülettel, 1070 négyszögöl fiatal termő csemege lugasszőlővel eladó, vagy tiszaföldvári családi házra cserélem. (H. 1239.)

SÜRGŐSEN eladó újszerű állapotban most vizsgázott UB frsz. 1200-as Zsiguli kp + részlet. Fodor, Jászberény, Varjas Sándor u. 2. II. emelet 7. Telefon: 483, este fél 7 óra után. (2867.)

UV-s Wartburg de Luxe 353-as eladó. Szolnok, Ragó Antal u. 22. V. em. 22. Érdeklődni: 17 órától. (H. 1263.)

MEGKÍMÉLT állapotban levő ARO gépkocsi eladó. Szabo Lajos, Tiszafüred, Külsőkertsor 19/a. (2884.)

ADÁSVÉTEL

NÉGY vemhes tehén, 5—6 évesek, egy ló + lovaskocsi és egy fejőgép eladó. Kunhegyes, Kossuth út 136. (2790.)

TOVÁBBTENYÉSZTÉSRE alkalmas ivarérett kos eladó Szajol, Gyöngyvirág 15. (2856.)

ELADÓ megkímélt állapotban levő csehszlovák gyári-

LAKÁSCSERE

SZEGEDI kétszobás loggiás, összkomfortos negyedik emeleti szövetkezeti lakásomat hasonló szolnokira cserélem. Radics Jánosné, 6726 Szeged, Alsókikötősor I. A. IV/14. (2697.)

lakásom hasonlón Szolnok várossba re" jel rökszent detőbe.

ÖZDI egyszobá tos. gá nácsi el kásomat szolnoki ném. jeligére (2720.)

VIII. k egy szo összkom ggiás ú tanácsi cserélem kétszobá földszint emeletig zés „Ny a török hirdetőb

DEBR cserélem másfél komfort tanácsi „Garázs igére a (2835.)

DOLGOZ ALKAL

A BÉKE TERMELŐSZÖVETKEZET felvételre keres a zagyvarékasi baromfifeldolgozó üzemébe vizsgázott hűtőgépkezelőket és vizsgázott olajkazánfűtőket. Jelentkezés a termelőszövetkezetnél személyesen vagy írásban, Göblyös Bélánál. Zagyvarékas, Deák F. u. 2. sz. alatt. (2700.)

A KŐOLAJ- ÉS FÖLDGÁZBÁNYÁSZATI VÁLLALAT kútvizsgálati részlege felvételt hirdet kútvizsgáló munkakör betöltésére. Lehetőleg érettségivel rendelkezők jelentkezését várjuk. Jelentkezni lehet Nemes László művezetőnél, Szolnok, Munkásőr út 43. (Prometheus V. porta.) (2670.)

Hajókirakáshoz — sóder és homok — segédmunkásokat felveszünk. Jelentkezés a Kavicskitermelő üzemnél, Szolnok, Zalka Máté sétány 2. sz., a hajóállomás mellett. (H. 1200.)

VAS- ÉS FAIPARI SZÖVETKEZET felvételre keres lakatos és hegesztő szakmunkásokat, valamint betanított és segédmunkásokat. Jelentkezés: Szolnok, Ostor út 1. (H. 1171.)

VASIPARI VÁLLALAT ÜZEMEGYSÉGE, MEZŐTÚR, RÁKÓCZI ÚT 21—25. azonnali belépéssel felvesz lakatos, hegesztő szakmunkásokat, férfi segédmunkásokat. Fizetés megegyezés szerint. (2624.)

Vidéki vállalatok, szövetkezetek anyagbeszerzését Budapesten főállásban vállalom. Gépkocsival, telefonnal rendelkezem. „Nagy gyakorlat" jeligére a kiadóba. (2686.)

1021

Papai Lajos szobrászművész

1981. szeptember 28. URH 20,40 F.Gyné.

Konokul előre

- Szobrásznok a Hagykuncságban, Papai Lajossal és Győrffi Sándorral beszélget Pálréti Ágoston. A Szolnoki Studió műsora következik.

- Egy rövid kis önéletrajzban Papai Lajos azt irja, hogy magamat autodidaktának tartom, mestereimnek Meggyesi Ferencet és Borsos Miklóst tekintem. Szobrásznatból élek és Kisujszálláson lakom. Nyaraimat különböző művésztelepeken, vagy külföldön munkával töltöm. De a környezet ami itt van talán az egész országban sehol sem található meg, mert hát teljes uiba vagyok ennek a kertes lakásnak, előtte hatalmas kert, mint ahogy a mellékelt ábra mutatja hátul szintén gyönyörü fmagó.... kinnt ahol hát tudok dolgozni, szóval ennél ideálisabbat nem tudok elképzelni, most már erő kellene dolgozni benne továbbra is.

- Mikor felvettek a főiskolára akkor engem megkeresett a város Karcag város párt elsőtitkára Nagyi János elvtárs és azt mondta nekem, hogy hát tudjuk, hogy felvették főiskolára, nem akar e a főiskola elvégzése után letelepedni városunkban. Hát én ennek nagyon örültem, mert egyébként is az volt a szándékom, ha akarja a város, hanem én mindenképpen Karcagra fogok visszajönni a főiskola elvégzése után. Valóban mire elvégeztem a főiskolát kialakitottak egy műtermet számomra egy ilyen régi iskolából, társadalmi munkában és hát utána már nekem csak dolgoznom kellett benne.

- Mit hozott ez a nyár eddig?

- De a nyár eléggé mozgalmas volt számomra, mivel itt vidéken a szobrásznak vagy a képzőművésznek sokféle feladat jut, tehát a közművelődésből is ki kell venni a részünket igen alaposan és táborokat vezetni és szakmai tanácsadásokat csinálni. Vezettem egy anatörtábort.

- Karcagberekföldön volt ez a tábor ugye?

- Ez évek óta ismétlődik ez volt a hatodik tábor már és elég szép közönsége van, tehát olyan közönsége, aki évek óta visszajön. Ezzel kezdődött és közbe mivel én elsősorban bronzból dolgozom egy nagyobb szobromat öntöttem le bronzba aminek a ménesek emlékére címet adtam és ez egy ilyen majdnem kétméteres lovaskomponició ám a saját brigádomat is kifejeztem benne egy kicsit, hiszen ezt a nomád ménesvilágot nagyon jól ismerem.

- Tulajdonképpen most van alakulóban, hát itt van egy idős mester Kúsujszálláson a szomszéd városban tőled a szomszéd városban Papai Lajos lényegileg Karcag székhellyel dolgozol persze mindenütt az országban, de leginkább azért mégis otthon a műteremben, hát most alakul a képzőművészeti élet. Most egy pillanatra ismét átadjuk a szót Papi Lajosnak. Megváltozott Papi Lajos élete azóta mióta Györfi Sándor a szomszédban tevékenykedik?

- Szóval Sanyinak az életét és az ő fejlődését az ő tudta nélkül is én figyelemmel és nagy figyelemmel kísértem. És ő azt nem is tudta, amikor én ős ő dolgait megnéztem és érdeklődtem éppenséggel a városában és a barátai körében, Körmendivel már réges régen elhatároztuk, hogy ez a gyerek ha kijönne ugy beszélünk róla mert én 60 éves vagyok éppen a fiam lehetne nagyon vártuk. Egy nekem is egy óriási támaszom, hihetetlen, hogy én 60 esztendős fejjel, aki megjártam életem majdnem, hogy az útját, hiszen 1950 óta állitottak ki Magyarországon és az idő alatt nagyon sok minden történt. Na ebben rendkivül sok volt az eredmény is de sok csalódás is volt és sokszor bizony olyan emberekkel is vitámnom kellett akiktől nagyon sokat vártam. Most éppen azért örültem annak, hogy lesz egy ember aki merte vállalni a hanáját, merte vállalni ezt a szikes kun földet, hogy itt a fák is sokkal vékonyabban nőnek, sokkal alacsonyabbra nőnek, de rettenetes szijasok, erősek ezek a fák és ugy gondolom azok az emberek is akik vállalni a népünket a szülőföldünket minden bajával, örömével és hát amikor a Sanyi hazajött én nagyon örültem neki és egy nagy támaszt találtam benne és ha egész őszinte akarok lenni akkor nagyon sokat is tanultam tőle. Először is a tisztaságot és az őszinteséget mintegy mankóra támaszkodom benne az egyenességre és a hitvallásban, a művészeti hitvallásban egy pillanatra sem, nem azt mondom, hogy meginogtam soha sem inogtam volna meg, mert akkor nem jöttem volna haza és nem azt csináltam volna amit csináltam, de ez olyan mint mikor az ember megfárad és rátámaszkodik egy székre valahogy neki ugy jött Sándor.

Különösen a bronzos dolgokban a bronz öntésekben, talán én soha nem is öntettem volna, vagy nem szerettem volna ugy meg a bronzot, mint ahogy őrajta keresztül megszerettem és egyáltalán azóta érdekel különösebben a bronzöntés, mert hiszen én ezt mindig ilyen a bronzöntést soha sem tartottam eredeti münek, mert hiszen a mintázás az eredeti mü, a fába, kőbe faragás az eredeti mü s itt egy kicsit szemellenzős voltam, mert itt én csak emellé ragadtam és akkor amikor láttam a Sanyinak a hozzáállását és egyáltalán nyugodt lelkiismerettel jelentem, hogy ezt a magasfoku tudását a bronzöntéssel hát ő szerettette meg velem és azóta már én is öntöttem szobrokat, érmeket és mindent, valahogy nagyon megszerettem én is.

- Papi Lajos mit tervez az őszre?

- Mivel megértem a 60 esztendőt jubileumi kiállításra készülök, amely november első felében fog megnyílni a Szolnoki Galériában.

- Ez egy kétszintes galéria a Tisza partján Szolnokon körülbelül hogyan rendezné be az itt most mögöttünk látható szobrokból és persze máshonnan a sokfajta állami és magángyüjteményben szereplő művekből ezt a gyüjteményes életmű-kiállitást.

- Sokan tudják, hogy általában az énfajtámat a kunembert és történelmi nagyjainkat igyekszem megmutatni valamiképpen és hát az embert a kis állatkákat, amik magunk körül vannak, kezdve a kis pulitól, kezdve a pimasztól, kezdve egészen a kecskén át a sündisznóig sokmindenféle jószágot és a női figuráimat márványból faragott női figurákat.

- Tavaszváró ugye?

- Hát a tavaszvárót, a madaraslányt, ezek mind délen születtek, mert olyankor mindig a kikeletet vártam. Én nem szerettem a telet nem is szerettem soha én nem találtam benne semmi gyönyörüséget, még a sielésben sem, különösen meg most már hogy az ut lefelé megy a tetőről, a hegytetőről most már ezzel méginkább izületi nyavalyák meg minden ilyenkor vesznek elő és akkor a meleg müteremben mindig a tavasz az ujraszületés, a kikelet és erre mi a legjobb kifejezés, mindig a legjobb kifejezés a fiatal női test, a női alak a szépség ami az emberi testben, emberi szivben lélekben van annál valami csodálatos. Hát ezek lesznek.

Papi Lajos, [ ]

PAPI LAJOS gyűjteményes tárlata nyílt meg Szolnok Tisza-parti Galériájában. A művész több mint három évtizedes munkásságának alkotásait mutatja be a reprezentatív kiállítás.

– : Hű

8.

Népszabadság Bp. 1981. dec. 22

Papi Lajos, szobrászművész

15 Papi Lajos: Gaboly, zuhányai zöld márvány, 120x175x163 cm, 1979

15

Művészet, 1982. júl. 7. old.

Papi Lajos Népszava 1985. VIII. 28.

Hotel Interpress Galéria

Kiállítás minden nyáron

Idén nyáron harmadszor adhattunk hírt olyan kiállításról, amelyet Balatonszéplakon, a *Hotel Interpress Galériában* rendeztek. A Hotel Interpress, azaz a széplaki újságíró-üdülő beékelődik más üdülők sorába. Közvetlen szomszédja az immár öt lakóépületből álló SZOT-üdülőegyüttes. Ezrek fordulnak meg azon a partszakaszon turnusonként. Remek ötlet volt tehát megszervezni a nyarankénti kiállításokat.

Természetesen a Hotel Interpressnek nincs kiállítóterme. (Ilyesmit általában nem szoktak tervezni az üdülőkbe.) Van viszont egy szép könyvtár- és klubhelyisége. Már csak egy művészetekhez értő, azokat szerető ember kellett, akinek szeme is van ahhoz, hogy meglássa a kínálkozó lehetőséget.

Ez az ember *Szabó Ernő* személyében került Balatonszéplakra. Három esztendővel ezelőtt lett a Hotel Interpress igazgatója. Esztétikát tanult, diplomát is szerzett, majd váratlan fordulattal a vendéglátásban helyezkedett el. Végigpróbált sok mindent a szakmán belül, s közben megszerezte az ott szükséges képesítést is. Többek között nyitott és vezetett szállodát Szolnokon, Szekszárdon, indított házi újságot a Belvárosi Vendéglátó Vállalatnál.

Az újságot szerkesztette, írt és rajzolt bele. Szolnokon elég sok kiállítást rendezett, vendéglátóhelyeken. (*„Elsősorban a muzeológusokkal közösen rendeztük ezeket a kiállításokat"* — mondja.) Széplakon meglátta a könyvtár- és klubhelyiséget, s hamarosan megszületett a Hotel Interpress Galéria.

Május derekától szeptember végéig él egy-egy tárlat. Első alkalommal, 1983-ban, *Papi Lajos* szobrászművész és *Sváby Lajos* festőművész közös kiállítására került sor. Tavaly nyáron *Bada Márta* naiv festő tárlata várta az érdeklődőket. Most *Kő Pál* szobrászművész és *Gönczi András* textiliparművész alkotásai fogadják a közönséget a kis galériában, május 15-e óta.

Szabó Ernő szerint az alkotóknak is, a közönségnek is előnyös ez a kiállítási lehetőség. *„Négy és fél hónapon keresztül kiállítani, még ha kamarateremben is, nemigen adatik meg másutt a művésznek"* — indokolja. *„A közönségnek pedig az a ritkaság, hogy hatszor-nyolcszor találkozzon ugyanazzal a tárlattal. Nálunk ugyanoda járnak könyveket kölcsönözni, cserélni, s mindannyiszor végigmennek a kiállításon."*

A nyarankénti kiállításokat nemcsak a Hotel Interpressben üdülők láthatják. Bemehet bárki, akit érdekel a képző- és iparművészet. Mennek is sokan. A környező üdülők portáján mindenütt ott vannak a kiállításra hívogató szórólapok. Az idei tárlat megnyitását hírül adta a rádió, majd foglalkozott vele a televízió; utána még különbusszal is érkeztek Balatonszéplakra, távolabbról, hogy megtekintsék.

Jövőre várhatóan *Horváth János* festőművész és *Geszler Mária* keramikusművész alkotásai költöznek be több mint négy hónapra a Hotel Interpress Galériába. Aki pedig még a következő hetekben arra jár, szeptember 30-ig megnézheti Kő Pál és Gönczi András munkáit.

M. I.

ipari munkások, vendéglátóipari munkások, textilipariak bérét; 40 százalékkal a húsipari munkások, kesztyűsök, férfi és női szabók; 30 százalékkal a bőröndösök, az építőmunkások és a szűcsök bérét.

Ez a kulcs hivatva van csökkenteni azokat az igazságtalan különbségeket, amelyek az egyes szakmák eddigi kollektív szerződései között fennállottak. *(Szakszervezeti Közlöny, 1945. augusztus 15.)*

ny
egszervezésére

továbbá az új iskolafajta áttérés módozatait a vallás- és közoktatásügyi miniszter

Ez évi augusztus 27-én Moszkvában aláírták a Szovjetunió és Magyarország közötti gazdasági együttműködésről és kölcsönös árucseréről szóló egyezményt.

A kölcsönös árucsere-egyezmény szovjet áruknak Magyarországra és magyar áruknak a Szovjetunióba való szállításáról szól az 1945 szeptemberétől 1946. december 31-éig terjedő időszakra

gyapotnak magyarországi üzemekben fonallá és szövetté való feldolgozásáról is a Szovjetunió számára.

Az egyezményt szovjet részről A. I. Mikojan, a Szovjetunió külkereskedelmi népbiztosa, magyar részről pedig Gerő Ernő kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter és Bán Antal iparügyi miniszter írták alá. *(Szabad Nép, 1945. augusztus 29.)*

Tízezer ember tomboló lelkesedése közben jelentette be Rákosi elvtárs a munkáspárti választási szövetséget Pártházavatás Angyalföldön

Pártunk angyalföldi szervezete keddi pártnapját otthonavató ünnepséggel kötötte egybe, amelynek szónoka Rákosi Mátyás elvtárs volt

napja van a főváros dolgozóinak. Rákosi elvtársat, aki a pártház erkélyéről szólt elvtársainkhoz, szűnni nem aka-

Papi Lajos szobrász

PAPI LAJOS szobrászművész kiállítása nyílt meg tegnap Kisújszálláson a városi tanács dísztermében. A tárlaton kiállított művek átfogó képet adnak a művész eddigi pályafutásáról.

Népszabadság, 1986. VIII. 26

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Papai Lajos, szobrász-művész
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1983 OKT 1
1021

s kilátó
1983. OKTÓBER 1.

Papi Lajos a lindabrunni szobrász szimpoziumon

Az Alpok keleti lejtőjén levő Lindabrunnban alakítják ki Ausztria egyik legnagyobb szoborparkját. A festői szépségű környezetben — immár másfél évtizede — minden nyáron szobrász szimpoziumot rendeznek, különböző nemzetiségű művészeket hívnak meg az alkotótáborba.

Akiket az a megtiszteltetés ér, hogy részesei lehetnek a már világhírű szoborpark és kiránduló központ kialakításának, továbbfejlesztésének, saját maguk bányásszák ki a tábor hegyeiből leendő szobruk alapanyagát, a különböző kőzeteket.

Az idén nyáron — néhány napja kiállítással zárt a tábor — Papi Lajos Kisújszálláson élő szobrászművész is a lindabrunni művésztelep vendége volt.

— Amerikai, japán, NSZK és NDK-beli, valamint a vendéglátó osztrák szobrászok voltak a tábor idei lakói, és szerénységem. Mondhatom, igen keményen „megdolgoztattuk" magunkat: a környezet már eleve munkára inspirált, de lehetetlen nem lelkesedni a remek tervekért, amelyek elsősorban Mathias Hietz professzor nevéhez fűződnek. Szerintem igen okos dolog, hogy különböző nemzetiségű, változatos stílusban dolgozó szobrászok hagyják ott a szoborparkban „kezük nyomát". Mindez jól szolgálja a népek közötti barátság magasztos eszméit is, de mint látvány, sem utolsó. Nem is kell talán mondanom, hogy mennyire más egy japán kollegám formavilága, mint az enyém, s milyen különbségek születnek még ugyanazon téma megvalósításakor is.

— Miben hagyta ott a „keze nyomát"?

— Alföldi szobrász számára egy Alpok lábánál levő kőbánya — ez tulajdonképpen maga a park — tényleg kincsesbánya. Több kisebb-nagyobb tanulmányt, készítettem a rendelkezésemre álló egy hónap alatt. A meghívás egyébként két hónapra szólt, de én csak harmincegynéhány napig tudtam ott maradni. Ez is nagy élmény volt, főleg tanulságos!

— ti —

Néhány Papi Lajos lindabrunni munkái közül

Szerb György:

Világűrbe néző

Rovar a porban, súlytalan,
fönn Androméda vérrokon köde,
mezők felett
a szellemek
s a bűvölt szél meteor-ösztöke.

Felhőn a város fénypora
mint emberiség meztelen szeme,
issza az ég
igézetét,
csillaghajók hírével hintve be.

Fehérje-létünk mennyit ér,
a lágy szövet, a kéjtől gyönge bőr
elég-e fönn,
hol gőggel önt
sugár-halált ezer mogorva kör?

És életünk hajszál-füve
zsibongva nő-e, mint az iszalag,
így nyúlván át,
mint mirtusz ág
a mondhatatlan fényévek alatt?

S emberségünk, a gáttalan,
magába olt-e új törvényeket,
miket a Mind
ércujja hint —
vagy elbukik a földi bűn felett,

mit rossz teherként fölcipel,
beszennyezvén a tisztább szemhatárt,
hol nem suhog
a földi bot,
s magára mér, ki másra vél, halált?!

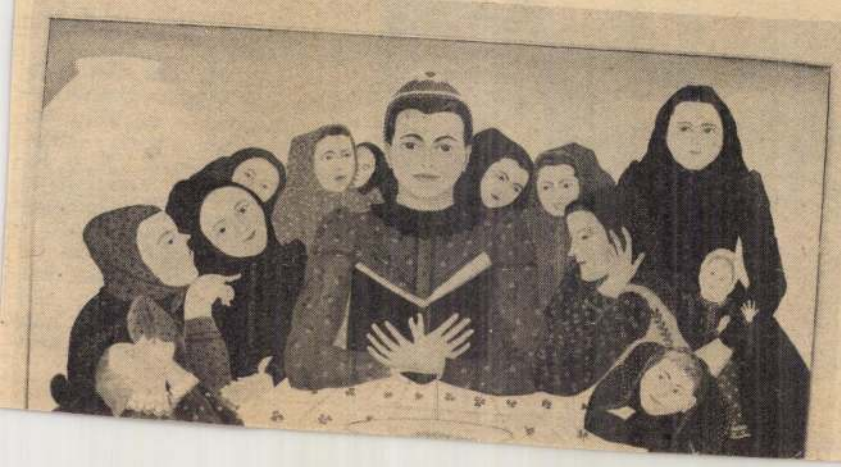

A

temetőbe költöz
ba öltözött / árn
Az öregasszony
Jó lett volna m
bevett altató ká
az egymáshoz sir
de a piszkos ab
fény szivárgott
rok félszegen áll
családi ágyat.
ujjaival végigsin
dalon a takarót,
több mint két év
senki. Fölvette
ember alacsony
megállt, nézte a
arcát, figyelte a
bát emelkedését,
konyhába.

— Már megin
főzőt! — mérgel
rakta a teát.

Együttélésük k
nem hangolódot
den szokásuk. A
rábban kelt, han
öregember szere
gignézni a tévé
hezen aludt
szokatlan volt
legzetvétel, az
altató ellenére
lotta forgoló
vagy nyáron
rogna a piacon
szony között, ho
kodjanak a ko
degre, fájós der
rot két kézre fo
ja a meleg, és a
itta. Fogatlan s
egy kis puha s
majd kihamuzt
kivitte a vedre
meg-megcsúszot
alattomos jege
Köhécselve, ne
tért vissza a h

— Jó reggelt
ült az alacsony
és békésen fala
náját.

— Gyújtson
— mondta az
hideg van. —
szolt, csak bó
szébb húzta n

1021

1984.VII.31. TV 2. 21,20 /Kerekes/

TV Híradó 2.

Papai Lajos
Kisujszállás

- Akik a 4-es számu főközlekedési utról vetnek egy pillantást a kisujszállási Városi Tanács épületére, kevesen látnak. Az intézmény tuloldalán egy uj felirat hivja a művészet kedvelőit. A tanácsháza eddig raktárnak használt pincéjében kis galériát alakitottak ki. Az első kiállitó a városban élő Papi Lajos szobrászművész. Ám nem saját alkotásait mutatja be, hanem jelentős magángyüjteményének legbecsesebb darabjait. Ezt a kollekciót a sokféleség, a sokszinüség jellemzi. Mint a megnyitón elhangzott, Papi Lajos nem nagy neveket, hanem műveket gyüjt, s az is figyelemreméltó, hogy valaki a saját tulajdonát képező alkotásokat mindenki számára hozzáférhetővé, közkincsé teszi. Talán sok művészet-barát gyüjtő szivesen megtenné ugyanezt, ha erre lehetőség kinálkozna. A példa követésre méltó, és a kisujszállási galéria gazdái vállalják a magángyüjteményekben féltve őrzött alkotások bemutatását. Egyébként a most átadott kiállitóterembe a Papi Lajos magángyüjteményéből rendezett tárlatot augusztus végéig tekinthetik meg Kisujszálláson.

Papa Lajos

— **Papi Lajos** szobrászművész, életének 66. évében, kedden éjszaka elhunyt. A Kisújszálláson született, és haláláig ott dolgozó művész 1964 óta szerepelt rendszeresen a hazai és külföldi tárlatokon. Köztéri alkotásai egyebek között Pécsett, Szolnokon és Villányban őrzik emlékét.

Magyar Nemzet 1988. 11. 12.

Papi Lajos

PAPI LAJOS szobrászművész életének 66. évében elhunyt. A Kisújszálláson született és haláláig ott dolgozó művész 1964 óta szerepelt rendszeresen a hazai és külföldi tárlatokon. Köztéri alkotásai egyebek között Pécsett, Szolnokon és Villányban őrzik emlékét.

Népszabadság, 1987. 11. 12

Papi Lajos
szobrász művész

Papi Lajos szobrászművész és ~~Svaby~~ Lajos festőművész kiállítása látható szeptember 30-ig Széplakon, a Hotel Interpress Galériájában.

Magy. Nemzet 83. VI. 07.

Papi Lajos

MAHIR MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 DEC 17

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1021

PAPI LAJOS: PÁSZTOR (FA)

rint. A gyászoló csa
kás: Debrecen, Fény
5.

Köszönetet mondun
azoknak, akik
DEÁK IMRÉN
Császi Margi
temetésén megjelente
talára koszorút, vir
lyeztek és mélysége
tunkban részvéttel o
A gyászoló család.

Szomorú szívvel
hogy
ÖZV. KÖVESDI MI
Zsiga Ilona
életének 93. évéber
csendesen elhunyt.
halottunktól 17-én, du. 3 órakor veszünk végső búcsút a Köztemető II. sz. ravatalozójából. A gyászoló család.

Ezúton mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, testvéreknek, jó szomszédoknak, ismerősöknek, barátoknak, a hajdúszoboszlói városi pártbizottságnak, a megyei és a városi Vendéglátó Vállalat, valamint az ÁFÉSZ vezetőinek és dolgozóinak, akik szeretett halottunk
KELEMEN GYULA
temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban őszinte szívvel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak akik
DR. DÓZSA BALÁZS
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és bánatunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

som, testvérem, sógorunk, nászunk és jó rokonunk,
SZABÓ ISTVÁN
bírósági főelőadó, 1980. december 14-én, 50 éves korában váratlanul elhunyt. Felejthetetlen halottunktól 1980. december 17-én, szerdán délután 1 órakor veszünk végső búcsút a Köztemető I. o. 2-es számú ravatalozó termében polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Dobozi u. 6.

Értesítjük mindazokat, akik ismerték és tisztelték
FERENCZ BÉLÁNÉ
Fazekas Piroskát,
nyugdíjas tanítónőt, hogy 89 éves korában elhunyt. Temetése 1980. december 19-én, pénteken délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető I. o. 2-es számú ravatalozó termében a református egyház szertartása szerint. Gyászolják a gondozói. Lakás: Debrecen, Vendég u. 56.

Papi Lajos

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

művészet

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1980 DEC 9

PAPI LAJOS: ÖREGASSZONY

1021

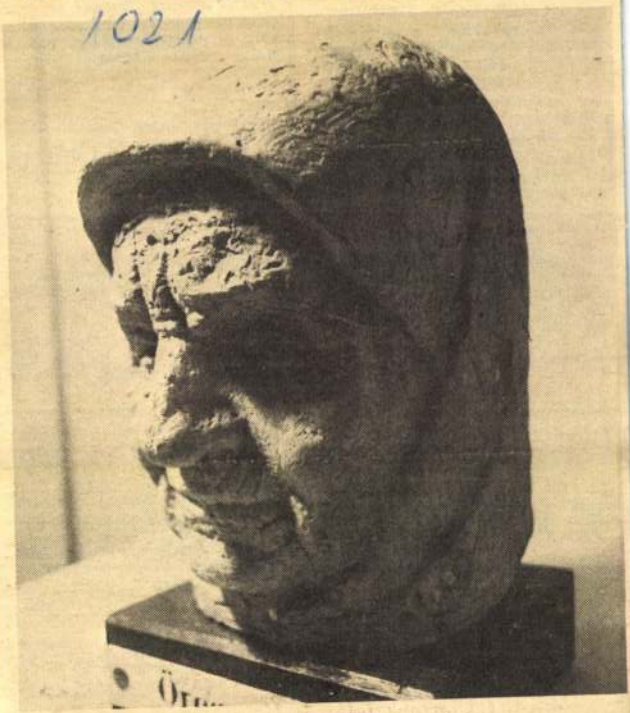

Egészségügy
kölcsi bizo
Hátrányos
zésűek ne
vétel: Debr
2. sz. Admi

Udaros, t
nyugdíjas n
a tejüzem.
u. 2., főmű

Az Idegklinika felvesz orvosi műszerészt és szakképzett ápolónőt. Jelentkezés a klinikán.

Hamvas-sárréti Vízgazdálkodási Társulat azonnal felvesz kotrómestereket, DT 75-ös gépkezelőket, kenő dolgozókat, jó műszaki színvonalú gépekre. Alkalmaz továbbá autómotor-szerelő mezőgazdasági és építőgépszerelő szakmunkásokat. Jelentkezés Püspökladány, Táncsics u. 2. sz. alatt, a gépüzem vezetőjénél. Telefon: 27.

GYARORSZÁGI
ASZNOSÍTÓ VÁLLALAT
NYI TELEPÉRE

eres felvételre

z középiskolai végzettség
szükséges. Kereskedelmi,
l jelentkezők előnyben

KEZÉS:
ebrecen, Külső vásártér 3.)
tályvezetőnél

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága édesanyám, nagymamám,

ÖZV. CSERNY MIKLÓSNÉ

életének 72. évében példátlan türelemmel viselt hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése 1980. december 9-én, kedden 13 órakor lesz a hajdúszoboszlói Köztemető ravatalozójából a róm. kat egyház szertartása szerint. Gyászoló lánya és unokája. Lakás Hajdúszoboszló, Arany J. u. 14.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy szerető férjem, édesapánk, apósunk, nagyapánk, dédnagyapánk, testvérünk, nászom, sógorunk, keresztapánk és jó rokonunk,

ID. SIPOS SÁNDOR

87 éves korában elhunyt. Felejthetetlen halottunk hamvasztás utáni búcsúztatása 1980. december 11-én csütörtökön fél 1 órakor lesz a Köztemető I. o. 3-as számú ravatalozó termében polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Táltos u. 13.

PAPI Lajos szobrászmüvész

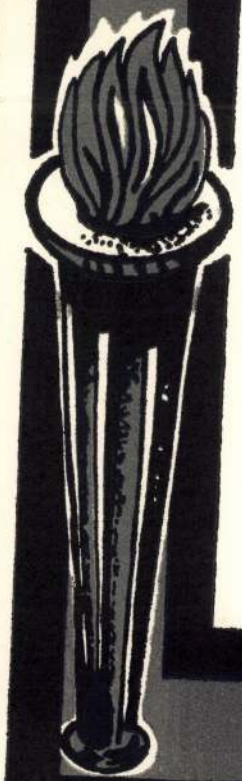

A Kisújszállási Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága és a Gyászoló Család megrendülten tudatja, hogy

Papi Lajos

szobrászművész

a Kisújszállás Városért kitüntetés tulajdonosa

1987. február 10-én, életének 66-ik évében tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Papi Lajosban a Kunság elkötelezett, városát szerető, alkotó ereje teljében lévő szobrászművészt veszítettük el.

Városunk hű polgárától 1987. február 17-én, (kedden) 14 órakor veszünk végső búcsút a Nyugati temetőben.

Gyászolják:

felesége, gyermekei, testvérei, unokái és rokonai.

Táviratcím: Kisújszállás, Nyár u. 8.

Papi Lajos

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 DEC 3

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1021

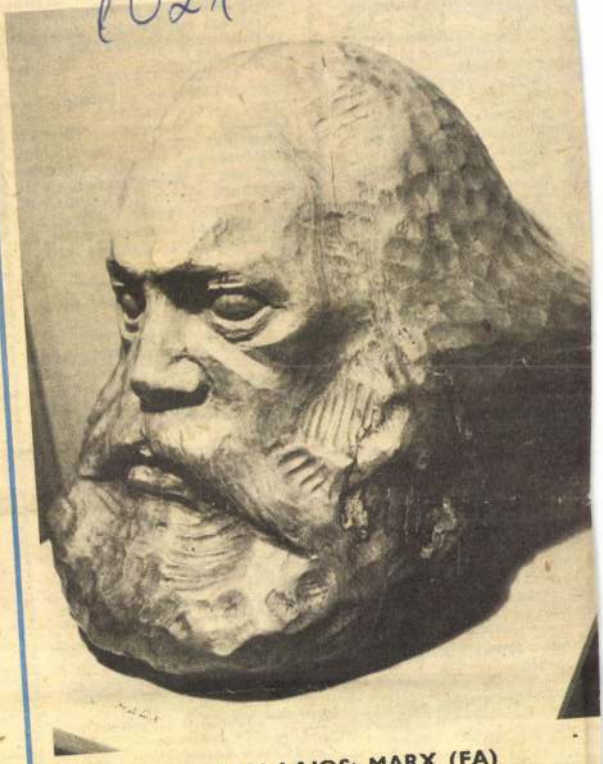

PAPI LAJOS: MARX (FA)

lános Iskola
ilói.

ély fájdalomma
y drága jó éd
ymamánk, dé
ık, anyósunk,
ık, testvérünk,
BOSZNAI ANDI
Bessenyei Ro
püspökladány
november 23-á
ti otthonában 82
an csendesen
iga halottunk ten
ıber 6-án, du. 14
a budapesti, XII
emetőben a róm
egyház szertart
. A gyászoló csa

ély fájdalommal tudatjuk,
y drága jó feleségem,
anyánk, anyósom, nagy-
ınk, dédnagymamánk,
sztanyánk, testvérem, só-
ınk és jó rokonunk,
ID. BURAI IMRÉNÉ
Szabó Zsuzsanna
szenvedés után életé-
79., házasságának 58. évé-
váratlanul elhunyt. Sze-
halottunktól 1980. de-
er 3-án, du. 14 órakor a
mátus egyház szertartá-
erint veszünk végső bú-
a Köztemető I. o. 1. szá-
avatalozó teremből A
oló család. Debrecen,
gyesi út 62.

zönetet mondunk mind-
ak, akik
S PLANGÁR SÁNDOR
ésén megjelentek, rava-
koszorút, virágot he-
k és mélységes bána-
n részvéttel osztoztak.
szoló család.

SZIKI ZSIGMOND
hamvainak búcsúztatásán megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
ÖZV. NÉMETH JÓZSEFNÉ
Varga Mária
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik
ÖZV.
DR. TISZAY ZOLTÁNNÉ
Szele Róza
búcsúztatásán megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Papi Lajos

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
1980 NOV 16

1021

Kedden délután fél hatkor nyitja meg Székelyhídi Ágoston kritikus Debrecenben, a Magyar Néphadsereg helyőrségi művelődési otthonában Papi Lajos kisújszállási szobrászművész kiállítását. Felvételünkön a szobrász és anyaga: a „nagy fa". (Fotó: Vencsellei István)

sportolói pályafutásá

Érdeke

Nincs jogunk kétsé
ni az egriek állításá
elmondottakkal kap
mégis meg kell f
nunk kétségeinket.
ták, hogy Seregi
Egerben kell folytat
mányait ahhoz, hogy
hasson az egri főiskolára,
miért nem a tanév kezdete
előtt vagy korábban nyújtot-
tak neki segítséget? De te-
gyük fel, hogy szeptember-
ben szereztek tudomást a do-
logról, akkor miért nem vár-
tak még két-három hetet? (A
sportszerű az lett volna — és
korrekt is — ha az Eger—
én került sor az
DMVSC rangadóra. Ehhez
még egy érdekesség, az Eger
SE edzéseit látogató röplab-
dázó a mérkőzés napján ját-
ékra jelentkezett a DMVSC-
ben. Természetesen, a
DMVSC edzője az ellenfélnél
készülő játékost nem állítot-
ta be a rangadóra ...

Védjük meg a sport tisztaságát!

Lassanként összeállt a kép,
egyet azonban nagyon szeret-
nék tudni: mit érzett ott,
Egerben Seregi Éva a játék-
téren kívül? Végül nem ez a
mérkőzés döntött a bajnoki
cím sorsáról. Hogy akkor
miért foglalkozunk ezzel az
üggyel? Nem helyi érdekeket
akarok itt védeni, hanem az
ügy etikai, erkölcsi vonatko-
zásai nem hagytak nyugodni.
osztályfőnökével, aki a kö-
vetkezőket írta jelentésének
végén: *„Nem lenne szabad
megengedni, hogy a sportolás
miatt gyerekeket zsaroljanak
meg a legfontosabbal, a jövő-
jükkel kapcsolatban és
olyan lépésre kényszerítsék,
amelyet nem akarnak és ezzel
sok olyan keserű percet sze-
reznek számukra, csak azért,
mert tehetségesek."*

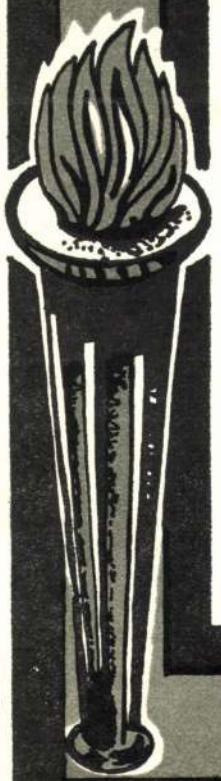

A Kisújszállási Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága és a Gyászoló Család
megrendülten tudatja, hogy

Papi Lajos

szobrászművész

a Kisújszállás Városért kitüntetés tulajdonosa

1987. február 10-én, életének 66-ik évében tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Papi Lajosban a Kunság elkötelezett, városát szerető, alkotó ereje teljében lévő szobrászművészt veszítettük el.

Városunk hű polgárától 1987. február 17-én, (kedden) 14 órakor veszünk végső búcsút a Nyugati temetőben.

Gyászolják:

felesége, gyermekei, testvérei, unokái és rokonai.

Táviratcím: Kisújszállás, Nyár u. 8.

Papi tajos szobrász

YIMŰVEKBEN

tal, (ezt a Szovjetunióból, kóból és Algírból vásárol-s megjelenik először por-zután szemcsézett alakban erfoszfát. Ennek a vegyü-az a titka és erénye, hogy av segítségével — vízben . Egyébként a föld mé-is található vegyületekbe a a foszfor, de ezt az eső ólé — a víz — képtelen ezért a növény nem elvenni. A foszfor a nö-fehérjeképződését segíti, séget és minőséget te-a gabonánál nagyobb pződést, a szár rovására. rrépában és a gyümölcs-ukortartalmat, a kender-a lenben a rost szilárd-növeli. És minden nö-n erősíti az ellenálló-, irő képességet.

öszöntem a második fel-st, amely tökéletes volt, én is megértettem.

enhétben állt a gyár, n, jöttem, Szőllősinek kedve volt. A külföldi ek nem küldték a nyers-t.

vankettőt írunk, 30 éves Szőllősi 43, ma is előzé-s készséges.

ősi Ferenc 1957-ben Du-osban érettségizett, 1962-Veszprémi Vegyipari nen végzett, és az Ás-j és Széntechnológiai ten védte meg diplomá-iss diplomával érkezett ra és azóta egyvégté-Tiszamenti Vegyiművek-ja az útját. Jelenleg a

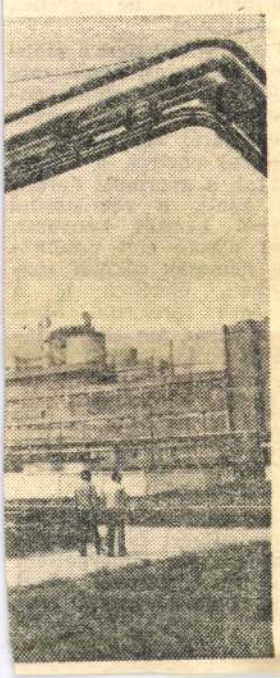

Hatvanhat boldog ki

A mester, Kálózi Sándor nincs jelen, de a többször tíz mázsa, szabályosan ledarabolt tüzifa a fűrészes kisiparos keze munkáját dicséri. S még valamit: a vagonnyi fát földaraboló férfi egyetlen kérő szóra elvállalta, hogy i n g y e n megcsinálja ezt a munkát. Hogyan is kérne ő azért pénzt, amit faluja iskolájának megtehet?

★

Kunpeszér, szeptember elseje.

Aranyló, simogató napsugárzuhatag száll az iskola udvarán, fától fáig, faltól a tüzifarakásig. Valahol, talán a messzi Kunszentmiklóson, harangot ránt a dél, s az érchang foszlányai itt, a sűrűzöld pázsiton múlnak ki végleg csönddé. Nyitott szárnyú ablakok mögött gyermekzsivaj, hirtelen-öröm: vége az órának, gyerünk az udvarra!

S kinn, az udvaron két „gyermeksziget" közepén áll a két tanár: Halász Antal és Újvári Lajos. Szavaikat nagy figyelemmel hallgatják a kunpeszéri nebulók, a kis elsősök csakúgy, mint a negyedikesek, akik itt már „végzősöknek" számítanak, ugyanis a kunpeszéri iskola — alsótagozatos oktatási intézmény..

— Tizenhat éve az — mondja Halász tanár úr. — Igen, ezerkilencszázhatvanhat óta az ötödikesek már Kunszentmiklóson folytathatják tanulmányaikat. Ebben az iskolában két tanterem van. Az elsősök és a harmadikos diákok az egyik, a másodikos és negyedikes gyerekek a másik tanteremben tanulnak felügyeletünk alatt.

— A felszabadulás utáni évektől a felső tagozat megszűntéig egy-egy teremben négy osztállyal foglalkoztunk egy időben — veszi át a szót Újvári Lajos, aki éppen a harmincnegyedik tanévet kezdte az idei őszön a kunpeszéri általános iskolában. — S ha már a számoknál tartunk, hadd mondjam el, hogy öt évvel ezelőtt még csupán 36 tanulója volt a község iskolájának, most viszont hatvanhat boldog kis élet érkezik körénk minden reggel.

Bizony, öt évvel ezelőtt akár kergetőzni is lehetett a tantermekben, itt-ott ücsörgött néhány kisdiák a padok között, ám most nagyon zsúfoltak az amúgy tiszta, neonfényes, radiátorokkal fölszerelt, virággal, képekkel díszített szobák. Az egyikben három sor diákpad: a falak mellett kétszemélyes, középütt pedig „egyfenekű" padsor. Csak így tudták minden kisdiák kényelmét megoldani Halász tanár úrék.

Apró falu — bocsánat, kisközösség! — Kunpeszér, mindössze 760 lelket számlál. A néhány középület — orvosi rendelő, a volt tanácsháza, a téesziroda — mellett öregek és fiatalok az iskolára szavaznának, ha a legszeretettebb helyről esne szó egy választáson. S ha személyekről, hát a két tanár úr vinné el az elsőséget: emberöltőnyi idő óta tanítanak itt mindketten. Nemzedékeket okítottak a tudásra, nev mérnököt, orvo lunak, a megyé

— Most olya a nagyanyját, annak idején Antal. — Nincs ahol egy vagy fordultunk voln merjük a legör született tegnap,

Halász Antal é

ha gondunk, ha s tól.

A két tanár ne KISZ-eseit: a téli pelik le a neheze tú pincébe, ők ké közöket, játékoka a központi, kuns Galambos Sándo legetik Újvári L rés, amit ne te szentmiklóson, va

Gyakori látoga ban a közös tan je, Kancsár Fere olyasféle kapocs között, most is a mond, embereket a közeli nagy f óvoda külső felú

— Melegszívű, laknak Kunpesz között csodálkozt mutat körbe. — a tanárok és a talán nem.

Sajnos, fogja s négy év múlva díjba megy, vajo fiatal, aki, vagy

Szerkesztő — kisvárosba

Bárkit megkérdezhetünk Nagykőrösön: ismeri-e Kopa szerkesztőt. Gyalogosan járja a várost, friss információkra, eseményekre éhezve, még most, 80 éves korában is. Bot segíti lépteit. Fekete, széles karimájú kalapjáról sokan felismerik. A legszembetűnőbb ismertetőjele azonban dús, pörge, ősz bajusza.

Hogyan lett újságíró Kopa László? Olyan pályát akart választani, amely megnyitja előtte a világot. Jó barátságban volt a Kopa család Niklosz János kéményseprővel; aki hetente többször ellátogatott hozzájuk egy pohár borra. Niklosz világlátott ember volt, bejárta Európát és Ázsiát. Ő ajánlotta Kopa Lászlónak, hogy diplomáciai pályát válasszon. Ettől kezdve erről a foglalatosságról álmodozott, s első lépésként Kecskeméten beiratkozott a kereskedelmi iskolába. Német nyelvből vizsgát tehet, s hamarabb kijuthat Bé konzuli iskolába. Ebbő nem lett semmi.

— Kecskeméten Maue séknál voltam kosztos emlékezik Kopa szerkesz házigazda újságíró volt, szeti és borászati lapok Olykor segítettem korre ni, s hamar kedvet kap íráshoz is. Verseim, no ebben a lapban láttak r got. A kecskeméti közé ban diáklapot indítottunl lyet én szerkesztettem.

A fiatal Kopa László, elképzelését megvalósítv iratkozott a budapesti k delmi akadémiára. Két é tött Pesten előadótermekb véházakban, albérletben é kesztőségekben. Egyre „megfertőzte" az írás, il kevesebbet gondolt Bé Közben beteg lett az apja nító. Hazahívták, de ne tűnt az elválás barátaitó

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

Papi Lajos, szobrász-
művész

SZABAD FÖLD
1982 SEP 25

1982. SZEPTEMBER 25.

/102/

A jó szobor belülről beszél...

Mielőtt személyesen megismertem, négy szobrát láttam Papi Lajos kisújszállási művésznek. Az elsőt, a hófehér márványból készült lányalakot, a városi tanács elnökének dolgozószobájában. Szinte kivilágított a sötét háttérből, olyan légies, könnyed és nyúlánk volt, hogy elképedtem: hogyan lehet a tömör, súlyos anyagból ilyen törékeny formát kifaragni. A másikat ugyanitt, a szomszéd szobában. István király mesterségbeli tudással kivésett, szenvedésében is kemény portréját. A harmadikat az új kollégiumban. Ironikus tárgyú mű, fából komponált, büszke férfiportré, amelynek fejére rátelepszik egy szamár és egy disznó. A negyediket egy finoman, faragott kecskefejet a csobogónál.

Amikor megpillantom, amint otthonának udvarán szöszmötöl a zöld bokrok között, mintha csak Móricz Zsigmondot látnám. Nemcsak nagy, busa feje, de köpcös termete is szakasztott Móricz. Alighanem észrevehették ezt festőbarátai is, mert a szobában néhány róla festett képet sokan összetéveszthetnek a nagy író portréjával.

— Van valami ebben a hasonlóságban — mondja Papi Lajos —, de én belsőleg szeretnék

Pásztor

hasonlítani rá, mert nagyon szeretem. Az ő őszintesége, igazságérzete, kemény szókimondása az én vezérlő eszmém is. Meg is volt miatta a bajom — neveti el magát —, s nógatásra elmondja élete történetét.

A felszabadulás utáni hetekben, mint annyian mások, a legjobbak közül, ő is pártmunkás lett. Megyei pártbizottsági tag volt és a megyei tanácsnál művelődési osztályvezető-helyettes, a Szolnok megyei művészeti csoport vezetője. Pártmunkásként is művész maradt, akkor is készített szobrokat, véleménye is volt a dolgokról, nem is hallgatta el azokat, s ezt sokan félreértették, intrikáltak ellene, ami arra késztette, hogy felmondjon. Negyedszeri felmondását végre elfogadták. Közben három gyermekéről kellett gondoskodnia, felesége nem dolgozott, hazajött Kisújszállásra. Hogy saját hazájában senki sem lehet próféta, azt fél nap alatt megtapasztalta. „Lebukott a Papi Lajos", s nem is suttogták, hanem kiabálták egymásnak. Mert sajnos, nálunk ha valaki egy magasabb beosztásból kikerült, egyik pillanatról a másikra elveszti minden jótulajdonságát, lehet akármilyen kedves, okos, már nem az, aki azelőtt volt.

— Kiállítást akartam rendezni, lejött egy zsüri Szolnokról, 15-20 szoborról lett volna szó, de úgy megrostálták, hogy 5 db-ot engedtek volna kiállítani —

Papi Lajos

emlékezik most a művész az Intrika című szobor születését magyarázva —, s mivel öt darab mű kevés egy kiállításhoz, azt javasolták, keressek magamnak társművészt. Fellebbeztem Pestre, mivel akkor már több külföldi és itthoni kiállításom is volt, lejöttek Gádorék, összecsapták a kezüket: „Lajoskám, amit csak akarsz, azt állítasz ki". Na, én akkor egy éjszaka alatt megcsináltam az „Intrikát", a butaság, az aljasság illusztrálására. A szamár, a buta embert jelenti, aki ordít a világba, gondolkodás, meggyőződés nélkül, a disznó viszont tudja, mindez nem igazság, mégsem mer kiállni: hátha megjárja s marad az emberen a szörnyűség, amit aztán élete végéig cipel.

Kecskefej

— Sóhajtva hozzáteszi — sajnos, az a tapasztalatom: ha valaki valamilyen jó dolgot csinál, abban a pillanatban vannak ellenségei. Örülök, hogy ez a dédelgetett kompozíció az új kollégiumba került, hadd tudja meg az a gyerek, milyen is az élet. Az az érdekes —, tűnődik hosszan — alig találkoztam emberrel, aki ne tudta volna megmagyarázni, miről szól ez a szobor.

— Most viszont kiállítása lesz itt is, Újszálláson, így ünnepli a város 60. születésnapját. Ha valaki megkérdezné, mi a művészete lényege, mit válaszolna?

— Azt nem tudnám megmagyarázni, mi a művészet, de azt szeretem, ha a szobor belülről beszél, elmondja, hogy az az ember, milyen korban élt, milyen ember volt, s mi volt róla a véleménye annak aki megfaragta.

— Most elégedett?

— Sohasem panaszkodtam, boldog embernek tartom magam, mert amit elértem, az két kezem munkája. Szüleim nem tudtak támogatni, nem végezhettem főiskolát, kőműves-ács szakmát tanultam, amire ma is büszke vagyok, ezenkívül olyan feleségem van, aki a legnehezebb hónapokban is mellettem állt, bátorított, pedig havonta 280 forintból éltünk. Ma nyugdíjat is kapok, lakásom van a város egyik legszebb helyén, gyermekeim rendes, tanult emberek, csodálatos unokáim vannak, művészként elismernek, hát mi kell még? S lehet, hogy nem hiszik, de engem a pénz csak annyira érdekel, hogy a családommal meg tudjak élni belőle és ne legyenek filléres gondjaim.

Végül is megnézhetem a szobrokat, a karakteres, keményarcú férfifejeket, a végtelen gyengédséggel megformált női alakokat, édesapjáról készült, nyers erőt sugárzó portrét, a kecses ívű halakat, a gyermeki derűre hangoló sünit, a rozsdaszínű márványból készült kenyeret, a gazdag alkotó élet eredményeit. S nemcsak alkotói magatartásában, életében is a sokszínűségre törekszik. Mindene ez a város, ám energiájából arra is futja, hogy 15 esztendeje művészeti vezetője legyen a túrkevei művészeti csoportnak. S hajnalonta, amikor növényeivel bibelődik, a kertben már tervezi az itteni majdani szoborparkot.

Papi Lajosban egy magaserkölcsű, családjáért és művészetéért élő embert ismerhettem meg, ki bölcs derűvel végzi azt, amit sorsa elvégezni rendelt.

Rapai Piroska

Papi Lajos, szobrászművész

Papi Lajos: Szabolcs vezér,
bronz, 5/4 életnagyságú, 1985
(fotók Kozma Károly)

Művészet, 1987. jan., 61-old.

Papi Lajos, szobrászművész
2.) Folytatás

Körmendi Lajos: Komor heroszok.

Művészet, 1987. január, 61-old.

Papi Lajos: Szabolcs vezér, bronz, 5/4 életnagyságú, 1985 (fotók Kozma Károly)

Papi Lajos, szobrászművész 1. Folytatás
Körmendi Lajos: Komor héroszok.

Komor héroszok

Papi Lajos kiállítása

Kisújszállás, Városi Tanács díszterme, 1986. VIII. 25–IX. 14.

Papi Lajos hatvanöt esztendős. Ez a vitalitással megáldott, alkotó energiáktól feszülő szobrász mintha elkomorodott volna. A kemény, súlyos anyagból, a már-

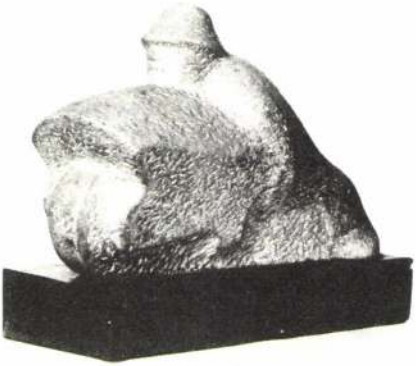

Papi Lajos: Kubikos, kő, 60 × 30 cm, 1968

ványból hihetetlenül törékenyre faragta a Hádész birodalmába átvivő járművet, *Kháron hajóját*. Ezen valóban csak a lelkek, az árnyak utazhatnak. Faragott egy *Fekete portré* című szobrot is, s ebből a komor, alvilági portréból maga Papi tekint reánk. Ez az életet habzsoló és imádó művész a halálra készül? Nem hiszem. Bizonyára foglalkoztatja őt az elmúlás gondolata, Kháron hajója azonban ezúttal nem az alvilágba indul, sokkal inkább a mítoszok világába.

Művészet, 1987. január, 60-old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Papi Lajos, szobrász-művész

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1984 SEP 2 2

1021

Szobrok a kőfejtőben

A Villány melletti Nagyharsányi hegy csúcsában egy régi kőbánya évről évre otthont ad neves hazai és külföldi szobrászoknak. Az alkotótáborban teljes ellátást, anyagot és szerszámokat biztosítanak a művészeknek. Az elkészült művekből a különleges szépségű környezetben több mint száz szoborból álló állandó kiállítást láthat az ide látogató sok ezer érdeklődő.

Fotó: Gottvald Károly

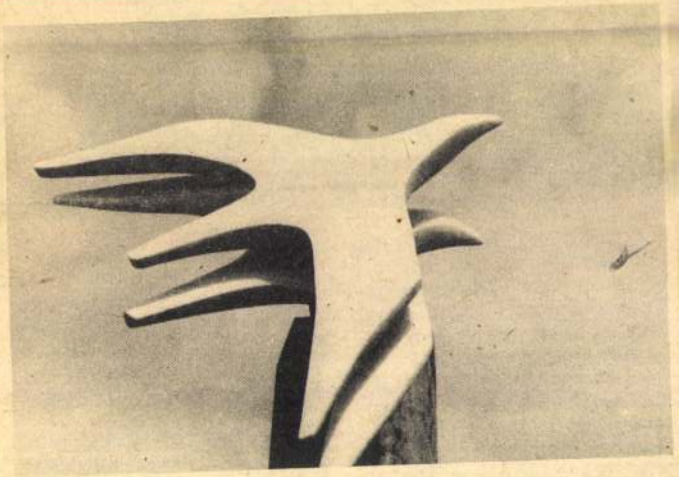

Papi Lajos: Szárnyalás

Szabadtéri tárlat a kőfejtőben

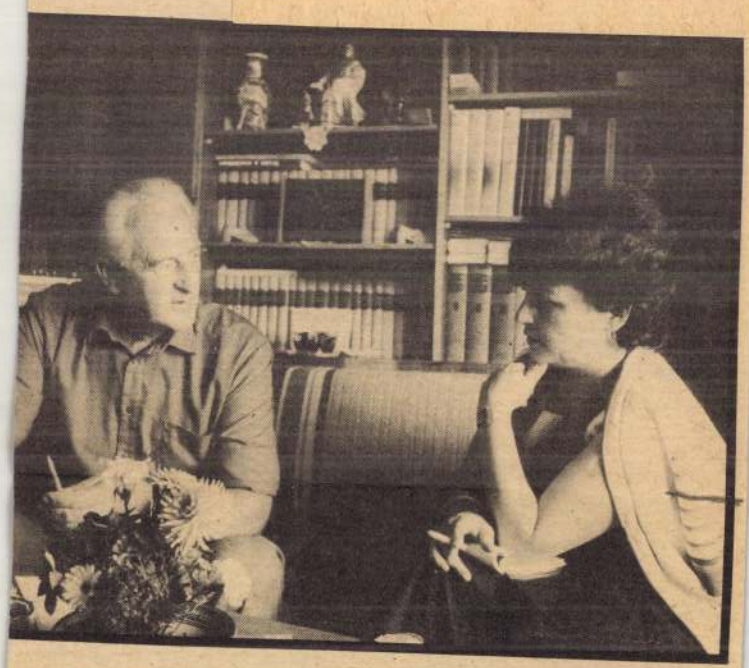

mot tartottam, úgyhogy 1959. március 15-ével megalakult Majoson az Aranykalász Termelőszövetkezet, százhúsz taggal. Elnöknek engem választottak. Következett az éjjel-nappali munka. Százhúszas Csepel motorral jártam a környéket, szállítottam az embereket, alkatrészek után jártam, zsákokat vittem.

— És gépjármű használati átalányt soha nem vett fel. Ezen kívül 15 esztendőn át egyszer sem volt szabadságon.

— Nem is lett volna rá idő, de még megbetegedni sem. Egyszer tüdőgyulladással kezeltek. Szabadságot vettem ki.

— Később, bonyhádi elnök korában pedig saját gépkocsival járta a határt. Szombaton és vasárnap is. Vagyis, amikor a gépkocsivezetőknek lejárt a munkaidejük, az elnök lépett a helyükre.

— Ezt nem tartom érdemnek, számomra ez így volt és ma is így természetes. S erre neveltem a fiatalokat.

— S ezzel elérkeztünk Ettig László másik nagy témájához.

— Ha így véli, köszönöm. De előbb néhány szót a Pannónia Tsz megalakulásáról...

letben, hanem a gyakorlatban is, vagyis tudjon bánni a traktorral, üljön fel a kombájnra; legyen probléma-érzékeny, tudjon bánni az emberekkel, no és valamelyest bírjon egy idegen nyelvet.

— Honnan e nagy vitalitás? S most sem csökkent, noha három esztendeje nyugdíjba vonult. Társadalmi megbízatásai puszta felsorolására nem is vállalkozom. Pontosan azért nem, mert mindegyik mellé külön tanulmány illenék.

— Vitalitás? Egyszerűen szeretem a szakmámat, s mindent, ami azzal kapcsolatos, becsülöm a munkát, s mindenkit, aki azt alaposan, lelkesen végzi. Ennyi... A munkával kapcsolatos életelvem pedig tömören: Nem muszáj azonnal, ráér rögtön! Az emberekkel pedig egy vezető soha ne éreztesse, hogy rossz kedve van, hogy lehangolt. És soha ne kiabáljon, ne legyen divat az asztalcsapkodás.

— Megyénk legfiatalabb vezetőgárdája a bonyhádi Pannóniában van. Átlagéletkoruk 32—33 év. Milyen érzés volt teljes egészében átadni a stafétabotot?

PAPI LAJOS
szobrászművész
(1921. Kisújszállás)

Kőfaragó apjától tanulta a mesterséget, 1945—48-ban a Szovjetunióban dolgozott fa és kőfaragó szobrászként. 1945 óta kiállítóművész. Számtalan önálló kiállítást rendezett különböző városokban, és Lengyelországban. Több köztéri munkája áll Sopot-ban, Wdzidze-ben és Nalenczowban, valamint Szolnokon, Pécsett, Villányban, Kisújszálláson. Több nívódíjat és kiállítási díjat kapott, a Szolnok megyei Tanács Művészeti díjának tulajdonosa. Kisújszálláson él.

397/1934.

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest. –

VI/68

Pápóci ágostonrendi kolostor
és kápolna

l.

Fallenbüchl Ágost
4 p. l.

l.

Bedy Vince: A
pápóci prépostság
és perjelségtörténete.

PAPLER KÁROLY / 1818 - ? / :

148. Férfi arckép. - Olajf.,v.méret 24.7 x 31 cm. Jelz.l.j. "Pappler Károly".

Papler Károly

Kopp 1939/40. szerem. I.

Papinine Kuzmik Livia

N.U. 1936. VII 5.

MENEKÜLÉS EGYIPTOMBÓL

A *Nemzeti Magazinban* két fényképfelvételt közlünk Papinné Kuzmik Livia, az olasz földön élő kiváló szobrászművésznő legujabb hatalmas alkotásáról. A szobor a velencei nemzetközi kiállitáson is nagy feltünést keltett és méltán. A *„Menekülés Egyiptomból"* felfogásában a biblikus téma áhitatos és mély átérzéséről tanuskodik. A kompozicióban drámai lendület lüktet, megmintázása is bravuros. A fiatal szobrászművésznő *olyan dramatikus erővel* eleveniti meg a jelenetet, amilyenre a modern művészetben kevés példa van. A szobor minden nézetben más hangulatot, más hatást áraszt és bár részletszépségekben gazdag, mégis egységes. A figurális részben nem tengetul a hatáskeresés, viszont a hámulatosan megmintázott fa csupa drámai lendület és érzelmi hangsuly. *A magyar képzőművészet büszke lehet erre az alkotásra*, amely alighanem rövidesen méltó helyére, muzeumba kerül.

N.U. 936 VII 5

Paporsky, Carl L. Boborsky, C.

Paporsky Karól

ötvös 1823

laid

Mils. Pars. 146

ÉS ÉS HERMANN
ST V, BÁLVÁNY UCCA 14. SZÁM
EUERSTEIN & CO.
ČKA MECH. SZÖVŐGYÁRAK KÉSZÁRU-GYÁRTMÁNYAIRÓL

inder Antal

Pápóci kápolna

(Vas vm)

románkori

l. GerMRE 833. l.

ཀཀ་ཤོག་གྲངས་ ། ཀཀ་ཤོག་གྲངས་ ། ཀཀ་ཤོག་གྲངས་ །

Pápóc

(Vasvm)

Kőszeghai 195. 338. l.

Zádor – Rados

Vasárnap
4
Kat. G Fars.vas.

Hétfő
5
at. Ágota sz. vt.

Kedd
6
Kat. Doroty.sz.vt.

Szerda
7
at. Hamvazószer.

Csütörtök
8
Kat.Máth.Sz.Ján.

Ujhold 8 ó 45 p.

Péntek
9
Kat. Alex. Cirill

Szombat
10
Kat. Skolasztika

Izr. 1. Adar R. Kh.

1940 **Február** 29 nap

Pápoci templomok

és a románkori

Szent Mihály kápolna

(XII. század) ugyanott.

A kápolna négykarélyos emeletes központos épület, román bejárattal. Hasonló a jáki temető kápolnához.

lásd

Bédy Vince dr:

A pápóci prépostság és perjelség története.

Győr 1939. Képekkel -

a Kisatlasz minden vevője megkapja és ugyancsak eljuttatjuk

TELJESEN INGYEN ÉS BÉRMENTVE

mindazoknak az érdeklődőknek is, akik a mellékelt levelezőlapot beküldik. Ebből az alkalomból bemutatjuk a Föld Felfedezői és Meghóditói cimü ötkötetes diszmunkát is.

Abban a reményben, hogy az uj térképpel hasznos szolgálatot teszünk és a magyarság tájékozódásának komoly eszközét bocsátjuk az érdeklődő közönség rendelkezésére, vagyunk

kiváló tisztelettel

RÉVAI IRODALMI INTÉZET

Pápóci rk templom

Szép és művészi
barokk oltárok
1938-ban
felújította Csányi
Károly. Láttam a
felvételt 1938 nov. 16.

RMV 5, 376 l.

Csontokat találtak:
Korner.

Kovács Sándor pléb.
Sopron – Celldömölk i Kenyeri, 3 km.
(Genthon 1937 jun. 28)

TEMETŐ-KAPULNA faragott kőből, XI.–XII. század. Alaprajza négykarélyos. Bélletes kapuja 2 (eredetileg 4) vörösmárvány oszlophával, fejezetekkel. Hegyes fedés, nyolcszögletű tornyocska ikerablakokkal, barokk fehérbádog gömbsisakkal. Belül három oltárfülke és keresztboltozat. Felette, hová szűk lépcső vezet, ugyanez ismétlődik: négy fülke és keresztboltozat. A magyar román építészet egyik jelentékeny alkotása. A szombathelyi káptalan tulajdona.

Pápóc

PÁPOC (Vas)

(az Üdvözítőnek szentelve)

R. K. TEMPLOM, egyetlen homlokzati toronnyal, három kapuval, feletük három ablakkal. Bent (háromhajós) a mellékhajók sókáig elválasztva a főhajótól, vaskos pillérekkel, túlságosan előreugró orgonaharzat. Épült 1738-ban, valószínűleg (háromhajós!) gotikus épület felhasználásával. A szentélyben Sz. Katalin és Borbála életnagyságú faszobra, kitűnő munka a XVIII. szból. Empire szószék. Bal mellék oltár: Sz. Mihály „Franz Schön pinxit A. 1818."

(Havi Boldogasszonynak szentelve)

TEMETŐ KÁPOLNA

PÁPÓC

ÁGOSTONRENDI KÁPOLNA. XIII. SZÁZAD

Paplman, Fritz jelzéssel:
(működött a vásárfordulón)

„Alpesi tájkép" o.v. 60x48 cm
J. l. G. Fritz Paplman

kikiáltási ár. 12000 ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Paplham Fritz jelzéssel:

„Alpesi kás útszéli keresztettel"

o.v. 60x49 cm S.l.b.: Fritz Paplham

kikiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1962.május

Paplham, Fritz jelzéssel

„Hegyi tó" o.v. 60x48 cm

J. l. b. Fritz Paplham Védett.

Ez. Kiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 56.Képaukció Bp.1981.december

M.D.K.

Papir Sándor

A müvész szobrásznak készült. "Hét évig szobrászkodott", majd a Népszinházhoz leszerződött szinésznek. Szinész familiából származik,-irja a lap és közli a müvész fényképét.

Szinház és Élet. Bp. 1907. nov. 30. V. évf. 48. sz. 3. lap

MDK

Popinińé Kuzmik Éva
(Nem Papininé Kuzmik Lívia?)

-rp-: Az élő magyar keramika seregszemléje.
Magyarország 1942. nov. 6.

Papini Kuzmik Lévia

„Ádám-Éva" figurája — herendi porcelán.

dr. Sikota Győző: Herendi porcelán 77.
Műszaki Kiadó. 1970.

M.D.K.

Papininé, Kurnik Lívia Kerámikus

herendi szobrai:

Női fej	145 m.m	fehér és arany
Éva almafával	330 " "	" " "
Ádám almafával	330 " "	" " "

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és dombormüvek. Bp. 1959. 39. és 40. old.

Papini-Kuzmik

MDK

B.I: Magy. kisplasztika és éremkiáll. Milanóban.
Pesti Hirlap, 1940, máj. 28. 7 l.

MDK

Papininé Kuzmik Livia, iparmüvészhő, szobrász friss tangot pendit meg a herendi porcellán történetében.

Mária Valéria u.-termek. „Művészet az iparban" kar. kiáll. –

Uj Magy. 1941 XII-5.

MDK

Papininé Kuzmik Livia, szobrász
/Róma/

Herendi porc.gyár figurái között szerepel:
Egy szinezett leányfej.
Ádám és Éva.
/ Andrasztiégkötésérezödik rajtuk/.

Dr.Ruzicska Ilona:"Müvészet az iparban". -Magy.Iparmüvészet.12.sz. 1941.dec. 133-35.l.

Papininé Kuzmik Livia, festő MDK

a hefendi porcellánművészek közé is tartozik.

Schalk-ház.-Kassa. /? /: A kassai ip.művészeti kiállitás.
Népszava. 1943.máj.9. lo.l.

MDK

Papininé Kuzmik Livia, szobrász.ip.müv.
/ Herendi porc. gyó/

34. Női fej. /1941/

126. Ádám /1941/ 18.1.
127. Éva /1941/ 18.1.

OMIP.Társ.Bp.-Orsz.M.Ker.Kiáll. 1942. Kat. 15.1. és 18.1.

Papininé Kuzmik Livia, szobrász, MDK
ip.-müv.

/Herend. Porcellánművészet/.

Ádám. 21.1.
Éva. 21.1.

OMIP.Táro.Bp.-Művészet az iparban. 1943. Üveg- és Fémkiállitás. Kat.

M.D.K.

Papininé, Kuzmik Lívia

kerámikus

herendi szobrai:

Daphnae	—	—
Vénusz születése,	—	—
Női fej, kalapdíszítéssel	—	—
" " kakas "	—	—
" " őrölő "	—	—
" " zöldség "	—	—
Vénusz galambokkal	—	—

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és dombormüvek. Bp. 1959. 41. old

MDK

Papininé Kuzmik Livia, ip. müv.
Szobrász
/ Merendi pécs. gy./

91. Női fej./1941/

OMIP. Társ. Bp.-Orsz. M. Ker. Kiáll. 1942. Kat. 17.1.

Popini László

Popini László és Ghiczy Emil készitették a Bp.V. Guszev u. 17.sz. müemlék lakóépület 1969-ben kezdődött helyreállitásának terveit.

Percházy Károly: Müemlék lakóépületek restaurálása a pesti Belváros rekonstrukciójában. Művtört.Ért. 1969.4.sz. 289.l.

MDK

Cserba Dezső, Bánóczy Ferenc, Medvedt László és Papini László /VATI/ ép.-k

a három harmadik dij- 5ooo forint- egyikét kapta közös tervük.

G.J.: Sok célszerü uj épitészeti ötletet eredményezett a lakásépitési tervpályázat. - Magy.Nemz. 1953. nov.24. 3.l.

Papiernik

rézuyomo

Buda 1809

l.

Historia. 1932 V.

100. l.

Galériák

Bécsi múzeumok programja novemberben, 1990

Museum moderner Kunst Palais Liechtenstein
1090 Wien, Fürstengasse 1.
nyitva naponta 10–18 óráig
kedden zárva

Herkules Terem:
október 15.–december 30.
DAEDALUS – DAEDALUS

Grafika-termek:
november 8.–1991 jan. 6-ig
NICOLA VUCO Fényképek

Museum moderner Kunst XX. sz-i múzeum
1030 Wien, Schweizergarten
nyitva naponta 10–18 óráig,
szerdán zárva

szept. 21.–nov. 18
DANIEL SPOERRI retrospektív kiállítása

Nov. 30.–1991 jan. 27.
Táncfényképek

Österreichisches Museum für Angewandte Kunst/Iparművészeti Múzeum
1010 Wien, Stubenring 5.
nyitva naponta 11–18 óráig, kedden zárva

nyitva k–p: 13–18 ó
óráig
okt. 19.–dec. 1.: HE
„Epitáfium" install

Galerie Gras
1010 Wien, Grünang
nyitva k–p: 14–18 ó
óráig
nov. 20–dec. 22.: W
FEIERSINGER: plas
HERMANN NITSCH

Galerie Hilger
1010 Wien, Dorothee
nyitva k–p: 12–18 ór
óráig
nov. 6.–dec. 4.: LEC
plasztikák, új művek

Galerie nächst St. S
1010 Wien, Grünange
nyitva h–p: 10–18 ór
óráig
november–decembe

Galerie H. S. Steine
1010 Wien, Himmelpfo
nyitva k–p: 13–18 órá
óráig
okt. 16.–nov. 16.: BE

nov. 20.–dec. 21.: UL

Galerie Hubert Winte
1010 Wien, Sonnenfel
Bäckerstrasse 7
nyitva: h–p: 11–12 ór

PAPI Lajos

L. M. [Losonci Miklós]

Papi Lajos gyűjteménye
Kiállítás, Kisgaléria

Új Tükör 1984 aug. 26. XXI. évf. 35. sz. 4.

Papi Lajos, szobrászművész

A képzőművész-szövetség Közép-magyarországi területi szervezetének Szolnokon rendezett téli tárlatán szerepel Papi Lajos, kinek szobrászati tehetségének inkább megfelel a körplasztikai kifejezés, mint a relakottrelief.

Tamádi Attila: Szolnoki őrjáraton.
Népszava, 1984. márc. 9. 6-old.

Papp Albert, festő-grafikusművész
napi kulturális programok.

Tatán, a Kuny Domokos Múzeumban:
Papp Albert kiállítása.

Előttünk a vasárnap.
1984. XI. 4. 5.00 | Kocka.

Papi Lajos

nohrázumúrén

A 23 Ziállító között a Szolnoki Téli Tárlatom a Damjanich Múzeumban.

Jó regyelt!

1981 jan 17 4 25

PAPI Lajos (szobrász)

A művésztelep rangjának csökkenése kapcsán:
"...a másik ok, hogy Szolnokon kivül a megyében élő néhány művész munkássága beérett, illetőleg más városok is nagyobb mecénáló, művészetpártoló kedvet mutattak - fiatal művészek letelepitésével, támogatásával. Az előbbi esetre Papi Lajos tevékenysége a jellemző, aki autódidaktaként küzdötte fel magát országosan is számontartott művésszé, az utóbbira példaként Győrfi Sándor vagy Bácskai Bertalan karcagi, illetve turkevei letelepedését emlithetjük."

RIDEG Sándor: Négy évtized Szolnok megye képzőművészetéből. In. Jászkunság, 1986/D. 34-35.p.

Papi Lajos, szabrán

L. Kós Károly

Röser Norbert: Akitet Kós Károly mejikletett... 58

Magyar Építőművészet Bp. 1983 831

Papi Lajos, szobrászművész

Soproszban az ez évi (1983) érembiellánén, Papi Lajos mutatta be Kós Károly érmét.
(említve).

Röser Norbert: Akiket Kós Károly megihletett ...
Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 5 kol.

Papi Lajos, szobrán

L.: u.ö.

[Bellon: A tükörbe...]

—: Móricz Zsigmond diófából faragott szobra

94.

Jánkunság, Szolnok, 1979, szept. XXV/2-3

Papi Lajos, szobrász

1

L.: Fazekas Magdolna

[a B. Szuka M.: Hűség a piktúrákban ... c. cikk (91. o.) után. (92. old.)

Bellon Tibor: A tükörbe néző ember 92–94

Jászkunság, Szolnok, 1979. szept. XXV/2-3

Papi Lajos, nobrán

Megemlítve a tiszaszéczei diófából faragott Mórisz-portréja.

Dr. Szathmári István: Gondolatok a Kisújszállási Mórisz h. napokról 33-35.

Jászkunság, Kolnok, 1979. szept. XXV/2-3.

Papi Lajos, holbán

Mü: Rejn.

5.

Papi Lajos. holbár

Jászkunság, Szolnok, 1982. márc. XXVIII/1

Papi Lajos, kobrász

Mü: Repr.

Papi Lajos. kobor 23

Jászkunság, kolnok, 1982. máj. XXVIII/1

Papi Lajos, hobrán

Hü: Repr.

Papi Lajos: hobot Borító 3

Jászhuszág, holnok, 1982. márc XXVIII/1

Papi Lajos: szobrászművész

a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége Közép-magyarországi Területi Szervezete nyári tárlatot rendezett kalocsán. A kiállítás immon szolnok-ra vándorol szept. közepén.
a művész alkotása szerepel a tárlaton.

Halász Ferenc: Ezt láttuk, ezt látják.
Petőfi Népe, 1980. aug. 17.

Papi Lajos

Erdős Julia textiltervező kiállitása a soproni Lábasházban augusztus 31.-ig,
Csutoros Sándor grafikai kiállitása a hajdúszoboszlói Délibáb Szállóban szeptember 2.-ig tekinthető meg.
Dienes Gábor a Csók István Galériában szeptember 6.-ig,
Kalmár István a Studió Galériában szeptember 8.-ig,
Papi Lajos a mezőturi Művelődési Központban szeptember 9.-ig,
Bálint Endre a szombathelyi Berzsenyi Könyvtárban szeptember 15.-ig,
Fülöp Erzsébet a Helikon Galériában szeptember 16.-ig szerepel müveivel.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. aug. 25. XXIII.évf. 34. sz. 8. lap.

Papi Lajos, szobrász

A Szolnok megyei képzőművészek Téli tárlatán a művész alkatásaiból szerepeltek: kél kis intim portréja közül a „Bogdánka" Lengyelországból került a Damjanich Múzeum kiállítótermébe. (említve)

Egri Mária: Téli Tárlat, '76.
Szolnok Megyei Néplap, 1976. dec. 11.

Papi Lajos, szobrász

L. Borsos Miklós

Lánczi S: Képzőművészeti Krónika

Jelenkor, Pécs 1976. október.

899 f-902

XIX/10

Papi Lajos szobrászmüvész

Borbély László festőmüvész kiállitása a Nemzeti Galériában augusztus 16.-tól

Csontváry Kosztka Tivadar, Rippl-Rónai József, Czóbel Béla, Hermann Lipót, Uitz Béla, Domanovszky Endre, Kerényi Jenő kiállitott alkotásai augusztus 19.-től

Papi Lajos szobrász kiállitása a balmazujvárosi Helytörténeti Muzeumban szeptember 4.-ig tekinthető meg, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. aug. 20.
XXI. évf. 34. sz. 8. lap.

Papi Lajos, szobrász-
művész

Utcák, terek, szobrok.

Szolnok Megyei Hírlap,
1978. jól. 30.

A tiszaföldvári gimnázium szép parkjában méltó helyet kapott Papi Lajos Kopernikusz portréja

Papi Lajos szobrászművész

A jubiláló – 75 éves – szolnoki művésztelep szoborparkot, később szoborsétányt alakít ki. A művész „Kucorgó" c. szobrát ajándékozta a városnak, – ez a park első műve. (említve).

Pesti Műsor, 1976. szept. 8. 42. old.

— Ezek a legfrissebb trófeák. — mondja Csetényi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁR. 18

SZOLNOK MEGYEI ~~HÍRLAP~~

Papi Lajos, szobrászmű-
vész

— SZÁZSZEMÉLYES, hagyományos szerkezetű óvoda építése kezdődik az év második felében Jászberényben a Fürst Sándor utcában.

— A SZOBRÁSZATRÓL tart ismeretterjesztő előadást Papi Lajos szobrászművész Kisújszálláson a DELTA klubban holnap este hat órakor.

1021

Papp Lajos

Megbízást kapott Papp Lajos a miskolci 110. sz. Szakmunkásképző Intézet részére Széchenyi István portréja mészkőből való elkészítésére.

----: Köztéri munkák.
Művészet, 1976. október - 46.oldal.

Papi Lajos
szobrász

— **Papi Lajos** kisújszállási szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás szombaton Csornán. Egy hétig tart nyitva, majd anyagát átszállítják Sopronba, ahol a Liszt Ferenc Művelődési Házban mutatják be.

Kiállitása nyilt Csornán

NÉPSZAVA, 1976.március 14.e, 12.oldal.

Papi Lajos, szobrok

— PAPI LAJOS kisújszállási szobrászművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás szombaton Csornán.

— : Hír

14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. márc. 14.

Papi Lajos

„Kucsmás fej" 1940, anderit, 29 cm. (repr.)

„Varrul", 1942, fa, 90 cm. (repr.)

Művészet, 1944, febr. 26. old.

Papi Lajos szobrász

A sóstón rendezett nemzetközi
művésztelep kiállítására nem érke-
zett meg, ígérte jöttét s így neve a záró-
kiállítás meglúvójában is benne ma-
radt.

Dienes Istvánné: A IV. sóstói nemzetközi
művésztelep krónikája.
Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. nov. 40. old.

Papp Lajos

Hajdúböszörményben megnyitották a nemzetközi művésztelep X. jubileumi grafikai kiállítását. – A telep indításában szervezésében jelentős szerepet vállaló művész emléklapot kapott.

Hajdúsági Napló, 1973. aug. 4.

Papi lajos

A Hajdusági Művésztelep törzsgárdájához tartozik, 1968-ban a zárókiállitáson dijat kapott.

Kortárs, 1969/2 336. old.

Papi Lajos, szobrász

Kiszíj nállási szobrász művész
Kiállítása nyílt meg Szolnokon.

— : Hír

7.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 12.

Papi Lajos

kiállitása nyilik meg a Józsefvárosban
októberben.

Magyar Hirlap 1969/276/6

Papi Lajos
szobrászata egyéni ízeket ad az al-
földi művészethez. Ujabban egyre in-
kább az elhagyás, az éppen kimon-
dás eszközeivel él, mint az alig meg-
mimkált „Hal" és „Asszonyfej" esetében.

Sz. Kürti Katalin: A Hajdusági Nemzetközi
Művésztelep kiállításai

Alföld 1972/10 90 old.

Papi Lajos

Átadták a Szolnok megyei tanács
művészeti díjait. A bronz plakettet
és vele járó 5.000.- Ft pénzjutalmat
Sebestyén Éva a szolnoki szigligeti színház
művésznője, Papi Lajos kisújszállási szob-
rászművész és Várhelyi Lajos, a Tisza
Táncegyüttes művészeti vezetője kapta.

Magyar Hírlap 1972/118 12 old.

Papi Lajos

Hajduböszörményben tizenegyedik alkalommal megnyilt a hajdusági müvésztelep. Itt résztvesz Papi Lajos, Nagy Sándor, Gádor Magda, Bényi Árpád, Káplár Miklós, Királyi Jenő, Kampler Kálmán, Pálnagy Zsigmond, Maghy Zoltán ásküfföldi rlsztvevők.

Magyar Hirlap 1974 197 6.o.

Papi Lajos, szobrász

Kisújszállási művész
Kiállítása nyílt meg Nyíregyházán.

— : Hír

8,

Népszabadság, Bp 1973. júl. 22.

Papi Lajos

Szept. 3-án nyílt meg a sóstói nemzetközi művésztelep, melynek a művész vendége volt.

Veletmagyarország, 1973. szept. 2[illegible]

Papi Lajos

A XIV. alföldi Társaltan portréi szerepeltek.

dr. Bodnár Éva: A XIV. alföldi Tárlat Békéscsabán.

Békési Magyar Képújság, Békéscsaba, 1941. máj. 9.

Papi Lajos

szobrászművész, magángyűjteménye legszebb képeiből rendezhető kiállításai Miskolcon.

Népművelés 1971/12 44 old.

Papi Lajos szobrász

A Szolnok megyei téli tárlatan „Öregasszony" c. portréja, – Marx diógyökérből faragott fejszobra, – „Szélben" c. leányfej, melyet ovezett fekete kőből alkottott, – szerepelnek. (említve).

Szolnok Megyei Hírlap, 1971. dec. 13.

Papi Lajos
szobán

Anderit fejfifejivel szerepel a
tárlaton.

Egri Mária: Egy számvető kiállitás Szolnokon.
Müvészet,1971.október - 43.oldal

Papp Lajos

Férfi fej, repr.

Tavaszi Tárlat 1971 Solnok-Kecskemét

Papi Lajos

Öreg fej, anderit
Ülő figura, mészkő

Tavasi Tárlat 1971 Szolnok-Kaszemét

Papp Lajos

neve említve

Művészettörténeti Értesítő
1972

313. old

Papi Lajos

István Király

Alföld 1973/9 borító 4 old.

Papi Lajos

a kisújszállási szobrász portréi szerepelnek a Szolnoki Tavaszi Tárlaton.

Láttuk, hallottuk.

1971. VI. 3. 20.10 |6| V.

Papi Lajos

Megnyílt jún. 4.-én a Debreceni Képzőművészeti Galéria, ahol a művész alkotásai láthatók.

Hajdúböszörmény, 1974. jún. 5.

Papi Lajos szobrász

a bajai Türr István Múzeumban nyílt meg Bács-Kiskun és Szolnak m. műrészeinek kiállítása melyen „Női fej" c. műre szerepel. (émlétve).

Tóth-Pál Zoltán: Bajai jegyzetek, a Nyári Tárlatról.

Petőfi Népe, 1974. máj. 31.

Papi Lajos szobrásznűvész.

Máj-ban Budapesten, aug.-ban Takaj-ban volt kamarakiállítása.

Szolnok Megyei Néplap, 1970. dec. 10.

Papi Lajos szobrász

Júliusban Hajdúböszörmény ismét megrendezte, immár a 11-ik alkalommal, a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepet. A művész a városnak adományozta tölgyfából faragott Marx-portréját. (emlétve)

Varga Imre: alkotók közt, művésztelepen. Szocialista Művészetért, 1974. szept.

Papi Zoltán, szobrász

Az ünnepi beszéd után leleplezték Pataki Ferenc mellszobrát, *Papi Zoltán* szobrászművész alkotását. Pataki Ferenc özvegye me-

– Pataki Ferenc nevét vette fel a soproni határőr laktanya

Népszabadság, Bp. 1977. okt. 8.

5.

Papi Lajos
nolván

M.D.K.

„Férfi portré"-ja.

Ecsery Elemér: A nolnoki tárlat.
Művészet, 1961. május. – 31 l.

Papi Lajos

A megye képzőművészeinek kiállítása elött. -e-u.

Holnokmegyei Képlap 1956. máj. 25.

Papi Lajos

Fehér fej repr.

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok-
Verdeanet

Papi Lajos

1. Öreg Jaj andezit
2. Ülő figura mészkő

Tavasi Tárlat 1971 Szolnok-Kecskemét

Papi Lajos szobrászművész.

a böszörményi művésztáborban júl. 2-aug. 2-ig két szocialista ország képző-művészeinek nyári munkatáborát rendezték meg.

a művész kisujjszállásról jött.

Magyar Hírlap, 1972. aug. 14.

Papi Lajos szobrász 1

művei szerepelnek a

szolnoki téli tárlaton

Népszava 1971 január 8.

2. old.

Papi Lajos

2

„Fešfiferj" c. a udezit vzobra emlitve

Nápravna 1971 január 8
2 cold.

Papi Lajos szobrász

művével szerepel a Szolnoki

Tavaszi Tárlaton

Népszava 1971 június 15

2. old.

Papi Lajos, nobrász

A rádióban beszél arról, hogy mi füzi a népművészethez, ezen belül a népszenéhez.

—: A magyar népdal hete 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 okt. 11.

Papi Lajos szobrász

Alapítótagja a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepnek. Öt-hat év óta csak e telepet látogatja. Az üzemi-tárlatok közül legemlékezetesebb számára a RICO Kötszermüveknél sendezett tárlata. „Kucsmás fej" c. (emlitve)

Kovács Gábor: A város és a művésztelep.

Hajdúbihari Napló, 1974. aug. 4.

5.

Papi Lajos szobrász

Ma nyílik a megyei képzőművészek évi téli tárlata, melyen szerepelnek művei „Szabolcs vezér" c. köből alkotott fej. (kulítve)

Egri Mária: Szolnoki téli tárlat. Szolnokmegyei Hírlap, 1974. dec. 8.

Papi Lajos

Ez évben jött létre a debreceni Tóth Árpád gimnázium Képzőművészeti Galériája. Az iskolamúzeum a mai magyar festészet és szobrászat rangos műveit tartalmazza, – a művész alkotását is.

Losonci Miklós: Iskolagalériák. Magyarország, 1974. szept. 1.

Papi Lajos

Csontváry

Alföld 1974/6 43

Papi Lajos

szobra

Alföld 1974/6/83

Papi Lajos 4

Portréi közöl a Móricz fej érdekes erezetü.
Női fej,Szakállas fej,Kopernikusz,Csontváry,
2 kubikus szobrai is szerepelnek a tárlaton.
1966-ban és 1974-ben készitett mészkő taligát.
Fehér márványból készült Tavaszváró nőalak
c alkotása,Emlitést érdemel üveg jégtáblán
bellenő pingv n,Sünike és Lófej c alkotásai.
Alföld 1974/6/81

Papi Lajos 3

A Hanságí Nemzetközi Müvésztelep rendszeres résztvevője és kiállitója. A Szolnoki galériában szerepelt István misztikus portréja, Vazul feje, Marx portréja mely fából és gyökérből készültek., Mefisztó/fa/ Ikarusz, égett hasadt fa. Pimasz kutyafeje, Kecske, Macska figura is volt a tárlaton márványból és bazaltból.

Alföld 1974/6/81

Egyi: Papi kiállitása a Szolnoki galériában

Papi Lajos 2

1921-ben Kisujszálláson született, a város hálájának és elismerésének példájaként mütermet épit a müvésznek. Kőfaragó apjától tanulta a mesterséget gyermekkorában. Önálló kiállitása 1968 -ban votl szülővárosában, 1969-ben Budapesten, 197o Szolnokon. A Hanságí Nemzetközi Müvésztelep alapitó tagja.

Alföld 1974/6/81

A nemes anyag és a gondolat szülte alkotásait. A talált farönk eleve adott formái, a márvány szine, erezete melyet csak szeliden alakit át, a természetes formát meghagyja és igy ad uj tartalmat müveinek. A Szolnoki Galériában állit ki.

Alföld 1974/6/81

Egri Mária: Papi kiállitása a Szolnoki galériában

Papi Lajos

Huszár festőművész portréjáról kép.

Hajdú-Bihar megyei Napló. 1965. nov. 28.

Jegyzetek a XXI. debreceni őszi tárlatról.

Székelyhidi Ágoston.

Papi Lajos

Szerepelt a XXI. debreceni Tárlaton.

Alföld 1966. jan.
A debreceni képzőművészet válaszúton. Fáj Rezső

M.D.K.

Papi Lajos, szobrász

„Leányfej" c. művét közli a lap a Szolnoki Téli Tárlat anyagából. Megemlíti továbbá „Brepasirony" c. ugyancsak „tömbszerűen megfogalmazott, sikerült kőszobrát."

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1964. X. évf. 1-2. sz.

35. old.

Papi hajas
mohán

Érett lövérű portrékhoz
jellemtherett a tailaton.

Egri Mária: Téli tailat Szolnokon,
Műveszet, 1971 április – 36 lap.

Papi Lajos

Emlitve

Sz. Kelyludi Ágoston: Ötves a Hajdusági Műveszetelep

Kortárs, 1969/2. 335. l.

Papi Lajos MDK

szerepelt a tárl ton

"Leányfej" Repr. 35. lap.

Kaposvári Gyula: Szolnoki Téli Tárlat 1963.
JÁSZKUNSÁG 1964 jun. 32-38. lap.

MDK

Papi Lajos

Szerepelt a kiállitáson

"Öregasszony"
"Leányfej"

Kaposvári Gyula: Szolnoki Téli Tárlat - 1963.

JÁSZKUNSÁG 1964 jun. 32- 38. lap

- Sokan tudják, hogy általában az énfajtánat a kunembert és történelmi nagyjainkat igyekszem megmutatni valamiképpen és hát az embert a kis állatkákat, amik magunk körül vannak, kezdve a kis pulitól, kezdve a pinasntól, kezdve egésznem a kecskén át a sündisznóig sokmindenféle jószágot és a női figuráimat márványból faragott női figurákat.

- Tavaszváró ugye?

- Hát a tavaszvárót, a madaraslányt, ezek mind télen születtek, mert olyankor mindig a kikeletet vártam. Én nem szeretem a telet nem is szerettem soha én nem találtam benne semmi, gyönyörüséget, még a sielésben sem, különösen meg most már hogy az ut lefelé megy a tetőről, a hegytetőről most már ezzel méginkább ünneli nyavalyák meg minden ilyenkor vesznek elő és akkor a meleg müteremben mindig a tavasz az ujraszületés, a kikelet és erre mi a legjobb kifejezés, mindig a legjobb kifejezés a fiatal női test, a női alak a szépség ami az emberi testben, emberi szivben lélekben van annál valami csodálatos. Hát ezek lesznek.

- Karcagberekföldön volt ez a tábor ugye?

- Ez évek óta ismétlődik ez volt a hatodik tábor már és elég szép közönsége van, tehát olyan közönsége, ami évek óta visszajön. Ezzel kezdődött és közbe mivel én elsősorban bronzból dolgozom egy nagyobb szobromat öntöttem le bronzba aminek a ménesek emlékére címet adtam és ez egy ilyen majdnem kétméteres lovaskompozició ám a saját brigádomat is kifejeztem benne egy kicsit, hiszen ezt a nomád ménesvilágot nagyon jól ismerem.

- Papi Lajos mit tervez az őszre?

- Mivel megértem a 60 esztendőt jubileumi kiállításra készülök, amely november első felében fog megnyílni a Szolnoki Galériában.

- Ez egy kétszintes galéria a Tisza partján Szolnokon körülbelül. Hogyan rendezné be az itt most mögöttünk látható szobrokból és persze máshonnan a sokfajta állami és magángyüjteményben szereplő művekből ezt a gyüjteményes életmükiállitást.

Különösen a bronzos dolgokban a bronz öntésekben, talán
én soha nem is öntettem volna, vagy nem szerettem volna
úgy meg a bronzot, mint ahogy őrajta keresztül megszeret-
tem és egyáltalán azóta érdekel különösebben a bronzöntés,
mert hiszen én ezt mindig ilyen a bronzöntést soha sem
tartottam eredeti műnek, mert hiszen a mintázás az eredeti
mű, a fába, kőbe faragás az eredeti mű s itt egy kicsit
szerencsétlenebbül voltam, mert itt én csak emellé ragadtam és
akkor amikor láttam a Gányinak a hozzáállását és egyáltalán
nyugodt lelkiismerettel jelentem, hogy azt a magasfoku tu-
dását a bronzöntéssel hát ő szerettette meg velem és azóta
már én is öntöttem szobrokat, érmeket és mindent, valahogy
nagyon megszerettem én is.

5

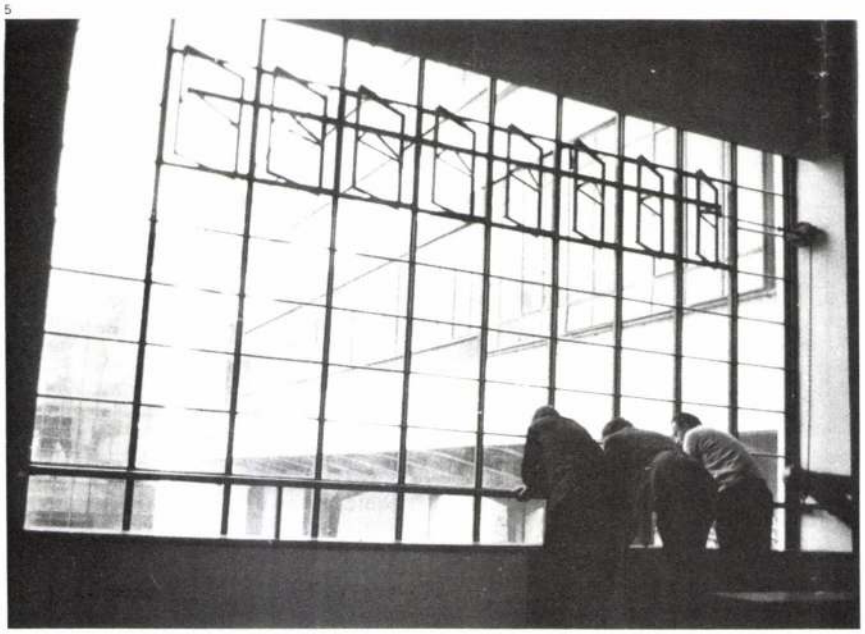

se érdekében például Erfurt megyében a megvalósult művészeti alkotások helyszíneit érintő kirándulásokon minden résztvevőtől véleményt kértek. Ezek kiértékelése képezte a kiránduláshoz kapcsolódó munkaértekezlet módszeresen lefolytatott, építészetelméletileg és művészettudományosan megalapozott vitájának kiinduló pontját, mely elősegítette a felismerések körének bővítését. A rákövetkező szeminárium során a továbbképzendő résztvevőket a képzőművészeti koncepciók lényeges módszereivel ismertették meg, és képessé váltak arra, hogy alkotó módon működjenek közre az új elképzelések kidolgozásánál. Az évente, központilag szervezett, változó tematikai súlypontú – a fényviszonyokkal, színképzéssel, a városrendezés elméletével stb. foglalkozó – szemináriumok is nélkülözhetetlenek azok számára, akik tervezőként, kivitelezőként, állami megbízóként és üzemeltetőként hivatalból vesznek részt a környezetalakításban. A 16. szemináriumot 1984-ben az *Építkezés a belvárosban – miliő és városkép* aktuális témakörének szentelték.

A dessaui Bauhaus-együttes azok közé az intézmények közé tartozik, amelyek különösen építészek és művészek továbbképzését teszik lehetővé, vagy maguk is

6

rendeznek ilyeneket. Azon történetileg kialakult művészképző helyek gyöngyszeme volt, melyek programjukban a művészet és az ipar együttműködésére esküdtek, és nyomatékosan követelték a művészi munka szociális ösztönzését. A Bauhaus alapításának 50. évfordulójára, 1976-ban rekonstruálták és műemlékvédelmi jelleggel helyreállították az épületet, a lényegesebb részeket eredeti állapotába állítva vissza. Azóta a tárgyi emlékek olyan gyűjteményévé vált, mely a Weimari Gyűjtemény mellett az NDK-ban a legjelentősebbek közé tartozik. Egyedül 1984-ben 120 eredeti darabbal gyarapodott. Ez az örökség ápolásának kifejeződése, mely egyrészt megőrzi és ésszerűen hasznosítja a kultúra tárgyi emlékeit, másrészt megőrzi a gondolati javakat, és a haladó kezdeményezéseket a kor igényeinek megfelelően akarja átültetni és továbbfejleszteni. A Bauhaus célkitűzése, az emberi élet környezetének komplex alakítása – annak minden területén –, a szociális lakásépítési program révén ma is egyik alapeszméje az NDK-beli szocialista átalakulásnak. Ez a világ minden tájáról érkező látogatók és vendégek számára érthetővé válik a vezetések és a Bauhauszal foglalkozó tanulmányok során. Az építészek, formatervezők és képzőművészek számára ez ideig több mint 50 szemináriumot, kollokviumot és tanfolyamot gondozott a dessaui Bauhaus keretében működő tudományos-kulturális központ. Ezek közül példaként az *Alkalmazott grafika a városképben* témában rendezett műhelykiállítást és szimpóziumot, valamint az ICSID védnöksége alatt rendezett, játéktervezéssel foglalkozó Interdesign-szemináriumot kell kiemelni. Az állomány tudományos feldolgozása és a Bauhaus történetének marxista szemléletű megírása szempontjából van jelentősége az egykori Bauhaus-tagok részvételével 1976-ban, 1979-ben és 1983-ban tartott Bauhaus-kollokviumoknak. 1983-ban, nagy figyelmet keltett kiállításával, *Pap Gyula* magyar művész is képviseltette magát. 1980 óta különleges, rendszeresen megrendezett továbbképzési lehetőség a *Hannes Meyer*-szeminárium, melyet a Bauhaus mellett működő, dessaui Építészeti és Építőipari Főiskola üzemeltet– külföldieket is beleértve – más partnerintézmények képviselőivel együtt, tervezési szemináriumként rendez gyakorlati feladatok – eddig többnyire Dessau város gyakorlati feladatainak – megoldására, s melyet építész- és formatervező hallgatók gyakorlati eredményei, hallgatói vizsgafeladatok és éves összefoglaló munkák, diplomamunkák és a dessaui Bauhaus-hagyaték konkrét munkadarabjaival foglalkozó disszertációk alapján készítenek elő.

A dessaui Bauhaustól, e hagyománygazdag oktatási intézménytől a jövőben új impulzusok várhatók a tervezők, nevezetesen az építészek és formatervezők továbbképzéséhez. A következő években a továbbképzésre alapvető kihatással mégis főleg „Az NDK-beli mérnökök és közgazdászok képzésének és továbbképzésének szervezeti koncepciója" gyakorlati alkalmazásának kellene lennie, amely 1983 óta nyilvános vita tárgya.

Sigbert Fliegel
(Fordította: Haraszti György)

5 Üvegfal a lépcsőházban
6 Többcélú terem a műhelyépületben (Pap Gyulával, 1983)

ben vagy azoknak alárendelt intézetekben tevékenykednek, ami egyébként törekvés a formatervezők esetében is. Így igénybe vehetik a vállalati továbbképzési formákat, melyek a tájékoztató előadásoktól kezdve, szervezett műhelybeszélgetéseken keresztül, létesítmények megtekintéséig terjednek, vagy vállalaton kívüli továbbképzési lehetőségeket vehetnek igénybe, melyeket túlnyomórészt az Építészek Szövetsége szervez. A hivatkozott területen ezen kívül minden évben továbbképzési ciklust indítanak, mely olykor tervezési szemináriumot vagy az alkotóteremtő tevékenység más formáit foglalja magában. A tapasztalatcsere csúcspontjait külföldi szakmai kirándulások jelentik. Az NDK-beli Építészek Szövetségének központi szakcsoportjai vagy a tudományos intézmények rendszerint az érdekeltek meghatározott köre felé fordulnak, és különböző tevékenységi formáikkal – építészetelméleti kollokviumokkal, városrendezési tanácskozásokkal, a belvárosi rekonstrukciók munkaértekezleteivel, gyártmányfejlesztési tájékoztatókkal, végzős növendékek találkozóival stb. – szolgálják a továbbképzést. A továbbképzés speciális formája – nem csupán építészek számára – a pályázatokon való részvétel. Egyének és kollektívák minősitik így tudásukat a teljesítmények összehasonlításával, gyakran vállalatuk érdekeitől támogatva vagy az intézmények megbízására, amennyiben a kiírás ezekre tekintettel van.

A túlnyomórészt „szabadúszóként" tevékenykedő képzőművészek számára olyan továbbképzési formákat kellett találni, melyek egyénileg realizálhatóak. Természetesen az állami vezetés a kultúra területén mindenekelőtt az elkötelezett művészek számára biztosítja a tájékoztatást és a tájékozódást. Minden végzősnek folyósít ösztöndíjat, és folyamatos megbízással kísérli meg a művész kifejlődésének támogatását. A fejlődést elősegítő megbízásokat ad, támogatja a művészi alkotások pályázatokon és kiállításokon való részvételét, valamint a művésztalálkozók tapasztalatcseréit, és ezt gyakran vállalatokkal vagy közösségekkel együttműködve teszi. A römhildi *Fazekasudvar* (Töpferhof) vagy Hoyerswerda városa, jó hírnévnek örvendenek ilyen rendezvények vendéglátóiként. A képzőművészek továbbképzése szempontjából különösen hasznosak az üzemekben töltött tanulmányi idők és a külföldi csereutak. Ténylegesen maga a Képzőművészek Szövetsége az, amely döntően kezdeményezi és támogatja tagjai továbbképzését. A körzetileg szervezett szekciók az egyéni vagy társadalmi megbízásra készülő művek művészi alkotó folymatának központjai a gondolatcserét illetően. Emellett különös felelőssége van a művészeti szakértőknek a művészeti megnyilatkozások körüli vitákban, a követelmények megfogalmazásától kezdve, konzultatív műteremlátogatásokon át, a művek átvételéig. A központi szekcióvezetőségi ülések vagy a Képzőművészek Szövetségének központi elnökségi ülései, az általános művészetpolitikai felismerések mellett, az egyes művészek saját művészi fejlődéséhez is ösztönzést adnak. Ebben az értelemben például a Művészettudományi Szekció éves kongresszusa nemcsak továbbképzési rendezvény a résztvevők számára. Ezen a helyen kell megemlíteni a berlini Humboldt Egyetem Esztétikai és Művészettudományi Szekcióját, azon oktatási intézmények

3

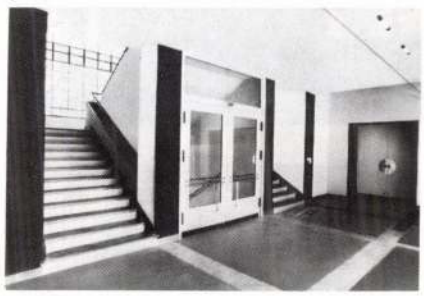

képviseletében, melyek sokféle kezdeményezési formával fordulnak a művészek és művészettudósok felé.

Az Építészek és Képzőművészek Szövetségének egyéb orgánumai mellett *Az NDK építészete* és a *Képzőművészet* című szakfolyóiratok az építészek, művészek és formaképzők egyéni továbbképzésének forrásai.

A képzés szempontjából különösen azok a tevékenységek hatékonyak, amelyek komplex problémafelvetésükkel, interdiszciplináris feladatok megoldására különböző foglalkozások érdekcsoportjait hozzák össze. Itt legelőször a kulturális ügyosztályok megbízásokkal foglalkozó bizottságai, illetve a megyei és városi tanácsok mellett működő városépítési szaktanácsok által nyújtott hatékony tanácsadást kell megemlíteni, mely bizottságokban és szaktanácsokban a művészek, éppúgy, mint az építészek, természetesen képviselve vannak. Évek óta bevált a két szakmai szervezet együttműködése a komplex várostervezés területén a „komplex környezetalakítás" megyei munkacsoportjaiban és az „építészet és képzőművészet" központi munkacsoportjában. A közös munkának itt egyben továbbképzési jellege van; az új meglátások és felismerések alapján javaslatokat dolgoznak ki, melyek az illetékes vezetés döntéshozatalát készítik elő, például a komplex környezetalakítás törvényes rendje vagy ennek a témakörnek az oktatásba és továbbképzésbe integrálása érdekében. És hozzájárulnak a szakmai szervezetek illetékességi körén túllépő feladatok megoldásához, mint az építészet társművészetei vagy a műemlékvédelem kiállításainak koncepcionális kialakításához. A munkacsoportok véleményezik a lényeges városépítési–építészeti–képzőművészeti terveket, folyamatosan konzultálnak a kivitelezés során, és elemzik az eredményeket. Ezen felül megyei továbbképzési rendezvényeket kezdeményeznek, melyeket – más pártolókkal közösen – gyakran a társművészeti irodák szerveznek, és a megyei kulturális akadémiákat vonják be vendéglátóként. A tapasztalatoknak a művészek, tervezők minél szélesebb körével való megismerteté-

4

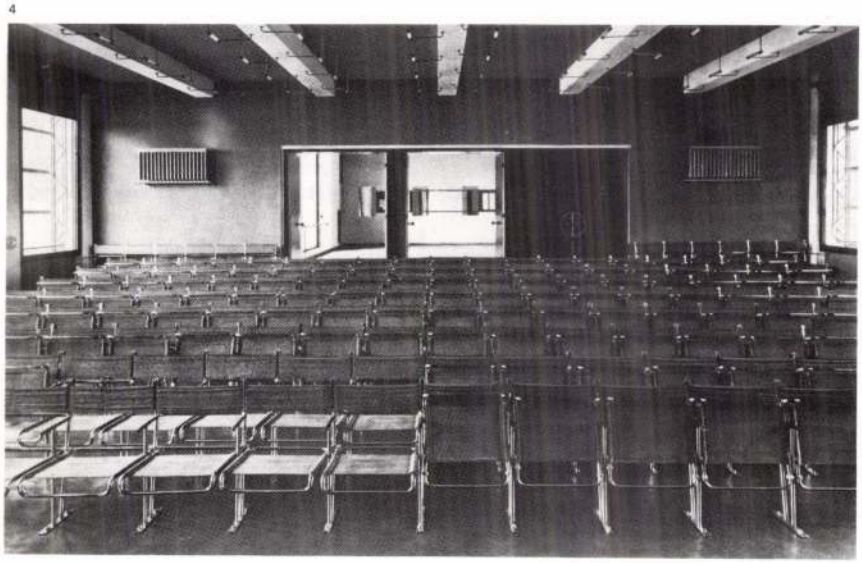

1 A Bauhaus épülete az 1976. évi rekonstrukció után
2 Bejárat, egykori Bauhaus-tagokkal, 1976
3 Előcsarnok a főlépcsővel és az aula bejáratával
4 Felcsapható székek

Pápai Lajos szobrára 1021 1973 OKT 31

...városi szinten

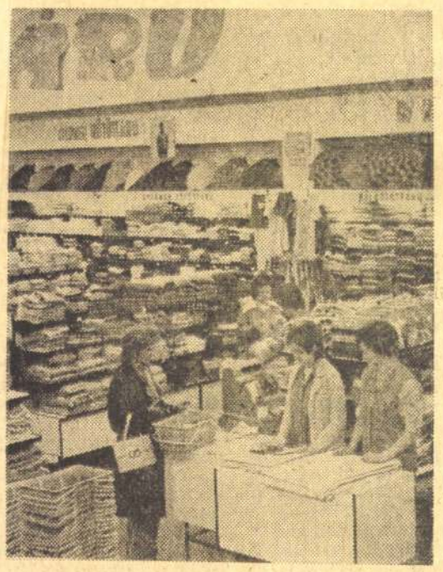

Bőséges árukészlet

és tejellátáson kellene leghamarabb javítani. A probléma nem újkeletű, és nem azokról az árukról és időszakokról van szó, amikor bármelyik kiskertből vagy a szomszédból is lehet hozni az éppen szükséges áruféleségből. Nevetve és mégis bosszankodva mondták többen is: amikor például megjelennek a primőrök, sokan kérik meg a Pestre utazó ismerősöket, hozzanak valami frisset. S a fővárosban tanuló diáklány sem virágot vagy más „hagyományos" ajándékot hoz a családnak, amikor hazalátogat hanem friss paradicsomot, gyümölcsöt, szalámit. Tej ugyan van, de itt is igénylik a többszöri szállítást, azt, hogy délután is felforralható tejet vásárolhasson a háziasszony. Sőt azt is szóvátették: jó volna, ha a kisvárdaiak nem csak az újságban olvashatnák a tejipari vállalat hirdetését a havi ajánlatról, hanem azt megközelítő választékban a boltokban is megtalálnák. Ez azonban még nem így van.

Gondot okoz a tanácsnak az is, hogy a meglévő bolthálózattal sem a legjobban gazdálkodnak a vállalatok, szövetkezetek. Több hasonló bolt van, s egy-egy üzletnél történő profilváltozást, a cikklista módosítását a tanácsnak kell sürgetni. Ezek a tárgyalások nem megfelelő gyorsasággal haladnak, holott több célszerű változtatásra volna még lehetőség.

„Jó a választék"

A sok gond közepette érdemes szólni az elmúlt évek egyik legnagyobb helyi eredményéről, a szövetkezeti áruházról, amely a tanács és több más, kisvárdai között jótékony közreműködésével épült fel és vívott ki rangot máris a megye kereskedelmi hálózatában. Kisvárdán jónéhány vásárlóval — köztük háziasszonyokkal — beszélgettem, s szinte egybehangzó a megállapítás, ruháért, parcikkért már nem kell máshová utazni, szívesen vesznek itt konfekciót, jó a választék. Az áruház növekvő forgalma is azt jelzi: megkedvelték a vásárlók, megnyerték a vevők bizalmát. Nem akadály az önkiválasztó, vagy önkiszolgáló módszer sem, de általános a vélemény, hogy az eladósítók szakértelemmel, szívesen ajánlanak.

Nem ilyen egyértelműen jó a vélemény az élelmiszer részlegről. Ez csak részben az itt dolgozók hibája, mert ami hiányzik, nem csak itt nincs mindig a polcokon. Az emberek nehezen szokják meg a napi bevásárlás szintjén az ilyen nagyméretű önkiszolgáló áruházat.

Fedett csarnok

A fejlődésre, az új módszerekhez való alkalmazkodásra annál is inkább nagy szükség van, mert ismét új fajta kereskedelmi egységekkel gyarapszik a város: az új lakótelep ellátását azzal kívánja segíteni a tanács, hogy a piactéren egy fedett csarnokot építtet, amely a környéken lakók vásárlási lehetőségeit jelentősen bővíti majd.

A kereskedelmi ellátásról adott körképhez hozzátartoznak a leltárok is. A vásárló szempontjából is jelez a kereskedelem belső munkája: ami a leltárban többlet, az nagy valószínűség szerint a vásárló zsebében hiány. Íme a tények: 33 leltárból 13 egyező, pontos, hat hiánnyal zárt (12 ezer forint), tizennégy többlettel zárt (88 ezer forint). Kiugróan nagy tételek nem voltak, de a munkát még pontosabbá lehetne tenni. Ehhez hozzájárulnak az ellenőrzések: az ÁFÉSZ kilenc ellenőre az első félévben 900, a tanács termelési és ellátásfelügyeleti osztálya 30 ellenőrzést végzett, s jártak a városban a megyei szervek ellenőrei is. Nyolc szabálysértési feljelentés, öt fegyelmi eljárás jelzi, a kisebb-nagyobb mulasztásokat, s azt, hogy a fogyasztói érdekvédelem terén is nagyobbak az igények.

Marik Sándor

Város és politika

Amikor a Párt Politikai Bizottsága a közelmúltban külön foglalkozott a városokban működő pártbizottságok és pártszervezetek munkájával, abból indult ki, hogy *a városfejlesztés nagyon sok vonatkozásban kiemelkedő feladat — a pártmunkában is.* Várost fejleszteni nem lehet anélkül, hogy külön választanánk e tevékenységnek a technikai és a társadalmi oldalát. A város a vonzáskörzetében *kiemelkedő szerepet tölt be;* nemcsak emeletes épületeivel, színvonalasabb szolgáltatásaival nő a többi település fölé, hanem ez a szerepe azért is jelentős, mert a városfejlesztésnek, az urbanizációnak elengedhetetlen feltétele *az ipar jelenléte.* Ezzel már azt is megmondtuk, hogy alapvető feltétele napjaink urbanizációs folyamatának *a munkásosztály szerepe.* Tovább folytatván ezt a gondolatsort, nyomban rájövünk: a várospolitika a szó legnemesebb értelmében vett *politika.* A mi viszonyainkra lefordítva: *munkáspolitika,* amely — teljes összhangban pártunk és kormányunk törekvésével — *a munkásosztály vezető szerepét hivatott erősíteni.*

Kisvárdán, annak ellenére, hogy hazánk egyik legfiatalabb városának tekintendő a település, talán az átlagosnál is fokozottabb jelentősége van mindennek. Ezért is kell külön szólni azokról a feladatokról, amelyeket a Politikai Bizottság a városi pártbizottságok és pártszervezetek elé tűzött, a még megfontoltabb, még tartalmasabb várospolitika kialakítása és megvalósítása érdekében. A Kisvárdán élők jól tudják, hogy ez a település már akkor is *„ipari helynek"* számított, amikor még Szabolcs-Szatmár megyében csak elvétve lehetett találkozni gyárakkal, üzemekkel. Az is tudott, hogy — különösen a várossá nyilvánítás óta —, mérhetően *fellendült az iparosítás Kisvárdán* is; új üzemek létesültek, a meglévők bővültek, tovább gyarapodott a munkásosztály létszáma.

Ám az is tudott, hogy a Kisvárdán alakuló munkásosztálynak — és a városi lakosságnak — a városi rang elnyerése óta nem csak a lokálpatriotizmusa, hanem *az igénye is nőtt* a várossal szemben. Hosszú lenne most felsorolni mindazt a társadalmi kezdeményezést, amely a korábbi esztendőkben *sietette a várossá nyilvánítást, majd ezt követően az igazi várossá válást.* Az a társadalmi méretű összefogás, amely akár a közművesítésnél, akár a várszínpad létrehozásánál, vagy másutt megnyilvánult, hűen bizonyítja az itt élők tettrekészségét. Ám nehéz volna feltérképezni azokat a meglevő gondokat is, amelyek olykor türelmetlenséget, bosszúságot, vagy elégedetlenséget váltanak ki. Mind a pozitív jelenségek, mind pedig hiányosságok *közvetlenül befolyásolják az itt élő emberek hangulatát,* meghatározzák áldozatvállalásuk mértékét. Éppen ezért egyáltalán nem közömbös, hogy a városi pártbizottság milyen módon kíséri figyelemmel, — a maga lehetőségein belül, sajátos eszközeivel — *miként igyekszik formálni a lakosság lelkesedését, véleményét.* Ennek persze nagyon sok összetevője van. Feltétele például a jó várospolitika kialakításának, hogy abban részt vegyen a város egész lakossága.

Ehhez viszont az szükséges, hogy az itt lakó munkások, parasztok, értelmiségiek *kellő információval rendelkezzenek* a város építéséről; arról, hogy milyen lehetőségek állnak az illetékesek rendelkezésére, hogy hol *„szorít a cipő"*, hol van szükség a társadalom összefogására. Vannak már ennek jó jelei Kisvárdán is. (Elég, ha csupán megemlítjük, hogy a városi pártbizottság és a tanács mind gyakrabban beszéli meg a település legfontosabb gondjait az üzemek, vállalatok vezetőivel, dolgozóival, és kéri a támogatást). Mégsem mondhatjuk el, hogy nincs további lehetőség a *tájékoztatás megjavítása terén.* Szép tervek, elképzelések születtek már a társadalmi munka megbecsülésére Kisvárdán is. Ám ez sem jelenti azt, hogy most már minden a legnagyobb rendben, mert az elképzeléseket *következetesen valóra is kell váltani.*

Folytathatnánk a sort még hosszan mindazokról a példákról, amelyek kellően érzékeltetnék, hogy a várospolitika sokkal *tágabb fogalom,* mint az egyszerű városépítés, fejlesztés. Nem csupán tervrajzok és makettek, leendő épületek helyének kitűzése sűrűsödik a szóban: várospolitika. Sokkal inkább jelenti e szó a várossáválás folyamatának *emberibb oldalát,* társadalmi viszonylatait, amelyet sem a városi pártbizottság, sem pedig a különböző pártszervek és szervezetek *nem hagyhatnak figyelmen kívül.*

KISVÁRDAI FÓRUM

A „napok" mérlege

VÉGET ÉRTEK A KISVÁRDAI NAPOK, s most örömmel nyugtázhatjuk, hogy a rendezvénysorozat elérte célját. Annak ellenére, hogy a város történetében először került sor ilyen társadalmi méretű megmozdulásra, összességében jól vizsgáztak a rendezők és azok, akik segítették a programok kialakítását, végrehajtását. Kisvárda „a napok" idején a megyei és az országos érdeklődés előterébe került; akik a városba érkeztek, láthatták, milyen szép eredményeket ért el a településrom éve alatt. A különböző színvonalas rendezvények az igazolták, hogy kulturális vonatkozásban is jó lendületet vett az urbanizáció.

A városban lakók és az itt lévő üzemek dolgozóinak ritkán tapasztalható társadalmi segítségével épült meg a várszínpad. Ennek az avatása volt lényegében a Kisvárdai Napok hivatalos nyitánya. A Debreceni Csokonai Színház kitűnő gárdája a Bánk bán-nal avatta fel az országszerűbb várszínpadát. Kisvárdán. Ezt a Sybill bemutatása követte. A két előadást több mint kétezer ember látta. A nézőtér befogadóképessége csak 645, pótszékeket kellett berakni, amikor *Gyuró Imre,* a megyei tanács elnökhelyettese a színházi előadás előtt felavatta és átadta rendeltetésének a létesítményt.

Nemzetközi rendezvényekhez a máris szoros kapcsolat Presovból is érkeztek a kisvárdaiak a Debreceni az ugyancsak jórészt Csokonai Színházzal készült lovaspálya avatásán, az első nagy versenyen. Több mint Megállapodtak a műhétezer nézőt vonzott a lovasnapok eseménye, tizenhat előadást tartamelyen ott voltak a hortobágyi, a balmazújvárosi, a debreceni, a nyíregyházi, valamint a tapcsolatos tárgyalásokat nyíregyházi—kisvárdai lovasklub versenyzői.

EVÉ TETTE a lovasnapok it, hogy a Szlovákia-beli versenyzők, részt vettek társadalmi munkával

Hasonlóan a színházi rendezvényekhez a várszínpad adott otthont szeptember 8-án este a Szabolcs-Szatmár megyei tánccsoportok nívódíjas néptánc versenyének. Összesen harmincezer forintot kevő díjat osztottak szét a legjobbak között. Első helyen a Szabolcs Volán táncegyüttese végzett, őket sorrendben a nagykállóiak, az ökörítóiak, a kisvárdaiak és a gyulaháziak követték. Ezt a nagysikerű rendezvényt is közel ezer néző tapsolta végig.

„Csendesebb", de hasonlóan sikeres események voltak a különböző kiállítások a Kisvárdai Napok idején. Papi Lajos kisújszállási szobrászművész munkáit a vármúzeumban állították ki, s akik a várszínpad előadásaira jöttek, az ő munkáiban is gyönyörködhettek. Csaknem ezer látogatója volt annak a fotókiállításnak, amelyet Homonna Béla nyitott meg, s ahol a kisvárdai, nyíregyházi és a szabolcsveresmarti klubok munkájából több mint száz képet tártak a nézők elé. Ehhez kapcsolódott az amatőrfilmes és diafilmes bemutató, amelyet a szakmunkásképző intézetben rendeztek, több mint háromszáz nézővel. Ezeken a rendezvényeken is díjakkal jutalmazták a legjobbakat.

TÖBB MINT TÍZEZREN LÁTTÁK azt a kiállítást, amelyet a művelődési központban nyitott meg szeptember 10-én Szücs Géza, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője, és ahol az iskolák politechnikai munkáit láthatták a részt vevők. Délután a Kisvárdán lévő ipari üzemek termékek-kiállítását nyitották meg a 4-es számú iskola tornatermében. Itt a bútoripari vállalat, a Vulkán, a VSZM, a szeszgyár, a ruházati és a cipész szövetkezet, valamint a kisiparosok munkáinak legszebb darabjait tekinthették meg a látogatók. Igen gazdag volt a kiállítás: megtalálható a bútorig, a cipőtől és a radiátortól a templomtorony gombjáig a termékek széles skálája.

Nem hiába méltatta Huszár István festőművész szeptember 12-én megnyított tárlatát elismerő szavakkal Makay László a múzeum igazgatója, jóval több mint ezren tekintették meg a tehetséges művész munkáit, és igen sokan vásároltak is azokból.

Kodály Zoltán nevét vette fel szeptember 1-én az 1-es számú, ének-zenetagozatos általános iskola. Gulyás Emilné dr, a Hazafias Népfront megyei bizottságának titkára mondott megnyitó beszédet, és a nívós műsorban nagy sikert arattak a régi diákok, akiknek 38 tagú énekkara színvonalas hangversenyt adott.

Ugyanezen a napon Weiner Leó nevét vette fel a kisvárdai zeneiskola. Szücs Géza megnyitó beszédét a zeneiskola tanárainak gazdag hangversenye követte, telt házzal.

A **TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYEK** közül kiemelkedett a pedagógusok előadássorozata. Szeptember 10—11—12-én városi, járási szintű és szakonként szervezett tizenhét előadást tartottak, túlnyomórészt a Nyíregyházi Bessenyei Tanárképző Főiskola docensei, adjunktusai, oktatói. Az előadásokon általában a legmodernebb oktatási módszerekről esett szó. A város vezetői írásban mondtak köszönetet a tanárképző főiskola vezetőinek, dolgozóinak.

Orvosok és pedagógusok tudományos ülésére került sor szeptember 11-én a Kisvárdai Napok keretében, ahol megjelent és beszédet mondott Ekler György, a megyei pártbizottság titkára. Dr Magyar János és dr. Kuknyó János, a megyei tanács osztályvezetői tartottak vitaindító referátumot az iskolaegészségügy fontosságáról, majd a résztvevők mondták el véleményüket a témával kapcsolatosan.

ELSŐ ÍZBEN RENDEZTÉK MEG a Kisvárdai Napok keretében azt a városfejlesztési ankétot, amelyen nemcsak a ma Kisvárdán élő és dolgozó szakemberek, közéleti személyiségek, társadalmi munkások vettek részt, hanem ott voltak a városból korábban eltávozott és ma jelentős posztokon dolgozó egykori kisvárdaiak is. Szabó Ferenc, a Kisvárdai Városi Tanács elnöke vitaindító beszédében összefoglalta mindazt a munkát, amit a településen a várossányilvánitás után végeztek. Méltatta és megköszönte az üzemek vezetőinek és dolgozóinak, a város lakosságának, a különböző létesítmények mielőbbi megvalósításában nyújtott segítését. Ezután felvázolta azokat a terveket, amelyeket az elkövetkező években, s ugyancsak a lakosság támogatásával kívánnak megvalósítani.

Nincs mód arra, hogy a Kisvárdai Napok minden egyes mozzanatát megörökítse egy rövid összefoglaló újság hasábjain. Az elmondottakból talán mégis kitűnik, nem volt hiábavaló a fáradozás, Kisvárda is feliratkozott a rangosabb rendezvényekkel büszkélkedhető hazai városok sorába. Ha volt is még ennek az első ízben tartott rendezvény-sorozatnak hibája, azt tanulságul szolgálhat a jövőre. Mert Kisvárdán nem akarnak sokáig büszkélkedni a mostani sikerrel, máris tervezik a még színvonalasabb II. Kisvárdai Napokat.

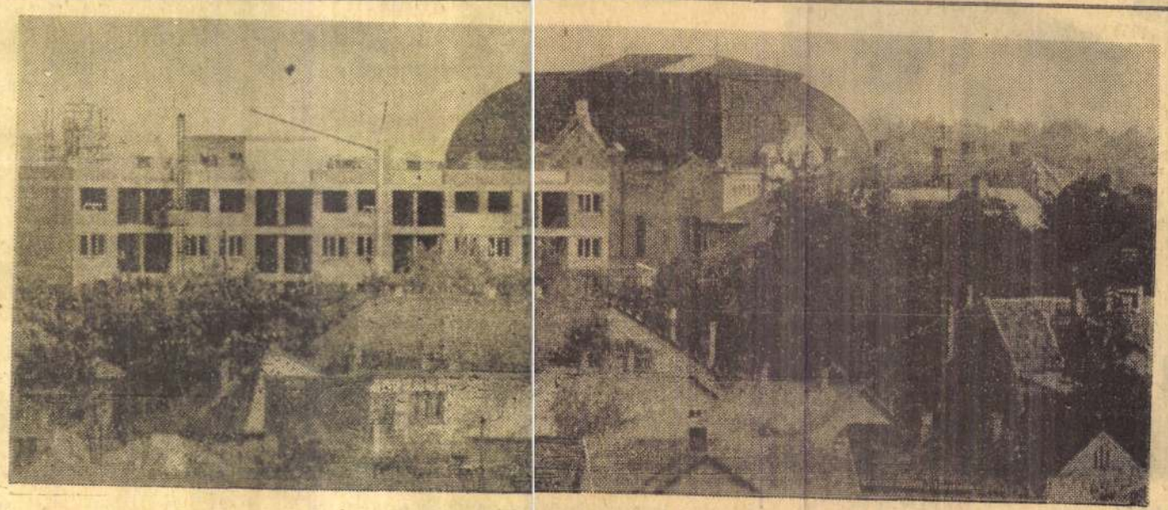

Városkép a vár irányából

Fiatalok

AZ UTÓBBI ÉVEKBEN KISVÁRDA gyors fejlődésnek indult. Új ipari üzemek épültek, és épülnek. Az urbanizáció következtében — a közművesítés megvalósításával egyidejűleg nagyarányú állami, OTP és szövetkezeti lakásépítés indult meg. Mindezek hatásaként

a város társadalmi életében is jelentősek a változások.

Az állandóan növekvő munkahelyek lehetővé teszik, hogy a fiatalok helyben vállaljanak munkát, de vonzó hatást gyakorolnak a környék fiataljaira is, akik városunkban igyekeznek letelepedni és megélhetést biztosítani.

Az elmúlt félévben a tanács és az üzemek, vállalatok vezetői egyaránt arra törekedtek, hogy

fiataljaink alaposan ismerjék meg az ifjúsági törvényt,

annak végrehajtási rendeleteit, utasításait, a helyi feladatokat, a város, az üzem perspektiváját, terveit, problémáit.

Városunk 14 éven felüli fiatalsága jelentős politikai és társadalmi erőt képvisel. A 30 éven aluli fiatalok száma: 7150 fő, a lakosság 45,9 százaléka. Az ifjúság létszámának 36 százaléka kereső, (2570 fő). A keresőknek 70 százaléka az iparban, 9,2 százaléka a kereskedelemben, 2,5 százaléka a mezőgazdaságban 18,3 százaléka pedig egyéb helyeken dolgozik.

A MEZŐGAZDASÁGBAN DOLGOZÓ FIATALOK száma nem magas, viszont — a mezőgazdasági termelésben betöltött szerepük jelentős. Közülük mind több a szakképzett. Szakképesítésük megszerzéséhez a vezetés is konkrét segítséget nyújt.

Az iparfejlesztés és az urbanizáció az értelmiség számának növekedését is lehetővé tette.

Növekedett a fiatal mérnökök, technikusok és orvosok száma városunkban.

A fiatal értelmiségiek nagy része aktívan bekapcsolódik az üzem, a város közéletébe. Helyt kaptak az üzemek, szövetkezetek vezetésében, igazgatóságokban, felügyelőbizottságokban és a városi tanácsban (a tanácstagok 23 százaléka fiatal).

A város fiatalságának többségét a tanuló ifjúság alkotja. Az általános iskolában 1892 fő, a középiskolákban 1455 fő, a szakmunkásképző intézetekben 672 fő, a gyors- és gépíró iskolában pedig 155 fő tanul (összesen 4174 fő). Városunkban is megnőtt a fizikai és szakmunka értéke. A következő tanévre növekszik a szakmunkásképző iskolákba jelentkezők száma kb. 130 fővel.

A FIATALOK AZ ÜZEMEKBEN, mind az üzemen kívül szívesen vállalnak külön feladatot is városunk építésében. Az 1972 évben végzett társadalmi munka értéke: 616.911 forint volt. Ez évben a várszínpad építésénél, különösen a szakmunkásképző intézet, a Bessenyei és a Császy gimnázium tanulói vették ki részüket mintegy 150 ezer forintra tehető értékben.

Az üzemek vezetői segítik a fiatalokat klubok létrehozásában, a foglalkozások megtartásában.

Például a bútoripari vállalatnál és a szeszipari vállalatnál az üzemi étkezdét használják foglalkozásokra és teremsportok végzésére. (Ping-pong, sakk, stb.)

A szocialista ember nevelésének legjobb iskolái a szocialista brigádok. A megvizsgált üzemekben összesen

17 helyen működik ifjúsági brigád, s ezekben a fiatalok száma 200 fő.

Az üzemekben, a szövetkezetekben általában segítik a továbbtanulni kívánó fiatalokat. Például a ruházati ktsz-től többen járnak fel Budapestre, mivel ezen szakmában csak ott van továbbképzés. Többet kellene tennie azonban a továbbképzés érdekében az ÁFÉSZnak, mivel ott a dolgozók létszámához viszonyítva kevés a szakképzett és a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma.

AZ ÜZEMEKBEN ANYAGIAKKAL segítik a fiatalokat. Például lakásépítés esetén 5—10 ezer forintos kölcsönöket bocsátanak a fiatalok rendelkezésére a ruházati ktsz-nél és az építő-szerelőipari szövetkezetnél.

A munkahelyi KISZ-szervezet véleményét az üzem, a vállalat vezetői kikérik a fiatalokat közvetlenül érintő kérdések eldöntésénél

(munkabér megállapításnál, előléptetésnél, jutalomszabadságok kiadásánál, kitüntetésre történő felterjesztésnél, fegyelmi felelősségrevonásnál, stb). Ehhez azonban szükséges az is, hogy a KISZ-szervezetek vezetői még jobban ismerjék meg a fiatalok igényeit, problémáit, érdeklődési körüket.

Sallai Gábor

Nyolcvan év

„Ispotályból" modern kórház

A kisvárdai napok egyik jelentős eseménye volt a nyolcvan éves kórházról való megemlékezés és az ebből az alkalomból sorrakerült tudományos emlékülés. *Dr. Fekete Imre*, a kórház igazgatója a krónikaszerűség színességével, hitelességével, a szakembereknek is élményszerűen idézte fel a nyolc évtized sok küzdésben, emberi akarásban, összefogásban, olykor kudarcban, majd szép távlatokban megnyilvánuló kórház-történelmet. Érdemes néhány villanással a kórház igazgatójának gyűjtő, kutató, előadói igyekezetét felhasználva egy kis szeletet adni arról, hogyan vált az egykori „ispotály" a Tiszakanyar szabolcsi „mekkájává". Ugyan az elmaradott viszonyok között sok beteget nem tudtak már megmenteni az életnek, de sok ember a kórház áldozatos gyógyítómunkájának köszönheti a meghosszabbított életkorát, egészségét.

„HEPTIKA". Hogyan is kezdődött? Erre a régi iratok felelnek: Kisvárda Felső-Szabolcs északi részének gazdasági és kereskedelmi központja volt, ahová közel 200 ezer lakos tartozott. Már az 1800-as évek végén az ország legnagyobb gyermekáldásával dicsekedhetett ez a vidék, ismeretlen volt az „egyke", annál több tuberkulózisos beteg halt meg az akkor népiesen „heptikának" nevezett bajban.

Nagy volt a gyermekhalandóság, a sokféle fertőző betegség. Kevés volt az orvos az országnak ezen a vidékén, és a szegény emberek legtöbbször a haláluk órájában jutottak csak a doktorhoz. Előbbre valónak tartották a kis tehénkét, a lovat elvinni az állatorvoshoz és az utolsó krajcárt is kifizetni a gyógyításért, mert az a család megélhetését jelentette.

„ALAP". Ha valahol égetően szükség volt az akkor „ispotálynak" nevezett kórházra, itt az volt. Nagy erőfeszítések, nemesen gondolkozó emberek jobbító szándéka, közös adakozás, gyűjtés, „kilencsílés" alapozta meg a kisvárdai „ispotályt", amelyről az első adat 1887-től származik, amikor már kórházként említik a kisvárdai intézményt.

Szegényház-jellegű ispotály volt ez, melynek fenntartását a közös adakozás hosszabbította meg napról-napra. A járás lakossága 1892-ben 31 820 volt, az évi szaporodás 459 — idézi a korabeli statisztika. Hét éven aluli gyermek 72 halt meg a járásban. S még néhány, meglehetősen ijesztő adat: 1893 első felében 22 ember halt meg kolerában Kisvárdán, mely Csapról, Ajak községbe Cigándról, Karász községbe Tiszaadonyból „hozatott" be, írja dr. Trajtler Soma főorvos. Augusztus hónapban a kolera Tuzsér, Zsurk és Tiszaszentmárton községekben is fellépett.

1893 az egyik emlékezetes dátum a november 3-i választmányi ülés döntést hozott, a már meglevő 40 ágyas ispotálynak kórházzá való „kinevezésére". Mint a nyolcvan éves jubileumi ülésen az igazgató főorvos a korabeli dokumentumokat idézte: ezen az ülésen állapították meg a kórház alapszabályát. Az intézet címe: Szabolcsvármegyei Kis-Várdai Közkórház.

A második paragrafus így intézkedett: „A betegek ápolása és gyógyítása, tudományos tapasztalatok gyűjtése, minél fogva minden jelentkező bel, külhoni illetőségű beteg, ha csak a 40 ággyal berendezett fekhelyet elfoglalván, ápolás alá felvétetik. Hevény, ragályos betegségben szenvedőt csak kivételesen, és elmebetegek pedig egyáltalán nem vétethetnek fel. A kórházban pontos kórtörténetek vezettetnek, s az orvosi tudomány szempontjából érdekesebbet az évi jelentésbe való közlés céljából feldolgoztatnak..."

MENTŐGARÁZS. Sorolhatnánk még a kórház krónikáját, melyek ma már hozzátartoznak a város történetéhez. Csupán néhány dolgot még a múltból: a kórházi választmányban jelen levők között szerepelt *dr. Jósa András* vármegyei főorvos, *dr. Kállay Rudolf* a kórház első igazgató-főorvosa. 1894-ben már biztosítást kötnek tűz ellen, elrendelik a kórház és az igazgató főorvos lakása közötti telefon-összeköttetést. Felvetődik a fürdőhelyiség megnyitása, egy fürdőkészülék beszerzése, de ezt ekkor még mellőzik. 1896 áprilisában a 40 kórházi ágyat 50-re fejlesztik, egy év múlva 87-re. Ez még mindig kétségbeejtően kevés a 200 ezer lakos kórházi ellátásához.

Küzdelmekben, nehézségekben bővelkedett a nyolc évtized. Az évek során a kórház megrongálódott, tetőzete becsurgott, a műszerkészlete elavult, elkopott, fehérneműkészlete elrongyolódott. A közös összefogás és egy agilis igazgató, *dr. Szabó Károly* vezetésével a harmincas évek elején kezdődött meg a valóságos újjáépítési munka: 1930-ban már mentőgarázst is építettek Kisvárdán a Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesülete 1929-ben már megalakult. Az elvesztett bizalmat a kórház visszaszerezte, de az igazi változást természetesen a felszabadulás hozta meg a kórház számára is.

Kialakították az önálló gyermekgyógyászati részleget, önálló osztályként kezdte meg működését 1951-ben a szülészet—nőgyógyászat. 1959-ben 10-10 ággyal a szemészet és fül-orr-gége osztály kezdte meg a munkáját. 1958-ban az Árpád utcán átalakítás után megkezdhette a gyógyító munkát a ma is korszerűnek mondható szülészeti—nőgyógyászati osztály. Az állam kiemelt gondoskodásával 1963-ban átadták az új 70 ágyas gyermekosztályt. Ugyanebben az évben kezdte meg munkáját az 1200 liter kapacitású vérellátó állomás.

A kórház jelenlegi igazgatója méltón emlékezett meg azokról a szervező, irányító, vezető főorvosokról, akik másokkal együtt hozzájárultak az országos rangot kivívott nyolcvan éves kisvárdai kórház sikeres munkásságához.

Az osztályvezető főorvosok, az ápoló személyzet jó munkája nyomán már eljutottak oda, hogy a ma is szerény körülmények ellenére 1972-ben 10 521, 1973 első felében 5498 beteget ápoltak. 0,9 százalékos halálozás mellett. A csecsemő, illetve az újszülött halálozásuk a megyei, illetve az országos átlag alatt van. A szakrendeléseken 1972-ben 176 494, 1973 első felében napi 98 munkaórát véve alapul az összes gyógykezelési esetek száma ma 97 385. A kórház orvosai a napi fárasztó gyógyító munka, a továbbképzés, a közélet és egyéb elfoglaltságok mellett 1966 óta 42 tudományos közleményt írtak a szakfolyóiratokban és 112 egészségügyi, szakmai ismeretterjesztő előadást tartottak.

Uj korszakába lépett a nyolcvan éves kórház: Kisvárda várossá válása óta a városi tanács kezelésébe került, önálló gazdálkodási jogkörrel. 1973-ban az évi költségvetésül 16 millió forint volt. Tart a 11 szintes új kórház építése, amely 200 millió forintba kerül, s a 472 ágylétszámával az ország egyik legkorszerűbb kórházává fejlődik. Mindez, természetesen elérhetetlen lett volna a nyolcvanéves áttörő munkát végző orvosok, az egészségért anyagi és erkölcsi áldozatot vállalók szaxai nélkül.

(P)

A jubiláló kórház

ÉKESSÉGÜNK A VÁR

Várunk építtetője, Várdai István kalocsai érsek, Máty király fő- és titkos kancellárja — feudális emlékének megfelelően — sógornőjéhez írt egyik levelében ezt írta az épülő kisvárt várról: „... (ez) mind nektek, mind a tiéitek örökösöitek és utócaitoknak örös és közös örökségetek lesz." A főkancell reménysége nem vált valóra. A vár nem szetartó kapocs lett a Várdai család tagjai között, hanem viszálykodásaik egyik fő forrása, s nem lett a vár örök időkre szóló olmuk sem.

IV. A vár története a XVI. század első felében

Várdai István halála (1470.) után a vár építésének üteme egyszerre lelassult, mert a család dögei és várdai á évtizedeken át viszálykodott a birtok osztásának kérdése és a vár építési- és kaantartási költségei miatt. A vár ugyanis egnlő jogon szállott a két ágra, de a dögelek m akartak hozzájárulni a költségekhez, ivel nem tartották magukat érdekelteknek nak építésében és erősítésében. A két ág jii és belső emberei k nem egyszer a legbrutálisabb erőszakoskodásokra vetemedtek egyis javai és emberei ellen.

Tévedett Várdai Isán abban is, hogy az erődítmény ők időkre biztonságot adhat nemzetsége tainak. — Még be sem fejeződött a vár épíse, máris korszerűsíteni kellett azt. A XV.-VI. század fordulójától kezdve ugyanis aaditechnikát forradalmasította a tűzfegyrek rohamos elterjedése. Az ókorból örökl hajító- és taltörő gépeket előbb kőgolyókatilövő, s csak gyenge puskapor-töltést elbírágyuk, majd a vasgolyók kilövésére is alkalas csőcsapos ágyuk kezdték felváltani, amek ellen egészen más vécőművek váltak ükségessé. — Ez volt az oka, hogy a vár ítésének befejeztetője, Várdai Ferenc erdi (gyulafehérvári) püspök már a vár modoizálására kényszerült. Várdai Ferenc éppy humanista műveltségű férfi volt, mint vár építését elkezdő nagybátyja. Az ő umanista köréhez tartozott többek között : a Taurinus István is akinek tollából bírjuk z első fennmaradt, latin nyelvű hazai hőskteményt, amit Geréb László „Paraszti hárú" címen fordított le magyarra. A hősi epc a Dózsa-féle háborúnak állított emléke Szerzője közvetlenül a parasztháború utá kezdte el írni művét és 1519-ben készült vele. Taurinus dicsőítő szavakkal szól pánusáról.

Azt írja róla, hogy agyjeles ő Phoebus mesterségében", „ajkát Tlia szépszavuvá oktatta", „jó, jámbor s gmánt ez a jellem", stb. E magasztalásra nincmit adnunk, de ha valóban ő mondotta azok a szavakat, amelyeket a költő az ő szájá ad, akkor osztálya önző érdekeit nagyon meyőző érvekkel képviselte:

„— Isten, a törvény t, buzdít, üzzük ki Temesből hadrakelő népik, mert hogyha a görbe parasztok foglaljákl a várt, többé vele szembe nem állhatsz, roba szakad palotánk és hosszú karóba vonatn. Hasztalanul sírsz már akkor, hogy a harcl nem állt. Vészes a késlekedés, de nagyot lesz még veszedelmünk, hogyha sokat fegünk. Hamarább kössük fel a kardot s rtenetes haddal törjünk a paraszti tömegre.lyőzni fogunk, mert ők diadalmukban bizakoak, már pedig ez sokakat végső vesztükbe szított..."

Aki továbblátott

Taurinus szerint Vái Ferencnek a beszéde bírta rá Szapolyi János (akkor) erdélyi vajdát és hívelt a emesvárba zárt sánta—Báthori Istvánnak nyújtandó segítség megadására.

De Várdai Ferenc m csak az egymás ellen gyűlölköd uraknál, hanem viszálykodó testvéreinél is ovább látott. Már 1516 dec. 11-én kelt leveben az írta Várdán élő egyik testvérének, Jnosnak, hogy régi gondja lévén Várda ának ,reparálása, most végre is hajtja. A vészesen fenyegető török támadás miatt alposabb átalakításra nem volt lehetősége. — 1520 szeptember 21-én ugyanis trónra lépetta történelmünkben oly gyászos emlékű II. Sulejmán. — 1521 júliusának elején három hi ostrom után török kézre került Szabács. Vái mind elestek. — Augusztus közepén Zimny jutott hasonló sorsra. — Két hónapi ellnállás után, augusztus 29-én Nándorfehérvr is a töröké lett... Az események megdöbbntették a magyar urakat. Hangulatukat a november 19-re meghirdetett budai országgyűlésen szalmalángként fellobbant áldozatkészségük tükrözte legjobban...

Várdai Ferenc már ét héttel az országgyűlés előtt (november 1én) azt írta Várdán élő testvérének, hogy a vr építését fából végezze be, mert megesheik, hogy azzal elejét veszik a vár elfoglalásának. Figyelmeztette arra is, hogy ágyukról, puskákról és puskaporról is gondoskodjék — A fából való befejezés a palánkvárra vonatkozhatott. Az ágyuk és puskák emlegetéséből pedig arra kell gondolnunk, hogy ekkor bonthatták le a tornyok legfelső szintje körül kiálló gerendákon nyugvó erkélyeket, az úgynevezett sétálókat vagy gyilokjárókat, amelyek megépítésük idején, amikor még a kézifegyverek voltak inkább használatosak, nagyon jó szolgálatot tehettek, ekkorra azonban már elavultakká váltak. Ugyancsak azok emlegetéséből következtethetünk arra, hogy a tornyokat tűzfegyverekkel való védekezésre is ekkor építhették át. A négy szintes tornyok tetejét leszedték, a tornyok felső emelete felett emelt, s a legszálasabb védőt is eltakaró, befelé ívelő, negyedköríves metszetű faltetővel befejezett, ölnyi vastag tégla falakon ágyuk számára kettős tölcsér alakú lőréseket, a szakállas puskák számára pedig a falakban ferde irányú, hosszú, négyszögletes lyukakat képeztek ki.

A vár visszaszerzése

Hogy az átalakítás előtt milyenek lehettek a tornyok, könnyen elképzelhetjük, mert a sétálókat tartó gerendák nyomai, sőt itt-ott még ,csonkjai is, máig megmaradtak. Azt pedig, hogy milyenekké alakították át a toronytetőket a megmaradt délkeleti tornyon szemügyre vehetjük, hiszen azt a négy és félévszázaddal ezelőtti állapotok szerint restaurálták.

Várdai Ferenc nem élte meg a mohácsi katasztrófát. Egy, vagy két évvel előbb meghalt. A kettős királyválasztás tragédiája következtében az országra szakadó „mindenki harca, mindenki ellen" időszakában a megújított várat éppen a nagyobb biztonságra törekvés miatt vesztették el a Várdaiak. 1531 végén ugyanis a vár őrzésére felfogadott zsoldosok a János király párti Várdaiak várát a Ferdinánd párti Serédi Gáspár javára birtokba vették, s a Várdaiakat kirekesztették saját várukból. Mikor ezt a gyalázatos árulást János királynak adóbehajtás végett e vidéken szorgoskodó katonái meghallották a kisvárdai vásárról hazafelé tartó debreceni kereskedőktől, azonnal elhatározták a vár visszavételét. Találkoztak a parasztjaikkal menekülőben lévő Várdai testvérekel, kik már a Ferdinánd párti „Ecsedi hűtlenektől" (a Báthoriaktól) kértek segítséget váruk visszafoglalására. Rávették őket, térjenek vissza velük. Vagy 150-en lehettek mindössze, s vagy 50 parasztot tudtak jutalmak ígéretével megnyerni, vállalkozásukat mégis siker koronázta. Miután sikerült felgyujtaniuk a palánkot és a vár kapuját, visszaszezerezték a várat. Az ecsediektől való segélykérést azonban János király nem tudta elfeledni a Várdaiaktól, s nem adta vissza nekik várukat, hanem egyik Várdai leány (Judit) urát, a hozzá nagyobb hűséget tanúsító Kyskállói Wytéz Jánost (Kállay Jánost) tette meg a vár parancsnokává. Az ő kezén hagyta azt János király özvegye, Izabella is, pedig Kállay János a súlyos fenntartási költségek miatt szeretett volna szabadulni tőle. Végülis Fráter György kormányzó vette át a kisvárdai várat, s a fenntartási költségek megtérítéseként 6000 frt kártérítést ajánlott fel a volt parancsnoknak. Ennek kilenctizedét meg is fizette.

Ötezer forint ellenében...

A Várdaiak, legalábbis Mihály, a család dunántúli birtoklója, nyiltan is Ferdinánd mellé állott. Őt ugyanis Ferdinánd az 1540-es évek második felében többször is hiveként emlegeti okleveleiben. Fráter György nem sokáig volt várunk ura. A testvéreit túlélő és népes családú Várdai Mihály a két királyság, helyesebben Ferdinánd és Fráter György között létrejött 1551. évi egyezmény következtében Fráter György különböző bizalmi embereinek fizetett 5000 frt ellenében birtokba vehette a Várdai nemzetség híres várát. Ő és utódai tanultak az előző évtizedek eseményeiből. — Az 1556—1570-ig (János Zsigmondnak Erdélybe való visszatéréséig a speyeri békéig) tartó időszakban a kisvárdai vár az ország egyik legjelentősebb várává lett. Ennek az időszaknak eseményeiről azonban majd csak a következő cikkben szólok.

Makay László

1973. október 31.

Kossuth utca 22

A „ruháza

KISVÁRDÁN, A KOSSUTH LAJOS UTCA 22-BEN, az egykori villamosmalom épületeiben székel, a mind nagyobb hírnévnek örvendő Kisvárdai Ruházati Szövetkezet. Kívülről semmi jel nem árulkodik arról, hogy benn szorgos munka folyik: a konfekcióüzem műhelyeiben, csarnokában. Több mint kétszáz szerény munkáskéz — főképpen nők — varrja, formálja, vasalja a főleg exportra készülő, csinos fiú ruhácskákat, a kis zakókat. A műszaki iroda falán van egy frissen készült térkép. Középen Kisvárda, az ifjú város, s innen nyílak futnak szét a világba.

★

Líbia, Anglia, Szovjetunió, Hollandia városai jelzik, hová jutnak el a szövetkezet termékei, fiú öltönyök, dzsekik, férfiruhák, bébiruhák ezrei. Melyik kamionnal, melyik vonaton vagy konténerekben. Érkeznek Hollandiából és máshonnan. S megrakodva indulnak vissza. Több mint huszonhárom éves múltra tekint vissza a szövetkezet. 1950 június 6-án alapította 15 szabósegéd, kisiparos. Ők voltak az úttörők, ők alapozták meg a szövetkezet jövőjét. Többsége nyugdíjas, egyedül Dóbiász László dolgozik még nagy-nagy akarással, sokszor kulcsreszorton állt helyt. Nehezen fogja az idő. Derűs, vidám a szövetkezet Laci „bácsija". Itt dolgozik az első perctől. Ő így emlékezik a szövetkezet múltjára:

„Ez a volt malom már a harmadik helyünk. Az alakuló ülés a volt ipartestületi székházban (ma is KIOSZ) volt. Ott kezdtük meg a munkát is. Itt 2—3 hétig voltunk. Utána a volt iparbank épületébe költöztünk. Ide a Kossuth utcára 1968-ban kerültünk." Semmivel, vagyis hitellel indultak. Ebből vásárolták az első árukat, feldolgozták, szekérrel szállították. „Régi, hagyományos munkaruhákat gyártottunk először. Legalább 2—3 évig ez adta a kenyeret. Aztán a mikádó és az erdész vagy ahogy nevezték a hubertuszkabátok."

★

Primitív felszereléssel, lábhajtós varrógépekkel dolgoztak. Ezeket is ők adták össze, meg az ollót, az ülőkéket. Ez volt az összes vagyonuk. S, ma termékeikkel kijutottak a világpiacra, s a szövetkezet vagyona meghaladja a 8 és félmilliót. Ebből a gépek, berendezések stb értéke több mint 4 és félmillió, s 4 millió a forgóeszköz értéke. A volt villamosmalmot 1 millió 200 ezer forintért vásárolták meg, melyhez a pénzt az OKISZ biztosította. Akkor már tíz éve nem üzemelt a malom, cseretelepnek használták. Itt rendezték be sok fáradságos munkával, akarással az új üzemet. Bontottak, takarítottak, építettek, rendezkedtek, hogy alkalmassá tegyék a termelésre. Két esztendeig tartott e nagy átalakítás, mire alkalmassá vált az üzemelésre. Kialakítottak egy 65 méteres szép, tiszta világos üzemcsarnokot, ahol most 160-an dolgoznak két műszakban. Mellette van a szabászat, a vasalóterem és a raktárak, ahol 35—40 ember dolgozik.

★

Lassan átalakul az egész telep. Építettek új kazánházat, garázst, kialakították női—férfi zuhanyozókat, öltözőket, s a helyiségekbe központi fűtést vezettek be. Most építik a vasalógépsor kiszolgálásához 65 ezer forintért egy kazánházat, s a szabászat részére új 200 négyzetméteres termet, melyet a legkorszerűbb gépekkel szerelnek fel. A vasalógépsorra 2 millió forintot fordítanak. Ezt Olaszországból importálja a külker.

Úgy mondják az itt dolgozók, hogy most már kezd modern üzemmé válni a Ruházati Szövetkezet. Jó hírnévnek örvend, s nem akarják elkiabálni, úgy gondolják sikerült „betörniük" magukat a külföldi piacokra is. Huszonhárom évvel ezelőtt mindössze 15 szakmunkása volt az elődnek. Most 73 a szakmunkások száma. Kisebb részét a szövetkezet képezte. Alapítástól végzik a szakmunkásképzést. Igaz, sokat kiképeztek, de el is távoztak. Az első esztendőkben évenként

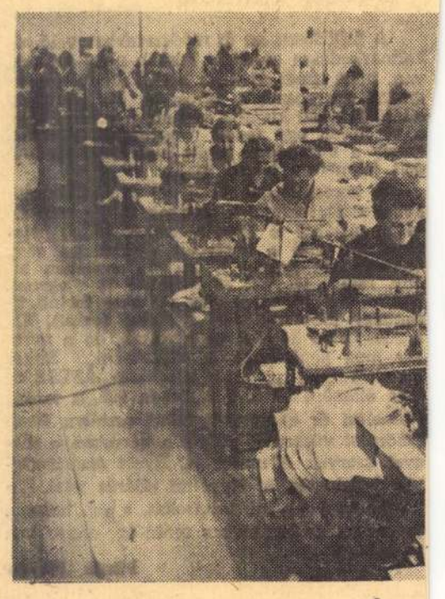

A nag

Wiener György az önko

Jogi függetlenség, gazd

Az önkormányzati autonómia alapjogokban testesü határozzák meg, hogy milyen szervezeti rendben n az önkormányzati vagyon kezelése, szabadon váll támogatásra, önállóan dönt jelképeiről és társul a gazdasági, pénzügyi lehetőség azonban nagyo polgármester és mindegyik önkormány

• Hol helyezkednek el az önkormányzatok az állami szervek rendszerében?

A hagyományos magyar felfogás szerint, az egységes közigazgatásnak két ága van, az önkormányzati és a központi állami közigazgatás. A másik nézet viszont azt hangsúlyozza, hogy az önkormányzatok elkülönült hatalmi ágként működnek. Ez utóbbi álláspont hívei főként azzal érvelnek, hogy a törvényhozó és a végrehajtó hatalom alkotmányjogilag különválik, de a tömegpártok és a parlamenti rendszerek korában a parlamenti többség adja a kormánytöbbséget, ezáltal pedig egybeesik a parlamenti és a kormánytöbbség, és a politikai meghatározó szerep a pártvezetők kezébe kerül. Alkotmányjogilag a parlamentnek felelős a kormány, de politológiailag a pártvezetők tartják kézben, jórészt a meglehetősen szigorú frakciófegyelem következtében. Emellett épülnek ki az igazi hatalmi, ellensúlyozó ágak, amelyek nem a kormányhatalom és nem a parlamenti többség kezében vannak. Ezek között kiemelt szerepet játszhat az Alkotmánybíróság – s amennyiben az önkormányzatokat önálló hatalmi ágnak ismerik el –, akkor az önkormányzatok is. Az önkormányzatok jogilag szavatolt autonómiával rendelkeznek, s ezen a téren a párturalom nem érvényesül olyan erősen, a pártirányítási rend lazább, a helyi pártszerveket többnyire nem közvetlenül irányítja a központ. Az egykori ellenzéki pártok az önálló hatalmi jelleget hangsúlyozták és ellensúlyszerepet szántak az önkormányzatoknak.

• Mi biztosítja az önkormányzati önállóságot?

Az önkormányzati autonómia alkotmányos alapjog. A szervezeti-személyi kérdésekben, az adóztatásban, a gazdálkodásban, a jogalkotásban, a politikai önállóságban jelennek meg az autonómia garanciái. Az önkormányzat maga állapítja meg szervezeti-személyi működési feltételeit. A hivatal szervezeti rendjét, a bizottságokat az önkormányzat határozza meg belátása, koncepciója szerint. Személyi kérdésekben az önállóság teljes. Semmiféle előzetes vagy utólagos jóváhagyás nem szükséges a döntésekhez. Az előző kormány készített egy tervezetet, miszerint a jegyző kinevezéséhez véleménynyilvánítási, vagy egyetértési joga lenne a köztársasági megbízottnak. A jelenlegi parlament és kormány a törvény módosításakor ezt az elképzelést figyelmen kívül hagyta, nehogy valamiféle vertikális függőségi viszony alakuljon ki. Gazdasági téren ugyanakkor az alkotmány és az önkormányzati törvény is intézményesít bizonyos korlátokat. Az önkormányzat csak olyan helyi adót vethet ki, amely a törvényben szerepel, önálló adót nem állapíthat meg, nem pótlékolhat. A másik korlát az adóztatás felső határa. A címzett és céltámogatást csak arra lehet felhasználni, amire szánták. Ettől eltekintve a pénzügyi függetlenség jogilag teljes. Igaz a működési és a szociális kiadásokat fedezni kell, ennek következtében viszont programozottá válik a költségvetési előirányzatok jó része. Szabadon felhasználható pénzeszközökhöz vagy saját bevételből, vagy vállalkozásból, a vagyon hasznosításából juthat az önkormányzat. Egyébként ez a nyugati tapasztalat is: a széles körű jogi önállósághoz korlátozott gazdálkodási lehetőség társul.

• Bizonyos gazdasági függetlenséget mégis jelent, hogy az önkormányzat maga választja meg, hogy melyik címzett vagy céltámogatást pályázza meg, illetve milyen összeget köt le a pályázatokon elnyerhető támogatások megszerzésére.

A jogalkotási önállóság tekintetében, törvényi felhatalmazás alapján rendeletet alkothat az önkormányzat, valamint szabályozhat, központilag nem rendezett viszonyokat. Itt van egy alkotmányos ellentmondás, hiszen az önkormányzat számára csak törvény jelölhet meg feladatot, viszont önkormányzati rendelet nem állhat ellentétben magasabb szintű jogszabállyal, így kormányrendelettel, miniszteri rendelettel sem. Ebből az következik, hogy noha a kormány és a miniszter nem állapíthat meg önkormányzati feladatot, mégis ha valamely társadalmi viszonyról a kormány vagy a miniszter rendelkezik, az szabályozott területnek minősül és nem lehet önkormányzati rendeletalkotás tárgya. A politikai függetlenség terén az önkormányzatok felterjesztési joggal rendelkeznek, saját hatáskörükbe tartozó ügyekben központi szerveket megkereshetnek, véleményt nyilváníthatnak, javaslatokat tehetnek, intézkedést kezdeményezhetnek. A központi szerveknek erre harminc napon belül válaszolniuk kell. Ez nem erős jogosítvány, de jelzésértékkel rendelkezik, a politikai befolyás egyik eszköze lehet...

• Gyakori vád, hogy az önkormányzatnak lekötött, közvetlenül fel nem használható pénze van.

Ez a gyakorlat az önkormányzatok gazdasági autonómiájának szerves része. A baj az lenne, ha kisebb kamatért kötné le pénzét és magasabb összegre venne föl hitelt. Az önkormányzatokat egyébként a jogi szabályozás is erre a magatartásra ösztönzi. Minden céltámogatás elnyerése ugyanis, önerős önkormányzati hozzájárulást igényel, ami többnyire hosszabb ideig tartó tartalékolást feltételez.

• A megszűnt köztársasági megbízotti intézmény korlátozta-e az önkormányzatok autonómiáját?

A köztársasági megbízottnak törvényességi, ellenőrzési hatásköre volt, keresetet indíthatott az önkormányzati határozatokkal szemben és a törvénysértőnek vélt rendeletek felülvizsgálatát és megsemmisítését kérhette az Alkotmánybíróságtól. Emellett az államigazgatási hatósági ügyekben másodfokon, kivételesen elsőfokon eljárt, és sajátos államigazgatási feladatokat is elláthatott. Végezetül pedig koordinációs jogkörrel rendelkezett, összehangolta a régió területén működő államigazgatási szervek munkáját. Ezért úgy lépett föl, mint az adott terület első számú vezetője. Háttérbe szorította a megyei közgyűlési elnököket és polgármestereket is. A törvény indoklása is úgy érvelt, hogy a köztársasági megbízott a politika és a közigazgatás határán működik, ezt fejezte ki címzetes államtitkári státusa is. Most megszűnt ez a funkció, a címzetes államtitkárokat a megyei-fővárosi közigazgatási hivatalok élén álló vezető köztisztviselők váltják fel, s így várhatóan az önkormányzatok és az ellenőrzést végző hivatalok konfliktusai is mérséklődnek.

A jogi és gazdasági lehetőségek közötti különbségek azonban a továbbiakban is befolyásolni fogják az önkormányzatok autonómiáját. Sőt, a pénzügyek és a gazdasági lehetőségek tekintetében még tovább éleződhet a helyzet. Azt viszont tisztán kell látni, hogy a kormány és az önkormányzatok közötti feszültség nem rendszerspecifikus, hiszen minden modern társadalomban létezik.

• Stépán Balázs

rmányzatok helyzetéről

asági kényszerzubbony

l meg – mondja Wiener György politológus. Maguk működjenek, rájuk tartozik a közügyek irányítása, alkozhatnak. Minden helyhatóság jogosult állami ási joggal is rendelkezik. A jogi autonómia tág, n szigorúan behatárolt. Így azután mindegyik zat úgy érezheti, hogy mozgástere szűk.

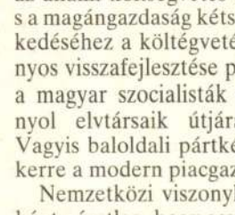

Hegyi Gyula

MSZP: maradt a teflon

Az önkormányzati választásokon a pártok versenyében elért relatív többség csak befejezetté tette azt a tényt, hogy a Magyar Szocialista Párt ötéves történetében kétségkívül az idei a legsikeresebb esztendő. Az MSZP a májusi választásokon háromszor annyi szavazatot kapott, mint négy esztendővel ezelőtt, most vasárnap pedig listás eredményeit valamivel még növelte is a tavaszi 32 százalékhoz képest. Horn Gyula szocialista többségű kormánya kisebb nehézségek ellenére nem vette rosszul az első akadályokat, és népszerűsége nem csökkent lényegesen a kritikus első fél esztendőben. A Szocialista Internacionálé budapesti tanácskozása lényegében végleg befogadta az MSZP-t a nemzetközi szociáldemokráciába. A szocialisták együtt kormányoznak a második legnagyobb parlamenti párttal, szövetségre léptek a nagy szakszervezetekkel, s a munkaadók szervezeteivel is jobb viszonyt alakítottak ki, mint az előző, konzervatív kormány. Ha Békesi Lászlónak sikerül megállítania az állami költségvetés eladósodását, s a magángazdaság kétségtelen növekedéséhez a költségvetési szféra arányos visszafejlesztése párosul, akkor a magyar szocialisták valóban spanyol elvtársaik útjára léphetnek. Vagyis baloldali pártként vihetik sikerre a modern piacgazdaságot.

Nemzetközi viszonylatban egyébként páratlan, hogy egy kormány három nappal a választások előtt jelentse be a lakossági energiaárak 50-60 százalékos emelését. Amint az is, hogy a vasutas-szakszervezetek a választás napjára időzítsék egy harminchat órás sztrájk bejelentését. Mindez azonban láthatóan nem rontott sokat a kormánypártok népszerűségén. Sőt, valamiképp az „ostromlott vár" képzetét keltette a kormánypártokkal rokonszenvezők széles táborában. Horn Gyula jól ért ahhoz, hogy még a hatalom birtokosaként is az „elit" által méltatlanul támadott kisemberként jelenjen meg a nyilvánosság előtt. Nagy szerencséjére mindig akad balek, aki önként és vélt fölénye birtokában vállalja ehhez az ellenfél szerepét. A koncentrált támadások, kormányzati zavarok, áremelések és sztrájkfelhívások ellenére megismétlődő relatív első helyezés azt jelzi, hogy az MSZP és személyesen Horn Gyula az amerikai politikai köznyelv kifejezésével élve „teflonba" került.

Vagyis népszerűségének sem a jogtalan, sem a jogos kritika nem árt, s a benne bízó szavazók jóindulatát egyelőre még alkalmi hibákkal sem tudja eljátszani. Ez a teflon nem tart örökké, de minden valószínűség szerint tovább tart, mint ahogy azt a szocialisták ellenfelei remélik. Az MSZP ugyanis annak a 30-40 százaléknyi szavazótábornak a bizalmát élvezi, amely egyrészt jó emléket őriz a Kádár-rendszerről, másrészt ösztönösen ellenszenvvel viseltetett az MDF-kormány iránt, harmadrészt szinte minden európai országban a szociáldemokrácia törzsválasztójának számít. Ennek az ismeretében rosszul politizál minden olyan liberális és konzervatív párt, amelyik a szocialista szavazók átcsábításával, s nem a polgári térfélen dúló verseny megnyerésével próbál sikert aratni. Hiszen ugyanakkor az is kiderült, hogy a szocialisták nem tudják érdemben meghaladni az eddig elért eredményeiket. Továbbra is nyitott kérdés maradt, hogy melyik párt lesz a polgári többség vezető pártja, s így az MSZP potenciális felváltója. A szabaddemokraták e, ahogy Kis János tervezi, a jobbközép hármas koalíciója, esetleg annak egyik pártja? A polgári pártok közti verseny nyilvánvalóan kiéleződik majd a közeljövőben, hiszen az SZDSZ erős második maradt, a Fidesz előretört, a kisgazdák és a kereszténydemokraták helytálltak, míg az MDF csak a koalíciókötések árán kerülte el a megalázó vereséget.

„Az MSZP most jó ideig a magyar pártstruktúra első pártjának tudhatja magát. De ebből a közeli esztendőkre semmi más nem következik, mint sok munka és még több felelősség."

A szocialistáknak azonban most már végleg szakítaniuk kell mindenfajta választási kampánnyal. Három választásmentes esztendő következik, amelyben az MSZP-nek a teflont nem saját népszerűségének őrizgetésére, hanem a jövő érdekében szükséges népszerűtlen lépések meghozatalára kell felhasználnia. Hasznos lenne felhagyni az „előző négy év" hibáinak amúgy jogos emlegetésével. Ha az MDF-kormány négy esztendeig sulykolta az „elmúlt negyven évet", akkor fél esztendő már csak a matematikai arányosság elve alapján is elegendő volt négy év felhánytorgatására. A lakosság józan többsége pontosan megérti, hogy a pazarló és ugyanakkor rosszul működő állami szektor nem tartható fent egy alapos reform és karcsúsítás nélkül. A szocialisták két szabad választáson olyan legitimációt nyertek, amellyel most már valóban élniük kell. A választási adatok a szabaddemokraták számára is jelezhetik, hogy nem annyira a szocialisták kiszorításától, mint inkább a közös kormányzás eredményességétől remélhetnek sikert a maguk számára is. A magyar politikában így most remélhetőleg elkövetkezik a tettek korszaka, amelyben a népszerűségi listák tanulmányozása jó időre átadhatja helyét a gazdasági és szociális mutatók szakszerű értékelésének.

Az MSZP „sikertörténete" közelről nézve természetesen mégsem ennyire fényes. A gazdasági rendcsinálásról sok szó esett, de igazi változásokra csak a következő évben kerülhet sor. A Horn-kormány nyugati partnereitől nem kapott kiemelt segítséget. A társadalom a gyakorlatban még nem próbálta ki az új költségvetés megszorító intézkedéseit. Ami a párt belső helyzetét illeti, az MSZP apparátusa és aktív tagsága valósággal „kiürült". A parlamenti frakció hatszorosára bővülése, az önkormányzati posztok megsokszorozása, a minisztériumi és városházi helyek betöltése komoly hiányt okoz a pártszervezetekben. Bár az MSZP erőssége a szakszervezetekkel, a civilszervezetekkel, a helyi közösségekkel való együttműködés, ebből a körből kevesen vállalkoznak a pártba való formális belépésre. Szellemi körökben ugyanez jellemzi az értelmiség és a párt kapcsolatát. Sok a távolról rokonszenvező és az alkalmi együttműködő, de kevés a teljes azonosulást vállaló. Ez nyilvánvalóan annak a következménye, hogy negyven év keserű tapasztalatai alapján kevesen szeretnék még egyszer „megégetni" magukat a tényleges párttagság vállalásával. (Ugyanez fokozottan áll a polgári pártokra.) Erkölcsileg igen rokonszenves, hogy az MSZP egyelőre fontosabbnak tartja a karrieristák távoltartását, mint a tömeges tagtoborzást. De egy baloldali tömegpártnak hosszú távon legalább százezres tagságra mindenképp szüksége van. A fiatalabb korosztályokból a saját közösségükben elismert, jó értelemben karrierorientált személyiségeket bátran belépésre lehetne buzdítani.

Egy dolgot azonban hiába várnak az MSZP ellenfelei. A párt várható szakadására, komolyabb csoportok leválására számítani naivitásra vall mind a politikusok, mind a politikai elemzők részéről. Indokolhatnám ezt olyan szép fogalmakkal, mint a párton belül valóban érezhető szolidaritás, de nem szeretnék az elfogult propagandista gyanújába esni. Igen racionális okait is említhetem az egység fennmaradásának. Pozsgay, illetve az MDF és kiszakadt „üstököseinek" példái pontosan jelzik a szocialisták számára is, hogy hova visz a kilépés és a pártszakadás útja. Békesi László és Nagy Sándor, illetve pártbeli követőik hosszú évek óta gyakorolják ugyanazt a munkamegosztást: vitáikból csak balga lelkek következtetnek gyors szakításra. A helyi MSZP-szervezetek a legnépszerűbb politikussal is szembefordulnának, ha az „elárulná" a pártegységet. Összetartó erő a közös infrastruktúra és a parlamenti többség logikája is. Nyertes csapatnak még a fél éve belépettek sem szoktak hátat fordítani. Azok pedig még kevésbé, akik személyükben vagy családjuk révén évtizedek óta kötődnek a baloldalhoz.

Az MSZP most jó ideig a magyar pártstruktúra első pártjának tudhatja magát. De ebből a közeli esztendőkre semmi más nem következik, mint sok munka és még több felelősség.

A szerző
az MSZP országgyűlési képviselője

Együttműködésre ítélt frakciók a megyei közgyűlésekben

Sehol sem abszolút a szocialista többség

MH-információ

Megyei listát a pártokon kívül alig néhány szervezet tudott állítani. A pártszimpátiákat éppen ezért a megyei közgyűlések összetétele mutatja a leginkább, ami azonban jelentősen eltér az országgyűlési arányoktól, a kétféle választási rendszer különbségéből adódóan.

A megyei közgyűlések tagjainak megválasztásában a megyei jogú városok polgárai nem vettek részt, és külön választókerületet alkottak a 10 ezer főnél kisebb és nagyobb települések. Zalát kivéve minden megyei közgyűlésben – miként a fővárosban is – az MSZP szerezte meg a legtöbb képviselői helyet, bár abszolút többséget sehol sem sikerült elérnie. A fővárosi 32 százalékos mandátumarány durván azonos a megyei arányok országos átlagával, a legalacsonyabb a szocialisták részvétele Győr-Moson-Sopron megyében (25 százalék), a legmagasabb Heves és Fejér (37,5), illetve Borsod-Abaúj-Zemplén (37) megyében. A megyék földrajzi elhelyezkedését tekintve egyértelmű tendencia nem mutatható ki; bár a keleti megyék átlaga némileg magasabb, mint a Dunántúlé, a kép ezen belül igen változatos.

Az SZDSZ egyetlen megyében sem érte el a fővárosi 29 százalékot. A megyék átlaga kerekítve 15 százalékos mandátumarány, kiugróan jó eredmény született Vas (20), kiugróan rossz Somogy (5) megyében.

A szabaddemokraták a Dunántúlon egyértelműen jobban szerepeltek, mint a keleti országrészben, ahol átlag feletti eredmény nem is született. A két koalíciós párt abszolút többséget a fővároson (61) kívül Fejér (57,5), Heves és Komárom-Esztergom (52,5) megyében tud elérni esetleges koalícióval.

A Fidesz az egyetlen ellenzéki párt, amely minden megyében állított önálló listát (ráadásul Fejér és Zala megyében négypárti, MDF– FKGP–KDNP–Fidesz listán is szerepel). Az önálló listás eredmény a fővárosi 18 százalékot csupán Zala megyében (25 százalék) haladja meg, ami egyben a legjobb arány is; a leggyengébb eredmény 5 százalék. A nyugati megyék átlaga az SZDSZ eredményeihez hasonlóan magasabb, mint a keletieké.

Önállóan az FKGP legjobban Békés és Csongrád megyében (22,5 százalék), a KDNP Vas (17,5), az MDF pedig Pest megyében (11) szerepelt. Ellenzéki pártok összefogásával egyetlen megyében sem jöhet létre abszolút többséget elérő koalíció.

A közös listák közül a legsikeresebb a már említett négypárti lista (MDF–FKGP–KDNP–Fidesz) volt, amely Zala megyében relatív többséget szerzett (37,5), Fejér megyében pedig igen jó eredménnyel második helyen végzett (30). A fővárosi közös listán, amely 29 százalékot szerzett, az FKGP nem szerepelt. Kimagaslóan jól szerepelt az MDF–FKGP –MDF–LPSZ–Vállalkozók Pártja közös listája Szabolcsban (27 százalék, második hely) és az FKGP–Polgári Kör Baranyáért Baranya megyében (20 százalék, második hely). Az FKGP–MIÉP –MUT-Hajdú-Bihar megyei szövetség szintén második helyet szerzett 20 százalékkal. A Somogyért Egyesület Somogyban 25 százalékkal a második lett.

Ha a megyei listák által elért első három helyet nézzük, kiderül, hogy abban az MSZP minden megyében, az SZDSZ pedig a megyék többségében (16) ott van.

• B. B. Gy.

Kétszáznál több testületet alakítanak a cigányok, csaknem százat a németek

Közvetett kisebbségi önkormányzatok is

MH-információ

A kisebbségi önkormányzati választásokról még mindig nincs végleges eredmény, a rendelkezésre álló adatok csupán az egyes nemzetiségek becsléseit tartalmazzák – nyilatkozott tegnap lapunknak Lásztity Péró, a Kisebbségi Kerekasztal ügyvezető elnöke. A szerbek a kezdeményezések 18 helyszínén az eredmények ismeretében létre is tudják hozni önkormányzataikat. A roma kisebbség becslései arról szólnak, hogy az önkormányzat alakítási kezdeményezések fele-harmada járt sikerrel. Az Országos Választási Iroda az adatok felének feldolgozása után a hét elején még 219 közvetlenül megválasztott roma önkormányzatról és 60 németről tudott.

A szlovákok, akik 32 esetben választottak közvetlenül önkormányzatot, már elmondhatják: 40 településen valószínűleg megalakulhat önálló testületük. A számok csak látszólag mondanak ellent egymásnak, ugyanis a kisebbségeknek lehetőségük volt önálló jelölteket indítani a települési önkormányzati választásokon. Ha elegendő számú képviselőt tudnak így bejuttatni a testületbe, akkor azt kisebbségi önkormányzattá nyilváníthatják. A szlovákok 10 esetben az említett közvetett módon is tudnak önkormányzatot alakítani.

• B. K.

VERSENYTÁRGYALÁSI FELHÍVÁS

A MÁV Rt. — a KHVM megbízásából — az általa üzemeltetett Budapest—Hegyeshalom vasútvonalat kiemelt kormányzati beruházás keretében korszerűsíteni kívánja

A rekonstrukció forrása a Magyar Köztársaság nevében, a Magyar Nemzeti Bank által, a Kreditanstalt für Wiederaufbau német banktól felvett hitel.

Az ÁFI beruházási jelzőszáma:
412-0001

A MÁV Rt. Vezérigazgatóság Budapest—Hegyeshalom Projekt Iroda a következő generálkivitelezésben elvégzendő munkákra ad ki nyilvános versenytárgyalási felhívást.

137. számú tender
Mosonmagyaróvár állomás vágányhálózatának átépítése

Az átépítési munka a következőket tartalmazza:
1. Az állomás vágányhálózatának átépítése 8 forgalmi fázisban.
2. Magasperonok kialakítása.
3. Az al- és felépítményi munkákhoz kapcsolódó biztosítóberendezési és távközlési szerelési munkák koordinálása.

Tervezett kivitelezési időszak:
1995. március—szeptember
Ajánlatok árusítása:
1994. december 20-án 10 óra.
Ajánlatok beadása:
1995. február 2.

154. számú tender
Öttevény—Hegyeshalom—országhatár vonalszakasz átépítése.

Az építési munka a következőket tartalmazza:
1. Alépítmény-megerősítési munkák.
2. Rostálási munkák.
3. Síncsere.
4. Útátjárók felújítása.
5. Kapcsolódó felsővezeték-építési, távközlési és biztosítóberendezési munkák.
6. Mosonmagyaróvár, Kimle, Öttevény, Levél állomáson az aluljáró-provizóriumok beépítéséhez szükséges felépítményi munkák.

Tervezett kivitelezési időszak:
1995. február.
Ajánlatok árusítása:
1994. december 15-én 10 óra.
Ajánlatok beadása: 1995. január 20.

A tenderajánlatok kiírásonként 50 00 úra), (áfával) ellenében a MÁV Rt. Vezérigaz s (fotó), ság Budapest—Hegyeshalom Projekt (Budapest VI., Andrássy út 73—75.) IV 460. irodájában vehető át.

A tenderárusítással kapcsolato információt ad: Szabó Gézáné verse csoportvezető, telefon/fax: 122-385

Az ajánlatkészítés részletes fel pályaépítési kiviteli terveket a tend 29/B táció tartalmazza.

Ajánlatokat csak teljes körű mók ra lehet benyújtani, de szükség es y évre: 7800 Ft, ági alvállalkozókra javaslatot adu 0 Ft. tóknél, vagy átutalással

A kiíró ne RTHA TAMÁS igazgató
Dr. Vígh Tibor p

18 236 MH

„A hír szent, a vélemény szabad"

MAGYAR HÍRLAP

Elmúlt a sztrájk, éljen a sztrájk

Miközben a kormány végzi napi tűzoltó munkáját a magyar költségvetés, továbbá a mezőgazdaság, az ipar, az oktatás, az egészségügy, a társadalombiztosítás, a tömegközlekedés összeomlását megakadályozandó, a tűzoltók a Parlament előtt tüntetnek vagy százötvenen, nem fizetésemelésért, dehogy, csak azért, hogy még karácsony előtt megkapják a 13. havi fizetésüket. Ez nem sztrájk, csak figyelemfelhívó demonstráció, és nagyon szép célt szolgál: legyen minél gazdagabb karácsonyuk a tűzoltók gyermekeinek. Szerencsére nem sztrájk, a tűzoltók ilyet nem is tehetnek, ha ég a ház, menni kell. S ők még részleges sztrájkot sem csinálhatnak, hogy mondjuk csak nagy tűzhöz megyünk, a kicsit oltsa el ki-ki maga. Náluk nem alkalmazható az „elégséges szolgáltatás" sem, a tüzet félig eloltani nem elégséges, ha meg eloltják, az éppen elégséges.

S miközben a tűzoltók a 13. havi fizetésükért harcolnak, az országban – sőt egész Kelet-Európában – újabb és újabb tüzek lángolnak föl: az elégedetlenségek kis forradalmai. Négy lengyel egészségügyis éhségsztrájkot folytat azért, hogy emeljék meg minden egészségügyi dolgozó fizetését kétmillió zlotyval. Félő, hogy ebből, ha éhenhalnak sem lesz semmi, pedig a kétmillió zloty csak tízezer forint. A cseh szakszervezetek kamarája pedig egy új nyugdíjrendszer érdekében helyezett kilátásba figyelmeztetősztrájkot. Klaus miniszterelnök érthetetlennek minősítette a kamara föllépését, s nem is hajlandó velük tárgyalni. Pedig talán nem is olyan abszurd ötlet, ha valakik nem napi kenyérügyért tüntetnek, hanem egy humánus társadalom talán legfontosabb ügyéért: a nyugdíjért. Hogy még aktív korukban elérjék: olyan törvény szülessen, amely a most befizetett pénzek majdani „visszakapását" megfelelően garantálja. Ezt nem lehet úgy címkézni, hogy szakszervezeti vagy állampolgári ügyről van szó – miként Klaus kormányfő teszi, és nem is mondható korainak, hiszen tudjuk: egy nyugdíjas már nem tud sztrájkolni. A jelenlegi és jövőbeli nyugdíjasok érdekeiért csak az aktívak tudnak harcolni.

Itthon is lobbannak a kis tiltakozótüzek: a pedagógusok nem írják alá az ÉT-megállapodást, a KKDSZ vétót emel a kormány energiakompenzációs terve ellen, a diósgyőri kohászok is sztrájkolnak, s ha kell újrakezdik...

Elmúlt egy nagy sztrájk, a vasutasoké, de annak sikerétől-kudarcától függetlenül újabb demonstrációk sora következik: egy elégedetlen ország részérdekei csapnak össze keservesen és meglehetősen reménytelenül. Forrong az ország, de szerencsére passzív forradalom ez, nem hal bele senki. Nem gyilkos erőszak ez, hanem inkább öngyilkos.

De nagyon fontos, hogy sztrájkjog van, sztrájkolni szabad. A sztrájk a gyenge zsarolási jogát jelenti az erőssel szemben. Persze ez egyszerre racionális és irracionális zsarolás. Azt mondja, javítsd meg a munkafeltételeket, hogy újrateremthessem a munkaerőmet, az kevesebbe kerül, mintha nem dolgozom. (A vasutas-követelés nagyjából ugyanannyi, mint amennyi kárt okozott a vonatok leállása.) És irracionális is, hiszen a követelések nemteljesítése esetén dupla a kár. Veszít mindenki. Legtöbbet ez a szerencsétlen magyar gazdaság, amely évek óta sorvad, s nem tud növekedni. Amely már amúgy is gyártja a „sztrájkolókat": a lassan millióhoz közelítő munkanélkülit. Ők sem dolgoznak, igaz, ők pénzt kapnak ezért, míg akiknek van munkájuk, azért nem dolgoznak, hogy több pénzt kapjanak.

Ördögi kör ez mindenképpen. A kormány csinálja a károk egyik felét, s tiltakozásképpen mi csináljuk a másikat. Lásd, uram isten, mire megyünk mi ketten.

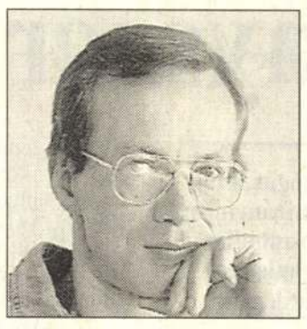

Scipiades Iván

Meciar szalonképtelen kormánya

Furcsa csapat az új szlovák kormány, amely kedden este esküdött fel, és egy hónapon belül áll programjával a parlament elé. Szélsőjobboldali, ókommunista, nacionalista és balos populista pártok képviselőiből áll, súlyos kételyeket ébresztve afelől, hogy folytatni akarja-e a szocializmus lebontását és Szlovákia Nyugat felé közelítését. A Vladimír Meciar vezette kabinet nehezen született meg, sok elemző legfeljebb egy évet ad neki, és ez a rövid idő sem ígérkezik békésnek.

A választások két és fél hónappal ezelőtt voltak, két évvel előbb a „normálisnál". Azért váltak szükségessé, mert márciusban elfogyott az előző (a második) Meciar-kormány parlamenti többsége. Meciarral szembefordult több pártbeli szövetségese, és a kormányfőt a parlament leváltotta (ugyanúgy, mint 1991-ben). Az idén szeptember 30-án és október 1-jén megtartott parlamenti választáson Meciar pártja, a Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom (HZDS) ugyan győzött a szavazatok 35 százalékát megszerezve, de nem alakult ki egyértelmű politikai helyzet. Sem Meciar és természetes szövetségesei, sem bal-centrista-jobboldali megbuktatói nem voltak elég erősek ahhoz, hogy stabil kormányt alakítsanak. Királycsináló helyzetbe egy kőműves vezette ortodox kommunista csoport került, amelyről két hónappal a választások előtt még senki sem hallott.

Meciar számára sem álomcsapat ez a kormány. Szlovákia erős embere eredetileg nem a nyakas, szeszélyes és kompromittáló Munkásszövetséggel akart kormányt alakítani. Egyáltalán semmiféle szövetségest nem akart, akkora győzelemről álmodott, amekkorával egymaga is kormányozhatott volna. Amikor az álom nem vált valóra, az exkommunista Demokratikus Baloldalt szerette volna bevonni a kormányba (amellyel közös a szavazóbázisa), vagy legalább a nacionalista szárnyát, valamint a kereszténydemokratákat. Egyik célja az volt, hogy megbízhatóbb kormánytöbbséggel rendelkezzen, mint a mostani hétfős, sőt kétharmadosat, amellyel menesztheti volna ádáz ellenfelét, Michal Kovác államfőt, aki kulcsszerepet játszott márciusban a megbuktatásában. Kovác a választási kampányban is megkérdőjelezte Meciar kormányfői alkalmasságát. Meciar a kedd esti felesketésekor széles mosollyal rázott kezet az államfővel, akinek eközben arcizma sem rándult. Meciar azért is szeretett volna más koalíciós partnereket, mert ő is tudja, hogy Nyugaton elszigetelődhet egy olyan kormánnyal, amelyben helyet kap a privatizációellenes, NATO-ellenes, kommunista típusú állami szubvenciókat hirdető Munkásszövetség és az az ultranacionalista szélsőjobbos Nemzeti Párt, amelynek egyik-másik vezetője nem tagadhatja fasiszta múltját. Hisz Meciar saját pártja, a HZDS is nehezen sorolható nyugat-európai kategóriákba, ez a párt is a szocializmust idézően erős államot akar, privatizációellenes, nacionalista, a külpolitikában pedig kelet felé kacsingat. Az új pozsonyi kormány pártjainak nincsenek nemzetközi kapcsolataik: a szalonképes európai pártok nemzetközi szervezeteibe ezeket nem veszik fel, a szélsőséges pártoknak meg Európában sincs szervezetük.

„Meciar számára sem álomcsapat ez a kormány. Szlovákia erős embere eredetileg nem a nyakas, szeszélyes és kompromittáló Munkásszövetséggel akart kormányt alakítani. Egyáltalán semmiféle szövetségest nem akart, akkora győzelemről álmodott, amekkorával egymaga is kormányozhatott volna."

Mit lehet várni a harmadik Meciar-kormánytól?

Először is privatizációellenességet, ami az egykori szocialista országokban nem más, mint a tőkés átalakulás elutasítása. Meciarnak még meg sem száradt a tinta a kormányfői esküjén, amikor bejelentette, hogy elhalasztják azt a nagyszabású kuponos privatizációs akciót, amelyet még az előd Moravcík-kabinet dolgozott ki, és amelynek eredetileg ma kellett volna elindulnia. Meciar ugyan cáfolja, hogy egyáltalán nem akarná a magánosítást, de mindenféle pontosabban meg nem nevezett aggályokra hivatkozik. „Mi nem leállítani akarjuk a privatizációt, hanem eloszlatni a kételyeket. Csináljuk becsületesen" – jelentette ki a minap.

A választás előtt azonban bevallotta, hogy nem híve a kuponos pritizációnak, mert az lehetővé tenné, hogy külföldi cégek vásolják fel a szlovák vállalatokat. Kijelentései miatt a külföldi beruházók egyelőre várnak.

Meciar előző miniszterelnöksége alatt is gyakorlatilag leállt a privatizáció. Mostani kormányában privatizációs miniszter abból Munkásszövetségből került ki, amelynek elnöke, Ján Lupták még a napokban is támadta a munkások verejtékéből meazdagodott milliomosokat és milliárdosokat". „Amikor vállalatokat privatizálnak, emberek százai kerülnek utcára, azonmeg, akik a cégeket megvesz, BMW-ket vásárolnak" – mondta Lupták. Sergej Kozlik, a pénzügyminiszter jelölt (HZDS) állítólag felül akarja vizsgálni az IMF-fel való viszonyunkat a The New York Times múlt napja úgy értékelt, hogy az új pozsonyi kormány visszavonulót készül fújni a piacgazdaságot illetően.

Nem értelmű, hogy mit lehet várni Meciar harmadik kormányától a külpolitikában. A HZDS ugyan nyilatkozatban szögezte le, hogy tartani fogja magát az eddigi szlovák kormányok Nyugat-orientációjához, folytatja az erőfeszítéseket, hogy Szlovákia csatlakozhasson az Európai Unióhoz, az európai biztonsági struktúrákhoz és a NATO-hoz. A koalíciós partner kőműves Lupták viszont még a múlt héten is arról beszélt nyilvánosság előtt, hogy „a munkások ellenzik a NATO-csatlakozást".

Nehéz elképzelni, hogy a demokrácia és a törvényesség erős oldala lesz ennek a Meciar-kormánynak. A koalíció november elején, a parlament első ülésén az európai szokásjogot semmibe véve minden vezetői tisztséget megkaparintott. Az Európai Unió diplomáciai jegyzékben hívta fel a pozsonyi koalíció figyelmét a demokráciára és a magyar kisebbséggel való bánásmódra. A HZDS több vezetője legyintett a jegyzékre, a nemzeti párt pedig a belügyekbe való beavatkozásnak minősítette. Majd nem sokkal később épp a Nemzeti Párt egyik alelnöke kapta meg a közoktatást, miközben az SNS-ről tudott dolog, hogy korlátozni akarja a magyar nyelvű oktatást. Így aligha lesz harmonikus ennek a Meciar-kormánynak a viszonya a szlovákiai magyar kisebbséggel, és persze Magyarországgal.

Valószínűleg saját országával és kormányával sem lesz jó barátságban Vladimír Meciar. Ez a harmadik miniszterelnökösködése, egyben a második eset, amikor bukás után győzelmesen visszatér. Sokak szerint ez az, amihez Meciar ért, nem a kormányzás. Személyiségénél fogva alkalmatlan a kompromisszumkötésre, lételeme a konfrontáció. Első két kormánya rövid idő alatt széthullott az állandó belső csatározásokban. (Éles ellentétként az előd Moravcík-kormány fél éve alatt Szlovákiára szokatlan nyugalom köszöntött, amelynek légkörében a kabinet ügyvezetőként is sok kérdésben jelentős előrehaladást tudott elérni.)

Meciart az ellene szövetkező Baloldal, a Kereszténydemokrata Mozgalom és az egykori HZDS-es dezertőrökből létrejött Demokratikus Unió nem engedte kijönni saját térfeléről, belekényszerítette egy szalonképtelen és nemzetközi kapcsolatokkal nem rendelkező koalícióba. Ennek a kormánynak a szellemi kapacitása is korlátozott lesz, mert el lehet képzelni, milyen szakértők fognak majd egy nacionalista–szélsőjobb–ókommunista-nacionálposztkommunista kormányzat szolgálatába szegődni. Ki tudja, hogy Meciarnak a hosszú halogatás után most valóban az-e a célja, hogy kormányozzon, vagy igazában a nyomasztó fölényű ellenzékiségre rendezkedik be, egy következő visszatérésre játszva.

– Erős kormányfőre lesz szükség. PÁPAI GÁBOR RAJZA

NEUMANN OTTÓ

A gesztus

Még a karácsonyt megelőző napokra nagy demonstrációt terveznek a kohászok. Elmaradt béreiket követelik, kapaszkodnak elúszó munkahelyeikbe, és megüzenték, hogy csak akkor állnak el tervüktől, ha a miniszterelnök sürgősen városukba látogat. A kormányfő visszaüzente, hogy egyelőre nincs miről tárgyalnia, mert a kohászatból élő válságövezet állami támogatására még készül a terv – ha majd megalapozott javaslatai lesznek, akkor oda utazik. A kohászok azonban továbbra is hajthatatlanok: azonnal jöjjön a kabinet vezetője!

A figyelmes olvasó már rájött, hogy nem Ózdról van itt szó. A követelések a romániai Resicabányán hangzottak el – az ózdiak egyébként már régen kifejtették, hogy nem remélnek csodát egy miniszteri vagy akár miniszterelnöki látogatástól. Talán a resicabányaiak sem. A romániai lelki tőzsdén viszont magasabb az odafigyelés gesztusainak az árfolyama, mint mifelénk vagy tőlünk nyugatabbra. Romániában úgy gondolják: a politikus, aki hozzájuk látogat és elbeszélget velük, az már félig-meddig bizonyította is, hogy őszintén segíteni kíván.

Meggyőződésem, hogy a magyar—román államközi kapcsolatok mezsgyéin sem lenne ma annyi gyom, ha a budapesti kormánykörök a rendszerváltozás után rugalmasabban alkalmazkodnak a szomszéd ország lélektani sajátosságaihoz. Ha nem hagyták volna, hogy európai szinten és békeidőben példátlan állapot alakuljon ki: két szomszéd ország vezetői csak véletlenszerűen fussanak össze a nagy nemzetközi fórumok szüneteiben.

Az EBEÉ-csúcson megtört a jég. Ion Iliescut fogadta a magyar köztársasági elnök és a kormányfő is. Göncz Árpád viszont udvariasan tudomására hozta a román vendégnek, hogy egyelőre nem kíván eleget tenni Iliescu ismételt meghívásának, és csak akkor utazik majd Bukarestbe, amikor a két állam között elérhető közelségbe kerül a konkrét megállapodás. Talán nem túl merész feltételezés, hogy a romániai látogatás bizonytalanságában szerepet játszott Tőkés László levele is, amelyet a csúcstalálkozó előtt küldött Göncz Árpádnak és Horn Gyulának. Az RMDSZ tiszteletbeli elnöke kifejtette, hogy a magyar vezetők különmegbeszélései Iliescu elnökkel „hozzájárulnak a romániai magyarság helyzetének további romlásához", és elősegítik az „Európát megtévesztő román politikai manőverezések sikerét". Tőkés püspök tehát úgy látja, hogy a magas szintű tárgyalások legitimitást nyújtanának a bukaresti kormánykörök számára kisebbségbarátinak egyáltalán nem nevezhető magatartásuk állandósításához, még kilátástalanabb helyzetbe sodorva így az erdélyi magyarokat.

Dőreség lenne megkérdőjelezni a püspöki érvrendszer belső logikáját. Mert tökéletesen igaz, hogy Bukarest mereven ragaszkodik az alaptézishez, amely szerint a magyar kisebbségnek már minden európai normában felfedezhető jogot megadtak. Holott az anyanyelvi oktatás feltételei szemernyit sem javultak a diktatúra korszakához képest, az autonómiaterveket pedig Romániában egyszerűen lesöprik az asztalról. Az is tény, hogy Ion Iliescunak – bár a demokrácia játékszabályai szerint, sőt közvetlen szavazással kétszer is elnökké választotta országa – a nemzetközi kapcsolatokban nagy szüksége van a legitimitásra. Legfőképpen azért, mert sokakban él még annak a bányászintervenciónak az emléke, amellyel négy és fél esztendővel ezelőtt hatalmi pozícióit megvédte az ellenzéktől. Kétségtelen továbbá, hogy a javuló viszony a magyarországi hivatalosságokkal egyféle rábólintásként is értelmezhető: mintha Budapest szerint az erdélyi magyarság ügye reménykeltően alakulna.

A magas szintű kontaktusok témakörét azonban más irányból is megközelíthetjük. Vajon milyen mértékben bizonyult hasznosnak a romániai magyar etnikum számára a majd fél évtizednyi mosolyszünet? Mennyivel lehetett jobb belátásra bírni a román vezetőket azzal, hogy nem álltak szóba velük? És valóban csak az elzárkózás – mint valami politikai demonstráció – jöhet számításba a bajok orvoslásakor? Nem kellene megvizsgálni a bukaresti merev ellenállás mélyebb gyökereit is? Tényleg túlzásba esünk, ha azt gondoljuk, hogy a mai román közgondolkodás, a sok évszázadnyi félelemérzéstől begörcsölve, nem is viselné el az ottani vezetők részéről a kisebbségügyek igazán európai megközelítését? És ha igaz, hogy akármelyik román politikust bukásveszély fenyegetné, ha az ottani magyarság felemelkedéséhez segítő kezet nyújtana, akkor nem kellene-e éppen a román közvéleményre hatni a barátságos közelítést félreérthetetlenül jelző moccanásokkal?

Így aztán vissza is érkezünk a jóindulat gesztusaihoz, amelyekről persze csak nagyon felületes gondolkodó képzelheti, hogy önmagukban feloldanak mindenféle feszültséget. Nem: az ilyen lépések csupán kedvező talajt teremtenek a valódi politikai megoldások előkészítéséhez. Ahhoz viszont nélkülözhetetlenek. Állítom, hogy az a magyar nemzeti szimbólumok ellen irányuló romániai „zászlótörvény" képviselőházi megbuktatásában lélektani szerepet játszottak a rövid különmegbeszélések, amelyeket Iliescu folytatott a magyar vezetőkkel Budapesten. És nemcsak a politikusok találkozói gesztusértékűek. Hadd emlékeztessek arra a mélységes csalódásra, amely még a romániai demokratikus ellenzéken is erőt vett, amikor kiderült, hogy a visegrádi hármak-négyek elzárkóznak Románia felvételétől. Azóta Visegrád mint politikai együttműködési fórum már a végét járja – vajon mibe került volna előzőleg a magyar kísérlet Bukarest besorolására?

Mennyibe kerül általában a jól alkalmazott gesztus? És mekkora a veszteség, ha elmulasztjuk?

Visszhang

A csúcson a főbirkák

Nem értem azokat az írástudókat akik az átlagosnál magasabb intelligenciájúak társaságát bírálják; azokat, akik a rossznak vélt társadalmi berendezést kívánják javítani. Így csak egyetérteni tudok Gervai Andrásnak Az alacsony IQ dicsérete című cikkével, amely ebből a szempontból bírálta a Forrest Gump című amerikai filmet. (MH, dec. 8.)

A támadó cikkek az IQ-t egy „haranggörbe" alá vonják primitív szektákkal, kétes értékű társaságokkal, mint az agytréning és a számtalan „érvényesülésgyártó" csodaiskola, a túlvilágban hívők gyülekezete és egyebek. Kevés bölcsességgel irányítják a világot – mondotta volt szeretett nagyapám, amikor elhaladtunk a monoklis főszolgabíró mellett, s amikor a szomszédunk mélyen megsüvegelte a főbirkát", hozzátette: aki az emberek butaságára épít, az

vonra épít. A világ pedig egy olyan piramis – de ezt már
sem magyarázta –, amelynek csúcsán a főbirkafélék
s a be ak.

zzal támadni az IQ-t, hogy ez is Amerikából származ-
nevetséges. Demokratikus rendszerünk kísérője,
vannak nemkívánatos jelenségek is. Ezt azoknak is
k kellene, akik a haranggörbe tetején helyezked-

Amerikából importált gyanús kezdeményezések el-
n megtisztelőnek tartom a Mense Hungariqa leve-
egírom a kért Mensa-tesztet. Most bízom a kis IQ-
en.

értve a társasággal, én is remélem, hogy az ilyen
villanása a parlamentben és egyebütt sokat je-
közéletünkben. Szerintem sokkal többet, mint az ugyancsak amerikai minta (érték nélkül) után meghonosodott, milliókba kerülő öndicsérő emblémás pártreklámok.

SURÁNYI ENDRE

A szerző az MSZP or

Egy karikatúrára

Nem tett jó szolgálatot a szabad véleménynyilvánítás és művészi szabadság ügyének a Magyar Hírlap – egyébként kitűnő rajzkészségű – karikaturistája, Pápai Gábor a Krisztus utolsó megkísértése című film műsorra tűzése körül kerekedett vita kapcsán a lap november 15-ei számában közzétett gúnyrajzával. Pápai Gábor karikatúraelemként használja a kereszténység szimbólumait: a keresztet és az IHS monogramot. Nem kell bizonygatni, hogy már ez is sérti a Krisztus-hívők érzéseit, de ez még valahogy „elmegy", ha nem éktelenkedne e motívumok közé helyezve egy olyan rajzolat, ami első ránézésre a De Sade márki budoárfilozófiájához készült illusztrációra emlékeztet. Elég ha valaki európai kultúrértékeket tisztelő, legyen bár vallásilag közömbös, hogy megborzongjon egy olyan rajz láttán, amely megkínzott, ártatlanul elítélt és lassú halállal kivégzett embert ábrázol kínhalála utáni külsővel, tövisektől véresre sebzett homlokkal, amint szöggel átvert kezével hadonászik, és kiguvadt szemmel, torz fintorral – röhög.

Nem tudom, milyen hatást várt a művész alkotásától: a néző is röhögjön? Vagy csak elnézően mosolyogjon? Egyiket se tudtam megtenni. Lehet, hogy kedélytelenül rossz természetem van, de néhány száz kilométerrel Boszniától, ép bőrrel megúszva a világháborút, az '56-ot követő megtorlásokat: asszociációim messze sodortak attól a pohár víztől, amelyben Gyulay püspök nyilatkozata nyomán vihar keletkezett...

: ember minden megnyilvánulása, az élet minden jelege lehet tréfa vagy gúny céltáblája, karikatúra tárgya: kie a kezdetet és véget, a születést és halált. Különösen ndehet gúny tárgya bárkinek a mártírhalála, legkevésbé az emberé, akinek a neve mégiscsak összeforrt Epa történelmének két évezredével, még akkor is, ha e négyében oly sokszor csúfolták meg a szeretet és megértanítását.

keresztény motívumok ilyetén alkalmazása elsősorbazoknak az érzéseit sérti, akiknek viszonyát a filmmel kolatban kibontakozott vitához vallásos meggyőződ szabja meg. A hívők egy része nem vállalja a „kereny-nemzeti" politikai elkötelezettséget, bár nem csly azoknak a száma sem, akiknek gondolatvilágában a tényező – vallás és politikum – együtt hat. Ha számem is, de aktivitásban túltesznek rajtuk azok, akiknél a itika dominál, akik közéleti tevékenységük során uruntalan nemzetre és keresztységre hivatkoznak. Enem is késlekednek egy-egy ilyen jellegű rajzos közlenyt, amely már önmagában is diszkreditálja azt a szövornyezetet, amelyben megjelent, érvrendszerükbe beszteni. Azok pedig, akik a MH irányvonalával általábagyetértenek, még ha időnként elvi vitát folytatnak is az megjelenő cikkekkel, tehát a lapot sajátjuknak teki:, kényes helyzetbe kerülnek a keresztény kötődésű közösség előtt, még azok előtt is, akik nem elkötelezei valamely „keresztény" politikai irányzatnak. A kereny jelszavakkal politizáló vitapartnereikkel szembeedig úgy érzik magukat, mint a labdarúgó, akinek csából valaki öngólt lőtt.

MACSKÁSY PÁL
Budapest

MAGYAR HÍRLAP
POLITIKAI NAPILAP

FŐSZERKESZTŐ: VINCE MÁTYÁS
Helyettes főszerkesztő: KOCSI ILONA
Vezető lapszerkesztő: ÁCS GYÖRGY
Lapszerkesztők: NONN V. GYÖRGY, POPOVICS GIZELLA, SZENTKIRÁLYI ANDRÁS, SZLUKA MÁRTON
Rovatvezetők: DÉSI JÁNOS (belpolitika), LÉPESFALVI ZOLTÁN (sport), MÉSZÁROS SÁNDOR (Budapest/Magyarország), MÉSZÁROS TAMÁS (kultúra), SZALAY HANNA (külpolitika), SZÁLE LÁSZLÓ (publicisztika), SZIGETI TAMÁS (fotó), VITÉZ F. IBOLYA (gazdaság)
Művészeti vezető: FÁBIÁN KATALIN

KIADÓ: JÜRG MARQUARD
Kiadja a Magyar Hírlap Könyv- és Lapkiadó Rt., Jürg Marquard svájci kiadóvállalat-csoportjának tagja

VEZÉRIGAZGATÓ: KOVALCSIK JÓZSEF
Lapigazgató: L. KELEMEN GÁBOR
Hirdetési igazgató: BARÁTHNÉ GÁL MÁRIA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Telefon: 2100-050, 113-3252, Fax: 134-0712

Terjeszti a HÍRKER Rt., az NH Rt. és alternatív terjesztők
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Előfizetési díj 1995-ben egy évre: 7800 Ft, fél évre: 3900 Ft, negyedévre: 1950 Ft, egy hónapra: 650 Ft.
Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, és a Hírlap-előfizetési Irodánál (HELIR), közvetlenül, utalványon vagy átutalással Postabank Rt. 219-98636, 021-02809
Nyomja a Marquard Színes Nyomda Kft. Budapest. Felelős vezető: BARTHA TAMÁS igazgató
HU ISSN 0133-1906 HU ISSN 0237-3807

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Pápai fa- és kő-
faragó műhely
a XVIII. században.

Horváth Pápa
92, 93, 94. l.

Tagadja, hogy a
pápai templomok mi-
vészi faragványait
pálos szerzetesek ké-
szítették. Keveren voltak,
tanítással foglalkoztak.
E. kiváló becsű emlé-
nek mesterei világiak voltak

Wiener György az önkormányzatok helyzetéről

Jogi függetlenség, gazdasági kényszerzubbony

Az önkormányzati autonómia alapjogokban testesül meg – mondja Wiener György politológus. Maguk határozzák meg, hogy milyen szervezeti rendben működjenek, rájuk tartozik a közügyek irányítása, az önkormányzati vagyon kezelése, szabadon vállalkozhatnak. Minden helyhatóság jogosult állami támogatásra, önállóan dönt jelképeiről és társulási joggal is rendelkezik. A jogi autonómia tág, a gazdasági, pénzügyi lehetőség azonban nagyon szigorúan behatárolt. Így azután mindegyik polgármester és mindegyik önkormányzat úgy érezheti, hogy mozgástere szűk.

• Hol helyezkednek el az önkormányzatok az állami szervek rendszerében?

A hagyományos magyar felfogás szerint, az egységes közigazgatásnak két ága van, az önkormányzati és a központi állami közigazgatás. A másik nézet viszont azt hangsúlyozza, hogy az önkormányzatok elkülönült hatalmi ágként működnek. Ez utóbbi álláspont hívei főként azzal érvelnek, hogy a törvényhozó és a végrehajtó hatalom alkotmányjogilag különválik, de a tömegpártok és a parlamenti rendszerek korában a parlamenti többség adja a kormánytöbbséget, ezáltal pedig egybeesik a parlamenti és a kormánytöbbség, és a politikai meghatározó szerep a pártvezetők kezébe kerül. Alkotmányjogilag a parlamentnek felelős a kormány, de politológiailag a pártvezetők tartják kézben, jórészt a meglehetősen szigorú frakciófegyelem következtében. Emellett épülnek ki az igazi hatalmi, ellensúlyozó ágak, amelyek nem a kormányhatalom és nem a parlamenti többség kezében vannak. Ezek között kiemelt szerepet játszhat az Alkotmánybíróság – s amennyiben az önkormányzatokat önálló hatalmi ágnak ismerik el –, akkor az önkormányzatok is. Az önkormányzatok jogilag szavatolt autonómiával rendelkeznek, s ezen a téren a párturalom nem érvényesül olyan erősen, a pártirányítási rend lazább, a helyi pártszerveket többnyire nem közvetlenül irányítja a központ. Az egykori ellenzéki pártok az önálló hatalmi jelleget hangsúlyozták és ellensúlyszerepet szántak az önkormányzatoknak.

• Mi biztosítja az önkormányzati önállóságot?

Az önkormányzati autonómia alkotmányos alapjog. A szervezeti-személyi kérdésekben, az adóztatásban, a gazdálkodásban, a jogalkotásban, a politikai önállóságban jelennek meg az autonómia garanciái. Az önkormányzat maga állapítja meg szervezeti-személyi működési feltételeit. A hivatal szervezeti rendjét, a bizottságokat az önkormányzat határozza meg belátása, koncepciója szerint. Személyi kérdésekben az önállóság teljes. Semmiféle előzetes vagy utólagos jóváhagyás nem szükséges a döntésekhez. Az előző kormány készített egy tervezetet, miszerint a jegyző kinevezéséhez véleménynyilvánítási, vagy egyetértési joga lenne a köztársasági megbízottnak. A jelenlegi parlament és kormány a törvény módosításakor ezt az elképzelést figyelmen kívül hagyta, nehogy valamiféle vertikális függőségi viszony alakuljon ki. Gazdasági téren ugyanakkor az alkotmány és az önkormányzati törvény is intézményesít bizonyos korlátokat. Az önkormányzat csak olyan helyi adót vethet ki, amely a törvényben szerepel, önálló adót nem állapíthat meg, nem pótlékolhat. A másik korlát az adóztatás felső határa. A címzett és céltámogatást csak arra lehet felhasználni, amire szánták. Ettől eltekintve a pénzügyi függetlenség jogilag teljes. Igaz a működési és a szociális kiadásokat fedezni kell, ennek következtében viszont programozottá válik a költségvetési előirányzatok jó része. Szabadon felhasználható pénzeszközökhöz vagy saját bevételből, vagy vállalkozásból, a vagyon hasznosításából juthat az önkormányzat. Egyébként ez a nyugati tapasztalat is: a széles körű jogi önállósághoz korlátozott gazdálkodási lehetőség társul.

• Bizonyos gazdasági függetlenséget mégis jelent, hogy az önkormányzat maga választja meg, hogy melyik címzett vagy céltámogatást pályázza meg, illetve milyen összeget köt le a pályázatokon elnyerhető támogatások megszerzésére.

A jogalkotási önállóság tekintetében, törvényi felhatalmazás alapján rendeletet alkothat az önkormányzat, valamint szabályozhat, központilag nem rendezett viszonyokat. Itt van egy alkotmányos ellentmondás, hiszen az önkormányzat számára csak törvény jelölhet meg feladatot, viszont önkormányzati rendelet nem állhat ellentétben magasabb szintű jogszabállyal, így kormányrendelettel, miniszteri rendelettel sem. Ebből az következik, hogy noha a kormány és a miniszter nem állapíthat meg önkormányzati feladatot, mégis ha valamely társadalmi viszonyról a kormány vagy a miniszter rendelkezik, az szabályozott területnek minősül és nem lehet önkormányzati rendeletalkotás tárgya. A politikai függetlenség terén az önkormányzatok felterjesztési joggal rendelkeznek, saját hatáskörükbe tartozó ügyekben központi szerveket megkereshetnek, véleményt nyilváníthatnak, javaslatokat tehetnek, intézkedést kezdeményezhetnek. A központi szerveknek erre harminc napon belül válaszolniuk kell. Ez nem erős jogosítvány, de jelzésértékkel rendelkezik, a politikai befolyás egyik eszköze lehet...

• Gyakori vád, hogy az önkormányzatnak lekötött, közvetlenül fel nem használható pénze van.

Ez a gyakorlat az önkormányzatok gazdasági autonómiájának szerves része. A baj az lenne, ha kisebb kamatért kötné le pénzét és magasabb összegre venne föl hitelt. Az önkormányzatokat egyébként a jogi szabályozás is erre a magatartásra ösztönzi. Minden céltámogatás elnyerése ugyanis, önerős önkormányzati hozzájárulást igényel, ami többnyire hosszabb ideig tartó tartalékolást feltételez.

• A megszűnt köztársasági megbízotti intézmény korlátozta-e az önkormányzatok autonómiáját?

A köztársasági megbízottnak törvényességi, ellenőrzési hatásköre volt, keresetet indíthatott az önkormányzati határozatokkal szemben és a törvénysértőnek vélt rendeletek felülvizsgálatát és megsemmisítését kérhette az Alkotmánybíróságtól. Emellett az államigazgatási hatósági ügyekben másodfokon, kivételesen elsőfokon eljárt, és sajátos államigazgatási feladatokat is elláthatott. Végezetül pedig koordinációs jogkörrel rendelkezett, összehangolta a régió területén működő államigazgatási szervek munkáját. Ezért úgy lépett föl, mint az adott terület első számú vezetője. Háttérbe szorította a megyei közgyűlési elnököket és polgármestereket is. A törvény indoklása is úgy érvelt, hogy a köztársasági megbízott a politika és a közigazgatás határán működik, ezt fejezte ki címzetes államtitkári státusa is. Most megszűnt ez a funkció, a címzetes államtitkárokat a megyei-fővárosi közigazgatási hivatalok élén álló vezető köztisztviselők váltják fel, s így várhatóan az önkormányzatok és az ellenőrzést végző hivatalok konfliktusai is mérséklődnek.

A jogi és gazdasági lehetőségek közötti különbségek azonban a továbbiakban is befolyásolni fogják az önkormányzatok autonómiáját. Sőt, a pénzügyek és a gazdasági lehetőségek tekintetében még tovább éleződhet a helyzet. Azt viszont tisztán kell látni, hogy a kormány és az önkormányzatok közötti feszültség nem rendszerspecifikus, hiszen minden modern társadalomban létezik.

• Stépán Balázs

Hegyi Gyula

MSZP: maradt a teflon

Az önkormányzati választásokon a pártok versenyében elért relatív többség csak befejezetté tette azt a tényt, hogy a Magyar Szocialista Párt ötéves történetében kétségkívül az idei a legsikeresebb esztendő. Az MSZP a májusi választásokon háromszor annyi szavazatot kapott, mint négy esztendővel ezelőtt, most vasárnap pedig listás eredményeit valamivel még növelte is a tavaszi 32 százalékhoz képest. Horn Gyula szocialista többségű kormánya kisebb nehézségek ellenére nem vette rosszul az első akadályokat, és népszerűsége nem csökkent lényegesen a kritikus első fél esztendőben. A Szocialista Internacionálé budapesti tanácskozása lényegében végleg befogadta az MSZP-t a nemzetközi szociáldemokráciába. A szocialisták együtt kormányoznak a második legnagyobb parlamenti párttal, szövetségre léptek a nagy szakszervezetekkel, s a munkaadók szervezeteivel is jobb viszonyt alakítottak ki, mint az előző, konzervatív kormány. Ha Békesi Lászlónak sikerül megállítania az állami költségvetés eladósodását, s a magángazdaság kétségtelen növekedéséhez a költségvetési szféra arányos visszafejlesztése párosul, akkor a magyar szocialisták valóban spanyol elvtársaik útjára léphetnek. Vagyis baloldali pártként vihetik sikerre a modern piacgazdaságot.

Nemzetközi viszonylatban egyébként páratlan, hogy egy kormány három nappal a választások előtt jelentse be a lakossági energiaárak 50-60 százalékos emelését. Amint az is, hogy a vasutas-szakszervezetek a választás napjára időzítsék egy harminchat órás sztrájk bejelentését. Mindez azonban láthatóan nem rontott sokat a kormánypártok népszerűségén. Sőt, valamiképp az „ostromlott vár" képzetét keltette a kormánypártokkal rokonszenvezők széles táborában. Horn Gyula jól ért ahhoz, hogy még a hatalom birtokosaként is az „elit" által méltatlanul támadott kisemberként jelenjen meg a nyilvánosság előtt. Nagy szerencsére mindig akad balek, aki önként és vélt fölénye birtokában vállalja ehhez az ellenfél szerepét. A koncentrált támadások, kormányzati zavarok, áremelések és sztrájkfelhívások ellenére megismétlődő relatív első helyezés azt jelzi, hogy az MSZP és személyesen Horn Gyula az amerikai politikai köznyelv kifejezésével élve „teflonba" került.

Vagyis népszerűségének sem a jogtalan, sem a jogos kritika nem árt, s a benne bízó szavazók jóindulatát egyelőre még alkalmi hibákkal sem tudja eljátszani. Ez a teflon nem tart örökké, de minden valószínűség szerint tovább tart, mint ahogy azt a szocialisták ellenfelei remélik. Az MSZP ugyanis annak a 30-40 százaléknyi szavazótábornak a bizalmát élvezi, amely egyrészt jó emléket őriz a Kádár-rendszerről, másrészt ösztönösen ellenszenvvel viseltetett az MDF-kormány iránt, harmadrészt szinte minden európai országban a szociáldemokrácia törzsválasztójának számít. Ennek az ismeretében rosszul politizál minden olyan liberális és konzervatív párt, amelyik a szocialista szavazók átcsábításával, s nem a polgári térfélen dúló verseny megnyerésével próbál sikert aratni. Hiszen ugyanakkor az is kiderült, hogy a szocialisták nem tudják érdemben meghaladni az eddig elért eredményeiket. Továbbra is nyitott kérdés maradt, hogy melyik párt lesz a polgári többség vezető pártja, s így az MSZP potenciális felváltója. A szabaddemokraták e, ahogy Kis János tervezi, a jobbközép hármas koalíciója, esetleg annak egyik pártja? A polgári pártok közti verseny nyilvánvalóan kiéleződik majd a közeljövőben, hiszen az SZDSZ erős második maradt, a Fidesz előretört, a kisgazdák és a kereszténydemokraták helytálltak, míg az MDF csak a koalíciókötések árán kerülte el a megalázó vereséget.

„Az MSZP most jó ideig a magyar pártstruktúra első pártjának tudhatja magát. De ebből a közeli esztendőkre semmi más nem következik, mint sok munka és még több felelősség."

A szocialistáknak azonban most már végleg szakítaniuk kell mindenfajta választási kampánnyal. Három választásmentes esztendő következik, amelyben az MSZP-nek a teflont nem saját népszerűségének őrizgetésére, hanem a jövő érdekében szükséges népszerűtlen lépések meghozatalára kell felhasználnia. Hasznos lenne felhagyni az „előző négy év" hibáinak amúgy jogos emlegetésével. Ha az MDF-kormány négy esztendeig sulykolta az „elmúlt negyven évet", akkor fél esztendő már csak a matematikai arányosság elve alapján is elegendő volt négy év felhánytorgatására. A lakosság józan többsége pontosan megérti, hogy a pazarló és ugyanakkor rosszul működő állami szektor nem tartható fent egy alapos reform és karcsúsítás nélkül. A szocialisták két szabad választáson olyan legitimációt nyertek, amellyel most már valóban élniük kell. A választási adatok a szabaddemokraták számára is jelezhetik, hogy nem annyira a szocialisták kiszorításától, mint inkább a közös kormányzás eredményességétől remélhetnek sikert a maguk számára is. A magyar politikában így most remélhetőleg elkövetkezik a tettek korszaka, amelyben a népszerűségi listák tanulmányozása jó időre átadhatja helyét a gazdasági és szociális mutatók szakszerű értékelésének.

Az MSZP „sikertörténete" közelről nézve természetesen mégsem ennyire fényes. A gazdasági rendcsinálásról sok szó esett, de igazi változásokra csak a következő évben kerülhet sor. A Horn-kormány nyugati partnereitől nem kapott kiemelt segítséget. A társadalom a gyakorlatban még nem próbálta ki az új költségvetés megszorító intézkedéseit. Ami a párt belső helyzetét illeti, az MSZP apparátusa és aktív tagsága valósággal „kiürült". A parlamenti frakció hatszorosára bővülése, az önkormányzati posztok megsokszorozása, a minisztériumi és városházi helyek betöltése komoly hiányt okoz a pártszervezetekben. Bár az MSZP erőssége a szakszervezetekkel, a civilszervezetekkel, a helyi közösségekkel való együttműködés, ebből a körből kevesen vállalkoznak a pártba való formális belépésre. Szellemi körökben ugyanez jellemzi az értelmiség és a párt kapcsolatát. Sok a távolról rokonszenvező és az alkalmi együttműködő, de kevés a teljes azonosulást vállaló. Ez nyilvánvalóan annak a következménye, hogy negyven év keserű tapasztalatai alapján kevesen szeretnék még egyszer „megégetni" magukat a tényleges párttagság vállalásával. (Ugyanez fokozottan áll a polgári pártokra.) Erkölcsileg igen rokonszenves, hogy az MSZP egyelőre fontosabbnak tartja a karrieristák távoltartását, mint a tömeges tagtoborzást. De egy baloldali tömegpártnak hosszú távon legalább százezres tagságra mindenképp szüksége van. A fiatalabb korosztályokból a saját közösségükben elismert, jó értelemben karrierorientált személyiségeket bátran belépésre lehetne buzdítani.

Egy dolgot azonban hiába várnak az MSZP ellenfelei. A párt várható szakadására, komolyabb csoportok leválására számítani naivitásra vall mind a politikusok, mind a politikai elemzők részéről. Indokolhatnám ezt olyan szép fogalmakkal, mint a párton belül valóban érezhető szolidaritás, de nem szeretnék az elfogult propagandista gyanújába esni. Igen racionális okait is említhetem az egység fennmaradásának. Pozsgay, illetve az MDF és kiszakadt „üstököseinek" példái pontosan jelzik a szocialisták számára is, hogy hova visz a kilépés és a pártszakadás útja. Békesi László és Nagy Sándor, illetve pártbeli követőik hosszú évek óta gyakorolják ugyanazt a munkamegosztást: vitáikból csak balga lelkek következtetnek gyors szakításra. A helyi MSZP-szervezetek a legnépszerűbb politikussal is szembefordulnának, ha az „elárulná" a pártegységet. Összetartó erő a közös infrastruktúra és a parlamenti többség logikája is. Nyertes csapatnak még a fél éve belépettek sem szoktak hátat fordítani. Azok pedig még kevésbé, akik személyükben vagy családjuk révén évtizedek óta kötődnek a baloldalhoz.

Az MSZP most jó ideig a magyar pártstruktúra első pártjának tudhatja magát. De ebből a közeli esztendőkre semmi más nem következik, mint sok munka és még több felelősség.

A szerző
az MSZP országgyűlési képviselője

Együttműködésre ítélt frakciók a megyei közgyűlésekben

Sehol sem abszolút a szocialista többség

MH-információ

Megyei listát a pártokon kívül alig néhány szervezet tudott állítani. A pártszimpátiákat éppen ezért a megyei közgyűlések összetétele mutatja a leginkább, ami azonban jelentősen eltér az országgyűlési arányoktól, a kétféle választási rendszer különbségéből adódóan.

A megyei közgyűlések tagjainak megválasztásában a megyei jogú városok polgárai nem vettek részt, és külön választókerületet alkottak a 10 ezer főnél kisebb és nagyobb településsek. Zalát kivéve minden megyei közgyűlésben – miként a fővárosban is – az MSZP szerezte meg a legtöbb képviselői helyet, bár abszolút többséget sehol sem sikerült elérnie. A fővárosi 32 százalékos mandátumarány durván azonos a megyei arányok országos átlagával, a legalacsonyabb a szocialisták részvétele Győr-Moson-Sopron megyében (25 százalék), a legmagasabb Heves és Fejér (37,5), illetve Borsod-Abaúj-Zemplén (37) megyében. A megyék földrajzi elhelyezkedését tekintve egyértelmű tendencia nem mutatható ki; bár a keleti megyék átlaga némileg magasabb, mint a Dunántúlé, a kép ezen belül igen változatos.

Az SZDSZ egyetlen megyében sem érte el a fővárosi 29 százalékot. A megyék átlaga kerekítve 15 százalékos mandátumarány, kiugróan jó eredmény született Vas (20), kiugróan rossz Somogy (5) megyében.

A szabaddemokraták a Dunántúlon egyértelműen jobban szerepeltek, mint a keleti országrészben, ahol átlag feletti eredmény nem is született. A két koalíciós párt abszolút többséget a fővároson (61) kívül Fejér (57,5), Heves és Komárom-Esztergom (52,5) megyében tud elérni esetleges koalícióval.

A Fidesz az egyetlen ellenzéki párt, amely minden megyében állított önálló listát (ráadásul Fejér és Zala megyében négypárti, MDF– FKGP–KDNP–Fidesz listán is szerepel). Az önálló listás eredmény a fővárosi 18 százalékot csupán Zala megyében (25 százalék) haladja meg, ami egyben a legjobb arány is; a leggyengébb eredmény 5 százalék. A nyugati megyék átlaga az SZDSZ eredményeihez hasonlóan magasabb, mint a keletieké.

Önállóan az FKGP legjobban Békés és Csongrád megyében (22,5 százalék), a KDNP Vas (17,5), az MDF pedig Pest megyében (11) szerepelt. Ellenzéki pártok összefogásával egyetlen megyében sem jöhet létre abszolút többséget elérő koalíció.

A közös listák közül a legsikeresebb a már említett négypárti lista (MDF–FKGP–KDNP–Fidesz) volt, amely Zala megyében relatív többséget szerzett (37,5), Fejér megyében pedig igen jó eredménnyel második helyen végzett (30). A fővárosi közös listán, amely 29 százalékot szerzett, az FKGP nem szerepelt. Kimagaslóan jól szerepelt az MDF–FKGP –MDF–LPSZ–Vállalkozók Pártja közös listája Szabolcsban (27 százalék, második hely) és az FKGP–Polgári Kör Baranyáért Baranya megyében (20 százalék, második hely). Az FKGP–MIÉP –MUT-Hajdú-Bihar megyei szövetség szintén második helyet szerzett 20 százalékkal. A Somogyért Egyesület Somogyban 25 százalékkal a második lett.

Ha a megyei listák által elért első három helyet nézzük, kiderül, hogy abban az MSZP minden megyében, az SZDSZ pedig a megyék többségében (16) ott van.

• B. B. Gy.

Kétszáznál több testületet alakítanak a cigányok, csaknem százat a németek

Közvetett kisebbségi önkormányzatok is

MH-információ

A kisebbségi önkormányzati választásokról még mindig nincs végleges eredmény, a rendelkezésre álló adatok csupán az egyes nemzetiségek becsléseit tartalmazzák – nyilatkozott tegnap lapunknak Lásztity Péró, a Kisebbségi Kerekasztal ügyvezető elnöke. A szerbek a kezdeményezések 18 helyszínén az eredmények ismeretében létre is tudják hozni önkormányzataikat. A roma kisebbség becslései arról szólnak, hogy az önkormányzat alakítási kezdeményezések fele-harmada járt sikerrel. Az Országos Választási Iroda az adatok felének feldolgozása után a hét elején még 219 közvetlenül megválasztott roma önkormányzatról és 60 németről tudott.

A szlovákok, akik 32 esetben választottak közvetlenül önkormányzatot, már elmondhatják: 40 településen valószínűleg megalakulhat önálló testületük. A számok csak látszólag mondanak ellent egymásnak, ugyanis a kisebbségeknek lehetőségük volt önálló jelölteket indítani a települési önkormányzati választásokon. Ha elegendő számú képviselőt tudnak így bejuttatni a testületbe, akkor azt kisebbségi önkormányzattá nyilváníthatják. A szlovákok 10 esetben az említett közvetett módon is tudnak önkormányzatot alakítani.

• B. K.

VERSENYTÁRGYALÁSI FELHÍVÁS

A MÁV Rt. — a KHVM megbízásából — az általa üzemeltetett Budapest—Hegyeshalom vasútvonalat kiemelt kormányzati beruházás keretében korszerűsíteni kívánja

A rekonstrukció forrása a Magyar Köztársaság nevében, a Magyar Nemzeti Bank által, a Kreditanstalt für Wiederaufbau német banktól felvett hitel.

Az ÁFI beruházási jelzőszáma:
412-0001

A MÁV Rt. Vezérigazgatóság Budapest—Hegyeshalom Projekt Iroda a következő generálkivitelezésben elvégzendő munkákra ad ki nyilvános versenytárgyalási felhívást.

137. számú tender
Mosonmagyaróvár állomás vágányhálózatának átépítése

Az átépítési munka a következőket tartalmazza:
1. Az állomás vágányhálózatának átépítése 8 forgalmi fázisban.
2. Magasperonok kialakítása.
3. Az al- és felépítményi munkákhoz kapcsolódó biztosítóberendezési és távközlési szerelési munkák koordinálása.

Tervezett kivitelezési időszak:
1995. március—szeptember
Ajánlatok árusítása:
1994. december 20-án 10 óra.
Ajánlatok beadása:
1995. február 2.

154. számú tender
Öttevény—Hegyeshalom—országhatár vonalszakasz átépítése.

Az építési munka a következőket tartalmazza:
1. Alépítmény-megerősítési munkák.
2. Rostálási munkák.
3. Síncsere.
4. Útátjárók felújítása.
5. Kapcsolódó felsővezeték-építési, távközlési és biztosítóberendezési munkák.
6. Mosonmagyaróvár, Kimle, Öttevény, Levél állomáson az aluljáró-provizóriumok beépítéséhez szükséges felépítményi munkák.

Tervezett kivitelezési időszak:
1995. február.
Ajánlatok árusítása:
1994. december 15-én 10 óra.
Ajánlatok beadása: 1995. január 20.

A tenderajánlatok kiírásonként 50 00[illegible]úra), (áfával) ellenében a MÁV Rt. Vezérigazgaság Budapest—Hegyeshalom Projekt (Budapest VI., Andrássy út 73—75.) IV 460. irodájában vehető át.

A tenderárusítással kapcsolato[illegible]s (fotó), információt ad: Szabó Gézáné verse[illegible] csoportvezető, telefon/fax: 122-385[illegible]

Az ajánlatkészítés részletes fel[illegible] pályaépítési kiviteli terveket a tend[illegible]29/B tációs tartalmazza.

Ajánlatokat csak teljes körű m[illegible]ok ra lehet benyújtani, de szükség e[illegible]ly évre: 7800 Ft, ági alvállalkozókra javaslatot adu[illegible]0 Ft. [illegible]hóknél, [illegible]agy átutalással

A kiíró ne[illegible]RTHA TAMÁS igazgató
Dr. Vígh Tibor p

18 236 MH